

Primăria Municipiului Târgoviște
ENCICLOPEDIA ORAȘULUI TÂRGOVIȘTE



Volumul „Enciclopedia oraşului Târgovişte”, editat în 2012,
a fost finanţat în totalitate de Primăria Municipiului Târgovişte.

EDITURA *Bibliotheca*
Târgovişte

N. Radian, KB 2/3, Târgovişte, 130062
tel/fax: 0245.212241; tel. 0761.136921
e-mail: biblioth@gmail.com
www.bibliotheca.ro

Copyright © 2012 Primăria Târgovişte

Nici un fragment din Enciclopedie nu poate fi copiat digital sau
fotocopiat fără aprobarea deţinătorului copyrightului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

Enciclopedia oraşului Târgovişte / coord.: Gabriel Florin Boriga,
Honorius Moţoc, Mihai Stan; George Coandă, Victor Petrescu,
Alexandru Boriga,... - Ed. a 2-a. - Târgovişte:
Bibliotheca, 2012

ISBN 978-973-712-679-5

I. Boriga, Gabriel Florin (coord.)
II. Moţoc, Honorius (coord.)
III. Stan, Mihai (coord.)
IV. Coandă, George
V. Petrescu, Victor
VI. Boriga, Alexandru

008(498 Târgovişte):929

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI TÂRGOVIȘTE

ENCICLOPEDIA ORAȘULUI TÂRGOVIȘTE

Ediția a II-a revăzută și adăugită

Editura **Bibliotheca**
Târgoviște, 2012

COORDONATORI – jr. Gabriel BORIGA
– prof. Honorius MOȚOC

Coordonator editare – prof. Mihai STAN

Autori:

Dr. ing. Neculae-Alexandru BORIGA (A.B.)

Prof. dr. George COANDĂ (G.C.)

Prof. dr. Marian CURCULESCU (M.C.)

Arh. Corneliu IONESCU (C.I.)

Jr. drd. Vali NIȚU (V.N.)

Prof. univ. dr. Mihai OPROIU (M.O.)

Conf. univ. dr. Victor PETRESCU (V.P.)

Preot dr. Marian PUIESCU (Arhiep.)

Dr. Mihaela SENCOVICI (S.M.)

Preot dr. Ion STAN (Arhiep.)

Prof. Mihai STAN (M.S.)

Preot dr. Mihail Iulian STAN (Arhiep.)

Conf. univ. dr. Ion STOICA (Arhiep.)

Bibl. dr. Alexandru ȘTEFĂNESCU (A.Ș.)

Drd. Georgeta TOMA (G.T.)

Dr. Nicolae VLĂDESCU (N.V.)

Dr. Corina VOICULESCU (C.V.)

Argument

Lucrarea de față se adresează unor categorii largi de cititori dar, în egală măsură, poate fi de folos și specialiștilor.

Este o frescă a societății târgoviștene de la începuturi și până în zilele noastre.

Sunt prezentate personalități politice, culturale și sportive, militari, ierarhi ai bisericii ortodoxe, dar și instituții, organizații, unități economice, monumente de arhitectură civilă, religioasă sau militară.

Componenta principală a lucrării o reprezintă, pe lângă evocarea evenimentelor istorice care au marcat evoluția Cetății în timp, biografiile personalităților orașului participante sau inițiatoare ale acestor evenimente. Abordarea, adesea pluridisciplinară, conferă Târgoviștei mileniului III, prin intermediul acestui adevărat tratat, dimensiune națională și internațională. Prezentarea în limba engleză a studiului introductiv amplifică aria de interes, volumul putând fi un excelent instrument de protocol.

În redactarea articolelor s-a optat pentru o înfățișare obiectivă a evenimentelor și a personalităților, după cum li s-a cerut autorilor.

Într-o perioadă marcată de transformări evidente în modernizarea și renașterea urbană a Târgoviștei, considerăm că este binevenită, pe deplin inspirată, inițiativa Primăriei Municipiului Târgoviște de a elabora o monografie în format de dicționar enciclopedic.

Trebuie menționat că valoarea intrinsecă a acestei enciclopedii este dată și de competența grupului de redactare alcătuit din personalități recunoscute ale cercetării științifice târgoviștene.

*Ca orice lucrare de gen, „Enciclopedia orașului Târgoviște” este perfectibilă, inițiatorii și autorii fiind receptivi la observațiile și propunerile venite din partea cititorilor.**

*Jr. Gabriel Boriga
Primarul Târgoviștei*

* Coordonatorul principal al „Enciclopediei” a anticipat necesitatea apariției ediției a II-a revizuită și adăugită, pe care astăzi, la 6 luni de la difuzarea primei ediții, o propune cu satisfacția lucrului bine făcut târgoviștenilor.

Argument

The present work is addressed to large categories of readers, but can equally be useful to specialists.

It is a fresco of Targovistean society since beginnings until our days.

Here are presented political, cultural and sportive personalities, military, hierarchs of Orthodox church, but also institutions, organizations, economic units, monuments of civil, religious or military architecture.

Beyond evoking historical events which marked the life of City along time, the main component of work is represented by biographies of town personalities participant or initiators of these events. The approaching, often multidisciplinary, confers to Targoviste of the III millennium, through this true treaty, national and international dimension. Presentation in English language of introductory study amplifies area of interest, the volume being thus also an excellent instrument of protocol.

In editing of articles it was opted for an objective presentation of events and personalities, as authors were requested.

In a period marked by evident transformations in urban modernization and rebirth of Targoviste, we welcome as fully inspired the initiative of Targoviste Municipal Mayoralty to elaborate a monograph in format of an encyclopedic dictionary.

It may be mentioned that intrinsic value of this encyclopedia is given also by composition of editing group including recognized personalities of Targovistean scientific research.

As any work of this genre, „Enciclopedia oraşului Târgovişte”/ „The Encyclopedia of Targoviste town” is perfectible, the initiators and authors being receptive to proposals came from part of readers.

*Jr. Gabriel Boriga
Mayor of Târgovişte*

Târgoviște – Florența valahă

Încercând să definească în puține, dar sugestive cuvinte, locul drag inimii sale, marele om politic, academician, economist și revoluționar pașoptist Ion Ghica scria că „*de la Mircea până la Vladimirescu nu este un singur nume ilustru care să nu fi scris cu sânge pe pământul Târgoviștei [...] patria Văcăreștilor, a lui Eliad și a lui Cârlova*”.

Cel mai mare prozator contemporan român, târgovișteanul Mircea Horia Simionescu, într-o carte dedicată orașului natal compară Târgoviștea cu Florența: „*Cunosc distanța dintre opulența și orgolioasa magnificență a Florenței, depozitară în veac a unui imens tezaur de capodopere artistice (cetatea toscană se număra, încă dinainte de Renaștere, printre marile deținătoare ale capitalului financiar european!), și austeră, discreta și relativ modesta mea urbe de la poalele Carpaților, peste care – așa a vrut Istoria – s-au năpustit toate calamitățile și însuși geniul rău al vremurilor. [...] De îndată ce am pășit pe pavajul terasei înalte de la San Miniato, de unde privirea îmbrățișează întreaga largă panoramă a Florenței, am fost instantaneu readus (dar cu ce indicibilă bucurie!) la intuiția și sentimentul dintâi: da, comparația e posibilă și adevărată, se bizuie nu numai pe asemănările de natură geografică dar și pe fapte istorice, chiar dacă proporțiile termenilor diferă. Mi-am amintit pe loc șirul asediilor sub care au trăit deopotrivă cele două cetăți, râvna lui Petru Cercel de a ridica palate asemenea celor florentine, strădania cărturarilor de a scrie cronici și istorii ca acelea ale lui Machiavelli, iscusința monahilor de a întemeia tiparnițe, de a scoate de sub teasc ceasloave de mare preț, împodobite cu splendide ornamente grafice și legate cu elegante ferecături de aur și argint, marele talent al pictorilor de a înveșnici cu penelul chipul voievozilor și peisajul de sub propria privire, în care au plasat, împământenindu-le, scenele biblice, figurile hieratice ale sfinților, tablourile pilduitoare ale istoriei acestui neam. Așa cum m-am gândit atunci la luminata trudă a unor Coresi, Macarie, Neagoe Basarab, Antim Ivireanu, Constantin Brâncoveanu, Constantin Cantacuzino și atâția alții, ctitori și meșteri trăitori, la răspântia drumurilor dintre Orient și Occident și într-o lume primejduită, lipsită de tihnite zile de răgaz cărturăresc, la înălțimea culturii, gândirii și idealurilor timpului...*

«Târgoviștea mea e Florența valahă!», am exclamat, cu ochii înlăcrimați de emoția evidentei înrudiri.”

Orașul Târgoviște este situat în apropierea paralelei de 45°, pe coordonatele 44°56' latitudine nordică și 25°28' longitudine estică.

Depresiunea intracolinară, în care a apărut și s-a dezvoltat orașul Târgoviște, străbătută de râurile Ialomița, Ilfov și Dâmbovița, a favorizat locuirea din timpurile cele mai îndepărtate.

În această zonă sunt cunoscute numeroase vestigii arheologice din diferite perioade. S-au găsit urme de viețuire din epoca neolitică și așezări sau morminte din diferite perioade ale epocii bronzului – remarcându-se tezaurul de piese de aur de la Perșinari – și din etapa târzie a primei epoci a fierului. Mai multe așezări din zonă aparțin perioadei de maximă înflorire a civilizației geto-dacice, din secolele III î. Hr. – I d. Hr. Din secolele II-III sunt cunoscute materiale care continuă tradiția locală, precum și ceramică romană.

Cercetări arheologice sau descoperiri întâmplătoare au scos la lumină urme care dovedesc existența unei locuiri, în anumite perioade, în diferite zone din aria care avea să fie acoperită mai târziu de orașul Târgoviște: urmele unei așezări din secolele III-IV, ca și o serie de materiale care pot fi datate în secolele V-VII.

În partea de nord a Târgoviștei, în cartierul Suseni, investigațiile arheologice au dus la descoperirea urmelor unei așezări din secolele VIII-X, în care se practicau meșteșuguri tradiționale sătești. Două monede bizantine de bronz găsite cu mult timp în urmă, atribuite împăratului Ioan I Tzimiskes (969-976), pot fi expresia unei pătrunderi monetare, în momentul revenirii Imperiului la Dunăre.

Izvoarele nu furnizează informații precise privitoare la impactul ultimului val al migrațiilor. Diploma Cavalerilor Ioaniți din 1247 nu menționează aceste locuri, dar este posibil ca ele să se fi aflat în sfera de influență a voievodatului lui Seneslau.

Descoperirile arheologice din zona Suseni, precum și cele din alte părți ale orașului, au dovedit existența unei așezări care, în condițiile prielnice de dezvoltare de la începutul veacului al XIV-lea, a cunoscut o extindere spre sud și a înglobat locuirea dezvoltată aici. În zona de contact dintre drumul ce urma valea lalomiței și drumul Câmpulungului s-a înfiripat primul târg permanent, menționat mai târziu cu numele de Târgul de Sus sau Suseni.

În condiții favorabile, așezarea rurală s-a transformat în „târg de vale”, realitate reflectată de numele orașului. Beneficiind și de contribuția economică a coloniștilor sași stabiliți aici, așezarea a atins la mijlocul secolului al XIV-lea un stadiu incipient urban, cu o producție curentă și o piață permanentă la care participau numeroase sate de pe văile lalomiței și Dâmboviței sau din apropiere, aflate într-un proces de creștere demografică. Stabilirea unei piețe de schimb și crearea unei producții meșteșugărești specializate pentru piață, dovedită prin existența unor ateliere de fierărie, cuptoare de olar și ateliere de prelucrare a cornului, se evidențiază în a doua jumătate a secolului al XIV-lea.

Creșterea rolului și importanței drumului comercial care lega centrul Europei de Dunărea de Jos, prin Sibiu și Brașov, a constituit o premisă de mare importanță pentru dezvoltarea economică a așezării de la Târgoviște. Privilegiul acordat, în 1368, de Vladislav I, întărea brașovenilor libertățile de negoț pe care le aveau din vechime pentru mărfurile transportate pe aici, stabilindu-se plata vămii numai o dată, la Câmpulung sau în apropiere. Sporirea importanței noii artere îl va fi determinat pe voievodul Vladislav I să inițieze lucrări de fortificare.

În a doua jumătate a secolului al XIV-lea, se conturează caracterul urban al Târgoviștei. O dovedesc urmele de locuințe descoperite, între care o casă spațioasă de lemn cu pivniță, cu o sobă de cahle decorată cu discuri ornamentale, distrusă de un incendiu pentru a cărui datare s-a ținut seama de cei patru ducați de argint emiși de Mircea cel Bătrân în prima parte a domniei (1386-1394), găsiți în interior. La sfârșitul secolului, așezarea atinsese stadiul vieții orășenești, aflându-se într-o continuă dezvoltare. Dovezi sunt densitatea locuirii, existența unor meșteșugari (fierari, olari), ce par a se fi grupat spre zonele exterioare ale localității, circulația monetară și calitatea locuințelor (case încăpătoare de lemn cu pivniță, încălzite cu sobe din cahle). Pe cuprinsul orașului au fost descoperite mai multe locuințe afectate de un incendiu, în care s-au găsit monede emise în Țara Românească de Mircea cel Bătrân (1386-1418), în Ungaria de Sigismund de Luxemburg (1387-1437) sau la Vidin de Stracimir (1371-1396). Cruciutul german Johan Schiltberger amintește orașul în însemnările trecerii sale din 1396, considerându-l una din cele două capitale ale țării și realizând astfel prima atestare documentară a localității.

Poziția favorabilă, în mijlocul Țării Românești, pe importantul drum comercial care lega Brașovul de Dunăre, calitățile strategice ale locului, precum și gradul de evoluție economică a așezării cu certe trăsături urbane au determinat alegerea Târgoviștei ca reședință domnească în timpul lui Mircea cel Bătrân. Domnia acestuia a reprezentat o perioadă de deosebită dezvoltare a țării, a întinderii teritoriale și a puterii sale militare, într-un moment în care independența îi era amenințată de expansiunea otomană. Curtea de aici trebuia să reprezinte un punct fortificat menit să consolideze apărarea împotriva pericolului ce venea de la sud de Dunăre. Se consideră că aici a fost reședința fiului lui Mircea cel Bătrân, Mihail, asociat la domnie. Prima construcție a curții domnești, datând de la sfârșitul secolului al XIV-lea, a fost probabil precedată de o altă clădire, de lemn, de dimensiuni modeste. În apropierea ei avea să fie ridicată o biserică.

Prezența reședinței domnești la Târgoviște a stimulat, evident, dezvoltarea economică a orașului. În acest sens, de mare importanță pentru începuturile orașului este primul privilegiu

acordat de Mircea cel Bătrân negustorilor polonezi, probabil în 1403, consecinţă a tratatelor de alianţă încheiate cu regele Poloniei la 10 decembrie 1389 şi 6 iulie 1391, ce aveau să fie reînnoite în 1411. El prevedea ca negustorii lioveni veniţi în ţară să plătească vamă „numai într-un loc, unde le va fi dezlegarea mărfurilor, la Târgovişte, şi apoi să-şi cumpere ce-şi vor pofti; iar din marfa lor domnia [...] îşi va cumpăra ce-şi va alege”. Un nou privilegiu, în limba latină, a fost dat la Argeş, în 1409.

Prin alegerea Târgoviştei ca punct de vamă pentru negustorii din Polonia se acorda oraşului o sursă de venituri, deschizându-i-se, astfel, noi posibilităţi de dezvoltare. De asemenea, în hrisovul prin care Mircea întărea negustorilor braşoveni, la 6 august 1413, privilegiile acordate de înaintaşii săi, oraşul era menţionat şi între punctele de vamă, aflate pe drumul Brăilei. Actul emis de Mihail ca asociat la domnie, în 1417-1418, şi cel dat când domnea singur, la 22 iunie 1418, sunt primele documente interne păstrate care se referă explicit la „oraşul domniei mele Târgovişte”. Creşterea importanţei oraşului se reflectă şi în privilegiile acordate între 1424 şi 1431 de Dan al II-lea, care, amintind situaţia din timpul vechilor domni, dădea orăşenilor din Târgovişte dreptul „să umble şi pe la Severin şi prin toate târgurile şi la Brăila şi prin toată Ţara domniei mele”, fiind scutiţi „de tot, şi de vamă [...] să nu dea nimic, decât la Târgovişte”. Dezvoltarea economică a aşezării, a comerţului intern şi de tranzit, este dovedită şi de descoperirile monetare din timpul lui Mircea cel Bătrân, între care se remarcă un mare tezaur monetar, compus din 6 284 piese de argint.

Privilegiile comerciale ulterioare (1422 şi 1424) au stimulat prosperitatea aşezării, către 1431 Târgoviştea rămânând singura capitală a Ţării Româneşti. În ciuda mai multor dezastre (cutremurele din 1411, 1473, 1484, epidemia din 1456 şi distrugerile cauzate de intervenţiile armate din 1442, 1462 şi 1476), oraşul se extinde prin apariţia cartierelor din zona Curţii Domneşti, rezultate în urma creşterii demografice. Se conturează o structură urbană nouă, reliefată de trama stradală ale cărei artere principale sunt Uliţa Mare şi Drumul Câmpulungului, completate cu uliţele Târgului, Bărăţiei şi Stelea Veche.

Gradul de dezvoltare urbană a Târgoviştei, la sfârşitul secolului al XIV-lea şi la începutul secolului al XV-lea, este dovedit de numeroase vestigii arheologice. Aşezarea ocupa o suprafaţă destul de mare, întinzându-se pe mai mult de 1,5 km în lungul principalei căi de circulaţie, paralelă cu cursul Ialomiţei. Râul alimenta şi Iazul Morilor, lucrare amplă realizată în apropierea Curţii Domneşti. Au fost descoperite urmele a peste 50 de locuinţe de lemn cu pivniţă, datând din ultimele decenii ale secolului al XIV-lea şi prima parte a secolului al XV-lea, şi au fost identificate şapte biserici de lemn sau de zid din aceeaşi vreme. Toate acestea sugerează o creştere a numărului locuitorilor oraşului, fapt ce se reflectă şi în caracterul parcelării din zona centrală, cu case situate lângă uliţe, cu anexe gospodăreşti şi grădini în spate. Arterele principale erau Uliţa Mare, Calea Domnească de mai târziu, care se continua spre nord cu drumul ce urma valea Ialomiţei iar spre sud cu calea ce ducea spre Târgşor, Gherghiţa, Buzău şi Brăila sau spre sudul ţării, către Bucureşti şi Giurgiu. Din această cale se ramifica o alta, continuată de drumul care se îndrepta spre Câmpulung. Aşezarea avea în această fază o structură liniară bipolară, cei doi poli corespunzând Târgului de Sus (Suseni) şi Târgului de Jos. În Suseni se implantase o importantă comunitate de saşi veniţi din Transilvania. Aceştia au construit o biserică catolică, pe care documentele o menţionează la începutul secolului al XV-lea, în 1417, fiind ridicată pe un loc unde s-au descoperit multe morminte anterioare, care înconjurau foarte probabil un edificiu de cult mai vechi.

După stabilirea la Târgovişte a Curţii Domneşti, oraşul a devenit cel mai important centru economic, administrativ şi militar al Ţării Româneşti. Aici s-au stabilit cei mai însemnaţi dregători şi a fost atras un mare număr de meşteşugari şi negustori. După 1418, oraşul avea să devină principala reşedinţă a ţării, ceea ce a determinat şi transformări la Curtea Domnească. În locul vechii case domneşti a fost ridicată alta, de proporţii mult mai mari, înconjurată de un zid de piatră şi apărată de un şanţ de dimensiuni mari. Capacitatea defensivă a curţii a fost apoi mărită prin ridicarea turnului ce avea să fie numit al „Chindiei”. Administraţia oraşului era condusă de un judeţ, ajutat de 12 pârgari, aleşi în fiecare an. Pe lângă aceştia mai exista şi un pârcălab, care reprezenta autoritatea domnească. Construirea Mănăstirii

Dealul și dăria făcută de Alexandru Aldea în 1431 constituie noi dovezi ale interesului domniei pentru oraș și împrejurimi.

Domniile lui Dan al II-lea (1420-1421, 1422-1426, 1427-1431) coincid cu o perioadă tumultuoasă din punct de vedere politic, în care Târgoviștea a fost centrul puterii muntene. Primul său document (28 ian. 1423) este dat „din orașul de scaun Târgoviște” și confirmă calitatea orașului ca punct de vamă. Tot aici a fost reînnoit și tratatul de pace cu sultanul Murad al II-lea (1424). Sunt cunoscute și alte importante hrisoave date de Dan la Târgoviște, majoritatea vizând privilegiile pentru negustorii brașoveni. În hrisovul din 10 nov. 1424, orașul apare ca sediu al monetăriei țării („haraghia de bani”), unde urmau să se bată „filieri și dinari mici”. Locuitorii săi sunt scutiți de vamă „prin toată țara domniei mele...să nu dați nicăieri, numai la Târgoviște”. Târgoviștea este singurul oraș muntean care a beneficiat de un astfel de privilegiu, domnul urmărind încurajarea dezvoltării economice a orașului, dar și câștigarea bunăvoinței locuitorilor în contextul luptelor pentru putere. Terminarea lazului Morilor, în timpul domniei lui Mihail I, a permis lui Dan să continue, sau să inițieze o amplă lucrare de fortificare, orașul fiind încercuit cu val de pământ și șanț. În hrisovul din 28 febr. 1424 apare obligația „de posadă”, termenul făcând referire la efortul de fortificare.

Vlad Dracul a rezidat la Târgoviște (1437-1442, 1444-1447), de unde emite primul său hrisov (ianuarie 1437) și acordă privilegiile negustorilor brașoveni. Orașul cunoaște o intensă viață meșteșugărească și comercială, iar autoritatea pârgarilor săi sporește considerabil, mărturiile lor servind drept probe în judecățile desfășurate la Brașov. În corespondența domnului cu brașovenii este descris, pentru prima dată, portul unui negustor târgoviștean, Zamvel: „hainele lui de lăprie și punga cu 200 aspri și inelul de aur de zece florini și spada și șapcă francească”.

Din timpul domniei lui Vlad Țepeș, în 1459, datează prima mențiune a scaunului domnesc de la București, noua reședință fiind aleasă din motive militare, pentru supravegherea turcilor, aflați la Giurgiu, și economice, pe fondul orientării comerțului țării către sud și a creșterii importanței drumului spre vadul dunărean de la Giurgiu. Vlad Țepeș a continuat să folosească însă și curtea de la Târgoviște, la fel cum vor proceda și o parte dintre succesorii săi. Astfel, pentru încă mult timp, Târgoviștea avea să împartă cu Bucureștii calitatea de principal scaun domnesc, fiind preferată, datorită avantajelor sale strategice, de către domnii care s-au îndepărtat de la linia colaborării politice cu Înalta Poartă.

Primul document păstrat de la el este emis la Târgoviște (16 apr. 1457). Aici a fost construit Turnul Chindiei – simbolul de mai târziu al orașului – de către meșterii ardeleni, coordonați de Christoph, veniți la Târgoviște în 1458. Tot pentru protecția orașului au fost ridicate și fortificațiile de la București, iar cronicarul bizantin Laonic Chalcocondil le considera „foarte întărit...foarte bine la adăpost”. În 1459 la Târgoviște vor fi trași în țeapă Hamza Pașa și Catavolinos, ce încercaseră să-l predea pe domn turcilor. Legat de relațiile sale cu târgoviștenii s-au păstrat mai multe legende. Conform „Letopisețului Cantacuzinesc”, Vlad i-a pedepsit pe târgovișteni pentru un „mare necaz” făcut fratelui său: „Când au fost în ziua Paștilor, fiind toți oamenii la ospete, iar cei tineri la hore, așa fără veste pre toți i-au cuprins. Deci câți au fost oameni mari, bătrâni, pre toți i-au înțepat de au ocolit cu ei tot târgul, iar câți au fost tineri cu nevestele lor și cu fete mari, așa cum au fost împodobiți în ziua Paștilor, pre toți i-au dus la Poenari de au tot lucrat la cetate, până s-au spart toate hainele dupe ei”. Relația cu negustorii târgovișteni apare în povestirile despre cum Vlad pătrundea în prăvălii în timpul nopții, lua bani de la unii și îi pune altora, pentru a le pune la încercare cinstea.

În 1457 însă, conflictul dintre orășeni și domn va duce la mutarea reședinței domnești la București, dar Târgoviștea rămâne primul oraș al țării și ținta expediției otomane din 1462 (în apropierea orașului având loc cea mai importantă confruntare, „atacul de noapte” din 16-17 iunie).

Radu cel Mare (1495-1508) a dat din nou înțâietate reședinței domnești de la Târgoviște. Acesta a acordat atenție construcțiilor curții, fiind ctitorul primei biserici a Mitropoliei, și a ridicat în apropierea orașului, între 1499 și 1501, biserica Mănăstirii Dealu, grozniță domnească, monument reprezentativ al vechii arhitecturi românești. Sub domnia sa, precum și apoi, în timpul lui Neagoe Basarab (1512-1521), Târgoviștea s-a aflat în plină înflorire

edilitară și culturală. Au fost luate măsuri pentru organizarea vieții bisericești, un rol important revenind fostului patriarh ecumenic Nifon.

Din porunca lui Radu cel Mare, în 1508, tipograful sârb Macarie înființează prima tipografie de pe teritoriul țării, la Mănăstirea Dealu. De sub teascurile ei vor apărea cele dintâi cărți din spațiul românesc: „Liturghierul” (1508), „Octoih” (1510) și „Evangheliarul” (1512).

Remarcabilă a fost activitatea de ctitor a lui Neagoe Basarab, care a continuat și a desăvârșit lucrările la Mitropolie. În timpul lui s-a ridicat și biserica Sfântul Gheorghe. Din această vreme se cunoaște și cea mai veche pecete a orașului, având drept reprezentare imaginea Maicii Domnului cu Pruncul. Tot aici se va redacta și manualul de guvernare „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie”, lucrare complexă, tratând domeniul social, politic și militar, unică în spațiul românesc.

Pentru Târgoviște domnia lui Neagoe a reprezentat o nouă epocă de înflorire. Căindu-se de moartea lui Vlad cel Tânăr, domnul a reunit fețele bisericești la Târgoviște (1512) „de au făcut sfânt mir cu multe rugăciuni și slujbe dumnezeiești...și au început a face milostenii mari pre la mulți oameni”, mod de manifestare nemaiîntâlnit în Țara Românească. Terminarea noului edificiu a permis mutarea mitropoliei la Târgoviște (târnosită la 15 aug. 1517), prilej de numeroase festivități, desfășurate pe parcursul întregii domnii, printre care și canonizarea Sfântului Nifon (17 aug. 1517). Contemporan cu evenimentele, Gavril Protul a descris mitropolia drept „mare și frumoasă, cu opt turla și tot rotunde cum se satură ochii tuturor de vederea ei”. Neagoe a edificat și palatul mitropolitan, care completa ansamblul. Noile edificii au permis conturarea unei noi piețe, între ansamblul mitropolitan și Curtea Domnească, Bazarul de Jos – cel mai stabil, în timp, perimetru comercial al cetății.

În timpul domnilor care au urmat lui Neagoe Basarab, Târgoviștea a rămas prima reședință a țării, de unde s-au emis cele mai multe acte domnești. În această vreme, unele biserici din oraș au fost ctitorite de boieri, Manea Perșanu mare vornic construia biserica Sfântul Nicolae-Andronești (1517), iar Coadă vornicul biserica Roșie (între 1542 și 1546). Din inițiativa domnului Vlad Înnecatul (1530-1532) se ridică și a doua mare mănăstire din apropierea orașului, Viforâta.

Radu Paisie va încuraja reluarea activității tipografice, Dimitrie Liubavici instalând în casele sale din oraș o tipografie unde vor apărea „Molitvenic” (1545) și „Apostol” (1547). A domnit la Târgoviște, de unde emite primul hrisov „din slăvitul loc” (12 iulie 1535). De aici va acționa contra boierilor răsculați (1536-1537). Se preocupă de zăgrăvirea și acoperirea cu plumb a mitropoliei, iar vornicul său, Coadă, ctorește Biserica Roșie – monument reprezentativ al orașului. La Târgoviște este semnat tratatul secret cu Ferdinand de Habsburg (7 ian. 1543). În 1544, orașul este ocupat de pretendentul Laiotă Basarab, care va domni aici două luni.

Deși pentru călătorii străini, ca Anton Veraicsics, era „singurul oraș mai însemnat, destul de mare și capitala țării”, începând cu Mircea Ciobanul (1545-1552, 1553-1554, 1558-1559), tot mai mulți domni au preferat orașul București ca reședință, cu excepția voievozilor Radu Ilie (1552-1553), Pătrașcu cel Bun (1554-1557) și chiar Mihnea Turcitul (1577-1583, 1585-1591), care au rezidat și în Târgoviște. Cu toate acestea, în ultimul sfert de veac orașul Târgoviștea a cunoscut o perioadă de prosperitate, la zestrea sa edilitară adăugându-se mănăstirea lui Stelea spătarul, care era ridicată în 1582.

Petru Cercel (1583-1585), care cunoscuse lumea Renașterii italiene și franceze, a dispus mutarea reședinței domnești din nou la Târgoviște. În atenția domnului s-a aflat Curtea Domnească, unde s-a început construcția „unui palat frumos și măreț” și a unei noi biserici. În jurul Curții Domnești s-au amenajat grădini în stil italian și fântâni, alimentate cu apă din Dealurile Teișului prin conducte din lemn de brad. Tot unei inițiative domnești i s-au datorat și atelierul pentru turnarea tunurilor și ciutăria domnească. Urmând pilda conducătorului țării, marii dregători s-au stabilit aici; au venit, de asemenea, mulți meșteșugari și negustori, astfel încât, după cum mărturisea Franco Sivori, „s-a mărit mult orașul”, iar „locuințele de la Târgoviște” au devenit „mult mai bune și mai mândre decât la București”.

În 1583, a fost ridicată și Biserica Mare a Curții Domnești, legată de palat printr-un pod acoperit. O adevărată premieră în Muntenia a constituit-o înființarea turnătoriei de tunuri, ale cărei piese de artilerie erau ținute „în piața palatului de la Târgoviște”. Plecarea domnului a dus la încetarea lucrului turnătoriei și la distrugerea tunurilor.

Un reper important în istoria Târgoviştei l-a reprezentat domnia lui Mihai Viteazul (1593-1601). După victoria de la Călugăreni, din august 1595, şi după retragerea domnului prin Târgovişte în faţa numărului copleşitor al invadatorilor, oraşul a fost ocupat de armata otomană, având de suferit. Turcii şi-au concentrat eforturile spre întărirea fostei reşedinţe domneşti, adăugând fortificaţiilor acesteia o palancă, construită între 30 august şi 15 octombrie. După înfrângerea turcilor la Târgovişte, în octombrie 1595, şi alungarea lor peste Dunăre, Mihai Viteazul a condus ţara din acest oraş, după cum dovedesc mai multe hrisoave domneşti date de aici.

Distrugerea Bucureştiului va readuce scaunul domnesc la Târgovişte, hrisoavele lui Mihai fiind întocmite aici, iar tratatul de alianţă cu împăratul habsburgic fiind încheiat la Mănăstirea Dealu (9 mai 1598). În această perioadă, cronicarul Balthazar Walther rezidează în oraş, scriindu-şi pierduta lucrare despre faptele voievodului. Avantajată de poziţia geografică, Târgoviştea a rămas principala reşedinţă domnească a Ţării Româneşti până la 1626, cunoscând o perioadă de înflorire, marcată de eforturile pentru înlăturarea distrugerilor provocate de diferitele operaţiuni militare şi de ocupaţia lui Gabriel Báthory, de la începutul anului 1611. În anii următori, la Mitropolia din Târgovişte au fost prezenţi cu diferite prilejuri, cum au fost în septembrie 1614 sau în martie 1616, mai mulţi înalţi ierarhi ai lumii ortodoxe.

Radu Mihnea a domnit încă de la început la Târgovişte, unde primea în aprilie 1611 şi mai 1622 solii transilvănene. Privilegii şi acte de întărire a proprietăţii au fost emise pentru mănăstirile din apropierea Târgoviştei (Dealu, Stelea, Viforâta) şi pentru Mitropolie. În prima sa domnie (1611-1616) a făcut eforturi pentru înlăturarea distrugerilor provocate de Bathory, a reparat Mănăstirea Dealu, a împrejmuit Mitropolia cu ziduri puternice şi a terminat pictarea bisericii mari domneşti din Târgovişte.

În primul sfert al secolului al XVII-lea, o serie de toponime ne oferă informaţii noi despre împărţirea administrativă a oraşului. Din 1616 aflăm ştiri despre cele două pieţe: Bazarul de Sus, situat la nord de Curtea Domnească şi numit sugestiv „Suseni”, şi Bazarul de Jos. Pe măsură ce numărul documentelor a crescut, ni se dezvăluie informaţii despre mahalalele oraşului, structurate în jurul bisericilor Stelea, Sfântul Ionică, Geartoglu, Sfinţii Apostoli, Sfinţii Voievozi, Stolnicul, Stelea Veche, Biserica Roşie etc. În izvoarele din a doua jumătate a secolului al XVII-lea şi din cel următor apar şi numele unor uliţe: Târgului, Bărăţiei, Câmpulungului, Vărnicerilor, Tabacilor şi Măcelarilor.

Dezvoltarea oraşului a stagnat după abandonarea temporară a reşedinţei domneşti de la Târgovişte şi mutarea acesteia la Bucureşti, în 1625, în timpul domniei fiului nevârstnic al lui Radu Mihnea, Alexandru Coconul. Activităţile economice s-au diminuat, mulţi locuitori cu ocupaţii şi interese strâns legate de Curtea Domnească plecând la Bucureşti, unde, în documente, le era precizată originea: „ot Târgovişte”.

După primii ani de domnie, Matei Basarab (1632-1654) a înţeles importanţa pe care o prezenta pentru întărirea domniei revenirea în vechea reşedinţă. Victorios în confruntarea cu Vasile Lupu, Matei Basarab s-a stabilit în 1639 la Târgovişte, a înnoit casele domneşti, biserica mare, a construit un nou zid de incintă şi o baie domnească. A iniţiat ample lucrări la Mitropolie (1640), la biserica Sfântul Nicolae – Androneşti (1653) şi la biserica Sfinţii Împăraţi (1650). Ca semn al împăcării cu domnul Ţării Româneşti, Vasile Lupu a ridicat, în 1645, mănăstirea Stelea. În această vreme, s-au construit biserica Sfântul Dumitru (1639), ctitor fiind Buzinca, mare sluger, şi biserica Sfântul Nicolae Simuleasa (1654), ctitorită de Mirco căpitan de sârbi. Întregul oraş a fost înconjurat de un val de pământ cu palisadă de lemn şi şanţ, întărit cu bastioane (1645-1646), păstrat în parte până azi. Din iniţiativa domnului au fost refăcute conducta din tuburi ceramice care aproviziona cu apă curtea, baia domnească, podurile de peste Ialomiţa, mai multe troiţe, ciutăria domnească şi altele.

În 1640, ostaşii din Bucureşti fuseseră strămutaţi la Târgovişte şi începuseră să-şi ridice case, sporind numărul locuitorilor la 20 000. Târgul de Sus cunoaşte cea mai densă locuire (în special meşteşugari şi comercianţi), fapt indicat de salba de monumente ridicate acolo. Casele construite acum diferă de cele din perioadele anterioare, fiind mai mari, mai încăpătoare, cu grădini şi anexe. Despre târgovişteni se spunea că sunt „mai şlefuiţi decât ceilalţi de prin alte părţi din Ţara Românească”, graţie faptului că „oraşul era cercetat de

multă lume” (misionarul Baksici) și era „mare...ca Alepul și Damascul” (Paul din Alep). Printre vizitatorii de seamă din acea perioadă se numărau mitropolitul moldovean Varlaam și Paisie, patriarhul Ierusalimului.

Tot în secolul al XVII-lea, la Târgoviște, prin strângerea mai multor oameni de cultură în jurul lui Udriște Năsturel, s-a creat un mediu cultural elevat, care a contribuit la dezvoltarea învățământului, a tipăriturilor, a arhitecturii și picturii. Comunitatea erudiților cărturari, educați în spirit umanist, determină fondarea unei școli de profil superior, cu limbile de predare greacă și latina, dar și înființarea unei noi tipografii, pentru editarea de lucrări în limba română. Noul colegiu, Schola graeca et latina, activ între 1646 și 1652, era organizat după modelul institutelor similare din Occident. El funcționa alături de școala de slovenie, activă deja la Târgoviște, cu dascăli specializați în gramatică și lexicografie slavo-română. În tipografia adusă la mănăstirea Dealu a fost tipărită, în 1644, „Evanghelia învățătoare”, urmată de multe alte cărți, între care „Răspuns împotriva catehismului calvinesc” (1645), lucrare teologică originală, și „Îndreptarea legii” (1652), importantă operă juridică a vremii – unul dintre primele coduri de legi din Europa redactate într-o limbă națională.

La acea vreme, Târgoviștea era, după relatările unor diplomați, misionari și călători străini, localitatea cea mai însemnată din Țara Românească, numărul caselor fiind apreciat, poate exagerat, la peste 4 000. În realitate, se estimează că populația orașului nu depășea, probabil, 10 000 de locuitori.

Spre sfârșitul domniei lui Matei Basarab, Târgoviștea a fost afectată de revolta seimenilor, în aprilie 1654, în cursul tulburărilor, găsindu-și sfârșitul bătrânul voievod. Prezența în această vreme, la Târgoviște, a patriarhului Antiohiei, Macarie, ajută la cunoașterea evenimentelor, acestea fiind descrise amănunțit de secretarul său, Paul din Alep.

Matei a fost înmormântat inițial la Biserica Domnească din Târgoviște, lângă soția sa, dar, după profanarea mormintelor, trupurile acestora au fost strămutate la Mănăstirea Arnota.

După alegerea ca domn, Constantin Șerban (1654-1658) și-a stabilit reședința la București, dar marea răsccoală a seimenilor, care a reizbucnit în 1655 cu o violență sporită, l-a determinat să se întoarcă la Târgoviște. Soția sa, doamna Bălașa, s-a ocupat de încheierea, în 1656, a lucrărilor la Bolnița de pe lângă vechea Biserică Sf. Vineri. Fiind mazilit, Constantin Șerban s-a pregătit să reziste la Târgoviște, dar oștenii săi s-au retras la apropierea tătarilor, care au prădat și incendiat orașul la sfârșitul lunii februarie 1658. Noul domn, Mihnea al III-lea (1658-1659), a intrat în Târgoviște cu ajutorul turcilor, care au incendiat și ei orașul. Ridicând steagul luptei antiotomane, Mihnea a căutat sprijinul târgoviștenilor și a concentrat întreaga forță militară în oraș. După înfrângerea acestei mișcări, armatele otomane au jefuit din nou orașul. Sub noul domn, Gheorghe Ghica (1659-1660), curtea de la Târgoviște a fost distrusă în urma poruncii turcilor, aceștia insistând pentru stabilirea reședinței domnești la București, mai aproape de Dunăre și mai ușor de supravegheat. După moartea mitropolitului Ștefan (1668), scaunul mitropolitan a fost și el mutat la București. Până la domnia lui Constantin Brâncoveanu, importanța orașului a scăzut.

Constantin Brâncoveanu (1688-1714) este ultimul domn care a acordat o atenție specială orașului, implicit Curții Domnești. La 15 august 1696, au fost terminate reparațiile la casele domnești. Lucrările s-au extins la Biserica Domnească Mare, pictată în 1697-1698, apoi la zidurile de incintă, baia curții, clopotnița, foișorul și Biserica de Sus (1702). S-au adăugat acum casa iazagiului, casa surlarilor, casa coconilor etc. Domnia s-a preocupat de înfrumusețarea Mitropoliei (1707-1709), de bisericile Sfântul Dumitru (1697-1698), Stelea, Sfântul Ionică și Târgului. În această vreme au fost ridicate și alte lăcașuri: Biserica Stolnicului, ctitorită de stolnicul Constantin Cantacuzino, în 1705, și prima Biserică Sfinții Athanasie și Chiril, ridicată de mitropolitul Theodosie. Instalarea unei noi tipografii pe lângă Mitropolie (1708) a permis apariția în următorii șapte ani a 16 lucrări în limbile română și greacă, aici lucrând meșterii aduși de Antim Ivireanul: Mitrofan Gregoras, Gheorghe Radovici și ieromonahul Filotei.

Noua perioadă de efervescență edilitară și culturală a Târgoviștei a fost întreruptă însă de incendiul care a cuprins orașul în a doua jumătate a lunii august 1712, când au ars „multe case și prăvălii”. Măsurile de refacere dorite de voievod n-au mai putut fi toate realizate după

mazilirea sa. Acuzațiile aduse de Înalta Poartă lui Constantin Brâncoveanu, potrivit cărora ar fi folosit curtea domnească de pe malul lalomei în scopuri antiotomane, au fost urmate de stabilirea definitivă a reședinței țării la București.

Cu ocazia războaielor dintre austrieci și turci din anii 1716-1718 și 1735-1739, Târgoviștea a avut de suferit mari distrugerii care au provocat dezorganizarea vieții economice. La 12 septembrie 1737, trupele otomane au pătruns în oraș, au omorât mulți locuitori și au incendiat ceea ce mai rămăsese din Curte, Mitropolia, bisericile și numeroase case. Încercările unor domni ca Grigore al II-lea Ghica (1733-1735, 1748-1752) și, mai târziu, Mihail Suțu (1783-1786, 1791-1793, 1801-1802), de a efectua lucrări la vechea reședință domnească, au rămas fără urmări notabile.

Cu toate că nu mai era capitala țării, Târgoviștea a rămas în atenția unor istorici ca Blassius Kleiner (1761), Mihai Cantacuzino (1774), Bawer (1778), Fr. J. Sulzer (1781) sau Dionisie Fotino (1818), care s-au străduit să descifreze istoria orașului, să descrie monumentele și să întocmească primele planuri (1790). În timp ce domnia renunța la vechile stăpâniri pe care le deținea la Târgoviște, dezinteres culminând cu încuviințarea dată de Ioan Caragea (septembrie 1813) de a se dărâma zidurile vechii Curți Domnești. Orașenii au inițiat repararea și păstrarea pentru urmași a vechilor monumente, în special a bisericilor.

Intenționând să încalce vechile drepturi ale orașenilor, ultimul domn fanariot, Alexandru Suțu (1818-1821), a încercat să dăruiască unui mare boier moșia orașului, provocând puternice frământări în rândul târgoviștenilor („gura de Târgoviște” septembrie 1820), care s-au împotrivit răpirii vechii lor stăpâniri. În anul următor, orașul a fost afectat de dezordinile și jafurile provocate de revoluționarii eteriști și, apoi, de trupele otomane, aici funcționând cartierul general al lui Alexandru Ipsilanti și tot aici fiind asasinat conducătorul mișcării române, Tudor Vladimirescu. Noul domn, pământean, Grigore al IV-lea Ghica (1822-1828), a dispus să fie redată moșia orașenilor și a încurajat refacerea și extinderea aprovizionării cu apă a orașului, cunoscută sub numele de „Drumul Izvoarelor” (1825).

Izbucnirea războiului ruso-turc din 1828-1829 a provocat noi greutăți orașenilor. Măsurile impuse de dregătorii ruși pentru aprovizionarea și încartiruirea armatei au fost agravate de izbucnirea cumei (1829) și apoi a holerei (1831). La 6 octombrie 1829, un incendiu devastator, care a cuprins Târgul din Afară, a mistuit 44 de prăvălii și case. În luna următoare orașul a fost afectat și de un cutremur.

Odată cu aplicarea Regulamentului Organic (1831), administrația locală intră în faza ei modernă. Se înființau sfaturile orășenești, sau „maghistraturile”, ca organe de conducere a localităților ai căror membri erau aleși de către deputații de mahala (27 în cazul Târgoviștei). Orașul a fost împărțit în următoarele mahalale: Sfântul Gheorghe, Lemnului, Târgului, Tabaci, Mitropolia, Sfântul Nicolae, Stelea, Sârbi, Sfântul Constantin și Târgul de Afară. Organizate în grabă, cu doar o parte dintre deputați prezenți (majoritatea părăsiseră localitatea din cauza epidemiei de holeră), alegerile l-au desemnat ca președinte al Sfatului Orășenesc pe logofătul Nicolae Andronescu, unul dintre conducătorii târgoviștenilor în lupta de redobândire a moșiei orașului, acaparată de domnitorul Alexandru Suțu. La doar un an, generalul Kisseleff, nemulțumit de neregulile și slaba activitate administrativă constatată la Târgoviște, poruncește Ocârmuirii județului Dâmbovița organizarea grabnică de noi alegeri. În iunie 1832 cei 27 de deputați, convocați de urgență, îl aleg președinte pe Ioan Tolea.

Inițial personalul Sfatului a fost extrem de redus, membrilor aleși (un președinte, patru membri și un casier), adăugându-li-se un scriitor, doi dorobanți și doi sacagii, în 1833. În 1859 el funcționa într-o schemă mult extinsă, din cauza numeroaselor nevoi administrative, fiind angajați un secretar, un ajutor de secretar, un scriitor, doi cinovnici, un camerist, un arhitect, un îngrijitor la grădina publică, căpitanii de la cele cinci bariere ale orașului și ajutoarele lor.

Sfatul Orășenesc (numit din 1857 și Municipalitate) nu a funcționat într-un spațiu propriu, utilizând câteva încăperi închiriate, în majoritatea timpului în casele lui Nicu Vlădescu și ale lui Iancu Petrescu, din centrul orașului. Problema construirii unui palat administrativ este pusă pentru prima dată în 1855, când se fac demersuri, fără rezultat, pentru a se construi un sediu, împreună cu poliția orașului, pe un teren situat în apropierea Turnului Chindia.

Sfatul orășenesc s-a preocupat mai mult de sistematizarea orașului, de pietruirea și lărgirea ulițelor, de stingerea incendiilor și a impus acoperirea caselor numai cu șindrilă și olane. S-a inițiat construirea „Podului cel Mare” peste râul Ialomița (1838-1840), s-au înființat noi cișmele și a început amenajarea grădinii publice de la capătul podului Mihai Bravul, precum și construcția închisorii (1846). Târgul din Afară a fost mutat în interiorul orașului, pe terenul Târgului din Lăuntru, fiind numit în epocă „piața nouă” (1846).

Orașul reintră în circuitul vieții culturale românești grație a trei nume mari ale literaturii: Vasile Cârlova – primul poet modern din literatura noastră, care elogiază „Ruinurile Târgoviștei” (1828), poetul și fabulistul Grigore Alexandrescu și Ion Heliade Rădulescu – cea mai importantă personalitate a culturii române din perioada prepașoptistă și primul președinte al Academiei Române – ultimii doi fiind născuți la Târgoviște.

Deși școli particulare funcționau încă din 1741, pe lângă Mitropolie și biserici, înființarea unei școli publice datează abia din 1833. Activitatea acesteia este meritorie grație eforturilor profesorului Mihalache Drăghiceanu, inițiatorul primei biblioteci orășenești (1840).

Lucrări de refacere a diverselor edificii au fost demarate în urma vizitelor făcute de domnii țării, dar orașul suferă din nou în timpul Revoluției de la 1848, când este pentru scurt timp refugiul guvernului provizoriu (iunie – iulie 1848), apoi comandament al trupelor de intervenție.

După retragerea trupelor ruse, staționate în oraș din 1848 până în 1851, principele Barbu Știrbei (1849-1853, 1854-1856), cu prilejul vizitei din 23 iulie 1851, s-a străduit să găsească soluții pentru dinamizarea vieții economice: a înființat trei bălciuri noi, a făcut demersuri pentru deschiderea unui nou drum spre Brașov și a dispus întocmirea unei noi hotărânicii a moșiei orașului. Au continuat reparațiile la Turnul Chindiei, s-au început lucrări la biserica Sfânta Vineri din incinta Curții Domnești (1852). În zona de sud-est a orașului s-au stabilit mai multe familii de bulgari (cartierul Sârbi), care construiau o nouă biserică (1854). S-au făcut eforturi pentru delimitarea străzilor și numerotarea caselor și s-au redeschis cursurile Școlii Normale (1855). În mai multe rânduri, târgoviștenii au solicitat ca orașul să fie cuprins în traseul proiectelor liniei ferate (1856, 1857).

Important centru unionist, alegerea ca domn a lui Alexandru I. Cuza (1859-1866) a fost primită cu simpatie și entuziasm. Cu prilejul vizitei domnitorului, la 17-18 iunie 1859, orășenii au împodobit gardurile cu scoarțe și macaturi, așternând și covoare de flori pe uliță. Domnul a poposit la Mănăstirea Dealu și la Curtea Domnească și, impresionat de primirea făcută, a dăruit locuitorilor nevoiași suma de 1500 de lei. Urmarea imediată a vizitei a fost alocarea de către Departamentul Cultelor și Instrucțiunilor (condus la acel moment de poetul târgoviștean Grigore Alexandrescu) a importante sume de 5000 de lei pentru refacerea clopotniței de la intrarea în Curtea Domnească.

În același an, cunoscutul om politic Vasile Boerescu nota într-un memorial de călătorie: *„Acest oraș este așezat în pozițiune cea mai avantajoasă. Pus între două râuri, Dâmbovița și Ialomița, având la spate dealurile cele mai pitorești și împresurat de câmpiile cele mai roditoare, acest oraș unește, pe lângă avantajele abundenței, și pe cele strategice... Târgoviștea este avută în antichități și în suveniruri istorice. Dar cu cât mărimea sa cea veche a fost splendidă, cu atât starea sa actuală aduce tristețe și inspiră pe poeți a plânge. Pământul e foarte roditor; între altele, se află la marginea Ialomiței, lângă oraș, chiar cărbuni de pământ în suprafața nisipului; pozițiunea topografică e minunată; clima sănătoasă; caracterul locuitorilor vesel și ospătar. Dar lipsește comerțul, lipsește industria, lipsește activitatea, lipsește adică miezele cari animează un oraș și-l face a prospera...”*

Locuitorii vechii capitale a României strigă demult ca să li se deschiză meziile de comunicare, căci stau închiși și nu pot lucra.”

Reparațiile efectuate la bisericile Geartoglu, Sfântul Ionică (1860), sau cele de la Târgul de săptămână erau insuficiente. Înființarea unui externat de fete, susținut de Așezămintele Brâncovenești, (1860) a reprezentat un suflu nou. Spitalul începea să funcționeze în casele donate de Nicolae Băleanu (1860). Adevărată premieră, la 2 august 1865 s-a pus piatra fundamentală la Arsenalul Armatei, unitate reprezentativă pentru Târgoviște.

La 5 septembrie 1865 se terminau lucrările de construcție a „Școlii Domnești” (actuala Școală Populară de Artă), prima clădire publică cu destinație specială, care deschidea o

nouă concepție arhitecturală. Cu toate momentele de tensiune politică legate de abdicarea forțată a lui Alexandru Ioan Cuza, la Târgoviște s-au conturat inițiative ce-și propuneau transformări importante, impulsionate de vizitele repetate ale prințului Carol (septembrie 1866, iunie 1870, septembrie 1872). Înființarea unei tipografii de către Theodor Michăescu (1876) a permis apariția primelor ziare („Kindia”, „Vocea Dâmboviței” și „Cetatea” în 1878). Repararea Bisericii Albe (1871), comemorarea morții lui Ion Heliade Rădulescu (1872), procesul „Republicii de la Ploiești” (1870) au fost acțiuni cu rezonanță în epocă.

Alegerea acțiunii hotărâte împotriva Turciei, în contextul reizbucnirii Crizei Orientale (1875), a fost primită cu entuziasm. La Târgoviște s-au lansat liste de subscripție, s-au adunat furaje, cereale, alimente și îmbrăcăminte, s-a sprijinit înființarea unui spital militar, la Fonderie, într-un timp record. Străduindu-se să încurajeze populația, într-un moment greu, prințul Carol era prezent la Târgoviște, unde i se făcea o primire entuziastă. Încadrați în Regimentul 7 Dorobanți și Regimentul 3 Linie, numeroși târgovișteni se vor acoperi de glorie pe câmpurile de luptă din Bulgaria. La 8 decembrie 1878 drapelele celor două regimente erau decorate cu „Crucea trecerii Dunării”. La Mănăstirea Dealu va funcționa lagărul prizonierilor turci, capturați în Războiul de Independență.

Înființarea Camerei de Comerț Târgoviște (1880), a Serviciului Tehnic, a Băncii de Credit Agricol, a distilerii de spirt (Vlădescu, Ștefănescu, Samuel Iosif), a morii Kulle și a rafinăriiilor Luculescu, I. Tomescu, Iancu Grigorescu, Ghiță Gavrilescu, Câmpeanu etc (care beneficiau de legile de încurajare a industriei), anunțau deschiderea orașului spre noi orizonturi moderne.

După multă stăruință s-a organizat Cimitirul Central (1881), s-au construit Școala Primară Nr. 1 de fete (1883) și Școala Primară Nr. 2 de băieți (1885), iar o delegație de târgovișteni a fost prezentă la București, cu prilejul dezvelirii statuii lui Ion Heliade Rădulescu (1881).

Străzile au fost modernizate și au primit nume distincte: Cârlova, Spițeriei, Libertății, Școala Nr. 1, Ciocârlan, Strada Mare, Eliade, Clemenței, Progresul, Poet Grigore Alexandrescu, Stelea Veche, Bravilor, Cătuneni, Golescu, Strada Nouă, Fructelor, Câmpulung, Primăria, Fundăria, Industriei sau Araștava Cismarilor etc.

În 1883 calea ferată Titu-Târgoviște s-a terminat și se edifică gara Târgoviște, iar în 1902 se lua inițiativa construirii alteia noi. În 1886 începea construcția căii ferate Târgoviște-Pucioasa.

Promulgarea legii de organizare administrativă din 31 martie 1864 de către domnitorul Alexandru Ioan Cuza, a dus la noi modificări în structura conducerii orașului. Târgoviștea devenea o comună urbană, condusă de un consiliu comunal (compus din 11 consilieri) ales o dată la patru ani, în fruntea căruia se afla primarul, ales dintre consilieri, ajutat de doi ajutoari de primar.

Primul primar al orașului a fost ales Gheorghe Ludescu (iulie 1864), cel care fusese și ultimul prezident al Sfatului Orășenesc, persoană fără studii superioare, dar cu o bogată experiență în administrație. Activitatea primăriei a început să se conducă după regulamente bine întocmite, cu destinații speciale: pentru funcționarea piețelor și târgurilor, pentru fabricarea și vânzarea produselor petroliere, a pâinii și jimblei, pentru măcelării, pentru buna funcționare a serviciului administrativ și a poliției, pentru privegherea prostituției (1896), igienei și salubrității publice (1885).

Încă din 1885 au început discuțiile pentru construcția unui Bulevard, care să facă legătura dintre „Gara Ciocârlan” și strada Libertății. Noua arteră urma să se deosebească de toate celelalte. Dreaptă, cu trotuare largi, având plantați castani de o parte și de alta, a solicitat un mare efort financiar. Ideea a fost reluată în 1894, iar construcția bulevardului s-a început în 1896 și s-a terminat în 1897, când s-au instalat 60 de felinare și 25 de bănci.

Primăria a continuat să funcționeze în casele lui Nicu Vlădescu și ale lui Iancu Petrescu, apoi într-un imobil cu etaj, cumpărat cu bani din buget. În 1896 a fost contractat un împrumut substanțial de 300 000 de lei, pentru construirea unui local adecvat, a bulevardului gării feroviare și a unei grădini publice. Noul local – sediul Primăriei până în prezent – va fi finalizat în 1898, fiind opera arhitectului italian Baltasar Vignosa Giovanni, lucrările fiind supravegheate de inginerul Nicolae Bruneanu. Planul clădirii era mai vast decât al Prefecturii, cu multe încăperi la parter și etaj, cu plafoane pictate în fiecare spațiu cu alt model, cu stucatură

aurită, dând senzaţia de fast baroc. În acelaşi an se demarau şi lucrările de degajare a zonei din faţa noului local, pentru amenajarea unei grădini publice.

Alte lucrări edificate în epocă sunt clădirea Prefecturii – palat terminat în 1897, după planurile aceluiaşi Baldasar Vignasa Giovanni, ridicat în apropierea Curţii Domneşti, Palatul de Justiţie (Tribunalul Judeţean) – finalizat în 1902, clădire în stil neoclasic ce va influenţa stilul constructiv în oraş, Spitalul judeţean – edificiu terminat în 1899, pe terenul Curţii Domneşti, dărmat în 1977, Gara de Sud – construită în 1903, pe un teren considerat atunci „mult afară din oraş”, Poşta – monument de arhitectură ridicat în 1906. Începând din anul 1970 până în 1988, când s-a luat hotărârea înfiinţării unui muzeu de artă (deschis în 1991), în clădirea Prefecturii a funcţionat una dintre secţiile bibliotecii judeţene.

În Grădina Publică din faţa sediului noului local al Primăriei înconjurată cu grilaj s-au plantat brazi, iar în 1903 s-a amenajat aici un pavilion folosindu-se ca model cel din grădinile Pinccio din Roma.

În 1888 a început construcţia Liceului Ienăchiţă Văcărescu. Autorul proiectului a fost arhitectul Maimarolu din Bucureşti, ajutat de arhitectul Alexandru Săvulescu. Recepţia lucrării a avut loc la 1 septembrie 1891 şi a fost făcută de către arhitectul Grigore Cerchez.

După mai multe căutări şi sondaje, efectuate de inginerul Elie Radu (1892) şi Matei Drăghiceanu (1906), pentru aprovizionarea cu apă a oraşului, s-a hotărât să se aducă apă de munte din izvoarele Rătei şi Vâlna, lucrările de captare fiind conduse de inginerul Athanasie Ionescu şi de George Cadr, prefectul judeţului, după planurile inginerului B. Giulin. Lucrările vor fi finalizate în 1910.

În 1893 s-a pus piatra de temelie la noua Mitropolie din Târgovişte de către ministrul Cultelor şi Învăţământului, Take Ionescu, şi de către mitropolitul primat Ghenadie Petrescu.

Important centru militar, la Târgovişte s-au desfăşurat ample lucrări destinate Ministerului de Război, cea mai importantă dintre ele fiind Spitalul militar de ochi (1892).

Grădina publică de la capul podului Mihai Bravu a cunoscut reamenajări (1891): plantări de tei, construcţia unui pavilion cu trei camere, gheţarie, seră de flori. Podul Mihai Bravu înnoit a fost inaugurat la 29 septembrie 1902 în prezenţa familiei regale. După ce s-a obţinut terenul (1898), în 1902 începeau lucrările pentru noul local al Serviciului Telegrafo-poştal, executat în 1906 după planurile arhitectului A. Clavel.

Un moment festiv l-a reprezentat sărbătorirea zilei de 10 mai 1898. Organizată din iniţiativa Liceului Ienăchiţă Văcărescu, a antrenat întreaga suflare a oraşului, prezentându-se coruri, o revistă istorico-naţională, muzică militară, focuri bengale şi lampioane, defilarea prin faţa autorităţilor, momentul central fiind dezvelirea bustului lui Grigore Alexandrescu. La 5 mai 1900, în curtea Regimentului III Dâmboviţa nr. 22, s-a inaugurat primul monument al eroilor căzuţi în Războiul pentru Neatârnare, iar în 1902, cu ocazia sărbătoririi centenarului naşterii lui Ion Heliade Rădulescu, s-a dezvelit bustul scriitorului, lucrare realizată de Frederic Storck.

Discuţiile pentru stabilirea Şcolii de Ofiţeri de Cavalerie au început din 1882, dar de abia în 1898 Primăria oferea 30 de hectare necesare construcţiei. În prezenţa principelui Ferdinand, la 13 octombrie 1907 s-a pus piatra de fundament. Lucrările s-au încheiat în 1909, pavilionul central cu etaj, a constituit o construcţie reprezentativă în epocă.

La 25 ianuarie 1906 s-a înfiinţat „Societatea de arme, gimnastică, scrimă şi tir”, fapt ce i-a permis lui George Cadr să înceapă şi lucrările de construcţie la o sală destinată manifestărilor culturale.

Serviciul telefonic realiza legături cu judeţele vecine şi deservea şi şapte posturi în judeţ, de regulă comunele reşedinţă de plasă (1907). S-au realizat localuri pentru şcoli şi pentru Serviciul Comenzii Pompierilor în Târgovişte. Au funcţionat mai multe societăţi culturale: „Progresul” (1876), „Târgoviştea” (1910), „Armonia”, „Cercul didactic al institutorilor” (1901), „Liga pentru unitatea culturală a românilor” (1891), „Societatea pentru protecţionarea omului” (1906), „Păstrarea şi propăşirea datinilor strămoşeşti” (1913). În 1909 Nicolae Iorga vizita Mănăstirea Dealu, aducând un omagiu lui Mihai Viteazul.

Anul 1911 a reprezentat introducerea Târgoviştei în marile acţiuni culturale naţionale. Între 20-23 august s-a desfăşurat al VIII-lea Congres al Învăţătorilor din România, iar între 22-25 septembrie lucrările celui de-al VII-lea Congres al Asociaţiunii Române pentru Învăţământul

și Răspândirea Științelor precum și Primul Congres al administratorilor de plăși din întreaga țară (10-12 martie 1913).

După multe tatonări, în 1911 s-a ales cea mai avantajoasă ofertă pentru electrificarea orașului, câștigând societatea austriacă Brawn-Boweri, inaugurarea iluminării orașului cu electricitate având loc în ziua de 16 decembrie 1912.

La sfârșitul anului 1911 a apărut „Almanahul Dâmboviței”, editat cu prilejul aniversării unui an de la înființarea ziarului, lucrare interesantă ce înfățișează specificul județului, monumentele sale, diverse personalități etc.

În aceeași perioadă s-a conturat o nouă concepție urbanistică. Este pentru prima oară când, după mulți ani, o voce vorbea despre necesitatea unor schimbări esențiale. Tonul a fost dat de „Revista tinerimii dâmbovițene”, care cerea cu hotărâre mutarea oborului în afara orașului. Se conturează acum un curent care își propunea să militeze în spiritul modernizării.

La 4 iunie 1912 s-a pus piatra de temelie la Liceul Militar Mănăstirea Dealu și s-a întocmit primul regulament al liceului.

În preajma Primului Război Mondial orașul avea o populație de 13.292 de locuitori, o suprafață de 900 de ha, lungimea străzilor se ridica la 38 de km, 69 de străzi, bulevarde și fundături, cu lungimi între 4,72 km (Calea Domnească) și 56 m (strada Piscului).

Ocupația armatelor germane și austro-ungare (20 septembrie 1916 – 20 noiembrie 1918) a reprezentat o perioadă grea caracterizată printr-o exploatare sporită a bogățiilor solului și subsolului și măsuri severe împotriva populației civile. S-au rechiziționat obiectele de aramă, bronz și plumb, clopotele bisericilor, s-au fixat rații zilnice, prețuri maxime, s-au schimbat numele străzilor, cu nume care subliniau ocupația străină. Activitatea industrială a încetat din cauza lipsei de materie primă. În fața valului de teroare, rezistența populației s-a manifestat, fiind cunoscute demisiile mai multor membri ai Consiliului comunal și sprijinirea evadării prizonierilor români aflați la Arsenalul Armatei.

Actul de la 1 decembrie 1918 de la Alba Iulia și intrarea familiei regale în București au entuziasmat cetățenii orașului, celor două momente închinându-li-se un Te Deum la Biserica Curții Domnești.

După înfăptuirea Marii Uniri, s-au organizat la Târgoviște primele mari sărbători închinat actului de mare însemnătate pentru români. La 26 august 1920 a fost readus la Mănăstirea Dealu, în prezența regelui Ferdinand, capul lui Mihai Viteazul, primul unificator de neam și de țară. Pentru comemorarea martirului redeșteptării noastre naționale, Tudor Vladimirescu, la 22 martie 1921 au sosit la Târgoviște 700 de persoane din întreaga țară. În prezența lui Ferdinand I, la Școala de Ofițeri de Cavalerie, s-a dezvelit în ziua de 24 aprilie 1921 bustul patronului școlii, regele însuși.

În primii ani după 1918 activitatea primăriei s-a orientat spre înlăturarea distrugerilor de la edificiile publice care suferiseră în timpul Primului Război Mondial. De aceea, anul 1925 este reprezentativ, căci s-au inaugurat cu mult fast clădirea Palatului Justiției și noile localuri pentru Școala Normală, Spitalul Județean, și internatul Liceului „Ienăchiță Văcărescu”.

În perioada următoare activitatea tuturor primarilor s-a desfășurat pentru punerea în aplicare a noii concepții urbanistice, inițiată în 1912. În 1928 primăria și-a dat avizul pentru construirea căii ferate cu linie normală Târgoviște-Ploiești, cu ramificația Haimanale-Moreni și Răzvad-Ochiuri.

S-au făcut noi studii pentru construirea unei hale în zona centrală, pentru amenajarea pieței, a unei băi publice, pentru pavarea cu piatră cubică a străzilor principale etc. Începuturile noii concepții de amenajare a zonei centrale l-a făcut construirea fabricii de gheață instalată în subsolul halei centrale (11 februarie 1936).

Principală arteră era considerată strada care pornea din Calea Domnească, din dreptul fostelor clădiri ale Tribunalului și Prefecturii, și mergea până în piața Mitropoliei (actuala stradă Alexandru Ioan Cuza) – ani de zile aici palpitând viața urbei și tot ce avea ea semnificativ. Între primii ani ai perioadei interbelice și până prin 1950 a avut o înfățișare deosebită, specifică târgurilor de provincie din Vechiul Regat, cu imobile aproape uniforme, cu spații comerciale la parter, etajele fiind folosite ca spații de locuit, cu puține excepții. Cetățenii știau că vin să se plimbe „pe Centru”, se întâlneau „în Centru” sau făceau cumpărături la diferite magazine

„din Centru”. Unele persoane mai spuneau, cu oarecare pedanterie în glas, că se plimbau „pe Corso”. În serile în care vremea era prielnică, ore întregi, până târziu, locuitori din toate păturilor sociale și de toate vârstele se plimbau și discutau diverse. Alții stăteau la mesele scoase în stradă, în fața berăriei lui Filip Tomescu sau în fața cofetăriilor lui Simionescu sau Mircea Diaconescu și priveau la cei care treceau prin fața lor, ca la o defilare, în vreme ce consumau, după caz, bere sau prăjituri. În fața unor vitrine ale prăvăliilor din centru se aflau niște bare din metal așezate la înălțimea de un metru fața de sol de care se rezemau alte persoane mai tinere ce urmăreau, de asemenea, pe trecători. Plimbările acestea erau foarte rar deranjate de circulația unor vehicule, deoarece, în anii de dinainte de război, nu erau în oraș decât 3-4 trăsuri și 2-3 automobile.

Importanța acestei artere pentru viața localității este subliniată și de faptul că, în timp de șapte decenii, a purtat pe rând șapte denumiri: la începutul anului 1930, ea se numea strada Libertății; după iunie 1930, edili țârgovișteni s-au gândit să-i dea numele noului suveran Carol al II-lea. În septembrie 1940, instaurându-se regimul antonesciano-legionar, strada a primit numele 6 Septembrie. După actul de la 23 august 1944, a fost denumită strada Regele Mihai, iar din 1948, 30 Decembrie, data proclamării republicii populare. În 1990, destul de neinspirat, i-a dat denumirea de strada Eremia Grigorescu – generalul neavând totuși nicio legătură cu orașul – iar din 1997, Alexandru Ioan Cuza.

Către sfârșitul perioadei interbelice orașul dispunea de un important nucleu economic ce reunea: Arsenalul Armatei, întreprinderile din domeniul industriei petrolului – „Unirea”, „Ioan I. Grigorescu”, „Societatea Româno-Belgiană”, „Helios”, „Gheorghe Rosnovanu și Zaharia Z. Panțu”, societatea „I. Vasilescu” (comerț cu cereale, ciment, cherestea și cărămidă), fabrica de țigle, faianță și teracotă „Dâmbovița”, fabrica de cărămidă presată „Victoria”, societatea de transport de pasageri și mărfuri „Dacia Română”, societatea de morărit „Unirea”, fabrica de sticlă „Sticla Românească”, societatea de lucrări publice și particulare „Frații Magrini”, Banca Națională a României, Banca Centrală Ploiești, Banca Camerei de Comerț, Banca Comercială și Industrială, Societatea de credit „Vulturul”, atelierele tipografice „Dâmbovița”, „Dacia”, „Viitorul” și „Unirea”, 5 farmacii și drogherii, 4 hoteluri importante „București”, „Bristol”, „Surugiu” și „Petrol”, numeroase restaurante, hanuri și cârciumi.

La Sala de Arme va lua ființă Căminul Cultural al orașului (1939), destinat găzduirii manifestărilor artistice și științifice, iar pentru coordonarea celor 50 de cămine culturale din județ se înființează și Căminul Cultural Județean „Ion Heliade Rădulescu” (1939). Noi statui vin să înfrumusețeze orașul: bustul poetului Vasile Cârlova (1931), statuia lui Ienăchiță Văcărescu (1935) și placa comemorativă închinată pictorului Nicolae Grigorescu (1938).

Orașul a fost de mai multe ori vizitat de către personalități ale vieții politice, aici rostindu-și ultimul discurs, primul ministru Armand Călinescu, venit împreună cu regele Carol al II-lea la ceremonia înălțării în grad a unei noi promoții de ofițeri, la Școala de Cavalerie (1 iulie 1939).

Deși un oraș de dimensiuni modeste (doar 18 730 locuitori în 1938), Târgoviștea încearcă să-și reia locul printre centrele importante ale țării, comitetul de organizare al expoziției generale din toamna 1938 solicitând Comisiei Monumentelor Istorice plasarea aici a Pantheonului Național, „locaș de veșnică odihnă și eternă aducere aminte a românilor fruntași care au dat ajutor la înfăptuirea României Mari”. În februarie 1940 va fi inaugurată la „Sala de Arme” Universitatea Populară a orașului, unde vor susține diverse conferințe mai multe personalități ale vieții culturale locale și naționale.

Începutul celui de al Doilea Război Mondial a influențat profund viața locuitorilor Târgoviștei. În septembrie 1939, 752 de militari polonezi, refugiați în urma ocupării țării lor de către germani, sunt încartiruiți în oraș și la Văcărești, înființându-se și un comitet de ajutorare a refugiaților. În anul următor, un nou comitet pentru ajutorarea refugiaților – de data aceasta a refugiaților români din teritoriile românești pierdute în 1940 prin rapt și dictat – este constituit sub coordonarea primarului Iancu Anastasescu. În primăvara lui 1944, alți 3500 de refugiați români din calea armatelor sovietice învingătoare vor fi primiți la Târgoviște.

Unitățile militare cazate la Târgoviște, Regimentul 22 Infanterie, Regimentul 1 Care de Luptă și Regimentul 3 Vânători Moto (ultimele două alcătuind nucleul celei mai puternice

mari unității române – Divizia 1 Blindate) vor participa la grelele lupte pentru eliberarea Basarabiei și cucerirea Odesei (1941). Regimentul 1 Care de Luptă, ca principală forță ofensivă a Armatei Române, va lua parte la cele mai importante lupte duse de români pe întreg parcursul Campaniei din Est (Chișinău, Odessa, Cotul Donului, Bătălia Moldovei), reușind eliberarea prin surprindere a Chișinăului (iulie 1941) – acțiune de excepție pentru o unitate blindată, nepregătită și neechipată pentru lupta în orașe – și evitând de două ori distrugerea totală, după ce fusese încercuită de inamic la sud de Don (noiembrie 1942). O parte dintre târgoviștenii participanți la luptele din 1941 vor fi primiți cu onoruri în oraș la întoarcerea din toamna lui 1941.

În noiembrie 1943, pentru sprijinirea eforturilor militare ale țării, se va constitui la Târgoviște „Asociația Târgoviștenilor și Dâmbovițenilor”, ce va dona Armatei Române suma de 6 960 997 lei, la care se adaugă colete expediate pe front sau alte donații în valoare de peste 1 milion de lei.

Noi lucrări vor fi inițiate în perioada 1942-1943, grație importantelor fonduri alocate orașului de către mareșalul Ion Antonescu. Obținerea acestor fonduri s-a datorat în bună parte și eforturilor primarului Lazăr Petrescu, care a solicitat în urma unei audiențe la conducător, suma de 200 milioane lei, în contul taxelor petroliere. Drept recunoștință, primarul târgoviștean îl va numi pe mareșal în „Buletinul Oficial” al orașului „noul ctitor al orașului Târgoviște”. Se amenajează acum halele, stadionul, banca populară, barajul de pe Ialomița, abatorul etc. S-a acordat atenție și bisericilor Sfânta Vineri, Târgului, Turnului Chindiei, iar la 30 ianuarie 1944 s-au inaugurat muzeul și biblioteca orașului. Ultimele două edificii vor constitui nucleul celor mai importante instituții de cultură din oraș.

Târgoviștenii își exprimaseră în mai multe rânduri dorința de a avea un muzeu, iar în 1936 autoritățile locale, având concursul Comisiei Monumentelor Istorice, aprobaseră un comitet de construcție și strângerea fondurilor necesare. În anul următor se așezase piatra de temelie a clădirii muzeului, planurile fuseseră întocmite de arhitectul Nicolae Ghika-Budești, dar lucrările stagneră. La inaugurarea din 1944 colecțiile muzeului cuprindeau o colecție de artă populară, lapidariu și piese provenite din diverse donații și de la Muzeul Național din București. Biblioteca publică va fi constituită pe baza bibliotecii particulare a lui D. Athanasie-Bițu, purtând inițial numele acestui donator.

După ieșirea României din tabăra Axei (23 august 1944), trupele din Garnizoana Târgoviște vor acționa pentru dezarmarea unităților germane care încercau să preia controlul în România, tanchiștii Regimentului 1 Care de Luptă constituind forța principală ce a asigurat victoria în luptele pentru controlul Capitalei (24-27 august 1944). În cinstea noilor aliați sovietici se va organiza o recepție la primăria Târgoviștei, aceștia fiind încartiruiți la Sala de Arme și în alte imobile aparținând unităților de învățământ. Sosirea militarilor sovietici va rămâne ca o pată neagră în memoria târgoviștenilor, din cauza numeroaselor abuzuri comise de aceștia, noii aliați comportându-se ca într-un teritoriu ocupat prin luptă, asupra căruia aveau toate drepturile.

Participarea la război alături de Națiunile Unite a însemnat noi jertfe pentru militari târgovișteni. Veteranii tanchiști, supraviețuitori ai Campaniei din Est, încadrați acum în Regimentul 2 Care de Luptă (condus de colonelul târgoviștean Stan Zătreanu), vor lupta pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, în cadrul Frontului 2 Ucrainian. Unitatea va fi deliberat sacrificată, fiind obligată să lupte cu mașinile supraviețuitoare ale campaniilor anterioare, aliatul sovietic neimplicându-se deloc în dotarea sa cu mijloace moderne. Mai mult, înaintarea ei va fi oprită la porțile Vienei (21 aprilie 1945) din ordinul Moscovei, militari români fiind privați de un triumf pe deplin meritat.

După actul de la 23 August, armata sovietică de ocupație a săvârșit abuzuri și jafuri, iar regimul comunist instaurat de aceasta își va aroga toate realizările înfăptuite anterior. Prin poziția sa geografică, între centrele de maximă importanță București și Ploiești, și grație numărului important de muncitori petroliști din zonă, Târgoviștea intrase în atenția propagandiștilor comuniști încă de la începutul deceniului patru. În anii 1933-1936 aceștia încercaseră să instige la rebeliune petroliștii și să constituie nuclee comuniste în oraș, în Ulmi și Valea Voievozilor, printre agitatorii arestați numărându-se și viitorul președinte Nicolae

Ceauşescu, atunci în vârstă de 18 ani. La nici o lună după trecerea României de partea puterilor aliate, ei îşi vor face simţită din nou prezenţa în oraş, mai întâi prin presă – „Scânteia” şi „Chemarea”, difuzate din septembrie, respectiv noiembrie – apoi prin organizaţia judeţeană a Frontului Naţional Democrat (creaţie politică a comuniştilor români).

Din 28 noiembrie 1944, Târgoviştea are primul primar comunist, în persoana muncitorului Ion Rădulescu, iar colegul său de partid, învăţătorul Gheorghe Popescu, devine prefectul judeţului – instalat de „muncitorii în număr de peste 10 000 din tot judeţul”. În aceste condiţii, în oraş a putut fi impusă rapid politica de comunizare aplicată în întreaga ţară. Se organizează numeroase manifestaţii de susţinere a acţiunilor Frontului, unde sunt aduşi mii de cetăţeni: manifestaţia contra guvernului Rădescu (4 februarie 1945), manifestaţia de salutare a instalării guvernului Petru Groza (6 martie 1945), manifestaţia pentru dizolvarea partidelor istorice (12 octombrie 1945), demonstraţia cu prilejul Zilei Internaţionale a Muncii (1 mai 1946). Sunt constituite puternice organizaţii ale partidelor Frontului Democrat (ulterior Blocul Partidelor Democrate) şi se ţin adunări ale acestora. Graţie acestei intense propagande şi a fraudării alegerilor prin controlarea de organele de represiune, în noiembrie 1946 Blocul Partidelor Democratice va obţine o victorie zdrobitoare în Dâmboviţa (130 265 voturi dintr-un total de 179 000 voturi exprimate). Cu manifestaţia de „adeziune la republica populară” (17 ianuarie 1948), Târgoviştea intra într-o nouă fază a evoluţiei sale.

Perioada regimului comunist a însemnat în primul rând transformarea oraşului într-un puternic centru industrial. Dezvoltarea lentă din anii 1950-1960, a fost urmată de un deceniu de numeroase investiţii, ce vizau constituirea unei ample platforme industriale, în concordanţă cu obiectivele Partidului Comunist Român de industrializare masivă a ţării. Noile întreprinderi vor absorbi populaţia din diverse zone ale ţării, triplând numărul locuitorilor oraşului şi forţând extinderea acestuia, prin construirea de noi cartiere şi facilităţi pentru aceştia.

Încă de la şedinţa Comitetului Judeţean al Partidului Comunist Român din 15 august 1945, se adoptase lozincă „Să ne îndreptăm atenţia către industrie!”. Începuturile acestui amplu proces de industrializare sunt însă modeste. La momentul proclamării Republicii Populare Române, existau în Târgovişte Atelierele CFR (fostul Arsenal al Armatei), trei rafinării de petrol, cinci fabrici de sifoane, două fabrici de mezeluri, două de teracotă, o fabrică de oxigen, o fabrică de spirt, una de săpun, o sticlărie, o turnătorie şi 8 mori de făină. Principalele întreprinderi vor fi naţionalizate prin Legea din 11 iunie 1948. Cea mai importantă unitate economică rămâne fostul Arsenal, botezat din 8 august 1945 Atelierele CFR „Gheorghe Gheorghiu-Dej” şi transformat succesiv în Uzină de Maşini (1949), apoi în Uzină de Utilaj Petrolier (UPET) – nume sub care este cunoscut şi în prezent. Aici vor fi inaugurate şi cursurile unei „universităţi muncitoreşti” (din 1960), pe lângă procedeele destinate uzului industrial, muncitorii-cursanţi studiind în câteva ore şi fizică, matematică şi limba română. Fosta rafinărie „Victoria” îşi păstrează numele dar devine fabrică de produse chimice (1950), continuându-şi activitatea şi după 1989.

Înfiinţarea judeţului Dâmboviţa în 16 februarie 1968, cu reşedinţa în municipiul Târgovişte, a permis noi iniţiative care vizau transformarea localităţii în „cetate a oţelului şi a industriei constructoare de maşini”.

Vizita lui Nicolae Ceauşescu din 22 iulie 1969 constituie momentul decisiv în transformarea oraşului în centru industrial. Sunt vizitate locurile unde se vor construi marile obiective destinate platformei industriale. În anul următor încep lucrările de construcţie la Întreprinderea de Strunguri „SARO”, Întreprinderea de Becuri şi Surse de Iluminat „Romlux” (ambele intrând în funcţiune în iulie 1972) şi la Combinatul de Oţeluri Speciale (COS). Echipate cu tehnică modernă şi înghiţind cele mai mari sume investite vreodată în economia Târgoviştei, cele trei întreprinderi erau furnizori de talie naţională, considerate capabile să concureze cu giganţii occidentali la nivelul calităţii produselor.

Combinatul de Oţeluri Speciale a fost inaugurat de Nicolae Ceauşescu la 14 decembrie 1973, devenind principala unitate economică a oraşului şi unul din cele 10 astfel de combinate existente în lume, proiectat să producă peste un milion de tone de oţeluri aliate şi înalt aliate pe an. După 1989 va fi printre primele mari unităţi economice intrate în atenţia investitorilor străini, funcţionând până în prezent (masiv restructurat însă) în cadrul grupului internaţional

„Mechel”. Sirena sa de schimbare a turei de lucru, de la orele 07.00, 15.00 și 23.00, ca și marele ceas electronic, vizibil de la mari distanțe vor rămâne în memoria locuitorilor ca elemente cotidiene ale vieții în Târgoviște.

Efortul constructiv și urbanizarea intensivă au fost resimțite de locuitori, unitățile de alimentare publică fiind situate pe locul al doilea. În domeniul industriei alimentare sunt date în folosință Fabrica de Produse Lactate (1970) – și astăzi în activitate sub numele „Natura” – Fabrica de Produse Alimentare a Municipiului (1973), Fabrica de Pâine (1975) și Abatorul (1982). Ele nu puteau face față exploziei demografice concentrate în microraiioanele IV, VIII (dezvoltate începând cu 1970), V (1973) și VI (1974).

Din 6 septembrie 1950 Târgoviștea a devenit centru raional și oraș de subordonare regională și s-au executat studii de reorganizare și extindere în 1952 și 1957. Noile planuri propuneau ca în perioada 1956-1970 orașul să ajungă la o populație de 60.000 de locuitori, dezvoltare impresionantă, căci în 1950 nu avea decât 19.533 de locuitori. Se preconiza completarea golurilor cu noi locuințe, fără intervenții în zona centrală care să afecteze istoria orașului, amenajarea intrărilor în oraș, a unui teatru, cluburi muncitorești, spital, noi piețe agro-alimentare. Se preconiza ca din cele 600 de ha cât cuprindea orașul, 360 de ha să fie destinate locuințelor, 60 de ha pentru parcuri verzi, 60 de ha pentru dotări social-culturale, iar 120 de ha pentru piețe și străzi. Din 43 de străzi, câte erau în evidența primăriei, numai 33 aveau rețea de conductă cu apă potabilă, iar canalizarea se întindea doar pe 4,8 km. În 1960 se realizase asfaltarea mai multor străzi, însumând 6 778 mp și fuseseră pavate arterele de circulație pe o suprafață de 14 164 mp. Rețeaua feroviară este completată de calea ferată Târgoviște-Ploiești, orașul devenind nod feroviar (1946). Circulația în oraș va fi favorizată prin introducerea primelor autobuze ce utilizează gaz metan (1983).

În 1955 s-a început realizarea unei documentații pentru construirea a 37 de blocuri de locuințe și au început lucrările de amenajare a unui parc, dar principalele noutăți ale perioadei au fost organizarea transportului de călători în oraș și zona suburbană (1957), construirea Clubului Petrol (1960), ridicarea statuii lui Tudor Vladimirescu (1958) și a Smarandei Gheorghiu, precum și înființarea unei piețe agro-alimentare în cartierul Suseni, a stadionului precum și construirea primelor blocuri (1961).

În 1964 s-a conturat construcția a 22 de blocuri ce cuprindeau 121 de apartamente, dispensar uman și centrale termice în zona micro IX și se finaliza construcția primelor blocuri în cartierul „Aleea Trandafirilor”. În 1970 pe harta edilitară apar noile microraiioane de blocuri VI și VIII (pe locul unor foste maidane) și se dau „la cheie” 200 de apartamente. Primul bloc cu 10 etaje va fi glisat în 1972.

Marcând o nouă viziune arhitectonică, edificarea noului centru al orașului a avut ca principală piesă construirea Palatului politico-administrativ (1970), conceput ca sediu al tuturor organelor politico-administrative ale județului și unde astăzi funcționează Consiliul Județean și Prefectura Dâmbovița.

S-au făcut importante eforturi pentru construirea de pasaje, șosele de centură și poduri peste Ialomița (1971, 1974). Sunt ridicate mari supermagazine, cu spații comerciale folosite și astăzi: „Mondial” (1972), BIG (1973), „Muntenia” (1978 – cel mai mare din oraș și în prezent, cu 5 niveluri și 6 600 mp suprafață utilă), „Chindia” (1987).

În domeniul sănătății cele mai importante realizări au fost construirea noii clădiri a Spitalului Județean (1974 – cea mai importantă unitate sanitară din județ și astăzi, cu o capacitate de 700 paturi) și a policlinicilor (prima construită în 1961).

Creșterea rapidă a numărului locuitorilor (50.000 în 1975) a impus și crearea zonelor de agrement: Parcul „Chindia” – locul preferat de promenadă al târgoviștenilor și în prezent – cu un modern restaurant (1970) și Baza de agrement „Crizantema”, premieră națională în domeniul arhitecturii de agrement, cu 10 terenuri de tenis, două lacuri, 3 ștranduri, un bazin de natație, două patinoare, cartodrom și alte facilități.

Pe plan cultural, o primă inițiativă remarcabilă este luată în 1951, de către un grup de elevi de liceu pasionați de literatură: fondarea primului și celui mai important cenanclu literar târgoviștean, „Alexandru Sahia”, redenumit la scurt timp „Grigore Alexandrescu”. Cenanclul va funcționa până în 1985, pe lângă Biblioteca orășenească, apoi pe lângă Casa de Cultură,

unii dintre membrii săi devenind cunoscuţi oameni de cultură. Cenaclul a contribuit la fondarea festivalurilor literare „Primăvara albastră” (Pucioasa, 1964) şi „Moştenirea Văcăreştilor” (Văcăreşti, 1969 – ulterior mutat la Târgovişte). Ambele festivaluri se vor menţine ca etalon pentru debutul în creaţia literară până în prezent, unii dintre laureaţi devenind nume cunoscute în literatura contemporană.

În 1952, în ciuda tendinţelor regimului de a contesta valorile culturale naţionale până atunci recunoscute, la Târgovişte se sărbătoreşte împlinirea a 100 de ani de la naşterea lui I.L. Caragiale, manifestările întinzându-se pe durata unei întregi săptămâni. Tradiţia a fost perpetuată în timp, până în prezent, marelui dramaturg fiindu-i dedicate anual o serie de manifestări culturale sub titlul „Caragialiana”, organizate în colaborare de instituţiile de cultură ale oraşului şi judeţului.

Mai multe clădiri de mari dimensiuni, devenite în timp puncte de referinţă în oraş, sunt destinate activităţilor culturale. Mai întâi, în 1957 este dată în folosinţă Casa de Cultură a oraşului şi raionului, plasată pe locul fostei Săli de Arme, dotată cu o sala de spectacole de 400 locuri şi alte săli mai mici. În 1963, aici se vor inaugura cursurile Universităţii Populare, cu secţiunile: istoria literaturii române, medicină, muzică, arte plastice şi limbi străine (franceză şi rusă). Apoi, în 1971 se construieşte Teatrul de Vară, iar în 1974, sunt inaugurate două clădiri monumentale: Casa de Cultură a Tineretului şi Casa de Cultură a Sindicatelor – ultima deţinând până în ziua azi cea mai amplă sală de spectacole a oraşului, cu 597 locuri.

În urma vizitei lui Nicolae Ceauşescu din 11 mai 1967, sunt inaugurate Complexul Muzeal de la Curtea Domnească şi Muzeul Tiparului şi al Cărţii Vechi Româneşti – instituţiile de cultură cele mai vizitate din oraş de către turişti până în ziua de azi.

În perioada 19-21 decembrie 1968 se desfăşoară prima ediţie a Festivalului-Concurs Naţional „Crizantema de Aur”, rezervat interpretării şi creaţiei de romane – unul dintre festivalurile simbol ale oraşului, reunind anual nume de prestigiu din viaţa muzicală românească şi internaţională.

Oraşul marchează din nou istoria literaturii române, graţie „Şcolii prozatorilor de la Târgovişte”, mişcare literară ce-i include pe Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu şi Costache Olăreanu şi aduce în literatura noastră metaromanul.

Mass-media locală este reprezentată iniţial doar de săptămânalul „Uzina şi Ogorul” (cu apariţie constantă între 1949 şi 1964), scris în stilul epocii – „masele să scrie despre lupta lor [...] pentru mase” –, dar care prezenta informaţii din numeroase domenii. Unii dintre redactorii şi colaboratorii la această publicaţie vor deveni în timp nume recunoscute din cultura sau ştiinţa naţională. Din 1953 şi până în 1989 va funcţiona centrul local de radio, care retransmitea emisiunile postului central de radio, dar avea şi emisiuni locale. Din 1968 ziarul central al judeţului este „Dâmboviţa” (seria a V-a) – „Organ al Comitetului Judeţean Dâmboviţa al P.C.R.”, periodicul dovedindu-se publicaţia cea mai longevivă din istoria oraşului, cu apariţii până în prezent, suferind în timp numeroase transformări. Dintre periodicele de cultură şi ştiinţă se remarcă „Armonia”, revista Comitetului de Cultură şi Artă al raionului (apare din 1967), „Astronautica” (apare din 1968), revistă a Liceului „Grigore Alexandrescu” – singura revistă de rachetomodelism din ţară şi a doua din lume – editată până în prezent şi „Valahica” (apare din 1969), anuarul Muzeului Judeţean Dâmboviţa, publicat până în prezent.

Pe plan sportiv, oraşul avea în 1955 două echipe de fotbal („Flacăra” şi „Metalul”) ce activau în campionatul regional, dar şi echipe şi sportivi din alte discipline (box, popice). În 1977 echipa de fotbal etalon a oraşului, Club Sportiv Târgovişte, reuşeşte performanţa de a intra în Divizia A (performanţă repetată şi în anii 1990, când clubul este redenumit „Chindia”).

Oraşul va fi vizitat de diverşi şefi de state: Kim Ir Sen, preşedintele Republicii Populare Coreene – care vizitează şcoala de la Mănăstirea Dealu, ce găzduieşte copii orfani de război coreeni (1955), Charles de Gaulle, preşedintele Republicii Franceze (1968) şi Todor Jivkov, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgare (1982).

Un eveniment dramatic a fost la un pas să influenţeze decisiv evoluţia oraşului. Pe 4 martie 1977 un cutremur cu magnitudinea de 7,2 pe scara Richter a afectat profund capitala, provocând importante pierderi de vieţi omeneşti. Puţin afectată şi considerată de către specialiştii ca protejată prin poziţia ei, Târgoviştea intră în vizorul lui Nicolae Ceauşescu.

Cu ocazia vizitei din 24 septembrie 1986, el va anunţa că oraşul va deveni a doua capitală şi că se vor lua măsuri pentru demararea lucrărilor necesare. Căderea la scurt timp a regimului, ca şi criza economică prin care trecea ţara au împiedicat lansarea acestor lucrări, ultima mare realizare arhitectonică fiind complexul comercial din apropierea Gării de Sud (numit în anii 1990 „Pavcom”).

Sfârşitul regimului comunist şi-a jucat ultimul act la Târgovişte, Nicolae Ceauşescu fiind judecat sumar şi executat în incinta unităţii militare din apropierea gării (25 decembrie 1989). Cu trei zile mai devreme, în jurul prânzului, mulţimea revoltată luase cu asalt primăria (unde se afla şi sediul Comitetului Municipal al Partidului Comunist Român), alungase primarul municipiului, Ion Nicolae, instalând un consiliu municipal al forţelor revoluţionare. Situaţia se repetă şi la Consiliul Popular al Judeţului (Palatul Administrativ), unde primul-secretar şi preşedinte al Consiliului Popular, Pantelimon Găvănescu, se predă poporului, instituindu-se un Consiliu Provizoriu Judeţean al Frontului Salvării Naţionale. Un grup de iniţiativă, reunind oameni de cultură şi din presa scrisă, a reuşit să editeze ziarul „Dâmboviţa Liberă”, al cărui număr a fost adus în aceeaşi zi la Bucureşti, fiind primul periodic din provincie al revoluţiei anunţat la Televiziunea Română Liberă după miezul nopţii.

Cu 1990, târgoviştenii încep să guste libertatea şi să se bucure de ceea ce oferea viaţa într-un regim democrat. Se redeschide târgul săptămânal (talciocul) şi se organizează diverse evenimente cu caracter monden, precum concursul de frumuseţe „Miss România-Dâmboviţa 90” (1990) şi „Balul Mărţişorului” (1992).

La 8 septembrie 1993 se sărbătoreşte pentru prima dată Ziua Oraşului Târgovişte, ocazionată de sărbătoarea religioasă ortodoxă praznicul Naşterii Maicii Domnului, Fecioara Maria, considerată patroana spirituală a vechii cetăţi. În timp evenimentul va căpăta proporţii deosebite, fiind extins pe mai multe zile (de regulă trei) şi cuprinzând manifestări diverse: paradă medievală, concerte, expoziţii, târguri, jocuri pentru cei mici etc.

La această sărbătoare se vor adăuga anual şi alte evenimente dedicate recreerii locuitorilor oraşului, ca manifestările dedicate anului aniversar „Târgovişte 600” (1995 – ocazionate de împlinirea a 600 de ani de la prima atestare documentară a localităţii), „Festivalul Berii” (prima ediţie în 2000), „Festivalul Păpuşilor Vii”, „Ziua Metalurgistului” sau „Zilele Europei”.

Stema oraşului va fi aprobată în Consiliul Local pe 11 martie 1996, după modelul celei create în 1928, având în centru însă pe domnitorul Neagoe Basarab şi pe doamna Despina.

Din 1994, Primăria va acorda titlul de cetăţean de onoare al oraşului mai multor personalităţi din diverse domenii de activitate. Printre cei care au primit acest titlu se numără: generalii Victor Isăceanu (primul cetăţean de onoare) şi Ion Palade, artiştii Gică Petrescu şi Voicu Enăchescu, oamenii politici Theodor Stolojan, Ion Iliescu, Adrian Năstase, sportivii Ioan N. Radu ş.a. Alte mari personalităţi de talie naţională îl vor primi post-mortem: mareşalul Ion Antonescu, Vasile Blendea, Gheorghe Petraşcu, Tony Bulandra, Cezar Ivănescu,

Presa locală cunoaşte o dezvoltare extraordinară. Apar numeroase periodice, majoritatea cu o existenţă de doar câteva numere, fenomen ce reflectă iniţiativa şi entuziasmul oamenilor de presă târgovişteni. Printre primele ziare se numără săptămânalele „Glasul cetăţii”, care are şi un supliment literar, şi „Interviu” (1990), ca şi revista de literatură „Târgoviştea”, „Altfel” (1990), „Poliţia dâmboviţeană” (1991) şi bilunarul de cultură „Teapa” (1992). În ultimul deceniu numărul periodicelor dâmboviţene s-a redus considerabil, rămânând lideri de piaţă cotidienele „Adevărul de seară-Târgovişte”, „Jurnal de Dâmboviţa” şi „Dâmboviţa” – ultimele două fiind periodicele cu existenţa cea mai îndelungată şi apariţie constantă – secondate de ziare apărute recent ca „Universul dâmboviţean”, „Incomod” etc. De asemenea, există un număr important de reviste de cultură, precum „Litere”, ajunsă la al 12 an de apariţie neîntreruptă, revista Societăţii Scriitorilor Târgovişteni, „Eroica”, de cultură istorică, a Asociaţiei Naţionale „Cultul Eroilor” (15 ani de apariţie neîntreruptă), „Curier”, revista Bibliotecii Judeţene „Ion Heliade Rădulescu” Dâmboviţa şi „Valahica”, revista Complexului Naţional Muzeal „Curtea Domnească” Târgovişte, sau publicaţii ale unor instituţii de învăţământ.

Mass-media locală este completată prin intrarea în funcţiune a posturilor TV şi radio locale. Primul post privat de televiziune din Târgovişte a fost Ruvacom (prima emisie în august 1992), iar primele posturi de radio „Minisat” şi „Dâmboviţa” (primele emisii în 1995).

Numărul posturilor TV şi de radio locale a fost în continuă creştere, locuitorii Târgoviştei fiind în prezent informaţi de 4 televiziuni: „Columna TV”, „Târgovişte TV”, „Artpress”, „Dâmboviţa TV”. Tot în domeniul televiziunii, la Târgovişte din 1992 funcţiona şi Societatea de televiziune prin cablu Minisat, abonaţii săi bucurându-se de un număr mare de posturi TV recepţionate, majoritatea străine.

Încep să funcţioneze edituri locale, prima fiind „Macarie”, fondată în 1990. În primul deceniu al mileniului trei funcţionau sau erau înregistrate peste 20 de edituri şi instituţii editoare, dar exigenţele impuse de economia de piaţă au făcut ca doar câteva să se dezvolte şi să se menţină în activitate, ajungând să fie cunoscute la nivel naţional: „Pandora-M” (fondată în 1994), „Bibliotheca” (fondată în 1997), „Cetatea de Scaun”, „Transversal” (fondată în 2000).

Deschiderea apetitului locuitorilor pentru viaţa politică duce la formarea filialelor din Târgovişte ale unor numeroase partide politice, în anul 1990 existând 18 la acestea adăugându-se alte 3 în anul următor. Lupta politică se dă însă între formaţiunile cu cei mai mulţi membri: Frontul Salvării Naţionale şi partidele istorice, acum reînfiinţate, Partidul Naţional Liberal şi Partidul Naţional Ţărănesc Creştin-Democrat.

În ultimul deceniu al secolului XX, dezvoltarea oraşului Târgovişte s-a desfăşurat într-un ritm mai lent. Platforma industrială care asigura majoritatea locurilor de muncă a fost masiv restructurată, dezvoltându-se în schimb iniţiativele private şi investiţiile unor companii multinaţionale din domeniul comerţului şi serviciilor.

Marii operatori economici ai oraşului sunt acum vechile unităţi industriale restructurate şi privatizate – Mechel, Oţelinox, UPET, Romlux – dar şi firme noi, ca Erdemir şi Rondcarton.

Grupul siderurgic rus Mechel a pătruns pe piaţa românească prin cumpărarea pachetului majoritar de acţiuni (83,99%) de la Combinatul de Oţeluri Speciale din Târgovişte în anul 2002, pentru suma de 60 de milioane de dolari. În ciuda mai multor restructurări, în 2009, combinatul rămânea un important operator economic, având 3 128 de salariaţi şi fiind listat la Bursa de Valori Bucureşti.

Începând cu anul 1997, pachetul majoritar de acţiuni al Oţelinox (51%) a fost achiziţionat de Samsung Deutschland GmbH – filială a grupului sud-coreean Samsung Corporation. Ca urmare a aporturilor de capital din ultimii ani, Samsung Deutschland GmbH deţinea în august 2007 74,99 % din capitalul social al Oţelinox. Acţiunile companiei au fost tranzacţionate la Bursa de Valori Bucureşti, până în luna mai a anului 2006, când acţionarii companiei au aprobat, cu majoritate de voturi, delistarea. La finalul anului 2006, compania şi-a extins gama de fabricaţie, prin finalizarea investiţiilor în secţia de ţevi sudate din oţel inoxidabil. Capacitatea de producţie pentru table şi benzi din oţeluri inoxidabile este de 60.000 tone pe an, iar capacitatea pentru profile mici şi sârma este de 100.000 tone pe an. În 2008 avea circa 800 de salariaţi.

Compania siderurgică turcească Erdemir a cumpărat, în 2001, laminorul de benzi electrotehnice al Combinatului de Oţeluri Speciale Târgovişte. Erdemir România este specializată în producţia de tablă, fâşii şi benzi din oţel şi are circa 350 de angajaţi.

Dintre investitorii autohtoni, Rondocarton Cluj şi-a deschis cea de-a doua fabrică de carton ondulat, în Târgovişte, însă producţia propriu-zisă a fost demarată abia în luna ianuarie a anului 2009. Fabrica are circa 60 de angajaţi.

O serie de societăţi comerciale de tipul hipermarketurilor – Kaufland, Praktiker, Interex, Plus, Penny Market, Ethos, Profi, Dedeman, Carrefour, Mega Image, Metro – îşi deschid centre comerciale la Târgovişte, activând în paralel cu vechile magazine mari „Muntenia” şi „Mondial”.

În 1995, oraşul Târgovişte avea o suprafaţă totală de 4 681 ha, 32342 locuinţe iar lungimea străzilor ajunsese la 108 km, din care 98 km modernizate; reţeaua de canalizare era de 78,1 km, conducta de gaze avea o lungime de 93,2 km, iar populaţia număra 99 677 locuitori. Pentru elaborarea planului urbanistic general al oraşului a fost întocmit un studiu de urbanism istoric, iar din 1997 unele străzi au reprimit vechiul nume, purtat în perioada interbelică.

Arhitectura oraşului suferă transformări fundamentale. Apar numeroase magazine de dimensiuni relativ reduse, comparativ cu cele din perioada regimului comunist, dar cu un aspect exterior mult mai atrăgător. Se ridică şi construcţii moderne, „din beton şi sticlă”, după

modelul celor occidentale ca sediul Sucursalei Dâmboviţa a Băncii Comerciale Române (1997), sediul Direcţiei Silvice (1997), sediul Sucursalei Dâmboviţa a Băncii Române pentru Dezvoltare, sediul Sucursalei de Distribuţie a Energiei Electrice, Mini-Mall (2009, extindere a vechiului complex „Mondial”) şi City Center (2010).

Se dezvelesc noi monumente de for public: statuile voievozilor Mircea cel Bătrân (1993) şi Mihai Viteazul (2001), monumente dedicate foştilor deţinuţi politici anticomunişti, Eroilor târgovişteni (2002) şi martirilor Brâncoveni (2004), ca şi troiţa de lemn închinată lui Tudor Vladimirescu (2001). În Parcul Chindia este inaugurată Aleea Voievozilor – proiect unic în ţară – decorată cu busturile în bronz ale celor „33 de voievozi de Târgovişte” (2007).

Tradiţia culturală a oraşului şi-a găsit încununarea în dezvoltarea învăţământului superior. Înfiinţarea Colegiului Universitar Economic şi de Administraţie (1991) şi apoi a Universităţii „Valahia” (1992), în timp apărând şi filiale ale instituţiilor particulare de învăţământ superior („Spiru Harel”, „Hyperion”), au transformat Târgoviştea într-un important centru universitar.

Universitatea de stat „Valahia” a luat fiinţă prin Hotărârea guvernului României nr.288 din 1 iunie 1992. Inaugurarea ei s-a făcut în amfiteatrul Grupului Şcolar „Voievodul Mircea” (5 octombrie 1992), în prezenţa primului-ministru al României, Theodor Stolojan şi a altor personalităţi din administraţie sau din domeniul culturii. Organizată până în 1995 pe două facultăţi (Inginerie şi Ştiinţe), plus un colegiu (Colegiul Tehnic Economic şi de Administraţie), această instituţie de învăţământ superior s-a dezvoltat constant, numărând în anul 2000 nouă facultăţi (Ştiinţe Economice, Ştiinţe Juridice, Ştiinţe Umaniste, Muzică, Ştiinţe, Teologie-Litere, Inginerie Electrică, Ştiinţa şi Ingineria Materialelor, Ingineria Mediului şi Biotehnologii) şi două colegii (Colegiul Economic şi de Administraţie şi Colegiul Pedagogic). În 2011 funcţionau facultăţile de Ştiinţe Economice, Ştiinţe Juridice şi Social-Politice, Ştiinţe Umaniste, Teologie, Ştiinţe şi Arte, Inginerie Electrică, Ingineria Mediului şi Biotehnologii, Ingineria Materialelor, Mecatronică şi Robotică, un Departament de Studii Economice şi Administrative la Alexandria şi Şcoala Doctorală. La acestea se adaugă numeroase alte centre de studiu şi departamente, specifice instituţiilor de învăţământ superior de prestigiu, ca Institutul de Cercetare Pluridisciplinară Ştiinţifică şi Tehnologică, Departamentul de Studii şi Relaţii Internaţionale şi Departamentul de Învăţământ la Distanţă. De la cei 463 de studenţi înmatriculaţi în 1992, s-a ajuns în prezent la peste 10 000 (printre care şi studenţi străini), universitatea jucând astfel un rol important în viaţa culturală, dar şi economică a oraşului. Rectorii universităţii au fost până în prezent profesorii universitari Florea Oprea şi Ion Cucui.

Principalele instituţii de cultură ale oraşului au fost în perioada post decembristă Biblioteca Judeţeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmboviţa (a cărei activitate a fost extinsă în afara graniţelor prin crearea Bibliotecii „Târgovişte” din Chişinău, Republica Moldova şi sprijinirea bibliotecilor româneşti din Montreal, Canada şi Castellon, Spania), Complexul Muzeal Naţional „Curtea Domnească” Târgovişte şi Casa de Cultură a municipiului. Lor li s-au adăugat: Teatrul Municipal „Tony Bulandra” (teatru profesionist din 1996), Teatrul pentru Copii şi Tineret „Mihai Popescu” şi Filarmonica „Muntenia”. Unicat în ţară este Muzeul Naţional al Poliţiei Române, inaugurat în „Casa Coconilor” în anul 2 000.

Edilii postrevoluţionari au depus eforturi pentru modernizarea Târgoviştei, în contextul dificil al trecerii la economia de piaţă, al slabei investiţii străine şi al reducerii drastice a populaţiei municipiului ca urmare a scăderii natalităţii la nivel naţional şi al migrării locuitorilor către zone mai bine dezvoltate din punct de vedere economic (în special Bucureştiul şi ţările vest-europene). Ultima cauză, în special, a accelerat involuţia populaţiei municipiului, care de la 100 426 locuitori cât era în 1989, ajunge la 90 589 în 2005 şi 88 119 în iulie 2010.

Problemele socio-economice, specifice procesului de tranziţie către economia de piaţă, au pus municipalitatea în faţa unor noi tipuri de manifestări ale nemulţumirii populaţiei: protestele în stradă şi pichetarea sediiilor instituţiilor administrative. În Târgovişte, cele mai ample astfel de manifestări au loc în 1999 – primul miting al pensionarilor şi marele miting al sindicaliştilor de la uzinele din Moreni, Mija şi Dragomireşti (peste 2 000 de persoane).

În timpul mandatului primarului Teodor Băte s-au dat în folosinţă primele 50 de apartamente construite după 1989 (iunie 1999), edificate de către firma „SC Novacom SA” din Moreni, ca şi primul azil de noapte din judeţ (1997). În domeniul infrastructurii, este finalizat

pasajul de trecere peste calea ferată Târgoviște-Ploiești, cu 4 benzi de circulație (2000). Orașul aderă la Uniunea Orașelor Istorice din România, primarul său fiind vicepreședintele uniunii (1999).

Primarul Iulian Furcoiu (în funcție între 2000-2008) a acționat pe linia exploatării potențialului turistic și cultural al orașului, prin reintegrarea în circuitul turistic și alocarea de fonduri pentru înfrumusețarea localității – rămânând în memoria orășenilor ampla campanie de pavare a trotuarelor cu „biscuiți” (pavele de beton, de forma respectivului aliment) roșii și albi și plantarea susținută a numeroase flori, acțiuni ce au îmbunătățit considerabil aspectul orașului.

Primăria demarează programul de locuințe pentru tineret ANL în cartierele micro III, IV și XI, iar prin extensia urbană apare un nou cartier „Tineretului-Sagricom”. Sunt reabilitate și modernizate piețele agro-alimentare din municipiu: 1 Mai (Centru), Bărăției, Tineretului, Aurora (micro IV), Vlad Țepeș (micro XI). Sunt edificate așezămintele sociale „Sfânta Maria” și „Sfânta Elena”, iar pentru copii se construiesc parcuri de joacă („Voinicel”, „Bondocel”, „Așchiuță” etc).

În timpul mandatului primarului Gabriel Boriga (2008 – până în prezent), s-au făcut eforturi vizând atragerea de fonduri europene, destinate în principal modernizării orașului, sporirii confortului locuitorilor și creșterii atractivității localității. În acest sens s-a început asfaltarea a 32 de străzi secundare din toate cartierele municipiului, în paralel cu reabilitarea arterelor principale.

În anul 2010, considerat de primar „cel mai bun an din istoria seculară a orașului... în ceea ce privește investiția”, s-a reușit atragerea de fonduri europene în valoare de 85 de milioane de euro, 98% reprezentând fonduri nerambursabile. Majoritatea acestor fonduri au fost alocate Planului strategic integrat pentru dezvoltarea durabilă a municipiului Târgoviște (peste 34 milioane de euro), plan ce viza modernizarea a 6 cartiere (aproximativ o treime din suprafața municipiului), prin înlocuirea în totalitate a rețelei de apă, a rețelei de canalizare, a infrastructurii rutiere, refacerea întregii peisagistici, a sistemului de iluminat public, a locurilor de joacă pentru copii, monitorizarea traficului rutier prin camere de luat vederi etc. Alte două mari proiecte, în valoare de circa 20 de milioane de euro fiecare, vizează reabilitarea și modernizarea centurii rutiere a orașului și consolidarea și modernizarea a 9 unități școlare.

La începutul anului 2011 au fost finalizate lucrările de restaurare a Curții Domnești, urmărindu-se protejarea ansamblului monumental, în urma derulării unui amplu proiect PHARE, în valoare de 3 480 508 euro. Pe 26 martie 2011, orașul a fost vizitat de ministrul Dezvoltării Regionale și Turismului, Elena Udrea, ocazie cu care a fost semnat contractul de finanțare pentru proiectul „Complex turistic de natație”. O investiție de peste 19 milioane de euro, vizată a se materializa pe structura fostei Baze de Agrement „Crizantema”, lăsată în părăsire de 20 de ani. Complexul va cuprinde o plajă amenajată, bazine de înot și tobogane cu apă, un bazin acoperit și terenuri de tenis, baschet și minifotbal, locuri de joacă pentru copii. Pe aceeași linie, a creări unor spații moderne destinate agrementului și activităților fizice, pe 15 iulie 2010 a fost inaugurat primul bazin acoperit al orașului, având dimensiuni semiolimpice și putând fi utilizat pe parcursul întregului an, grație instalației de încălzire.

În vara lui 2011, Primăria Târgoviște a demarat un amplu program de igienizare și curățare, demolând circa 90 de construcții ilegale și reușind să redea spațiului verde, anumite zone de importanță istorică ale orașului, precum Șanțul Cetății.

Echipa de baschet feminin Club Sportiv Municipal Târgoviște a fost substanțial sprijinită de municipalitate, reușind câștigarea a patru titluri naționale și ajungerea în sferturile de finală a FIBA Eurocup (2010) – cea mai bună performanță din istoria ultimelor trei decenii ale baschetului feminin românesc.

Introducerea la „Enciclopedia orașului Târgoviște” nu a reușit decât să schițeze momentele importante dintr-o evoluție multiseclară. Fiecare dintre acestea se regăsesc detaliate în interiorul volumului, alături de alte peste 1500 de evenimente, personalități și instituții a căror existență este legată de Târgoviște.

„Florenţa valahă”, cum numea Târgoviştea cel mai important prozator al literaturii române postbelice, Mircea Horia Simionescu, în ciuda trecutului său glorios, nu a beneficiat de o lucrare în care abordarea ştiinţifică să întrunească caracteristicile unei enciclopedii.

În secolul al XIX-lea primii cercetători cu preocupări privitoare la evoluţia Târgoviştei au fost Dimitrie Papazoglu, Vasile Oprescu, Grigore Aramă şi mai ales învăţătorul I.D. Petrescu, cel care a realizat prima monografie a localităţii (1888) – una dintre puţinele lucrări de acest tip dedicate unui oraş românesc la acel moment, rămasă ca punct de referinţă pentru studiile ulterioare. Cercetarea istorică a făcut noi progrese graţie contribuţiilor aduse în secolul următor de Virgil Drăghiceanu, Alexandru Vasilescu, Ion Negoescu, Constantin Niţescu-Zlatin şi Grigore Tolea. Apariţia revistei Muzeului Judeţean Dâmboviţa, „Valahica”, a oferit oamenilor de cultură târgovişteni o tribună pentru expunerea propriilor teze ştiinţifice şi pentru publicarea cercetărilor, într-o perioadă în care acestea trebuiau să treacă de ghilotina cenzurii. Apar astfel studiile unor personalităţi de talie naţională ca Nicolae Stoicescu, Cristian Moisescu, Dan Simonescu, Gheorghe Pârnuţă, George Potra, Pavel Chihaia sau Nicolae Constantinescu, – contribuţii substanţiale la cunoaşterea trecutului oraşului. În 1977 a fost realizată şi o monografie de proporţii reduse a oraşului, de către un colectiv de specialişti din mai multe domenii de activitate. Ultimele decenii aduc însă lucrări ample cu caracter monografic sau enciclopedic, mulţi dintre autorii acestora regăsindu-se în colectivul de redactare a acestei enciclopedie.

Volumul de faţă, fără a avea pretenţia exhaustivităţii, reprezintă o abordare ambiţioasă prin caracterul ei enciclopedic de prezentare a evoluţiei Târgoviştei. Nu în ultimul rând, „Enciclopedia oraşului Târgovişte” se doreşte un omagiu, realizat însă cu mijloacele rigorii ştiinţifice, adus de către autori oraşului care le-a oferit spaţiu de inspiraţie, afirmare şi viaţă. (A.Ş./M.O.)

Târgoviște – the Valachian Florence

Trying to define in few, but suggestive words, the place dear to his heart, the great political man, academician, economist and 1848 revolutionary Ion Ghica wrote: „from Mircea upto Vladimirescu there is no illustrious name not writing with blood on land of Târgoviște...motherland of Văcărești, of Eliad and of Cârlova”.

Târgoviște – the Valachian Florence. The greatest Romanian contemporary prose-writer, the Targovistean Mircea Horia Simionescu, in a book dedicated to his native town compares the Târgoviște with Florence: „I know the distance between opulence and vain magnificence of Florence, depositary in ages of an immense treasury of artistic masterpieces (the Tuscany City numbers, still from before Renaissance, among the great holders of European financial capital!) and my austere, discrete and relatively modest urbe/town from the poale/foot of Carpathians, upon which – so the History wanted – all calamities and the evil genius himself rushed. At once I walked on paving of high terrace from San Miniato, from where the sight embraces all large panorama of Florence, I was instantly returned (with what unspeakable joy!) at primary intuition and sentiment: yes, the comparison is possible and true, it is based not only on similarities of geographic nature but also on historical facts, even the proportions of terms are different. I remembered on spot the line of sieges under which lived equally the two cities, the zeal of Petru Cercel to built palaces like those of Florence, endeavor of scholars to write chronicles an histories like Machiavelli's, the skill of monks to found topographies, to print out priceless breviaries ornate with splendid graphic ornaments and bound with elegant golden and silvery overlaying, the great talent of painters to make eternal with the brush the face of voevodes and landscape from under own sight, within which they placed, naturalizing them, biblical scenes, hieratic figures of saints, exemplary paintings of history of this people. Likewise I thought then at enlightened toil of some like Coresi, Macarie, Neagoe Basarab, Antim Ivireanu, Constantin Brâncoveanu, Constantin Cantacuzino and so many others, founders and masters living at the crossroads between Orient and Occident and in an endangered world, lacked of quiet days of scholarly leisure, at height of culture, thought and ideals of time...”

The town Târgoviște is situated in the neighborhood of parallel of 45°, on the coordinates 44°56' Northern latitude and 25°28' Eastern longitude.

The inter-hillocks depression in which the town Târgoviște appeared and developed, crossed by the rivers Ialomița, Ilfov and Dâmbovița, favored the inhabiting since furthest times.

Numerous archaeological vestiges in different periods are known in this zone. Traces of living were found from Neolithic epoch and settlements or graves from different periods of Bronze epoch – remarkable being the treasure of golden pieces from Perșinari – and from late stage of the first epoch of iron. Many settlements in zone belong to the period of maxim flourishing of Getae-Dacian civilization, from centuries III b. C. – I a. C. From centuries II-III are known materials continuing the local tradition, as well as Roman ceramics.

Archaeological researches or accidental discoveries brought to light traces proving the existence of an inhabiting, in certain periods, in different zones from area which will have to be covered later on by the town Târgoviște: the traces of a settlement from centuries III-IV, as well as a series of materials which can be dated in centuries V-VII.

In the Northern part of Târgovişte, in Suseni quarter, the archaeological investigations led to discovery of traces of a settlement from centuries VIII-X, in which traditional village trades were practiced. Two Byzantine coins of bronze found long time ago, attributed to emperor Ioan I Tzimiskes (969-976), can be expression of a monetary penetration in moment empire's return to Danube.

The sources don't furnish precise information the impact of last wave of migrations. The Diploma of Joanit knights from 1247 doesn't mention these places, but it is possible that they have been found in Seneslaus' sphere of influence.

The archaeological discoveries in Suseni zone, as well as those in other parts of the town, proved the existence of a settlement which, in the favorable conditions of development at the beginning of XIV century, has known an extension toward South and en globed the inhabiting developed here. In the contact zone between the way following the valley of Ialomiţa and the way of Câmpulung, the first permanent târg/town-let set up, mentioned with the name Târgul de Sus or Suseni.

In favorable conditions the rural settlement transformed into „târg de vale”/ valley town-let, reality reflected by the name of town. Benefiting also by economic contribution of Saxon colonists established here, the settlement reached at the middle of XIV century an incipient urban stage, with a current production and a permanent market to which participated numerous villages from valleys of Ialomiţa and Dâmboviţa or from neighborhood, found in a process of demographic growth. The establishing of an exchange market and creation of trade production specialized for market, proved by smithies, furnaces of potter and workshops for horn processing are evidenced in the second half of XIV century.

The increase of role and importance of commercial roads which connected the center of Europe by Low Danube, through Sibiu and Brasov, constituted a premise of great importance for economic development of the settlement from Targoviste. The privilege accorded, in 1368, by Vladislav I, strengthening for Brasovenians of liberties of commerce had in old times for trades transported by here, establishing the payment of custom only once, at Campulung or in vicinity. The increase of importance of the new artery would have determined voevode Vladislav I to initiate works of fortification.

In the second half of XIV century, the urban character of Targoviste is contoured. The traces of discovered houses prove it, among them a spacious wooden house with cellar, with stove with ceramic plaques decorated with ornamental discs, destroyed by an arson for whose dating were considered four silver ducats emitted by Mircea cel Bătrân/the Old in first half of reigning (1386-1394), found in interior. At the end of century, the settlement had reached the stage of urban life, founding itself in a continuous development. Proves are density of habitation, existence of artisans (smiths, potters), which seem to have grouped toward exterior zones of locality, monetary circulation and quality of dwellings (large wooden houses with cellar, heated with stoves of ceramic plaques). On the area of town were discovered many dwellings affected by an arson, in which were found coins emitted in Ţara Românească/Romanian Country by Mircea cel Bătrân (1386-1418), in Hungary by Sigismund of Luxemburg (1387-1437) or at Vidin by Sracimir (1371-1396). The German cruciate Johan Schiltberger will remind the town in notices of his passing in 1396, considering it one of the two capitals of the country and realizing thus the first documentary attestation of locality.

The favorable position, in the middle of Tsara Romaneasca, on the important commercial way which tied Brasov with Danube. Strategic qualities of place, as well as the grade of economic evolution of settlement with certain urban features have determined the choice of Targovite as reigning residence in the time of Mircea cel Batran. His reign has represented a period of strong development of country, of its territorial length and of its military power, in a moment when its independence was threatened by Ottoman expansion. The court from here had to represent a fortified point aimed at consolidate defense against danger coming from South of Danube.. It is considered that here was the residence Mircea cel Batran's son, Mihail, associated to reigning. The first building of reigning court, dating from the end of XIV century, was probably preceded by another building, by wood, of modest dimensions. In its nearness a church was to be risen.

The presence of reign residence at Targoviste stimulated, evidently, the economic development of the town. In this sense, of great importance for the beginnings of town is the first privilege accorded by Mircea cel Batran to the Polish merchants, probably in 1403, consequence of treaties of alliance concluded with the king of Poland at 10 December 1389 and at 6 July 1391, which were to be renewed in 1411. They stipulated that Lvov merchants came in the country to pay toll „only in a place, where it will be the untying of trades, at Targoviste, and then to purchase what will they wish; and out of their trade, the reign (...) will buy what it will chose”. A new privilege in Latin language, was given at Arges, in 1409.

Through the choice of Targoviste as point of custom for the merchants from Poland it was thus accorded to town a source of incomes, opening to it new possibilities of development. Similarly, in the hrisev/charte through which Mircea strengthened Barasovean merchants, at 6 August 1413, privileges accorded by his predecessors, the town was mentioned also among custom points, found on the way of Braila. The act emitted by Mihail as associated at reigning, in 1417-1418, and that given when he was reigning alone, at 22 June 1418, are the first internal documents preserved referring explicitly to „oraşul domniei mele Târgovişte/the town of my reign Targoviste”. The growth of town importance is reflected also in privileges accorded between 1424 and 1431 by Dan II, who, reminding situation in time of old domni/princes, gave to townsmen in Targoviste the right „to go also by Severin and in all town-lets and at Braila and through all Ţara domniei mele/Country of my reign”, being exempted „of all, also of custom (...) to give nothing, but at Targoviste”. Economic development of settlement of internal and transit commerce are proved also by the monetary discoveries from time of Mircea cel Batran, among which remarkable is a great monetary treasure compounded from 6284 silver pieces.

Ulterior commercial privileges (1422 ; 1424) stimulated prosperity of settlement, toward 1431 Targoviste remaining the only capital of Tsara Romaneasca. In spite of many disasters (earthquakes in 1411, 1473, 1484, epidemic in 1456 and damages caused by armed interventions in 1442, 1462 and 1476), the town extends through apparition of quarters in the zone of Reigning Court, resulted in follow of demographic growth. It is contoured a new urban structure, relieved by street, tram of which principal arteries are Uliţa Mare and Drumul Câmpulungului, completed cu the streets Târgului, Bărăţiei and Stelea Veche.

The grade of urban development, at the end of XIV century, is proved by numerous archeological vestiges. The settlement occupied an big enough area, stretching on more than 1,5 km along principal way of circulation, parallel with the course of Ialomitsa. The river alimanted also the Iazul Morilor/Lake of Mills, ample work realized in the nearness of reigning court. There were discovered the traces of over 50 dwellings of wood with cellar, dating from last decades of XIV century and first part of XV century, and have been identified 7 churches of wood or wall from the same time. All these suggest an increase of number of inhabitants of the town, fact which is reflected also in the parceling character in central zone, with houses situated near lanes, with household annexes and gardens in the back. The principal arteries were Uliţa Mare, Calea Domnească of later on, which continues toward North with road following Ialomitsa valley, and toward South with the way going toward Târgşor, Gherghiţa, Buzău and Brăila or toward South of country, toward Bucureşti and Giurgiu. From this way it ramify another one, continued by the road leading toward Campulung. The settlement had in this phase a bipolar linear structure, the two poles corresponding to Târgul de Sus (Suseni) and Târgul de Jos. In Suseni had been implanted an important community of Saxons came from Transylvania. These have built a Catholic church mentioned by documents at beginning of century XV, in 1417, being risen on a place where were found many anterior graves, which very probably surrounded an older cult edifice.

After establishing Reigning Court at Targoviste, the town became the most important economic, administrative and military center of Tsara Romaneasca. Here most important dignitaries established and a great number of artisans and merchants was attracted. After 1418, the town had to become main residence of country, what determined also transformations at the Reigning Court. In place of old reigning court was risen another, of much bigger proportions, surrounded by a stone wall and defended by a ditch of big dimensions. The defending capacity of court was then increased by rise of tower which had to be called „Chindia”. Administration of town was conducted by a judeţ, helped by 12 pârgari, elected each year. Along thees it existed

also a pârcălab, who represented the reigning authority. The building of Monastery Dealu and donation made by Alexandru Aldea in 1431 constitute new proves of interest of the reign for town and environs.

The reigns of Dan II (1420 -1421, 1422 -1426, 1427-1431) coincide with a tumultuous period from political point of view, in which Targoviste was the center of Muntenia's power. Its first document (28 January 1423) is given „din oraşul de scaun Târgovişte/from town of throne Targoviste” and confirms the quality of town as point of custom. Also here was renewed the treaty of peace with the sultan Murad II (1424). There are known also other important muniments given by Dan at Targoviste, majority regarding privileges for Brasov merchants. In the muniment from 10 November 1424, the town appears as residence of country's mint („haraghia de bani”), where followed to be beaten „filieri şi dinari mici/small filers and dinars”. Its inhabitants are exempted of toll „through the whole country of my reigning... don't give anywhere but only at Targoviste”. Targoviste is the only Muntenian town which benefited of such privilege, the domn/monarch aiming the encouragement of economic development of town, but also the gaining of inhabitants' good will in the context of fights for power. The termination of iazul morilor/lake of mills, during the reign of Mihail I, has permitted to Dan to continue, or to initiate an ample work of fortification, the town being surrounded with a wave of earth and ditch. In the muniment from 28 February 1424 appears the obligation „de posadă”, the term making reference to effort of fortification.

Vlad Dracul resided at Târgovişte (1437-1442, 1444-1447), from where he emits his first muniment (January 1437) and accords privileges to Brasov merchants. The town knows an intense artisan and merchant life, and the authority of its pargars increases considerably, their testimonies serving as proves in the judgments developed in Brasov. In the correspondence of the domn with Brasovens is described, for the first time, the costume of a Targoviste merchant, Zamvel: „his cloths of Ipriu and purse with 200 aspri and golden ring of ten florins and spade and French cap”.

From time of reign of Vlad Ţepeş, in 1459, dates the first mention of reigning throne from Bucharest, the new residence being chosen out of military reasons, for survey of Turks, found in Giurgiu, and economic, on the fond of orientation country's commerce toward South and increase of importance of the way toward Danubian ford from Giurgiu. Vlad Tsepesh continued to use yet also the court from Targoviste, similarly as also a part of his successors will proceed. Thus, still for long time, Targoviste had to share with Bucuresti the quality of principal reigning throne, being preferred, due to its strategic advantages, by domni who distanced from the line of political collaboration with the High Gate.

The first document preserved from him is emitted at Targoviste (16 April 1457). Here was built the Tower of Chindia – the symbol of later time of the city – by Transylvanian masters, coordinated by Cristoph, came to Targoviste in 1458. Also for protection of the town were risen the fortifications from Bucuresti, and the Byzantine chronicler Laonic Chalcocondil considered it „very strengthened... very good at shelter”. In 1459 at Targoviste will be impaled Hamza pasha and Catavolinos, who tried to hand the domn to the Turks. About his ties with Targovistean many legends preserved. According to „Letopiseşul Cantacuzinesc”, Vlad punished Targovistean for a „big trouble” done to his brother: „When it was the day of Easter, all people being at feasts, and the young at hore/dances, thus unawares all have been comprised. Thus as many as were grown-ups, old, all were pricked and detoured with them whole town, and as many as were young and their wives and the virgins, as they were decorated in the day of Easter, all were brought at Poenari, that ever worked at fort, until cloths on them broken”. Relation with Targovistean merchants appears in stories about how Vlad penetrated in shops during the night, taking money from some and putting them to others, in order to try their honesty.

In 1457 however the conflict between townsmen and domn will lead to removing of reigning residence at Bucuresti, but Targoviste remains the first town of the country and target of Ottoman expedition in 1462 (in its nearness being given the most important confrontation, „the night attack” in 16-17 June).

Radu cel Mare (1495-1508) gave again priority to reigning residence from Targoviste. This accorded attention to buildings of the court, being the founder of the first church of

metropolitan bishopric, and risen near the city, between 1499 and 1501, the church of Monastery Dealu, reigning graveyard, representative monument of old Romanian architecture. Under his reign, as also after, in time of Neagoe Basarab (1512-1521), Târgovişte found in full municipal and cultural flourishing. Measures were taken for organization of church life, an important role having the former ecumenical patriarch Nifon.

From order of Radu cel Mare/the Great, in 1508, the Serbian typographer Macarie sets up the first typography on country's territory, at Monastery Dealu. From under its press the first books in Romanian space will appear: „Liturghierul” (1508), „Octoih” (1510) and „Evangheliarul” (1512).

Remarkable was the founding activity of Neagoe Basarab, who continued and finished the works at metropolitan bishopric. In his time the church Sfântul Gheorghe was risen. From this time it is known also the oldest seal of town, having as representation the image of God's Mother with the Babe. Also here will be written the handbook of governing „Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie/Teachings of Neagoe Basarab toward his son Teodosie”, complex work treating social, political and military field, unique in Romanian space.

For Targoviste, the reign of Neagoe represented a new epoch of flourishing. Repenting of death of Vlad cel Tanar/the Young, the domn reunited the church faces at Targoviste (1512) „that they made saint unction with many god prayers and ministries... and started to make big alms at many people”, mode of manifestation unmet before in Tsara Romaneasca. The termination of the new edifice permitted removal of metropolitan bishopric to Targoviste (consecrated at 15 August 1517), occasion of numerous festivities, developed on per-course of entire reign, among which also the canonization of Saint Nifon (17 August 1517). Contemporary with the events, Gavriil Protul described the metropolitan church as „big and beautiful, with eight towers all round as everybody's eyes enjoy its sight”. Neagoe built also the metropolitan palace, which completed the ensemble. The new edifices permitted the contouring of a new palace, between metropolitan ensemble and Reigning Court, Bazarul de Jos – the most stable in time commercial perimeter of the city.

During reigns which followed to Neagoe Basarab, Targoviste remained the first residence of country, from where the most reigning acts were emitted. In this time some churches in town were founded by boyars, Manea Perşanu big vornic building the church Sfântul Nicolae-Androneşti (1517), and Coadă vornicul the church Roşie (between 1542 and 1546). From initiative of the domn Vlad Înecatul (1530-1532) is risen also the second great monastery in nearness of town, Viforâta.

Radu Paisie will encourage the taking again of typographic activity, Dimitrie Liubavici installing in his houses in town a typography where will appear „Molitvenic” (1545) and „Apostol” (1547). He reigned at Targoviste, from where emits the first muniment „din slăvitul loc/from glorious place” (12 July 1535). From here he will act against the boyars rebelled (1536-1537). He is preoccupied by painting and covering with led of metropolitan church, and his vornic, Coadă, founds Biserica Roşie – representative monument of town. At Targoviste is signed the secret treaty with Ferdinand of Hapsburg (7 January 1543). In 1544, the town is occupied by the pretender Laiotă Basarab, who will reign here two months.

Although for foreign travelers, like Anton Veraicsics, it was „the single town more important, big enough and capital of country”, starting with Mircea Ciobanul (1545-1552, 1553-1554, 1558-1559), more and more domni preferred the town Bucureşti as residence, with exception of voevodes Radu Ilie (1552-1553), Pătraşcu cel Bun (1554-1557) and even Mihnea Turcitul (1577-1583, 1585-1591), who resided also in Targoviste. In spite of all these, in the last quarter of century the town Targoviste knew a period of prosperity, to its urban dowry being added the monastery of Stelea spătarul, which was raised in 1582.

Petru Cercel (1583-1585), who had known the world of Italian and French Renaissance, disposed the removing of reigning residence again at Targoviste. In attention of the domn was the reigning court, where it was started the building „of a big and magnificent palace” and of a new church. Around the Reigning Court there were arranged gardens in Italian style and fountains, alimented with water from Dealurile Teişului through conduits of fir tree wood. Also to reigning initiative were due the workshop for of casting cannons and the reigning ciutăria/hinds. Following the pattern of the domn, the great dignitaries established here; they came

likewise many artisans and merchants, so that, as Franco Sivori confessed, „the town grew” and „the dwellings in Targoviste” became „better and prouder than at Bucuresti”

In 1583 was risen also Biserica Mare of Curţii Domneşti/Reigning Court, tied with palace through a covered bridge. A true premiere in Muntenia constituted the setting up of the foundry, of which pieces of artillery were kept „in palace place of Targoviste”. The departure of domn led to cease of work at foundry and to destroying of cannons.

An important landmark in the history of Targoviste was represented by the reign of Mihai Viteazul/the Brave (1593-1601). After victory from Călugăreni, in August 1595, and after retirement of the domn from Targoviste in front of overwhelming number of invaders, the town was occupied by Ottoman army, having to suffer. The Turks concentrated their efforts toward strengthening of former reigning residence, adding to fortifications of this a palanca/palisade, constituted between 30 August and 15 October. After defeating of Turks at Targoviste, in October, 1595, and their chasing over Danube, Mihai Viteazul ruled the country from this town, as many reigning muniments given here prove it.

The destroying of Bucuresti will bring back the reigning throne at Targoviste, the muniments of Mihai being drawn up here, and the treaty of alliance with Hapsburg emperor being concluded at Monastery Dealu (9 May 1598). In this period, the chronicler Balthazar Walther will reside in the town, writing his lost work about the deeds of voevode. Advantaged by geographic position, Targoviste remained principal reigning residence of Tsara Romaneasca until 1626, knowing a period of flourishing, marked by the efforts for removal of destruction provoked by different military operations and by occupation of Gabriel Báthory, from the beginning of year 1611. In the following years, at metropolitan church in Targoviste many hierarchs of Orthodox world were present with different occasions, as it was in September 1614 or in March 1616.

Radu Mihnea reigned still from beginning at Târgovişte, where he received in April 1611 and May 1622 Transylvanian messengers. Privileges and acts of property strengthening were emitted for the monasteries from near Târgovişte (Dealu, Stelea, Viforâta) and for Metropolitan bishopric. In his first reign (1611-1616) he made efforts for removal of destructions provoked by Bathory, repaired the Monastery Dealu, surrounded the bishopric with strong walls and finished the painting of the great reigning church in Targoviste.

In the first quarter of the XVII century, a series of toponymes offers to us new information about administrative division of the town. Since 1616 we learn news about the two places: Bazarul de Sus/Up, situated at North of Curtea Domnească and suggestively named „Suseni”, and Bazarul de Jos/Down. On measure what the number of documents grew, they unveil to us information about town’s suburbs, structured around churches Stelea, Sfântul Ionică, Geartoglu, Sfinţii Apostoli, Sfinţii Voievozi, Stolnicul, Stelea Veche, Biserica Roşie etc. In sources from the second half of XVII century appear also the names of some uliţe/streets: Târgului, Bărăţiei, Câmpulungului, Vârnicilor, Tabacilor and Măcelarilor.

Development of town stagnated after temporary abandon of reigning residence at Targoviste and removal of it at Bucuresti, in 1625, in time of reigning of minor son of Radu Mihnea, Alexandru Coconul. The economic activities diminished and many inhabitants with occupations and pressed interests tied with Curtea Domnească departing to Bucureşti, where, în documents, their origin was precised: „ot Târgovişte”.

After first years of reigning, Matei Basarab (1632-1654) understood the importance for strengthening of reigning presented by the return in old residence. Victorious in confrontation with Vasile Lupu, Matei Basarab established in 1639 at Tagoviste, renewed the reigning houses and the big church, built a new wall of precinct and a reigning bath. He initiated ample works at bishopric (1640), at church Sfântul Nicolae-Androneşti (1653) and at church Sfinţii Împăraţi (1650). As sign of reconciliation with domn of Tzara Romaneasca, Vasile Lupu has risen in 1645 the monastery Stelea. In this time, it was built the church Sfântul Dumitru (1639), ctitor/founder being Buzinca, great sluger, and the church Sfântul Nicolae Simuleasa (1654), ctitorită/founded by Mirco captain of Serbians. The entire town was surrounded by a wave of earth with wooden palisade and ditch, strengthened with bastions (1645-1646), preserved in part until today. From initiative of the domn there were remade the conduit of ceramic tubes which supplied the court with water, the reigning bath, the bridges over Ialomitsa, many diptychs, reigning ciutăria/hind and others.

In 1640, the soldiers from Bucuresti had been displaced at Targoviste and had started to rise their houses, increasing the number of inhabitants at 20 000. Târgul de Sus knows the most dense in-habitation (specially artisans and merchants), fact indicated by the chain of monuments risen there. The houses built now differ from those in anterior periods, being bigger, more spacious, with gardens and annexes. About Targovitens it was said that are „more polished than the others from other parts of Tsara Romaneasca”, grace to fact that „the town was researched by much people” (missionary Baksici) and was „big... like Alep and Damascus” (Paul from Alep). Among famous visitors in that period are Moldovean metropolitan Varlaam and Paisie, the patriarch of Jerusalem.

Also in XVII century, at Targoviste, through gathering of many culture men around Udrişte Năsturel, it was created an elevated cultural medium, which contributed to development of education, of printings, of architecture and of painting. The community of erudite scholars, educated in humanist spirit, determines the foundation of a school with superior profile, with languages of teaching Greek and Latin, but also the setting up of a new typography, for publishing works in Romanian language. The new college, Schola graeca et latina, active between 1646 and 1652, was organized after model of similar institutes in Occident. It functioned beside school of slovenie/Slavonic, already active at Târgovişte, with teachers specialized in Slavonic-Romanian grammar and lexicography. In typography brought to Monastery Dealu was printed, in 1644, *Evangelia învăţătoare*, followed by many other books, among which *Răspuns împotriva catehismului calvinesc / Answer against Calvinist catechism* (1645), original theological work, and *Îndreptarea legii/The strengthening of law* (1652), important juridical work of time – one of first codes of laws from Europe drawn up in a national language.

At that time, Targoviste was, according to reports of some diplomas, missionaries, foreign travelers, the most important locality in Tsara Romaneasca, number of houses being appreciated, perhaps exaggerated, at over 4000. In reality, it is estimated that the population of the town didn't pass, perhaps, beyond 10 000 inhabitants.

Toward the end of reign of Matei Basarab, Targoviste was affected by revolt of seimens/mercenaries, in April 1654, and in course of troubles the old voevode found his end. Presence in this time, at Targoviste, of patriarch of Antioch, Macarie, helps us at knowledge of events, these being described minutely by his secretary, Paul from Alep.

Matei was buried initially at Biserica Domnească in Târgovişte, near his wife, but, after the profaning of graves, their bodies have been shifted at Monastery Arnota.

After his election as domn, Constantin Şerban (1654-1658) established his residence at Bucharest, but the great uprising of seimeni, which re-burst in 1655 with an increased violence, determined him to return to Targoviste. His wife, doamna Bălaşa, occupied with ending, in 1656, of at Bolniţa/Hospital from near old church Sf. Vineri. Being chased, Constantin Şerban prepared to resist at Targoviste, but his soldiers retired at approaching of Tartars, who plundered and set on fire the town at the end of February 1658. The new domn, Mihnea III 1658-1659), entered in Târgovişte with the help of Turks, who also they set the town on fire. Raising the flag of anti-Ottoman struggle, Mihnea searched for the support of Targovistans and concentrated the entire military force in the town. After defeat of this movement, the Ottoman armies robbed again the town. Under the new domn, Gheorghe Ghica (1659-1660), the court in Târgovişte was destroyed at order of Turks, these insisting for establishing of reigning residence at Bucuresti, nearer to Danube and easier to supervise. After death of metropolitan Ştefan (1668), the metropolitan chair was also it shifted to Bucuresti. Up to reign of Constantin Brâncoveanu, the importance of the town diminished.

Constantin Brâncoveanu (1688-1714) is the last domn who accorded a special attention to the town, implicitly to the Reigning Court.. At 15 August 1696, the repairs of reigning houses were terminated. The works extended to Biserica Domnească Mare, painted in 1697-1698, then to walls of precincts, the bath of court, the belfry, the pavilion and Biserica de Sus (1702). There were added now the house of iazagiu/lakeman, the house of surlari/trumpeters, the house of coconi/domn's children etc. The reign was preoccupied of adornment of metropolitan bishopric (1707-1709), of churches Sfântul Dumitru (1697-1698), Stelea, Sfântul Ionică and Târgului. In this time were risen also other altars: Biserica Stolnicului, ctitorită/founded by stolnicul Constantin Cantacuzino, in 1705, and the first church/Biserica Sfinţii Athanasie and

Chiril, risen by metropolitan Theodosie. Installation of a new typography beside bishopric (1878) has permitted apparition in the following seven years of 16 works in Romanian and Greek languages, here working masters brought by Antim Ivireanul: Mitrofan Gregoras, Gheorghe Radovici and ieromonahul Filotei.

The new period of urban and cultural effervescence of Targoviste was interrupted however by the fire which comprised the town in the second half of month August 1712, when „many hoses and shops” were burnt. The measures of remaking desired by the voevode couldn't be realized any more after his chasing. Accusation brought by the High Gate to Constantin Brâncoveanu, according to which he would have used the reigning court from the bank of Ialomitsa in anti-Ottoman aims, had been followed by definitive shifting country's residence at Bucuresti.

With occasions of wars between Austrians and Turks in the years 1716-1718 and 1735-1739, Târgovişte had to suffer big destruction which provoked disorganization of economic life. At 12 September 1713, the Ottoman troupes penetrated in town, killed many inhabitants and set to fire what was remained from court, bishopric, churches and numerous houses. The attempts of some domni like Grigore II Ghica (1733-1735, 1748-1752) and, later on, Mihail Suţu (1783-1786, 1791-1793, 1801-1802), to effectuate works at the old reigning residence, remained without notable results.

Even it wasn't any more the capital of the country, Targoviste remained in attention of some historians like Blassius Kleiner (1761), Mihai Cantacuzino (1774), Bawer (1778), Fr. J. Sulzer (1781) or Dionisie Fotino (1818), who endeavored to decipher the history of town, to describe the monuments and to draw up the first plans (1790). The reign renounced to old possessions detained at Targoviste, disinterst culminating with acceptance given by Ioan Caragea (September 1813) to be destroyed the old walls of reigning court. Yet the townsmen initiated the repair and preservation for descendents of old monuments, especially of churches.

Trying to infringe the old rights of townsmen, the last Phanariot domn, Alexandru Suţu (1818-1821), tried to donate to a big landlord the town's estate, provoking strong unrest in lines of Targovistean („gura de Târgovişte/mouth of Targoviste” September 1820), who opposed to the rape of their old possessions. In the next year, the town was affected by disorders provoked by Eteria revolutionaries and, afterward, by Ottoman troupes, here functioning the headquarters of Alexandru Ipsilanti and also here being assassinated the conductor of Romanian movement, Tudor Vladimirescu. The new domn, pământean/native, Grigore IV Ghica (1822-1828), disposed that estate be returned to townsmen and encouraged the remaking and extension of supply with water of the town, known under the name of „Drumul Izvoarelor/Way of Springs” (1825).

The outbreak of Russian-Turkish war in 1828-1829 provoked new difficulties to the townsmen. The measures imposed by Russian officials for supplying and quartering of the army have been aggravated but bursting of the pest (1829) and afterward of cholera (1831). At 6 October 1829, a devastating fire, which comprised Târgul din Afară, burnt 44 shops and houses. In the next month the town was affected by an earthquake.

At once with application of Organic Regulations (1831), the local administration enters in its modern phase. There were set up the town councils, or the „maghistraturi”, as organs of leadership of localities of whose members were elected by the deputies oh mahala/suburb (27 in case of Targoviste). The town was divided in the following mahalale/suburbs: Sfântul Gheorghe, Lemnului, Târgului, Tabaci, Mitropolia, Sfântul Nicolae, Stelea, Sârbi, Sfântul Constantin and Târgul de Afară. Organized in a hurry, with only a part of deputies present (majority had left locality because of epidemic of cholera) the elections designated as president of Town Council the logofăt Nicolae Andronescu, one of Targovistean leaders in the struggle for regaining the city, bought up by the domn Alexandru Sutsu. After only one year, the general Kisseleff, discontented by disorders and week administrative activity found at Targoviste orders to Ocârmuire/leadership oh the county Dâmboviţa the quick organization of new elections. In June 1832 the 27 deputies, urgently convoked, elect Ioan Tolea as president.

Initially, the staff of the Council was extremely reduced, to the elected members (a president, four members and a cashier) a scriitor/writer, two dorobanţi/gendarmes and two sacagii/water carrier, in 1833. In 1859 it functioned in much extended scheme, due to numerous

administrative needs, being employed a secretary, aid secretary, a writer, two cinovnici/functionaries, a camerist/valet, an architect, an superintendent at public garden, the captains of the five barriers of the town and their aids.

The Town Council (called since 1857 also Municipality) didn't function in a proper space, using a few rented rooms in the houses of Nicu Vlădescu and of Iancu Petrescu, in the center of town. The problem of building an administrative palace is put for the first time in 1855, when steps are taken, without result, to be built a residence, together with the police of the town, on a ground situated in the nearness of Chindia tower.

*The Town Council was preoccupied mostly by systematization of the town, paving and enlargement of streets, extinction of fires, and has imposed the covering the houses only with şindrilă/shingle and olane/tiles. It was initiated the building of „Podul cel Mare/Big Bridge” over the river Ialomiţa (1838-1840), new fountains were set up and it started the arrangement of public garden from the end of bridge Mihai Bravu, as also the construction of the prison (1846). Târgul din Afară/Out was shifted in interior of town on the ground of Târgul din Lăuntru/Inside, being called in epoch „piaţa nouă/new market” (1846).

The town re-enters in circuit of Romanian cultural life grace to three great names of literature: Vasile Cârlova – the first modern poet in our literature, who eulogizes „Ruinele Târgoviştei/ Ruins of Targoviste” (1828), poet and fable writer Grigore Alexandrescu and Ion Heliade Rădulescu – the most important personality of Romanian culture in the prepaşoptist/before-1848 period and the first president of Romanian Academy – the last two being born in Targoviste.

Although private schools functioned still from 1741 besides bishopric and churches, the setting up of a public school dates only from 1833. Its activity was meritorious grace to efforts of professor Mihalache Drăghiceanu, initiator of the first town library (1840)

The works of remaking different edifices have been moved off following the visits made by the domni of country, but the town suffers again during revolution from 1848, when is for a short time the refuge of provisional government (June – July), then commandment of intervention troupes.

After retirement of Russian troupes, stationed in town from 1848 until 1851, the prince Barbu Ştirbei (1849-1853, 1854-1856), with occasion of visit from 23 July 1851, striven to find solutions for stirring up of economic life: he set up three new fairs, took steps for opening a new road toward Brasov and disposed the drawing up of a new boundary measurement of town estate. Repairs to Chindia tower continued, works started at the church Sfânta Vineri from precincts of Curtea Domneasca (1852). In the zone of South-East of town many families of Bulgarians (quarter Sârbi), who built a new church (1854). Efforts were made for delimitation of streets and numbering of houses and courses of Normal School were reopened (1855). Many times, the Targovistean solicited that the town be comprised in direction of projects of iron line (1856, 1857).

Important unionist center, the election as domn of Alexandru I. Cuza (1859-1866) was received with sympathy and enthusiasm. In occasion of visit of the domn, at 17-18 June, the townsmen ornamented the fences with scoarţe/wall carpets and macaturi/quilts, spreading out also carpet of flowers on uliţă/street. The domn stopped Mănăstirea Dealu and at Curtea Domneasca, and, impressed by reception made, donated to the poor inhabitants the sum of 1500 lei. The immediate follow up of visit was the allocation by Departamentul Cultelor şi Instrucţiunilor (conducted at that moment by Targovistean poet Grigore Alexandrescu) of important sum of 5000 lei pentru for remaking the belfry from entrance Curtea Domneasca.

In the same year, the known political man Vasile Boierescu noted in a travel memorial: „This town is settled in most advantageous position. Put between two rivers, Dâmboviţa and Ialomiţa, having in the back the most picturesque hills and surrounded by most fertile fields, this town unites, beside advantages of abundance, also those strategic... Targoviste is rich in antiquities and historical souvenirs. But as much is old grandeur was splendid, so its actual state sadness and inspires poets to cry. The earth is very fertile; among others, there are at margin of Ialomitsa, near by town, even coals of earth in the surface of sand; topographic position is wonderful; the character of inhabitants is cheerful and hospitable. But lacking are the commerce, industry, activity, that is are lacking the stakes which animate a town and makes it to prosper...

The inhabitants of the old capital of Romania cry since long that the mezii/media of communication be open to them, for they stay closed and can not work."

The repairs made at the churches Geartoglu, Sfântul Ionică (1860), or those from Târgul de săptămână/weekly were insufficient. The setting up of an day school for girls, sustained by Aşezămintele Brâncoveneşti, (1860), represented a new breath. The hospital started to function in the houses donated by Nicolae Băleanu (1860). True premiere, at 2 August 1865, the fundamental stone was put at Arsenalul Armatei, unit representative for Târgovişte.

At 5 September 1865 there were terminated the construction works of „Şcolii Domneşti” (actual Şcoală Populară de Artă), the first public building with special destination, which opened a new architectural conception. With all moments of political tension tied by forced abdication of Alexandru Ioan Cuza, at Târgovişte there were outlined initiatives which proposed important transformations, impelled by the repeated visits of prince Carol (September 1866, June 1870, September 1872). The setting up of a typography by Theodor Michăescu (1876) permitted the apparition of first newspapers („Kindia”, „Vocea Dâmboviţei” and „Cetatea” in 1878). The repair of Bisericii Albe (1871), commemoration of death of Ion Heliade Rădulescu (1872), the process of „Republic from Ploieşti” (1870) were actions with resonance in epoch.

The choice of decided action against Turkey in the context of re-bursting of Oriental Crisis (1875) was received with enthusiasm. At Targoviste there were launched lists of subscription, gathered fodders, cereals, food and clothing, it was supported the setting up of military hospital, at Fonderie, in time record. Striving to encourage the population, in a heavy moment, the prince Carol was present at Targoviste, where had an enthusiast reception. Straddled in Regimentul 7 Dorobanţi and Regimentul 3 Linie, numerous Targovistean covered themselves of glory on battle fields in Bulgaria. At 8 December 1878 the flags of the two regiments were decorated with „Crucea trecerii Dunării/the cross of passing Danube”. At Mănăstirea Dealu will function the camp of Turkish prisoners, taken in the War of Independence.

The setting up of Chamber of Commerce Targoviste (1880), of Serviciului Tehnic, of Băncii de Credit Agricol, of distilleries of spirits (Vlădescu, Ştefănescu, Samuel Iosif), of the mill Kulle and of refineries Luculescu, I. Tomescu, Iancu Grigorescu, Ghiţă Gavrilăscu, Câmpeanu etc (who benefited by the laws of encouragement of industry), announced the opening of town toward new modern horizons.

After much endeavor it was organized Cimitirul Central (1881), Şcoala primară nr. 1 de fete/girls (1883) and Şcoala primară nr. 2 de băieţi/boys (1885) were built, and a delegation of Targovistean was present at Bucuresti, with occasion of unveiling of statue of Ion Heliade Rădulescu (1881).

The streets have been modernized and received distinct names: Cârlova, Spiţeriei, Libertăţii, Şcoala nr. 1, Ciocârlan, Strada Mare, Eliade, Clemenţei, Progresul, Poet Grigore Alexandrescu, Stelea Veche, Bravilor, Cătuneni, Golescu, Strada Nouă, Fructelor, Câmpulung, Primăria, Fundăria, Industriei or Aşaştava Cismarilor etc.

In 1883 the railway Titu-Târgovişte was terminated and it is built the railway station Targoviste, and in 1902 it was taken the initiative of another new building. In 1886 it started construction of the railway Târgovişte-Pucioasa.

The promulgation of the law of administrative organization from 31 March 1864 by the domnitor Alexandru Ioan Cuza, led to new modification in leadership of the town. Targoviste became an urban commune, conducted by a communal council (composed from 11 counsellors) elected once at four years, in front of which is the mayor, elected from counsellors, helped by two aids of mayor.

The first mayor of the town was Gheorghe Ludescu (July 1864), that who had been the last president of Sfatul Orăşenesc, person without superior studies, but with a rich experience in administration. The activity of the town-hall started to be conducted according to regulations well drew up, with special destinations: for functioning of places and fairs, for fabrication and selling of petroleum products, of bread and jimbla/white loaf, for butcher shops, for good functioning of administrative service and of police, for watching of prostitution (1896), public hygiene and salubrity (1885).

Still from 1885 the discussions started for construction of a Boulevard, which to make connection between „Gara Ciocârlan” and the street of Libertăţii. The new artery was supposed

to differ from all the others. Straight, with large sidewalks, having chestnut trees planted on the two sides, it solicited a great financial effort. The idea was taken again in 1894, and the construction of the boulevard started in 1896 and terminated in 1897, when 60 street lamps and 25 benches were installed. *

The town-hall continued to function in the houses of Nicu Vlădescu and of Iancu Petrescu, then in a building with floor, bought with money from budget. In 1896 it was contracted a substantial loan of 300 000 lei, for construction of a suitable building, of railway station boulevard and of a public garden. The new building – place of Town-hall until present – will be finished in 1898, being the work of Italian architect Baltasar Vignosa Giovanni, the works being supervised by the engineer Nicolae Bruneanu. The plan of building was more vast than of Prefectura, with many rooms at grand floor and first floor, with ceilings painted in each space with other model, with golden stucco, giving sensation of baroque splendor. In the same year started also the works of relieving of zone from front of the new building, for arrangement of a public garden.

Other works built in epoch are the Prefectura – palace terminated in 1897, after the plans of the same Baldasar Vignasa Giovanni, risen in the nearness of Curţii Domneşti, Palatul de Justiţie (Tribunalul Judeţean) – finalized in 1902, building in neoclassical style which will influence the constructive style in the town, Spitalul judeţean – edifice terminated in 1899, on the ground of Curţii Domneşti, demolished in 1977, Gara de Sud – built in 1903, on a ground considered then „mult afară din oraş/*much out of town*”, Poşta – monument of architecture risen in 1906. Starting from year 1970 until 1988, when it was taken the decision of setting up an art museum (open in 1991), in the building of Prefectura functioned one of the sections of county library.

In Grădina Publică in front of the new building of the Town-hall surrounded with lattice there were planted fir trees, and in 1903 here it was arranged a pavilion using as model that from Pincio gardens in Rome.

In 1888 it started the construction of Liceului Ienăchiţă Văcărescu. The author of the project was the architect Maimarolu from Bucureşti, helped by the architect Alexandru Săvulescu. Reception of the work took place in 1 September 1891 and it was made by the architect Grigore Cerchez.

After many searches and soundings, effectuated by the engineer Elie Radu (1892) and Matei Drăghiceanu (1906), for supplying with water the town, it was decided that mountain water be brought from springs of Rata and Vâlna, the works of collecting being conducted by the engineer Athanasie Ionescu and by George Cadr, the prefect of county, after plans of engineer B. Giulin. The works will be finalized in 1910.

In 1893 it was put the foundation stone at the new Metropolitan bishopric in Târgovişte by Ministrul Cultelor şi Învăţământului, Take Ionescu, and by mitropolitul primat Ghenadie Petrescu.

Important military center, at Târgovişte carried on ample works destined to Ministerul de Război/War, the most important of them being Spitalul militar de ochi/eyes (1892).

The public garden from the head of bridge Mihai Bravu has known rearrangements (1891): plantings of linden trees, construction of a pavilion with three rooms, ice house, hothouse of flowers. Renewed Podul Mihai Bravu was inaugurated at 29 September 1902 in presence of royal family. After it was obtained the ground (1898), in 1902 there started the works for the new building of Serviciul Telegrafo-poştal, carried out în 1906 after the plans of the architect A. Clavel.

A festive moment was represented by celebration of the day of 10 May 1898. Organized from the initiative of Liceului Ienăchiţă Văcărescu, it attracted everybody in town, being presented choirs, a historical-national review, military music, Bengal fires and fairy lights, defiling in front of authorities, the central moment being the unveiling of the bust of Grigore Alexandrescu. At 5 May 1900, in the court of Regimentului III Dâmboviţa nr. 22, it was inaugurated the first monument of heroes fell in Războiul pentru Neatârnare/Independence, and in 1902, with occasion of celebrating the birth centenary of Ion Heliade Rădulescu, it was unveiled the bust of the writer, work realized by Frederic Storck.

*Discussions for the establishing of Şcoala de ofiţeri de cavalerie started in 1882, but only in 1898 the Townhall offered 30 hectares necessary to the building. In presence of prince

Ferdinand, at 13 October 1907 it was put the fundamental stone of it. The works ended in 1909, the central pavilion with floor constituted a representative building in epoch.

At 25 January 1906 it was set up „Societatea de arme, gimnastică, scrimă şi tir/The society of weapons, gymnastics, fencing and shooting”, fact which permitted to George Caîr to start the works for building a hall destined to cultural manifestations.

The telephonic service realized connections with neighboring counties and served also seven posts in the county, usually the communes residence of plasa/administrative division. There were realized buildings for schools and for Serviciul Comenzii Pompierilor in Târgovişte. Many cultural societies functioned: „Progresul” (1876), „Târgoviştea” (1910), „Armonia”, „Cercul didactic al institutorilor” (1901), „Liga pentru unitatea culturală a românilor” (1891), „Societatea pentru protecţionarea omului” 1906), „Păstrarea şi propăşirea datinilor strămoşeşti” (1913). In 1909 Nicolae Iorga visited Mănăstirea Dealu, bringing a homage to Mihai Viteazul.

The year 1911 represented the introduction of Targoviste in the great national cultural actions. Between 20-23 August took place the VII Congres al Învăţătorilor din România, and between 22-25 September the works of the VII Congres al Asociaţiunii Române pentru Întărirea şi Răspândirea Ştiinţelor, as also Primul Congres al administratorilor de plăşi din întreaga ţară (10-12 martie 1913).

After many probings, in 1911 it was chosen the most advantageous offer for electrification of town, the Austrian society Brawn-Boweri gaining, the inauguration of illumination with electricity of town having place in the day of 16 December 1912.

At the end of year 1911 it appeared „Almanahul Dâmboviţei”, published with occasion of anniversary of a year from setting up of newspaper, an interesting work which presents the specific of county, its monuments, different personalities etc.

In the same period, it was outlined a new urban conception. It is for the first time when, after many years, a voice spoke about the necessity of essential changes. The tone was given by „Revista tinerimii dâmboviţene”, which asked firmly the moving of obor/fair out of town. It is outlined now a current which proposes to militate in spirit of modernization of this.

At 4 June 1912 it was put the fundamental stone at Liceul Militar Mănăstirea Dealu and it was elaborated the first regulations of the lyceum.

Around First World War, the town had a population of 13.292 inhabitants, an area of 900 ha, the length of streets risen to 38 km, 69 streets, boulevards and blind lanes, with lengths between 4,72 km (Calea Domnească) and 56 m (strada Piscului).

The occupation by German and Austrian-Hungarian armies (20 September 1916 – 20 November 1919) represented a hard period characterized through an increased exploitation of richness-es of soil and subsoil and severe measures against civil population. There were requisitioned objects of copper, bronze and led, bells of churches, daily rations were fixed, maximal prices, the name of streets were changed with names underlining the foreign occupation. The industrial activity ceased because of lack of primary matter. In front of wave of terror, the resistance of population manifested, being known the dismissals of many members of communal Council and support to evading of Romanian prisoners found at Arsenalul Armatei.

The act from 1 December 1918 from Alba Iulia and the entrance of royal family in Bucuresti enthusiasm-ed the citizens of town, to the two moments being dedicated a Te Deum at Biserica Curţii Domneşti.

After making of Great Union, there were organized at Targoviste the first celebrations dedicated to the act of great significance for Romanians. At 26 August 1920 it was re-brought at Mănăstirea Dealu, in presence of king Ferdinand, the head of Mihai Viteazul, the first unifier of people and of country. For commemoration of martyr of our national awakening, Tudor Vladimirescu, at 22 March 1921 700 persons from entire country arrived to Targoviste. In presence of Ferdinand I, at Şcoala de ofiţeri de cavalerie, it was unveiled the bust of patron of school, the king himself.

In the first years after 1918 the activity of town-hall oriented to removing of deconstructions from public edifices which suffered during the first world war. That for the year 1925 is representative, there were inaugurated with much splendor the building of Palatului Justiţiei and new buildings for Şcoala Normală, Spitalul Judeţean, internate of lyceum „Ienăchiţă Văcărescu”.

In the following period the activity of all mayors was carried on for putting in application of the urbanity conception, initiated in 1912. In 1928, the town-hall gave its notification for building of the railway with normal track Târgovişte-Ploieşti, with ramification Haimanale-Moreni and Râzvad-Ochiuri.

There were made new studies for building of a hale in the central zone for the arrangement of the place, of a public Bath, for paving with cubic stone of principal streets etc. The beginning of the new conception of arrangement of central zone was done by the arrangement of factory of ice installed in the basement of the central hale (11 February 1936).

The center of town and principal artery was considered the street which started from Calea Domneasă, from former buildings of Tribunalul and Prefectura, and went up to piaţa Mitropoliei (actual street Alexandru Ioan Cuza) – years and years here palpitating the life of urbe/town and all what it has significant. Between the first years of inter-war period and until around 1950 it had a different look, specific to province târguri/towns from Vechiul Regat/Old Kingdom, with almost uniform buildings, with commercial spaces at grand floor, the upper floors being used as habitation spaces, with few exceptions. The citizens knew that they come to walk „pe Centru”, met „în Centru” or made shopping in different shops „din Centru”. Some persons said more, with some pedantry in voice, that they worked „pe Corso”. In the evenings when the weather was favorable, full hours, until late, the inhabitants from all social strata and of all ages walked and discussed different things. Others stayed at the tables put out in street in front of brewery of Filip Tomescu or in front of sweetshop of Simionescu or Mircea Diaconescu and looked at those who passed in their face, like at a defilement, while they consumed, after case, beer or cakes. In front of some windows of shops in the center there were some bars of metal at height of a meter from soil on which younger persons leaned and likewise watched the passersby. These walks were very rarely disturbed by circulation of some vehicles, because, in the years before war, there were not in town but 3-4 carriages and 2-3 motorcars.

Its importance for the life of locality is underlined also by the fact that, time of six decades, it carried at turns seven denominations: at beginning of year 1930, it was called strada Libertăţii; after June 1930, the Targovistean administrators thought to give to it the name of the new sovereign Carol II. In September 1940, being installed regimul antonesciano-legionar, the street received the name 6 September. After the act of 23 August 1944, it was named strada Regele Mihai, and from 1948, 30 Decembrie, the date of proclamation of popular republic. In 1990, uninspired enough it gave denomination of strada Eremia Grigorescu – the general however having not any connection with the town – and from 1997, Alexandru Ioan Cuza.

Toward the end of interwar period the town disposed of an important economic nuclei which reunited: Arsenalul Armatei, the enterprises in the field of petroleum – „Unirea”, „Ioan I. Grigorescu”, „Societatea Româno-Belgiană”, „Helios”, „Gheorghe Rosnovanu şi Zaharia Z. Panţu”, societatea „I. Vasilescu” (commerce with cereals, cement, timber and brick), the factory of tiles, faience and terracotta „Dâmboviţa”, the factory of pressed brick „Victoria”, the society of transportation of passengers and trades „Dacia Română”, the society of grist „Unirea”, the factory of glass „Sticla Românească”, the society of public and private works „Fraţii Magrini”, Banca Naţională a României, Banca Centrală Ploieşti, Banca Camerei de Comerţ, Banca Comercială şi Industrială, Societatea de credit „Vulturul”, typographic workshops „Dâmboviţa”, „Dacia”, „Viitorul” and „Unirea”, 5 chemist's and druggist's shops, 4 important hotels „Bucureşti”, „Bristol”, „Surugiu” and „Petrol” and numerous restaurants, inns and pubs.

At Sala de Arme it will be set up Căminul Cultural of the town (1939), destined to hosting artistic and scientific manifestations, and for coordination of the 50 cultural clubs in the county it is set up also Căminul Cultural judeţean „Ion Heliade Rădulescu” (1939). New statues come to beautify the town; the bust of poet Vasile Cârlova (1931), the statue of Ienăchiţă Văcărescu (1935) and commemorative plaque of Nicolae Grigorescu (1938).

The town was visited by many times by personalities of political life, here the prime minister Armand Călinescu uttering his last discourse, came together with king Carol II at the ceremony of rising in grade of a new promotion of officers, at Şcoala de Cavalerie (1 iulie 1939).

Although a town of modest dimensions (only 18 730 inhabitants in 1938), Targoviste tries to take again its place among important centers of country, the committee of organization of general exhibition in the autumn 1938 soliciting to Comisia Monumentelor Istorice the placement

here of a Pantheon Naţional, „dwelling of eternal rest and eternal remembering of front Romanians who helped at realization of România Mare/Great”. In February 1940 will be inaugurated at „Sala de Arme” Universitatea Populară of the town, where different lectures will be sustained by many personalities of local and national cultural life.

The beginning of the Second Woeld War has influenced profoundly the life of Targoviste. In September 1939, 752 Polish military men, fled in following of occupation of their country by Germans, are quartered in town and at Vacaresti, being set up a committee of helping the refugees. In the next year, a new committee for helping refugees – this time of Romanian refugees from Romanian territories lost in 1940 through rapt and diktat – is constituted under coordination of the mayor Iancu Anastasescu. In the spring of 1944, other 3500 Romanian refugees from the way of winning Soviet armies will be received to Targoviste.

The military units housed at Târgovişte, Regimentul 22 Infanterie, Regimentul 1 Care de luptă and Regimentul 3 Vânători moto (the last two forming the nuclei of the strongest Romanian great unit – Divizia 1 Blindată) will participate to the heavy fights for liberation of Basarabia and conquering of Odessa (1941). Regimentul 1 Care de luptă, as principal offensive force of Armatei Române will take part to the most important battles given by Romanians on the entire per-course of Campaniei din Est (Chişinău, Odessa, Cotul Donului, Bătălia Moldovei), succeeding liberation by surprise of Chişinău (July 1941) – action of exception of an armored unit, unprepared and unequipped for fighting in towns – and avoiding two times total destruction, after it was encircled by enemy at South of Don (November 1942). A part of Targovistean participating at battlefs from 1941 will be received with honors in town at return in autumn of autumn 1941.

In November 1943, in order to support military efforts of country, it will be constituted at Targoviste „Asociaţia târgoviştenilor şi dâmboviţenilor”, which will donate Armatei Române the sum of 6 960 997 lei, to which are added parcels sent on the front or other donations in value of more than 1 million lei..

New works will be initiated in period 1942-1943, grace to important funds allocated to town by marshal Ion Antonescu. The obtaining of these funds was due in good part also to efforts of mayor Lazăr Petrescu, who solicited in following of an audience at conducător, the sum of 200 millions lei, in account of petroleum taxes. As gratitude, the Targoviste mayor will name the marshal in „Buletinul Oficial” of town „noul ctitor al oraşului Târgovişte/the new founder of town Targoviste”. It was accorded attention to churches Sfânta Vineri, Târgului, Turnului Chindiei, and at 30 January 1944, the museum and library of town were inaugurated. The last two edifices will constitute the nuclei of most important institutions of culture in the town.

The Târgoviştens had expressed in many turns the desire to have a museum, and in 1936 the local authorities, having the concurs of Comisia Monumentelor Istrice, had approved a committee of construction and rising necessary funds. In the next year it had been the stone of foundation of building of museum, and plans had been drew by architect Nicolae Ghika-Budeşti, but the works had stagnated. At the inauguration from 1944 its collections comprised a collection of popular art, lapidary and pieces belonging to different donations and from Muzeul Naţional from Bucureşti. The public library will be constituted on basis of private library of D. Athanasie-Biţu, carrying initially the name of this donor.

After the coming out of Romania from the camp of Ax (23 August 1944), the troupes of Garnizoana Târgovişte will act for disarming German units which tried to take over the control in Romania, the tank-men of Regimentul 1 Care de luptă constituting principal force which ensured the victory in the fights for the control of capital (24-27 august 1944). In honor of the new Soviet allies it will be organized at town-hall of Targoviste, these being quartered at Sala de Arme and in other houses belonging to education units. The arrival of Soviet military men will remain a black spot in memory of Târgovistens, because of numerous abuses committed by these, the new allies behaving like in a territory occupied by fight, over which they have all rights.

Participation at war beside United Nations meant new sacrifices for Targovistean military men. The veteran tank-men, survivors of Campaniei din Est, integrated now in Regimentul 2 Care de luptă/fight, the Soviet ally not implying at all in its endowment with modern means. (conducted by Targovistean colonel Stan Zătreanu), will fight for liberation of Hungary, Czechoslovakia and Austria within Frontul 2 Ucrainian. The unit will be deliberately scarified, being obliged to fight

with machines survived in anterior campaigns, the Soviet ally not implying at all in its endowment with modern means. Moreover, its advancement will be stopped at the gates of Vienna (21 April 1945) from order of Moscow, the Romanian soldiers being deprived by a triumph fully merited.

After the act of 23 August, the Soviet Army of occupation perpetrated abuses and robberies, and the communist regime installed by this will arrogate all realizations made previously. Through its geographic position, between centers of maxim importance Bucureşti and Ploieşti, and grace to the important number of petroleum workers, Targoviste entered in attention of communist propagandists still from the beginning of fourth decade. In the years 1933-1936 these had tried to instigate at rebellion the oil-industry workers and to constitute communist nuclei in town, in Ulmi and Valea Voievozilor, among arrested agitators numbering also the future president Nicolae Ceauşescu, aged 18 years. At less than a month after passing of Romania on part of allied powers, they will make felt their presence in town, firstly through the press – „Scântea” and „Chemarea”, diffused in September, respective November – then through county organization of Frontul Naţional Democrat (political creation of Romanian communists).

From 28 November 1944, Targoviste has the first communist mayor, in person the worker Ion Rădulescu, and his colleague of party, the teacher Gheorghe Popescu, becomes prefect of the county installed by „muncitorii în număr de peste 10 000 din tot judeţul/ the workers in number of 10 000 from all county”. In these conditions, in town it could be imposed rapidly the policy of communist rule applied all over the country. There are organized numerous action of sustaining the actions of Front, where thousands of citizens are brought: manifestation against government Rădescu (4 February 1945), manifestation of greeting installation of government Petru Groza (6 March 1945), manifestation for dissolving historical parties (12 October 1945), demonstration with occasion of the International Day of Work (1 May 1946). There are constituted strong organizations of parties Frontul Democrat (ulterior Blocul Partidelor Democrate) and gatherings of these are kept. Grace to this intense propaganda and fraud of elections through controlling of organs of repression, in November 1946 Blocul Partidelor Democratice will obtain a crushing victory in Dâmboviţa (130 265 votes out of a total of 179 000 expressed votes). With manifestation of „adeziune la republica populară” (17 January 1948), Târgovişte entered in a new phase of its evolution.

The period of communist regime meant in first turn transformation of town in a strong industrial town. The lent development in years 1950-1960 was followed by a decade of massive investments, aiming at construction of an ample industrial platform, in concordance with objectives of Partidul Comunist Român of massive industrialization of country. The new enterprises will absorb population from different zones of country, tripling the number of inhabitants of town and forcing extension of these, through construction of new quarters and facilities for these.

Steal from sitting of Comitetului Judeţean al Partidului Comunist Român from 15 August 1945, it was adopted the slogan „Să ne îndreptăm atenţia către industrie!/Let direct our attention toward industry”. The beginning of this ample process of industrialization are yet modest. At the moment of proclamation of Republica Populara Româna, existed in Târgovişte Atelierele CFR (former Arsenal al Armatei), three refineries of petrol, five factories of siphons, two sausage factories, two of terracotta, a factory of oxygen, a factory of spirit, one of soap, a glass works, a foundry, and 8 mills of flour. The principal enterprises will be nationalized through Legea from 11 June 1948. The most important economic unit remains the former Arsenal, baptized since 8 August 1945 Atelierele CFR „Gheorghe Gheorghiu-Dej” and transformed successively in Uzină de Maşini (1949), then in Uzină de Utilaj Petrolier (UPET) – name under which is known also in present. Here will be inaugurated also the courses of a „universităţi muncitoreşti/ workers’ universities” (since 1960), beside proceedings destined to industrial use, the workers-coursers studying in few hours also physics, mathematics and Romanian language. The former refinery „Victoria” preserves its name but becomes factory of chemical products (1950), continuing its activity also after 1989.

The setting up of county Dambovitza in 16 February 1968, with residence in municipality Targoviste, has permitted new initiatives aiming at transformation of locality in „cetate a oţelului şi a industriei constructoare de maşini/fortress of still and of building machines industry”.*

The visit of Nicolae Ceauşescu from 22 July 1969 constitutes the decisive moment in transformation of town in industrial center. There are visited places where will be built the great industrial objectives destined to industrial platform. In the following year the works begin at aconstruction at Întreprinderea de Strunguri/Lathes „SARO”, Întreprinderea de becuri şi surse de iluminat/bulbs „Romlux” (both entered in function in July 1972) and at Combinatul de Oţeluri Speciale/Steels (COS). Equipped with modern technique and swallowing the biggest sums invested ever in economy of Targoviste, the three enterprises were purveyors of national tail, considered capable to compete with Occidental giants at level of products.

Combinatul de Oţeluri Speciale was inaugurated by Nicolae Ceauşescu at 14 December 1973, becoming the principal economic unit of town and one of ten such combines existing in the world, projected to produce over a million of tons allied and highly allied steels on year. After 1989 it will be among first units entered in attention of foreign investors, functioning until present (but massively restructured) within the international group „Mechel”. Its siren of changing working shift, from hours 07.00, 15.00 and 23.00, as well as the big electronic clock, visible from big distances will remain in memory of inhabitants as daily elements of life in Târgovişte.

The constructive effort and intensive urbanization has been felt by inhabitants, the units of public feeding being situated on the second place.* In the field of alimentary industry are given in use the factory of lactate products (1970) – also today in activity under name „Natura” – the factory of alimentary products of the municipality (1973), Fabrica de Pâine/Bread (1975) and Abatorul (1982). They couldn't make face to demographic explosion concentrated in micro-districts IV< VIII (developed starting with 1970), V (1973) and VI (1974).

Since 6 September 1950, Targoviste became district center and town in regional subordination and there were executed studies of reorganization and extension in 1952 and 1957. The new plans proposed that in period 1956-1970 the town to reach a population of 60 000 inhabitants, impressive development, for in 1950 it had only 19 533 inhabitants. It was stipulated the filling of empty spaces with new dwellings, without interventions in central zone which to affect the history of town, arrangement of entrances in town, of a theater, workers' clubs, hospital, new agricultural-alimentary markets. It was stipulated that out of the 600 ha as town comprised, 360 ha be destined to dwellings, 60 for green parks, 60 for social-cultural endowments, and 120 ha for markets and streets. * Out of 43 streets, as many were in evidence of town-hall, only 33 had net of conduit with potable water, and canalization lengthened only on 4.8 km. In 1960 had been realized asphaltting of many streets summing 6 778 square meters and have been paved arteries of circulation on an area of 14 164 sm. The railway net is completed by railway line Târgovişte-Ploieşti, the town becoming a railway knot (1946). The circulation in town will be favored through introduction of first buses using methane gas (1983).

In 1955 it started realization of a documentation for building of 37 blocks of dwellings and there started the works of arranging a park, but principal realizations of period were organization of transportation in common of travelers in town and suburban zone (1957), building of Club Petrol (1960), rising of statues of Tudor Vladimirescu (1958) and of Smaranda Gheorghiu, as well as of an agricultural-alimentary market in quarter Suseni, of the stadium and of the first blocks. (1961).

In 1964 there were outlined building of 22 blocks comprising 121 apartments, human dispensary and thermic centrals in the zone micro IX and it was finalized construction of first blocks in quarter „Aleea Trandafirilor”. In 1970 on the urban map appear the new micro-districts of blocks VI and VIII (on place of former waste lands) and are given „la cheie/at key” 200 apartments. The first 10 stored block will be slipped in 1972.

Marking a new architectonic vision, the edifying of the new center of town had as principal piece the construction of Palatului politico-administrativ (1970), conceived as residence of all political-administrative organs of county and where today are functioning Consiliul Judeţean and Prefectura Dâmboviţa.

Important efforts have been made for construction of passages, belt roads and bridges over Ialomiţa (1971, 1974)* and big super-shops are risen, with commercial spaces used still today: „Mondial” (1972), BIG (1973), „Muntenia” (1978 – the biggest in town also in present, with 5 stores, and 6 600 mp useful area), „Chindia” (1987).

In the field of health the most important realizations were the construction of the new building of Spitalul Judeţean (1974 – the most important sanitary unit in the county also today, with a capacity of 700 beds) and of polyclinics (first one built in 1961).

Rapid increase of number of inhabitants (50 000 in 1975) has imposed also the growth of recreation zones: Parcul „Chindia” – the promenade preferred place of Targoviteans also in present – with a modern futurist restaurant (1970) and Baza de agrement/recreation „Crizantema”, national premiere in the field of architecture of recreation, with 10 tennis grounds, two lakes, three strands, a swimming pool, two skating rinks, carting and other facilities.

On cultural plan, a first remarkable initiative is taken in 1951, by a group of lyceum pupils passionate by literature: foundation of the first and most important Targovistean literary cenaclu/circle, „Alexandru Sahia”, renamed at short time „Grigore Alexandrescu”. Cenaclul will function until 1985 beside town Library, then beside Casa de Cultură, some of its members becoming known cultural persons. Cenaclul contributed to foundation of literary festivals „Primăvara albastră” (Pucioasa, 1964) and „Moştenirea Văcăreştilor” (Văcăreşti, 1969 – ulterior moved to Târgovişte). Both festivals will maintain as standard for the debut in literary creation until present, some of laureates becoming names known in contemporary literature.

In 1952, in spite of tendencies of the regime to contest national cultural values recognized until then, at Targoviste is celebrated filling of 100 years from birth of I.L. Caragiale, manifestations lengthening on duration of an entire week. Tradition was perpetuated in time, until present, to the great dramatist being dedicated annually a series of cultural manifestations under title „Caragialiana”, organized in collaboration by cultural institutions of town and county.

Many buildings of big dimensions, became in time points of reference, are destined to cultural activities. First, in 1957 it is given in use Casa de Cultură of town and district, placed on site of former Săli de Arme, endowed with hall for performances of 400 sits and other smaller halls. In 1963, here will be inaugurated the course of Universităţii Populare, with sections: history of Romanian literature, medicine, music, arts, fine arts and foreign languages (French and Russian). Then, in 1971 Teatrul de Vară is built, and in 1974 two monumental buildings are inaugurated: Casa de Cultură a Tineretului and Casa de Cultură a Sindicatelor – the later detaining until today the amplest hall of performances of town, with 597 sits.

After visit of Nicolae Ceauşescu from 11 May 1967, are inaugurated Complexul Muzeal from Curtea Domnească and Muzeul Tiparului şi al Cărţii Vechi româneşti – the cultural institutions in town most visited by tourists until present day.

In period 19-21 December 1968 takes place the first edition of festival-concurs „Crizantema de Aur”, reserved to interpretation and creation of romanţe/sentimental songs – one of festivals symbol of the town, reuniting annually names of prestige in Romanian and international musical life.

The town marks again history of Romanian literature, grace of „School of prose-writer from Targoviste”, literary movement which includes Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu and Costache Olăreanu and brings in literature the meta-novel.

The local mass-media are represented initially only by the weekly „Uzina şi Ogorul/the Plant and the Land” (with constant apparition between 1949 and 1964), written in the style of epoch – „let masses write about their struggle... for masses” –, but which presented information from numerous fields. Some of editors and collaborators to this publication will become in time recognized names in national culture or science. Since 1953 and until 1989 it will function the local center of radio, which retransmitted the broadcasts of central post of radio, but had also local broadcasts. Since 1968 the central newspaper of county is „Dâmboviţa” (series V) – „Organ al Comitetului Judeţean Dâmboviţa al P.C.R.”, the periodic proving longest longevity of a publication in history of town, with apparitions until present, suffering in time numerous transformations. Out of periodicals of culture and science there are remarked „Armonia”, revista Comitetului de Cultură şi Artă of the district (appears since 1967), „Astronautica” (appears since 1968), revistă a Liceului „Grigore Alexandrescu” – the only magazine of rocket-modeling in the country and second in the world – edited until present, and „Valahica” (appears since 1969), the yearbook of Muzeului Judeţean Dâmboviţa, published until present.

On sportive plan, the town had in 1955 two football equips („Flacăra” and „Metalul”) which activated in regional championship, but also equips and sportsmen in other disciplines (box,

bowling). In 1977 the football standard equip of town, Club Sportiv Târgovişte, succeeds the performance to enter in division A (performance also repeated also in the years 1990, when the club is renamed „Chindia”).

The town will be visited by different chiefs of states: Kim Ir Sen, president of Popular Republic Korea – who visits the school from Mănăstirea Dealu, which hosts Korean war orphans (1955), Charles de Gaulle, president of French Republic (1968) and Todor Jivkov, president of State Council of Bulgarian Poplar Republic (1982).

A dramatic event was at a step to influence decisively the evolution of town. On 4 March 1977 an earthquake with magnitude of 7.3 on Richter scale affected profoundly the capital, provoking important losses of human lives. Little affected and considered by specialists as protected through its position, Targoviste enters in visor of Nicolae Ceauşescu. With occasion of visit from September 1986, he will announce that the town will become the second capital and that measure will be taken for starting necessary works. The fall at short time of the regime, as well as economic crisis through the country passed impeded the launch of these works, the last big architectonic realization being the commercial complex from nearness of Gării de Sud (named in the years 1990 „Pavcom”).

The end of Communist regime played its last act at Târgovişte, Nicolae Ceauşescu being summary judged and executed in the precincts of military unit from nearness of railway station (25 December 1989). With three days earlier, around lunch time, the revolted multitude had taken with assault the town-hall (where was found also the residence of Comitetului Municipal al Partidului Comunist Român), had chased the mayor of municipality, Ion Nicolae, installing a municipal council of revolutionary forces. The situation is repeated also at Consiliul Popular al Judeţului (Palatul Administrativ), where the first secretary and president of Consiliului Popular, Pantelimon Găvănescu, surrenders to people, being instituted a Consiliu Provizoriu Judeţean al Frontului Salvării Naţionale. A group of initiative, reuniting men of culture and from written press succeeded to edit the newspaper „Dâmboviţa Liberă”, of which issue was brought in the same day at Bucureşti, being the first periodical from province of revolution announced at Televiziunea Română Liberă after midnight.

Starting with 1990, the Targovistean begin to taste the freedom and to enjoy what life offered in a democratic regime. It is reopened the weekly fair (talciocul) and are organized different event with worldly character, such as the concurs of beauty „Miss România-Dâmboviţa 90” (1990) and „Balul Mărţişorului” (1992).

At 8 September 1993 it is celebrated for the first time the Ziua/Day Oraşului Târgovişte, occasioned by religious Orthodox holiday praznicul/wake Naşterii Maicii Domnului, Fecioara Maria, considered the spiritual patroness of old city. In time the event will gain big proportions, being extended on more days (usually three) and comprising different manifestations: medieval parade, concerts, exhibitions, fairs, games for the little ones etc.

At this holiday there will be added annually also other events dedicated to recreation of town inhabitants, like manifestations dedicated to anniversary year „Târgovişte 600” (1995 – occasioned by filling of 600 years from the first documentary attestation of locality), „Festivalul Berii/Beer” (first edition in 2000), „Festivalul Păpuşilor Vii/Living Puppets”, „Ziua Metalurgistului” or „Zilele Europei”.

Stema/arms of town will be approved by Consiliul Local on 11 March 1996, after the model of that created in 1928, but having in the center the domnitor/ruler Neagoe Basarab and doamna Despina.

Since 1994, the Town-Hall will accord the title of honorary citizen of the town for many personalities in different fields of activity. Among those who have received this title are numbered: the generals Victor Isăceanu (the first honorary citizen) and Ion Palade, artists Gică Petrescu and Voicu Enăchescu, the political men Theodor Stolojan, Ion Iliescu, Adrian Năstase, the sportmen Ioan N. Radu etc. Other personalities of national stature will receive it pothumously: marshal Ion Antonescu, Vasile Blendea, Gheorghe Petraşcu, Tony Bulandra, Cezar Ivănescu.

The local press knows an extraordinary development. Numerous periodicals appear, majority with an existence of only few issues, phenomenon reflecting initiative and enthusiasm of Targovistean pressmen. Among first newspapers are numbered the weeklies „Glasul cetăţii”, which has also a literary supplement, and „Interviu” (1990), as well as the magazine of litera-

ture „Târgoviştea”, „Altfel” (1990), „Poliția dâmboviţeană” (1991) and culture bimonthly „Teapa” (1992). In the last decade the number of Dambovitsean periodicals reduced considerably, remaining leaders of market the dailies „Adevărul de seară-Târgovişte”, „Jurnal de Dâmboviţa” and „Dâmboviţa” – the later two being the periodicals with longest existence and constant apparition – seconded by newspapers recently appeared like „Universul dâmboviţean”, „Incomod” etc. Likewise, it exists an important number of culture magazines such as „Litere”, magazin of the Writers Society of Targoviste, „Eroica” (the historical culture magazine, of Association „Cultul Eroilor”), „Curier”, magazin of the County Library „Ion Heliade Rădulescu” Dâmboviţa and „Valahica”, magazin of National Museum Complex „Curtea Domnească” Targoviste, or publication of some institution of learning.

The local mass-media is completed through entering in function of local TV and radio posts. The first post of television in Targoviste was Ruvacom (emits since August 1992), and the first posts of radio „Minisat” and „Dâmboviţa” (emitting since 1995). The number of local TV and radio posts was until present in continuous growth, the inhabitants of Targoviste being in present informed by 4 televisions: „Columna TV”, „Târgovişte TV”, „Artpress”, „Dâmboviţa TV”. Also in the field of television, at Targoviste since 1992 functions also Cabel TV Society Minisat, its subscribers enjoying a great number of TV posts intercepted, majority foreign.

Local publishing house begin to function, the first being „Macarie”, founded in 1990 by Mihai Vlad. In the first decade of the third millennium functioned or were registered over 20 publishing houses and editing institutions, but the exigences imposed by market economy made that only few to develop and maintain in activity, arriving to be known at national level: „Pandora-M” (founded in 1994), „Bibliotheca” (founded in 1997), „Cetatea de Scaun”, „Transversal” (founded in 2000).

The opening of appetite of inhabitants for political life leads to formation of branches in Targoviste of numerous existing political parties: 18 in 1990, at which other 3 were added in the next year. The political struggle yet is given between the parties with most numerous members: Frontul Salvării Naţionale and historical parties, now reset up, Partidul Naţional Liberal and Partidul Naţional Ţărănesc Creştin-Democrat.

Following the first free elections, it is elected as mayor the engineer Gheorghe Ana (20 May 1990).

In the last decade of XX century, the development of town Targoviste carried on in a slower rhythm. The industrial platform which ensured majority of work places was massively restructured, being developed in exchange the private initiative and investments of some multinational companies in the field of commerce and services.

The big economic operators of town are now the old industrial units restrutured and privatized – Mechel, Oţelinox, UPET, Romlux – but also new firms like Erdemir and Rondcarton.

The metallurgical Russian group Mechel penetrated Romanian market through buying majority packet of actions (83,99%) from Combinatul de Oţeluri Speciale in Târgovişte in the year 2002, for the sum of 60 millions dollars. In spite of many restructurings, in 2009, the combine remained an important economic operator, having 3 128 employees and being listed on Bursa de Valori Bucureşti.

Starting with the year 1997, the majority packet of actions of Oţelinox (51%) has been acquired by Samsung Deutschland GmbH – branch of South Korean group Samsung Corporation. As follow of contributions of capital in last years, Samsung Deutschland GmbH detained in August 2007 74,99% from social capital of Oţelinox. The actions of the company were transaction-ed at Bursa de Valori Bucureşti, until May 2006, when the shareholders of the company approved, with majority of votes, the de-listing. At the final of year 2006, the company extended fabrication range, through finalization of investments in the section of welded tubes from un-oxidable steel. The capacity of production for plates and bands from un-oxidable steel is of 60 000 tons per year, and the capacity for small profiles and wire is of 100.000 tons per year. In 2008 it had circa 800 employees.

Turkish metallurgical company Erdemir bought, in 2001, the roll mill of electric-technical bands of Combinatului de Oţeluri Speciale Târgovişte. Erdemir România is specialized in production of plate, strips and bands of steel, and haz circa 350 employees.

Out of autochthonous investors, Rondcarton Cluj opened also its second factory of

undulated cartoon, in Targoviste, but production itself was started only in January 2009. The factory has circa 60 employees.

A series of commercial societies of supermarkets type – Kaufland, Praktiker, Interex, Plus, Penny Market, Ethos, Profi, Dedeman, Carrefour, Mega Image, Metro – open commercial centers in Targoviste, activating in parallel with the old big emporiums „Muntenia” and „Mondial”.

In 1995, the town Târgovişte had a total area of 4 681 ha, 32342 dwellings, and length of streets had arrived at 108 km, out of which 98 km modernized; the net of canalization was of 78,1 km, the conduit of gas had a length of 93,2 km, and population numbered 99 677 inhabitants. For elaboration of general urban plan of town it was drew up a study of historic urbanism, and since 1997 some street will receive the old name, carried in inter-war period.

The architecture of town suffers fundamental transformations. There appear numerous shops of dimensions relatively reduced, comparative to those in period of Communist regime, but with a much more attractive exterior aspect. Also modern constructions are risen, „from concrete and glass”, after model of those Occidental: like seat of Sucursalei Dâmboviţa a Băncii Comerciale Române (1997), seat of Direcţiei Silvice (1997), seat of Sucursalei Dâmboviţa a Băncii Române pentru Dezvoltare, seat of Sucursalei de Distribuţie a Energiei Electrice, Mini-Mall (2009, extension of old complex complex „Mondial”) and City Center (2010).

New monuments for public are unveiled: statues of voevodes Mircea cel Bătrân (1993) and Mihai Viteazul (2001), monuments dedicated to former anti-communist political prisoners, Eroilor târgovişteni (2002) martyrs Brâncoveni (2004), as also the diptych consecrated to Tudor Vladimirescu (2001). In Parcul Chindia, Aleea Voievozilor is inaugurated – unique project in the country – decorated with the busts in bronze of the „33 voevodes of Targoviste” (2007).

The cultural tradition of town found its crowning in development of superior learning. The setting up of Colegiului Universitar Economic şi de Administraţie (1991) and then of Universităţii „Valahia” (1992), in time appearing also branches of private institutions of higher education („Spiru Haret”, „Hyperion”), transformed Targoviste into an important university center.

The Universitatea de stat „Valahia” came into life through Hotărârea guvernului României nr.288 from 1 June 1992. Its inauguration was made in the amphitheater of Grupului Şcolar „Voievodul Mircea” (5 October 1992), in presence of prime-minister of Romania, Theodor Stolojan, and of other personalities from administration or the field of culture. Organized until 1995 on two faculties (Inginerie and Ştiinţe), plus a college (Colegiul tehnic economic şi de administraţie), this institution of higher education developed continuously, numberin in the year 2000 nine faculties (Ştiinţe Economice, Ştiinţe Juridice, Ştiinţe Umaniste, Muzică, Ştiinţe, Teologie-Litere, Inginerie Electrică, Ştiinţa şi Ingineria Materialelor, Ingineria Mediului Biotehnologii) and two colleges (Colegiul Economic şi de Administraţie and Colegiul Pedagogic). In 2011 functioned faculties of Ştiinţe Economice, Ştiinţe Juridice şi Social-Politice, Ştiinţe Umaniste, Teologie, Ştiinţe şi Arte, Inginerie Electrică, Ingineria Mediului şi Biotehnologii, Ingineria Materialelor, Mecatronică şi Robotică, a Departament de Studii Economice şi Administrative at Alexandria and Şcoala Doctorală. To these are added numerous other centers of study and departments, specific to prestigious institutions of higher education, such as Institutul de Cercetare Pluridisciplinară Ştiinţifică şi Tehnologică, Departamentul de Studii şi Relaţii Internaţionale and Departamentul de Învăţământ la Distanţă. From 463 students matriculated in 1992 it reached presently over 10 000 (among which also foreign students), the university playing thus an important role in cultural, but also economic life of town. The rectors of the university have been until present university professors Florea Oprea and Ion Cucui.

The principal institutions of culture of town have been Biblioteca Judeţeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmboviţa (of which activity was extended out of boarder through creation of Bibliotecii „Târgovişte” from Chişinău, Republica Moldova and the supporting of Romanian libraries in Montreal, Canada and Castellon, Spania), Complexul Muzeal Naţional „Curtea Domnească” Târgovişte and Casa de Cultură of municipality. To them it was added: Teatrul Municipal „Tony Bulandra” (professional theater since 1996), Teatrul pentru Copii şi Tineret „Mihai Popescu” and Filarmonica „Muntenia”. Unique in the country is Muzeul Naţional al Poliţiei Române, inaugurated in „Casa Coconilor” in the year 2 000.

The post-revolutionary administrators made efforts for modernization of Targoviste, in

the difficult context of passing to market economy, of weak foreign investment and of drastic reduction of population of municipality as consequence of diminution of birth rate at national level and of migration of inhabitants toward zones better developed from economic point of view (specially Bucharest and the West-European countries). The last cause, in special, accelerated involution of population of municipality, which from 100 426 inhabitants as many as they were in 1989, arrives at 90 589 in 2005 and 88 119 in July 2010.

The social-economic problems, specific of process of transition toward market economy, have put the municipality in front of new types of manifestations of population discontent: the protests in street and staking out the seats of administrative institutions. In Targoviste, the amplest such manifestations take place in 1999 – the first meeting of pensioners and the great meeting of trade-unionists from the plants in Moreni, Mija and Dragomireşti (over 2 000 persons).

During mandate of mayor Teodor Bâte there were given in use the first 50 apartments built after 1989 (June 1999), edified by the firm „SC Novacom SA” from Moreni, as well as the first night asylum in county (1997). In the field of infrastructure, it is finalized the passage over railway Târgovişte-Ploieşti, with 4 bands of circulation (2000) The town adheres to Uniunea Oraşelor Istorice din România, its mayor being the vice-president of the union (1999).

The mayor Iulian Furcoiu (in function between 2000-2008) has acted on line of exploiting touristic and cultural potential of town, through its reintegration in touristic circuit and allocation of funds for beautifying of locality – remaining in memory of townsmen the ample campaign of paving of sidewalks with red and white „biscuits” (paves of concrete, with form of respective aliment), and sustained plantation of numerous flowers, actions which bettered considerably the aspect of town.

The mayoralty starts the program of dwellings for youth ANL in quarters III, IV and XI, and through urban extension it appears a new quarter „Tineretului-Sagricom”. Agricultural-alimentary markets in municipality are rehabilitated and modernized: 1 Mai (Centru), Bărăţiei, Tineretului, Aurora (micro IV), Vlad Ţepeş (micro XI). There are edified the social settlements „Sfânta Maria” and „Sfânta Elena”, and for children are built parks of playing („Voinicel”, „Bondocel”, „Aşchiuţă” etc).

During the mandate of mayor Gabriel Boriga (2008 – present), there were made some efforts for attraction of European funds, destined in principal to the modernization of town, stepping up of comfort of inhabitants and increasing the activity of locality. In this sense it was started the asphaltting of 32 secondary streets from all quarters, in parallel with rehabilitation of principal arteries.

In the year 2010, considered by mayor „the best year in centuries old history of town... in what regards the investment”, it succeeded the attraction of European funds in value of 85 millions euro, 98% representing not-reimbursable funds. Majority of these funds have been allocated Planului strategic integrat pentru dezvoltarea durabilă a municipiului Târgovişte (over 34 millions euro), plan which refers to modernization of 6 quarters (approximately a third from area of municipality), through replacing in totality of water net, canalization net, road infrastructure, remaking of entire landscape, of public illuminating system, of playing places for children, monitorship of road traffic through video cameras etc. Other two big projects, in value of 20 euro each, aimed at rehabilitation and modernization of road belt of city and consolidation and modernization of 9 school units.

At the beginning of the year 2011 there were finalized the works of restoration of Curţii Domneşti, aiming at protection of monumental ensemble, following of an ample project PHARE in value of 3 480 508 euro. On 26 March 2011, the town was visited by the minister of Dezvoltării Regionale şi Turismului, Elena Udrea, occasion with which it was signed the contract of financing of project „Complex turistic de nataţie”. An investment of over 19 million euro, stipulated to materialize on the structure of former Baze de Agrement „Crizantema”, left in abandonment 20 years. The complex follows to comprise an arranged beach, swimming pools and slides with water, a covered basin and grounds of tennis, basketball, mini-football, plus paces for playing of children. On the same line, of creation of modern spaces destined to the recreation and to physical activities, on 15 July 2010 had been inaugurated the first covered basin of town, having semi-Olympic dimensions and being usable on per-course of the entire year, grace to the heating installation.

In the summer of 2011, Primăria Târgovişte started an ample program of hygiene and

cleaning, demolishing circa 90 illegal constructions and succeeding to give back to the green space some zones of historic importance of town, like Şanţul Cetăţii/The Ditch of Fort.

The feminine team of basketball Club Sportiv Municipal Târgovişte was substantially supported by municipality, succeeding the gaining of four national titles and the reaching of quarters final of FIBA Eurocup (2010) – the best performance in the history of last three decades of Romanian feminine basketball.

The present introduction couldn't but sketch, in few words, important moments from a centuries-old evolution. Each of these are re-found inside of the volume, beside other over 1500 events, personalities and institutions with existence tied by Târgovişte.

„Florenţa valahă” of most important Romanian prose-writer of last two decades, Mircea Horia Simionescu, in spite of its glorious past, didn't benefit of a work in which the scientific approach to combine the characteristics of an encyclopedia.

In the XIX century the first researchers with preoccupations regarding evolution of Targoviste were Dimitrie Papazoglu, Vasile Oprescu, Grigore Aramă and especially the teacher I.D. Petrescu, who realized the first monograph of the locality (1888) – one of the few works of this type dedicated to a Romanian town at that time, remained as reference point for ulterior studies. The historical research made new progresses grace to contributions brought in the following century by Virgil Drăghiceanu, Alexandru Vasilescu, Ion Negoescu, Constantin Niţescu-Zlatin and Grigore Tolea. The apparition of magazine of Muzeului Judeţean Dâmboviţa, „Valahica”, offered to Targovistean men of culture (and not only them) a tribune for exposing own scientific theses and publication of researches, in a period when these had to pass through the guillotine of censorship. Thus appear the studies of personalities of national status like Nicolae Stoicescu, Cristian Moisescu, Dan Simonescu, Gheorghe Pârnuţă, George Potra, Pavel Chihaia or Nicolae Constantinescu –, substantial contributions to knowledge of town's past. In 1977 will be realized a monograph of reduced proportions of the town, by a collective of specialists from several fields of activity. The last decades bring yet ample works with mono-graphic or encyclopedic, their authors re-founding in the collective of present encyclopedia.

The present volume, without having pretensions of being exhaustive, represents an ambitious approach through its encyclopedic character of presentation of evolution of Târgovişte. Not in the last turn, it is desired to be a homage, realized but with means of scientific rigor, brought by the authors to the town which offered them space of inspiration, affirmation and life.

Translation by Dr. George Anca



ABRAMESCU, Mihai (3.II.1944, Bucșani, Dâmbovița) Absolvent al Liceului (azi, Colegiul Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște și al Facultății de Medicină și Farmacie din Timișoara. Medic secundar de medicină internă la Spitalul CFR din Ploiești, medic specialist de medicină internă, apoi medic specialist și primar gastroenterolog la Spitalul de Urgență al județului Dâmbovița din Târgoviște; competență EDS și DEI. Este membru al Societății Române de Gastroenterologie și Hepatologie, al Societății Române de Endoscopie Digestivă și al European Association for the Study of the Liver. Participă cu comunicări la manifestări medicale naționale și internaționale cu tematică gastroenterologică și hepatologică. (G.C.)

ABRAMESCU, Nicolae (18.VIII.1939, Bucșani, Dâmbovița) Absolvent al Liceului (azi, Colegiul Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște și al Facultății de Medicină Generală a Institutului de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București. Medic secundar la Sanatoriul TBC din Valea Iașului (jud. Argeș), medic specialist ftiziolog la același sanatoriu, apoi la Sanatoriul TBC de la Mănăstirea Dealu, medic specialist pneumoftiziolog la Dispensarul TBC din Târgoviște și medic primar pneumoftiziolog la Spitalul de Urgență al județului Dâmbovița din același oraș. Este membru al Societății Române de Pneumologie. Participă cu comunicări la manifestări științifice medicale naționale și internaționale pe teme de pneumologie. (G.C.)

ACȚIUNEA Ziar de atitudine românească. Apare la Târgoviște în perioada 25 decembrie 1941 – mai 1943. Director P.N. Zaharia. Este tipărit la Tipografia „Dacia” a medicului Constantin Popescu. Printre redactori și colaboratori, Corneliu Popescu, fiul patronului, care părăsește țara stabilindu-se definitiv în Venezuela, la Caracas. În ziar sunt publicate numeroase articole despre evenimentele petrecute pe front. Dintre acestea

amintim: „Chemarea intelectualilor dâmbovițeni pentru sprijinirea frontului” (nr. 15 din 1943). „Eroii noștri – legendarii generațiilor de mâine”, „Armata – Pavăza țării”, „O vizită la un cimitir”. (V.P.)

ACȚIUNEA NOUĂ Ziar al P.N.L. – Gheorghe Brătianu din județul Dâmbovița. Apare în perioada 1 iulie – 5 octombrie 1930 avându-i ca director pe Iulian Grideanu și ca redactor responsabil pe Alexandru Poenăreanu. Începând cu numărul 4 se precizează că ziarul apare sub conducerea unui Comitet de redacție. Administrația și redacția se aflau pe Calea Domnească, nr. 120. Apariția ziarului este prilejuită de acțiunea la nivel central, cu ecou și la Târgoviște, a grupării Gheorghe Brătianu care în iunie 1930 se desprinde din P.N.L. și formează P.N.L. – Gheorghe Brătianu. Scopul urmărit: „Glasul nostru nu se adresează beneficiarilor de onoruri și consilii. Noi cerem adeziunea mulțimii liberale, care așteaptă de la mișcarea noastră o salvare.” Se preciza totodată că „acțiunea marelui patriot George Brătianu merge înainte până la triumful definitiv”. Scriu articole Gheorghe Brătianu – președintele de onoare al organizației din Dâmbovița, avocații Alexandru Poenăreanu – secretar al organizației județene georgiste și Iulian Grideanu – fost ajutor de primar, Șerban Tassian, Gheorghe Bucurică – președintele Asociației Învățătorilor din județul Dâmbovița, institutorul Aurel Ionescu, Dumitru Câmpeanu – fost prefect ș.a. Subiectele abordate: disputa dintre Gheorghe Brătianu și „vechii” liberali, vizitele lui Gheorghe Brătianu la Târgoviște și Găești (21 august 1930), situația economică a județului, disputa cu presa liberală locală (îndeosebi cu „Viitorul Dâmboviței”), critici la adresa liderilor liberali Vintilă Brătianu și C. Dimitriu, laude la adresa regelui Carol al II-lea „urcat” pe tron la 8 iunie 1930, specula cu produse, căderea guvernului. (M.C.)

ADEVĂRUL DE SEARĂ Ediția de Târgoviște a cotidianului apare din 11 mai 2009; editor: SC Holding Adevărul SRL. Editori coordonatori: Manina Leașu,

George Enache; redactori: Ştefania Honţoş Nicolăescu, Adriana Răceanu, Ion Obăgîlă, Oana Soare. Rubrici permanente: „Ultima oră”, „Eveniment”, „Exclusiv”, „Oraşul meu”, „Viaţă sănătoasă”, „Oameni / Portret”, „Români în lume”, „Sport”. Format tabloid. A apărut până în iunie 2011. (G.C.)

ADMINISTRAȚIA FINANCIARĂ A fost construită în 1890 de către Ministerul de Finanțe după proiectul arhitectului Statie Ciortan, autor al mai multor planuri de sedii, de administrații financiare județene. Monumentală, clădirea este construită în stil neoromânesc, punând în valoare, cu o frumoasă plasticitate, vechi elemente ale acestui stil. Latura dinspre strada Grigore Alexandrescu este bordată de un mic scuar în care se află astăzi bustul poetului care a dat numele străzii. Noul edificiu a fost menționat în planul oraşului din 1913, ridicat de Ştefan Septville şi a servit ca sediu al Administrației Financiare până în zilele noastre, când a fost construit un nou sediu pe Calea Domnească, nr.166. Tot aici, la parterul imobilului, a funcţionat şi Agenția Băncii Naționale până în 1992. (G.T./ C.V.)

AGULETTI, Theodor Avram (1860-1920) Profesor, istoric. A fost profesor de istorie la Făgăraş, Buzău şi Târgovişte, unde a fost şi directorul gimnaziului (1877-1900), pentru ca la 1 septembrie 1901 să fie mutat la Liceul „Mihai Viteazul” din Bucureşti. Îndeplineşte funcția de inspector şi director în Ministerul Instrucțiunii Publice. A fost autor al numeroase manuale şcolare, colaborator la revistele „Arhiva din Iaşi”, „România muzicală”, „Tribuna” din Sibiu. La Târgovişte s-a străduit pentru îmbunătăţirea condițiilor de studiu, a programei pentru elevi, înzestrarea materială a gimnaziului şi a militat pentru creşterea fondului de carte al bibliotecii. A inițiat organizarea de manifestări cu caracter complex: serbări, seri cultural-distractive, conferințe, fiind un propagator al ideilor progresiste în sistemul educațional. (M.O.)

ALBU, Gheorghe (19.VI.1954, Finta, Dâmbovița) Studii liceale în Târgovişte, fiind absolvent al Liceului Economic. Studii universitare la Academia de Studii Economice Bucureşti. Până în 1990 lucrează ca economist la ICS Fieni. Din 1990 intră în activitatea politică. Membru al FSN de la înființare, devine deputat în 1990 şi în 1992 îndeplineşte funcția de secretar de stat, şef al Departamentului de Comerț şi Turism. Ca membru al Partidului Democrat şi apoi al Partidului Democrat Liberal, activează din 1996 până în prezent. Îndeplineşte mai multe mandate în calitate de preşedinte al Comisiei Naționale de Revizie şi Control. În cadrul Camerei Deputaților îndeplineşte succesiv mai multe funcții de înaltă responsabilitate: vicepreşedinte, secretar şi chestor. A activat în diverse comisii de prietenie cu

parlamentele altor state: preşedinte al grupului de prietenie cu Republica Populară China, preşedinte al grupului parlamentar de prietenie cu Republica Finlanda etc. Sub aspect strict profesional este doctor în economie, specializarea „Comerț şi servicii”, lector universitar la ASE Bucureşti. La alegerile parlamentare din 2008 este ales deputat în Colegiul Târgovişte şi în această calitate acționează pentru rezolvarea unor probleme privind dezvoltarea oraşului. (M.S.)

ALDEA, Alexandru (? – ~17.XI.1436, Târgovişte) Domn al Țării Româneşti (a. 14 iun. 1431 – p. 17 nov. 1436). Fiu nelegitim al lui Mircea cel Bătrân şi ginerele domnului Moldovei, Alexandru cel Bun. Ocupă tronul cu sprijin ungar şi moldovean, alăturându-se coaliției antiotomane, condusă de regele Sigismund de Luxemburg. În replică turcii pradă țara (vara 1431) şi îl obligă pe Alexandru Aldea să încheie Tratatul de la Adrianopole (iulie 1432), prin care se recunoştea vasal sultanului, plătea tribut şi trimitea ostatici fii de boieri. În aceeaşi lună participă cu oaste la campania turcilor în Transilvania, care se încheie cu o victorie (24 iulie 1432), deşi Sigismund fusese avertizat de Alexandru Aldea asupra planurilor şi efectivelor otomane. În anul următor, regele Ungariei îi va retrace dreptul asupra feudelor Amlaş şi Făgăraş. Pe plan intern, domnia sa a însemnat o întărire a partidei boiereşti filoturceşti şi o scădere a autorității centrale, în favoarea marii boierimi, care se implică în impunerea domnilor. S-a stabilit la Târgovişte încă de la începutul domniei, grație sistemului defensiv superior al aşezării. Majoritatea documentelor sale (4 – danii pentru mănăstiri, printre care şi Dealu) au fost emise aici. (A.Ş./M.O.)

ALECU, Ion (11.I.1911, Lazuri Dâmbovița – ?) Învățător, inspector şcolar, om politic. Absolvent al Şcolii Normale. Se implică în viața politică, făcând parte din Partidul Național Liberal până în anul 1938. Pe 18 februarie 1945 se înscrie în Partidul Social Democrat şi acționează pentru organizarea structurilor partidului în plăşile Matei-Voievod, Târgovişte, Bilciureşti. Este membru în conducerea organizației din Târgovişte şi vicepreşedinte judeţean. La parte la activitatea Frontului Național Democrat, ca reprezentant al Partidului Social Democrat, contribuind astfel la ascensiunea spre putere a forțelor procomuniste. Este ales vicepreşedinte al Grupului Învățătorilor socialiști din Dâmbovița; face parte din conducerea judeţeană a Sindicatului Învățătorilor, iar în 1947 este ales în Consiliul judeţean provizoriu Un raport al Partidului Social Democrat din 3 octombrie 1947 îl caracteriza astfel: „Secretar judeţean al P.S.D., inspector şcolar, oportunist, tipul politicianului vechi, linguşitor, nu e periculos şi nici capabil de vreo acțiune de dreapta. Am colaborat până în prezent şi contăm pe el”. (M.C.)

ALESSANDRESCU, C. (1836-1909) A fost elev la Liceul Sfântul Sava din București, unde a obținut o bursă prin concurs. În Târgoviște a venit în 1874 ca Institutator la Școala Nr. 1 de Băieți. Între 1883-1901 a îndeplinit funcția de revizor școlar al județelor Dâmbovița, Muscel și Dolj, perioadă în care a contribuit la dezvoltarea învățământului românesc. A fost autorul unor manuale școlare, geografii ale județelor Dâmbovița, Muscel, Prahova și Dolj, care au reprezentat un succes al cercetării geografice și au stat la baza întocmirii Marelui dicționar geografic, unele premiate de Societatea Geografică Română. A fost directorul ziarului „Armonia”, unde a publicat numeroase articole de interes general, didactic dar și politic, fiind lider marcant al organizației liberale de Dâmbovița. (M.O.)

ALEXANDRESCU, Grigore (22.I.1810, Târgoviște – 5.XI.1885, București) Poet, traducător, publicist, politician. Copilărește în orașul natal, la casele lui Nae Hiotu. Învăță greaca modernă împreună cu Vasile Cârlova. Din 1827 rămâne orfan de ambii părinți. Se mută în București la un unchi al său, părintele Ieremia, „locuind într-un beci sub scară, la Mitropolie”. În 1831 este elev în clasa de literatură a școlii lui J.A. Vaillant, fiind coleg cu Ion Ghica și C.A. Rosetti. Trece la Colegiul „Sf. Sava” având ca profesori pe Eufrosin Poteca, Petrache Poenaru, G. Ioanid, S. Marcovici. Își formează o temeinică cultură clasică, citește, de asemenea, asiduu din Voltaire, Boileau, Racine, Montesquieu. Cunoaște pe Iancu Văcărescu și pe Ion Heliade Rădulescu intrând cu acesta din urmă într-o înverșunată polemică ce va dura toată viața. Membru de la înființare (1833) al „Societății Filarmonice”, alături de Ion Cămpineanu și Ion Heliade Rădulescu. Intră în armata națională (1834), recent înființată, cu gradul de cadet, fiind înaintat apoi praporcic. Supraveghează o vreme, la Focșani, mișcarea vamală. În 1837 demisionează din armată întorcându-se la București. Sub domnia lui Gheorghe Bibescu ocupă diferite funcții administrative. Ca urmare a publicării în „Dacia Literară” a poeziei manifest „Anul 1840” semnată U din B, este arestat preventiv ca suspect, fiind eliberat la intervenția prietenului său Ion Ghica, împreună cu care vizitează, în 1842, mănăstirile de pe valea Oltului. În timpul Revoluției de la 1848 este redactor, alături de Nicolae Bălcescu, la ziarul „Poporul suveran”. După înfrângerea acesteia, păstrează relații cu revoluționarii emigranți. Între 1850-1854 este secretar la Senat, director al Arhivelor Statului, membru al Comitetului Teatrului Național, director al Eforiei Spitalelor. Ocupă funcția de director al Departamentului Cultelor și Instrucțiunii Publice, sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza, membru onorific al Eforiei Spitalelor, membru al Comisiei Centrale de la Focșani, ca reprezentant al Țării Românești, comisie ce se ocupa cu unificarea legislației Principatelor Unite. Călătorește la Paris (1875)

împreună cu fiica sa care va deveni o apreciată pianistă. Moare în București, fiind înmormântat la cimitirul Bellu. Opera sa cuprinde meditații și elegii preromantice și romantice, epistole, satire și fabule, influențate puternic de clasicismul francez, deschizând drum marii poezii de profundă interiorizare, de meditație asupra sensurilor vieții. Contribuie decisiv la crearea epistolei și fabulei românești. Este considerat cel mai mare dintre poeții noștri dinaintea de Eminescu. În întreaga sa activitate a fost redactor sau a colaborat la numeroase reviste și ziare ale epocii pe care a traversat-o. Debut în „Curierul românesc” (1832) cu poezia „Miezul nopții”, iar editorial în același an cu volumul „Eliazer și Neftali”, cuprinzând o traducere din Florian și câteva poezii originale. Urmează volumele: „Poezii de D.Gr. Alexandrescu” (1838), „Poezii ale lui Gr. Alexandrescu” (1842); „Suvenire și impresii. Epistole cu fabule” (1847), „Meditații, elegii, epistole și fabule” (1863). Dedică orașului natal poeziile „Adio. La Târgoviște”, „Trecutul. La Mănăstirea Dealului”. Ca semn de recunoștință i se ridică un bust în oraș, realizare a sculptorului I. Pavelescu-Dima, în apropierea casei natale (unde este pusă o placă). Bustul a fost dezvelit, inițial, în fața Primăriei, cu prilejul centenarului nașterii. O școală generală și o stradă îi poartă numele. (V.P.)

ALEXANDRESCU, Matei (30.IV.1906, Târgoviște – 5.XI.1979, București) Poet, memorialist, publicist, politician. Studii primare și liceale în Târgoviște, fiind elev la „Ienăchiță Văcărescu”. Licențiat al Facultății de Litere și Filozofie a Universității din București (1931). În perioada 1931-1934 îndeplinește funcții administrative în cadrul Prefecturii Județului Dâmbovița și al Prefecturii București. Colaborator la numeroase reviste și ziare ale vremii. Editează împreună cu alți scriitori revistele „Litere” și „Îndreptar”. Primul volum de poezii îi apare la Târgoviște în 1931: „În insula unde-nfloareau coralii”. Prezintă orașul natal în tonuri simboliste și deprimante. Alte volume ale perioadei interbelice: „Leagăn de îngeri” (1935), „Jocul cuvintelor” (1939), „Vămile văzduhului” (1942), „Ardealul cântat de poeți” (1943). După o absență de aproape trei decenii, datorată activității sale politice, apar volumele: „Donna Sixtina” (1970), „Catarg” (1973) și „Confesiuni literare” (1971) ultimul adunând o serie de interviuri ale sale cu personalități literare ale vremii. Revine deseori în Cetatea de Scaun cu prilejul unor șezători literare sau întâlniri cu scriitori. (V.P.)

ALEXANDRESCO, N. Ioan Om politic, unul din întemeietorii Partidului Conservator în județul Dâmbovița (1882), căsătorit cu nepoata de soră a generalului Ioan Em. Florescu, al cărui urmaș se considerat. Membru în Consiliul Județean (1873-1876), președinte al Consiliului General al județului Dâmbovița în anii 1894-1898. De numele său se leagă realizări importante:

obținerea creditelor necesare pentru judecătoriile de ocol și pentru jandarmeria rurală (instituții reînființate în 1894), situația prosperă a Târgoviștei și a județului în contextul depășirii încasărilor bugetare, construirea unui nou sediu pentru prefectură între anii 1895-1897 ș.a. În 1899 a fost ales în Colegiul I în urma noilor alegeri pentru Consiliul Județean. În 1890, Ioan Alexandresko a donat județului două pogoane de teren din moșia de la Găești, pentru construirea aici a unui spital. (M.C.)

ALEXANDROV, Gheorghe (27.X.1952, Târgoviște). Urmează cursurile Școlii Populare de Artă din Târgoviște sub îndrumarea maestrului Marin-Petre Constantin. De profesie este tehnician proiectant. Expune, mai ales, peisaj în expoziții de grup și personale. Dintre lucrările sale unele fac parte din colecții particulare din țară, din Grecia, Italia și Spania. (G.C.)

ALEXANDROV, Vasile (23.I.1928, Letea, Tulcea – 12.II.2006, Târgoviște). Este, până la pensionare, ofițer în Garnizoana Târgoviște. Autodidact ca artist plastic. În 1973 inițiază la Clubul Întreprinderii de Utilaj Petrolier prima școală muncitorească de artă din Târgoviște. Expune în expoziții de pictură naivă din Franța, Iugoslavia și Polonia. Din lucrările sale unele sunt reținute la muzee din țară și în colecții particulare din Bulgaria, Iugoslavia și Franța. (G.C.)

ALEXANDRU COCONUL (1611 – 26 iun. 1632, Istanbul) Domn al Țării Românești (p. 14/24 aug. 1623 – oct. 1627) și al Moldovei (sept. 1629-29 apr./9 mai 1630). Fiul lui Radu Mihnea. Lăsat domn în Valahia, după ce tatăl său primise tronul Moldovei, s-a dovedit slab și bolnăvicios, conducerea țării revenind tot tatălui său. La moartea acestuia (1626), a fost nevoit să plătească Porții aproape 4 milioane de aspri pentru a rămâne domn, sumă achitată prin convocarea Adunării Stărilor și desființarea „sloboziilor”. Mazilit, vine la Istanbul, unde cheltuiește circa 100.000 ducati venețieni, reușind să primească pentru câteva luni tronul Moldovei. Târgoviștea este reședință domnească și cunoaște o maximă înflorire. În 1626, mutarea capitalei la București (părăsit după distrugerile din 1595) nu a afectat profund viața orașului, măsura fiind considerată temporară, iar domnia nesigură. (A.Ș./M.O.)

ALEXANDRU II MIRCEA (3.III.1529 – 27/28.IX.1577) Domn al Țării Românești (a. 11 iul. 1568 – 14 apr. 1574; 4 mai 1574 – 27/28 sept. 1577). Fiul lui Mircea III și al Despinei. Ocupă tronul cu sprijinul marelui vizir Mehmed Sokollu și al influentului Mihail Cantacuzino Șeitanoglu. Imediat după urcarea pe tron, execută numeroși boieri, susținători ai fostului domn. În 1576 va fi din nou în conflict cu boierii, dar la intervenția marelui vizir cei care

veniseră să-l reclame la Poartă sunt arestați și condamnați la galere. Țara cunoaște o perioadă grea, din cauza foametei, a epidemiei de ciumă și a noilor dări, impuse de nevoile lui Alexandru II Mircea Pe plan extern, a sprijinit cu oaste instalarea fratelui său, Petru Șchiopul, pe tronul Moldovei, suferind o înfrângere grea la Jiliște (14 apr. 1574) și pierzând pentru scurt timp domnia. Ctitor al mănăstirii Sf. Troiță (Radu Vodă) din București, unde este înmormântat și sprijinitor al mai multor mănăstiri athonite și de la Muntele Sinai. A adus prima tiparniță din București, instalând-o la Mănăstirea Plumbuita (1573). A preferat să conducă țara din București, dar nu a ocolit nici „scaunul Târgoviștei”. Evenimentele principale legate de administrarea țării se vor consuma departe de oraș. În 1574, călătorul Pierre Lesaclopieer admira palatul din Târgoviște „întărit numai cu garduri mari”. (A.Ș./M.O.)

ALEXANDRU, Constantin Mihail (20.IV.1945, Târgoviște) Absolvent al Liceului (azi Colegiu Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, al Facultății de Filologie (Institutul Pedagogic din Baia Mare) și al Facultății de Limbă și Literatură Română de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Profesor la școli din județul Dâmbovița, metodist la Consiliul Județean Dâmbovița al UGSR, director al Clubului Muncitoresc din Fieni. Din 1974 și până astăzi directorul Casei de Cultură a Sindicatelor din Târgoviște. Timp de aproape patru decenii a fost unul dintre organizatorii unor importante manifestări naționale și locale dintre care sunt de amintit Festivalul-Concurs „Crizantema de aur”, Festivalul „Oameni și fapte în marea întrecere”, Festivalul filmului documentar „Contemporania”, Festivalul de umor „Castigat ridendo mores”, Amfiteatrul artelor. (G.C.)

ALEXANDRU, Stanca (20.VIII.1940, Dobra, Dâmbovița) Liceul „Carabella” Târgoviște (1957); Facultatea de Medicină Generală București (1965). Între anii 1964-1965 a fost medic intern anestezie-reanimare la Spitalul Filaret. Între anii 1965-1967, internă la anestezie-reanimare – Spitalul Fundeni, Clinica de chirurgie generală. În anul 1967 reușește la concursul de secundariat și este angajată la Spitalul Județean Târgoviște, unde promovează examenul de medic specialist obstetrică ginecologie și din 1990 este medic primar. Director general al Spitalului Județean Târgoviște (1993-1994), director al Direcției Sanitare Județul Dâmbovița în anii 1996-1997. Medic ginecolog obstetrician în Policlinica Spitalului Târgoviște (1997-2000). A publicat în reviste de specialitate, a participat la conferințe și congrese în specialitate obstetrică ginecologie. (N.V.)

ALEXE, Vasile (16.XII.1878, Ghimpați, Vizurești, Dâmbovița –?) Preot, ziarist, om politic, lider de partid.

Absolvent al Seminarului „Nifon Mitropolitul”, licențiat în teologie (1909) și litere (1911). Protoiereu al județului Dâmbovița în perioada 1911-1914, activând și ca preot la parohia „Sfântul Gheorghe” din Târgoviște. În 1914 demisionează din funcția de protoiereu. Conduce gazeta „Înălțarea” (1914-1916), pledând pentru intrarea României în războiul mondial de partea Antantei. Participă voluntar pe front (1916-1918) în Regimentul 62 Infanterie și apoi în Regimentul 22 Artilerie. După demobilizare merge în Basarabia și devine confesor la Divizia a II-a Cavalerie cu care trece în Transilvania și apoi în Ungaria, fiind demobilizat la 1 martie 1920. Intră în viața politică și se înscrie în Partidul Țărănesc, pe listele căruia devine senator în anii 1920-1921. În această calitate adresează interpelări ministrului agriculturii Constantin Garoflid în legătură cu aplicarea reformei agrare, reușind înlăturarea din funcție a unor consilieri și administratori agronomi necinstiți. Editează ziarul „Țăranul Dâmboviței” (1920-1922). Fire controversată, în 1920 este exclus din Partidul Țărănesc și întemeiază Partidul Țărănesc – Alexe. În 1923-1924 fuzionează cu Partidul Național, devenind liderul noii formațiuni politice numită Partidul Național. Aderă la Liga Apărării Național Creștine (1926-1928), după care își reface vechiul său partid cu numele Partidul Țărănesc – Alexe, fiind un susținător al dr. N. Lupu. Fire energică, erijându-se în apărător al dreptății, Vasile Alexe se bucura de audiență îndeosebi la sate. Este ales deputat (1931-1932), remarcându-se în Parlament prin intervențiile referitoare la scena politică din România. Publică articole în diferite ziare precum: „Țăranul”. „Țăranul Dâmboviței”, „Deșteptarea”. În timpul regimului antonescian îndeplinește funcția de consilier în Ministerul Educației. În 1946 devine vicepreședinte al Partidului Național Popular din județul Dâmbovița. (M.C.)

ALFA TV Intră în emisiune la 1 aprilie 2003 sub licența Alfa TV la Târgoviște, găzduită fiind de Fundația pentru Tineret Dâmbovița (fostă Casă a Științei și Tehnicii pentru Tineret). Director: Mihai Eremia, Ioanida David; redactor-șef: Alin Zaharia; redactori: Alina Predescu, Mădălina Marinică, Ionuț Anghel, Elena Ștefan. Emisiuni de vizibilitate: „Doi și un sfert” (anchete), „Vocea Chindiei” (talk-show politic), „Adevăr și Lumină” (talk-show religios). Postul își încetează emisiunile în 2005. (G.C.)

ALIANȚA PENTRU PACE Organizație neguvernamentală, continuatoare a Comitetului de Luptă pentru Pace, înființată în ianuarie 1990; din 1994 cu două sedii centrale, la București și Târgoviște. Fondatori, juristul Mihai Ilicea, președinte, și secretar general, Victor Petrescu. Apoi, secretar general Lucian Grigorescu și o vreme președinte. Membră a Federației

Balcanice pentru Pace / FEBANGO. Scopul: dezvoltarea relațiilor de bună înțelegere între popoare; militantism împotriva războaielor de orice natură. A participat la vizite oficiale în Republica Populară Chineză și țările din spațiul Balcanic. Actualmente președinte Dan Șetean și secretar general Gheorghe Perșinaru. Își continuă activitatea. (G.C.)

ALIANȚA PENTRU ROMÂNIA Organizația Județeană Dâmbovița ia ființă în 1997. Președinte: Marin Antonescu; vicepreședinți: Florin Aurelian Popescu (și președinte al organizației municipale Târgoviște), Leonardo Badea (și președinte al organizației județene de tineret), Daniela Popa, Adrian Țuțuianu, Sorin Diaconescu, Gică Mircea. La alegerile din anul 2000 a avut candidați la locale pentru Consiliul Local al municipiului Târgoviște (Florin Aurelian Popescu) și la parlamentare (Daniela Popa, Marin Antonescu). Dispare în anul 2002 prin absorbție la Partidul Național Liberal. (G.C.)

ALIMENTAREA CU APĂ A ORAȘULUI (1821-1970) La începutul secolului al XIX-lea, alimentarea cu apă se realiza din Iazul Morilor, din râul Ialomița (distribuită de sacagii) și din puțurile Dudea, Geambașului, Filip și din fața bisericii Vârzaru. După 1821 a fost amenajată o conductă de oline de la vechile izvoare de la Teiș (conductă abandonată) până la Târgul din Afară, unde s-a instalat o cișmea. La 10 februarie 1825 domnul țării, aproba întreținerea „drumului izvoarelor” prin care se aducea apa în oraș, cu fonduri realizate din vânzările Târgului din Afară. Pentru satisfacerea nevoilor locuitorilor, în 1847, s-a hotărât înființarea a patru cișmele cu apa adusă din Teiș prin prelungirea conductei existente în Târgul din Afară. Apa era adusă prin oline confecționate de meșterii olari din Drăgăiești-Pământeni. Au fost instalate cișmele în fața Bisericii Târgului, la capătul târgului dinspre Mitropolie, lângă casele lui Chiriac Cojescu și Ioniță Ion. Fonderia (1872) se alimenta cu apă tot de la Teiș, printr-o coloană separată. În 1908, la sugestia lui Vintilă Brătianu, primar al Capitalei și deputat de Dâmbovița, au fost trimiși la Târgoviște profesorul Ludovic Mrazec și ing. B. Giulini pentru întocmirea proiectului alimentării cu apă din muntele Răteiu. Pe baza proiectului întocmit de inginerul B. Giulini au început lucrările care se finalizau la 4 octombrie 1910. Ministerul Agriculturii și Domeniilor a cedat pentru acest proiect 70 ha din Muntele Răteiu. Apa era adusă în oraș pe o conductă de 42 km, compusă din tuburi de oțel, sistem Mannesman, până la rezervorul de la Șotânga. Rețeaua de distribuție din oraș a fost compusă dintr-o conductă principală până la încrucișarea Căii Domnești cu străzile Mihai Bravu și C. Brâncoveanu, de unde continuau conductele de distribuție. Din conducta principală se alimentau și alte localități de pe valea Ialomiței. În cursul anului 1924 au

apărut deteriorări ale conductei, în zona de munte (Valea Rea, Muntele Raci, Valea Lupului, Vârful Gâlmei), fapt ce a dus la apariția sacagiilor. Pentru suplinirea lipsei apei, în oraș s-au instalat trei cișmele publice alimentate la conducta de apă a fabricii Ioan Grigorescu, situate pe străzile Radian, gen. Florescu și Labirint. În 1925, inginerul Dionisie Ghermani de la Institutul Politehnic București, a fost angajat pentru a găsi noi surse de apă. Cercetarea s-a îndreptat spre Șotânga, în zona rezervorului de apă, situat pe terenul lui Laurențiu Zara, estimându-se că debitul apei va spori cu circa 1000 mc prin forarea a șase puțuri tubulare. Inginerul hidrolog D. Ghermani a fost invitat în 1928 pentru a face sondaje în zona Șotânga, propunând înființarea puțurilor de captare a apei, sub apa lalomiței și instalarea unei pompe de refulare la bazinul Șotânga. În 1931 inginerul Sachelaride a examinat posibilitatea de alimentare a orașului cu apă din două izvoare aflate în comuna Văcărești, dar s-a constatat că apa era insuficientă pentru scopul urmărit. Totodată, se reluau cercetările efectuate de inginerul D. Ghermani la Șotânga, sondajele de studiu au fost efectuate de către inginerul Henri Theodoru și societatea „Edilitatea” la o adâncime de 20 m. În 1935 a fost adoptat regulamentul comunal al alimentării cu apă al orașului care prevedea obligativitatea introducerii apei în oraș, modul de distribuție și taxele aferente. În perioada contemporană alimentarea cu apă a orașului a fost soluționată prin suplimentarea cu noi surse de apă de la Dragomirești (1969) și Văcărești-Lazuri (1973). (G.T./ C.V.)

ALMANAHUL BISERICESC Publicația apare în 2001, editată de Arhiepiscopia Târgoviștei la inițiativa și cu binecuvântarea ÎPS dr. Nifon Mihăiță, arhiepiscop și mitropolit al acestui arhiepiscopat. Redactori responsabili, de-a lungul unui deceniu de apariție: P.C. preoți consilieri arhiepiscopali: Ion Stan, dr. Florea Ștefan, Ionuț-Adrian Ghibanu, Petre-Ciprian Șarpu, dr. Marian Robert Puiescu. S-au impus secțiunile „Pastorale chiriarhale”, „Teologie și viață”, „Cu toți să fim una”, „Istoria și cultura cetății”, „Biserica și școala”, „Poezie religioasă”, „Melos”, „Din viața arhiepiscopiei” în care se regăsesc contribuțiile unor importante personalități religioase și laice, dintre care amintim: P.F. Patriarh Teoctist, Anastasios, Arhiepiscopul Tiranei, acad. Ștefan Stănescu, ÎPS dr. Nifon Mihăiță, acad. Răzvan Theodorescu, acad. Virgil Cândea, mitropolit Hierotheus Vlachos, Dumitru Stăniloae, Dan Zamfirescu, Dumitru Popescu, Hristodulos al Atenei, Doru Popovici, George Coandă, Agnes Erich, Victor Petrescu, Gabriela Nițulescu, Radu Ștefan Vergatti. Coeditor și realizare tipografică: ASA Media Grafic București. Continuă. (G.C.)

ALMANAHUL „DÂMBOVIȚEI” Apare în 1912 primul almanah al județului. S-a tipărit la Institutul de Arte Grafice

și Editura „Minerva” din București. Inițiativa aparține preotului I. Popescu Cernea, directorul gazetei „Dâmbovița”, care a dorit, astfel, să aniverseze un an de la apariția celei de a treia serii a publicației. Almanahul se deschide cu un calendar și cuprinde în sumar informații deosebit de interesante, așa cum sunt: „Monumentele noastre istorice”, „Județul Dâmbovița”, „Personalul administrativ al județului Dâmbovița, al Prefecturii și al primăriei Târgoviștei”, „Serviciul sanitar al județului Dâmbovița”, „Societatea filantropică «Caritatea»”, plasele județului (prezentare geografică și administrativă), versuri, proze, teatru, note de călătorie. Din articolul privind județul aflăm că în Târgoviște existau în acel moment: 15 biserici, dintre care 6 parohiale; reședința Diviziei a III-a din Corpul II de Armată și a regimentelor III Dâmbovița nr. 22, 10 de Roșiori și a Școlii de Cavalerie; două școli primare de băieți „tip urban”, două școli primare de fete, o „școală fröbeliană”, una primară „tip rural”, una profesională, o școală de cântăreți bisericești, un gimnaziu, două școli particulare de fete, o școală primară catolică și una evreiască; băncile „Comercială și Industrială”, „Speranța”, „Susenilor”, „Grădina”, „Matei Basarab”; societățile filantropice „Vulturul”, „Centrala” și „Lumina Săteanului”. Existau și următoarele industrii: fabricile de petrol („Aurora of Romanian Comp. Limited”, „Steaua Română”, „Isack Haiman et Comp.”, „Iancu Grigorescu”), de spirt ale lui Grigore Gavrilescu, Iosef Samuel, morile patronilor C. Negoescu, Ghiță Curelea, Iosef Samuel. Dar și depozitele de vinuri „Dumitrescu Comp.” și al lui Slavu. Funcționa un spital, condus de medicul primar doctor C. Costăchescu Marinoiu, avându-l secundar pe doctorul Dumitru. Primar al orașului era avocatul Gonzalv Ionescu. (G.C.)

ALPHA BANK ROMÂNIA În 1994, Alpha Bank Group, împreună cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) puneau bazele Alpha Bank în România, sub denumirea de Banca București. La începutul anului 2000, Banca București a fost redenumită Alpha Bank România pentru a sublinia apartenența la Grup, iar în anul 2005 Alpha Bank AE a devenit acționar majoritar. Având în prezent peste 2.400 de angajați, banca oferă întreaga gamă de servicii și produse financiar-bancare, atât pentru persoane fizice cât și pentru sectorul corporate și întreprinderile mici și mijlocii, printr-o rețea echilibrată de unități, situate în București și în principalele orașe din țară. Cele mai recente inițiative ale băncii pe segmentul produselor pentru persoane fizice includ lansarea depozitului Alpha Tax Protect, cardul de credit cobrand COSMOTE Alpha MasterCard sau Pachetul pentru încasarea pensiei la Alpha Bank. Pe segmentul întreprinderilor mici și mijlocii banca oferă, de asemenea, produse inovative, ce vin în întâmpinarea nevoilor clienților, cum ar fi

pachetul Alpha IMM turism adresat hotelierilor și agențiilor de turism. (V.N.)

ALTFEL Revistă de literatură, apare în primăvara anului 1990, pentru scurt timp, fiind realizată de scriitorii Mirel Lazăr, George Geacăr, Gandy-Romulus Georgescu și Marius Bădițescu. (G.C.)

AMAN, Theodor (1831, Câmpulung – 19.VIII.1891, București) Pictor. A fost fiul serdarului Dumitru Aman din Craiova. Elev al lui C. Lecca (Craiova) și Vallenstein (București), a studiat la Paris, cu Martin Droiling și François Picot; influențat de Delacroix. A călătorit în Crimeea și a realizat tabloul „Bătălia de la Alma”, expus la Expoziția Universală de la Paris (1855). S-a întors în țară în 1858 și a stăruit pentru înființarea Școlilor de Belle-Arte la București și Iași. Foarte productiv, a realizat peste 3000 de lucrări, multe cu caracter istoric: „Vlad Țepeș și solii turci”, „Capul lui Bathory”, „Bătălia de la Călugăreni”, „Cea din urmă noapte a lui Mihai Viteazul”, „Bătălia de la Giurgiu”, „Boierii surprinși la ospăț de trimișii lui Vlad Țepeș”, „Orășenii târgovișteni lucrând la repararea cetății Poienari”, multe inspirate din tradițiile istorice ale Târgoviștei. (M.O.)

AMFITEATRUL ARTELOR În noiembrie 1977 la Casa de Cultură a Sindicatelor, ca parte organizatoare, și sub auspiciile ziarului „Dâmbovița”, la inițiativa lui George Coandă, este lansată această manifestare culturală complexă: poezie, muzică, arte vizuale, moderată de inițiator. Până în 1989 la manifestare au fost invitate să participe cenaclurile literare din Târgoviște, formațiile folk ale Casei de Știință și Tehnică pentru Tineret, interpreți de muzică populară, pictori și sculptori târgovișteni. (G.C.)

AMICII „ȘCOLII NORMALE” S-a înființat în 1935, la propunerea profesorului Al. Vasilescu. Cu sediul la Școala Normală, urma să realizeze o strânsă legătură între foștii absolvenți ai școlii, învățători la școlile din satele județului, cu scopul perfecționării didactice. Asociația și-a propus înființarea unei biblioteci de specialitate, deoarece acolo unde-și desfășurau activitatea nu dispuneau de ultimele publicații. (M.O.)

AMICUL POPORULUI Organ democratic. Apare la Târgoviște între 20 martie și 1 septembrie 1913, de două ori pe lună. Director Christache Georgescu. Tipografie Ioan N. Negoescu. Numărul din 1 septembrie 1913 nu indică tipografia. (V.P.)

AMICUL ȚĂRANULUI Apare la Târgoviște ca ziar politic și cultural al Partidului Țărănesc din Dâmbovița, în perioada 10 iunie 1922 – mai 1924. Bilunar sub

îngrijirea unui comitet condus de Christache Georgescu. În articolul „Propagandă” din 15 mai 1924, Ion Ciorănescu analizează modul în care se realiza propaganda electorală la sate: „Dar propaganda crește mai mult la țară, prin sate, cârciumi, prin bălciuri, pe la pomeni, nunți, cumetrii și chefuri. Când se apropie alegerile, propaganda umple lumea satelor, încât bieții oameni nu mai știu unde să se ascundă ca să scape de dragostea ce i-a găsit pe fel de fel de vântură-lume. Atunci vezi venind prin sate automobile frumoase pline cu ciocoime din Târgoviște și chiar din București [...]. Și țăranul încrezător în făgăduielile ce curg ca grindina, se învoiește și cum votul nu-l costă parale, îl dă ălui care făgăduiește mai mult, ba deseori și ălui care-l bagă în sperieți cu făgăduielile”. (V.P.)

ANA, Gheorghe (22.V.1945, Lăculețe, Dâmbovița) Inginer, director, politician. Licențiat al Facultății de Mașini și Utilaje – Institutul Politehnic București, absolvent de masterat (1998). A lucrat la Fabrica de Geamuri din Scăieni, la Primăria Pucioasa ca tehnician (1970-1971), iar în 1979 a fost numit director al Întreprinderii de Utilaj Greu din Târgoviște. În anul 1991 a revenit la această întreprindere, devenită SC Start SA. Membru PDSR, PSD. A îndeplinit diverse funcții: primar al Târgoviștei (1990-1991), consilier județean (1992-1996), vicepreședinte al Consiliului județean (1993-1996), președinte al Consiliului județean Dâmbovița (2004-2008), deputat în legislaturile 1996-2000, 2000-2004, 2008-2012. A contribuit la realizarea unor importante obiective târgoviștene: finalizarea aducțiunii de apă Hulubești-Târgoviște, introducerea liniei de troleibuz, reabilitarea rețelei de apă și canalizare, acțiuni de ecologizare, implementarea unor proiecte turistice, promovarea colaborării externe cu instituții din Spania, Italia, Portugalia, Belgia, elaborarea unor proiecte de dezvoltare a județului. (M.C.)

ANANIA – MITROPOLIT (1545-1558) Provine din obștea monahală de la Argeș unde și-a avut metania și probabil a fost și egumen. A avut legături strânse cu boierii Craiovești cu care se pare că se înrudea, fapt ce a dus ca în timpul domniei lui Mircea Ciobanu să nu se bucure de încrederea lui, nefiind menționat în documentele vremii. Anania a fost mai întâi episcop al Buzăului. Apoi, către sfârșitul anului 1544, este ales ca mitropolit al Țării Românești, fiind pomenit la 10 ianuarie 1545 în prefața Moltivelnicului tipărit la Târgoviște de Dimitrie Liubavici. Face parte din rândul vlădicilor luminați cu preocupări cărturărești întrucât sprijină pe Dimitrie Liubavici să mai tipărească în acea vreme o nouă carte la Târgoviște, și anume, un „Apostol slavon”. În 1553 istoria consemnează că mitropolitul Anania a hirotonit întru arhieru pe preotul ardelean Ioan din Peșteana, trimis și recomandat în acest sens de

castelanul Ioan Fanchi din Hunedoara. Odată cu venirea la domnie a lui Pătrașcu cel Bun, mitropolitul Anania apare menționat în mai multe acte domnești ceea ce denotă prețuirea de care se bucura din partea domnitorului. În 1556 merge în Transilvania pentru a aduce osemintele doamnei Despina Milita și a le îngropa alături de cele ale soțului ei la Curtea de Argeș, lucru consemnat pe inscripția de pe mormântul ei. În 1558 este nevoit să părăsească scaunul vlădicesc și să plece în Transilvania, deoarece pe tronul țării revine Mircea Ciobanu. Cu toate acestea el continuă să mai apară în documentele vremii până spre anul 1580. Astfel, la 2 iulie 1564, dădea mănăstirii Argeș un „înscris”, în care menționa toate lucrările și daniile făcute acestei mănăstiri. Întreaga sa avere a dăruit-o Mitropoliei din Târgoviște, în a cărei biserică este înmormântat cum de altfel, potrivit Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, a și cerut prin testamentul său din 22 septembrie 1580. (Arhiep.)

ANASTASESCU, BASIL (1870-1930) Profesor de muzică la gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu” între 1896-1900, s-a remarcat ca pianist, compozitor și culegător de folclor muzical, al unor piese din cuprinsul județului. Corul pe care l-a pregătit avea un repertoriu interesant, format din piesele „Plugarii”, „Fierarul”, „Fă-mă doamne, cărărușe”, „Foaie verde, lin pelin”, „Imnul muncitorilor”, „Amoraș vedea-te-aș călugăraș” etc. Elev al compozitorului D. Kiriac, a colaborat cu fostul său maestru la elaborarea unei cărți ce cuprindea peste 80 de coruri, dintre care multe se aflau în repertoriul coralei gimnaziului. (M.O.)

ANASTASESCU, Iancu Avocat, publicist, fruntaș al Partidului Poporului și lider județean din anul 1929. Prefect al județului și președintele Comisiei Interimare Județene în 1921 și 1926-1927, deputat în anii 1931-1932, primar al Târgoviștei în anii 1938-1940. A publicat interesante articole în presa locală, îndeosebi în „Steaua Dâmboviței”, „Gazeta poporului” ș.a. În deceniul al patrulea a inițiat „Gruparea prunilor”, cu multă influență politică pe Valea Dâmboviței. Simpatia de care se bucura a determinat regimul carlist să-l numească primar al orașului între 4 decembrie 1938 – 7 octombrie 1940. A venit după ce în fruntea primăriei se aflaseră în cursul unui singur an nu mai puțin de patru primari. A reușit să facă față însărcinărilor primite, fiind preocupat de înscrierea locuitorilor în Frontul Renașterii Naționale. A supravegheat îndeaproape primirea refugiaților polonezi, acum acționând cu multă eficiență și seriozitate ajutorul de primar Victor Brânduș. Alte obiective: ajutorarea persoanelor refugiate din teritoriile cedate vremelnice, supravegherea mișcării legionare ș.a. La 24 septembrie 1939, îmbrăcat în uniformă și cu insignele regulamentare ale F.R.N., a participat împreună cu colaboratorii la depunerea jurământului membrilor F.R.N. A acordat o

atenție deosebită vizitei regelui Carol al II-lea la Târgoviște cu prilejul înălțării în grad a promoției de ofițeri din toate armele, care a avut loc la Școala de Cavalerie (25 iulie 1939). A demisionat în contextul abdicării lui Carol al II-lea și al formării unui guvern nou condus de Ion Antonescu. (septembrie 1940). (M.C./ M.O.)

ANCA, Dorinel (14.X.1945, Vârfuri, Dâmbovița) Profesor, inspector de specialitate, inspector școlar general. Este absolvent al Facultății de matematică din cadrul Universității București (1969), iar din anul 1983 are gradul didactic I. A funcționat ca profesor de matematică la Școala Nr. 2 Corbeanca (1970-1976), Liceul „Ion Heliade Rădulescu” (1976-1980, 1989-1990), Colegiul Economic „Ion Ghica” Târgoviște (1990-2011). A îndeplinit funcțiile de inspector școlar de specialitate (1980-1984) și inspector școlar general (1984-1989). A publicat probleme și articole în revistele „Gazeta Matematică” și „Chindia Mathematica”. Este autor sau coautor al unor lucrări de specialitate: „Probleme rezolvate din manualul de matematică, clasa a XII-a” (1982), „Culegere de probleme rezolvate, clasa a X-a” (1983), „Buletin matematic în sprijinul pregătirii concursurilor finale” (vol. I și II) editat de Comisia centrală a olimpiadei de matematică – etapa finală (Târgoviște, 1987), „Matematica pentru pregătirea examenului de bacalaureat, clasele IX-XII”, Editura Art Grup, 2006. A fost preocupat de îndrumarea elevilor spre performanță, obținând cu aceștia premii la concursurile interjudețene și la etapa națională a Olimpiadei de matematică. De-a lungul carierei didactice a fost răsplătit cu diverse premii și distincții: premiul I pentru cea mai bună problemă propusă în „Gazeta Matematică” (1998), distincția „Profesorul anului” în județul Dâmbovița, 2010. Este membru din 2003 în Consiliul Național al Societății de Științe Matematice din România și din 1999 este membru al „American Mathematical Society” (M.C.)

ANCHETA Ziar săptămânal, apare la Târgoviște de la 13 septembrie 1934 până la 11 octombrie 1946. Director Ion Vasiliu. Din iunie 1938 și până în septembrie același an apare cu subtitlul „Bilunar de informație”, iar între 15 septembrie 1938 și 8 februarie 1939 cu subtitlul „Gazetă de informație”; de la 20 februarie 1939 cu subtitlul „Gazetă de atitudine și informație”. Din data de 10 septembrie 1939, ediția a 2-a. Alături de articole de informație și știri locale publică poezii, proză, nuvele, povestiri ale unor scriitori români: Victor Eftimiu, Gala Galaction, George Coșbuc, Șt. O. Iosif, Ion Minulescu, Virgil Carianopol, Coca Farago, Vasile Militaru, Mircea Streinul. Aici apar primele articole dedicate descifrării istoriei culturale a fostei Cetăți de Scaun datorate lui Ion Negoescu; articole de istorie literară, mărturisiri (o incitantă „Spovedanie scrâșnită” a lui I.C. Vissarion). Dintre scriitorii dâmbovițeni amintim pe Radu Cosmin,

I.D. Pietrari, Ion Calboreanu, Matei Alexandrescu. În 1943 debutează cu poezie, viitorul prozator Radu Petrescu. A fost unul din importantele ziare târgoviştene ale perioadei interbelice. (V.P.)

ANDREESCU, Constantin (10.X.1910, Colanu, Dâmboviţa – 20.X.2002) Preot, publicist, lider de partid. Absolvent al Seminarului „Nifon” şi al Facultăţii de Teologie din Bucureşti. A urmat, de asemenea, cursurile Facultăţii de Drept până în 1942 când a fost concentrat pe front. Membru PNL din anul 1932, lider al Tineretului Liberal Dâmboviţa începând cu anul 1944, ziarist, redactor-şef şi apoi director la ziarul „Chindia”. În anii 1944-1949 a acţionat pentru revenirea ţării la democraţie, fiind pus sub urmărire de autorităţile comuniste. După 1990 a fost preşedintele PNL Dâmboviţa până în 1993, deputat (1990-1992), preşedintele Comisiei pentru acordarea certificatelor de revoluţionar, membru în Comisia pentru industrie şi servicii şi în Comisia pentru drepturile omului, culte şi problemele minorităţilor naţionale. A acţionat în sensul reluării predării religiei în şcoli şi a reintroducerii instituţiei clerului militar. (M.C.)

ANDREI, Marin (22.X.1940, Bucureşti) Fotbalist. Absolvent al Şcolii Profesionale IUP Târgovişte (1960) şi al Şcolii Medii Nr. 3 Târgovişte (1962). A început cariera de fotbalist destul de târziu, la 17 ani, primul său antrenor fiind Marin Alexandru („Țândărescu”). Timp de 6 sezoane (1957-1963) a evoluat, pe postul de portar, la Metalul Târgovişte. Palmaresul său de aici include o promovare în divizia B (1958-1959) şi o promovare în divizia A (1960-1961), un loc 13 (1961-1962), în divizia „A” (unde a evoluat în 23 de jocuri); un loc 7 (1959-1960) şi un loc 2 (1962-1963), ambele în divizia „B”; un loc 3 (1958-1959), în divizia „C”. În perioada cât a evoluat la Târgovişte a jucat şi de 3 ori în echipa de juniori a României, participantă la Turneul „UEFA” din Portugalia (1961). A mai evoluat pentru Rapid Bucureşti (1963-1968, divizia „A”), Steaua Bucureşti (1967-1968, divizia „A”), Progresul Bucureşti (1968-1969, divizia „A”), Dinamo Bucureşti (1969-1972, divizia „A”), Chimia Rm. Vâlcea (1972-1973, divizia „B”), Dinamo Victoria Bucureşti (1973-1974, campionat municipal). Din punct de vedere al carierei sale ulterioare plecării de la echipa târgovişteană sunt de consemnat ca repere mai importante: 4 prezenţe în echipa naţională; participant, cu reprezentativa României, la Jocurile Olimpice de la Tokio (1964); 126 meciuri jucate în prima divizie (inclusiv cele 23 pentru Metalul Târgovişte); de 2 ori campion naţional, cu Rapid Bucureşti (ediţia 1966-1967) şi cu Dinamo Bucureşti (ediţia 1970-1971); o dată câştigător al Cupei României, cu Steaua Bucureşti, ediţia 1968-1969; primul fotbalist român care a evoluat succesiv

la toate cele patru mari echipe bucureştene din perioada sa de jucător activ (Rapid, Steaua, Progresul, Dinamo). În anul 1980 a absolvit Şcoala de Antrenori a Federaţiei Române de Fotbal. A avut 2 mandate de antrenor pentru portari la prima echipă a clubului Dinamo Bucureşti (1980-1990 şi 1997-2005). Între anii 1991-1996 a fost antrenor principal la echipele de juniori ale aceluiaşi club, cu care a câştigat două titluri de campion naţional (1992-1993, la cadeţi; 1994-1995, la juniori II). (A.B.)

ANDRONACHE (1675-1720) Student la Veneţia, era fiul lui Pascale, mare vornic al Târgoviştei. A primit o educaţie aleasă şi a urmat cursurile Academiei Domneşti din Bucureşti. Cunoştea limba greacă. La 1710 ajunsese stolnic, dar după moartea mamei şi a surorii sale, a hotărât „să umble pentru învăţătură şi pentru aceasta a ales Veneţia”. În vederea plecării a vândut casele părinteşti din Uliţa Mare, viile şi livezile din dealul Târgoviştei şi cu banii obţinuţi s-a dus la Veneţia. Nu cunoaştem pregătirea făcută, dar la 1712 a hotărât să se călugărească la Sfântul Munte, iar biserica reparată de tatăl său Pascale şi restul averii au fost donate mănăstirii Hurezi. (M.O.)

ANDRONESCU, Alexandrina (7.VI.1946, Târgovişte) Muzeograf, istoric literar, traducătoare, publicistă. Studii primare, gimnaziale şi liceale la Târgovişte (1964). Urmează Facultatea de Limbi Străine a Universităţii Bucureşti, specializarea limba franceză (1974). De la absolvire şi până la pensionare (2004), muzeograf la Complexul Naţional Muzeal „Curtea Domnească” din Târgovişte. Publică articole de istorie literară, în special despre scriitori sau istoria culturii dâmboviţene în reviste şi ziare târgoviştene: „Valachica”, „Dâmboviţa”, „Jurnal de Dâmboviţa”, „Analele Universităţii «Valahia»”, „Litere”, „Curier”. Traduce din Felix Antoine Savard, Olivier Clement, G. Apollinaire, Ch. Baudelaire. Autoare, împreună cu Mihai Oproiu, a unor ghiduri turistice ale Târgoviştei: „Târgovişte – Ghid turistic” (2001), „Târgovişte – Ghidul turistic al oraşului” (2002), „Dâmboviţa, potenţial natural, uman şi turistic” (2002), „Târgovişte – Ghidul istoric al oraşului” (2004). (V.P.)

ANDRONESCU, Nicolae I. (22.V.1904, Buzău – 29.VII.2000, Târgovişte) A urmat studiile primare şi gimnaziale la Buzău, după care s-a înscris la Facultatea de Litere a Universităţii din Bucureşti. A funcţionat ca profesor de limba română la Liceul „Ienăchiţă Văcărescu” şi la Liceul Militar „N. Filipescu” de la Mănăstirea Dealu. A realizat o culegere de producţiuni populare cu ajutorul primăriei oraşului, pentru prima dată reuşind să definitiveze o culegere de folclor la Târgovişte, rămasă în manuscris. (M.O.)

ANDRONESCU-STEMATIU, Elena (1868-1950) Președinte al unor societăți caritabile în anii 1918-1939. Sora scriitoarei Smaranda Gheorghiu. În perioada interbelică se afirmă ca președinte al Societății de Cruce Roșie – filiala Dâmbovița, inițiind, organizând sau participând la diverse acțiuni de ajutorare a celor aflați în suferință. Astfel, în colaborare cu instituțiile școlare și militare din Târgoviște organizează strângerea de fonduri prin diverse acțiuni: baluri, serbări, serate, conferințe, deplasări în cartierele orașului, articole în presa locală. Cu bunurile și banii strânși de Crucea Roșie sunt ajutate categorii sociale nevoiașe: orfanii, invalizii și văduvele din Primul Război Mondial, șomerii, îndeosebi în anii crizei economice din anii 1929-1933, cei din regiunile lovite de secetă în anii 1935-1937 (Basarabia și sudul Moldovei), familiile concentraților (1939), săracii ș.a. Elena Stematiu se afirmă și ca președinte al Asociației Femeilor Române „Solidaritatea”, acționând pentru ca tânăra generație să fie educată și să creadă în morala creștină. Este semnificativ apelul său adresat pe 1 martie 1928 învățătoarelor și preoteselor din județ: „Familia, acest stâlp al Neamului s-a șubrezit, se clatină și se dezbină, copiii noștri sunt ofiliți la trup și secătuiți la suflet [...]. Asociația Femeilor Române «Solidaritatea» vă cheamă la lupta creștinească pentru Biserica noastră strămoșească, care este temelia neamului românesc”. Apreciindu-i activitatea, prefectul I. Cernăianu o propune în 1938 pe Elena Stematiu spre a fi decorată de regele Carol al II-lea „pentru munca și devotamentul exemplare ce depune pentru realizarea scopului societății”. (M.C./A.Ș./ M.O.)

ANGELESCU, Constantin (10.VI. Craiova, Dolj – 14.IX.1948, București) Medic, profesor, director de clinică, om politic (ministru, parlamentar), membru de onoare al Academiei Române. Personalitate marcantă a vieții politice interbelice, fruntaș al Partidului Național Liberal. Absolvent al Liceului „Carol I” din Craiova (1887) și al Facultății de Medicină din Paris. Lucrează ca medic la diverse spitale din București. Devine membru marcant al P.N.L., îndeplinind funcții de mare responsabilitate: ministru (1918-1919, 1922-1926, 1927-1928, 1933-1937), senator (1926), membru de onoare al Academiei Române (1934), președinte al Ateneului Român (1947). Vizitează de mai multe ori Târgoviștea și județul Dâmbovița, luând parte la acțiuni ale organizației liberale și la inaugurarea unor obiective social-obștești și culturale. Sprijină dezvoltarea culturii și a învățământului în județul Dâmbovița. În anul 1923, în calitate de ministru al Instrucțiunii Publice, participă la deschiderea șantierului pentru construirea localului în care astăzi funcționează Grupul Școlar „Voievodul Mircea”. În 1925 este prezent la inaugurarea noilor localuri destinate unor instituții publice: Liceul „Constantin și Maria Carabella”, Tribunalul Județean, Spitalul Județean, Școala Comercială, Școala

de Meserii, Internatul Liceului „Ienăchiță Văcărescu”, Școala Normală din Târgoviște. (M.C.)

ANGELESCU, Ilie El. (20.VII.1879, Târgoviște – 1964, București) Istoric, publicist, profesor, om politic. Fiul cunoscutului Elie Angelescu, proprietarul unei librării și al editurii „Dâmbovița” din Târgoviște. După absolvirea școlii primare și a gimnaziului la Târgoviște, urmează Liceul „Sf. Gheorghe” din București. Cursuri universitare la Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din București, completate cu studii la Dresda, Leipzig (Germania), Dijon (Franța). Funcționează ca profesor de istorie în câteva orașe de provincie, apoi la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, al cărui director este pentru o perioadă. Primar al orașului natal. Spirit erudit, cunoștea franceza, germana, greaca, italiana, limbile slave. Între cele două războaie mondiale, călătorește la Budapesta, Viena, Veneția, Milano, Coasta de Azur, Paris (1937). Cu ocazia Expoziției Universale de la Paris a fost invitat la Congresul internațional al profesorilor secundari, unde a ținut o conferință cu subiect istoric, în special referitoare la Târgoviște. Autor al unei monografii a orașului („Târgoviște, monografie”) și al unei „Călăuze a monumentelor istorice din județul Dâmbovița”, apărute în tipografia tatălui său. Talentul de narator, vasta documentare, cunoașterea istoriei locale, se reliefează și în „Domnia lui «Mihnea cel Rău»”. (V.P.)

ANGHELINU, Mircea (1.XII.1973, Vaslui) Absolvent al Școlii Nr. 5. „Coresi” din Târgoviște și al Liceului Militar „Tudor Vladimirescu” din Craiova. Licențiat al Facultății de Științe Umaniste – specializarea istorie-arheologie – a Universității „Valahia” din Târgoviște, și tot aici face studii aprofundate și își ia doctoratul în istorie. Bursier, pentru practică arheologică, la Universitatea New Europe College și bursier post-doctorat al Academiei Române. În prezent, conferențiar universitar, director de departament la Facultatea de Științe Umaniste, membru în Senatul Universității „Valahia”; membru al European Association of Archaeologists; arheolog expert înscris în Registrul Național al Arheologilor Români. Este unic autor și coautor al unor lucrări vizând antropologia culturală; gândirea teoretică în arheologia românească; paleomediul; cercetarea arheologică pluridisciplinară; geoarheologia paleoliticului și mezoliticului în România ș.a. (G.C.)

ANINEANU, Marta (5.III.1914. Târgoviște – 15.VII.2000, București) Istoric literar, bibliolog, traducătoare. Născută în familia Andronescu, tatăl, Gheorghe Andronescu, fiind fratele scriitoarei Smaranda Gheorghiu (Maica Smara). Studii primare și liceale în Târgoviște. Licențiată a Facultății de Litere și Filozofie a Universității București (1936). De asemenea, diplomată

a Şcolii Superioare de Arhivistică şi Paleografie de pe lângă Arhivele Statului din Bucureşti şi a Seminarului Pedagogic „Titu Maiorescu” Bucureşti (1937). După război, intră prin concurs la Arhivele Statului Bucureşti unde funcţionează între 1948-1949. Din 1949 este cercetător ştiinţific la Biblioteca Academiei Române, între 1964-1973, şef serviciu la Cabinetul de Manuscrise şi Carte Rară al aceleiaşi instituţii. În această calitate oferă documentarea necesară reorganizării Muzeului Tiparului şi al Cărtii Vechi Româneşti din Târgovişte. Susţine o intensă activitate de cercetare şi valorificare a bogatei colecţii de carte rară şi manuscrise existentă la Biblioteca Academiei Române, în special cele tipărite la Târgovişte sau cele din fondurile scriitorilor născuţi aici. Primeşte, în 1983, premiul „Perpessicius” al revistei „Manuscriptum”, pentru cea mai bună ediţie critică a anului 1982, referitoare la opera lui Vasile Alecsandri. (V.P.)

ANSAMBLUL FOLCLORIC „BOSILCE” („BUSUIOCEL”) la fiinţă în anul 1998 sub auspiciile Asociaţiei Bulgarilor din Târgovişte „Zaedno” în cartierul Matei Voievod al municipiului. Ansamblul este format din formaţie de dansuri populare, grup vocal, solişti vocali, recitatori şi o miniorchestra. Ansamblul a participat până acum la festivaluri ale minorităţilor din România, la festivaluri folclorice şi la zile ale unor oraşe din Bulgaria. (G.C.)

ANSAMBLUL FOLCLORIC „DÂMBOVIŢA” Este înfiinţat în anul 1968, din iniţiativa profesorului Paul Bănică, pe lângă Casa Creaţiei Populare a judeţului Dâmboviţa sub auspiciile căreia a funcţionat până în 1976. Apoi a evoluat, până în 2011, în cadrul Casei de Cultură „Ion Vasiliu” a municipiului Târgovişte. Directori: Paul Bănică şi Constantin Nica. Din 2011 este preluat de Fundaţia Culturală „Dâmboviţa” (preşedinte, Constantin Nica). De-a lungul timpului a fost încununat cu Premiul I la diferite festivaluri şi concursuri naţionale şi locale şi a susţinut turnee în Italia, Franţa, Egipt, Austria, Republica Moldova, Bulgaria, Iugoslavia, Spania, Serbia, Bosnia-Herţegovina. (G.C.)

ANSAMBLUL FOLCLORIC „FIR DE DOR” Debutază în 1974, din iniţiativa lui Alexandru Pîrvulescu, ca formaţie a sindicatului Întreprinderii de Utilaj Petrolier din Târgovişte. Din 1990 devine asociaţie folclorică non-profit; preşedinte Alexandru Pîrvulescu. Sub egida sa, la iniţiativa preşedintelui său şi sub patronajul Uniunii Internaţionale a Grupurilor Folclorice, afiliată la UNESCO, are loc în iulie 1993 prima ediţie la Târgovişte, a Festivalului Internaţional de Folclor. Coregrafia a fost asigurată de-a lungul timpului de George Holevas, Tita Sever, Nichita Pop; dirijorul orchestrei: Paraschiv Oprea. Turnee de succes în Austria, Franţa, Italia, Germania, Spania şi în fosta Iugoslavia. Ansamblul a fost distins cu

Medalia de Aur şi Premiul I la diferite festivaluri şi concursuri în ţară şi cu premii pentru virtuozitate în străinătate. Îşi continuă activitatea. (G.C.)

ANSAMBLUL FOLCLORIC „PLAIUL” A fost iniţiat în 1973 sub auspiciile Casei de Cultură a municipiului Târgovişte de Constantin Nica. A susţinut spectacole în judeţul Dâmboviţa şi în ţară. Îşi încetează activitatea în 1976. (G.C.)

ANTENA 1 TÂRGOVIŞTE / ARTPRESS TV Este inaugurat, la 3 august 1998, cu denumirea „Antena 1 Târgovişte”; directori Alina Mavrodin Vasiliu şi Teodor Vasiliu, redactor-şef Marius Dumitrache. Îşi încetează transmisiile în primăvara anului 2005. Transmisiile sunt reluate sub sigla ArtpressTV, în luna mai 2008, în majoritatea cazurilor – cu puţine excepţii – cu aceeaşi echipă de realizatori sub patronajul trustului SC Artpress Impact SRL Târgovişte şi sub acelaşi directorat; director: Alina Mavrodin-Vasiliu, redactori-şefi: Alina Dumbravă, Laura Manafu. Sunt de reţinut emisiunile „Observator dâmboviţean”, „E lung judeţul, ba e lat”, „Condamnaţi la viaţă”, „Caruselul tranziţiei”, „Banul public”, „Sub semnul credinţei”, „Cultura Cetăţii”, „Regal cultural”, „Academica”, „Ora întrebărilor”, „Ediţie specială”, „Farmecul muzicii”, „D’ale teatrului” şi realizatorii lor: Cristina Drăgănescu-Ilieş, Laura Manafu, George Coandă, Oana Ivanov, Marius Dumitrache, Marius Buga, Adriana Răceanu, Ion Obăgilă, George Manea (Jojo), Andrei Vasiliu, Alexandru Istrate. Se transmite şi pe Internet. Continuă. (G.C.)

ANTICHITATEA ÎN SPAŢIUL TÂRGOVIŞTEAN
Epoca fierului (800 î.Hr. – secolul X d.Hr.). Prima vârstă – Hallstatt (800-300 î.Hr.). Fierul, metal folosit acum cu precădere în „producţia” de unelte, schimbă fundamental – o adevărată „revoluţie metalurgică” – destinul societăţii traco-geto-dacice, impunând un ritm rapid de evoluţie a acesteia spre dezvoltare. De altfel, metalurgia fierului, apărută în regatul hitit, în spaţiul Asiei Mici, cunoaşte, după 1200, o intensă pătrundere în geospaţialitatea carpato-dunărean-tisian-nistrean-pontică, prin intermediul „căii cimeriene” (Caucaz – ţinuturile de la nordul Mării Negre) şi al „căii egeeano-balcanice”. Este dovedit cu certitudine că uneltele confecţionate din fier au avut un aport major la creşterea productivităţii, ajungându-se, treptat, la meşteşuguri şi meşteşugari talentaţi în acest domeniu. Se produce a doua mare diviziune socială a muncii – desprinderea meşteşugarilor de cultivatorii de pământ. Social, familia patriarhală se „sparge” în familii monogame şi, ca atare, relaţiile gentilice nu mai prezintă nici o relevanţă, iar obştea sătească teritorială devine unica formă de organizare în societatea traco-geto-dacică. Hallstatt-ul, în arealul pretârgoviştean, este marcat prin câteva

descoperiri la Târgovişte, Valea Voievozilor, Ocniţa, Comişani, Brăteşti, Nucet şi care atestă existenţa unei numeroase comunităţi traco-geto-dace, existenţă confirmată şi de o semnificativă circulaţie monetară, una ce deconspiră o anume intensitate a raporturilor de schimb (monede greceşti, macedoneene, romane, celtice). Circulă şi pe teritoriul pretârgoviştean emisiuni de monede traco-geto-dacice: pentru o vreme imitaţii, apoi tipuri distincte bătute în propriile ateliere de „monetărie” Din ultima fază a Hallsatt-ului („cultura Ferigile – Bârseşti”) este şi aşezarea fortificată „Cetatea Fetii” de pe malul drept al lalomiţei de la Comişani, probabil un centru de refugiu al unei uniuni tribale, dovadă concludentă a vieţuirii continue a traco-geto-dacilor şi în acest areal al Munteniei. S-au descoperit: un val de pământ de 8-10 metri; o palisadă de lemn; vase în formă de sac, străchini împodobite cu ziz-zaguri, brăuri, alveole şi proeminenţe modelate, de bună seamă, într-un centru sau în unele centre ceramice locale. **A doua vârstă – La Tène (300 î.Hr. – 106 d.Hr.).** Cultura materială din această vârstă a fierului continuă, fără nici un fel de cenură, Hallsatt-ul, este interacţionată puternic de unii factori externi şi se caracterizează printr-o evidentă originalitate, dar şi vitalitate; se generalizează brăzdarul, securea şi armele făurite din fier; are loc o puternică specializare a meşteşugurilor determinată de creşterea volumului schimburilor comerciale. Zona pretârgovişteană face parte din arealul sud-carpatic al triburilor traco-geto-dacice ale piefigilor. Este demnă de luat în seamă probabilitatea existenţei în această vârstă a fierului, pe la mijlocul său, a unei pretârgovişti, aşezare geto-dacică cu rost de centru economic şi politic zonal. Astfel, în vatra Târgoviştei au fost descoperite piese montare provenind din emisiuni fie originale, fie postume din regatul lui Filip al II-lea şi Alexandru cel Mare (sfârşitul secolului IV şi începutul secolului III î.Hr.). În aceeaşi vatră a Târgoviştei şi aproape, la Valea Voievozilor, Ocniţa, Căprioru, Gheboieni au circulat şi monede emise de uniunile tribale ale potulatensilor şi keiasigilor, dar şi de „monetăriile” din provincia romană Macedonia Prima şi din insula Thassos (secolul II î.Hr.). La Valea Voievozilor, în urma eroziunii ţărmurilor, apele lalomiţei au depus pe ambele maluri numeroase monede de argint, bronz, fier şi plumb din secolele I î.Hr. şi d.Hr., şi cu deosebire din epoca de deplină înflorire a civilizaţiei geto-dace. Şi tot apele lalomiţei au oferit arheologilor şi numismaţilor arme specifice acelor vremuri, fibule geto-dacice şi sarmatice, catarama, aplice, pandative, monede originare „bătute” de triburile piefigilor. Din amintita perioadă de înflorire geto-dacă sunt şi denarii romani republicani descoperiţi la Târgovişte, Valea Voievozilor şi Răzvad. O intensă circulaţie au avut-o şi monedele provenind de la Alexandru cel Mare şi Filip al II-lea Arideul, care alcătuiesc tezaurul de la Căprioru, Şuţa Seacă şi Ocniţa. În acea probabilă **pretârgovişte**

se contura, deci, cetatea de mai târziu. Triburile geto-dace ale buridavensilor, care populau şi teritoriul pretârgoviştean, au făcut parte din primul stat centralizat şi independent al lui Burebista (70-44 î.Hr.). Creşte sensibil volumul schimburilor comerciale, impunându-se pe „piaţa internă” geto-dacă şi moneda locală, pe lângă monedele străine, dar şi alte elemente de cultură materială. Astfel, în secolul al III-lea î.Hr., vor fi circulat şi pe teritoriul pretârgoviştean monede de argint anepigrafice, imitaţii ale celor macedonene emise de Filip al II-lea, Alexandru cel Mare, Filip al III-lea, dar şi thasiene. În jurul anului 100 î.Hr. are loc, pe teritoriul pretârgoviştean, ca de altfel în întreaga spaţialitate preromânească, trecerea la societatea divizată în clase sociale: tharabostes (nobili), comati (oameni liberi), sclavi. Pe valea Rudei, în comuna Iedera, nu departe de Târgovişte, a existat – confirmată de investigaţiile arheologice – o cetăţuie, care se constituise într-un centru militar geto-dacic, în secolele III î.Hr. – I d.Hr. În jurul său fuseseră construite forturi – rudimentare, e drept – care au oferit refugiu pentru locuitorii zonei la vreme de năvăliri barbare. În acest centru s-a desfăşurat o intensă viaţă economică determinată şi de exploatarea zăcămintului salin de la Ocniţa. De aici a fost recuperat un important tezaur de monede geto-dacice de argint şi thasiene. Şi tot aici, pe platoul central, au fost descoperite câteva fragmente de ceramică uzuală şi fină, provenind din exportul din cetăţile helenice pontice şi din cel roman, dar şi fragmente de cuţit confecţionat de autohtoni. **Secolele I-IX.** La Târgovişte, Răzvad, Ocniţa, Bucşani, Lucieni (satul Ciurari), Valea Voievozilor, dacii liberi din zonă au suportat influenţele culturii materiale romane şi provincial romane. Această influenţă este dovedită de dinarii (monede romane imperiale) scoşi la lumină de săpăturile arheologice. După victoria Romei asupra Daciei, până la retragerea aureliană (271-275), zona pretârgovişteană a făcut parte din provincia Moesia Inferior. Continuitatea de locuire autohtonă în zonă, în perioada amintită, este atestată, pe de o parte, de circulaţia monedelor romane, iar pe de alta de numeroase aşezări şi necropole depistate arheologic la Târgovişte, Răzvad, Nucet (satele Ilfoveni, Cazaci), Văcăreşti (satele Bungetu şi Brăteştii de Jos), Ulmi şi Comişani-Lazuri. Teritoriul pretârgoviştean şi locuitorii săi – dacoromânii – se confruntă cu invaziile vizigoţilor. Circulaţia monedelor bizantine este destul de intensă în secolul VI. O mărturie este solidusul de aur, descoperit la Valea Voievozilor, emis pe vremea domniei împăratului Iustinian (527-565). **Pretârgoviştea**, ca aşezare, îşi continuă evoluţia fiind, de astă dată, una de cultură romanică, aşa cum arheologic s-a constatat în cartierul Suseni de astăzi, care a premers pe cea medievală; două monede divizionare de bronz – emisiune a împăratului bizantin Ioan Tzimiskes (969-976) – descoperite în două puncte de-a lungul lalomiţei,

confirmă existenţa pretârgoviştei drept centru al unei evidente activităţi comerciale. **Sfârşitul secolului X** este marcat în zonă de apariţia şi organizarea a numeroase şi bine populate aşezări săteti, centripete pretârgoviştei, fapt ce reprezintă, şi aici, energia şi voinţa de afirmare a nou formatului neam al românilor. (G.C.)

ANTIM IVIREANUL (~1660, Iviria – ~22 sept. 1716, Enos, Bulgaria) Mitropolit al Ungrovlahiei (27 ian. 1708 – sept. 1716). Pe numele mirean Andrei, era originar din Iviria (Georgia). Capturat de turci, a fost dus la Istanbul unde a fost eliberat sau răscumpărat. Trăind în preajma Patriarhiei constantinopolitane, a învăţat sculptura în lemn, caligrafia, pictura şi broderia. Se presupune că a urmat şcoala grecească de pe lângă Patriarhie. Prin 1689-1690, chemat de Constantin Brâncoveanu, se stabileşte în Ţara Românească, unde se călugăreşte şi este hirotonisit preot sub numele de Antim. Cunoscător al limbilor greacă, arabă şi turcă, învaţă română şi slavonă şi deprinde meşteşugul tiparului în tipografia domnească din Bucureşti, a cărei conducere o preia în iunie 1691. Între 1691 şi 1694 a imprimat mai multe cărţi în limbile greacă şi română. Devenit egumen al Mănăstirii Snagov (1694), imprimă între 1695 şi 1705, 30 de cărţi, tipografia funcţionând la Snagov, apoi la Bucureşti. La 16 martie 1705, a fost ales episcop de Râmnic, unde a înfiinţat o tipografie, tipărind alte nouă cărţi. Ales mitropolit al Ungrovlahiei (27 ian. 1708), mută tipografia de la Râmnic la Târgovişte, unde, până în 1715, sunt imprimate 18 cărţi: cinci în limba greacă, una slavo-română, una slavo-româno-greacă şi 11 în limba română. În 1715 tipografia a fost mutată de la Târgovişte la Bucureşti, unde a mai tipărit două cărţi. Antonio Maria del Chiaro, îi atribuie şi tipărirea romanului popular „Alixândria”. Adversar al domnului Nicolae Mavrocordat, este caterisit la cererea acestuia (sept. 1716) şi exilat la Muntele Sinai. Soldaţii turci care-l escortau l-au ucis în apropiere de Enos, în Bulgaria, şi i-au aruncat trupul în râul Mariţa sau în afluentul acestuia Tungea. Antim Ivireanu este considerat „întemeietorul” limbii române bisericeşti. Canonizat de Biserica Ortodoxă Română în 1992, este prăznuit la 27 aprilie. (A.Ş./M.O.)

ANTOHI, Gheorghe (12.III.1922, Târgovişte – 1997) Echitaţie, antrenor, arbitru. A debutat ca sportiv în 1945, practicând toate genurile de hipism de concurs (obstacole, dresaj, fond). A activat la Arad (1946-1948), CCA / Steaua Bucureşti (1949-1958). Multiplu campion naţional (7 titluri la probe individuale) şi medaliat al unor prestigioase concursuri internaţionale. În 1952 a participat la întrecerile de călărie din cadrul Jocurilor Olimpice de la Helsinki unde s-a situat pe locul 13 în proba pe echipe „Cupa Naţiunilor” şi pe locul 39 în proba individuală de obstacole. Maestru al sportului. După ce

s-a retras din activitatea competiţională a fost antrenor la Steaua Bucureşti (1959-1974). A activat ca arbitru ajungând la clasificarea de arbitru internaţional. (A.B.)

ANTONESCU, Ion (2.VI.1882, Piteşti, Argeş – 1.VI.1946, Jilava, Bucureşti) General, mareşal, „conducător al statului”. Absolvent al mai multor şcoli militare: Şcoala Fiilor de Militari Craiova (1902), Şcoala de Cavalerie Târgovişte (1906), Şcoala Superioară de Război – Saint-Cyr (Franţa, 1911), Studii de Stat Major (1912), Şcoala de Observatori Aerieni Bucureşti (1913). A parcurs întreaga ierarhie militară, de la gradul de sublocotenent (1904) la cel de mareşal (1941). A deţinut înalte funcţii militare şi politice: comandant de Şcoală militară, ataşat militar la Paris şi Londra (1924-1926), ministrul Apărării naţionale (1937-1938), preşedinte al Consiliului de Miniştri şi „conducător” al statului (septembrie 1940 – august 1944). Antonescu a fost prezent la Târgovişte în anii 1904-1906 când a urmat cursurile Şcolii de Cavalerie, în 1915 în calitate de comandant de escadron de cavalerie şi în anii 1920-1922 când a îndeplinit funcţia de comandant al acestei distinse instituţii militare. În toamna anului 1940 a vizitat oraşul Târgovişte, prilej cu care şi-a arătat disponibilitatea pentru identificarea unor resurse financiare în scopul unor lucrări de reabilitare şi înfrumuseţare a oraşului. Primarul Lazăr Petrescu l-a caracterizat ca fiind „marele ctitor al oraşului Târgovişte”. În anul 2000, Primăria municipiului Târgovişte i-a acordat titlul de „Cetăţean de Onoare”, post-mortem. (M.C.)

ANTONESCU, Marin (25.III.1953, Lunguleţu, Dâmboviţa) Studii liceale în Răcari (Liceul Teoretic Răcari), studii superioare la Facultatea de Drept a Universităţii din Bucureşti. În perioada 1987-1990 face parte din personalul diplomatic al României la ambasada din Bruxelles. După 1990 revine în ţară şi se angajează în viaţa politică. În perioada 1993-1996 este preşedintele organizaţiei dâmboviţene a FDSN, PDSR. În aceeaşi perioadă îndeplineşte funcţia de prefect al Judeţului Dâmboviţa. Din 1997 până în anul 2000 se află în fruntea organizaţiei judeţene APR. După 2002 activează în conducerea organizaţiei judeţene PD, iar din 2007, PDL. Din 2008 şi în prezent îndeplineşte funcţia de vicepreşedinte al Consiliului Judeţean Dâmboviţa. În plan strict profesional este avocat, membru al Baroului Dâmboviţa. (M.S.)

ANUAR Publicat de direcţiunea Gimnaziului „Enăchiţă Văcărescu” fondat în 3 octombrie 1874. Apare între anii şcolari 1898-1922. Tipografia şi legătoria „Viitorul”, Elie Angelescu. (V.P.)

ANUAR Şcoala profesională Nr. 1 de Fete „Ioan Fusea” din Târgovişte. Anii şcolari 1909-1915. Tipografia şi legătoria Elie Angelescu. (V.P.)

APĂRAREA PATRIOTICĂ În Dâmbovița, Apărarea Patriotică s-a afirmat în anii 1944-1947 sub conducerea Aureliei Popescu, soția prefectului comunist Gheorghe Popescu. Era o organizație aflată sub influența P.C.R. și viza diverse obiective: sprijinirea frontului sub deviza „Totul pentru front, totul pentru victorie”, ajutorarea răniților de război aflați în spitalele târgoviștene, strângerea de fonduri și ajutoare pentru invalizi, orfani și văduve de război, asistență medicală pentru nevoiași, preocuparea pentru revenirea în țară a prizonierilor de război din U.R.S.S., înființarea unor cantine pentru săraci. La Târgoviște și în județ s-au organizat acțiuni de strângere de fonduri și de produse, direcționate apoi spre front și spre cei din Dâmbovița, victime ale frontului, astfel încât obiectivele propuse au fost îndeplinite. Ajutoare diverse erau trimise periodic răniților de război aflați în spitalele târgoviștene: Z.I.-215, „Carabella”, Spitalul județean, Spitalul 214 militar, Spitalul de Ochi Teiș, Spitalul „Ienăchiță Văcărescu”. Apărarea Patriotică avea o Secție feministă care s-a implicat în acțiunile caritabile. În același timp, organizația avea și preocupări în plan politic, criticându-i pe „reacționarii fasciști” și cerând guvern F.N.D. În anii 1945-1947 s-au derulat importante acțiuni de ajutorare a populației nevoiașe: serbări organizate în colaborare cu școlile din Târgoviște, urmate de împărțirea unor bani și alimente, consultații medicale gratuite, în dorința de a veni în ajutorul familiilor ostașilor săraci de pe front, a văduvelor, a orfanilor de război și a populației lipsită de mijloace materiale”, consultații juridice gratuite la sediul Uniunii unde se organizează începând cu iulie 1945 Contenciosul Apărării, campania de strângere de ajutoare sub lozincă „Totul pentru vindecarea rănilor războiului” (iunie 1945), inaugurarea cantinei de la Pucioasa pentru 140 de cetățeni săraci, campania „Luna orfanilor, invalizilor, văduvelor și deportaților” (octombrie 1945), conferințe de presă organizate în colaborare cu Inspectoratul Școlar în care Aurelia Popescu solicita colaborarea învățătorilor și a preoților pentru vindecarea „rănilor” lăsate de război, deschiderea cantinei de la Priseaca pentru orfani și copiii săraci (31 martie 1946), colecta din Târgoviște în data de 10-11 aprilie 1947, prilej cu care s-au strâns bani și bunuri oferite Spitalului Județean unde se aflau în întreținere 94 de copii refugiați din Moldova lovită de secetă, campania „Copii pentru copii”, constând în colectarea de bani și alimente, ajutoare pentru Azilul de bătrâni din Târgoviște. (M.C.)

APOSTOL, Gheorghe (28.XI.1931, Răzvad, Dâmbovița) Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1950); Facultatea de Medicină Generală București (1957). Activitatea profesională: medic de circumscripție comuna Lucieni (1957-1960); specializare în anatomie patologică (1960-1962); medic specialitate anatomie patologică și medicină legală la Spitalul Târgoviște

(1962-1997) și cu jumătate de normă până în 2001. Director adjunct al Spitalului Târgoviște (1970-1972). Director adjunct al Direcției Sanitare, responsabil cu activitatea din ambulatoriu (1975-1990). Consilier municipal (1975-1990). A publicat articole în reviste medicale de specialitate și a participat la congrese medicale în țară. S-a născut în județul Dâmbovița, a trăit toată viața în orașul Târgoviște unde a ocupat funcții de conducere în instituții reprezentative, influențând în bine dezvoltarea cetății. (N.V.)

ARAMĂ, N. Grigore (3.II.1863, Colanu, Ulmi, Dâmbovița – 6.VIII.1941, Târgoviște) Preot, important membru al Partidului Național Liberal. Absolvent în 1890 al Seminarului Central din București. Preot la Biserica Sf. Vineri din Târgoviște; din 1890 a intrat prin concurs în învățământ. Subrevizor școlar (1898, 1901-1904, 1907), revizor școlar (1908-1911), copist al Asociației Învățătorilor, întemeietorul și președintele Băncii Populare „Grădina” din Târgoviște, secretar (din 1906) al Societății Filantropice „Dâmbovița”. În 1911 a întocmit primul ghid al orașului Târgoviște cu titlul „Ghid. Târgoviște în trecut și astăzi”. A condus cu pricepere Federația băncilor populare și cooperativelor sătești din județul Dâmbovița, contribuind la ridicarea satelor dâmbovițene. Pe 8 iulie 1928 a organizat la Târgoviște „Ziua Cooperăției”. Figură reprezentativă a învățământului și culturii dâmbovițene, a instituit o bursă prin care își propunea să-i ajute pe tinerii studenți ai Seminarului Teologic. (M.C.)

ARCHIP, Ticu (4.I.1891, Târgoviște – 31.I.1965, București) Profesoară, prozatoare, dramaturg, traducătoare. După studiile primare și gimnaziale, se înscrie la Facultatea de Matematică a Universității din București. Mulți ani este profesoară în București. Din 1924 devine membră a cenaclului „Sburătorul”, condus de Eugen Lovinescu. Debut în teatru cu piesa „Inelul”, reprezentată de Teatrul Național în stagiunea 1921-1922, publicată fragmentar la „Sburătorul” (1921-1922). Scrie piese de teatru, nuvele, romane. Proiectează trilogia „Soarele negru” din care apar primele două volume: „Oameni” (1946) și „Zeul” (1949). Traduce din J. Verne, Al. Dumas-tatăl, J. Conrad, O. Wilde, M. Gorki. Proza sa parcurge drumul de la sugestie psihologică și alegorică („Colecționarul de pietre prețioase”, 1926) la cel al evocării vieții provinciale („Soarele negru”), cu disponibilități pentru analiză psihologică, tipic feminină. (V.P.)

ARDEREA TÂRGULUI (1713) Constantin Brâncoveanu a încurajat dezvoltarea unui centru comercial în Târgoviște, situat „pă Ulița cea Mare [...] în jos de Poarta Domnească”. Cu ajutorul documentelor s-au identificat cele șapte pivnițe și zece prăvălii ce aparțineau marelui vornic de Târgoviște, Pascale.

Tot aici, alţi 20 de proprietari aveau 12 pivniţe şi 20 de prăvălii, care demonstau că aici se afla cel mai activ centru comercial din oraş. Însuşi domnul înfiinţase mai multe prăvălii, care-i aduceau venituri însemnate. Cronica ţării precizează că în 1713 „s-au întâmplat de s-au ars Târgul Târgoviştei”, prilej cu care „au ars şi casele [...] şi au rămas locul sterp”. Măhnit de cele întâmplate, la 7 ianuarie 1714, Constantin Brâncoveanu întărea mănăstirii Hurezu, „casele şi prăvăliile pe care le făcuse [...] dar arsese [...] şi rămăsese locul sterp”. (M.O.)

ARGHIR, Viorica (18.XII.1954, Târgovişte) A absolvit Şcoala Medie Nr. 2 din Târgovişte, licenţiată a Facultăţii de Limba şi Literatura Română a Universităţii Bucureşti; a urmat cursuri de perfecţionare postuniversitare şi masterat la Institutul Naţional de Administraţie, Şcoala Naţională de Ştiinţe Politice şi de Administraţie, Academia de Studii Economice din Capitală şi Serviciul Cultural al Ambasadei Franţei la Bucureşti; doctorand la Institutul de Teorie şi Istorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române. A funcţionat la diferite licee şi şcoli din Târgovişte, lector la Universitatea „Valahia” şi consilier judeţean/preşedinte al Comisiei pentru activităţi de cultură, sănătate, învăţământ din Consiliul Judeţean Dâmboviţa. A iniţiat proiectul „Săptămâna Pro Europa” în Târgovişte şi a fost organizator oficial al „Anului 2002 – Anul Caragiale”, festivalurilor concurs naţionale „Crizantema de aur” şi „Moştenirea Văcăreştilor”, Salonului de iarnă al artiştilor plastici dâmboviţeni, Bienalei de arte plastice „Gheorghe Petraşcu”. În anul 2006 a iniţiat seria a III-a a revistei „Armonia” sub auspiciile Direcţiei Judeţene pentru Cultură Culte şi Patrimoniu Cultural Naţional şi Societăţii Scriitorilor Târgovişteni, deţinând funcţia de redactor-şef şi poziţia de editoralist. (G.C.)

ARHIEPISCOPIA TÂRGOVIŞTEI Începând cu primăvara anului 1990, clerul şi credincioşii din Târgovişte au cerut să se reînfiinţeze vechiul lor centru eparhial ca să se reînnoade firul istoriei şi să se facă prin aceasta o reparaţie moral-spirituală în viaţa cetăţii. Astfel, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în şedinţa sa din 4 aprilie 1990 aprobă prin hotărârea nr. 1887/1990: „reînfiinţarea Arhiepiscopiei Târgoviştei cu reşedinţa în Municipiul Târgovişte, ca sufragana a Mitropoliei Munteniei şi Dobrogei cuprinzând judeţul Dâmboviţa provenit de la Arhiepiscopia Bucureştilor”. Dând curs acestei dorinţe a clerului şi a credincioşilor din părţile dâmboviţene Adunarea Naţională Bisericească, întrunită în ziua de 17 mai 1990, a ratificat hotărârea Sfântului Sinod. Începând cu vara anului 1990, precum şi în cursul anului 1991, s-a constituit structura noului centru eparhial; în hotărârea cu numărul 460/1991 se menţiona că: „Arhiepiscopia Târgovişte va cuprinde Protopopiatele Târgovişte, Titu, Găeşti din

judeţul Dâmboviţa şi Protopopiatul Câmpulung, judeţul Argeş”. S-a extins astfel jurisdicţia Arhiepiscopiei Târgoviştei şi peste un teritoriu din nordul judeţului Argeş. În ziua de 3 septembrie 1991, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a ales ca Arhiepiscop al Târgoviştei pe Înalţ Prea Sfinţitul Dr. Vasile Costin, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor, care a fost instalat la 22 septembrie 1991 în Catedrala cunoscută cu numele de „Mitropolia” din Târgovişte. Astfel data de 3 septembrie 1991 va rămâne înscrisă în istoria culturii şi spiritualităţii dâmboviţene prin reînfiinţarea Arhiepiscopiei Târgoviştei. Timpul păstoririi primului Arhiepiscop Dr. Vasile Costin al Târgoviştei se identifică cu greutăţile inerente începutului oricărei instituţii de mare anvergură. În privinţa reşedinţei arhiepiscopale, încă de la reînfiinţarea Arhiepiscopiei Târgoviştei s-au făcut eforturi mari pentru dobândirea unui spaţiu potrivit centrului eparhial. Dacă la început, printr-un contract de comodat încheiat între Prefectura Judeţului Dâmboviţa şi Arhiepiscopia Târgoviştei se primea un spaţiu situat pe str. Mihai Bravu, nr. 5-7, mai târziu, în urma încheierii perioadei stipulate în contract, a fost nevoie să fie schimbat sediul cu unul situat pe b-dul Castanilor, nr 3-5 din Târgovişte. În această perioadă de început s-au realizat totuşi următoarele obiective: s-au înfiinţat noi schituri, mănăstiri şi biserici iar unele schituri existente au fost redat cultului şi chiar transformate în mănăstiri cu viaţă liturgică sacramentală; au fost redobândite anumite terenuri agricole (10 ha teren, din care 5 ha cu viţă în zona satului Matraca şi 5 ha teren arabil în comuna Ulmi, precum şi 2,5 ha teren arabil lângă Cimitirul Suseni şi 1,2 ha la Cimitirul Central); au fost înfiinţate propriile instituţii de învăţământ teologic (Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur”, Şcoala de cântăreţi bisericeşti şi Facultatea de Teologie din cadrul Universităţii Valahia Târgovişte); s-a editat revista teologică „Lumină pentru suflet”; s-a constituit Biblioteca Facultăţii de Teologie; a fost înfiinţat Serviciul CAR cler Dâmboviţa etc. Prin trecea la Domnul a vrednicului de pomenire Arhiepiscop Vasile şi instalarea pe scaunul arhiepiscopal de la Târgovişte a IPS Dr. Nifon (1999) se inaugurează o nouă etapă deosebit de înfloritoare în viaţa eparhiei. Prin eforturile sale susţinute se definitivează, se reconstituiează şi îmbunătăţeşte centrul eparhial după nevoile sectoarelor de resort încât astăzi putem spune că este unul din centrele moderne ale eparhiilor din ţară ce cuprinde: birourile Arhiepiscopiei cu sală de conferinţe, camere pentru oaspeţi, reşedinţă arhiepiscopală, muzeu etc. (Arhiep.)

ARICESCU, Constantin D.I. (18.III.1823, Câmpulung-Muscel – 18.II.1886, Câmpulung-Muscel) Studii la Colegiul „Sf. Sava” din Bucureşti. A colaborat la mai multe ziare: „Românul”, „Buciumul”, „Reforma

și Naționalul”. „Istoric și publicist”. Director general al Arhivelor Statului (1869-1870; 1874-1976). S-a aplecat cu atenție asupra unor momente importante din istoria țării (1821). Prezintă aspecte interesante despre activitatea lui Alexandru Ipsilanti la Târgoviște și despre ultimele zile de viață ale lui Tudor Vladimirescu. A fost autorul primei monografii istorice a unui oraș (Câmpulung), care a servit ca model pentru cei care au întocmit monografia orașului Târgoviște în sec. al XIX-lea. (M.O.)

ARMONIA Ziar de informații și preocupări literare. Târgoviște, 24 mai 1881 – 8 decembrie 1883. Director C. Alessandrescu. Din Comitetul de redacție făceau parte: Al. Vlahuță, D. Iovițiu, Gh. Christescu, Al. Penescu, Constantin C. Nicolescu. Apar două suplimente: octombrie 1882 și aprilie 1883. În articolul program se propune „progresul și înflorirea orașului Târgoviște, cultivând totodată literatura, știința și pedagogia [...] este timpul să lucrăm pentru binele public, să alungăm pasiunile și să facem să domnească armonia”. Aici își face ucenicia literară Alexandru Vlahuță, publicând încă din primul număr articolele: „Banul” și „Paralela”, continuând apoi cu proză satirică, scurte note, cronici și însemnări în legătură cu evenimentele culturale și politice ale timpului. În revistă s-au mai publicat versuri de I. Tomașa și N. Scurtescu; nuvele și însemnări de călătorie (C. Alessandrescu), precum și scrierile lui C. Fusea, Maria Grecescu, C. Carabella, alături de maxime, culese din scrierile unor autori străini și articole despre menirea socială a școlii. Va fuziona cu „Unirea”, organul de propagandă al Societății „Progresul”. Reapare ca revistă între 1966-1967, editată de Comitetul pentru Cultură și Artă al raionului Târgoviște (3 numere multigrafiate). Din comitetul de redacție făceau parte: George Coandă, Radu Gloglovan, Ion Gavrilă, Paul Bănică, Valeriu Liță, Grigore Diculescu, Ion Ene, Nicolae Bogdan. Sunt publicate poezii și proze, semnate de George Coandă, Nicolae Bogdan, Lucian Penescu, Dumitru Stancu, Valeriu Liță, Alexandru Durac, Ion Teodorescu, Cornel Ionescu. O serie nouă, apare între 2005-2008 (6 numere) ca revistă a Direcției pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național a județului Dâmbovița și a Societății Scriitorilor Târgovișteni. Colegiu redacțional: Viorica Arghir, dr. Nifon Mihăiță, prof.univ.dr. Ion Cucui, având ca redactori asociați pe: Gheorghe Bulei, George Coandă, George Corneanu, Victor Petrescu, Mihai Stan. Semnează studii, articole, note despre cultura și literatura târgovișteană, pictură, muzică, tradiții populare, evenimente recente, momente istorice: Mircea Horia Simionescu, Alexandru George, Ioan Stan, Petre Diaconescu, Dumitra Bulei, Dan Țopa, Tiberiu Cercel, Tudor Cristea, George Anca, József Pildner, Ștefania Rujan, Lucian Grigorescu, Alexandru Nicolescu, Theodor Nicolin, Alexandrina Dinu, Voicu

Enăchescu, Mihai Gabriel Popescu, Honorius Moțoc, Marian Curculescu, Mihai Stan, Dan Nițescu, Nicolae Scurtu, Lucian Penescu, Alexandru Manafu, Gabriela Nițulescu, Alexandru V. Ștefănescu, Grigore Arbore, Dan Gîju, Ovidu Cârșina, Radu Cârnci, Toma George Veseliu ș.a. De asemenea, sunt inserate articole, note semnate de membrii colegiului redacțional sau de redactorii asociați. (V.P.)

ARMONII Revista Școlii Generale „Vasile Cârlova” din Târgoviște. Deși declarată cu periodicitate anuală, apare neregulat, între anii 1973-1983 sub egida Casei Corpului Didactic Dâmbovița. Primul număr, din iunie 1973, este dedicat împlinirii a 140 de ani de la înființarea Școlii Naționale la Târgoviște. În afara creațiilor elevilor din această perioadă, au mai publicat Mircea Horia Simionescu, George Coandă, Eugen Fruchter, Sandu Bușcăneanu, Victor Brânduș, Lucian Grigorescu, Theodor Nicolin (Dorin Eliescu), Iulian Penescu. (V.P.)

ARSENALUL ARMATEI (1873-1945) Actul prin care s-a consfințit crearea primei unități industriale în Târgoviște a fost semnat la 21 iulie 1864 de domnitorul Alexandru Ioan Cuza, când s-a deschis un credit de 300.000 de lei din bugetul statului pentru finanțarea lucrărilor. Generalul I. Florescu și Lamy, comandantul misiunii militare franceze, au avut sarcina de a alege amplasamentul unei întreprinderi de armament și echipament militar în județul Dâmbovița. La 8 august 1864, Ministrul de Război dispunea întocmirea planurilor și a devizului, însă locul ales era impropriu (ruinele Curții Domnești, ale fonderiei lui Petru Cercel) și a fost adoptată cea de a doua variantă, grădina și cimitirul Mitropoliei. În scurt timp, s-a dovedit că terenul de la Mitropolie era neîncăpător, fiind necesare încă 30 de locuri ale unor proprietari. Se deschidea o listă publică la 30 ianuarie 1865, consiliul orășenesc angajându-se să adune 2000 de galbeni pentru achitarea cheltuielilor. La 30 septembrie 1865 se aproba suma de 438.000 de lei pentru clădirea Fonderiei de tunuri, instalarea la Târgoviște a unui atelier de lemnărie și înființarea unor dependințe folosite de Fonderiei, magazii, clădiri pentru corpul de gardă. Înlăturarea lui Cuza a împins pe plan secundar „Fonderia” de la Târgoviște. În 1868 se reiau lucrările sub conducerea inginerului Sendeker. Se stabilește din nou amplasamentul clădirilor, se verifică terenurile particulare vecine pentru expropriere, rămase în număr de 27. Până la 1869 erau gata atelierul de lemnărie, o clădire pentru administrație, câteva magazine și clădirea corpului de gardă. La 27 martie 1872, generalul Florescu, ministrul de război, a cerut guvernului fonduri pentru terminarea stabilimentului de la Târgoviște. Consiliul de Miniștri aproba suma de 129.000 de lei spre a se pune Arsenalul în stare de funcționare chiar

în acel an. Este numit director al Fonderiei din Târgovişte maiorul Christodorescu Scarlat. Fonderia a fost inaugurată după manevrele militare din toamna anului 1872, fiind dotată cu maşini şi scule în vederea fabricării afetelor, tunurilor etc. În bugetul anului 1874 Fonderia avea un efectiv de 53 de oameni care compuneau o companie. La 8 decembrie 1876, Fonderia de la Târgovişte era transformată în Arsenal de Depozit (1876-1935), cu ateliere de armurărie, urmând să funcţioneze ca sucursală a Arsenalului Central de la Bucureşti. Maşinile de construcţii au fost transferate la Bucureşti, iar la Târgovişte s-au lăsat numai maşinile şi uneltele de armurărie. În acelaşi timp, se foloseşte tot mai mult denumirea de „Arsenal” în loc de „Fonderie”. Noi magazine şi remize s-au construit pe terenul vechii Fonderii, începând din 1887, când a devenit Arsenal de Depozit Central de Artilerie şi primea transporturi de arme portative aduse de la alte depozite din ţară. O îmbunătăţire a activităţii unităţii economice, a constituit-o legarea Arsenalului de staţia CFR Târgovişte, printr-o linie ferată până în incinta întreprinderii, oraşul cedând suprafaţa necesară acestei construcţii în 1904. La începutul secolului, Arsenalul şi-a continuat activitatea de depozit cu ateliere de armurărie. De asemenea, şi-a înfiinţat un serviciu propriu de pompieri care deservea şi oraşul în schimbul unei subvenţii anuale. La 2 noiembrie 1918, trupele germane au incendiat clădirile Arsenalului, dar prin intervenţia vecinilor focul a fost localizat şi avariile au fost înlăturate cu uşurinţă. La 1 aprilie 1935, Arsenalul din Târgovişte primeşte denumirea de Arsenal de Front (1935-1943), orientând activitatea întreprinderii mai mult spre construcţii şi reparaţii, dar continua să aibă şi activitate de depozit. La 1 oct. 1937, Arsenalul a fost subordonat Inspectoratului general tehnic din Ministerul Apărării Naţionale, iar în perioada 1937-1939 Arsenalul de front a fost reorganizat având secţiile: direcţia, subdirecţia tehnică şi subdirecţia administrativă. Prin măsurile ulterioare, Arsenalul din Târgovişte a fost subordonat Arsenalului din Bucureşti, cu titulatura Administraţia Publică a Arsenalului Armatei (apr. 1939 – 1 iul. 1943). În perioada 1941-1942 s-au executat reparaţii de tunuri, aruncătoare, obuziere, mitraliere, arme, reparaţii de chesoane, autotrenuri, bucătării rulante etc. La 1 iul. 1943, Arsenalul din Bucureşti a fost evacuat şi contopit cu cel din Târgovişte, iar numărul atelierelor a crescut cu ateliere de tunuri uşoare, de tunuri grele, de frâne, de armurărie şi bronzaj, de scule şi mecanică de precizie, de optică. Începând din primăvara anului 1944 o parte a Arsenalului de la Roman a fost evacuat la Târgovişte, ducând la diversificarea producţiei şi la creşterea numărului de muncitori la 3000. Muncitorii de la Arsenal şi-au adus contribuţia la înfrângerea Germaniei fasciste, luptând sub lozinca „Totul pentru front”. (G.T./ C.V.)

ARSENGO, Jeronim (? – 1610) Călugăr franciscan conventual, originar grec din insula Chios. Misiuni la Constantinopol, în Ţara Românească, în Moldova, în special pentru informaţii asupra stării catolicilor. Dă informaţii (cât mai exacte) cu privire la populaţia oraşului Târgovişte în 1581, pe confesiuni şi pe meserii: o mie de case de români ortodocşi, douăzeci şi două de case de catolici, o sută treizeci de inşi de rit roman şi de limbă germană, maghiară şi română, meseriile acestora fiind dăltuitori, lucrători la cuptoare, săpători. Menţionează existenţa a două biserici catolice „una a Sfântului Francisc, unde locuieşte fratele Celestino şi are o grădină frumoasă” (atunci se refăceau chiliile) şi „una care se numeşte Sfânta Maria, a saşilor, care are o vie din care fac vin”. Declară că informaţiile le deţine de la „fratele Celestin Veneţianul”. (C.I.)

ARTPRESS-IMPACT (1995) Fondator: Teodor Vasiliu; director general: Alina Mavrodin Vasiliu. Pe lângă activitatea de editare a publicaţiei sale („Jurnal de Dâmboviţa”), trustul a editat şi „Jurnal de Aninoasa”, „Cronica Găeştiului”, „Glasul Pământului”, „Eroica” dar şi reviste şcolare; execută prin unitatea sa tipografică proprie imprimări de carte, broşuri, pliante, afişe diverse. Editează sporadic carte diversă. (M.S.)

ASOCIAŢIA „AMICII MÂNĂSTIRII DEALU” S-a înfiinţat în Bucureşti la 1936 şi era alcătuită din foşti absolvenţi. Asociaţia a menţinut legături strânse între absolvenţii şcolii care se întruneau anual şi a menţinut treaz spiritul de „mănăstirean” în care au fost formaţi. (M.O.)

ASOCIAŢIA „ARGONAUT” PENTRU CULTURĂ SF, DE ANTICIPAŢIE ŞI LITERATURĂ FANTASTICĂ A luat fiinţă fiind prima de acest fel nu numai din judeţul Dâmboviţa, dar şi din ţară, prin hotărâre a Judecătorei Târgovişte, la 14 decembrie 1990; fondatori: preşedinţi, George Coandă, Mircea-Alexandru Cotârţă; membru: Lidia Cotârţă. Scopul: promovarea culturii SF şi literaturii de anticipaţie şi fantastică; editarea revistei „Pronitron”, organizarea unor manifestări culturale specifice domeniului. A funcţionat până în vara anului 2010. (G.C.)

ASOCIAŢIA BULGARILOR DIN TÂRGOVIŞTE „ZAEDNO” Este înfiinţată în iunie 1990 şi reuneşte cetăţeni români de etnie bulgară din Târgovişte. Scopul consta în: apărarea drepturilor, păstrarea, dezvoltarea şi exprimarea identităţii etnice şi culturale, lingvistice şi religioase a membrilor; cultivarea şi dezvoltarea relaţiilor tradiţionale româno-bulgare. Asociaţia este nonguvernamentală, nonprofit şi nu are scop lucrativ. Comitetul de conducere: Vasile Costache, preşedinte; Marian Ilie Costache, vicepreşedinte; Vasile Ghergu, secretar şi consilier din partea comunităţii bulgare în Consiliul Local al municipiului Târgovişte. (G.C.)

ASOCIAȚIA CADRELOR MILITARE ÎN REZERVĂ ȘI RETRAGERE DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA

După evenimentele de la sfârșitul anului 1989 s-a simțit nevoia creării unei forme organizatorice capabilă să apere și să susțină drepturile cadrelor militare în rezervă și retragere și să le reprezinte în raporturile cu diferite eșaloane militare precum și cu administrația de stat locală și centrală. În acest sens s-a constituit un grup de inițiativă format din col.(r) Ion Georgescu, col. (r) Nicolae Bârdeș și plt.-adj. Vasile Manga. În 15 ianuarie 1991, la Cercul Militar din Târgoviște are loc adunarea de constituire a Asociației, iar la data de 25 a aceleiași luni din același an Judecătoria Târgoviște îi acordă personalitate juridică. În statutul Asociației se prevedea că aceasta este o organizație obștească, patriotică, apolitică, independentă, cu caracter educativ și care își propune să susțină drepturile membrilor săi, integritatea și suveranitatea patriei. Deviza Asociației este: „Patrie-Onoare-Demnităte”. Iată președinții de la înființare și până astăzi: col. (r) Ion Georgescu (două mandate), col. (r) Gheorghe Cioc și gl.bg. (r) Pavel Babeu. Asociația este filială a Uniunii Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și Retrageră. Sediul Asociației: Târgoviște, Cercul Militar, str. Justiției, nr. 1. (G.C.)

ASOCIAȚIA CULTURAL-PEDAGOGICĂ „ȘCOALA NOUĂ”

A fost inaugurată pe 2 decembrie 1945 la Târgoviște, în prezența unor personalități precum Stanciu Stoian – președinte la nivel național, Gheorghe Popescu – prefectul județului, Lazăr Ștefănescu – inspector școlar general în Ministerul Educației Naționale, Titu Nițescu – inspector școlar regional, Ion Costache – inspector școlar județean. Ca președinte este ales Grigore Mărgulescu. Asociația acționa pentru „transformarea școlii românești într-o instituție democratică”. Democratizarea se făcea ținând cont de interesele a trei factori: elevul, profesorul și pedagogia. Elevul trebuia să aibă posibilitatea de a parcurge toate treptele școlii „până la cele mai înalte culmi”, iar cadrele didactice urmau să se încadreze în „spiritul democratic al vremii”. Sub aspect pedagogic se recomanda trecerea la metoda globală, considerată o metodă democratică, prin care „copilul nu primește nimic degeaba, ci totul prin propria-i activitate”, „copiii învață lucrând și cercetând”. „Școala nouă” avea trei obiective clare pentru cetățean: „să-l dezrobească de sub tirania forțelor naturii”, „să-l descătușeze de sub robia formelor de viață” clădite pe nedreptate și să-i asigure „asistență culturală”. Pentru a-și împlini menirea, Asociația inițiază diverse acțiuni: înființează un Cerc de studii unde cadrele didactice se informează și se perfecționează în legătură cu transformările din școala românească, organizează conferințe susținute de A. Mazilu, C. Florescu, C. Albu pe teme privind cooperarea, democrația, modernizarea învățământului, distribuie revista „Școala Nouă” apărută

la nivel central, înființează comitete la nivel de plasă cu sprijinul subinspectorilor școlari ș.a. (M.C.)

ASOCIAȚIA CULTURALĂ DE PRIETENIE ROMÂNIA-ISRAEL

În toamna anului 1991 ia ființă, la Târgoviște, filiala Asociației Culturale de Prietenie România-Israel. la parte ambasadorul extraordinar și plenipotențiar din acel moment al Statului Israel la București, Zwi Mazel. Este ales președinte de onoare scriitorul Mircea Horia Simionescu și președinte executiv, Ileana Ghenciulescu. Dintre acțiunile filialei pot fi amintite organizarea unor manifestări culturale-științifice, în colaborare cu Universitatea „Valahia”, reabilitarea sinagogii fostei comunități evreiești din Târgoviște – preluată de universitate și găzduind astăzi o bibliotecă de carte veche –, momente aniversare și comemorative din istoria Statului Israel și a evreimii din România. (G.C.)

ASOCIAȚIA CULTURALĂ „JUNII VALAHI”

la ființă în 1993 la inițiativa lui Lucian Grigorescu, având colaboratori pe Lidia Andronic (dirijor al formației de cântece), Gheorghe Văduva, Dan Șetreanu, Gheorghe Marin (maestrii coregrafi), Victor Mihalache, Viorel Dincă (animatori de spectacol). Obiectivele asociației erau: valorificarea și popularizarea folclorului românesc (mai ales a celui dâmbovițean), organizarea de spectacole în țară și peste hotare. Președinți: Lucian Grigorescu și Dan Șetreanu. Turnee de succes în Italia, Marea Britanie, Germania. Își continuă activitatea. (G.C.)

ASOCIAȚIA „DÂMBOVIȚA” PENTRU SPITALE DE ANIMALE

Se constituie pe 4 martie 1933 cu participarea primarilor, pretorilor, medicilor veterinari și a unor importanți crescători de animale din județ. Este ales un Consiliu de administrație format din Constantin Dănescu – prefect, George Părvulescu – primarul Târgoviștei, Filip Stoicescu – primarul orașului Găești, Ion Maltezeanu – primarul orașului Pucioasa, primarii comunelor Răcari și Râzvad, directorul Școlii de agricultură Nucet ș.a. Scopul asociației era înființarea unor spitale pentru animale în centrele cele mai importante din județ. (M.C.)

ASOCIAȚIA DÂMBOVIȚENILOR

S-a înființat la 7 ianuarie 1937 la stăruința lui Take Athanasie și a deputatului Dem Teodorescu-Titu, care s-au adresat dâmbovițenilor stabiliți la București pentru a participa la slujba religioasă de la biserica Mavrogheni, unde să aducă un pios moment de reculegere la mormântul lui I. Heliade-Rădulescu. Cu acest prilej cei prezenți „se legau în fața lui Dumnezeu... să militeze la propășirea orașului”. Dintre cei care au semnat actul constitutiv al asociației au fost profesorul dr. Gh. Marinescu, senatorul C.D. Dimitriu, scriitorul I. Al. Brătescu-Voinești, preotul

N. Popescu, deputatul Ion C. Nicolaescu, profesorul dr. C. Andronescu, inginerul D. Carabella, scriitorul Matei Alexandrescu, M. Rizescu-Brăneşti, Ioan-Victor Vogeu, dr. Ilie Xenopol. (M.O.)

ASOCIAȚIA DE PRIETENIE ROMÂNIA-CUBA „JOSÉ MARTÍ” Filiala Târgovişte este înfiinţată la iniţiativa lui Ion Hotinceanu, care-i este şi preşedinte; vicepreşedinte fiind Lidia Tronescu. La înfiinţare a luat parte şi ambasadorul extraordinar şi plenipotenţiar al Republicii Cuba la Bucureşti în acel moment, Manuel Hermid Medina. Scopurile: cunoaşterea aprofundată a culturii, tradiţiilor şi realizărilor celor două popoare; permanentizarea unor relaţii de bună prietenie. Au fost organizate vizite ale unor delegaţii târgoviştene în Republica Cuba şi simpozioane culturale la Târgovişte. La cea de-a XV-a întâlnire europeană de solidaritate cu Cuba, care a avut loc la Sofia, Bulgaria, în vara anului 2010, Ion Hotinceanu, a transmis un mesaj de solidaritate cu poporul cubanez, în numele poporului român. Continuă. (G.C.)

ASOCIAȚIA DE PRIETENIE ROMÂNIA-IRAK Filiala Dâmboviţa a fost înfiinţată în vara anului 1998. Preşedinte: Ion Hotinceanu; vicepreşedinte: Elena Oprescu. Scopurile: cunoaşterea reciprocă a popoarelor român şi irakian şi crearea unor relaţii prieteneşti cu Partidul Socialist Baas Arab din Irak. Filiala a organizat vizite de cunoaştere a realităţilor din „ţara dintre fluvii” (Mesopotamia/Irak). Îşi încetează activitatea în momentul declanşării celui de-al doilea război din Golf, de către SUA (2004). La momentul creării filialei a fost prezent şi ambasadorul plenipotenţiar şi extraordinar al republicii Irak la Bucureşti, în acea vreme, Saad Hamid Majin. (G.C.)

ASOCIAȚIA DE PRIETENIE ROMÂNIA-REPUBLICA POPULARĂ DEMOCRATĂ COREEANĂ Filiala Târgovişte a luat naştere în primăvara anului 2004. Preşedinte: Ştefan Amuza; vicepreşedinte: Ion Hotinceanu. Scopul: cunoaşterea reciprocă a culturii şi tradiţiilor popoarelor român şi nord-coreean. Continuă. (G.C.)

ASOCIAȚIA EUROPEANĂ A CADRELOR DIDACTICE (AEDE) Filiala Târgovişte se constituie în decembrie 1995 sub auspiciile Universităţii „Valahia”, Inspectoratului Şcolar al judeţului Dâmboviţa şi filialei dâmboviţene a Fundaţiei „Casa Şcoalelor”. Este ales preşedinte prof.univ.dr. Constantin Cruceru şi secretar prof. Victor Popa. (G.C.)

ASOCIAȚIA FEMEILOR ROMÂNE „SOLIDARITATEA” – filiala Târgovişte Asociaţia se înfiinţează după Primul Război Mondial, sub preşedinţia Elenei Stematiu. Scopul său era solidaritatea femeilor române.

Sunt organizate acţiuni diverse: conferinţe de propagandă religioasă, articole în presă, colaborarea cu instituţii judeţene, întâlniri cu cetăţenii ş.a. În activitatea asociaţiei, un sprijin important vine din partea preotului şi avocatului Constantin Niţescu. (M.C.)

ASOCIAȚIA ÎNVĂȚĂTORILOR Asociaţia a fost înfiinţată la Târgovişte în anul 1919 sub conducerea lui Constantinescu Vişoara şi avea ca scop promovarea şi apărarea intereselor învăţătorilor. S-au depus eforturi pentru realizarea unei Case de economie, credit şi ajutor a corpului didactic, promovarea unor frumoase acţiuni culturale, reorganizarea învăţământului în noua realitate determinată de Marea Unire din 1918. Evoluţia asociaţiei a fost influenţată de noul context politic de după 23 august 1944. Astfel, la începutul anului 1945, în locul vechiului Comitet de conducere este aleasă o Comisie interimară: învăţătorul Ion Costache – preşedinte, Damian Popescu – vicepreşedinte, Valeriu Bucur (Moroieni) – secretar contabil, Constantin Florescu (Pucioasa) –casier, Victor Ghiculescu (Moroieni) – membru. Se tipăresc două numere din revista „Graiul Dâmboviţei” pentru a se prezenta perspectivele Asociaţiei, avându-se în vedere cerinţele noii legi a învăţământului. Pe 11 martie 1945 are loc Congresul învăţătorilor care votează transformarea Asociaţiei în Sindicatul învăţătorilor condus de un Comitet prezidat de Ion Costache. Din Comitet făceau parte învăţători distinşi, din diferite zone ale judeţului. În iulie 1946, Adunarea generală a Sindicatului învăţătorilor votează preluarea patrimoniului fostei Asociaţii a învăţătorilor, între care se găseau un cămin, o bibliotecă ş.a. În cursul anului 1946 se înfiinţează mai multe obiective destinate cadrelor didactice: Banca învăţătorilor condusă de Ion Alecu, Cooperativa „Armonia”, case de odihnă la Pucioasa şi Vulcana-Băi. Conducerea Sindicatului era formată din: Ion Costache – preşedinte, Gheorghe Popescu, Titu Niţescu, Ion Alecu, Petre Ilie, Ion Butăroiu, Grigore Mărgulescu. În anii care au urmat, cadrele didactice îşi vor consolida organizarea sindicală. (M.C.)

ASOCIAȚIA LUPTĂTORILOR DIN DECEMBRIE 1989 Este înfiinţată la 12 iunie 1990 sub denumirea „Asociaţia Apolitică «Târgovişte»”, iar la scurt timp se schimbă în „Asociaţia 22-25 Decembrie”, pentru ca din 1994 să poarte titlatura actuală: „Asociaţia Luptătorilor din Decembrie 1989”. Scopurile asociaţiei: reprezentarea şi apărarea revoluţionarilor dâmboviţeni din decembrie 1989. Preşedinţi: Ilie Petre Ştirbescu, Petre Neamţu, Vasile Duţă, Ion Badea. (G.C.)

ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ „CULTUL EROILOR” La 1 octombrie 1996 este înfiinţată Filiala „Mihai Viteazul” Dâmboviţa a Asociaţiei Naţionale „Cultul Eroilor”. Cu toate că atât Asociaţia, cât şi filiala s-au

creat prin ordin al Ministrului Apărării Naţionale, ca organizaţii aparţin atât vieţii militare, cât şi societăţii civile. Programul filialei, care reiese din Statutul Asociaţiei, cuprinde: educarea în spirit patriotic a cetăţenilor prin valorificarea istoriei locale; conservarea şi restaurarea monumentelor comemorative de for public închinat eroilor dâmboviţeni din toate timpurile şi înălţarea altora noi; organizarea de manifestări aniversare şi comemorative dedicate unor momente şi personalităţi istorice. Conducerea filialei, de la înfiinţarea sa şi până acum: gl.bg. (r) Constantin Tănase, fondator; vicepreşedinte: col.(r) Gheorghe Şerban, col.(r) Emil-Cornel Petrescu; secretar: col.(r) Iulică Matei; prim-vicepreşedinte: col. (r) Ioan Popa, apoi dr. George Coandă, ambii fondatori. Filiala editează revista de cultură istorică şi de cinstire a eroilor neamului „Eroica”. Sediul filialei: Târgovişte, Cercul Militar, str. Justiţiei, nr. 1. (G.C.)

ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ A VETERANILOR DE RĂZBOI În luna mai 1985, din inițiativa unui grup de ofițeri în rezervă şi retragere, foști combatanți în cel de-al Doilea Război Mondial, ia ființă filiala „Mircea cel Bătrân” Dâmbovița. În conformitate cu prevederile Statutului Asociației, filiala dâmbovițeană are în evidență veteranii în viață şi văduvele veteranilor pe baza documentelor legale aflate în păstrarea Centrului Militar al judeţului Dâmbovița şi a Depozitului de Arhivă a Armatei de la Piteşti. Din rândurile membrilor filialei, este demn de a aminti acest fapt, au făcut parte generalul Victor Isăceanu, erou în cele două războaie mondiale ale secolului XX, şi generalul Ion Palade, mare „mutilat” în al Doilea Război Mondial – ambii au părăsit această lume la vârstă centenară – Cavaleri ai Ordinului „Mihai Viteazul”, general de brigadă în retragere Ion Petria şi căpitan în retragere Ion Popescu. Preşedinţii filialei de la înfiinţarea şi până la sfârşitul primului deceniu al secolului XXI: col. (r) Gheorghe Păunescu, gl.bg. (r) Gheorghe I. Diaconescu, col. (r) Nicolae Scarlat, gl.bg. (r) Stan Bădica. Sediul filialei: Târgovişte, Cercul Militar, str. Justiţiei, nr. 1. (G.C.)

ASOCIAȚIA PATRONALĂ A TĂBĂCARILOR (1831) A fost condusă de starostele Grigore Tabacu. Aceasta grupa cele şapte tăbăcării existente în oraş. (G.T./ C.V.)

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ PENTRU STRÂNGEREA LEGĂTURILOR CU UNIUNEA SOVIETICĂ (A.R.L.U.S.) Asociația, înființată la Târgoviște la finele anului 1944, avea ca scop popularizarea realizărilor din U.R.S.S. şi strângerea legăturilor româno-sovietice. Comitetul de conducere era format – așa cum scria ziarul „Chemarea” – „din cei mai de seamă cetățeni ai orașului”: avocatul Polizu Dragomirescu – preşedinte, prefectul Gheorghe

Popescu şi generalul Stere Ştefănescu, comandantul garnizoanei – preşedinţi de onoare, generalul Petrovici şi C. Vişinescu – vicepreşedinţi, dr. C. Ranetti – secretar general. La începutul anului 1948 avea peste 17 000 de membri şi 200 de cercuri în diverse localităţi şi instituții. Dispunea de o bibliotecă centrală la Târgovişte cu 2000 de volume şi de alte şapte biblioteci în Pucioasa, Fieni, Pietroşița, Voinești, Căndești, Nucet, Pietrari. Acțiunile desfășurate în Târgoviște erau variate: conferințe în sala „I.H. Rădulescu” susținute de personalități ale vieții politice şi culturale (colonelul Cheruvim – comandantul Şcolii Pregătitoare de Ofițeri de Cavalerie, avocații Polizu Dragomirescu şi Miluş Nicolescu, preotul Emil Popescu, profesoara Irina Brânduș ş.a.), programe artistice prezentate de Corala A.R.L.U.S. – condusă de avocatul C. Moldoveanu şi de şcolile din oraş în colaborare cu orchestra Şcolii de Cavalerie şi cu fanfarele reunite ale Regimentului 1 Care de Luptă şi Şcolii de Cavalerie, festivaluri de muzică şi poezie, distribuirea revistelor „Veac Nou”, „Vestea Nouă”, „Izvestia” şi „Pravda”, inițierea unor cursuri de limba rusă, sărbătorirea Zilei prieteniei româno-sovietice (Te-deum la Mitropolie, festival artistic la sala „Tudor Vladimirescu”), organizarea „Săptămânii cărții ruse” când se dădea o reducere de 15% pentru vânzarea cărților, articole în ziarul „Chemarea”, comemorarea scriitorilor sovietici, sărbătorirea Armatei Roșii prin cuvântări ținute de prefectul Gheorghe Popescu şi de Polizu Dragomirescu, vizite făcute la Târgoviște de personalități politice şi culturale venite de la București (generalul Vasiliu Răşcanu şi profesorul universitar Potop în 14 ianuarie 1945), prezentarea unor filme documentare despre U.R.S.S., amenajarea unor expoziții cu fotografii ş.a. În anii 1950-1960, A.R.L.U.S. devine o asociație puternică, având susținerea autorităților locale. Ziarul „Chemarea” menționa că la finele anului 1948 existau în județ 75 de biblioteci cu 5 000 de volume, 17 filme documentare şi se organizaseră în perioada 1944-1948 aproape 300 de conferințe. La începutul anilor '60, odată cu „distanțarea” României de U.R.S.S., rolul A.R.L.U.S. se diminuează. (M.C.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „CFR” Urmare a unor decizii de ordin administrativ prin care Arsenalul din Târgoviște a trecut de la Ministerul de Război la Direcția Atelierelor CFR sub titulatura Atelierele CFR Târgoviște, a fost înființată, în 1945, asociația sportivă „CFR” Târgoviște. A preluat de la fosta asociație sportivă „Arsenal” Târgoviște baza materială şi sportivii care activaseră aici. De la clubul sportiv „CFR” București au fost transferate la nou înființata „CFR” Târgoviște formațiile secundare de rugby şi fotbal. În asemenea condiții în sezonul 1945-1946 echipa de rugby „CFR” Târgoviște a activat în divizia „A”. Este prima formație din Târgoviște care a participat la întrecerile unui prim eşalon valoric

al sportului românesc. Echipa de fotbal „CFR” Târgovişte a evoluat un sezon în divizia „B” (1947-1948) şi 2 sezoane în divizia „C” (1946-1947 şi 1948-1949). Antrenorii echipei târgoviştene de fotbal „CFR” au fost Constantin „Bimbo” Ştefănescu (1946-1947) şi Gheorghe Scăeşteanu (1947-1948). Între fotbaliştii care au evoluat la „CFR” Târgovişte s-au aflat portarul Marin Alexandru (Țândărescu) şi jucătorii de câmp Mişu Ionescu, Costel Mehedinţi, Mircea Săndulescu, Nelu Briceag, Jean Ghindă, Alexandru Ciocea, Nicolae Stoian ş.a. În afară de formaţiile de rugby şi fotbal, la „CFR” Târgovişte a existat şi o echipă de volei (bărbaţi) care, în 1948, a participat la campionatul districtului Dâmboviţa. La 1 martie 1949, odată cu trecerea unităţii tutelare de la Direcţia Generală „CFR” la Ministerul Industriei Grele, asociaţia sportivă „CFR” Târgovişte şi-a încheiat activitatea. (A.B.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „METALUL” A fost înfiinţată în anul 1950 pe lângă Sindicatul din cadrul Uzinei Metalurgice. Poate fi considerată în fapt o continuatoare a grupărilor sportive târgoviştene „Arsenal” (1940-1944) şi „CFR” (1945-1949) care au funcţionat cu suportul economic al aceleiaşi întreprinderi (în timp şi-a schimbat denumirea şi forul tutelar). La momentul înfiinţării au fost organizate secţii de fotbal, handbal, volei, atletism, modelism. Ulterior au fost constituite şi secţii de box, popice, lupte, orientare turistică, şah, tenis, oină, arte marţiale etc., ele constituind baza sportului de performanţă timp de peste 6 decenii cât a existat această grupare. Până în 1990, în contextul vieţii economico-sociale existente în România acelor ani, prin intermediul asociaţiei sportive „Metalul” Târgovişte s-au derulat şi numeroase acţiuni în domeniul sportului de masă, gen campionate pe asociaţie, crosuri, Spartachiade, Daciade etc. la care participau anual mii de salariaţi din cadrul IUP. A beneficiat şi de pepiniera de talente care proveneau dintre elevii Şcolii Profesionale aflată în subordinea Uzinei. Aici mulţi dintre viitorii mari performeri ai „Metalului” de la lupte, box, fotbal, handbal etc. au primit primele noţiuni în sport. În interiorul acestei unităţi şcolare a fost amenajată o cochetă bază sportivă care a asigurat în mare măsură necesităţile de antrenament (pistă circulară de 200 m, sectoare de sărituri şi aruncări pentru atletism; teren multifuncţional pentru fotbal, handbal în 11, oină; 4 terenuri multifuncţionale pentru volei, handbal în 7, tenis; vestiare; grupuri sanitare; tribună metalică pentru 500 de spectatori; popicărie cu 4 piste etc.) şi, în unele cazuri, chiar pentru competiţii oficiale (popicăria; terenul de handbal în 7). Alături de această bază sportivă, asociaţia a mai avut ca infrastructură sportivă terenul de volei din incinta uzinei, popicării (în zona blocurilor de locuinţe de pe Şanţul Cetăţii adiacente Uzinei şi apoi la Stadion), sala de lupte de pe str. Dr. Marinoiu,

terenurile de tenis din Parcul Chindia. O bună perioadă de timp a avut în custodie şi Stadionul Municipal. După ce timp de un deceniu şi jumătate fusese „Numărul 1” în sportul târgoviştean, în vara anului 1972, „Metalul” primeşte o grea lovitură. Fotbalul şi luptele, cele mai bune două secţii ale sale, sunt preluate de nou înfiinţatul „Club Sportiv” Târgovişte. Momentul dificil a fost depăşit şi alte secţii (modelism, atletism) au preluat portdrapelul victoriilor, inclusiv pe plan internaţional. După 1989, activităţile sportive au fost restrânse secţiile dispărând pe rând. Ultimele care au rezistat au fost boxul, voleiul, artele marţiale, tenisul. Odată cu trecerea primilor ani din secolul XXI, după aproape 6 decenii cu realizări deosebite pentru istoria sportului târgoviştean, „Metalul” şi-a încheiat activitatea. În cadrul clubului au activat mai multe secţii. De-a lungul timpului conducerea asociaţiei sportive „Metalul” Târgovişte, din postura de preşedinte, a fost asigurată, de regulă, de directorul general al UUP/ IUP/ UPET sau de directorul adjunct. În această situaţie s-au aflat, între alţii, Ion Lăceanu, Marcel Toader, Traian Pătraşcu, Gheorghe Tzitzeclis, Ion Gavrilă, Valeriu Cucu ş.a. De menţionat că deşi aveau în subordine o întreprindere cu aproape 10.000 de salariaţi, ceea ce presupunea o activitate din punct de vedere profesional deosebit de dificilă şi stresantă, au exercitat cu pasiune, abnegaţie, bune rezultate şi, ceea ce este important de reliefat în zilele noastre, fără niciun fel de retribuţie această sarcină practic autoasumată. Este drept că au fost ajutaţi, din postura de secretari ai asociaţiei, de oameni dedicaţi fenomenului sportiv, buni cunoscători ai acestuia, precum Mircea Săndulescu, Dumitru Toma, Gică Arsene, Nicu Petre, Andrei Bartiş, Pavel Mureşan ş.a. (A.B.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „METALUL” – Secţia Aeromodelism, rachetomodelism A fost una dintre primele secţii înfiinţate în cadrul asociaţiei şi, în mod cert, prima care a adus acesteia succese în plan intern şi internaţional. În primele două decenii de existenţă activitatea s-a derulat pe disciplina aeromodelism, sportivul Ioan N. Radu câştigând titluri de campion al României în 1951 şi 1952 (în acest al doilea caz stabilind şi primul record naţional de seniori din istoria asociaţiei). Alături de el s-au mai remarcat prin rezultatele obţinute Liviu Ionescu, Gheorghe Băcăoanu, Ioan A. Radu, Şerban Gardon – toţi campioni naţionali în diferitele probe ale aeromodelismului. Începând cu sfârşitul deceniului şapte preocupările în domeniul modelismului s-au axat cu preponderenţă spre rachetomodelism. Pe această traiectorie s-a plasat şi secţia de la „Metalul” atât prin sportivii consacraţi deja enumeraţi cât şi prin mai tinerii nou veniţi. Pe lângă titluri, medalii, recorduri, în plan naţional apar şi primele succese în plan internaţional. Ioan N. Radu stabileşte în 1970 primul record mondial pentru „Metalul” Târgovişte (durată cu paraşuta – clasa

S3A; 17 minute 46 secunde), iar anul următor obţine primul titlu de campion mondial din istoria sportului târgoviştean (rachetoplane – clasa S4C; individual). Transferul său, în 1972, la nou înfiinţata societate „Astronautica” nu a lăsat urmări neplăcute în activitatea secţiei. Marian Coşoveanu stabileşte două recorduri mondiale (1978, 1979), este medaliat în 1981 de două ori cu argint la campionatele mondiale, iar la campionatele europene câştigă în 1984 titlul de campion continental şi alte două medalii de argint; Petre Nicolae devine campion mondial, 1994; dublu campion european, 1984; medaliat cu bronz la campionatele mondiale, 1987; iar la cele europene este medaliat cu argint, 1984 şi bronz, 1993; Ştefan Calcan a obţinut o medalie de argint şi una de bronz la campionatele mondiale din 1981; Gheorghe Băcăoanu a obţinut 2 medalii de bronz la campionatele mondiale din 1981; Nicolae Radu are o medalie de bronz la campionatele mondiale, 1987 şi una de aur la campionatele europene, 1988; Gheorghe Țuțulea şi Sănduț Vrabie (medaliaţi cu bronz la campionatele europene din 1993) întregesc lista supervalorilor pe care „Metalul” Târgovişte le-a dat sportului românesc în acest domeniu. Adăugând şi faptul că pe plan intern s-au câştigat aproape 100 de medalii la campionatele naţionale, au fost stabilite câteva zeci de recorduri naţionale, 3 sportivi au fost distinşi cu titlul de Maestru Emerit al Sportului iar alţi 8 cu cel de Maestru al Sportului avem imaginea secţiei celei mai prolifice în succese din întreaga istorie a „Metalului” Târgovişte. La aceasta a contribuit în mare măsură şi munca antrenorilor Liviu Ionescu, Gheorghe Băcăoanu, Ioan A. Radu. Activitatea s-a desfăşurat cât de cât normal în cadrul secţiei până în 1995, după care odată cu transferarea la alte grupări a ultimilor sportivi de valoare s-a pus şi aici punct. (A.B.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „METALUL” – Secția

Atletism A fost una din secțiile care au existat de la momentul înființării asociației. Timp de trei decenii activitatea a fost modestă, în special în ceea ce privește rezultatele. Principala preocupare a reprezentat-o în acei ani sportul de masă (crosuri, campionate între atelierele şi secțiile întreprinderii etc.). Venirea la sfârșitul anului 1983 în cadrul asociației a antrenorului Petre Murgoci şi a soției acestuia Elena Florea-Murgoci (considerată ca o tânără de perspectivă pentru atletismul românesc dar – până atunci – fără rezultate spectaculoase în carieră) a schimbat radical situația. Mai mult de un deceniu (1984-1996) Elena Murgoci a dominat cu autoritate plutonul alergătoarelor pe distanțe lungi (10.000 m, cros, semimaraton, maraton) din România, câştigând în acest interval de timp 12 titluri de campioană națională şi stabilind 8 recorduri naționale la respectivele probe. A obţinut rezultate excelente şi pe plan internațional concretizate într-un titlu de

campioană mondială la semimaraton – echipe (1993), un loc 4 la campionatele mondiale de cros – echipe (1987), un loc 5 la campionatele mondiale de semimaraton – individual (1993), un loc 4 la Jocurile Mondiale Universitare (1987, 10.000 m). Alături de ea antrenorul Petre Murgoci a mai obţinut rezultate bune şi cu alţi atleți pregătiți în cadrul secției precum Olga Toma (campioană națională de tineret), Florin Constantin, Constantin Călinescu (medaliați la campionatele naționale de tineret). (A.B.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „METALUL” – Secția

Box În cadrul secției de la „Metalul” boxul a avut ca prim reprezentant important pe Aurel Bartiş în deceniul şase. Perioada de vârf a activității secției au constituit-o deceniile opt şi nouă, atunci când antrenorii Ioan Tincău, Gheorghe Radu, Ion Titianu au adus în prim-planul boxului românesc nume precum Nicu Tamaş, Marian Predescu, Adrian Mihăilă (medaliați la campionatele naționale de juniori), Dumitru Ion (campion național de tineret) şi, mai ales, Marcel Constantin (campion balcanic de juniori, participant la campionatele mondiale de seniori) şi Ion Giurcă (medaliat cu argint la campionatul balcanic de seniori). (A.B.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „METALUL” – Secția

Fotbal A funcționat în perioada 1950-1972. În primul an de activitate echipa a activat în campionatul districtual, în perioada 1951-1955 în campionatul regional, iar din 1956 până în 1959 a evoluat în divizia „C”. A jucat doi ani (1959-1961) în divizia „B” după care a promovat, în 1961, pe prima scenă a fotbalului românesc, divizia „A”. A rezistat la acest nivel un singur sezon (1961-1962) după care a jucat 4 ediții consecutive în divizia „B”. Timp de 3 ani competiționali (1966-1969) echipa a fost nevoită să evolueze în divizia „C”, după care a repromovat în „B” unde a evoluat până în 1972 când formația a fost preluată de nou înființatul „Club Sportiv” Târgovişte. Bilanțul secției de fotbal include o participare în divizia „A”, 9 în divizia „B”, 6 în divizia „C”, 5 în campionatul regional, una în campionatul districtual. La acestea trebuie adăugat titlul de campioană a țării la juniori obținut în 1953, practic primul mare succes într-un sport de echipă din istoria sportului târgoviştean. Această performanță a fost obținută de formația Ghibănescu-Drăghici, Dumitrescu, Popescu-Ionescu, Rociu-Bărăgan, Anica, Petrescu (Cotârlan), Tabarcea, Chiriță, condusă de antrenorul Ştefan Vasile. Alte „echipe” importante din istoria fotbalului metalurgist târgoviştean au mai fost cele din 1955, când s-a promovat în divizia „C” (V. Radu, Calman-Dumitrescu, Saita, N. Ionescu I, E. Popescu, Sterescu, Cătescu, Săndulescu, Bădin, Al. Georgescu, Tabarcea, Demetrescu, Gruia ş.a., antrenor Marin Alexandru) sau

cea din 1959 când s-a promovat în divizia „B” (V. Radu, Andrei, Hurucu-E. Popescu, Tomescu, Matei, M. Nițescu, Paleru, Moiescu, Prodanciuc, Necșoiu, Rociu, Gruia, Al. Georgescu, Chiriță, Neagu ș.a., antrenori Marin Alexandru – în campionat, și Valentin Stănescu – la barajul de promovare). „Cea mai frumoasă” echipă din istoria fotbalului metalurgist târgoviștean, a fost, probabil, cea din 1961 care, sub conducerea antrenorului Valentin Stănescu a reușit prima promovare în divizia „A”. Lotul era alcătuit din Andrei, Hurucu-Tomescu, Matei, E. Popescu, A. Georgescu, M. Nițescu, Prandea, Sitaru, Mureșan, Cazacu, Prodanciuc, Știeber, Cruțiu, Moiescu, Paleru, Barac, C. Ionescu I, Neagu, Bălășescu. De-a lungul anilor la „Metalul” Târgoviște au evoluat fotbaliști care la timpul respectiv au jucat în echipele naționale ale României de tineret (Mureșan – 1961, Turcu – 1969) sau de juniori (Andrei – 1961, Cornel Dinu – 1965-1966, N. Ionescu II – 1966-1967, Bărbulescu – 1967, B. Grigore – 1968-1969, D. Georgescu – 1969, Sava – 1969-1970). Andrei, Dinu, Ionescu și Grigore au evoluat și în prima reprezentativă a țării. (A.B.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „METALUL” – Secția Handbal A fost una din secțiile înființate concomitent cu constituirea asociației. În prima perioadă de activitate a acestei secții (deceniul șase) în România (implicit și la Târgoviște) se practica handbalul în 11. Echipa a avut evoluții bune în campionatul regional, pe care l-a și câștigat în 1955, după care a depășit și fazele de calificare pentru divizia „B”. Ca atare în ediția 1956 a celui de al doilea eșalon valoric al handbalului masculin românesc a evoluat și formația târgovișteană. Lotul „Metalului” includea, între alții, pe portarul Gavrilă Calman și jucătorii de câmp Marin Doncu, Nelu Doncu, Fane Moiescu, Andrei Bartiș, Gică Arsene, Gheorghe Topai, Ion Anghelescu, Gicu Gănescu, Nicu Petre, Ionel Petre, Stelică Nicolescu ș.a. La începutul deceniului șapte handbalul în 11 a fost înlocuit (pe plan internațional și intern) cu handbalul în 7. Schimbarea „nu a fost agreată” de conducerea asociației care timp de aproape un deceniu nu a mai avut practic activitate în cadrul secției de handbal. Lucrurile au reintrat în normal după reforma administrativ-teritorială din 1968 când a fost reînființată echipa masculină de handbal. După câțiva ani de participare la campionatul județean (pe care l-a și câștigat în mai multe rânduri, ceea ce i-a permis să participe, fără succes însă, la fazele interjudețene de calificare în divizia „B”), a reușit în 1976 să promoveze în cel de al doilea eșalon valoric al handbalului masculin românesc. Lotul era compus, între alții, din Ionel Pavelescu și Adrian Vlad (portari) Gheorghe Ion, Stelian Roșca, Nicolae Mazăre, Ion Munteanu, Nicolae Palaș, Simion Panait, Victor Burdea, Dacian Iorga ș.a. (jucători de câmp). Echipa a rezistat un singur sezon în divizia

„B” după care a revenit în campionatul județean. A activat aici reușind să câștige în mai multe rânduri titlul la acest nivel valoric ceea ce i-a permis să participe la baraje pentru divizia „B” dar acest deziderat nu a mai putut fi atins. Dintre antrenorii care au activat în cadrul secției handbal amintim pe Andrei Bartiș, Emilian Milea, Mihai Casandrescu, Gheorghe Ionescu, Simion Panait. Timp de doi ani (1981, 1982) a existat în cadrul secției și o echipă feminină de handbal care a participat, fără rezultate deosebite, la întrecerile campionatului județean. După 1989 secția de handbal a fost desființată. (A.B.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „METALUL” – Secția Lupte Luptele au început să fie promovate în mod organizat în cadrul asociației odată cu venirea ca antrenor la Târgoviște a lui Seidamed Azizi. În primii ani de activitate (1962-1967) s-a mers în paralel cu practicarea celor două ramuri ale acestui sport (libere și greco-romane). Au apărut rapid și primele succese concretizate în obținerea de titluri și medalii, la ambele stiluri, la campionatele naționale de juniori (frații Pătrașcu, Neicev, Chiva). Începând cu anul 1968, atunci când echipa de libere a promovat în divizia „A”, sportul luptelor în cadrul secției s-a concentrat pe acest stil. Timp de 5 ani (1968-1972), cât a mai activat în cadrul asociației, echipa a fost permanent între fruntașele primei divizii, între componenții acesteia aflându-se, între alții, frații Pătrașcu, Iatagan, Neicev, Apostescu, Radu, Grigoraș, Dima, Tarbă, Dumitrică, Brașoveanu, Cornea, Cristea. Au fost obținute importante succese și la concursurile individuale, atât pe plan internațional (Iatagan – vicecampion balcanic) cât și intern (Neicev – campion național de seniori; frații Pătrașcu, Iatagan, Dima, Tarbă, Grigoraș – medaliați la campionatele naționale de seniori; frații Pătrașcu, Apostescu, Dima – campioni naționali de juniori; Bordeș, Canache, Bălcescu, Cornea, Brașoveanu ș.a. – medaliați la campionatele naționale de juniori). Din vara anului 1972 secțiile de fotbal și lupte și-au încetat activitatea în cadrul asociației „Metalul” fiind transferate în totalitate (sportivi, antrenori, bază materială) la nou înființatul „Club Sportiv” Târgoviște. (A.B.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „METALUL” – Secția Oină A fost o secție cu realizări notabile în cadrul asociației, în special în perioada 1977-1989. Atunci, sub conducerea antrenorului-jucător Mircea Iordache și cu aportul unor sportivi precum Marian Irimescu, Nicolae Ilie, Ion Ianculescu, Ion Cârstoiu, Constantin Ioana, Aurel Matei ș.a. s-a reușit câștigarea a trei locuri III în finala Cupei României (1979, 1980, 1981) și patru calificări în finalele campionatelor naționale concretizate în locuri 4-8 în ierarhia internă anuală a sportului nostru național. (A.B.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „METALUL” – Secția

Popice Acest sport apare în peisajul local în a doua jumătate a deceniului șase când formația „Metalul” activa în campionatul raional. După reforma administrativ-teritorială din 1968, participă cu regularitate la întrecerile campionatului județean pe care îl câștigă în mai multe rânduri în perioada 1969-1989, ceea ce i-a permis să participe la întrecerile pentru calificarea în divizia „A” lucru însă nereușit. Dintre numele mai importante care au evoluat în cadrul secției în acele timpuri sunt de reținut Nicolae Radu, Mihai Grigorescu, Nicolae Nițu, Dumitru și Cezar Lebădă (tată și fiu), Mihai Tănase, Alexandru Ruxandra, Ștefan Ispas ș.a. Venirea în 1988 ca antrenor a maestrului emerit al sportului Ilie Băiaș a condus la o îmbunătățire radicală a procesului de instruire și rezultatele au apărut în scurt timp. Ca atare, în 1990 echipa a promovat pe prima scenă a acestui tradițional sport din România, respectiv în divizia „A”. Lotul care a reușit această performanță notabilă a fost alcătuit din frații Ion și Constantin Grigorescu (fiii lui Mihai Grigorescu, menționat mai sus), frații Virgil și Daniel Dorin, Mircea Lepădatu, Marius Condurachi, Daniel Ioniță, Marin Stana. Din păcate, situația economico-financiară a SC UPET SA nu a permis să i se asigure echipei un sprijin material adecvat pentru a activa în continuare în condiții decente. Ca atare, antrenorul și cei mai buni jucători s-au transferat la alte echipe, nu înainte însă de a aduce în panoplia de succese ale asociației medalii la campionatele naționale individuale de seniori sau juniori. Unii dintre ei (I. Grigorescu, V. Dorin) au câștigat titluri și medalii și la campionatele mondiale dar în acel moment ei nu mai erau legitimați la „Metalul”. (A.B.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „METALUL” – Secția

Tenis A fost înființat ca secție în cadrul asociației în anul 1972, la inițiativa antrenorului Ion Stănescu. Primele rezultate notabile au fost obținute în 1977 de Daniel Stănescu – fiul antrenorului, vicecampion național de juniori 17-18 ani. Anul următor echipa „Metalul” Târgoviște a promovat în divizia națională a juniorilor. Începând cu 1979 alături de Ion Stănescu începe să lucreze ca antrenor în cadrul secției și Sorin Erlic. În 1981 echipele de bărbați (Daniel Stănescu, Daniel Bucătaru, Dan Oprea, Andrei Mârza, Marian Sitaru, Liviu Iliescu, Răzvan Costache) și femei (Camelia Chiriac, Florentina Curpene, Rodica Marin, Daniela Voinea) au promovat în divizia națională de seniori. În primul an de activitate pe prima scenă a tenisului românesc (1982) echipa feminină a intrat în posesia medaliei de bronz, iar cea masculină s-a situat pe locul 6. Același loc 3 în ierarhia internă a fost obținut de echipa feminină și în edițiile 1984 și 1992 ale campionatului, iar în anii 1986 și 1987 s-a situat pe locul 4. Echipa de junioare a obținut medalia de argint la campionatele naționale din 1986. Alte nume

importante de sportivi care au activat în cadrul secției de tenis au fost Claudia Neacșu, Victorița Neacșu, Sorana Cârstea, Sonya Dic, Robert Niță, Laurențiu Erlic, Cosmin Pătrașcu, Alexandru Nomicos, frații Adnan și Rașed Al Mahmoud. În perioada 1983-1992 a existat o convenție de colaborare (sportivii activând cu dublă legitimare) între secțiile de tenis de la „Metalul” Târgoviște și „CSS” Târgoviște. În anul 2007 sportivii și antrenorul de la „Metalul” au fost preluați de „Clubul Sportiv” Târgoviște și ca atare secția s-a desființat. (A.B.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „METALUL” – Secția

Volei A fost una dintre primele secții care a activat în cadrul asociației, cu o echipă de bărbați. Timp de două decenii rezultatele au fost modeste formația nereușind să depășească stadiul de campionat raional. Un prim semn de revigorare apare în perioada 1968-1971 când sub îndrumarea antrenorului Enache Tudose echipa ajunge să se lupte pentru întâietate în campionatul județean. Anumite nemulțumiri îl fac pe antrenor să se retragă și drept urmare între anii 1972-1983 practic nu a mai existat activitate la această secție. Impasul a fost depășit în 1984, antrenorul E. Tudose a revenit și după numai doi ani formația a promovat în divizia „B”. A avut atunci în componență pe jucătorii Costinel Petre, Ion Dobre, Ion Atanasiu, Macedon Popescu, Reinhold Guip, Ion Oprea II, Adrian Anton, Danil Zepiși, Dragoș Clipea, Horia Scurtescu, Emil Alexe. 14 ediții de campionat echipa a activat fără întrerupere în divizia „B”. În acest timp la conducerea formației au mai fost antrenorii Nicolae Groza, Gheorghe Vasile, Ion Oprea II, Florin Pană, iar lotul de jucători a fost împrăștiat cu Liviu Țăieru, Valentin Tastaman, Cristian Matei, Georgică Dumitru, Marin Pantilin, Adrian Bondilă, Dragoș Bizdrigheanu, Ștefan Ștefură. În anul 2000, pe fondul unor probleme de ordin economic echipa de volei „Metalul” Târgoviște a fost preluată de „Cimentul” Fieni. (A.B.)

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „METALUL” – Secțiile

Orientare Turistică, Șah, Arte Marțiale Au avut activități pe perioade mai scurte de timp și fără rezultate deosebite în planul performanței sportive. (A.B.)

ASOCIAȚIA TÂRGOVIȘTENILOR ȘI DÂMBOVI-

TENILOR Asociația se constituie pe 21 noiembrie 1943 cu scopul „de propășire, sub toate aspectele a Târgoviștei, întreprinsă de administrație și asociațiile culturale locale”. La conducerea Asociației se aflau personalități politice, militare și culturale: general G.T. Potopescu – președinte, I.A. Brătescu-Voinești, preotul Nae Popescu și C. Dimitriu – președinți de onoare, avocatul I.C. Nicolaescu, profesorul Vasile Haneș, prefectul C. Bengliu și primarul Lazăr Petrescu – vicepreședinți. La înființare se hotărăște editarea revistei „Curierul”, după numele celei editate de Ion Heliade

Rădulescu şi se trimit telegrame regelui Mihai I şi generalului Ion Antonescu. Asociaţia organizează diverse acţiuni culturale: şezători, conferinţe, serate muzicale, dezbateri etc. (M.C.)

ASOCIAȚIA TURISMULUI POPULAR (A.T.P.)

Asociația a fost înființată în noiembrie 1948 la Târgoviște, având ca scop „să antreneze masele celor ce muncesc în vizitarea frumoaselor peisagii pe care le oferă solul țării noastre”. Cu sprijinul A.T.P. se organizau duminica și de sărbători „excursii muncitorești” pe diverse trasee dâmbovițene și din țară, cuprinzând și vizionarea unor spectacole artistice. În vederea dezvoltării turismului, A.T.P. înființează o școală de cadre pentru instructori unde erau învățate noțiuni teoretice și se organizau acțiuni demonstrative privitoare la practicarea turismului. De asemenea, se organizează tabere de schi și sunt popularizate în întreprinderile din Târgoviște și din județ beneficiile participării la excursii în județ și în țară. (M.C.)

A.S.R. WILHELM DE HOHENZOLLERN (fiul ASR

Princepului Leopold de Hohenzollern) În 1905 a fost comandant onorific al Regimentului III Dâmbovița Nr. 22. Cu prilejul zilei de 10 mai, Jubileul de 40 de ani de domnie a Regelui Carol I, regimentul având în frunte noul comandant a defilat la București în fața regelui Carol I. După defilare Wilhelm de Hohenzollern a invitat corpul ofițerilor la o recepție la Palatul Cotroceni, prilej pentru dezvelirea unui tablou ce-l reprezenta pe prinț în uniformă de colonel al Regimentului III Dâmbovița Nr. 22, operă a pictorului Feraris. Totodată au fost înmânate actele pentru ridicarea unui colet de la mesageria gării Târgoviște ce conținea o veselă de porțelan de Saxa și tacâmuri de argint gravate cu blazonul Casei de Hohenzollern necesare noului Cazino al ofițerilor construit în 1906. Comandantul onorific al regimentului obișnuia să facă inspecții la regiment mai ales în preajma organizării unor manevre militare. Mărturii fotografice despre aceste inspecții cele mai importante și care se păstrează sunt cele din 1910 când prințul vizitează regimentul, dar și monumentele istorice ale orașului. (G.T./ C.V.)

ASTRONAUTICA Apare din septembrie-octombrie

1968. Revistă de astronautică și rachetomodelism a Societății Științifice a elevilor de la Liceul „Grigore Alexandrescu”, director prof. Ilinca Radu. Actualmente apare la Colegiul Național „Constantin Carabella” din Târgoviște. Este prima revistă cu profil de rachetomodelism din țară și a doua din lume. Între 1968-1969 multigrafată, apoi tipărită. Între 1975-1983 apare cu subtitlul „Revista societății tehnico-științifice a elevilor de la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște”. Activitatea Societății și a revistei (pe care a inițiat-o) este condusă de Ioan N. Radu, având de-a lungul anilor

comitete de redacție formate din profesori și elevi ai liceelor târgoviștene. În paginile revistei semnează: prof. Nicolae Hangea, acad. Elie Carafoli, acad. Caius Iacob, savant Henri Coandă, acad. Nicolae Teodorescu, gen. Ștefan Ispas, I.M. Ștefan, Romulus Vulpescu, Vasile Loghin, alături de târgoviștenii: Ilinca Radu, Ghiță Virginia, Victor Brânduș, Gheorghe Bârlea, Constantin Drăghici, Eugen Fruchter. Pe lângă paginile cu conținut științific întâlnim creații poetice originale de: George Coandă, Valentin Ciocșan, Lucian Grigorescu, ceea ce demonstrează o paletă mai largă a profilului revistei. Apreciată favorabil în presa de specialitate din străinătate. (V.P.)

AȘEZAREA TÂRGOVIȘTEI Situată exact în mijlocul unui triunghi – aceasta este imaginea administrativ-teritorială a județului Dâmbovița –, Târgoviștea este așezată și aproape de centrul geografic al Europei. Această dispunere este confirmată, dacă privim cu atenție pe harta continentului, de distanțele aproape egale care o despart de capul Nord (Norvegia) și de Capul Matapan al insulei Creta (Grecia) pe direcția nord-sud, și de Munții Urali (Federația Rusă), și Capul Roca din Portugalia (de la est la vest). Și tot central se află așezată și în orizontul emisferei septentrionale, la egală distanță între Polul Nord și Ecuator. O altă confirmare a unui astfel de loc privilegiat, și pe continent, și în contextul emisferei, este poziționarea sa la încrucișarea paralelei de 44° 56' latitudine nordică cu meridianul 25° și 28' longitudine estică. Târgoviștea este bordată la est și la nord de desfășurarea domoală a dealurilor de încrețire, iar la vest și la sud de una din limitele nordice ale Câmpiei Române. Este vorba de Câmpia subcolinară (înaltă) a Târgoviștei, subdiviziune a Câmpiei piemontane a Ialomiței. Altitudinea maximă a reliefului în arealul târgoviștean este de 295 m, în cartierul Suseni – străvechea vatră a orașului –, iar cea minimă este de 265,4 m, în apropierea cartierului Matei Voievod. Altitudinea absolută față de nivelul mării este de 280,52 m, localizată fiind exact acolo unde își dezvoltă eleganța arhitecturală Primăria municipiului. Este relevantă dispunerea, așadar, a Târgoviștei, pe de o parte, la est și nord, în peisajul unui relief cutat și pitoresc, înălțându-se treptat spre masivitatea maiestuoasă a Bucegilor, iar pe de altă parte, la vest și sud, în zarea landsaftului Câmpiei Române din interfluviul Dâmbovița – Ialomița. Este o dispunere benefică pentru legăturile rutiere și feroviare cu București (80 km) și Ploiești (50 km), și rutiere cu Brașov (110 km) și Pitești (74 km). Or, această așezare într-o zonă de contact a Subcarpaților cu Câmpia Română, drenată de râul Ialomița, oferind reale și numeroase profitabilități evoluției existenței umane, a îngăduit, încă din protoistorie, manifestări de civilizație incipientă. Așa cum susține marea cercetătoare Marija Gimbutas, la sfârșitul

neoliticului şi începutul epocii Bronzului, adică în urmă cu aproximativ 4000-4500 de ani, „România este vatra a ceea ce am numit Vechea Europă [...] A devenit [...] evident că această străveche civilizaţie europeană precede cu câteva milenii pe cea sumeriană [...]. Care Veche Civilizaţie Europeană a cunoscut aşezări urbane, cu sistem de scriere şi temple complicat ornamentate [...] în numeroase variante regionale care prezintă tradiţii bine dezvoltate [...] şi în organizarea cultică”. Şi această vatră a Vechii Europe era locuită – ne încredinţează Nicolae Densuşianu – de hiperboreeni sau pelasgi. Pe acest fundal motivant s-a lansat o ipoteză incitantă, şi anume aceea conform căreia în geospaţialitatea preromânească a existat de-a lungul râului Aurumetti (se pare pelasg/prototrac = „Fire de aur”) / Naparis (getodac = „Cerescul / Divinul”), Ialomiţa de astăzi, un „imperiu”, al arimilor, cu capitala la Tergaistai („Casa Împărătească”), care şi-ar fi avut aşezarea exact pe locul Târgoviştei actuale. (G.C.)

ATANASIU, Alexandru (21.XII.1946, Târgovişte) Matematician, cercetător ştiinţific. Absolvent al Liceului „Constantin Carabella”. Urmează cursurile Facultăţii de Matematică din cadrul Universităţii Bucureşti, iar după absolvire (1970) rămâne aici ca asistent universitar. Parcurge toate etapele carierei didactice, devenind profesor universitar în anul 2001. Doctor în ştiinţe (1977). Este specialist de renume în domeniul matematicii şi al informaticii. Deschide noi orizonturi de cunoaştere, predând cursuri despre translaţii şi automate, codificare şi criptografie, construirea matematică a compilatoarelor ş.a. Autor a numeroase lucrări, cursuri şi articole de specialitate, publicate în ţară şi în străinătate. Membru al Comitetului european Eurologo. Recenzor la Computing Review. (M.C.)

ATANASIU, Cornelia (4.VI.1945, Târgovişte) Poetă, om de ştiinţă. Cursuri primare, gimnaziale şi liceale în Târgovişte (1962). Absolventă a Facultăţii de Horticultură a Institutului Agronomic Bucureşti (1967). Doctorat în botanică cu tema „Studiul indicelui de calitate al seminţelor de vinete şi al factorilor care îl influenţează” (1979). Din 1967 cercetător ştiinţific la „Institutul de Cercetări pentru Legumicultură şi Floricultură” Vidra până în 1984, după care lucrează în sectorul productiv. Publică lucrări de specialitate cu caracter tehnologic sau descriptiv, participă la sesiuni de comunicări. Debut editorial cu volumul de versuri „De sub tăceri” (1999) urmat de „Somnul cumpenelor” (1999) şi „Din cuiburi de lumină” (2004). Redactor la Editura „Vasile Cârlova”, secretar literar (1993-2002) al acesteia, unde îngrijeşte o serie de antologii. Autoare de versuri haiku, încărcate de simboluri. Dintre acestea cel al Curţii Domneşti din Târgovişte unde „coloanele sprijină / cerul şi timpul”, „Stoluri de păsări / rotesc cerul şi apa... / mării de seară”. (V.P.)

ATANASIU, Vasile (25.V.1886, Târgovişte – 6.VI.1964, Bucureşti) Absolvent al şcolii primare în Târgovişte al Liceului Militar din Iaşi, al Şcolii Militare de Ofiţeri de Artilerie şi Geniu şi al Şcolii Superioare de Război din Bucureşti. Participă la Primul Război Mondial şi este avansat de la gradul de sublocotenent la gradul de general de armată. A fost numit succesiv în diferite funcţii de răspundere de la comandant de baterie la comandant al Armatei I Române, de şef al Direcţiei Superioare a Artileriei şi Inspector general de armată. S-a acoperit de glorie la comanda Armatei I Române pe Frontul de Vest în al Doilea Război Mondial, mai ales în cadrul ofensivelor din Slovacia şi Cehia. În timpul războiului a reorganizat structurile unităţilor de artilerie de toate categoriile conform cerinţelor unei conflagraţii moderne vizând cooperarea cu trupele de infanterie şi tancuri. Este autorul lucrării „Armata I Română în campania din Vest”, apărută în 1945, şi care, din ordinul forţelor sovietice de ocupaţie, a fost interzisă şi dată la topit. Grade militare: sublocotenent – 1907, locotenent – 1910, căpitan – 1915, maior – 1917, locotenent-colonel – 1920, colonel – 1928, general de brigadă – 1935, general de divizie – 1940, general de corp de armată – 1942, general de armată – 1945, trecut în rezervă în 1848. Funcţii: comandant al Corpului 3 Armată (22 iun. 1941 – 20 mart. 1943), inspector şi director superior al artileriei în Subsecretariatul de Stat al Armatei de Uscat (20 mart. 1943 – 12 febr. 1945), comandant al Armatei I (13 febr. 1945 – 20 mai 1946). I s-au conferit numeroase distincţii printre care ordinele „Steaua României” (clasele a III-a şi a IV-a), „Mihai Viteazul cu spade” (clasa a III-a), „Suvorov”, „Leul Alb” cehoslovac, medalia „Victoria” – sovietică. (G.T./G.C.)

ATHANASIU, D. Tache Dimitrie (1872 – aprilie 1946) Ziarist, consilier judeţean, ajutor de primar, om politic. Urmează Şcoala de Meserii a Arsenalului Armatei din Bucureşti. Dotat cu o voce frumoasă şi cu talent actoricesc, este atras de teatru, fiind solicitat de diferiţi directori de trupe precum Aristiţa Romanescu şi Grigore Manolescu. După un timp se stabileşte la Târgovişte şi lucrează ca desenator la Serviciul tehnic al judeţului şi apoi ca funcţionar la Prefectură. În 1905 îi propune prefectului Grigore Cair construirea unui teatru, cu anexe pentru sport, realizându-se cunoscuta „Sală de arme” (1906-1907). Intră în politică, fiind atras de Nicolae Filipescu şi de Partidul Conservator. Scrie articole tăioase în ziarul „Epoca” a lui Nicolae Filipescu, abordând probleme sociale şi politice. Devine un gazetar cunoscut. În anii 1928-1930 şi 1932-1934 scoate gazeta săptămânală „Gura Târgoviştei”, „organ independent pentru propăşirea gospodăriilor publice şi pentru binele obştesc”. Articolele sale fac o „radiografie” a societăţii târgoviştene în prima jumătate a secolului al XX-lea. (M.C.)

ATELIERE MECANICE (din prima jumătate a secolului XX)

Iulius Bartiş (str. Vasile Dumitrache, nr.20); Moşdantă Alexandru (str. Vasile Dumitrache nr. 22); Costescu Mihail (str. Plt. Dişescu Stan); Moisescu Ilie (str. Nicolae Filipescu); Rădulescu Ioan (str. I.C. Brătianu); Stănescu Alexandru (str. Plt. Dişescu Stan); Marinescu Florea (str. Vasile Dumitrescu, nr. 24); Pascu Recu (B-dul Castanilor, dotat cu strunguri de fier); Balaş Kis (str. Cătuneni, dotat cu strunguri de fier); Iosif Boga (str. Cătuneni); Giuseppe Listuzzi (str. Libertăţii); N. Teodorescu (cuţitarul din Obor); Atelier de prelucrare a metalelor „Izbânda”, proprietar Rădulescu Ioan (str. Plt. Dişescu Stan), aici a funcţionat şi o turnătorie de clopote, de busturi, statui, ornamente de bronz şi piese de motoare. (G.T./ C.V.)

ATENEUL CULTURAL „GR. ALEXANDRESCU”

A fost înfiinţat la 17 martie 1929 şi a funcţionat pe lângă Şcoala Primară de Fete Nr. 1 din Târgovişte. Preşedintele comitetului de iniţiativă, Aurel Ionescu, evidenţia că menirea Ateneului era de a îndruma poporul pe calea muncii şi propăşirii şi de a completa educaţia membrilor săi. Au fost desemnaţi ca membri de onoare Smara Gheorghiu şi I. Al. Brătescu-Voineşti, colonelul G. Andreescu, I. Nămolosanu, directorul Şcolii de Meserii, profesorul A. Mihăilescu, avocatul G.S. Constantinescu, iar ca bibliotecar a fost numit P. Petrescu. (M.O.)

ATENEUL POPULAR A funcţionat cu sprijinul mai multor intelectuali dar şi al directorului Liceului „Ienăchiţă Văcărescu”, I. Diaconescu, care a amenajat amfiteatrul pentru a se putea desfăşura conferinţele în bune condiţiuni. Printre conferenţieri s-au aflat Pamfil Şeicaru (Despre fascism), dr. I. Puţureanu (Cunoştinţe şi probleme în tuberculoză), Nae Ionescu (Ce e libertatea?), acad. Profesor N. Popescu, Ioan Petrovici, I. Valeri (Universitatea Bucureşti), C. Vîforeanu (procuror general), V. Stroescu (Despre sonicitate), Ionel Teodoreanu, Liviu Rebreanu, I.C. Vissarion, Smara, V.V. Haneş, Ed. N. Săulescu, Victor Brâncuş. A funcţionat între 1920-1932. (M.O.)

AURORA DÂMBOVIŢEI Apare o dată pe săptămână la Târgovişte în perioada 1 august – 7 noiembrie 1885 la

Tipografia Theodor Michăescu. Redactori: Al. G. Penescu şi Gv. I. Caîr (până la 14 octombrie). (V.P.)

AVANGARDA PRESS Subtitrată „Publicaţie săptămânală de informaţie”, apare la 29 octombrie 2008; editor: SC Time Press SRL. Director general: Elena Oprescu. Publicaţie organizată pe pagini specializate: „Administraţie” (2), „Actualitate” (3, 4, 5, 8), „Utile” (6), „Sport” (7). Îşi încetează apariţia în iunie 2009. (G.C.)

AVÂNTUL DÂMBOVIŢEI Organ al apărării intereselor cetăţeneşti. Târgovişte 10 februarie 1929. Director: Stelian Mircea Ionescu. Tipografia „Dâmboviţa” din Târgovişte. De la nr. 6 la nr. 8 (1929) apare cu subtitlul „Ziar săptămânal sub conducerea unui comitet”, iar de la nr. 9 cu subtitlul „Gazetă săptămânală” (V.P.)

AVOCATURA STATULUI DÂMBOVIŢA Începuturile instituţiei sunt legate de promulgarea Legii pentru instituirea corpului de avocaţi de pe lângă Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii Publice, la 17 aug. 1861. Secularizarea averilor mănăstireşti, în dec. 1863, duce la o mai bună precizare a atribuţiilor instituţiei pe linia reprezentării intereselor statului în procesele legate de delimitarea hotărârilor şi administrarea intereselor domeniilor funciare trecute în proprietatea publică. După cum rezultă dintr-un sigiliu din anul 1850, în judeţul Dâmboviţa exista deja un avocat al Departamentului Credinţei pentru acest judeţ, însărcinat cu rezolvarea problemelor legate de administrarea moşiilor mănăstireşti închinat. Acelaşi sigiliu era folosit de Nicolae Fundăţeanu, care în mai 1864 era avocat al judeţului Dâmboviţa însărcinat cu reprezentarea în justiţie a intereselor statului în procesele legate de moşiile secularizate. Atribuţiile instituţiei, ca parte componentă a aparatului exterior al Ministerului Agriculturii şi Domeniilor, sunt şi mai bine fixate prin Legea din 28 mar. 1872. O altă lege care a marcat evoluţia Avocaturii Statului a fost aceea din 9 mai 1933, prin care este organizat Corpul Avocaţilor Statului şi sunt fixate atribuţiile Conteciosului Statului. Instituţia trecea din subordinea Ministerului Agriculturii şi Domeniilor în aceea a Ministerului Justiţiei. În anul 1942, instituţia îşi schimbă denumirea în Conteciosul Statului şi i se lărgesc atribuţiile, în sensul apărării intereselor acestuia în toate procesele în care era implicat. (G.T./ C.V.)

B

BABEU, Pavel (5.VI.1931, Lăpușnicul, Caraș-Severin) A absolvit școala primară în comuna natală, Școala profesională a CFR „Grivița Roșie” din București, Școala militară de ofițeri de tancuri din Pitești și Academia de Înalte Studii Militare din Capitală. Muncitor la Uzinele Reșița, apoi urcă în ierarhia gradelor de ofițer de la locotenent la general de brigadă. Este comandant de pluton la brigăzile 83 și 20 tancuri din Târgoviște, apoi de companie. Pentru scurt timp este mutat în Garnizoana Zalău. Din 1961 este promovat, rând pe rând, comandant de companie, șef al pregătirii de luptă, șef de stat major și comandant al Regimentului 1 Tancuri din Târgoviște; transferat la Caracal comandant al Regimentului 68 Tancuri. În 1987 este numit șef de catedră pregătire militară la Universitatea București. După 1980 până la transferarea la Caracal a ocupat funcția de comandant al Garnizoanei Târgoviște. Este membru fondator al Filialei Dâmbovița a Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și Retragere ocupând funcțiile de prim-vicepreședinte și, în prezent, de președinte. (G.C.)

BABEU, Pavel (8.II.1960, Târgoviște) Radioamatorism, antrenor. Absolvent al Școlii Generale Nr. 2 Târgoviște (1975) și al Liceului „Ienăchiță Văcărescu” Târgoviște (1979). Licențiat al Facultății de Forajul Sondelor și Explorarea Zăcămintelor, Institutul de Petrol Gaze și Geologie Ploiești (1985) și al Facultății de Științe Juridice, Universitatea „Valahia” Târgoviște (2000). A început activitatea sportivă la Cercul Radio de la Casa Pionierilor din Târgoviște, în anul 1969. Primul său antrenor a fost prof. Emilia Itigan. Legitimări: Casa Pionierilor Târgoviște (1972-1974), Radioclubul Județean Dâmbovița (1975-1989), AS Radioclub Dâmbovița (1990-2010). Component al loturilor naționale de juniori (1976-1978) și de seniori (1979-2010). Medaliat cu bronz la Campionatele mondiale (1980, Polonia; unde ultrascurte 144 MHz). Medaliat cu argint la Campionatele europene de juniori (1977, Iugoslavia; unde scurte 3,5 MHz). Medaliat cu bronz la Campionatele balcanice de veterani M 40 (2008, Serbia). A câștigat de 4 ori titlul de Campion

internațional al Iugoslaviei. Pe plan intern a obținut toate titlurile posibile de campion național (pionieri, juniori, seniori, veterani). La Campionatele naționale de seniori are peste 30 de victorii (dintre care 12 în probe individuale). Maestru internațional al sportului (1982). A activat ca antrenor la lotul național (1994-1998) și, în plan local, la AS Radioclub Dâmbovița (1990-2010) și CSM Târgoviște (2009-2010). Din această ultimă postură a reușit să aducă în prim-planul performanței românești nume precum Pavel-Alexandru Babeu (fiul său; 2 titluri de Campion Balcanic de juniori, 2 titluri de Campion Balcanic de cadeți, multiplu campion național de juniori și seniori), Iustina-Mihaela Babeu (fiica sa; de 2 ori medaliată cu argint și o dată cu bronz la Campionatele Balcanice, multiplu campioană națională de juniori și seniori), frații gemeni Alexandru și Andrei Gherghescu, Andrei Stanciu (campioni naționali) etc. Membru în Biroul Federal al Federației Române de Radioamatorism (1994-1998). Președinte al AS Radioclub Dâmbovița (1990-2011), Președinte al Asociației Județene de Radioamatorism (2010-2011). Autor (împreună cu fiul său Pavel-Alexandru) al volumului „Ghid de Radio Orientare ARDF” (2010). (A.B.)

BADEA, Gheorghe „Geo” (1.XI.1973, Fieni, Dâmbovița) Alpinist. Absolvent al Liceului Industrial Fieni (1992). Licențiat al Facultății de Științe Umaniste, secția geografie din cadrul Universității „Valahia” Târgoviște (1997). Master Universitatea „Valahia” Târgoviște cu teza „Fenomene de risc și calitatea mediului înconjurător” (2001). Membru (din 1991) și vicepreședinte (din 2006) al Asociației de Turism „Chindia” Târgoviște. Membru (din 1998) al echipei „Salvamont” Dâmbovița. Coordonator al proiectului „TOP 7” care vizează ascensiunea celor mai înalte vârfuri de pe cele șapte continente ale planetei. Dintre acestea a reușit să escaladeze deja patru (până la începutul anului 2011). Este vorba de Elbrus (5.642 m) în Europa (1996 – solo), Kilimanjaro (5.985 m) în Africa (1998, împreună cu Dragoș Chițulescu), Aconcagua (6.962 m) în America de Sud (1999, împreună cu Gabriel Florin Boriga), Mc Kinley (6.194) în America de Nord

(2002, solo). Alte ascensiuni importante reușite de el sunt Mont Blanc în Franța (1998, solo), Matterhorn în Elveția (1999, împreună cu Marius Popescu), Tub Kal în Maroc (2000, împreună cu Marius Popescu și Nicu Posta), Ben Nevis în Scoția (2000 iarna, solo), diferite vârfuri din Marea Britanie (2003 și 2006, solo). (A.B.)

BADEA, Leonardo (23.II.1975, Târgoviște) Absolvent al Colegiului Economic „Ion Ghica” și al Facultății de Științe Economice a Universității „Valahia” din Târgoviște. Doctor în economia finanțelor la Academia de Științe Economice din București. Cadru didactic la Universitatea „Valahia”, decan al Facultății de Științe Economice, actualmente prorector. Membru al Institutului Internațional de Cercetare – SEDIMES, Franța; președinte al Clubului din Târgoviște al Societății „Lions” și al filialei dâmbovițene a Asociației Generale a Economiștilor din România. I s-au conferit diplome de excelență de către aceeași asociație. Publică lucrări de gestiune financiară aplicată, management, marketing, dar și eseistică de atitudine civic-politică. (G.C.)

BADEA, Marius (6.II.1968, Târgoviște) Absolvent al Liceului (azi, Colegiu Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, Facultății de Ingineria și Managementul Sistemelor Tehnologice (Universitatea Politehnică din București), Facultății de Științe Juridice, Sociale și Politice – științe juridice – (Universitatea „Valahia”); cursuri postuniversitare de jurnalism (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea București), masterat în administrație publică (Universitatea „Valahia”); doctor în managementul organizațiilor mass-media la Universitatea „Transilvania” din Brașov. A fost inginer la SC Mechim SA Titu, director la Agenția Târgoviște SC Allianz Țiriac Asigurări SA, director executiv la Casa Județeană de Pensii Dâmbovița, Oficiul Teritorial pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Târgoviște, director al Cabinetului președintelui Consiliului Județean Dâmbovița. Activitate permanentă desfășoară, însă, ca jurnalist din 1995: News editor, editor, coordonator, director al postului de radio Minisat Târgoviște – fiind și unul dintre fondatori –, realizator de emisiuni la Televiziunea Târgoviște/ TTV, cadru didactic la specializarea „Jurnalism” și președinte de comisie în Senatul Universității „Valahia”. (G.C.)

BAGERU, Ion Om politic, vicepreședinte de onoare al Partidului Național Liberal din județul Dâmbovița. În perioada interbelică, președinte al Consiliului județean în anii 1927-1930 și 1934-1937. S-a implicat în acțiunile administrației locale de modernizare a orașului și a județului. În cadrul Delegației județene a fost raportorul comisiei economice (1936-1937). (M.C.)

BAIA COMUNALĂ (1935) În mai multe rânduri, medicul orașului sublinia în analizele sale, prezentate

Administrației, că orașul era lipsit de „băi publice” necesare mai ales pentru că în Târgoviște exista o numeroasă populație flotantă. Lipsa băii publice încurajase inițiativa particulară, medicul cunoscând existența „câtorva băi mai mici” care aveau căutare. În acest context, baia deschisă de Nelu V. Niculescu care, știind că orașul era lipsit de „baie comunală”, informa Primăria că a deschis „o baie cu întreg confortul modern la hotelul București”. Noul investitor preciza că „hotelul fusese complet renovat”, iar baia era prevăzută „cu toate instalațiile moderne, cu prețuri avantajoase” și că „stătea la dispoziția tuturor care aveau nevoie”. (G.T./C.V.)

BAIA PUBLICĂ DIN TÂRGOVIȘTE (1640) Mutarea în 1626 a reședinței domnești de la Târgoviște a avut numeroase consecințe, printre care s-a numărat și inițiativa lui Leon Tomșa de a muta „căldarea băii din Târgoviște” la București. La 20 aprilie 1642 „văzând această baie cum au rămas stricată și căzută”, Matei Basarab „au pus ispravnic... pe jupân Gheorghe biv vel vistier de au făcut această baie ce scrie mai sus pe cheltuiala sa, de iznoavă și din temelie”. Repararea s-a făcut „mai bine de cum au fost de mai nainte vreme”, apoi a fost făcută danie mănăstirii Căldărușani. A fost o inițiativă apreciată de locuitorii orașului și de străini. Paul de Alep era impresionat de faptul că în oraș „erau băi calde turcești, cu frumoase cupole”, unde apa „era condusă la două despărțituri, una pentru bărbați și alta pentru femei”. Directorul băii era de la Constantinopol, de unde primea „lemn de Lazbal”. (M.O.)

BAITY, Ana (24.XII.1987, Târgoviște) Poetă. Studii primare, gimnaziale și Colegiu Național „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște. Absolventă a Facultății de Litere a Universității București (2009). S-a format în ambianța Cenaclului literar „Elena Văcărescu” din Târgoviște. Publică versuri în reviste școlare târgoviștene („Coresi” și „Vlăstarul”). Obține premii la concursuri literare: „Tinere condeie” (Târgoviște, 2000), Florile Independenței (Calafat, 2001). În 2003 premiile naționale: „Tinere condeie” și „Prima verba”. Volume de versuri: „Poezii” (2002), „Fluturii răzbunării” (2003), „Îmi vreau cuvântul” (2007). (V.P.)

BAKŠIĆ, Petru Bogdan (cca. 1601, Chiprovaț, Bulgaria – 1674, Chiprovaț, Bulgaria) În 1612 intră la mănăstirea minorităților observanți din localitatea natală. Studii la Roma și mănăstirea Aracoeli. Din 1631 custode al Bulgariei, apoi episcop de Gallipoli (1638), episcop de Sofia (1641), arhiepiscop al Bulgariei (1642). Călătorește des în Țara Românească și Moldova. În 1640, vizitează orașele Craiova, Slatina, apoi Râmnic, Argeș, Câmpulung, Târgoviște (1 septembrie), București. Este chemat de catolicii din Târgoviște pentru a sfinți biserica. Descrie Târgoviștea „orașul în care își are reședința domnul Țării Românești”: „Am vizitat Târgoviște, un oraș

fără ziduri [de apărare], în care se află reşedinţa domnului Ţării Româneşti – deşi mai are o reşedinţă la Bucureşti. [Târgoviştea] este aşezată într-un şes între două râuri; unul trece prin oraş şi se numeşte Ialomiţa, iar celălalt [curge ceva] mai departe şi se numeşte Dâmboviţa; amândouă sunt râuri mari. Pe cel care trece prin oraş sunt multe mori bune; şi de cealaltă parte a râului care trece prin oraş sunt dealuri acoperite cu vii. Această regiune este bogată în grâne, poame, vite şi altele, întocmai ca şi alte locuri din Ţara Românească. Munţii sunt la vreo trei sau patru mile de acest oraş sau poate ceva mai mult. Locuitorii acestui oraş sunt mai şlefuiţi decât ceilalţi de prin alte părţi din Ţara Românească, deoarece, oraşul este cercetat de multă lume, el fiind reşedinţa domnească, după cum am amintit mai sus. Casele şi palatul domnului nu sunt clădiri de mare preţ, dar sunt încăpătoare. Curtea domnului este chiar mare, înconjurată toată cu ziduri, având porţi de fier; deasupra porţii un turn mare, iar de o parte şi alta a porţii stau străjile ziua şi noaptea. Lângă palat, în partea de sus, pe malul râului se află grădina domnului”. (V.P.)

BANCA AGRICULTORILOR DÂMBOVIŢENI

(5.V.1928 – 1948) Avea sediul pe str. Dr. Marinoiu. În 22 dec. 1931 a fost înscrisă în Registrul Comerţului ca societate anonimă pentru operaţiuni de bancă, cu durată nelimitată, capital subscris de 500.000 lei şi vărsat în numerar de 313.000 lei. Consiliul de administraţie: C. Popescu, preşedinte; S. Goglea, I. Martac, Ştefan G. Ionescu, I. Corodeanu, N. G. Ionescu, Gh. Georgescu, I. Constantinescu Viişoara, membrii; Nicolae Cotenescu, D. Tănăsescu, N. Stănescu, cenzori. (G.T./ C.V.)

BANCA CENTRALĂ DIN PLOIEŞTI (5.X.1931 –

1948) Sucursala Târgovişte a fost înscrisă, în 22 dec. 1931, în Registrul Comerţului ca societate anonimă pentru operaţiuni de bancă, comerţ, industrie, cu sediul pe str. Regele Carol II. Consiliul de administraţie: Max Horendtein, director; Gh. Popescu, procurist. (G.T./ C.V.)

BANCA COMERCIALĂ CARPATICA

Este o instituţie financiară cu sediul central în Sibiu, înfiinţată în 15 iulie 1999, la iniţiativa unor oameni de afaceri şi a unor reprezentanţi ai mai multor societăţi private româneşti şi străine. Capitalul este majoritar românesc iar acţiunile BCC sunt listate la Categoria I a Bursei de Valori Bucureşti. Agenţia din Târgovişte (Bd. Independenţei, Bl. 12, ICMD) funcţionează începând cu anul 2002 şi vine în întâmpinarea clienţilor persoane fizice şi juridice cu o ofertă de produse şi servicii adaptate cerinţelor actuale ale pieţei, la costuri avantajoase. Există şi Sucursala Dâmboviţa situată în Bd. Revoluţiei, Bl. D5. (V.N.)

BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ

Sediul Administrativ al BCR, Sucursala Judeţeană Dâmboviţa – Târgovişte,

Bd. Mircea cel Bătrân, nr.1. Guvernul României emite, pe 4 septembrie 1990, Hotărârea nr. 1011 privind reorganizarea Băncii Naţionale a României şi înfiinţarea Băncii Comerciale Române. BCR preia, astfel, de la BNR operaţiunile specifice unei banci comerciale. BCR începe să-şi desfăşoare activitatea la 1 decembrie 1990 cu 5.317 salariaţi, prin intermediul a 100 unităţi. În judeţul Dâmboviţa, primele sucursale ale BCR au fost: Sucursala judeţeană Dâmboviţa, Sucursala Găeşti, Sucursala Pucioasa. În prezent, BCR este prezentă în judeţul Dâmboviţa prin intermediul a 9 sucursale şi 53 bancomate. Clienţii pot efectua tranzacţii cu cardul în peste 160 locaţii la comercianţii care deţin terminale de plată BCR. În oraşul Târgovişte BCR este prezentă prin intermediul a 4 sucursale şi 26 bancomate. Clienţii pot efectua tranzacţii cu cardul în peste 130 locaţii la comercianţii care deţin terminale de plată ale BCR. O direcţie aparte o reprezintă relaţiile de parteneriat dintre BCR şi comunităţile locale, BCR fiind de departe cel mai important finanţator al comunităţilor rurale, orăşeneşti şi municipale pentru proiecte de dezvoltare şi modernizare a infrastructurii locale. În judeţul Dâmboviţa, BCR a acordat cofinanţări de peste 17 mil. EUR pentru proiecte finanţate cu fonduri din surse europene în valoare totală de peste 53 mil. EUR. (V.N.)

BANCA COMERCIALĂ ŞI INDUSTRIALĂ (1911-

1948) A fost înfiinţată ca societate pe acţiuni, cu sediul în Târgovişte, pe strada Poet Grigore Alexandrescu, în casele industriaşului Ioan Grigorescu. Capitalul social subscris a fost de 500.000 lei, împărţit în 1250 acţiuni în valoare de 400 lei acţiunea, având ca obiect de activitate industria, comerţul şi operaţiunile de bancă. Primul director al băncii a fost Constantin Carabella. Încă de la înfiinţare a colaborat cu: Banca de Credit Românească din Bucureşti, Banca Centrală Ploieşti, Banca de Scont Bucureşti, Marmorosch Blank, Banca Agricolă din Bucureşti. Consiliul de Administraţie al băncii din acest an era compus din: preşedinte C.P. Olănescu (ales de la înfiinţarea băncii), vicepreşedinte N.G. Cantacuzino, membri: Ioan Grigorescu, Emil Lăzărescu, I.I. Dalles, A. Costescu, Voicu Angelescu; consiliul de cenzori: colonel I. Cristescu, Gonzalv Ionescu, I.D. Vrăbiescu; supleanţi: I. Dumitriu, I. Constantinescu Viişoara. Banca Comercială şi Industrială a colaborat cu bănci externe, ca Banca industrială a Boemiei, sucursala din Viena, iar prin Banca Marmorosch Blank cu Casa de Economii Poştală Regală din Budapesta. În ţară, banca şi-a extins colaborarea cu Banca Comerţului din Craiova. În timpul Primului Război Mondial, Banca a continuat să funcţioneze cu toate împrejurările nefavorabile, încrederea în bancă a sporit, astfel că în 1916 avea 573 de deponenţi. După război, banca şi-a reluat cu mai mult elan activitatea, contribuind la refacerea

economică a judeţului Dâmboviţa. Banca Comercială şi Industrială a avut o activitate importantă, a sprijinit economia judeţului Dâmboviţa, deoarece a fost bine administrată şi a reuşit să depăşească o epocă dificilă pentru bănci (1931-1934). Ca urmare a aplicării legilor conversiei (reducerilor), în 1934, banca a reuşit să plătească din 54 milioane lei, sumă ce reprezenta credite şi debite, doar suma de 37 milioane lei. Banca Comercială şi Industrială de-a lungul existenţei sale, a avut în Consiliul de Administraţie reprezentanţi de seamă ai burgheziei, ai marilor proprietari de pământ, dar şi ai intelectualităţii. Printre aceştia se numără C. P. Olănescu din Găeşti, preşedinte al Consiliului de Administraţie în perioada 1911-1927, pe lângă funcţiile deţinute pe linie de stat, era şi un mare proprietar de pământ, la care se adaugă moşierii N. G. Cantacuzino şi I. Dalles. Din rândul industriaşilor au făcut parte petrolistul Ioan Grigorescu şi fiul acestuia, iar din rândul intelectualităţii şi investitorilor târgovişteni: C. Carabella, Gonzalv Ionescu, Victor Kercea, col. I. Cristescu, Alexandru Costescu. Banca a funcţionat până în 1948, fiind desfiinţată ca urmare a decretului nr. 197/1948 din 13 august privind dizolvarea şi lichidarea întreprinderilor bancare. (G.T./ C.V.)

BANCA „CREDITUL NAŢIONAL AGRICOL” TÂRGOVIŞTE (1938-1948) Era sucursală a Institutului Naţional de Credit Agricol Bucureşti. Banca avea ca scop acordarea de credite pentru industrializarea şi valorificarea produselor agricole. Primul director al băncii a fost Alexandru Şerban, Ştefănescu Florian, contabil, Ionaş Gr. Vasile, funcţionar, Ioan Th. Prigoreanu, secretar, Anghelache Stelian, camerist. În perioada 1945-1948, banca a avut ca director pe M. Marineanu. (G.T./ C.V.)

BANCA DÂMBOVIŢA (1910-1948) În 22 dec. 1931 a fost înscrisă în Registrul Comerţului ca societate anonimă pentru operaţiuni de bancă, comerţ, industrie, cu durată nelimitată, cu sediul pe str. Regele Carol II, capital subscris şi vărsat în numerar de 10.000.000 lei. Consiliul de administraţie: Mihail Câmpeanu, preşedinte, Constantin Câmpeanu, vicepreşedinte; Ioniţă Câmpeanu, Ioan M. Bădulescu, Ioan I. Slavu, Iana Dobrescu, Gogu Pârvulescu, membri în consiliu; Gh. I. Nicolescu, contabil. (G.T./ C.V.)

BANCA DE CREDIT AGRICOL (1881-1948) La constituirea ei, sucursala din Târgovişte avea un capital de 300.000 lei, iar primul comisar-şef a fost I. Nicolaescu. (G.T./ C.V.)

BANCA DE CREDIT ŞI SCONT DIN TÂRGOVIŞTE (14.V.1914 – 1948) În 22 dec. 1931 a fost înscrisă în Registrul Comerţului ca societate anonimă pentru operaţiuni de bancă, cu durată nelimitată, cu sediul pe str. Regele Carol II, capital subscris de 5.000.000 lei şi

capital vărsat în numerar de 3.000.000 lei. Consiliul de administraţie: Isak Haiman, administrator, Ion Bagheru, preşedinte şi director; Ilie Angelescu, procurist, Gh. Drăguţ Demetrescu, Scarlat Florescu şi dr. I. Alexandrescu, cenzori. (G.T./ C.V.)

BANCA FEDERALĂ „DÂMBOVIŢA” DIN TÂRGOVIŞTE (12.VIII.1912 – 1948) Cu durată nelimitată, societate cooperativă pentru înlesnirea creditului cooperativelor asociate şi operaţiuni de comision, cu un capital subscris 3.052.264 lei şi un capital vărsat 1.793.269 lei. Consiliul de Administraţie: preşedinte Mihail Florescu, vicepreşedinte Ioan Niţescu, director Ioan G. Mareş, membri Ioan D. Georgescu, Al. Rădulescu, N.T. Constantinescu, pr. Stoicescu, Gheorghe Marinescu, pr. Ioan Teodorescu, cenzori G. Rusu, N. Ionescu Heroiu, Al. Popescu. (G.T./ C.V.)

BANCA MARMOROSCH & CO (23.VI.1931 – 1948) Sucursala din Târgovişte avea sediul pe str. Regele Carol II. Consiliul de administraţie: Max Horenstein, Gh. Popescu, procurist. (G.T./ C.V.)

BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI – Agenţia Târgovişte Banca Naţională a României s-a înfiinţat în contextul favorabil creat de obţinerea Independenţei, unul din scopurile creării acestei instituţii fiind acela de a furniza economiei româneşti capitalul necesar dezvoltării industriei şi comerţului. Art. 3 din *Legea pentru înfiinţarea unei bănci de scont şi circulaţiune*, publicată în „Monitorul Oficial”, din 17/29 aprilie 1880, preciza că banca „va institui câte o sucursală în fiecare capitală de judeţ şi în toate localităţile din ţară unde trebuinţa va cere”. Principala modalitate prin care institutul de emisiune acorda credite era aceea a scontului sau a reescontului. Nevoia de credite la Târgovişte este demonstrată de faptul că, la 1/13 dec.1894, Consiliul de cenzori din Administraţia centrală a aprobat deschiderea unui cont curent cu facultatea de scont pentru Samuel A. Iosef & Co, „fabricanţi de spirt şi făină, domiciliaţi în Târgovişte”. Creşterea nevoii de credite pe măsura ce oraşul s-a modernizat şi intenţia BNR de a-şi extinde reţeaua de agenţii la nivelul întregii ţări au determinat înfiinţarea Agenţiei Târgovişte în anul 1902, fiind cel de-al 22-lea sediu creat de institutul de emisiune. În vederea debutului operaţiunilor, la 6/18 aprilie 1902, Consiliul de administraţie al BNR a decis „a se cumpăra pe preţul de 28.000 lei de la dl Nae T. Rucăreanu casele cu locul lor situate în oraşul Târgovişte, strada Fructelor” (lt. Pârvan Popescu, nr. 66), şi, în vara anului 1902, au fost numiţi primii funcţionari: P. Tănăsescu, agent, transferat de la Agenţia BNR Tulcea, şi Ilie F. Criveanu, transferat din Administraţia Centrală pentru a fi contabil. Potrivit *Instrucţiunilor pentru sucursalele şi agenţele băncii*,

agenţiile erau autorizate să desfăşoare următoarele operaţiuni: primirea sumelor în cont curent; scontarea cambilor şi a cupoanelor de titluri admise drept gaj pentru împrumuturi; cumpărarea unor astfel de cupoane; acordarea de împrumuturi simple şi în cont curent, garantate cu efecte publice; încasarea efectelor; liberarea mandatelor de casă şi a recipiselor la vedere; emiterea ordinelor de plată asupra altor sedii ale băncii; efectuarea de viramente; cumpărarea şi vinderea efectelor publice prin intermediul Administraţiei centrale. Personalul minim al unei agenţii era alcătuit din: director, contabil, casier şi ajutor de casier, care trebuiau „să aibă o conduită ireproşabilă. Reclamaţiunile în contra lor, pentru datorii sau orice alte neregularităţi vor atrage măsuri disciplinare sau chiar revocarea lor”, „jocul de cărţi fiind absolut interzis funcţionarilor Băncii, fie în cluburi sau localuri publice, fie în case particulare”. De asemenea, nicio funcţie publică „ori particulară” nu putea fi exercitată decât cu „o autorizare specială din partea Administraţiunei centrale”. Întreaga activitate a A. era condusă de un director şi, pe lângă fiecare agenţie, funcţiona un comitet de scont, ai cărei membri erau numiţi de Administraţia centrală, pentru un termen de doi ani. Membrii Comitetului de scont „vor fi luaţi cu preferinţă dintre foştii comercianţi sau dintre comercianţii, care nu exercită profesiunea de scontator sau de bancher”, moralitatea lor fiind mai presus de orice îndoială. La 22 oct./3 nov. 1902, Consiliul de administraţie al BNR a stabilit componenţa primului Comitet de scont al agenţiei: Alex. F. Nagy, farmacist, Mihai Petrescu, Răducan Stăncescu şi Vasile Dumitrescu, proprietari. La scurtă vreme, Comitetul de scont a transmis Administraţiei centrale spre aprobare lista primelor firme admise pentru a li se deschide cont curent cu facultatea de scont: „Isak Haiman, fabrică de petrol şi făină”, „Fraţii Enuţă Ionescu, spiertoase en-gross”, din Pucioasa, „Scarlat M. Mihăescu, braşovenie, fierărie şi manufactură”, „Ion Grigorescu, fabrică de petrol, exploatare de păduri, agricultor”. De asemenea, a fost deschis un cont curent de încasări firmei „M. Câmpăneanu & Co”. În anul 1903, a avut loc prima inspecţie din partea Administraţiei centrale, cenzorul Constantin Nacu fiind cel care a venit la Târgovişte pentru a verifica operaţiunile agenţiei. În ianuarie 1904, A. T. a fost inspectată de cenzorul Ion Procopie Dumitrescu şi de directorul Eugeniu Carada, care a avut un rol foarte important în înfiinţarea şi organizarea Băncii Naţionale şi a cărui biografie înregistrase interesantul episod târgoviştean din 1870, când Curtea de Apel din acest oraş îi achitase pe el şi pe participanţii la mişcarea antiregalistă iniţiată de Al. Candiano Popescu la Ploieşti. În 1926, BNR a mai cumpărat „două corpuri de casă cu terenul lor, învecinat cu M. Câmpăneanu, grădina Curcubeu, succesorii Pitiş”, pe Calea Domnească nr. 148 (fost 503), de la moştenitorii lui Dimitrie Atanasie, care au

primit 950.000 lei. După instalarea Regimului Comunist, BNR a fost etatizată prin *Legea pentru etatizarea şi organizarea BNR*, din 26 decembrie 1946. În perioada comunistă, numele instituţiei a fost Banca RPR - Bancă de Stat (1948 – 1965) şi Banca Naţională a Republicii Socialiste România (1965-1989). În această perioadă, activitatea A.T. a fost circumscrisă sarcinii BNR de a credita economia naţională şi, în consecinţă, de a păstra disponibilităţile băneşti ale persoanelor juridice. Din 1990, instituţia a revenit la numele de Banca Naţională a României şi a cunoscut un proces de reorganizare, ca bancă centrală al cărei obiectiv este stabilitatea preţurilor. Noile atribuţii ale BNR au determinat desfiinţarea în anul 2000 a 19 dintre sucursalele sale, între care şi cea din Târgovişte. Sediul BNR Târgovişte a fost transferat Secretariatului pentru Culte. (N.M.)

BANCA POPORULUI DIN TÂRGOVIŞTE

(9.IX.1920 – 1941) Avea sediul pe str. Eliade Rădulescu, nr. 33. În 31 dec. 1931 a fost înscrisă în Registrul Comerţului ca o societate anonimă pentru operaţiuni de bancă, cu durată nelimitată, capital subscris şi vărsat de 500.000 lei. Consiliul de administraţie: Stravi Diaconescu, preşedinte şi administrator; Ion Cristea, C. Georgescu, vicepreşedinţi; S. Bucurenciu, Iorgu Lăzărescu, Dimitrie Henţuş, Lambru Diaconescu, C. Păunescu, D-tru N. State, Marin Achim, Marin Stănescu, membri; Mihail Berindei, Vasile Zeca, Niţă Niculescu, cenzori. Banca acorda împrumuturi membrilor săi şi aproviziona cu mărfuri de primă necesitate pe membrii săi. În 1941 Banca a intrat într-un proces de lichidare judiciară, finalizat în 1945 prin decizia Consiliului superior bancar. (G.T./ C.V.)

BANCA POPULARĂ „GRĂDINA” DIN TÂRGOVIŞTE

(16.III.1906 – 1948) Iniţiativa a aparţinut preotului N.G. Aramă. Îşi desfăşura activitatea în cartierul Sârbi din sudul oraşului, care în 1903 aparţinea de comuna Colanu. Cu durată nelimitată, societate cooperativă de credit şi economie, cu un capital subscris şi capital vărsat 1.198.296 lei. Consiliul de Administraţie: preşedinte pr. Stelian Gr. Petrescu, contabil Dumitru S. Florea, cenzori Petre D. Radu, Victor Teodorescu, Petre P. Catangiu. (G.T./ C.V.)

BANCA POPULARĂ „SFÂNTUL ILIE” TÂRGOVIŞTE

(1910-1948) Societate cooperativă pentru comerţul de bancă cu durată nelimitată, capital subscris 1.067.500 lei, cu un capital vărsat 538.953 lei. Consiliul de Administraţie: preşedinte G. Rusu, vicepreşedinte N. Georgescu, membri Jean Veseli, Ion Rădulescu, Gheorghe Sorescu, Alexandru Belcea, cenzori P. G. Popescu, Vasile Ionescu, D. Şandric. (G.T./ C.V.)

BANCA POPULARĂ A ÎNVĂŢĂTORILOR DIN TÂRGOVIŞTE (13.XII.1930 – 1948) Era o societate

cooperatistă pentru credit acordat învățătorilor din județul Dâmbovița, cu durată nelimitată, cu un capital subscris de 600.000 lei și capital vărsat 560.000 lei. Consiliul de Administrație: președinte N. Ionescu Heroiu, vicepreședinte I. G. Andreescu, membri Petre Dumitescu, N. Diaconescu, Matei Vlădeanu, D. Georgescu, Al. Georgescu, cenzori Traian Barbescu, Grigore Stănescu, C. Constantinescu. (G.T./ C.V.)

BANCA ROMÂNEASCĂ (1.VII.1943 – 1949) Era sucursală a Băncii Românești din București, înscrisă în Registrul Bancar de pe lângă Camera de Industrie și Comerț la 29 oct. 1943, având ca director pe Gheorghe Macsay și doi funcționari Paulina Vasilescu, Valentin Constantinescu. Banca a funcționat în imobilul închiriat de la proprietarul N. Protopopescu (1943-1948), pentru care plătea o chirie anuală de 75.000 lei. Actul constitutiv al Băncii menționa un capital social de 17.500.000 lei, împărțit în 35000 acțiuni a câte 500 lei fiecare. Printre acționari se aflau persoane importante ca: B.M. Missir (1.000.000 lei), C.C. Arion (1.000.000 lei) Gr. Cantacuzino (1.000.000 lei) D. Protopopescu (1.000.000 lei). Primul consiliu al băncii a fost constituit din 14 membri printre care: B.M. Missir, D. Protopopescu, Gr. Cantacuzino, D.D. Bragadiru, Dr. C. Angelescu. În perioada 1943-1944 banca a avut beneficii notabile, după care a urmat o perioadă când s-a lucrat în pierdere. Din 1948 banca funcționa cu cinci salariați: Ghe. Macsay, director, Panait Niculescu, subdirector, Aurel Drosino, prim-procurist, Paulina Vasilescu, funcționară, Elena Leuca, funcționară, Gheorghe Sanda, curier și camerist. Ca urmare a Decretului 197 din august 1948, care prevedea dizolvarea și lichidarea întreprinderilor bancare, s-a trecut la lichidarea băncii, numindu-l lichidator pe N. Gaspard. Procedura de lichidare a durat până în iunie 1949, când personalul băncii a fost transferat la Banca Națională Română împreună cu bunurile băncii. (G.T./ C.V.)

BANCA „SPERANȚA” DIN TÂRGOVIȘTE (1902-1948) Societate cooperativă pentru împrumuturi numai membrilor societății, cu durată nelimitată, capital vărsat de 1.008.748,73 lei. Consiliul de Administrație: președinte G. Pârvulescu, membri A. Nicolescu, V. Alexandrescu, G. G. Mănescu, Alexandru Stănescu, Constantin Leafu, I. Abagiu, Tache Nicolescu, N. Moșăilă, cenzori Ion Ștefan, Dan Georgescu. În 1908, aceasta și-a construit un local propriu. (G.T./ C.V.)

BANCA TRANSILVANIA / BT Cea mai mare instituție bancară din țară cu capital privat majoritar românesc a înființat Sucursala Târgoviște în anul 2003. Aceasta are în municipiu 4 unități (sucursala și agențiile Caraiman / Bd. Independenței; Valahia / Bd. Unirii; Poarta Bucureștilor / Calea București), cărora se adăuga în județ

alte 3 unități (agențiile Pucioasa, Găești și Titu). Instituția oferă servicii integrate: banking, administrarea investițiilor, finanțarea consumatorilor, leasing, tranzacții imobiliare, etc. Dovada calității produselor și serviciilor bancare oferite sunt și Diplomele de Excelență obținute la „Topul firmelor dâmbovițene”. Sucursala Târgoviște a fost mereu aproape de comunitatea din care face parte, implicându-se alături de autoritățile locale în proiecte sociale și culturale. În prezent (anul 2011) unitatea lucrează cu cca. 37.000 clienți (A.B.)

BANCA ȚĂRĂNEASCĂ DIN DÂMBOVIȚA (14.IX.1920 – 1948) În 22 dec. 1931 a fost înscrisă în Registrul Comerțului ca societate anonimă pentru împrumuturi, cu durată nelimitată, cu sediul pe str. Regele Carol II, nr. 81, capital subscris și vărsat în numerar de 1.000.000 lei. Consiliu de administrație: Gh.I. Constantinescu și Dr. Gh. Popescu, administratori; I. Nichita, Grigore Ștefan și I. Nițescu Lungu, cenzori. (G.T./ C.V.)

BANCPOST În iulie 1991 a luat ființă Bancpost, unul dintre cele mai cunoscute branduri românești de după 1989 și unul dintre pilonii industriei financiar-bancare din România. Primii 20 de ani de activitate se cuantifică în cifre importante: Bancpost este o bancă de top 10 în România, este al 5-lea nume de marcă bancar din punctul de vedere al notorietății publice, are peste 1 milion de clienți corporativi, de retail și instituționali pentru care oferă o gamă variată de soluții financiar-bancare eficiente și de încredere. Bancpost este membră a Grupului Eurobank EFG, o instituție bancară europeană cu active totale de 85,9 miliarde EUR (trimestrul I/2011). În județul Dâmbovița, Bancpost are o prezență activă și îndelungată, Sucursala Dâmbovița fiind cea de-a 7-a unitate deschisă de bancă, pusă la dispoziția clienților din zonă încă din luna martie 1992 și urmată la scurt timp de Agențiile Moreni și Pucioasa. (V.N.)

BARANGA, Victor Licențiat în drept la București, mare proprietar, publicist, magistrat, om politic. Membru marcant al Partidului Conservator, vicepreședinte al organizației județene (din 1908), prefect și deputat, secretar general la Ministerul Domeniilor. Are meritul de a fi intervenit pe lângă Nicolae Filipescu pentru înființarea Liceului Militar de la Mănăstirea Dealu. După anul 1918 s-a afirmat în Partidul Poporului unde a îndeplinit funcția de secretar general. În 1932 a urmat acțiunea lui Octavian Goga, desprinzându-se din Partidul Poporului și formând la Târgoviște Partidul Național Agrar. A colaborat la diverse ziare, îndeosebi pe teme politice: „Gazeta Poporului” (1922-1927), „Gazeta Partidului Poporului” (1926), „Luceafărul poporului” (1932-1933) ș.a. A figurat pe lista candidaților din partea Partidului Poporului pentru Cameră (1926) și pentru Senat (1927). (M.C.)

BARBU, Dumitru (28.II.1953, Târgovişte). Arhitect. Absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din Bucureşti şi al unor cursuri postuniversitare la Şcoala de Înalte Studii în domeniul restaurării de monumente, ansambluri şi situri istorice şi al atestării calităţii de elaborator de studii de impact de la acelaşi institut. Vicepreşedinte al Consiliului Judeţean Dâmboviţa şi viceprimar al municipiului Târgovişte. Fost preşedinte al Organizaţiei Dâmboviţa a Partidului România Mare. Membru al Ordinului Arhitecţilor şi al Adunării Regiunilor Europene. A proiectat arhitectural blocuri de locuinţe în Târgovişte şi în judeţul Dâmboviţa, sedii de instituţii judeţene, de întreprinderi industriale şi societăţi comerciale, studiouri de radio şi televiziune, magazine şi complexe comerciale, a realizat şi restaurări de monumente istorice. (G.C.)

BAROUL AVOCAŢILOR Organizaţia profesională a avocaţilor pledanţi din judeţ a fost înfiinţată în ultima treime a sec. XIX-lea, având ca prim decan al baroului pe avocatul Nicolae Chirculescu. De-a lungul timpului, în cadrul baroului târgoviştean, au activat numeroase personalităţi ale oraşului. După Primul Război Mondial sunt cunoscuţi următorii avocaţi pentru pledoariile lor: Grigore Tollea, Gonzalv Ionescu, Mihai Tălăngescu, Gogu Pârvulescu, Ion Dimitriu, Andronescu T. Alexandru, Baranga Victor, Brătescu Ion Al., Călinescu St. Nicolae, Câmpeanu Constantin, Ciornei Nicolae, Constantinescu I. Petre, Dănescu Constantin, Diaconescu Stavri, Dimitriu Aristide, Dimitriopol M.B., Diţescu Stan, Dragomirescu Polizu, Projan Gr. Mihail, Pârjolescu Teodor, Stematiu Dumitru, Vrăbiescu D. Ion ş.a. În 1930 baroul era compus din 78 de avocaţi, decanul fiind Polizu C. Dragomirescu, iar consiliul era compus din Constantin S. Ionescu, Nicu N. Ciornei, Gheorghe S. Constantinescu, Victor Em. Kercea, secretar Iulian Grideanu. În cadrul baroului au activat avocaţi de mare prestigiu, precum Aurel St. Călinescu, doctor în drept la Paris (1906), Vasile C. Nicolaescu, doctor în drept la Paris (1921), Haimann I. Osias, doctor în drept la Roma (1921), Iancu Atanasiu, Mihai Nicolesco, doctor la Paris, Caîr L. Grigore, doctor în drept la Liege, Athanasiu Dimitrie, doctor în drept la Gand ş.a. (G.T./ C.V.)

BASARAB II (? – 1444) Domn al Ţării Româneşti (a. sept. 1442 – a. 24 apr. 1444). Fiul mezin al lui Dan II. Între 1431 şi 1442 trăieşte în Transilvania şi este oştean în serviciul lui Albrecht de Habsburg. Este impus domn de Ioan de Hunedoara şi participă la victoria acestuia pe lalomiţa (sept. 1442) şi apoi la „campania cea lungă” (sept. 1443 – febr. 1444). În primăvara anului 1444, ajutat de turci şi de gruparea boierească filoturcă, Vlad Dracul este restabilit pe tron. Basarab II a domnit la Târgovişte, dar a optat pentru mutarea reşedinţei domneşti la Argeş, dorinţă pe care nu a mai avut timp să o pună în practică. (A.Ş./M.O.)

BASARAB, Matei (1580, Brâncoveni – 9/19.IV.1654, Târgovişte) Domn al Ţării Româneşti (a. 7/17 sept. 1632 – 9/19 apr. 1654). Fiul lui Danciu din Brâncoveni şi al Stancăi Craiovescu. A fost postelnic, paharnic (1608-27) şi mare agă (1628-30). Căsătorit cu Doamna Elena, sora cărturarului Udrişte Năsturel. A obţinut tronul cu ajutorul paşei de Silistra, luându-şi şi supranumele „Basarab”. Sprijinit de boierii care îl desemnaseră încă din august domn, a înfrânt oştile lui Radu Iliaş, la Plumbuita-Obileşti (20/30-21/31 oct. 1632). Este confirmat de sultan (3/13 febr.), în urma numeroaselor peşcheşuri şi a triplării tributului (65.000 galbeni). Boierii sunt aduşi sub ascultare, prin forţă sau dani, iar Oastea a fost reorganizată pe sistemul trupelor profesionale şi dotată cu arme de foc. La sfârşitul domniei s-a confruntat cu o puternică răscoală a seimenilor, domnul refuzând plata soldelor. Datoriile către Poartă şi întreţinerea armatei l-au obligat să înăsprească fiscalitatea, dar şi veniturile statului cresc graţie sprijinirii producţiei manufacturiere: repunerea în funcţiune a minelor de la Baia de Aramă şi Baia de Fier, susţinerea unei mori de hârtie (Călimăneşti) şi a unei fabrici de sticlă. Cumpărarea dregătorilor otomani, prin mari sume de bani i-a asigurat liniştea domniei. Cu Transilvania a avut relaţii foarte bune, recunoscându-se vasalul principilor Gheorghe Rákóczi I şi Gheorghe Rákóczi II. În schimb, domnul Moldovei, Vasile Lupu a atacat în mai multe rânduri Ţara Românească cu intenţia de a ocupa tronul (1635, 1637, 1638, 1639 sau 1653), toate confruntările încheindu-se cu victoria domnului muntean. A fost domnitorul român cu cea mai amplă activitate culturală, construind sau refăcând 126 de monumente, printre care 46 de biserici sau mănăstiri: Curţile Domneşti din Câmpulung, Bucureşti şi Târgovişte, casele domneşti din Brâncoveni şi Caracal, Catedrala Episcopală din Râmnic, mănăstirile Arnota, Strehaia, Căldăruşani, Sadova, Măxineni, Plătăreşti, Cornăţel, schiturile Bărbăteşti-Dâmboviţa, Pinul, Buzăul sau bisericile Sf. Împăraţi, Sf. Nicolae Androneşti din Târgovişte. Ctitoriile sale sunt şi la sud de Dunăre (bisericiile Sf. Paraschiva şi Sf. Pantelimon din Vidin, Sf. Apostoli din Şiştov), în Transilvania (bisericiile din Porceşti şi Turnu Roşu), în Moldova (mănăstirile Soveja şi Dobromirna) sau la Muntele Athos (Xenofontos, Marea Lavră, Dionysiou, Hilandar, Simonospetra, Kutlumuş, Pantokrator sau Rossikon). Marii boieri i-au urmat exemplul, peste 50 de edificii fiind construite în toată ţara, printre care Biserica Târgului din Târgovişte, ctitoria lui Udrişte Năsturel. Matei Basarab a instalat o nouă tipografie (1635), la Câmpulung, Govora, Dealu, apoi la Târgovişte şi a sprijinit tipărirea codurilor de legi „Pravila mică” (1640) şi „Îndreptarea legii” (1652). A înţeles că reşedinţa de la Târgovişte corespundea mai bine intereselor sale politice, într-o perioadă când era ameninţat de Vasile Lupu şi de turci. Începând din 1635

se emit documente, privind acordarea unor privilegii pentru târgovişteni. În 1637 Matei Basarab s-a retras la Târgovişte cu „toată ţara”, unde confiscă proprietăţile de aici ale duşmanilor săi. Din 1639 încep schimbările profunde, timp de două decenii, oraşul redevenind reşedinţă domnească, aşa cum o atestă scrierile călătorilor străini. Prima iniţiativă a domnului a fost construirea unei noi fortificaţii, care înconjură oraşul, „un zid de lemn de jur împrejur ...şi un şanţ săpat cu multă osteneală”. Realizat de meşterii locali, Şanţul Cetăţii – cum va rămâne cunoscută fortificaţia în istoria oraşului – reprezenta o redimensionare a vechii structuri defensive şi făcea Târgoviştea cel mai întărit centru al Valahiei. Un zid nou este ridicat în jurul Curţii Domneşti, este modificat Turnul Chindiei şi sunt reparate vechea baie turcească şi biserica mitropolitană. Cea mai importantă realizare arhitectonică este însă complexul mănăstiresc Stelea, construit de Vasile Lupu, în semn de împăcare, ce îmbină elemente munteneşti şi moldoveneşti. În 1640 ostaşii din Bucureşti fuseseră strămutaţi la Târgovişte şi începuseră să-şi ridice case, sporind numărul locuitorilor la 20-30.000. Târgul de Sus cunoaşte cea mai densă locuire (în special meşteşugari şi comercianţi), fapt indicat de salba de monumente ridicate acolo. Casele construite acum diferă de cele din perioadele anterioare, fiind mai mari, mai încăpătoare, cu grădini şi anexe. Despre târgovişteni se spunea că sunt „mai şlefuiţi decât ceilalţi de prin alte părţi din Ţara Românească”, graţie faptului că „oraşul era cercetat de multă lume” (misionarul Baksici) şi era „mare...ca Alepul şi Damascul” (Paul din Alep). Printre vizitatorii de seamă din acea perioadă se număra mitropolitul moldovean Varlaam şi Paisie, patriarhul Ierusalimului. Matei Basarab a fost înmormântat iniţial la Biserica Domnească din Târgovişte, lângă soţia sa, dar, după profanarea mormintelor, trupurile acestora au fost strămutate la Mănăstirea Arnota. (A.Ş./M.O.)

BASARAB, Neagoe (1481 – 15.IX.1521) Domn al Ţării Româneşti (a. 8 febr. 1512 – 15 sept. 1521). Autodeclarat fiu al domnului Basarab Ţepeluş şi al Neagăi din Hotărani, soţia marelui vornic Pârvu Craiovescu, în a cărei familie a crescut. A primit o educaţie aleasă de la călugărul Macarie de la Bistriţa, patriarhul Nifon şi Maxim Brancovici. S-a căsătorit cu fiica despotului sârb Iovan Brancovici, Elena [Despina Miliţa], în 1504. Mare postelnic (dec. 1501-19 iun. 1509) şi mare comis (24 apr. 1510-28 nov. 1511), a obţinut tronul cu ajutorul beilului de Nicopole, după înfrângerea şi uciderea lui Vlad cel Tânăr (23 ian. 1512). Pentru a căpăta legitimitate în faţa supuşilor şi-a însuşit supranumele de „Basarab”, fiind încoronat la Bucureşti (8 febr. 1512). Pe plan intern a vizat dezvoltarea economică prin măsuri luate în domeniul comerţului, reorganizarea armatei şi sprijinirea culturii. Acestea au

dus la o substanţială creştere demografică, a veniturilor şi la o sensibilă îmbunătăţire a vieţii locuitorilor. Pe plan extern a întreţinut relaţii bune cu vecinii (mai puţin cu Moldova, unde sprijină diverşi pretendenţi la tron) şi cu papalitatea, dar a dus o politică filo-otomană, plătind tributul regulat. Scie sau dispune întocmirea operei „Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie” (1517-21), tratat politico-filosofic comparat cu „Il Principe” al lui Niccolo Machiavelli. Ctitor al bisericilor Mănăstirii Curtea de Argeş (capodoperă arhitectonică construită în timp record şi sfinţită la 1517), Sf. Gheorghe şi al celei a Mitropoliei din Târgovişte. Suportă refacerea mănăstirilor Tismana şi Cozia şi înzestrează biserici şi mănăstiri precum Târgovişte, Cotmeana, Vişina, Nucet, Snagov, Ostrov. Sprijină cu bani şi obiecte de cult lăcaşele Sfântului Munte Athos, Patriarhia Ecumenică, cea din Ierusalim sau lăcaşele de la Muntele Sinai. În mormântat la Argeş. Canonizat la 9 iul. 2008 de Biserica Ortodoxă Română, este sărbătorit la 26 sept. Pentru Târgovişte domnia lui a reprezentat o nouă epocă de înflorire. Căindu-se de moartea lui Vlad cel Tânăr, a reunit feţele bisericesti la Târgovişte (1512) „de au făcut sfânt mir cu multe rugăciuni şi slujbe dumnezeieşti...şi au început a face milostenii mari pre la mulţi oameni”, mod de manifestare nemaîntâlnit în Ţara Românească. Terminarea noului edificiu a permis mutarea Mitropoliei la Târgovişte (târnosită la 15 aug. 1517), prilej de numeroase festivităţi, desfăşurate pe parcursul întregii domnii, printre care şi canonizarea Sfântului Nifon (17 aug. 1517). Contemporan cu evenimentele, Gavril Protul a descris Mitropolia drept „mare şi frumoasă, cu opt turle şi tot rotunde cum se satură ochii tuturor de vederea ei”. A edificat şi palatul mitropolitan, care completa ansamblul. Noile edificii au permis conturarea unei noi pieţe, între ansamblul mitropolitan şi Curtea Domnească, Bazarul de Jos – cel mai stabil în timp perimetru comercial al cetăţii. În partea de nord a oraşului, domnul ridică biserica Sf. Gheorghe, ce deservea un cartier în plină dezvoltare. Din această domnie datează şi numele primului jude al oraşului, Toma, ca şi sigilul cetăţii, al treilea ca vechime dintre sigiliile oraşelor româneşti păstrate (după Baia Mare şi Cluj). (A.Ş./M.O.)

BASCHET FEMININ Ediţia 1994-1995 a campionatului naţional de baschet feminin a fost câştigată de formaţia „Oţelul Universitatea” Târgovişte (antrenor Alexandru Moise). A fost primul titlu naţional de seniori obţinut de o echipă din Târgovişte. Pe 14 septembrie 1995, la Târgovişte, echipa feminină de baschet „Oţelul Universitatea” a jucat în Cupa Campionilor Europeni în compania formaţiei SC Tirana (Albania). A fost primul meci susţinut de o echipă din Târgovişte într-o competiţie europeană intercluburi. Ediţia 2003-2004 a Cupei României la baschet feminin a fost câştigată de „LIVAS” Târgovişte (antrenor Dan Braşoveanu). A fost pentru

prima dată în istorie când la nivel de echipe seniori Cupa României este adjudecată de o formație târgovișteană. Pe 11 decembrie 2006 Monika-Isabela Brosowsky-Boriga și Gabriela-Larisa Toma (componente ale formației „Municipal MCM” Târgoviște) au fost distinse cu titlul de „Maestre emerite ale sportului”, la baschet. În ediția 2009-2010 ale FIBA Europe Cup la baschet feminin formația „Municipal MCM” Târgoviște a ajuns până în faza sferturilor de finală ale celei de a doua competiții europene (din punct de vedere valoric) pentru echipele de club. Este cel mai bun rezultat internațional obținut vreodată de o echipă din Târgoviște și, concomitent, cea mai bună performanță a baschetului feminin românesc din ultimele trei decenii. (A.B.)

BAZA DE SPORT ȘI AGREMENT „CRIZANTEMA”

Este situată în zona Nord-Est a municipiului, în apropierea podului de la Valea Voievozilor de peste râul Ialomița. Obiectivul, amplasat pe o suprafață de 22,3 ha includea în iunie 1987, momentul dării sale în folosință: lac de agrement, cu debarcader; lac – ștrand; bazin de înot de dimensiuni olimpice; bazin și platformă pentru sărituri în apă; 3 ștranduri pentru copii; cartodrom; 2 patinoare naturale/ descoperite; 10 terenuri (6 cu zgură, 4 cu bitum) pentru tenis, baschet, volei, handbal, cu tribune adiacente; magazine pentru închiriat articole sportive; cofetărie; berărie; magazine pentru produse alimentare și răcoritoare; camping etc. Obiectivul a fost proiectat de un colectiv de la Institutul Județean de Proiectări Dâmbovița, coordonat de arhitectul Emil Stănescu. La executarea lucrărilor au participat cu resurse umane și materiale mai multe unități economice de pe raza municipiului Târgoviște. Contribuția cea mai consistentă a fost adusă de Întreprinderea de Construcții Montaj Metalurgic, Întreprinderea de Construcții Montaj Dâmbovița, Întreprinderea de Utilaje Grele pentru Construcții Galați – Secția de Utilaj Transport Târgoviște, Întreprinderea de Utilaj Petrolier, Combinatul de Oțeluri Speciale etc. În perioada 14-20 august 1989 terenurile de tenis de aici au fost gazda întrecerilor celei de a 28-a ediții a Campionatului Balcanic pentru seniori, la care au participat sportivi și sportive din Bulgaria, Iugoslavia, Grecia, Turcia și România. După 1990 multiplele activități (cu caracter social, cultural, educativ, sportiv) care se organizau aici s-au restrâns an de an, ajungându-se, o dată cu intrarea în secolul XXI, ca după un deceniu, ceea ce reprezenta una din emblemele municipiului să se transforme într-o adevărată ruină. În ultima perioadă de timp (2011) s-au luat de cei în drept măsuri pentru aducerea obiectivului la nivelul cerințelor, corespunzător standardelor actuale. Sunt luate aprobările necesare, s-au asigurat documentația și resursele materiale pentru începerea lucrărilor la Complexul Turistic de Natație „Crizantema”. Obiectivul se va întinde pe o suprafață de 1,7 ha și va include, între altele un bazin acoperit de înot

de dimensiuni olimpice, tribune pentru 800 spectatori, vestiare, grupuri sanitare, anexe, locuri de parcare etc. care îl vor face apt pentru a fi omologat să găzduiască competiții sportive de cel mai înalt nivel internațional (inclusiv campionate mondiale sau europene). Valoarea totală a lucrărilor este de aproape 20 milioane de euro, iar durata de execuție este de 16 luni. (A.B.)

BAZA SPORTIVĂ ȘI ADMINISTRATIV-GOSPODĂREASCĂ A CLUBULUI SPORTIV ȘCOLAR

Este amplasată în trei locații, două în Târgoviște și una în comuna Nucet. Sediul Clubului și principalele spații pentru practicarea sportului sunt amplasate în microraioul III din Târgoviște. Obiectivul, proiectat de Institutul de Proiectări al Județului Dâmbovița (șef proiect arh. Doina Petrescu) a început să fie executat în 1991 de Întreprinderea Antrepriză de Construcții Montaj Dâmbovița (ulterior transformată în SC Consird SA). Din motive legate de imposibilitatea asigurării normale a finanțării lucrărilor acestea s-au derulat foarte greoi, existând perioade lungi de inactivitate în șantier (și de ordinul a unul sau doi ani când ele au fost practic stagnante). În această situație constructorul inițial s-a retras și lucrarea a fost preluată spre execuție de SC Diana SRL care a finalizat-o în anul 2003. Obiectivul include o sală de jocuri cu suprafața de 1250 mp omologată pentru a găzdui meciuri de nivelul diviziei „A” la baschet, handbal, volei, vestiare, grupuri sanitare și tribune pentru 300 de spectatori. Adiacentă acesteia există o sală de atletică grea (lupte, judo), sală de forță, saună, bazin de recuperare după efort, dușuri etc. Clădirea (desfășurată pe două nivele) mai include camere unde își are activitatea personalul clubului, sală de ședințe, sală de protocol, grupuri sanitare, centrală termică etc. La aceeași locație sunt amplasate, în aer liber, terenuri de minifotbal, baschet, handbal, tenis, volei. Tot aici, în anul 2010 Primăria a dat în folosință primul bazin de înot acoperit din istoria orașului. Acesta are o suprafață a apei de 12,50 × 25,00 m, plajă de peste 315 mp, vestiare, grupuri sanitare, dușuri, centrală termică, parcare pentru 30 de autoturisme. Tot în Târgoviște, în zona centrală a municipiului, CSȘ dispune de un cămin sportiv cu o capacitate de cazare de 40 locuri, grupuri sanitare, saună, dușuri, bucătărie, sală de mese, spălătorie, magazine pentru echipament sportiv și pentru alimente, centrală termică. În localitate Nucet (în incinta Grupului Școlar Agricol) CSȘ Târgoviște are un teren de fotbal gazonat cu tribune pentru 300 spectatori, două terenuri de fotbal-tenis, un teren de baschet, un teren de volei, capacități de cazare și servire a mesei pentru 40 de persoane, cabinet pentru profesori, vestiare pentru sportivi și arbitri, grupuri sanitare, dușuri, saună, bazin refacere etc. (A.B.)

BĂCĂOANU, Gheorghe (6.VII.1941, Iași) Maistru militar, antrenor, modelism, rachetomodelism. Legitim

la „Astronautica” Târgovişte (1968) şi la Metalul Târgovişte (1969-1982). Câştigător a două medalii de bronz la campionatele mondiale din 1981 (rachetoplane, clasa S4C, echipe; durată cu paraşuta, clasa S3A, echipe). Medaliat cu bronz, în 1980, la Cupa Europei (echipe). Multiplu medaliat la campionatele balcanice. Multiplu campion şi recordman naţional. Maestru al sportului (1973). Antrenor la Metalul Târgovişte. Realizator de minimotoare reactive şi al unor instalaţii mecanizate pentru confecţionarea acestora. (A.B.)

BĂDICA, logofăt (1715-1769) Fiul lui Negoită logofăt, negustor din Târgovişte. Bădica a continuat negustoria desfăşurată în oraş, dar şi în împrejurimi, care i-a adus însemnate câştiguri pe care le-a investit în achiziţionarea unui număr însemnate de proprietăţi concentrate în mahalaua Zlătari (Biserica Sfinţii Voievozi) şi care constau în case şi prăvălii situate „în dosul altarului Bisericii Sf. Arhanghel ce merge la Curtea Domnească”. Câştigurile obţinute au mai fost investite în achiziţionarea unor întinse proprietăţi situate în Cucuteni, Vulcana-Pandele, Movila etc. A reperat biserica Sfinţii Arhangheli, numită şi Albă, situată în mahalaua Zlătarilor, unde fusese înmormântat şi tatăl său, zidită „din neamul lor” şi schitul Bădica din Cucuteni. (M.O.)

BĂDICA, Stan (26.IV.1928, Beuca, Teleorman) Urmează şcoala primară în comuna natală şi cursurile liceale în Bucureşti şi Bârlad; absolvent al şcolii Militare de Ofiţeri de Artilerie din Capitală. Îndeplineşte diferite funcţii, ca ofiţer, în garnizoanele Bârlad, Roman, Medgidia, Ploieşti, Târgovişte, în ultima garnizoană îndeplinind responsabilităţi importante în cadrul Comandamentului Militar al judeţului Dâmboviţa. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial a luptat pe Frontul de Est într-un regiment şi un divizion de proiectoare şi într-o baterie de mitraliere antiaeriene. A urcat toate gradele militare de ofiţer până la cel de general de brigadă în retragere. În prezent deţine funcţia de preşedinte al Filialei „Mircea cel Bătrân” Dâmboviţa a Asociaţiei Naţionale a Veteranilor de Război. (G.C.)

BĂDULESCU, Virgil (6.X.1882, Călăraşi – 27.XII.1944) Absolvent al Şcolii Militare de Ofiţeri Eugers din Germania şi licenţiat al Institutului Regal Central de Gimnastică Stockholm (Suedia). Profesor de educaţie fizică (cu grad de căpitan) la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu” (1913-1916), preşedintele Comitetului de acţiune de la Societatea Sportivă „Mănăstirea Dealu”. A fost principalul animator al grupului de entuziaşti promotori ai sportului de la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu” (Emil Pălăngeanu, Alexandru Manolescu, Ion Lascăr) care ulterior au format bază echipei de cadre didactice a noului Institut Naţional de Educaţie Fizică din Bucureşti la conducerea căruia s-a aflat de la înfiinţare (1922) până

în 1935. În perioada 1922-1940 a fost aici şi şeful Catedrei de Gimnastică. Distins cu „Meritul Cultural pentru Sport-Cavaler clasa I” (1931). Membru al Comitetului de Conducere al UFSR (Uniunea Federaţiilor Sportive din România); Preşedinte de Onoare al OSR (Organizaţia Sportului Românesc). (A.B.)

BĂLAŞA DOAMNA Soţia lui Constantin Şerban, domn al Ţării Româneşti între 1654-1658. (1612 – 21.III.1657, Târgovişte). Piatra de mormânt aflată la biserica Sfânta Vineri, împodobită cu un frumos chenar floral ce aminteşte de ţesăturile orientale, păstrează în câmp o inscripţie unde se precizează că fusese „săracilor miluitoare, credinţii drepte râmuitoare şi lucruri scump pururea lucrătoare şi a toată sărăcimea oameni pătimăş ca o destoinică ajutătoare”. Inscriptia face trimitere la azilul înfiinţat la Biserica Sfânta Paraschiva din Târgovişte (situat pe locul liceului Ienăchiţă Văcărescu). „Chiliile [...] pe care [...] le-a făcut acolo” erau destinate „ca să fie de odihnă creştinilor care cad în nevoie” şi „celor care scapă la Sfânta biserică”. Aşezământul înfiinţat de doamna Bălaşa se numără printre primele din ţară cu această destinaţie. (M.O.)

BĂLEANU, Petre (23.VII.1925, Bucureşti – 26.I.2011, SUA) Liceul Şincai din Bucureşti (1944); Facultatea de Medicină Generală din Bucureşti (1951). După absolvirea facultăţii este medic de dispensar la Circumscripţia Sanitară Pietrari, Dâmboviţa. Din 1957 este medic radiolog la Policlinica Târgovişte şi la Spitalul Judeţean până în 1993. Din 1963 funcţionează ca medic-şef al raionului Târgovişte. În 1999 este cursant şi absolvent al Facultăţii de Medicină din Paris în managementul sanitar. A fost o prezenţă activă în viaţa socială şi culturală a judeţului Dâmboviţa. Cu pregătirea foarte bună făcută în ţară şi în Franţa pentru organizarea sanitară, a putut să participe la proiectarea şi construirea noului Spital Judeţean. (N.V.)

BĂLEANUL, Udrea (~sec. XVI – ~9.VII.1601, Târgovişte) Dregător şi comandant militar muntean. Comis (1586-1588), mare armaş (1596-1598), mare ban (1598-1599). Fiul marelui clucer Radu din Băleni şi nepot al doamnei Voica, soţia lui Pătraşcu cel Bun. Remarcabil în campaniile lui Mihai Viteazul, a obţinut victoria de la Nicopole contra turcilor (1596) şi a condus oştile din Oltenia în Transilvania (1599). Lăsat locotenent domnesc în Moldova (a. 14/24 iun. – p. 13/23 iul. 1600) şi numit hatman şi pârcălab de Suceava (mai-iulie 1600), este rechemat cu oastea în Ardeal, în sprijinul domnului. Conduce ultima luptă contra polonilor pătrunşi în Muntenia (Curtea de Argeş, 25 nov. 1600). După ce încercase o răscoală (mai 1601), este prins şi ucis de Simion Movilă, fără judecată, deşi se angajase să-i fie „slugă şi rob”. Îngropat la Mănăstirea Panaghia, ctitoria

sa. Unul dintre cei mai importanţi căpitani de oşti ai lui Mihai Viteazul. (A.Ş./M.O.)

BĂLTĂREȚU, Dumitru (1865-1916) Locotenent-colonel. Angajat voluntar în Regimentul 21 Infanterie (1883), este admis la Școala de Subofițeri de la Bistrița (1885), unde obține tresa de sublocotenent (1887). Locotenent (1891), căpitan (1897), maior (1909), locotenent-colonel (1914). În primăvara anului 1898, a fost mutat în Regimentul 22 Infanterie „Dâmbovița”, din Târgoviște. La 1 aprilie 1914, a preluat comanda unității. În fruntea regimentului, Băltărețu a luat parte, începând cu prima zi de război, la luptele pentru împlinirea dezideratului național, remarcându-se prin curaj și deplină competență în conducerea trupei, în luptele de la Bran, Tohanul Vechi și Munții Perșani. Aflat în prima linie a frontului, a căzut lovit mortal în cursul acțiunii pentru forțarea liniei Oltului. (G.T./C.V.)

BĂNCILĂ, Nicolae (18.I.1925, Bran – 1991, Târgoviște) Studii elementare la Bran; gimnaziale, la Oradea și Cluj; universitare la Facultatea de Medicină Generală la Cluj. După absolvirea facultății, în 1951, este medic de medicină generală la Schela Petrolieră Șuța Seacă. După 1955 și absolvirea secundariatului în radiologie este medic radiolog la Policlinica Târgoviște. Din 1957, șeful serviciului de radiologie din Spitalul Târgoviște până în 1991, anul când a decedat. A fost o prezență activă la manifestările științifice organizate de Uniunea Societăților de Științe Medicale și în viața sindicală. După terminarea facultății, și-a continuat perfecționarea profesională conducând serviciul de radiologie mulți ani. A fost o persoană activă în viața cetății. (N.V.)

BĂNESCU, Constantin Virgil (26.V.1982, Târgoviște – 14.VIII.2009, Târgoviște) Poet. Studii primare, gimnaziale, apoi Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște. Absolvent al Facultății de Comunicare și Relații Publice din cadrul Școlii de Științe Politice și de Administrație din București (2004). Debut cu poezie în „Dâmbovița” (1996). Colaborează apoi la „Poezia”, „Viața românească”, „Literatură”, „Ziarul de duminică”, „Ziua literară”, „Poesis”, „Caiete critice”, „Manuskripte”, „Akzente”, „Empireuma”. Obține premii la concursurile de poezie din țară (Piatra Neamț, 1999; Iași, 2000; Botoșani, 2002), precum și la Festivalul Național „Moștenirea Văcăreștilor” (Târgoviște, 1998). În 2003, Premiul „Hubert Burda” pentru tineri poeți din Europa de Sud și de Sud-Est (Heidelberg, Germania). Membru al Uniunii Scriitorilor din România (2002). Este invitat al unor întâlniri literare desfășurate în Slovenia (Medana, 2001), Italia (Lana, 2002), Germania (Heidelberg, 2003; Berlin, 2004). Burse literare în Germania (2004). Autor al volumelor „Câinele, femeia și ocheada” (2000), „Floarea cu o singură petală” (2002). Se stinge prematur, în condiții tragice. (V.P.)

BĂNICĂ, Paul (2.V.1939, Răcari, Dâmbovița – 1.VI.2005, Târgoviște), profesor, director, om de cultură, publicist. Studiile liceale le-a făcut la Liceul „Ienăchiță Văcărescu”, apoi a absolvit Facultatea de limba și literatura română (1963) și Facultatea de filologie, specializarea română-franceză (1979) din cadrul Universității București. Timp de patru decenii a lucrat în diverse instituții și funcții: Comitetul de cultură al municipiului Târgoviște și apoi, începând din 1968, îndrumător județean pentru educație și cultură, director adjunct al Școlii Nr. 5 (1975-1977) și timp de 20 de ani directorul Școlii Nr. 11, care i-a preluat numele, devenind Școala „Profesor Paul Bănică”. Sub conducerea sa, Școala nr. 11 a devenit Școală pilot în proiectul „Educație pentru democrație în Dâmbovița” al AREDDO și CITIZENSHIP FOUNDATION-Londra. Preocupat de propria perfecționare a luat parte la stagii de formare în alternativa „Step by Sep” (1996-1998). A devenit formator regional pentru reforma în învățământ și a făcut parte din comisile de concurs pentru directori și din Colegiul de disciplină al Inspectoratului Școlar. Profesor cu preocupări diverse, a împletit activitatea didactică cu cea culturală, numele său fiind asociat unor frumoase acțiuni de pionierat cultural: este inițiatorul Festivalului-concurs de romane „Crizantema de aur” (1969), a înființat primul ansamblu folcloric din județul Dâmbovița (1969), a făcut lucrări de cercetare a folclorului dâmbovițean (1974-1976) împreună cu studenți ai Universității București, a promovat relații culturale cu instituții și localități din Franța, s-a implicat în organizarea și desfășurarea Festivalului de literatură „Moștenirea Văcăreștilor”, are contribuții la înființarea Teatrului „Tony Bulandra”. (M.C.)

BĂNULESCU, Ion (1893, Vârfuri, Dâmbovița – ?) Om politic, important reprezentant al social-democrației. În anul 1912 se înscrie în Partidul Social Democrat din Viena și în Sfatul Muncitoresc din Timișoara. În anul 1918 participă la acțiunea de răsturnare a regimului autocrat din Ungaria. Apoi se refugiază la Paris unde colaborează cu socialiștii francezi și scrie articole în ziarul „Le Populaire”. Revine în 1921 în țară și se stabilește la Târgoviște unde, din cauza activității desfășurate, este arestat și condamnat. După eliberare își reia activitatea. În 1929 pleacă din nou la Paris și activează în cadrul Partidului Socialist Francez. În 1932 revine în țară și se stabilește la Pucioasa unde pune bazele primei organizații a PSD. În iulie 1941 este arestat de regimul antonescian și condamnat la un an de zile de închisoare. După 23 august 1944 vine în Târgoviște și acționează pentru constituirea PSD în județul Dâmbovița. La 18 iulie 1945 devine primar al orașului Pucioasa, iar la 19 noiembrie 1946 este ales deputat. Activează în parlament, susținând diverse inițiative pentru Târgoviște: introducerea unui tren direct Târgoviște-București, derularea campaniei de combatere a bolilor

sociale ş.a. Ion Bănulescu este un nume reprezentativ al mişcării social-democrate dâmboviţene, fiind ales în mai 1946 preşedintele PSD din judeţ. (M.C.)

BĂNULESCU, Nicolae (1910-1970) A fost delegat ca primar între 19 noiembrie 1948 – 20 mai 1949. Fost membru al PSD, s-a alăturat grupării care a fuzionat cu PCR, dar nu s-a putut acomoda „timpurilor noi”, în care era oprimată orice formă de opoziţie, de lansare a unor acuzaţii imaginare de către securitatea poporului recent înfiinţată. A asistat neputincios cum numeroşi membri de elită ai vieţii politice şi culturale interbelice a oraşului au fost implicaţi în mod imaginar în acţiuni de sabotaj şi consideraţi agenţi ai imperialismului găsindu-şi sfârşitul în închisorile comuniste. Printre ei amintim pe foştii deţinuţi politici: Bengliu Enache, Bogdan Ion, Badea Marin-Marineaşă, Cătănoiu Nicolae, Gârlan Gheorghe, Daria Stelian, Dinu Gheorghe, Dumitrache Ion, preotul Georgescu Toma, Georgescu Nicolae, Marinescu-Traian Geagu, preotul Mincu Constantin, preotul Tomşa Gheorghe, Niţescu Gheorghe, aviator Cărlan Haralambie, preotul Şerban Dumitru, Mircescu Ion, preotul Stănescu Alexandru, Matei Ion. Pentru a face faţă gravelor lipsuri la bunurile de consum, s-au naţionalizat, iar desfacerea acestora se făcea numai pe cartelă. Conştient că era necesară o cât mai bună propagandă prin care să se arate oamenilor muncii „realizările extraordinare înfăptuite”, puterea comunistă a început construcţia Bibliotecii oraşeneşti. Amplasamentul noului lăcaş de cultură s-a făcut ostentativ şi sfidător în parcul oraşului, în locul unde altădată cânta muzica militară şi pentru a lua vederea casei familiei Stematiu, a cărei fiică era căsătorită cu generalul Constantin Sănătescu, fostul şef al Casei Regale şi prim-ministru al României. Scopul iniţial al bibliotecii era de îndoctrinare a maselor, motiv pentru care s-a dispus înfiinţarea unei comisii care să verifice şi să epureze cărţile considerate periculoase. Una din săli era destinată expoziţiilor ARLUS, iar cinematograful „Gloria” era foarte activ, prezentând câte două-trei reprezentaţii pe zi în mod gratuit pentru a arăta monumentalele realizări ale popoarelor sovietice. Lozinca „Stalin şi poporul rus, libertate ne-a adus” reprezenta baza politică a acelei perioade. (M.O.)

BĂTĂLIA DE LA TÂRGOVIŞTE La 14-15 august 1916, România intră în vâltoarea Primului Război Mondial şi Armata Română trece Carpaţii în Transilvania în urma declarării stării de război cu Imperiul Austro-Ungar. Datorită superiorităţii numerice şi tehnice a armatelor germane, care intervin pe frontul austro-ungaro-român din Transilvania, şi a ofensivei germano-bulgaro-turce din sud, Armata Română începe retragerea. Pe direcţia Târgovişte, de-a lungul văii Dâmboviţei, în luna noiembrie, Divizia a 12-a bavareză, comandată de experimentatul general Morgen, se confruntă cu diviziile

româneşti a 12-a şi a 22-a, comandate de generalii Razu şi Găiseanu, constituie într-un Grup defensiv. Regimentul III nr. 22 Dâmboviţa, care a dus lupte grele în Transilvania (Dealul Măgura, Tohanul Vechi, Tohanul Nou, Crihalm şi pe Olt), dar şi la Câmpulung, este decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul”. În aceste lupte este rănit scriitorul Camil Petrescu, ofiţer în acest regiment, fiind internat şi tratat în spitalul judeţean din Târgovişte. În celebrul său roman „Ultima noapte de dragoste, prima noapte de război”, Camil Petrescu descrie şi momente târgoviştene din perioada acestei spitalizări. 3 decembrie. Se dă bătălia pentru Târgovişte. Oraşul este apărat cu îndârjire, eroic, de trupele Diviziei a 22-a, de elevii şi profesorii Liceului Militar „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu. Divizia a 12-a bavareză intră în oraş şi-l ocupă, aşa cum este ocupat întregul judeţ Dâmboviţa. Trupele române se retrag spre Moldova. (G.C.)

BĂTĂLIA DE NOAPTE În 1462 Vlad Ţepeş, continuând o campanie declanşată la sfârşitul anului precedent, atacă garnizoanele otomane de pe malul drept al Dunării de la Rahova până la gurile de vărsare ale fluviului în Marea Neagră, prădându-le şi arzându-le. Voievodul se reîntoarce la nord de Dunăre însoţit de mii de creştini care se refugiază în diferite zone ale ţării, scăpând, astfel, de greul jug otoman. La 26 aprilie, sultanul Mahomed al II-lea, ofensat de înfrângerile suferite, dar şi din cauza pierderii tributului, în fruntea unei uriaşe armate (cronicarul grec Chalcocondil dă cifra, oarecum exagerată, de 250.000 de oameni) porneşte spre răzvrătitul Vlad Ţepeş, iar pe fluviu pătrunde, dinspre mare, o flotă imperială (25 de trireme şi 150 de alte nave de diferite tipuri), care incendiază Brăila. Vlad Ţepeş opune acestei forţe militare impresionante doar 30.900 de ostaşi (după o relatare rusească), 24.000 (după surse ale Vaticanului), 22.000 (după o informaţie a veneţianului Tommasi). Disproporţia este evidentă şi dramatică, mai ales că, spre a apăra de otomani Chilia, pe braţul cu acelaşi nume, voievodul detaşează o parte din oastea cea mare a ţării. În mai, Vlad Ţepeş surprinde avangarda armatei otomane, care a trecut Dunărea în dreptul cetăţii Nicopole, comandată de marele vizir Mahomed-paşa, pe care o nimiceşte. La începutul lunii iunie, otomanii trec fluviul, dar domnitorul valah, neputându-i stăvili, îi hăituieşte cu lovituri iuţi, aplicând o veche tactică a voievozilor români, devenită clasică, sultanul fiind, nu o dată, luat prin surprindere. În lupta de la Turnu (Turnu-Măgurele de astăzi), Vlad Ţepeş, realizând că nu poate obţine izbânda cu slabele sale forţe armate, se retrage strategic spre capitala ţării, Târgovişte, Mahomed al II-lea reluându-şi invazia. Sultanul îşi ridică tabăra într-o margine a Târgoviştei. Locul unde a campat trebuie să fi fost – după cum susţine o ipoteză multă vreme luată în consideraţie – în satul Lucieni, la sud de cetatea capitală. Puţin probabil însă, fiindcă de acolo nu se puteau zări

turnurile Târgoviştei, așa cum ne-au lăsat mărturie unii participanți la invazie. Înseamnă, deci, că tabăra otomană a fost mult mai aproape, în așa fel încât voievodul să-și poată asigura retragerea rapidă între zidurile cetății. Astfel că tabăra, credem, a fost așezată în zona satului Ulmi, turcii lui Mahomed al II-lea aflând înspre cetate pe drumul Bucureștilor care trecea prin Potlogi și Văcărești. Vlad Țepeș, deghizat în ienicer, însoțit de un detașament de viteji, atacă tabăra în toiul nopții, otomanii fiind cuprinși de panică. Acest atac nocturn (16 iunie) al lui Vlad Țepeș atrage atenția Europei, care este uimită de curajul voievodului în fața cuceritorului Constantinopolului. Iată și câteva mărturii contemporane. Stefano Magno în ale sale „*Annale Venete*” relatează: „Mahomed a trimis o puternică armată în Valahia; dar sculându-se valahii împotriva ei, a fost bătută; că au fost măcelăriți 30-40.000 de turci și a fost prins de valahi un nepot al valahului care părăsise lagărul său și se dusesse la turci, și acesta fu înțepat”. Petancius, cronicar maghiar, relatează că „Dracul (Vlad Țepeș – n.n.), cu puțini însă aleși militari, atacă pe Mahomed, împăratul turcilor (care pusese mâna pe Valahia cea Mare și se pregătea să ocupe pe cea Mică – n.n.) în timp de noapte și-l sili să apuce fuga către Dunăre, cu mare rușine și pierdere de oameni și să se retragă din Transalpină”. (Țara Românească n.n.). Istoricul bizantin Ducas mărturisește: „... turcii, atacați în întineric, se uciseră unii pe alții, iar când se luminează de ziuă, valahii ce pătrunseseră în lagărul lor se retraseră. Tiranul (Mahomed al II-lea – n.n.), ridicând tabăra și fugind cu rușine, trecu Dunărea și se întoarse la Adrianopol”. Balbi, ambasadorul Veneției la Sublima Poartă, spune într-un raport din 28 iulie, adresat ducelui Cristoforo Moro: „Când turcii se apropiară de munți (la Târgoviște – n.n.), Dracul, cu aproape 30.000 de oameni (cifra exagerată – n.n.) atacă lagărul în două rânduri (n-a fost decât un atac – n.n.) provocând mari daune [...] Văzând sultanul, ridică în grabă lagărul și trecu fluviul îndărăt și ajunsese [...] în Adrianopol. El lăsa la hotarul Valahiei pe fratele lui Dracul (Radu cel Frumos – n.n.), cu oaste turcească pentru a încurca spiritele valahilor [...] Acum se zice că 4000 de turci au fost prinși și puși în țeapă”. Alte mărturii ale victoriei lui Vlad Țepeș de la Târgoviște sunt și cele două scrisori trimise căpitanului de Modena, Antonio Loredano, de către rectorul venețian din Candia (Creta) Aloisio Gabriel. După atac, sultanul, într-un efort disperat, „se grăbi – spune cronica – să meargă de-a dreptul asupra orașului în care însuși domnitorul Vlad își avea reședința”. Pe un câmp, însă, se opri înspăimântat zăbind 20.000 de țepe, exclamând că unui astfel de domn nu-i poate lua țara. (G.C.)

BĂTĂLIA DE PE IALOMIȚA În urma dezastrului înregistrat de o armată otomană, în martie 1442, comandată de Mezid-Beg, în Transilvania, la „locul Capu”, acesta și fiul său pierind în atacul condus de lancul de Hunedoara, Murad al II-lea, bănuindu-l pe Vlad Dracul

de hainie, îl cheamă la Înalta Poartă, împreună cu fiii săi Vlad și Radu, și-i închide la Adrianopol. La Târgoviște rămâne un fiu al său din flori, nevârstnicul Mircea, pe care îl-a dăruit Căltuna, o brăileancă, dar pe care-l alungă, după ce pătrunde în Țara Românească, lancul de Hunedoara. Acesta încredințează tronul lui Basarab al II-lea, fiu al lui Dan al II-lea, la sfârșitul lunii august. Iar la 2 septembrie, lancul de Hunedoara obține o strălucită victorie împotriva otomanilor, conduși de Șehabeddin, beglerbegul Rumeliei, un general încercat și temerar. Bătălia are loc nu departe de Târgoviște, la ieșirea din munți. Asupra locului există încă unele dubii. Luând în calcul că lancul nu putea veni decât pe una din cele două căi de acces dinspre Transilvania – la vest, de la Brașov, prin Câmpulung și pe Valea Dâmboviței, și la est, tot de la Brașov, prin Pietroșița și apoi pe Valea Ialomiței –, amândouă întâlnindu-se la Târgoviște, Cetate de Scaun, generalul trebuie să fi mărșăluit pe cea de la est, mai puțin cunoscută otomanilor și mai greu de abordat. Astfel, ar fi de crezut că bătălia s-a dat pe aproape de Târgoviște, turcii fiind luați prin surprindere, ei având ochii ațintiți spre drumul Câmpulungului. Cum am spune astăzi, lancul a apelat la „factorul surpriză”. Cert este că victoria marelui Huniad, din oastea sa făcând parte și numeroase detașamente de români transilvăneni, a marcat debutul unei lungi și glorioase campanii împotriva Imperiului Otoman. (G.C.)

BĂTĂLIA DIN OCTOMBRIE La începutul lunii octombrie 1595, se realizează o adevărată alianță europeană, sub binecuvântarea „Ligii Sfinte”: oastea Țării Românești, în frunte cu Mihai Viteazul, Ștefan Răzvan cu oștenii Moldovei, Sigismund Báthory cu armata Transilvaniei, Albert Rajbici al lui Maximilian de Casovia cu 1600 de raiteri, Silvio Piccolomini și florentinii marelui duce de Toscana, cu scopul de a-i alunga pe otomanii marelui vizir Sinan-pașa care ocupaseră Țara Românească. Între 6-8 octombrie are loc bătălia eliberatoare de la Târgoviște. Dispozitivul de atac al aliaților era următorul: la sud, pe drumul Bucureștilor – Ștefan Răzvan cu moldovenii lui și legiunile secuiești cu 10 tunuri; la nord, sub Mănăstirea Dealu, Mihai Viteazul și oastea Țării Românești, Sigismund Báthory și trupa sa transilvană împreună cu bateriile lui Albert Kiraly, acoperite de izbândă la Călugăreni. În rezervă: raiterii lui Silvio Piccolomini și florentinii ducelui de Toscana. În cetate se afla oastea otomană cu 40 de tunuri, sub comanda lui Ali-pașa de Trapezunt. Atacul este lansat de Mihai Viteazul, urmat de aliați, iar tunurile bat în otomani timp de două zile, în a treia zi orașul fiind eliberat. Cad uciși Ali-pașa, Mehmet-bei și beii de Târgoviște și București Sussim și Turan. Iată cum a descris sugestiv această primă mare bătălie în Unire a românilor însuși Mihai Viteazul într-un memorial trimis ducelui de Toscana, dar pe care, logic, îl începe cu bătălia

de la 23 august: „...deci eu, chemând numele lui Dumnezeu, mă încăierai cu ei într-o bătălie (cu otomanii, la Călugăreni – n.n.) [...] unde făcui mare pagubă [...] spre ruşinea lui Sinan-paşa, căci în lupta aceea Sinan-paşa se prăvale de pe cal într-o mlaştină foarte întinsă [...]. Şi după ce Sinan a îndurat o aşa batjocură de la noi, se mânie foarte; şi aşa se hotărî să pornească cu toţi ai săi împotriva noastră; deci eu văzând că nu voi putea ţine piept, venii la Târgovişte [...] într-aceea, fiindcă nu eram sigur nici la Târgovişte, mă retrasei sub munţi, la hotarele ţării mele, iar Sinan veni după mine la Târgovişte [...] unde însă nu petrecu multă vreme, căci sosi [...] ajutorul trimis de Măria Sa împăratul (Rudolf al II-lea al Sfântului Imperiu Roman de Naţiune Germană – n.n.), de unde plecarăm apoi să dăm peste turci la Târgovişte, pe care, cu mila lui Dumnezeu, în curând o avurăm în mâinile noastre, în care erau o mie de turci, toţi ostaşi buni, din care nici măcar unul nu a scăpat”. (G.C.)

BĂTĂLIA DIN ZONA PETROLIERĂ La 23 august 1944, după-amiază, trupele din Garnizoana Târgovişte intră în stare de alarmă având ordinul să țină sub observație strictă unitățile militare germane. Ora 22.00. Pe toate lungimile de undă este transmisă proclamația către țară a regelui Mihai I prin care este anunțată ieșirea României din războiul împotriva Națiunilor Unite și întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste. La câteva minute după transmisia proclamației, Tricolorul este arborat pe Primăria Târgoviștei. La 24 august, ora 2.00, la Tătărani-Căprioru o companie din Regimentul I Care de Luptă primește ordinul: „Dezarmați imediat trupa germană aflată la centrul de instrucție din pădurea magistraților”. Ordinul este executat prompt. Ora 3.00. Intră în executare ordinul C5T dat unităților militare din Garnizoana Târgoviște: un batalion din Regimentul Infanterie-Instrucție și unități din Regimentele 2 Vânători de Gardă, 2 Vânători Moto atacă dinspre Târgoviște spre Pleașa și Țuicani; un divizion de cavalerie atacă, la rândul său, spre Cricovul Dulce; un pluton de branduri ține sub foc Țuicani, iar Regimentul 10 Roșiori se deplasează la „Româno-Americana” din Moreni. Ora 6.00. Un batalion din Regimentul 2 Care de Luptă și trei batalioane din Regimentul 22 Infanterie, intră în compunerea Grupului de Vest din zona Bucureștilor. Generalul de brigadă George I. Nicolescu, comandantul detașamentului blindat își amintește: „În dimineața zilei de 24 august străzile orașului Târgoviște erau o vie animație, populația aclamând trupele detașamentului nostru, care pleca spre București să lupte împotriva coteropitorilor nemți. Uralele și aclamațiile lor, cuvintele ce le rosteau, aveau un puternic ecou în rândurile ofițerilor și ostașilor detașamentului care, animați de dragoste de patrie, exprimând voința și hotărârea poporului, au pornit cu abnegație la luptă”. De pe aerodromul de la Boteni, la sud de Târgoviște, un avion pilotat de colonelul Ștefan

Niculescu decolează cu direcția Istanbul, aterizând, după câteva ore, pe aerodromul Esilchioi cu misiunea de a aduce la cunoștință aliaților întoarcerea armelor de către România împotriva Germaniei naziste și intrarea în „dispozitivul de luptă” al Națiunilor Unite. 25-26 august. Unitățile militare venite de la Târgoviște înfrâng rezistența trupelor germane de sub comanda generalului S.S. Hoffmayer, care se predau acestor unități, zona petroliferă Târgoviște – Gura Ocniței-Moreni fiind eliberată. La această bătălie, în care au fost înfrânte unități ale Diviziei 54 S.S., au luat parte Regimentul 2 Vânători de Gardă, Regimentul 2 Vânători Moto, Regimentul 10 Roșiori, un batalion din Regimentul 2 Care de Luptă din Garnizoana Târgoviște. (G.C.)

BÂLEA, G. (1921-1969, Târgoviște) Avocat, om politic, membru al Partidului Național Creștin. A îndeplinit funcția de primar al orașului Târgoviște în ianuarie – 10 februarie 1938, dar fără să poată prezenta un program care să fie pus în aplicare, pentru că s-a instaurat regimul autoritar carlist. (M.O.)

BÂRLEA, Petre Gheorghe (29.VI.1951, Caransebeș, Caraș-Severin) Profesor, lingvist, istoric literar, ziarist. După studii gimnaziale și liceale în orașul natal, urmează cursurile Facultății de Filologie Clasică (latină-greacă) a Universității din București (1974), iar apoi Facultatea de Filologie Modernă (română-franceză) la aceeași universitate (1980). Profesor de limba română, latină și franceză la școli generale din Caraș-Severin (1974-1975) și Dâmbovița (1975-1976), iar apoi profesor de liceu în Târgoviște (1985-1990). A mai îndeplinit funcția de documentarist la Casa Corpului Didactic Dâmbovița (1976-1985), inspector de limba și literatura română (1990-1991), director al Casei Corpului Didactic (1991-1993). Își ia atestatul în ziaristică. Din 1992 cadru didactic asociat, apoi titular (lector, conferențiar, profesor) la Universitatea „Valahia” din Târgoviște. A ocupat funcții administrative în cadrul Universității (director al Departamentului de Perfecționare, director al Colegiului Universitar Pedagogic, șef de catedră, prorector). Totodată, profesor asociat al Universității București și al Universității „Ovidius” din Constanța (unde devine titular, din 2006). Între 1993-1996 a fost detașat ca lector de limba română la Universitatea „Karolinum” din Praga, iar între 2001-2003 îndeplinește aceeași funcție la Universitatea Paris IV Sorbona. Profesor invitat al Universității „Sacramento” (SUA) și „Lexford” Viena (Austria). Din 1995, doctor în lingvistică generală și comparată la universitatea absolvită. Membru al Societății de Științe Clasice Filologice din România; membru al Academiei Româno-Americane de Științe și Arte, al Societății de Studii Clasice din Franța și al Societății Internaționale „Ovidianum”. A participat la manifestări științifice și stagii de studii și documentare

în Franţa, Italia, Spania, Germania, Grecia, Cipru, Israel, Belgia, Rusia, SUA între 1990-1994 redactor-şef al gazetei „Graiul Dâmboviţei”, serie nouă, publicaţie a cadrelor didactice din judeţul Dâmboviţa. Membru fondator şi membru în colegiul de redacţie al publicaţiilor „Târgovişte”, „Longitudini”, „Analele Universităţii Valahia”, „Viaţa ştiinţifică a Universităţii Valahia”. După debutul publicistic în „Tribuna şcolii” (1976), colaborează cu articole şi studii de pedagogie, istorie a culturii, cronici literare, interviuri, reportaje la „Amfiteatru”, „Argeş”, „Dâmboviţa”, „Litere”, „Din viaţa şcolii dâmboviţene”, „România literară”, „Tribuna”, „Valachica”, „Curier”, „Kindia”, „Literaturul”, „Astronautica”. În ultima perioadă preocupările publicistice se restrâng la problematica strict lingvistică, stilistică, istorie literară şi culturală. Autor sau coautor al unor lucrări de specialitate în domeniul lingvisticii: „Contraria Latina – Contraria Romanica” (1996, 1997, 1999), „Studii de lingvistică generală şi lingvistică latină” (2000), „Introducerea în studiul latinei creştine” (2000), „Lexicul românesc de origine franceză” (2001), „Rolul traducerilor din latină în formarea limbii române literare” (2004). De asemenea, „Metodologia calificărilor în Învăţământul Superior din România” (2009). Dedică lucrări sau îngrijeşte ediţiile unor scriitori din spaţiul cultural târgoviştean: „Pe urmele lui Grigore Alexandrescu” (1984); „O româncă spre Polul Nord – pe urmele Smarandei Gheorghiu” (1988); Grigore Alexandrescu – un clasic printre romantici” (1998); „Smaranda Gheorghiu. Schiţe din Târgovişte” (2003), „Smaranda Gheorghiu, Grigore Alexandrescu” (2004). (V.P.)

BÂRLEA, Roxana-Magdalena (17.VII.1976, Târgovişte) Profesor, filolog, publicist. Studii gimnaziale şi liceale în oraşul natal, urmate de Facultatea de Litere şi Teologie, secţia franceză-engleză, la Universitatea „Ovidius” din Constanţa. Specializare în lingvistică franceză la Centre Universitaire de la Luxemburg (1997-1998). Masterat în lingvistică franceză la Universitatea din Geneva (2000-2002). Stagii de perfecţionare şi participări la manifestări ştiinţifice în Franţa, Spania, Italia, SUA. Doctorat în lingvistică comparată şi teoria mentalităţilor la Institutul de Lingvistică al Academiei Române (2007). Preparador, asistent la Universitatea „Valahia” Târgovişte, apoi lector la catedra de Limbi Romane şi Comunicare a Academiei de Studii Economice Bucureşti. Colaborează la „Târgoviştea”, „Graiul Dâmboviţei”, „Trivium”, „Litere” şi la periodice de cultură din Franţa, Spania, SUA, Maroc. Autoare a unor lucrări de specialitate „Lexicul românesc de origine franceză” (2000, în colaborare), „Le future épistémiques en roumain” (2003). (V.P.)

BÂRSESCU, Alecu (1820-1875) A fost numit la conducerea poliţiei din Târgovişte, dar vechiul poliţai, Alecu Pastia, nu l-a recunoscut şi au rămas amândoi în funcţie. (M.O.)

BÂTE, Teodor Inginer agronom, membru al Partidului Naţional Ţărănist. A îndeplinit funcţia de primar între anii 1995-2000 şi a acordat atenţie specială aprovizionării cu apă a oraşului. În primul rând a efectuat lucrări în fronturile de captare unde a înlocuit vechile pompe neperformante care consumau multă energie, cu pompe noi, de mare eficienţă, folosite la frontul de captare Lazuri-Văcăreşti şi Dragomireşti-Măneşti. A acţionat pentru înfiinţarea unei staţii de tratare a apei în Târgovişte-Sud şi a modernizat staţiile de pompare şi reţelele de distribuţie a apei urmărind cu stăruinţă eliminarea risipei. S-a preocupat pentru modernizarea centralelor termice, a executat încă 6,5 km de reţele termice şi a reparat altele pentru a elimina pierderile de agent termic. O importantă realizare a fost construirea pasajului rutier Târgovişte-Nord, deşi a fost minimalizat de anumiţi politicieni de ocazie, candidaţi permanenţi la postul de primar. Rampa de gunoi a municipiului, reconstrucţia Căminului Cultural din cartierul Matei Voievod, reamenajarea parcului Mitropoliei, a grădinii zoologice şi a parcului Chindia, s-au numărat printre realizările sale meritorii. (M.O.)

BENDIC, Eduard Avocat, om politic, publicist. Personalitate a vieţii politice din prima jumătate a secolului al XX-lea. Membru al Partidului Naţional Ţărănesc, apreciat la nivel judeţean. Îndeplineşte diverse responsabilităţi: lider P.N.Ţ. pentru plasa Târgovişte, responsabil organizaţiei de tineret din plasa Târgovişte (1933-1934), preşedintele organizaţiei de tineret din Dâmboviţa (1934-1937), membru în Delegaţia judeţeană a partidului. Bun organizator, ţine conferinţe la Casa de Sfat a partidului, elaborează instrucţiunile pentru organizaţia de tineret (1935), participă la cursurile Şcolii de la Câmpulung, îmbrăţişând concepţia „statului ţărănesc”. În urma alegerilor judeţene din 1937 devine membru în Consiliul Judeţean. După 23 august 1944 se implică în refacerea structurilor Partidului Naţional Ţărănesc şi este ales membru în Delegaţia permanentă. Primeşte responsabilitatea reorganizării şi conducerii organizaţiei de tineret. (M.C.)

BENGEA, Gheorghe Preşedinte al Comitetului Executiv al Sfatului Popular în cursul anului 1955 s-a bucurat că a fost de faţă la prezentarea primei sonde AVB 3-100 realizată la UPET, exportator în RP Chineză, RDG şi RP Bulgaria. (M.O.)

BERĂRIA IORGU TH. LĂZĂRESCU A fost construită în 1908 în centrul oraşului, după planurile constructorului italian Francesco Venchiarutti. Clădirea care avea o decoraţie interioară în stil baroc, devenea cel mai fastuos local din oraş. Cu prilejul manevrelor regale, desfăşurate la Târgovişte şi în împrejurimi (1909), Carol I a vizitat localul, mărturie a acestui eveniment fiind o fotografie realizată pe scările berăriei, unde apar

alături de Carol I și prințul Ferdinand, prefectul C. Dimitriu, primarul Vasilache Dumitrescu, gen. Cica, comandantul Diviziei a III-a. Din 1912, în berărie a fost instalat un aparat de proiecție adus de la München. Marea invenție ajunsă la Târgoviște prezenta filme de la cele mai renumite case din Paris, cu program schimbat din trei în trei zile. (G.T./ C.V.)

BEȘTELEI, Eftimie A fost subadministrator al plasei Ialomița, cu reședința în Cornățel, în perioada revoluției de la 1848. A militat, cu toată împotrivirea boierilor din zonă pentru a pune în aplicare hotărârile Guvernului Provizoriu. (M.O.)

BIBESCU, Gheorghe (26.IV.1802, Târgu Jiu – 1.VI.1873, Paris) Domn al Țării Românești între 20 decembrie 1842 / 1 ianuarie 1840-13 / 15 iunie 1848. Născut în familia marelui boier Bibescu, s-a bucurat de o educație aleasă pe care a primit-o la București și Paris (1817-1824) urmând dreptul și obținând titlul de doctor. A îndeplinit mai multe funcții în administrația statului. În timpul domniei a organizat sistemul judiciar, a eliberat robii țigani, a susținut înființarea școlilor satești și ostășești, a grațiat complotiștii din 1840 și a aprobat Proclamația de la Islaz. A arătat interes pentru regenerarea noastră națională și în virtutea drepturilor domnești asupra perimetrului Curții Domnești a luat inițiativa primelor restaurări de monumente din Țara Românească. „La leat 1844 august 23 [...] au venit măriia sa Gheorghe Bibescu voievod” la Târgoviște unde a vizitat Cărmuirea, Tribunalul, Maghiistratura, pentru ca a doua zi să viziteze monumentele istorice, Mitropolia, Turnul Chindiei, numit „uriașa culă” și Biserica Curții Domnești, prilej cu care a „primit cu sufletească durere [...] la aceste ruine triste și împustiite, rămășițe din monumentele slavei strămoșești” (Vestitorul românesc). Domnul a poruncit „a se drege și a se preînnoi îndată aceste falnice zidiri ca să scape din ghearele vremii și să slujească de pomenire, mângâietoare pentru țărâna vitejilor ce le-au întemeiat”. Lucrările de restaurare au fost coordonate de arhitectul Ioan Schlatter care a restaurat Turnul Chindiei și Mănăstirea Dealu. A vizitat orașul în 4-6 septembrie 1846 și în 1847, pentru a putea vedea ritmul lucrărilor de restaurare, în suita sa aflându-se și poetul Grigore Alexandrescu. (M.O.)

BIBESCU, Martha (28.I.1898, București – ?) Princesesa a fost fiica lui Ion Lahovary, iar după mamă se trăgea din familia Mavrocordat. Educată la Paris de la vârsta de doi ani, a publicat încă de timpuriu. În 1908, după ce călătorise în Persia, și-a publicat impresiile, premiate de Academia Franceză. Prietenă cu Proust, Cocteau, a primit în 1954 premiul de excelență al Academiei Franceze. Pentru Târgoviște, o mare valoare o are jurnalul din 1915, în care evocă viața la Târgoviște, din

16-17 mai, prilej ca să evoce Târgoviștea „vechea capitală a Țării Românești, devenită orașel de provincie, loc de extaz și agonie, de mărire și cădere a Basarabilor”. La Stelea a admirat mormântul original care semăna în totul cu mormintele ducilor de Lorena de la Nancy. La Mitropolie a stăruit în fața inscripției de pe mormântul distrus al prințesei Bălașa Brâncoveanu, născută Cantacuzino, soția lui Ștefan Brâncoveanu, moartă la vârsta de 15 ani. Are cuvinte aspre pentru restauratorul Mitropoliei, Emile André Leconte du Noüy, pe care-l acuza de barbarie și-l făcea vinovat de distrugerea mormintelor și împrăștierea rămășițelor pământești ale prințesei, pentru a planta un calorifer în biserică. Nemulțumită că venise direct de la Viollet la Duc, a restaurat Mitropolia din Târgoviște, lăsându-i doar o turlă din șapte cât avea inițial, permițându-și să azvârle „claie peste grămadă sub un șopron frumoasele piese de pe vremea lui Brâncoveanu”. Nu uita să amintească cum „țigăncile salahoare” s-au împodobit cu bucăți de cercei și de broderii de aur găsite în mormânt. La Dealu a trăit un intens sentiment al propriei descendențe ilustre, prin boierii Greceni, considerându-se urmașă a marelui voievod. (M.O.)

BIBLIOGRAFIA DÂMBOVIȚEI Lucrare anuală de specialitate editată de Biblioteca Județeană Dâmbovița, din 1974 și până în 1985. Multigrafată. Este o sursă de informare în toate domeniile de activitate despre Târgoviște și județul Dâmbovița, așa cum a fost ea reflectată în presa locală și centrală. S-a continuat an de an în sistem de fișier bibliografic, apoi în cel informatizat, constituindu-se în principală sursă de informare la nivelul județului și municipiului Târgoviște. (V.P.)

BIBLIOTECA CASEI NAȚIONALE „C. ANGELESCU” A funcționat cu succes în deceniul al patrulea al sec. XX, în suburbia Sârbi, contribuind la ridicarea nivelului cultural în rândul populației sărace și la românizarea coloniei bulgare. (M.O.)

BIBLIOTECA CERCULUI STUDENȚESC A fost inaugurată la 10 octombrie 1920 într-o sală spațioasă a Sfatului Negustorilor, care permitea o funcționare eficientă. Principalul fond de carte aparținuse tânărului avocat Pârvan Popescu, „mort pe câmpul de onoare” pentru apărarea patriei și fusese donat cu generozitate de familie. Prin donații, biblioteca a ajuns să numere peste 3000 de volume, număr suficient pentru început. Interesul publicului pentru studiu a stabilit că programul de funcționare să fie trei zile pe săptămână. În 1922, Prefectura i-a acordat sume importante pentru completarea fondului de carte și i-a acordat un spațiu de funcționare superior în localul Sălii de Arme. Revoluția comunistă a distrus fondul de carte, inventarul, încercând să șteargă din conștiința tuturor efortul unei generații pentru răspândirea culturii și luminarea oamenilor din oraș. (M.O.)

BIBLIOTECA „GENERALEI” A fost menţionată prima dată în 1928 şi a funcţionat pe lângă secţia locală a „Generalei” (Federaţia Generală a Cooperativelor). Era înzestrată cu cărţi de specialitate necesare funcţionarilor din comerţ şi a reprezentat una din primele biblioteci cu profil economic din oraş. (M.O.)

BIBLIOTECA GIMNAZIULUI A funcţionat din primul an al înfiinţării (1874) şi s-a completat prin donaţii făcute de profesori, ministri şi alţi donatori. Directorii gimnaziului s-au preocupat să achiziţioneze lucrările fundamentale. La 15 decembrie 1892, Ştefan D. Popescu solicita Ministerului Culturii şi Instrucţiunii să i se trimită colecţia completă a documentelor Hurmuzachi şi „Magnum Etimologicum Romaniae”. Biblioteca gimnaziului s-a îmbogăţit permanent pentru achiziţionarea cărţilor făcându-se eforturi pentru strângerea de fonduri prin serbări. Donaţii importante au făcut Regele Carol I, Smara, dr. I. Alexandrescu, C. Mergescu, Vasile Dimitropol, profesori şi elevi. Din cotizaţiile profesorilor şi elevilor s-a achiziţionat „La Grande Encyclopedie”. Din 1903 bibliotecar a fost numit profesorul Paul Şvinţiu, care a întocmit inventarul bibliotecii care cuprindea 967 titluri în 1385 de volume. Acesta a întocmit un regulament de funcţionare, iar ordinea, liniştea şi curăţenia domneau peste tot, elevii fiind îndrumaţi cu atenţie şi pricepere. Remarcăm şi activitatea lui I. Săileanu, care s-a străduit să „orânduiască vastul şi preţiosul material” pentru ca biblioteca să fie funcţională. Mult timp biblioteca a funcţionat într-o sală centrală, cu caracter monumental, care impune respect tuturor celor care păseau în interiorul ei. (M.O.)

BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ „ION HELIADE RĂDULESCU” DÂMBOVIŢA Biblioteca publică a oraşului s-a înfiinţat instituţional la 30 ianuarie 1944, „adăpostită în localul Muzeului până ce se va clădi o casă proprie”. Primul director al muzeului, bibliotecii şi căminului cultural a fost prof. Alexandru Vasilescu care întocmeşte un „Regulament de organizare şi funcţionare a bibliotecii, cu 30 de articole, aprobat prin Decizia Primăriei din 14 august 1944. Până la inaugurare, au fost întreprinse numeroase demersuri pentru construirea unui sediu pentru muzeu şi bibliotecă. În 28 noiembrie 1943 lt.col. magistrat D.D. Athanasie face o importantă donaţie de cărţi şi bani, noua bibliotecă purtând iniţial numele de D.D. Athanasie-Bitu, în memoria tatălui său. Instituţia continuă o veche tradiţie în constituirea unor importante biblioteci în epoca medievală. Au rămas cunoscute bibliotecile lui Constantin Cantacuzino, Udrişte Năsturel, ale Văcăreştilor, Mitropoliei Târgoviştei sau cărţile existente la Mănăstirea Dealu ori Viforâta. De asemenea, în 1841 se înfiinţează pe lângă Şcoala Normală din Târgovişte o bibliotecă ce se dorea nucleul unei viitoare instituţii de acest gen având caracter public.

În 1898 se semnală funcţionarea unei biblioteci populare în oraş, amintită şi în raportul Casei Şcoalelor pe anii 1907-1908. Cercul Studentesc Dâmboviţean „înfiinţează o bibliotecă populară în clădirea Sfatului Negustoresc, iar în 1923 la „Sala de Arme” şi o sală de lectură. Eforturi pentru realizarea acestei doleanţe a cetăţenilor au făcut, în timp şi alte instituţii, societăţi. Ateneul Cultural „Grigore Alexandrescu”, înfiinţat în 1929, Căminul Cultural „Târgovişte” (1931), Societatea Culturală „Oastea lui Ion Heliade Rădulescu” (1933), apoi „Prietenii Târgoviştei” (1934), Asociaţia Culturală „Târgovişte” (1935). Un alt moment important l-a reprezentat construirea unei clădiri proprii pentru bibliotecă (în vecinătatea Primăriei) între 1947-1949, aceasta funcţionând aici începând cu 1 ianuarie 1950 până în 1974 când se mută în localul fostei Prefecturi. Din 1986 îi este atribuit actualul sediu, alături de cel separat al „Secţiei pentru Copii”, care va purta denumirea „Ioan Alexandru Brătescu-Voineşti”. Din 1992 instituţia se numeşte Biblioteca Judeţeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmboviţa. A mai avut ca titlatură Biblioteca Raională Târgovişte, apoi Biblioteca Municipală Târgovişte (din 1968), Biblioteca Judeţeană Dâmboviţa (din 1974). În timp, permanent, indiferent de denumire a îndeplinit şi îndeplineşte şi astăzi funcţia de bibliotecă publică a Târgoviştei. Datorită dinamicii dezvoltării societăţii, biblioteca a cunoscut o permanentă adaptare, redimensionându-şi şi diversificându-şi conţinutul activităţii, fiind o componentă importantă a sistemului cultural şi educaţional, în slujba membrilor comunităţii târgoviştene. Şi-a înfiinţat filiale peste hotare, la Chişinău, Republica Moldova (biblioteca „Târgovişte”, 1995) şi în Spania la Castellon (2006). Din 1994 editează o revistă de bibliologie şi cultură, „Curier”, cu apariţie semestrială (redactor-şef fondator Victor Petrescu). Printre manifestările de prestigiu organizate anual pot fi menţionate: „Zilele Bibliotecii «Ion Heliade Rădulescu»” (aprilie), „Zilele Bibliotecii Târgovişte la Chişinău” (octombrie), „Festivalul Naţional «Moştenirea Văcăreştilor»” (septembrie-octombrie), „Sesiunea de comunicări şi referate «Târgovişte – continuitate culturală în timp»” (octombrie), „Salonul editorial dâmboviţean «Ion Heliade Rădulescu»” (noiembrie), precum şi o multitudine de activităţi de animaţie culturală dedicate unor evenimente sau personalităţi la nivel naţional sau local. Biblioteca a fost condusă în timp de Irina Podaru (1949-1951); Capră Veronica (1951); Ştefania Nicolescu (1951); Elena Nicoară (1951-1958), Nicolae Şontea (1958-1961); Elena Ionescu (1961-1966); Constantin Stematiu (1966-1971); Victor Petrescu (1972-2008), Carmen Vădan (2008 şi în prezent). (V.P.)

BIBLIOTECA LICEULUI ECONOMIC S-a înfiinţat din iniţiativa profesorului Basil Popescu. Avea aproximativ 2000 de volume, dar selectate cu grijă şi competenţă, pentru a răspunde solicitărilor făcute de elevii şcolii. (M.O.)

BIBLIOTECA LICEULUI MILITAR S-a numărat printre cele mai complete și actuale biblioteci ale orașului în perioada interbelică. Situată într-un spațiu special amenajat, deasupra sălii de sport, era frecventată de toți elevii până la ora 21, elevii din ultimul an puteau studia cât considerau de cuviință. Biblioteca dispunea de reviste școlare, cărți de literatură și științifice de ultimă apariție. (M.O.)

BIBLIOTECA LUI CONSTANTIN FUSSEA Cuprindea numeroase cărți, multe apărute în ediții rare, din literatura franceză, germană și română, dintre care cităm doar câteva: Chateaubriand, „Opere complete”; Roger Collard, „Le codes français”; J.J. Rousseau, „Œuvres complètes”; Pierre Corneille, „Chefs d'oeuvres”; Mme de Sevigne, „Lettres”; Voltaire, „Dictionnaire Philosophique”; J. Michelet, „Histoire du XIX-ème siècle”; Plutarh, „Viața oamenilor iluștri”; Schiller, „Opere dramatice” etc. Nu lipseau operele autorilor clasici ai literaturii române: M. Kogălniceanu, „Histoire de la Valachie”; Gh. Sion, „Poezii”; Eliade, „Biblicele” și „Istoria romanilor în Dacia și România”; Colecția poeziilor marelui logofăt Iancu Văcărescu; B.P. Hasdeu, „Obiceiurile juridice ale poporului român”; A. Treboniu Laurian, „Istoria Românilor” și „Istoria Noului Testament”, cărți de drept, manuale școlare, cărți și reviste de agricultură etc. Se afla și un număr mare de periodice dintre care amintim: „Curierul de ambe sexe”, „Gazeta tribunelor”, „Revista științifică”, „Dacia viitoare”, „Calendarul antic pe 1862”, „Adevărul”, „Epoca”, „Voința națională”, „Telegraful român”, „Magazin istoric pentru Dacia” etc. Nu lipseau dicționare și peste 80 de volume de manuscrise cu însemnări ale proprietarului. (M.O.)

BIBLIOTECA LUI MIHALACHE DRĂGHICEANU Este descrisă de Virgil Drăghiceanu, nepotul său, care preciza că în testamentul acestuia se aflau menționate mai multe cărți. Printre altele, figurau „16 cărți grecești nelegate și 12 legate, 99 de cărți românești legate și 20 nelegate, 42 de broșuri și 9 dicționare legate”, destul de numeroase pentru acea epocă. (M.O.)

BIBLIOTECA LUI MIHALACHE S. CORNESCU Acesta studiasse dreptul la Paris și fusese mare vornic în divanul Țării Românești. A strâns o bibliotecă formată în marea majoritate din cărți din literatura franceză, cumpărate în perioada studiilor din Franța. În bibliotecă se aflau I.A. Vaillant, „La Roumanie ou Histoire, langue, littérature, orthographe, statistique”; J.B. Louvet, „Les amours de chevalier de Faublas”; „Dictionnaire géographique”; I.F. Guissan, „Manuel de commerçant ou dictionnaire de législation commerciale”; Baronul Rogiat, „Considération sur l'art de la guerre”; Voltaire, „Siècles de Louis XIV et Louis XV”; manuale de științele naturii și de grădinărit; dicționare ale Academiei

Franceze. Nu putem omite din acest fond „Manualul vânătorului” tipărit la București în 1895. Louis Viardot, „Souvenirs de chasses Europe” (1846), Cărți de drept civil, Album al Școlii de Ofițeri promoția 1897 etc. (M.O.)

BIBLIOTECA LUI SACHE POROIANU Primarul orașului între 1943-1948, prieten cu Grigore Alexandrescu, a fost donată de fiul său, în 1876, Școlii de Băieți. Aceasta cuprinde 112 volume, din care 54 legate și 54 nelegate. Studiind cu atenție fondul de carte al fostului primar, biblioteca avea principalele opere ale clasicilor literaturii române. Lucrările lui I.H. Rădulescu („Curs de poezie generală”, „Biblicele”, „Satire”, „Curierul de ambe sexe”), ocupau un loc central. Nu lipseau nici principalele poezii ale lui Gr. Alexandrescu (Suvenire și impresii, Mediatiții, Elegii, Satire), care se aflau alături de poeziile lui D. Bolintineanu și ale lui Cezar Boliac, lucrări cu subiect istoric, semnate de Florian Aaron, Alexandru Pelimar, Eufrosin Poteca, I. D. Petrescu. La loc de cinste se afla „Culegerea de credințe, datini și moravuri române”, alcătuită de G.M. Teodorescu. Nu lipseau nici periodicele, dintre care amintim: „Jurnalul ecleziastic”, „Predicatorul” (1857, 1858), „Vestitorul bisericesc” (1840) și nici cărți de legi: „Regulamentul organic”, „Codul Caragea”, „Regulamentul judecătoresc”, „Codul comercial vechi”, „Tălmăcirea codului comercial”, „Condica criminală cu procedura ei”. (M.O.)

BIBLIOTECA PUBLICĂ „NICOLAE IORGA” A fost înființată în 1932 din inițiativa unui comitet care a avut ca președinte pe N.N. Ciornei, prefect al județului și vicepreședinți pe I. Negoescu, M.O. Stan (profesor la Școala Normală) și Gh. Mărgulescu (revizor școlar). În scurt timp, prin acțiunea membrilor săi între care se aflau Gh. Dobrescu, Ilie Angelescu, Ef. Eftimescu, Gh. Dudău, s-a reușit să se adune 300 de volume. A funcționat în spațiul IOV, unde se afla și Orfelinatul, desființat de curând. Pe lângă bibliotecă a funcționat societatea „Prietenii Bibliotecii N. Iorga”, în care au fost coopțați colonelul Virgil Bianu (președintele Caselor Naționale), N. Luculescu (directorul Școlii Comerciale), S. Nițescu (directorul Federației Dâmbovița), Maria N. Ionescu, V. Stan, Florica Mărgulescu (institutori), care au activat pentru buna funcționare a bibliotecii și creșterea fondului de carte. (M.O.)

BIBLIOTECA ȘCOLII NORMALE ȘI NAȚIONALE A fost înființată în 1840. Primăria era obligată să înființeze un dulap în formă de bibliotecă și să prevadă anual suma de 200 de lei pentru cumpărarea cărților. Și Eforia Școlilor a trimis numeroase cărți tipărite în tipografia sa, printre care Lord Byron, Victor Hugo, Lamartine, poeziile lui Văcărescu, fabulele lui Țichindeal, Hronicul românilor al lui Cantemir, Istoria lui Petru Maior, „Curierul

românesc” şi „Curierul de ambe sexe”. Până în 1848 inventarul bibliotecii şcolii din Târgovişte ajunsese să numere 127 de titluri de cărţi în 206 volume, fiind cunoscută lista titlurilor, care menţionează cărţi şcolare (algebre, geometrii, elemente de desen, geografii, caligrafii, abecedare, „Foaia sătească”, „Prietenul tinerimii” etc.). Mihail Drăghiceanu a întocmit „catalogul bibliotecii”, dar nu avem ştiinţă despre existenţa vreunui regulament de funcţionare. (M.O.)

BIENALA DE ARTĂ PLASTICĂ „GHEORGHE PETRAŞCU” Manifestarea este lansată la 26-28 noiembrie 1992 sub auspiciile Complexului Naţional Muzeal „Curtea Domnească” din Târgovişte (la acel moment Complexul Muzeal Judeţean Dâmboviţa), Inspectoratului pentru Cultură Dâmboviţa (mai târziu: Direcţia Judeţeană de Cultură Culte şi Patrimoniu Cultural Naţional) cu sprijinul Uniunii Artiştilor Plastici din România şi sub înaltul patronaj al Ministerului Culturii. Iniţiator: fiica marelui pictor Gheorghe Petraşcu, Mariana Petraşcu. Specificul bienalului: concurs naţional de arte plastice. De-a lungul timpului în juriu au fost prezenţi artiştii plastici şi critici de artă de recunoscută reputaţie dintre care îi amintim pe Pavel Suşară, Valeriu Giodoc, Cătălin Vulcănescu, Gheorghe Iliescu Călineşti, Silvan Ionescu, Constantin Blendea, Ştefan Pelmuş, Gheorghe Vida. Dintre organizatorii locali sunt de amintit: Monica Sângeorzan, Viorica Arghir, Ion Ştefan Ghilimescu, Gheorghe Bulei, Ovidiu Cîrstina, Mircea Niţă. Locaţiile bienalei sunt, prin alternanţă, Galerile „Stelea” şi Muzeul de Istorie din cadrul Complexului Naţional Muzeal „Curtea Domnească”. Au beneficiat de premiile bienalei atât artiştii plastici consacraţi cât şi artiştii plastici la început de afirmare. (G.C.)

BIENALA DE GRAVURĂ „GABRIEL POPESCU” Ediţia de debut, între 16-17 aprilie 2007, la Galerile „Stelea” din Târgovişte, cu o expoziţie dedicată personalităţii artistului gravor din Vulcana-Pandele. Organizatori: Complexul Naţional Muzeal „Curtea Domnească” Târgovişte, Direcţia Judeţeană de Cultură Culte şi Patrimoniu Naţional, cu sprijinul Uniunii Artiştilor Plastici din România, sub patronajul Consiliului Judeţean Dâmboviţa. S-a organizat un concurs naţional de gravură. Din juriul primei ediţii au făcut parte artiştii plastici: Vasile Delavrancea (Academia Naţională de Arte din Bucureşti), Mihai Şerbănescu (Şcoala de Artă Târgovişte), şi Ovidiu Cîrstina, Ştefan Ion Ghilimescu, Dumitra Bulei, Neacşu Maria, din partea organizatorilor. S-au acordat premii atât unor graficieni cunoscuţi cât şi unora ce se aflau la începutul afirmării. (V.P.)

BISERICA ALBĂ Pe la anul 1825 era cunoscută sub numele de „Biserica Albă din Uliţa Mare ot Târgovişte”, iar puţin mai târziu, pe la 1856, era menţionată în documentele vremii ca „Biserica zisă judeţească”. Deşi

nu există date sigure cu privire la existenţa primei biserici, după tradiţie şi pe baza dovezilor arheologice şi arhitecturale unii consideră că Biserica Albă ar aparţine sfârşitului secolului al XVI-lea şi începutului secolului următor. Cert este că potrivit pisaniei din piatră cu dimensiunile de 1,26m pe 0,82m şi mărimea literelor de 4 cm, actuala biserică a fost ctitorită în anul 1767 de către familiile boierilor Radu Judeţul şi Vasile logofătu: „Această sfântă şi dumnezeiască biserică ce prăznuieşte hramul Intrării în biserică a Maicii Domnului şi a Sfinţilor Ierarhi, ridicându-se din temelie şi-nfrumuseţându-se cu toate ale ei de rob(i) lui Dumnezeu Radu Judeţul cu soţia sa Mihalcea, Vasile logofătu, soţia sa Maria la leat 1767 în zilele prea-nălţatului nostru Domn Alexandru Epsilanti voevod cu blagoslovenia prea sfinţitului mitropolit al ţării Chiril, iar acum la leatu 1871, ajungând în ruinare, cu ajutorul lui Dumnezeu s-au mai (î)ndemnat preotul Anghel duhovnicu cu soţia sa Maria prezbitera, nepoţi ai lui Vasile Olteanu şi dumnealui Hagi Costache cu soţia sa Ecaterina Hagica, de au mai reparat-o făcându-i şi turlele şi altele precum se vede şi cu ajutorul unora din mahalagii şi a altor voitori de bine care cât au voit (î)n zilele prea-nălţatului domn Carol I şi mitropolit Nifon.” Biserica de dimensiuni modeste, caracterizată prin simplitatea planului şi al boltirii, prezintă pridvor, pe alocuri modificat şi extins, pronaos, naos şi altar. Absida altarului este semicirculară în interior şi poligonală la exterior. Exteriorul este împărţit de un brâu în două registre, partea superioară fiind împodobită cu panouri şi medalioane pictate probabil de Pană Hagi Avram pe la anul 1885. Pictura interioară a fost realizată de către P. A. Piskariov şi de fiica sa Ana în anul 1932. Biserica a deservit permanent comunitate parohială din preajmă. (Arhiep.)

BISERICA ATANASIE ŞI CHIRIL Cunoscută şi sub numele de „Biserica Sfântul Tănase”, are hramul „Sfinţii Ierarhi Athanasie şi Chiril, patriarhul Alexandriei”. A fost construită ca biserică de lemn de Mitropolitul Theodosie, apoi refăcută „de zid şi înfrumuseţată cu zugrăveală” de către fraţii Badea şi Lordache Văcărescu şi Samuilă arhimandritul, duchiul sfintei Mitropolii Târgoviştene, în august 1768. Biserica are planul dreptunghiular, sub formă de navă. Este de proporţii modeste şi cuprinde pronaos, naos şi altar. La exterior, un brâu de cărămidă împarte faţadele în două registre relativ egale. A avut pictura exterioară, păstrată până de curând pe pereţele de vest. Pictura bisericii a fost realizată, la 1768, de către echipa de zugrăvi formată din Ioan şi Andrei, care au executat o frescă de calitate. La mijlocul secolului al XIX-lea au fost realizate mai multe icoane de către pictori membri ai Şcolii de pictură tradiţională din Târgovişte. În 1938 a fost refăcută, când i s-a dăruit turla. (M.O.)

BISERICA BAPTISTĂ Încă din anul 1978, exista deja un grup de credincioşi bapţişti în Târgovişte. După

Revoluţie, în anul 1990, la iniţiativa pastorului, Ion Câmpănean şi cu sprijinul Bisericii Baptiste din Ploieşti, a luat fiinţă oficial, cu statut juridic, Biserica Baptistă din Târgovişte. Adunările aveau loc într-o casă pe strada Nicolae Bălcescu nr. 287, care a fost închiriată şi amenajată în aşa fel încât de Rusalii, în 1990, s-a oficiat prima slujbă. Aici biserica a funcţionat până în vara anului 1996. Între timp, a fost cumpărată o proprietate pe strada Plaiului nr. 3 bis, actualmente Dr. Benone Georgescu nr. 3A. În vara anului 1994 s-au început săpăturile la construcţia unui lăcaş de închinare. Din vara anului 1996 locul de întâlnire al bisericii a fost schimbat. A fost amenajat demisolul noii construcţii unde întâlnirile au durat până la mutarea în noua sală de închinare. Slujba de sfinţire a noului lăcaş de închinare a avut loc pe 1 iulie 2001. În perioada 1 iulie 1994 – 31 iulie 1998, biserica a fost păstorită de Gabriel Cornel Cuzea. După plecarea pastorului în zona Haţegului, Biserica Baptistă „Golgota” a fost slujită timp de patru luni (august-noiembrie 1998), de pastorul bisericii din Ploieşti, Irinel Gabriel Cazacu. Începând cu 1 decembrie 1998 prerogativele spirituale şi administrative ale bisericii au fost preluate de pastorul Mihai Chideşa. Biserica din Târgovişte s-a implicat în apariţia de noi lăcaşuri de rugăciune la Pucioasa, Cazaci, Produleşti. De asemenea, biserica din Târgovişte prin parteneriatele cu biserici surori din alte ţări, a fost implicată în organizarea de tabere pentru copii şi tineret, diverse conferinţe locale şi proiecte sociale. De-a lungul anilor echipe de medici din SUA au venit în Târgovişte şi au oferit gratuit consultaţii medicale şi medicamente pentru cetăţenii oraşului. În prezent, în Târgovişte, frecventează Biserica „Golgota” peste 40 de credincioşi bapţişti. (G.C.)

BISERICA BUNA VESTIRE S-a ridicat între anii 2000-2009, din iniţiativa şi prin strădania preotului Gheorghe Chivulescu de la biserica Eroilor din Târgovişte, într-o zonă muncitorească a municipiului, în care nu exista sfânt lăcaş de închinare pentru creştinii ortodocşi. Terenul cu suprafaţa de 1500 mp pe care se află biserica a fost concesionat de Primărie. În anul 2001 s-a obţinut autorizaţia de construcţie şi s-a început lucrul, cu binecuvântarea Înaltpreasfinţiei Sale Dr. Nifon Mitropolitul Târgoviştei. Lucrarea s-a realizat în regie proprie, prin efortul substanţial al familiei preotului Chivulescu. Biserica este construită în formă de cruce, cu o singură turlă pe naosul bisericii, cu abside şi pridvor deschis. Pictura bisericii a fost executată în tehnica „fresco”, în stil bizantin, de către pictorul Voinea Adrian din oraşul Băicoi, judeţul Prahova. Mobilierul bisericii, compus din catapeteasmă, strane, laviţe, este sculptat în lemn de stejar de meseriaşii Vasile şi Gheorghe Găman, din localitatea Vânători, jud. Neamţ. Biserica face parte din categoria celor nou construite în vremea arhipăstoriei Înaltpreasfinţitului Dr. Nifon. (Arhiep.)

BISERICA CURTEA DOMNEASCĂ Biserica Domnească din Târgovişte, ctitoria voievodului Petru Cercel (1583-1585), cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, este situată în interiorul Curţii Domneşti, fiind zidită în anul 1584. Ea face parte din Complexul Muzeal „Curtea Domnească”, detaşându-se ca unul din cele mai importante ansambluri de arhitectură de epocă ale Ţării Româneşti, încărcate de istorie şi spiritualitate creştin-ortodoxă. Biserica mare Domnească se remarcă între construcţiile timpului, prin dimensiuni (14 x 30 m), dar şi prin particularităţi de stil: un balcon (cafes) în naos care servea familiei domneşti să coboare printr-o scară interioară din palat direct în naos, unde se afla jilţul domnesc, element specific arhitecturii bizantine. Planul are împărţirea obişnuită: altar, naos şi pronaos, la care se adaugă, la vest, pridvorul. Ctitoria lui Petru Cercel rămâne nezugrăvită, datorită mai ales scurtei sale domnii. Decoraţia interioară a monumentului a fost îmbogăţită prin cele două straturi de picturi succesive, primul din timpul lui Mihai Viteazul, iar al doilea, din timpul lui Constantin Brâncoveanu care reuşeşte prin zugravul Constantinos să realizeze pictura integrală a bisericii între anii 1696-1699, pe „la culesul viilor”. Ea se caracterizează prin varietatea temelor iconografice şi bogăţia de detalii, dar şi prin individualizarea şi expresivitatea compoziţiilor, ceea ce împreună creează o impresie de puternică unitate artistică. De remarcat că în 1697 s-a împodobit tâmpla bisericii cu motive vegetale şi zoomorfe aurite, ce aveau în centru stema ţării, elemente păstrate până astăzi. În ultimele decenii ale secolului trecut s-au continuat cercetările şi lucrările de salvare şi conservare a ansamblului, cea mai importantă aflându-se în prezent în curs de desfăşurare, fiind cuprinsă într-un amplu program de punere în evidenţă a centrului istoric al Târgoviştei. Actualmente aparţine numai complexului muzeal Curtea Veche, dar credem că nu este departe clipa în care atracţia turistică se va îmbina cu cea liturgico-sacramentală într-o adevărată liturghie de preamărire a lui Dumnezeu împlinindu-se astfel dorinţa ctitorilor. (Arhiep.)

BISERICA EROILOR Biserica Eroilor cu hramul „Înălţarea Domnului” şi complexul social se situează pe strada I.C. Brătianu, nr. 133 din Târgovişte şi face parte dintr-o salbă întreagă de biserici nou construite, ca mărturie ale vieţii creştine de la începutul mileniului al III-lea. Construcţia bisericii cu hramul „Înălţarea Domnului” îşi are începuturile pe vremea arhipăstoriei Înalt Prea Sfinţitului Dr. Vasile Târgovişteanu, Arhiepiscopul Târgoviştei, mai precis în anul 1990, când a fost pusă şi sfinţită piatra de temelie a noii construcţii. Sfânta Biserică s-a ridicat „cu vrerea Tatălui, cu lucrarea Fiului şi cu săvârşirea Sfântului Duh” această sfântă biserică întru cinstea şi slava Eroilor Neamului Românesc între anii 1990-2003 la iniţiativa Pr. Ceauşu Ioan şi prin

strădania și purtarea de grijă a Prea Cucernicului Preot Chivulescu Gheorghe, ajutat fiind de preotul Chivulescu Arsene, pe locul alocat de Primăria Târgoviște în concesiune gratuită, pe durata existenței clădirilor. Proiectul construirii noii biserici a fost întocmit de grupul de specialiști ai Institutului de Proiectări al Județului Dâmbovița, coordonat de arhitectul Marinescu Ioan sub conducerea Directorului ing. Cornelia Constantin. Biserica este construită în formă de cruce având trei turle, două mai mici pe pronaos și una mare pe naosul bisericii, cu abside la sfântul altar și la cele două strane și pridvor deschis. Lucrarea a fost realizată, în regie proprie, cu efort substanțial al preotului paroh Chivulescu Gheorghe și cu sprijinul esențial al credincioșilor din parohie și supravegheată de maestrul Constantin Leașu. Pictura bisericii a fost executată în tehnica „fresco”, în stilul neobizantin, de către pictorul Stoica Emil, ajutat de frații săi Gheorghe și Ionuț din localitatea Șotânga, județul Dâmbovița. Pardoseala bisericii este executată din plăci de marmură cu dimensiuni exacte, iar mobilierul compus din catapeteasmă, strane, lavițe și stranele arhierești, este sculptat în lemn de stejar de meseriașul Vasile Găman, artist al poporului din localitatea Vânători, județul Neamț. Sfântul lăcaș s-a târnosit de către Înaltpreasfinția Sa Dr. Nifon Mihăiță, Mitropolitul Târgoviștei, în ziua de 28 septembrie 2003, înconjurat de un numeros sobor de preoți și diaconi. (Arhiep.)

BISERICA EVANGHELICĂ ROMÂNĂ Biserica Evanghelică Română este un cult recunoscut din România din 1927 și a funcționat de-a lungul vremii sub următoarele denumiri: Cultul Creștinilor după Scriptură (1927-1939); Cultul Creștin după Evanghelie (1939-1990); Biserica Evanghelică Română (1990-prezent). În 1927, noua mișcare creștină se înregistrează sub denumirea de „Creștini după Scriptură”. La foarte scurt timp după aceea se deschid alte biserici „Creștini după Scriptură” în orașele Ploiești, Câmpulung, Rucăr, Buzău, Târgoviște (1928), Pitești, Bârlad și Brașov. În județul Dâmbovița mișcarea a început în anul 1928 prin tânărul Nicolae (Nae) Ionescu din Târgoviște, care lucra la Schela Mare Moreni. În anul 1934 se construiește prima sală de adunare a „creștinilor după Scriptură” pe proprietatea unui credincios, pe nume Vintilă Negoescu din strada Alunilor nr. 2 Târgoviște. Cultul „Creștin după Scriptură” a fost înregistrat în 1939 sub numele Cultului „Creștin după Evanghelie”. Între anii 1946-1947 s-a construit, numai din resurse proprii ale credincioșilor, noul sediu al „Creștinilor după Evanghelie” pe un teren donat de o credincioasă din Târgoviște pe str. Iazului (Umbrei), nr. 4 din Târgoviște. Ultima extindere mai substanțială a fost realizată în anul 1992 ajungându-se la capacitatea actuală de 800 locuri. Totodată, în anul 1994 s-a construit un al doilea sediu al Bisericii Evanghelice Române pe str. Milioane nr. 9A cu o capacitate de cca. 100 locuri.

Începând cu anul 1990 comunitatea „Creștină după Evanghelie” din Târgoviște a fost înregistrată sub denumirea cultul Biserica Evanghelică Română Târgoviște. Cea mai mare comunitate în județul Dâmbovița, aceea din Târgoviște nr. 1, Str. Iazului (Umbrei), nr. 4 are la ora actuală circa 1000 membri practicanți și aparținători (copii botezați în cadrul Bisericii). Comunitatea a fost păstorită 70 de ani, de la începuturile ei și până în anul 1998 de către fondatorul ei, fratele Nae Ionescu. După anul 1998 responsabil a fost fratele Petre Aldea. Biserica Evanghelică Română din Târgoviște a fost implicată în diferite acte caritabile și de asistență socială pentru membrii săi precum și pentru cei din afara cultului după cum urmează: asistență socială pentru copii în orfelinate (Târgoviște, Găești); asistență socială la penitenciare (I.L. Caragiale – Dâmbovița, Târgșor – Prahova); asistență socială pentru bolnavi din spitale și Sanatoriul Moroieni – Dâmbovița; construcția, în 2010, a capelei din Târgoviște, str. Ciprian Porumbescu nr. 8; ajutoare umanitare pentru sinistrați și pentru credincioșii defavorizați. (G.C.)

BISERICA IZVORUL TĂMĂDUIRII Se află așezată în partea de vest a orașului, către „a patra poartă” – așa cum a fost numită de mitropolitul Ștefan – cunoscută ca a Argeșului ce duce la cetatea de lemn și la Dolgopol (Câmpulung), unde era pe vremuri „târgul gloatelor”, numit ulterior Oborul Vechi. Și astăzi biserica este cunoscută sub denumirea de Izvorul Tămăduirii de la „Oborul Vechi”, atestată în vorbirea curentă, în însemnările de pe cărțile vechi de cult și mai ales în manuscrisul 2.049 fila 433 la Academia Română, cât și în Studii și Documente pag. 92 de Nicolae Iorga. Dintru început a fost biserică de enorie destinată să servească spiritual pe credincioșii ortodocși „din afara zidurilor cetății”, cât și pe toți cei care veneau de pretutindeni la sfârșit de săptămână la târgul oborului. Biserica are trei hramuri: „Izvorul Tămăduirii”, „Sf. Haralambie” și „Sf. Spiridon”. Construcția Bisericii a fost terminată în anul 1832 martie 5, cu ajutorul substanțial al meseriașilor de tot felul de atunci: „cojocari, abagii, cizmari, plăpumari, zidari, croitori ș.a., care veneau de pretutindeni din țară cu marfa la Oborul Vechi, fiind conduși de Pârvan popa și Ion ot Boțești – postelnic”. Se cunosc numele meseriașilor constructori: Dragomir și Manole-zidari din Târgoviște – 1832. Biserica are formă de corabie, fiind construită din piatră, cărămidă și var cu dimensiuni: 19,4 x 6,8 m cu tindă, pronaos, naos și altar și este singura din Muntenia pictată în întregime în exterior după modelul celor din nordul Moldovei. Biserica a fost restaurată pentru prima dată la împlinirea vârstei de aproape 100 de ani din îndemnul Pr. Alexandru Popescu-Hăbeni, anul 1938, cu cheltuiala enoriașilor potrivit unei însemnări făcute pe o carte de cult, apoi din inițiativa Pr. Călinescu Constantin și în

fine, în 1998 biserica a fost reconsolidată și pictura restaurată în întregime la inițiativa preoților slujitori Prof. Stoica Ion și Prof. Grigorescu Mihai, care s-au îngrijit și de construirea unei capele mortuare, și a unui baptisteriu în curtea bisericii, și resfințită la 21 noiembrie 1998 de Î.P.S. Arhiepiscop Dr. Vasile Costin. Cât privește pictura exterioară a bisericii, care face ca această monument să fie unicat în Muntenia, trebuie menționat faptul că în afară de proorocii Vechiului Testament, de marii filosofi Socrate, Platon și Aristotel și de sibile, se regăsesc reprezentări aproape toți sfinții români: martiri, mărturisitori, cuvioși și cuvioase, sihaștri, ierarhi și cărturari luminați, păstrați în conștiința vie a poporului dreptcredincios ca sfinți înainte de a fi canonizați și canonizați oficial ulterior de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. O notă caracteristică a hramului principal o constituie pelerinajul ce se făcea și încă se mai face cu această ocazie, de suferinții de pretutindeni din țară ce veneau să participe la slujbele care începeau de joi de pe la orele 17 și se continuau fără întrerupere până vineri către orele 18, oferind un adevărat „spectacol al credinței”, în sensul bun al cuvântului, mai ales în timpul Sfintei Liturghii, când curtea și împrejurimile se transformau într-o mare de oameni ce așteptau plini de credință și speranță întinzându-se pe pământ ca să se treacă peste ei sau cel puțin să fie atinși cu sfintele daruri de numeroșii preoți slujitori aflați într-un sobor, eveniment consemnat în cărțile de cult încă de la anul 1850 pentru că atunci se săvârșeau foarte multe vindecări miraculoase și păstrat aproape intact până astăzi în conștiința credincioșilor ortodocși din împrejurimi. (Arhiep.)

BISERICA KRETZULESCU Printre edificiile cultice reprezentative ale arealului architectural medieval al vechii cetăți a Țării Românești se numără și Biserica Kretzulescu, situată în zona veche a orașului, în partea de nord, în imediata apropiere a Reședinței Arhiepiscopale și a Centrului Eparhial al Arhiepiscopiei Târgoviștei. La sfârșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea biserica exista deja, considerându-se a fi chiar o ctitorie a domnitorului Mircea cel Bătrân, ridicată pe ruinele unei mai vechi biserici de lemn dispărute. Pisania din 1863, pictată deasupra ușii de intrare în naos, precizează: „Fondată de familia Kretzulescu la anul [...], reparată întâi la anul 7265 (1757)”; deci biserica exista cu mult timp înainte. „Reparată iarăși, precum se vede, tot de familia Kretzulescu, în anul 1863, sep(tembrie) 7”. Absența documentelor și a pisanilor, cu excepția celei din secolul al XIX-lea, a generat confuzii și opinii contradictorii între istorici cu privire la ctitorii bisericii și cronologia ei. După unii, ea a fost o biserică gotică din secolul al XVI-lea; alții o atribuie secolului al XVII-lea și marelui vornic Dragomir; în sfârșit, alții îl consideră ctitor pe marele logofăt Radu Kretzulescu, de la care își trage

și numele cunoscut până astăzi, biserica având funcția de capelă de curte boierească. Deși nu impresionează prin proporții, Biserica – Paraclis Arhiepiscopal Kretzulescu prezintă un interes particular, prin unele elemente de arhitectură. De plan dreptunghiular, edificiul prezintă compartimentarea rituală: pronaos, naos și altar; latura vestică încheindu-se cu un pridvor. Pictura interioară a fost executată, în 1863, de Gh. Tătărescu. La intrarea din pronaos în naos, spre finele secolului al XV-lea, a fost montat un portal de piatră sculptat, de factură gotică târzie, de tipul celor cu baghete încrucișate, ce pornesc de pe baze spiralate, având în partea superioară o cornișă cu motive florale. În virtutea unui program mai amplu de consolidare, restaurare și conservare a edificiilor cultice, inițiat și atent supravegheat de Înaltpreasfințitul Dr. Nifon, Arhiepiscopul și Mitropolitul Târgoviștei, între anii 2001-2005, la Biserica-Paraclis Arhiepiscopal Kretzulescu s-au desfășurat ample lucrări, care permit să fie valorificat monumentul potrivit valorii lui și totodată a fost desemnat a fi paraclis arhiepiscopal. (Arhiep.)

BISERICA LEMNULUI Este amplasată în zona centrală a municipiului Târgoviște pe strada Maior Brezșeanu, aproape de Primăria Târgoviștei și Banca Națională. Numele ei provine de la faptul că inițial a fost o construcție de lemn. Pe temelia acestei biserici mai vechi de lemn s-a construit în anul 1842 actuala biserică de zid. Primii ctitori sunt Mihail Alexandrescu și fiul său Grigore Alexandrescu, marele poet, a cărui casă memorială se află în apropiere. Alături de ei pisania menționează printre ctitori pe Polizache Panait, Dumitru Gh. Băjescu, Sima Danciu, Mihai Stădulescu, Ioniță Tudorachescu, Cristea Carabulea și alții. Biserica din zid nu are o temelie solidă fiind construită doar din cărămidă și văr, alternate cu bârne de stejar. Bolta din interior este din împletitură de nuielă tencuită (paiantă), iar învelișul din tablă. Biserica este în formă de navă împărțită în naos, pronaos și pridvor, cu o turlă deschisă așezată pe naos și una închisă așezată pe pronaos care are și rol de clopotniță. Pictura a fost realizată în 1865 de către Sache, Ilie și Pârnu, zugravi din Târgoviște. În urma cutremurului din noiembrie 1940, biserica „Lemnul” devine pentru o scurtă perioadă de timp impracticabilă pentru slujbă. Este imediat renovată fiind întărită cu centuri și drugi de fier. S-au înlocuit ușile și ferestrele cu altele noi din stejar. Din 1997 până în 1999 biserica a fost renovată în întregime, fiind repictată în interior și ranforsată și retencuită la exterior. Biserica a fost resfințită la 28 mai 2000 de către Înaltpreasfințitul Mitropolit Dr. Nifon Mihăiță, Arhiepiscopul Târgoviștei. Biserica păstrează monumente de artă deosebite ca: monumentul funerar cu îngeri, realizat de Friț Storck, precum și icoane realizate la mijlocul secolului al XX-lea de către zugravul Atanase Anghel. (Arhiep.)

BISERICA ROMANO-CATOLICĂ Prezența creștinilor latini în Cetatea de Scaun de la Târgoviște este consemnată de documentele istorice, încă de la începuturile dezvoltării urbane a așezării. Astfel, în contextul susținerii și participării la cruciada târzie (sec. XV- XVI), catolicismul a făcut eforturi să se extindă și în Țara Românească. În aceste împrejurări apare ca un fapt firesc, dimensionarea bisericii sașilor, de la sfârșitul sec. al XV-lea, chiar dacă nu exista un număr suficient de credincioși. În condițiile în care Târgoviște devine un important loc de tranzit pentru negustorii din centrul Europei în drumul lor spre Dunărea de Jos, ia naștere în zona de nord a urbei, în Suseni un târg permanent menționat mai târziu în documente ca „Târgul de Sus”. În această zonă se dezvoltase o importantă comunitate de sași veniți din Transilvania, refugiați din cauza unor opresiuni ale regatului ungar. Aceștia au construit o biserică catolică, pe care documentele o consemnează la începutul sec. XV, fiind ridicată pe locul unde s-au descoperit morminte anterioare. Din „Arhiva istorică a României”, reiese că pe un vas de piatră a fost înregistrat anul 1417, ca fiind data construirii primei biserici catolice din Târgoviște, având hramul „Sancta Maria Gratiarum” (Sfânta Fecioară Maria a Harurilor). Istoricul P.P. Panaitescu, în cartea sa „Mircea cel Bătrân”, susține informația prin care soția domnitorului, catolică fiind, ar fi contribuit prin danii importante la construirea ei. La 1440 este consemnată în documentele vremii (Hurmuzaki scrie că domnul Țării Românești numise ca abate al Mănăstirii Cârța pe preotul catolic Mihail Pleban, fost călugăr, din Târgoviște), ca fiind biserică de mir. Istoricul Virgil Drăghicescu admite că Ioan de Capistrano ar fi efectuat o renovare a bisericii la 1465. La 1521 în Târgoviște s-a mai construit o biserică cu hramul Sf. Francis. Existența celor două lăcașe de cult va determina confuzii în privința celor două hramuri pe care călătorii străini prin țările române, le încurcau adesea, neexistând niciun document să ateste realitatea. La 1532 italianul Francesco della Valle în impresiile lui de călătorie scrie: „În acest oraș a fost înălțată o biserică a Sf. Francis unde trăiesc 6 călugări observanți... care fac slujba bisericească potrivit regulilor bisericii române”. În anul 1581 Ieronim (Girolamo) Arsengo, călător străin prin Țara Românească nota: „În acel loc se află două biserici catolice una este a Sf. Francisc, dar e distrusă și de zece ani este lipsită de slujitor”. O altă informație parvine din documentele vremii și vorbește despre un călugăr pe nume Celestino. Fra Celestino locuia acolo și ia hotărârea să construiască niște chilii. Probabil distrugerea se referă la chilii pentru că, mai departe, se arată că „biserica se afla în stare bună, având nevoie doar de câteva reparații. Cealaltă biserică se numește Sfânta Maria, este înzestrată cu obiecte de cult, iar în locaș slujește un preot luteran”. Același misionar nu uita să amintească despre soția

domnitorului Alexandru II Mircea, mama lui Mihnea Turcitul, care susține material lucrările de refacere și care aduce de la Roma un epitaf pe care-l dăruiește bisericii din Târgoviște. Franco Sivori secretarul personal al domnitorului Petru Cercel, consemnează în documentele vremii: „Domnul va acorda venituri bune pentru șase călugări în Ordinul Franciscanilor, ce aveau o biserică frumoasă”. În anul 1623, biserică se afla în ruine, „Diplomatarium italicum” (1930), precum și „Călători străini”, consemnându-se trei lăcașe de cult: „o mănăstire, biserică Sfântul Francisc și biserică Sf. Margareta – fostă catedrală”. În realitate este vorba doar de două, iar dintr-o relație din 1603 se vorbește despre domnitorul Radu Șerban care se îngrijește ca biserică Sf. Francis să nu ajungă la ruină totală. În anul 1656, domnitorul Constantin Șerban a încredințat biserică și mănăstirea părăsite arhiepiscopului de Sofia – Petro Diodato, permițând medicului Mascellini da Persaro să susțină financiar refacerea bisericii ruinate (Sf. Maria) și să restaureze mănăstirea Sf. Francis. În timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu, Antonio Maria del Chiaro a văzut ruinele bisericii catolice relatând: „Apar până azi, în spatele bisericii noastre, rămășițele unei biserici, cu clopotnița sa, care se spune că a aparținut sașilor catolici”, în „Storia delle moderne rivoluzioni della Valachia”. Biserica sașilor va intra în sec. XVI reînnoită și extinsă, continuând să deservească comunitatea catolică din Târgoviște. Prezența acestui monument a fost amintită în scrierile vremii mereu alături de Mănăstirea Sf. Francis. În 1738 biserică catolică, numită de cronicari „Bărăția”, este descrisă ca fiind „mică... dar având trei altare, din care cel mare s-a păstrat în bună stare; sacristia clădită lângă turn... bolta căzută, iar intrarea în biserică se făcea prin curte pe sub turn” (Arhiva istorică, I/2, 1865, p. 51). Unii cercetători consideră că după anul 1737 biserică ar fi rămas în ruină până la 1898. Cu toate acestea, ea a continuat să existe și să funcționeze, dovadă fiind numeroase „cărți de milă” și scutiri acordate de domnie, pe motiv că biserică nu avea „altă milă și chiverniseală de nicio parte” cum comentează Nicolae Iorga. În anul 1819 biserică „Bărăția” din Târgoviște figurează printre mănăstirile de categoria a IV-a ale țării, cum mărturisește V.A. Urechia. În 1836 biserică era ruinată și se preconizau reparații capitale, dar starea avansată de degradare a hotărât în final dărâmarea ei. Înainte de demolare zidurile ruinate au fost imortalizate de pictorul Carol Popp de Szathmary, astfel încât avem o imagine a ruinelor sale. În anul 1905 vine paroh la Târgoviște părintele Iacob Ciumorov. În anul 1923 aveam deja o organizare modernă a bisericii catolice iar ca președinte al comitetului bisericii îl găsim pe Giuseppe Listuzzi. Aflăm, de asemenea, că exista și o orgă și că se aflau în căutarea unui organist. Din păcate, necazurile nu vor ocoli biserică catolică din Târgoviște și astfel la 5 august

1929 un trăsnet va aduce mari pagube incendiind interiorul şi transformând totul în cenuşă. În afară de clopotniţa şi altarul mare, totul a fost distrus. Lucrările de refacere au fost conduse de arhitectul Arhiepiscopiei Ferdinand Hofelich iar cheltuielile au fost suportate în mare parte de Arhiepiscopia catolică din Bucureşti. S-au consolidat zidurile, s-a refăcut acoperişul cu învelitoare de ţiglă, s-a înlocuit mobilierul şi s-a executat o zugrăveală nouă. Tot în această perioadă s-a pregătit în interiorul bisericii, în faţa altarului mare, lângă banca de Împărtăşanie, un mormânt acoperit cu o lespede de marmură pentru ctitorul bisericii părintele Vitus Bianconi. Sfinţirea bisericii s-a făcut pe data de 4 octombrie 1931 în prezenţa Arhiepiscopului Alexandru Th. Cisar, unui sobor de preoţi, asistat de Iulius Hering. În perioada interbelică, mai precis între anii 1933-1935, au slujit câteva luni, detaşaţi fiind la Târgovişte, Monseniorul Vladimir Ghica şi Anton Durkovici – prelat catolic, viitorul episcop. În anul 1936 s-a construit altarul Sf. Anton introducându-se cu această ocazie devoţiunea Sf. Anton de Padova. Între 1937-1940 se realizează şi al doilea altar lateral. Anul 1946 este anul în care, un donator, I. Petre, construieşte grota Prea Curatei Fecioare Maria de la Lourdes, care este şi astăzi amplasată lângă biserică. După revoluţia din decembrie 1989, se demarează un proiect amplu de refacere şi restaurare a bisericii şi de construire a anexelor. Astfel, în anul 1997 începe refacerea bisericii la care se vor adăuga două construcţii noi: casa surorilor de caritate Sf. Paul şi grădiniţa Sf. Francisc. În luna de sărbătoare a hramului, 4 octombrie 1998, Arhiepiscopul Ioan Robu sfinţeşte acest înnoit lăcaş de cult. În anul de graţie 2002 se reface interiorul bisericii prin repictare. În curtea bisericii se aflau şi câteva morminte ale unor catolici importanţi care au ocupat o poziţie socială de seamă în vremea lor. De exemplu, Sofia Starzawski, soţia lui Ioan Starzawski (secretarul polon a lui Matei Basarab); fiul contelui Bartolomeu Ferrati, unul din medicii lui Constantin Brâncoveanu; Dominic de Fontanes, fost interpret al Ministrului Franţei la Constantinopol şi Administrator al Societăţii Orientale de Comerţ. Dintre personalităţile locale menţionăm numele farmacistului Samuel Graeff şi pe cel al medicului Johann Schöbel. Peste drum de biserică se poate vedea vechea casă parohială, monument de arhitectură românească din sec. XII având o sală şi patru camere, faţada simplă şi foişor vitrat. Beciurile boltite permit datarea în perioada de înflorire a arhitecturii brâncoveneşti. În prezent, în Târgovişte, Biserica „Sf. Francis” reuneşte un număr de 500 de credincioşi romano-catolici. Iată preoţii parohi care au slujit la altarul bisericii romano-catolice târgoviştene: Fra Celestino (1582); Francisc Pastis din Cadia (a fost 7 ani Superior al mănăstirii Târgovişte); părintele magistru Gregorio de Magistri D'Alatri şi Venezino Berardi (1648); părintele Buonaventura

Campo franco (1648) (vicar patriarhal latin de Constantinopol provincia, de Transilvania, superiorul misiunii franciscanilor conventuali din Moldova şi Valahia ce-şi avea reşedinţa la Târgovişte); Anton Franceschi (1651); Francisc din Osimo (1655); Anton Angelini (1682); Paul Vikler (1791); Buonaventura Hadsia (1839); Nazarie Pluhar (1859); Iziodo Vorgich (1860); Felix Pongracz (1866); Salvator Bevilaqua (1868); Vitus Bianconi (1883); Iosif Band (1905), în perioada interbelică: Francisc Augustin, Blasutti, Ionel Rătan, Emil Dumea; după al Doilea Război Mondial până astăzi: Ion Solomon, Petru Balint, Dominic Soare (N.B. Documentarea a fost pusă la dispoziţie de Iuliana Bor, consilier la Complexul Naţional Muzeal „Curtea Domnească” din Târgovişte). (G.C.)

BISERICA SFÂNTA VINERI Situată în extremitatea de nord-est a incintei a doua a Curţii Domneşti din Târgovişte, este „o mărturie de la începutul secolului al XVI-lea din Ţara Românească păstrată întregă”. Datarea începutului bisericii este incertă, totuşi, un fragment de ancadrament din piatră aflat la uşa de pe latura nordică a naosului poartă următoarea inscripţie în limba slavonă: „Rugăciunea robului lui Dumnezeu jupan Manea Clucer şi a jupaniţei Vlădaie, veşnica lor pomenire la anul 7025 (1517), luna iulie, 15 zile”. O altă inscripţie din altar menţiona că biserica „din vechime s-au fost zidit de o doamnă Sultana” identificată de Nicolae Iorga cu soţia domnitorului Petru Cercel. O atestare documentară sigură avem de abia la începutul secolului XVII, la 15 mai 1613, când, în vremea lui Alexandru Mircea Voievod, paharnicul Muja fiind încă în viaţă menţiona „ca să-i îngroape trupul lui la sfânta biserică din Târgovişte ce se numeşte hramul preacuvioasei Paraschiva”. Din 1634, în documentele vremii biserica apare menţionată ca „Sf. Vineri”, ca „Sf. Paraschiva” sau ca „biserica domnească mică”. Biserica este în formă de navă şi are dimensiunile de 26,30 × 7,5 m, fiind formată din pridvor, pronaos, naos şi altar. O particularitate a construcţiei o constituie forma absidelor laterale, înguste şi prelungi, nemaiîntâlnite la alte monumente din epocă, interiorul preluând în general modelul arhitectural Cozia. În august 1712, incendiul care a distrus „Uliţa cea Mare” din Cetate, ajungând şi la Curtea Domnească a ars biserica Sfânta Vineri şi o „pereche de case alăturate”. Istoricul Virgil Drăghiceanu consideră că Sf. Vineri slujea de paraclis vechiului palat domnesc, fiind una dintre puţinele biserici de zid din acea vreme ridicate la Târgovişte. Biserica a cunoscut mai multe restaurări, ca de exemplu, în timpul lui Constantin Şerban (1654-1658); în 1699 când s-a reparat atât turnul de la intrare, care servea drept clopotniţă, cât şi biserica paraclis, care era destinată doamnei şi suitei sale; în 1731-1732 Şerban Fusea cu Negoită, fiul său „au primenit-o”. Pe la anul 1803 s-au efectuat noi

lucrări conduse de egumenul mănăstirii Dealu deoarece în primii ani ai secolului al XIX-lea biserica Sfânta Vineri a devenit metoh al mănăstirii Dealu. Între anii 1850-1852 Nicolae Brătescu a efectuat lucrări de restaurare, iar între anii 1967-1968 s-a efectuat o restaurare complexă, care a pus în valoare principalele monumente ale Curții Domnești de la Târgoviște între care și Biserica „Sf. Vineri”. Din anul 1994, prin purtarea de grijă a Î.P.S. Dr. Vasile Costin, Biserica Sfânta Vineri din incinta Curții Domnești, a fost reactivată ca biserică de mir pentru deservirea cultului. (Arhiep.)

BISERICA SFÂNTUL DUMITRU BUZINCA Are hramul „Adormirea Maicii Domnului” și „Sfântul și Marele Mucenic Dimitrie” este situată pe Str. Bărăției nr. 34, în nordul vechii cetăți de scaun Târgoviște. Monumentul a fost „zidit din temelie [...] din poruncă și cu cheltuiala” lui Dumitru Buzinca în anul 1639, ispravnic fiind Popa Arsenie. Lăcașul avea dimensiuni modeste și se pare că era destinat a fi paraclis al curții sale din Târgoviște. Considerăm că prima pictură a bisericii a fost realizată de echipa de zugrăvi ce a pictat în 1698 și Biserica Domnească, sub conducerea lui Constantin Zugravul. După o jumătate de secol, ctitoria slujerului Buzinca a fost reparată și zugrăvită în anul 1697, din inițiativa lui Constantin Brâncoveanu, fapt consemnat de Cronica lui Radu Greceanu: „S-au isprăvit și biserica lui Sfeti Dimitrie den Târgoviște, care era de tot stricată și bolta surpată. Iar măriia sa, pe lângă alte multe ce au făcut în Târgoviște, și aceia au pus de o au dres și o au grijit de tot.” Alte consolidări și restaurări s-au făcut în anul 1808, apoi în 1840, dată la care prin cheltuiala polcovnicului Dumitrache Bălășescu se construiește o nouă tâmplă de zid, și se îmbogățește patrimoniul cu sfeșnice și două tetrapode. Potrivit unei însemnări de la 1865, biserica s-a zugrăvit din nou „cu cheltuiala [...] sârdarului Ion Fundăeanu [...] de Hagi Avram Zugravu ot Târgoviște”. O nouă restaurare generală s-a realizat în 1902, când s-au adăugat un soclu nou și construcția de mici proporții care adăpostește intrarea, s-au mărit ferestrele și s-a desființat zidul dintre naos și pronaos. A fost restaurată și în anul 1942. De remarcat sunt arhitectura monumentului, icoanele păstrate de la 1817 și 1865, realizate de meșterii locali care evidențiază forța școlii de pictură de la Târgoviște, precum și epitaful de piatră din 1654. Forma planului dreptunghiular măsoară cca 20 × 8 m, se încheie la răsărit cu o absidă poligonală în interior și exterior. Ca particularități arhitecturale sunt turnul clopotniță și boltirea naosului, alcătuită dintr-un semicilindru întărit prin două arce dublouri. Pronaosul este construit după un plan cruciform și este întărit la colțuri de patru picioare masive de zidărie pe care se sprijină patru arce puternice. Biserica a deservit neîntrerupt nevoile spirituale ale credincioșilor din parohie. (Arhiep.)

BISERICA SFÂNTUL GHEORGHE A fost construită de Neagoe Basarab în anul 1517 și este menționată de către Gavril Protul și de Letopisețul Cantacuzinesc, ca una dintre realizările acestui domnitor. „Fiind veche și necăutată de multă vreme neștiindu-să ctitorii săi, dezvelită și dărâmat(ă)”, Dima Stegar „au pardosit-o, au făcut advon și-au zugrăvit și șindrilit [...] biserica de iznoavă” la anul 1730. Pentru că „învelișul era vechi” mahalagii „au învelit-o cu toată cheltuiala lor” la anul 1794. Alte renovări au fost făcute de Dima Lixândroi și de alți mahalagii la 1816 și 1862, 1940 și 1982. Din monumentul clădit de Neagoe Basarab se păstrează puține elemente arhitecturale în pronaos și altar, pridvorul (1730) și absidele pronaosului, fiind adăugate cu ocazia lucrărilor din 1862. Pictura actuală datează din 1862 și a fost realizată de Hagi Avram, Pârnu și Ilie. (M.O.)

BISERICA SFÂNTUL IONICĂ Actuala biserică cunoscută sub numele de Sf. Ionică este situată într-o zonă veche a cetății și se înscrie între monumentele reprezentative ale tipului de biserici cu navă unică, construite în prima jumătate a secolului al XVII-lea, fapt care ne determină s-o datăm în această epocă deși despre ctitorul și începuturile ei nu avem informații precise. De abia, în secolul al XVIII-lea, când intră sub oblăduirea familiei Greceanu apare în documente ca paraclis de curte feudală cu prilejul vânzării unei proprietăți din vecinătate în 1711. Biserica a suferit în decursul vremii mai multe restaurări. Spre exemplu în 1780, „după ce fusese pustie mai înainte”, apoi în 1809, când biserica a fost grav avariata de cutremurul din 1802, și în 1860, după care a fost părăsită. Din vechea pictură de epocă brâncovenească nu s-a mai păstrat decât icoana de hram aflată în firida de deasupra intrării în pridvor, pe care se mai putea citi semnătura meșterilor zugrăvi Constantin (Constantinos) și Ioan, aceiași care au pictat și Biserica Domnească din Târgoviște și Biserica Mare de la Hurez, unde grecul Constantinos a creat renumita sa școală de pictură. De asemenea, biserica a fost repictată de Hagi Avram și Luca Iuculescu în 1860. Cu prilejul restaurărilor începute în 1972 și finisate în 1993-1994 biserica a fost din nou împodobită cu pictură de Anghelin Victor. Totodată s-a descoperit pe latura sudică și o intrare secundară cu un ancadrament gotic de influență moldovenească, provenit probabil de la un monument ruinat. După înființarea Facultății de Teologie din cadrul Universității „Valahia”, biserica Sf. Ionică a fost desemnată să fie capela studenților, devenind astfel locul lor de practică liturgică. (Arhiep.)

BISERICA SFÂNTUL NICOLAE GEARTOGLU Situată într-o zonă cu profunde conotații urbanistice medievale, în imediata vecinătate a Mănăstirii Stelea, de pe strada cu același nume, Biserica Sf. Nicolae Geartoglu marchează o nouă etapă în evoluția formelor

pe care le-au manifestat edificiile cu navă unică din Țara Românească în secolele XVI-XVII. Rareori semnalată de istorici, cunoscută încă din vremea lui Matei Basarab sub numele de biserica Sfântul Nicolae, este menţionată relativ târziu, într-un document din 1712, în care se specifică: „este foarte veachie, de demult”, astfel că „nu se ştia de cine a fost făcută”. Tot aici se consemnează că văzându-o „învechită şi stricată”, Pascalei-vornicul „s-au apucat de o au dres, o au zugrăvit şi o au înfrumuseţat precum se vede, făcând lângă biserică şi pivniţă de piatră cu case pe pivniţă”. La 12 martie 1787, biserica nu mai avea pardoselă, zugrăveala era „căzută pe de o parte”, iar „clopotniţa descoperită de tot”. La începutul secolului al XIX-lea căminarul Gheorghe Geanolu (Geartoglu), cumpără casele şi „repară zidurile bisericii, deschizând lăcaşul”. Conflictul cu oştile turceşti din 1821, au afectat grav şi acest edificiu, care a rămas în stare de ruină, până în 1828, când Nichita Formac, rudă apropiată a lui Geanolu (Geartoglu), iniţiază o reparaţie generală, consemnată în pisanie din 1860, aflată deasupra uşii de intrare în pronaos. Între alte lucrări, pisania menţionează lucrările de refacere a acoperişului ca şi zugrăvirea: „pă din lăuntru, pă din afară”, de către meşterii Hagi Avram şi Luca „ot Târgovişte”. De plan dreptunghiular alungit, cu dimensiunile de 16,5 × 6, compusă din pronaos şi naos, biserica prezintă absida altarului poligonală, atât la interior cât şi la exterior şi foarte puţin decroşată faţă de corpul navei. Edificiul este dominat de un turn clopotniţă dispus spre vest având adosată o mică construcţie pe latura sudică, destinată scării de acces la clopotniţă. Astăzi restaurată, aflată în faza de refixare a picturii decapate şi de repictare, Biserica Sf. Nicolae Geartoglu, alături de ansamblul architectural de la Stelea, întregeste ambientul monumental al oraşului medieval Târgovişte şi aşteaptă să fie redată cultului. (Arhiep.)

BISERICA SFÂNTUL NICOLAE SIMULEASA Are hramul Sf. Ierarh Nicolae, dar primul hram se pare că a fost Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil. Nu se cunoaşte dacă actuala biserică a fost edificată pe alta mai veche, năruită, dar probabil că locul ales pentru această biserică să aibă o astfel de încărcătură spirituală şi istorică. Numită şi biserica Sârbilor, ea a fost construită de Mirco mare căpitan de lefegii, în vremea domniei lui Constantin Şerban Cărmii, fiind începută la 10 iunie 1654 şi terminată la 30 noiembrie acelaşi an. Pisanie bisericii consemnează că biserica a fost „ridicată de întru temelie până la sfârşit [...] de [...] jupan Mirco vel căpitan za sârbi împreună cu familia lui, formată din jupâniţa ego Ioana, copiii „Florica; Păună; Nicolai, dar şi Nicola braţ căpitan; Dumitru braţ căpităneasii”, cu toţi „în serviciul militar al domniei”. De aceea, i-a rămas, multă vreme, în conştiinţa târgoviştenilor, această denumire de biserica sârbilor şi până la edificarea bisericii Sf. Nifon din Târgovişte, cunoscută şi ea tot ca

„biserica sârbilor”, este cel mai probabil că aceşti bulgari (denumirea de sârbi a fost dată datorită confuziei dintre limba sârbă şi bulgară) aşezaţi la marginea Târgoviştei să fi venit la rugăciune aici. Lăcaşul de cult a rămas în grija familiei ctitorului, la 1698, Nicolae Coj, fiul ctitorului, dăruia bisericii un Minei. Puţin mai târziu, la 6 iulie 1713, până la jumătatea secolului al XVII-lea biserica mai este cunoscută şi ca Sf. Nicolae „biserica acea stricată”. În anul 1800, a fost reparată de Sima Bucşeneanu, care o zugrăveşte, îi reface acoperişul, clădeşte amvonul şi clopotniţa, „înfrumuseţând-o cu toate desăvârşit”. Tot atunci i se adaugă o nouă pisanie, situată deasupra celei vechi şi un alt hram, cel al Sfinţilor Voievozi. Monumentul a mai suferit anumite intervenţii şi în anul 1863, la iniţiativa unei anumite Sultana Simuleasa, probabil fata ctitorului din anul 1800, de la care provine şi numele adăugat hramului. Lăcaşul, de plan triconic, alcătuit iniţial din pridvor, pronaos, naos şi altar. Cele două turle din lemn, acum îmbrăcate cu tablă, aparţin refacerilor din anul 1863. Astăzi Biserica Sf. Nicolae-Simuleasa este biserică parohială, servind ca lăcaş de cult pentru credincioşii târgovişteni din microraioul IX. La ea se poate ajunge uşor, fie venind dinspre Bucureşti, pe Calea Domnească, fie venind dinspre centrul oraşului, pe la Piaţă 1 Mai. (Arhiep.)

BISERICA SFÂNTUL NICOLAE-ANDRONEŞTI

Situată în strada Pârvan Popescu, nr. 24, din Târgovişte, potrivit pisaniei: „în zilele lui Io Radu voievod acest hram al Sfântului Nicolai l-au făcut jupan Manea vel vornic şi jupâniţa Vlădaia la anul 7036” este ctitoria lui Manea vel Vornic şi a jupâniţei Vlădaia, ridicată prin anii 1527-1528 şi închinată „Sfântul Ierarh Nicolae” şi „Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena”. Vandalizat în timpul invaziei otomane din 1595, monumentul este reparat puţin mai târziu de către popa Goncea, care a adăugat la pisanie iniţială menţiunea: „Să se ştie cum au spart biserica Sinan paşă şi au dires popa Goncea cliseariu”. Din nou ruinată în timpul cutremurelor din 1636 şi 1640, biserica este rezidită din temelie de către Matei Basarab în 1653, conform noii pisanii: „Cu vrerea Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu sporul Duhului Sfântu îndemănatu-se au creştinul Io Mateiu Basarabu voievod, i gospodă ego Elina de au zidit această sfântă besearică hramul Sfântului Nicolae den temelie până în sfârşit ca să le fie pomeana în veaci”. De acum, biserica este cunoscută şi sub numele de Sf. Nicolae al Doamnei (Elina) sau Sf. Nicolae Nou. Denumirea de Sf. Nicolae Androneşti apare abia în secolul al XVIII-lea, când monumentul trece în grija familiei boierilor Androneşti. Această familie a reparat biserica în anii 1796, 1808 şi 1813. În anul 1813 biserica a fost pictată cu cheltuiala lui Dumitru Bogasieru de meşterii Nicolae şi Bănică, „zugrăvi ot Săteni”. De la ei s-a păstrat şi o icoană a Sfântului Hrambie datată din 30 martie 1821 de unde probabil i s-a adăugat bisericii şi

al treilea hram „Sf. Haralambie”. Bisericii i s-au mai făcut reparații în 1912 și în 1942 când se reface și turla de pe naos și este pictată de renumitul Vasile Blendea. O restaurare remarcabilă începută în anul 2002 la inițiativa parohiei a inclus biserica într-un proiect de restaurări al Institutului Național de Patrimoniu ca monument istoric de categoria A. Planul bisericii în formă de navă este alcătuit dintr-un pronaos de formă pătrată, naos dreptunghiular, absida altarului, circulară în interior și un pridvor mărginit de opt stâlpi de zidărie și boltit cu un semicilindru dispus transversal. Lăcașul de cult a funcționat permanent ca biserică de enorie. (Arhiep.)

BISERICA SFÂNTUL NIFON Este situată în cartierul Matei Voievod, cunoscut cu numele de Cartierul Sârbilor, locuit de o populație în majoritate de origine bulgară. Pisania bisericii pune vechimea acestui lăcaș de rugăciune, cu multe secole înainte întrucât se: „socotește că pe acest loc au fost clădit în zilele Radului Voievod un sfânt lăcaș, zidit și de Sfântul Nifon, de Radu Voievod surghiunit; ear în vremei prăpăditu; din temelie ziditu și hramul Sfântului Nifon pomenitu, de hristiani orășani Târgovești și alăturași străini ajutători și cu toate odoarele împăodobitu, ear dintru începutu au fost și stăruitori dumnelor d. Sandu Ducea, d. Gheorghe Zet Lazăr, d. Ion Berindei, Tudorache braț Racoviceanu, Avram Zugrav, Nită Pârveu, d. Niculae Fusea, Petre Bădulescu în domnea luminatului nostru Barbu Știrbei voievod, fiind mitropolit d. Nifon leat 1854 decembrie 9”. Pisania din anul 1854 amintește că biserica a fost clădită de Nifon, fostul patriarh al Constantinopolului, fiind „din temelie rezidită” de orășeni la 1852-1854. A suferit refaceri între anii 1898-1903, fiind zugrăvită în 1903. Aceasta este atestată în secolul al XVIII-lea când este amintită de banul Mihai Cantacuzino sub numele de biserica din mahalaua sârbească. De asemenea, figurează și în catagrafia orașului din 1810. După secole de degradare, biserica a fost rezidită din temelii în anul 1854, zugrăvită la anul 1903 și sfințită la anul 1912, când primește în dar de la Episcopul Nifon al Dunării de Jos, degetul arătător de la mâna dreaptă a Sfântului Ierarh Nifon, Patriarhul Constantinopolului și reorganizatorul Mitropoliei Țării Românești. Acest sfânt odor împreună cu alte documente vechi ce datează de la anul 1689, se păstrează și astăzi în Biserica Sârbilor. Edificiul de azi este de o frumusețe, ampolare și arhitectură remarcabile. Se păstrează două copii de la începutul secolului al XX-lea ale icoanei hramului, care descria pasaje din opera lui Gavriil Protul, privind viața Sfântului Nifon și o icoană de mari dimensiuni (133 x 80 cm) a sfântului Nifon, datând din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, care are în colțurile de sus pictate două scene din viața patriarhului. (Arhiep.)

BISERICA SFINȚII ARHANGHELI MIHAIL ȘI GAVRIIL Aflată în partea de nord-vest a municipiului

Târgoviște, pe strada Constantin Brâncoveanu nr.83, Biserica Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil este una din cele mai noi biserici construite în acest oraș. Biserica Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil își are începuturile pe vremea arhipăstoririi Înalt Prea Sfințitului Dr. Vasile Târgovișteanu, Arhiepiscopul Târgoviștei, mai precis în anul 1998 când P.C. Preot Safta Gheorghe a avut inițiativa de a ridica un Sfânt Lăcaș într-un loc viran aflat la răspântia de lângă nouă autogară din Târgoviște, cu hramul Sfinților Arhangheli în cinstea celor doi copii ai Părintelui mai susmenționat. Piatra de temelie a fost fixată pe data de 24 februarie a anului 1998. În acest demers, alături de Preotul Gheorghe Safta a venit dl. Ing. Petrescu Ion, care a contribuit în mod substanțial, precum și alți oameni de bună credință care au dorit ca în acel cartier să se înalțe un sfânt lăcaș de rugăciune și au început drumul anevoios pentru construirea noii Biserici. Ulterior, biserica a primit și al doilea hram (Sfinții Petru și Pavel) ca semn de recunoștința pentru ostenitorul Mircea Ionescu al cărui tată, preot, a purtat numele Petru. Proiectul bisericii a fost realizat de d-na arh. Corina Ogescu și de d-na Mariana Vlădescu. Zidurile bisericii au fost înălțate de vrednicul de pomenire dl. ing. Mircea Ionescu, cel care a și supravegheat atent lucrările ce s-au executat. Biserica este construită în formă de cruce având trei turla, una pe naos și celelalte două pe pronaos cu abside la altar și la cele două strane cu pridvor deschis. Lucrările de la catapeteasmă au fost executate de domnul Dobra Teodor care a dorit să aducă un stil nou de execuție a lucrărilor. Pictura bisericii a fost realizată de Preotul Dicu Octavian în stil fresco cu influențe bizantine și într-o cromatică vie. Biserica a fost târnosită de Înaltpreasfinția Sa Dr. Nifon, Arhiepiscopul și Mitropolitul Târgoviștei în anul 2002 pe data de 26 mai împreună cu un numeros sobor de preoți, diaconi și credincioși. (Arhiep.)

BISERICA SFINȚII ÎMPĂRAȚI Cunoscută și sub numele de „Biserica Sfântul Nicolae a Domnului” sau „Biserica Cazacilor”, are hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”. În 1650 avea hramul „Sfântul Nicolae”. Construcția s-a efectuat în anul 1650 de către domnitorul Matei Basarab și de soția sa Elina, având ispravnic pe Hagi Constantin. Biserica „stricându-se și desvălindu-se rău a fost dreasă și șindrilită” de Vasilache Frumușica în anul 1732. După moartea acestuia, fiul său Dragomir „s-au îndemnat de au învălit-o și au zugrăvit-o și au făcut tâmpla și amvonul afară făcându-se ctitori noi”. Biserica a avut de suferit în 1821, când a fost transformată în geamie și a depășit cu greu vremurile potrivnice. A fost învelită în 1919 cu banii obținuți de compozitorul și dirijorul George Enescu, în urma concertelor susținute la Târgoviște. Planul bisericii este în formă de navă și este compus din pronaos, naos, altar și ocupă un loc important în istoria arhitecturii

munteneşti, influenţa arhitecturii moldoveneşti, prin biserica Stelea, fiind evidentă. Contraforţii, ancadramentele uşii şi ferestrelor, bazele stelate ale turelor etc. sunt inspirate de meşterii moldoveni, toate însă integrate contextului muntenesc. O scară în formă de melc duce la baza unei turle-clopotniţă aflată deasupra pronaosului, adăpostită într-un turnuleţ adosat laturii de nord. Un brâu median profilat separă decoraţia exterioară în două registre egale, cu arcuri originale cu ciubuce. Paramentul tencuit a fost ornamentat prin incizie şi culoare, care imită cărămida aparentă, iar brâul este zugrăvit cu roşu, albastru şi alb, imitând o panglică răsucită. Pictura a fost realizată de către Matei Basarab, dar noii ctitori au zugrăvit-o prin „Popa Ioan şi fiul său Gheorghe”. Se cunoaşte că „Ioan... era eromonah zugrav ot schitul Săteni”. (M.O.)

BISERICA SFINŢII VOIEVOZI Cunoscută şi sub numele de „Biserica Albă din mahalaua Zlătar” sau „Sfinţii Voievozi sau Arhangheli”, are hramul „Sfinţilor Îngeri şi Marilor Voievozi”. Folosind caracteristicile deosebite din compunerea planului trilobat, edificarea monumentului a fost atribuită epocii lui Petru Cercel, punct de vedere ce corespunde şi tradiţiei consemnată de cele notate pe cărţile vechi existente în biserică. Biserica este menţionată în documente în 1615, 1632, 1767. În 1767, Bădica logofătul, fiul lui Negoită arăta că neamul lui purtase de grijă sfintei biserici şi pentru că se prăpădise o închina sfintei Mitropolii. În 1823, postelnicul Vasilache Maican şi biv vel vistier lancu Rădulescu au intervenit în repararea ei, făcându-i danie şi „moşia de peste apa lalomiţei”. Ajunsă din nou „în desăvârşită dărpănare şi fără mijloace de a să preînnoi” Avram Ioan „cu feciorii săi [...] au învelit acest sfânt lăcaş din nou, au tencuit-o, au ridicat turla de dinainte, au zugrăvit-o pe dinăuntru şi p-afară”. O nouă restaurare a bisericii a avut loc în 1910 sub egida Comisiei Monumentelor Istorice. Biserica este construită în plan trilobat, alcătuit din pridvor, pronaos, naos şi absida altarului. Pridvorul este deschis, având şase stâlpi octogonali de zidărie asemănători cu cei de la Biserica Domnească, iar pronaosul alungit a servit şi de gropniţă. Naosul este mult mai mare spre vest decât la alte edificii de acest tip prin retragerea către pronaos a zidului despărţitor, în timp ce absida altarului este poligonală la exterior şi circulară în interior. Spre exterior, faţadele au fost împărţite în registre inegale, printr-un brâu sub formă de zimţi de ferăstrău, decorate prin arcaturi gemene, ce alternează cu firide în plin centru. Cornişa este alcătuită din trei rânduri de zimţi din cărămidă specială, cu vârf. Turla este zveltă, cu zece laturi străpunse de ferestre înalte, puse în evidenţă printr-o modalitate interesantă, ce sporeşte valoarea şi monumentalitatea bisericii. Pictura a fost realizată, în anul 1849, de către Avram, Sache şi Pârvu, zugravi din Târgovişte. De remarcat sunt pietrele de mormânt din

1672, 1714, 1729, 1730, 1739 şi 1769, realizate cu chenar şi decor floral, icoanele din 1820 realizate de „Nicolae şi Bănică zugravi ot Săteni”, cărţile religioase din sec. XVII-XIX, cu interesante însemnări. Biserica s-a aflat în imediata apropiere a casei părinteşti a lui Ion Heliade Rădulescu, rudele acestuia implicându-se în acţiunea de îngrijire a bisericii. (M.O.)

BISERICA STOLNICUL Biserica este cunoscută astăzi cu numele de „Stolnicul” a fost ridicată de Constantin Cantacuzino Stolnicul (1650-1716) pe ruinele unei mai vechi biserici de lemn, construită de Udrea Brătescu, care nu mai exista. Noua construcţie a fost terminată de Stolnic şi soţia sa Safta în 1705. Din vechea pisanie scrisă în chirilică şi încastrată în zidul acestui lăcaş reiese că avea hramul „Adormirea Maicii Domnului” şi că stolnicul Constantin Cantacuzino în cinstea fiului său Ştefan Cantacuzino, devenit domn al Ţării Româneşti (1714-1716), i-a adăugat şi hramul „Sfântul Ştefan”. Mai târziu, breasla meşteşugarilor tăbăcari şi cojocari din Târgovişte a mai adăugat lăcaşului şi hramul „Sfântului Ilie”, ca patron al lor. Biserica a suferit în decursul timpului numeroase restaurări. Monumentul a fost reparat în anul 1854 de Răducanu I. Dudău, reprezentantul orăşenilor în divanul ad-hoc. O nouă restaurare a fost realizată de I. Stematiu, care „a refăcut tâmpla, a zugrăvit, şi a pardosit biserica [...] a făcut sânurile [...] stranele şi alte ornamente”, şi finalizată la 4 august 1882. Pictura bisericii a fost restaurată în 1925 de meşterul Pavel Ionescu. Medalioanele pictate din exterior reprezintă resturi ale picturii din secolul al XIX-lea. Monumentul se impune prin arhitectură de epocă legată de numele Stolnicului Cantacuzino. De menţionat că la această biserică se mai păstrează încă steagul „Societăţii lucrătorilor cizmari şi pantofari din Târgovişte, fondată la 29 mai 1889”. (Arhiep.)

BISERICA TÂRGULUI Situată pe strada Ion Heliade Rădulescu, nr 2, Biserica Târgului este singura biserică al cărei nume arată ca şi numele oraşului preocupările strict economice ale locuitorilor. Biserica poartă hramul „Adormirea Maicii Domnului” şi „Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul”. Pe locul acesta, pe care se găseşte acum Biserica Târgului, a mai fost o biserică tot cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. În timpul domniei lui Matei Basarab, cunoscutul cărturar Udrişte Năsturel-Herăscu, fiind „cămăraş” şi credincios mării sale, fratele doamnei Elina, soţia domnitorului, împreună cu ispravnicul Radu Logofăt, „vel-căpitan”, cu aprobarea domnului, au dărâmat zidurile vechii biserici, şi au făcut din temelie această biserică. „Udrişte, aflându-se cămăraş şi credincios mării sale i-au făcut rugăciune şi îndemnare să facă această biserică, căruia dându-i-se voie de către măriile sale, au pus şi au sfârşit tot zidul acela şi de

iznoavă s-au făcut din temelie, după cum şi pisania d-asupra uşii arată, însă biserica are tinda până la uşă şi nezugrăvită, ispravnic fiind până la sfârşire dumnealui Radu logofăt vel căpitan, fiind leat 1654". Chiar dacă biserica era nezugrăvită, ea a fost sfinţită de Patriarhul Macarie al Antiohiei, aflat în acest an la Târgovişte, ca oaspete al lui Matei Basarab. După cum aflăm din pisania de pe peretele vestic al naosului şi dintr-un pomelnic datat din anul 1823, pe la sfârşitul secolului XVII şi începutul secolului XVIII, biserica a fost zugrăvită cu cheltuiala unui credincios, Constantin „ce se numea între oameni Dinu Bogasieru, tatăl Voineştilor, împreună cu soţia sa Ilinca.” La sfârşitul secolului XVIII, un oarecare Dimitrie Bogasieru şi Mira Grecu au făcut bisericii unele reparaţii, pictându-i amvonul şi şindrindu-i tinda şi amvonul şi „sfintele icoane împărăteşti” şi „zugrăvindu-i-se chipul său în tinda femeilor”. Aceste lucrări s-au făcut în anul 1787 în vremea lui Nicolae Mavrogheni. Reparaţii s-au mai făcut în anul 1812 de către Dragnea Cojocar şi Gheorghe Braşoveanu şi în 1820 de către Ianache Postelnicu. În 1825 au mai fost făcute reparaţii prin contribuţia enoriaşilor. Contribuţii mai însemnate au dat Dimitrie Braşoveanu, Manole Rachiereu şi Ioniţă Tănăsescu – episcopul bisericii. Reparaţii mai uşoare s-au făcut în anii 1830 şi 1875, tot cu contribuţia enoriaşilor. La cutremurul din 1940, biserica a suferit grele avarii, în special la turla cea mare, care a fost dărâmată, în locul ei zidindu-se actuala turlă, care a fost pictată de Vasile Blendea. Lucrările au durat din anul 1941 până la 6 septembrie 1943. Ultima şi cea mai ştiinţifică restaurare s-a executat între anii 1973-1977 de către Direcţia Patrimoniului Naţional Cultural. Planul Bisericii Târgului este trilobat şi se înscrie în mod novator, deschis de constructorii Mănăstirii Dealu. Pridvorul, pronaosul, naosul şi absida altarului, se remarcă prin soluţiile arhitecturale şi impune biserica drept un important monument târgoviştean, prin decoraţia exterioară, ancadramele ferestrelor, icoanele zugrăvite de Nicolae Zugrav (1821) şi Tănase Anghel (1849), pomelnicul Bisericii Târgului etc. Biserica a fost redeschisă în folosul cultului în ziua de 6 august 1977. (Arhiep.)

BISERICI DISPĂRUTE În Târgovişte au fost mai multe biserici decât sunt astăzi (exceptând numărul celor construite recent). Se ştie, dintr-o hotărâre a Consiliului Local de la mijlocul secolului al XIX-lea că un număr de biserici, ale căror parohii se pustiiseră şi ele se ruinaseră, că s-a hotărât demolarea lor. Într-o fotografie executată în 1867 din turnul Chindiei se văd câteva biserici azi dispărute: una în faţa Stadionului, una în zona fostei cazarmă a pompierilor: Biserica Sfinţii Apostoli, una – Biserica Roşie. Vestigii de biserici au fost depistate – pe colţul dintre străzile Calea Domnească – str. Gimnaziului, sub liceul „Ienăchiţă Văcărescu”, una în spatele Primăriei, una în zona intrării

din Calea Domnească în parcul Chindiei. Biserica Vârzaru, fostă a curţilor armaşului Radu Vârzaru, a fost demolată la începutul secolului al XX-lea, stârnind proteste, între care şi ale scriitorului şi dramaturgului Ion Luca Caragiale. Documente care să ateste înfăţişarea bisericilor demolate s-au păstrat doar despre bisericile Roşie şi Vârzaru: biserici de plan dreptunghiular, cu turn clopotniţă pe pronaos, cu brâu intermediar în dinţi de ferăstrău combinat cu profil semi-circular. Tipul s-a folosit din vechime, la biserica Sfântului Gheorghe, la biserica Sân Nicoară din Curtea de Argeş şi la alte biserici, iar în 1639, la biserica Sfântul Dumitru din Târgovişte. Brăul intermediar în unele cazuri s-a utilizat, în altele, nu. (C.I.)

BISERICILE DE LEMN Astăzi în Târgovişte nu mai există nicio biserică de lemn. Se păstrează amintirea ultimei biserici de lemn în numele bisericii Lemnului, aflată în spatele Primăriei, refăcută din zid la 1842 de vistiierul Mihai Alexandrescu. La bisericile din Târgovişte cercetate, mai puţin catedrala arhiepiscopală, şi bisericile Sf. Dumitru şi Sf. Gheorghe, s-a descoperit câte o biserică de lemn din secolul al XIV-lea, arsă în incendiul declanşat de ostaşii lui Baiazid Ilderim din 1394. E posibil să fi fost şi la Sf. Dumitru şi Sf. Gheorghe, în picioare la data construirii celor de zid şi, demontate, n-au lăsat nici o urmă arheologică. Cartierele existau, din vechime, atestate de mărturiile arheologice. Excepţie face biserica Creţulescu, situată în zona cea mai veche a oraşului existentă în secolele I-II şi care a fost locuită până azi. Aici, sub biserica actuală, au fost descoperite mai multe biserici de lemn suprapuse, toate arse. Cea mai veche se datează cu material ceramic dacic din secolele II-III aflat în nivelul de construcţie, iar dispariţia ultimei, cu material ceramic specific primei părţi a secolului al XV-lea (ante Vlad Ţepeş). În toate cazurile cercetate, Sfânta Masă a bisericilor succesive se afla pe acelaşi loc. (C.I.)

BLENDEA, Vasile (5.XI.1895, Gureni, Peştişani, Gorj – 8.IV.1988, Bucureşti). Urmează cursurile Şcolii de Arte Frumoase din Bucureşti; participă la saloanele oficiale din Bucureşti şi la „Salon des artistes français” din Paris. Beneficiind de o bursă de studii, urmează Şcoala Română de la Fontenay-aux-Roses; face călătorii de studii în Germania, Austria şi Elveţia. Între 1930-1952 funcţionează ca profesor la Liceul „Ienăchiţă Văcărescu”. A realizat numeroase monumente de for public închinat eroismului soldatului român pe fronturile Primului Război Mondial, dezvelite în multe localităţi dâmboviţene. Restaurează picturi bisericesti de ev mediu la Târgovişte şi Potlogi; realizează o adevărată suită de picturi peisaj târgoviştene. Nicolae Iorga îl trimite, cu girul Academiei Române, în Austria, Germania şi Elveţia ca să copieze portretele de voievozi români aflate în muzee şi colecţii de artă din aceste ţări, marele istoric ilustrându-şi câteva din lucrările

sale cu excelente copii reprezentându-i pe Vlad Ţepeş şi Ştefan cel Mare. Atelierul acestui mare artist plastic este adăpostit astăzi, în urma demolării locuinţei în procesul de sistematizare urbană, în casa monument de arhitectură „Angela Georgescu” situată pe strada Grigore Alexandrescu din Târgovişte (sediul Muzeului „Vasile Blendea”). (G.C.)

BLOCUL PARTIDELOR DEMOCRATICE Alianţă electorală constituită la Târgovişte în mai 1946, în perspectiva alegerilor parlamentare din 19 noiembrie 1946. Cuprindea mai multe formaţiuni politice: P.C.R., P.S.D., P.N.L. – Gh. Tătărescu, P.N.Ţ. – Anton Alexandrescu, Frontul Plugarilor, Partidul Naţional Popular. Platforma – program cuprindea prevederi atractive, care însă nu erau respectate în realitate: asigurarea regimului democratic în cadrul monarhiei constituţionale, respectarea drepturilor şi a libertăţilor cetăţeneşti, libertatea cuvântului, libertatea religioasă, întărirea proprietăţii individuale asupra pământului, democratizarea aparatului justiţiei şi a legislaţiei etc. După o campanie electorală marcată de incidente şi fraude, Blocul Partidelor Democratice obţine majoritatea voturilor (130 265 din 158 310 voturi exprimate) şi ocupă opt din cele nouă locuri în Parlament: Constantin Pârvolescu (P.C.R.), Virgil Stănescu (Partidul Naţional Popular), Nicolae Rîzescu (P.N.L.-Tătărescu), Ion Bănulescu şi Hugo Baranga (P.S.D.), Teodor Păun (P.C.R.), Lazăr Ştefănescu (Frontul Plugarilor). Secretar general al B.P.D. era Tănase Borţoi. (M.C.)

BOLBOSE, Emil (8.VIII.1937, Câmpulung, Argeş – 26.IV.2009, Târgovişte) Fiul lui Gheorghe Bolbose (grefier) şi al Mariei Bolbose. A urmat liceul din Câmpulung şi Facultatea de Drept din Bucureşti, iar în 1984 şi-a luat doctoratul în drept. A fost procuror, vicepreşedintele Tribunalului Dâmboviţa timp de 23 de ani, apoi preşedinte. S-a remarcat prin seriozitate, străduindu-se să se implice în aprofundarea cercetării juridice. A publicat studii şi articole în reviste de specialitate. A sprijinit activitatea ştiinţifică şi culturală din Târgovişte şi se numără printre iniţiatorii edificării Catedralei Eroilor din Târgovişte, drept pentru care biserica îl consideră unul din ctitorii ei. (M.O.)

BOLIDUL Revistă editată electronic: www.sarm.ro/bolidul. Postare internet din 2010; iniţiator/director: Valentin Grigore. Colaboratori din ţară şi din lume. Rubrici (preluate din revista „Noi şi Cerul”): „Astronomie generală”, „Evenimente astronomice naţionale şi internaţionale”, „Ghid pentru observaţii astronomice”, „Personalităţi”. Continuă. (G.C.)

BONAVENTURA din Campofranco (? – ~1653) Călugăr italian din ordinul minorităţilor conventuali, călător prin Țările Române. În 1650-1653 a fost trimis în Țările

Române pentru a cerceta şi sancţiona neregulile şi purtările scandaloase ale misionarilor conventuali, reclamate de iezuiţi. A activat cu precădere în Țara Românească, locuind în majoritatea timpului la conventul franciscan din Târgovişte. În scrisorile sale, tratează situaţia importanţei bisericii catolice de aici, dar face şi o serie de aprecieri asupra importanţei oraşului: „reşedinţa domnului, mănăstire şi reşedinţa mea şi a tuturor urmaşilor mei, ca provinciali ai Transilvaniei şi prefecţi apostolici ai sacrei Congregaţii în amundouă ţările române”, sau „capitala şi reşedinţa domnului; acolo este mare amestec de neamuri, adică unguri, veneţieni, saşi din Chiprovăţ, germani şi poloni. Acolo este o biserică unde slujesc părinţii conventuali; are oarecari venituri”. (A.Ş./M.O.)

BONGARS, Jacques (1554, Orléans – 1612, Paris) Trimis la şcoli în Germania la vârsta de zece ani. Urmează apoi dreptul şi literatura greacă şi latină la Marburg, Iena şi Strassburg. A continuat studiile în Franţa şi la Roma. Erudit, autor de scrieri însemnate. În cursul unei călătorii mai ample, în 1585, vine şi în Țara Românească. Preocupări istorice, arheologice, filologice, având ca rezultat scrieri de valoare ştiinţifică. Trecând prin Târgovişte, Bongars menţionează Curtea Domnească, unde Petru Cercel a făcut „un palat mic dar frumos şi impunător pentru cât poate ţara”. Mai spune că Petru Cercel a construit şi biserica palatului, a realizat o aducţiune de apă aducându-o de la depărtare de două leghe şi că a făcut o turnătorie de tunuri, prima şi cea mai veche din Țara Românească. Deşi nu spune unde a făcut-o, ştim din alte surse că aceasta a fost la Târgovişte, în zona Mitropoliei. Relatarea lui îl arată instruit, cultivat, fin, spirit nobil şi elegant. (C.I.)

BORDEA, Victor (1.II.1934, Vişineşti, Dâmboviţa – ?) A absolvit Facultatea de Economie a Academiei de Ştiinţe Sociale-Politice „Ştefan Gheorghiu”, dar profesia de bază a fost de tehnician-proiectant. Membru de partid din 1953, a fost secretar cu probleme de propagandă al Comitetului Municipal Târgovişte (1977-1980) şi membru supleant al CC al PCR între 28 noiembrie 1974 – 23 noiembrie 1979. A îndeplinit funcţia de primar între 1980-1984, dar evoluţia sa politică a fost frântă pentru că ajunsese „membru supleant al CC al PCR”. Probabil era considerat un pericol pentru că avea alţi doi fraţi aflaţi în funcţii importante. Unul ajunsese general de securitate, iar celălalt secretarul Consiliului Judeţean Dâmboviţa. Devenind un personaj care ar fi acumulat prea multă putere, i s-a reproşat că aflat în funcţia de primar şi-a pregătit din timp o casă unde urma să locuiască împreună cu familia. Datorită acestui fapt, cariera i-a fost frântă, casa pierdută, măsurile fiind extinse şi asupra fratelui său, care a pierdut casa în care locuia în favoarea unui alt personaj înalt al nomenclaturii comuniste. (M.O.)

BORIGA, Gabriel Florin (20.VI.1974, Târgoviște) Primar al municipiului Târgoviște (2008 – până în prezent). Absolvent la Facultății de Științe Juridice a Universității „Valahia” Târgoviște (1996), a activat ca profesor suplinitor la Școala Generală Nr. 12 din Târgoviște (1992-1999), redactor la radiourile locale D și Minisat (1995-2006), preparator universitar la Facultatea de Științe Juridice a Universității „Valahia” Târgoviște (1998-1999), merchandiser „Philipp Morris” (1999-2001), director general al SC „Biandra Trading” (2004-2008). Implicat în viața politică locală, este ales consilier municipal (2004), iar în 2008 este candidatul PDL la primăria Târgoviște, câștigând detașat (57% din voturile exprimate). Ca primar a făcut eforturi pentru atragerea de fonduri europene, destinate în principal modernizării orașului, sporirii confortului locuitorilor și creșterii atractivității localității. În anul 2010, considerat de primar „cel mai bun an din istoria seculară a orașului... în ceea ce privește investiția”, s-a reușit atragerea de fonduri europene în valoare de 85 de milioane de euro, 98% reprezentând fonduri nerambursabile. Majoritatea acestor fonduri (peste 34 milioane de euro) au fost alocate Planului strategic integrat pentru dezvoltarea durabilă a municipiului Târgoviște, plan ce viza modernizarea a 5 cartiere (aproximativ o treime din suprafața municipiului), prin înlocuirea în totalitate a rețelei de apă, a rețelei de canalizare, a infrastructurii rutiere, refacerea întregii peisagistici, a sistemului de iluminat public, a locurilor de joacă pentru copii, monitorizarea traficului rutier prin camere de luat vederi etc. Alte două mari proiecte, în valoare de circa 20 de milioane de euro fiecare, vizau reabilitarea și modernizarea centurii rutiere a orașului și consolidarea și modernizarea a 9 unități școlare. La începutul anului 2011 au fost finalizate lucrările de restaurare a Curții Domnești, în urma derulării unui amplu proiect PHARE, iar la 26 martie 2011 a fost semnat contractul de finanțare pentru proiectul „Complex turistic de natație”, o investiție de peste 19 milioane de euro, amplasată pe structura fostei Baze de Agrement „Crizantema”. Pe aceeași linie, a creări unor spații moderne destinate agrementului și activităților fizice, pe 15 iulie 2010 fusese inaugurat primul bazin acoperit al orașului. În vara anului 2011, Primăria Târgoviște a demarat un amplu program de igienizare și curățare, demolând circa 90 de construcții ilegale și reușind să redea spațiului verde anumite zone de importanță istorică ale orașului, precum Șanțul Cetății. Sportiv pasionat (baschetbalist legitimat la CSS Târgoviște și Cementul Fieni, în anii 1984-1992 și alpinist), a fost membru fondator și președinte al MCM Târgoviște (2003-2008) și inițiator al Club Sportiv Municipal Târgoviște (2008). Echipa de baschet feminin a Clubului Sportiv Municipal Târgoviște a fost substanțial sprijinită de municipalitate, reușind câștigarea a patru titluri naționale și ajungerea în sferturile de finală a FIBA Eurocup (2010) – cea mai

bună performanță din istoria ultimelor trei decenii a baschetului feminin românesc. Toate acestea consacră perioada administrației Boriga drept o etapă a renașterii urbane. (A.Ș.)

BORIGA, Neculae-Alexandru (2.XII.1944, Bezdead, Dâmbovița) După absolvirea Institutului de Construcții București – Facultatea de Construcții Civile, Industriale și Agricole, profesează în mai multe locuri de muncă: I.P.B.C.A.Doicești – inginer stagiar, șef secție, șef serviciu (1969-1973); Consiliul Popular al Municipiului Târgoviște – șef serviciu (1973-1980); I.J.G.C.L. Dâmbovița – inginer șef, director (1980-1983); I.C.M.M. (I.A.C.M.M.R; S.C.CORINT S.A.) Târgoviște – inspector principal, șef serviciu, director grup șantiere (1983-1991); Prefectura Județului Dâmbovița – subprefect, prefect (1991-1993); S.C. CORINT S.A. Târgoviște – inspector principal (1993-1994); R.A.G.C. Târgoviște – director general, consilier, director program B.E.R.D. (1994-2001). Se perfecționează ca „manager în domeniul relațiilor economice interne, internaționale și de legislație privind procesul de reformă în România” (1995) la Institutul de Management și Informatică din București. În iulie 2005, susține la Academia Națională de Educație Fizică și Sport din București teza de doctorat cu titlul „Istoria și evoluția atletismului în România”, obținând calificativul final „cum laude”. În perioada 2000-2004 funcționează ca lector asociat la Universitatea „Valahia” Târgoviște, calitate în care predă cursurile „Istoria educației fizice și a sportului”, „Olimpism”, „Construirea și amenajarea bazelor sportive”, la specializarea Educație Fizică și Sport din cadrul Facultății de Științe Umaniste; este șeful Catedrei de Educație Fizică și Sport din cadrul Facultății de Științe Umaniste a Universității „Valahia” Târgoviște (2001-2002). A publicat peste 300 intervenții sub formă de articole, seriale, programe etc. în „Sportul”, „Gazeta Sporturilor”, „Educație Fizică și Sport”, „Atletismul Românesc”, „Haromszeg”, „Dâmbovița”, „Astronautica”, „Top Sport”, „Sport Total” etc. Este autorul a 22 de volume publicate în țară (dintre care 15 unic autor, 4 coautor și 3 în colectiv), dintre care pot fi amintite: „Anuarul athletic românesc” (pentru anii 1989, 1990, 2001, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009); „Atletismul românesc. Palmares internațional 1912-1992/ 1912-1993; „Atletismul românesc 1912-1994. Performerii”; „Evoluția recordurilor naționale ale României la atletism” (în colaborare cu Vladimir Simionescu, 1997); „Stelele atletismului feminin mondial 1922-1984” (în colaborare cu Ion Baicu, 1999); „Campionii României la atletism 1914-1998. Seniorii” (în colaborare cu Vladimir Simionescu, 1999); „Campionii României la atletism 1914-2002. Tineret, Juniori, Copii” (în colaborare cu Vladimir Simionescu, 2003); „Cartea de aur a atletismului românesc” (2006, ediția a II-a 2008), „Târgoviște. File de

monografie" (colectiv, capitolele industrie, investiții, 2007); „Enciclopedia educației fizice și sportului din România” (colectiv, capitolele atletism, personalități ale sportului românesc, 2002); „Atletism 2007” (colectiv). Participă cu diferite materiale la elaborarea unui număr de 40 de volume publicate în străinătate, respectiv în S.U.A., Marea Britanie, Germania, Elveția, Polonia, Iugoslavia, Monaco, Finlanda, Spania. A fost distins cu Diploma Inspectoratului General al Apărării Civile din Ministerul Apărării Naționale (1993); Diploma de Recunoștință a Societății Naționale de Cruce Roșie din România (2001); Diploma de Merit a Universității „Valahia” Târgoviște (2002); Diploma de Excelență a Direcției pentru Sport Dâmbovița (2007); Premiul Special la Gala sportului dâmbovițean (2009); Diploma pentru merite deosebite la Gala sportului dâmbovițean (2010). Pentru merite în dezvoltarea activității atletice, Federația Română de Atletism i-a acordat trei diplome de excelență (2002, 2005, 2008), două diplome de onoare (1992, 1999) și două plachete „Laureat al anului” (2009, 2010). Din 1997, este corespondent pentru România la revista bilunară „Athletics International”, ce apare în Marea Britanie. În urma activității desfășurate pe linia statisticii atletice cu ocazia Congresului ce a avut loc în august 1999 la Valencia (Spania) a devenit membru al Asociației Internaționale a Statisticienilor de Atletism. În cei 60 de ani de când există organizația, doar 6 români au avut onoarea de a face de parte din acest for internațional. La data de 22 iunie 2001 devine membru al Consiliului Științei Sporturilor din România. (V.N./M.S.)

BORIGA, Ștefan (13.IV.1908, Porumbacu de Sus, Porumbacu, Sibiu – 30.XI.1997, Târgoviște) Absolvent al Liceului „Radu Negru” din Făgăraș (1926); Licențiat al Școlii Superioare de Arhitectură din București (1932). În perioada 1932-1939 a lucrat în diferite cabinete particulare ale unor arhitecți bucureșteni. În primăvara anului 1940, Ministerul Lucrărilor Publice l-a numit Șef al Serviciului Tehnic și de Arhitectură al județului Trei Scaune. Autoritățile nou instalate la Sfântu Gheorghe după Dictatul de la Viena (august 1940) l-au obligat să părăsească în 48 de ore funcția respectivă. În noile condiții Ministerul Lucrărilor Publice i-au oferit postul similar de la județul Dâmbovița (vacant în acel moment). Ca atare din toamna anului 1940 a devenit, prin adopție, „târgoviștean”, postură pe care nu o va părăsi decât odată cu moartea sa, produsă după aproape 60 de ani. De-a lungul timpului a mai deținut funcțiile de Șef Serviciu Tehnic la Primăria Târgoviște (ulterior, după reforma administrativ – teritorială din 1951, la Consiliul Popular Târgoviște), Director adjunct la Întreprinderea „Octombrie Roșu” / „Ciocanul” Târgoviște, Arhitect la Serviciul Investiții de la Întreprinderea de Utilaj Petrolier Târgoviște. În 1969 a ieșit la pensie. Dintre realizările pe plan profesional sunt de remarcat: proiectarea unor

obiective social – culturale din municipiul Târgoviște (Stadionul, Baia Comunală, Biblioteca / actuala Casă a Căsătoriiilor, Școala Generală Nr. 4 / Suseni etc.); pregătirea și urmărirea realizării unor capacități de producție la Întreprinderile „Octombrie Roșu” / Ciocanul (Fabrica de Sticlă de la Teiș, Atelierele macanic, tâmplărie, strungărie de la sediul unității / str. Nicolae Radian) sau la Întreprinderea de Utilaj Petrolier (Fabrica de Oxigen, Forja de Racorduri Speciale, Ultima etapă de dezvoltare a I.U.P.); proiectarea a circa 30 de locuințe particulare în municipiul Târgoviște etc. Timp de două decenii (1968-1988) a fost reprezentantul mirean al județului Dâmbovița în Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Bucureștilor. Din această postură, coroborat cu profesia de bază, a întocmit documentații pentru lucrări de întreținere, reparații, consolidări etc. la câteva zeci de biserici, case parohiale, cimitire, din Târgoviște și județ, Mănăstirile Viforăta și Cobia, Schitul Bunea etc. precum și proiectul pentru execuția noii Biserici din Vulcana de Sus (care a înlocuit-o pe cea distrusă de cutremurul din 6 martie 1977). Timp de peste trei decenii (1954-1985) a activat ca expert tehnic în cadrul Judecătoriei/Tribunalului. Tatăl lui Neculae – Alexandru Boriga (prefect al județului Dâmbovița) și bunic al lui Gabriel-Florin Boriga (primar al municipiului Târgoviște). (A.B.)

BORȚOI, Tănase Cizmar, important membru al Partidului Social Democrat, candidat în alegerile parlamentare din 1931. A contribuit la înființarea la Târgoviște a Ligii Muncii. În anii '40 este menționat de documentele din arhivă ca participant la mișcarea comunistă. În 1941 a fost arestat și condamnat de Curtea Marțială din Ploiești la 12 ani de muncă silnică. Eliberat în contextul evenimentelor din 1944, a devenit liderul Uniunii Patriotice, susținând forțele procomuniste grupate în Frontul Național Democrat. A deținut funcția de secretar al FND, încurajând ascensiunea PCR spre putere (1944-1947). (M.C.)

BOUQUET, Michel (17.X.1807, Lorient – 1888) Pictor. Breton de origine, a călătorit în Orient, iar între 1840-1842 a stat în Țările Române. S-a remarcat prin Albumul Moldovei, unde prezintă imagini din Iași, cetatea Neamțului și mănăstiri din Moldova și Album Valah, tipărit la Paris în 1843. Se întâlnesc scene din București, Câmpulung, Turnu-Severin (ruinele podului lui Traian), costume valahe etc. Pentru Târgoviște are importanță pentru că a înfățișat pentru prima dată „Ruinele Curții Princiare din Târgoviște”. (M.O.)

BRATU, Vasile (23.I.1964, Măgureni, Prahova) Este absolvent al Liceului Industrial Nr. 3 din Câmpina, al Facultății de Știința și Ingineria Materialelor de la Universitatea Politehnica din București și al Facultății

de Ştiinţe Juridice „Iolanda Eminescu” de la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. La aceeaşi universitate obţine masterate în drept administrativ european şi managementul proiectelor. Doctor în ştiinţa şi ingineria materialelor la Universitatea Politehnică din Bucureşti. Profesional a ocupat funcţia de inginer-şef schimb la Combinatul de Oţeluri Speciale din Târgovişte, apoi, rând pe rând, a fost asistent, şef de lucrări, conferenţiar universitar, director ştiinţific. În prezent este decanul Facultăţii de Ingineria Materialelor, Mecatronică şi Robotică de la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. Publică lucrări vizând modelarea şi simularea proceselor din domeniul ştiinţei materialelor, conducerii proceselor din domeniul ingineriei materialelor, elaborarea şi turnarea aliajelor şi obţinerea feroaliajelor. (G.C.)

BRĂTESCU-VOINESTI, Ioan Alexandru (11.I.1868, Târgovişte – 14.XII.1946, Bucureşti) Academician, scriitor, dramaturg, publicist, politician. Copilăreşte în casa din Târgovişte şi la moşia Brăteşti, din împrejurimi. De mic copil îndrăgeşte muzica şi pescuitul pentru care face o adevărată pasiune de-a lungul anilor. Şcoala primară în oraşul natal, apoi gimnaziul la Bucureşti (1879-1883). Studii la Facultatea de Medicină, pe care o abandonează, apoi Facultatea de Drept, unde îşi ia licenţa, fiind numit magistrat în Bucureşti (1894), apoi la Piteşti, Craiova, Târgovişte, unde din 1895 va deveni avocat. Intră în viaţa politică, ca liberal, fiind deputat de Dâmboviţa şi până în 1911 secretar al Camerei Deputaţilor. Între 1914-1916 este director al Teatrului Naţional din Bucureşti. Din 1918 este membru al Academiei Române. În 1928, cu prilejul împlinirii a 60 de ani, este omagiat de scriitori din toate generaţiile şi orientările. Din 1893 face parte din Comitetul de conducere al revistei „Convorbiri literare”, de unde demisionează în 1901. Debut literar în ziarul târgoviştean „Armonia” cu poezii publicate între 1891-1895 şi în „Convorbiri literare”. Începând cu 1890, apar la această revistă nuvelele şi povestirile sale „Cea din urmă scrisoare”, „Pană Trăsnea Sfântului”, „Microbul”, „Moartea lui Castor”, „În lumea dreptăţii”, „Niculăiţă Minciună”, „Călătorului îi şade bine cu drumul”. În 1915 i se reprezintă la Teatrul Naţional Bucureşti piesa „Sorana”, scrisă cu A. de Herz. Împreună cu Alexandru Vlahuţă scoate ziarul „Dacia”, iar apoi revista „Lamura” (1918-1928). Mai colaborează la „Adevărul literar şi artistic”, „Universul”, „România modernă”, „România literară”. Apare volumul de eseuri politice „În slujba păcii” (1919), cel de schiţe, povestiri şi reflecţii politice „Rătăcire”, multe dintre ele cu profund caracter moralizator: „Mache Dumbrăveanu”, „Cauza speculei”, „Focul purifică”, „Firimituri”, „Din pragul apusului”, „Cu undiţa”, „Huliganism”, „Germanofobie”. Opera sa, în ceea ce are ea mai bun, se dovedeşte o amplă confesiune, o evocare a vieţii trăite, cu episoade memorabile ale

copilăriei, adolescenţei şi tinereţii. Ca prozator, îmbogăţeşte galeria inadaptabililor, a învinşilor din literatura română. În casa din Târgovişte, unde s-a născut, a fost amenajat Muzeul Scriitorilor Dâmboviţeni. În parcul casei se află un bust din piatră, operă a sculptorului Vasile Blendea (1965), inaugurat în 1969. O stradă şi o şcoală generală îi poartă numele. (V.P.)

BRÂNCOVEANU, Constantin (1654 – 24.III/4.IV.1714, Istanbul) Domn al Ţării Româneşti (29 oct./8 nov. 1688 – 24 mart./4 apr. 1714). Fiul lui Papa Brâncoveanu şi al Stancăi, sora lui Şerban Cantacuzino. Între 1666-88, a ocupat însemnate dregătorii în stat, fiind mare agă, mare postelnic, mare spătar şi mare logofăt. A ocupat tronul Ţării Româneşti la moartea lui Şerban Cantacuzino, cu sprijinul unchilor săi, fraţii fostului domn. Domnia lui, caracterizată prin stabilitate internă, progres economic şi o puternică afirmare culturală şi artistică a ţării, înregistrează un imens prestigiu politic îndeosebi în lumea ortodoxă. Pe plan extern, a întreţinut relaţii strânse cu principalele capitale europene: Viena, Paris, Veneţia, Roma, Cracovia, Istanbul. Relaţiile cu domnii Moldovei au fost proaste, din cauza ostilităţii acestora. A amânat aplicarea tratatului cu Habsburgii, pregătit de Şerban Cantacuzino, fapt ce a determinat invazia forţelor imperiale, alungate cu sprijinul turcilor şi tătarilor şi înfrânte decisiv la Zărneşti (11/21 aug. 1690). Raporturile cu Viena au fost reglementate în 1695, când împăratul Leopold îi acorda domnului titlul de principe al imperiului. A fost fidel Porţii căreia i-a plătit imense sume asigurându-şi reconfirmarea succesivă a domniei şi acordarea ei pe viaţă (1699). În 1703, pentru a-şi salva tronul şi viaţa a acceptat o sporire masivă a tributului. În 1698 a încercat să stabilească relaţii cu regele Poloniei, dar demersurile au eşuat. În contextul afirmării Rusiei, Brâncoveanu a stabilit contacte diplomatice cu aceasta, trimişii săi au vizitat Moscova în anii 1697, 1702, 1705, 1706. Aceste demersuri s-au materializat în încheierea unei convenţii secrete cu Rusia în 1709. În timpul războiului ruso-turc din 1710-1711, a adoptat însă o politică de expectativă, concentrându-şi forţele la Urlaţi de unde a urmărit derularea evenimentelor. Fără acordul său, cavaleria, comandată de spătarul Toma Cantacuzino, a trecut de partea ruşilor participând la cucerirea Brăilei. A sprijinit masiv toate Patriarhiile răsăritene dar şi Biserica Ortodoxă din Transilvania, fără a putea împiedica însă unirea ei cu Biserica Romei (1700). Se tipăresc zeci de cărţi bisericeşti sau de altă natură, acum activând mari oameni de cultură: stolnicul Constantin Cantacuzino, mitropolitul Antim Ivireanul, episcopul Mitrofan al Buzăului, cronicarii Radu Greceanu şi Radu Popescu. Şcoala superioară, fondată de Şerban Cantacuzino, este mutată într-un local nou, la mănăstirea Sf. Sava, alături de aceasta funcţionând o serie de şcoli

mai modeste, precum cea de slovenie de la Sf. Gheorghe Vechi, sau de la Mănăstirea Colţea. În arhitectură se constituie stilul brâncovenesc, în care sunt realizate importante edificii religioase sau civile, atât în Ţara Românească, la Bucureşti, Hurezi, Târgovişte, Mogoşoaia, Potlogi, Govora, Mamul, Filipeştii de Pădure, Măgureni, cât şi în Transilvania, la Făgăraş, Sâmbăta de Sus. Suspectat de turci şi denigrat de Cantacuzini, de care se distanţase după 1707, Brâncoveanu a fost mazilit la 24 mart./4 apr. 1714 şi încarcerat, cu întreaga sa familie la Edikule. A fost executat la 15/26 aug. 1714 împreună cu cei patru fii şi cu clucerul Ianache Văcărescu, după ce au refuzat categoric să accepte credinţa musulmană. În mormântat iniţial în mănăstirea din insula Chalke, rămăşiţele pământeşti au fost reînhumate în Biserica Sf. Gheorghe Nou din Bucureşti de doamna Maria, soţia voievodului (1720). Brâncoveanu şi fiii săi au fost canonizaţi de Biserica Ortodoxă Română, care îi prăznuieşte la 16 august. La începutul domniei, Târgoviştea suferă jaful oştilor austriece ale generalului Heissler (1689) şi ardelene ale lui Emerik Tokoly (1691). În 1692 Brâncoveanu stă toată vara la Târgovişte, pentru a supraveghea apărarea hotarului dinspre Ardeal, ordonând la 18 februarie măsuri energice pentru reorganizarea vieţii economice a oraşului. Tot atunci „pus-au de au curăţit Casele Domneşti din Târgovişte şi s-au ocupat a le drege”. Anul următor, el făcea o nouă vizită în oraş „zăbovindu-se pre la vii, plimbându-se şi la casele domneşti şi la Mitropolie”. Pe 15 august 1696, Brâncoveanu a sărbătorit cu mult fast încheierea lucrărilor de refacere a Curţii Domneşti, în interiorul caselor acesteia domnul dând un ospăţ. Pentru a adormi vigilenţa Porţii, care nu vedea cu ochi buni mutarea reşedinţei la Târgovişte, Brâncoveanu a declarat casele domneşti încă neterminate, iar necesitatea refacerii lor a atribuit-o unor superstiţii (găsirea printre ruine a unei ursoaice cu pui şi a unei inscripţii de blestem). În urma lucrărilor întreprinse, întregul ansamblu al curţii a fost refăcut după o concepţie unitară. Au fost reparate şi înfrumuseţate Biserica Sf. Dumitru (1697), Biserica de Sus (1702), Biserica Mare Domnească, mănăstirile Dealu şi Viforâta (1713), baia domnească, o serie de alte construcţii şi a fost ridicat un foişor în faţa curţii (1698). Marea boierime devine din nou interesată să cumpere proprietăţi în oraş, fiind atestate documentar numeroase tranzacţii, unii dintre cumpărători fiind chiar fiii şi fiicele domnului. Domnia lui Brâncoveanu reprezintă ultima perioadă de strălucire a Târgoviştei ca reşedinţă domnească, după mazilire urmând aproape un secol de decădere şi stagnare. (A.Ş./M.O.)

BRÂNCOVEANU, Maria (Marica) (1663 sau 1664 – XII 1729) Soţia domnului muntean Constantin Brâncoveanu. Fiică a postelnicului Neagoe, nepoata domnului Ţării Româneşti, Antonie din Popeşti, şi a

Elenei. S-a căsătorit, în 1674, cu marele dregător Constantin, care din anul 1688 a urcat pe tron. Au avut împreună 11 copii: şapte fete şi patru băieţi. Sprijină toate demersurile culturale iniţiate de către soţul ei, tipărirea de cărţi în limbile română, greacă, slavă şi chiar arabă, turcă sau georgiană, crearea unui stil arhitectural caracteristic epocii, care va purta numele domnitorului ctitor, dezvoltarea artelor decorative, ctitorirea de biserici şi mănăstiri (Bucureşti, Târgovişte, Hurezi, Mogoşoaia, Potlogi, Govora, Mamul, Filipeştii de Pădure, Măgureni, Râmnicu Sărat), restaurarea lăcaşurilor de cult mai vechi (Cozia, Arnota, Bistriţa, Strehaia, Sadova, Gura Motrului, Dintr-un Lemn, Curtea de Argeş, Dealu, Snagov) şi împodobirea lor cu obiectele liturgice necesare. În Transilvania au zidit o biserică în Făgăraş, alta în Ocna Sibiului, precum şi Mănăstirea Sâmbăta de Sus, iar în Istanbul Biserica Sf. Nicolae. Maria Brâncoveanu a administrat foarte bine marea avere a familiei, organizând activitatea pe moşii şi controlând sumele de bani depuse în băncile din Europa. După mazilirea soţului ei, a fost închisă, din 15 mai 1714, la Istanbul, unde a fost supusă la chinuri îndelungate pentru a spune unde sunt averile familiei. La 15 aug. 1714 soţul şi cei patru băieţi sunt executaţi. Revine la Bucureşti (oct. 1716) împreună cu noul domn investit, Ioan Mavrocordat, fiind dorită de toată lumea şi aşteptată „cu o afectuoasă veneraţie”. Face demersuri pentru recuperarea moşiilor, viilor, palatelor şi a banilor pe care-i depusese la Viena. A reuşit să aducă rămăşiţele soţului şi, probabil, pe ale fiilor săi pe care le-a înmormântat, la Bucureşti, în ctitoria lor, Biserica Sf. Gheorghe cel Nou (iul. 1720), unde va fi înmormântată şi ea. (A.Ş./M.O.)

BRÂNCOVEANU, Preda (~1590 – ~9.XII.1658, Târgovişte) Dregător muntean. În Sfatul Domnesc (1610- 1620; 1627), postelnic (1624-1625), spătar (1629; 1633-1635), mare spătar (1636-1644), mare clucer (1645-1652), mare vornic (1652-1655), mare ban (1658). Fiul postelnicului David din Brâncoveni şi al Mariei, vară primară cu Matei Basarab. Căsătorit cu Păuna, fiica marelui vornic Papa Greceanu. Face parte dintre boierii olteni care pribegesc în Ardeal din cauza exploatării fiscale a lui Leon Vodă (oct. 1630). Domnul îi înfrânge pe fugari (23 aug. 1631), iar Preda Brâncoveanu, căzut prizonier, este răscumpărat de socrul său. Unul dintre cei mai apropiaţi boieri ai lui Matei Basarab, stăpânind împreună mai multe sate. După moartea domnului îi preia moşiile, ca ruda cea mai apropiată, devenind cel mai bogat boier al ţării şi unul dintre candidaţii la tron susţinuţi de boierime. Şef al grupării boiereşti ostile politicii antiotomane a lui Mihnea III, este acuzat de complot şi decapitat în „casele domneşti în Târgovişte”. Ctitorul mănăstirilor Brâncoveni (unde este înmormântat), Gura Motrului şi Dintr-un Lemn. Fiul său, Papa, a fost tatăl domnului Constantin Brâncoveanu. (A.Ş./M.O.)

BRÂNDUŞ, Victor (2.VII.1905, Târgovişte – 25.II.1989, Târgovişte) Profesor, personalitate culturală, istoric literar, publicist. După absolvirea Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” (1924), urmează Facultatea de Litere-Filozofie şi Drept a Universităţii din Bucureşti. În paralel frecventează şi Conservatorul de Muzică. La absolvire, în 1928, este numit profesor de limba latină în Alexandria, apoi la Liceul „Carabella” din Târgovişte. În perioada 1929-1940, este profesor la Liceul Militar „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu, Târgovişte. După o perioadă petrecută la Liceul Militar Predeal (1940-1948) este profesor la şcoli şi licee din Târgovişte, Fieni şi Pucioasa. Debut literar ca elev (1924) în revista „Vlăstarul” a Liceului „Ienăchiţă Văcărescu”, cu articolul „Clasicismul virgilian”. În perioada 1939-1940 face parte din Comitetul de redacţie al revistei „Târgoviştea”. Publică în timp, la reviste şi ziare locale sau centrale. Are intervenţii în emisiuni de radio şi televiziune. Recunoscut în timp ca personalitate culturală a Târgoviştei. Acesteia îi dedică „Pagini din activitatea corală târgovişteană” (1974) şi „Figuri de cărturari şi artişti în Târgovişte” (1982), veritabile schiţe ale vieţii spirituale din oraş. Debutase editorial în 1944, cu lucrarea „Trei destine tragice (Socrate, Cezar, Ovidiu)”, o analiză pertinentă asupra acestor personalităţi a lumii antice. (V.P.)

BRD – GROUPE SOCIÉTÉ GÉNÉRALE Este a doua bancă din România după totalul activelor şi are a doua capitalizare bursieră la Bursa de Valori Bucureşti. Urmaşă a unei instituţii de credit – Societatea Naţională de Credit Industrial – creată în 1923, a îndeplinit funcţia de bancă de investiţii a Statului Român înainte de a primi, în 1990, licenţa de bancă universală. În 1999, Société Générale, unul dintre cele mai mari grupuri de servicii financiare din zona euro, a cumpărat pachetul majoritar de acţiuni ale băncii, contribuind la transformarea BRD într-un actor de top pe piaţa bancară românească. Cu 157.000 de salariaţi în peste 80 de ţări, GSG deserveşte peste 33 de milioane de clienţi în toată lumea. În România, BRD-GSG are peste 2,5 milioane de clienţi. Activitatea sa se desfăşoară pe trei mari linii de business: persoane fizice şi IMM-uri, mari corporaţii şi investment banking. În sectorul de retail, banca a implementat pe parcursul ultimilor ani o politică de dezvoltare care a determinat câştigarea unei cote de piaţă de aproximativ 20 % şi o reţea de 930 de unităţi. La nivelul judeţului Dâmboviţa, BRD-Groupe Société Générale are o prezenţă semnificativă, cu 12 unităţi dintre care 7 în Târgovişte şi alte 5 în oraşele Pucioasa, Moreni, Găeşti, Titu şi Răcari. Situat în strada Stelea nr. 1, sediul Sucursalei Dâmboviţa a BRD, construit în 1997 şi renovat în 2010-2011, este unul dintre punctele de referinţă ale fostei reşedinţe domneşti şi capitale a Ţării Româneşti. (V.N.)

BREZEANU, Iulian (25.VII.1956, Vârfuri, Dâmboviţa) Absolvent al Liceului Teoretic din Pucioasa şi al Facultăţii de Automatică şi Calculatoare de la Institutul Politehnic din Bucureşti; doctorat în inginerie electrică la Universitatea Politehnică din Bucureşti. Evoluţie profesională: inginer, şef de atelier şi şef de secţie la Întreprinderea de Strunguri „SARO” din Târgovişte, apoi asistent, şef de lucrări şi conferenţiar la Universitatea „Valahia” din aceeaşi localitate; inspector general adjunct la Inspectoratul Şcolar al judeţului Dâmboviţa. Domenii de competenţă în conducerea inteligentă a proceselor industriale, arhitectura sistemelor de calcul şi a microprocesoarelor, ingineria sistemelor internet şi a aplicaţiilor WEB 2.0, e-learning şi instruire asistată de calculator şi management educaţional. Este autor (coautor a 13 volume şi a numeroase articole din domeniile de competenţă şi manager/membru în echipe de implementare a şase proiecte cu finanţare europeană PHARE-DRU şi POSDRU. A urmat şi absolvit cursuri pe burse de specializare din Franţa, Italia şi Danemarca. (G.C.)

BRODARICS, Ştefan (1470, Slovenia – 1539) Rol însemnat în istoria politică şi culturală a Ungariei în prima jumătate a secolului al XVI-lea. În 1532 e trimis la Târgovişte, chemat de Aloisio Gritte, comisarul sultanului pentru Ungaria. (C.I.)

BROSOVSZKY-BORIGA, Monika-Izabela (12.III.1974, Arad) Baschetbalistă. A început activitatea în 1982 cu antrenorii Anikő Şimandan şi Constantin Wünsch, la CSŞ Arad, unde a activat până în 1991. În 1991 s-a transferat la Constructorul Arad, debutând ca divizionară „A” la vârsta de 17 ani. Tot în 1991 a jucat pentru prima dată în naţionala de senioare a României, după ce în prealabil fusese componentă a reprezentativelor de junioare II (1989) şi junioare I (1990). În perioada 1993-1998 a evoluat pentru Basket Club ICIM Arad, după care a jucat pentru DKSK Miskolc, Divizia „A” Ungaria (1998-2004) şi Cajacanarias Las Palmas, Primera Liga-Spania (2004-2005). Apoi a revenit în campionatul românesc jucând succesiv la Livas – Biandra Târgovişte (2005-2006), Municipal Târgovişte (2006-2007), CSŞ – Liceul „Mikeş Kelemen” Sf. Gheorghe (2007-2008), MCM Municipal Târgovişte (2008-2010), ICIM – Universitatea „Vasile Goldiş” Arad (2010-2011). În perioada cât a evoluat la Târgovişte a câştigat 3 titluri de campioană naţională (2006-2007, 2008-2010), 4 Cupe ale României (2005-2007, 2008-2010), a jucat în echipa naţională (inclusiv la turneul final al Campionatului European 2007 din Italia), a fost distinsă cu titlurile de „Maestră emerită a sportului” (2006) şi de „Cea mai bună baschetbalistă română a ultimului deceniu” (2010). A susţinut cu echipa târgovişteană 22 meciuri în cupele europene (FIBA Euro Cup). Palmaresul personal este mult mai bogat şi include 6 titluri şi 3 locuri II în campionatul naţional; 6

Cupe ale României; 13 sezoane jucate în divizia „A” din România (din care 4 pentru Târgovişte), 6 în campionatul Ungariei (unde a câştigat un loc III), şi unul în campionatul Spaniei; 250 meciuri în echipa naţională (inclusiv la 3 turnee finale ale Campionatului european); aproape 100 meciuri în cupele europene intercluburi. În 2001 şi 2004 a fost desemnată „Cea mai bună baschetbalistă română a anului”. Este, pentru perioada 1992-2011 (deci timp de două decenii), cea mai titrată baschetbalistă din România. (A.B.)

BRUTARI ŞI BRUTĂRII Înfiinţarea Târgul din Afară (sf. sec. XVIII) a contribuit la apariţia unor brutării, a unor ateliere, unde pâinea era produsă de meşteri brutari. La 1810 erau menţionate trei ateliere de brutărie, iar la 1830 este menţionat Matache brutarul. Meşterii brutari aveau în proprietatea lor casa, cuptorul de pâine şi o prăvălie pentru desfacerea producţiei. Primul brutar cunoscut este Ceauşu Hirstodorescu, care avea un contract încheiat cu Primăria la 1831 şi vindea pâine de calitate I cu 12 parale ocaua şi cu 10 parale pâinea de calitate a II-a. Magistratul oraşului a reziliat contractul acestuia pentru că pâinea nu era de calitate. Moştenitorul său, Ioan Hristodorescu, încheia un contract cu Primăria livrând pâine de bună calitate. În Perioada Regulamentară sunt menţionate covrigăresele care îşi desfăceau marfa în Târgul din Afară. Numărul brutăriilor a crescut în perioada interbelică ajungând la 10, majoritatea aflate în centrul oraşului: Aristide Hagianu şi Enache Şombola (str. Libertăţii), C.Gr. Baronide (str. Heliade Rădulescu), D. Fotica (str. C.A. Rosetti), Cristache Tănăsescu (str. Comăneanu), Petru Panaitescu (str. Cătuneni), Haralambie Steriu (în Obor), Vasile Daffu (str. I.C. Brătianu), Florea Cocu şi Pandele Gheorghiu (Calea Domnească). Primăria oraşului a intervenit permanent pentru menţinerea unui echilibru între producători şi cumpărători, fiind menţinute preţuri maxime pe parcursul întregii perioade interbelice. În 1931 numărul brutăriilor a ajuns la 15. (G.T./ C.V.)

BRUTĂRIA VASILE DAFFU Era cea mai cunoscută din oraş, avea o producţie importantă, datorită faptului că dispunea de materia primă, făina, din propria moară şi drojdie adusă de la Arad. Această brutărie a introdus pentru prima oară un nou sortiment „pâinea cu cartofi” distribuită doar aici. Brutăria a fost modernizată, dispunea de săli faianţate, dotate cu cazane de aramă, coveţi din lemn, malaxor, dulapuri speciale închise pentru creşterea aluatului. O grijă deosebită era aceea pentru păstrarea igienei la locul de muncă şi la transportul pâinii. Muncitorii, la intrarea şi la ieşirea din schimbul de lucru făceau duş, iar în timpul lucrului purtau o costumaţie adecvată (pantaloni şi bluză din bumbac). Aceştia locuiau în brutărie, la etaj. Vasile Daffu a acordat o mare atenţie desfacerii. Pâinea era transportată la gheretele din oraş

sau în satele dâmboviţene, în căruţe închise. În anul 1926 brutăria cocea săptămânal 25.365 pâini, mai mult decât dublu, faţă de ceea ce se realiza la brutăria lui Baronide (11.548 pâini pe săptămână). (G.T./ C.V.)

BUCŞANU, Bârcan (1550-1611) A fost fiul lui Dragomir logofăt din Miroş. A început activitatea ca diac (1583-1594), a ajuns mare vistier sub Mihai Viteazul (1600), apoi mare stolnic. Când Radu Mihnea a fost numit domn, „veniră toţi boierii şi toţi roşii şi toţi slujitorii, de să închinare lui şi făcură mare jurământ ca să-i slujească cu dreptate”. O grupare de boieri, în frunte cu Bârcan vel stolnic „făcură legătură jurată să se ridice de odată asupra curţii pe vremea când boierii se duc spre casă, să ucidă numai pe domn şi să pună ca domn pe un cămăraş zis Mihai”. Descoperirea complotului s-a soldat cu uciderea lui Bârcan şi a celorlalţi „afară de Poartă”. (M.O.)

BUCŞENEANU, Sandu (1901, Priseaca – 1980) Absolvent al Şcolii Normale din Târgovişte, a funcţionat ca institutor şi director între 1924-1968 la Şcoala Nr. 1 de Băieţi din oraş şi a fost apreciat pentru activitatea desfăşurată de toţi locuitorii oraşului. Scriitorul Ilie R. Costache a remarcat că „venea la ore îmbrăcat în hainele sale de front, în uniformă sa de căpitan de infanterie, cu semnul de rănit pe mâna dreaptă”. A fost desemnat preşedinte al Comitetului Executiv al Sfatului Popular orăşenesc Târgovişte în cursul anului 1953. Nu cunoaştem cauzele care au determinat alegerea sa în această funcţie, dar este evident că a reuşit să nemulţumească pe cei care l-au desemnat. A avut şansa ca în scurtă perioadă cât s-a aflat ca preşedinte să fie prezent la darea în folosinţă a pieţei agro-alimentare 7 Noiembrie din Suseni. Înfiinţată într-o zonă unde cultivarea zarzavaturilor a reprezentat o ocupaţie de bază, noua piaţă nu s-a bucurat de prea mare interes şi n-a avut urmări pentru îmbunătăţirea vieţii locuitorilor din cartier. Înfiinţarea Centrului local de radio şi instalarea difuzoarelor în tot oraşul, dovedea nivelul scăzut de viaţă, majoritatea locuitorilor neputând să cumpere aparate de radio. Se înscria în această iniţiativă şi dorinţa de a se face o propagandă agresivă pe linia partidului comunist şi de a stopa ascultarea posturilor de radio considerate subversive. În oraş difuzorul era numit „piţigo”. (M.O.)

BUCUR, Simona (8.III.1977) Atletă. Cel care i-a descoperit calităţile şi apoi a îndrumat-o pe parcursul întregii cariere de sportiv a fost antrenorul Romi Goicea. Legitimări: CSŞ „Petrolul” Târgovişte (1994), CSŞ „Petrolul” Târgovişte + Farul CFR-LPS Constanţa (1995), Clubul Sportiv Târgovişte (1996-1999). De 2 ori selecţionată în echipa naţională (1 la Cupa Europei în aer liber, 1 la campionatele balcanice în aer liber).

Medaliată cu aur la campionatele balcanice de atletism în aer liber (1996 – ștafeta 4 × 100 m). Dublu medaliată cu aur la campionatele balcanice de atletism în aer liber – juniori (1995 – 100 m; 1995 – ștafeta 4 × 100 m). Dublu medaliată cu aur la campionatele naționale de atletism în aer liber (1995 – ștafeta 4 × 100 m; 1996 – 100 m). Multiplu campioană și medaliată la campionatele naționale de tineret și juniori (aer liber; sală), Maestră a sportului. Recordurile personale: 100 m (11.74 – 1996); 200 m (24.53 – 1996). (A.B.)

BUGA, Marius (2.VI.1981, Târgoviște) A absolvit Liceul „Nicolae Ciorănescu” din Târgoviște și Facultatea de Psihologie a Universității București. A intrat în presă în 1998 la Radio „D” ca reporter, a funcționat, tot ca reporter, la „Jurnal de Dâmbovița” și ca redactor prezentator la televiziunea Antena 1 Târgoviște. Din 2006 este corespondent teritorial pentru județul Dâmbovița, mai întâi la Prima TV, apoi, la Pro TV. Este director inițiator al săptămânalului de atitudine și anchetă „Șock dâmbovițean”. (G.C.)

BUGETUL CASEI COMUNALE, DRUMURILOR ȘI CURȚII DOMNEȘTI Apare în perioada 1888-1943. Editat de Primăria comunei urbane Târgoviște și tipărit la Tipografia „Viitorul, Elie Angelescu”. Din anul 1900 până în 1919 apare cu titlul „Bugetul pentru venituri și cheltuielile casei ordinare și casei drumurilor și al casei pensionarilor comunali”. Între 1920-1922 se adaugă „Bugetul special al aprovizionării”, apoi în perioada 1929-1932, are titlul „Bugetul general al administrației comunale”. Între 1935-1938, apare cu titlul „Bugetul general de venituri și cheltuieli ale orașului”, iar apoi (după 1938) „Buletinul administrației generale și al întreprinderilor comunale”. (V.P.)

BUICĂ, Florentina (16.IV.1979, Târgoviște) Autoare dramatică, traducătoare, publicistă. Studii primare, gimnaziale și liceale în orașul natal. Absolventă a Facultății de Limbi Moderne Aplicate a Universității „Transilvania” Brașov (2001), cu tema: „Arta limbajului lui Shakespeare în demersul teatral”. Debut publicistic în revista liceului absolvit „Grigore Alexandrescu” (Carabella) intitulată „Ginko Biloba” (1996), unde a făcut parte din colectivul redacțional. Din 2001, angajată la societăți comerciale din Brașov. Cursuri de master în limbi moderne aplicate, la universitatea absolvită (2004). Traduce din franceză și engleză în diferite domenii tehnice, dar și beletristică. Colaborări sporadice la ziarele locale pe teme culturale. Autoare a piesei într-un act: „Eleuth” (1997), volum prefăcut de Valeriu Bartolomeu Anania. (V.P.)

BUICĂ, George (21.II.1944, Giurgiu) Absolvent al Liceului Teoretic (azi, Vladimir Streinu”) din Găești, al

Școlii Tehnice de Maiștri și al Școlii Populare de Artă – clasa de actorie – din București. Membru în formațiile de teatru ale casei Centrale a Armatei, Caselor de Cultură din Găești și Târgoviște; actor fondator al Teatrului Popular „Tony Bulandra” și al teatrului pentru copii al Casei de Cultură a Sindicatelor din Târgoviște; colaborator al Teatrului Muzical din Brașov, al televiziunilor Române 1, PRO TV, Prima, Kanal D, Antena 1, SC Blity Film SRL, SC Mitra Film SRL; actor fondator angajat la Teatrului Municipal „Tony Bulandra” din Târgoviște. A jucat în spectacole regizate de Mihai Dimiu, Ion Lucian, Octav Enigărescu, Ion Vasiliu, Mihai Constantin-McRanin, Dan Micu, Dan Țopa, Lucian Sabados, Cesonia Postelnicu, Constantin Dinulescu, Cristian Pisoschi sau Ioan Chelaru. Pentru interpretare individuală a fost răsplătit, la diferite mari festivaluri naționale, cu 5 medalii de aur, 4 de argint și 3 de bronz și cu două titluri de laureat. (G.C.)

BUICESCU, Diicu (începutul sec.XVII – VII 1659) Dregător și comandant militar muntean. Cupar (1635-1638), mare șufar (1638), agă (1639-1644), mare spătar (1645-1654), fost mare spătar (1655- 1656), mare clucer (1656-1657, 1658-1659). Fiul lui Ioan din Buicești-Olt și al Mariei, verișoara mamei lui Matei Basarab. Grație acestei înrudiri devine cel mai de încredere boier al domnului, favorit al acestuia la succesiune și comandant al oastei muntene. Pe lângă diverse solii în Moldova (în 1645, la nunta fiicei lui Vasile Lupu) și Transilvania, Diicu Buicescu primește misiunea secretă de a intra cu oaste în Moldova și a-l impune pe tron pe Gheorghe Ștefan (mart. – apr. 1653). Acțiunea, făcută fără știrea Porții sau a boierilor din Sfatul Domnesc, reușește, dar oștile muntene sunt nevoite să se retragă imediat și fără sprijinul lor Ștefan este alungat de Vasile Lupu și oastea cazăcă a ginerelui său Timuș Hmelnițchi (30 apr. 1653). Învingătorii pornesc apoi contra lui Matei Basarab. Trimis în grabă cu oastea ce a putut-o strânge, Diicu Buicescu ratează ocazia de a-i surprinde pe moldo-cazaci pe Milcov, dar le întârzie înaintarea pe Teleajen, reușind totodată să-și repleze forțele către grosul oștirii muntene. Comandă aripa stângă în bătălia de la Finta-Dâmbovița (17 mai 1653), victorie decisivă a lui Matei Basarab. Considerat un posibil candidat la tron (nedorit însă de boieri pentru trufia sa), este însemnat la nas de Constantin Șerban (cu care nu avusese nici anterior relații bune), iar în timpul răscoalei slujitorilor fuge la Brașov (1655). Revenit în Sfatul Domnesc, va fi ucis la un ospăț, alături de alți mari boieri, din ordinul domnului Mihnea al III-lea ce pregătea o răscoală antiotomană și se temea de opoziția lor. Cător al mănăstirilor Clocociov (1645) și Drăgănești-Teleorman (1647, împreună cu Matei Basarab). Cel mai important comandant militar din epoca lui Matei Basarab, a fost supraveghetorul lucrărilor ordonate de Matei Basarab pentru edificarea sistemului defensiv al

Târgoviștei, „ispravnic de a zidit cetatea”. Lucrările cuprindeau un șanț adânc și larg de 3 m și un val de pământ, scos din șanț, înalt de aproape 3 m, având deasupra un gard de bușteni groși. (A.Ș./M.O.)

BULEI, Dumitra (24.X.1952, Băleni Sârbi, Dâmbovița) Profesor, muzeograf, publicist. Studii gimnaziale, liceale în localitatea natală. Studii universitare la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, secția bulgară-română (1973-1977). Specializări în domeniul muzeografiei și a cărții vechi românești (1978, 2003) Doctorand cu tema: „Manuscrise și cărți slavo-române și românești în colecții și biblioteci din Muntenia”, tot la Universitatea din București (din 2003). De la absolvire, profesor la Reșița, apoi din 1978, lucrează în cadrul Muzeului Județean Dâmbovița. Expert atestat al Ministerului Culturii și Cultelor în domeniul cărții vechi și bibliofiliei (2003). Participă la organizarea Depozitului centralizat de carte veche românească și străină de la Mănăstirea Dealu (1982), precum și la depistarea, inventarierea și întocmirea listei monumentelor istorice din județul Dâmbovița (în colaborare). Face parte din colectivul redacțional al revistei „Valachica”. Publică în acest periodic dar și în reviste și anuare târgoviștene („Curier”, „Glasul cetății”, „Litere”) sau la nivel național. Contribuie în 2004 la editarea volumului „Bibliografie românească veche, I (A-C)” și la organizarea simpozionului „Valori bibliofile din patrimoniul cultural național”, de la Târgoviște. (V.P.)

BULEI, Gheorghe (3.III.1947, Comarnic, Prahova – 26.XI.2006, Târgoviște). Profesor, etnograf, istoric, muzeograf. Studii generale în orașul natal, apoi cele liceale la Sinaia. Licențiat al Facultății de Istorie a Universității din București (1970). Profesor în Pucioasa, apoi din 1972 muzeograf, șef al Oficiului Județean pentru Patrimoniul Cultural din Dâmbovița și director al Muzeului Județean Dâmbovița (1989 – 2006). Pune bazele colecției de etnografie a muzeului, dezvoltă activitatea secțiilor, inițiază unele activități rezonante pe plan național (sesiuni științifice, bienale de artă plastică: „Gheorghe Petrașcu”, din 1992, „Gabriel Popescu”, din 2007). Continuă editarea revistei de specialitate a muzeului „Valachica”, coordonează alte publicații (cataloage, pliante, ghiduri turistice și de monumente). Din 2003 a fost doctorand la Universitatea „Valahia” Târgoviște. Contribuții majore la reorganizarea tematică sau înființarea unor muzee și secții la Moreni, Pucioasa, Pietroșița, Vulcana-Pandele sau Târgoviște. Publică lucrările „Ceramica populară din Dâmbovița” (1977), „Tradiții ale ceramicii populare dâmbovițene”, „Case și conace vechi boierești din județul Dâmbovița. Sec. XVII – început de sec. XX” (colaborare). Coautor la „Dicționarul istoric al județului Dâmbovița (1983). Autor de studii și articole în presa locală și la nivel național. (V.P.)

BUJOR, Rodica (30.VII.1914, Voinești, Dâmbovița – 30.X.1995, București) Interpretă de muzică populară. Pe numele adevărat Eugenia Nedelea-Georgescu, a fost o interpretă de folclor muzical românesc, situându-se în prima generație de mari interpreți, alături de mai des amintitele Maria Tănase sau Maria Lătărețu, recunoscută pentru vocea ei puternică, expresivă și memorabilă, pentru dăruirea cu care interpreta cântecele populare. A cântat pentru prima dată la „Hanul Galben” din Târgoviște. A urmat studii muzicale la Conservatorul din București, cu Quarto Santarelli și Dumitru Mihăilescu-Toscani (canto), Nicolae Oancea (teorie-solfegiu). A luat lecții particulare de canto cu Valentina Crețoiu la București și cu Marcella Magno la Roma. În urma unui concurs organizat de Societatea Română de Radiodifuziune timp de 3 luni, cu 800 de candidați din întreaga țară, au fost admise doar două voci: Eugenia Braia (Ioana Radu) și Eugenia Nedelea (Rodica Bujor). Debutează pe 22 aprilie 1938 la Radio, cu pseudonimul Rodica Bujor (ales de George Enescu), într-un program de cântece populare, acompaniată de orchestra Vasile Julea. Repertoriul Rodicăi Bujor este alcătuit în special din cântece populare din zona Dâmbovița–Argeș. Cântă muzică ușoară, populară și romanțe în restaurantele „Coșna”, „Kiseleff”, „Cafe-Royal”, „Princiar” din București (1937-1949), apoi colaborează cu Orchestra „Barbu Lăutaru”, ansamblurile „Ciocârlia” și „Perinița” (1959-1961). Este angajată a Teatrului Regional București în perioada 1961-1970. A întreprins turnee în Ungaria, URSS, Germania, Austria, Cehoslovacia, Iugoslavia. A fost distinsă cu Ordinul Meritul Cultural, clasa a IV-a (1968). (G.T./C.V.)

BULANDRA, Tony (13.III.1881, Târgoviște – 5.II.1943, București). Fiu al unei familii de farmaciști târgovișteni, urmează cursurile Conservatorului de Muzică și Declamație din București, evoluând, apoi, pe scena Teatrului „Davila”. Sub directoratul lui Alexandru Davila după ce, la Paris, efectuase un stagiu de pregătire cu celebrii Leloir, Le Bergy și Silvain. Joacă peste 300 de roluri de o impresionantă varietate semnate de Shakespeare (interpretând un remarcabil Hamlet) Vasile Alecsandri, Wilhelm Meyer Förster, Schiller, Grillparzer, Edmond Rostand, Kasimir Edschmidt, Croneille sau Barbu Ștefănescu Delavrancea. Tony Bulandra, devine soțul altei celebrități actoricești, Lucia Sturdza Bulandra. Nu numai ca actor, dar și ca regizor, îi susține pe tinerii dramaturgi autohtoni cum sunt Victor Eftimiu, A. de Herz, George Mihail Zamfirescu, Alexandru Kirițescu, Tudor Mușatescu, Victor Ion Popa, M. Ștefănescu, cât și pe actorii la început de carieră Aura Buzescu, George Vraca, Nicolae Bălățeanu sau George Calboreanu. Joacă și în filmul sonor, producție românească, „Trenul fantomă”. (G.C.)

BULETIN Comitetul provizoriu al judeţului Dâmboviţa. Târgovişte, 15 iulie 1949 – 30 iunie 1950. Apare la 1 ale fiecărei luni. Tipografia Comitetul provizoriu al judeţului Dâmboviţa. De la nr. 1/31 ianuarie apare cu titlul şi subtitlul „Buletinul oficial al Comitetului provizoriu al judeţului Dâmboviţa”. Apariţia era reglementată de aprobarea din 20 iulie 1949 a Direcţiei Generale a Presei şi Tipăriturilor de pe lângă Preşedinţia Consiliului de Miniştri a Republicii Populare Române. (V.P.)

BULETIN DE INFORMARE ŞI DOCUMENTARE A CADRELOR DIDACTICE Editat de Inspectoratul Şcolar Judeţean Dâmboviţa şi Casa Corpului Didactic. Apare cu periodicitate neprecizată, la Târgovişte din 1972. Prezintă preocupările corpului didactic al judeţului, propune spre generalizare unele iniţiative valoroase, dezbate legislaţia în domeniul învăţământului. Articole interesante privind tradiţiile şcolilor noastre, istoricul lor. Comunică publicului larg ofertele reţelei de învăţământ la un moment dat, realizările la zi ale acesteia. (V.P.)

BULETINUL AGRICULTORILOR DÂMBOVIŢENI Apare lunar, la Târgovişte, între 13 iunie 1926 şi 1927, sub îngrijirea unui grup de agronomi şi agricultori dâmboviţeni. Redacţia şi administraţia: Consiliul agricol Dâmboviţa. Tipografia „Viitorul” Târgovişte. (V.P.)

BULETINUL CAMEREI DE COMERŢ ŞI INDUSTRIE (1928-1938). Apare o dată pe lună la Târgovişte. Redactor G. Poenaru (nr. 1-9, 1928), apoi H. Mihăilescu (1929-1938). Tipărit la Tipografia Petre G. Popescu. Din anul 1929 în titlu se adaugă cuvântul „Oficial”. Se schimbă, în 1929, tipografia: „Nouă” Ioan N. Negoescu. (V.P.)

BULETINUL INVALIDIZILOR, ORFANILOR, VĂDUVELOR DE RĂZBOI ŞI PENSIONARILOR Din judeţul Dâmboviţa. Organ al Oficiului judeţean IOV şi Blocului Pensionarilor din judeţ. Apare la Târgovişte, între 1933-1936. Tipărit la Tipografia „Dâmboviţa”. Elena I. Gh. Pârvulescu. (V.P.)

BULETINUL OFICIAL AL INSPECTORATULUI ŞCOLAR JUDEŢEAN DÂMBOVIŢA Apare la Târgovişte începând cu 28 februarie 1946 şi până în anul 1949. Cuprindea patru pagini şi avea apariţie săptămânală. Scopul său era „să cuprindă toate ordinele superioare şi locale, precum şi diferite îndrumări şi informaţii”. Buletinul era trimis şcolilor care-l plăteau cu sprijinul Comitetului şcolar local. În paginile sale se regăsesc materiale şi informaţii diverse: indemnul lui Petre Mironescu – secretar general în Ministerul Educaţiei Naţionale adresat învăţătorilor de a participa la alfabetizarea şi culturalizarea populaţiei şi a fi „ziditori de lume nouă”, aspecte legate de salarizarea şi mişcarea personalului didactic, trecerea la metoda

globală în învăţământ, activitatea Consiliului pedagogic judeţean, concluzii în urma inspecţiilor din şcolile dâmboviţene, noutăţi editoriale, noutăţi privind mişcarea cooperatistă, comunicări din partea Inspectoratului Şcolar, activitatea Asociaţiei generale a învăţătorilor, experienţe pozitive şi negative etc. (M.C.)

BULETINUL OFICIAL AL PRIMĂRIEI ORAŞULUI TÂRGOVIŞTE Apare în perioada 1943-1949 la 15 ale fiecărei luni. Redacţia şi administraţia la Primărie (secretariat). Tipărit la Tipografia „Viitorul Petre G. Popescu”. De la nr. 1-2 din 1948 nu se mai menţionează zilele de apariţie. De la nr. 10 până la 15 septembrie 1944, se tipăreşte la „Noua”, Maria I. Negoescu, iar de la nr. 1-2 din 1948 la Tipografia Prefecturii judeţului Dâmboviţa. În primul număr primarul oraşului Lazăr Petrescu îi îndemna pe târgovişteni să fie „slujitorii cultului iubirii de neam şi mai cu seamă ai cultului iubirii oraşului nostru”. (V.P.)

BULEVARDUL CAROL I Problema construirii bulevardului a fost pusă în 1885, când Consiliul Comunal a hotărât realizarea sa în linie dreaptă, din capul străzii Libertăţii până la gara Ciocârlan, având lungimea de 972 m, lăţimea de 22 m, suprafaţa totală de 21.384 mp. Planul bulevardului a fost întocmit de arhitectul N. Bruneanu şi completat de A. Condros, noul inginer al oraşului. Proiectul a fost respins în 1888 de Consiliul Comunal considerându-l prea costisitor. Ideea construirii bulevardului a fost readusă în discuţie la 1894, când Primăria solicita Direcţiei Căilor Ferate să delege un inginer pentru verificarea şi completarea proiectului existent. În 1895, Consiliul Comunal a aprobat exproprierea a 24 de proprietăţi necesară construirii bulevardului evaluate la 55.000 lei. Construirea bulevardului a început în primăvara anului 1896 şi a durat până în 1897, antreprenorul şantierului fiind Grigore Ghiţescu. Costul lucrărilor a fost de 102.000 lei. Se întindea pe o lungime 1140 m de la gară şi până la Palatul Diviziei (actualul club al SC UPET SA). Intersecţia cu strada Poet Grigore Alexandrescu şi Oborul Vechi (zonă marcată astăzi de Catredala Arhiepiscopală, bulevardele Mircea cel Bătrân şi Libertăţii, pieţele Libertăţii şi Independenţei şi Casa de Cultură a Sindicatelor). Bulevardului i s-a aliniat strada Libertăţii de atunci, astăzi Alexandru Ioan Cuza, cu scopul unui traseu stradal drept de la gară la Prefectura Judeţului, aflată pe Calea Domnească. S-au plantat 359 de castani sălbatici pentru flancarea aleilor pietonale, de-a lungul trotuarelor s-a aşternut un covor de nisip. Bordurile au fost făcute din piatră de Pietroşiţa cioplită, pe ambele părţi ale bulevardului au fost aşezate 25 de bănci şi s-au montat pe stâlpi de fontă 60 de felinare de tinichea. Recepţia definitivă a lucrării s-a făcut la 8 aprilie 1898. (G.T./ C.V.)

BULGARU-BOB, Gh. (17.V.1907, Huși – 31.III.1938, București) Pictor. A urmat cursurile liceale în București și Facultatea de Litere. A debutat la Salonul oficial în 1935 și a scos revista „Lumea nouă” (1929). A lucrat în Târgoviște unde a organizat în noiembrie 1937 o expoziție de pictură împreună cu Aurel Vasilescu, care a constituit „un eveniment artistic de mare audiență prin raritatea lui [...] și prin înalta valoare artistică”, în care „capetele de copii [...] i-au fixat o poziție singulară în pictura noastră” (domnișoara Vasiliu, Alexandru Starck ș.a.). (M.O.)

BUSTUL ÎN BRONZ AL LUI GRIGORE ALEXANDRESCU Se află amplasat, din 1972, în scuarul amenajat în apropierea casei marelui poet român. A fost turnat în bronz după lucrarea sculptorului I. Pavelescu-Dimo în 1914, la inițiativa și cu sprijinul material al Smarandei Gheorghiu. La început, bustul a fost amplasat în scuarul din fața Primăriei, apoi în Parcul Libertății. (M.O.)

BUSTUL ÎN BRONZ AL LUI VASILE CÂRLOVA A fost realizat de către sculptorul Vasile Blendea în 1931, când s-a comemorat centenarul morții poetului. A fost amplasat inițial în scuarul din fața Bisericii Târgului, pentru ca în 1972 să fie mutat în incinta Școlii Generale Nr. 1, care a primit numele marelui poet cu ocazia sărbătoririi a o sută patruzeci de ani de la înființare. Astăzi aici funcționează Centrul Cultural Județean. Deși născut la Buzău, Târgoviștea și-l revendică pentru că aici a inaugurat poezia ruinelor, a cântat gloria străbună și a fost deschizător de drum în romantismul românesc. (M.O.)

BUSTUL ÎN BRONZ AL POETULUI IENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU Este opera sculptorului Vasile Blendea realizat după portretul ilustrului cărturar aflat la biserica Sfântul Spiridon din București. A fost amplasat în 1938 la intrare în Liceul ce-i poartă numele în prezența Elenei Văcărescu și a dr. Constantin Angelescu, ministrul învățământului. (M.O.)

BUSTUL ÎN MARMURĂ AL LUI ION HELIADE RĂDULESCU A fost realizat de către Frederic Stork în anul 1902, cu ocazia sărbătoririi nașterii și a fost amplasat la intersecția dintre Bulevardul Carol I cu strada Tudor Vladimirescu. În 1972, a fost mutat în scuarul din fața Primăriei. Sculptorul l-a înfățișat ca pe un patriarh al culturii românești, pe cel care a inițiat Societatea Literară, Societatea Filarmonică, Societatea Academică și care a întemeiat prima tipografie și editură modernă. (M.O.)

BUSTUL ÎN MARMURĂ ALBĂ AL SMARANDEI GHEORGHIU Operă a sculptorului Mihai Onofrei, a fost dezvelit în 1957 cu ocazia centenarului nașterii scriitoarei. A fost amplasat în parcul Mitropoliei, pentru

a aduce un omagiu celei care a militat pentru a impune Târgoviștea printre principalele centre ale culturii românești. (M.O.)

BUSTUL LUI IOAN ALEXANDRU BRĂTESCU-VOINEȘTI Realizat în piatră de către sculptorul Vasile Blendea în anul 1965, a fost amplasat în 1969 în parcul casei scriitorului, unde în prezent este amenajat Muzeul Scriitorilor Târgovișteni. Din portretul în piatră se desprind blândețea și sensibilitatea reflectată în multe din scrierile marelui povestitor, membru al Academiei Române și director al Teatrului Național din București. (M.O.)

BUSTUL LUI TUDOR VLADIMIRESCU A fost dezvelit în anul 1956, când s-au comemorat 135 de ani de la tragica sa moarte ce a avut loc la Târgoviște. Bustul este turnat în bronz după lucrarea lui I. Damian și Gh. Coman. Este amplasat în curtea fostei Mitropolii din Târgoviște, locul unde se presupune că și-a găsit sfârșitul. (M.O.)

BUSTURILE CELOR 33 DE DOMNI Sunt domnitorii care au rezidat la Târgoviște între 1400-1714. Busturile sunt amplasate într-un cadru adecvat din zona centrală a Parcului „Chindia”, zonă numită simbolic „Aleea celor 33 de voievozi”. Busturile domnitorilor au fost turnate în bronz, și reprezintă lucrări realizate de mai mulți sculptori reprezentativi, dintre care amintim pe A. Pârvu, G. Tănase, Nicolae Popa, Olimpiu Eli Petre. (M.O.)

BUSTURILE UNOR IMPORTANȚI DOMNI Sunt câțiva dintre domnii Țării Românești care au rezidat la Târgoviște. Au fost dezvelite în ziua de 28 noiembrie 1968, acțiune care își propunea să omagieze sărbătorirea semicentenarului Marii Uniri. Busturile au fost realizate în piatră de Albești și dispuse în diferite zone ale orașului: Mircea cel Bătrân, autor Ion Irimescu, a fost amplasat în parcul Liceului „Voievodul Mircea”; Dan al II-lea cel Viteaz, autor Vasile Blendea, se află în fața fostei Școli de Cavalerie; Vlad Țepeș, autor Petru Balogh, e situat în apropierea Muzeului de Artă; Radu de la Afumați, autor Vasile Covalschi, e amplasat în incinta bisericii Sfântului Ionică; Petru Cercel, autor Octavian Ilica, e amplasat la intrarea în Curtea Domnească; Mihai Viteazul, autor Petre Năstăsescu, e amplasat în incinta Bisericii Târgului; Matei Basarab, autor Mihai Alexandru și Vasile Lupu, autor Ilica Vetura, în incinta bisericii Stelea. (M.O.)

BUSUIOC, Gabriela (5.VI.1953, Timișoara) A absolvit Liceul Teoretic Nr. 2 „Garabet Ibrăileanu” și Facultatea de Biologie-Geografie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, unde obține și doctoratul în biologie (biochimie). Șef de laborator la Întreprinderea de Gospodărire Comunală și Locativă din Pucioasa,

şeful Staţiei de apă potabilă din Târgovişte, apoi cadru didactic la Facultatea de ingineria Mediului şi Biotehnologii de la Universitatea „Valahia”. Aici deţine şi funcţiile de director al departamentului pentru relaţii internaţionale şi Departamentului de ingineria mediului la Facultatea de Ingineria Mediului şi Biotehnologii. Este membră a Societăţii Române de Ecologie, a Federaţiei Societăţilor Europene de Biologia Plantelor, a Societăţii Române de Biomateriale, a Societăţii de Chimie din România (vicepreşedinte), a Comitetului Societăţii de Ştiinţe Biologice (vicepreşedinte). Publică lucrări din domeniul biotehnologiilor mediului înconjurător, bioremedierea plantelor endemice. (G.C.)

BUTĂROIU, Ion (1901, Lucieni, Dâmboviţa – ~1970, Târgovişte) A absolvit Şcoala Normală din Târgovişte şi a funcţionat ca institutor la Şcoala Nr. 1 de Băieţi între 1922-1923, iar între 1937-1950 a îndeplinit şi funcţia de director. S-a făcut respectat prin seriozitatea cu care s-a implicat în activitatea didactică, fiind îndrumător şi exemplu multor generaţii de tineri, care i-au purtat respect. A fost autorul unui interesant manual de geografie a judeţului Dâmboviţa, folosit în ciclul primar. (M.O.)

BUZESCU, Preda (sec. XVI, Cepturoaia, Olt – ~20.VIII.1608) Dregător şi comandant militar muntean. În Sfatul Domnesc (1575, 1581), postelnic (1583), paharnic (1585-1587), spătar (1588-1593), mare postelnic (1594, 1595-1599), postelnic (nov. 1601), mare ban (16 aug. 1602 – 19 mai 1608). Fiul marelui armaş Radu al lui Buzea şi al Mariei, fiica logofătului Giura şi descendent al unei familii boiereşti de sec. XV. Pribeag împreună cu fraţii săi, Radu şi Stroe în Transilvania, revine în 1575. Susţinător şi căpitan al lui Mihai Viteazul, se remarcă în luptele cu turcii (salvând viaţa domnului la Vidin în 1598). Semnatar al tratatului cu Andrei Bathory (1599) şi mentor al lui Marcu Cercel, a cărui scurtă domnie în Moldova (vara 1600) o sprijină. Izgonit de acolo de polonezi, luptă contra turcilor în toamna lui 1600. A condus împreună cu fraţii săi răscoala contra lui Simion Movilă, asigurând apoi locotenenţa domnească de la Târgovişte (a. 26 iun./6 iul. – a. 7 /17 oct. 1601) şi aducerea pe tron a lui Radu Şerban. Principal boier al lui Mihai Viteazul, vlastelin şi prim sfetnic a lui Radu Şerban. (A.Ş./M.O.)

BUZESCU, Radu (sec. XVI, Cepturoaia, Olt – ~10.I.1610) Dregător şi comandant militar muntean. Postelnic (1575-1581), apoi mare comis (1585, 1587), mare armaş (1588-1589, 1590-1592), mare spătar (1593), fost mare spătar (1593-1594), mare clucer (1595-1600, 1602-1610), fost mare clucer (1600-1601), clucer 1601) Fiul marelui armaş Radu al lui Buzea şi al Mariei, fiica logofătului Giura şi descendent al unei familii

boiereşti de sec. XV. Pribeag împreună cu fraţii săi Stroe şi Preda în Transilvania (1559-1575), ajunge aprod şi stolnic al principelui Ştefan Bathory. Revine în 1575 în Muntenia. Susţinător şi căpitan al lui Mihai Viteazul, obţine victorii contra tătarilor (1594) şi îl reprezintă pe domn la Sigismund Bathory şi la împăratul Rudolf II. Semnează jurământul faţă de împărat (1598) şi tratatul cu Andrei Bathory (1599). Împreună cu banul Udrea conduce oştile Olteniei în campania din Ardeal şi se opune uciderii nobilimii maghiare. Îl va însoţi pe Mihai, înfrânt, la Praga (1601) şi după uciderea sa i-a înmormântat capul la mănăstirea Dealu. Conduce alături de fraţii săi, revolta contra lui Simion Movilă, asigurând apoi locotenenţa domnească de la Târgovişte (a. 26 iun./6 iul. – a. 7 /17 oct. 1601). Impus domn de cei trei fraţi Buzeşti şi de rudele sale, Radu Şerban acceptă atotputernicia şi abuzurile acestora, Radu Buzescu fiind primul în Sfat, sol la Praga (1603) şi în Transilvania (1604), mare ban, vlastelin şi prim sfetnic. Ctitorul mănăstirilor Dobruşa, Stăneşti şi Căluu – unde este îngropat. (A.Ş./M.O.)

BUZESCU, Stroe (sec XVI, Cepturoaia, Olt – 2.X.1602, Braşov) Dregător, diplomat şi comandant militar muntean. În Sfatul Domnesc (1575, 1581, 1586, 1587), comis (1583, 1586-1587), postelnic (1591-1593), fost mare agă (1594), mare stolnic (1594-1600), stolnic (1601), mare stolnic (1602). Fiul marelui armaş Radu al lui Buzea şi al Mariei (nepoata marelui ban Mogaş şi verişoară a doamnei Stanca, soţia lui Mihai Viteazul) a primit educaţia aleasă şi pregătirea militară specifică marii boierimi. Pribeag împreună cu fraţii săi Radu şi Preda în Transilvania (1559-1575). Legăturile de rudenie şi interesele îi apropie de Mihai, căruia îi refac genealogia considerându-l os domnesc. După declanşarea conflictului între acesta şi domnul Alexandru cel Rău, îl va însoţi în Transilvania şi la Constantinopol. Ca militar, a condus alături de fraţii săi oştile muntene în campaniile antiotomane victorioase din 1594, 1595 şi 1598. Ca diplomat a pregătit alianţa antiotomană cu Moldova (1594) şi merge în Transilvania pentru a cere ajutor înainte de lupta de la Călugăreni (1595). A semnat tratatul formal de credinţă faţă de principele Ardealului (26 iunie 1599), dar nu a reuşit încheierea unei înţelegeri cu Polonia, ajungând după declanşarea războiului (sept.1600). Conduce alături de fraţii săi, revolta contra lui Simion Movilă, asigurând apoi locotenenţa domnească de la Târgovişte (a. 26 iun./6 iul. – a. 7 /17 oct. 1601). A refuzat propunerea de a ocupa tronul, susţinându-l pe Radu Şerban, al cărui reprezentant la curtea din Viena va fi (1602). Moare în urma unei răni la obraz, căpătate în lupta de la Ogretin (13 sept. 1602) cu tătarii, fiind înmormântat la mănăstirea Stăneşti, ctitoria familiei sale. (A.Ş./M.O.)

C

CAFENELE ÎN PERIOADA INTERBELICĂ Sunt amintite cafenelele: pe strada Libertății cafenelele Antonescu, Iani Gheorghiu, Iamandi R., cafeneaua de la hotelul „Vulturul”, cafeneaua din fața oborului „Fabrica de Cafea Lazăr Gruia”, cafeneaua restaurantului „Pisica Neagră”, „Cafe-ul Chantant” de pe strada Stelea, cafeneaua Isaia Mihălăchioiu, situată pe strada C.A. Rossety, nr. 8, „Cafeul Central” situat pe strada Regele Carol, nr. 42, proprietari C. Iamandi și Herman Schneikbery. (G.T./ C.V.)

CAIET METODIC Alcătuit de Biblioteca Județeană Dâmbovița. Apare la Târgoviște, între 1975-1985. Coordonator: Victor Petrescu, directorul instituției. Multigrafiat. Se dorea un sprijin pentru activitatea bibliotecilor din județ, generalizând experiența înaintată, prin materiale-teoretice de specialitate. Se inserau știri despre aceste instituții sau despre diversele activități culturale organizate în Târgoviște și județ. Medalioane ale unor scriitori importanți de pe aceste meleaguri. Se realiza astfel un schimb fructuos privind informațiile de specialitate sau cele de ordin cultural. (V.P.)

CAÎR, George (23.IX.1876, Târgoviște – 23.VI.1924, București) Poet, prozator, om politic. Urmează primii ani de școală în orașul natal, iar după obținerea bacalaureatului la Liceul „Sf. Sava”, se înscrie la Facultatea de Drept din București, pe care o absolvă în 1899. Este avocat la Tribunalul Dâmbovița (1905), prefect al județului Dâmbovița între 1905-1907. A luat inițiativa construirii în orașul Târgoviște a unei săli de spectacole „Sala de arme” (1906-1907), punând veniturile obținute din vânzarea cărților la dispoziția acestei săli. Debut cu versuri (1897), care vor constitui substanța primului său volum „Din lumea gândurilor” (1905). Autor al unor volume de nuvele, schițe, poezii: „Urmașii Romei” (1904), „Din lumea gândurilor” (1905), „Ca fulgul în vânt” (1906), „Farmec” (1906), „Spre zări albastre” (1915), „Patimi” (1918), „Într-un mirador” (1922). Posesor al unui talent cert, s-a manifestat în poezie,

proză, fabulă, epigramă cu rezultate neconcludente, multe din volume având doar un interes istorico-literar și documentar. Se inspiră uneori din perioada târgovișteană. (V.P.)

CALBOREANU, Ion (28.X.1909, Șoarș, Brașov – 8.IX.1964, Târgoviște) Profesor, poet, librar, personalitate culturală. După absolvirea claselor primare și a liceului din Sighișoara, este student al Facultății de Filozofie și Litere a Universității din București pe care o absolvă în 1931. Urmează și Seminarului Pedagogic „Titu Maiorescu” din București. Din 1934 se stabilește la Târgoviște, unde este profesor de limba și literatura română la Liceul „Ienăchiță Văcărescu”, la cel industrial și comercial. Este proprietarul unei librării. Între cele două războaie mondiale se face cunoscut în viața culturală a orașului prin simpozioanele organizate, întâlnirile cu scriitori reprezentativi ai epocii (Liviu Rebreanu, Gala Galaction, Victor Eftimiu, Ion Minulescu). Colaborează la reviste și ziare locale: „Târgoviștea”, „Ancheta”, „Revista juridică”, „Graiul Dâmboviței”, „Clerul Dâmboviței”. Face parte din colectivul de inițiativă în vederea construirii unui sediu pentru Muzeul de istorie al orașului. Debut editorial cu volumul „Lumea dintre nisip și stele” tipărit la Târgoviște (1935). Un an mai târziu dedică orașului volumul „Târgoviștea în rime” (1936) readucând în actualitate parfumul incontestabil al târgului de provincie interbelic. Urmează volumele „Albine și furnici: epigrame” (1940), „Zăpăduță: povești pentru copii” (1940), toate apărute la Târgoviște. Versurile sale, fără relief distinct, au meritul că perpetuează în timp nobila îndeletnicire a muzelor în perimetrul Târgoviștei. (V.P.)

CALCAN, Ștefan (8.V.1954, Jirlău, Brăila) Rachetomodelism. Legitimat la Metalul Târgoviște (1981). Medaliat cu argint (durată cu streamer la clasa S6A – individual) și cu bronz (rachetoplane la clasa S4C – pe echipe), la Campionatele mondiale de rachetomodelism (1981). Campion național. Maestru al sportului. (A.B.)

CALEA CÂMPULUNGULUI Este una dintre cele mai vechi străzi ale oraşului, una din cele două componente fundamentale ale structurii urbane a Târgoviştei: Calea Domnească şi Calea Câmpulungului şi totodată, ale structurii stradale a oraşului. Este segmentul final al drumului Câmpulung-Târgovişte, dar şi al vechiului drum comercial continental Europa Centrală – Transilvania – Bran – Târgovişte – Brăila – Orient. Numai segmentul cuprins între străzile Poet Grigore Alexandrescu şi Bărăţiei a făcut parte din oraşul secolului al XIV-lea. Fragmentul dintre str. Poet Grigore Alexandrescu şi punctul unde înţepă Calea Domnească, nu se mai numeşte aşa de sute de ani. Restul străzii, mergând de la str. Bărăţiei până la ieşirea din oraşul actual a fost ocupată de oraş treptat, începând din secolul al XV-lea. Dacă se poate socoti că în secolul al XVII-lea se apropiase de Şanţul Cetăţii, după mutarea definitivă a Capitalei la Bucureşti, la începutul secolului al XVIII-lea şi până spre întemeierea Regatului României, în 1881, înaintarea oraşului în lungul acestei artere se încetineşte. Totuşi, la 1823 pe Calea Câmpulungului se construieşte biserica Izvorul Tămăduirii. Mobilarea a continuat după aceea, până în anul 1968 când începe o perioadă nouă în urbanismul târgoviştean, aceea a urbanismului dirijat. Pe Calea Câmpulungului, dinspre centru spre Şanţul Cetăţii, se întâlneşte un număr destul de însemnat de case ridicate în perioada 1880-1910, având în general planul tradiţional „sală şi două, mai rar patru camere, cu o tratare specială a intrării, cu stâlpi, un pseudofoisor, fronton deasupra intrării”. Aflate pe loturi în general înguste, clădirile sunt poziţionate cu latura scurtă spre stradă, cu faţeta principală spre curte, la est sau la vest, cu latura din spate la hoţar sau în apropierea lui, cu exteriorul de factură neoclasică „românizată”, adică având o căldură pe care neoclasicismul tipic nu o are. În general planul se prelungeşte spre fundul curţii cu o aripă în care se află încăperi de ordin secundar: bucătărie, cămări, încăperi de locuit mai modeste. (C.I.)

CALEA CEA BĂTRÂNĂ A LUI MIHAI VODĂ Documentul din 15 mai 1629 care a transmis toponimul „Calea cea Bătrână a lui Mihai vodă, care vine di la oraş”, a stârmit până târziu în conştiinţa locuitorilor. La 1696 se amintea „drumul cel vechi al mănăstirii Dealului”, fapt ce presupunea existenţa unui drum nou, binecunoscut. Se conturează ideea că drumul era numit „al lui Mihai vodă” şi a rămas în conştiinţa localnicilor în prima jumătate a secolului al XVII-lea. Considerăm că documentul nu face trimitere la perioada domniei lui Mihai Viteazul, ci la Mihail I (1418-1420), fiul lui Mircea cel Bătrân, referindu-se la vechiul drum prin care se ajungea la mănăstire, menţionată la 1431. (M.O.)

CALEA FERATĂ CU ECARTAMENT ÎNGUST (760 mm) Băicoi-Moreni (21 km) A fost construită din iniţiativa

armatei germane în 1917 pentru transportarea ţiteiului la rafinăria Băicoi. În perioada 1917-1948 a funcţionat cu şase staţii două dintre ele, Ghirdoveni şi Moreni s-au aflat pe teritoriul judeţului Dâmboviţa. La 1 mai 1948 calea ferată a devenit normală construindu-se o linie nouă care lega punctul Diţeşti cu staţia I.L. Caragiale (fost Vornicul Mărgineanu) realizându-se astfel legătura cu linia ferată Ploieşti-Târgovişte. (G.T./ C.V.)

CALEA FERATĂ I.L. CARAGIALE-MORENI (22, 6 km) A fost construită de Direcţia Căii Ferate Prahova între 1946-1947 şi a fost dată în exploatare la 17 mai 1948. (G.T./ C.V.)

CALEA FERATĂ PLOIEŞTI-TÂRGOVIŞTE (52 km) Cu ramurile I.L. Caragiale-Moreni-Filipeşti de Pădure. A fost realizată în perioada 1925-1946. Cale ferată judeţeană realizată cu resursele judeţului Prahova prin concesionarea lucrărilor de la Ministerul Comunicaţiilor şi prin Direcţia Căilor Ferate Ploieşti-Văleni, aflată în subordinea judeţului, a fost construită în patru etape: a) Calea Ploieşti Nord-Rafinăria Xenia (2,5 km), inaugurată în 29 iul. 1925; b). calea ferată rafinăria Xenia-podul de peste râul Prahova (8,5 km) terminată la 1 martie 1930; c) calea ferată podul Prahova-halta Brătăşeanca (6,8 km), realizată în perioada 1931-1938; d) calea ferată I.L. Caragiale-Halta Teiş – punct de racord cu calea ferată Târgovişte- Pietroşiţa în lungime de 33,4 km, tronson executat în perioada 1945-1946. Proiectul căii ferate Ploieşti-Târgovişte a fost elaborat de inginerul Nicolae Drogeanu, director Direcţia CFR Ploieşti-Văleni. În perioada 1946-1948, calea ferată s-a aflat în administraţia Direcţiei Căi Ferate Prahova, după care la 11 iun. 1948 a fost naţionalizată. (G.T./ C.V.)

CALEA FERATĂ TÂRGOVIŞTE-PIETROŞIŢA S-a realizat în perioada 1884-1912, în trei etape: a) la 1 ian. 1890, s-a inaugurat calea ferată Târgovişte-Lăculeţe (13,5 Km); b) la 27 mai 1894, calea ferată Lăculeţe-Pucioasa (7,4 Km) numai pentru traficul de călători şi începând cu 10 aug. 1894 pentru traficul de mărfuri; c) calea ferată Pucioasa-Pietroşiţa (13,6 km) deschisă la 1 feb. 1912. Aceste căi ferate au fost studiate, proiectate şi executate de Serviciul de Studii şi Construcţii din Ministerul Lucrărilor Publice Bucureşti, condus de inginerii Petre Ene şi Elie Radu; Costul lucrărilor avea o valoare de 2.768.619 lei. (G.T./ C.V.)

CALEA FERATĂ TITU-TÂRGOVIŞTE Realizată de Regimentul I Geniu Bucureşti condus de A. Berindei – compania VII Căi Ferate – în perioada septembrie 1882 – 2 ian. 1884. Studiile de teren, proiectele şi conducerea tehnică au fost asigurate de personalul Serviciului de Lucrări Noi condus de ing. J. Cantacuzino. Costul lucrărilor avea o valoare de 1.649.947 lei. (G.T./ C.V.)

CALOIANU, Victor Alexandru D. (1899, Târgovişte – 1963, Bucureşti) Fiul lui Dumitru şi Cleopatra Caloianu. A îmbrăţişat cariera militară, urcând în carieră până a ajuns să ocupe funcţia de Şef al Statului Major al Aerului (1 septembrie 1945). (M.O.)

CALOTĂ MARE BAN (din Lipov, 1545-1600) A fost frate cu Dobromir mare ban şi rudă cu doamna Stanca a lui Mihai Viteazul. S-a căsătorit cu Calea, fiica lui Danciu din Brâncoveni, mare vornic şi cu Stana din Lazuri, fosta soţie a lui Borcea Bucşanu. Era cumnat cu Matei Basarab, rudă cu boierii Buzeşti şi cu Mihai Viteazul. Membru în Sfatul domnesc, a îndeplinit funcţiile de mare sluger (1587), mare spătar (1595), mare ban (1596-1597, 1599-1600). La Târgovişte a fost stăpânul unor importante proprietăţi dintre care se evidenţia „o pivniţă”, pentru care dăduse „ocine peste ocine”. A murit la Târgovişte în luptele cu turcii din toamna anului 1600. (M.O.)

CALOTESCU, Ana-Cristina (3.VII.1983, Târgovişte) Şahistă. Absolventă a Şcolii Generale Nr. 2 Târgovişte (1998) şi a Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” Târgovişte (2002). Licenţiată a Facultăţii de Ştiinţe Umaniste – Secţia Educaţie Fizică şi Sport la Universitatea „Valahia” din Târgovişte (2006) şi a Facultăţii de Teologie Pastorală la Universitatea „Valahia” din Târgovişte (2010). A fost învăţată să joace şah de mama sa, la vârsta de 5 ani. Primul său antrenor a fost dr. Adela Gesticone. Legitimări: Oţelul Târgovişte (1991-1994), BNR Bucureşti (1994-2000), BNR + RAT Bucureşti (2000-2006). În perioada în care a fost legitimată la Oţelul Târgovişte a reprezentat ţara noastră la Campionatele Europene pentru copii de 10 ani (1993, locul 6) şi copii de 12 ani (1994, locul 17). Tot atunci a câştigat medalii de argint la Campionatele Naţionale pentru copii de 10 ani (1993) şi copii de 12 ani (1994) şi medalia de bronz (alături de celelalte componente ale formaţiei Oţelul Târgovişte) la Campionatul Naţional pentru junioare I pe echipe. A făcut parte din reprezentativa României participantă la Olimpiadele de Şah de la Bled în Slovenia (2002) şi Torino în Italia (2006) şi la Campionatul European din 2005 (Göteborg în Suedia). În intervalul de timp 1993-2003 a reprezentat an de an România la toate ediţiile campionatelor mondiale şi europene de juniori. De trei ori medaliată cu argint la Campionatele Mondiale de juniori (1999 în Spania; 2001 în Spania; 2003 în Azerbaidjan) şi o dată cu bronz la Campionatele Mondiale de şah rapid pentru juniori (1996 în Franţa). Campioană europeană la şah rapid pentru juniori (2000 în Muntenegru). De 2 ori campioană naţională de junioare la individual (2000 – U 20; 2001 – U 18). Mare maestru internaţional (2005). Cel mai ridicat coeficient ELO din carieră (2334) l-a avut în ianuarie 2003. Era atunci a V-a între şahistele din România all time. Cetăţean de onoare al municipiului Târgovişte (2003).

În anul 2006, la puţin timp după ce a împlinit 23 de ani (avea în acel moment coeficientul ELO 2272), din motive de ordin personal, s-a retras din activitatea sportivă şi s-a dedicat vieţii monahale. (A.B.)

CÂMPEANU, Dumitru Fruntaş al Partidului Naţional Liberal, membru în conducerea judeţeană. În anii 1924-1925 a fost prefect şi preşedinte al Comisiei Interimare a judeţului. În 1930 a părăsit partidul şi s-a implicat în constituirea PNL-Gheorghe Brătianu, urmând astfel acţiunea întreprinsă la nivel naţional de Gheorghe Brătianu. Colaborator la presa liberală „Viitorul liberal”, „Acţiunea nouă” ş.a. S-a numărat printre liderii judeţeni ai organizaţiei georgiste (PNL-Gheorghe Brătianu). (M.C.)

CÂMPIA ÎNALTĂ A TÂRGOVIŞTEI Subdiviziune a Câmpiei subcolinare (înalte), aparţinând vastului landsaft al Câmpiei Române, se desfăşoară în interfluvialul Dâmboviţa-lalomiţa. Este limitată la nord de Subcarpaţii lalomiţei, la est de Pintenul Măgurii, la vest de Piemontul Căndeşti şi Câmpia Piciorului de Munte şi la sud de Câmpia de divagare. Este drenată în zona Târgoviştei de pâraiele Baranga şi Iflov. Ca formă de relief este destul de tânără, neomogenă fizico-geografic, caracterizându-se printr-o nespectaculară fragmentare şi o pantă interfluvială nesemnificativă. Altitudinal, Câmpia înaltă a Târgoviştei scade de la 350 m., dinspre nord-vest, la 150 m. la întâlnirea cu Câmpia de divagare, iar datorită acestei caracteristici localităţile din arealul Târgoviştei sunt grupate pe culoarele văilor. În aceeaşi arealitate, pe dreapta lalomiţei, câmpia are o deschidere de 6-8 km., şi este „ornamentată” cu câteva lunci între Nisipurile şi cartierul Teiş. Geologic, câmpia este formată din depozite loessoide, aluvionare, eoliene şi din formaţiuni de molasă argilonisipoasă dulcicolă cu cărbuni. Un astfel de sol permite în vestul, estul şi sudul Târgoviştei practicarea unei agriculturi de abundenţă, dacă este bine organizată, impunându-se cultura cerealelor (grâu, porumb) şi a legumelor, iar în nord şi la nord-vest a culturilor de pomi fructiferi şi a viţei-de-vie. Detaliind aspectul geologic mai trebuie adăugat faptul că această câmpie se evidenţiază printr-un variat „set” litologic: depozite aluvionare datând din pleistocenul superior pe valea lalomiţei între Târgovişte şi Aninoasa; depozite de pietrişuri, nisipuri şi de loesside – depistabile –, datând tot din pleistocen. (G.C.)

CAMPIONATELE NAŢIONALE DE ATLETISM În perioada 31 mai – 2 iunie 1914 a avut loc a VII-a ediţie a „Serbărilor federale de gimnastică”, la care „au participat 1000 de gimnastici de la toate asociaţiile din ţară”. Este vorba de fapt de prima manifestare sportivă de mare amploare, cu caracter naţional, organizată la Târgovişte. În zilele de 24 şi 25 octombrie 1915, la

Bucureşti, s-au desfăşurat campionatele naţionale şi cele şcolare de atletism. Din delegaţia „SSMD” care a participat la întreceri au făcut parte, între alţii, locotenentul Alexandru Manolescu (câştigătorul probei de aruncarea suliţei, la campionatele naţionale) şi elevul Ilie Dumitrescu (învingător la aruncarea ciocanului, cu un rezultat care a reprezentat un nou record naţional, la campionatele şcolare). Târgoviştea devenea astfel al doilea oraş al ţării (după Bucureşti) care îşi înscria numele pe listele cu campioni şi recordmani naţionali la atletism. Cei doi sportivi sunt primii reprezentanţi ai unei grupări din Târgovişte purtători ai celor mai importante distincţii pe plan naţional din domeniu (campion, respectiv recordman). Pe 30 aprilie 1916 la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu” a fost organizată „o mare reuniune athletică ținută sub văzul şi în satisfacţia tuturor şi anume Producţia elevilor Liceului Militar Mănăstirea Dealu.... Producţia a dovedit în modul cel mai magistral ce însemnătate are mediul sportiv într-o şcoală....” Programul s-a încheiat cu o „alergare în teren pe un parcurs de 5 km la capătul căreia (poligonul de tragere) concurenţii au mai disputat şi un concurs de tir”. La campionatele naţionale de atletism din 1916 (22-23 mai, Bucureşti) reprezentanţii „SSMD” consolidează poziţia Târgoviştei drept „al doilea centru athletic al ţării” câştigând 5 titluri de campion şi stabilind 3 recorduri naţionale. „Eroul” competiţiei a fost locotenentul Emil Pălăngeanu campion al României în toate cele 4 probe clasice de aruncări (greutate, disc, ciocan, suliţă). Niciun alt sportiv, în istoria de 100 de ani de atletism românesc, nu a reuşit să îl egaleze. (A.B.)

CÂMPUL DE ALERGĂRI Anul 1892 a consemnat mutarea de la Bucureşti la Târgovişte a Şcolii Speciale de Cavalerie. În legătură directă cu acest eveniment a fost organizat primul concurs hipic pe traseul Târgovişte-Bucureşti, iar în 1898 pe terenul donat şcolii de către Primărie a fost amenajat „câmpul de alergări” (o formă incipientă a viitorului „Hipodrom”, finalizat în 1908). (A.B.)

CANALIZAREA ORAŞULUI În 1913 Primăria a contractat un împrumut de 530.000 lei în vederea începerii lucrărilor de canalizare, dar lucrările s-au prelungit până în 1916. După război (1922) se analizează vechiul plan de canalizare, stabilindu-se realizarea lui în etape. Lucrările s-au tergiversat până în 1931, când se întocmea un nou deviz estimativ de 490.000 lei în vederea continuării lucrărilor pe străzile Calea Domnească şi prof. Nicolae Radian. S-au achiziţionat de la Societatea „Unirea” tuburi de fontă pentru canalizare în lungime de 800 metri liniari. Lucrările au continuat în cursul anilor 1933-1934, canalizându-se străzile Calea Domnească, Vasilache Dumitrescu, Stolnicul, B-dul Independenţei, Oborul de Săptămână, I.C. Brătianu, C.A. Rosetti, Regele Carol II, B-dul Carol

I, Gen. Moşoiu, Poet Gr. Alexandrescu şi I.H. Rădulescu, apoi s-a trecut la instalarea celor două canale de scurgere a apei reziduale. Pentru efectuarea acestor lucrări, Primăria a contractat un împrumut de 3.000.000 lei şi un altul în 1935 de 10.000 lei. În urma lucrărilor efectuate canalizarea a prins contur. Planul reţelei de canalizare a oraşului a fost întocmit de ing. prof. Ghermani (1935). (G.T./ C.V.)

CANOTAJ La cea de a 27-a ediţie a Jocurilor Olimpice de vară (Sidney, 2000) ziua de 24 septembrie va rămâne memorabilă pentru sportul târgoviştean. Atunci Maria-Magdalena Dumitrache a câştigat medalia de aur la canotaj („schif 8 + 1”) şi a intrat în istorie ca primul cetăţean născut în Târgovişte încununat cu titlul de campion olimpic. (A.B.)

CANTACUZINO, Constantin – postelnicul (1598 – 20.XII.1663, Mănăstirea Snagov) Dregător muntean de origine greacă. Cupar (1624), mare paharnic în Moldova (1624-1625), mare postelnic (1625-1627, 1632-1654), mare paharnic (1629), fost mare paharnic (1630), fost mare postelnic (1632, 1654-1657, 1660-1663), mare logofăt (1658). Fiul marelui vistier Andronic Cantacuzino şi al Irinei Ralli. Căsătorit cu Elina, fiica lui Radu Şerban (c.1628). Fugit în Creta după arestarea tatălui său (sept.1600), studiază în Italia şi pe la 1620 vine la Bucureşti, însoţindu-l pe Radu Mihnea în Moldova (1624). Revenit în Muntenia (1625), se integrează în rândurile boierimii valahe prin căsătorie şi pricepere în dregătorie. Susţine venirea la tron a lui Matei Basarab, fiind unul din principalii boieri şi singurul care a ocupat aceeaşi dregătorie vreme atât de îndelungată (mare postelnic, 1632-1654), exercitată în principal la curtea de la Târgovişte. Tulburările apărute la moartea domnului, îl fac să ceară azil în Transilvania, plecând cu întreaga familie la Braşov (1655-1658), apoi la Iaşi. Nici cu Mihnea III nu are relaţii mai bune, din cauza intrigilor acestuia fiind acuzat de hicleie şi nevoit să se înfăţişeze la Poartă pentru a-şi dovedi nevinovăţia (aug.1658). Revine în Muntenia sub Gheorghe Ghica (nov.1659), reuşind să înduplece hotărârea marelui vizir de a transforma Ţara Românească în pašalâc din cauza incapacităţii de plată a haraciului (sept.1660). Mai mult, îl susţine la domnie pe fiul acestuia Grigore, care însă va hotărî închiderea, apoi sugrumarea lui Constantin Cantacuzino. pentru complot, în urma intrigilor facţiunii rivale a Bălenilor. Moartea lui Constantin Cantacuzino întemeietorul puternicei facţiuni a Cantacuzinilor munteni, deschide lupta pentru influenţă între cele două grupări boiereşti, ce va marca în mod tragic istoria ţărilor române. Înurmând la mănăstirea Mărgineni, pe care a refăcut-o. Caz unic în istoria românilor, toţi cei 6 fii ai săi vor ajunge mari dregători. (A.Ş./M.O.)

CANTACUZINO, Constantin-Stolnicul (cca. 1640, Târgoviște – 7.VI.1716, Istanbul) Istoric, umanist, politician. Al treilea fiu al postelnicului Constantin Cantacuzino, om de aleasă cultură, posesor de cărți și manuscrise rare. Unul din fondatorii „Schola graeca et latina” din Târgoviște, ce atestă la 1646 existența unei tradiții umaniste în învățământul românesc. Studiază în casa părintească cu grecul Pantelimon Ligaridis și Ignatie Petridis, deprinzând cunoștințe de slavonă, greacă și latină. După uciderea tatălui său, în 1663, face un scurt popas la Brașov și în Moldova, iar apoi se îndreaptă spre Adrianopol și Italia (1667). Până în 1669 frecventează cursurile Universității din Padova. Din această perioadă datează și marea sa pasiune, bibliofilia, ce va culmina cu cărțile vestitei biblioteci de la Mărgineni (azi I. L. Caragiale, județul Dâmbovița), una din cele mai valoroase din această parte a Europei. Desfășoară apoi o prodigioasă carieră politică și diplomatică în timpul domniei fratelui său Șerban Cantacuzino și a nepotului Constantin Brâncoveanu. Datorită politicii consecvente de independență a țării va sfârși tragic, ca și domnitorul Constantin Brâncoveanu, fiind ucis de turci în 1716, împreună cu fiul său Ștefan. Este autorul hărții Țării Românești, tipărită la Padova în anul 1700. Din perioada activității politice și diplomatice ne-a rămas o bogată corespondență a sa cu oameni politici, comandanți militari, cărturari ai epocii. Opera de căpătâi „Istoria Țării Românești întru care să cuprindă numele ei cel dintâi și cine au fost locuitorii ei atunci și apoi cine o au mai descălecat și o au stăpânit până în vremurile de acum cum s-au tras și stă”. Concepută vast ca o istorie a poporului român de la origini și până în vremea lui Șerban Cantacuzino și Constantin Brâncoveanu, a rămas neterminată. Se sfârșește brusc odată cu știrile referitoare la migrația hunilor (sec. al IV-lea). Cronica este scrisă în stil baroc, multe pagini demonstrând vasta sa erudiție și cultură, constituind o culme a istoriografiei românești. O școală și o stradă din Târgoviște îi poartă azi numele. (V.P.)

CANTACUZINO, Gh. I. (13.IX.1937, București – ?) Studii secundare și superioare la București (1954-1959). A funcționat ca muzeograf la Muzeul de Istorie Tulcea (1959-1961), la Muzeul de Artă Populară „N. Minovici”, București (1961-1963), arheolog la Direcția Patrimoniului Cultural Național (din 1963). A efectuat cercetări asupra fortificațiilor medievale din Țara Românească (Cetatea Poenari, Curtea Domnească de la Câmpulung, Curtea Domnească de la Târgoviște, Vodița etc.). Fortificațiile Curții Domnești și ale orașului Târgoviște, principalele monumente și zona centrală au fost studiate cu atenție și au stat la baza lucrărilor elaborate. (M.O.)

CANTACUZINO, Grigore Gheorghe (22.IX.1832 – 23.III.1913), magistrat, ministru, parlamentar, lider al

Partidului Conservator. Își face studiile la București și apoi la Paris unde obține doctoratul în drept (1858). Activează mai mulți ani ca magistrat la Tribunalul Ilfov și la Curtea de Apel București. Mare proprietar, președinte al Partidului Conservator din România (1899-1907), de mai multe ori ministru, președinte al Consiliului de Miniștri (1899-1900, 1904-1907), președinte al Camerei Deputaților (1889-1891, 1900-1901), președintele Senatului (1892-1895, 1911-1913). Proprietar al unei moșii la Băleni, promotor al conservatorismului în Dâmbovița, Lângă el și-a început cariera Vasile Dimitropol, viitorul lider al organizației județene conservatoare din Dâmbovița. (M.C.)

CANTACUZINO, Mihai (~sec. XVII – 1716, Adrianopole) Dregător muntean. Postelnic (1665), fără titlu (1666), mare postelnic (1672), fără titlu (1672), mare spătar (11 febr. – 21 dec. 1674, 9 dec. 1679 – 29 nov. 1681, 23 febr. 1690 – 2 febr. 1706), fost mare spătar (1675, 1682-1689, 1707, 1713-1716). Fiul marelui postelnic Constantin Cantacuzino și al Elinei, fiica lui Radu Șerban, nepot al primului Cantacuzin stabilit în Muntenia. Închis de Grigore Ghica (1672), fuge peste Dunăre susținându-l pe pretendentul Gheorghe Duca, căruia îi aduce și steagul de domnie de la Poartă. Părât de rivalii Băleni ca trădător, fuge la Brașov (1676). Sub Șerban Cantacuzino devine un boier important și un mare proprietar de pământuri. În domnia nepotului său, Constantin Brâncoveanu, a avut o influență considerabilă, fiind implicat în mai multe misiuni diplomatice: stabilirea hotarului Brăilei, scutirea pentru doi ani de haraci la Poartă etc. Intrat în conflict cu Brâncoveanu în lupta pentru succesiunea la tron, a fost implicat în intrigile ce au dus la moartea domnitorului. Caimacam (14-30 ian. 1716), este prins când încerca să fugă la venirea lui Nicolae Mavrocordat și executat de turci pentru „hiclenire” cu imperialii. Ctitor a numeroase mănăstiri și biserici: Sinaia, Colțea, Titireciu, Adormirea din Râmnicu Sărat, Fundenii Doamnei din București, Zlătari, Slănic și Turbați-Ilfov. În 1692 este numit de domnul Constantin Brâncoveanu ispravnic al amplexelor lucrări de refacere a caselor domnești din Târgoviște. La 15 august 1696 eforturile sale au fost răsplătite, domnul sărbătorind cu fast finalizarea lucrărilor: „s-au dezbrăcat de cabanița sa cea domnească, cu care era îmbrăcat, și au îmbrăcat pe Mihai Cantacuzino vel spătar, pentru căci fusese ispravnic pre case di-nceput până s-au isprăvit”. (A.Ș./M.O.)

CARABELLA, N. Constantin (5.VII.1851, Târgoviște – X.1928, Târgoviște) Funcționar, primar al Târgoviștei, susținător al școlii și culturii dâmbovițene. A fost o personalitate a vieții publice târgoviștene la sfârșit de secol XIX și în primele decenii ale secolului XX. A activat în diverse funcții: copist (1870-1874), ajutor de grefier la

Tribunalul Dâmboviţa (1874-1878), grefier la Tribunalele Buzău, Dâmboviţa şi Ilfov în perioada 1878-1885, director al Prefecturii Dâmboviţa (1885-1886), grefier la Curtea de Apel Bucureşti (1886-1898). Atras de viaţa politică ajunge ajutor de primar (1899) şi apoi primar al Târgoviştei (1905-1906) în timpul guvernării conservatoare, afirmându-se ca un gospodar cinstit şi devotata urbei. A rămas în istoria oraşului ca un sprijinitor al şcolilor târgoviştene. Pe baza donaţiilor sale a funcţionat Şcoala Secundară de Fete (1921-1925) şi s-a construit localul Liceului „Constantin şi Maria Carabella”, inaugurat pe data de 13 decembrie 1925 în prezenţa miniştrilor I.G. Duca, Gheorghe Mărzescu şi Constantin Angelescu. De asemenea, în 1958, în urma unei donaţii rămasă din timpul vieţii sale s-a înfiinţat Şcoala de Muzică cu clasele I-IV. (M.C.)

CARAGEA, Ioan Gheorghe (1745, Istanbul – 27.XII.1844 / 8.I.1845, Atena) A domnit în Ţara Românească între 12 august / 8 septembrie 1812 – 29 septembrie / 11 octombrie 1818. A fost fiul marelui dragoman Gheorghe Caragea şi a ocupat funcţii importante în administraţia otomană (mare dragoman între 1806-1808 şi în 1812). Aflat în fruntea ţării s-a confruntat cu epidemia de ciumă care izbucnise şi cu jafurile răsculaţilor otomani de la Ada Kaleh. A impus o fiscalitate excesivă, pentru a recupera banii plătiţi la obţinerea domniei. A rămas insensibil la solicitările eclesiarhului Bisericii Domneşti şi a marelui logofăt Istrate Slătineanu care solicitau reparaţii la bisericile din incinta Curţii Domneşti şi a aprobat cererea lui Isac Ralet, care solicita în 1813 permisiunea de a-şi clădi casa pe locul fostului palat domnesc. „În oraşul Târgovişte sânt nişte surpături de ziduri ce au fost odinioară Curte Domnească [...] şi acum [...] cu totul netrebuincioase, rămânând a fi numai pentru încuibarea păsărilor sălbatice”. Domnul ţării aproba cererea, cu motivaţia că „nu sânt de nicio trebuinţă, nici domniei, nici ţării”. (M.O.)

CAROL al II-lea (15.X.1893, Sinaia, Prahova – 3.IV.1953, Estoril, Portugalia) Rege al României în anii 1930-1940. Fiul mai mare al regelui Ferdinand şi al reginei Maria. Membru de onoare al Academiei Române. A vizitat judeţul Dâmboviţa şi oraşul Târgovişte de mai multe ori. Pe 17 iulie 1930 inaugurează Uzina Electrică de la Dobreşti, fiind însoţit de principele Nicolae, primul ministru Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Virgil Madgearu ş.a.; pe 15 iunie 1933, regele, principele Mihai, primul ministru Vaida Voevod ş.a. participă la sărbătorirea a 20 de ani de la înfiinţarea Liceului Militar „Mănăstirea Dealu”; pe 1 iulie 1939, suveranul, însoţit de primul ministru Armand Călinescu şi de miniştrii Paul Teodorescu, Victor Slăvescu ş.a. soseşte la Şcoala de Cavalerie şi ia parte la

solemnitatea înălţării la gradul de sublocotenent a promoţiei de ofiţeri „Carol I”. (M.C.)

CAROL I de Hohenzollern-Sigmaringen (8.IV.1839, Sigmaringen, Germania – 27.IX.1914, Sinaia, Prahova) Originar din Prusia, membru al familiei de Hohenzollern-Sigmaringen, domnitor (1866-1881) şi rege al României (1881-1914). Căsătorit cu Elisabeta de Wied. De numele său se leagă evenimente importante din istoria României: adoptarea Constituţiei din 1866, cucerirea independenţei de stat (1877-1878), proclamarea regatului (1881), alianţa cu Puterile Centrale (1883), modernizarea instituţională etc. A fost de mai multe ori prezent în Târgovişte, cu ocazia unor vizite (1866, 1872, 1878, 1898, 1913) sau manevre militare (1872, 1902, 1908). Dovedeşte receptivitate şi sprijin faţă de problemele oraşului: urmăreşte realizarea şoselei Târgovişte-Sinaia şi dă Târgoviştei mijloace financiare pentru a se ridica o fântână care să poarte numele prinţesei Elisabeta (16 iunie 1870), se îngrijeşte de ridicarea Mitropoliei, asistă la defilarea trupelor şi-i decorează pe ofiţerii merituosi (5 octombrie 1872), acordă audienţe şi vizitează şcolile şi închisoarea (15 mai 1878), inspectează Şcoala de Cavalerie şi Gimnaziul (19 mai 1898), inaugurează podul de fier „Mihai Viteazul” (29 septembrie 1902), însoţit de prinţul Ferdinand şi de principesa Maria, inspectează trupele cu ocazia manevrelor militare desfăşurate la Târgovişte (1908), primeşte defilarea regimentelor din oraş şi asistă la cursele organizate de Şcoala de Cavalerie (11 iunie 1913). (M.C.)

CARTIERUL BULGĂRESC Cartierul Matei Voievod sau „Sârbi”, este situat în partea de sud-est a Târgoviştei şi se întinde pe prima şi a doua terasă a lămoşei, o zonă foarte fertilă, care le permite locuitorilor de origine bulgară să cultive legume şi zarzavaturi (ocupaţie transmisă din generaţie în generaţie). Comunitatea bulgarilor îşi etalează armonios trăsăturile, particularităţile şi calităţile, în contextul general local. Încă de la începuturile colonizării lor, mai întâi la Băleni, apoi la Târgovişte, au convieţuit cu populaţia românească din zonă, având legături multiple şi asumându-şi aceeaşi soartă în evoluţia istorică a colectivităţii sociale unice. Cartierul s-a format treptat, migraţia bulgarilor, la nord de Dunăre, producându-se în valuri. Documentele dovedesc existenţa la Târgovişte a unor nuclee de populaţii vorbitoare de limbă slavă, încă din vremea lui Radu cel Frumos (1462-1474). În faţa presiunii otomane, fuga în Ţările Române constituia o soluţie pentru bulgarii de orice stare. Migraţia a atins punctul culminant în timpul războaielor ruso-turce, în mod special datorită celor din 1806-1812 şi 1827-1829. Catagrafia Judeţului Dâmboviţa la anul 1810, lucrare întocmită de Preot Alex. A. Popescu Runcu, la poziţia XIX descrie Mahalaua Sârbilor. În „Lista celor 7798 de

așezări omenești ale hărții din 1835, rânduite alfabetic pe județe și ținuturi”, apărută în lucrarea „Principatele Române la începutul secolului XX”, la orașul Târgoviște, apare menționat: Serbii – 63 de familii. După Pacea de la Adrianopol, „trecerea acestor familii s-a făcut în mod organizat, generalul Kiseleff dând dispoziții speciale carantinelor de la Călărași și Brăila.” În vara anului 1830 s-au format două „așezăminte pentru emigranți bulgari lucrători de pământ”, adică țărani. 102 familii de bulgari veniți din Rumelia s-au așezat la Băleni, pe moșia marelui ban Grigore Băleanu, satul numindu-se de aici înainte Băleni-Sârbi.” În anul 1851, un număr de 57 de familii de bulgari din Bălenii Sârbi, după ce și-au achitat datoriile față de proprietar, răscumpărându-se și devenind oameni liberi, s-au așezat la Târgoviște, pe un loc cumpărat de la clucerul Scarlat Geanoglu. Faptul că sunt numiți sârbi verifică obișnuința localnicilor de a-i denumi astfel pe cei veniți de la sud de Dunăre și care erau vorbitori ai unei limbi slave. Bulgarii s-au așezat în continuarea vechii mahalale, în capătul orașului, pe drumul Ploieștilor, iar de teama repatrierii, având în vedere că după Pacea de la Adrianopol Serbia era autonomă, au lăsat lucrurile așa, deoarece, ca sârbi, puteau trece mai ușor Dunărea decât ca bulgari. Comunitatea de bulgari din Târgoviște se identifică prin limba bulgară transmisă exclusiv oral (subtipul „Beala Slatina Plevn”, formă arhaică, puternic depreciată, vorbită mai mult de bătrâni), port tradițional bulgăresc (aproape de cel din Macedonia bulgărească și grecească, destul de variat și diferențiat după sexe, vârste și anotimpuri), obiceiuri specifice. Obiceiurile legate de căsătorie au constituit în toate perioadele un fond consistent și variat, complexitatea manifestărilor probând importanța acestui eveniment în viața colectivității. De Crăciun și de Anul Nou colindau numai băieții, iar în Sâmbăta lui Lazăr (Ajunul Floriilor), se desfășoară colindul fetelor, obicei numit Lazărița. Cel mai spectaculos și mai îndrăgit dintre obiceiurile practicate este Tudorița – Sărbătoarea cailor sau „Paștele cailor”, care are loc de Sfântul Toader. Fiecare gospodar se mândrește cu animalul care-i este de ajutor în muncă tot anul. Căii sunt prezentați comunității, are loc slujbă la biserică, se fac concursuri de călărie și îndemănare. Ansamblul Folcloric „Bosilce” (Busuiocelul), înființat în 1999, reunește copii și tineri care învață cântece și dansuri bulgărești, îmbracă frumoasele costume populare din lăzile de zestre ale bunicilor. (M.T.)

CASA ALDESCU (DB-II-m-B-17167, Str. Poet Alexandrescu Grigore, nr.16, 1870) Construită în stilul tradițional românesc, are elemente extinse impuse de prezența unui foișor central și o prispă dezvoltată pe lungimea întregii fațade. Patru camere dispuse simetric întregesc întregul ansamblu. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ALECU ALEXANDRESCU (DB-II-m-B-17254, Calea Domnească, nr. 236, sec. XVIII) Casă cu plan tradițional, compusă din sală și patru camere și pridvor dispus pe toată lungimea fațadei. Este tipul de casă înaltă și cu elemente de arhitectură precum tâmplăria ce închide pridvorul și peretele vitrat către stâlpi cu cinci travee adoptate pentru mediul urban. La aceasta contribuie și orientarea fațadei spre stradă, mult retrasă, fapt ce-i păstrează alura rustică. Decorația fațadei constă în jocul geometric al cercevelor și al reflexelor de la nivelul superior care contrastează cu lumina celui inferior. Prezintă soclu și pivniță înaltă. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ALECU BRĂTESCU (Str. Alexandru Ioan Cuza, nr. 1, 1840) Planul construcției este tradițional și se compune din sală mediană cu patru camere dispuse simetric. Prezintă beciuri boltite construite din zidărie mixtă, în grosimea cărora se află firdi. O notă aparte de originalitate a construcției o imprimă absența pridvorului, atât de caracteristic locuințelor târgoviștene și element distinctiv al caselor boierești. Casa Alecu Brătescu, ca și cea din Calea Domnească nr. 210, a aparținut paharnicului Nicolae Brătescu și a revenit prin moștenire pitarului Alecu, tatăl scriitorului Ioan Alexandru Brătescu-Voinești. Printre alți proprietari ai casei s-au numărat avocatul Alecu Ștefan și Paul Cristescu, tatăl Polianeii Ceaușescu. În prezent aici funcționează restaurantul „Eden”. Placa memorială fixată pe casa Mihalache Câmpăneanu nr. 5, unde se precizează că acolo s-a născut scriitorul Ioan Al. Brătescu-Voinești trebuie să-și găsească locul firesc pe această casă, pentru a se respecta adevărul istoric. A fost restaurată în perioada 2005-2009. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ANDRONESCU (DB-II-m-B-17298, Str. Ion Heliade Rădulescu, nr. 22, 1880) Plan simetric dezvoltat cu două accese; parter înalt și beciuri pe toată suprafața; decorații cu stucatură și elemente geometrice la atic; acces principal cu plan octogonal (latura de sud) cu fronton deasupra intrării; frontoane dreptunghiulare la ferestre. S-a impus ca un monument de certă valoare în cadrul arhitecturii târgoviștene, iar în perioada comunistă a servit ca loc de detenție al securității. Printre ultimii proprietari s-a numărat avocatul Lucaciu, în prezent se află în proprietatea inginerului Virgil Vasilescu. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ANGELA GEORGESCU (DB-II-m-A-17169, Str. Poet Grigore Alexandrescu, nr. 24, 1780; 1925) A suferit refaceri și restaurări în 1925 și 2000. Este o casă veche boierească cu două niveluri de proporții mari. Nivelul inferior are aspectul unui soclu robust, cu o înălțime de 2,5 metri deasupra terenului, cu ziduri groase din cărămidă. Se compune dintr-un parter cu două camere și bucătărie, situate în partea de sud a clădirii,

cu intrarea prin parterul foişorului. Sub restul clădirii se află pivniţa cu o înălţime impunătoare care coboară sub nivelul terenului. Etajul este compus din patru camere de locuit, distribuite de o parte şi alta a unei săli largi şi alta la capătul etajului, având accesul pe o scară de lemn situată în foişorul mare cu geamlâc pe faţada de vest. Primul proprietar al casei a fost Constantin Petrescu Comnen din Bucureşti. În această casă au mai locuit scriitorul Alexandru Vlahuţă şi dr. Zissu. În 1929 a devenit locuinţa familiei Angela Georgescu. În prezent funcţionează Muzeul Vasile Blendea. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ARHITECTULUI ROMAN DE SIMON (Bd. Regele Carol I, nr. 20, cca 1925) Locuinţă concepută după planurile proprietarului în stil neoromânesc. La construcţia casei s-au folosit elemente sculpturale brâncoveneşti (curtea brâncovenească din Doiceşti). Arhitectul a înnobilit construcţia cu toate elementele specifice stilului neoromânesc care a impus-o ca o construcţie aparte în arhitectura târgovişteană. Un aspect inedit îl constituie prezenţa unui leu sculptat, care flanchează intrarea şi care, potrivit tradiţiei, a fost realizat chiar de proprietar. În prezent funcţionează sediul SIF Oltenia. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ASIGURĂRILOR SOCIALE TÂRGOVIŞTE Instituţia îşi are începuturile încă din perioada aplicării Regulamentului Organic, epocă în care fiinţa în oraşul Târgovişte o Corporaţie de meseriaşi, având în frunte un staroste. După Unirea din 1859, au existat mai multe tentative de instituire a unui sistem de asigurări pentru micii meseriaşi şi comercianţi. În 1902 este promulgată Legea pentru organizarea meseriilor, urmată, în 1912, de Legea pentru organizarea meseriilor, creditului şi asigurărilor muncitoreşti. În virtutea Legii din 1902 a luat fiinţă Corporaţia de Meseriaşi „Sf. Gheorghe”, instituţie care va deveni, în 1926, Casa Asigurărilor Sociale Târgovişte. În 1933, s-a făcut pasul hotărâtor în privinţa caselor de asigurări, fiind promulgată Legea privind unificarea asigurărilor sociale. Instituţia a funcţionat până în anul 1949, cu excepţia celor câtorva luni din anul 1940, când a fost transformată în oficiu al Casei de Asigurări Sociale Piteşti. (G.T./ C.V.)

CASA ATELIER GHEORGHE PETRAŞCU (str. Bărăţiei, nr. 17, 1922) Casă memorială, antreprenor Răducănescu. Casă cu etaj, reprezintă o construcţie originală ca stil, având intrarea marcată de o prispă. Imobilul este înconjurat de un teren pe care se găseşte vechiul grajd de pe vremea artistului, în prezent, reamenajat pentru atelierele artiştilor plastici. Un interesant balconaş împodobeşte construcţia spre vest. În 1924 pictorul şi-a instalat atelierul în această casă şi a locuit împreună cu familia sa. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA AUGUSTIN IONESCU (DB-II-m-B-17174, Str. Poet Alexandrescu Grigore, nr. 33-35, 1898) Casă boierească cu plan simetric dezvoltat având şase camere şi scară dublă. Are un balcon acoperit de un fronton masiv, ornamentaţii cu stucatură la atic şi ferestre. În interiorul casei, la tavane, se găsesc ornamente în stucatură şi pictură realizate de meşteri italieni. Casa păstrează sobe originale de Meissen şi Bavaria, vitralii şi oglinzi de cristal. De asemenea, atât tâmplăria cât şi fenoreria casei sunt originale. A fost restaurată în perioada 2007-2009. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA BALABAN (DB-II-m-B-17302, Bd. Regele Carol I, nr. 3, 1905) Construcţie asemănătoare cu imobilul Mocănescu. Aici a funcţionat sediul Partidului Liga Poporului şi Jandarmeria (după 1989). În prezent se află în proprietatea investitorului Blanda. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA BARON BARBU BELLU (DB-II-m-B-17245, Calea Domnească, nr. 201-203, 1830) Casa are un plan asemănător cu alte edificii monumentale, prezentând un foişor, patru încăperi şi o sală, atât la primul nivel cât şi la cel superior. Surprinzătoare pare astăzi orientarea faţadei către curte şi nu către stradă. Explicaţia constă în faptul că până la mijlocul secolului trecut axul străzii era situat cu cca. 20-30 metri mai la nord spre actuala stradă a Justiţiei. Faţadele au fost modificate la începutul secolului XX, eliminând încărcăturile eclectice, menţinând o simplitate tradiţională a casei româneşti. A adăpostit prima Companie de dorobanţi a regimentului care îşi avea sediul la Târgovişte în 1839 şi primul Centrul Local de Radio (1952-1980). (G.T./ C.V./M.O.)

CASA BASARABESCU (DB-II-m-B-17282, Str. Mihai Bravu, nr. 24, sf. sec. XIX) Construcţie în stil neoclasic ridicată pe un soclu înalt cu un brâu de demarcaţie la nivelul parterului. Planul asimetric este conferit de dispunerea celor trei încăperi în raport cu sala care asigură trecerea. La intrare se află un foişor deschis susţinut pe doi stâlpi de secţiune circulară din cărămidă, cu balustradă şi scară de acces. Frontonul este simplu de zidărie, fără elemente decorative. Faţadele sunt bogat decorate cu stucaturi specifice sfârşitului secolului al XIX-lea. Ancadramente şi frontoane deasupra ferestrelor, profilaturi, capitellurile de la coloanele foişorului îi sporesc monumentalitatea. Printre proprietari s-au numărat Petculescu Dumitru şi Şontea Monica. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA BEŞTELEI (DB-II-m-B-17236, Calea Domnească, nr. 178, 1893) Casă în stil neoromânesc cu hol central şi patru camere dispuse simetric. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA C. PÂRJOLESCU (DB-II-m-B-17241 Calea Domnească, nr.190, 1890) Cunoscută şi sub numele de Condeescu Dan, locuinţa era cu plan dezvoltat, cu specific orăşenesc cuprinde sală mediană cu patru camere, dispuse simetric şi beciuri pe toată suprafaţa. Accesul la beci se făcea printr-un gârlici situat în exterior pe latura de vest a casei. Zidăria beciului este din piatră încasetată specific secolului al XVIII-lea în grosimea căreia se conturează ocnite în acoladă. Vechii construcţii i s-a adăugat o structură exterioară neoclasică. Casa a aparţinut familiei Pârjolescu. Aici a locuit în copilărie artistul Tony Bulandra. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA CIOPRON (DB-II-m-B-17246, Calea Domnească, nr. 202, 1890; 1930) Casa prezintă un plan simetric: hol cu patru camere (2+2) şi pivniţe boltite de sec. XVIII pe toată suprafaţa iniţială. La atic şi la cornişă se păstrează elemente decorative. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA CIUFLEA (DB-II-m-B-17280, Str. Mihai Bravu, nr.5, a doua jum. sec. XVIII) Construcţie aşezată pe pivniţă înaltă, are la faţada principală un pridvor continuu închis, vitrat şi foişor poligonal. Fragmentarea frontonului continuu face să i se piardă monumentalitatea caselor fără foişor şi introduce o notă aparte în arhitectura caselor româneşti. Planul clădirii este tipic pentru locuinţele dezvoltate din secolul al XVIII-lea şi se compune din sală mediană şi patru camere dispuse simetric. Intrarea în beci se făcea printr-un gârlici în trepte, boltit, orientat spre sud şi se întinde pe toată suprafaţa. Proporturile armonioase ale casei, contrastul între soliditatea, masivitatea construcţiei şi suprafaţa aerată a foişorului conferă aspect specific şi distincţie. În 1975 pe spate s-a adăugat o intrare închisă. Printre proprietari s-au numărat Ciuflea, prefectul judeţului, Gardon Maria Jana, Iordan. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA CLAUDIA SAVU (DB-II-m-B-17261, Calea Domnească, nr. 370, 1910) Casă în stil neoclasic, cu parter înalt cu fundaţie din piatră şi cărămidă. La stradă are un balcon cu fronton triunghiular pe patru coloane. Mai prezintă frontoane triunghiulare cu amoraşi la ferestre, tâmplărie sculptată la balcon; pazie înfundată cu cornişă îngustată, hol central lung cu patru camere (2+2), iar pe spate are sală în formă de L închisă cu bucătărie, anexă şi un beci. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA COCONILOR (DB-II-m-A-17239, Calea Domnească, nr. 187, 1703, transf. mijl. sec.XIX) Fosta casă a fiilor domnitorului Constantin Brâncoveanu a fost construită în 1701 şi refăcută în stil neoclasic între anii 1867-1893, sub atenta îndrumare a inginerului topograf Külle. Casa are un plan de formă pătrată, cu parter înalt şi etaj. Beciul are un plan pătrat, cu patru

compartimente marcate de arcele în plin cintru sprijinite pe un stâlp central de piatră, cu secţiune circulară şi acoperită cu bolţi în semicalote, evidenţiind o structură specifică epocii brâncoveneşti. Lumina pătrunde prin patru ferestre dispuse grupat, câte două pe laturile de nord şi est. Accesul în beci se făcea printr-un gârlici situat pe latura de sud. Parterul înalt are o sală pe toată lungimea clădirii şi câte trei camere pe fiecare latură. Alte trei camere de serviciu erau dispuse pe laturile de vest şi sud. Accesul se făcea printr-un foişor. Faţadele şi dispoziţia planimetrică a parterului au fost modificate în timp, rămânând prezent sacnasiu, care era absent la alte case mai vechi. Planul casei a fost conceput fără pridvor închis sau deschis, evidenţiind astfel caracterul boieresc al construcţiei. În prezent aici funcţionează Muzeul Poliţiei Române. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA COLONEL VIRGIL BIANU (DB-II-m-B-17317, Str. I.C. Vissarion, nr. 6, 1900) Comandantul Regimentului II Tancuri. Construcţie în stil neoclasic, cu planul parterului compus din hol central cu patru camere simetrice. Este decorată cu un fronton dreptunghiular cu două coloane ionice, ancadrame la ferestre şi tâmplărie sculptată. Printre alţi proprietari s-au aflat ginerele acestuia, ofiţerul Silvestru şi Dumitru Dincă. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA COLONELULUI SÂNDULESCU (Bd. Regele Carol I, nr. 18, încep. sec. XX) Clădirea a fost edificată sub forma conacelor boiereşti şi prezintă numeroase elemente arhitecturale specifice stilului neoromânesc. S-a impus prin echilibrul formelor şi armonia decoraţiei care se încadrează în vegetaţia care o înconjoară. Interesant de precizat este şi faptul că proprietarul a fost asasinat în plină stradă de comunişti la alegerile din 4 noiembrie 1946 pentru a intimida restul populaţiei. Cel care a mănuit cuţitul a fost huliganul Dorobanţu din Doiceşti, care a făcut după aceea o strălucită carieră în cadrul Securităţii Statului. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA COMPAN (DB-II-m-B-17251, Calea Domnească, nr. 217, 1888) Casa a găzduit sediul SC. Compan S.A. în perioada comunistă, iar după 1889 birouri. În prezent aici este Centrul Medical Valeriana. Construcţia păstrează beciurile originale de factură brâncovenească din zidărie mixtă, piatră încasetată. Monumentul este edificat în stil eclectic. Accesul principal este străjuit de patru coloane (două cilindrice şi două pătrate). Deasupra uşii, la intrare, se află o emblemă heraldică ținută de doi grifoni, monograma (I.T) şi anul construcţiei MDCCCLXXXVIII. Se compune din hol central şi patru camere. La ferestre sunt frontoane în arc de cerc cu amoraş la ferestre; o friză cu elemente florale la partea superioară şi frontoane bassorelief la uşile din interior. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA CORNELIA ANASTASESCU (DB-II-m-B-17299, Str. Ion Heliade Rădulescu, nr. 29, 1792; transf. 1800) Arhitect Baranga. Construcţia se compune din pivniţă şi parter. Pivniţa este boltită şi se întinde numai pe partea din spate. Planul parterului se compune dintr-un hol central, cu patru camere dispuse simetric şi dependinţe. Menţionăm că în interior se mai păstrează sobele din faianţă şi tâmplăria; în holul principal, în stânga intrării, se mai păstrează elemente de pictură care iniţial împodobeau interiorul întregului edificiu. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA CORPULUI DIDACTIC DÂMBOVIȚA

Instituția își are începutul la 17 august 1922, când reprezentanții învățământului dâmbovițean au fost convocați de revizorul școlar N. Bălulescu, pentru a discuta întemeierea Casei Membrilor Corpului Didactic. Totodată, a fost ales un comitet care să redacteze statutul viitoarei instituții, acesta având să fie votat în 1923 și promulgat la 19 iunie 1923, prin înalt Decret Regal nr. 3195. În 1922, la 1 octombrie, a avut loc Congresul membrilor corpului didactic din județ. Istoria instituției a fost influențată de schimbările în plan politic. Astfel, Casa Corpului Didactic a fost desființată în anul 1946, și-a reluat activitatea în 1971-1986, fiind reînființată în 1990. Aici și-au desfășurat activitatea personalități precum Nicolae Oprea, Petre Gheorghe Bârlea, Ion Radu, Maria Cristea, Cornel Popa, Gabriel Mihăescu, Lucian Grigorescu, Jozsef Pildner, Haralambie Popescu, Gheorghe Dobrici, Nicolae Măinea, Luminița Preda, Dan Tică ș.a. În prezent, Casa Corpului Didactic este o instituție conexă a Inspectoratului Școlar Județean Dâmbovița care are ca principal scop formarea continuă și perfecționarea cadrelor didactice și a personalului didactic auxiliar din învățământul preuniversitar. Anual, această instituție înregistrează aproximativ 1000 de absolvenți ai programelor de formare continuă. Aici se organizează activități metodico-științifice, simpozioane, sesiuni științifice, conferințe, cercuri pedagogice, acțiuni culturale-educative. Casa Corpului Didactic Dâmbovița are o bază de date privind formarea continuă a cadrelor didactice, la nivelul județului și deține evidența persoanelor resursă folosite ca formatori locali și naționali. Colaborează cu numeroase instituții: Ministerul Educației Cercetării Tineretului și Sportului, Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar, Institutul de Științe ale Educației, Siveco România, Oracle România, Universitatea „Valahia” din Târgoviște, Universitatea „Transilvania” din Brașov, A.S.E. București, U.N.E.F.S. București, Casa Francofonă Dâmbovița, Biblioteca Pedagogică Națională „I. C. Petrescu” București, Asociația „Ovidiu Rom” din Bacău etc. La nivel județean, instituția a încheiat numeroase parteneriate cu unități

de învățământ, instituții și asociații, având ca scop formarea continuă a cadrelor didactice și a personalului didactic auxiliar. Casa Corpului Didactic Dâmbovița a fost partener în două programe prioritare M.E.C.T. care s-au derulat în județul nostru: Programul PHARE 2001 RO 01.04.02: *Accesul la educație al grupurilor dezavantajate, cu focalizare pe romi*, și Programul PHARE / 2003 / 005-551.01.02 *Acces la educație pentru grupuri dezavantajate*. La nivel european, a fost coordonator în cadrul Programului EUTIAL – *European Teachers Improving Andragogy for Lifelong Learning*, Program Sectorial Grundtvig, finanțat de Comisia Europeană. Programul a avut ca scop identificarea de bune practici în educația adulților. Partenerii au fost instituții de educație a adulților, din Suedia – Jamtlands Vux Bracke, din Franța – Greta Yonne Nord Sens și din Spania – Centro de Profesores de Illescas. În perioada 2010 – 2013, este partener sau colaborator în cadrul a 6 proiecte POSDRU, ale căror beneficiari sunt: M.E.C.T.S., Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița, U.N.E.F.S. București, S.N.S.P.A. București. Casa Corpului Didactic Dâmbovița are revistă proprie – „Graiul Dâmboviței”, publicație a cadrelor didactice din județ, care, în 2011, a ajuns la numărul 119. (M.C.)

CASA CREȚULESCU (DB-II-m-A-17273, Str. Justiției, nr. 7) Până nu de mult a găzduit Muzeul Tiparului și Cărții Vechi Românești. Construită probabil spre sfârșitul secolului al XVII-lea, a fost dată de zestre Saftei Brâncoveanu de către domnitor. Se compune din pivniță și parter înalt. Pivnița este extinsă pe toată clădirea având bolți în leagăn sprijinite pe arcuri dublou, zidărie din cărămidă și piatră în casete. Mai multe ferestre, două pe latura de sud, două pe cea de vest și una pe latura de nord asigură iluminatul și aerisirea. Parterul are o distribuție planimetrică, cu sală centrală și patru încăperi, precedate pe fațada de vest de o prispă largă cu un foișor în ax, care adăpostește intrarea. Un gârlici, situat spre sud sub pridvor, asigură intrarea în pivniță. La începutul secolului al XX-lea edificiul s-a aflat în proprietatea omului politic Constantin Dimitriu care a restaurat-o în stil neoromânesc, după planurile arhitectului Ion Mincu. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA VLĂDOIANU (DB-II-m-B-17279, Str. Dr. Marinoiu, nr. 6, sec. XVIII, pe beciuri sec XVII) Tip de plan tradițional cu sală mediană și patru camere așezate simetric, iar pe latura lungă se întinde un pridvor deschis cu foișor la intrare așezat în axul fațadei. Pridvorul este mărginit de stâlpi de lemn de secțiune circulară și este foarte adânc, element ce atestă vechimea clădirii și constituie un element de baza al purității artistice al stilului casei. Aceeași impresie este subliniată de șarpantă. Printre proprietari s-au numărat familia boierilor Crețulești, Guță E. Ion, comerciant înstărit la mij. sec.

al XIX-lea, cofetarii Petrică Oprescu, Maria şi Nicolae Dimitriu. În această casă au locuit profesorii P. Grimm (Liceul Ienăchiţă Văcărescu), Octav Onicescu (Liceul Nicolae Filipescu). În prezent, casa se afla în proprietatea doctorului Corvin Vlădoianu. Interesant de menţionat este şi faptul că în curtea casei s-a descoperit un tezaur monetar după 1989, care datează din a doua jumătate a secolului al XVI-lea. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA d'ITALIA A fost construită după planurile arhitectului Enzo Canella din Bucureşti, la iniţiativa statului italian între 1938-1940. Construcţia se compune din subsol, parter şi etaj. Agenţia Consulară Italiană s-a mutat în anul 1940 în localul construit, care a funcţionat şi ca un Institut de Cultură Italiană, în care copiii italieni, dar şi români învăţau limba şi tradiţiile italieneşti. A reprezentat sediul primei Agenţii Consulare Regale a statului italian, la stăruinţa inginerului petrolist Mariano Amico. A funcţionat ca institut de cultură italiană în care copiii italieni, dar şi români, învăţau limba şi obiceiurile italienilor şi erau trimişi în vacanţe în Italia pentru a asimila limba. Zilnic veneau profesori din Bucureşti pentru a preda obiectele de studiu de la ciclul primar. Cu ocazia sărbătorilor italiene copiii primeau pachete din partea ambasadei italiene de la Bucureşti şi erau prezenţi la serbări sau carnavaluri organizate aici. La începutul zilei de studiu copiii erau serviţi cu micul dejun, iar cei mai săraci, mai ales români, erau ajutaţi cu sume de bani din partea comunităţii romano-catolice din oraş. După instaurarea regimului comunist, clădirea a trecut în mod abuziv în proprietatea statului, iar comunitatea italiană a fost supusă la mari presiuni pentru a renunţa la cetăţenia italiană. (M.O.)

CASA DE CITIRE „GRIGORE ALEXANDERSCU”

S-a înfiinţat din iniţiativa unui grup de profesori de la Liceul „Ienăchiţă Văcărescu” şi avea drept scop să răspândească „lumina şi dragostea de adevăr şi de frumos la masele largi ale populaţiei rurale”. Şi-a propus să organizeze acţiuni interesante prin conferinţe, cinematograf, şezători, turnee literare, biblioteci şi a funcţionat între 1926-1936. Iniţiatorul acţiunii a fost profesorul Ovidiu Şerbănescu. (M.O.)

CASA DE CULTURĂ A MUNICIPIULUI la fiinţă după anul 1947, are statut de Casă de Cultură a oraşului, din 1963 şi până în 1968 de Casă de Cultură a raionului Târgovişte, iar din 1968 şi până astăzi de Casă de Cultură a municipiului. A funcţionat până în 1977 în sediul propriu (fosta „Sală de Arme”), iar după preluarea clădirii de către Garnizoana Târgovişte, în fostul club al petroliştilor de pe Bulevardul Castanilor/ Regele Carol I, mutându-se, apoi, în Casa Fusea. În 2010 este readusă în clădirea de pe bulevardul Regele Carol I, împărţind spaţiul cu Teatrul Municipal. De-a lungul a şase decenii

aici au funcţionat Teatrul de Amatori „Tony Bulandra”, Cenuclu literar „Grigore Alexandrescu”, ansamblurile folclorice „Dâmboviţa”, Universitatea Populară a Târgoviştei, cercuri de învăţare a unor meserii. Pe scena acestei instituţii de cultură, căreia i s-a atribuit, după 1990, numele de „Ion Vasiliu”, au evoluat mari actori Grigore Vasiliu-Birlic, Radu Beligan, Marcel Anghelescu, împreună cu actori amatori târgovişteni, reputaţi scriitori şi oameni de ştiinţă – care au răspuns unor invitaţii – Victor Eftimiu, Radu Boureanu, Adrian Păunescu, Teodor Balş, Ana Blandiana, Grigore Hagiu, Constantin C. Giurescu, Radu Vulpe, Aurel Sacerdoţeanu, oamenii de artă Dumitru D. Botez, Vasile Donose, George Sbârcea, Constantin Arvine, Maria Tănase, Ioana Radu, Mia Braia, Petre Brâncuşi, Vasile Tomescu, dar şi corurile „Madrigal” (dirijor, Marin Constantin) şi „Preludiu” (dirijor, Voicu Enăchescu). Directori: Gheorghe Popescu, Ion Gavrilă, Valeriu Liţă, Maria Petre, Ion Borcea, Nicolae Pană, Nicolae Hristodorescu, Costel Simion, Constantin Năstase, Gabriel Bădiţoiu, George Corneanu, Lucian Codreanu, Alina Dumbravă. (G.C.)

CASA DE CULTURĂ A SINDICATELOR A fost construită între anii 1969-1974. Este „dată la cheie”, în centrul vechi al Târgoviştei, în actuala Piaţă „Mihai Viteazul”, Casa de Cultură a Sindicatelor, care se recomandă printr-o arhitectură inspirată şi multiple funcţionalităţi; capacitatea sălii de spectacole – 597 locuri; bibliotecă proprie (reuneşte în rafturile sale 40.000 de titluri). Arhitect, Nicolae Vlădescu. Directoratul asigurat de actorul Vasile Chiriuc şi de profesorul Mihai Constantin Alexandru. Această instituţie de cultură a găzduit şi găzduieşte mari manifestări culturale cum este, de exemplu, cazul festivalurilor naţionale „Crizantema de Aur”, „Oameni şi fapte în marea întrecere”, „Castigat ridendo mores”, manifestarea complexă „Amfiteatrul artelor”, sesiuni de comunicări ştiinţifice, simpozioane, spectacole de teatru şi concerte. De asemenea, aici funcţionează o filială a Universităţii „Spiru Haret” din Bucureşti. (G.C./G.T./ C.V.)

CASA DUMITRU BUCUREŞTEANU (DB-II-m-B-17258, Calea Domnească, nr. 300, sec. XVIII) Negustor de vinuri. Casa a fost transformată la sfârşitul secolului al XIX-lea şi restaurată după anul 2000 fără a fi păstrate în totalitate elementele arhitecturale care o individualizau. Este o casă cu pridvor, construită pe un singur nivel cu arcaturi duble. Planul iniţial era compus din tindă, o cameră supradimensionată şi o prispă, care a fost dezvoltat ulterior prin adăugarea unei camere în faţada principală şi a unei anexe gospodăreşti. Decoraţia camerelor şi a pridvorului a fost opera unor meşteri români şi consta în stucatură barocă, fapt ce dădea monumentalitate camerelor joase ale acestei

case. Arcele prispei erau duble, lucrate în zidărie, asemănătoare celor traforate în lemn. Casa a adăpostit colecția de tofee de la concursurile hipice naționale și internaționale a colonelului Toma Tudoran (unul din proprietarii casei). Astăzi, după restaurare, aici se află un restaurant. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA EUSTAȚIU (Calea Domnească, nr. 207, sec. XIX) Construcția reprezintă o sinteză a tipurilor de casă boierească și populară cu două niveluri. Pivnițele boltite au ziduri foarte groase (peste 1 metru în lățime), la care sunt adosate camere scunde de serviciu, puțin adâncite la demisol. Nivelul superior, a fost destinat locuinței și se compunea din camere mari, prispă largă și foișor înalt cu parapet, stâlpi și arce din zid. Firidele oarbe ce decorează partea superioară a foișorului și motivele cruciforme ale parapetului sunt de influență bisericească. În perioada interbelică, aici a funcționat Școala de Sericultură, unde s-a remarcat profesoara Elena Dudău, absolventă a Universității Como din Italia. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA FROSA ȘI TOMA CÂMPEANU (DB-II-m-B-17195, Str. Major Brezișeanu Eugen, nr. 21, 1890) Plan dezvoltat, se compune dintr-un hol central și șase camere cu parter înalt. Casa prezintă frontoane triunghiulare la ferestre, iar intrarea este marcată de un fronton în arc de cerc cu frize decorate, copertină din sticlă în Art-Nouveau. În interior are uși glasvand cu sticlă Art-Nouveau. Proprietarul actual este Eugen Vâlculescu. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA FUNDĂȚEANU (DB-II-m-B-17313, Str. Vărzaru Radu Armașu, nr. 2, încep. sec. XIX) Construcție în stil vechi românesc, cu pivniță și parter compus din două camere independente și prispă pe fațada de sud. Pivnița cuprinde mai multe compartimente la nivele diferite, firide în arc și acoladă, arhitravă retrasă caracteristică arhitecturii brâncovenești. Monumentul are o adăugire de la începutul secolului al XVIII-lea cu două camere și o prispă în continuarea prispei inițiale și un foișor. Beciul este realizat din piatră încasetată în cărămidă, iar parterul din paintă. Plafonul construcției a fost realizat din grinzi aparente, ulterior tencuite. Șarpanta din lemn a avut acoperiș din șindrilă. Alți proprietari: familia preotului Ghiță Popescu și moștenitorii săi, Lizica Popescu. Actualul proprietar este arhitectul Corneliu Ionescu. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA FUSEA-PÂRVULESCU (DB-II-m-A-17248, Calea Domnească, nr. 208, sec. XVII-XVIII, transf. 1919) Tip vechi de locuință urbană, cu plan tradițional, compus din sală cu patru camere dispuse simetric și o aripă cu dependințe, așezate pe un parter-pivniță, folosită pentru depozitat vinuri și pentru camere de serviciu la nivelul

solului. Personalitatea construcției a fost modificată în 1920 în stil neoromânesc cu viziune romantică. Stâlpii de lemn subțiri nedecorați ai foișoarelor mari au fost înlocuiți cu coloane de zid, iar grinda cu arce. Scara ascunsă în pridvor a fost mascată în fațadă. Foișoarele au fost supraînălțate, volumul unitar marcat de cele două foișoare a fost fărâmițat, iar astuparea unei părți a pridvorului i-a întrerupt unitatea. Casa a fost proprietate a familiei Fussea, înrudită cu scriitorii Grigore Alexandrescu, Smara Gheorghiu și Ioan Alexandru Brătescu-Voinești. Din anul 1831, a găzduit pe primul profesor al Școlii Naționale din Târgoviște, Mihalache Drăghiceanu. Cumnatul său, Constantin Fussea, a lăsat în 1912 clădirea prin testament pentru muzeul orașului, unde era expusă colecția de antichități Saint Georges. În timpul Primului Război Mondial Tribunalul care arsese a fost mutat în această clădire. Aici au funcționat mai multe instituții. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA GENERAL ION SĂNĂTESCU (DB-II-m-B-17316, Str. I.C. Vissarion, nr. 4, 1890) Casa a fost construită în stil eclectic cu decorațiuni la ferestre și copertină din fier forjat la intrare. Se remarcă ieșindurile de la colțuri, paza cu căluți și decorațiile din interior ale intrărilor în stucatură și ale plafoanelor, luminatorul cu sticlă pictată, vitraliile originale de la uși. Ușile pictate îi sporesc originalitatea și somptuozitatea. A aparținut negustorului Ion Constantinescu, care a vândut-o familiei Stematii. A revenit de zestre fiicei sale căsătorită cu generalul Ion Sănătescu (prim-ministru al guvernului instalat la 23 august 1944). (G.T./ C.V./M.O.)

CASA GHEORGHE TOPLICEANU (DB-II-m-B-17259, Calea Domnească, nr. 315, mijl. sec. XVIII) Fostă Mateescu, casa are tipul de plan al locuinței dezvoltate orășenești, cu sală mediană și patru camere dispuse simetric. Clădirea are beciuri pe întreaga suprafață, din zidărie mixtă, cu firide practice în grosimea zidului. Accesul se face printr-un gârlici boltit, prin latura de est. Specifice pentru casa Topliceanu sunt cele două foișoare, unul la fațada principală a clădirii, celălalt, la stradă, pe fațada estică. În urma lucrărilor de refacere din secolul al XIX-lea stâlpii de lemn au fost înlocuiți cu stâlpi din cărămidă, cu arcade. Casa a fost sediul unei garnizoane la începutul secolului al XX-lea. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA GREFF (DB-II-m-B-17220, Str. Alexandru Ioan Cuza, nr. 17, sf. sec. XIX) Locuință de tip orășenesc, în stil neoclasic, compusă din parter, etaj și dependințe situate în spatele clădirii. La parter se afla farmacia, iar etajul era destinat locuirii. Pe fațada principală (vest) era intrarea în farmacie, iar în stânga accesul spre curtea interioară. La exterior clădirea mai păstrează din ornamentația originală, frontoane cu amorași la ferestre

și un mic balcon. În această casă a funcționat farmacia „Speranța” deținută de farmacistul Samuel Greff. A fost restaurată în 2005. În prezent aici funcționează Clubul Aristocrat. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA I. DOBRICĂ (Str. Ion Heliade Rădulescu, nr. 16, 1928) Arhitect C. Manea. Construcție în stil neoclasic, compusă din parter și demisol. Are accesul principal pe latura de vest, unde se află un ornament din stucatură cu monograma proprietarului, astăzi fiind dispărută. În partea stângă a intrării sunt trei coloane care flanchează un balcon aparent, ornamentat cu traforuri din piatră, iar în partea dreaptă un balconaș sprijinit pe console și flancat de coloane aparente și ornamente cu traforuri din piatră. Proprietarul I. Dobrică a încredințat antrepriza lucrării arhitectului Corstian Jacobus Klapwyk. Anterior, pe acest teren, s-a aflat casa în care s-a născut și copilărit scriitorul și omul politic I.H. Rădulescu, demolată cu ocazia construirii acestui imobil. În prezent funcționează Centrul Militar al județului Dâmbovița. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA IANCU ANASTASIU (DB-II-m-B-17300, Bd. Regele Carol I, nr. 2, încep. sec. XX) Primar al orașului și președinte al Asociației Prunurilor. Clădire cu demisol (parțial), parter, etaj (parțial), mansardă. Parterul are plan simetric format din hol cu șase camere. Intrarea este marcată printr-un rezalit pronunțat, cu fronton în arc de cerc și copertină din fier și sticlă. Are balcoane pe console la fațada principală și pilaștrii pe toate fațadele care susțin o cornișă falsă (sub geamurile mici de la etaj); golurile de la parter sunt în arc de cerc marcate de ancadramele florale. Are acces secundar pe spate, două uși glazvante în holul principal, plafoane casetate cu brăuri de ipsos, trepte la exterior și interior. În prezent aici funcționează Rectoratul Universității „Valahia”. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA IAZAGIULUI (DB-II-m-B-17270, Str. Justiției, nr. 1, 1700; sf. sec. XIX) Condica visteriei menționează achiziționarea unui teren pentru „Casa iazagiului” (traducătorul de limbă turcă) la sfârșitul anului 1700, urmată în anul următor de ridicarea clădirii în apropierea Curții Domnești. Autorul proiectului pare a fi fost vel spătarul Mihai Cantacuzino, ispravnicul lucrărilor de modernizare a Curții Domnești de la Târgoviște. Construcția se compune din două nivele, cu partea centrală flancată de două corpuri laterale simetrice, ridicată peste beciuri din epoca brâncovenească. Beciurile din epoca brâncovenească au același sistem de boltire cu calote sferice, existent la Casa Coconilor. În secolul al XIX-lea, casa a ajuns în proprietatea lui Nicolae Brătescu, prefectul județului Dâmbovița, care a restaurat-o în anul 1870, adăugându-i un etaj și alte

înnoiri cu elemente neoclase în spiritul epocii. Pentru a face aceste modificări proprietarul a vândut moara Fusea. Efortul de înnoire a casei avea în vedere primirea domnitorului Carol I la Târgoviște. În prezent aici funcționează Parchetul Județean. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ILEANA DĂNESCU (DB-II-m-B-17289, Str. Lt. Pârvan Popescu, nr. 22, sec. XIX) Construcție cu plan al locuinței tradițional micii burghezii târgoviștene constând în sală mediană cu patru camere dispuse simetric. Se remarcă prin absența pridvorului și înlocuirea lui cu foișorul dezvoltat. La exterior prezintă ancadramele la ferestre din stucatură. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA IOAN GRIGORESCU (DB-II-m-B-17165, Str. Poet Grigore Alexandrescu, nr. 8, sf. sec. XIX – înc. sec.XX) Construită în stil neoclasic, întrunește toate elementele specifice acestui stil de la sfârșitul secolului al XIX-lea: un hol central, cu patru camere dispuse simetric, cărora li s-au adăugat ulterior anexe. A găzduit sediul Băncii Comerciale și Industriale din anul 1911. În prezent în această casă funcționează Clubul Sportiv Târgoviște. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA IOAN MĂINESCU (DB-II-m-B-17168, Str. Poet Grigore Alexandrescu, nr. 21, 1838; 1850) În 1879 casa a trecut în proprietatea doctorului Severeanu ca zestre a soției sale. Ultimul proprietar este profesorul Puiu Tănase. Are tipul de plan dezvoltat, cu sală mediană și patru camere dispuse simetric. Parterul este așezat pe un soclu înalt din cărămidă și piatră încasetată. Pe latura lungă, casa are pridvor vitrat și un foișor care maschează scara. Are un beci parțial, pe grinzi de lemn, ce păstrează pilonii de cărămidă de la fostele bolți. Zidurile beciului sunt din piatră și cărămidă. Nota arhaică a construcției este subliniată de accentuata înclinare a șarpantei acoperișului. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ION BENONE PETRESCU (DB-II-m-B-17208, str. Calea Câmpulung, nr. 14, 1897) Casa a fost proiectată de arhitectul Balthasar Vignosa Giovanni. Planul casei este dezvoltat având o sală centrală și patru camere dispuse simetric în stil neoclasic. Prezintă un fonton masiv pe coloane cu capitelluri, atic masiv fără decorații și ancadramele la ferestre. Decorația interioară este formată din pictură și stucatură. Se păstrează tâmplăria originală. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ION PĂDUROIU (DB-II-m-B-17296, Str. Ion Heliade Rădulescu, nr.13, sf. sec. XIX) Construcție în stil neoclasic, cu pivniță parțială și parter. Planul parterului cuprinde sală și patru camere dispuse simetric; o scară dublă la portic cu fronton înalt pe două coloane, acandramele la ferestre cu medalioane realizate cu

decorații în stucatură îi conferă originalitate. Casa păstrează tâmplăria și sobele originale. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ION TÂMPU (DB-II-a-B-17217, Str. Alexandru Ioan Cuza, nr. 10, 1780) Planul casei se compunea dintr-o sală mediană și patru camere dispuse simetric. Interesant de precizat este faptul că pe latura lungă casa nu mai are pridvor, ci numai un foișor care protejează scara de acces. În felul acesta se face trecerea de la tipul de arhitectură rurală la locuința de tip urban. Silueta arhaică a casei este subliniată de înclinația mare a pantei acoperișului, la origine acoperit cu șindrilă. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA IORGU LĂZĂRESCU (vila Zoe, str. Revoluției, nr. 15, 1908) Arhitect Francesco Venchiarutti. Casa negustorească specifică începutul de secol al XX-lea prin preluarea unor elemente de arhitectură populară din zona de munte a județului – cerdacul cu stâlpi de lemn, elemente de trafor la arcade și frontonul care marchează intrarea. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ISAIA LERESCU (DB-II-m-B-17203, str. Calea Câmpulung, nr. 2, sf. sec. XVIII) Grefier la Tribunal, funcționar la Prefectură, prefect. Tip de plan de locuință dezvoltată cu sală mediană și cu patru camere dispuse simetric. Pe fațada principală, casa are pridvor vitrat și foișor la intrare. Monotonia suprafeței vitrate este înlăturată prin împărțirea acesteia în șapte travee și stâlpi ce sprijină pridvorul și panourile de lemn ale balustradei. Accesul în casă se face pe partea stângă a fațadei. Pe partea dreaptă a fațadei este plasată intrarea la beciurile ce se întind pe toată suprafața clădirii. La exterior, impresia de monumentalitate este dată de panta înaltă a acoperișului și de soclul înalt. În această casă a locuit o perioadă prof. univ. Dumitru Severeanu, vestit chirurg la sfârșitul secolului al XIX-lea. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA LĂZĂRICĂ PETRESCU (DB-II-m-B-17284, Str. Mircea cel Bătrân, nr. 5, 1893) Casă în stil baroc italian, clădită de meșterul Badalio, după un plan devenit tradițional. Locuința are o sală mediană și camere dispuse simetric. Cele șase camere păstrează o mare parte din decorația originală, executată de meșteri italieni stabiliți la Târgoviște (Baltassare Vignossa Giovanni și atelierul său). Tavanele sunt pictate cu motive florale, iar sala centrală este în întregime decorată în același sistem. Păstrează, de asemenea, și vechile candelabre și sisteme de încălzire – sobe de faianță de Meissen. Ușile pictate, ancadramentele de stucatură, coloanele false cu capiteli de tip corintic reliefează monumentalitatea întregului ansamblu. Holul păstrează un luminator central cu sticlă pictată. Casa a fost împrejmuită cu un gard de fier pe care îl mai are și astăzi. Accesul se face printr-o scară cu rampă dublă

așezată în axul clădirii, pe fațada principală (SE). Decorația exterioară este în stil eclectic. Sistemul de decorație interioară și exterioară a acestei case a făcut într-o oarecare măsură școală la Târgoviște fiind întâlnit și la alte case din oraș precum casa Murăreț, fosta Prefectură, Primăria. Această casă, în timpul manevrelor regale din 1905, a găzduit pe prințul Ferdinand și prințesa Maria. Casa s-a aflat în proprietatea familiei Lazăr Petrescu, familie implicată în administrația orașului și care a dat trei generații de primari care s-au remarcat prin realizări edilitar-gospodărești importante. Lazăr Petrescu (1901-1902), Vasile Atanasie Petrescu (1914-1917), Lăzărică (Matei) Petrescu (1941-1944). Actualii proprietari ai casei sunt Petrescu Olga, Ardeleanu și moștenitorii avocatului Enache. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA LUI PASCALIE VORNICUL Pascalie, Vornicul cel Mare al Târgoviștei a construit pentru familia sa una dintre cele mai moderne case din oraș la sfârșitul secolului al XVII-lea. Situată în mahalaua Sfânta Vineri, pe Ulița cea Mare avea numeroase odăi, construite pe trei pivnițe și cu „vărzărie”. Casa era dotată cu baie, singura casă particulară înzestrată cu așa ceva, prăvălie, curte și grădină și a fost prețuită la importanta sumă de 600 de taleri. (M.O.)

CASA MARIA ALEXANDRESCU (DB-II-m-B-17250, Calea Domnească, nr. 211, sf. sec. XIX) Casă în stil neoclasic românesc cu hol central și patru camere dispuse simetric. Accesul era asigurat de o scară în lungul clădirii. Avea balcon cu arcade și fronton cu decorații și ancadrame la ferestre, iar în interior o cameră cu iluminator. Are pivnițe boltite pe o parte din suprafața clădirii. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA MIHAIL BENDIC (DB-II-m-B-17207, str. Calea Câmpulung, nr. 9, 1923-1926) Investitor și proprietar al minelor de la Șotânga. Arhitect Romano de Simon. Construcția a fost realizată în stil neoromânesc și este compusă din subsol, parter și etaj. Se impune prin monumentalitate, datorită soluțiilor interesante găsite de arhitect, pentru a evidenția rolul și importanța proprietarului în cadrul societății târgoviștene. Monumentalul este scos în evidență de numeroasele elemente arhitecturale folosite, care-i sporesc individualitatea. În prezent aici funcționează Palatul Copiilor. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA MIHALACHE CÂMPEANU (DB-II-m-B-17216, Str. Alexandru Ioan Cuza, nr. 5, mijl. sec. XIX) Casa a aparținut paharnicului Nicolae Brătescu, bunicul scriitorului Ioan Al. Brătescu-Voinești. Construcția este realizată în stil baroc, care nu a fost alterat de reparațiile ulterioare. Se compune dintr-un hol central și patru camere dispuse simetric. Accesul se face pe latura de

nord. Pe latura de vest se află dependinţele, iar pe latura dinspre răsărit, spre str. Calea Domnească, casa prezintă un balcon integrat care-i conferă originalitate şi o monumentalitate aparte. În perioada comunistă a fost sediul Consiliului Sindical Raional, după care sediul DPMOS. A fost restaurată în anii 2010-2011. În prezent este sediul Societăţii Crucea Roşie. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA MOCĂNESCU (DB-II-m-B-17303, Bd. Regele Carol I, nr. 5, 1905) Construcţie masivă cu parter, demisol (parţial pe spate), etaj (parţial pe spate), plan parter relativ simetric cu rezaliduri laterale; acces parţial marcat printr-un rezalid cu colţuri rotunde, cornişă masivă, cupolă de tablă, medalion mare cu motive florale deasupra intrării, medalioane deasupra ferestrelor; balcoane pe console la faţada principală cu balustrade de fier forjat. Brâul inferior este decorat cu motive geometrice, iar la partea superioară cu motive florale; cornişă masivă pe console striate. Are scară exterioară şi interioară, trei uşi masive, glasvand în holul principal, plafoane casetă cu picturi, medalioane, o sală mare cu plafon în casete de lemn cu picturi. Aici a funcţionat sediul PCR al judeţului Dâmboviţa după anul 1968, apoi sediul Arhiepiscopiei după 1989. În prezent este Casă de protocol a CJD. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA MORUZI (DB-II-m-B-17206, str. Calea Câmpulung, nr. 7, sf. sec. XIX) A aparţinut fostei familii domnitoare Moruzi. Unul din ultimii descendenţi ai acestei familii care a locuit aici a fost „beizadea Mitică”, fost general de cavalerie. Casa a suferit în decursul timpului importante modificări, fapt pentru care necesită o cercetare atentă din partea unui specialist avizat. În prezent funcţionează Cooperativa de Credit Mihai Viteazul. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA MURĂREŢ (DB-II-m-B-17164, Str. Poet Grigore Alexandrescu, nr. 7, cca. 1887) Cu pivniţe din secolul al XVIII-lea, arhitect Balthasare Vignossa, casa s-a aflat în proprietatea lui Niţă Stematiu care a vândut-o la sfârşitul secolului al XIX-lea familiei Murăreţ, după care, a revenit ca zestre fiicei sale, Lizica. Construită după tipul de plan de locuinţă dezvoltată, casa a primit la sfârşitul secolului al XIX-lea (1887), o bogată ornamentaţie în stilul neoclasic, care-i accentuează monumentalitatea, dar care n-a putut să-i mascheze structura tradiţională, cu sală mediană şi patru camere dispuse simetric. Dintre camere se remarcă cea din dreapta intrării, care are pereţi în întregime decoraţi cu picturi murale de la sfârşitul secolului al XIX-lea, precum cele de la Primărie şi Prefectură. Pe toată suprafaţa clădirii se întind beciurile împărţite în patru travee boltite, care prezintă ocnite cu arc în plin cintru. Accesul la beci se face printr-o gârlică situat pe latura de vest. În plastica exterioară, dominante sunt ornamentele de

stucatură care accentuează ancadramentele ferestrelor, cornişele şi intrarea. Ceea ce conferă un plus de monumentalitate faţadei este scara cu două laturi ce înlocuia vechiul foişor. În prezent, proprietar este medicul Ion Minea – Policlinica Nr. 1. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA NICOLAE BRĂTESCU (DB-II-m-A-17249, Calea Domnească, nr. 210; 1870) Fostul restaurant „Casa dâmboviţeană”, construită pe beciuri din secolul al XVIII-lea. Construcţia a aparţinut paharnicului Nicolae Brătescu, bunicul scriitorului Ioan Al. Brătescu-Voineşti. Reprezintă tipul casei boiereşti dezvoltată cu două niveluri în stil baroc. A suferit unele transformări care nu i-au alterat structura iniţială la exterior unde au fost desfiinţate cele două foişoare deschise, iar faţadele simple tencuite au fost înlocuite cu o decoraţie eclectică. Prin structură, casa se aseamănă mult cu casa Tălăngescu, făcând parte din aceeaşi categorie, valoroasă, atât prin raritate cât şi prin reuşita arhitecturală a reşedinţelor boiereşti dezvoltate din secolul al XVIII-lea. La parter, construcţia prezintă beci parţial pe bolţi de zidărie şi camere cu destinaţie gospodărească sub jumătatea vestică a etajului. Etajul are planul compus din o sală mediană şi patru camere de dimensiuni mari dispuse simetric. În partea opusă fostului foişor accesul se făcea printr-un foişor deschis, asemănător casei Tălăngescu. Materialul folosit la construcţia casei a fost cărămida subţire. Interiorul casei avea decoraţii în stucatură şi sobe din teracotă. Expresive şi cu o valoare artistică deosebită sunt coşurile de fum ale casei. În prezent, construcţia se află într-o stare de degradare avansată. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA NICOLAE DRĂGHICEANU (sf. sec. XIX-lea) Construcţie cu plan dezvoltat de locuinţă orăşenească, în stil neoclasic. Este compusă din sală mediană cu patru camere dispuse simetric, pivniţe şi dependinţe situate pe latura de vest. Accesul este marcat de două coloane din zidărie, cu ancadrament din stucatură cu amoraşi şi monograma proprietarului, D.N. Faţadele sunt decorate cu frontoane cu amoraşi deasupra ferestrelor şi pazie înfundată. În interior se păstrează tâmplăria originală şi ancadramentele din stucatură şi decorate cu amoraşi. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA NICOLAE OPRESCU (DB-II-m-B-17291, Str. Lt. Pârvan Popescu, nr. 48, 1896) Plan simetric cu sală mediană şi patru camere înscrise într-un dreptunghi, intrare marcată de două coloane adosate, streăşină înfundată; tencuită exterior. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA NICOLAE ŞTEFAN (DB-II-m-B-17275, Str. Justiţiei, nr. 23, sf. sec. XIX) Fost sediu Romsilva, filiala Târgovişte. Construcţie masivă pe piatră şi cărămidă, cu var negru, pivniţa cu boltă din zidărie mixtă, bolovani

de râu în casete. Parterul este compus din cinci camere, bucatărie și sală. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA NICOLIN (DB-II-m-B-17243, Calea Domnească, nr. 194, 1906-1911) Monument de arhitectură neoromânească, de tip culă, concepție a arhitectului A. Clavel. Clădirea are două niveluri cu planșeu pe grinzi masive de lemn și scară interioară din lemn. Este construită din zidărie masivă având la exterior ancradamente din piatră de Albești și traforuri cu motive vegetale preluate din arhitectura brâncovenească. La etaj, pe fațada de est, are o elegantă terasă sprijinită de coloane. Inițial a aparținut avocatului Porojan, primar al orașului în anii 1918-1919, iar între cele două războaie mondiale a fost sediul Institutului Agricol al județului Dâmbovița, preluată, fiind apoi, de avocatul Manolescu. În 1939 a fost cumpărată de familia Nicolin. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA PAROHIALĂ A BISERICII CATOLICE (DB-II-m-A-17186, Str. Bărăției, nr. 21, mij. sec. XVII) Casa are un plan dreptunghiular, format din pivniță și parter înalt. Pivnița se întinde pe toată suprafața casei și e construită din bolovani și cărămidă, dispuși în casete. Stâlpul central sprijină un planșeu din grinzi de lemn. Intrarea se făcea printr-un gârlici perpendicular pe stradă. Parterul respectă planul devenit tradițional al arhitecturii târgoviștene, adică o sală centrală și patru încăperi. Un foișor din lemn vitrat, proporționat altfel decât cel obișnuit, adosat laturii sudice, conferă casei un aer ce o deosebește de toate celelalte case dezvoltate din epocă. Fațada simplă, nedecorată, scoate în evidență tencuiala vibrată a pereților, iar formele, ritmurile, volumul, evidențiază faptul că se înscriu celui mai profund spirit autohton, chiar dacă a aparținut cultului catolic. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA PAVEL GUZA (DB-II-m-B-17181, Str. Cpt. Ion Andreescu, nr. 8, 1840) Casă de târgoveți, cu parter înalt, soclu decroșat, fațadă de elevație la cca. un metru de nivelul solului. Beciul din cărămidă și paianță încasetați, împărțit în două compartimente cu o intrare pe partea dinspre nord, iar o altă intrare dinspre sud, se pare adăugată ulterior. Prispă se întinde pe întreaga fațadă, acum închisă și sprijinită pe stâlpi de cărămidă subțiri cu secțiune hexagonală. În prispă se pătrunde printr-o scară de piatră acoperită cu lemn situată pe latura dinspre est. Planul parterului este compus din două camere și prispă. Camerele se sprijină pe o podea de grinzi transversale de stejar cu secțiune pătrată cu latura de 0,40 cm și o grindă transversală care le cuprinde pe celelalte. Acoperișul este înalt în patru ape, acoperit acum cu tablă. Din relatăriile unor bătrâni casa ar fi aparținut unor tăbăcari. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA PREOTULUI ION VĂȚĂȘESCU (DB-II-m-B-17193, Str. Maior Eugen Brezișeanu, nr. 11, 1880) Casă de târgoveți de plan simetric, cu acces la o sală cu geamlâc, din care se accede în fiecare cameră. Casa nu are elemente decorative arhitecturale. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA SACHE POROINEANU (str. Ion Heliade Rădulescu, nr. 9, sec. XVIII; refăcută sec. XIX-lea) Clădire cu plan dezvoltat, parter și etaj. Planul casei se compune din sală mediană cu patru camere dispuse simetric. La sfârșitul secolului al XIX-lea casa a fost refăcută amplificându-se suprafața locuibilă, prilej cu care s-au făcut transformări substanțiale și la fațada principală. Acum s-au înlocuit foișorul de la intrare și pridvorul cu un foișor deschis pe stâlpi de zidărie. În schimb, în rezolvarea echilibrului și a plasticii exterioare nu s-a recurs la elemente de decor, fiind menținută ca notă aparte. Primul proprietar a fost Sache Poroineanu, primar al orașului, cu importante inițiative edilitare, care au marcat evoluția orașului o lungă perioadă de timp. A primit vizita lui Gheorghe Bibescu și Barbu Știrbey și a obținut sprijin material în refacerea monumentelor târgoviștene. Proprietari actuali: Năstase Rodica, Alexandrescu Smaranda, Pavel Gheorghe, Voicu Nicolae. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA SACHELARIE (DB-II-m-B-17304, Bd. Regele Carol I, nr. 7, 1900) Locuință în stil românesc, joasă cu prispă în față, stâlpișori de lemn, parapet și cornișă din lemn decorată cu elemente florale. Are un plan simplu, compus din hol și două camere stânga-dreapta și anexe pe spate. Fosta locuință a directorului Fabricii de Cement Dâmbovița S.A. din Fieni. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA SĂVULESCU (DB-II-m-B-17281, Str. Mihai Bravu, nr. 16, sf. sec. XIX) Construcția preia elementele specifice arhitecturii țărănești tradiționale și păstrează planul cu două camere inegal proporționate. Ulterior, s-au adăugat noi spații funcționale. Se remarcă prezența pridvorului vitrat situat pe latura vestică. Are pivniță parțială de dimensiuni reduse din zidărie simplă și șarpantă puțin înclinată. Monumentul face legătura între arhitectura populară și cea orășenească. Printre proprietari s-a numărat Săvulescu Nicolae. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA SCRITORULUI IOAN AL. BRĂTESCU-VOINEȘTI (str. Justiției, nr. 7, 1897-1898) Este tipul de conac boieresc tradițional, cu sală mediană și patru camere dispuse simetric. Pe fațada nordică casa prezintă o terasă din lemn, inspirată de prispele caselor țărănești. Clădirea a fost vândută în 1926-1927 doctorului Victor Oprescu, care a efectuat importante modificări, adăugându-i utilități moderne, fără să-i afecteze structura inițială. Casa se află într-un parc dendrologic, cu esențe

rare. Aici scriitorul a primit vizitele lui Titu Maiorescu, I.L. Caragiale, Emil Gârleanu, Garabet Ibrăileanu şi a prof. univ. I.H. Rădulescu-Pogoneanu. În prezent, în imobil, funcţionează Muzeul Scriitorilor Dâmboviţeni. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA SLAVU (DB-II-m-B-17242, Calea Domnească, nr. 191-193, sec. XVIII, ref. sec. XIX) Clădirea a fost cumpărată de familia Slavu de la moştenitorii scriitorului George Caîr. Este construită în stil baroc, accesul principal fiind realizat printr-o intrare încadrată de două coloane care sprijineau un fronton decorat. Planul este dezvoltat cu un hol central şi patru camere dispuse simetric având şi o scară interioară. Prezintă decoraţii la ferestre, un balcon fără uşi, luminator şi coloane ionice în hol, sobe originale, frontoane sculptate la uşile interioare, pivniţă boltită parţial (pe spate). Pe faţada de vest a casei se află o placă memorială care menţionează că în clădire a trăit poetul George Caîr (1874-1924). În prezent, casa este proprietate privată. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ŞCOALELOR Apare, într-un singur număr, în iulie 1996; editori: filiala Dâmboviţa a Fundaţiei Casa Şcoalelor şi Casa Corpului Didactic Dâmboviţa. Redactori: Lucian Grigorescu, József Pildner, Constantin Bănescu. Sunt inserate în paginile revistei articole de metodică şi de istorie şcolară dâmboviţeană. (G.C.)

CASA ŞERBAN RADIAN (DB-II-m-B-17295, Str. Ion Heliade Rădulescu, nr. 10, 1897) Casa se compune din beci parţial, parter, etaj şi mansardă falsă. Planul parterului cuprinde hol central şi patru camere înalte. Clădirea mai păstrează sobele originale. A aparţinut doctorului Irescu, iar în prezent proprietar este Patriciu Sabin. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA ŞTIINŢEI ŞI TEHNICII PENTRU TINERET Este „dată la cheie” în 22 noiembrie 1974 clădirea Casei de Cultură a Tineretului, denumirea schimbându-i-se ulterior în Casa Ştiinţei şi Tehnicii pentru Tineret şi care, după 1990, este integrată în Fundaţia Judeţeană pentru Tineret Dâmboviţa. Aici au funcţionat o formaţie de teatru, formaţia muzicală Folk T, Cenaclul de literatură SF „Cronos”, cercuri pentru cultivarea unor pasiuni. Directori: Teodor Vasiliu, Ion Toma, Viorel Dincă. (G.C.)

CASA TEODORA BRĂNIŞTEANU (DB-II-m-B-17231, Calea Domnească, nr.161, 1870) Casă de locuit oraşenească cu un singur nivel, care are tipul de plan, cu sală centrală şi patru camere dispuse simetric. Meşterii au renunţat la pridvor şi l-au înlocuit cu un simplu foişor închis, aşezat în axul clădirii, cu rolul de a proteja intrarea, elemente care evidenţiază trecerea la arhitectura urbană. Casa este prevăzută cu beci care se întinde pe

jumătate din suprafaţa clădirii, unde accesul se face printr-un gârlici boltit şi mărginit de ocnite. Păstrează uşi foarte frumoase din stejar masiv, cu feronerie originală. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA TRAIAN ANDOR (DB-II-m-B-17305, Bd. Regele Carol I, nr. 13-13A, 1900) Casă cu parter şi demisol parţial în stil neoclasic de plan simetric nemodificat. Pentru a obţine două apartamente s-au efectuat adăugiri în spate. Prezintă decoraţiuni sub streăşină, ancadramente la ferestre, frontoane şi un medalion în basorelief. În interior, deasupra uşilor, sunt basoreliefuri, picturi la plafon, medalion la plafonieră şi sobe originale din faianţă. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA TUDOR MOLDOVEANU (DB-II-m-B-17170, Str. Poet Grigore Alexandrescu, nr. 24 A, 1833) Tip de plan tradiţional cu sală mediană şi patru camere simetrice. Parterul este aşezat pe un soclu înalt, subliniat la exterior printr-un decroş. Este o construcţie care face trecerea de la planul mai vechi, popular, cu pridvor, la planul mai evoluat, care are numai un foişor cu rol de a adăposti intrarea. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA VIRGIL TOMESCU (DB-II-m-B-17264, Str. Nicolae Radian, nr. 6, la intersecţia cu str. Nicolae Filipescu, 1840) Casă de târgoveţi, compusă din beci, parter şi etaj. La parter se întinde un beci parţial, cu intrarea printr-un gârlici situat în axul faţadei sub foişor. Beciul este compus din două încăperi, acoperite cu plafon din lemn şi grinzi groase din stejar. Pereţii beciului sunt prevăzuţi cu ocnite. Parterul prezintă planul simetric tradiţional, cu sală centrală şi camere dispuse simetric. La faţada principală, monumentul are un pridvor cu foişor vitrat, faţade tencuite, nedecorate. Nivelul inferior foloseşte ca material de construcţie cărămidă subţire cu piatră de râu încasetată, iar nivelul superior este din paianţă. Proprietarii actuali sunt Victoria şi Virgil Tomescu. (G.T./ C.V./M.O.)

CASA VLĂDESCU (DB-II-m-B-17233, Calea Domnească, nr.167-169, sec. XVIII-XIX) Monument de arhitectură menţionat la 1879 ca proprietate a generalului Vlădescu. Plan de formă alungită, pe două nivele, cu patru odăi sus, două săli, o săliţă, cuhnie, cămară, pivniţă şi trei beciuri, cu o curte bine împrejmuită. În anul 1912, nucleul vechii clădiri, a fost transformat în stil neoromânesc cu multe elemente specifice la interior. Exteriorul este împărţit în două registre. Registrul inferior este nedecorat, iar cel superior este împodobit cu arcaturi cu dublu contur. Colţurile casei sunt sprijinite de contraforţi. Vechiul foişor al casei a fost transformat într-o terasă mărginită de coloane de piatră. Echilibrul şi eleganţa edificiului au fost remarcate de personalităţi ale culturii româneşti (Nicolae Iorga). (G.T./ C.V./M.O.)

CASĂ CREDITUL MINIER (DB-II-m-B-17306, Bd. Regele Carol I, nr. 37, sf. sec. XIX – înc. sec. XX) Casa se compune din pivniță, parter, etaj și mansardă. Accesul se face pe sub un balcon în logie; planul cuprinde zece camere, două grupuri sanitare și balcon neoromânesc cu coloane. În interior plafoanele sunt din lemn. Se păstrează sobele originale din faianță. Fost sediu al Societății Creditul Minier. După 1989 aici a funcționat sediul Societății Valahia S.A. În prezent aparține lui Constantin Constantin. (G.T./C.V./M.O.)

CASE DE COMERȚ MEDIEVALE Menționate în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea, „casele de comerț” erau asocieri între doi parteneri de afaceri comerciale „alișverșuri”. Activitatea comercială era înregistrată într-un „catastih”, registru de intrare și ieșire a mărfurilor comercializate. Documentele menționează asocierea dintre Șerban Fusea și ginerele său, Cîrstică Voinescu, în perioada 1759-1761, parteneriat de afaceri care aducea importante beneficii așa cum reiese din averea mobilă și imobilă lăsată de Șerban Fusea moștenitorilor. După moartea lui Șerban Fusea (1761), Casa de Comerț și-a continuat activitatea prin Cîrstică Voinescu, care devenea un negustor de frunte, cumpărându-și titlul de „tretilogofăt”. Ca urmare a situației materiale și sociale dobândite a sprijinit numirea în funcție a noului egumen al Mănăstirii Stelea. În perioada 1771-1774 a funcționat o altă tovărășie de comerț a unor locuitori din Brașov Petcu șătrar și Tudor Ciurcu. Aceștia au colaborat cu Casa de comerț a lui Cîrstică Voinescu căruia i se aducea marfă cerută pe piața târgovișteană, iar afacerile au fost fructuoase de ambele părți. O altă asociere menționată în perioada 1778-1782 este cea dintre Negoită Fusea și Cîrstică Voinescu, casă de negoț condusă de Negoită Fusea, căsătorit cu Ilinca, fata starostelui Mărgărit din București, cunoscut pentru relațiile comerciale fructuoase cu Brașovul. (G.T./C.V.)

CATANĂ Aurelia (11.V.1944, Posești, Prahova) Profesor, inspector școlar de specialitate, inspector școlar general, inspector general în Ministerul Educației Naționale, lector universitar, director la Universitatea „Spiru Haret” București. Absolventă a Facultății de Matematică din cadrul Universității București. A funcționat ca profesor de matematică în mai multe unități de învățământ: Școala Generală Tătărăni (județul Prahova), Școala Nr. 14 Ploiești, Liceul Bușteni, Școlile Nr. 3 și Nr. 8 din Târgoviște (1964-1973), Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1973-1997). Din 1997 își desfășoară activitatea în învățământul universitar ca lector la Universitatea „Valahia” din Târgoviște (până în 2005) și apoi la Universitatea „Spiru Haret” – Centrul Teritorial pentru acces la platforma de e-learning Blackboard Târgoviște. Îndeplinește importante funcții de conducere: inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar Județean

Dâmbovița (1984-1988), inspector școlar general adjunct (1988-1989), inspector școlar general (1989-1990, 1993-1997, 2001-2005), inspector general în Ministerul Educației Naționale (1991), director în cadrul Universității „Spiru Haret” (2005-prezent). Publică, în calitate de autor sau coautor numeroase lucrări de specialitate și metodice vizând o paletă largă de aspecte: formarea reprezentărilor matematice la preșcolari și a conceptului de număr natural în învățământul primar, probleme de matematică pentru cercurile de elevi, metode de rezolvare a problemelor, aritmetica și teoria numerelor, analiză matematică, culegeri de probleme rezolvate (algebră – clasele a X-a și a XII-a, geometrie și trigonometrie – clasa a IX-a), metodica predării analizei matematice, matematică pentru institutori, buletine matematice, specificul predării matematicii în învățământul preuniversitar. Pentru activitatea desfășurată a primit de-a lungul anilor diplome, medalii, distincții acordate de diverse instituții: Medalia Muncii (1983), Ordinul și Medalia „Meritul pentru Învățământ în grad de Mare Ofițer” – conferite de Președintele României (2004) ș.a. (M.C.)

CAZACIO, Daniel (2.VII.1952, Târgoviște) Modelism, Aeromodelism, Rachetomodelism. Absolvent al Liceului Nr. 2 Târgoviște (1971) și al Școlii Postliceale de Contabilitate de pe lângă Liceul Economic Târgoviște (1974). A început activitatea sportivă ca aeromodelist la Casa Pionierilor Târgoviște când era elev în școala generală. S-a dedicat rachetomodelismului în timpul liceului fiind legitimat la „Astronautica” Târgoviște (1968-1971). În august 1970, la Deva, în premieră pentru un rachetomodelist român, stabilește un record mondial (rachetoplane 5 Ns, clasa S4B, 5 minute 26 secunde). Este primul sportiv legitimat la un club din județul Dâmbovița care devine recordman mondial. Multiplu medaliat la campionatele naționale. Multiplu recordman național. Maestru al sportului (1973). Federația de specialitate l-a desemnat, în 1970, ca fiind al doilea modelist român al anului. (A.B.)

CAZINOUL Apare la Târgoviște, în perioada iulie – decembrie 1934. Redacție și administrație Cazinoul ofițerilor Reg. III Dâmbovița, nr. 22. Comitetul Cazinoului. Tipografia „Viitorul” Petre G. Popescu din oraș. (V.P.)

CAZINOUL OFIȚERILOR REGIMENTULUI III DÂMBOVIȚA NR. 22 (DB-II-m-B-17163, Str. Nicolae Bălcescu, Cartier Teiș) Construit în 1905-1906, din inițiativa ofițerilor regimentului, sub conducerea locotenent-colonelului Aurel Dumitrescu. La edificarea acestuia, Ministerul de Război a donat suma de 4000 lei. Clădirea a fost inaugurată la 10 mai 1906 cu prilejul sărbătorii a 40 de ani de domnie a regelui Carol I, în prezența moștenitorului tronului, principele Ferdinand,

comandantul Corpului II Armată, ministrului de război, generalul Manu Gheorghe, prefectului judeţului, George Cair şi a primarului Pârvolescu George. Are planul simetric, cu parter în formă de rezalături pronunţate, cu acces printr-un arc sprijinit pe patru coloane şi contraforţi la colţuri. Pereţii sunt la exterior din cărămidă văruită, o cornişă înaltă, înfundată. Frontonul este în semicerc în dreapta intrării. Cu ocazia inaugurării, comandantul onorific al regimentului Wilhelm de Hohenzollern a oferit tacâmuri de argint cu monograma familiei regale. Mobilierul format din mese şi scaune, biliard, mese pentru şah, sală de bibliotecă, dulapuri pentru bibliotecă, fotolii a fost lucrat de fabrica Lessing din Bucureşti şi la unitate. S-a amenajat o planşă de scrimă dotată cu florete, săbii, măşti, pieptare. Construcţia a fost încredinţată spre administrare sublocotenentului Ion Nicolin. Ulterior, a fost transformat în Popota unităţii militare Teiş. (G.T./ C.V./M.O.)

CĂI DE CIRCULAŢIE RUTIERĂ ACTUALE

1. Şoseaua Bucureşti-Răcari-Ulmi-Târgovişte-Fieni-Sinaia, care însoţeşte râul Dâmboviţa până la Cuza-Vodă de unde străbate intrefluviul Dâmboviţa-lalomiţa şi ajunge la Târgovişte, apoi se continuă până în zona montană; 2. Şoseaua Târgovişte-Câmpulung care porneşte din Târgovişte de-a lungul Dâmboviţei spre Voineşti, Malu cu Flori de unde trece în judeţul Argeş spre oraşul Câmpulung; 3. Şoseaua Târgovişte-Dobra-Bilciureşti-Buftea-Bucureşti; 4. Şoseaua Târgovişte-Găeşti; 5. Şoseaua Târgovişte-Răzvad-Ploieşti. Traversează judeţul spre est ajungând la Răzvad de unde se ramifică spre Moreni şi Dărmăneşti, continuându-se în judeţul Prahova, spre municipiul Ploieşti. (G.T./ C.V.)

CĂI DE COMUNICAŢIE DIN EPOCA MODERNĂ

Planul oraşului al lui D.P. Condurăţeanu evidenţiază reţeaua de drumuri a judeţului Dâmboviţa: 1. Calea Naţională Târgovişte Fundata prin Ulmii, Brăteşti, Mircea Vodă, la Fundata întâlnindu-se cu Calea Naţională Bucureşti-Piteşti; 2. Calea Naţională Târgovişte-Transilvania: a) Calea judeţeană Târgovişte-Butimanu prin Lazuri, Comişani, Băleni, Bilciureşti, Bujoreanca; b) Calea judeţeană Târgovişte-Ploieşti; c) Târgovişte-Vlaşca prin Găeşti; d) Târgovişte-Câmpulung; 3). Şosele comunale: Târgovişte-Brăneşti, Târgovişte-Nisipuri-Săcuieni, Târgovişte-Izvoare-Pietrari. (G.T./ C.V.)

CĂI DE COMUNICAŢIE MEDIEVALE

Oraşul Târgovişte, centru economic şi comercial, era situat pe unul din marile drumuri comerciale care lega centrul Europei cu porturile de la Dunărea de Jos şi Marea Neagră. La începutul secolului al XV-lea, negustorii foloseau două căi de comunicaţie importante pentru desfacerea mărfurilor. Existente din vechime, una pe valea Dâmboviţei şi alta pe cea a lalomiţei, cele două

căi principale de comunicaţie aveau fiecare câte două drumuri paralele: Drumul cel Mare şi Drumul Mocanilor (al Oii). Acestea se intersectau la Târgovişte, de unde se ramificau spre porturile Dunării. O cale urma pe valea lalomiţei spre vărsare, prin Gherghiţa până la Târgul de Floci, cu o ramificaţie spre est, pe malul stâng al lalomiţei, trecând vadul la Târgovişte spre Brăila prin Târgşor şi Buzău. Cea de a doua cale urma râul Dâmboviţa prin Bucureşti spre Giurgiu, Zimnicea, Turnu. Aceste două căi au fost descrise în 1595 de către Filippo Pigafetta. Partea de sud-vest a judeţului era traversată de drumul care urma valea Argeşului, pe malul drept, de la Argeş prin Piteşti-Ciupa-Vedea spre Dunăre, localităţi menţionate în „Itinerariul de la Bruges” din anii 1380-1390. Odată cu dezvoltarea economică şi politică a oraşului şi judeţului apar noi drumuri speciale ca „drumul sării de la Ocniţa” sau „Ocna Mică de lângă Târgovişte” prin Adâncă- Bucşani spre Bucureşti şi Dunăre. În epoca medievală, pe aceste drumuri de negoţ s-au perindat caravanele braşovenilor cu diverse mărfuri (meşteşugăreşti, mirodenii, vinuri) pe drumul Branului prin Târgovişte spre Brăila, iar de aici spre Orient. Şi tot pe aceste drumuri, se transportau mărfuri autohtone (animale, miere, ceară, brânzeturi, peşte, blănuri) spre Transilvania şi Orient. Drumurile de negoţ au fost pentru Târgovişte un izvor de venituri şi prosperitate, au contribuit la dezvoltarea aşezării şi la ridicarea de la rangul de târg la cel de oraş. (G.T./ C.V.)

CĂLCIOIU, Ion (1920-2000) Inginer, preşedinte al Comitetului Executiv al Sfatului Popular Orăşenesc Târgovişte între 1966-1968, când a reuşit să continue activitatea de modernizare a oraşului. Astfel a fost prelungit Bulevardul Independenţei până în microraioul IX, soluţie criticată de fostul primar, Lazăr Petrescu, care demonstra că în felul acesta se renunţa la o intrare modernă în oraş dinspre Bucureşti. Au continuat lucrările de canalizare pe Calea Câmpulung, Bulevardul Carol I, strada Tudor Vladimirescu. S-a terminat construcţia Şcolii Nr. 8 „Mihai Viteazul” care număra 16 săli de clasă şi construcţia căminului cultural din cartierul Matei Voievod. Toate aceste iniţiative, evidenţiază o nouă orientare, de apropiere faţă de nevoile locuitorilor. Inaugurarea Muzeului Tiparului şi Cărţii Vechi Româneşti, a Complexului Muzeal „Curtea Domnească”, în prezenţa conducerii ţării, subliniază un interes sporit pentru istoria locului. După o întrerupere de 15 ani se reînfiinţa Liceul Economic. (M.O.)

CÂRCIUMARU, Marin (26.X.1941, Gura Padinii, Olt) Liceul în Corabia-Olt, apoi Facultatea de Geologie-Geografie a Universităţii Bucureşti (1962-1967); doctor în geografie (1979), conducător de doctorat în istorie-arheologie din 1999 la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. Autor a 24 de cărţi, 195 articole şi studii

ştiinţifice, precum şi a 155 de comunicări ştiinţifice. A primit numeroase premii precum Premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române (1981) pentru „Mediul geografic în pleistocenul superior şi culturile paleolitice din România”; ordinul „Meritul pentru învăţământ în grad de Comandor” (2004). Este doctor Honoris Causa al Universităţii de Vest Timişoara (2009) şi a fost declarat profesorul anului în 2009 la „Gala Premiilor în Educaţie”. Este membru al mai multor organizaţii internaţionale dintre care trebuie amintite International Société Préhistorique Ariège-Pyrénées (Franţa), The American Biographical Institut (2001), International Geological Correlation Programme – Paleohydrological change in the last 15.000 years, al Uniunii Internaţionale de Studiu a Cuaternarului. A condus numeroase granturi şi contracte de cercetare internaţionale. Membru în comisii de doctorat şi de acordarea titlurilor de conferenţiar, profesor sau cercetător ştiinţific gradele I-III: Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române, Institutul de Arheologie din Iaşi al Academiei Române, universităţi din Craiova, Sibiu şi Iaşi, Muzeul Naţional de Istorie a României din Bucureşti, Complexul Muzeal „Curtea Domnească” din Târgovişte. Membru al colegiilor de redacţie ale unor reviste ştiinţifice: „Thraco-Dacica” (Academia Române); „Acta terrae Septemcastrensis” (Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu); Annals „Valahia” University of Târgovişte, Geographical Series; Analele Universităţii „Valahia” din Târgovişte, Seria Istorie-arheologie; „Cercetări doctorale” („Valahia”, Târgovişte), Analele Universităţii Spiru Haret, Seria Geografie. Evaluator CNCIS (1999-2006), ARACIS (2006). A organizat diverse manifestări ştiinţifice naţionale şi internaţionale. O importantă contribuţie în dezvoltarea şi progresul învăţământului universitar târgoviştean. (M.S.)

CÂRCIUMI ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

Cârciumile erau situate în toate zonele oraşului, iar recesământul din 1928 înregistra 107 cârciumi şi restaurante, mai numeroase fiind cârciumile. În zona centrală, în apropierea oborului, se întâlneau cârciumile Constantinescu C. Ivancea, Stănescu Barbu, Nicolescu Mitică. Cârciuma Ivancea a avut o existenţă îndelungată până în anii 1970 şi a rămas în amintirea orăşenilor, datorită grădinii decorate cu iederă şi viţă-de-vie, cadru adecvat negocierii unor afaceri. Pe strada Brătianu, în apropierea Oborului, se aflau cârciumile lui Vasile Popescu, Ştefan Pârvulescu şi Iorgu Lăzărescu, a cărei grădină rivaliza cu cea a lui Ivancea. Pe strada Gr. Alexandrescu se aflau cârciumile lui Nae Burghilă, T. Nicolescu, M. Borcea. Cele mai multe cârciumi erau situate pe Calea Domnească, proprietari fiind N. Grigorescu, D. Ionescu, Ghiţă Petrescu, Ilie Ploesteanu, Ghiţă Puşcaşiu, Stelică Vătămanu. Pe bulevardul Carol I se aflau cârciumile lui Mitică Pârvulescu şi C.D. Grancea, pe strada C. Comăneanu cârciuma lui Borţea

Al., iar pe strada Libertăţii era cârciuma lui Florea Pârvulescu. Cârciumile lui Gh. Constantinescu-Burghilă şi Constantin Aeriniţoia, situate în Obor, erau renumite în perioada interbelică. Foarte apreciată era cârciuma „La Calul Bălan” situată pe alea Mănăstirii Dealu, mai ales pentru grădina amenajată în stil rustic. Renumită era cârciuma Iliuţă Avanu, despre care ziaristul N. Dallochin a scris un catren „La Iliuţă Avanu/ găseşti toate cu toptamul/ găseşti bere neagră, blondă/ servită la sondă”. Cârciumarii erau mult mai numeroşi în această perioadă, oameni care prin această afacere îşi asigurau un venit mediu: Moisică Ionescu, I. Mocanu, Ionel Constantinescu, R. Lupescu, Gh. Bucurescu, Gh. I. Chivescu, Gr. Ştefănescu, Fl. Chirişescu, Ştrul Bercovici, Petre Sterescu, Ghiţă Gh. Ionescu, Gh. Iorgopol etc. În perioada interbelică, unele cârciumi erau înregistrate şi la birturi, cum era în cazul proprietarilor Florea Pârvulescu, Mitică Pârvulescu, berăria lui Iorgu Lăzărescu, Filip Tomescu şi Miţă Voinescu. (G.T./ C.V.)

CÂRLOVA, Vasile (4.II.1809, Buzău – 18.XI.1831, Craiova) Tatăl se trăgea dintr-o familie de boiernaşi buzoieni, iar mama era olteancă, descendentă din familia Lăcustenilor. Poetul copilăreşte, după moartea timpurie a părinţilor, la Târgovişte, în casele stolnicului Nicolae Hiotu, soţia acestuia fiind soră cu mama poetului. În familia acestuia învaţă alături de Grigore Alexandrescu, de la un dascăl de familie, franţuzeşte şi greceşte. Se înscrie ca ofiţer (1830) în miliţiile pământene, recent înfiinţate. Caz rar, rămâne în literatura noastră ca autor a doar cinci poezii păstrate: „Păstorul întristat”, „Ruinurile Târgoviştei”, „Înserare”, „Rugăciune”, „Marşul / oştirii române”, toate publicate în „Curierul românesc” de Ion Heliade Rădulescu. „Ruinurile Târgoviştei”, poezie romantică şi patriotică, deschide drumul unei poezii noi. Este inspirată de măreţia ruinelor vechii cetăţi de scaun a Ţării Româneşti, în viziunea poetului, simbol al unei înalte glorii şi străluciri. În final aduce acestora un cald omagiu: „Deci, primiţi ruinuri, cât voi vedea pământ / Să viu spre mângâiere, să plâng p-acest mormânt / Unde tiranul încă un pas n-a cutezat / Căci la vederea voastră se simte spăimântat”. Cu prilejul comemorării centenaturului morţii (1931) se dezveleşte un bust al poetului, opera lui Vasile Blendea. (V.P.)

CÂRSTEA (sec XVI – ~20.IV.1618) Dregător muntean. Postelnic II sub Mihai Viteazul, mare spătar (1611-1613), mare vornic (1616-1617). De origine modestă, se căsătoreşte cu Maria Corbeanu şi are o serie de conflicte cu boierii Buzeşti, care revendicau averea soţiei. În iulie 1602 l-a însoţit pe Simion Movilă în Moldova. Revine în Muntenia în 1610. Locotenent domnesc la Târgovişte (13/23 iul. – 6/16 sept. 1616), se face urât de popor prin abuzurile comise împreună

cu marele logofăt Nica generând o mișcare populară (sept. 1616) împotriva boierimii grecești, cei doi scăpându-și cu greu viața. Participant la complotul antigrecesc al boierilor munteni (1617), este executat de domnul Alexandru Iliaș, interesat și de averea „celui mai de frunte și mai bogat boier” (așa cum îl considera Gabriel Bethlen). Ctitor al mănăstirii Pârvulești. (A.Ș./M.O.)

CÂRSTEA, Sorana-Mihaela (7.IV.1990, Târgoviște) Tenismană. Absolventă a Grupului Școlar „Constantin Brâncoveanu” Târgoviște (2009). A început să joace tenis la vârsta de 4 ani sub îndrumarea tatălui său. La 5 ani era inclusă într-o grupă de inițiere la CSȘ Târgoviște (primii săi antrenori fiind Sorin Erlic și Florin Râpeanu), iar de la 6 ani a lucrat cu antrenor personal. Legitimată la Metalul Târgoviște (1999-2001), Tenis Club „Herăstrău” București (2002-2004), Tenis Club „Sorana” Târgoviște (2005-2006), Clubul Sportiv Târgoviște (2007-2010). În anul 2000 obține primul său succes important din carieră, titlul de campioană națională la copii (8-10 ani) performanță reeditată doi ani mai târziu la categoria de vârstă 11-12 ani. În 2003, la Campionatele naționale de juniori 2 (15-16 ani) a câștigat titlul la echipe și două medalii de argint la simplu și dublu. În același an la Campionatele europene pentru cadeți (14 ani) a intrat în posesia a două medalii de argint, la simplu și la echipe, în timp ce la Campionatele Europei de Est pentru cadeți (14 ani) a câștigat titlul la dublu și locul 2 la simplu. Tot în 2003 a câștigat Orange Bowl competiție disputată în SUA și considerată în lumea tenisului drept campionat mondial neoficial pentru categoria de vârstă 13 ani. La Campionatele europene din 2004 pentru cadeți (14 ani) a obținut medalia de bronz, la simplu. În 2006 a câștigat turneul internațional din Portugalia pentru junioare și a fost semifinalistă, la dublu, în turneele de junioare de la Roland Garros și Wimbledon. În același an a devenit jucătoare profesionistă. În 2007, în premieră pentru ea, joacă o finală de simplu într-un turneu WTA (Budapesta) și câștigă o finală de simplu în circuitul ITF (București). În 2008 a participat la turneul de tenis din cadrul Jocurilor Olimpice de la Beijing și a câștigat, la simplu, primul său turneu WTA (Tașkent). În 2008 și 2009 a evoluat în echipa națională a României participantă la Fed Cup (Cupa Federației Internaționale de Tenis) pentru reprezentative feminine, iar în 2010 la Cupa Hopman (cele mai bune 8 echipe mixte din lume). În carieră (care la momentul redactării lucrării este departe de a se încheia) a câștigat 1 turneu de simplu și 3 de dublu în WTA Tour, respectiv 4 de simplu și 9 de dublu în ITF Circuit. În clasamentele pe puncte întocmite de WTA la sfârșitul fiecărui an a obținut următoarele poziții: 823 (2004); 711 (2005); 348 (2006); 106 (2007); 37 (2008); 46 (2009); 95 (2010). Cel mai bun loc a fost 23 (17 august 2009). Federația Română

de Tenis a nominalizat-o ca fiind prima în ierarhia internă feminină anuală din 2008 și 2009. A fost desemnată de 3 ori „Cel mai bun sportiv al județului Dâmbovița” (2007, 2008, 2009). Cetățean de onoare al municipiului Târgoviște (2009). (A.B.)

CEAUȘESCU, Nicolae (26.I.1918, Scornicești, Olt – 25.XII.1989, Târgoviște) Om politic ce a deținut în regimul comunist funcții echivalente cu cea de șef al statului: președinte al Consiliului de Stat (9 dec. 1967 – 22 dec. 1989), președinte al Republicii Socialiste România (28 mart. 1974 – 22 dec. 1989), prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român (22 mart. – 24 iul. 1965), secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român (24 iul. 1965 – 12 aug. 1969), secretar general al Partidului Comunist Român (12 aug. 1969 – 22 dec. 1989). Născut într-o familie de țărani săraci și analfabeți, Andruța și Alexandra, care trăiau greu din puținii bani câștigați prin exploatarea micii lor suprafețe de teren. În 1928, la doar zece ani, este nevoit să părăsească școala și să se angajeze, părinții nemaiputând întreține cei zece copii. Angajat ca ucenic pantofar, este atras de patronul său în activitățile ilegale ale Partidului Comunist din România (membru din 1936). Considerat de autorități un „agitator comunist periculos”, este arestat în mai multe rânduri (1933, 1934, 1936, 1940), făcând detenție (1936-1938, 1940-1944). În închisoare devine protejatul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, care-l apreciază pentru îndrăzneala și setea sa de cunoaștere politică. Eliberat după 23 august 1944, cunoaște o evoluție fulminantă în eșalonul secund al partidului: membru și membru supleant al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc/ Comunist Român (1948-1989), membru supleant și membru al Biroului Politic al Partidului Muncitoresc Român (1954-1965), deputat al Adunării Deputaților/ Marea Adunare Națională (1946-1989). În plan guvernamental este secretar general (1948-1949) și adjunct al ministrului Agriculturii (1949-1950), adjunct al ministrului Forțelor Armate și șef al Direcției Superioare Politice a Armatei (1950-1954), cu gradul de general-locotenent (din 1950). Este ales succesor al lui Gheorghiu-Dej de către adjuncții acestuia, care îl considerau incapabil și ușor de controlat (1965). În scurt timp însă, N. Ceaușescu se dovedește un politician abil și dominant, membrii vechii echipe Dej fiind pe rând trecuți în umbră și înlocuiți cu fideli noului lider. Pe plan intern, regimul său debutează cu inițiative simbolice: revenirea la vechea denumire a partidului (Partidului Comunist Român) și adoptarea noii denumiri a statului: Republica Socialistă România. Este lansat un amplu program de reforme și de modernizare economică (cu sprijin occidental) – nivelul de trai al populației crescând considerabil la sfârșitul anilor 1960 – în paralel cu o relaxare ideologică, slăbire a cenzurii și reactivarea unei vieți culturale

autentice. În deceniul următor însă, toate aceste realizări încep să fie estompate de promovarea unui cult al conducătorului aberant (având ca model cele văzute în 1971 în China și Coreea de Nord), puternica politizare a tuturor domeniilor și concentrarea întregii puteri în stat în mâna lui Ceaușescu (din 1974 președinte al Republicii, preluând cele mai importante atribuții ale Consiliului de Stat). Criza economică internațională, decizia de a achita integral și rapid întreaga datorie externă de 10 miliarde de dolari (reușită în 1989), demararea unor construcții megalomane (Casa Poporului, Centrul Civic, Canalul Dunăre-București) și investițiile uriașe într-o industrie neproductivă (făcute din dorința de a reduce dependența țării de comerțul extern) au dus la secătuirea economiei și impunerea unui regim de viață inuman pentru populație. Pe plan extern, a fost continuatorul politicii lui Dej de deschidere către Occident, promovând un discurs antisovietic și naționalist, cu mare priză, atât în străinătate (unde poziția sa este văzută ca o breșă în blocul comunist), cât și în țară (unde câștigă chiar și încrederea disidenților). Prestigiul statului crește enorm pe plan internațional, înregistrându-se momente istorice: primirea de către România a președinției Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (1967-1968), condamnarea intervenției trupelor Tratatului de la Varșovia în Cehoslovacia (1968), asumarea unui rol de mediator între SUA și China (1969), prima vizită a unui președinte american în România (Richard Nixon în 1969), acordarea Clauzei națiunii celei mai favorizate pentru România (1975) etc. Rolul internațional a lui Ceaușescu se diminuează brusc după venirea la putere în URSS a lui Mihail Gorbaciov, în care Occidentul va găsi un interlocutor valabil, începând să fie perceput și peste granițe drept un dictator comunist conservator. Antisovietismul său apare acum drept o încercare de a bloca reformarea blocului comunist, propusă de Gorbaciov, iar discursul naționalist (la Congresul al XIV-lea din nov. 1989 a denunțat Pactul Ribbentrop-Molotov și a cerut anularea consecințelor acestuia – aluzie la retrocedarea Basarabiei și a Bucovinei de Nord) nu mai are priză la o populație înfometată și înfrigurată. Izolat pe plan extern și rupt de realitatea poporului al cărui „cel mai iubit fiu” se considera, este răsturnat de o amplă revoltă populară (dec. 1989) – mișcare în care eșalonul doi al partidului a jucat un rol important – arestat și executat la Târgoviște, după un simulacru de proces. Nicolae Ceaușescu a fost șeful de stat care a influențat cel mai mult dezvoltarea orașului Târgoviște. În urma primei sale vizite aici (11 mai 1967), sunt inaugurate Complexul Muzeal de la Curtea Domnească și Muzeul Tiparului și al Cărții Vechi românești – instituțiile de cultură cele mai vizitate din oraș de către turiști până în ziua de azi. Alte două vizite la Târgoviște vor fi inițiate alături de importanți șefi de stat: Charles de Gaulle,

președintele Republicii Franceze (1968) și Todor Jivkov, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgare (1982). Vizita lui Nicolae Ceaușescu din 22 iulie 1969 constituie momentul decisiv în transformarea orașului în centru industrial. Sunt vizitate locurile unde se vor construi marile obiective destinate platformei industriale. În anul următor încep lucrările de construcție la Întreprinderea de Strunguri „SARO”, Întreprinderea de Becuri și Surse de Iluminat „Romlux” (ambele intrând în funcțiune în iulie 1972) și la Combinatul de Oțeluri Speciale (COS). Echipate cu tehnică modernă și înghițind cele mai mari sume investite vreodată în economia Târgoviștei, cele trei întreprinderi erau furnizori de talie națională, considerate capabile să concureze cu giganții occidentali la nivelul calității produselor. Combinatul de Oțeluri Speciale a fost inaugurat de Ceaușescu la 14 decembrie 1973, devenind principala unitate economică a orașului și unul din cele 10 astfel de combinate existente în lume, proiectat să producă peste un milion de tone de oțeluri aliate și înalt aliate pe an. Edificarea platformei industriale va forța rapidă dezvoltare a localității pe toate planurile. Din punct de vedere demografic ea va însemna o triplare a numărului locuitorilor față de perioada anterioară regimului Ceaușescu, în 1989 fiind înregistrați peste 100.000 de mii de locuitori. După devastatorul cutremur din 4 martie 1977, Târgoviștea, puțin afectată și considerată de către specialiști ca protejată prin poziția ei, intră din nou în vizorul lui Ceaușescu. Cu ocazia vizitei din 24 septembrie 1986, el anunța că orașul va deveni a doua capitală și că se vor lua măsuri pentru demararea lucrărilor necesare. Căderea la scurt timp a regimului, ca și criza economică prin care trecea țara au împiedicat lansarea acestor lucrări, ultima mare realizarea arhitectonică fiind complexul comercial din apropierea Gării de Sud (numit în anii 1990 „Pavcom”). (A.Ș./M.O.)

CEC Încă de la înființare, în anul 1864, CEC a intrat în conștiința generațiilor de români ca fiind o instituție sigură, stabilă și onestă, aproape de casă, cu produse și servicii adresate în special persoanelor fizice. Anul 2008 a fost un moment cheie, fiind momentul în care vechea Casa de Economii și Consemnațiuni a căpătat o nouă identitate și un nou nume: CEC Bank. Noua denumire, CEC Bank, îmbină tradiția și aspirațiile instituției care se dorește a fi un jucător de marcă în peisajul bancar românesc. Frunza de stejar din sigla CEC Bank, plasată pe un scut sugerează continuitate și tradiție, autenticitate și putere, dar și siguranță și protecție. Stejarul este un simbol național. Iar CEC Bank este o bancă puternică, un simbol pentru românii de pretutindeni. CEC Bank este o bancă universală care oferă clienților produse și servicii diverse și de calitate, urmărind cu precădere finanțarea IMM-urilor, agriculturii, administrațiilor

publice locale, precum și a acelor proiecte bancabile care, prin natura lor, contribuie la dezvoltarea economică, crearea și menținerea locurilor de muncă. Portofoliul său acoperă tot spectrul de servicii pe care îl are o bancă modernă. Clienții CEC Bank au acces la gama extinsă de credite, pentru persoane fizice și juridice, la depozite, scrisori de garanție bancară, produse de trezorerie, programe de finanțare speciale, cu fonduri BERD și UE, sau internet banking. Portofoliul bancar al CEC Bank este unul dintre cele mai variate de pe piața internă, făcând față cu succes și ofertei competiționale din spațiul comunitar european. Clienții se pot adresa celor de 23 de agenții CEC Bank din județul Dâmbovița. Totodată, cei ce doresc să acceseze fonduri europene, pot beneficia de consiliere în cadrul Biroului de Fonduri Europene deschis în cadrul sucursalei Târgoviște, din Bulevardul Mircea cel Bătrân, Nr. 3A. (V.N.)

CEGA, Draga Zoica (17.XII.1940, Tulcea) Profesoară, prozatoare, publicistă. Studii primare și gimnaziale la Pitești și Târgoviște, unde absolvă și liceul. Urmează Institutul Pedagogic București (1963) și Facultatea de Biologie a Universității din București (1979). Profesoară de biologie la Dragomirești (1963-1969) și Târgoviște (1969-1980), apoi biolog la Spitalul Județean Târgoviște (1980-1996). Debut publicistic în revista „Formula AS”, cu povestiri pentru copii. Colaborează și la revistele „Univers Paranormal”, „Fenomene paranormale”. Autoare a volumelor: „Întâmplări, paranormale trăite de persoane obișnuite și de celebrități” (2000), „Întâmplări adevărate pentru toate vârstele” (2002), „Ile cel voinic” (2003). (V.P.)

CENACLUL ARTIȘTILOR PLASTICI DÂMBOVIȚA la ființă în vara anului 1970 cu membrii din acel moment al Uniunii Artiștilor Plastici din România – UAP: Marin Petre Constantin (pictor), Tanți Iliescu-Mihăilescu (pictor), Cornel Marinescu (sculptor). Cenaclul – subfilială a Uniunii Artiștilor Plastici din România – a organizat numeroase expoziții de grup în Târgoviște și în țară. Cu câteva excepții, majoritatea membrilor au devenit membri ai UAP. Secretari: Cornel Marinescu și Gheorghe Simion (pictor). Își încetează activitatea în anul 1980. (G.C.)

CENACLUL ARTIȘTILOR PLASTICI DÂMBOVIȚENI (amatori) Este înființat în 22 mai 1974, pe lângă Centrul Județean de Îndrumare a Creației Populare și Mișcării Artistice de Amatori. Scopul: stimularea și punerea în valoare a pictorilor, graficienilor, sculptorilor amatori. Fondatori: Ion Crăciun, Marin Manea, Vasile și Gheorghe Alexandrov, Constantin Canache, Corneliu Bobeică, Adrian Alessiu. (G.C.)

CENACLUL DE ANTICIPIE „CRONOS” la ființă în toamna anului 1975 la Casa Științei și Tehnicii pentru Tineret din Târgoviște. Fondatori: George Tudose (președinte), Mihaela Constantinescu, Iulian Baltasiu, Andrei Scărlătescu, Ionel Marcu. În 1978 organizează cea de-a VIII-a ediție a Consfăturii naționale a cenaclurilor de science-fiction la care au participat, ca invitați de onoare Ion Hobana, Vladimir Colin, Alexandru Mironov, Adrian Rogoz, Mircea Horia Simionescu, Laurențiu Ulici, Dinu Săraru, Valeriu Râpeanu, Augustin Z.N. Pop. Cu acest prilej a fost editat primul fanzin dâmbovițean „Timpul viitor”, realizat de George Coandă. La simpozionul organizat de cenaclu în 1980 a avut loc, pentru prima oară în România, un spectacol de teatru science-fiction cu dramatizarea romanului „Fântânile” de Romulus Bărbulescu și George Anania. În 1982 cenaclul își încetează activitatea. (G.C.)

CENACLUL LITERAR „CICERONE THEODORESCU” În toamna anului 1975, la Casa de Cultură a Sindicatelor din Târgoviște ia ființă Cenaclul literar „Cicerone Theodorescu”. Fondatori: Grigore Grigore (primul președinte), George Geacăr (al doilea președinte), Theodor Nicolin, Gandy-Romulus Georgescu, Aurel Ganea, Anton Găgiu, Mihai Constantin Alexandru, Iolanda Vrabie, Carmen Șetraru, Elena Dumitru, Marian Bodea. Printre alți membri care s-au afirmat până la dispariția cenaclului, în 1995: Alexandrina Dinu, Constantin Voicu, Ion Iancu-Vale, Ioana Dana Nicolae, Radu Luca, Marius Bădișescu, Erich Kotzbacher. (G.C.)

CENACLUL LITERAR „GRIGORE ALEXANDRESCU” În 1951, toamna, pe lângă Biblioteca Orășenească ia ființă primul și cel mai important cenaclu literar târgovițean de după al Doilea Război Mondial, care, pentru scurt timp, a purtat denumirea „Alexandru Sahia”, schimbată la puțin timp în „Grigore Alexandrescu”. Fondatori: un grup de elevi de la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” și „Constantin Carabella”: George Coandă, Gheorghe Tomozei, Daniel Drăgan, Gheorghe Izbășescu, Vasilica Mirițoiu, Constantin Neguț, Constantin Ionescu-Târgoviște, Dumitru Țicoș și profesorii: Victor Brânduș, Toma Pătru, Ion Ene și bibliotecara șefă Elena Nicoară. Cenaclul funcționează pe lângă Biblioteca Orășenească până în 1955, apoi la Casa de Cultură Raională (1955-1968) și la Casa de Cultură a Municipiului între 1968-1985. Președinți, în ordine, au fost: Victor Brânduș, Elena Mătase, George Coandă, Valeriu Liță-Cosmin. Unii dintre cenacliști au devenit membri ai Uniunii Scriitorilor din România, Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România și laureați ai unor concursuri și festivaluri naționale. Acest cenaclu a contribuit la întemeierea festivalurilor literare „Primăvara albastră” (1964, Pucioasa) și „Moștenirea Văcăreștilor” (1969, Târgoviște). (G.C.)

CENACLUL LITERAR „VALAHIA” la ființă la Casa Științei și Tehnicii pentru Tineret din Târgoviște, cu participarea cenaclurilor literare „Cicerone Theodorescu” și „Alexandru Vlahuță” din Târgoviște și „Dimitrie Stelaru” din Ploiești. Au susținut microrecitaluri Grupul „Folk T” și Teatrul „Eveniment” din București. Și-a încetat activitatea în ultimul deceniu al sec. XX. (G.C.)

CENACLUL TINERETULUI La 15 martie 1984, la Casa Științei și Tehnicii pentru Tineret din Târgoviște, din inițiativa directorului acesteia, Teodor Vasiliu, ia ființă Cenaclul tineretului; scopul fiind încurajarea talentelor autentice muzicale, literare și teatrale. Debutul a fost marcat de spectacolul susținut de formațiile „Sonor”, „Chindia S XX”, „Folk T”, „Filigran”, „Reflex” de muzică tânără, de grupul satiric „Vis” și de un grup de dans modern. Își încetează activitatea pe la jumătatea ultimului deceniu al sec. XX. (G.C.)

CENTENARUL MORȚII POETULUI „VASILE CÂRLOVA” Comemorarea a avut loc pe 15 noiembrie 1931 la Târgoviște, fiind organizată de un comitet de intelectuali sub președinția prefectului Nicu Ciornei. În prima parte a zilei s-a oficiat serviciul religios la Biserica de la Curtea Domnească, apoi mulțimea, în frunte cu muzica Regimentului 22 infanterie a străbătut străzile orașului până la „Sala de arme”. Aici s-au desfășurat manifestări emoționante: s-a cântat Imnul Regal de către muzica militară și corul „Cântarea României” dirijat de Gheorghe Rusu, au urmat conferințe susținute de profesorii Ion Negoescu și Gheorghe Guță și de colonelul Virgil Bianu. Programul desfășurat la „Sala de arme” a cuprins în continuare recitări din poeziile lui Vasile Cârlova și cântece interpretate de corul „Cântarea României”. La final, profesorul Ion Negoescu de la Școala Normală a prezentat volumul omagial cu poeziile lui Vasile Cârlova, tipărit cu acest prilej. (M.C.)

CENTRUL EUROPE DIRECT TÂRGOVIȘTE A luat ființă odată cu aderarea României la Uniunea Europeană. Este un serviciu local care funcționează în cadrul Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița și este destinat comunității județului Dâmbovița. Oferă accesul la informații, consultanță, asistență și răspunsuri la întrebări privind legislația, politicile, programele și posibilitățile de finanțare ale Uniunii Europene, oportunitatea cetățenilor de a comunica instituțiilor U.E. Reacțiile lor sub forma unor întrebări, opinii și sugestii, permite Comisiei Europene să îmbunătățească transmiterea de informații exacte și adaptate necesităților locale. Un alt obiectiv este colaborarea cu instituții și organizații, pentru a participa la acțiuni, dezbateri, seminarii, conferințe destinate aducerii informației europene mai aproape de cetățeni. Din conducerea centrului fac parte: Vlăduț Andreescu

(coordonator proiect și info officer), Carmen Vădan (coordonator evenimente externe), Cezar Stanciu (coordonator editare materiale tipărite), Doinița Ciurezu (consilier economic) și Alexandra Oprescu, Ștefania Enache (info officer). (M.S.)

CENTRUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ DÂMBOVIȚA Este înființat la 1 iunie 2010 în subordinea Consiliului Județean Dâmbovița. Scopurile și obiectivele acestuia sunt: promovarea valorilor culturale dâmbovițene; prezervarea patrimoniului cultural, istoric și tradițional; sprijinirea creației în context regional și național; stimularea creativității și talentului; organizarea educației permanente și formarea continuă în interes comunitar. Centrul este organizat pe departamente: conservarea și promovarea culturii tradiționale; educațional (Școala Populară de Arte și Meserii „Octav Enigărescu”), muzical (Orchestra Simfonică „Muntenia”, Ansamblul Folcloric „Chindia”); strategii, monitorizare, informare culturală, asistență în teritoriu. Directori: Mircea Niță, Alexandru Radu; director adjunct: George Corneanu. (G.C.)

CENTRUL JUDEȚEAN PENRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DÂMBOVIȚA Este înființat în februarie 1968 cu denumirea Casa Județeană a Creației Populare, schimbată apoi în Centrul Județean de Îndrumare a Creației Populare și a Mișcării Artistice de Amatori și în Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale; directori, de-a lungul a peste 40 de ani: Paul Bănică, Cuza Drăghici, Ion Coca, Constantin Manolescu, Nicolae Savu Cristescu, Vasile Chiriuc, George Corneanu. Sub auspiciile acestei instituții de cultură au fost editate lucrări de valorificare a tradițiilor etnofolclorice dâmbovițene, monografii ale unor localități rurale, antologii ale cenaclurilor literare. De asemenea, au fost realizate producții cinematografice despre obiceiuri populare și au fost organizate manifestări științifice (simpozioane, sesiuni de comunicări) pe teme de tradiții dâmbovițene. În 2010 devine departament al Centrului de Cultură al județului Dâmbovița. (G.C.)

CENTRUL LOCAL DE RADIO TÂRGOVIȘTE (radioficare) Intră, tehnic, „în undă”, în anul 1952, având 10.000 de aparate de recepție, retransmițând, cu excepția emisiunii locale, programele postului central de radio. În octombrie 1953 este organizată redacția centrului pentru transmiterea zilnică, după-amiaza, a emisiunilor locale; primul colectiv redacțional/fondator este format din Petre Popescu, redactor responsabil, George Coandă, crainic-reporter, Maria Oțelea, Gheorghe Popa, Dumitru Țicoș, Steliana Iorga, crainici; tehnicieni: Jeanina Matei, Ion Gavriluță, Eugen Dinescu. Redactori responsabili din 1954 până la „ieșirea din undă” în toamna lui 1989: Ion Neagu, George Coandă,

Valeriu Liţă, Andrei Petrică, Violeta Mînea, Nicoleta Nica. Studioul Centrului s-a impus ca un adevărat amfiteatru de cultură în care au fost prezente, la microfon, personalităţi ale vieţii culturale româneşti şi locale, dintre care îi amintim pe Radu Beligan, Grigore Vasiliu-Birlic, Horia Şerbănescu, Radu Zaharescu, Maria Tănase, Ileana Sărăroiu, Ion Dolănescu, Dan Cojocaru, Ovidiu Schumacher, Ion Vasiliu. Dintre emisiuni s-au impus „Atelier de creaţie” (revistă literară radio), „Ancheta zilei”, „Interviu”, „Cântec şi dans pe plai târgoviştean”. (G.C.)

CENTRUL VECHI (str. Alexandru Ioan Cuza)

Zona a început să fie populată spre sfârşitul secolului al XV-lea. Observaţiile arheologice efectuate în zonă vreme de peste douăzeci de ani nu au surprins straturi arheologice mai vechi de această perioadă. Oraşul vremurilor anterioare se oprea pe linia Primărie – Biserica Târgului. Extinderea oraşului în această zonă, şi mai departe spre Mitropolie, spre actuala zonă a Casei de Cultură a Sindicatelor a fost provocată spre sfârşitul secolului al XV-lea de începerea lucrărilor la ansamblul Mitropoliei vechi a Ţării Româneşti. După darea în funcţiune a acestui ansamblu, centrul comercial al oraşului, situat anterior preponderent în zona Căii Domneşti, între actuala piaţă „Doi Brazi” – Casa d’Italia şi intersecţia dintre actuala stradă a Libertăţii şi Calea Domnească, având la jumătatea acestei lungimi ansamblul Curţii Domneşti. Apariţia ansamblului Mitropoliei a provocat deplasarea acestui centru ca urmare a naturii ei de centru de interes. După anul 1500 şi mai ales după anul 1520, se intensifică prezenţa umană, activităţile şi vieţuirea în zonă, astfel încât la mijlocul veacului al XVII-lea, ca urmare a consolidării în această zonă a centrului comercial cu întreaga pulsaţie a vieţii şi activităţii negustoreşti, se construieşte în apropiere biserica Târgului, adică a zonei comerciale. La sfârşitul secolului al XV-lea şi începutul celui de al XV-lea s-a făcut parcelarea zonei. Nu există documente pentru a putea cunoaşte cu exactitate toate resorturile acestui proces, dar, este de presupus că s-a făcut supravegheat de administraţia oraşului care a impus un sistem de reguli în dimensionarea şi ocuparea terenurilor. Centrul comercial a continuat să funcţioneze aici până în deceniul opt al secolului nostru când a fost grav perturbat şi golit în cea mai mare parte de substanţă, şi în cea mai mare parte, demolat. În timp, această zonă a căpătat numele de „Târgul din Lăuntru”, nume păstrat până prin anul 1930, când a dispărut odată cu ultima generaţie care a apucat încă viu acest nume. Ca zonă cu o puternică dinamică economică şi financiară, şi-a schimbat periodic aproape fizionomia adică cea mai mare parte a construcţiilor componente au fost înlocuite treptat cu altele. Astăzi, majoritatea edificiilor componente sunt construite în veacul al XIX-lea şi la

începutul celui de-al XX-lea, iar unele, chiar în perioada 1930-1940. Axa zonei o constituie strada General I. Eremia Grigorescu, pornind din sudul Curţii Domneşti şi debuşând în piaţa Mitropoliei. Caracteristica urbanistic-arhitecturală de bază a axei respective o constituie o lăţime mică la stradă a frontului proprietăţii şi adâncimea mare. Aceasta a condus la o zonare a parcelei prin segmentarea lui transversală, în faţă aflându-se construcţia care, aşa cum sunt cele moştenite de noi, avea parter, etaj şi pivniţă, la parter găsindu-se prăvălie, la etaj locuinţa negustorului şi în spate, pe zona doi a lotului sau a proprietăţii, se afla o construcţie de locuit care putea fi cazare pentru personal, pentru străini sau spaţii de producţie. Această zonă a proprietăţii avea construcţiile tot cu P+1, cel puţin cele păstrate până la noi. Construcţia de la stradă ocupa toată lăţimea lotului, formând în lungul străzii un front continuu, iar cea din spate ocupa numai o parte a lăţimii lotului, organizată pe simplu tract, cu o prispă în faţă. Între cele două secţiuni ale clădirii se afla o scară de lemn, de regulă în două rampe, care deservea ambele sectoare ale clădirii. În fundul lotului se aflau anexe sanitare. Iluminarea naturală a părţii din faţă a construcţiei se făcea prin faţada de la stradă şi pe cea posterioară, iar iluminarea părţii din spate a construcţiei se făcea pe latura lungă dinspre mijlocul lotului. Întrucât cele două secţiuni ale construcţiei aveau rosturi şi funcţiuni sensibil diferite, iar din punct de vedere structural şi constructiv nu alcătuiau o unitate propriu-zisă, înlocuirea fiecăreia dintre ele se putea face separat de cealaltă. Astfel se întâlnesc frecvente situaţii în care cele două componente au date de construcţie diferite. De regulă partea de la stradă, de care era legat prestigiul proprietarului şi nivelul cifrei de afaceri, se înnoie mai des, aşa cum se poate observa cu uşurinţă din exemplele care se păstrează. (C.I.)

CERCEL, Tiberiu (31.VII.1939, Arad) Pictor, eseist, poet, publicist. Studii gimnaziale şi liceale la Arad, urmate de Facultatea de Arte Plastice a Universităţii din Timişoara (1968). Profesor de desen la şcoli din Galaţi şi Târgovişte. Din 1971 muzeograf la Muzeul Judeţean Dâmboviţa, iar apoi, până în 1989, creator de modele la Cooperativa „Arta Populară” Târgovişte. În paralel, din 1985, profesor de pictură la Şcoala de Arte „Octav Enigărescu” din Târgovişte. Talentat, cu numeroase expoziţii personale de pictură, grafică şi artă decorativă, obţine premii naţionale, lucrările sale aflându-se în colecţii de stat sau particulare din România, Franţa, Anglia, Olanda, Germania, Rusia, SUA. Diplomă de excelenţă a Primăriei Târgovişte (2011) pentru contribuţia adusă culturii târgoviştene. Debut publicistic cu poeme, dar şi grafică în 1980, la „Familia” (1980). Colaborează cu panseuri, poeme, aforisme, dialoguri culturale la „Dâmboviţa”, „Glasul

Cetăţii”, „Realitatea dâmboviţeană”, „Legea lui Ţepeş”, „Jurnal de Dâmboviţa”. Realizează emisiuni de cultură la posturile de radio Antena 1 şi Minisat din Târgovişte. Debut editorial cu volumul de panseuri, aforisme „Decantări spirituale” (2000), urmat de „Cugetări existenţiale” (2001), „Profeţii ale neliniştii de a fi” (2004), „Înţelepciune pe cont propriu” (2004), „Jurnal de idei. Revelaţiile subiectivităţii subiective” (2006), „Iubirea, întâiul şi ultimul ţarm” (2010), „Viaţa ca un vis” (2011). (V.P.)

CERCETAREA ŞTIINŢIFICĂ MEDICALĂ DÂMBOVIŢEANĂ (1830-1944) Începuturile acesteia datează din epoca Regulamentară, odată cu organizarea serviciului sanitar modern prin contribuţia medicului Johannes Trangot von Schöbel (1796-1876). Doctor în medicină la Viena, von Schöbel este unul dintre primii cercetători ai apelor minerale de la Pucioasa şi Vulcana (1921-1928). A desfăşurat o activitate de pionierat pentru impunerea unor criterii ştiinţifice în practicarea medicinei, verificând şi dând avizul practicării meseriei bărbierilor, care în acea vreme constituiau cadrele medicale medii. Cariera profesională şi-o sfârşeşte în 1848 culminând cu distingerea sa în acţiunea împotriva epidemiei de holeră din acel an. Doctorul Dimitrie Ioviţiu (1836-1901), personalitate în medicina târgovişteană, elev al şcolii româneşti de medicină, cu studii de specialitate în Franţa, în perioada 1869-1870. Din anul 1872 a profesat la Târgovişte având o bogată activitate în plan medical militând pentru realizarea reformei sanitare din 1885 şi în plan social în cadrul societăţii culturale Progresul. Printre cei care şi-au adus contribuţii la începuturile medicinei târgoviştene se pot enumera: Albert Brinner (1846-1848), Ion Popovici (1850-1851), George Scharmm (1854-1858), C. Ziegler (1856), Ignat Freidenthal (1861-1862), George Daraghy, Constantin Penescu (1861-1862), Ion Alinescu (1862-1873), Constantin Burileanu (1863-1866), Isidor Altschul (1873), Constantin Beştelei (1873-1875), Gr. Cristescu (1899-1900). Şcoala medicală de la Bucureşti a avut printre reprezentanţii săi, pe medicii târgovişteni Şerban Georgescu, autor al primului tratat românesc de medicină legală şi pe Constantin A. Pastia, absolvent al şcolii lui Davilla, medic chirurg la Târgovişte (1861-1862), doctor în medicină la Paris (1896) şi secretar al primei Societăţi Medicale Româneşti. În perioada interbelică, Colegiul medical era condus de medicul I. C. Apostolescu. În 1936 acesta a organizat un seminar în sala Cercului Militar, unde s-a prezentat comunicarea „Diagnosticul clinic al ulcerului gastric şi duodenal”. În acelaşi an, s-a înfiinţat „Cercul de prezentări de cazuri şi comunicări al medicilor şi farmaciştilor din Asigurările Sociale Târgovişte”, cerc cu activitate săptămânală. În şedinţa de deschidere, prezidată de dr. I.C. Apostolescu, a fost invitat dr. Paulian care a conferenţiat despre „Problemele noi în

terapeutică sifilisului sistemului nervos”. Potrivit statutului, scopul cercului era de a dezbate, în cadrul unor şedinţe, cazuri medicale interesante, survenite la consultaţii, iar cele care prezentau un interes deosebit erau publicate în reviste medicale. Sesiunea de comunicări din 9 dec. 1936 s-a desfăşurat la Dispensarul Târgovişte, sub conducerea dr. N. Cruceanu, medicul şef al Casei de Asigurări Sociale Târgovişte. Comunicările prezentate de doctorii Oscar Florin, I. Ştefănescu, N. Cruceanu Condurăţeanu, I. Dicu, E. Solomonescu au fost publicate în buletinul medical-farmaceutic şi veterinar „Dâmboviţa medicală”. Noua publicaţie, cu sediul la Serviciul sanitar al judeţului Dâmboviţa, avea un comitet de direcţie format din dr. I.C. Apostolescu, medic primar al judeţului, medicul colonel dr. V. Marinidi, medicul veterinar Gh. Diaconu şi farmacistul N. Voronca. În comitetul de redacţie se aflau dr. I.C. Apostolescu, dr. Filip Bărbulescu, maior dr. Gh. Condeescu, medicul veterinar C. Eustaţiu, dr. Benone Georgescu, farmacistul Lazăr Ganze şi dr. C. Ranetti. Secretari de redacţie au fost medicul locotenent I. Turai şi dr. I. Ştefănescu. În paginile acesteia, debutau ştiinţific medicii Ion Turai, Benone Georgescu, Eugen Străjescu şi alţii care s-au afirmat ulterior ca mari specialişti. Chirurgul Benone Georgescu publică după 1944 tratatul „Traumatismele cranico-cerebrale”, studiul „Anestezia intravenoasă” fiind utilizat în serviciile chirurgicale moderne. Progresul realizat în medicină a determinat autorităţile să înfiinţeze un laborator judeţean de analize medicale în 1936. (G.T./ C.V.)

CERCETĂŞIA A reprezentat o formă de organizare a tineretului şcolar după terminarea Primului Război Mondial. La Târgovişte s-a constituit „Cohorta locotenent aviator Negel”, care îşi propunea să reprezinte o „şcoală de jocuri şi învăţături practice pentru tineret”. La 9 iunie 1923, Asociaţia „Cercetaşii României” depunea legământul cercetăşesc într-o adunare la Sala de Arme, de unde întregul cortegiu a plecat la catedrală, unde s-a desfăşurat depunerea legământului. Trecerea în revistă a cercetaşilor, defilarea şi vizitarea oraşului de către invitaţi, au reprezentat momente de referinţă. În 1932 cohorta făcea eforturi pentru a strânge bani pentru a participa la Jamboreia de la Budapesta. Cohorta locotenent aviator Negel primea în 1936 trei loturi de casă, în câmpul oraşului, la sud de cimitirul Suseni, pentru a-şi desfăşura activitatea. (M.O.)

CERCUL COMERCIAL ŞI INDUSTRIAL DIN TÂRGOVIŞTE A fost înfiinţat în perioada antebelică, fiind o formă de organizaţie a negustorilor şi industriaşilor din oraş care acţionau pentru dezvoltarea vieţii economice a oraşului. Printre preşedinţii acestui cerc s-au numărat industriaşul Ioan Grigorescu şi omul politic Tache Atanasiu. În 1928 Ion I. Grigorescu, fiul industriaşului

Ioan Grigorescu, în calitate de preşedinte al Cercului, a intervenit să salveze economia oraşului, scăzând scontul Băncii Comerciale şi Industriale Târgovişte, la 16 %, fără comision. De asemenea, Tache Atanasiu a protestat împotriva mutării Târgului de Săptămână, ceea ce a dus la diminuarea membrilor societăţii. (G.T./ C.V.)

CERCUL DE LECTURĂ A fost constituit de Mihalache Drăghiceanu, primul institutor public în Târgovişte. „Cercul” şi-a ținut întâlnirile timp de un deceniu (1855-1865) în casa acestuia. Se organizau „seri literare” la care participau fraţii Ion, Costică şi Cristache Fusea precum şi fraţii Nae şi Niţă Alexandrescu. Se citea din istoricii greci, dar şi din romancierii francezi, menţinându-se astfel viu interesul pentru literatură şi istorie. (V.P.)

CERCUL DIDACTIC Reuniunea institutorilor din oraşul Târgovişte, Cercul didactic s-a înfiinţat la 1 februarie 1901 şi răspundea necesităţilor de pregătire profesională şi întrajutorare, s-a ocupat şi cu strângerea de fonduri pentru organizarea cantinelor şcolare şi înfiinţarea de „Societăţi cooperative de credit şi economie” în şcoli. Coordonat de institutorul D.P. Condurăţeanu, a organizat şedinţe unde s-au discutat teme cu problematică majoră orientată spre noile direcţii ale învăţământului românesc. În activitatea sa, cercul a căutat permanent soluţii pentru ca să fie eficient, iar după 1906 s-au introdus şi lecţii practice. Anul 1908 a adus o schimbare importantă, la conferinţele cercului puteau participa şi alte persoane, fără legătură cu şcoala, astfel cercul căpăta caracter de cămin cultural. (M.O.)

CERCUL MESERIAŞILOR. UNIUNEA MICILOR INDUSTRIAŞI ŞI MESERIAŞI DIN ORAŞUL TÂRGOVIŞTE (1930) Începutul acestei societăţi îşi are originile în societăţile „Internaţionala” şi „Cercul meseriaşilor dâmboviţeni” reorganizate în 1919, al căror preşedinte era Costică Cernat. În 1921 Societatea protesta împotriva legii impozitelor care apăsa pe micii industriaşi, patroni şi lucrători. Printre protestatari apar Jorj A. Herman, Ion Stănescu, I. Romanescu, N. Constantinescu Burghilă, Alexandru Georgescu. Printre obiectivele societăţii se numărau lupta împotriva concurenţei, eliminarea muncii clandestine, interzicerea efectuării de lucrări particulare de către şcolile de meserii. De asemenea, societatea milita şi pentru reprezentarea ei în consiliul de administraţie al Casei de Asigurări Târgovişte. (G.T./ C.V.)

CERCUL MILITAR Instituţie de cultură şi de educaţie a Garnizoanei Târgovişte. Înainte de al Doilea Război Mondial a fost precedat de Cercul Militar al Ofiţerilor şi Cercul Militar al Subofiţerilor. În perioada

postbelică a funcţionat sub denumirea de Casa Armatei şi Clubul „Gloria” şi a fost găzduit în clădirea fostului Comandament al Diviziei a III-a, clădire cedată din 1977 Întreprinderii de Utilaj Petrolier, cu destinaţia club muncitoresc. Din acel an funcţionează în clădirea fostei Case de Cultură a Municipiului Târgovişte. Prin Ordinul General al Ministrului Apărării Naţionale nr. 13, la 1 ianuarie 1991 este reînfiinţat Cercul Militar al Garnizoanei Târgovişte, aproape două decenii fiindu-i şef col.(r) Emil-Cornel Petrescu. Până la revoluţia din decembrie 1989, şefi ai acestei instituţii militare au fost colonelii Dan Barbu, Gheorghe Şerban, Gheorghe Alexe, locotenent-colonelul Ion Marinescu şi Ionel Stoica. Remarcabilă, după revoluţie, activitatea Cercului Militar a fost ilustrată de spectacolele formaţiei de teatru „Replica” (regizori: Nicolae Constantinescu, Emil-Cornel Petrescu), care şi-a adjudecat numeroase premii la mari festivaluri militare şi civile, de existenţa Cenaclului literar „Vasile Cârlova” (preşedinte: George Coandă), de organizarea – în premieră naţională – sub auspiciile Ministerului Apărării Naţionale şi Garnizoanei Târgovişte a sesiunii de comunicări ştiinţifice „Orizont militar românesc la Târgovişte” (iniţiatori: George Coandă, Emil-Cornel Petrescu) sau de găzduirea câtorva secţiuni ale celui de-al XXII-lea Congres Internaţional al Academiei Americano-Române de Arte şi Ştiinţe din SUA. În Cercul Militar îşi au sediile filialele dâmboviţene ale Uniunii Naţionale a Veteranilor de Război, Asociaţiei Naţionale a Cadrelor Militare în Rezervă şi Retrageră şi Asociaţiei Naţionale „Cultul Eroilor”. (G.C.)

CERNICA, mare vornic (1575 – a. august 1645) A fost căsătorit cu Chiajna din Săruleşti. A fost alături de Mihai Viteazul şi Radu Şerban, în timpul căruia a ocupat funcţia de mare vornic (1602-1610) şi mare logofăt (1611). La Târgovişte stăpânea „un loc de casă şi o pivniţă echivalată la 80 de galbeni”. (M.O.)

CETATEA POPŞA S-a aflat situată pe malul stâng al lalomiţei, în imediata apropiere a Târgoviştei. A fost construită de armata cruciată condusă de Sigismund Bathory, în vederea asedierii reşedinţei domneşti, aici depozitându-se muniţia necesară tunurilor de asediu (s-au descoperit 150 de ghiulele confecţionate din fier). (M.O.)

CETĂŢENI DE ONOARE 1994: Victor Isăceanu (general); 1996: Alexandru Ciorănescu (scriitor, istoric literar), Ion Crăciun (pictor, veteran de război), Mircea Georgescu (profesor emerit), Florea Oprea (profesor universitar doctor; rectorul Universităţii „Valahia”), Costache Olăreanu (scriitor), Dragoş Nicolae Oprea (cetăţean al Târgoviştei), Ion Palade (general), Toma Panţu (inginer), Nicolae Alexandru Scarlat (colonel; veteran de război), Theodor Stolojan (profesor universitar doctor; fost prim-ministru al României); 1997: Gică

Petrescu (artist liric); 2000: Ion Antonescu (mareșal al României, post mortem), Vasile Blendea (artist plastic, post mortem), Tony Bulandra (actor, post mortem), Ion Chiose (inginer, post mortem), Guy Commagnac (cetățean francez, post mortem), Magdalena Dumitrache (sportivă), Ionel Fernic (compozitor, post mortem), Alexandru George (scriitor), Benone Georgescu (medic, post mortem), Ionel Heruvim (general, post mortem), Ilie Ilașcu (economist, Republica Moldova), Ion Ilescu (președinte al României), Cezar Ivănescu (profesor, post mortem), Constantin Manolescu (profesor, post mortem), Corvin Parnia (preot paroh, post mortem), Gheorghe Pătrașcu (pictor, post mortem), Radu Petrescu (scriitor, post mortem), Mihai Popescu (actor, post mortem), Ioan N. Radu (profesor, maestru al sportului), Andreea Răducanu (sportivă), Ileana Sărăroiu (interpretă de muzică populară, post mortem), Cezar Spineanu (profesor; om politic, post mortem), Constantin Tzitzeclis (inginer, post mortem), Ion Vasiliu (publicist și regizor, post mortem); 2001: Adrian Năstase (profesor universitar doctor; prim-ministru al României), Corneliu Popescu (jurist, publicist, scriitor); 2002: Dr. Jean-Claude Attuel (profesor universitar doctor, decan, Franța), Valeria Bănulescu (profesor), George Coandă (jurnalist, scriitor, istoric), Aurel Codreanu (inginer), Valeriu Dumitrescu (profesor și dirijor, post mortem), Voicu Enăchescu (muzicolog), Ion Dincă-Hobaia (profesor și scriitor), Î.P.S. Dr. Nifon Mihăiță (Arhiepiscop al Târgoviștei), Mihai Gabriel Popescu (istoric și publicist), Ion Poșchină (inginer, post mortem), Dumitru Sanda (director, post mortem), Constantin Tănăsie (acționar); 2003: Arh. Pedro De Sousa Barreiro (primar al comunei Corbetta, Italia), Joseph Parpaillon (primar al orașului Orvault, Franța), Gheorghe Petre Bârlea (profesor universitar doctor), Marin-Petre Constantin (artist plastic), Cristina Calotescu (șahistă), Stanciu Cârpenaru (profesor universitar doctor), André Louisy (fost primar al orașului Orvault, Franța); 2005: Constantin Constantin (medic, post mortem), Yolanda Eminescu (profesor universitar doctor, post mortem), Alexandru Marinescu (medic), Vito Mastrovito (primarul localității Gioia de Cole, Italia), AS Radu Principe de Hohenzollern-Veringen, Pavel Stoicescu (profesor), Eugen Străjescu (medic, post mortem), Constantin Ionescu-Tîrgoviște (profesor universitar doctor, membru corespondent al Academiei Române), Iulian Tudose (inginer, post mortem); 2006: Laura Stoica (interpret de muzică ușoară, post mortem); 2007: Laura Vasiliu (actriță), Lazăr Matei V. Petrescu (post mortem), Mișu Avanu (jurist, post mortem), Constantin Motoroiu (primar, post mortem), Ion Frățilă (primar), Ion Dobândă (medic), Victor Petrescu (istoric, bibliolog, ziarist); 2008: Bădica Stan (general), Ion Diaconu, Ioan Romanciuc, Iulian Furcoiu (primar), Pildner Jozsef (ziarist, post mortem), Gheorghe Zamfir (muzician), Rică Ungureanu (primar,

post mortem), Constantin Tănase (general); 2009: Sorana Mihaela Cârstea (tenismenă), Gheorghe Silvestru Dimancea (profesor), Sorin Săileanu (profesor); 2010: Ileană Sărăroiu (cântăreață, post mortem), Constantin Stroe (inginer); 2011: Elena Udrea (ministru), Gheorghe Popescu (sportiv), Sorin Băilă (medic). (M.S./G.C.)

CHEMAREA Organ al Frontului Național Democratic din județul Dâmbovița, Târgoviște, 19 noiembrie 1944 – mai 1949, cu apariție săptămânală. Director G. Popescu (nr. 4) apoi George Păun (de la nr. 67 din 23 februarie 1947). Redactor responsabil Gogu Popescu (nr. 5-6). D. Rădulescu (nr. 20-60). Numerele 16-19 menționează apariția sub îngrijirea unui comitet. De la nr. 20 și până la nr. 66 apare cu subtitlul „Organ popular de luptă democratică”. Edițiile speciale nr. 23 din septembrie 1945 și nr. 59 din 24 noiembrie 1946. Se mai menționează ca prim redactor Simion Staicu (nr. 67 din 23 februarie 1947). Având orientare de stânga publică articole, știri referitoare la reforma agrară, mobilizarea pentru război, știri despre trupele sovietice și cele românești, transformările economice și sociale ce se produceau în acele vremi. Numărul 10 din 11-18 martie 1944 dedică un articol eroului dâmbovițean căzut la datorie: „Eroul maior pandur Popescu Eremia a căzut la datorie”. (V.P.)

CHIARO, Antonio-Maria del (mijl. sec. XVII, Florența, Italia – ~1718) Secretar (1709-1716) al domnilor Țării Românești, Constantin Brâncoveanu (în timpul căruia a rezidat la Târgoviște), Ștefan Cantacuzino și Nicolae Mavrocordat. Autorul lucrării „Istoria delle moderne rivoluzioni della Vallachia con la descrizione del paese, natura, costumi, riti e religione degli abitanti” (tipărită la Veneția în 1718), lucrare cu caracter istorico-geografic în care sunt prezentate aspecte interesante cu privire la bogățiile, religia și habitatul locuitorilor Țării Românești, la legăturile comerciale ale statului muntean, precum și la vecinii acestuia. Opera sa are pentru Țara Românească aceeași însemnătate pe care o are „Descriptio Moldaviae” a lui Dimitrie Cantemir pentru Moldova. În cadrul ei autorul susține originea latină a românilor. Prieten apropiat al stolnicului Constantin Cantacuzino, va publica harta acestuia, sub numele „Indice Topografico del Principato di Valachia”. (A.Ș./M.O.)

CHINDIA Săptămânal independent care apare la Târgoviște între 26 iulie 1934 și 13 octombrie același an (în total 12 numere). Director Diac C. Andreescu-Colanu. Continuă ziarul „Kindia” (1878-1879), condus de G. Garbinu. În paginile sale s-au publicat poezii de I. D. Pietrari; articole și comentarii Gheorghe Mateescu, Preda Iamandi, Nedea Nicolae, Victor Brânduș precum și alte nume din rândul preoților, inginerilor și avocaților.

În numărul din 2 august, prin articolul „Răboj” se ia atitudine împotriva nazismului care era în ascensiune în Germania, ceea ce periclita de fapt „asupra liniştii întregii Europe”. (V.P.)

CHIOSE, Ion (1948, Dor Mărunt, Călăraşi – 2000, Târgovişte) Absolvent al Liceului din Lehliu (1966). Licenţiat al Facultăţii de Metalurgie din cadrul Institutului Politehnic Bucureşti (1971). Intreaga sa activitate profesională este legată de Combinatul de Oţeluri Speciale Târgovişte. A lucrat aici ca Inginer stagiar (1971-1974), Şef schimb Secţia OE 1 (1974-1976), Şef Secţie OE 1 (1976-1979), Director Uzina 1 (1979-1986), Director tehnic COST (1986-1990), Director general COST (1990 -1996), Director comercial COST (1996-2000). A cunoscut evoluţia unităţii de la stadiul de prime investiţii făcute aducându-şi contribuţia (în funcţie de postura în care s-a aflat pe scara ierarhică) până la momentul de apogeu al Combinatului (din punct de vedere al volumului de producţie şi al numărului de salariaţi). În perioada în care a fost Director general a deţinut şi funcţia de Preşedinte de onoare al Clubului Sportiv Muncitoresc „Oţelul” Târgovişte. Consiliul Local al Municipiului Târgovişte i-a decernat, în anul 2000, titlul de Cetăţean de onoare – post mortem. (A.B.)

CHIRAN, Alexandru (8.VII.1959, Glodeni, Dâmboviţa) Atlet. Legitimă la „Clubul Sportiv” Târgovişte (1976-1978), selecţionat de 3 ori în echipa naţională de juniori, medaliat cu aur şi argint la campionatele balcanice de juniori. Campion naţional de juniori. Ulterior plecării de la „CS” Târgovişte a fost legitimat la „Steaua” Bucureşti şi „Rapid” Bucureşti, perioadă (1979-1990) în care a fost selecţionat de 8 ori în echipa naţională de seniori, câştigând 3 medalii de aur, 1 de argint, 1 de bronz la campionatele balcanice precum şi 13 titluri de campion naţional de seniori. Recordurile personale: 1500 m (3.50.2, 1980); 5000 m (13.51.91, 1981); 10000 m (28.55.8, 1983); maraton (2.17.05, 1986). (A.B.)

CHIRIAŞII LUI VASILE LUPU Numeşte prin această metaforă, datorată publicistului I. G. Vasiliu, cercul literar-artistic constituit în deceniul patru al secolului trecut la clopotniţa Mănăstirii Stelea, unde se afla atelierul pictorului şi sculptorului Vasile Blendea. „Chiriaşii” lui Vasile Lupu erau poezii: Matei Alexandrescu, Ion Calboreanu, Iosif Dumitrescu-Pietrari, istoricul literar Ion Negoescu, publicistul I. G. Vasiliu, pictorii Vasile Blendea, Aurel Vasilescu, Eduard Săulescu, Bob Bulgaru. Se organizau şezători literare la „Sala de arme” şi în judeţ, unde erau invitaţi scriitori contemporani reprezentativi (printre aceştia Liviu Rebreanu, Gala Galaction, Victor Eftimiu, Cezar Petrescu, Victor Ion Popa, Ion Minulescu, Geo Bogza, Al. Philippide, Ionel Teodoreanu, Adrian Maniu, Mihail

Sebastian, I.C. Vissarion). Se citeau versuri, se comenta literatură şi artă, se organizau expoziţii. (V.P.)

CHIRIŢĂ, Adrian (6.V.1957, Târgovişte) Medic militar, epigramist, animator cultural. Absolvent al Şcolii Sanitare Postliceale (1976-1977) şi al Facultăţii de Medicină Militară Bucureşti (1983). Medic stagiar la Spitalul Militar Piteşti (1983-1986), apoi la Drobeta Turnu-Severin, Vânu Mare, Caracal. Din 1989 a lucrat la Dispensarul Policlinicii Militare din Târgovişte. Competenţă în homeopatie. În 1975 absolvă Şcoala Populară de Artă Târgovişte. Debut publicistic cu poezie în revista Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” Târgovişte (1973). Colaborează cu articole de specialitate, dar şi cu poezie, epigrame la „Medici militari”, „Viaţa medicală”, almanahuri. Membru al Societăţii Medicilor Scriitori şi Publiciştilor din România, din 1992. Autor al volumului de poezii „Vis-a-vis de vis” şi a unui de epigrame: „Bârfe neuronilor”. (V.P.)

CHIRIŢĂ, Elena (30.XI.1917, Suseni, Bilciureşti, Dâmboviţa – 8.III.1945, Arad) Eroină în al Doilea Război Mondial. Născută într-o familie de ţărani săraci, este nevoită să lucreze de la vârsta de 12 ani, ca slugă, apoi ca ucenic într-un atelier de croitorie. În 1941 a fost angajată ca îngrijitoare la spitalul militar din Târgovişte, apoi la spitale din Bucureşti şi Lipova. În sept.1944 solicită trimiterea pe front ca sanitar. Încadrată în Regimentul 96 Infanterie, luptă în linia întâi la Păuliş, primind gradul de caporal şi supranumele „fata de la Dâmboviţa”. Participă la Bătălia Tisei şi la luptele din estul Ungariei, fiind avansată sergent. La 1 ian.1945, la Forasmajor (lângă Budapesta), un proiectil îi fracturează ambele picioare şi este internată la un spital din Arad, unde se va stinge după două luni de suferinţă. A fost decorată post mortem cu Ordinul „Apărarea Patriei” şi înmormântată în Cimitirul Eroilor din Radna. (A.Ş./M.O.)

CHIRIŢĂ, Iulian (2.II.1967, Târgovişte) Fotbalist. Primul care i-a intuit calităţile de fotbalist şi l-a îndrumat la început de carieră a fost antrenorul Eugen Popescu, în 1981. Legitimări: Clubul Sportiv Târgovişte (1981-1988), Flacăra Moreni (1988-1990, Divizia „A”), FC Braşov (1990-1992, Divizia „A”, Liga 1), Rapid Bucureşti (1992-1996, Liga 1), FC Braşov (1996, Liga 1), Dinamo Bucureşti (1996-1998, Liga 1), FC Argeş Piteşti (1998, Liga 1), Chindia Târgovişte (1998-1999, Liga 2). A evoluat 10 sezoane (262 meciuri, 57 goluri) în Divizia „A” – Liga 1, pentru 5 formaţii diferite. A jucat într-o finală (pierdută) de Cupă a României (1994-1995, Rapid Bucureşti) şi a obţinut două locuri 3 în campionat (1995-1996, cu Rapid Bucureşti; 1996-1997, cu Dinamo Bucureşti). Într-un singur an calendaristic (1996) a jucat la 3 formaţii diferite de Liga 1 (Rapid Bucureşti, FC Braşov, Dinamo Bucureşti). În echipa naţională a României a debutat

pe 20 aprilie 1994 (3-0, cu Bolivia). Are 3 selecţii în prima reprezentativă a ţării. A făcut parte din lotul naţional participant la turneul final al Campionatului Mondial din 1994, SUA. A jucat 15 meciuri şi a înscris 3 goluri în cupele europene intercluburi. Pentru Târgovişte a evoluat numai în Divizia „B” (4 sezoane, 33 meciuri, 4 goluri). În ediţia 1998-1999 a Ligii 2 a îndeplinit, pentru scurt timp (9 etape), funcţia de antrenor principal al echipei Chindia Târgovişte. (A.B.)

CHIRIUC, Vasile (13.X.1939, Solca-Rădăuţi, Suceava) Absolvent al Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică din Bucureşti şi al cursurilor postuniversitare de la acelaşi institut. Se stabileşte în Târgovişte ocupând în sistemul culturii de masă funcţiile de: inspector la Comitetul Judeţean de Cultură şi Educaţie Socialistă, apoi, după 1990, consilier la Inspectoratul Judeţean pentru Cultură Dâmboviţa, şef al Secţiei culturale a Consiliului Judeţean al Sindicatelor Dâmboviţa, director al Casei de Cultură a Sindicatelor şi profesor la Şcoala Populară de Artă din Târgovişte. Se numără printre fondatorii Festivalului Naţional de literatură „Moştenirea Văcăreştilor”, Festivalului concurs de romane „Crizantema de aur” şi iniţiator al Festivalului de umor „Castigat ridendo mores”. Este premiant la creaţie al Festivalului „Crizantema de aur”; a fost decorat cu Ordinul „Meritul Cultural în grad de cavaler” şi i s-au acordat diplome de merit şi de excelenţă. A interpretat numeroase roluri pe scena Teatrului Popular „Tony Bulandra” din Târgovişte; componistic a creat pe versuri proprii, romane lansate pe scena Festivalului „Crizantema de aur”. (G.C.)

CHISAR, mare vornic (1545-1596) A fost membru în Sfatul domnesc, unde a îndeplinit funcţia de mare logofăt (1585-1586, 1589-1594, 1595-1596), mare vornic (1586-1589). A fost ucis de către Mihai Viteazul în 1594. În Târgovişte a avut case, care erau reprezentative, menţionate în 1587. (M.O.)

CICĂRLAN, Costache (1815-1875) Sub administraţia Guvernului Provizoriu de la 1848 a fost pus administrator al judeţului Dâmboviţa de către Heliade Rădulescu, drept răsplată pentru găzduire, deşi ştia că era un carierist lipsit de orice scrupule. (M.O.)

CIMITIRELE ORAŞULUI În cuprinsul oraşului existau patru cimitire ortodoxe, dintre care trei erau întreţinute de primărie. Cele trei cimitire existau încă din perioada anterioară şi se aflau în trei zone diferite ale oraşului: cimitirul „Simuleasa” spre sud, cimitirul „Central” spre vest şi cimitirul „Suseni” spre nord-vest. Mahalaua sârbească avea un cimitir propriu în jurul bisericii Sfântul Nifon, care era administrat de preot şi de Consiliul eparhial al bisericii. În afara acestor patru cimitire, în

Târgovişte au funcţionat un cimitir catolic şi unul mozaic, folosite de cele două comunităţi. (G.T./ C.V.)

CIMITIRUL CENTRAL Problema înfiinţării unui cimitir la marginea oraşului s-a pus cu mai multă stăruinţă de-abia în 1885, deşi legea interzicea îngroparea morţilor în curţile bisericilor fusese votată încă din 1869. Municipalityatea a organizat actualul cimitir central dar populaţia a opus rezistenţă în privinţa înhumării morţilor în noul loc de veci. De aceea, în 1887 s-a iniţiat construirea unei „săli de aşteptare, o cameră mortuară, alte două camere pentru diriginte şi conservarea actelor”. S-au luat măsuri pentru plantarea unor arbori ornamentali. Aici se păstrează monumentul funerar al istoricului Virgil Drăghiceanu (1879-1971), fost secretar al Comisiunii Monumentelor Istorice, precum şi mormântul criticului literar Raicu Ionescu-Rion (1872-1895). (G.T./ C.V.)

CIMITIRUL EROILOR Situat pe partea dreaptă în cartierului haltei CFR Teiş, cuprinde mormintele eroilor dâmboviţeni şi un monument închinat celor căzuţi în războiul antihitlerist. (G.T./ C.V.)

CINCĂ, Dumitru Este preşedinte al Comitetului Executiv al Sfatului Popular Târgovişte între 1951-1952. S-a remarcat prin comandarea unui studiu de sistematizare care analiza în mod estimativ dezvoltarea oraşului până în anii 1965-1970. Potrivit estimărilor preconizate, Târgoviştea urma să numere 60.000 de locuitori, iar spaţiul intravilan urma să aibă o suprafaţă de 600 ha. Parcurile şi spaţiile verzi urmau să aibă 60 de ha, iar dotările social-culturale se întindeau pe 60 ha. Numărul apartamentelor ajungea la 20.000 apartamente, iar densitatea medie era de 160 locuitori pe km², estimări care s-au dovedit în general realiste. A participat la inaugurarea unui pavilion care s-a construit la Spitalul Unificat şi a unui dispensar în cartierul Matei Voievod. Nu putem trece cu vederea prezenţa sa la darea în folosinţă a primului grup electrogen de 60 MW de la Doiceşti (10 august 1952). (M.O.)

CINEMATOGRAFUL A fost introdus încă din 1910 la iniţiativa lui Iorgu Lăzărescu în berăria sa din centrul oraşului. După terminarea războiului a devenit o prezenţă permanentă, cu o nouă organizare. În iulie 1919 vizionarea filmelor se desfăşura la Cinema „Central” în zilele de sâmbătă şi duminică, iniţiativa acestei reorganizări aparţinând lui Simon Marcus. La reuşita spectacolului contribuia şi orchestra militară. În 1920 Primăria avea în evidenţă două săli de cinema, „Elisée”, care funcţiona în sala Lăzărescu, aflat sub direcţia lui Dem. Ionescu-Scodra şi cinema „Sala de Arme”, iniţiator Simon Marcus. În anul următor (1921), din iniţiativa lui Florea Pârvulescu se mai înfiinţa un cinematograful la

„Café Chantant”, situat în strada Stelea. Reprezentând o inițiativă profitabilă, s-au căutat permanent soluții pentru a se îmbunătăți condițiile din sălile de spectacol. Fără ca numărul sălilor să crească, numele lor s-a schimbat permanent (sala Lăzărescu, Minerul – la Sala de Arme) și grădina de vară administrată de Simon Marcus. Cele două cinematografe au devenit puncte importante de interes și recreere, folosite de o întreagă generație. La 1935 funcționau tot două cinematografe, numite „Trianon”, administrator Mișu Gheller și „Scala” (fost Florida) situat pe strada Bărtianu nr. 15. (M.O.)

CINEMATOGRAFUL VICTORIA (str. Revoluției, nr. 13, 1908) Arhitect Francesco Venchiarutti. Construcție în stil neoromânesc, cu accesul principal pe strada Revoluției (modificat) și o altă ieșire situată pe partea de vest care păstrează ornamentele inițiale, cele două coloane și frontonul de deasupra ușii cu medalionul care conține anul construcției (1908). În interior mai păstrează decorația tavanului realizată în stil baroc cu motive vegetale. În 1912, în această casă, proprietarul Iorgu Th. Lăzărescu a deschis un cinematograful care prezenta filme ale celor mai renumite case de producție din Paris. Regele Carol I și prințul Ferdinand veniți la manevrele militare din 1909, însoțiți de comandantul Diviziei, generalul Cico și primarul Vasilache Dumitrescu au fost primiți de proprietar în această casă, unde pe atunci exista o berărie. Tot aici a mai funcționat și o sală de spectacole. În prezent funcționează Aula Universității „Valahia”. (G.T./ C.V./M.O.)

CIORNEI, Nicu Avocat, publicist și om politic, nume reprezentativ pentru Partidul Național Democrat (N. Iorga), membru în conducerea județeană și apoi lider al partidului în județul Dâmbovița. În timpul guvernului Iorga (1931-1932) a deținut funcția de prefect al județului și președinte al Comisiei interimare județene. A colaborat cu articole interesante la presa locală: „Dâmbovița” (1922-1923), „Dâmbovița nouă” (1931-1936). Prefectul Nicu Ciornei, cu sprijinul parlamentarilor de Dâmbovița s-a implicat în rezolvarea unor probleme sociale presante (salarii, pensii etc.). Membru în Consiliul de Colaborare al Prefecturii (1941-1944), ca reprezentant al intelectualității dâmbovițene. (M.C.)

CIOROGĂRLEANU, Ghioca (1625-1675) S-a ocupat cu negustoria în timpul domniei lui Matei Basarab, pentru ca să ajungă în sfatul domnesc mare șetrar (1652-1656). La Târgoviște a avut o casă cu pivniță de piatră și curtea îngărdită cu bolovani. (M.O.)

CIȘMELELE ORAȘULUI ÎN PERIOADA MEDIEVALĂ Prima fântână cunoscută a fost construită la Curtea Domnească, în fața porții Palatului Domnesc, de către Petru Cercel. Aceasta era alimentată cu apă

de la un izvor aflat la o departare de 4 mile de oraș, adusă prin tuburi din brad. Fântâna din dreptul Mitropoliei era menționată în vremea domniei lui Radu Leon (1664-1669). În 1713 este menționată refacerea fântânii vechi aflate pe râul Ialomița, care avea un izvor „mare și bun de apă”. Fântâna din apropierea orașului a fost reparată de Grigore Greceanu vel ban în 1774. În epoca Regulamentară, în Târgul din Afară a existat o cișmea făcută după modelul celei de la Mitropolie constând în protejarea olanelor cu o boltă de cărămidă. În 1847 s-au construit trei cișmele în oraș, utilizându-se 10500 lei dați de vistiernicul Scarlat Protopopescu, la care mitropolitul a mai adăugat 4500 lei. Cu această ocazie s-a încheiat un contract cu postelnicul Gheorghe Sturza, care prevedea reconstruirea cișmelei vechi din Târgul din Afară, o cișmea nouă la biserica Lemnului, a treia la Mitropolie pe locul celei vechi, iar a patra fântână era reconstruită în apropierea bisericii Târgului, în fața uliței. Aceste cișmele erau alimentate cu apă din Teiș, adusă prin olane de lut ars protejate de o boltă de cărămidă. La fiecare cișmea se prevedea așezarea unor jgheaburi de piatră pentru scurgerea apei, care era condusă apoi pe canale din scânduri groase de brad pentru evacuarea apei și a nu face „potmol” în fața cișmelelor. În anul 1849 cișmelele construite nu mai funcționau fiindcă se stricaseră multe olane din conducta de alimentare, punându-se problema refacerii acestora în 1851. Aceste cișmele au dispărut cu timpul. (G.T./ C.V.)

CIUGLEA, Gheorghe Profesor și om politic. Eminent profesor la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu”. La începutul secolului al XX-lea este atras de ideile țărăniste și devine un susținător activ al acestora. Este prezent pe 13 decembrie 1918 la Târgoviște, alături de preotul Alexandru Dolinescu și Cezar Spineanu la constituirea Partidului Țărănesc din județul Dâmbovița. Despre acest eveniment, Calendarul Partidului Țărănesc dâmbovițean scria: „Acești cetățeni minunați, mai luminați decât noi, cu toate că nu erau din județ, au primit ideea Partidului Țărănesc ca o sfântă împărtaşanie. Și-au pornit lupta fără condiții”. Străbate județul, răspândește obiectivele noului partid și atrage aderenți, devenind un nume cunoscut și respectat. În anul 1919 este ales în conducerea centrală a Partidului Țărănesc alături de Cezar Spineanu și Ștefan Cercel. Participă la dezbaterile din Consiliul general privind organizarea primelor alegeri parlamentare din România pe baza votului universal. Are merite în afirmarea și consolidarea pe scena politică a Partidului Țărănesc. (M.C.)

CIULEI, Tomiță/Tibi (4.VII.1969, Târgoviște) Urmează Liceul (azi, Colegiu) „Ion Ghica” din Târgoviște și își ia licența la Facultatea de Filozofie de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, tot aici

obţinând şi titlul de doctor în ştiinţe umaniste (filosofie); studii postuniversitare de jurnalism şi academice în ştiinţele comunicării la Universitatea Bucureşti. Profesor la Colegiul „Ion Ghica” şi cadru didactic (asistent, lector, conferenţiar, şef de catedră, secretar ştiinţific) la Facultatea de Ştiinţe Juridice, Sociale şi Politice, preşedinte de comisie în Senatul Universităţii „Valahia” din Târgovişte. Intră în domeniul presei în 1996 la Radio „Contact” din Iaşi (realizator emisiuni), apoi în Târgovişte la Radio „D” (director de program), Radio Puls FM (fondator; director general), Radio Minisat (director general), Televiziunea Târgovişte/ TTV (realizator; director). Publică lucrări (volume, studii, articole) de filosofie pe teme de comunicare. (G.C.)

CIUPITU, Petrea (18.V.1939, Şuteşti, Brăila) Profesor, eseist, publicist. Studii gimnaziale în comuna natală, apoi cele liceale la Brăila (1956). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Universităţii din Bucureşti (1963). De la absolvire, profesor de limba şi literatura română în comuna natală apoi la Pietroşiţa, Dragomireşti (Decindeni), Răzvad (Gorgota), Fieni, Târgovişte, din judeţul Dâmboviţa. Inspector şcolar de specialitate la Inspectoratul Şcolar al judeţului Dâmboviţa (1966-1996). A îndrumat revistele şcolare: „Mărgăritărele” (Dragomireşti-Decindeni), „Dor călător” (Răzvad-Gorgota), „Univers duos” (Fieni). Între 1999-2001 face parte din redacţia ziarului „Realitatea dâmboviţeană” pentru pagina de cultură-învăţământ. Colaborează la revista „Opinii pedagogice” şi la „Impact” cu o serie de articole despre Mihai Eminescu, orientate spre valorizarea spirituală religioasă a operei sale în versuri şi proză. Tot aici articole, opinii, recenzii, versuri. Debut editorial cu „Reverberaţii eminesciene” (2007) urmat de „Remedii creştine pentru lumea de azi” (2008), „Ne cheamă cerul” (versuri, 2008), „Calea cea strâmtă” (2008, eseuri despre întemeierea hristocentrică a fiinţei umane), „Cercul – Aflarea centrului său” (vol. I, II, 2010). (V.P.)

CÎRSTINA, Ovidiu (9.IX.1973, Morteni, Dâmboviţa) Absolvent al Liceului Teoretic „Vladimir Streinu” din Găeşti şi al Facultăţii de Ştiinţe Umaniste – specializarea istorie-arheologie – a Universităţii „Valahia” din Târgovişte, tot aici urmând studii de masterat şi obţinând doctoratul în istorie. Urmează stagii de pregătire la Universitatea din Liège (Belgia) şi Maison de Culture du Monde (Franţa). Este atestat arheolog specialist, expert în arheologie şi în muzeologie generală de către Ministerul Culturii şi Patrimoniului Naţional. În prezent este directorul Complexului Naţional Muzeal „Curtea Domnească” din Târgovişte şi cadru didactic asociat la Facultatea de Ştiinţe şi Arte a Universităţii „Valahia”. Unic autor şi coautor a numeroase lucrări vizând paleomediul; repertoriul arheologic al judeţului Dâmboviţa; tehnologii preliminare din situl paleolic

de la Lapoş; arta mobilă paleolitică; cronostratigrafia paleoliticului superior; „Atlasul istoric al oraşelor din România” ş.a. I s-a conferit Premiul „Emil Condurachi” (2006) de către Ministerul Culturii şi Cultelor pentru proiectul „Omul pietrei cioplite. Aspecte ale evoluţiei umane”. (G.C.)

CLAS BRORSSON RALAMB (1622-1698) Apreciat şi sprijinit de cancelarul Suediei, Axel Oxenstierna, tânărul suedez a activat de timpuriu în diplomatie, a scris o valoroasă lucrare juridică, a fost făcut baron, membru al Parlamentului Suediei şi a ocupat funcţii înalte. În 1657, regele Suediei, Carol al X-lea, Gustav, l-a trimis într-o misiune la Constantinopol. În 1679 îşi publică însemnările de călătorie, în care fac referiri la Ţara Românească şi la Târgovişte, unde, mărturiseşte că a ajuns la 26 aprilie 1657. În relatarea sa este făcută unica menţiune cunoscută despre interioarele palatului domnesc. Încăperile principale aveau pereţii tapisaţi cu stofe sau mătăsuri de Damasc şi geamuri de sticlă, spre deosebire de celelalte prin care trecuse, opt sau nouă la număr care nu aveau astfel de tapiserii şi la ferestre aveau hârtie. Ralamb spune că „a fost primit în audienţă de domn cu pompă deosebită. La audienţă se afla lume multă, mai toţi boierii, unii îmbrăcaţi în blănuri de jder şi de râs!”. Referindu-se la Curtea Domnească vorbeşte despre grădinile domneşti, unde domnul organizează o recepţie în cinstea oaspetelui, a doua zi după audienţă. Grădinile aveau o poartă dinspre stradă, alta decât poarta prin care se intra în ele din Curtea Domnească, aflată pe latura de est a incintei, existentă şi azi. Până la această poartă invitatul a venit cu trăsura. Evident că grădinile domneşti aveau o împrejmuire, de vreme ce aveau o poartă. Lipsa cercetărilor face ca singurele date în această privinţă să fie cele furnizate de Ralamb. Al doilea element din secţiunea despre grădinile domneşti este chioşcul, sau foisorul, unde s-a desfăşurat recepţia şi despre care autorul însemnării nu dă alte date. Acesta este altul decât cel construit de către Constantin Brâncoveanu. Este posibil ca acest chioşc sau foisor să fie cel zidit de ctitorul grădinilor, domnitorul Petru Cercel, dar, şi de Matei Basarab. (C.I.)

CLASĂ CU PROFIL „EDUCAŢIE FIZICĂ” La 15 septembrie 1951 în cadrul Şcolii Pedagogice de Fete Târgovişte a fost înfiinţată o clasă cu profil „educaţie fizică”. Este prima de acest gen din istoria învăţământului dâmboviţean (şi a doua din ţară). În cei 6 ani cât a funcţionat aici s-au pregătit pentru viitoarea lor carieră 4 promoţii de profesoare de educaţie fizică care mai apoi, în marea lor majoritate, au instruit cu abnegaţie, profesionalism şi bune rezultate în domeniul sportului mii de elevi din şcolile târgoviştene sau din zonele apropiate arealului dâmboviţean. (A.B.)

CLERUL DÂMBOVIŢEI Apare lunar ca organ al Asociaţiei preoţilor din judeţul Dâmboviţa, în perioadele 1921-1934 şi 1936-1943. Are redacţia la Glodeni, apoi la Târgovişte. Sub redacţia unui comitet director, redactor responsabil, preot N. Popescu din Glodeni. Este tipărită la Tipografia „Viitorul” Petre C. Popescu din Târgovişte (pentru intervalul de timp 9 octombrie 1921 – 15 aprilie 1925). În perioada războiului apare sporadic. Întălmim articole ca „Atenţie la ostaşii care vin”, „Războiul sfânt” (sept. 1941), „Războiul sfânt” (nr. 2), „Flori de pe front”, închinare faptelor de arme ale târgoviştenilor pe frontul de Răsărit. Într-unul din numere (15 octombrie 1927) se arată că dorinţa preoţilor era să devină „un corp viu, activ, pătruns de un fenomen nou”, aceasta fiind menirea ei în viaţa târgovişteană. (V.P.)

CLIMA TÂRGOVIŞTEI Aşezarea Târgoviştei este caracterizată de un microclimat specific urban, cu ierni blânde, uneori prea blânde, şi veri aproximativ răcoroase, temperatura medie anuală fiind de +9,9°C, chiar şi cu excepţia unor ierni mai geroase şi veri mai călduroase în ultimii ani, izoterma de +10°C traversând Câmpia Întăită a Târgoviştei de la vest spre est. În sezonul rece, temperatura medie este de -2 ÷ -3°C, iar în sezonul cald media se ridică la +21 ÷ +22°C. În ultimele două decenii s-a manifestat o curioasă tendinţă de încălzire a atmosferei cu o valoare de 0,7°C, pe fondul încălzirii globale a planetei, datorită circulaţiei slabe a aerului, frecvent se produc inversiuni de temperatură. În iernile anilor 1936 şi 1996, temperaturile medii ale lunii ianuarie au înregistrat valori de 3,5°C, respectiv 4,9°C (abateri majore pozitive), ceea ce, în condiţii normale, temperatura medie a lunii ianuarie oscilează în jurul valorii de -2,5°C. O abatere majoră negativă a fost înregistrată în iarna anului 1942, când media lunii ianuarie a fost de -9,1°C. Şi în lunile de vară au fost înregistrare abateri termice mai mari cu 2-3°C (cazul lunii iulie a anilor 1936, 1946, 1953, 1966, 1985, 1996, 2000) sau cu 2-3°C mai mici, când în luna iulie au căzut ploi frecvente (cazul perioadelor 1969-1973 şi 1986-1996). Aerul cald, de origine tropicală, a generat zile tropicale cu valori cuprinse între 35-40°C, astfel că în ziua de 5 iulie 2000, la ora 16,30 s-a înregistrat maximum de temperatură în aer (39,1°C), iar a solului de 60,6°C. Valoarea amplitudinală termică de 20,8°C este caracteristica unui climat moderat, fără valori termice excesive. Datorită influenţei circulaţiei generale a atmosferei, dar şi a factorilor fizico-geografici locali, temperatura depăşeşte sau coboară anumite praguri în funcţie de care are loc fenomenul de îngheţ (cel mai timpuriu îngheţ poate avea loc în a doua decadă a lunii septembrie, iar cel mai târziu în prima decadă a lunii mai, ambele având efecte de calamitate). Numărul mediu al zilelor cu îngheţ este de aproximativ 180 pe an. La staţia meteo din Târgovişte, în intervalul 1976-1996,

umezeala relativă a aerului a fost înregistrată cu valori mai ridicate în lunile de iarnă (media 86%) şi mai coborâte în cele de primăvară (media fiind de 76%). Mediile anuale ale deficitului de saturaţie depăşesc 4,1 mb. În anul 1987, datorită unei secete prelungite pe parcursul verii, la Târgovişte s-a înregistrat un deficit de 11,0 mb. Nebulozitatea totală lunară înregistrată maximum în martie-aprilie – 6,6 zecimi, şi minim în lunile de vară – 3,8 zecimi. Maximul nebulozităţii inferioare se înregistrează în luna decembrie (4,6 zecimi), iar minimum în septembrie (2,3 zecimi). Numărul zilelor senine este în medie de 110-120/an, iar al celor acoperite de 120-140/an. Durata anuală medie de strălucire a Soarelui este de 1984 ore/an. În anii 1968 şi 1974, suma insolaţiei a fost de 2217 ore, respectiv 2200 ore/an, iar în 1976 şi 1984, s-a consumat 1905 ore, respectiv 1963 ore/an. În sezonul cald suma insolaţiei este de 1401 ore, iar în cel rece de 584 ore. Suma anuală a radiaţiei solare directe este de 824 kwh/mp, pe suprafeţe cu înclinaţie de 25°, respectiv de 835 kwh/mp pe o pantă de 35°. Suma anuală a radiaţiei difuze orizontale înregistrează valoarea de 636 kwh/mp, iar în plan înclinat de 620kwh/mp. Maximul radiaţiei difuze se realizează în luna mai, iar valoarea minimă lunară în luna decembrie. Valorile medii cele mai scăzute ale radiaţiei absorbite, de 1,6-2,1 kcal/cmp, se înregistrează în lunile decembrie-ianuarie, iar începând cu februarie-martie acestea cresc progresiv, maximum mediu fiind înregistrat în lunile iunie-iulie, aprox. 12,1-13,8 kcal/cmp, după care aceste valori scad treptat până în perioada solstiţiului, imprimând Târgoviştei un regim caloric cu caracter local, factor generator de microclimat modificador. Cedările radiaţiei terestre de 40-50% au loc în timpul iernii, atingând valorile cele mai mari, iar vara, în lunile iulie-august, se înregistrează valorile cele mai mari ale radiaţiei efective (sub 20%), când din septembrie până în decembrie are loc o creştere progresivă. Anual, radiaţia terestră însumează 48 kcal/cmp. Advecţia maselor de aer generate de diferenţierile barometrice create în urma transformării energiei solare în energie termică, influenţează suprafaţa activă de contact, astfel că dealurile înconjurătoare Târgoviştei formează un scut de protecţie în calea maselor de aer rece, polar, continental, fapt pentru care temperatura medie a aerului este mai ridicată, respectiv 2°C, necoborând, în general, nici în perioada rece a anului. Aflată la contactul cu dealurile carpatice, arealul târgoviştean beneficiază de o cantitate medie de precipitaţii de 600 mm/an, din care 30-60 mm se înregistrează în partea a doua a iernii (ianuarie-februarie) 50-150 mm în lunile mai-iunie şi 390 mm în perioada iunie-august (maximum pluviometric). În anul ploios 1979, suma precipitaţiilor a fost de 1015 mm/mp, iar în 1992, considerat an secetos, valoarea precipitaţiilor a fost cu puţin peste jumătatea sumei multianuale (53%, cazul a 11 ani secetoşi). Precipitaţiile

care ating sau depăşesc pragul de 30 mm/mp (pragul ce garantează rezerve substanţiale în sol), produce viituri pe lalomiţa, datorită scurgerii accentuate pe versanţii dealurilor învecinate, unde defrişarea nemiloasă a pădurilor permite declanşarea fenomenului respectiv. Ploile de cea mai mare intensitate cad în perioade de vară când se dezvoltă brusc nori convectivi sub formă de averse, iar ploile de intensitate redusă cad mai în tot anul în mod continuu. Din luna mai, cantităţile masive de precipitaţii în 24 ore înregistrează valori foarte mari, având ca efect colateral inundaţiile (cazul anilor: 1979, luna iunie, 119 mm/mp; 1924, luna august 96 mm/mp; 1924, 1 octombrie, 156 mm/mp – considerată „maximă-şoc”; 1981, 10 iunie, 108 mm/mp, când a plouat 3,2 ore). Datorită nucleelor de condensare aflate în suspensie şi o umiditate a aerului mai mică de 100%, numărul zilelor cu ceaţă de advecţie este de 50-55 zile, frecvenţa mai mare evidenţiindu-se în perioada octombrie – februarie. În dimineţile cu cer senin, datorită poluării industriale a oraşului, apar şi ceţurile de radiaţii. Numărul zilelor cu polei este în medie de 4-5 zile, cu excepţia anului 1963, când 12 zile au suportat acest fenomen climatic. În cazul advecţiei aerului umed, în condiţiile răcirilor radiative nocturne, pe timp ceţos şi vântos, iarna apare chiciura, în medie 2-3 zile, cu excepţia anilor 1942, 1954 şi 1963, când numărul zilelor cu chiciură a ajuns la 20. Pe fondul temperaturilor negative (-2, -3°C), a umezelii relative apropiată de saturaţie, mişcării turbulente a aerului, a cauzelor fizico-geografice locale, în timpul nopţilor senine, calme şi reci, pe obiectele din jur şi pe sol se depun cristale fire de gheaţă albicioasă, sub forma unor solzi, o adevărată splendoare argintiu-strălucitoare, brumele de toamnă, dar mai ales cele de primăvară cu efecte distrugătoare, păguboase pentru culturile legumicole şi pentru livezile cu pomi fructiferi. Hidrometeorul numit grindină, considerat un fenomen de risc, se formează în perioada caldă a anului, influenţat de insolaţie, prin accentuarea fenomenului de convecţie, fiind însoţit de averse, oraje şi vijelii. Acest hidrometeor se manifestă în intervalul mai-august, maximul fiind înregistrat în luna iunie cu 0,3 cazuri din totalul anual de 0,8 cazuri. Târgoviştea deţine recordul pe ţară când, în luna iunie a anului 1962, s-au înregistrat 20,4 ore cu fenomene de oraje într-o singură zi, de 8 ore mai mult faţă de durata medie în ore/zi cu oraje. Numărul maxim de oraje de 58, s-a înregistrat în anul 1954, iar cel mai mic număr de cazuri, de 17 în anul 1942. Fenomenul de rouă se înregistrează anual în peste 43 de nopţi, din februarie-martie şi până în noiembrie, cu evoluţia maximă în lunile iunie-octombrie, când atmosfera este calmă, cerul senin în cursul nopţii, temperatura solului mai mare de 1°C, pe fondul evaporaţiei şi a nebulozităţii nocturne mici, beneficiază pentru vegetaţie în perioadele cu umezeală deficitară. (V.C.)

CLIMATE LITERARE Publicaţie mensuală de cultură, apare în decembrie 2007 şi este subtitrată astfel: „Revista apare la Târgovişte şi o citesc toţi românii”; de la nr. 14 subtitrajul este schimbat în „Foaie pentru minte şi inimă, oablă şi neatârnată”, iar de la 24 octombrie 2009 în „Revistă literară şi de cultură românească”. Iniţiatorul/director: Ion Iancu Vale. Grup fondator (alături de iniţiator): Mircea Cotărţă, Sebastian Drăgan. Caseta redacţională este frecvent modificată. În diferite perioade: redactori-şefi Mircea Cotărţă, Grigore Grigore; redactori-şefi-adjuncţi Florea Turiac, Romulus Gandy Georgescu, Gheorghe Palel; seniori editori George Coandă, Tudor Cristea, Mihai Stan, Victor Petrescu, Victor Sterom, Florian Copcea, Al. Florin Ţenea, Florin Smarandache (SUA), Vasile Barbu (Serbia). A apărut sub câteva egide: Societatea Scriitorilor Târgovişteni, Uniunea Ziariştilor Profesionişti din România, Consiliul Judeţean Dâmboviţa. Sponsori: SC Maco ProdImpex SRL din Bucureşti şi Claudiu Duică. Rubrici nepermanente: „Poezia noastră cea de toate zilele”, „Academia poezilor”, „Medalion literar”, „Cronică literară”. (G.C.)

CLUBUL SPORTIV / „CS” Este un club sportiv de utilitate publică aflat în subordinea Autorităţii Naţionale pentru Sport şi Tineret. A fost înfiinţat pe 12 iulie 1972 în cadrul unui ceremonial la care au participat Anghel Alexe – preşedintele Consiliului Naţional pentru Educaţie Fizică şi Sport, Nicolae Tăbârcă – prim secretar al Comitetului Judeţean PCR Dâmboviţa, Constantin Motoroiu – prim secretar al Comitetului Municipal PCR Târgovişte. Ca preşedinte al Clubului Sportiv Târgovişte a fost numit Nicolae Dincă (concomitent deţinea şi funcţia de vicepreşedinte al Consiliului Judeţean pentru Educaţie Fizică şi Sport Dâmboviţa), iar ca preşedinte de onoare Constantin Motoroiu. Activitatea clubului s-a derulat în 4 secţii (atletism, fotbal, lupte, volei). Au fost practic preluate infrastructura, sportivii, antrenorii de la „Metalul” Târgovişte pentru secţiile fotbal (în acel moment echipa activa în divizia „B”) şi lupte (echipa participa la întrecerile diviziei „A”), similar procedându-se cu secţia volei (formaţia feminină „Sănătatea” Târgovişte care juca în divizia „B”). În decursul celor aproape 4 decenii de activitate au avut loc modificări în structura sportivă a clubului, fiind înfiinţate şi alte secţii sportive: tenis de masă (1983), box (1997), baschet (2007), tenis de câmp (2007), arte marţiale (2008). În prezent funcţionează 6 secţii (arte marţiale, atletism, baschet, box, lupte, tenis de câmp). În ceea ce priveşte infrastructura clubului aceasta este foarte săracă. În patrimoniul său se află pista de atletism şi un vestiar de 40 mp la Stadionul „Eugen Popescu”, un ring de box şi aparatură pentru atletica grea (box, lupte) montate în spaţii închiriate la Sala Polivalentă. La acestea s-ar putea adăuga terenul şi sala de lupte situate pe strada

Dr. Marinoiu (dacă va fi câştigat litigiul aflat pe rolul instanţelor judecătoreşti). De-a lungul timpului destinele clubului au fost conduse de foarte multe persoane. Este, probabil, din acest punct de vedere gruparea sportivă târgovişteană cu cel mai mare număr de conducători. În posturile de preşedinţi sau directori (generali, executivi, interimari, delegaţi etc.) s-au aflat Nicolae Dincă (1972), Gheorghe Rădulescu (1972-1983), Constantin Chiriţă (1983), Decebal Neagu (1984), Ion Grigore (1985), Ion Grecu (1986), Nicolae Dincă (1986), Constantin Ionescu (1987), Nicolae Toma (1987), Decebal Neagu (1988), Constantin Chiriţă (1988-1989), Ion Tănase (1989), Marin Olteanu (1990), Marcel Bănică (1990-1991), Constantin Tănase (1992-1993), Horia Focşeneanu (1994), Sandu Marin (1994-2005), Laurenţiu Popescu (2005-2010), Cornel Cornea (2010), Cornel Cornea jr. (2010), Ciprian Prisăcaru (2010 – în prezent). În cadrul clubului activează mai multe secţii.

Secţia Arte marţiale – karate Cea mai tânără secţie a clubului, înfiinţată în anul 2008. Antrenorul Ion Munteanu are în pregătire 30 de sportivi. Rezultatele obţinute de aceştia în 3 ani de activitate sunt impresionante (câteva zeci de medalii la campionatele naţionale de seniori, tineret, juniori, între care 11 titluri de campioni naţionali de seniori). Fără a diminua cu ceva din meritele antrenorului şi sportivilor trebuie precizat că această disciplină sportivă beneficiază de o conjunctură care permite obţinerea într-un singur sezon a unui număr foarte mare de trofee la campionatele naţionale. Ca atare şi cifrele de mai sus trebuie privite cu moderaţie. Principalii artizani ai acestor succese sunt Cristian Mihăeş, Adrian Munteanu, Bogdan Țifra, Andrei Ionescu, Andrei Ispas, Neculai Macovei, Daniel Dincă, Cosmin Şuhan, Gheorghe Totea, Octavian Pomârleanu, Flavius Vlădescu, Ionuţ Ciucă ş.a. în întrecerile masculine, respectiv Lavinia Olteanu, Ruxandra Bica, Alexandra Popoiag, Diana Dumitrescu, Bianca Pantazi ş.a. în cele feminine, toţi aceştia fiind multiplu medaliaţi la campionatele naţionale de seniori, tineret, juniori. Pe plan internaţional, la Campionatele Mondiale din 2008, a fost câştigată medalia de bronz la echipe (Mihăeş, Munteanu, Țifra), un titlu de campion european de tineret (2010, Țifra), 3 medalii de argint la campionatele mondiale de juniori (2008, Olteanu, Țifra, Ispas), o medalie de argint la campionatele europene de juniori (2010, Vlădescu), 2 titluri (Olteanu, Ispas), o medalie de argint (Olteanu) şi una de bronz (Ispas) la Campionatele Europene de Cadeţi din 2008. Şi în aceste cazuri aprecierile pozitive trebuie să fie însoţite de aceeaşi doză de moderaţie.

Secţia Atletism A fost (alături de lupte) secţia care a existat permanent în organigrama „CS-ului” de la momentul înfiinţării clubului şi până în prezent. Primul sportiv important din istoria acestei secţii a fost Alexandru Chiran (alergător pe distanţe lungi), campion

balcanic şi naţional de juniori. Venirea ca antrenori în cadrul clubului a profesorilor Eugen Răducănescu (a activat aici în perioada 1976-1986), Sandu Marin (peste 20 de ani în slujba acestui club, din care 11 a îndeplinit şi funcţia de director) şi Romi Goicea (cu jumătate de normă) a condus la obţinerea a numeroase succese concretizate în titluri şi medalii la campionatele balcanice de seniori şi juniori, campionatele naţionale de seniori, tineret, juniori, recorduri naţionale de tineret şi juniori, selecţii în echipa naţională, titluri de maestru al sportului etc. În acest context pot fi nominalizaţi sportivii Simona Bucur (campionă balcanică de seniori la ştafeta 4 × 100 m şi campioană naţională de seniori la 100 m, ambele titluri fiind obţinute în 1996), Georgeta Nazarie-Tutunaru (medaliată cu argint la campionatele balcanice de seniori), Diana-Mihaela Tudorache (triplu medaliată cu argint la campionatele balcanice de seniori, multiplu medaliată la campionatele naţionale de seniori, de 2 ori campioană naţională de tineret), Alina Proca (medaliată cu argint la campionatele balcanice de tineret şi juniori, multiplu medaliată la campionatele naţionale de seniori, campioană naţională de tineret, recordmană naţională de tineret), Cristina Vlăsceanu, Luminiţa Koch-Pintiliciuc, Adriana Zbanţ, Ştefania Oproiu (campioane balcanice de juniori). Tutunaru, Tudorache, Cr. Vlăsceanu şi Maria Vlăsceanu au evoluat de mai multe ori sub tricoul primei reprezentative a României, iar surorile Vlăsceanu, Koch, Zbanţ, Oproiu deţin clasificarea de maestre ale sportului. Şi după intrarea în mileniul trei s-a continuat cu succes politica dublurilor legitime (cu „CSŞ” Târgovişte şi „Telecom-Petrom” Slănic-Prahova), în cadrul cărora antrenorii Nicolae Guţoiu şi Gheorghe Muşat au activat cu jumătate de normă la „CS” şi au contribuit, prin succesele sportivilor pe care i-au pregătit la sporirea „zestrei” de medalii a secţiei de atletism. Nominalizăm aici pe Marina-Cătălina Oprea (alergătoare pe distanţe medii) campioană europeană de junioare (2003, 2000 m obstacole; 2004, cros echipe), campioană balcanică de junioare, multiplu medaliată la campionatele naţionale de seniori, tineret, juniori, recordmană naţională de juniori) şi pe George-Daniel Preda, alergător de semifond (medaliat cu argint la campionatele balcanice de juniori; de 10 ori campion naţional – 2 la seniori, 2 la tineret, 6 la juniori; recordman naţional de juniori; de 5 ori selecţionat în prima reprezentativă a României). Actualmente destinele secţiei de atletism ale „CS” Târgovişte sunt conduse de antrenorul Desdemona Banu (sprijinită, cu jumătate de normă de N. Guţoiu şi Gh. Muşat). George-Daniel Preda este „omul momentului” iar speranţele de viitor sunt întruchipate de Georgiana-Nicoleta Peneş (medaliată cu argint la campionatele balcanice de juniori II) şi Sorina Dănăilă-Bobeică (componentă a lotului României care v-a participa la campionatele mondiale de juniori II).

Secţia Baschet A început să funcţioneze în anul 2007 având ca antrenor pe Valerian Ioan. În acelaşi moment a intrat în vigoare un parteneriat cu „Baschet Club” Târgovişte (echipă masculină care promovase în divizia „A” şi cu „CSS” Târgovişte (formaţia masculină de juniori I care participa la campionatul naţional al juniorilor şi şcolarilor). „BC-CS-Gresiloft” Târgovişte (la care au activat ca antrenori Tudor Costescu şi Cătălin Tănase şi în rândurile căreia au evoluat jucători sârbi, americani, bulgari etc. dar şi localnici precum Marius Dobă, Dragoş Pană, Dragoş Andrei, Alexandru Mihuţi ş.a.) a evoluat mulţumitor timp de două sezoane (2007-2009) pe prima scenă a baschetului masculin românesc nefiind în postura de a retrograda. Cu toate acestea în vara anului 2009, din motive de ordin financiar, a renunţat să mai participe la întrecerile diviziei „A” cedând locul său unei alte formaţii. În iunie 2009 doi componenţi ai echipei târgoviştene (D. Andrei şi Al. Mihuţi) au făcut parte din reprezentativa României participantă la Jocurile Mondiale Universitare de la Belgrad. Începând cu sezonul 2009-2010 echipa „CSS-CS” (antrenor Valerian Ioan) joacă în divizia „B”.

Secţia Box Apare în cadrul clubului în 1997, funcţionând ca atare şi în prezent. Principalele succese se datorează sportivilor Ion Muşat (medaliat cu bronz la campionatele naţionale de seniori), Vasile Purice, Ion Muşat, Florin Udrea (medaliaţi la campionatele naţionale de tineret), Valentin Neacşu (campion naţional de juniori, participant la campionatele mondiale de juniori), precum şi celui care i-a pregătit, antrenorul Gheorghe Radu.

Secţia Lupte A funcţionează la „CS” încă din momentul înfiinţării acestuia. „Zestrea” cu care s-a pornit (sportivi, antrenori şi bază materială) – preluată de la „Metalul” Târgovişte – a fost consistentă. Antrenorul Seidamed Azizi a reuşit să menţină echipa de lupte libere an de an între primele 6 formaţii de divizia „A” (medalie de bronz la campionatele naţionale pe echipe din 1973), iar în plan individual să asigure plasarea unor sportivi între medaliaţi campionatelor naţionale de seniori sau juniori şi, uneori, chiar la campionatele balcanice. În această postură s-au aflat, între alţii, campionii naţionali de seniori Florin Neicev (1973, categ. 68 kg.) şi Gheorghe Ioana (1982, categ. 74 kg.), medaliaţi la campionatele naţionale de seniori (Ion Iatagan, Teodor Pătraşcu, Ştefan Grigoraş, Petre Tarbă, Ionel Baci, Constantin Damaschin, Mirel Olteanu, Aurel Panait). La nivelul juniorilor (unde antrenorul S. Azizi avea ca secunzi pe I. Iatagan, P. Tarbă, Şt. Grigoraş) succesele au fost mai consistente. Constantin Ciucioiu, Marcel Truşcă, Ionel Baci au fost medaliaţi la campionatele balcanice, în timp ce la campionatele naţionale Anton Țârlea, Ion Anghel, Aurel Panait, Marian Bărgăoanu, Vasile Moraru, Ionel Baci, Marcel Truşcă au intrat în posesia titlului, iar Constantin Damaschin, Constantin

Ciucioiu, Vasile Bungete, Florin Badea, Marian Grebluş ş.a. au fost medaliaţi cu argint sau bronz. După decembrie 1989, antrenorul Azizi (cel care introdusese luptele în perimetrul sportului târgoviştean în urmă cu aproape 3 decenii) s-a pensionat dar activitatea secţiei a continuat la aceleaşi cote prin munca (din postura de antrenori) a foştilor săi elevi Ştefan Grigoraş, Marian Grebluş, Cornel Cornea care au introdus în circuitul naţional al acestui sport nume importante precum Alexandru Ôtvôş sau Codruţ Bostan, iar Gheorghită Ştefan (categ. 74 kg.) în 2007 având dublă legitimare „Rapid” Bucureşti + „CS” Târgovişte s-a situat pe locul 5 la campionatele mondiale de seniori şi pe 3 la campionatele naţionale de seniori. Începând cu anul 2000 s-a dat o mare atenţie pe plan local luptelor feminine şi în contextul colaborării excelente care a existat de-a lungul anilor între cluburile târgoviştene „CSS” şi „CS”, sub îndrumarea antrenorului Cornel Cornea s-au obţinut rezultate de prestigiu (inclusiv pe plan internaţional). Georgiana-Narcisa Paic a obţinut medalia de argint la campionatele europene de seniori (2011, categ. 59 kg.), Mihaela Sadoveanu-Panait şi Ana-Maria Paic-Ôtvôş (ambele având pe perioada junioratului dublă legitimare „CSS” + „CS” după care o dată cu trecerea la seniorat sunt legitimate numai la „CS” – lucru valabil şi în cazul G. Paic) au fost medaliaţi la campionatele mondiale şi campionatele europene de juniori. Cele 3 sportive au colecţionat pe plan intern o multitudine de trofee la campionatele naţionale (au împreună, numai la seniori, 16 titluri). Au mai fost medaliaţi la campionatele naţionale de seniori şi/sau juniori Maria Popescu, Adina Popescu, Larisa Grigore ş.a.

Secţia Fotbal A există în cadrul „CS-ului” în perioada 1972-1994. La momentul înfiinţării clubului a fost preluată echipa „Metalul” Târgovişte care activa în divizia „B”. S-a menţinut în acest eşalon până în vara anului 1977 când a promovat în divizia „A”. Ca antrenor era atunci Nicolae Proca iar din lotul care a reuşit promovarea au făcut parte, între alţii, portarul Mircea Stan şi jucătorii de câmp Dumitru Gheorghe, Ioan Ene, Florea Alexandru, Ion Pitaru, Constantin Tănase, Adrian Furnică, Decebal Neagu, Gheorghe Țătaru (II), Nicolae Kallo (II), Claudiu Sava ş.a. Cu acelaşi antrenor şi câteva implanturi în lot (portarii Narcis Coman, Gheorghe Voinea, Constantin Miia şi jucătorii de câmp Gheorghe Greaca, Nelu Isaia, Petre Marinescu, Nicolae Enache, Florin Grigore, Ioan Ştefănescu, Silviu Dumitrescu, Ilie Niculescu, Gheorghe Filipescu ş.a.) echipa a avut două ediţii reuşite în divizia „A” concretizate într-un loc 9 şi un loc 7 (cea mai bună clasare a unei formaţii târgoviştene pe prima scenă fotbalistică a ţării, în sezonul 1978-79). În noiembrie şi decembrie 1978 Narcis Coman, respectiv Florin Grigore, din postura de echipieri ai „CS-ului” au jucat în prima reprezentativă a României. Au fost primii fotbalişti legitimaţi la momentul respectiv

la un club târgoviştean care au evoluat în echipa naţională. N. Coman a fost desemnat în 1978 „Cel mai bun fotbalist roman al anului” distincţie rămasă până în prezent unicat în istoria fotbalului târgoviştean. În 1979 Fl. Grigore a făcut parte din reprezentativa studenţească a României medaliată cu bronz la Jocurile Mondiale Universitare din Mexic. Plecarea antrenorului Proca în vara anului 1979 s-a resimţit şi la finele anului competiţional următor „CS-ul” a retrogradat în divizia „B”. A revenit însă imediat în „A” având acum ca antrenor pe Ştefan Coidum şi beneficiind – în mare – de acelaşi nucleu de jucători (Voinea, Miia, Ene, Niculescu, Pitaru, S. Dumitrescu, Alexandru, Enache, Gheorghe, Filipescu, Greaca, Sava) cărora li s-au adăugat Dumitru Economu, Nicolae Dobrin, Iordan Eftimie, Mihai Margelatu, Viorel Radu, Octavian Popescu. Cu toate că au fost dese schimbări pe banca antrenorilor principali (Emerich Jenei, Gheorghe Ene, Constantin Rădulescu) s-a reuşit menţinerea echipei în divizia „A” două sezoane fără a avea emoţii prea mari în privinţa retrogradării. Deznodământul nefericit s-a produs în vara anului 1984 atunci când, pe fondul rotirii a trei antrenori principali într-un an competiţional, formaţia târgovişteană a coborât în cel de al doilea eşalon valoric al fotbalului românesc. Au urmat 8 sezoane cenuşii în divizia „B” după care în 1992 s-a mai coborât o treaptă, retrogradarea în „C” (acum „rebotezată” Liga 3). A evoluat aici încă două sezoane apoi, pe fondul modificărilor structurale petrecute şi în sport după decembrie 1989, echipa de fotbal a „CS-ului” a fost preluată de „Oţelul Universitatea” Târgovişte. Începând cu toamna anului 1994 (după 6 sezoane în care a evoluat în divizia „A”, 14 în „B” şi 2 în „C”) nu a mai existat secţie de fotbal în cadrul „Clubului Sportiv” Târgovişte.

Secţia Tenis de câmp A fost înfiinţată în anul 2007 prin preluarea de la „Metalul UPET” Târgovişte a întregului efectiv uman care activase aici (antrenorul Sorin Erlic şi sportivii legitimaţi). În perioada care a trecut de atunci până în prezent principalele succese în plan intern se datorează sportivilor Laurenţiu Erlic (multiplu medaliat cu argint şi bronz la campionatele naţionale de seniori), Sebastian Pădure (medaliat cu bronz la campionatele naţionale de juniori I), Ioana Poşircă, Alexandra Voicu şi Luana Dăuş (toate trei mediate la campionatele naţionale de juniori III). În ceea ce priveşte succesele în plan internaţional şi pe plan de „imagine” sportivul numărul 1 al clubului este Sorana Cârstea. A participat la Jocurile Olimpice de la Beijing (2008), a fost componentă a echipei României la întrecerile din „Fed Cup” (formaţii naţionale feminine) şi Cupa „Hopman” (echipe naţionale mixte) şi a ajuns la un moment dat (august 2009) pe locul 23 în ierarhia WTA. Din păcate lipsa ei de la competiţiile interne face ca „CS-ul” să rămână cu „beneficii” numai la capitolul notorietate. Este totuşi prea puţin.

Secţia Tenis de masă A existat în cadrul „CS-ului” în perioada 1983-2003. În spiritul „fair-play-ului” trebuie precizat că întreaga activitate s-a derulat în oraşul Titu, într-un parteneriat ce a funcţionat între Întreprinderea de Aparataj Electric (ulterior înlocuită de Întreprinderea de Electrozi Siderurgici) şi „Clubul Sportiv” Târgovişte. Prin strădaniile antrenorei Georgeta Radu timp de două decenii sute de copii au deprins aici tainele acestui sport, dintre care unii au ajuns la performanţe apreciable pe plan naţional. „Vârfurile” au fost Cristina Mardare şi Carmen Găgeatu care în anii de început ai ultimului deceniu ai secolului XX au câştigat medalii la campionatele naţionale de seniori şi titluri la campionatele naţionale de juniori. În aceeaşi perioadă de timp echipele de junioare 1, 2 şi 3 s-au situat permanent între primele 8 formaţii din ţară la campionatele naţionale pentru categoriile de vârstă respective.

Secţia Volei A fost secţia cu cel mai redus stagiul de activitate în cadrul „CS-ului”. La momentul înfiinţării clubului a fost preluată de către acesta formaţia feminină „Sănătatea” Târgovişte (care activa în divizia „B”). În componenţa acesteia s-au aflat câteva dintre gloriile voleiului târgoviştean, între care Elena Grigoriu-Matei, Ecaterina Stolojan – Rusen, Elena Alexandru-Dumitriu, Dolorica Niculescu-Popescu (toate cu stagii îndelungate de participare la campionatele diviziilor „A” sau „B”) precum şi câteva talentate tinere jucătoare provenite de la „Şcoala Sportivă” Târgovişte (Daniela Ologeanu, Marinela Moise ş.a.). Din păcate antrenorul (Constantin Costea) nu a avut tactul necesar pentru a face „sudura” între generaţii, motiv pentru care la scurtă vreme de la începerea competiţiei jucătoarele vârstnice (în fapt titularele) s-au retras în corpore. În asemenea condiţii majoritatea campionatului a fost dus cu o formaţie de junioare care a fost depăşită net de celelalte competitori, deznodământul neputând fi decât unul singur, retrogradarea. Mai mult decât atât echipa a fost imediat desfiinţată şi ca atare activitatea secţiei de volei în cadrul „CS-ului” se limitează la un singur sezon competiţional (1972-1973). (A.B.)

CLUBUL SPORTIV MUNCITORESC „OŢELUL”/CSM „OŢELUL” A fost înfiinţat la 1 ianuarie 1984 fiind în fapt continuatorul Asociaţiei Sportive „Oţelul” Târgovişte care a existat în perioada 1973-1983. În plus în structura noului creat club au fost incluse – din postura de unităţi aparţinând Ministerului Industriei Metalurgice (la fel ca şi COST.) – asociaţiile sportive „Oţelinox” Târgovişte şi CSŞ „Metalurgic” Târgovişte. Acestea au avut însă, până în 1990, un grad de independenţă destul de larg. În perioada 1984-1990 CSM „Oţelul” a funcţionat pe lângă Comitetul de Sindicat al Combinatului de Oţeluri Speciale Târgovişte cu 4 secţii de performanţă (judo, nivel olimpic; box, nivel internaţional; baschet şi volei, nivel naţional) şi 7 secţii sport de masă (atletism, fotbal,

handbal, oină, orientare turistică, tenis de câmp, tenis de masă). După 1990 a activat ca organizaţiei independente sub egida SC Oţelul SA şi s-a axat exclusiv pe sportul de performanţă, având secţii de baschet, box, fotbal, judo, volei. Timp de peste 11 ani (1984-1995), perioada cea mai bogată în succese a CSM „Oţelul” Târgovişte, funcţia de preşedinte a fost deţinută de Ilie Crăciunescu. Realizările clubului s-au datorat în mare măsură şi sprijinului concret acordat de unii dintre directorii generali ai Combinatului de Oţeluri Speciale Târgovişte (Victor Mihu, Mihail Curcubătă, Ion Chiose), directorii adjuncţi sau directorii de uzine (Alexe Bondoc, Crişan Panait, Nicolae Irimia), liderul de sindicat Florin Alexandrescu ş.a.

Secţia Atletism Antrenorul Ştefan Nae a reuşit să impună pe plan naţional câteva nume precum alergătorul de semifond Vasile Aldica şi maratonistul Gheorghe Grigorescu. Echipa de maraton – bărbaţi a intrat în posesia medaliei de argint la campionatele naţionale de tineret din 1988.

Secţia Baschet A fost reprezentat în cadrul clubului la momentul înfiinţării acestuia de „Oţelinox” Târgovişte cu o echipă masculină care juca în divizia „B”. Cinci ediţii de campionat a activat la acest nivel având ca antrenori pe Cornel Marinescu, Valerian Ioan, Dan Chircă, Dan Braşoveanu iar ca jucători, între alţii, pe Cornel Popescu, Radu Mirăuţă, Cornel Simescu, Stelian Păduraru, Mihai Banu, Valentin Oană, Sorin Niţă ş.a. A reuşit promovarea în divizia „A” în vara anului 1989 cu Valerian Ioan (principal) şi Virgil Ştefan (secund) pe banca tehnică, iar ca jucători cu Horia Păun, Lăzărică Vişan, Nelu Lefter, Emil Jerebie, Vasile Zdrenghia, Radu Armaziu, Cornel Tronaru, Iulian Necşeanu, Cornel Ciochină, Alexandru Anica, Dragoş Năstase, Alexandru Coroliu. A activat 2 ediţii de campionat în divizia „A” având ca antrenor pe V. Ioan iar lotul de jucători a fost completat cu Lucian Vasilică, Dragoş Gherasim, Bogdan Rădulescu, Cornel Alecu, Vasile Tace, Marin Marinache ş.a. O serie de componenţi ai echipei au fost selecţionaţi şi au jucat în naţionalele României de seniori (Păun, Lefter) sau de tineret (Păun, Gherasim, Alecu). În intervalul de timp în care a evoluat în diviziile „B” şi „A” problemele de ordin administrativ ale echipei masculine „Oţelinox” Târgovişte au fost rezolvate de Eugen Sanda şi Romi Stănculescu, coordonaţi de Radu Lazăr (directorul întreprinderii) şi Adrian Glăvan (preşedintele secţiei). După retrogradarea din divizia „A” (1991) echipa masculină de baschet a fost desfiinţată. Concomitent „Oţelinox” Târgovişte a preluat formaţia feminină Luceafărul Romlux Târgovişte care activa în divizia „B”. La sfârşitul sezonului 1991-1992 s-a reuşit promovarea în divizia „A” echipa având ca antrenor pe Decebal Păun iar în lot au fost, între altele, Dana Pantilin, Ana-Maria Ioniţă, Cristina Florescu ş.a. După o primă participare în divizia „A” (1992-1993) în care

s-a realizat obiectivul propus (menţinerea în primul eşalon valoric al baschetului feminin românesc) în ediţia următoare echipa joacă sub titulatura „Oţelul” Târgovişte. Locul de mijloc ocupat la sfârşitul campionatului nu a mulţumit conducerea clubului care a luat măsuri energice de revigorare. Au fost aduşi lângă echipă doi sponsori puternici (Doru Nedelcu şi Universitatea „Valahia”) iar ca antrenor a fost numit binecunoscutul Alexandru Moise (care se afla şi la conducerea tehnică a echipei naţionale). Lotul a fost completat cu unele dintre cele mai bune jucătoare române ale momentului (Magdalena Moise, Gabriela Şchiopu, Marilena Stocheci, Antoaneta Toma, surorile Maria şi Simona Mărgărit componente ale echipei naţionale) şi a fost înregimentată şi prima jucătoare străină (Iulia Râjova, Moldova). În asemenea condiţii două sezoane consecutive (1994-1996) titlul de campioană a României la baschet feminin a fost câştigat de Oţelul Universitatea Târgovişte. Au fost primele titluri din istoria sportului, la nivel de seniori, obţinute de o formaţie din Târgovişte. Din această postură echipa a jucat în Cupa Campionilor Europeni şi aceasta fiind o premieră pentru sportul târgoviştean. Din păcate, din motive de ordin economic, cei doi sponsori s-au retras, „ştacheta” nu a mai putu fi menţinută la acest nivel ridicat, iar antrenorul şi jucătoarele exponenţiale au plecat. În asemenea condiţii deşi au apărut noi sponsori (firmele Livas din Târgovişte şi Metaco din Bucureşti) echipa, sub noua denumire Oţelul Livas Metaco Târgovişte a avut două ediţii de campionat (1996-1998) mai slabe încheiate pe locurile 7, respectiv 3. În vara anului 1998 „Oţelul” s-a retras din această asocierie, formaţia fiind preluată în totalitate de sponsorul cipriot Ioanou Yannakis.

Secţia Box A fost cea mai longevivă dintre cele care au activat în cadrul CSM „Oţelul”. Este de fapt singura secţie care şi-a desfăşurat activitatea pe întreaga perioadă de existenţă a clubului (1984-2009, în ultimii 4 ani numindu-se însă Mechel). La „momentul zero” (1 ianuarie 1984) au fost preluate baza materială, sportivii şi antrenorii (Gheorghe Badiu, Nicu Tamaş) secţiei de box care exista, cu rezultate notabile, la fosta asociaţie sportivă „Oţelul” Târgovişte. Performanţele s-au menţinut la un nivel ridicat datorită prestaţiilor unor sportivi valoroşi precum Marin Vişan, Constantin Radu, Cezar Robu, Adrian Luca, Marian Badea (medaliaţi la campionatele naţionale de seniori), Gheorghe Stan, Gheorghe Pătulea, Cornel Florea, Marius Părvu, Vasile Tănase, Alexandru Stan, Cătălin Cristea ş.a. (medaliaţi la campionatele naţionale de juniori şi/sau tineret). „Şefii de promoţie” ai boxerilor care au activat la CSM „Oţelul” au fost Marin Vişan, antrenor Gheorghe Badiu (de 5 ori medaliat cu argint sau bronz la campionatele naţionale de seniori, selecţionat în echipa naţională participantă la campionatul balcanic de seniori) şi, mai ales, Adrian Luca, antrenor Nicu Tamaş. Luca este un adevărat

fenomen în boxul românesc. În cei 22 de ani de carieră sportivă (1988-2009) a activat în cadrul unui singur club, a avut acelaşi antrenor, s-a menţinut în limitele categoriilor de greutate 51-54 kg., a fost medaliat la toate categoriile de vârstă pentru care în ţara noastră se organizează campionate naţionale. Rarisimă în boxul românesc este performanţa sa ca timp de 13 ani consecutivi (1997-2009) să obţină medalii la campionatele naţionale de seniori (2 de aur, 2 de argint, 9 de bronz). A fost nevoit să se retragă din activitate la sfârşitul anului 2009 deoarece, pentru protecţia sportivilor, după împlinirea vârstei de 34 de ani Regulamentul Federaţiei Române de Box interzice acestora practicarea sportului de performanţă. Începând cu a doua jumătate a primului deceniu din mileniul III sunt de remarcat şi rezultatele sportivelor care practică boxul sub îndrumarea antrenorului Nicu Tamaş. Dintre acestea sunt de menţionat Gabriela Bold (medaliată cu bronz la campionatele europene de juniori, multiplă campioană naţională de seniori, tineret, juniori), Loredana Negoescu, Andreea-Mihaela Mihai, Carmen Neagoe (medaliate la campionatele naţionale de seniori şi/sau tineret).

Secţia Fotbal A existat ca secţie încadrată la categoria „sport de masă” de la momentul înfiinţării CSM „Oţelul”, în primii 10 ani de activitate nedepăşind stadiul campionatului judeţean. La 1 august 1994 a fuzionat cu FC Târgovişte (fostul CS Târgovişte), care la acel moment activa în divizia „C”, a fost atrasă ca sponsor Universitatea „Valahia”, iar noua echipă a primit numele de „Oţelul Universitatea” Târgovişte. Ca antrenor principal a fost numit Silviu Dumitrescu, iar ca secunzi Vasile Szilagyi (preparator fizic) şi Gheorghe Păsărică (portari). Lotul de jucători era alcătuit în marea lui majoritate din tineri târgovişteni sau proveniţi din localităţi dâmboviţene. Între aceştia s-au aflat, între alţii, portarul Cristian Igescu şi jucătorii de câmp Cosmin Becheanu, Remus Gâlmencea, Cristian Ţermure, Dan Mieluşică, Sorin Rădoi, Bogdan Liţă, Vasile Bârdeş, Cristian Bălaşa, Septimiu Burtescu, Marius Pietraru, Laurenţiu Reghenkampf ş.a. După un parcurs foarte bun echipa târgovişteană a câştigat seria din care a făcut parte şi a promovat, în vara anului 1995, în divizia „B”. Având aceeaşi conducere tehnică şi, în cea mai mare parte acelaşi lot de jucători, la finalul sezonului următor (1995-1996) formaţia târgovişteană a promovat în divizia „A”. Principalii nou veniţi au fost portarul Cosmin Lunescu, jucătorii de câmp Adrian Bogoi, Răzvan Toboşaru, Romică Zamfir (şi aceştia tot dâmboviţeni), Cătălin Hâldan şi Cezar Dinu (împrumutaţi de la Dinamo Bucureşti) dar ultimii doi au fost folosiţi numai în tur după care au fost rechemaţi la echipa-mamă. Având o evoluţie impecabilă formaţia târgovişteană a promovat în Divizia Naţională (noua denumire a diviziei „A”). După numai doi ani petrecuţi sub patronajul CSM

„Oţelul” (încheiaţi cu două promovări succesive, în „B” şi „A”, caz unic în fotbalul târgoviştean) această echipă şi-a schimbat acţionariatul în vara anului 1996. De aici a început şi „căderea” ei dar aceasta intră în palmaresul altora.

Secţia Handbal A activat în cadrul clubului prin intermediul echipei masculine CSS „Metalurgic” (antrenor Gabriel Nicolin). Formaţia a participat mai multe ediţii în divizia naţională a juniorilor şi şcolarilor.

Secţia Judo A funcţionat începând cu anul 1984. A preluat de la fosta asociaţie sportivă „Oţelul” activul şi pasivul existente aici (antrenorii Constantin Sauciuc şi Wilson Grecu, instructorii sportivi Vasile Gorghescu şi Ilie Torcică; baza materială; 70 sportivi legitimaţi, dintre care 2 de clasă internaţională). La acel moment (lucru continuat până în 1990) a existat o colaborare cu Federaţia Română de Judo şi Comitetul Olimpic Român materializată în existenţa în cadrul clubului a unui Centru Olimpic Naţional de pregătire a speranţelor acestui sport din întreaga ţară, ceea ce a permis existenţa multor duble legitimări. În perioada 1984-1990 (cu o singură excepţie, în 1988) echipa de seniori a activat în divizia „A”. La campionatele naţionale pe echipe din 1984 formaţia de tineret s-a clasat pe locul II iar cea de juniori a intrat în posesia titlului de campioană naţională. În întrecerile individuale cu rang de campionate naţionale de seniori Constantin Coman şi Mihai Anghelescu au fost medaliaţi cu aur, iar Adrian Szekely, Nicolae Mihu, Ştefan Ghinescu, Radu Ivan au intrat în posesia medaliei de argint sau bronz. La campionatele naţionale de tineret şi/sau juniori au fost medaliaţi Mihu, Szekely, Ghinescu, Ivan, precum şi Richard Pârvu, Andrei Gorghescu, Florin Niţă ş.a.

Secţia Oină Timp de 4 ani consecutivi (1985-1988) a reuşit să se claseze pe locul II la campionatele naţionale de juniori.

Secţia Volei La momentul înfiinţării sale CSM „Oţelul” a preluat locul din divizia „B” femeii de la CSS Târgovişte după care la finalul sezonului 1987-1988 reuşeşte promovarea în divizia „A”. Acest lucru s-a datorat antrenorilor Ion-Vladimir Stănescu (pe parcursul campionatului), George Simulescu – principal şi Roxana Miron – secund (la turneul de la Buzău pentru promovare în „A”) şi jucătoarelor Maria Mititelu, Ioana Nistor, Ecaterina Stana, Florica Vasile, Ilona Ionescu-Todea, Cristina Lakatoş, Marina-Cristina Zamfir, Elze Gheorghe-Sultănescu, Gica Podoiu, Ileana Oprea (ultimele 5 fiind localnice). Timp de 9 ediţii de campionat (1988-1997) CSM „Oţelul” Târgovişte a evoluat în compania celor mai bune formaţii din voleiul feminin românesc. A avut în acest timp ca antrenori pe Constantin Wesselly, Nicolae Groza, Adrian Cotoranu ş.a., iar ca jucătoare, între altele (în afara celor menţionate cu ocazia promovării) pe Dumitra Dima, Adriana Colceriu, Corina Olteanu-Malaxia, Maria Chitic-Vasilică, Doina

Radu, Corina Bratu, Claudia Oprea, Mihaela Mirică (ultimele 3 fiind târgoviștence get-beget). Cele mai bune performanțe ale echipei au fost două locuri 6 și un loc 7. În 1995 a jucat finala Cupei României, meci pierdut (cu „Rapid” București – campioana țării) dar postura în care a ajuns i-a permis ca în lunile ianuarie-februarie 1996 să susțină 7 meciuri într-o competiție europeană. Este vorba de „Cupa Cupelor”- manșa I în cadrul căreia la Sala Sporturilor din Târgoviște au jucat formații de mare renume ca „Anthesis” Modena, Italia (deținătoarea en titre a trofeului) sau TSKA Moscova, Rusia (fostă câștigătoare a Cupei Campionilor Europeni). Cum la noi o minune nu ține prea mult în ediția următoare de campionat CSM „Oțelul” s-a situat pe ultimul loc în divizia „A” retrogradând în eșalonul secund. Alunecarea pe tobogan nu s-a oprit aici și pe fondul problemelor legate de privatizarea COST (sponsorul principal al echipei), formația nu a mai fost înscrisă în ediția 1997-1998 a diviziei „B”. Practic echipa și secția s-au desființat. (A.B.)

CLUBUL SPORTIV MUNICIPAL / „CSM” A fost înființat prin Hotărârea Nr. 273 din 16 iulie 2008 a Consiliului Local al Municipiului Târgoviște, ca persoană juridică de drept public. În perioada de început a activității au fost organizate și afiliate la Federațiile de specialitate 6 secții (atletism, baschet, box, judo, tenis, volei). La începutul anului 2011 numărul lor a ajuns la 8, ca urmare a înființării secțiilor de fotbal și radioamatorism. În primii săi trei ani de activitate CSM a obținut o serie de importante succese pentru sportul târgoviștean. Echipa feminină de baschet a câștigat 2 titluri de campioană națională, 2 Cupe ale României și a avut parcursuri excelente în FIBA Euro Cup (a doua competiție, din punct de vedere valoric, din Europa) concretizate în calificări pentru faza șaisprezecimilor de finală (ediția 2008-2009), respectiv sferturilor de finală (ediția 2009-2010, cea mai bună performanță obținută de o formație feminină de club din România în ultimele trei decenii). Aceste importante succese s-au datorat talentului și muncii unor sportive precum Monika-Izabela Brosovszky-Boriga, Gabriela-Larisa Toma (Maestre Emerite ale Sportului), Anne-Marie Parău (Maestră a Sportului), Taisia Lungu, Luminița Manta, Raluca Alecu (provenite din pepiniera baschetului târgoviștean, componente ale loturilor naționale de tineret și/sau junioare), precum și a aportului adus – în unele perioade de timp – de o serie de jucătoare străine cu cărți de vizită impresionante, precum Tina Thompson, Nike Anosike, Chrissy Givens (SUA), Linda Fröhlich (Germania), Shay Doron (Israel) ș.a. Acestea, alături de celelalte componente ale echipei, au fost pregătite și conduse către respectivele succese de antrenorii Cătălin Tănase și Marius Dobă. Importante realizări, concretizate în titluri și medalii la Campionatele balcanice și Campionatele naționale de radioamatorism/

radio orientare au obținut frații Iustina-Mihaela și Alexandru-Pavel Babeu pregătiți și coordonați din postura de oficial sportiv de Maestrul Internațional al Sportului Pavel Babeu (tatăl lor). Au mai obținut titluri sau medalii la Campionatele naționale de seniori componenții secțiilor box (Gabriela Bold, Cătălin Cristea, Mihaela-Andreea Mihai, Carmen-Raluca Neagoe, Veronica Mitrofan; antrenor Nicu Tamaș) și judo (Alexandru Nedelcu; antrenor Romel Mușă), în timp ce secțiile de atletism (Nicoleta-Mădălina Anghelescu, Ana-Maria Mihai; antrenor Cornel Pătrășcan) și tenis (Iulia-Maria Ivașcu) au adus titluri la Campionatele naționale de juniori. Secția volei (antrenor Dragoș Bizdrigheanu) activează cu o formație feminină în Divizia A 2 (al doilea eșalon valoric al voleiului feminin românesc), iar secția fotbal a avut echipă în Liga 3 (ediția de campionat 2009-2010). CSM Târgoviște are primite în administrare două dintre cele mai importante baze sportive aflate în patrimoniul municipiului, respectiv Stadionul „Eugen Popescu” și Bazinul Acoperit de Inot din micro III. De la înființare și până în prezent activitatea CSM Târgoviște a fost condusă, din postura de Președinte, de profesorul Ciprian-George Iugulescu. (A.B.)

CLUBUL SPORTIV ȘCOLAR / „CSȘ” Este continuatorul Școlii Sportive de Elevi Târgoviște (a existat în perioada 1958-1970) și al Școlii Sportive Târgoviște (1970-1978) care nu au avut personalitate juridică, funcționând pe lângă diferite licee sau școli generale din municipiu. A fost înființat în 1978 ca unitate de învățământ de sine stătătoare, independentă. O lungă perioadă de timp a purtat denumirea CSȘ „Dâmbovița” Târgoviște. Numele actual CSȘ Târgoviște îl are începând cu anul 2001. La momentul înființării clubului activitatea s-a desfășurat în 5 secții (atletism, baschet, fotbal, lupte, volei). Gama disciplinelor sportive s-a mărit treptat cu tenis de câmp (1980), handbal (1982), gimnastică (1989), judo (1995). În prezent (2011) în cadrul clubului funcționează 7 secții (cele enumerate, mai puțin gimnastica și tenisul de câmp). De-a lungul celor peste trei decenii de existență aici au fost inițiați în tainele sportului, pregătiți și lansați în circuit peste 10.000 de tineri elevi. Dintre aceștia unii au atins culmile înalte performanțe (medalii la campionatele mondiale și/sau europene de seniori sau juniori) încă din perioada când activau în cadrul clubului (atleta Marina-Cătălina Oprea sau luptătoarele Mihaela Sadoveanu și Ana-Maria Paic), alții au atins acest deziderat după încheierea junioratului, odată cu transferul lor către diferite alte cluburi din țară. La aceasta au contribuit profesorii care au activat în cadrul clubului și care au reușit cu mult profesionalism să îi pregătească și să îi lanseze către înalta performanță. Merită evidențiați, în acest context, profesorii Nicolae Guțoiu – antrenor emerit (atletism), Cornel Cornea (lupte), Gheorghe-Teofil Tzitzeclis (fotbal)

şi grupul celor care au activat în cadrul Catedrei de baschet (Cornel Marinescu, Valerian Ioan, Gabriel Ionescu, Gabriela Trandafirescu). Este important de semnalat că fiecare dintre aceştia a lucrat efectiv în cadrul clubului peste 20 de ani. Pasiunea, continuitatea, valoarea au contribuit la obţinerea numeroaselor succese de sportivi pe care i-au pregătit. Mulţi dintre tinerii care timp de câţiva ani, în perioada studiilor şcolare, au făcut sport de performanţă în cadrul CSS Târgovişte sunt şi exponenţi palpabili ai celebrului dicton latin „Mens sana in corpore sano”. Personalităţi care ulterior au deţinut funcţii de conducere pe plan local în domeniul economico-administrativ, medici, ingineri, economişti, jurişti, profesori etc. se mândresc că în CV-ul personal sunt trecute şi titluri sau medalii câştigate la diferite competiţii sportive cu caracter naţional. Succesele au fost obţinute şi datorită modului în care cei care au condus destinele CSS Târgovişte de-a lungul anilor şi-au făcut datoria. În cei peste 30 de ani de funcţionare la conducerea unităţii au fost ca directori Corneliu Marinescu (1978-1990), Gheorghe-Teofil Tzitzeclis (1990-2010), Andreea Adiohos (2010 – în prezent), iar ca directori adjuncţi, după 1990, Iulian Cristea (1990-1991), Valerian Ioan (1991-2010), Emilia Ghiţă (2010 – în prezent). Ei au reuşit să asigure clubului o infrastructură invidiată de multe unităţi şcolare similare. Între altele aceasta conţine o sală de jocuri (baschet, handbal, volei) omologată pentru meciuri de divizia „A” cu tribune capabile să primească 300 de spectatori, sală pentru lupte şi judo, sală de forţă, saună, vestiare, grupuri sanitare, sală de şedinţe, birouri etc. Clubul deţine în aceeaşi incintă terenuri în aer liber de minifotbal, baschet, handbal, tenis, volei. La o altă locaţie (în zona centrală a municipiului) are un minihotel cu spaţii de cazare pentru 30 de persoane şi spaţii pentru pregătirea şi servirea mesei, iar în localitatea Nucet teren de fotbal, vestiare, magazii etc. precum şi capacităţi de cazare şi servirea mesei pentru 40 de persoane.

Secţia Atletism A adus clubului peste 200 medalii la competiţii internaţionale (campionate mondiale, europene, balcanice, pentru juniori) şi naţionale (la toate categoriile de vârstă, de la copii la seniori). „Numărul 1” din istoria secţiei este Marina-Cătălina Oprea. Alergătoare de semifond, obstacole şi cros, îndrumată (în perioada 1998-2006) de Nicolae Guţoiu (distins cu titlul de „antrenor emerit” pentru performanţele sportivei), a fost medaliată cu bronz la campionatele mondiale de juniori, a câştigat 3 titluri de campioană europeană de juniori, a fost medaliată cu bronz la campionatele balcanice de seniori şi a câştigat 2 titluri de campioană balcanică de tineret şi 5 de juniori. Pe plan intern a fost multiplu medaliată la campionatele naţionale de seniori, tineret, juniori, recordmană naţională de juniori. Un alt component de valoare al secţiei a fost George-Daniel Preda (alergător de semifond şi cros). Pregătit de acelaşi

N. Guţoiu el a reuşit ca în perioada 2008-2010 să aducă clubului o medalie de argint la campionatele balcanice de juniori şi 10 victorii la campionatele naţionale (2 la seniori, 2 la tineret, 6 la juniori). A fost selecţionat în echipele naţionale de juniori, tineret, seniori şi este recordman naţional de juniori. În cei 21 de ani cât a activat în cadrul secţiei (1990-2011) Nicolae Guţoiu a mai antrenat şi alte nume importante pentru atletismul târgoviştean precum Nicoleta Scârtoaje, Alina Alexandru, Ionuţ David, Georgiana-Nicoleta Peneş ş.a. Au mai activat cu rezultate bune în cadrul secţiei şi profesorii Sandu Marin (a pregătit pe Doina Drăgan – aruncătoare de greutate, medaliată cu bronz la campionatele balcanice de juniori, de 2 ori campioană naţională de juniori), Constantin Stanciu, Ion Grecu, Romi Goicea (a pregătit pe Simona Bucur, campioană balcanică şi naţională de junioare, la 100 m).

Secţia Baschet Este în istoria clubului sportul de echipă la care au fost înregistrate cele mai multe şi mai mari succese. La aceasta au contribuit în foarte mare măsură modul în care a fost concepută strategia secţiei, profesionalismul şi continuitatea în activitate a antrenorilor care au activat aici. S-a început cu Cornel Marinescu şi Valerian Ioan, au intrat ulterior în colectiv Gabriel Ionescu şi Gabriela Trandafirescu (toţi aceştia acumulând mai mult de 20 de ani de activitate în cadrul secţiei) iar în ultimul deceniu li s-au alăturat mai tinerii Andra Păun-Adiohos şi Cătălin Tănase care le calcă hotărât pe urme în privinţa reeditării performanţelor. Specificul activităţii din CSS-uri (încheierea activităţii o dată cu terminarea junioratului) nu a permis existenţa unor echipe cu rezultate spectaculoase la nivel de seniori. În schimb la juniori (I, II sau III) au fost câştigate 6 titluri de campioni naţionali precum şi alte 10 locuri II sau III, cărora trebuie adăugate 12 prezenţe pe podium (dintre care 5 pe prima treaptă) la campionatele naţionale de minibaschet. Acest bilanţ cu totul remarcabil pentru un sport de echipă a fost realizat prin aportul unor sportivi care au adus faimă baschetului târgoviştean, precum Horia Păun (selecţionat în echipa naţională de seniori), Valentin Stănescu, Dragoş Gherasim, Cornel Alecu, Marius Dobă, Cătălin Tănase, Dragoş Pană, Alexandru Mihuţi (componenti ai naţionalelor de juniori). Dintre aceştia Alecu şi Dobă ulterior terminării perioadei de la CSS Târgovişte au jucat şi în naţionala de seniori a României, iar ceilalţi în reprezentativa de tineret. Baschetul feminin a fost inclus mai târziu (începând cu mileniul III) în sfera de activitate a secţiei de la CSS. Sub conducerea antrenorului Cătălin Tănase echipa de junioare I a intrat în posesia titlului de campioană naţională în 2008; s-au mai obţinut medalii de argint sau bronz la campionatele naţionale de junioare III, II, I şi tineret în perioada 2005-2009. Din rândurile acestei generaţii de excepţie s-au evidenţiat Taisia Lungu, Raluca Alecu, Luminiţa Manta, Ana Mavrodineanu care

au fost şi componente ale naţionalelor de junioare medaliate cu argint şi bronz la campionatele balcanice precum şi ale echipei de senioare Municipal MCM Târgovişte, postură din care au intrat în posesia unor titluri de campioane naţionale şi de câştigătoare ale Cupei României.

Secţia Fotbal Este un alt sport de echipă cu rezultate remarcabile în istoria grupării. În ceea ce priveşte fotbalul masculin acesta s-a aflat în sfera de activitate a clubului pe toată perioada de existenţă a acestuia. De-a lungul timpului aici au condus procesul de antrenament al sportivilor profesorii Gheorghe Ungureanu, Gheorghe-Teofil Tzitzeclis, Marin Olteanu, Mircea Nicolae, Nicu Croitoru ş.a. care au reuşit să propulseze în fotbalul românesc nume importante precum Gheorghe Dumitraşcu, Daniel Vătafu (viitori componenţi ai primei reprezentative a României), Octavian Popescu, Iulian Mihăescu, Victor Glăvan (viitori componenţi ai naţionalei de tineret) precum şi pe Cornel Turcu, Cosmin Lunescu, Sorin Gânju, Bogdan Bucurică (care au evoluat în tricoul naţionalei de juniori a României pe vremea când încă mai erau legitimaţi la CSŞ Târgovişte). Aceştora li se adaugă şi cei peste 100 de sportivi care au fost promovaţi la echipe din eşaloane superioare (Liga 1, 2 sau 3). Din acest punct de vedere fotbalul masculin este secţia cea mai prolifică din cadrul clubului. Principalele succese în plan sportiv (la nivel de echipe) sunt titlul de campioană naţională de juniori I câştigat în 1999 de formaţia pregătită de cuplul Mircea Nicolae şi Nicu Croitoru care a avut în componenţă, între alţii, pe portarul Marius Dumitrescu şi jucătorii de câmp Răzvan Furcoiu, Irinel Preda, Ciprian Dinu, Emil Pătraşcu, Gheorghe Pârvu, Ovidiu Iacov, Daniel Gae, Bogdan Cotoian, Marius Constantin, Ion Vlada, Corvin Constantin ş.a., precum şi locul I la campionatul republican al CSŞ-urilor pentru juniori III (1986). La acestea trebuie adăugate cele 10 prezenţe la turnee semifinale şi/sau finale de juniori III, II, I o performanţă de asemenea notabilă şi din ce în ce mai greu de atins în ultimii ani. În ceea ce priveşte fotbalul feminin acesta a fost inclus în sfera de activitate a CSŞ Târgovişte în anul 2003, la iniţiativa profesorului Gheorghe-Teofil Tzitzeclis. Acesta, în paralel cu funcţia pe care o deţinea (director al clubului) a preluat, în perioada 2003-2008, şi sarcina de antrenor a echipei feminine de fotbal. Ulterior multitudinea activităţilor în care era angrenat l-a făcut să renunţe la antrenorat veghind asupra procesului de instruire al echipei din postura de director tehnic. Atribuţiile de antrenor au fost preluate succesiv de profesorii Ciprian Prisăcaru, Gheorghe Dumitraşcu, Mihăiţă Tătăranu. A existat o perioadă de 5 ani (2004-2009) deosebit de fastă pentru fotbalul feminin local, Târgoviştea fiind considerată pe atunci al doilea centru al ţării. În acea jumătate de deceniu CSŞ a câştigat la campionatul naţional de senioare o medalie de argint şi

3 de bronz, iar în Cupa României echipa s-a calificat o dată în finală şi de 4 ori în semifinale. În ceea ce priveşte echipa de junioare aceasta a câştigat, în acelaşi interval de timp, un titlu de campioană naţională (2008), 2 locuri II şi 2 locuri III. Aceste performanţe nu ar fi fost posibile fără existenţa unor sportive de valoare: Daniela Pufulete, Lena Pop, Sorina Amza, Iulia Cosma, Denisa Comănoiu, Roxana Oprea, Olivia Oprea, Georgiana Pop, Ana-Maria Stanciu, Alina Bârţoiu, Monica Varga, Roxana Cioacăţă ş.a.

Secţia Handbal A existat în organigrama clubului începând cu anul 1982. De atunci şi până în prezent activitatea a fost axată numai pe varianta feminină a acestui sport. În perioada 1982-1990 au funcţionat ca antrenori Gabriel Nicolin şi Nicolae Niculăescu. Rezultatele, la nivel de echipe, nu au fost de excepţie, dar în plan individual au existat valori precum Cornelia Ciucardel (selecţionată în naţională de junioare şi promovată la o echipă de divizia „A”) sau Alina Mihai şi Roxana Tomescu (promovate la echipe de divizia „B”). La jumătatea anilor 90 sub îndrumarea aceluiaşi G. Nicolin a existat o generaţie competitivă (la nivel de junioare II) care a constituit ulterior osatura echipei de divizia „B” Victoria Târgovişte. O a treia generaţie valoroasă din istoria clubului a atins apogeul în 1999 atunci când echipa de junioare III (pregătită de Gabriela Condrea şi Marius Costache) a câştigat titlul de campioană naţională la această categorie de vârstă. Este singurul titlu din istoria secţiei şi obţinerea lui a fost posibilă prin aportul consistent al unor jucătoare precum Liliana Tâmplaru, Valentina Eparu, Florica Ion, Larisa Gogu, Iulia Dumitrescu ş.a. care au şi fost angrenate în trialuri ale selecţionatelor de junioare III sau II ale României. În ultimii ani activitatea secţiei a devenit din ce în ce mai puţin productivă. Instabilitatea antrenorilor a fost una din cauze, dar în mod cert nu singura. Se încearcă revigorarea activităţii pornindu-se de la „0”, respectiv de la cel mai tânăr eşalon de viitori sportivi, copiii. Aceasta presupune în afară de multă muncă, răbdare şi capacitatea de a putea să aştepti, lucruri destul de puţin agreeate de factorii de decizie din domeniul sportului din zilele noastre.

Secţia Judo Este sportul apărut cel mai târziu (1995) în programul de activitate al CSŞ Târgovişte. Sub îndrumarea antrenorilor Alexandru Brebeanu şi apoi Romel Muşa aici s-au pregătit o serie de sportivi valoroşi precum Alexandru Nedelcu (medaliat cu bronz la campionatele naţionale de seniori, campion naţional de tineret şi juniori), Andrei Văcaru, Bogdan Neacşu, Ilie Wiessmann, Marius Popescu, Cosmin Talaz, Cristian Nedelcu ş.a. (medaliaţi la campionatele naţionale de copii, cadeţi sau juniori).

Secţia Lupte Este, alături de atletism, secţia din club cu cele mai bune rezultate în plan internaţional cât şi în plan intern. Sportivii şi sportivele de la CSŞ

Târgovişte au reprezentat România la campionate mondiale, europene, balcanice de seniori şi juniori. În primele două decenii şi jumătate de existenţă a secţiei (1978-2002) activitatea s-a axat în exclusivitate pe stilul lupte libere, pentru bărbaţi. Sub îndrumarea antrenorilor Constantin Mocănescu, Iulian Cristea şi Cornel Cornea s-au obţinut succese la campionatele naţionale de cadeţi şi juniori materializate în titluri şi medalii obţinute de Constantin Damaschin, Vasile Bungete, Sorin Baci, Emilian Eftimie, Marcel Târcă, Cristian Pătulea, Cornel Dumitru, Mirel Olteanu, Gheorghe Olteanu, Adrian Baci, Sorin Cojocar, Marian Vasile, Cornel Cornea jr., Irinel Ghenciulescu ş.a. Până în 1990 a existat şi o excelentă colaborare în plan local între secţiile de lupte de la CSS şi Clubul Sportiv, acesta din urmă preluând la terminarea junioratului sportivii cei mai talentaţi pentru a-i lansa pe orbita marii performanţe. În această situaţie s-au aflat Damaschin, Bungete, S. Baci, Târcă, M. Olteanu, Cojocar ş.a. care au obţinut ulterior (din postura de sportivi legitimaţi la CS) titluri şi medalii la campionatele naţionale de seniori sau, unii dintre ei, la campionatele balcanice. După anul 2000, rămas singurul antrenor în cadrul secţiei, Cornel Cornea a reorientat activitatea acordând prioritate luptelor feminine. În acest context au apărut sportive care au reuşit să se impună pe plan intern şi internaţional. Dintre acestea sunt de menţionat Mihaela Sadoveanu-Panait (medaliată cu bronz la campionatele mondiale de juniori, campionatele europene de seniori, campionatele europene de juniori, multiplă campioană naţională de juniori şi seniori), Ana-Maria Paic (medaliată cu bronz la campionatele europene de seniori şi juniori, multiplă campioană naţională de juniori şi seniori), Georgiana-Narcisa Paic (multiplă campioană naţională de juniori şi seniori), Mihaela Rădoi (medaliată cu argint la campionatele europene de cadeţi, campioană naţională de juniori şi seniori), Maria Popescu (medaliată la campionatele naţionale de juniori şi seniori), Larisa Grigore (medaliată la campionatele naţionale de seniori, campioană naţională de juniori) ş.a. S-a păstrat buna tradiţie a colaborării dintre CSS şi CS de care am vorbit mai sus în cazul luptelor masculine şi sportivele după ce termină perioada junioratului sunt dirijate către CS. În acest fel sportul târgoviştean a continuat să beneficieze de importante realizări prin aportul ulterior terminării activităţii de la CSS a sportivelor menţionate.

Secţia Tenis de câmp Acest sport a avut un interval mult mai lung de desfăşurare a activităţii (1980-1999) perioadă în care s-au înregistrat succese în beneficiul clubului. La momentul înfiinţării secţiei au fost încadraţi ca profesori Constantin Cazacu, Victor Pantilin şi Pompiliu Nedelcu. Acest „trio” a funcţionat până în 1984, an în care Cazacu s-a retras, acelaşi lucru făcându-l şi Nedelcu în 1990, Pantilin continuând să activeze până la desfiinţarea secţiei. În decursul timpului

au fost consemnate şi o serie de acţiuni în plan organizatoric, cele mai importante fiind în 1981 (preluarea de către secţia de la CSS a claselor cu program de tenis de câmp de la Şcoala Generală Nr. 6 şi Liceul „Ienăchiţă Văcărescu”), 1984 şi 1992 (efectuarea fuziunii dintre secţiile de la „Metalul” şi CSS, respectiv ruperea acestei fuziuni). Dintre succesele mai importante în plan sportiv ale secţiei de tenis de câmp de la CSS menţionăm: participarea unor sportivi (Robert Niţă, Cosmin Corneanu) la campionatele europene (pentru categoriile de vârstă corespunzătoare); titluri de campioni naţionali la diferite categorii de vârstă (Victoriţa Neacşu, Robert Niţă) sau medalii de argint şi/sau bronz la aceleaşi competiţii (Mariana Colţoiu, Claudia Neacşu, Sorana Corneanu, Severică Pantilin, Cosmin Corneanu, Anca Pantilin); echipa de junioare II – medaliată cu argint la campionatele naţionale din 1985; echipa (combinata Metalul + CSS) a participat la întrecerile a 7 ediţii ale campionatelor naţionale de seniore, obţinând două medalii de bronz (1987, 1992).

Secţia Volei Echipa feminină a fost, alături de baschetul masculin, sportul de echipă care la momentul înfiinţării CSS Târgovişte a preluat de la fosta Şcoală Sportivă o foarte bună bază tehnico-organizatorică şi umană. Este vorba atât de colectivul de antrenori (Roxana Miron-Roşca, Elena Alexandru-Dumitriu-Covrig, Constanţa Glăvan, Florin Pană) cât şi de grupele de jucătoare care aveau o pregătire sportivă prealabilă de câţiva ani inclusiv participarea la campionatul naţional al juniorilor şi şcolarilor sau al campionatului republican de juniori II. În asemenea condiţii formaţia de junioare I a evoluat până în 1990 la divizia şcolară oferind voleiului local şi naţional numeroase elemente valoroase. S-a încercat în mai multe rânduri şi promovarea în divizia „B”, lucru realizat până la urmă în 1983 de echipa condusă de Roxana Miron şi care avea în componenţă pe Elena Oprea, Gica Podoiu, Cristina Nistor, Alice Stoicescu, Valentina Rădulescu, Marilena Bucur, Camelia Chişavu, Elze Gheorghe, Luminiţa Ropotan ş.a. Imediat după promovare, CSS a intrat într-o relaţie de colaborare cu Oţelul Târgovişte echipa activând în divizia „B” sub titulatura CSS „Oţelul”. În paralel cu aceasta au continuat să existe echipe în campionatul naţional al juniorilor şi şcolarilor calificate, în mai multe rânduri, la turneul final al competiţiei şi în campionatul republican de juniori II. Colaborarea excelentă dintre CSS şi CSM „Oţelul” a continuat şi în vara anului 1988 echipa (având ca antrenor secund pe Roxana Miron-Roşca şi în componenţa lotului jumătate dintre jucătoare provenite de la CSS – Cristina Lakatoş, Marina-Cristina Zamfir, Elze Gheorghe-Sultănescu, Gica Podoiu, Ileana Oprea) a promovat în divizia „A”. De aici înainte datele problemei s-au schimbat, „legătura oficială” dintre cele două cluburi s-a întrerupt, dar CSS a continuat să fie principalul furnizor de jucătoare în toată perioada cât formaţia de

senioare a existat. În această situaţie CSM „Oţelul” a jucat în 1996 în Cupa Cupelor având în componenţă şi alte jucătoare provenite de la CSŞ (Corina Bratu, Claudia Oprea, Mihaela Mirică). Desfiinţarea formaţiei de senioare CSM „Oţelul” în 1997 a produs, indirect, un recul major resimţit timp de aproape un deceniu în activitatea secţiei de la CSŞ. Aceasta s-a văzut pusă în situaţia de a nu mai putea oferi jucătoarelor valoroase stimulentele promovării lor la o formaţie competitivă din campionatul românesc. După 2006, prin efortul unor antrenori ca Oana Dobă sau Ion Atanasiu se încearcă redresarea situaţiei, pornindu-se de la activitatea cu copiii. Trebuie însă aşteptat mult. Înainte de a încheia rândurile dedicate voleiului feminin de la CSŞ este util de menţionat că au mai existat şi alte jucătoare valoroase provenite de aici care au fost cooptate în loturile de cadete sau junioare ale României, participante la campionate mondiale, europene sau balcanice, precum Loredana Cursaru, Andreea Costandache, Anca Petrescu, Mihaela Ocneanu ş.a. O perioadă scurtă de timp, la sfârşitul deceniului nouă, a existat în cadrul secţiei de volei de la CSŞ şi grupe de băieţi. Sub îndrumarea profesorului Enache Tudose a fost formată o echipă competitivă care a participat la întrecerile campionatului naţional al juniorilor şi şcolarilor în care jucau, între alţii, Ştefan Ştefura, Robert Vlădoianu, Alin Gherman (concomitent şi componenţi ai naţionalei de juniori), Sinel Dulamă, Liviu Săndulache, Marius Dincă, Florin Safta, Silviu Măntescu ş.a. Ulterior, ca seniori, Ştefura a jucat în reprezentativa României iar Vlădoianu a fost campion naţional din postura de echipier al formaţiei Dinamo Bucureşti. (A.B.)

CLUBUL SPORTIV TÂRGOVIŞTE În ziua de 12 iulie 1972 a avut loc şedinţa de constituire a „Clubul Sportiv” Târgovişte (C.S). Succesele obţinute ulterior situează această grupare între cele mai importante care au activat de-a lungul timpului în Târgovişte. Cu ocazia campionatelor naţionale de lupte libere (laşi, 27-29 iulie 1973) Florin Neicev („CS” Târgovişte) s-a situat pe primul loc la categoria 68 kg. A fost primul titlu de campion naţional obţinut de un sportiv legitimat la un club din Târgovişte, la lupte. În vara anului 1977 „Clubul Sportiv” (având ca antrenor pe Nicolae Proca) readucea Târgoviştea pe prima scenă fotbalistică a ţării. Imediat după promovare, sub coordonarea directă a primului secretar Constantin Motoroiu, pe baza documentaţiei întocmite de ing. Cristian Sora, au fost executate lucrări importante de modernizare la stadion. S-a mărit capacitatea tribunelor cu 4.800 locuri, ceea ce a condus ca numărul total al acestora să ajungă la 15.000, iar gradenele de lemn au fost înlocuite integral. Terenul de joc a fost regazonat, s-au construit o nouă tabelă de marcaj şi cabine pentru crainicii radio-TV. S-a îmbunătăţit estetica stadionului prin curăţenie, vopsitorie, amenajare

alei şi spaţii verzi, amplasare de lozinci cu caracter sportive, reclame comerciale etc. În meciul de fotbal Spania-România (Valencia, 15 noiembrie 1978) poarta reprezentativei noastre a fost apărată de Narcis Coman („CS” Târgovişte) El a fost astfel primul fotbalist legitimat în acel moment la un club din Târgovişte care a evoluat sub culorile tricolorului românesc. Reprezentanţii presei sportive din ţară l-au desemnat pe Narcis Coman („CS” Târgovişte) drept „Cel mai bun fotbalistul român al anului 1978”. (A.B.)

CLUBUL TÂRGOVIŞTEAN DE PRESĂ La 16 septembrie 1992, din iniţiativa societăţii Ruvacom, ia fiinţă primul club al oamenilor de presă din Târgovişte, cu sediul la Casa de Cultură a Municipiului. Preşedinţi: Paul Bănică, Lucian Grigorescu. Membri ai clubului sunt redactorii de la mijloacele de comunicare existente în acel moment: cotidianul „Dâmboviţa”, săptămânalele „Glasul Cetăţii”, „Jurnalul de Târgovişte”; bilunarele „Poliţia dâmboviţeană”, „Teapa”; revista de cultură „Târgoviştea” şi televiziunea privată Ruvacom. (G.C.)

COANDĂ, George (12.X.1937, Şimian, Bihor) Profesor, scriitor, jurnalist, istoric, istoric al culturii şi civilizaţiei, geopolitician. Absolvent de cursuri primare şi gimnaziale la Şcoala de Băieţi Nr. 1 (azi, „Vasile Cârlova”) şi liceale la Liceul (azi, Colegiul Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu” în Târgovişte (1954). De asemenea, absolvent de studii superioare pedagogice/istorie-geografie (1962), apoi al Facultăţii de Istorie a Universităţii Bucureşti (1971). Curs postuniversitar la Facultatea de Ziaristică din Capitală (1974). Doctor, cum laude, în geografie (geopolitică) al Universităţii Bucureşti cu teza „Carpaţii, spaţiu de conservare şi continuitate a vetrei etnice româneşti” (2002). A funcţionat în calitate de crainic-reporter radiofonic şi responsabil al Centrului Local de Radio Târgovişte (1953-1956), profesor (1962-1964), inspector cultural (1964-1968), ziarist, şef de departamente la cotidienele „Dâmboviţa” (1968-1997) şi „Jurnal de Dâmboviţa” (2000-2010), telejurnalist: realizator de emisiuni, în Târgovişte, la Antena 1 / ARTPRESS (2000-2010), freelancer editorialist la Adevărul (2011-2012). În 1981 îşi ia atestatul de ziarist profesionist; în 2006, American Biographical Institute îl certifică internaţional „Expert in Journalism – Writing”; în 2007, Senatul Universităţii „Valahia” din Târgovişte îi conferă titlul academic de Professor Honorificus. Din 1998 redactor-şef şi fondator al revistei „Eroica”. Cadru didactic la Universitatea „Valahia” Târgovişte (din 1994) unde predă cursuri de istorie a culturii şi civilizaţie, şi jurnalism. În prezent purtător de cuvânt al instituţiei de învăţământ superior târgoviştene. Membru al numeroase academii, uniuni, asociaţii, societăţi: Academia Americano-Română de Arte şi Ştiinţe din SUA, Academia Internaţională „Mihai Eminescu”/ India-România, Uniunea

Scriitorilor din România, Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, Uniunea Ziariştilor Profesionişti din România (unde este vicepreşedinte), Federaţia Internaţională a Jurnaliştilor, Societatea de Ştiinţe Istorice, Asociaţia Naţională „Cultul Eroilor” (prim-vicepreşedinte fondator al filialei judeţene Dâmboviţa), Asociaţia Culturală Româno-Indiene, Societatea Scriitorilor Târgovişteni (vice-preşedinte, fondator). Senior editor al unor publicaţii naţionale şi târgoviştene. Este prezent de-a lungul a peste cinci decenii în viaţa culturală şi literară a Târgoviştei şi a judeţului Dâmboviţa. Fondator al cenaclurilor literare „Grigore Alexandrescu” (1951) şi „Vasile Cârlova” (1995) din Târgovişte, „Luceafărul” şi „Luceafărul de Pucioasa” (1964), a celui ce-i poartă numele din Potlogi (2000-2009), şi al Asociaţiei „Argonaut” pentru cultură SF, de anticipaţie şi literatură fantastică. Unul din iniţiatorii festivalurilor naţionale de literatură „Primăvara albastră” (1964, Pucioasa), „Moştenirea Văcăreştilor” (1969), al Festivalului naţional al filmului documentar de scurt metraj românesc „Contemporania” (1977) şi al Festivalului internaţional de cosmopoezie (1996). De asemenea, este unul dintre fondatorii Universităţii „Valahia” (1992) şi al specializării „Jurnalism” de la aceeaşi universitate. Pentru activitatea sa publicistică şi literară, dar şi pentru cea civică este recompensat cu numeroase premii şi distincţii: „Ordinul Ziariştilor, clasa I Aur” (2000, 2006), Ordinul „Meritul Cultural în grad de Cavaler, pentru literatură” (2002), Cetăţean de onoare al Târgoviştei (2002), Găeştiului şi Nucetului/ Dâmboviţa (2011), Distincţia ortodoxă „Crucea Valahă” (2009), titlul internaţional (proclamat) „The Man of the Year”/ „Omul anului” – 2005 (American Biographical Institute). Debut literar cu poezie, local, în „Uzina şi Ogorul” (1957) şi, naţional, „Gazeta literară” (1962). Colaborează în timp la numeroase publicaţii şi reviste literare, din ţară şi străinătate, şi la majoritatea celor târgoviştene, cu articole de critică, istorie literară, istorie şi istoria culturii dâmboviţene. Publică în antologiile literare, apărute la Ploieşti, Târgovişte şi Bucureşti între 1962-2011. Debut editorial cu poezie: „Univers liber” (1974), urmat de alte volume de versuri, dintre care: „Secunda în plus” (1998), „Eternele colonne” (1989), „O mie nouă sute nouăzeci şi şapte după Hristos” (1997), „Oarecum Sine-ami” (2003), „Cosmopoetica” (2005), „Holografiile” (2007), „Dacoursitele” (2009), „101 poeme” (2010). Totodată, volume de proză şi literatură ştiinţifică, de introspecţie în spaţiului istoric şi spiritual românesc (peste 30 de titluri): „Spaţii de suflet” (1985), „O cetate, o patrie” (1996), „Cabinetul cu stampe” (1998), „Clipa şi istoria” (2000), „Spaţiu istoric românesc. Imagini geopolitice şi de geocivilizaţie” (2002), „Geocivilizaţie românească” (2002), „Carpaţii – spaţiu de conservare şi continuitate a vetrei etnice româneşti” (2003). „Istoria Târgoviştei. Cronologie enciclopedică” (2005, 2007),

„Valahia”. Istoria unei universităţi” (2002), „O istorie geopolitică şi a geocivilizaţiei românilor” (2006), „Istoria Nucetului”/ Dâmboviţa (2011). Figurează în dicţionare şi enciclopedii internaţionale şi din ţară de personalităţi şi în lucrări monografice şi memorialistice. Este creator al ştiinţei umaniste geocivilizaţia şi al unor noi specii lirice: cosmopoezia, poemul-comentariu şi liriruna. (V.P.)

COANDĂ, Henri-George (21.III.1969, Târgovişte) Urmează cursurile primare şi gimnaziale la Şcoala Nr. 8 „Mihai Viteazul” şi pe cele liceale la Liceul (azi, Colegiu Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte. Inginer licenţiat al Facultăţii de Electronică şi Telecomunicaţii de la Universitatea Politehnică din Bucureşti; doctor în automatică la aceeaşi universitate. Cadru didactic fondator al Facultăţii de Inginerie Electrică de la Universitatea „Valahia”, şef de catedră, secretar ştiinţific şi decan al aceleiaşi facultăţi. Bursier de mobilitate TEMPUS şi SOCRATES şi profesor visiting la universităţile Paris XII, Besançon, Savoie-Annecy şi Grenoble din Franţa. Întreprinde activitate ştiinţifică pe numeroase programe de cercetare, partener la cercetări aplicate în tehnici de comunicaţii multimedia: coordonator de colecţie la Editura „Bibliotheca” din Târgovişte. În cadrul Facultăţii de Inginerie Electrică introduce studiile doctorale, iar facultatea a reorganizat-o didactico-ştiinţific la înaltele standarde europene ale învăţământului superior de domeniu, fiind, la această oră, una dintre cele mai performante din România. Publică lucrări (cărţi, studii, articole) din domeniul electronicii şi telecomunicaţiilor: reţele IP multimedia şi reţele ATM şi locale. Este unul dintre teoreticienii, în România, al noilor generaţii de reţele de telecomunicaţii (NGN = Next Generation Network) care folosesc ca suport de bază reţeaua axată pe comunicaţie de pachete IP, completată cu tehnologii capabile să controleze şi să ofere QoS (Quality of Services) pentru integrarea serviciilor de date, voce, video, multimedia, impunând cerinţe QoS diferite reţelei IP; este astfel un promotor al mecanismelor MPL (Multi-Protocol Label Switching) şi TE (Traffic Engineering) introduse în noile reţele NGN în vederea optimizării utilizării de telecomunicaţii. Este membru al Institute of Electrical and Electronics Engineering – IEEE (SUA), Chapter Broadcast Technology Society (responsabil IEEE pentru România), al Societăţii Române de Automatică şi Informatică Aplicată, al Societăţii de Robotică din România; este, totodată, evaluator al ARACIS (G.C.)

COANDĂ, Margareta (n. 9.IX.1913, Nuşfalău, Sălaj – 28.V.1996, Târgovişte) Urmează cursurile primare în comuna natală şi absolvă celebra Şcoală Normală „Domniţa Ileana” din Şimleul Silvaniei, devenind învăţătoare. În urma cedării Transilvaniei de Nord Ungariei horthyste este nevoită să se refugieze,

împreună cu familia, în județul soţului său, Dâmboviţa, la Găeşti. După ultimul război mondial al sec. XX se va stabili definitiv la Târgovişte. A fost directoarea celor mai importante grădiniţe de copii din Găeşti şi Târgovişte şi inspector pentru preşcolari la Inspectoratul Şcolar al judeţului Dâmboviţa. A contribuit la reorganizarea învăţământului preşcolar în judeţul Dâmboviţa, şi, practicând concepţiile marelui pedagog italian Maria Montessori, a iniţiat o serie de acţiuni metodice la nivelul de pregătire a educatoarelor pentru activităţi de educaţie liberă vizând stimularea imaginaţiei creatoare la copii. A colaborat la publicaţiile şcolare ale vremii. (G.C.)

CODRU-DRĂGUŞANU, Ion (9.XI.1818, Drăguş, Făgăraş – 26.X.1884, Sibiu) Scriitor, publicist. A absolvit gimnaziul la Braşov, apoi a trecut în Ţara Românească, unde a poposit la Câmpulung, Bucureşti şi Târgovişte, după care a călătorit prin Franţa, Germania, Anglia, Elveţia şi Rusia. A scris lucrarea „Peregrinul transilvan”, unde aminteşte despre peripeţiile petrecute în Târgovişte, unde a fost profesor al copiilor boierului Sache Poroineanu, primarul oraşului, pe care i-a învăţat limba germană. La Târgovişte a învăţat franceza şi a făcut notaţii interesante despre istoria oraşului, situat pe malul lalomiţei, într-un „loc delicios”. (M.O.)

COFETĂRII ÎN PERIOADA INTERBELICĂ În cofetăria lui Mircea Diaconescu, situată pe strada Carol al II-lea, se vindeau îngheţată, biscuiţi, pişcoturi, cozonaci, bomboane fine parfumate, torturi şi prăjituri delicioase. În perioada interbelică au mai existat cofetăriile Dumitrescu Tache, pe str. C.A. Rosetti, Dumitru Niculae şi Ionescu Gh. „Carmen Sylva” pe str. Libertăţii. (G.T./ C.V.)

COJOCARI ŞI BLĂNARI ÎN PERIOADA MEDIEVALĂ Confectionau cojoace, căciuli, piese de vestimentaţie, indispensabile garderobei populaţiei. Majoritatea cojocarilor sunt amintiţi în documente printre martori: 11 mai 1601 – Vlad cojocarul şi Vlad cojocarul domnesc. În secolul al XVII-lea sunt amintiţi alţi cojocari: Nica pentru confectionarea cojoacelor de samur, Dumitru cojocarul şi Ghinea cojocar care îşi cumpăra din veniturile obţinute proprietăţi; iar cojocarii Miha, Necula, Stan sunt amintiţi ca martori. La 1660 sunt menţionaţi cojocarii Pavel, Deftu, Lazarco şi Miha care reprezentau o nouă generaţie situată în apropierea Curţii Domneşti. În secolul al XVIII-lea documentele menţionează sporadic aceşti meşteri, fiind amintiţi cojocarii Tudor, Iorga, Dragnea şi Nicolae cu ocazia reparării Bisericii Târgului. Numărul cojocarilor a crescut, astfel că, la 1831 statisticele menţionează şapte cojocari subţiri şi 17 cojocari groşi. Către mijlocul al XIX-lea, cojocarii se organizează în „breasla cojocărească” care număra printre membrii ei pe Petre cojocarul cel Mare,

Petre cojocarul cel Mic, Eftimie, Toader, Andrei, Dumitru zet Andrei, Sima, Costea, meşteşugari, cojocari, stăpâni de prăvălii. Statistica de la 1890 menţionează existenţa a 18 cojocării, 13 cizmării şi 3 pantofării. (G.T./ C.V.)

COLEGIUL ECONOMIC „ION GHICA” Înfiinţat în anul 1923, ca Şcoală Elementară de Comerţ pentru Băieţi şi este situat în centrul municipiului Târgovişte. De-a lungul anilor s-au înregistrat diverse transformări în organizarea şcolii (denumire, structură, niveluri de pregătire): 1923 – Şcoală Elementară de Comerţ pentru Băieţi, 1924 – Şcoală Superioară de Comerţ pentru Băieţi, 1925 – Şcoală Superioară, Elementară şi Practică de Comerţ, 1929-1930 Şcoală Superioară Comercială pentru Fete, 1933 – Şcoală Superioară Comercială şi Şcoală Practică de Ucenici Comerciali, 1947 – Şcoală Tehnică Superioară de Comerţ, 1948 – Liceu Comercial şi Şcoală Tehnică de Administraţie Economică, 1966 – Liceul Economic din Târgovişte, 1987-2000 – Grup Şcolar Economic Administrativ şi de Servicii, din 2000 – Colegiul Economic „Ion Ghica” Târgovişte. De la data înfiinţării şi până în prezent, şcoala a realizat numai învăţământ profesional şi tehnic, a creat o tradiţie a învăţământului economic dâmboviţean, fiind singura unitate şcolară cu acest profil din judeţul Dâmboviţa. În prezent, domeniul prioritar al formării profesionale din şcoală este domeniul Servicii. Populaţia şcolară cuprinde în medie 1300 de elevi/an, repartizaţi pe două niveluri educaţionale (liceu tehnologic şi şcoală postliceală). Actualmente, personalul şcolii este format din 77 profesori, 19 personal administrativ. Ca resurse materiale, şcoala dispune de trei corpuri de clădire, echipamente IT şi birotică, echipamente didactice pentru pregătirea profesională de bază şi de specialitate. Colegiul Economic „Ion Ghica” este unitate reprezentativă, fapt atestat prin multe realizări: Şcoală europeană la trei ediţii consecutive -2004,2007,2010; Centru de resurse în cadrul Proiectului Phare TVET RO 2001-2003; Furnizor de formare profesională continuă – 12 calificări din domeniul Servicii,2 calificări din domeniul Industrie alimentară şi 2 calificări din domeniul construcţii şi lucrări publice; Centrul de testare ECDL acreditat; Centrul suport pentru educaţie la distanţă; Firme de exerciţiu; Beneficiar al finanţărilor multianuale PHARE TVET; Beneficiar al unui număr însemnat de proiecte cu finanţare europeană: LEONARDO, COMENIUS, PHARE – Dezvoltarea Resurselor Umane, GRUNTWIG, POS-DRU, Restaurant Şcoală JUNIOR. Şcoala s-a remarcat prin numeroase premii obţinute de elevi la concursuri şcolare internaţionale, naţionale şi judeţene (târgurile firmelor de exerciţiu, discipline tehnologice, discipline de cultură generală) precum şi prin interesante activităţi extracurriculare: teatru în limba română şi limba franceză, şcoală de dans sportiv, ansamblu folcloric, participări la diverse concursuri.

Succesele şcolii se leagă de prestaţia unor directori deosebiţi: Ion Pavelescu – primul director al Şcolii elementare de comerţ (1923), Pletea Marcel (1971-1975), Zamfira Predescu (1975-1979), Elena Teodorescu (1990-1999), Zamfir Vasile (1999-2001), Suzana Ilie (2001-prezent). Prestigiul instituţiei a crescut şi s-a consolidat prin contribuţia şi rezultatele unor dascăli cu vocaţie precum Vasile Popescu (1941-1949), Gh. Nicolescu (1923-1928), Florin Popescu (1967-1991), Popescu Minodora (1968-1995), Moţoc Honorius (1977-2011), Anca Dorinel (1991-2011), Vasilescu Florina (1979-2011), Georgescu Roxana (1992-2011), Toader Iuliana (1997-2011), Tanislav Cristina (1999-2011), Tamaş Letiţia (2001-2011), Muşoiu Gabriela (2001-2011), Blidărescu Spiridon (1995-2011). (M.C.)

COLEGIUL NAŢIONAL „CONSTANTIN CARABELLA” Unitate reprezentativă a învăţământului dâmboviţean şi a şcolii româneşti contemporane. Între anii 1921-1925 a funcţionat ca Şcoală Secundară de Fete, într-un spaţiu modest, pus la dispoziţie de Constantin I. Carabella, funcţionar superior în Ministerul de Finanţe. Inaugurarea noii clădiri a avut loc la 13 decembrie 1925 în prezenţa miniştrilor, I.G. Duca, Gheoghe Mărzescu şi dr. C. Angelescu – ministrul Instrucţiunii Publice. Colegiul Naţional „Constantin Carabella” funcţionează fără întrerupere din 1925 şi până astăzi, schimbându-şi doar denumirea. De-a lungul timpului acesta s-a numit Liceul „Constantin şi Maria Carabella” (1925-1948), Şcoala Medie Nr. 1 (1948-1968), Liceul Teoretic Nr. 1 (1968-1977), Liceul Industrial „Grigore Alexandrescu” (1977-1990), Liceul Teoretic „Grigore Alexandrescu” (1990-1997), Liceul Teoretic „Constantin Carabella” (1997-1999). Din 1999, prin Ordin al Ministrului Educaţiei Naţionale, a devenit Colegiul Naţional „Constantin Carabella”. De-a lungul existenţei sale, funcţia de conducere a fost deţinută de o serie de personalităţi marcante ale culturii dâmboviţene. Primul director a fost Lucreţia Rădescu. Au urmat alte nume mari, ca de exemplu: Elena Ionescu Grideanu (1923-1926, 1935-1942), Viorica Stupcanu (1945-1948, 1955-1956), Valeria Bănulescu (1960-1969), Ioan N. Radu (1984-1990). Revenirea la democraţie, realizată în decembrie 1989, a declanşat o serie de transformări în evoluţia şcolii. Astfel, în anii 1990, în timpul directoratului domnului profesor Stoicescu Pavel, se reintroduce uniforma şcolară, iar liceul industrial devine teoretic. În timpul domnului director Stoicescu Corneliiu, prestigiul şcolii a crescut foarte mult, graţie rezultatelor obţinute de elevi şi datorită demarării unor proiecte de cooperare europeană cu şcoli din Franţa, Germania şi Portugalia. Ulterior s-au derulat proiecte şi cu Italia, Olanda, Cehia şi Turcia. Printre acestea se numără *Adventure in Languageland* coordonat de Mihaela Radu, „*Riches de notre memoire et de notre heritage cultural*,

construissons un quotidien europeen coordonat de doamna profesoară Stoicescu Carmen, *Unity through Diversity, Let's Make Our School Green, Journalism Advocates. Active, Democratic Citizenship, Cross Perspectives on Exile*” coordonate de doamna profesoară Gabriela Tache. Acest lucru a determinat consiliul profesoral să înainteze un memoriu ministrului învăţământului, solicitând acordarea titlului de Colegiu Naţional. Din 2006 până în prezent, director al şcolii este domnul profesor Gheorghe Matei. O realizare importantă a acestei perioade este reabilitarea şi mansardarea corpului C al şcolii în anul 2008. Acesta este şi anul în care Colegiul a primit titlul de Şcoală Europeană, reînnoit în 2011. Între 2010-2011 au fost reabilitate şi corpurile A şi B, în cadrul unui proiect de 2.350.000 de euro. De asemenea, şcoala a fost dotată cu 60 de calculatoare, 5 multifuncţionale, 5 laptop-uri şi 5 videoproiectoare. Tradiţiile şcolii au fost consolidate de elevii care au devenit prezenţe constante la olimpiadele şi concursurile şcolare, ajungând la performanţe naţionale şi internaţionale. Fostul elev al liceului şi absolvent al universităţii Harvard, Dragoş Nicolae Oprea a obţinut medalia de bronz la Olimpiada Internaţională de Matematică de la Istanbul (1993), medalia de argint la Olimpiada din Hong Kong (1994), medalia de aur la Olimpiada de la Toronto (1995), premiul I la Balcaniadele de Matematică de la Bacău şi din Iugoslavia, premiul I la Concursul Internaţional de Matematică UNESCO-50. Un alt elev al liceului, Iulian Alecu, absolvent al INSA Lyon, a obţinut medalia de bronz la Olimpiada Internaţională de Fizică din Canada (1997). O altă elevă de excepţie a fost Cristina Popa, premiată de două ori la Olimpiada Internaţională de Fizică cu medalia de bronz. La etapele naţionale ale olimpiadelor şcolare s-au remarcat atât elevii cât şi profesorii coordonatori. Printre aceştia amintim pe Corneliu Stoicescu, Nicolae Florescu, Niculina Simionescu, Otilia Dinu, Eugenia Ionescu, Ileana Manole, Luminiţa Toma, Roxana Popa, Claudia Rusu, Adelaida Petrescu, Mihaela Anton, Gheorghe Răduică, Angela Fanache, Violeta Leanca, Emilia Lixandru, Ion Moraru. Theodor Stolojan, prim-ministru în perioada postdecembristă şi Adrian Atanasiu, profesor la Facultatea de Matematică a Universităţii Bucureşti sunt doar două dintre numele mari care au absolvit cursurile acestei şcoli. În liceu îşi desfăşoară activitatea Societatea Tehnico-Ştiinţifică a Elevilor „Astronautica”. Aceasta editează revista şcolară cu acelaşi nume, unică de acest gen din ţara noastră, premiată la nivel naţional. Printre realizările de excepţie ale Societăţii se numără şi editarea „*Dicţionarului de Astronautică*”, precum şi „*Culegerea de întrebări şi probleme de astronautică*” coordonată de domnul profesor Ioan N. Radu, fost campion mondial la rachetomodelism. Mulţi dintre dascălii şcolii sunt recunoscuţi pe plan judeţean şi naţional ca

autori de manuale, culegeri de probleme, dar şi pentru contribuţiile lor de ordin metodic şi ştiinţific. Din „vechea gardă” fac parte nume mari, ca de exemplu Cezar Ivănescu, Mircea Georgescu, Alexandru Dumitrache, Gheorghe Popescu, Ion Solomon, Călin Burduşel. Din generaţia prezentă îi amintim pe Corneliu Stoicescu, Nicolae Florescu, Matei Gheorghe, Eugenia Ionescu, Victoria Vîrtopeanu, Adelaida Petrescu. Activitatea culturală este bine reprezentată. În ultimii ani, domnul profesor Ionuţ Cristache a organizat numeroase întâlniri între elevi şi actorii teatrului municipal şi a lansat trei cărţi foarte bine primite de cititorii dâmboviţeni. Colegiul Naţional „Constantin Carabella” are o participare constantă la diverse activităţi extraşcolare, atât în plan judeţean cât şi naţional. (G.T./ C.V./ M.O./ M.C.)

COLEGIUL NAŢIONAL „LENĂCHIŢĂ VĂCĂRESCU”

La 3 octombrie 1874 este înfiinţat gimnaziul de băieţi din Târgovişte (actualmente Şcoala Populară de Artă), acesta funcţionând în diverse locaţii până în anul 1892 când se mută în localul propriu. În timpul Primului Război Mondial, localul gimnaziului a fost o perioadă de timp spital al „Crucii Roşii Române”, devenit apoi spital german până la sfârşitul războiului. În evoluţia şcolii există mai multe etape. În 1915-1916 – s-a aprobat funcţionarea clasei a V-a pentru cursul superior cu 49 elevi înscrişi iar în 1918-1919 se menţionează împărţirea pe secţii – reală şi modernă, începând cu clasa a V-a. Tot acum apare pentru prima oară denumirea de Liceul „lenăchiţă Văcărescu”. În 1919 apare primul număr al revistei şcolare „Vlăstarul”, cu editare bilunară; sub conducerea unui comitet în frunte cu Ion Diaconescu. La începutul perioadei interbelice, localul şcolii a cunoscut importante modificări în sensul că s-au făcut reparaţii şi s-au construit noi săli de clasă. În anii 1922-1923 s-a construit aripa din stânga a etajului, care a servit ca internat până în anul 1925 când a fost gata localul propriu-zis. Această construcţie, începută din anul 1923 pe un teren cumpărat lângă şcoală cu o suprafaţă de 2300 m² de la colonelii Şendrea şi Eustaţiu, s-a terminat în anul 1925, fiind inaugurată în prezenţa ministrului I.G. Duca, a doctorului Angelescu şi a directorului liceului, Ion Diaconescu. Finisarea definitivă cu tencuială la exterior s-a făcut în 1929. Dintre profesorii gimnaziului s-au remarcat: Vasile Vizante, Nicolae Bruneanu, Ştefan D. Popescu, Alexandru Vlahuţă, Constantin I. Nicolescu, Marin Radian, Ştefan Vasilescu, Raicu Ionescu-Rion, Ion Negoescu, Bazil Anastasescu, N. Păsculescu, compozitorii Franchetti, Vasile Popovici, Ion Stroescu, Nicolae Tănăsescu (pseudonim Radu Cosmin), pictorul Vasile Blendea, Constantin Constantinescu. Dintre foştii elevi din perioada interbelică amintim pe: Cicerone Theodorescu, Traian Lalescu, Matei Alexandrescu, Alexandru Al. Vasilescu, Vasile Florescu, Silviu Stănculescu, Sergiu Dermengi,

Iulian Mincu, Radu Urziceanu ş.a. În anul şcolar 1944-1945, cursurile s-au desfăşurat în localurile Şcolii Primare Nr. 1 Fete şi Şcolii Primare Nr. 2 Băieţi, întrucât în clădirea liceului funcţiona un spital, care şi-a încetat activitatea la 12 iulie 1945. După război, denumirea liceului este înlocuită cu Liceul de Băieţi „Nicolae Bălcescu” Nr. 3. Liceul a funcţionat ca şcoală medie de 11 ani între 1948-1953, iar între 1953-1957 ca şcoală medie de 10 ani. În 1970 se revine la vechea denumire: Liceul „lenăchiţă Văcărescu”. La 25 mai 1973, bustul poetului patron spiritual al liceului, realizat de sculptorul Vasile Blendea a fost reaşezat pe soclul din faţa şcolii. Cutremurul de pământ din 4 martie 1977 a afectat în mod foarte serios clădirea principală a liceului. Ca urmare, până la finalizarea reparaţiilor, cursurile şcolare s-au desfăşurat, parţial, în alte şcoli apropiate liceului. În 1978 este terminată noua construcţie a viitorului internat de băieţi, transformat ulterior în săli de clasă. Tot în această perioadă este construită noua sală de sport, cu terenuri pentru volei, tenis, baschet, handbal. În anul şcolar 1983-1984 ia fiinţă prima clasă a IX-a ca filială a Şcolii Pedagogice – Ploieşti, pentru judeţul Dâmboviţa, găzduită de Liceul „lenăchiţă Văcărescu”. De fapt, aceste clase de început au constituit „nucleul” pentru înfiinţarea Liceului Pedagogic, ca unitate şcolară de sine stătătoare, pentru care s-a construit o clădire nouă. 1998-1999 este anul şcolar când se aprobă înfiinţarea primei clase gimnaziale – a V-a. În anul 1999, prin Hotărâre a Ministerului Educaţiei şi Cercetării, Liceul Teoretic „lenăchiţă Văcărescu” se transformă în Colegiul Naţional „lenăchiţă Văcărescu” cu sediul în municipiul Târgovişte, Calea Domnească, nr. 275. În anul 2004 are loc aniversarea a 130 de ani de atestare documentară, eveniment întâmpinat cu bucurie de cei 70 de profesori şi cei peste 1000 de elevi Şcoala îmbracă o haină nouă în anul 2005 prin inaugurarea clădirii principale, după lucrările de renovare şi reabilitare realizate cu fondurile Băncii Mondiale. Pe 8 mai 2006, această instituţie de renume primeşte diploma de Şcoală Europeană. Lucrările de modernizare au continuat, astfel că în mai 2010 are loc inaugurarea amfiteatrului liceului, renovat din fonduri extrabugetare, iar în aprilie 2011 se finalizează lucrările de reabilitare şi extindere efectuate la sala de sport, cu fonduri de la Ministerul Dezvoltării şi Consiliul Local Târgovişte. Din miile de absolvenţi ai colegiului care au făcut cinste acestei instituţii, îi amintim pe câţiva, sursa fiind monografia liceului, scrisă de profesorul pensionar Constantin Drăghici. *Scriitori:* George Coandă, Constantin Condrea, Lucian Grigorescu, Mircea Constantinescu, Sandu David, Grigore Diculescu, Constantin Manolescu, Gheorghe Tomozei, Mircea Horia Simionescu, Radu Petrescu, Costache Olăreanu, Daniel Drăgan, Ştefan Peca, Constantin Bănescu, Lavinia Parnia, Silvia Popescu (Anna Kalimar). *Cultură, artă:* Ovidiu Schumacher,

Adrian Văncică – actori, Tiberiu Vătăşescu – cineast, Mihaela Dumitrescu – mediafax, Adrian Posteuca – operator imagine Kanal D, Sebastian Niţă – ziarist, Sebastian Dan Neculăescu – secretar II Ambasada României la Viena, Mihai Constantin McRanin – regizor, Ion Dolănescu, Dana Săvuică. *Medici*: Iulian Mincu, Nicolae V. Abramescu, Adrian N. Ştefan – Spitalul Judeţean, Călin Dunu, Raluca Matei, Gabi Murgoi – spitalul Oncologie Fundeni, Oana Mogoş, Ciprian Marica, Sebastian Voicu – medic primar (Paris), Constantin Mazilu – spitalul Militar, Cristi Andronic – medic (SUA), Maura Andronic – medic (Franţa), Flavia Andronic – medic (SUA), Georgeta Miloiu – medic geriatrie (Philadelphia, SUA). *Educaţie-ştiinţă: profesori, cadre universitare*: Constantin Niculescu, Radu Miculescu – Universitatea Bucureşti – matematică, Constantin Ionescu-Târgovişte – membru corespondent al Academiei Române, Fabiola Hossu – Universitatea Bucureşti; la Universitatea „Valahia” din Târgovişte: Florin Popescu, Laura Gorghiu – prodecan, Henri-George Coandă – decan, Mihail-Florin Stan – prodecan, Cristinel Mortici – decan, Claudia Stihl – director adjunct departamentul ştiinţe, Ştefania Iordache – decan, Alina Paraschiva, Ioana Găvănescu; Adriana Cutieru, Mirel Caibăr – Universitatea Ohio (SUA) – matematică, Ionuţ Popescu – doctor DUKE Universitatea Carolina de Nord (SUA), director al şcolii post-doctorale, Simona Bivolaru – fizician (Germania), Mihai Olteanu – profesor (Germania), Popescu Andrei – clinică universitară (SUA), Dan Cruceană – expert IT, Georgiana Andreoiu – Universitatea Berna – matematician, Camelia Bejan – matematician (Spania), Bogdan Suceavă – matematician, Adriana Metz – cercetător Bruxelles. *Sportivi*: Cornel Dinu, Constantin Danilescu (fotbal, Steaua Bucureşti), Horia Păun (baschet, Steaua Bucureşti). *Economişti/justiţie/ştiinţă şi tehnică*: Ioan Şipoteanu, Florin Gh. Nicoară – procurori, Cătălin Bucura – manager Murfatlar, Ion Cremenescu – manager Elmiplant, Constantin Stroe – manager Dacia Automobile Colibaşi, Andrei Ţăncu (Ministerul Transporturilor, departament aviaţie civilă), Andrei Vlădeanu – manager Editura „Coresi”, Valeriu Chiose – fost director al COS Târgovişte, Renato Iliescu, Gabriel Florin Boriga – primar, Manuela Hussek – judecător, Oana Şipoteanu – procuror, Dumitru Barbu – arhitect şef Târgovişte, Florin Ristache – Raiffeissen Bank, Radu Răuţă – BRD Bucureşti, Augustin Grigorescu – IT manager, Haralambie Neculescu – avocat barou Bucureşti, Irina Cotenescu – manager Sivicrom, Silviu Tănase – fost viceprimar al municipiului, Mădălina Marinescu – manager BT, Gabriel Soare – manager MBA, Maria Diculescu – manager SC Turnir, Victor Sanda – deputat şi fost prefect, Dumitru-Alexandru Angheliescu, Ion Stoica – director SUTPI Braşov, Liana Dunu – consultant financiar (Londra), Ion Popescu – om de afaceri,

consilier şi fost primar la Caracas (Venezuela), Ştefan Niculescu – doctor în matematică, cercetător principal la Institutul de Toxicologie din Burlington – Canada, Gelu Rusescu – director Camera de Comerţ, Valentin Brănescu – director Electrica Muntenia, Gabriel Savu – comisar-şef direcţia paşapoarte, Radu Vasilescu – director compania de apă, George Coandă – director adjunct/şef de serviciu la Direcţia Silvică Hunedoara, Dana Gheorghiu – manager de sistem Nokia – Finlanda. Dintre profesorii de prestigiu care au îndrumat colectivele de elevi de-a lungul anilor amintim: *Limba şi literatura română*: M.G. Garbiniu, Alexandru Vlahuţă, T.H. Zamfirescu, C.I. Nădejde, A. Bârsan, Victor Popp, Ilie Angelescu, P. Grimm, Radu Cosmin Tănăsescu, Al. Stamatiad, Al. Lefteriu, Al. Tomescu, Ion Calboreanu, Toma Pătru, I. Andronescu, I. Dumitru, Lazăr Dinescu, Brânduşa Ştefan, Ion Gavrilă, Gheorghişa Ghimpu, Ştefania Negrotă, Valeria Bandol, Virginia Ghiţă, Viorica Drăghici, Iosefina Tulai, Vrezgo Alina, Necula-Lupea Gabriela, Dinu Camelia, Neagu Marin. *Matematică*: G.I. Pietraru, Ştefan Popescu, I. Nicolescu, Leon Grigorescu, Constantin Brădăţeanu, Cezar Spineanu, I. Cristescu, Paul Ionescu, I. Leuco, Elvira Antonescu, Ion Ionasek, Virgil Atanasiu, Scarlat Popescu, Dumitru Bavarache, Cornel Andreescu, Dumitru Cănuţescu, Ioan Dincă-Hobaia, Aurelia Catană, Sorin Săileanu, Florea Constantinescu, Ion Brăguţă, Victor Ivaşcu, Georgiana Ivaşcu, Liviu Petre, Ion Seltea, Daniela Catană, Gabriela Năduh, Ioana Constantin, Alin Catană. *Fizică, chimie, biologie, geografie*: Gheorghe Gheorghiu, C. Lăcriţeanu, C. Şerbănescu, Victor Kyriazide, Constanţa Dragostin, I. Perieţeanu, Aurelian Cernescu, D. Bratu, Vasile Stănescu, Rodica Popescu, Elvira Marin, Pompilius Dumitrescu, Alexandru Dunu, Eugenia Dunu, Rodica Iliescu, Edith Konigsberg, Ana Năduh, Marcela Popescu, Carmen Trandafir, Gabriel State, Doru Badiu, Marga Proca, Ecaterina Ibric, Ion Florescu, Elena Teodorescu, Ileana Marin, Ilinca Radu, Aurelia Mirică, Ofelia Tănase, Marilena Belu, Emilia Dinu, Dumitru Iarca, Albiniţa Costescu. *Religie, arte, canto, gimnastică, istorie, ştiinţe sociale, limbi moderne*: P. Condurăţeanu, B. Secăreanu, S. Mihăescu, B. Franchetti, Paul Mann, Isidor Augenstein, H. Sanielevici, I. Manolescu, D. Logigan, I. Diaconescu, Florea Radulian, Scarlat Lambrino, Adrian Ciocârdia, Paul Ionescu, Emil Berlescu, E. Galenzowsky, A. Popescu-Hăbeni. Dem Savoie, Emilia Săvulescu-Blendea, Corvin Parnia, Vasile Blendea, V. Bellea, Constantin Constantinescu, Victor Brânduş, Radu Geoglovan, Eugen Fruchter, Victor Popa, Valeriu Dumitrescu, Vasile Torje, Cecilia Baronide, Valeria Bănulescu, Ana Minea, Paul Bănică, Virginia Calboreanu, Gheorghe Catană, Ion Dumitrescu, Valeriu Dumitrescu, Florica Deftu, Elena Dimancea, Florica Fucs, Erhard Klein, Maria Limburg, Carolina Marlo,

Maria Matcovski, Ferucio Olivotto, Elena Manolescu, Veronica Popa, Ecaterina Tolea, Camelia Barbu, Mădălina Marcu-Popescu, Vanda Ursache, Valeria Bandol, Emilia Rădulescu, Constantin Dincă, Gheorghe Dondorici, Emil Poamă, Maria Cristea, Daniela Neculăescu, Ion Țincu. *Directori de prestigiu:* I. Gh. Pietraru, Mircea Garbinu – primii directori în perioada 1875-1878. D. Nedea Popescu, Constantin Drăgulescu, Cezar Ivănescu, Traian Marineanu, Ioan Tomescu, Ioan Seltea, Victor Ivaşcu, Ilinca Radu, Gheorghe Catană, Vasile Stănescu, Ion Gavrilă, Marcel Popescu. (M.C.)

COLEGIUL UNIVERSITAR TEHNIC ŞI ECONOMIC „MIHAI VITEAZUL” Este înfiinţat în anul 1990, din iniţiativa universitarilor dâmboviţeni Emilian Banu şi Constantin Ghiţă, fiind o filială a Universităţii „Dunărea de Jos” din Galaţi. Este prima formă de învăţământ superior de stat din Târgovişte. Director: conf.univ.dr. Emilian Banu; secretar: Viorica Iurcu; bibliotecar, ing. Doina Voicu; cadre didactice: Lazăr Vlăsceanu, Ion Cucui, Constantin Ghiţă, Cornel Marin, Teodor Simion, Danil Matei, Ştefania Rujan. Colegiul a funcţionat până în 1992 la Casa Ştiinţei şi Tehnicii pentru Tineret când este creată Universitatea „Valahia”. (G.C.)

COLUMN TV Sub sigla „Columna Wyll” şi sub patronatul „Columna Film”, începe să transmită în noiembrie 2006; director: Florin Lupu; redactor-şef: Silvia Ghercă. Sunt de reţinut emisiunile „Intersecţii”, „Clubul victorioşilor”, „Revista presei”, de folclor dâmboviţean şi politice; realizatori: Anda Ştefan, Lucian Grigorescu, Victor Mihalache, Vali Niţu. Preluat de tânărul om de afaceri, ca unic acţionar care-i este şi director, Dan Ciobanu, postul târgoviştean de televiziune, emite sub sigla „Columna TV” din 2004, 24 din 24 de ore; redactor-şef: Anda Ştefan; director administrativ: Silvia Ghercă Ciobanu; director de programe: Marius Dumitrache. Emisiuni de vizibilitate: „Agenda culturală”, „Pe ordinea de zi”, „Politica pe toate feţele”, „Clubul victorioşilor”, „Noi şi cerul”, „Şi să fii tânăr”, „Viaţă şi sănătate”, „Teleşanţ”, „Pe un picior de plai”, „Faţă în faţă”, „Sport show”, „Telezodiac”; realizatori: Anda Ştefan, Marius Dumitrache, Victor Mihalache, Valentin Grigore, Ilie Ilie, Puiu Nedelcu, Ani Crăciun, Gabriela Apostol, Costin Mihai, eleva Vanessa Toma. (G.C.)

COMAN, Alexandru (6 III 1953, Voineşti, Izvoare, Dâmboviţa) Absolvent al Liceului de Arte Plastice din Ploieşti şi al Facultăţilor de Ştiinţe Umaniste, specializarea istorie-arheologie, şi de Ştiinţe şi Arte, specializarea conservare-restaurare, de la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. Creator la Cooperativa „Arta Populară” şi pictor decorator la Întreprinderea Comercială de Stat din Târgovişte; profesor la şcoli gimnaziale şi licee din Târgovişte. A expus în expoziţii

de grup şi personale; şi-a adjudecat premii pentru gravură la diferite concursuri locale şi naţionale. A realizat o galerie unică de portrete ale scriitorilor târgovişteni. (G.C.)

COMAN, Narcis-Răduţ (5.XI.1946, Giurgiu) Fotbalist. Legitimat la Olimpia Giurgiu (1961), Victoria Giurgiu (1961-1964), Şantierul Naval Olteniţa (1964-1965, divizia „B”), Uzinele Textile Arad (1965-1966, divizia „A”), FC Argeş Piteşti (1966-1970, divizia „A”), Dinamo Bucureşti (1970, divizia „A”), Dunărea Giurgiu (1970-1971, divizia „B”), Steaua Bucureşti (1971-1975, divizia „A”), Sport Club Bacău (1975-1976, divizia „A”), Clubul Sportiv Târgovişte (1976-1977, divizia „B”; 1977-1980, divizia „A”). La echipa târgovişteană a jucat un sezon în divizia „B” şi 3 sezoane în divizia „A” (unde a evoluat în 69 partide). În acea perioadă de timp a jucat 3 meciuri în prima reprezentativă a României (cu Spania în preliminariile Campionatului European, Grecia şi Israel, toate în anul 1978). Primul fotbalist legitimat la o formaţie din Târgovişte care a evoluat în echipa naţională. A fost desemnat de reprezentanţii presei sportive din România drept „Fotbalistul anului” în 1978. Cartea sa de vizită include 214 jocuri în divizia „A”, 12 în echipa naţională, 12 în competiţii europene intercluburi, precum şi alte numeroase partide în naţionale de juniori şi tineret. Maestru al sportului. (A.B.)

COMANDAMENTUL ETAPEI NR. 226 Aparţinea trupelor germane de ocupaţie instalate la Târgovişte, şi a funcţionat între noiembrie 1916 – noiembrie 1918. Se afla sub comanda maiorului Dietrich. A luat măsuri pentru încartiruirea soldaţilor germani în cele mai bune case, supraveghea ordinea, a iniţiat exploatarea bogăţiilor naturale şi a forţei de muncă, s-a străduit să repună în funcţie sondele, instalaţiile şi rafinăriile şi celelalte întreprinderi distruse în timpul retragerii. A rechiziţionat vitele, furajele, alimentele, lemnele de foc, a confiscat întreaga recoltă de fructe, ţuică. A efectuat evidenţa nucilor şi frasinilor, exploataţi fără milă pentru a se confecţiona paturi de puşcă. Mari cantităţi de petrol au luat calea Germaniei, toţi porcii, obiectele de plumb, aramă, alamă, cimentul etc. Pe lângă Comandamentul Etapei a funcţionat Tribunalul Militar care avea sediul în Palatul Prefecturii, iar anchetele preliminare erau făcute de un judecător german, care avea cabinetul de instrucţie în Casa Câmpeanu de pe Calea Domnească. (M.O.)

COMĂNESCU, Ion (11.VI.1923, Morăreşti, Argeş – 20.VIII.2008, Târgovişte) Seminarul Teologic Râmnicu-Vâlcea (1943); Facultatea de Medicină Generală Cluj, continuată la Sibiu şi absolvent la Bucureşti, unde a fost intern la catedra de anatomie (1950). În 1951, pentru că era apreciat cu atitudine duşmănoasă faţă de instaurarea comunismului a fost trimis disciplinar la

reeducare în mediul muncitoresc din Hunedoara. Medic secundar obstetrică ginecologie (1953-1955), medic specialist ginecologie obstetrică din 1956 la Târgovişte, medic şef la secţia obstetrică ginecologic după examenul de primariat din 1962 până în 1998, când a fost pensionat. În perioada 1992-1998, inspector al Direcţiei Sanitare, judeţul Dâmboviţa, inspector cu problemele mamei şi copilului. A publicat în reviste de specialitate. Prezenţă apreciată la congresele de obstetrică ginecologie. A condus mulţi ani secţia de obstetrică ginecologie a Spitalului Târgovişte, de unde a influenţat în bine evoluţia demografică a oraşului şi a judeţului. (N.V.)

COMBINATUL DE OŢELURI SPECIALE (COS)

Lucrările de construcţie la Combinatul de Oţeluri Speciale au început la 3 august 1970, obiectiv important al Platformei industriale Târgovişte Nord. A fost inaugurat la 14 decembrie 1973 în prezenţa secretarului general al PCR Nicolae Ceauşescu, fiind o importantă unitate a industriei metalurgice. La inaugurare au fost puse în funcţiune primele cuptoare de 10 şi 50 tone de la cele două oţelării electrice. Odată cu primele şarje de oţel la Târgovişte apărea şi se dezvoltă în economia judeţului metalurgia feroasă care într-un sigur an (1975) realiza 23% din întreaga producţie globală industrială dâmboviţeană. În anul 1973 au intrat în funcţiune primele capacităţi de producţie de 70 mii tone de oţel pe an, de 11,5 mii tone pe an blocuri şi bare, pentru ca în anul 1974 aceste capacităţi să fie completate cu încă de 140 mii tone pe an oţel. În 1975 intra în funcţiune secţia laminorului de profile mijlocii şi uşoare care avea o capacitate de 250 mii tone pe an. Secţia de tablă electrotehnică este inaugurată în 1976, având o capacitate de 38 mii tone pe an. Intrarea în funcţiune a Combinatului de Oţeluri Speciale contribuia la dezvoltarea industrială a judeţului, a metalurgiei feroase, deţinând 18,8% din totalul producţiei industriale a judeţului. În anii 1980, pe platforma metalurgică târgovişteană se realiza 3, 6% din producţia de oţel a ţării şi 2,7% din producţia de laminate pline de oţel. Dinamica măririi producţiei de oţel ilustra un salt cantitativ, iar mărcile produse aici, un salt calitativ. Producţia de oţel s-a dezvoltat an de an, astfel că în 1979 crescuse de 19 ori faţă de producţia anuală 1968, din producţia anului 1979, 48% o reprezentau oţelul aliat şi aliat superior. În 13-15 decembrie 1984 la Combinatul de Oţeluri Speciale a avut loc simpozionul Internaţional „Dezvoltări şi perspective în domeniul oţelurilor cu conţinut scăzut de aliere” în colaborare cu Union Carbide Corporation din SUA. Au susţinut comunicări 100 de specialişti din Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, Marea Britanie, Republica Federală Germania, România, SUA şi Suedia. După 1989 Combinatul a fost privatizat, devenind societatea MECHEL. (G.T./C.V.)

COMITETELE CETĂŢENEŞTI Aceste comitete se constituie la Târgovişte la începutul anului 1945 „din necesitatea imperioasă a combaterii şi înfrânării speculei”. Echipa de conducere la nivelul oraşului era formată din: avocat I. Micu – preşedinte, Grigore Crinescu – secretar, avocat G. Chirilă, căpitan D. Răducu şi C. Lazan. Comitetele, alcătuite din consumatori interesaţi în respectarea legii, aveau ca scop sesizarea autorităţilor în legătură cu cazurile de necinste. Pentru intervenţia operativă împotriva speculanţilor, s-au format Gărzile cetăţeneşti compuse din „cetăţeni inimoşi, plini de dorinţa de a face bine pentru popor”, care însoţeau patrulele de poliţie. (M.C.)

COMISIA JUDEŢEANĂ Pentru eliberarea rebelilor a funcţionat la Târgovişte după 26 iunie 1848. Pentru a evita aglomerarea Capitalei, s-a hotărât organizarea unor comisii judeţene, care au primit bilete de eliberare în instrucţiuni pentru evidenţa lucrărilor. În cadrul comisiei au activat protopopul Mihai şi preotul Ioan de la Biserica Domnească, care au întocmit bilete de slobozenie. La 29 septembrie 1848, protopopul Mihai era arestat pentru „fapte revoluţionare” şi „invitarea norodului la tulburare”. Orăşenii au declarat că „nu a făcut nicio supărare nimănui şi n-a atacat cinstea cuiva”, fapt pentru care „comisia anchetatoare” a hotărât eliberarea sa (15 martie 1849). (M.O.)

COMITETUL DE COORDONARE A MUNCII CULTURALE

S-a constituit la Târgovişte pe 15 Decembrie 1947, avându-l ca preşedinte pe prefectul Gheorghe Popescu. Comitetul avea un scop preponderent politic vizând, „o colaborare strânsă a tuturor factorilor culturali pentru ca opera guvernului să fie dusă la capăt, limpezind astfel drumul spre bunăstare şi cultură a celor ce muncesc pentru o societate socialistă”. Din Comitet făceau parte Ion Rădulescu – primarul oraşului, Ion Dedu – preşedintele Consiliului judeţean, Tănase Borţoi din partea Federalei, Valeriu Bucur-preşedintele Sindicatului Învăţătorilor, inspectori şcolari, reprezentanţi ai Căminelor culturale, ai Bisericii, ai Legiunii de jandarmi, ai instituţiilor pentru ocrotirea sănătăţii, directori de şcoli. În fiecare comună se formau comitete locale de coordonare a muncii culturale. O cerinţă imediată era lichidarea analfabetismului şi de aceea, în fiecare sat şi cătun urma să se constituie o „Şcoală de carte”. (M.C.)

COMITETUL DE CULTURĂ ŞI ARTĂ În luna iulie 1962 sunt constituite Comitetele de Cultură şi Artă ale raionului şi oraşului Târgovişte. La Comitetul de Cultură şi Artă al raionului vor funcţiona profesorii: Ion David, Constantin Stematiu şi Ion Gavrilă, secretari; George Coandă, Constantin Drăghici şi Cuza Drăghici, inspectori; prof. Dumitru Anghelescu şi medic Petre

Băleanu, preşedinţi obşteşti. La Comitetul de Cultură şi Artă al oraşului Târgovişte funcţiile au fost ocupate de profesorii: Constanţa Alexandrescu şi Paul Bănică, prof. Radu Gioglovan, fiind preşedinte obşteesc. După reorganizarea teritorial-administrativă a ţării, în februarie 1968, îşi schimbă statutul în Comitet de Cultură şi Artă, apoi de Comitet de Cultură şi de Educaţie Socialistă după 1970, ale judeţului Dâmboviţa şi municipiului Târgovişte. Preşedinţi la judeţ până în 1989, profesorii: Ion Gavrilă, Niculina Costescu, Ana Stoica; vice-preşedinţi: profesorii Gabriel Mihăescu, Cuza Drăghici, Ion Coca, Paul Bănică, Corneliu Voicu; inspector şef: profesor Mihai Gabriel Popescu; inspectori: profesorii Constantin Manolescu, Victor Petrescu, Haralambie Popescu, Gheorghe Cruceru, Nicolae Popescu, Ion Borcea, actorul Vasile Chiriuc. La municipiul Târgovişte va funcţiona pe baze obşteşti neavând un aparat salarizat; preşedinţi fiind profesorii Ion Borcea şi Ion Gavrilă. În cooperare, cele două comitete vor fi organizatoare ale câtorva mari manifestări: festivalurile naţionale „Crizantema de Aur”, de literatură „Moştenirea Văcăreştilor”, de film documentar „Contemporania”, de teatru istoric, al brigăzilor artistice „Oameni şi fapte în marea întrecere, al acţiunilor complexe „Mesaje dâmboviţene în timp”, „Mesaje târgoviştene în timp”. Sub egida Comitetului de Cultură şi Artă al raionului Târgovişte au fost organizate sărbătoarea „Fiilor satului”, şi primele cercuri folclorice dâmboviţene şi a fost lansată ediţia a doua a revistei de cultură „Armonia”; a editat şi două caiete de literatură (iniţiator: George Coandă), reunind lucrări ale membrilor cenaclurilor literare „Grigore Alexandrescu” (Târgovişte) şi „Luceafărul” (Pucioasa). Comitetele de cultură şi artă şi-au încetat activitatea la începutul anului 1990. (G.C.)

COMITETUL PENTRU AJUTORAREA REGIUNILOR SECETOASE / CARS (1946-1947) A fost înfiinţat în octombrie 1946 la Târgovişte, având ca obiectiv ajutorarea regiunilor din Moldova, lovite de secetă. Comitetul de conducere era format din: Gheorghe Popescu – prefectul judeţului, general Stere Ştefănescu – comandantul Garnizoanei, Ion Rădulescu – primarul Târgoviştei, colonel Augustin Ionescu – secretar CARS – Dâmboviţa, dr. C. Dumitrescu – responsabil Secţia Asistenţă. S-au strâns bani, bunuri şi alimente care au fost trimise judeţului Roman. Ca urmare, în judeţul Roman s-au înfiinţat 31 de cantine care hrăneau 4.200 de persoane, în majoritate copii. De asemenea, începând cu 3 martie 1947 au fost primiţi la Târgovişte copii aduşi din zonele lovite de secetă, aceştia fiind cazaţi şi hrăniţi în oraş şi în judeţ. (M.C.)

COMPANIA DE APĂ Continuă sub această denumire activitatea RAGC din 2007. A fost înfiinţată prin Hotărârea Consiliului Local Târgovişte Nr. 190 / 2007

care a stipulat transformarea Regiei Autonome de Gospodărie Comunală / RAGC Târgovişte în societate comercială pe acţiuni. La acel moment noua unitate avea 300 salariaţi, acţionar unic era Consiliul Local Târgovişte, iar obiectul ei de activitate îl constituia captarea, tratarea, distribuţia apei potabile, precum şi colectarea, tratarea şi epurarea apelor uzate, din municipiu şi din 7 comune (beneficiare deja ale acestor servicii). Prin H.C.L. Nr. 114 / 2008 s-a actualizat actul constitutiv al unităţii fiind acceptaţi ca acţionari Consiliul Judeţean Dâmboviţa şi unele consilii locale din judeţ. Ca urmare a fost preluată şi operarea sistemelor de apă canal din celelalte 6 localităţi urbane ale judeţului şi din alte 27 comune. La acest moment structura acţionariatului este de 94,4 % Consiliul Local Târgovişte şi 5,6 % Consiliul Judeţean Dâmboviţa (inclusiv alte consilii locale din judeţ), iar numărul salariaţilor este de 570. Principalul moment din scurta (deocamdată !) istorie a unităţii a fost consemnat pe 29 septembrie 2011 la sediul Băncii Europene de Reconstrucţie şi Dezvoltare / BERD de la Londra unde a fost semnat contractul de creditare şi contractul de asistenţă în vederea asigurării cofinanţării „Extinderii şi reabilitării infrastructurii de apă şi apă uzată”. Este o investiţie în valoare de peste 140 milioane euro (cea mai mare din istoria postdecembristă a judeţului) şi constă în lucrări la sursele de apă, reabilitarea şi extinderea reţelelor de apă şi canalizare, reabilitarea şi extinderea staţiilor de epurare etc. De această investiţie va beneficia o treime din populaţia judeţului, respectiv toate localităţile arondate Companiei de Apă Târgovişte. Pe parcursul existenţei sale la conducerea unităţii, în postura de directori generali, au fost dr.ing. Dorin Staicu (2007-2009) şi ing. Radu Vasilescu (2009 – în prezent). (A.B.)

COMPANIA NAŢIONALĂ DE AUTOSTRĂZI ŞI DRUMURI NAŢIONALE DIN ROMÂNIA S.A. – Secţia Drumuri Naţionale Târgovişte Sediul central, str. Nicolae Fillipescu, nr. 1. Administrează drumurile de interes naţional, respectiv drumuri naţionale din judeţul Dâmboviţa. Profilul activităţii: întreţinere şi reparaţii drumuri şi poduri din administrare. Subunităţi din administrarea SDN Târgovişte: District Ulmi, District Teiş, District Găeşti, District Titu, District Gemenea, District Moroieni. Secţia a fost înfiinţată în anul 1969, având următorii şefi de secţie: ing. Elefterescu Mihai, ing. Caloianu Costel, ing. Proca Ştefan, ing. Grigoriu Constantin (1981-1985), ing. Leca Mircea (1985-1997), ing. Căpăţână Iulian (1997-2008), ing. Paraschiv Dragoş (2008-2009), ing. Popescu Relu Ionescu din 2009 până în prezent. (G.T./ C.V.)

COMPLEXUL HOTELIER DÂMBOVIŢA Construit în perioada 1969-1973, de categoria I, aparţinea Oficiului Judeţean de Turism, cu sediul în fosta Agenţie ONT

Carpaţi. Avea o capacitate de 204 locuri, asigura condiţii optime de cazare şi masă, fiind dotat cu un restaurant, bar de zi, cramă şi bufet expres. (G.T./ C.V.)

COMPLEXUL MEŞTEŞUGĂRESC „PRESTAREA”

(METEX după 1989) A fost înfiinţat în perioada 1969-1974, pentru a asigura bunuri materiale şi servicii, oferite în unităţi specializate ale Cooperăţiei Meşteşugăreşti, în general prin unităţi prestatoare de servicii cu caracter productiv („Arta populară”, „Constructorul”, „Progresul”, „Sânguinţa”). Gama serviciilor oferite orăşenilor s-a diversificat, a crescut valoarea prestaţiilor de servicii industriale, astfel că în 1968 acestea au crescut de peste 12 ori faţă de 1950. Această unitate economică era păstrătoare a tradiţiei în domeniul meşteşugurilor, astfel că prin unităţile sale se perpetuau vechile meşteşuguri: ţesutul covoarelor, a textilelor de interior şi de port popular, prelucrarea pieilor de animale, croitoria, jocăria, încălţăminte la comandă şi reparaţii, ceramică populară, dogărie etc. (G.T./ C.V.)

COMPLEXUL NAŢIONAL MUZEAL „CURTEA

DOMNEASCĂ” Constituirea muzeului, prin Decretul Regal din 3 octombrie 1937, consfinţeşte instituţional preocupările târgoviştenilor pentru trecutul istoric şi zestrea spirituală atât de bogată pe care au moştenit-o. Activitatea expoziţională intensă, de la începutul secolului al XX-lea, va prinde contur în anul 1912, în casa boierului Fusea, donată de acesta „în scopul înfiinţării muzeului istoric al oraşului”, prin deschiderea unei expoziţii de antichităţi: monede, icoane, documente epigrafice, toate aparţinând colecţionarului Saint-Georgesc. Ulterior, în 1928, într-o clădire a Mitropoliei Târgovişte, situată în parcul cu acelaşi nume, se organizează un lapidarium care întruchipea ideea lui Dimitrie Papazoglu, devenită preocupare pe la 1874, „de a se aduna acele pietre cu inscripţii istorice ce se văd o mulţime trântite în preajma mai multor biserici ruinate şi prin răspântii”. Însă, prima clădire construită, prin contribuţie publică, pentru adăpostirea unor colecţii istorice se ridică între anii 1937-1938, graţie senatorului Constantin Dimitriu, profesorului Virgil Drăghiceanu şi localnicilor, cu sprijinul Comisiunii Monumentelor Istorice şi al Casei Regale, proiectant fiind arhitectul Nicolae Ghika-Budeşti. Astfel, în 1944 este inaugurat primul muzeu târgoviştean, astăzi Galerile Stelea. Până în 1968, muzeul târgoviştean a funcţionat în structura de la înfiinţare, având o tematică mixtă: arheologie, istorie, artă, etnografie. În acelaşi an, muzeul capătă importanţă judeţeană, pentru ca, mai apoi, în 1992, să devină Complexul Naţional Muzeal, datorită strădaniei cu care au fost îmbogăţite colecţiile şi, mai ales, prin înfiinţarea unor noi muzee. Rând pe rând s-au deschis publicului secţiile muzeale: Ansamblul Monumental „Curtea Domnească” (1967); Muzeul Scriitorilor

Dâmboviţeni (1967), adăpostit de casa scriitorului Ioan Alexandru Brătescu-Voineşti; Muzeul Tiparului şi al Cărţii Româneşti Vechi (1967). După numai un an, în 1968, este înfiinţată expoziţia permanentă „I.L. Caragiale”, în 1972 ia fiinţă „Casa-atelier Gheorghe Petraşcu”, „Casa gravor Gabriel Popescu” din Vulcana Pandle, Muzeul Petrolului (orăşenesc) din Moreni. Ulterior, în 1974, sunt înfiinţate muzee care conservă tradiţii ale culturii şi dezvoltării economice locale precum Muzeul Etnografic „Dumitru Ulieru” Pietroşiţa şi Muzeul Etnografic al Văii Ialomiţei de la Pucioasa. Eforturile valorificării bogatei moşteniri patrimoniale a judeţului Dâmboviţa nu s-au oprit aici, generaţiile următoare aducându-şi contribuţia la continuarea dezvoltării reţelei muzeale prin înfiinţarea Muzeului de Istorie (1986), Muzeului de Artă (1991) şi a Muzeului „Vasile Blendea” (2002). Galerile „Stelea” sunt situate, în clădirea fostului Muzeu Orăşenesc Târgovişte, inaugurat în 1944 şi care a funcţionat ca Muzeu de Arheologie până în 1986. Muzeul Tiparului şi al Cărţii Româneşti Vechi, aflat până în 2011, într-o clădire impunătoare, monument arhitectonic pe care meşterii domnitorului Constantin Brâncoveanu au ridicat-o pe beciuri preexistente la începutul secolului al XVII-lea. Reorganizat din ianuarie 2011 în Casa Aramă de la Curtea Domnească, este structurat pe un discurs expoziţional care prezintă activitatea tipografică, atât târgovişteană, încă de la începuturi (sec. al XVI-lea), cât şi a celorlalte centre tipografice apărute ulterior în Moldova şi Transilvania (secolele XVII, XVIII) şi culminează cu editarea primelor ziare cu apariţie regulată. Muzeul Scriitorilor Dâmboviţeni, este structurat în trei mari secţiuni: o primă secţiune reprezentând Evul Mediu, când Târgoviştea era ea însăşi primul centru de cultură al ţării, exercitând influenţe în spaţiul larg românesc; o a doua, cea a poezilor redeşteptării naţionale, şi cea de-a treia, a scriitorilor născuţi fie sub semnul ei, fie aduşi de viaţă, la Târgovişte. Casa Memorială „Ion Luca Caragiale”, prezintă vizitatorului mărturii documentare, cărţi în ediţii princeps, fotografii, afişe, mobilier de epocă, obiecte personale, toate creionând o parte din spiritul marelui dramaturg român. Casa Atelier „Gheorghe Petraşcu”, graţie donaţiei fiicei artistului, Mariana Rigler Petraşcu, casa devine muzeu şi adăposteşte un impresionant patrimoniu reprezentat de pictură, grafică, studii în creion, şevaletul maestrului, obiecte personale etc. Sunt expuse piese reprezentative ale creaţiei sale. Casa Gravorului „Gabriel Popescu”, construită în anul 1905, lângă casa părintească, după planurile arhitectului Alexandru Clavel, care a folosit schiţele artistului, a fost donată muzeului de către Eliza Popescu, nepoata artistului, împreună cu mobilierul, biblioteca, obiectele personale, acte de familie, instrumente de lucru, gravuri şi plăci de gravură, cărţi etc., care au contribuit la reconstituirea atmosferei casei în care s-a născut şi a trăit gravorul Gabriel Popescu.

Muzeul Etnografic „Dumitru Ulieru” Pietroşiţa, înfiinţat de prof. Dumitru Ulieru, reuneşte valoroase piese de etnografie: costume, covoare, obiecte de port popular, unelte pentru prelucrarea lemnului, obiecte de uz casnic sau gospodăresc etc. Muzeul Văii Ialomiţei Pucioasa este adăpostit în casa Mihalache Dobrescu, monument de arhitectură populară de la începutul secolului al XIX-lea. Printre exponatele cele mai valoroase amintim un cric de lemn şi o masă de tras doage, provenite din zona Pietroşiţa şi având gravate iniţiale „G.G.” şi anul 1859. Muzeul de Istorie, funcţionează într-o clădire monument de arhitectură, datând din 1902, cu spaţii generoase, care acoperă necesităţile expoziţionale ale unui muzeu în care se reflectă istoria spaţiului românesc, în general, şi a judeţului Dâmboviţa, în special, începând din preistorie până în epoca modernă. Muzeul de Artă, este găzduit de o clădire, monument de arhitectură, realizată de meşteri italieni, la sfârşitul sec. al XIX-lea, şi deţine colecţii de pictură religioasă, frescă şi icoane, mobilier de epocă, obiecte de podoabă, precum şi ţesături româneşti sau orientale. Sunt prezenţi artişti moderni şi contemporani, precum Nicolae Grigorescu, Gheorghe Petraşcu, Schweitzer Cumpăna, Gabriel Popescu, Tanţi Iliescu Mihăilescu, Bob Bulgaru. Colecţia „Vasile Blendea” este adăpostită în Casa „Angela Georgescu” (azi Muzeul „Vasile Blendea”), o locuinţă veche, monument de arhitectură românească de la sfârşitul secolului al XVIII-lea. Sunt expuse o parte din lucrările de sculptură, pictură sau desen, care vin să definească personalitatea artistului. Directori de la înfiinţare şi până astăzi: prof. Alexandru Vasilescu, Ioan T. Ciora, Vasile Toboşaru, prof. Gabriel Mihăescu, prof. Cleopatra Ionescu, prof. Radu Gioglovan, dr. Mihai Oproiu, prof. Constantin Năstase, prof. Constantin Lăzărescu, prof. Gheorghe Bulei, dr. Ovidiu Cîrstina. (G.C.)

COMŞA, Petre (8.10.1955, Dâmboviţa) Preot, conferenţiar. A absolvit Liceul „Ienăchiţă Văcărescu” Târgovişte, promoţia 1973, licenţiat al Facultăţii de Chimie, Universitatea Bucureşti în 1979 şi al Facultăţii de Teologie Ortodoxă Bucureşti, promoţia 1994, doctor în teologie la Facultatea de Teologie Bucureşti în 2002. Preparador titular al Facultăţii de Teologie din Târgovişte (1996-1998), asistent (1998-2000), lector (2000-2009), conferenţiar din anul 2009. Autor al unor volume, articole şi studii de specialitate, participant la conferinţe şi simpozioane naţionale şi conferinţe internaţionale. (Arhiep.)

COMUNITATEA ITALIANĂ I s-a mai spus şi „colonia italiană”, mai ales datorită faptului că populaţia târgovişteană de origine italiană se aşezase compact în cartierul Suseni. Comunitatea apărută în Târgovişte s-a constituit în etape. În perioada Renaşterii româneşti,

cu deosebire în vremea lui Constantin Brâncoveanu, un prim val a adus meşteri italieni pentru construirea unor case boiereşti şi la organizarea unor grădini „all’ italiana”. Astfel, se stabilesc în Târgovişte, unde exista şi o biserică romano-catolică, numeroşi meseriaşi italieni care îşi întemeiază familii aici şi construiesc clădiri inspirate din arhitectura din Peninsula. A doua etapă s-a produs la sfârşitul sec. XIX când, ca urmare a politicii imigraţioniste italice a guvernelor regale româneşti (aducerea unor meseriaşi şi specialişti în construcţii) un grup numeros s-a aşezat în Târgovişte, zonele de emigrare fiind regiunile Udine-Veneţia şi romană. Datorită acestor italici au fost construite la Târgovişte clădiri oficiale în stilul palatelor (palazzo) din nordul Italiei: Prefectura judeţului, Primăria, Casa d’Italia. Dar şi numeroase case pe bulevardul Regele Carol I, în centrul vechi, în Cartierul Suseni dar şi barajul de pe Ialomiţa din apropierea podului feroviar şi rutier din acelaşi cartier, operă a inginerului Filippo Fugali. Unii specialişti italieni de la Târgovişte au fost implicaţi şi în construcţia căii ferate Pucioasa-Sinaia, însă tronsonul de la Pietroşiţa la Sinaia nu a mai putut fi finalizat din cauza izbucnirii Primului Război Mondial. S-au impus prin opera lor arhitecturală şi constructivă: arh. Romano de Simon, inginerii Mario Rascali, Paolo Furlani, antreprenorii Enrico Cosani, Riccardo Facco, Ermengildo Zaccarelli sau constructorul Angelo Pola. (G.C.)

COMUNITATEA SAŞILOR Refugiaţi din regatul Ungariei în prima parte a sec. XIV, nemaisuportând fiscalitatea împovărare a ultimilor regi din dinastia Aspadiană, Ladislau IV şi Andrei III, şi a primilor regi din dinastiile mixte, Vencel, Otto de Wittelsbach şi Karoly I (Carol) Robert de Anjou, domnitori în Ţara Românească fiind Negru Vodă, Tihomir, Basarab I şi Nicolae Alexandru, meseriaşi şi negustori germani (saşi) din sudul Transilvaniei se stabilesc şi în Târgovişte în zona actualului cartier Suseni (Bazarul de Sus, sau Târgul de Sus). Astfel, este consemnat faptul că aceşti saşi au aşezat temeiul organizării urbanistice europene a oraşului. În această zonă au înălţat primul locaş de cult romano-catolic din oraş, Biserica Santa Maria Gratiarum la 1300, documentele localizându-o „ad rivum”, adică lângă râul Ialomiţa, în timpul domniei lui Negru Vodă. De asemenea, saşii stabiliţi în colonie la Târgovişte au impulsat nu numai organizarea urbană a oraşului, ci au contribuit şi la crearea pieţei agricole, comerciale şi meşteşugăreşti; au apărut acum numeroase prăvălii cu profil diversificat. Populaţia a înregistrat o creştere remarcabilă. Târgoviştea îşi adjudecă statutul de oraş, cel mai dezvoltat al Ţării Româneşti. (G.C.)

CONCERTELE LUI GEORGE ENESCU LA TÂRGOVIŞTE Între 15 şi 18 noiembrie 1915, George Enescu susţine primul său concert în Târgovişte la „Sala

de Arme”, fiind acompaniat de Th. Fuchs. Apoi, în perioada interbelică mai concertează în aceeaşi „Sală de Arme”, unde, la un moment dat, audiază şi celebra corală târgovişteană „Cântarea României”, felicitându-l pe dirijorul acesteia, Gheorghe Rusu. (G.C.)

CONCURENŢA Revistă de „Studii, cercetări şi analize privind protecţia concurenţei economice” – aşa cum se precizează în subtitlu – editată de Consiliul Concurenţei din România. Apare din anul 2006. Este un proiect comun al acestui Consiliu cu Universitatea „Valahia” din Târgovişte. Are două sedii editoriale, la Târgovişte şi în Bucureşti. Colegiul de redacţie: Gheorghe Rădulescu, Ovidiu Felecan, Daniel Dumitru Stan – redactor responsabil –, Claudiu Mosesshom (din partea Consiliului Concurenţei), Ion Stegăroi, Dan Țop (din partea Universităţii „Valahia”). Continuă. (G.C.)

CONCURS DE DARE LA SEMN La mijlocul sec. XIX sunt consemnate la Târgovişte organizarea în locuri publice a unor manifestări de gimnastică (sub formă de acrobaţii cu tentă comică), precum cele din 2 iulie 1866 sau 24 august 1867. Tot în luna august 1867, pe baza regulamentului aprobat prin decret de domnitorul Alexandru Ioan Cuza, a fost organizat un concurs de „dare la semn” (tir) câştigătorul participând apoi la faza finală a întrecerii, la Bucureşti. (A.B.)

CONCURSUL HIPIC NAŢIONAL Hipodromul din Târgovişte a găzduit, în iulie 1946, Concursul hipic naţional. Au asistat la întreceri primul ministru, 6 miniştri, locţiitorul Comisiei aliate de control, reprezentanţi sovietici, americani şi britanici din Comisia Aliată de Control, 19 generali. Din punct de vedere al nivelului de reprezentare atunci s-a înregistrat cel mai înalt grad de protocol la o competiţie sportivă organizată de-a lungul timpului la Târgovişte. (A.B.)

CONDREA, Constantin (4.VIII.1941, Iaşi) Istoric, istoric al culturii, publicist. Studii primare şi gimnaziale la Orşova şi Târgovişte, unde se stabileşte cu familia în 1954. Liceul „Ienăchiţă Văcărescu”, din vechea Cetate de Scaun, absolvit în 1960. Licenţiat al Facultăţii de Istorie a Universităţii „Babeş-Bolyai” din Cluj (1966). În perioada 1966-1969 îndrumător şi muzeograf la Muzeul Judeţean Dâmboviţa, apoi lector pentru presa locală (1969-1977). Din 1977 şi până la pensionare (2007) conduce Direcţia Judeţeană Dâmboviţa a Arhivelor Naţionale. Debut publicistic în 1968 la „Dâmboviţa”, cu un articol pe teme istorice. Colaborează apoi cu articole şi studii de istorie, arhivistică, istoria culturii la: „Revista Arhivelor”, „Opinii pedagogice”, „Valachica”, „Dâmboviţa”, „Curier”. Între 1979-1985 în Consiliul de conducere al „Revistei arhivelor”. Debut editorial în 1979 cu o „Culegere de documente”, urmată de o alta, în 1984,

lucrări care privesc aspecte ale vieţii politice şi social-economice ale Târgoviştei şi judeţului Dâmboviţa, în perioada interbelică. Contribuie la unele lucrări colective „Dicţionar istoric al judeţului Dâmboviţa” (1983) sau în calitate de coordonator la „Monografia Arhivelor Statului, Judeţul Dâmboviţa” (1983), „Din tezaurul arhivistic dâmboviţean” (1993), „Centenar – Primăria oraşului Târgovişte” (1997), „Arhivele judeţului Dâmboviţa la Semicentenar” (2003). (V.P.)

CONDREA, Ştefania (8.I.1906, Zaleszczyk, Polonia – 25.VII.1998, Târgovişte) A absolvit Şcoala Normală de Învăţători, Şcoala Comercială Superioară Particulară din Cernăuţi şi Institutul „Maxim Gorki” din Bucureşti. A fost profesoară la şcoli din judeţele Bălţi şi Hotin, Mehedinţi (Orşova), la Râmnicu Sărat şi la Şcolile Nr. 1 şi Nr. 2 din Târgovişte. Se face cunoscută ca pictoriţă de-a lungul a peste o jumătate de secol, lucrările sale fiind expuse pe simezele unor expoziţii personale (Cernăuţi, Hotin, Constanţa, Orşova, Târgovişte) şi colective (Salonul oficial de toamnă de desen, gravură şi afiş din Bucureşti, Bienalele de artă plastică de la Ploieşti, Muzeul Naţional al României, la Târgovişte şi Buzău). A realizat, în manieră clasică, peisaje, naturi moarte, portrete în ulei, creion şi cărbune. Are lucrări în colecţii particulare din SUA, Germania, Franţa, Suedia, Republica Moldova. S-a bucurat de aprecieri elogioase din partea lui Vasile Blendea. (G.C.)

CONDURĂŢEANU, D.P. (1848, Baba Ana, Buzău – 1908, Târgovişte) Institutur, pasionat cercetător al geografiei judeţului. A fost elev la Seminarul de pe lângă Episcopia Buzăului. A funcţionat ca învăţător la Văleni de Munte, iar între 1874-1885 la Şcoala Primară Nr. 1 din Târgovişte, perioadă în care a funcţionat şi la gimnaziul din localitate. Între 1885-1889 a fost director la Şcoala Generală Nr. 2 din Târgovişte. A fost considerat a fi „un dascăl merituos şi respectat”, membru al Societăţii Regale de Geografie, autorul unui manual de geografie (1887) şi al „Dicţionarului geografic al judeţului Dâmboviţa” (1890), lucrare premiată de Societatea Geografică Română cu premiul „General George Manu”. A îndeplinit, între 1889-1896, funcţia de revizor şcolar al judeţelor Dâmboviţa şi Muscel. În 1901 iese la pensie. (M.O.)

CONDURĂŢEANU-POPESCU, Constantin (1863, Baba Ana, Buzău – 1925, Bucureşti) Institutur, revizor şcolar. A urmat Şcoala Normală de Instituturi din Bucureşti. După absolvire funcţionează ca institutor la Şcoala de Băieţi Nr. 1 (1881-1912), director (1912) şi revizor şcolar. S-a remarcat printr-o bună pregătire didactică şi seriozitate, calităţi prin care s-a impus în faţa comunităţii oraşului. (M.O.)

CONGRESUL INTERNAȚIONAL AL ACADEMIEI AMERICANO-ROMÂNE DE ARTE ȘI ȘTIINȚE (ARA)

Între 26-29 iunie 1997 are loc la Târgoviște, găzduit de Universitatea „Valahia”, cel de-al XII-lea Congres Internațional al Academiei Americano-Române de Arte și Științe (ARA) din SUA, congres ce se constituie într-un mare forum al spiritualității românești de pretutindeni. Printre personalitățile de prestigiu academic internațional se numără Maria Manea-Manoliu și Constantin Corduneanu, președinte de onoare și, respectiv, președinte executiv al ARA, Dionisie Ghermani, directorul Institutului de Cercetări Româno-Germane de la München, Augustin Buzura, președintele Fundației Cultural Române, Radu Enescu, istoric de artă (Madrid), Angela Comnène și Cornelia Bodea, istorici, Ladis D.K. Kristof (Oregon University) și Claudiu Matasă (Illinois University) din SUA, Berujean (Academia de Științe a Republicii Moldova), Ion Paraschivoiu (Universitatea Montreal) și Cezar Vasiliu (Universitatea Sherbrooke) din Canada sau Dan Rădulescu, vicepreședinte al Academiei Române. În secțiunile și mesele rotunde ale Congresului, care vizează o paletă multidisciplinară (comunicatorii, aparținând majorității mediului academic, sosiți la Târgoviște din America până în Australia) se relevă cu pregnanță necesitatea imperioasă de a se face mult mai mult și cu mai multă convingere pentru cunoașterea valorilor românești și pentru afirmarea, în lume, cu demnitate, a României și românismului. Președintele ARA, Constantin Corduneanu a opinat: „Lucrările Congresului au relevat o participare competentă, la nivel academic. Și ne facem datoria de a-i felicita pe organizatorii de la Târgoviște, care au depus un efort substanțial pentru reușita acestui eveniment, unul dintre cele mai bune ale ARA...”. (G.C.)

CONGRESUL ÎNVĂȚĂTORILOR În anul 1911 s-a desfășurat la Târgoviște Congresul Învățătorilor în zilele de 20-23 august. Au participat peste două mii de învățători din toată țara, și cărora li s-a asigurat cazare gratuită în internate și cazărmi. La Congres s-a discutat despre completarea „lefilor învățătoarești, precum și altele legate de nevoile școlii, discuțiile fiind dominate de o puternică atitudine patriotică ce s-a desprins din cuvântul participanților”. Cu acest prilej s-a inaugurat Crucea închinată eroului redeșteptării naționale, Tudor Vladimirescu, iar pentru participanți, preotul Al. Gh. Aramă a întocmit primul ghid al orașului. (M.O.)

CONSILIUL DE PATRONAJ AL OPERELOR SOCIALE – DÂMBOVIȚA Consiliul se formează în aprilie 1941, având atribuții diverse: evidența și coordonarea asociațiilor de asistență socială, ajutorarea familiilor mobilizaților pe front și a copiilor orfani de război, organizarea centrelor de asistență pentru

victimele bombardamentelor aeriene, organizarea unor cantine școlare, procurarea unor resurse bănești și materiale prin caritatea publică, asigurarea instrucției și educației pentru orfanii de război ș.a. Consiliul colabora cu primăriile și comandamentele militare ale garnizoanelor pentru realizarea obiectivelor sociale. Fondurile necesare proveneau în cea mai mare măsură de la buget. La nivel județean, conducerea era reprezentată de prefectul Gheorghe Demetrescu – președinte, colonelul Dumitru Captaru (comandantul Garnizoanei) – vicepreședinte, Lazăr Petrescu – primarul Târgoviștei, Grigore Mărgulescu – inspector școlar, Gheorghe Dolejan – medicul primar al județului, precum și de președinții asociațiilor de asistență socială – membri. Consiliul era considerat la acea vreme ca reprezentând „o operă națională de importanță capitală pentru funcțiile sociale ale statului”. (M.C.)

CONSILIUL DE LA TÂRGOVIȘTE A fost Conducător de Antim Ivireanu (noiembrie 1716). Izbucnirea conflictului dintre austrieci și turci în aprilie 1716 a readus orașul în vârtoarea evenimentelor. Căpitanul Ștefan Dettine a înaintat prin surprindere până la București și a luat prizonier, în noiembrie 1716, pe domnul țării, Nicolae Mavrocordat. Când Dettine s-a retras spre Târgoviște a fost însoțit de reprezentanții marii boierimi și de mitropolit, care au ținut un consiliu (27 noiembrie) care avea în frunte pe Antim Ivireanu. Aici s-au hotărât principalele măsuri ce trebuiau luate pentru întărirea țării. Pe primul plan se afla ruperea „legăturilor cu Poarta [...] punerea sub protecția Austriei”, cu „toții dorind mai bine să-și sacrifice averea și sângele lor pentru Imperiul German, decât să mai caute protecția sultanului”. Intervenția turcilor și tătarilor a determinat retragerea trupelor austriece și intenția realizării unui „post militar” la Târgoviște a fost repede abandonată. (M.O.)

CONSTANTIN, Constantin (21.IX.1929, Băicoi, Prahova – 6.II.1997, Târgoviște) Liceul Iași. Facultatea de Medicină Generală Iași (1958). Activitatea medicală: medic, circa sanitară Găgești, regiunea Galați (1958-1960). Examen concurs de secundariat în 1960. Medic secundar ginecologie obstetrică la Spitalul „Cantacuzino” București (1960-1963). Medic specialist ginecolog obstetrică la Pătârlagele. La constituirea județului Dâmbovița, este promovat medic șef al județului și concomitent cu funcția de organizator de sănătate publică lucrează și în secția de ginecologie obstetrică a Spitalului Târgoviște. Din 1978 până în 1992, la Spitalul Pucioasa. Deputat din partea județului Dâmbovița în primul Parlament ales după Revoluția din decembrie 1989. În 1996, pensionat. De numele lui sunt legate multe și frumoase realizări în Târgoviște și județul Dâmbovița, Cea mai importantă fiind noul Spital

Județean; cetățenii orașului Târgoviște îi poartă recunoștință și respect. (N.V.)

CONSTANTIN, Marin Petre (13.IX.1925, Brătești, Văcărești, Dâmbovița) Școala primară și gimnazială în Brătești și studii liceale la Liceul Economic din Târgoviște. Își ia licența la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, fiind îndrumat în arta picturii de maestri Nicolae Dărcăscu, Cornel Medrea, Jean Al. Steriadi și Ion Marșic. Profesor, până la pensionare, la Școala Populară de Artă din Târgoviște. Este membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România și al Societății Scriitorilor Târgovișteni. Participă la numeroase expoziții personale și de grup. Are lucrări reținute la Muzeul de Artă al României și în diverse colecții particulare din țară și străinătate. A realizat o remarcabilă „cronică pictată” a Târgoviștei. Este, totodată, și un cronicar al vieții satului ca prozator în volumele „Prepeleacul” (2007) și „Târgul” (2008). (G.C.)

CONSTANTIN, Mihai/McRanin (17.VIII.1962, Târgoviște). Absolvent al Liceului (azi, Colegiu Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște. Își ia licența în arta regiei la Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică din București. Pleacă la Paris unde obține masteratul în arte la „Sorbona”, Institutul de Studii Teatrale. Doctor în arte al Universității de Artă Teatrală și Film din București. Urmează o specializare la Disneyland în SUA. Un timp, jurnalist la Radio France Internationale, apoi cadru didactic la Universitatea „Lucian Blaga” și regizor la Teatrul de Stat din Sibiu. Între 2002 și 2010, director al Teatrului Municipal „Tony Bulandra” din Târgoviște. A regizat numeroase spectacole și filme documentare și a lansat, în premieră în România, spectacolul pe apă cu „Purgatoriul” din „Divina Comedie” de Dante Alighieri. La Teatrul Municipal „Tony Bulandra” a manageriat unele montări nonconformiste. Actualmente, directorul Teatrului de Artă din Deva. (G.C.)

CONSTANTINESCU, Achil (august 1870, Târgoviște – iunie 1936, Târgoviște) Medic veterinar, inspector general. Absolvent al Școlii veterinare, se afirmă ca unul din cei mai buni specialiști în domeniu. Activează aproape patru decenii, îndeplinind responsabilități importante în calitate de medic șef și inspector general zootehnic clasa I (cel mai înalt grad în specialitate), președinte al Comisiei agricole. Are preocupări deosebite, care-l impun ca pe un profesionist adevărat: aduce îmbunătățiri raselor de cai din județ, îi ajută pe săteni să primească sămânță de bună calitate pentru culturile agricole, se implică în organizarea expoziției agricole din anul 1932. Pe plan politic, în 1930 devine membru de frunte al Partidului Național Țărănesc, fiind ales în Delegația permanentă. Ziarul „Vremea nouă”

din 15 iunie 1936 îi aducea cuvinte de laudă: „Pentru județul său natal a desfășurat toată munca tinerească de care era capabil, cu un spirit de conștiinciozitate fără precedent, însoțit de un spirit de jertfă”. (M.C.)

CONSTANTINESCU, Constantin, (1903, Pucioasa – 1981, Târgoviște) Fiul preotului Serghie Constantinescu și al Floarei, fiica preotului Popescu din Gura Vulcânii. După strălucite studii în țară, a făcut studii și la Sorbona, unde a reușit să-și formeze o bogată cultură și să-și însușească metodele de predare modernă. A fost profesor de limba franceză la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște între anii 1929-1965 și director între anii 1939-1940 și 1941-1946, refuzând să mai fi director în perioada legionară. A pregătit numeroase generații care i-au acordat cu respect și considerație cognomenul de „Francezul”, pentru pasiunea și seriozitatea pe care o pune în predarea limbii franceze. A întocmit lucrarea „Conjugarea verbelor în limba franceză”, care s-a bucurat de mult succes. (M.O.)

CONSTANTINESCU, Grigore (1905-1970) Avocat, a fost liderul social-democrației locale și a editat revista „Târgoviștea”, apreciată în epocă. A fost primar între 17 mai 1941 – 6 noiembrie 1941. În această calitate a participat la manifestările dedicate victoriilor obținute de armata română care reușise să elibereze teritoriile anexate de Rusia Sovietică și a primit sărbătorește unitățile militare care-și aveau sediul în oraș. A reorganizat serviciile și birourile primăriei pentru timp de război (2 iunie 1941) și Consiliul primăriei (5 iunie 1941), care era compus din toți conducătorii instituțiilor și care se întrunea săptămânal. A acordat atenție îngrijirii soldaților răniți aflați la spitalele din oraș și le-a asigurat rația de carne zilnică. Au impresionat măsurile de organizare a apărării pasive (instalare de sirene, organizare de adăposturi, cantine pentru săraci), fără a renunța la lucrările de modernizare a orașului (canalizare, aliniere și pavare de străzi, amenajarea cimitirului Suseni, întocmirea planului cadastral al orașului – 6 iunie 1941 etc.). La 24 septembrie 1941 a cedat un teren pentru construcția Cercului Militar „Mircea cel Bătrân” și a dispus arborarea alături de drapelele românești, a celor germane și italiene. A luat măsuri pentru ca unitățile germane să fie încartiruite în raza orașului și a sprijinit amenajarea spitalelor militare care-și aveau sediile la Liceele „Ienăchiță Văcărescu” și „Constantin Carabella”. În timpul cât s-a aflat în fruntea primăriei s-a înființat lagărul de la Teiș unde s-au aflat concentrați evreii din zona Iașilor și din cea petrolieră, legionarii și comuniștii, cu scopul de a asigura secretul militar, în condițiile când se pregătea declanșarea războiului împotriva Rusiei Sovietice (mai-septembrie 1941). (M.O.)

CONSTANTINESCU, Mihai I. (1888, Târgoviște – 1973) Tatăl său a fost preotul Ion Constantinescu de la Biserica Sfânta Vineri, personalitate cunoscută în oraș. A fost elev la Liceul Ienăchiță Văcărescu, după care a urmat Școala Specială de Desenatori și Gravuri din cadrul Institutului Geografic al Armatei pe care a absolvit-o în 1909. Între 1911-1916 și-a desfășurat activitatea în cadrul Serviciului Geografic condus de generalul Ion Pavelescu. Din 1914 a profesat ca inginer hotarnic și a efectuat importante lucrări topografice pentru Ministerul Domeniilor și Casa Pădurilor, dintre care s-au evidențiat cele referitoare la bazinul râului Ialomița și Proiectul „Gemenea”. A întocmit o interesantă lucrare cu caracter memorialistic „Amintiri. Comori uitate”, care a stârnit interes în rândul cercetătorilor. (M.O.)

CONSTANTINESCU, N. (1891-1985) A funcționat ca profesor la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” și la Școala Normală între 1922-1935. A fost preocupat de sculptură și este autorul bustului lui N. Bruneanu, șeful Serviciului tehnic, realizat în 1931. Inițial a fost așezat în fața Serviciului Tehnic, situat pe Bulevardul „Carol I”, iar în prezent pe holul Liceului „Ienăchiță Văcărescu”. Bustul evidențiază forța interioară a unui om energic, care a muncit fără preget la modernizarea orașului. (M.O.)

CONSTANTINESCU, Nicolae I. (28.I.1929, Năpădeni, Republica Moldova) Studii secundare la Roman, Chișinău și București, iar Universitatea la București (1953). Doctor în istorie (1970), cercetător științific (1953-1965) și cercetător științific principal la Institutul de Arheologie București (din 1965). S-a remarcat prin studierea fortificațiilor medievale în contextul evoluției statului medieval românesc. Ansamblurile monumentale voievodale de la Curtea de Argeș și Târgoviște s-au aflat în centrul atenției. (M.O.)

CONSTANTINOS (1658-1720) S-a remarcat prin zugrăvirea unui număr mare de biserici, executate de cele mai multe ori la comanda domnului Constantin Brâncoveanu. În lunga sa activitate a colaborat cu mai mulți zugravi, dar cel mai apropiat a fost de Ioan, de care a fost strâns legat printr-o omogenitate stilistică, ce apare încă din 1683, când au pictat împreună Biserica Doamnei. Colaborarea a ținut până după anul 1710, la Târgoviște împodobind Biserica Curții Domnești (1698), Biserica Stelea (1705-1706), Mitropolia (1709) și Biserica Sfântul Ionică. În funcție de amploarea lucrărilor a mai colaborat cu Ioachim și Stan (la Biserica Curții Domnești), cu Preda, Lambru și Nicolae la Mitropolie (1707) și la Mănăstirea Dealu (1713). (M.O.)

CONSTRUCTORII ITALIENI Au venit în România la sfârșitul secolului al XIX-lea (1880-1890) la invitația regelui Carol I pentru a reconstitui principalele orașe românești.

Spre Târgoviște s-au îndreptat familiile Zanissi, Fugalli, Zamollo, Mandolini, Magrini, Facco, Zaccarelli, Listuzzi, Del Basso, pentru că în oraș exista o biserică catolică. Așa cum preciza cercetătoarea Radu Gloria „multe edificii au fost ridicate de meșterii italieni la sf. sec. XIX – încep. sec. XX. Aveau ca specific elemente de arhitectură și decorații neoclasice de influență italiană, uneori intersectate cu motive decorative autohtone. Tipică pentru aceste case este intrarea flancată de coloane susținând frontonul, cu monograma proprietarului și anul construcției. De o parte și alta a intrării centrale erau scările (peronul), a căror curbura invita să se parcurgă eleganța arhitecturii. Suprafața exterioară este deseori modulată de registre dreptunghiulare, constituind trecerea de la plinul arhitecturii, la ferestrele cu ancadrament bogat ornate, marcat central cu un cap de îngerăș („putti”). În partea superioară, sub acoperiș, un șir de cornișe încheia paginația exterioară a clădirii. Planul, de obicei același, cuprindea un vestibul spațios la intrare, cu încăperi dispuse de ambele părți. Vestibulul era pictat în ulei, inclusiv plafonul, ca de altfel și celelalte încăperi, unde o atenție deosebită se acorda pictării pereților și plafonierei, cu motive care sugera rozeta, pentru a capta privirea spre punctul central, unde se plasa candelabru, element decorativ aparte. Ușile și ele decorate, erau elemente importante în ambianța locuinței, îmbinându-se inspirat cu frontonul bogat decorat în stucatură și pictură”. În această activitate s-au remarcat Baldassar Vignossa Giovani, Francesco Venchiarutti, Giovanni Battista Del-Basso, Eraclio Zinelli, Giuseppe Piusi, Virgilia Peternelli etc. (M.O.)

CONVINGEREA Ziar independent. Apare regulat la Târgoviște în perioada 25 decembrie 1928 – 15 martie 1929, sub deviza „Muncă, cinste, dreptate”. Director proprietar: Alexandru Ghencea. Director politic: Stelian Mircea Ionescu (până la nr. 5). (V.P.)

COOPERATIVA AGRICOLĂ DE PRODUCȚIE „DRUMUL BELȘUGULUI” Situată în cartierul Matei Voievod, a fost înființată în anul 1960 și era profilată pe culturi cerialiere, legumicultură (avea 500 ha cultură irigată) și pe creșterea animalelor (Matei Voievod). Folosea irigațiile la întreaga suprafață cultivată cu legume. Paralel s-a extins sistemul de cultivare forțată în sere și solarii depășindu-se caracterul sezonier al legumiculturii. În 1968 de pe un ha cultivat în seră s-au obținut 80 mii kg legume. (G.T./ C.V.)

COOPERATIVA „VIITORUL SUSENILOR” DIN TÂRGOVIȘTE (1.IV.1907 – 1948) Cu durată nelimitată, societate cooperativă pentru operațiuni de credit și economie, cu un capital vărsat de 2.118.588 lei. Consiliul de Administrație: președinte pr. Constantin Nițescu, vicepreședinte I. Barbu. (G.T./ C.V.)

COOPERATIVA FORESTIERĂ DIN TÂRGOVIȘTE

(1931-1948) Era o societate cooperativă pentru exploatarea de păduri, cu durată nelimitată, cu un capital vărsat de 348.499 lei. Consiliul de Administrație: președinte V.Gh. Alexe. (G.T./ C.V.)

CORALA „CÂNTAREA ROMÂNIEI”

Celebră formație muzicală a cadrelor didactice din Târgoviște, de fapt a orașului, ia ființă în 1873 din inițiativa muzicologului I.D. Petrescu, care-i va fi și primul dirijor. Din corală fac parte nume binecunoscute ale urbei: Ioan P. Anghelescu, Costică Gheorghe, Elena și Dimitrie Condurățeanu, Răducanu și Stelică Dudău și fiii, B. Secăreanu, S. Mihăescu, I. Abramescu și alții. După al Doilea Război Mondial, corala va funcționa sub egida Sindicatului Învățământ din Târgoviște, în timpul președinției profesorului Victor Oprescu obținând remarcabile succese în țară și peste hotare. Prestigioase au fost contribuțiile dirijorale ale profesorilor Valeriu Dumitrescu, Constantin Soare, Gheorghe Dimancea. În 1974, la 27 aprilie, la sărbătorirea unui veac de existență se constituie Asociația corală „Cântarea României”; președinte de onoare, compozitorul Dumitru B. Botez; președinte activ, profesorul Constantin Soare. În același an, corala își adjudecă marele premiu „Patrium Carmen” la Concursul național coral „Cântare Patriei”. (G.C.)

CORAVU L. Ion (? – 13.VII.1917)

Căpitan al Regimentului III Dâmbovița Nr. 22, ofițer erudit mort în luptele din Dealul Teiului-Mărășești 11-13 iulie 1917, comandând două companii 9 și 10 ale Batalionul III. (G.T./ C.V.)

CORBEANU, Vintilă (1550-1630)

A fost fiul lui Stan, mare spătar din Corpi, și a fost căsătorit cu Stanca, fiica lui Teodosie banul din Periș. A îndeplinit funcția de postelnic în Sfatul domnesc între 1579-1585, fiind pribeag în domnia lui Mihai Viteazul. A revenit în domnia lui Radu Șerban, când este prezent în Sfatul domnesc ca mare clucer (1605), mare vornic (1611-1613, 1618-1619) și mare logofăt (1614-1616). S-a numărat printre boierii care au locuit în Târgoviște, unde avea case înainte de a fi pribeag, pe care le-a reluat când a venit în țară, apoi a construit altele mai mari. (M.O.)

CORESİ

Revistă a Școlii Nr. 5 „Coresi” din Târgoviște, apare din iunie 1997. Este de tip caleidoscop. Primul colectiv de redacție a fost îndrumat de prof. Mihai Stan, apoi de inv. Maria Tudose și profesorii Liliana Grosu, Mariana Cosma, Valeria Ioniță. Apare de două ori într-un an școlar. Rubrici: „Pagina piticilor”, „Atelier literar „Coresi””, „Club Europe”, „Din viața școlii”. Își continuă activitate. (G.C.)

CORESİ, Diaconul (începutul secolului al XVI-lea

– ~1583, probabil Brașov) Tipograf și editor. Despre

originile familiei sale s-au emis diferite ipoteze (ținutul Buzăului) sau localitatea Cucuteni (azi Moțăieni), județul Dâmbovița. El își afirma cu mândrie originea „ot Târgoviște” în „Triodul-penticostar”, tipărit la Târgoviște și terminat la 30 iunie 1558, în timpul domniei lui Mircea Ciobanul, așa cum reiese din epilog. Fusese ucenic al tipografului Oprea Logofătul. Numele său este legat și de apariția „Octoihului mic slavonesc” (1557). Datorită înțelegerii dintre comunitatea românească din Scheii Brașovului și domnitorul Pătrașcu cel Bun, el părăsește Cetatea de Scaun a Târgoviștei, stabilindu-se la Brașov, după data de iunie 1556. În primii ani (1568), dar și mai târziu (1574-1579) se va afla din nou în capitala valahă unde îi vor fi comandate diverse cărți. La Brașov s-au tipărit cărți românești pentru propagarea doctrinei luterane (1560-1581) sau a celei calvine (1566-1570) cu susținerea comunității românești din Schei. Tipăriturile coresiene, întreaga activitate a tipografului au jucat un rol decisiv în păstrarea și dezvoltarea vieții și unității spirituale a românilor, în realizarea unității limbii române. O școală și o stradă din orașul nostru îi poartă numele. (V.P.)

CORNĂȚEANU, Socol (1595-1656)

Fiul lui Drăghici vornicul din Cornăteni și al Irinei, rudă prin alianță a Bunea Grădișteanu și cu Gh. Băleanu; nepotul lui Radu Florescu, mare clucer și logofăt, rudă cu Elina, soția lui Matei Basarab. A îndeplinit funcții de paharnic (1616-1631), clucer (1633-1638), apoi membru în Sfatul domnesc: mare stolnic (1639-1641), mare clucer (1641-1644; 1645-1650), mare sluger (1653). A fost ucis de răsculați la 1656. A avut casă la Târgoviște și a fost ctitorul bisericilor din Răzvad și din Cornăteni. (M.O.)

CORNEA, Cornel (14.II.1950, Târgoviște)

Antretor, lupte libere. Absolvent al Liceului „Ienăchiță Văcărescu” Târgoviște, apoi al Institutului de Educație Fizică și Sport din București (1979); completare studii și licență la IEFS București, specializarea lupte (1985). Profesor la CSȘ Onești (1979-1983), CSȘ Târgoviște (1983-2011). A început să practice luptele libere în anul 1967 cu antrenorul Seidamed Azizi. Legitimări Metalul Târgoviște (1967-1972), Clubul Sportiv Târgoviște (1972-1974). Medaliat cu bronz la campionatele naționale de juniori; component al echipelor târgoviștene Metalul și Clubul Sportiv participante la întrecerile Diviziei „A”. Ca antrenor a debutat la CSȘ Onești apoi a revenit pe meleagurile natale activând timp de aproape trei decenii la CSȘ Târgoviște. Munca sa de aici este încununată cu o medalie de bronz la campionatele mondiale de juniori, 2 medalii de argint și una de bronz la campionatele europene de seniori, o medalie de argint și 2 de bronz la campionatele europene de juniori obținute prin cele 3 mari sportive târgoviștene (Georgiana-Narcisa Paic, Mihaela Sadoveanu-Panait, Ana-Maria Paic-Ötvös) pe

care le-a descoperit, cizelat și îndrumat spre înalta performanță. Acestea sunt (împreună) în posesia a 16 titluri de campioane ale României, titluri obținute și de alți sportivi pregătiți de el, precum Ilie Durlă sau Alexandru Ôtvôș. Medalii la campionatele naționale de seniori au fost câștigate și de alți elevi ai săi, precum Georgiana-Mihaela Rădoi, Maria Popescu, Larisa-Luliana Grigore, Adina Popescu, Codruț Bostan etc. Titlurile și medaliile la campionatele naționale de juniori și cadeți obținute de sportivii pe care i-a pregătit acestea sunt numeroase: Viorel Andraș și Ion Matei (din perioada de la CSȘ Onești), apoi Cornel Cornea jr. (fiul său), Gheorghe Floroiu, Gheorghe Târcă, Paul Oană, Irinel Ghenciulescu, Ionel Stoica, Mădălina Saru, Mariana Samoilă etc. A fost desemnat de 3 ori „Cel mai bun antrenor al anului din județul Dâmbovița” (2006, 2007, 2010). Director al „Clubului Sportiv” Târgoviște (2010). În activitatea de antrenor a mai activat la CSM Craiova, Dinamo București și Clubul Sportiv Târgoviște. Antrenor al lotului național feminin de lupte libere, junioare și senioare (2003-2005) și al lotului olimpic feminin de lupte libere (2006-2007). Arbitru de categorie republicană. (A.B.)

CORNEANU, George (25.XI.1945, Oradea) Urmează cursurile primare și gimnaziale la Oradea, iar pe cele liceale la Liceul „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște; își ia licența în actorie la Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică din București. Este, rând pe rând, redactor în presa radiofonică, metodist și director al casei de Cultură a Municipiului Târgoviște, director și profesor al Școlii Populare de Artă „Octav Enigărescu” din același oraș, director al Centrului pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale al județului Dâmbovița. Cofondator al Teatrului Municipal „Tony Bulandra” din Târgoviște. În 1969 își adjudecă Premiul de interpretare actricească la faza pe țară a Festivalului bienal de teatru „I.L. Caragiale”. Interpretează roluri diverse în spectacole pe scenele târgoviștene și în producții cinematografice. Inițiator al mai multor proiecte de reabilitare a unor biserici de lemn din Dâmbovița și de valorificare a tradițiilor populare; creează modernul cabinet de documentare și arhiva multimedia a fenomenului cultural popular din județ. (G.C.)

CORNEANU, Sorana (18.X.1974, Târgoviște) Profesoară, traducătoare, publicistă. Cursuri primare, gimnaziale și liceale în Târgoviște (1993). Licențiată a Facultății de Limbi și Literaturi Străine, specialitatea engleză-franceză a Universității din București (1997). Master în Studii Culturale Britanice (1998) la aceeași facultate. Doctorat (2008) cu teza: „Identitatea personală între teorie filosofică și discurs cultural în secolul al XVIII-lea englez”. Din 1999 cadru didactic la Catedra de

Engleză a Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității București (asistent, lector). Membră a Centrului de Cercetare „Fundamentele Modernității Europene” (2002) și Asociației de Literatură Generală și Comparată din România (2003). Stagii, călătorii de studii în SUA, Marea Britanie, Franța, Suedia. Colaborări în revistele: „22”, „Dilema”, „Master”, „Secolul XX”, „Observator cultural”, „Litere”. Traduce din opera lui Timothy Miller, Iosif Herteau, Sorin Mitu (2001), Anthony Burgess, Irina Nicolau (2002), Meg F. Schneider, Pavel Câmpeanu, C.S. Lewis, J.L. Austin (2003). (V.P.)

CORNECI, Cristian-Virgil (7.VI.1962, Cetățeni, Argeș) A absolvit Liceul „Spiru C. Haret” din Tulcea și Facultatea de Medicină Generală a Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași. Devine medic secundar-rezident după susținerea examenului-concurs național la Clinica de Urologie a Spitalului Clinic Fundeni, apoi medic specialist urolog și medic primar urolog. Profesează din 1989 la Spitalul Județean de Urgență din Târgoviște. Competență de ultrasonografie. Este membru activ al Asociației Române de Urologie și al Societății Europene de Urologie. Publică și susține lucrări la manifestări medicale din țară și din străinătate din domeniul urologiei, ginecologiei și chirurgiei generale. (G.C.)

CORNESCU C. Ioan (26.II.1820 – 1890, București) Om politic și general de cavalerie. Fiul marelui logofăt Costache S. Cornescu și nepotul marelui vonic Mihail S. Cornescu. Primul român care a făcut studii militare la Școala de Ofițeri de Cavalerie de la Saumur, Franța. Revenit în țară se stabilește în Moldova unde activează ca ofițer de cavalerie, urcând în ierarhia militară, întâi colonel apoi general. Ministrul Apărării Naționale (16 aug. – 27 nov. 1859). În 1874 se retrage din activitate dedicându-și timpul vânătorii, picturii și studiului tehnicilor militare. Autorul tratatului „Cele Trei arme întrunite sau tactica divisionară” (1885). Este înmormântat la Târgoviște în cripta familiei de lângă Mănăstirea Dealu. (A.Ș./M.O.)

CORNESCU, I. Mihail (Mișu) (25.IV.1876, București – 29.IX.1954, Târgoviște) Avocat, om politic, publicist. Fiul generalului Ioan Cornescu. Licențiat în drept la Sorbona, Paris, Franța (1897). Numit judecător la Găești, este ales primar al orașului (1904-1907). Participă la Primul Război Mondial ca ofițer de rezervă, fiind comandant militar al gărilor Bușteni și Iași. Este decorat de către țarul Nicolae II al Rusiei cu medalia „Sfântul Stanislas” III. Avocat și membru activ al Partidului Conservator Democrat, este numit prefect al județului Dâmbovița (1921-1922). După dizolvarea partidului se înscrie în Partidul Țărănesc condus de Ion Mihalache. Este ales senator de Dâmbovița (1928-1931,

1931-1932), se implică în mişcarea pentru aducerea pe tron a prinţului Carol (viitorul rege Carol al II-lea). În 1929 este exclus din P.N.Ț. din cauza simpatiilor sale pentru prinţul Carol și se înscrie în Partidul Naționalist Democrat (N. Iorga). Colaborează cu articole interesante la ziarul iorhist „Dâmbovița nouă” (1931-1936). În timpul regimului comunist este pensionat, i se confiscă o mare parte din bunuri și este arestat în 1950 sub pretextul deținerii de muniție pentru arme de vânatoare. Fondator al Uniunii Generale a Vânătorilor. Autor al lucrării „Potopul lui Noe” (1933), epistolă către Alexandru Vaida-Voevod în care face o analiză a vieții politice din România. E înmormântat în Cimitirul Central din Târgoviște. (A.Ș./ M.O./ M.C.)

CORNESCU S. Mihail (Mihalache) (1783 – 17.III.1863, Târgoviște) Dregător al Țării Românești. Cel mai important reprezentant al familiei boierilor Cornești, ramură a boierilor Greceni. Printre primii români licențiați în drept în Franța. La revenirea în țară urmează o strălucită carieră în administrație, ajungând deputat (1836-1839), ministru bisericesc (1837) și ministru al dreptății (mare vornic, 1842). În 1847 primește „diploma de boierie” de la domnitorul Gheorghe Bibescu. Ctitorul bisericii din Cojasca-Dâmbovița (1820). Mormântul său, situat lângă Mănăstirea Dealu, avea piatră funerară cu epitaf compus de I.H. Rădulescu, care-i lauda erudiția, activitatea politică și administrativă. (A.Ș./M.O.)

CORNESCU, Răducanu (1790-1850, Târgoviște) A fost judecător și președinte al tribunalului din Târgoviște, ctitor al bisericii din Dragomirești, bun cunoscător al limbii franceze. S-a remarcat prin faptul că a sesizat pe maghiistratul oraşului în 1832 când a văzut „săpându-se dinaintea porții Curții Domnești [...] lucru cu totul împotriva bunei orânduiei”. Intervenția sa a oprit construcția „proiectatei binale”, fapt ce demonstra că se formase deja conștiința valorii vestigiilor naționale. Faptul se înscrie în procesul de regenerare națională susținută de romantismul românesc, care a adus în literatură tema ruinelor, impusă de Volney. (M.O.)

CORNESCU, Mihail Prefect și președinte al Comisiei interimare a județului Dâmbovița (1921-1922). Publicist și om politic. În plan politic s-a remarcat în structurile de conducere ale Partidului Țărănesc și ale PNȚ, fiind ales senator în perioada 1928-1931, 1931-1932. În 1929 a fost exclus din PNȚ din cauza simpatiilor sale pentru prinţul Carol (viitorul rege Carol al II-lea) și s-a înscris în Partidul Naționalist Democrat (N. Iorga). A colaborat cu articole interesante la ziarul iorhist „Dâmbovița nouă” (1931-1936). (M.C.)

CORUL BISERICII CURȚII DOMNEȘTI A fost înființat în 1920 din inițiativa preotului G. Brănișteanu și era dirijat

de Gh. Rusu. Era compus „din funcționari, doamne și domnișoare din mica burghezie” și a impus o atmosferă pioasă și de reculegere pentru toți cei care participau la slujbele religioase. Pentru că biserica a reprezentat în cursul deceniului al treilea catedrala oraşului, corul a fost sprijinit financiar și de primărie. (M.O.)

CORUL BISERICII SF. NIFON Reunit cu cel al Casei Naționale Virgil Bianum era format din enoriașii bisericii. Preotul-paroh îndeplinea și funcția de președinte al așezământului. Primăria i-a acordat subvenții, pentru a încuraja pe coriști, care s-au impus, I. Cucudel angajându-se să studieze posibilitatea de a cânta la radio. (M.O.)

CORUL FUNCȚIONARILOR DIN FINANȚE A fost înființat în 1872, dar pentru că participa un număr redus de coriști s-a confruntat cu mari greutăți. Mai mulți iubitori de muzică, printre care s-au numărat I. Aldescu, M. Protopopescu, Mitică Voinescu, I. Ștefănescu, Gh. Rusu, S. Negoescu, Scarlat Iordanide, Al. Ducea au reușit să convingă primarul oraşului pentru a sprijini funcționarea corului. Dirijorul acestui cor a fost C. Ghidețanu. (M.O.)

CORUL MITROPOLIEI S-a înființat din inițiativa diaconului Clement Popescu, absolvent al Conservatorului, pentru că după sfințirea Mitropoliei (noiembrie 1933), aceasta devenea catedrala oraşului. Repertoriul corului cuprindea piesele: „Corurile spun” de Davidoff, „Hristos din morți a înviat” de Chiriac, „Pre tine te laudăm” de T. Georgescu, „Îngerul a strigat” de Macarov, „Tatăl nostru” de Hieder Mayor și se dorea ca prin „arma versului cântat” să „ducă lupta de îndreptare” a ascultătorilor săi. De mare succes s-a bucurat „Colinda” lui G. Cucu și „Veniți să ne bucurăm” de Ioana Ghica-Comănești. Printre cei mai apreciați soliști s-au numărat Margareta Vasilescu-Dejana, avocatul V. Popescu-Băleni, Scarlat Popescu-Bărbuleț, Parba Velicu. (M.O.)

COSMIN, Radu (6.XII.1875, Craiova, Dolj – 26.II.1959, Pucioasa, Dâmbovița) Profesor, poet, prozator, memorialist, publicist. Numele la naștere Nicolae Tănăsescu. După studii primare și liceale la Craiova, urmează Facultatea de Litere din București (1904). Profesor suplinitor de limba română și franceză în București, Brăila, Constanța, Iași, Vaslui. Se titularizează la Liceul din Slatina, după care se transferă la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, unde între 1913-1921 va preda româna, franceza și latina, apoi până la pensionare la Liceul „Ion Luca Caragiale” din Ploiești. Întreprinde multe călătorii în străinătate: Rusia (1917), Germania, Italia, Elveția, Franța. În 1928 moartea singurei sale fiice Ileana, la Târgoviște, într-un stupid

accident, îl marchează profund. Din 1949, până la sfârșitul vieții se retrage la Pucioasa. Perioada târgovișteană este deosebit de rodnică, apărându-i volumele: „Satire” (1916), „Prin Ardeal” (1919), „Pagini de pribegie. Exodul” (1919), „Românii la Budapesta” (1920), „Babylon” (roman, vol I, II, 1921). (V.P.)

COSTACHE, Ioan (22.VIII.1912, Pietrari, Dâmbovița – ?) Învățător, inspector școlar, secretar general al Partidului Social Democrat din județul Dâmbovița. Absolvent al Școlii Normale. Intră în viața politică și devine membru al Partidului Național Liberal până în anul 1938. După 23 august 1944 se orientează spre mișcarea de stânga și în octombrie 1944 se înscrie în Partidul Social Democrat. Apreciat pentru calitățile sale organizatorice avansează rapid în ierarhia partidului, deținând funcția de secretar general în perioada ianuarie-iulie 1945. Colaborează la ziarul „Chemarea” în care susține noul regim. Este membru în Comitetul de conducere al Sindicatului Învățătorilor din județ, președinte al Comisiei interimare a Asociației Învățătorilor (1945). În anul 1946 face parte din Comitetul electoral județean al Blocului Partidelor Democratice ca reprezentant al P.S.D., contribuind la pregătirea și desfășurarea alegerilor parlamentare din 19 noiembrie 1946. Este ales în Consiliul de administrație al Federației Dâmbovița (1946). În anul 1947, ca răsplată pentru activitatea desfășurată este numit inspector școlar județean și devine membru în Comitetul Executiv al Partidului Social Democrat din județul Dâmbovița. (M.C.)

COSTEA, Aurel (1931) Liceul și Facultatea de Medicină Generală în Cluj-Napoca (1955). Din 1956, medic anestezist reanimator la Sanatoriul Moroieni unde a înființat secția de terapie intensivă și a făcut parte dintr-o echipă chirurgicală foarte valoroasă. Din 1976, s-a transferat la secția de terapie intensivă a Spitalului Județean din Târgoviște până în 1994. Timp de 17 ani a fost șeful secției de anestezie la Târgoviște. A publicat articole în reviste de specialitate. Președinte al Colegiului Medicilor din Dâmbovița în perioada 1994-2000. Cu o pregătire profesională de excepție, educat, disciplinat, cu o mare putere de muncă a dat strălucire activității medicale din Târgoviște. (N.V.)

COSTIN, Vasile (7.VII. 1938, Nou de Sus – 29.X.1999). Arhiepiscop al Târgoviștei. S-a născut în familia Mariei și a lui Nicolae Costin, familie nobilă care a dat Bisericii și neamului și alți câțiva stâlpi ai societății românești. În satul natal urmează școala elementară și școala generală, arătând deosebită râvnă pentru studiul cărților. Datorită acestui spirit în care a fost crescut și educat între anii 1954-1959 urmează cursurile Seminarului Teologic Ortodox din Cluj, apoi își continuă studiile între anii 1959-1963 la Institutul Teologic din

Sibiu susținând licența în teologie cu teza „Profesori ardeleni la școlile de învățământ religios din Țările Române”. Între anii 1963-1966 a urmat cursurile de doctorat la Institutul Teologic Ortodox din București, la secția Teologie-Practică, specialitatea Liturgică, unde a obținut rezultate de excepție. În perioada 1967-1972 a studiat în străinătate ca bursier al Consiliului Ecumenic al Bisericilor la Facultatea de Teologie a Universității din Atena și la Institutul de Arheologie Coptă din Cairo. La finalul studiilor prilejuite de această bursă susține în luna martie 1972 la Atena teza de doctorat în teologie cu titlul: „Cultul Bisericii Copte în comparație cu cultul Bisericii Ortodoxe”. Acest doctorat i-a fost confirmat la Facultatea de Teologie din București în ziua de 21 martie 1974. După întoarcerea în țară a funcționat ca secretar eparhial al Episcopiei Oradiei (1972) și apoi ca vicar administrativ al aceleiași Episcopii (1973), fiind hirotonit diacon și apoi preot celib. În această episcopie Înaltpreasfințitul Vasile Costin a trăit dimensiunea credinței în Dumnezeu și dragostei de țară, care de altfel nu l-a părăsit niciodată. Aici la granița de vest a țării s-a închinat la hotarul patriei ca la un altar. La solicitarea sa, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat tunderea în monahism, săvârșită în anul 1974, la Mănăstirea Izbuc din Ardeal, ca apoi, în scurtă vreme să primească rangul de Arhimandrit (1974), la recomandarea Preasfințitului Episcop Vasile Coman al Oradiei. Începând cu anul 1975, Patriarhia Română i-a încredințat postul de preot și superior al Așezămintelor Mănăstirești de la Ierusalim și de reprezentant al Patriarhiei Române pe lângă Ierusalim. Pe lângă bunele relații pe care le-a statornicit aici, Înaltpreasfințitul Vasile Costin s-a dovedit și un bun gospodar al Așezămintelor Românești, remarcându-se deopotrivă și prin strădaniile pe care le-a depus pentru editarea publicației românești „Învierea”. A fost numit Secretar General al Comitetului Central al Consiliul Mondial al Bisericilor și numit membru în comisia teologică a Consiliului Mondial al Bisericilor. În anul 1980 la 20 ianuarie este hirotonit Episcop–vicar Patriarhal, fiind numit secretar al Sfântului Sinod și președinte al Comisiei de Pictură a Bisericii Ortodoxe Române, apoi rector al Institutului Teologic din București și responsabil cu editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române. Începând cu anul 1991 a fost ales Arhiepiscop al Târgoviștei unde a dat dovadă de inițiativă și spirit organizatoric. A pus bazele Seminarului Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur”, Facultății de Teologie din cadrul Universității Valahia Târgoviște devenind decanul Facultății de Teologie, cu trei specializări: Pastorală, Litere, Asistență socială, Școlii de cântăreți bisericești, precum și revistei „Lumina pentru suflet”. A refăcut mănăstirile existente și a înființat altele noi, a stat în continuă legătură cu preoții și cu credincioșii, organizând în Arhiepiscopie toate

sectoarele şi trebuinţele pentru cler şi credincioşi, slujind cu râvnă şi smerenie, făcându-se toate pentru toţi. Spre sfârşitul vieţii sale pământeşti Dumnezeu l-a încercat cu suferinţa trupească pe care a biruit-o cu credinţa şi bărbăţie, dându-şi sfârşitul obştesc pe data de 29 octombrie 1999, fiind înmormântat în catedrala arhiepiscopală în partea stângă. (Arhiep.)

COŞOVEANU, Marian (18.II.1952, Bucureşti) Modelism, Aeromodelism, Rachetomodelism Absolvent al secţiei de subingineri din cadrul Facultăţii de Metalurgie a Institutului Politehnic Bucureşti. Legitimă la Ştiinţa Găeşti (1968-1971), Institutul Politehnic Bucureşti (1972-1974), Metalul Târgovişte (1975-1986). A început practicarea modelismului pe când era elev de liceu la Găeşti, sub îndrumarea antrenorului Dumitru Leu. Iniţial s-a preocupat de aeromodelism, în 1970 devenind campion judeţean de juniori la zbor captiv – acrobaţie. În perioada în care era student a câştigat primul său titlu de campion naţional de seniori la rachetomodelism (1972). După absolvirea facultăţii a fost repartizat la Întreprinderea de Utilaj Petrolier Târgovişte şi aici, activând în cadrul asociaţiei sportive Metalul, a obţinut cele mai mari succese din carieră. A stabilit 2 recorduri mondiale la rachetomodelism (1978, clasa S6C – durată cu streamer, 4 min. 6 sec.; 1979, clasa S5A – machete de altitudine, 279 m). Câştigător a 2 medalii de bronz la Campionatele mondiale de rachetomodelism din 1981 (clasa S4C – rachetoplane, pe echipe; clasa S3A – durată cu paraşuta, pe echipe). La Campionatele europene de rachetomodelism din 1984 a obţinut o medalie de aur (clasa S5C, machete de altitudine pe echipe) şi 2 de argint (clasa S5C, machete de altitudine, individual; clasa S6A – durată cu streamer, pe echipe). Medaliat cu bronz, în 1980, la Cupa Europei (echipe). Multiplu campion şi recordman naţional la rachetomodelism. Maestru al sportului (1976). Maestru emerit al sportului. A activat ca antrenor în cadrul secţiei de modelism de la Metalul Târgovişte. Între sportivii pe care i-a îndrumat s-a aflat şi Petre Nicolae, campion mondial, maestru emerit al sportului. Realizator de minimotoare reactive pentru toate clasele de modele spaţiale. În 1986 a părăsit România stabilindu-se în RF Germania. (A.B.)

COTĂRȚĂ, Alexandru-Mircea (1.XI.1955, Târgovişte) Cursurile primare şi gimnaziale la Şcoala Nr. 1 „Vasile Cârlova” şi cele liceale la Liceul (azi, Colegiu Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte; licenţiat al Facultăţii de Limbi Străine (secţia franceză-română) de la Universitatea Bucureşti. Profesor la şcoli şi licee din Târgovişte şi judeţul Dâmboviţa; o vreme cadru didactic la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. Din 1990 îşi începe activitatea de presă la următoarele ziare târgoviştene: „Dâmboviţa” (colaborator; redactor-şef);

„Jurnalul de Dâmboviţa” (secretar de redacţie); „Realitatea dâmboviţeană” (redactor-şef); „Vocea Chindiei” (secretar general de redacţie; redactor-şef). Fondator al săptămânalului „Oglinda de Dâmboviţa” şi al revistei „Climate literare” (redactor-şef). Este, de asemenea, unul din fondatorii primului fanzin târgoviştean – „Pronitron” şi al Asociaţiei „Argonaut” pentru cultură SF, de anticipaţie şi literatură fantastică. Traducător din limba franceză şi creator de literatură SF. (G.C.)

COVALI-POPESCU, Lucreţia (9.VI.1932, Târgovişte) Absolventă a Liceului „Constantin Carabella” din Târgovişte, a Institutului „Maxim Gorki” şi a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din Bucureşti la clasa Artei Florescu. Îşi începe cariera cântând în corurile ansamblurilor „Periniţa”, în cel al Tineretului din Capitală şi în capela corală „Gheorghe Cucu” de sub bagheta dirijorului Marin Constantin. Evoluează, apoi, pe scena Teatrului Liric din Constanţa şi pe cele ale Operei Române din Bucureşti şi ale Operelor din Nürnberg şi Aachen din Germania. Este invitată să cânte la Bratislava, Minsk, Moscova şi Samarkand. S-a bucurat de aprecieri elogioase pentru interpretarea rolurilor principale feminine din „Tosca” şi „Madame Butterfly” de Giacomo Puccini, „Otello” de Giuseppe Verdi, „Paiaţe” de Ruggiero Leoncavallo, „Voievodul Țiganilor” şi „Sânge vienez” de Johann Strauss, „Bal la Savoy” de Paul Abraham, „Dragoste de țigan” de Franz Lehár sau „Năpasta” de Sabin Drăgoi. În 1997, împreună cu fratele şi trei surori, donează oraşului Târgovişte Biserica Geartoglu, monument istoric, care fusese proprietate a familiilor Teodor Pitiş, Constantin C. Popescu. (G.C.)

CRĂCIUNESCU, Ilie (26.II.1946, Târgovişte) Absolvent al Şcolii Medii Nr. 1 Târgovişte (1963). Absolvent al Institutului de Educaţie Fizică şi Sport din Bucureşti (1970). Profesor la Şcoala Generală Şotânga (1970-1979) şi la Grupul Şcolar Metalurgic Târgovişte (1979-1983). Preşedinte al Clubului Sportiv Muncitoresc / „CSM” Oţelul Târgovişte (1984-1990). Director-administrator la SC „Oţelul” SA Târgovişte (1990-1995). A practicat handbalul la Şcoala Medie Nr. 1 Târgovişte (1961-1963), Metalul Târgovişte (1964-1966), IEFS Bucureşti (1967-1970), Metalul Târgovişte (1970-1974) şi rugbiul la CSU Arhitectura Bucureşti (1968-1970, divizia „B”). A activat ca antrenor de handbal la echipa de băieţi a CSS Metalurgic Târgovişte (1979-1983, divizia naţională a juniorilor şi şcolarilor). Preşedinte al CSM Oţelul Târgovişte de la momentul înfiinţării clubului (1 ianuarie 1984) până la 31 mai 1995 (în perioada 1990-1995 denumirea funcţiei şi numele clubului au fost schimbate în Director-administrator, respectiv SC Oţelul SA Târgovişte). În cei peste 11 ani în care a condus activitatea de aici aceasta s-a desfăşurat în cadrul a 12

secţii, dintre care 4 de înaltă performanţă (judo – nivel olimpic; box, baschet, volei – nivel internaţional). La judo şi box s-au obţinut medalii la campionatele balcanice, titluri şi medalii la campionatele naţionale. Echipa de volei fete a promovat în 1988 în divizia „A” şi s-a menţinut în acest eşalon în toată perioada când el a condus clubul. Echipa de baschet femei a promovat în anul 1992 în divizia „A”, iar la sfârşitul anului competiţional 1994-1995 a intrat în posesia titlului de campioană naţională, primul din istoria sportului târgoviştean la seniori, într-un sport de echipă care face parte din programul olimpic. Echipa de baschet bărbaţi a promovat în anul 1989 în divizia „A”. (A.B.)

CRAIOVESCU, Pârvu (~1450 – 3.VI.1512) Dregător muntean. Mare vornic (1482, 1486-1493, 1495-1501, 1507-1509), fost vornic (1493, 1502-1507, 1510), fără titlu 1494, 1494-1495, 1510-1512) Fiul lui Neagoe de la Craiova, boierit de Vladislav II, şi al Stanei. Căsătorit cu Neaga din Hotărani. Înălţat în prima dregătorie a ţării (al doilea în Sfat, după mitropolit) graţie relaţiei intime dintre soţia sa şi Basarab cel Tânăr (în urma căreia se va naşte viitorul domn Neagoe Basarab), a fost vlastelin sub mai mulţi domni (Vlad Călugăru, Radu cel Mare, Vlad cel Tânăr). Înlocuit de Mihnea cel Rău, pribegeste la sud de Dunăre, împreună cu rudele sale (sept. 1508). Revenit cu sprijin turcesc, îl impune ca domn la Târgovişte pe Vlad cel Tânăr (1510), pentru care luptă la Gherghiţa (1511). Deşi noul domn redase Craioveştilor întâietatea în Sfat, pierderea mării vorniciei, deţinute de 23 de ani de către el, provoacă conflictul în urma căruia Neagoe Basarab, devine domn (1512). Însmormântat la Mănăstirea Snagov. (A.Ş./M.O.)

CRĂCIUN, Ion (21.VIII.1915, Tecuci, Galaţi – 3.III.2001, Târgovişte) Pictor, poet, militar. Cursuri primare, apoi Şcoala Comercială Elementară în oraşul natal. Absolvă Şcoala Militară de Pilotaj din Tecuci (1937). Se perfecţionează la Şcoala de Bombardament Constanţa şi Şcoala de Instructori de Zbor Bobocu-Buzău. Instructor de zbor la Centrul Militar de Aviaţie Bobocu-Buzău, devenit Institutul de Aviaţie „Aurel Vlaicu”. Îşi continuă cursurile la Liceul „Mihai Eminescu” din Buzău. Din 1938 pilot aviator la Flotila I de Aviaţie Iaşi, unde va frecventa şi Şcoala de Belle Arte, fiind pasionat de pictură. Participă la a doua conflagraţie mondială în luptele din Ardeal. Excluz din armată, în 1946, se angajează ca muncitor necalificat într-o mină de cărbuni din Buzău, transferându-se la Exploatarea Minieră Şotânga din judeţul Dâmboviţa. Se stabileşte definitiv la Târgovişte (1962). Talentat artist plastic peisagist participă la numeroase expoziţii de grup sau individuale integrându-se spaţiului cultural târgoviştean al vremii. Publică poezie în „Vatra”, „Glasul Tecucului”, „Flacăra”, Dâmboviţa”. În 2001, debut editorial

cu volumul de poezie „Vreascuri de suflet”, chintesenţă a intenselor sale trăiri. Din 1996, cetăţean de onoare al Târgoviştei. (V.P.)

CRED Publicaţie editată trimestrial de Liga Tineretului Ortodox Dâmboviţa, Târgovişte, An I, nr. 1, martie 1994 până în 1995 (5 numere). Colectiv redacţional: Ionuţ Vulpescu, Marian Puiescu, Cătălin Cotargea, Clementina Dragnea, Robert Vălu. În articolul „Darurile începuturilor” se afirmă: „Cred, e deci, chemarea care ne uneşte şi care ne ajută să creştem, în profunzime şi în calitate, până când aspiraţiile noastre, îşi vor găsi sensul cel mai potrivit”. Găsim articole semnate de academician Virgil Cândea, părintele Galeriu, Alexandru Duţu, Gheorghe Calciu, Alexandru Horia, alături de cele ale lui Ştefan Ion Ghilimescu, George Coandă, Grigore Grigore, Manina Angheloiu, Mihaela Ciocodeică, Bogdan Stănel, Ana Maria Trucă. (V.P.)

CREDINŢA Organ al Partidului Conservator din Dâmboviţa. Apare la Târgovişte în perioada 3 februarie – 29 iunie 1908, în fiecare duminică. Scos la Tipografia „Viitorul”, Elie Angelescu. O altă serie, cu aceleaşi coordonate editoriale şi tipografice este datată 12 ianuarie – 2 februarie 1914. Numerotarea este însă nouă (an I, nr. 1). (V.P.)

CREDINŢA Foaie pentru biserică, şcoală şi neam. Apare la Târgovişte între 16 oct. 1933 şi sept. 1937. Organ al Asociaţiei „Clerul Dâmboviţei”. Redacţia şi administraţia „sediul Asociaţiei”, Biserica Curtea Domnească. Tipărit la Tipografia „Noua” Ioan N. Negoescu – Târgovişte. În chiar primul număr se considera că preoţimea trebuie să fie ca nişte „străjeri ai neamului”, o „rază de lumină a satului românesc”, trebuind să facă „din apostolatul lor pârgă de rezistenţă şi susţinere a românismului”. Într-un alt număr din 16 octombrie 1933, se afirma că „în actualele frământări, o grea răspundere apasă pe umerii reprezentanţilor bisericii şi şcolii”. Ei trebuie să facă „din apostolatul lor în biserică şi şcoală, pârgă de rezistenţă şi susţinerea românismului”. (V.P.)

CREDIT EUROPE BANK ROMÂNIA Membră a grupului financiar olandez Credit Europe Bank NV, este o bancă activă pe piaţa românească din primul trimestru al anului 2000. Credit Europe Bank (România) S.A. beneficiază, prin intermediul acţionarului său principal CEB NV, de un capital important de cunoştinţe şi experienţă în ceea ce priveşte evoluţia economiilor de piaţă la nivel internaţional. Credit Europe Bank (România) S.A. abordează în mod inovator şi flexibil identificarea de soluţii bancare pentru segmentele de retail, comercial şi corporate. Portofoliul băncii include o gama largă de

produse și servicii. Credit Europe Bank (România) S.A. pune la dispoziția clienților săi 78 de sucursale, agenții și puncte de prezentare din toată țara; o rețea de peste 170 de bancomate; o relație de parteneriat cu peste 9.500 comercianți. (V.N.)

CREȚULESCU, Radu (sec. XVII – ~1680) Dregător muntean. Logofăt (1646, 1650-1656, 1656, 1656-1657, 1658-1662), postelnic (1658), mare logofăt (1662-1663, 1665-1672, 1679-1680), caimacam (a.24 ian./3 febr. – p.23 mart./2 apr. 1672), mare vornic (1674-1675), fost mare vornic (1676-1678) și ispravnic al Scaunului Domnesc (30 iun. – 28 iul. 1674, 11 mai – 9 sept. 1675, 9 aug. 1679). Fiul logofătului Stan din Crețulești și al Stancăi, sora marelui vornic Papa Greceanu. Căsătorit cu Marica, fiica marelui postelnic Constantin Cantacuzino, este implicat în lupta politică dintre Cantacuzini și Băleni, împărțind soarta celor dintâi. Foarte influent sub Antonie vodă din Popești, acuză nefondat gruparea rivală de complot, în încercarea, fără succes, de a o suprima. Închis de Grigore Ghica imediat după preluarea domniei (martie 1672), este apoi surghiunit de turci în insula Creta (vara 1673). Readus la putere de Gheorghe Duca este bănuit de complot și din nou închis (1676). Profitând de absența domnului, el fuge în Ardeal (1678), revenind sub Șerban Cantacuzino. Ctitor al bisericilor din Bărbulețu, Crețulești – Mănăstirea și Crețulescu din Târgoviște. (A.Ș./M.O.)

CRISTACHE, Ionuț (22.VII.1955, Târgoviște) Profesor, prozator, eseist. Studii primare, gimnaziale și Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din orașul natal (1973). Urmează Facultatea de Filozofie a Universității București (1979). De la absolvire profesor la Colegiul Național „Constantin Carabella” Târgoviște și în prezent. Primele proze în volumul „Debuturi” (1976) la Editura Minerva din București. Colaborează cu proze și eseuri la revistele „Transilvania”, „Tribuna”, „Luceafărul”, „Litere”, „Suplimentul literar-artistic al Scânteii tineretului”. În 1972 obține premiul pentru proză la Concursul Național de Literatură „Tinere condeie”. Editorial debutează cu romanul „Calendarul cu patimi” (2002), urmat de romanele „Gândul lui ca o rugăciune” (2005), „Ingrid târfa” (2007), „Emo-Kids și efectul de lac în America” (2011). (V.P.)

CRISTEA, Maria (25.XII.1952, Băicoi, Prahova), profesor, director, inspector de specialitate, inspector școlar general, om politic. Urmează studiile gimnaziale și liceale în Băicoi. Absolventă a Facultății de Filosofie a Universității București (1976). În anul 2009 își susține masteratul la Universitatea „Valahia” cu tema „Politici și management educațional”. A funcționat ca profesor defectolog la Școala Specială de Fete – Șuța-Dragodana, Dâmbovița (1976-1980), profesor și apoi

director al Școlii Dragomirești – Dâmbovița (1980-1991). Începând cu anul 1991 și până în prezent este profesor la Colegiul Național „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște. A îndeplinit importante responsabilități: inspector de specialitate (psihologie-pedagogie Case de copii) între anii 1991-1995, director al Casei Corpului Didactic Dâmbovița (1997-2001), inspector școlar general al Inspectoratului Școlar Județean Dâmbovița (2007-2009). Este evaluator în Comisia Națională pentru Evaluarea manualelor (psihologie-logică), profesor asociat la Școala Normală și la Seminarul Teologic „Sf. Ioan Gură de Aur” din Târgoviște. În calitate de inspector școlar general a coordonat și a participat la activitățile din cadrul mai multor proiecte: „Educația pentru drepturile omului și mediul rural din județul Dâmbovița” (Phare 2006, în parteneriat cu Asociația Târgoviște spre Europa), „Young guardians of the Dâmbovița River” (Matra Kap, în parteneriat cu Instituția Prefectului), Phare TVET, proiectul „Comenius Week”, proiecte în cadrul POSDRU – Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii în zone rurale ale județului Dâmbovița, regiunea Sud – Muntenia. În colaborare cu diverse ONG-uri („Tineri pentru tineri”, Organizația Mondială a Sănătății, Open Minds, Ovidiu Rom, „Salvați copiii”) s-a implicat în derularea unor proiecte educaționale. (M.C.)

CRISTESCU, Andrei (10.X.1908, Pitești – 1980) Maior (cavalerie). După terminarea Liceului „Carol I” din Craiova, urmează un an cursurile Facultății de Drept din București și în anul 1929 susține examenul de admitere la Școala de Ofițeri de Cavalerie „Ferdinand I”. Termină școala militară printre primii în promoția 1931 și este repartizat la Regimentul 4 Roșiori, patronat de M.S. Regina Maria. Între anii 1933-1934 urmează cursurile Școlii Speciale de Cavalerie de la Sibiu, apoi este aghiotant col. Sturza Constantin, comandantul Regimentului 12 Călărași din Roman. În anul 1937 este mutat în Școala de Ofițeri de Cavalerie „Ferdinand I”, ca instructor la elevii cu termen redus (T.R), viitori ofițeri de rezervă. În vara anului 1940 este mutat la Regimentul 13 Călărași din Lugoj, dislocat pe zonă, în raionul localităților Gottlob-Lovrin din Banat. Încadrat comandant de escadron în Regimentul 13 Călărași din Brigada 9 Cavalerie, transformată ulterior în Divizia 9 Cavalerie, ia parte la luptele din regiunea Odessa. La 28 august 1941, în fruntea a două plutoane, a executat o recunoaștere prin luptă și a cucerit colhozul Alexandrovka, faptă pentru care a fost decorat de M.S. Regele Mihai cu ordinul Coroana României, cu spade și panglică de Virtute Militară, clasa 5-a, în grad de cavalier. Între 1942 luna mai și 1943 a fost încadrat șeful Biroului 1 organizare și șef al serviciului armament din comandamentul Diviziei 9 Cavalerie. Începând cu luna iunie 1943, este comandantul Escadronului 6 Pionieri al aceleiași divizii, participând la luptele din Caucaz.

La 25 sept. 1943 Divizia 9 Cavalerie apără capul de pod din Kuban pentru a permite retragerea trupelor româno-germane în Peninsula Crimeia. În zona localității Blagovecenskaia, adversarul a inițiat un desant maritim, la care se răspunde cu un cotraatac, executat de două companii de tancuri, însoțite de unități de cavalerie. În această luptă, cpt. Andrei Cristescu este rănit de un glonț și evacuat în țară. Pentru bravura în luptă este decorat cu Coroana României, cu spade și panglică de Virtute Militară, clasa 4-a în grad de ofițer și cu Crucea de Fier clasa 2-a de către comandamentul Armatei a 17-a Germană. Revine în Școala de Ofițeri de Cavalerie de la Târgoviște, unde îndeplinește succesiv funcțiile de comandant de escadron, de divizion și de ajutor administrativ al comandantului școlii până în 1948. Pentru o perioadă este datașat la Regimentul 4 Roșiori, dislocat la Ploiești, apoi este încadrat șeful Biroului Organizare-Mobilizare de la Brigada 2 Cavalerie de la Târgoviște, de unde, în mai 1952, maiorul Andrei Cristescu este trecut în rezervă. (G.T./ C.V.)

CRISTESCU, Laurian (1930, Văcărești, Dâmbovița) Tir. Absolvent al Liceului „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște (1949). Primele noțiuni în domeniul sportului le-a primit pe când era elev în ultimele clase de liceu de la profesorul de educație fizică Vasile Torje. Ca sportiv legitimat a activat la cluburile Știința București, Metalul București, Steagul Roșu Brașov, Steaua București. A fost selecționat în lotul național de tir reprezentând România la diferite competiții internaționale. A câștigat 65 titluri de campion național (15 în probe individuale, 50 la echipe) și a stabilit 40 recorduri naționale (9 în probe individuale, 31 la echipe), la pușcă calibru mic, pușcă calibru mare și armă militară. Maestru al sportului (1957). A activat, o perioadă de timp concomitent cu cariera de sportiv, ca instructor și antrenor în taberele de tir organizate pentru inițierea juniorilor (1952-1954), apoi ca antrenor la Metalul București (1955-1958), Steagul Roșu Brașov (1959-1961), Steaua București (1962-1971), Petrolul Ploiești (1972-1978), loturile naționale de juniori și seniori (1972-1997). În paralel, în perioadele 1963-1972 și 1991-1992, a pregătit sportivii din lotul național de biatlon pentru proba de tir. Antrenor emerit (1991). Arbitru internațional. (A.B.)

CRISTESCU, Poliana Daniela Luminița (26.X.1954, Târgoviște) Membru supleant al CC al PCR (18 dec. 1982 – 22 nov. 1984), membru al CC al PCR (22 nov. 1984 – 22 nov. 1989), deputat în Marea Adunare Națională (1985-1989). Membru al PCR (1974) și absolventă a Facultății de Filozofie din cadrul Universității București (1977), este membru al CC al UTC (1981-1989), la momentul în care este remarcată de Elena Ceaușescu, în urma unei vizite la Târgoviște. Considerată de aceasta ca având calitățile necesare unei viitoare

prime doamne, este numită rapid secretar al CC al UTC (1982-1989) și căsătorită cu Nicu Ceaușescu (10 dec. 1983). Obişnuit cu alt gen de femei, acesta renunță la căsătoria impusă de mama sa, demarând divorțul (pe motivul „unor firi temperamentale diferite”) la 22 mart. 1985. Ea va rămâne o apropiată a Elenei Ceaușescu până în decembrie 1989, vizitând-o des și bucurându-se de poziții importante: președinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor (1983-1989) și membră în birourile executive ale Ministerului Educației și Învățământului (1987-1989), Consiliului Național al Femeilor (1987), Consiliului Național al Științei și Învățământului (1985-1989). Arestată, pentru scurt timp, după Revoluția din 1989, s-a retras din viața publică, asigurându-și traiul ca partener la o firmă de consultanță în domeniul afacerilor, din grupul milionarilor Păunescu, familie de care o leagă o veche prietenie. (A.Ș./M.O.)

CRONICA DOMNIEI LUI MIHAI VITEAZUL Scrisă între 1602-1608, se referă la istoria Țării Românești din timpul lui Mihai Viteazul. A fost inclusă în „Letopisețul Cantacuzinesc” din secolul al XVII-lea. Asupra autorului necunoscut s-au purtat numeroase controverse, emițându-se mai multe ipoteze. Cea mai credibilă, pe baza analizei variantelor cronicii, este aceea a apropierei de cronica oficială a lui Teodosie Rudeanu. Pare a fi scrisă de un sfetnic intim al domnitorului, poate chiar de Teodosie Rudeanu. Înfățișează evenimentele istorice din perioada sept. 1593 – sept. 1600, de la urcarea pe tron a domnitorului, până la retragerea lui la Prejmer, lângă Brașov, după bătălia de la Mirăslău. Ultima știre este cea a pătrunderii polonezilor în Țara Românească. Se trece apoi la evenimentele legate de asasinarea lui Mihai Viteazul în august 1601. Este cea dintâi cronică originală scrisă în limba română ce ni s-a păstrat. (V.P.)

CRUCEA ROȘIE – filiala Dâmbovița În România Crucea Roșie s-a constituit în anul 1876, iar în 1906 s-a înființat Societatea Crucea Roșie a Doamnelor. Aceste instituții se unifică în 1907, formându-se Societatea de Cruce Roșie a României. Scopul urmărit era pregătirea personalului și procurarea materialului necesar îngrijirii bolnavilor și răniților de război, ajutorarea populației în caz de epidemii și calamități naturale, prevenirea și alinarea suferinței umane. La Târgoviște s-a înființat un Comitet local al Crucii Roșii în deceniul opt al secolului al XIX-lea, care s-a transformat apoi în filială județeană. Comitetul s-a implicat în acțiuni de solidaritate cu efortul de război al țării și în rezolvarea diferitelor probleme sociale cauzate de calamități naturale, foamete, secetă, epidemii. În timpul războiului pentru cucerirea independenței de stat a României (1877-1878), a acționat pentru sprijinirea frontului cu ofrande și a contribuit la îngrijirea militarilor răniți aduși în spitalul de la Târgoviște. De asemenea, a adus o rază de ajutor

prizonierilor turci internați în lagărul de la Mănăstirea Dealu. În anii participării României la Primul Război Mondial (1916-1918) și în perioada interbelică, Crucea Roșie – filiala Dâmbovița, sub conducerea Elenei Stematii ajută la dotarea armatei române și se implică în acțiuni de îngrijire a răniților, a mutilaților, a văduvelor și a orfanilor de război. Pentru strângerea de fonduri organizează la Sala de Arme serbări și baluri. De asemenea, își aduce contribuția la rezolvarea unor dificile probleme sociale generate de evenimente dureroase: foametea din Basarabia și nordul Moldovei (1935), refugierea în România a populației din teritoriile ocupate în anul 1940. În anii participării țării la cel de al Doilea Război Mondial (1941-1945) susține prin colete și ofrande efortul militar al armatei române. În anii regimului comunist (1945-1989), Crucea Roșie se reorganizează și cu toate presiunile ideologice ale sistemului, își menține preocuparea pentru problematica socială: ajută regiunile din Moldova lovite de secetă (1946-1947), organizează cursuri sanitare pentru diverse categorii sociale, inițiază concursuri școlare și se implică în includerea orelor de educație sanitară în programa școlară, participă în Târgoviște și în județ la acțiuni de dezăpezire și ajutorarea celor loviți de inundații sau viscole etc. După 1990, filiala județeană Dâmbovița, sub conducerea lui Gheorghe Popescu are o prezență activă în acțiunile de solidaritate umană: colectează ajutoare pentru persoanele din zonele calamitate, contribuie la ameliorarea stării de sănătate și la ajutorarea persoanelor cu situație materială precară, colaborează cu autoritățile centrale, județene și locale, cu societăți cu capital de stat și privat în scopul implementării unor programe sociale, organizează cursuri de formare a voluntarilor, participă la schimburi internaționale cu parteneri din Europa și Asia. În colaborare cu Inspectoratul Școlar pune accent pe acțiuni de educare a elevilor în scopul apărării sănătății, un loc important ocupându-l concursul „Sanitarii pricepuți”. Crucea Roșie – filiala Dâmbovița este o instituție cu mulți prieteni și voluntari, apreciată în județ și în țară, gata să ofere sprijin celor cu probleme sociale deosebite și să intervină în caz de dezastre naturale. (M.C.)

CRUCEANU, Mihail (13.XII.1887, Iași – 7.VII.1988, București) Poet, prozator, eseist, publicist. Studii în Ploiești, continuate la Pitești și „Sf. Sava” din București. Absolvent de drept și litere la București. Practică pentru o scurtă vreme avocatura, fiind apoi profesor de limba română la Târgoviște, Craiova, București. În 1911-1912 este profesor la Gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu” și la Școala de Ofițeri de Cavalerie din Târgoviște. În această perioadă debutează cu placheta de versuri: „Spre cetatea zorilor”, apărută la Târgoviște în 1912. (V.P.)

CUCU, Vasile S. (7.VI.1927, Igiroasa, Mehedinți) Licențiat al Facultății de Geografie a Universității din Ekaterinburg, Rusia; doctor în geografie al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Este un timp redactor-șef adjunct al revistei „Natura” (mai târziu își va schimba titlul în „Terra” când îi devine redactor-șef) a Societății de Geografie din România; apoi conferențiar, profesor, șef de catedră și prodecan al Facultății de Geografie și prorector al Universității București; șef de catedră, în prezent, la Facultatea de Istorie-Geografie a Universității „Hyperion” din București. Este unul din fondatorii Universității „Valahia” din Târgoviște, care i-a acordat și titlul de Doctor Honoris Causa; creator și decan al Facultății de Științe Umaniste de la aceeași universitate, unde înființează și Centrul Științific de Excelență „Geografia habitatului rural și urban în contextul dezvoltării durabile”. Conduce doctorate la Universitatea București. Membru corespondent al Uniunii Internaționale de Geografie, vicepreședinte al Societății de Geografie din România, președinte al Asociației Geografilor Umaniști. Inițiator al colocviului național de geografie a populației și așezărilor umane. Inițiază și fundamentează, în metodologia geografică din țara noastră, conceptele de „geografie umană”, „geografie umană regională” și „funcționalitatea așezărilor umane”. Colaborează la reviste de specialitate din țară și străinătate. Publică peste 160 de lucrări fundamentale: tratate, cursuri, atlase. Pentru prima oară în țară publică volume monografice privind orașele României și geografia populației și așezărilor umane. A reabilitat, după 1989, geopolitica în spațiul științific românesc. (G.C.)

CUCUI, Ion (5.V.1950, Ocnita, Dâmbovița) Își ia licența la Facultatea de Economie Agrară a Academiei de Științe Economice din București, unde obține și titlul de doctor în economie: urmează cursuri postuniversitare în țară și stagii de formare managerială la Paris și Bruxelles, Economist, expert contabil, director economic în mai multe întreprinderi; director economic la o societate agricolă din Brazzaville și expert în probleme de contabilitate pe lângă Ministerul dezvoltării Rurale din Republica Congo. Urcă, apoi, toate treptele ierarhiei didactice universitare, devenind prorector și rector al Universității „Valahia” din Târgoviște, director al unor proiecte de programe naționale și internaționale de cercetare științifică și formare profesională și al Filialei Române a Centre des Etudes des Développement Internationaux des Mouvements Economiques et Sociaux; membru în asociații profesionale economice naționale și internaționale. Coordonator de programe TEMPUS – PHARE, „Leonardo da Vinci” și „Socrates”. Publică numeroase lucrări în țară și străinătate pe teme de marketing, evaluarea patrimoniului în contabilitate, contabilitate de gestiune și evaluarea întreprinderii. Actualmente, președintele Senatului Universității „Valahia”. Este Cetățean de Onoare al Târgoviștei. (G.C.)

CULTUL ADVENTIST DE ZIUA A ȘAPTEA Primii adventiști sunt atestați în orașul Târgoviște în jurul anului 1910, când o mică grupă de adventiști se adunau într-o casă pe strada Berzei. Prin anul 1926, un anume Ene Ion, plutonier-major în armată în Regimentul 22 Infanterie, soțul unei adventiste, donează terenul din str. N. Filipescu nr. 40 (astăzi str. Rodnei nr. 40). Aici a fost construită o clădire de către Ene Ion, cu fonduri proprii, iar în anul 1929 credincioșii adventiști s-au mutat în noua construcție în număr de 25 credincioși, pastor deservent fiind Nicolae Voinea. În 1957 clădirea a fost reamenajată pentru buna funcționare ca sală de cult. În 1976 s-au făcut alte demersuri pentru extindere. Numărul de credincioși a crescut de la 25 în 1929 la 200 în 1989, apoi la 500 în prezent. După 1989, din Biserica de pe str. Rodnei s-au format mai multe biserici mai mici în împrejurimile Târgoviștei. În 1991 s-au demarat demersurile pentru ridicarea celui de-al doilea lăcaș de cult adventist în Târgoviște. Locația aleasă a fost pe str. Mihai Bravu nr. 1, unde au demarat lucrările. În anul 1995 s-a inaugurat cea de-a doua Biserică Adventistă din Târgoviște. Deservenți cultici: Nicolae Voinea (1929-1937), Ioan Șolea (1937-1940), Popa Scarlat (1940-1947), Victor Georgescu (1947-1949), Anghel Oprișan (1949-1955), D. Ghiorgoiaș (1955-1962), Damian Zamfir (1962-1974), Gheorghe Ciovică (1974-1984), Gheorghe Burtescu și Vasile Cojea (1984-1986), Viorel Dan (1986-1990), Leon Roman (1990-1992), Titi Pârvan (1992-1995), Titus Năftăinlă (1995-1999), Adi Zaharia (1999-2005, „Speranța”), Cornel Popa (1999-2005, Betania), Cătălin Strâmbu (2005 – prezent, Betania), Robert Mandache (2005-2009, „Speranța”), Laurențiu Matei (2009 – prezent, „Speranța”). Biserica Adventistă are o librărie proprie în Târgoviște pe str. Radian, BI O1, numită „Sola Scriptura”, care comercializează materiale tipărite de Biserica adventistă. De asemenea, în cadrul Bisericii Adventiste „Speranța” funcționează un cabinet medical. Tot aici, din anul 2005, funcționează centrul de zi cu program de grădiniță – „Raze de soare – Speranța”. (G.C.)

CULTUL MOZAIC Începând din a doua jumătate a sec. XIX și până la sfârșitul anilor '50 ai sec. XX, în Târgoviște a existat o comunitate de cult mozaic (evreiască) care a oscilat între 400-500 de deservenți. Această comunitate și-a edificat în 1905, prin contribuție bănească, o reprezentativă (arhitectural) sinagogă pe str. Poet Grigore Alexandrescu (astăzi, intrată în proprietatea Universității „Valahia”, care a restaurat-o, devenind un centru cultural universitar important, unde instituția de învățământ superior târgovișteană organizează în colaborare cu Federația Comunităților Evreiești din România evenimente științifice și de artă). Există și un cimitir mozaic în care este înmormântat eroul evreu târgoviștean Solomon Herman Kornhauzer,

executat în 1917 de trupele de ocupație germane pentru că a ajutat unii prizonieri români să evadeze din lagărul de la Arsenalul Armatei. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial este ridicat aici Monumentul Săpunului, din România, în memoria evreilor uciși în lagărele de exterminare naziste, printre puținele de la Auschwitz și Dachau și din trupurile cărora SS a fabricat săpun. Pe monument se păstrează inscripția „Aici sunt îngropate victimele barbariei naziste, omorâte și prefăcute în săpun. Rugați-vă pentru dânsi”. (G.C.)

CULTURA CEREALELOR ȘI CREȘTEREA VITELOR Sunt îndeletniciri practicate de orașenii din vechime ceea ce a conferit orașului un pronunțat caracter agrar, menținut și în perioada contemporană. Moșia orașului oferea condiții necesare practicării acestor ocupații și de aceea orașenii, de-a lungul timpului, s-au străduit să-și conserve drepturile de folosință asupra moșiei, apărându-le în diferite procese cu unele instituții (domnie, biserici, proprietari de pământ). Statistica din 1928 dovedește caracterul agrar al orașului când se înregistrau 208 arendași și proprietari, 682 cai, 352 boi, 252 de vaci, 30 de berbeci și 1310 oi, 669 porci, 50 de bivoli. Multe gospodării erau recenzate ca având grajduri, cotețe, pătule. Expozițiile agricole și concursurile anuale pentru desemnarea celor mai frumoase vite, organizate de-a lungul timpului demonstrează caracterul agricol al orașului pentru acea perioadă. (G.T./C.V.)

CULTURA POPORULUI Gazetă politico-economică și literară. Apare la Târgoviște, în perioada octombrie 1926 – mai 1927, la 1 și 15 ale fiecărei luni. Redactori: Stere Șoiculescu și Gheorghe Bucurică. Apare la Tipografia „Viitorul” Petre G. Popescu. Dintre diversele știri rețin atenție: prezența în județ a predicatorului Sfintei Patriarhii, preotul Gala Galaction (septembrie, la Ghergani), sărbătorirea zilei de 24 ianuarie (1927), la Sala de Arme, ziua fiind deosebită „în care se sărbătorea unirea fraților și gloria neamului întreg”. De asemenea, la acțiunea care a marcat tratatul cu Basarabia, au luat cuvântul Vasile Voiculescu, N.G. Aramă, prefectul județului Iancu Anastasescu. (V.P.)

CURCUBĂȚĂ, Mihail-Dan (6.X.1937, Hunedoara) Absolvent al Școlii Medii Tehnice Siderurgice Hunedoara (1955), licențiat al Facultății de Metalurgie din cadrul Institutului Politehnic București (1962). Inginer, inginer șef schimb, adjunct șef secție la Combinatul Siderurgic Hunedoara (1962-1971), șef serviciu, director laminoare la Combinatul de Oțeluri Speciale Târgoviște / COST (1971-1984). A fost director general la Întreprinderea Oțel Inox Târgoviște (1984-1986), director general la COST (1986-1990) și adjunct al ministrului Industriei Metalurgice (1990-1991). Pensionat în 1991.

Principalele repere ale activității profesionale desfășurate în perioada când a lucrat în Târgoviște sunt: la Oțel Inox aducerea întreprinderii la atingerea parametrilor proiectați (100.000 t./an); la COST darea în folosință a trei laminoare (profile mici, profile mijlocii și ușoare, degrosisor), a Fabricii de Dolomită și a extrinderilor de la trăgătoria de bare și forja de blocuri și bare. Tot atunci a fost atinsă capacitatea proiectată la oțelării (800.000 t./an) iar unitatea a avut cel mai mare număr de salariați din întreaga sa istorie (peste 12.000). Ca director general la COST a susținut mișcarea sportivă la Clubul Sportiv Muncitoresc „Oțelul”. (A.B.)

CURCULESCU, Marian (18.VIII.1951, Arțari, Călărași), profesor, istoric, inspector școlar, publicist. Studii gimnaziale în Brașov, apoi liceale la Predeal. Absolvent al Facultății de Istorie a Universității București (1976). Profesor la diferite școli dâmbovițene. Inspector la Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița (1991-2010). Doctor în științe istorice al Universității București (1999) cu teza „Evoluția mentalității colective în România interbelică”. Din anul 2000 este membru în Comisia Națională de Educație a Ministerului Educației și Cercetării, participând la diferite programe și stagii de formare și perfecționare, sesiuni de comunicări științifice la nivel județean și național. Metodist, mentor, formator național și județean, organizator a numeroase simpozioane, concursuri și festivaluri județene și naționale, participant la programe și proiecte internaționale. Contribuie la elaborarea și implementare opționalului „Educație pentru sănătate în școala românească” (2001-2009) și la reorganizarea și eficientizarea activității educative. Membru în diverse colective de conducere: Asociația „Cultul eroilor”, Societatea Crucea Roșie, Societatea de Istorie – filiala Dâmbovița. Face parte din Consiliul de coordonare al revistei „Eroica”. Obține cu elevii premii județene și naționale la olimpiada de istorie și la alte concursuri. Autor sau coautor la elaborarea unor manuale școlare. Publică studii, articole, note la „Jurnal de Târgoviște”, „Realitatea dâmbovițeană”, „Târgoviștea”, „Graiul Dâmboviței”, „Gazeta Găeștilor”, „Eroica”, „Buletinul Primăriei municipiului Târgoviște”, „Studii și articole de istorie”, „Valahica”, „Armonia”. Autor sau coautor a unor lucrări de istorie, istorie culturală a acestor meleaguri: „Politică și istorie în Dâmbovița interbelică” (1996), „Găești. Cinci secole de istorie (1498-1998)” (1998), „Dâmbovița – localități și monumente” (2006), „Istoria Partidului Național Țărănesc în județul Dâmbovița” (2007). De asemenea, este autor sau coautor la diverse lucrări de istorie: „Sinteze pentru istoria românilor” (1998), „Sinteze și teste de istorie pentru examenul de capacitate” (2001), „Sinteze și teste pentru testarea națională” (2007), „Teste de istorie pentru examenul de bacalaureat” (2005, 2006), „Enunțuri și rezolvări de subiecte pentru examenul de bacalaureat”

(2009), „Istoria românilor” (manual cls. a XII-a, 1999 și 2000), „Istoria universală” (manual, cls. a IX-a 2004, cls. a X-a 2005, cls. a XI-a 2006), „Istoria românilor. Epoca contemporană” (manual, cls. a XII-a, 2001, 2006). Pentru activitatea desfășurată a fost răsplătit cu titlul de „profesor evidențiat” (1982), Diploma de excelență acordată de Inspectoratul pentru cultură Dâmbovița (1996), diplome de merit oferite de diverse instituții județene, Diploma de excelență din partea Ministerului Educației și Cercetării (2004), Ordinul „Meritul pentru Învățământ” în grad de ofițer (2004), Distincția „Gheorghe Lazăr” – clasa I (2007). (V.P.)

CURIER ARTISTIC Ziar de propagandă culturală și artistică. Apare săptămânal la Târgoviște, între 23 iulie și 23 septembrie 1928. În programul ziarului se spune: „Vom ține la curent pe cetățenii noștri cu tot ce se va produce în oraș sub raport cultural”. Apar articole, materiale de informații semnate de N. Bărbulescu și poezii de Artur Enășescu și Eugen Constantinescu. (V.P.)

CURIER Revistă de cultură și bibliologie, editată de Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița. Primul număr, intitulat „Buletin biblioteconomic” apare în octombrie 1994, la Târgoviște. Cu apariție semestrială timp de 15 ani, continuă. Colegiul redacțional: Victor Petrescu (redactor-șef), Florin Dragomir, Serghie Paraschiva, Cornel Albuleț, Minodora Gulie. Din 2008 se schimbă componența acestuia: Carmen Vădan, Vlăduț Andreescu, Loredana Spînu, Cornel Albuleț, Alexandru Ștefănescu. S-au permanentizat rubrici ca: „Târgoviște – continuitate culturală în timp”, „Patrimonium” „Din viața bibliotecilor”, „Activitatea editorială târgovișteană”, „Dicționar literar dâmbovițean”, „Tableta de scriitor” (cu eseuri referitoare la Târgoviște), dezvăluind gândurile unor scriitori legați sentimental de vechea Cetate de Scaun, ce a însemnat aceasta în spiritualitatea națională, semnate printre alții de: Mircea Horia Simionescu, Gheorghe Tomozei, Mihai Cimpoi, Alexandru Mircescu, Mircea Angheliescu, de scriitori târgovișteni contemporani: George Coandă, Tudor Cristea, Ștefan Ion Ghilimescu, Theodor Nicolin, Grigore Grigore, Alexandrina Dinu Paraschiva, Costache Olăreanu, Marin Ioniță, Nicolae Neagu. Sunt evidențiate, de asemenea, prin studii, articole, note contribuția unor domnitori, scriitori, alți oameni de cultură, la dezvoltarea și îmbogățirea patrimoniului nostru spiritual, semnate de Dan Zamfirescu, Ion Haineș, Gheorghe Bârlea, Mihai Oproiu, Constantin Condrea, Gabriel Mihăescu, Pârvan Dobrin, Maria Georgescu, Mihai Stan, Mihai Gabriel Popescu, Victor Petrescu, Agnes Erich, Gabriela Nițulescu, Gheorghe Buluță, Emil Vasilescu, Ștefania Rujan, Alexandru Nicolescu și mulți alții. Prin calitatea articolelor, diversitatea acestora prin aria geografică de

cercetare, revista s-a impus în rândul publicaţiilor de profil la nivel naţional. (V.P.)

CURIERUL ECONOMIC AL JUDEȚULUI DÂMBOVIȚA Ziar politic, economic. Apare de două ori pe lună, la Târgoviște, între 1 septembrie 1924 și ianuarie 1938. Sub îngrijirea unui comitet. Director și proprietar Petre G. Popescu. Tipografia și legătoria de cărți „Viitorul” Petre G. Popescu, din oraș. Începând cu nr. 1 din 10 februarie 1933 apare cu subtitlul „Organ de informații comerciale și industriale pentru județul Dâmboviței”. (V.P.)

CURIERUL GENERAL Ziar de informație, apărut în perioada august-noiembrie 1906, având redacția și administrația în Târgoviște, strada I.H. Rădulescu, nr. 19. Scopul principal îl reprezintă publicitatea, făcând „anunțuri după învoială” care „să aducă foloase județului”. Ca urmare, în paginile sale se întâlnesc: anunțuri, comentarii și informații, sfaturi pe probleme diverse precum agricultură, zootehnie, comerț, alimentație, medicină populară, rețete medicale sau alimentare, opinii despre mașini agricole, adrese de fabrici și depozite, informații despre Casa Rurală și despre agricultura din alte țări. Ziarul face pledoarie pentru constituirea unei asociații a comercianților și industriașilor din județele Dâmbovița, Vlașca și Muscel care să elimine intermediarii în drumul mărfii de la producător la vânzător. Astfel, „Curierul general” scria că „fiind consecvent misiunii sale de a aduce foloase comerțului acestor trei județe, îndeamnă pe toți negustorii de la sate și orașe a trimite aderarea lor la această asociațiune, care le va aduce servicii imense și-i va scăpa de multe neajunsuri ce le suferă azi”. În acest context, numărul celor care publică articole este redus: Ion Th. Florescu, B. Ghermani. Ziarul publică și poezii scrise de Radu Rosetti. (M.C.)

CURIERUL TERGU-VESTEI (septembrie 1881 – mai 1883) Apare de două ori pe săptămână. Tipografia Theodor Michăescu. Este menționat de G. Ionescu în lucrarea „Tipograful Carol Göbl”. Afirmă că, în tipografia acestuia s-a tipărit „Curierul Târgoviștei”, în 1880 de C. Fusea. Este neconfirmat anul. Probabil că s-a tipărit numai în 1881. La 14 ianuarie și 1 mai 1883 se menționa ca an de apariție, anul III. Se cunosc ca numere 3 și 18 care au titlul de mai sus. (V.P.)

CURTEA DE JURAȚI DÂMBOVIȚA Curțile de jurați au luat ființă în virtutea Legii pentru formarea curților de jurați din 16 iulie 1868, deși instituția juraților este menționată în Codul de procedură penală promulgat la 2 dec. 1864. În conformitate cu legea din 1868, s-a format și la Târgoviște o curte de jurați, care a funcționat, pentru început, în sediul primăriei orașului. Instituția și-a

început activitatea la 1 sept. 1868, fiind întocmite și liste cu locuitorii apti a fi jurați. Asemenea liste au început a fi întocmite periodic, având în vedere faptul că mandatul juraților era de trei ani. Curtea de jurați era prezidată de un judecător desemnat de primul președinte al Curții de Apel București. Prin Regulamentul din 25 iul. 1875 a fost delegat același judecător pentru județele Argeș, Muscel și Dâmbovița. În județul Dâmbovița, Curtea își ținea ședințele între 1 și 10 ale lunii a doua a fiecărui trimestru. Prin Legea pentru modificarea unor dispoziții din legile de organizare a justiției, din 24 iunie 1909, curțile de jurați erau formate dintr-un consilier de la Curtea de Apel București, care îndeplinea funcția de președinte, doi judecători de la Tribunalul Dâmbovița și o comisie formată din 12 jurați. Prin eficientizarea activității lor, prin legea din 20 mai 1925, curțile de jurați au devenit instanțe permanente care funcționau pe lângă fiecare tribunal județean, având în competență judecarea pricinilor criminale, delictelor politice și de presă. Curtea de jurați Dâmbovița a funcționat până în anul 1938, când s-a procedat la o nouă organizare a justiției. (G.T./C.V.)

CURTEA DOMNEASCĂ DIN TÂRGOVIȘTE. (FAZELOGIE) Istoria arhitecturii de la Curtea Domnească din Târgoviște cuprinde două grupe de faze. Grupa I este formată din primele două faze: faza 1 – Mircea cel Bătrân (~1400) și faza 2 – Vlad Dracul (1430-1440). Grupa II cuprinde trei faze: faza 2 – Petru Cercel (1584), faza 4 – Matei Basarab, faza 5 – Constantin Brâncoveanu. Cele două faze ale grupei 1 sunt ale Curților fortificate, corespunzătoare perioadei când domnia Țării Românești se pregătea pentru a face față unor confruntări cu puterea turcească în ascensiune. Grupa a II-a, cu fazele 3, 4 și 5, este a timpurilor când Poarta Otomană controla deja Țările Române, în care introdusese interdicția de a se construi și utiliza fortificații, mai ales după bătălia de la Mohács din 1526 și transformarea Ungariei în pașalâc și după invazia lui Soliman Magnificul în Moldova în anul 1538. De aceea tipologia fortificațiilor Curții s-a blocat la stadiul în care se afla la sf. sec. al XV-lea – faza 2. În Curtea fazelor 3, 4 și 5 domnește în principal ideea aulică. Tot ce constituia element militar treptat se demodează, este depășit din ce în ce mai evident și chiar se distruge (cazul șanțului mare de apărare, astupat în 1584, „curtea de jos” (prima curte dinspre intrare) – desfundată tot atunci, turnul de intrare din faza 1 – demolat. Probabil tot atunci se renunță și la centura de fortificații C1 împreună cu turnul din colțul de sud-vest al ei. Turnul Chindiei, din principalul turn de apărare devine un turn al ceasului. Locul elementelor militare este luat de foșoare, scări, rampe, fântâni, esplanadă. Construirea casei 3 în prelungirea casei 2 și bordarea acestora spre sud cu o nouă biserică creează o desfășurare de front

arhitectural şi volume majestuoase, impunătoare, impresionante. Prin străjuirea clădirilor civile cu cele două biserici, şi având în extrema stângă turnul Chindiei, se compune un complex arhitectural de înaltă ținută, sobru, bine ritmat, elegant, având un evident aer oficial. Toate cele cinci faze constituie momente şi etape fundamentale ale istoriei arhitecturii din Ţara Românească.

Faza 1 (~1400, Mircea cel Bătrân). Ansamblul acestei faze a fost conceput şi realizat pentru a funcţiona împreună cu Curtea de la Argeş, capitala înaintaşilor lui Mircea cel Bătrân. Curtea a fost alcătuită din Casa Domnească 1, biserica 1 (numită azi şi biserica-paradis), clădirea aflată la vest de turnul Chindiei, puţul de apă o incintă fortificată alcătuită dintr-un şanţ, un turn de poartă pe acest şanţ, mai multe turnuri de apărare bordând şanţul, o incintă interioară mărginită de şanţ şi turnuri (şanţul nu a fost interceptat). Prezenţa lui este semnalată pe latura de est, în terasa inferioară a lalomiţei şi este anunţată de turnul amintit şi de lipsa oricăror alte urme de zidărie în lungul incintei. Săpătura din faza 2 a şanţului mare de apărare a înghiţit acest şanţ cu totul. Toate acestea s-au aflat într-o curte – „curtea interioară” sau „curtea de sus”. Curtea aceasta a fost înconjurată pe trei laturi de o altă curte, numită „curtea de jos”, „curtea exterioară”, înconjurată tot cu un şanţ, un complex de poartă aflat în zona actualului turn de intrare, din care se păstrează unele vestigii, un atelier metalurgic şi unele construcţii obişnuite, aflate în zona sudică. Pentru construirea fazei 1 se procedează la o operaţiune urbanistică: strada Calea Domnească a timpului, ale căror fronturi de pe ambele părţi fuseseră arse în incendiul Baiazid din 1394, a fost mutată mai la vest pe porţiunea în care urma să se ridice noua Curte Domnească pentru mărirea lăţimii terenului necesar acesteia, iar locuitorii care avuseseră proprietăţile pe partea unde s-a construit Curtea au fost expropriaţi. Totodată a fost desfiinţat tronsonul din uliţa ce pornea din această stradă spre est şi cotea pe actuala stradă Cpt. Andreescu, tronson ce ţinea până la actuala stradă a Coconilor, şi locuitorii – expropriaţi.

Zona Sfânta Vineri În această fază 1 se ridică şi un al doilea complex feudal, în extrema sud a teritoriului format dintr-o casă (vestigiiile ei se află sub actuala casa Bălaşa), biserica Sfânta Vineri, un şanţ de apărare şi o porţiune de zid de incintă pe latura de sud. Acest complex nu a fost realizat drept un alt ansamblu domnesc, o altă Curtea domnească. El a fost, evident, legat de familia domnitoare, care, de la un moment dat în cursul secolului al XV-lea are două ramuri concurente: Dăneştii şi Drăculeştii. Cele două complexe (Curţi) ar trebui să corespundă acestei structuri a familiei. Întrucât Mircea cel Bătrân, autorul primei Curţi Domneşti a fost un Drăculescu, ar urma ca ansamblul Sfânta Vineri să fi fost al Dăneştilor. Ecoul acestei structuri a fost transmis de tradiţie, încă vie în a doua jumătate a secolului al

XIX-lea. El a fost consemnat de institutorul I.D. Petrescu într-o lucrare din anul 1889 în care citează mărturia unui locuitor care declara că stând în stradă cu faţa spre Curtea Domnească, în stânga erau Drăculeştii şi în dreapta – adică la Sfânta Vineri – Dăneştii. Situaţia s-a modificat în decursul timpului căci la 1517 biserica Sfânta Vineri era reparată de clucerul Manea Perşanu şi jupâneasa lui Vlădaia, iar în 1656 doamna Bălaşa, soţia domnitorului Constantin Şerban ridică actuala „casa Bălaşa” pentru a servi de adăpost celor ajunşi în nevoie. Biserica este amplasată aproape de malul sud al şanţului de apărare, spre oraş, poziţie care o puneă în valoare în cadrul oraşului. Curtea Domnească utiliza principiul întâlnit încă din secolul XII-XIII la Curtea de Argeş, principiu ce poate fi denumit: „Argeş”: casa şi biserica stau faţă în faţă, casa la sud, faţă de biserică, cu faţa la ea, adică la nord, pentru a vedea faţada însorită a bisericii. Evident, condiţii privind apărarea au determinat la Târgovişte înscrierea în suprafaţa minimă necesară de teren, însemnând front mai scurt de apărat şi necesar mai mic de apăraţi, condiţii care la momentul Argeş nu se puneau. Aceleaşi considerente au determinat la Curtea Domnească adoptarea schemei de organizare a castelului. În cadrul ansamblului se găsea şi un turn principal, donjon pentru ultimul refugiu al stăpânului, în caz de atac. Se căuta ca apărarea să fie asigurată prin elemente naturale. În părţile unde acestea lipseau sau erau neînsemnate, incinta se înconjura cu o a doua curte numită „curtea de jos” sau „curtea exterioară”, în raport cu aceea unde se afla reşedinţa, care se numea „curtea de sus”, „curtea interioară” sau „curtea castelului”. „Curtea exterioară” avea un însemnat rol defensiv. În „curtea exterioară” se găseau locuinţele slujitorilor, ateliere, magazine, depozite, grajduri.

Faza 2 (1430-1440, Vlad Dracul) Curtea acestei faze este gândită şi croită corespunzător primejdiei otomane în mişcare tot mai ameninţătoare. Schema ei este de castel. Element natural de apărare era numai pe latura de est – cornişa dintre cele două terase succesive ale lalomiţei. La nord, vest şi sud era nevoie de elemente suplimentare de apărare. Vlad Dracul, în Germania, Ungaria şi în Bizanţ, avusese prilejul să cunoască bine reguli şi principii de alcătuire, organizare şi funcţionare a ansamblurilor aulice şi să se pună la punct cu problemele de organizare a apărării, de alcătuire a fortificaţiilor construcţiilor şi metodelor de apărare. Stadiul ameninţării turceşti impunea cunoaşterea celor mai noi şi mai eficiente sisteme, soluţii, procedee şi reguli de organizare şi realizare a apărării. Este ceea ce a făcut Vlad Dracul. El concepe noua Curte Domnească după schema castelului pentru a face faţă ameninţării turcilor. Vlad Vodă realizează nucleul domnesc – centrul puterii şi locuinţa lui şi a familiei ca o cetăţuie, formată din cele trei construcţii standard ale programului: clădirea administraţie-locuinţă, biserica şi

clădirea ce constituia ultimul refugiu în caz de atac – donjonul, turnul principal, care este turnul Chindiei, totul strâns într-o centură de piatră de aproape 2 m grosime şi 5-6 m înălţime. La partea superioară se afla pe partea de nord a bisericii, un drum de strajă. Turnul, ridicat peste pridvorul bisericii, era de secţiune circulară, ceea ce îi asigura o rezistenţă sporită la tirul inamic şi împiedica urcarea focului de la bază spre vârf. Din patru turnuleţe aflate deasupra celor patru muchii ale poliedrului de bază se asigura apărarea bazei turnului, iar pe latura de nord mai puțin apărată, o mică încăpere ieşită în consolă, numită „bréteche” asigura apărarea eficientă a laturii de nord a bazei. Toate cele trei clădiri comunicau între ele. Beciul casei, mare cât toată suprafaţa planului ei putea primi cantităţi însemnate de alimente, putea adăposti inventar şi echipament militar. Tot acest grup: casă, turn, biserică, centura C1 de fortificaţii, înaltă de 5-6 m, forma în sine o cetăţuie izolată, prin tăierea legăturilor cu exteriorul, ea funcţionând în continuare. Până la înălţimea de 5 m cele două ziduri perimetrare, zidul exterior al nivelului inferior al casei şi centura C1 aflate la distanţă foarte mică între ele, măsurau împreună cca. 4 m grosime. Acest centru al puterii ce conţinea în el mai multe obstacole defensive (centura C1; drumul de strajă; înălţimea mare a parapetelor ferestrelor; elementele defensive, azi dispărute, legate de intrarea în Casa 2; 1. Turnul Chindiei era înconjurat de un sistem de alte obstacole defensive, constituind un set de inele rezistente. De la interior spre exterior, acestea erau: şanţul mare de apărare; 2. spaţiul dintre acesta şi stradă, împreună cu spaţiile de la nord şi de la sud de el, alcătuiind „Curtea exterioară” sau „curtea de jos”; 3. zidul de incintă dinspre interior (documentat de cercetarea arheologică a fi construit acum şi nu după 1574 cum s-ar putea crede după relatările, cu confuzii, greşeli, falsuri, invenţii ale lui Francesco della Valle şi Pierre Lescalopier, care au indus pe mulţi în eroare); 4. eventuală palisadă; 5. un şanţ de apărare surprins între Calea Domnească şi în terasa inferioară de la est; 6. turnul din faza 1 aflat la colţul de sud-vest al şanţului mare şi turnurile din faza 1 aflate unul la sud de casa 2, unul în zona colţului de sud-est al acesteia şi unul la nord de biserică 1; 7. şicana din zona turnului intrării, prin care atacatorii erau obligaţi să vină spre poartă din stânga, având apărătorii pe dreapta. Dreapta atacatorului era întotdeauna descoperită căci acesta ţinea mâna dreaptă în sus, cu spada; 8. obligarea atacatorului pătruns în „curtea exterioară” de a veni spre locul de traversare a şanţului mare, tot din stânga, având apărătorii pe dreapta, dincolo de şanţ, repetându-se situaţia de la turnul porţii; 9. două turnuri exterioare, în Calea Domnească şi unul alipit zidului de incintă de la această stradă, în punctul unde zidul îşi frânge direcţia, prin care se asigura un tir în lungul zidului; 10. un turn în strada Pârvan Popescu în

vecinătatea pătrunderii acesteia în Calea Domnească. Un număr de zece obstacole defensive, care împreună cu cele cinci împletite în carnea nucleului domnesc formează un complex de cincisprezece obstacole în calea agresorului. La ele se adaugă obstacolele depărtate care apărau oraşul dar şi Curtea Domnească: şanţul şi valul cetăţii, cu Iazul Morilor, Poarta Seimenilor – pe str. Pârvan Popescu (aceasta era în oraş, apăra numai Curtea Domnească), priseaca din zona satului Priseaca, şi, poate şi altele necunoscute azi. Planul general al „curţii de jos” poate fi apreciat doar în mare. Toate complexele arheologice depistate la sud de şanţul mare de apărare indică pe acel teritoriu o folosinţă densă şi activă, destinată activităţilor secundare ale Curţii, specifice „curţii de jos”. Curtea Domnească a fazei 2, prin soluţiile şi măsurile de fortificare, cuprinzând şi zona Sfânta Vineri şi alcătuită din casa fortificată, biserica fortificată, turnuri interioare, perimetrare şi exterioare, ziduri, şanţuri, palisade, ateliere de producţie, desigur, de multe profiluri necesare pentru timp de pace şi de război, sursă şi depozit de apă, moară, râşniţe, brutărie, sursă şi depozit de alimente, constituia o fortăreaţă de mare securitate, de maximă capacitate defensivă, dar şi primejdioasă pentru un inamic, prin însuşi potenţialul ei ofensiv ridicat – putea adăposti un număr de patru-cinci mii de militari, apreciază raportul din 1679-1688. Ea putea face faţă unui asalt brutal, cât şi unui asediu în care „nimeni nu intră, nimeni nu iese” şi într-o atmosferă încremenită, fiecare aşteaptă cedarea celuilalt. În această fază, chiar la începutul ei, curtea mică feudală constituind zona Sfânta Vineri – formată din casă, biserică, zid, şanţ – (o curte a Dăneştilor?!), trebuia în mod necesar înglobată în Curtea Domnească. Separată, ea era ocupată de un inamic şi transformată într-o primejdie pentru Curtea Domnească. Inserarea ei în Curtea Domnească într-un moment mai târziu nu-şi mai avea raţiuni imperioase, determinante. N-ar fi fost decât un fapt întâmplător, secundar, de împlinire a unor poftes teritoriale. Momentul constituirii Curţii Domneşti din Târgovişte într-un sistem defensiv coerent, raţional, riguros, la nivelul avangardei gândirii militare, pandant al situaţiei internaţionale de o aspră neegalată până atunci, generată de fenomenul nou al amplificării fără precedent a puterii şi agresiunii otomane, era momentul Vlad Dracul.

Faza 3 (Petru Cercel, 1584, până la Matei Basarab) Ansamblul din faza 2 este completat cu o casă domnească şi o biserică nouă, precum şi cu alte elemente. Deşi cea mai mare parte a fortificaţiilor din faza anterioară se păstrează, ansamblul îşi diluează aspectul de fortăreaţă, îmbogăţindu-se treptat cu o serie de elemente de confort, destindere şi reprezentare. În această fază este părăsit definitiv şanţul mare de apărare. Acest fapt modifică radical înfăţişarea Curţii, deşi restul componentelor de bază rămân. A doua

operaţiune radicală este lichidarea grupului construcţiilor şi amenajărilor secundare, auxiliare, care mobilau zona de sud a Curţii („curtea exterioară” sau „curtea de jos”). Prin aceste două operaţiuni şi construirea noii case domneşti (casa 3) şi a bisericii mari domneşti, structura de tip „castel” a Curţii primeşte lovitură de graţie. De acum încolo Curtea dobândeşte trăsături noi, locul principal deţinându-l tema reprezentării, a fastului, a luxului, a afirmării autorităţii, prestigiului şi puterii domneşti, exprimată prin mijloacele arhitecturii. Un semnal al acestei noi atitudini îl constituie, între altele, prezenţa cafasului în biserica nou construită de domnitor. Această nouă concepţie, hrănită de cultura şi de mentalităţile occidentale (la noua casă domnească de pildă, pe faţada principală, spre curte şi spre fântâna de care vorbeşte Franco Sivori, apar două turnuleţe, ca la castelele regale franţuzeşti, pentru apărarea intrării), se vedeşte şi prin amenajarea unor grădini domneşti (un parc) şi a unei grădini zoologice, pe terenurile din lunca lalomiţei, în spatele Curţii Domneşti.

Faza 4 (Matei Basarab) Această fază nu produce modificări structurale. Se repară Curtea în urma stricăciunilor anterioare şi se fac la est de casele domneşti mici completări şi modificări, se dublează zidurile la casa Petru Cercel, pentru asigurarea rezemării unor noi planşee, e posibil să se fi făcut baia domnească. Unii cercetători susţin că zidul de incintă exterior aparţine acestei faze. Se ridică o clădire în partea de sud a Curţii.

Faza 5 (Constantin Brâncoveanu) Este o fază de reparaţii şi înfrumuseţări. Se aduc completări în zona de est, se face un acces nou la beciurile din faza anterioară. Se extinde clădirea dinspre biserica Sfânta Vineri ridicată în faza anterioară şi se construieşte zidul din spatele bisericii mari domneşti prin care incinta a fost segmentată. Fazele Matei Basarab şi Constantin Brâncoveanu, în care se fac completări şi prelucrări ale ansamblului moştenit, sunt importante pentru forţa, complexitatea şi expresivitatea arhitectural-artistică nouă, pe care o imprimă ansamblului intervenţiile respective de volum mic dar majore pentru înfăţişarea Curţii. Amprenta croielii iniţiale se păstrează.

Planul general Astăzi ansamblul Curţii Domneşti din Târgovişte se prezintă sub forma unei incinte de plan poligonal neregulat, cu o serie de schimbări ale direcţiei zidurilor împrejmuitoare, cu şicane în traseul acestora, cu câteva turnuri. Pe direcţia est-vest, teritoriul ei cu lăţimea maximă de 125 m se găseşte între o linie aflată în terasa inferioară a lalomiţei, la o oarecare distanţă de cornişa ce delimitează cele două terase, iar în partea opusă – delimitată de actuala stradă Calea Domnească – în zona Curţii aflată pe poziţia în care a plasat-o domnitorul Mircea cel Bătrân când a împins-o spre vest la momentul trasării primului ansamblu aulic de la Târgovişte, către anul 1400. Pe direcţia nord-sud

se întinde de la actuala stradă a Coconilor, la sud, până la gospodăriile de orăşeni, la nord, pe o lungime maximă de 305 m. Planul general al ansamblului este compus din două zone: zona construcţiilor oficiale, aulică prin excelenţă, aflată în faţa intrării, în dreapta axului acesteia şi la oarecare distanţă de poartă; zona Sfânta Vineri, având un aer de ansamblu civil. Intrarea s-a făcut şi se face pe sub turnul din partea de sud, dispus într-o şicană a zidurilor de incintă, în aşa fel ca eventualul agresor venind spre poartă, să parcurgă această distanţă în lungul zidului, expus tirului apărătorilor. Au mai fost două turnuri: unul pe latura vest unde zidul se frânge uşor şi unul pe latura de sud. O poartă este practică în zidul de sud în dreptul bisericii Sfânta Vineri, o alta, în cel de est legând Curtea de grădinile domneşti, executată de Petru Cercel în 1584 şi a treia, în zidul de sud, executată de Constantin Brâncoveanu pentru accesul simplu la casa Coconilor domneşti aflată la sud de Curte. Cele două zone structurale menţionate au între ele o suprafaţă însemnată, pe care în timpul domniilor lui Matei Basarab şi Constantin Brâncoveanu s-au ridicat două clădiri destinate unor activităţi deservind Curtea Domnească. După gravul cutremur din 1803, când s-au prăbuşit clădirile mănăstirii Dealu, personalul mănăstirii s-a evacuat la Curtea Domnească, ocazie cu care au fost construite casa zisă „Dionisie Lupu” şi câteva clădiri şi ziduri auxiliare, din care se păstrează resturi (casa Dionisie Lupu în ultima vreme a fost refăcută într-o arhitectură de interpretare a celei originale). Zona caselor şi bisericilor domneşti constituie cea mai mare şi mai importantă concentrare de mase construite din întreaga Curte Domnească, precum şi o concentrare şi complexitate de axe de compoziţie. Sub raportul alcătuirii generale, pe toată desfăşurarea planului general al Curţii, construcţiile au o dispunere ce urmează în mare linia cornişei, părăsită în zona caselor domneşti. În ordine, apar biserica domnească ridicată de Petru Cercel, casa domnească făcută de acelaşi, casa domnească 2, biserica domnească din timpul lui Mircea cel Bătrân: biserica-paraclis, sau „biserica Doamnei”, (cum aflăm de la Pavel Kiselef). Peste pridvorul acesteia se găseşte turnul Chindiei. Toată această grupare alcătuieşte o desfăşurare amplă orientată către strada principală spre care priveşte. Alcătuirea planului general este rezultatul unor procese istorice, care au determinat schema, principiile de compunere, procedeele compoziţionale, traseele şi perspectivele, soluţiile sistemelor defensive, zonificarea ansamblului şi ponderea diferitelor zone în cadrul lui, selecţionarea şi reconsiderarea diferitelor elemente componente în vederea utilizării lor în continuare în decursul timpului, precum şi îmbogăţirea ansamblului cu elemente noi, în acord cu evoluţia necesităţilor funcţionale, a ideilor, gustului, culturii şi preferinţelor artistice ale diferitelor epoci istorice pe care le-a traversat Curtea Domnească,

de la întemeierea ei în preajma anului 1400 şi până la părăsirea şi dezafectarea ei în anul 1714. Examinarea ansamblului Curţii Domneşti din Târgovişte pune în evidenţă măreţia acestei opere a vechilor domnitori ai Ţării Româneşti, oameni ai timpului lor, la curent cu ideile epocii lor, evident informaţi asupra culturii şi artei contemporane, produse în diferitele zone ale lumii în mijlocul căreia se afla Ţara Românească. Rezultatul a fost un ansamblu, conţinând o densitate apreciabilă de idei arhitectural-artistice, reunite într-o sinteză supusă conştiinţei cultural-artistice integratoare locale. O caracteristică de bază a ansamblului Curţii Domneşti din Târgovişte este aceea că el a fost un ansamblu aulic fortificat. Atunci când au fost interzise fortificaţiile, el şi-a păstrat sistemul defensiv construit anterior. A doua caracteristică de bază este că, de la început, ansamblul, inclusiv zona Sfânta Vineri, a avut aceeaşi formă şi întindere pe care o vedem astăzi. A treia caracteristică importantă este aceea că ansamblul Curţii Domneşti din Târgovişte este un unicat sub raport arhitectural. Unicitatea lui provine din modul iscusit în care, pe un teren dat, conţinând servituţi topo-urbanistice, au fost concepute şi realizate succesiv complexe arhitecturale din care, fiecare a constituit o sinteză creatoare a unor idei, programe şi forme arhitectural-artistice născute în mai multe teritorii culturale care s-au întâlnit aici, servind precis scopurilor în care a fost realizat, şi reprezentând capacitatea creatoare a neamului care l-a servit. Complexul arhitectural al Curţii Domneşti din Târgovişte este deci şi o oglindă a circulaţiei ideilor, din diferitele zone şi teritorii, o expresie a prezenţei vii şi active a domnitorilor Ţării Româneşti, a artiştilor şi a meşterilor lor.

Casa 3 Alipită feţei sud a zidului a fortificaţiei C1, se găseşte casa ridicată de Petru Cercel, clădire de plan dreptunghiular, de 32,50 m pe direcţia nord-sud de 15,50 m, pe direcţia est-vest formată dintr-un beci de plan pătrat, un parter şi un etaj. În spate, spre est, are două prelungiri unde s-au aflat anexe sanitare. Parterul, în capătul de nord, are trei încăperi de plan pătrat, de dimensiuni apropiate. În capătul de sud are două încăperi neegale, obţinute prin împărţirea cu un zid a sălii iniţiale. Între acestea se găsesc şase încăperi de dimensiuni aproximativ egale, dispuse în două şiruri despărţite printr-un zid longitudinal axial. În capătul de nord încăperea mediană are o uşă ce dă spre casa 2. Cele şase încăperi simetrice au în pereţii transversali câte o uşă, dispusă o dată spre faţadă, iar în peretele opus, spre axul clădirii. Cele trei încăperi de la nord comunică şi între ele. Cele două de la sud, de asemenea; peretele de vest, se păstrează pe înălţimea de câţiva zeci de cm, dar peretele de est, păstrat mai bine, are la fiecare cameră câte două ferestre acoperite cu arc în mâner de coş. În axul faţadei de vest se află, la o distanţă între ele de 3,60 m două turnuleţe adosate faţadei, de plan

uşor dreptunghiular, având laturile de vest teşite şi cu câte o fereastră în ax (2,50 m) şi cel de sud (2,70 m) perpendicular pe faţadă şi în lungul faţadei (3,00 m). Pe latura de sud, paralel cu biserica, se găsesc cinci baze pătrate de zidărie de cărămidă. Acestea alcătuiesc bazele stâlpilor pe care se reazemă podul acoperit de care vorbeşte Savori şi care ducea la uşa aflată în peretele de nord al bisericii, în zona cafasului. Pe latura de vest se mai află bazele a trei stâlpi de zidărie de cărămidă, doi la sud şi unul la nord de cele două turnuleţe. În spatele faţadei de est, la distanţa de doi metri de faţada clădirii, se găsesc două latrine, una cu trei, alta cu două cabine despărţite de palat cu un coridor lat de doi metri. Grupul dinspre sud se prelungeste spre vale cu un canal de zidărie boltit, care duce la o hazna îngropată. Cele două grupuri având fiecare 6×6 m măsuraţi de la faţada corpului principal dau un relief faţadei de est. Mai spre est de acestea se găsesc un foişor şi infrastructura unor scări. Etajul este aproape identic cu parterul, cu deosebirea că încăperea de la sud cuprinde toată lăţimea clădirii aşa cum a fost iniţial şi la parter. Din faţa acestora pornea galeria pe stâlpi de zid ce ducea la biserică. Etajul se păstrează pe jumătatea de răsărit a clădirii. La parter nu există urma niciunei scări de acces la etaj. A existat ori o scară de lemn, dispărută fără urmă, ori o scară exterioară dispărută şi aceasta. Beciul este amplasat în axul transversal al clădirii. Este de plan pătrat împărţit în patru compartimente printr-un stâlp central în cruce şi patru stâlpi pătraţi adosaţi zidurilor şi ocupă toată lăţimea clădirii. Dimensiunile fiecărui compartiment pătrat sunt în jur de 5,50×5,50 m aproximativ cât camerele de deasupra. Este acoperit cu patru bolti semicilindrice de zidărie de cărămidă. Pereţii perimetrali şi stâlpul central precum şi cei adosaţi sunt de piatră. Înălţimea la cheie a bolţilor este de 6,00 m. Beciul are trei accese, care au fost construite şi au funcţionat succesiv. Accesul actual, aflat la est, pe direcţia nord-sud, cu trepte de cărămidă, a fost practicat mai târziu, deoarece deasupra golului prin care se intră din gârlici în el se află o fereastră astupată cu ocazia executării gârliciului. Un gârlici, tot pe direcţia nord-sud, dar pornind de la nord către sud, spre deosebire de cel menţionat, care porneşte de la sud la nord, de la exterior la interior, şi ajunge în colţul exterior de sud-vest al beciului, a fost practicat după o perioadă de funcţionare a beciului, căci el nu pătrunde direct în beci, ci în capătul de la sosirea jos a unui alt gârlici, primul executat la acest beci. Celelalte două, târzii, sunt mai scurte având trepte; primul are panta mică, planul în L şi n-a avut trepte. Casa 3 constituind şi o extindere a vechilor case domneşti, asigură la Curtea Domnească din Târgovişte spaţii noi, corespunzătoare sub aspect arhitectural noilor timpuri. Casele vechi, construite cu cca. 150 de ani mai devreme corespundeau timpurilor în care fuseseră

ridicate ele şi aveau un aer care nu convenea într-un totu domnului trăitor la 1583. Este de presupus că Petru Cercel a intervenit şi la acele case. Starea de ruină în care se află ele exclude posibilitatea oricărei cunoaşteri în această privinţă; nu se poate şti azi nici arhitectura casei ridicate de către Petru Cercel. Câteva observaţii sunt însă posibile. Casa este distanţată la 4 m de latura sud a caselor vechi. Această distanţă rezultă din faptul că autorul a amplasat-o dincolo de centura 1 de fortificaţii având grosimea de 2 m şi aflată; la 2 m de casa veche care o înconjoară. Acest procedeu practic, prin care se scuteau lucrări de spargere de ziduri şi fundaţii solide, avea şi avantajul că se eliminau în bună măsură dificultăţile provenite din alipirea a două arhitecturi, mult diferite între ele. Ar mai putea fi şi un considerent de pioşenie faţă de înaintaşii săi iluștri şi faţă de opera lor. Petru Cercel şi-a conceput opera cu nobleţe, eleganţă şi fineţe a spiritului. Prin ridicarea casei şi bisericii domneşti celei mari însă, se produceau şi modificările radicale din sectorul de sud al Curţii, căci, sectorul gospodăresc şi al funcţiunilor secundare, de deservire, aflat odinioară în această zonă a teritoriului, era reconsiderat şi reamplasat. Vechea temă a fortificării era abandonată, şanţul mare de apărare era desfiinţat şi suprafaţa era reorganizată, cu esplanade, fântâni şi alte amenajări posibile. Trei categorii de modele trebuie avute în vedere. Prima a fost, desigur, ceea ce constituia fondul autohton local. A doua trebuie socotită cea a modelului bizantin, autoritatea filonului imperial bizantin. A treia, a fost modelul occidental pe care îl percepea domnitorul, umblat. Nu numai diferitele amenajări, ce constituiau o premieră la Curtea Domnească, sunt expresii ale acestui model, ci chiar în arhitectura casei 3 apare perechea de turnuleţe de pe faţada de vest. Motivul turnurilor în mijlocul faţadei cu intrarea, se găseşte la castelele regale franţuzeşti. Abia Constantin Brâncoveanu leagă între ele casele 2 şi 3, formând un singur corp. La etajul casei 3, capătul dinspre biserica domnească mare se afla „camera de consiliu a domnului”, care era şi sală de protocol, de primire a oaspeţilor străini.

Şanţul mare de apărare Construcţia impresionantă exprimă forţă şi este o oglindă a timpului în care a fost ridicată. Împreună cu nucleul domnesc alcătuit din casa 2, biserica veche, turnul Chindiei şi centura C1 de fortificaţii, formează complexul curţii principale (curţii interioare, curţii de sus). Elementele geometrice: adâncimea de 4,70 m de la nivelul de săpare, deschiderea la gură de 20-24 m, lăţimea la fund cca. 4 m, lungimea de cca. 220 m, traseul într-un fel de potcoavă şi cu segmentele extreme perpendiculare pe cornişa terasei, iar segmentul median, paralel cu strada existentă la data săpării lui şi, în acelaşi timp, paralel cu faţada casei 2. La mijloc prezintă o gâtuitură, unde, probabil, s-a aflat o amenajare legată de punctul de

traversare a şanţului. Segmentele sunt racordate între ele prin curbe. Suprafaţa secţiunii transversale: cca. 90 m. Volum = cca. 19 sau 20 mii m³. Şanţul este o construcţie militară cu totul impozantă, prin deschiderea şi adâncimea lui, prin soluţia de împiedicare a ieşirii din şanţ în Curte (versantul dinspre Curte are o pantă foarte mare). Marea deschidere reducea simţitor posibilităţile de utilizare de către inamic a unui pod mobil pentru traversare, obligându-l să intre în şanţ şi să poarte lupta în condiţii dificile, contra apărătorilor aflaţi cu aproape 6 m mai sus, pe malul interior al şanţului. Această construcţie a fost concepută şi realizată având în vedere un agresor deosebit de periculos, aşa cum era puterea otomană, în creştere la acea dată. Soluţii constructive: întrucât lăţimea la partea superioară este de aproape cinci ori mai mare decât adâncimea, iar pereţii lui trebuia să fie cât mai abrupti, fundul şanţului este o fâşie aproape plată de cca. 14 m lăţime, prevăzută cu o uşoară pantă transversală. Versanţii sunt îmbrăcaţi în trunchiuri de lemn înfipti în fundul şanţului, având înălţimea corespunzătoare stratului de balast aluvionar secţionat de şanţ. Această îmbrăcămintă a avut menirea de a sprijini şi a evita curgerea balastului natural, material total necoeziv, în condiţiile unei pante a versantului, mult mai mare decât panta taluzului natural. Aceşti pereţi sunt pereţi de sprijin, prin care se asigură stabilitatea versantului. Desigur că acest perete-palplanşă avea legături transversale în planul lui, cel puţin două pe înălţimea secţiunii (pe lungimea trunchiului) şi, eventual şi diagonale. El trebuia să realizeze o suprafaţă relativ continuă şi netedă, chiar dacă, dintr-un material combustibil. Şanţul conţine în sine şi problema traversării lui pentru intrarea în Curtea Domnească – „nucleul domnesc”, sau „Curtea interioară”, „Curtea de sus”. În legătură cu aceasta s-au păstrat două elemente: primul este amenajarea pentru care, pe latura de vest, aproximativ în faţa intrării în casa 2, s-a făcut o săpătură puţin adâncă, constituind pe direcţia perpendiculară pe şanţ, o treaptă. Întrucât cercetarea arheologică a arătat că această treaptă face parte organică din elementul „şanţ”, şi nu se întâlneşte decât aici, ea trebuie legată de traversarea şanţului. Ea putea fi amenajarea pregătitoare pentru un eşafodaj de lemn construit aici, în vederea rezemării unui pod ridicător, construit din lemn. Podul trebuia să fie comandat, evident de pe malul interior al şanţului şi să aibă şi o zonă fixă, în şanţ, având în vedere marea lăţime a şanţului. O asemenea soluţie este în concordanţă cu două realităţi. Una: poziţia în teren este într-un punct bine apărat din exteriorul ei: pe de o parte – turnul Chindiei, aflat la distanţa de 55 m spre est şi turnul din faza 1, refolosit în faza 2 şi aflat în punctul unde şanţul face cotul spre est, situat la 40 m distanţă spre sud. A doua: inamicul pătruns în incintă prin poarta aflată la sud, venea spre această traversare având şanţul, deci apărătorii, în dreapta. Partea dreaptă

a atacatorului este întotdeauna descoperită, căci el ține în mână dreaptă, ridicată, spada. Stânga este apărută de scut, ținut pe lângă corp. Aceasta este o strategie comună utilizată în vechile fortificații: obligarea atacatorului să vină spre intrare dinspre stânga și să meargă o bucată de traseu în lungul fortificației aflate pe dreapta, expuși tirului apărătorilor. În punctul de racordare la terasa inferioară secțiunea șanțului era închisă cu ziduri dispuse perpendicular pe axul acestuia.

Baia domnească Se găsește pe terenul din spatele Casei 3, către zidul de incintă de la est. Se păstrează nivelul inferior – cel tehnologic: focarul, instalația de încălzit, apoi canalele de circulație a agentului încălzitor al parterului și parterul pe o înălțime de un metru și ceva. Este o construcție de plan dreptunghiular, cu axa lungă pe direcția nord-sud, cu dimensiunile de 14,0×5,0 m, din zidărie de cărămidă. Are două nivele: în nivelul superior se află sălile de baie și una sau două încăperi de serviciu (acest nivel cuprinde patru încăperi). Din exterior se intră în prima dinspre nord, din care se intră apoi în a doua; se mai intră din exterior. Peretele dintre această sală și următoarea are o îngroșare pe o mare parte din lungimea lui. Sub acest nivel se află un altul cu planul de același perimetru cu al nivelului superior, are două încăperi identice cu cele două corespunzătoare de sus, cu o intrare din exterior pe sud și o comunicare între ele. Cea de-a doua încăpere este împărțită în două compartimente cu un zid în capătul ei de est, rezultând un mic compartiment având o legătură cu exteriorul, în compartimentul mai mare se află o infrastructură circulară de zidărie, legată de instalația de preparare a apei calde și a aburului. Sub celelalte două încăperi se află o rețea de canale boltite, din zidărie, prin care circula fumul, încălzind pardoseala. În pereți se află canale verticale circulare, de olane, prin care circula aburul, care, ieșea în sala de baie – cameră fără acces din exterior, prin guri circulare, de asemenea din olane. Nivelul superior are pardoseala din dale de piatră, în rosturi – mortar de var. Construcția se păstrează până la înălțimea de cca. 1,60 m de la pardoseala nivelului de sus. Numită și „baia domnească” și „baia turcească”, se întâlnește în arhitectura din aria civilizației bizantine, inclusiv la mănăstiri din Grecia, precum și în lumea orientală.

Casa doamnei Bălașa Ridicată, potrivit pisaniei săpate în piatră, în 1656 de doamna Bălașa – soția domnitorului Constantin Șerban. Cu funcțiune de binefacere pentru cei aflați în nevoie, este alcătuită din două unități formate din tindă și două camere. E posibil să fi avut o prispă pe fațada posterioară. Camerele sunt acoperite cu bolți compuse numite „cu muchii ieșite”, iar tindele (sălile), cu bolți semicilindrice. Camerele au câte o pereche de mici ferestre acoperite cu arc semi-circular cu arhivolta retrasă – procedeu utilizat în veacul al XVII-lea. Este o clădire bine proporționată. În prelungirea capătului sud, la un moment târziu, s-au

mai executat camere, iar la 1802 o asemenea prelungire s-a executat și spre nord. Dedeșubtul casei se află infrastructura unei case mai vechi, probabil cea de la începutul secolului al XV-lea care, împreună cu biserica Sfânta Vineri, alcătuia curtea feudală alipită Curții Domnești.

Biserica 1 (biserica de la Curtea lui Mircea cel Bătrân) Este o biserică de plan triconic, alcătuită din altar, naos, pronaos, despărțit de naos printr-un zid cu o ușă în ax și două firide în dreapta și în stânga ușii, precum și un pridvor având câte un gol pe cele trei laturi: nord, vest și sud și doi stâlpi la colțurile de nord-vest și sud-vest. Golurile ușilor de intrare din pridvor în pronaos și din pronaos în naos au pe contur câte o retragere executată pentru montarea acolo a unor ancadrame de piatră, din care trei fragmente, de factură armeano-georgiană și bizantină, au fost descoperite. Absida altarului amplă, este o linie poligonală cu șapte laturi la exterior și curbă la interior. Retragerile planului la linia de îmbinare între naos și altar sunt foarte mici și dau impresia că laturile altarului sunt în continuarea celor ale naosului. Absidele laterale sunt curbe la interior și poligonale cu cinci laturi la exterior. Pronaosul este dreptunghiular, cu lățimea de peste două ori mai mare ca adâncimea în lungul axei bisericii. În naos se află patru pilaștri de zidărie, care formează ceea ce este cunoscut în istoria arhitecturii din Țara Românească drept „naosul de tip Cozia”, după exemplul cel mai vechi al acestei soluționări. Din naos, pe latura sud, o ușă se deschidea spre Casa Domnească. Această biserică, împreună cu cea a mănăstirii Vișina din Gorj, constituie cele mai vechi prelucrări ale tipului de la Cozia. Zidul de vest al pronaosului este mult mai gros decât restul zidurilor bisericii, iar cei doi stâlpi de la colțurile de vest ale pridvoarelor sunt și mai groși, exprimând existența inițială a unui turn deasupra părții de vest a bisericii – pridvorul, acoperit cu o boltă semicilindrică aplatizată. Turnul acesta este o apariție nouă în arhitectura Țării Românești și se leagă de turnurile de la biserici din Serbia și din Bulgaria, făcute în secolele XII-XIV. Părțile păstrate din biserică, până la cca. 2 m înălțime, fac să nu se cunoască boltirea. Aceasta a fost apropiată, desigur, de tipul de boltire de la Cozia, având în vedere similitudinile de plan. Plastica fațadelor este realizată dintr-o succesiune de panouri delimitate de nervuri de zidărie, terminate la partea superioară cu arce ale căror arhivolte au fost subliniate cu mici discuri (ciupercuțe) smălțuite în cafeniu, galben și verde, obișnuite în aria bizantino-balcanică.

Casa Domnească 1 Descoperită în 1986, din casă se mai păstrează beciul și gârliul de acces la el, făcute din zidărie din bolovani, dimensiuni la exterior 15,90 x 7,50 m. În ipoteza că nivelul parterului avea suprafața și dimensiunile mai mari ca ale beciului, ceea ce este cu totul posibil și justificat, în primul rând de suprafața mică

a beciului apoi, socotind că este vorba de o casă domnească, toate vestigiile acestuia au fost evacuate în procesul de săpare a Casei 2. Spre varianta unui parter mai mare ne orientează şi lungimea mare, de 8 m, a gârlicului. Astfel, parterul ar fi putut avea cca. 15×15 m, sau chiar mai mare pe direcţia est-vest. Atrage atenţia calitatea ireproşabilă a fundaţiei şi implicit şi a săpăturii pentru fundaţii. Faţa laterală a fundaţiei este foarte netedă, perfect plană, executată din bolovani parcă aleşi, de aceleaşi dimensiuni, bine amestecaţi cu mortar între ei. Colţurile sunt rotunjite, raza rotunjită este de 10 cm. Planeitatea perfectă a feţei fundaţiei şi rotunjirea aproape perfectă a colţului exprimă o săpătură executată foarte atent şi îngrijit şi executarea zidăriei fundaţiei imediat după săpare, înainte ca talazul săpăturii să se deterioreze. Totodată acestea exprimă şi atenţia, grija şi priceperea în executarea detaliilor, stăpânirea meseriei, simţ tehnic, disciplină şi rigoare tehnică. Ridicată către anul 1400, cu o existenţă scurtă, Casa Domnească 1 a funcţionat până la data construirii de către Vlad Dracul a ansamblului faza 2, în anii 1430-1440.

Casa Domnească 2 Aparţine fazei 2 a Curţii (Vlad Dracul, 1430-1440) şi se află la sud de biserica lui Mircea cel Bătrân, la distanţă foarte mică de aceasta. În vederea obţinerii unei suprafeţe minime de apărare şi cu cât mai puţine locuri vulnerabile în cazul unui atac, Casa 2 formează cu biserica un grup ce a fost încins cu o centură de fortificaţie – un zid de piatră gros de 2 m. Astfel, cele trei construcţii distincte se îmbină într-un tot formând o cetăţuie, în care era realizat un circuit fluent al apărătorilor (un drum de strajă se vede la partea superioară a zidurilor bisericii în desenul lui M. Bouquet din 1840). Se creau condiţii optime pentru apărare, în care elementele acestei cetăţi se sprijineau unul pe altul. De la nivelul din 1430 al terenului Curţii, până la partea de jos a ferestrelor casei erau cca. 5-6 m, o înălţimea convenabilă pentru apărare. Casa 2 a fost concepută ca o cetate. De plan aproape pătrat, cu dimensiunile de 31,45 m pe direcţia nord-sud şi 29,05 m pe direcţia est-vest, se mai păstrează beciurile, o parte din boltele acestora, scara de acces la beciuri; în partea de sud – o mică parte din zidurile parterului. Beciurile, ocupând toată suprafaţa planului, au trei şiruri de stâlpi interiori, împărţind latura de 29,05 m în două culoare mai late spre vest şi două mai înguste spre est. Stâlpii ce le despart pe acestea din urmă sunt mai subţiri şi sunt numai trei, în vreme ce pe celelalte două şiruri sunt câte patru. Bolţile ce acoperă culoarele de est şi vest au pornirile de pe zidurile exterioare mai sus şi cele dinspre şirurile de stâlpi, mai jos, formând un fel de bolţi în sfert de cerc. Cele două culoare centrale au bolţi semicilindrice. Înălţimea maximă a bolţilor este 6,15 m de la pardoseala beciului. Scara de acces de afară este foarte largă, este de piatră şi se păstrează aproape intactă. Înainte de a începe să coboare, lângă intrare,

scara are o platformă pătrată ce stă pe bolţi şi un zid ce delimitează în beci două camere întunecoase şi umede, denumite de tradiţie „camera călăului”. Nu se păstrează nicio urmă a scării ce ducea la parterul casei şi nici a intrării, care putea să fie aceeaşi cu a beciului, aflată pe latura de vest a clădirii. Zidurile şi stâlpii beciului sunt de piatră, iar bolţile, de cărămidă. Parterul se păstrează în stare fragmentară, patru încăperi şi o sală, în partea de sud precum şi un mic fragment în colţul de sud-vest. Zidăria parterului e din cărămidă, de grosime 1,20 m, pereţii exteriori şi de 60 până la 1 m, cei interiori. Parterul a fost acoperit cu planşeu drept cu grinzi de lemn; locaşurile capetelor acestora se văd în ziduri. Casa 2 trebuie să mai fi avut un etaj parţial sau cel puţin un turn spre nord-nord-vest, pentru a se putea face legătura printr-un pod cu turnul Chindiei, pe uşa aflată în turn către casă. S-a mai stabilit că în faza brâncovenească peste partea de sud a casei 2 s-a ridicat un etaj. Un zid al acestui etaj, având două ferestre de tip brâncovenesc s-a păstrat până la cutremurul din 1940, când s-a prăbuşit. Pământul de la săparea pivniţei împreună cu cel scos din şanţul cel mare de apărare a fost împrăştiat în curte, formând un strat gros între 30 şi 50 cm, prin care nivelul terenului în curte s-a înălţat. La construcţia beciului s-a folosit o cantitate de cca. 2050 mc de piatră, lespezi naturale de piatră de râu. La colţuri au fost folosite şi blocuri cioplite, care, în locurile unde grosimea zidului se modifica au un anumit profil. De asemenea, la construcţia beciului Casei 2 a fost utilizată o cantitate de cca. 600 mc de var. Şirul de stâlpi mai subţiri şi în număr mai mic dinspre estul beciului şi lăţimile mai mici ale celor două culoare pe care le delimitează sugerează că la nivelul de deasupra se afla o sală mare, eventual ocupând toată lungimea de 32 m a clădirii. Era sala tronului şi sala de consiliu a domnului asemenea palatelor imperiale şi regale care aveau astfel de săli, dovadă că Vlad Dracul cunoscuse bine şi Bizanţul şi Apusul Europei. (C.I.)

CURTEA LITERAR-ARTISTICĂ A LUI MIHAI

VITEAZUL Mai compozită decât cea a lui Petru Cercel, a fiinţat în cei mai stabili ani ai domniei lui Mihai Viteazul (1595-1597), ani de rezidenţă la Târgovişte. Curtea era reprezentată de logofătul Teodosie Rudeanu, autorul cronicii pierdute a voievodului, Stavrinov-vistierul, autorul cunoscutului poem în greceşte dedicat acestuia şi de silezianul Balthazar Walther care a scris în latineşte *Cronica „adunată întocmai la curtea lui din Târgovişte”* (a lui Mihai Viteazul n.a). El va citi în latineşte în faţa aceleiaşi curţi o „Epigramă la portretul voievodului, scrisă şi închipuită de autor la Târgovişte”, şi „Elegie dedicată fiului lui Mihai Viteazu”, în ziua de 29 iunie 1597. Mai este confirmată şi prezenţa unui pictor de curte, probabil „zugravul de subţire” Minea ot Târgovişte.

De asemenea, cancelaria domnească, scoate, un fel de „buletin oficial” care relatează evenimentele şi faptele de arme ale primului înfăptuitor al Unirii. Se poate spune că este prima încercare de a avea o „gazetă” pe teritoriul românesc. (V.P.)

CURTEA LITERAR-ARTISTICĂ A LUI PETRU CERCEL Constituită, între 1583-1585, sub influenţa umanismului, de Francesco Pugiella, poet toscan, de un grup de arhitecţi, care concep lărgirea cu noi construcţii civile şi ecleziastice a Curţii Domneşti, precum şi dintr-un pictor francez căruia domnul valah îi va poza. Portretul realizat la Târgovişte, a fost trimis lui Germigny, ambasadorul Franţei la Poartă. Faptul că după exemplul domnitorului, a fervei constructive impuse de el şi boierii încep să-şi construiască case din piatră, este o formă de manifestare a sufletului umanismului de esenţă sud-est europeană. Alungarea de la tron îl opreşte pe Petru Cercel să trimită la studii în Italia un grup de fii de boieri, ceea ce ar fi reprezentat o deschidere necesară spre cultura apuseană. E de reliefat faptul că grămaticul Radu de la Mănăştii caligrafiază un „Evangeliiar”, adevărată operă de artă, păstrat în colecţiile de la British Museum. (V.P.)

CUVÂNTUL LIBER Gazetă a Partidului Naţional Liberal din judeţul Dâmboviţa. Apare la Târgovişte din martie până în mai 1920 (nr. 1-8), sub conducerea unui comitet. În afara articolelor politice şi de informare, semnate de Ion C. Alessandrescu, Grigore Tolea, Ion El. Angelescu, Constantin Dănescu, se publică poezie

şi proză de Maria Cunţan, I. L. Caragiale, Artur Gorovei, Elena Farago, George Coşbuc, Şt. O. Iosif, Dimitrie Anghel, precum şi poezii semnate de localnicii Em. Pârâianu şi Dumitru Bădescu. (V.P.)

CUVÂNTUL NOSTRU Publicaţie tipărită sub auspiciile Cercului Studenţesc Dâmboviţean la Târgovişte. Săptămânal de la 18 februarie şi până la 7 octombrie 1923. Girant responsabil Em. Solomonescu. Sunt publicate articole semnate de Al. Bădăuţă, D. Negulescu, Sextil Puşcariu, precum şi poezii de Alexandru Vlahuţă şi Mircea Georgescu. (V.P.)

CUVÂNTUL PENSIONARILOR ŞI IOV DIN JUDEŢUL DÂMBOVIŢA Organ comunicativ al pensionarilor publici şi IOV Târgovişte. Apare lunar în perioada iulie 1933 – iunie 1941 la Tipografia „Unirea” Târgovişte. Din anul 1934 apare cu titlul „Buletinul pensionarilor şi IOV din judeţul Dâmboviţa”. Între numărul 7-11 din 1934 apare cu subtitlul „Organ comunicativ al pensionarilor lunari şi trimestriali”. Numărul 12 din decembrie 1934 este rezervat numai pentru Oficiul IOV Dâmboviţa. De la numărul 5 din mai 1935 are titlul „Buletinul pensionarilor lunari şi trimestriali din judeţul Dâmboviţa”. De la nr. 6 din iunie 1938 are subtitlul „Organ al Blocului pensionarilor de toate categoriile şi al Oficiului Judeţean IOV Dâmboviţa”. De la nr. 7-8 (iulie-august) 1939 apare cu subtitlul: Proprietatea Blocului pensionarilor de toate categoriile din judeţul Dâmboviţa”. Nu apare în perioada: 1 iulie 1938 – 30 iunie 1939 şi 1 ianuarie – 31 martie 1941. (V.P.)

D

DALLES, Elena (1849-1.IX.1921) A fost fiica lui Hagiane Anastasescu, negustor din București, ctitorul bisericii din Hăbeni (1822). S-a căsătorit cu Ioan G. Dalles, angrosist de cereale, care a cumpărat în 1862 de la prințesa Cleopatra Ghica, căsătorită Trubetzkoi, moșia Bucșani. Testamentul întocmit la 1 mai 1918 preciza că lăsa suma de 100.000 lei pentru ca Ministerul să construiască, în termen de doi ani de la moartea ei, un internat de băieți pe lângă Gimnaziul din Târgoviște. Internatul urma să fie înzestrat „cu tot confortul necesar”, însă modest, în care urma să fie primiți „20 de elevi din cei mai silitori, însă lipsiți de mijloace [...] câte 5 din fiecare clasă”, cărora să li se asigure „locuință, hrană, îmbrăcăminte și cărți”, precum și „îngrijirea și educațiunea necesară, foarte serioasă”, fără nicio plată în tot cursul celor patru clase de studiu. Înscrierea în internat urma să se facă prin concurs, iar internatul urma să poarte numele „Ioan I. Dalles”. (M.O.)

DALLOCRIN, N.O. (9.IV.1877, Vulcana-Pandele, Dâmbovița – 4.VII.1943, Vulcana-Pandele, Dâmbovița) Poet, ziarist. Pseudonimul lui Nicolae Oprea Dinu. După o tinerețe zbuciumată petrecută ca actor mediocru, devine una din cele mai pitorești figuri ale boemei târgoviștene. El colindă satele dâmbovițene și grădinile de vară ale Târgoviștei, susținând recitaluri de poezie. Între 1928-1930 și 1932-1934, conduce în Cetatea de Scaun o gazetă cu titlu incitant „Legea lui Țepeș”, scrisă de el în cvasitotalitate. Publică sub diverse pseudonime: Teofan de la Mistra, Zoologul Mon, Pictorul Bastiliei. Prin volumul de debut „Inginerul Tinca” (1914) este considerat unul din pionierii suprealismului românesc. Revine la factura clasică în volumele „Imnuri japoneze” (1914), „Psalmii de foc” (1919), „Patria rondă” (1935). (V.P.)

DAN II (~23.IX.1386 – ~iun. 1431) Domn al Țării Românești (1420 -1421?; oct. 1422 – sfârșitul lui 1426; a. apr. 1427 – a. iun. 1431). Fiul domnului Dan I. Prima domnie este incertă, dar în oct. 1422 Dan II îl îndepărtează pe Radu II și reocupă tronul. Domnia sa

marchează revenirea Țării Românești în frontul antiotoman. Împreună cu Filippo Scolari, comitele de Timișoara, Dan II ocupă Silistra și obține o mare victorie 26 febr. 1423, turcii pierzând circa 36.000 de oameni. Atacat de Radu II, Dan II se refugiază în Transilvania, recunoscând suzeranitatea lui Sigismund de Luxemburg. În toamnă, revine pe tron și împreună cu Scolari întreprinde o acțiune la sud de Dunăre. Atacat din nou de Radu II, își pierde temporar domnia, pe care o recâștigă cu sprijinul Ungariei. În 1425-1426, împreună cu Scolari, întreprinde o mare campanie la sud de Dunăre, vizând restaurarea Țaratului Bulgar. După o primă victorie la Vidin, planul este abandonat în fața concentrării forțelor otomane. În 1426-1427, din nou atacat, Dan II îl elimină definitiv pe Radu II. În 1428 îl însoțește pe Sigismund de Luxemburg în Serbia, dar acesta este înfrânt la Golubac (3 iun. 1428). Politica nesigură a regelui, care îi luase Branul (1427), și întărirea partidei filoturce din interior, îl determină să accepte pacea cu turcii (1428) și plata tributului în schimbul recunoașterii sale și a autonomiei țării. Domniile sale coincid cu o perioadă tumultuoasă din punct de vedere politic, în care Târgoviștea a fost centrul puterii muntene. Primul său document (28 ian. 1423) este dat „din orașul de scaun Târgoviște” și confirmă calitatea orașului ca punct de vamă. Tot aici a fost reînnoit și tratatul de pace cu Murad II (1424). Sunt cunoscute și alte importante hrsoave date de Dan II la Târgoviște, majoritatea vizând privilegii pentru negustorii brașoveni. De altfel, aici vor fi emise 12 documente pe tot parcursul domniilor sale. În hrsoavul din 10 nov. 1424, orașul apare ca sediu al moentăriei țării („haraghia de bani”), unde urmau să se bată „fileri și dinari mici”. Locuitorii săi sunt scutiți de vamă „prin toată țara domniei mele...să nu dați nicăieri, numai la Târgoviște”. Târgoviștea este singurul oraș muntean care a beneficiat de un astfel de privilegiu, Dan II urmărind încurajarea dezvoltării economice a orașului, dar și câștigarea bunăvoinței locuitorilor în contextul luptelor pentru putere. Orașul avea în funte

un „sudeț”, funcționar distinct de ceilalți slujitori domnești. Terminarea lazului Morilor, în timpul domniei lui Mihai I, a permis lui Dan II să continue, sau să inițieze o amplă lucrare de fortificare, orașul fiind încercuit cu val de pământ și șanț. În hrisovul din 28 febr. 1424 apare obligația „de posadă”, termenul făcând referire la efortul de fortificare. (A.Ș./M.O.)

DANIELEVICI, Constantin (7.V.1945, Vatra Dornei, Suceava) A absolvit Școala Medie Mixtă din Vatra Dornei și Facultatea de Industrie Alimentară și Tehnica Pescuitului de la Institutul Politehnic din Galați; doctorat la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. Inginer tehnolog la Industria Cărnii din Suceava și inginer șef la Întreprinderea Județeană de Industrializare a Cărnii Dâmbovița, apoi, lector universitar, șef de catedră, conferențiar universitar și director de program master la Universitatea „Valahia” din Târgoviște. Publică lucrări (cărți, studii, articole) vizând controlul cărnii și produselor de carne, controlul conservelor vegetale, asigurarea protecției consumatorilor, tehnologia procesării fructelor și legumelor, managementul calității produselor alimentare. (G.C.)

DANIIL – MITROPOLIT (1566-1568) Este pomenit într-un hrisov domnesc dat de Petru cel Tânăr prin care se întărea „sfintei și dumnezeieștii Mitropolii din Târgoviște [...] și preacinstului părinte, arhimandrit chir vlădică Daniil” stăpânirea peste satul Aninoasa „cu dealul și cu vinăriciul”. Se pare că, odată cu începutul domniei lui Petru al Chiajnei, păstoria sa a încetat. Se află trecut în pomelnicul Sfintei Mitropolii. (Arhiep.)

DANIIL ANDREAN, Panonianul (sec. al. XVII-lea) Poet, traducător, monah. Una din personalitățile culturale ale epocii lui Matei Basarab. Monah de sorginte transilvăneană. Gravitează în jurul „Schola graeca et latina” din Târgoviște, numărându-se printre primii dăltuitori în scris ai cuvântului „valah”. În prefața la „Îndreptarea legii” aduce un elogiu principiului umanist după care omul trebuie apreciat nu în funcție de poziția socială, ci după faptele sale. O serie de cercetători îi atribuie și alte traduceri din epoca lui Matei Basarab. De asemenea, este autorul unor „versuri de curte” în care face apologia tipăririi de cărți românești, precum și pe a celui care oblăduia tiparul în acea vreme. Ajunge mai târziu mitropolit. (V.P.)

DAPONTE, Chezarie (1713, Skopelos – 1784, Muntele Athos) Călugăr grec, cu o prestigioasă activitate culturală și politică. A studiat la Istanbul și București la Academia Domnească și a fost prezent la curtea domnilor Ioan Mavrocordat și Constantin Brâncoveanu. S-a călugărit în 1757 și a scris lucrarea „Ephémérides daces ou Chronique de la guerre de quatre ans (1736-1739)”,

cronică a războiului ruso-turc, unde se întâlnește o interesantă descriere a Târgoviștei, în care ieșea în evidență „prea frumoasă și marea curte care era cu totul pustie”, iar „grădina plină de spini și mărăcini”. (M.O.)

DARE DE SEAMĂ ASUPRA ADMINISTRAȚIEI COMUNALE Apare la Târgoviște (1896-1903) la Tipografia „Viitorul” Elie Angelescu (1897-1903), apoi în Giurgiu la Tipografia G. Brătănescu (1896-1897). Pe anul 1896-1898 este menționat în subtitlul „Prezentată Consiliului comunal în sesiunea din iunie 1897 de I. Stematiu, primarul orașului și în sesiunea din ianuarie 1899 de D. Athanasie, primarul orașului”. (V.P.)

DAVID, Sandu (23.XII.1923, Târgoviște – 30.VI.2003, Israel) Poet, prozator, traducător. Numele de naștere Davidson. Studii liceale la „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște și București, unde va urma studii universitare de filosofie, istoria artelor la Colegiul pentru Studenții Evrei „M. Onescu”. Deportat în 1942 în lagărul de la Vapniarka (Transnistria). Mai târziu, după multe peripeții se stabilește în Israel. Scrie versuri în română și ebraică. Primele creații publicate (1946) în revista „Itim” („Vremuri”). Contribuie la editarea de către Asociația Scriitorilor de Limba Română din Israel, a revistei „Izvoare”. O perioadă, președinte de onoare al Uniunii Asociațiilor de Scriitori din Israel și președintele Pen-Clubului din această țară. Debut editorial cu versuri „Lumina nopților” (1949), urmat de volumele: „Noptile la paralela 32” (1994), „Dacă poezia mea...” (1996), „Timp fără trup” (2003). Din unele creații răzbate o ușoară melancolie după Târgoviștea copilăriei sale, cu castanii înfloriți, crâșmele, cântecele țigănești, livezile ce înconjurau orașul. (V.P.)

DĂNCUȘ, Ștefan Doru (4.VIII.1968, leud, Maramureș) Scriitor, jurnalist, editor. Absolvent al cursurilor primare și gimnaziale în comuna natală și al Liceului Nr. 2 din Baia-Mare; studii superioare de jurnalism la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu și de arhivistică la Universitatea București. Este referent la Arhivele Statului (Sibiu), redactor-șef, director editorial al unor publicații de informație din București, Baia Mare și Sibiu, director al agenției de presă „Delta Press”, muncitor în construcții în Capitală. De la stabilirea în Târgoviște a creat – fiindu-i director – Grupul Media „Singur”, care cuprinde Agenția de publicitate „Mădălina”, Editura „Singur”, revista de literatură „Singur” și site-ul www.revistasingur.ro; realizează antologiile „Singur”; organizează manifestări literare în colaborare cu diferite instituții culturale târgoviștene. Este autorul unor volume iconoclaste de poezie și proză apărute între 1996 și 2010. (G.C.)

DĂNESCU, Constantin Avocat, gazetar, membru de frunte al Partidului Național Liberal, prefect al județului și președinte al Comisiei interimare județene (1934).

A făcut parte din comitetul de coordonare al ziarului liberal „Viitorul Dâmboviței” (1930-1937), alături de Christache Georgescu, Ion C. Nicolaescu. În 1937 a fost exclus din PNL din cauză că și-a prezentat candidatura în alegerile parlamentare fără a avea aprobarea conducerii centrale. Revine în PNL și participă la efortul de refacere a partidului în 1944, după înlăturarea regimului antonescian, fiind membru în Delegația permanentă. În 1945 a părăsit partidul, numărându-se printre întemeietorii PNL-Tătăreșcu. În martie 1945, a semnat, alături de Irimescu-Cândești și Polizu Dragomirescu, aderarea la Frontul Național Democrat, alăturându-se astfel forțelor procomuniste. (M.C.)

DÂMBOVIȚA Publicație ce apare la Târgoviște în mai multe serii. Seria întâi, între 24 mai-18 noiembrie 1879, săptămânal. Urmează seria de la 11 septembrie 1881 – 5 ianuarie 1884. Organ de publicație al lucrătorilor Consiliului general și Comitetului permanent Târgoviște. Săptămânal. Editor, Petrache Ioan (până la 13 noiembrie 1883). În 1905 apar, între martie-aprilie 2 numere. Mai este semnalată o ediție între 1922-1923, ca „Foaie de publicație naționalistă”. Din 20 februarie 1968, reappare zilnic ca Organ al Comitetului Județean Dâmbovița al PCR și al Consiliului Popular Județean, apoi săptămânal, de la 11 mai 1974, cu format schimbat până în decembrie 1989. Între 22 decembrie 1989 și august 1991 poartă denumirea de „Dâmbovița liberă”, revenind apoi la denumirea consacrată. Din 1990 redevine cotidian, ca ziar independent, schimbându-și din nou formatul din august 1991, iar apoi din 1992 și până în 2001, ziarul este condus de Alexandru Ilie. În toate seriile se publică articole, note despre viața politică, economico-socială, culturală a județului. Dacă preocupările de oglindire a vieții culturale și literare erau sporadice până în 1968, odată cu ultima împărțire administrativ-teritorială, prin care s-a reînființat județul Dâmbovița, acestea capătă de-a lungul anilor noi dimensiuni. În timp ziarul a fost condus de redactorii șefi: Nicolae Cucui, Gheorghe Radel, Constantin Soci, Florea Radu, Alexandru Ilie, Gheorghe Manea, Rareș Țurloiu, Mircea-Alexandru Cotârță. Au semnat ca redactori: George Coandă, Cornel Popa, Lucian Grigorescu, Valeriu Liță, Paul Tutungiu, Alexandru Dumitrache, Toma George Veseliu, Costel Simion, Petre Staicu, Tache Apostol, Constantin Grigorescu, Nicolae Tecșan, Ion Neagu, Ion Bălășescu, Aurel Preda, Marin Stoica, Gheorghe Safta. Au mai fost redactori în ultimele decenii: Mircea Niță, Gabriel Păunescu, József Pildner, Gabriel Mihăescu, Gabriela Stan, Constantin Năstase, Alexandru Gegiu, Sorin Popescu, Mirel Lazăr, George Geacăr, Alexandrina Panțu, Mihai Roșoiu, Bogdan Bucăloiu, Mircea-Alexandru Cotârță, Alin Zaharia, Elena Oprescu, Adrian Năstase, Ștefania Enache, Alexandru Istrate. Se evidențiază și articolele

scrise de o serie de oameni de cultură ai Târgoviștei privind aspecte ale trecutului istoric și cultural al vechii Cetăți de Scaun. Sunt semnalate apariția pe scena publicisticii a unor reviste cu profil literar, cultural: „Armonia”, „Astronautica”, „Cerc”, „Curier”, „Litere”, „Eroica”, „Opinii pedagogice”, „Vlăstarul”, „Valachica”, „Info-Club”. Prin tot ce a apărut în paginile sale, de-a lungul timpului, ziarul se constituie într-o memorie vie a acestei vetre spirituale. În perioada 1968-1976 apar 10 numere editate de ziar, intitulate „Dâmbovița – Supliment”. Revista este concepută cu un spectru larg vizând viața politică, economică și socială. Inserază în paginile sale articole, note privind tradițiile culturale și literare. Se evidențiază rubrici ca: „Târgoviștea contemporană”, „Tradiții, tradiții”, „Dâmbovița pitorească”, „Memoria străzilor”, „Ateneu literar”. Sunt publicate creații semnate de: Constantin Manolescu, Dorin Eliescu (Theodor Nicolin), Aurel Iordache, Gheorghe Tomozei, Nicolae Bogdan, Daniel Drăgan, Ecaterina Antonescu, Vivi Anghel, Ion Alexandru Durac, Dumitru Stanciu ș.a. Printre colaboratorii revistei se numără: Ion Stăvărșuș, Victor Kernbach, Nicuță Tănase, Gabriel Mihăescu, Constantin Manolescu, Nicolae Constantinescu, Ion Vasiliu, Victor Petrescu, Mircea Alexandrescu. Contribuie, alături de ziarul „Dâmbovița”, la întregirea imaginii, continuității culturale a acestui străvechi perimetru de istorie și civilizație care este Târgoviștea. După 1994, se impun tehnoredactorii: Ion Stănescu, Atena Gabriela Stoichiță, Alice Lazăr, Viorel Grigore, Florin Mocanu, Andreea Grecu, Alina Nicoleta Polina. (V.P.)

DÂMBOVIȚA Ziar iorghist, cu subtitlul „Foaie de publicație naționalistă”. Apare de două ori pe lună în perioada 15 septembrie 1922 – 8 aprilie 1923, la început sub conducerea unui Comitet, iar din 15 decembrie 1922 sub conducerea unui Comitet de redacție – director Aurel Călinescu. Redacția și administrația se aflau mai întâi pe Bulevardul Carol I, nr. 5, iar din decembrie 1922 „la domnul avocat Theodor Pârjolescu din Târgoviște”. Ziarul își propunea să răspândească în rândul dâmbovițenilor ideile și acțiunile partidului condus de Nicolae Iorga: „De azi înainte vom face să pătrundă în lumea celor mulți adevărurile mari și luminoase în care există ideea politică ce călăuzește partidul nostru”. Chiar în primul număr din 15 septembrie 1922 era publicat apelul „Către săteni” scris de N. Iorga în care se făceau aprecieri mobilizatoare: „Avem însă siguranța că putem da două lucruri: munca noastră și dreptatea noastră. Și că pregătim vremea când veți cârmui voi prin voi”. Și tot în același număr, avocatul târgoviștean Theodor Pârjolescu în articolul „Rostul nostru” sublinia: „credincioși steagului scumpei și în veci binecuvântatei noastre țări, dorim înflorirea și propășirea ei”. Scriu articole interesante Nicolae Iorga, avocații Nicu Ciornei, G. Rădulescu și Theodor Pârjolescu, preotul Alexandru Dolinescu,

N. Cosăcescu, Alex Cusin, colonelul Gheorghe Popescu, Aurel Călinescu. Subiectele abordate sunt preponderent politice: Constituţia din anul 1923, guvernul „oligarhic” liberal, problema naţionalizării subsolului, modul de gospodărire a oraşului Târgovişte, principii şi partide politice, împrăştierea ţăranilor, prezenţa lui Nicolae Iorga la Târgovişte (4 martie 1923), Congresul Partidului Naţionalist Democrat – Dâmboviţa din 11 ianuarie 1923. O frumoasă prezentare a rolului oraşului Târgovişte în istoria politică şi culturală a ţării o face N. Iorga în articolul „Se trezeşte sufletul şi în Dâmboviţa”, în numărul din 15 octombrie 1922: „Oraşele care au avut onoarea de a fi capitala unei ţări, păstrează şi după strămutarea reşedinţei în altă parte un caracter de nobleţe care le deosebeşte de cine ştie ce obişnuit centru urban şi le înalţă faţă de îngrămădirile omeneşti ce au la începutul lor numai gândul de câştig şi de trai bun. De aceea nu m-am putut mira îndeajuns că Târgoviştea, cu bisericile ei vestite, cu mormintele domneşti, cu aerul de trecut glorios, care se resuflă în liniştitul ei cuprins, dacă a putut da un scriitor, un poet ca domnul Brătescu-Voineşti, nu e în stare să adauge ceva la forţele, în creştere ale efortului refacerii României prin cultivarea şi curăţirea sufletului ei.” (M.C.)

DÂMBOVIȚA CONSTRUCȚII Înființată la 3 aprilie 1991 prin transformarea Grupului de Șantieri Construcții Târgoviște (pe baza prevederilor H.G.R. nr. 81/1991) în societate comercială pe acțiuni. Avea la acel moment cca. 1200 salariați angrenați în activitatea de construcții – montaj și producția industrială specifică (balastiere, fabrici de betoane, ateliere de prefabricate și construcții metalice). În anul 1994 S.C. Dâmbovița Construcții S.A. s-a privatizat prin metoda MEBO (vânzarea acțiunilor către angajații societății). Principalele lucrări date în folosință de unitate în municipiul Târgoviște sunt: Banca Agricolă, Complexul Comercial PAVCOM, Palatul de Justiție / Tribunalul Județean, Campusul Universitar, Pasajul rutier de pe D.N. 71, Extindere și modernizare alimentării cu apă, Locuințele tip vilă în cartierul SAGRICOM etc. Concomitent a realizat și importante lucrări în județul Dâmbovița, precum Sediul B.C.R. Găești, Sediul B.C.R. Titu, Alimentare cu apă Cobia (35 km. rețele), Podul peste Ialomița de la Nisipuri / Ulmi, 113 locuințe tip A.N.L. la Titu etc. Actualmente S.C. Dâmbovița Construcții S.A. Târgoviște lucrează cu 230 salariați. De-a lungul celor peste două decenii de existență la conducerea societății s-au aflat, în postura de Director General, arh. Iulian Tudose (1991-2004) și ing. Irineu Popescu (2004 – în prezent). (A.B.)

DÂMBOVIȚA LIBERĂ Primul ziar/cotidian al revoluției din județul Dâmbovița, apare în 22 decembrie 1989 din inițiativa unui grup format din George Coandă (responsabil de număr), Henri-George Coandă,

Romulus-Gandy Georgescu, Lucian Grigorescu, József Pildner, Lucian Penescu, Dumitru Mitrescu. Este substituit până la numărul 3-4 „Ediție specială a Consiliului Județean Dâmbovița al Frontului Salvării Naționale”. Primul număr primește la ora 23,45 „Bunul de tipar” dat de responsabilul de număr George Coandă. În „Declarația colectivului de redacție al ziarului «Dâmbovița literară»” se relevă: „Declaram că suntem un ziar al poporului român și vom sluji cu sacră datorie poporul român, că vom spune adevărul și numai adevărul, că vom face totul pentru a informa cu probitate cetățenii județului”. De la numărul 3-4 anul I, 27 decembrie 1989, este substituit „Gazeta a tuturor forțelor patriotice și democratice din județul Dâmbovița”, iar de la numărul 22, anul II, 1 martie 1990 „Cotidian independent”. Între sfârșitul lunii decembrie 1989 și până la încetarea apariției în luna mai 1991, redacția este formată din: Alexandru Ilie, redactor-șef, Ion Neagu, Constantin Năstase, Gheorghe Manea, secretari de redacție, George Coandă, Sorin Popescu, șefi de rubrică, Radu Florea, director economic, Marin Stoica, Mircea Niță, Petre Staicu, Gabriela Stan, Vasile-Ivan Ivanoff, József Pildner, Mirel Lazăr, George Geacăr, Gavriel Păunescu, Liliana Hoaghe, Alexandra Panțu, redactori. (G.C.)

DÂMBOVIȚA MEDICALĂ Buletin lunar medical, farmaceutic și veterinar. Apare la Târgoviște în perioada martie 1936 – iunie 1937. Redacția și administrația la serviciul sanitar al județului Dâmbovița. Este tipărit la Tipografia „Viitorul” Petre G. Popescu. Comitetul de direcție era format din: dr. I.C. Apostolescu, col.dr. V. Marinidi, farmacistul N. Voronca. Din comitetul de redacție, pe lângă cei enumerați mai sus, mai făceau parte: dr. Benone Georgescu, dr. C. Ranetti, medic veterinar C. Eustatiu. Ca secretari de redacție I. Turai și I. Ștefănescu, medici. (V.P.)

DÂMBOVIȚA NOUĂ Gazeta Partidului Naționalist Democrat din județul Dâmbovița. Apare la Târgoviște în perioada 10 octombrie 1931 – 18 ianuarie 1936, la Tipografia „Noua”, Ioan N. Negoescu, director Nicu M. Ciornei. La nr. 10 din 21 februarie 1932 se adaugă la subtitlu „Ziar de publicațiuni particulare și judecătorești”. De la nr. 11 din 1 iunie 1934 apare cu subtitlul „Ziarul Partidului Național Democrat din Dâmbovița. Organ de informație și publicitate”. Se consemnau evenimente mondene, asemenea celui al deschiderii de către Cercul sindicatului proprietarilor urbani – filiala Târgoviște, a unui spațiu pentru jocuri de cărți și o „ruletă”, care era vehement contestată, susținându-se că „într-un orașel de provincie [...] jucătorii nu pot fi decât liber-profesioniști, militari, funcționari și comercianți”. Într-o altă informație se vorbea despre strângerea unor importante fonduri de către Filiala locală a Crucii Roșii pentru ajutorarea „celor loviți de calamitățile naturale”. (V.P.)

DÂMBOVIȚA/ DB TV Intră în emisie în luna iunie 2007; licență obținută de SC Universul dâmbovițean SRL Transmisie prin cablu. Redactori-șefi: Gheorghe Manea (Jojo), Horia Marin, Crina Zamfirescu. Emisiuni de audiență: buletinele de știri, „Omul de lângă tine”, „Cu ochii-n patru”, „Dâmbovița în sărbătoare”. Redactori realizatori: Lavinia Oprescu, Cornelia Dumitru, Sergiu Dumitru, Marius Mihălcioiu. Continuă. (G.C.)

DÂMBOVIȚEANUL Săptămânal de informație editat de Organizația Județeană Dâmbovița a PSD; apare la 22 decembrie 2008. Redactor-șef: Gheorghe Manea, secretar general de redacție: Mircea Niță; redactori: Simona Constantinescu, Adrian Nanciu, Diana Neacșu, Viorel Niță, Ionuț Șerbănescu, Anda Ștefan. Tratează, din punct de vedere partinic, viața de organizație și problemele complexe cu care se confruntă județul Dâmbovița. Aparițiile continuă aleatoriu. (G.C.)

DÂMBOVIȚEANUL.COM Cotidian on-line. Prima postare la 1 decembrie 2010. Inițiator/redactor-șef: Gheorghe Manea (Jojo). Colaboratori: Adrian Năstase, Gabriel Benghea. Rubrici de vizibilitate: „Actualitatea județeană (informații, editoriale, anchete)”, „Gura târgului” (pamflete). Continuă. (G.C.)

DE LA MOTRAYE, Aubry (1674-1743) Călător francez celebru, a locuit mai mult în Anglia, dar și în Suedia, unde a primit misiuni din partea regelui Carol al XII-lea. În Țările Române a venit în repetate rânduri. Și-a publicat observațiile din călătorii la Londra în anul 1723 în limba engleză. Cartea, tradusă în limba franceză, e publicată la Haga în 1727, iar în 1783, în limba germană, la Berlin și Stettin. În 1732 a mai publicat o lucrare la Londra. A fost la Târgoviște între 1714-1715. Și-a dat seama că orașul este foarte vechi, și urmele de ziduri vizibile îi arată că pe vremuri fusese și mai întins ca la acea dată. Nu apreciază arhitectura Curții Domnești, în afară de lucrările făcute de Constantin Brâncoveanu și de Biserica Domnească, precum și pictura din această biserică. Numește Curtea Domnească „castel”. De la Motraye observă diversitatea stilistică a complexului Curții, rod al unui șir de epoci din istoria arhitecturii Țării Românești. (C.I.)

DE SIMON, Romano (21.I.1900, Târgoviște – 26.V.1981, București) Arhitect. Era fiul lui Virgilio de Simon și al Domnicăi Pezetta, italieni stabiliți la Târgoviște. A urmat cursurile școlii primare și secundare în Târgoviște, pentru a-și completa studiile în Italia (Academia di Belle Arti din Parma), absolvită în 1923. S-a căsătorit la Târgoviște (1924). A predat desenul și limba italiană la Liceul Comercial din Târgoviște, perioadă în care a întocmit numeroase proiecte de arhitectură civilă, religioasă și sculptură. „Casele

executate după planurile sale se remarcă prin acuratețea compoziției și ingeniozitatea formelor arhitecturale, ce par decupate de pe străzile Florenței, transportate într-alt loc, pe care-l înobilează și-i conferă un aer aparte în peisajul urbanistic în care se încadrează” (Gloria Radu). Printre casele care au avut planurile întocmite de el s-au numărat: Irimescu-Cândești, Irina Zătovireanu, Mihai Bendie, Nachimias Ghidale, Balaban, De Simon, Banca Albina, Gh. Tomescu, avocat Poenaru, Iulian Grideanu, prof. Claboreanu, dr. Boni Georgescu, Gh. Corbescu (Doicești), Maican și multe altele. S-a remarcat în conceperea unor monumentale biserici (Șotânga, Gura Ocnitei) și a unor monumente închinare eroilor morți în Războiul de Reîntregire (Dealul, Podu Rizii). În 1956 a obținut prin concurs o catedră la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” și s-a mutat în București. (M.O.)

DEALURILE TÂRGOVIȘTEI (MĂNĂSTIRII/ VOIEVOZILOR) Cunoscut sub toate aceste denumiri, dealul, tutelat de eleganta arhitectură a Mănăstirii „Sf. Nicolae” / a Dealului este puternic vălurit pe direcția est-vest. Relieful său, latitudinal, se arcuiește calm, terminalele fiind Măgura Bucșanilor, la sud, și la vest Dealul Sasului. Dealul Târgoviștei (Mănăstirii/ Voievozilor) străjuiește Târgoviștea la est și atinge cota de 425 m. și face parte din complexul Subcarpaților Curburii, subdiviziunea Subcarpații Munteniei Centrale, segmentul Subcarpații Ialomiței, care face trecerea de la culmile împădurite ale Bucegilor la Câmpia Înaltă a Târgoviștei. Geologic, dealul s-a format în procesul complex de elevare epirogenetică a Carpaților, mai ales în cuaternar, ca urmare a fenomenului de eroziune, structurându-se în arhitectura sa actuală. Sunt evidențiate depozite piemontane fluvio-lacustre, monoclinale ori slab cutate. (G.C.)

DEFTU, Florica (24.IV.1932, Glodeni, Dâmbovița) Profesoară, istoric al culturii, publicistă. După studii primare în comuna natală, urmează Liceul Industrial de Fete „I.C. Fusea” din Târgoviște, transformat în Școala Pedagogică, pe care o absolvă în 1951. Licențiată a Facultății de Filozofie a Universității din București (1958). Profesoară de liceu în Băicoi (Prahova), apoi la Liceul Teoretic Nr. 2 și Liceul „Carabella” din Târgoviște, până la pensionare. Scrie articole pe teme sociale despre învățământul târgoviștean în ziare și reviste de specialitate: „Uzina și Ogorul” (1951), „Dâmbovița”, „Graiul Dâmboviței”, „Jurnal de Dâmbovița”, „Valachica”. Dedică pagini unor personalități ale culturii și artei dâmbovițene: I.D. Pietrari, Mihalache Drăghiceanu, Tony Bulandra, Ionel Fernic, Gheorghe Petrașcu, Ion Ciorănescu, I.C. Vissarion. Studiază aprofundat istoria învățământului dâmbovițean. Autoare a lucrărilor: „Folosirea documentelor de arhivă școlară în lecțiile de

științe sociale" (1975), „Învățământul dâmbovițean în rapoartele inspectorilor școlari de la începuturi și până în 1920", vol. 1 (1998), „Școlile dâmbovițene (1920-1948)", vol. II (1999), „Învățământul târgoviștean (1948-2003", vol. III (2003), „Interviuri și amintiri. Școala-115 ani", vol. IV (2004). Este și autoarea volumului „Metode de tratamente practice", un mic îndreptar de medicină neconvențională. (V.P.)

DEFTU, Octavian (27.II.1953, Glodeni, Dâmbovița) Liceul Nr. 2 Târgoviște (1972); Facultatea de Medicină Generală (1978). După terminarea facultății este medic la Exploatarea Minieră Șotânga (1981-1982). În 1982, medic secundar în specialitatea recuperare la București. Din 1984 este șeful secției de recuperare la Spitalul Târgoviște. Membru în Consiliul Colegiului Medicilor din județul Dâmbovița (1991-1995). Director Școală de Cruce Roșie (1988-1999). Între anii 2003-2011 a fost director general al Spitalului Județean Târgoviște. Sub conducerea sa, Spitalul a fost bine gospodărit, activitatea medicală s-a dovedit foarte bună și s-a reușit reabilitarea pavilionului de ortopedie. Prin activitatea sa profesională și cetățenească, orașul a avut mult de câștigat. (N.V.)

DELEANU, Constantin (? – 1935) Om politic liberal, prefect al județului și președinte al Comisiei interimare (1923-1924), senator în anii 1933-1935. A contribuit la adoptarea și aplicarea legislației liberale, remarcându-se îndeosebi în privința Legii de conversiune a datoriilor agricole. Pentru scurt timp a fost primar al Târgoviștei (noiembrie-decembrie 1933), funcție din care a demisionat. A făcut parte din Consiliul comunal al Târgoviștei (1934-1935). (M.C.)

DELLA VALLE, Padovanul Francesco (? – după 1545) Puține date biografice. Se declara din Padova. Se afla în 1531 la Constantinopol în slujba unui influent om de afaceri, Aloisio. Îl va însoți pe acesta în călătorie prin Țara Românească spre Ungaria (1532). După aproximativ 10 ani, la inițiativa procuratorului Republicii Venețiene descrie, cu numeroase inexactități, evenimentele petrecute, în Țara Românească și Transilvania. Descrie Târgoviștea care „este un oraș nu prea mare, așezat în șes și înconjurat de ziduri. Castelul din acel [oraș], în care locuiește domnul țării, e împrejmuit cu pari de stejar foarte groși. Locuitorii trăiesc după legea ortodoxă și se îmbracă cu haine lungi, purtând pe cap căciuli asemenea celor croate". (V.P.)

DEPOZITE DE CHERESTEA ÎN PERIOADA INTERBELICĂ Vasilescu Ioan-Tică (str. Independenței, nr. 1); Bârloi Dumitru (str. Independenței nr. 9); Bârloi Dumitru (str. Vărniceri, nr. 25); Andronescu Ioan (str. Independenței); Vasilescu Iosif (str. Independenței);

Bărbulescu Spirea (str. Independenței); Bărbulescu Spirea (str. Libertății); Andronescu Dumitru (str. Independenței); Aldulescu Gheorghe (str. Nicolae Radian). (G.T./ C.V.)

DEPOZITE DE FIERĂRIE ÎN PERIOADA INTERBELICĂ Bârlici Dumitru (str. Independenței nr. 5); Georgescu Ghiță (str. Obor-Libertății, nr. 5); Mateescu Ioan (str. Libertății); Huțuleac Leocordie (str. Obor-Libertății); Radela Radu (str. I.C. Brătianu); Frații Brănescu (str. Obor). (G.T./ C.V.)

DESPINA, Milița (sf. sec. XV, Serbia – 1554) Fiica despotului sârb Iovan Brancovici, refugiată împreună cu unchiul său (viitorul mitropolit Maxim Brancovici) la nord de Dunăre, în 1504. La scurt timp se căsătorește cu postelnicul Neagoe, viitorul domn Neagoe Basarab. Au ctitorit împreună bisericile Sf. Gheorghe și pe cea a Mitropoliei din Târgoviște, Schitul Ostrov din Călimănești, au sprijinit zugrăvirea sau refacerea mănăstirilor Dealu și Glavacioc, Biserica Mare din Snagov și a celei din Tismana, înzestrându-le cu frumoase și costisitoare obiecte de cult. Cea mai importantă ctitorie a fost biserica Mănăstirii de la Curtea de Argeș, pentru construcția căreia și-a vândut bijuteriile aduse din Serbia. După moartea soțului ei (15 sept. 1521), își tutelează fiul, Teodosie, în vârstă de doar 16 ani, ales domn de către boieri, în reședința de la Târgoviște. Moartea acestuia (1522), o obligă să ceară protecția regelui Ungariei. S-a călugărit la Schitul Ostrov, ca maica Platonida. În mormântată în biserica Mănăstirii Curtea de Argeș. (A.Ș./M.O.)

DESROBIREA Revistă politică aflată sub direcția avocatului liberal Ion Irimescu-Cândești. Apare în martie 1921, redacția și administrația aflându-se pe strada C.C. Comănescu, nr. 48. În primul număr, în articolul „Precuvântare" sunt precizate obiectivele urmărite de această publicație: „lupta împotriva tiraniei politice de ieri și a robiei politice de tristă amintire. Ne socotim îndreptățiți a ne arăta în fața lumii întregi, cu fruntea sus, cu tăria de a înfrunta orice priviri". Revista dorea să se plaseze pe o linie de echilibru, susținând procesul de democratizare a vieții de partid și făcând analize critice ale scenei politice dâmbovițene. Apariția sa a fost meteorică, fapt anticipat chiar de Irimescu-Cândești care scria: „Și dacă vreodată «Desrobirea», după ce-și va fi împlinit rostul se va coborî în sertarele uitării, o singură mulțumire va dăruia celui care scrie aceste rânduri: că a lăsat pe cerul turburat de lucruri mărunte al acestui orașel blestemat de Nifon și ilustrat prin ruine, licărirea stelei ce alunecă din împărăția cerului spre dunga pierdută în întuneric". (M.C.)

DEȘLIU, Mihai (? – 3.IV.1924) Important om politic, președinte din 1908 al Organizației județene a Partidului Conservator, membru apoi în Partidul Conservator

Democrat condus de Take Ionescu. Până în anul 1918 s-a afirmat ca prefect al Poliţiei Capitalei, prefect al judeţului Dâmboviţa, deputat şi vicepreşedinte al Adunării Deputaţilor, secretar general la Ministerul de Interne (în guvernul Lascăr Catargiu). După 1918 a părăsit Partidul Conservator Democrat şi a format la Târgovişte, în octombrie 1919, gruparea „ţăranilor adevăraţi”. În 1923 a optat pentru Partidul Naţional Român, fiind ales preşedinte de onoare. Mihai Deşliu a pledat pe lângă Nicolae Filipescu pentru înfiinţarea Liceului Militar de la Mănăstirea Dealu. (M.C.)

DEŞTEPTAREA Organ de presă al Ligii Apărării Naţional Creştine de sub preşedinţia lui A.C. Cuza, secţia Dâmboviţa. Apare în perioada 15 mai – 1 iulie 1927, fără a se face referire la Comitetul director. Redacţia şi administraţia ziarului se aflau în Târgovişte, strada Stelea, nr. 21. Aici scriu articole politicieni şi oameni de cultură precum preotul Vasile Alexe, învăţătorii Constantin Rădulescu şi Costică Dumitra, studenţii N. Ivănescu-Bilciureşti şi Mihail Pârvulescu, Andrei Stan, I. Cănuţescu-Aninoasa. Articolele se referă la teme variate: rolul preotului în comunitate, interferenţa dintre istorie şi literatură, festivalurile studenţeşti, evenimente majore ale istoriei, Ziua eroilor, evenimente religioase. Ziarul promovează atitudini şi opinii naţionaliste şi antisemite. (M.C.)

DEŞTEPTAREA DÂMBOVİTEI Revista Cercului de studii şi de propagandă a PNL Dâmboviţa. Apare lunar la Târgovişte, între septembrie 1929 şi martie 1931, sub direcţiunea comitetului Cercului la Tipografia „Lupta” N. Stroilă, Bucureşti. Apariţie regulată până în iunie 1930. Reapare neregulat din ianuarie 1931. (V.P.)

DEZBENZINAREA S.A. GURA OCNIŢEI (1933-1948) Dezbenzinarea S.A., societate pe acţiuni, a fost înfiinţată în 1933, cu sediul în Gura Ocniţei. Actul constitutiv al acestei societăţi prevedea ca obiect de activitate următoarele: instalarea unei uzine pentru dezbenzinarea gazelor emenate de sondele din regiunile petrolifere ale judeţului Dâmboviţa, cât şi comercializarea produselor (sediul societăţii era în comuna Gura Ocniţei), aceasta putea înfiinţa şi alte uzine de acest gen; capitalul societăţii era de 2.500.000 lei, împărţit în 2.500.000 acţiuni a câte 1.000 de lei fiecare, acţiuni la purtător. La constituirea societăţii s-au depus 1.500.000 de lei în numerar din capitalul social, iar restul de 1.000.000 era constituit din materiale şi maşini. Capitalul social a fost subscris de ing. I. Ştefănescu-Radu, 300.000 (numerar), ing. D. Russu-Abrudeanu, 200.000 (numerear), ing. I. Grigoriu, 1.500.000 (în materiale), ing. S. Olchenitzchi-Schapira, 200.000 (numerar), ing. Alfred Rosler, 200.000 (numerar), avocat P. Costantinescu, 100.000 (numerar), Luca I. Niculescu,

100.000 (numerar), ing. I. Macri, 100.000 (numerar), ing. N. Alessianu, 100.000 (numerar), ing. Tudor Tănăsescu, 100.000 (numerar). La 29 aprilie 1933, împuterniciii Societăţii Dezbenzinarea, inginerul I. Grigoriu şi S.O. Schapira se adresau Camerei de Comerţ şi Industrie Târgovişte, pentru înmatricularea firmei sociale Dezbenzinarea. Aceştia vor obţine un certificat de înmatriculare a firmei cu nr. 65 din 31 mai 1933, necesar importului de maşini din Germania. De-a lungul timpului Societatea Dezbenzinarea şi-a schimbat acţionarii, astfel că în anul 1942, avea un capital de 20.000.000 lei împărţit în 20.000 acţiuni. Pe lângă acest capital financiar, firma avea un patrimoniu mobil şi imobil în valoare de 25.620.325 lei. Dezbenzinarea şi-a deschis un birou comercial în Bucureşti (1942). Societatea Dezbenzinarea, în 1948, a cerut Camerei de Comerţ şi Industrie Târgovişte modificarea statutelor şi înscrierea unei noi valori a capitalului de 9.725.000 lei. În urma actului de naţionalizare de la 11 iunie 1948, întreprinderea a devenit de stat. Primul director al întreprinderii naţionalizate a fost Dumitru Călin, iar staţia de dezbenzinare de la Gura Ocniţei era condusă de directorul I. Brejban. (G.T./ C.V.)

DIACONESCU, Ion (1925-1990) Preşedinte al Comitetului Provizoriu între 28 noiembrie-18 decembrie 1950, s-a făcut remarcat prin acţiunile extremiste pe care le-a iniţiat în zona petrolieră, Moreni şi Gura Ocniţei. Iniţiativele dure îndreptate împotriva unor nevinovaţi l-au propulsat în cea mai importantă funcţie din administraţia oraşului. Fără să aibă vreo iniţiativă, s-a împăunat cu faptul că în mandatul său s-au finalizat lucrările la Şcoala Nr. 4 (1 aprilie 1950), serele oraşului, barajul pentru irigaţii, conceput a avea şase stăvilare pe râul Ialomiţa la punctul Suseni şi Baia comunală. Edificarea acestor obiective s-a bucurat de o bună popularizare în presa comunistă, de altfel singura care mai apărea, fără ca să se mai amintească adevăraţii iniţiatori. Pentru faptul că în administraţia oraşului nu s-a făcut remarcat prin nimic, nimeni nu-şi mai aduce aminte despre persoana sa, care nu avea nicio legătură cu tradiţiile istorice şi cultura oraşului Târgovişte. (M.O.)

DIACONESCU, Mircea (30.I.1926, Târgovişte) Absolvent al Liceului (azi Colegiu Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte şi al Institutului Medico-Militar din Bucureşti. Rând pe rând este medic de unitate de reparaţii tancuri şi autotunuri, medic secundar la spitalele militare din Timişoara şi Braşov, şef de serviciu la Spitalul Militar din Piteşti, medic specialist la Policlinica Ministerului Forţelor Armate, apoi medic primar, şef de secţie şi locţiitor al şefului aceleiaşi policlinici, director în Ministerul Afacerilor Interne şi şef al Direcţiei Medicale din ministerul Apărării Naţionale cu gradul de general de brigadă. Îşi adjudecă titlul de

doctor în boli interne. Este autor a numeroase lucrări (monografii, studii și articole) din domeniul bolilor interne și al pregătirii medicilor militari. (G.C.)

DIACONESCU, N. Profesor de gimnastică la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște (1878-1882, 1892-1905). Inițiatorul înființării Societății „Năluca” (1892), prima grupare sportivă care a activat în Târgoviște. (A.B.)

DIACONESCU, Stavri (? – 1935) Avocat și gazetar, important om politic al perioadei interbelice. A făcut parte din mai multe partide politice, ocupând funcții de conducere în structurile județene: Partidul Poporului (1918-1920, 1926-1930), Partidul Naționalist Democrat (1923-1926), Partidul Național Țărănesc în anii '30. A fost primar al orașului Târgoviște în 1920 și consilier la primărie în anii 1930-1931 și 1934-1937. A colaborat la presa averescană care apărea în Dâmbovița: „Steaua Dâmboviței” (1919-1921), „Gazeta poporului” (1922-1927). De asemenea, a contribuit la apariția ziarelor iorghiste. (M.C.)

DIALOG TÂRGOVIȘTEAN Revistă a Școlii „Tudor Vladimirescu” din Târgoviște, apare în decembrie 1998 de două ori într-un an școlar. Este de tip caleidoscop. Colectivul de redacție a variat de la un număr la altul, funcție de absolvirea școlii de către elevii redactori. Fondator: prof. George Badea, director al școlii. Îndrumători: profesorii Paulina Matei, Elena Samoilă, Silvia Vrabiescu. Rubrici: „Micii artiști”, „Știați că...”, „Atelier jurnal”, „Din istoria cuvintelor”, „Pasiunea mea, matematica”, pagini de creație literară a elevilor. Premiată la fazele naționale și județene ale concursului revistelor școlare. Este editată de Editura „Transversal”. Continuă. (G.C.)

DICULESCU, Grigore (19.XII.1927, Întorsura Buzăului, Brașov – 2.II.1989, Târgoviște) Prozator, poet, publicist. Școala primară și liceul la „Ienăchiță Văcărescu” în Târgoviște. După o perioadă în care muncește pe șantierul de la Salva-Vișeu, urmează Școala de Ofițeri Pompieri din București. Ofițer, apoi redactor la „Revista pompierilor”. Diverse alte meserii, după care este bibliotecar și instructor artistic la Pucioasa și Târgoviște. Are perioade de viață în care se confruntă cu numeroase probleme, în special de ordin material. Publică poezie și proză scurtă la „Flamura Prahovei”, „Dâmbovița”. Debut editorial în 1955 cu placheta „Povestea focului” și „Poveștile bunicului către Niculăeș”. Sunt povești pentru copii, privitoare la consecințele grave ale jocului cu focul. Povestirile următorului volum, apărut postum, („Risipind viața”, 1998) sunt scurte radiografii în cotidian făcute de un fin analist. Talent incontestabil, ce s-a risipit într-o viață, care i-a fost deseori potrivnică. (V.P.)

DIMANCEA, Gheorghe (25.VIII.1941, Sibiu – august 2009, Târgoviște) Profesor, dirijor. Studiile preuniversitare le face la Turnu-Măgurele, cele universitare (Conservatorul de Muzică) la București. A funcționat ca profesor la Școala de Muzică și Arte Plastice, apoi la Școala Nr. 2 din Târgoviște. S-a făcut cunoscut ca dirijor al unor formații corale dâmbovițene, în special al corului „Cântarea României” al Sindicatului Învățământului Târgoviște cu care a participat la spectacole și concursuri, obținând distincții și premii. Amintim în acest sens: Festivalul concurs interjudețean „Ion Vidu” (Lugoj, 1982) marele trofeu; Centenarul compozitorului „Ciprian Porumbescu” (București și Suceava, 1983) – locul I etc. Din 1990, sub bagheta dirijorului Gheorghe Dimancea, corul „Cântarea României” devine corala mai restânsă „Pro Muzica” cu care se continuă seria de succese interpretative, naționale și internaționale. (G.T./C.V.)

DIMITRIADIS, Hristodor Pentru că Sache Poroianu, refuza să aducă la îndeplinire măsurile guvernului provizoriu, Ministerul a hotărât să-l îndeparteze. Pe 31 august 1848, președinte al municipalității a fost ales Hristodor Dimitriadis, arendașul moșiei Șuța Seacă, care a intrat în funcție între 1-15 septembrie 1848, în timp ce Sache Poroianu rămânea în completul judecătoresc, și a iscat în această calitate acte, soluții și hotărâri. (M.O.)

DIMITRIU, Constantin (9.XII.1872, Târgoviște – 27.X.1945, București) Avocat, lider de partid, ministru, parlamentar, președinte al Senatului., nume de prestigiu al Partidului Național Liberal. Licențiat în Drept (1894), în Litere și Filosofie (1895) la Universitatea din București. După terminarea facultății practică avocatura în Târgoviște. Devine președinte al Societății „Vulturul” creată la Târgoviște în 1885 pentru nevoile micilor negustori și meseriași. La începutul secolului XX se afirmă în viața politică dâmbovițeană ca membru al Partidului Național Liberal. În 1907 este prefect al județului, remarcându-se prin inițiative deosebite, menite să pună în lumină istoria și gloria vechii capitale a Țării Românești: a finanțat realizarea albumului de fotografii privind monumentele târgoviștene, a înființat Societatea Muzicală „Hora Dâmboviței”, a inițiat proiectul de înființare a Muzeului de Istorie, a dorit crearea unui cor permanent la Biserica Curții Domnești. A urcat rapid treptele ierarhiei politice, devenind liderul organizației județene și membru în conducerea centrală a P.N.L. Colaborator apropiat a lui Ionel și Vintilă Brătianu., senator în anii 1922-1926 și deputat în toate legislaturile din perioada interbelică. A făcut parte din mai multe guverne liberale: ministru al Comunicațiilor și Interimar la Lucrări Publice în guvernul Barbu Știrbey (4-21 iunie 1927), ministru al Comunicațiilor în guvernul Ionel Brătianu

(1927-1928), ministru secretar de stat în Departamentul Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale în guvernul Duca (noiembrie-decembrie 1933) şi în guvernul Tătărescu (1933-1937). Coordonator al comisiei care a elaborat Legea de unificare administrativă, adoptată de parlament în 1925, preşedinte al comisiei de anchetă în afacerea „Skoda”, preşedinte al Senatului (1935-1936). A încurajat înfiinţarea la Târgovişte a Cercului liberal de studii pentru propagandă electorală (1929). C. Dimitriu nu a uitat locurile natale şi, în funcţiile pe care le-a îndeplinit, a căutat să sprijine dezvoltarea şi modernizarea oraşului şi a judeţului. Cu contribuţia sa s-au refăcut şcoli, biserici, dispensare, s-au realizat lucrări de infrastructură, au venit în judeţ personalităţi politice de prim-plan (miniştrii, lideri ai P.N.L.). În plan internaţional s-a afirmat ca un apărător al păcii. Astfel, în calitate de membru al Delegaţiei României la Conferinţa Interparlamentară de la Paris (septembrie 1937), a solicitat sprijinul democraţiilor occidentale pentru prevenirea războiului. După 23 august 1944, C. Dimitriu s-a implicat în refacerea P.N.L., refuzând colaborarea cu forţele procomuniste. A lăsat prin testament dorinţa de a se face la Târgovişte o „Fântână a sufletului”. (M.C.)

DIMITRIU, Ion Membru de frunte al Partidului Naţional Liberal, prefect al judeţului în anii 1925-1926, 1927-1928. A făcut parte din structurile de conducere la nivel judeţean. În anul 1944, după înlăturarea regimului antonescian a acţionat pentru refacerea partidului, fiind membru în Delegaţia permanentă. Era fratele liderului judeţean Costică Dimitriu. (M.C.)

DIMITROPOL, Vasile Personalitate marcantă a vieţii politice în epoca modernă, gazetar şi lider de partid. Întemeietor, în 1882 al Partidului Conservator în judeţul Dâmboviţa, colaborator al liderului conservator Gheorghe Grigore Cantacuzino. În anul 1888 a luat parte la campania de răsturnare de la putere a guvernului liberal condus de Ion C. Brătianu. În 1908 a pus bazele Partidului Conservator-Democrat în Dâmboviţa şi a acţionat pentru apariţia ziarului „Democratul Conservator” (1908-1909). (M.C.)

DINCĂ, Constantin (2.VI.1950, Conţeşti, Dâmboviţa) Profesor, director, inspector şcolar, cadru didactic universitar. Este absolvent al Facultăţii de istorie – Universitatea Bucureşti (1974), doctor în istorie (2011). A funcţionat în diverse instituţii de învăţământ: Şcoala Valea Lungă Cricov (1974-1976), Şcoala Conţeşti (1976-1978), Şcoala Viişoara (1978-1979), Colegiul Naţional „Ienăchiţă Văcărescu” (1979-în prezent). Din anul 1995 este lector, cadru didactic asociat al Universităţii „Valahia” Târgovişte, Facultatea de Ştiinţe Umaniste. A îndeplinit funcţii importante în sfera educaţiei: director

al Şcolii Viişoara (1978-1979), director adjunct cu munca educativă la Colegiul Naţional „Ienăchiţă Văcărescu” (1980-1989), inspector şcolar de specialitate (istorie-ştiinţe socio-umane) în anii 1995-2010. Este membru în Comisia Naţională de Istorie din cadrul Ministerul Educaţiei Cercetării Tineretului şi Sportului, membru în Comisia Naţională de Evaluare – olimpiada de istorie, preşedinte şi vicepreşedinte al Colegiului de disciplină al Inspectoratului Şcolar Judeţean Dâmboviţa (1996-2000, 2005-2010), preşedinte al Filialei Dâmboviţa a Societăţii de Ştiinţe Istorice din România (1995-în prezent) formator – Programul Naţional de Dezvoltare a Competenţelor de Evaluare ale cadrelor didactice. Experienţa didactică a fost valorificată în elaborarea unor manuale de istorie pentru învăţământul liceal, de la clasa a IX-a până la clasa a XII-a (1999-2007), sub coordonarea reputatului istoric, profesor universitar doctor Ioan Scurtu. De asemenea, este coautor la manualul „Istoria românilor. Epoca contemporană” apărut la Editura Asociaţia Istoricilor din Republica Moldova, destinat elevilor din clasa a XII-a din această ţară. Împreună cu mai mulţi colegi din judeţul Dâmboviţa a publicat culegeri de teste şi sinteze pentru examenele naţionale (capacitate/ testare naţională şi bacalaureat). (M.C.)

DINCĂ, Ion (14.IX.1915, Hobaia, Grădinari, Ilfov – 16.V.2007, Târgovişte) Profesor, poet, prozator, publicist. Numele sub care semnează creaţiile literare: Dincă-Hobaia Ion. După studii în satul natal, urmează cursuri la Liceul „Şincai” din Bucureşti (1928-1936). Din 1937 şi până în 1941 student al Facultăţii de Ştiinţe din Bucureşti, specializarea matematică, pe care o absolvă în 1942. Până la pensionare profesor de matematică la Pucioasa (1945-1948), apoi la diverse şcoli din Târgovişte, dintre care mulţi ani la Liceul „Ienăchiţă Văcărescu”. Scribe articole cu caracter didactic la ziarele locale („Uzina şi ogorul”, „Dâmboviţa”), poezie în revista „Vlăstarul”. Editorial debutează târziu (1995) cu volumul „Orizonturi galactice”, urmat de „Zâmbet şi popas”, „Ufologie poetică” (1996) şi „Antiparalele poetice” (1997), „Bazaconii poetice” (1998). Relevant este volumul memorialistic „Două palme şi un director” (1999), amintiri ale unui dascăl la un liceu de prestigiu târgoviştean, pornit pe panta degradării actului educativ, în ultimele decenii (de fapt întâmplări personale). În volumele de eseuri abordează teme majore ale existenţei umane: „Prolegomene la viitorul religiei” (2002), „Prolegomene la viitorul omenirii” (2003), „Demonii progresului” (2003), „Progres şi sărăcie” (2004). (V.P.)

DINCĂ, Marin (25.VII.1942, Brăteşti, Văcăreşti, Dâmboviţa – 8.X.2002, Târgovişte) Cursurile primare şi gimnaziale la Şcoala Generală din comuna Nucet; absolvent al Liceului „Voievodul Mircea” din Târgovişte şi al Academiei Militare (actualmente, Universitatea Militară „Regele Carol I”) din Bucureşti. Urmează cursuri

postuniversitare de specialitate în domeniul cercetări penale la Universitatea din Bucureşti. Ofiţer de miliţie şi de poliţie în cadrul Ministerului de Interne / Ministerului Administraţiei şi Internelor, la Miliţia / Poliţia judeţului Dâmboviţa, unde a ocupat funcţiile de şef serviciu economic şi de consilier. A urcat toate gradele militare de la cel de locotenent la colonel (r). În perioada anilor 2000-2002 a organizat, în premieră românească, Muzeul Naţional al Poliţiei Române din Târgovişte, al cărui prim director a fost până în anul decesului. (G.C.)

DINESCU, Lazăr (9.III.1925, Băleni, Dâmboviţa – 19.VI.1991, Târgovişte) Profesor, publicist. Cursurile scolii primare în comuna natală, apoi Şcoala Normală la Târgovişte şi Bucureşti (1944). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Universităţii din Bucureşti (1949). Profesor de limba şi literatura română la Băleni-Români, Blaj şi Târgovişte. Apoi director adjunct la licee din oraş. Redactor la „Gazeta învăţământului” între 1952-1953. O scurtă perioadă este inspector-şef la Inspectoratul Şcolar Târgovişte, iar apoi secretar şi preşedinte al Societăţii de Ştiinţe Filologice, filiala Târgovişte (1961-1985). A făcut parte din colectivul de redacţie a monografiei oraşului Târgovişte (1977). (V.P.)

DINU, Alexandrina (14.VIII.1941, Câmpina, Prahova) Profesoară, poetă, prozatoare, publicistă. După cursurile primare şi liceale, încheiate în Bucureşti, urmează Facultatea de Biologie a Universităţii din Bucureşti (1969). Funcţionează ca profesor de biologie la Şcoala Generală Starchiojd (judeţul Prahova), apoi la şcoli generale şi licee din Târgovişte până la pensionare. Atrasă de literatură conduce din 1992 „timp de peste un deceniu” Cenaclul literar „Elena Văcărescu” de la Palatul Copiilor din Târgovişte, cu care cunoaşte numeroase satisfacţii, prin lansarea unor tinere condeie în contextul literar local şi naţional. Debut literar cu poezie în revista „Delta” din Tulcea. Colaborează cu poezii, reportaje, proză la „Convorbiri literare”, „Tomis”, „Delta”, „Îndrumătorul cultural”, „Talk Show”, precum şi la publicaţiile locale „Dâmboviţa”, „Glasul cetăţii”, „Târgoviştea”, „Realitatea dâmboviţeană”, „Jurnal de Dâmboviţa”, „Teapa”, „Curier”, „Litere”. Obţine distincţii la concursurile de poezie de la Tulcea (1975), Iaşi (1996), Odessa (2001). Debut editorial cu volumul de proză „Casa din vrăbii” (1996), urmat de „Plânsul dintre nuferi” (versuri, 1997), „Aur şi cenuşă” (versuri, 1999), „Întoarceri în necunoscut” (2000), „Cărările timpului” (2002), „Vitrării indiscrete” (2003), „Timp incandescent” (2004), „Martor indiscret” (2008), „De-a râsu-plânsu” (2008), „Răzbunarea” (2009), „Thessalonía” (2009). (V.P.)

DINU, Corneliu „Cornel” (2.VIII.1948, Târgovişte) Jurist, fotbalist, antrenor, conducător. Absolvent al Liceului Nr. 3 Târgovişte (1966). Licenţiat al Facultăţii

de Drept din cadrul Universităţii Bucureşti. În 1963 a fost legitimat ca fotbalist la „Metalul” Târgovişte, unde a jucat până în 1966. În această perioadă a evoluat două sezoane în divizia „B” (în anii competiţionali 1964-1965, 1965-1966) şi a jucat 6 meciuri în naţionala de juniori a României. În 1966 s-a transferat la „Dinamo” Bucureşti unde a evoluat până la retragerea din activitatea competiţională (1983). Are în palmares, ca jucător, 6 titluri de campion naţional (1971, 1973, 1975, 1977, 1982, 1983), 2 Cupe ale României (1968, 1982), 454 de jocuri, 53 goluri în divizia „A”, 75 selecţii şi 7 goluri în prima reprezentativă, 33 meciuri şi 3 goluri în cupele europene intercluburi. A fost desemnat de 3 ori de către reprezentanţii presei sportive naţionale drept „Fotbalistul român al anului” (1970, 1972, 1974). Maestru emerit al sportului. După ce a renunţat la activitatea de jucător a fost desemnat antrenor secund la echipa unde s-a consacrat, reuşind în sezonul 1983-1984 cu „Dinamo” Bucureşti, câştigarea titlului, a Cupei României şi calificarea în semifinalele Cupei Campionilor Europeni. A activat apoi, ca antrenor principal, la „Clubul Sportiv” Târgovişte (1985-1986, loc 3 în divizia „B”), „Metalul” Bucureşti, „ASA” Tg. Mureş, „Oţelul” Galaţi, „Universitatea” Cluj-Napoca, „FC Olt” Scorniceşti, „FC Naţional” Bucureşti, „Dinamo” Bucureşti (cu care a câştigat Campionatul şi Cupa, în sezonul 1999-2000). În 1992 a fost numit antrenorul echipei naţionale, cu care a reuşit obţinerea a 9 puncte (60% din totalul care ne-a adus calificarea) în campania pentru Campionatul mondial din 1994. „Accidentul” Kosice (2-5, cu Cehia şi Slovacia, pe 2 iunie 1993) a condus însă la demiterea sa, iar laurii celui mai mare succes la nivel de primă reprezentativă din istoria fotbalului românesc (locurile 5-8 la „Mondialul” din 1994, SUA) au fost culeşi de alţii. În 1989-1990 a fost adjunct al ministrului sportului, iar în 1990-1991 a fost secretar de stat pentru sport, la Ministerul Tineretului şi Sportului. Preşedinte al Clubului sportiv „Dinamo” Bucureşti (1996-2000). Preşedinte, director tehnic, manager general, la „Fotbal Club Dinamo” Bucureşti. Autor al romanului autobiografic „Zâmbind din iarbă” (2007). (A.B.)

DIRECŢIA DE SALUBRITATE TÂRGOVIŞTE

Sediul central, str. Justiţiei nr. 7A. Înainte de anul 1990, activitatea de salubritate a funcţionat în municipiul Târgovişte în cadrul Exploatării de Gospodărie Comunală şi Locativă condusă de d-nul ing. Ghiţă Ion şi aflată în subordinea Întreprinderii Judeţene de Gospodărie Comunală şi Locativă Dâmboviţa, condusă de ing. Mereu Ion. În cadrul E.G.C.L. Târgovişte a funcţionat sectorul de salubritate cu sediul pe str. Justiţiei, condus de Badea Ion. Prin reorganizare, după anul 1990 a luat fiinţă Întreprinderea de Administrare a Domeniului Public condusă de ing. Țuțuianu Ion. În anul 1994, o altă reorganizare a schimbat denumirea unităţii în Regia

Autonomă de Gospodărie Comunală Târgovişte, unitate condusă de ing. Boriga Alexandru, urmat de ing. Olaru Mihai. În anul 1996, activitatea de salubritate a fost transferată la Primăria Municipiului Târgovişte în cadrul Direcţiei de Grădini Publice condusă de ing. Biculescu Nicolae. În anul 2005, a luat fiinţă S.C. ECO-SAL 2005 S.A. TGV., societate cu capital de stat, având ca obiect strict de activitate salubritatea stradală. Unitatea a fost condusă până în anul 2008 de ing. Vasilescu Virgil. Din anul 2008 conducerea a fost preluată de jr. Badea Dănuţ până în anul 2009, când societăţii S.C. ECO-SAL 2005 S.A. i s-a schimbat domeniul de activitate, din salubritate în întreţinere şi amenajare spaţii verzi, iar la conducere a fost numit inginerul Pană Cătălin. Tot în anul 2009 a luat fiinţă Direcţia de Salubritate care avea ca obiect de activitate: salubritatea stradală, spaţii verzi, marcaj rutier, animale fără stăpân, cimitire, sere flori şi baza de agrement. La conducerea Direcţiei de Salubritate, de la înfiinţare şi până în prezent, s-a aflat jr. Badea Dănuţ. (G.T./ C.V.)

DIRECŢIA JUDEŢEANĂ DÂMBOVIŢA A ARHIVELOR NAŢIONALE Primele preocupări de constituire şi păstrare a actelor, datează din secolul al XIV-lea, de pe vremea lui Mircea cel Bătrân. Apoi în cancelariile domneşti de la Târgovişte s-au emis şi păstrat documente cu mare valoare istorică şi documentară. Importante au fost şi cele cu valoare ecleziastică date din scaunul metropolitan, până la mutarea acestuia la Bucureşti. Din secolul al XIX-lea, se arhivează şi documente ale administraţiei publice locale. Instituţional se înfiinţează în septembrie 1953, ca filială a Arhivelor Statului Prahova, cu sediul la Ploieşti. După reforma administrativ teritorială din 1968 s-a înfiinţat Filiala Dâmboviţa a Arhivelor Statului, cu sediul în Târgovişte, actualul fiind din 1967 şi extins cu alte spaţii în 1981. Cuprinde peste 900 de fonduri şi colecţii arhivistice unele de mare valoare, dispunând şi de un personal de specialitate corespunzător. Dintre conducătorii instituţiei, amintim pe Georgeta Zmeu (1953-1954), Cleopatra Ionescu (1954-1959), Ion Burtoiu (1959-1963), Gabriel Mihăescu (1964-1967), Mircea Vodă Alexandrescu (1967-1977), Constantin Condrea (1977-2007), Pârvan Dobrin (din 2007). (V.P.)

DIRECŢIA PENTRU CULTURĂ ŞI PATRIMONIUL CULTURAL NAŢIONAL la fiinţă în februarie 1990 sub denumirea de Inspectoratul pentru Cultură al judeţului Dâmboviţa, consilieri teritoriali şi şefi fiind Viorica Arghir, Nicolae Savu Cristescu şi inspectorii Nicolae Popescu, Vasile Chiriuc şi Ştefan Ion Ghilimescu. În 2003 i se schimbă titulatura în Direcţia pentru Cultură Culte şi Patrimoniu Cultural Naţional a Judeţului Dâmboviţa, iar din 2010 devine Direcţia Judeţeană pentru Cultură şi Patrimoniu Naţional; directori executiv: Viorica Arghir, consilieri teritoriali: Nicolae Popescu, Ştefan C. Ion

Ghilimescu; consilieri: Ionelia Maria Orbeci, Steluţa Cosac; inspectorii: Alexandru Radu, Iulian Dan Olteanu. Obiective: salvagardarea şi sporirea patrimoniului cultural naţional; susţinerea moştenirii şi diversităţii culturale şi conservarea identităţii culturale; creşterea gradului de acces şi de participare a publicului la cultură; promovarea valorilor culturii; susţinerea creaţiei artistice, stimularea sectorului industriilor culturale, circulaţia valorilor de patrimoniu, promovarea dialogului intercultural; susţinerea şi promovarea cercetării ştiinţifice; promovarea multiculturalismului. (G.C.)

DIRECŢIA SILVICĂ În 1930 este promulgată Legea pentru administrarea pădurilor statului, prin care luau fiinţă în plan teritorial ocoalele judeţene ale regimului silvic, subordonate Direcţiei Regimului Silvic din cadrul Casei Autonome a Pădurilor Statului. Instituţia nou înfiinţată avea ca scop respectarea prevederilor Codului Silvic referitoare la regimul silvic, atât de către CAPS cât şi de către particulari. În perioada care a urmat, Ocolul Regimului Silvic Dâmboviţa a suferit atât schimbări ale denumirii, cât şi unele restrângeri sau largiri ale atribuţiilor sale. În 1940, ocolul îşi schimbă denumirea în Serviciul Silvic al Judeţului Dâmboviţa, iar în perioada 1 sept. 1948-31 mart. 1949 în Direcţia Silvică Judeţeană Dâmboviţa. În apr. 1949, odată cu înfiinţarea Comitetului Provizoriu al Judeţului Dâmboviţa, instituţia devine Secţia Silvică a acestuia. În cadrul secţiei funcţiona Gospodăria Silvică de Stat Dâmboviţa, care se ocupa cu exploatarea pădurilor şi prelucrarea masei lemnoase. Instituţia a fost desfiinţată în septembrie 1950, prin modificarea împărţirii administrative a ţării în raioane şi regiuni. (G.T./ C.V.)

DISPENSARUL ŞI CĂMINUL DE UCENICI Edificiu modern, situat în strada Nicolae Filipescu, a fost construit în 1930 de antreprenorii de lucrări I. Pârvulescu şi Nichita după planurile lui I. Nicolici şi patronat de Corporaţia de meseriaşi. Primăria şi Prefectura au contribuit cu suma 100.000 lei pentru a realiza canalizarea edificiului. (G.T./ C.V.)

DIŢESCU, Stan (1885-1917) Avocat, membru al baroului târgoviştean, mort eroic pe câmpul de luptă. Licenţiat în Drept la Bucureşti, a „intrat în scurtă vreme în magistratură” pe care o părăseşte pentru a opta pentru avocatură (1912). Mobilizat în Regimentul 62 Infanterie, a refuzat să rămână la serviciul auxiliar, preferând să meargă în primele rânduri ale luptătorilor. A căzut, după cum mărturisea C.S. Ionescu într-un articol în ziarul „Legea Nouă”, „în luptele de la Dunăre [...] rupt de un obuz”, cu convingerea că cea mai înaltă datorie a fiecăruia dintre noi este să-şi apere cu viaţa moşia strămoşească. (M.O.)

DOBĂ, Mihai-Marius (8.IV.1973, Târgovişte) Baschetbalist, antrenor. Absolvent al Liceului Industrial

Nr. 2 Târgoviște (1991) și al Universității „Valahia” Târgoviște – Facultatea de Științe Umaniste, Secția Educație Fizică și Sport (2008). A început să practice acest sport la vârsta de 10 ani, sub îndrumarea profesorului Cornel Marinescu, la Școala Generală Nr. 5 Târgoviște. Legitimări: CSȘ Târgoviște (1987-1989), CSȘ + Oțel Inox Târgoviște (1989-1991), Steaua București (1991-1996), Erbașu București (1996-1997), Steaua + Erbașu București (1997-1998), BRD Ploiești (1998-1999), Galtour Galați (1999), Föerbach Stuttgart, Germania (2000), Rapid București (2001), Cimentul Fieni (2001), BC Argeș Pitești (2002-2004), BC Târgoviște (2005-2008). În perioadele în care a fost legitimat la echipe târgoviștene e evoluat 3 sezoane în divizia „A”, 2 în divizia „B” și 4 în campionatul național al juniorilor și școlarilor. În 1989 (pe când avea numai 16 ani) a debutat în divizia „A” și în naționala de juniori a României (pentru care a jucat 15 meciuri, în preliminariile campionatului european de juniori, campionatul balcanic și meciuri inter țări). A câștigat o medalie de argint și una de bronz la campionatele naționale ale juniorilor și școlarilor. Ca jucător, în perioadele în care nu a evoluat pentru echipe din Târgoviște, are în palmares 12 sezoane jucate în divizia „A” din România și un sezon în Liga 2 din Germania. A evoluat de 37 de ori în echipa națională (debut în 1991, într-un meci cu Bulgaria din preliminariile campionatului european). În 1995 a fost declarat „Cel mai bun baschetbalist român al anului”. A început cariera de antrenor în 2001 când a pregătit timp de un sezon echipa feminină de junioare MCM Târgoviște. După 2 ani de întrerupere a revenit în 2004 la MCM, unde în paralel cu activitatea de aici a fost antrenor secund la echipa de senioare, divizia „A” a Târgoviștei (Livas Biandra – 2005-2006, Municipal – 2006-2007, Municipal MCM – 2008-2010). Din această postură a contribuit la câștigarea a trei titluri și a unei medalii de argint la campionatele naționale și a 4 Cupe ale României. Din 2010 este antrenor secund al echipei masculine de divizia „B” CSȘ Târgoviște. (A.B.)

DOBÎNDĂ, Ion (28.I.1939, Gheboieni, Dâmbovița) Absolvent al Liceului (azi, Colegiu Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște și al Facultății de Medicină Generală de la Institutul de Medicină și Farmacie din București; doctor în chirurgie și medic primar. Director general al Spitalului din Cetate, Dolj, director general adjunct al Direcției Județene Sanitare Dâmbovița, șef al secției chirurgie a Spitalului Județean de Urgență din Târgoviște. De asemenea, om politic și fost consilier în Consiliul Local al municipiului Târgoviște. În practica medicilor chirurghi a introdus pentru prima oară în Dâmbovița laparostomia pancreatitei acute sau coledocoduodenoanastoma. A fost distins cu Ordinul „Meritul Sanitar”, clasa a III-a și cu titlul de Cetățean de Onoare al Târgoviștei. Este membru al Societății

Române de Chirurgie și în colectivul de redacție al revistei „Chirurgia”. (G.C.)

DOBRE, Ion (17.VIII.1956, Bilciurești, Dâmbovița) Voleibalist. Absolvent al Grupului Școlar „23 August” București (1974), Liceului Industrial Nr. 2 „Petrilă Mine Geologie” Târgoviște (1983) și al Școlii tehnice postliceale de electronică industrială București (1986). A început practicarea voleiului în anul 1971 la Grupul Școlar „23 August” București, cu profesorul Jean Săvulescu. Legitimări: Grupul Școlar „23 August” București (1971-1975, campionat republican juniori și școlari), SARO Târgoviște (1974-1975, divizia „B”), Steaua București (1975-1977, divizia „A”), SARO Târgoviște (1977-1982, divizia „B”), Calculatorul IIRUC București (1982-1984, divizia „A”), Metalul Târgoviște (1984-1990, divizia „B”). Pentru echipele târgoviștene SARO și Metalul a evoluat 12 sezoane competiționale în divizia „B” (inclusiv, de 2 ori, la baraje de promovare în divizia „A”). A debutat în echipa națională de seniori într-un meci disputat în 1978, la un turneu din Bulgaria, în compania reprezentativei similare a Belgiei. În perioada sa târgovișteană a jucat de 9 ori în naționala României, prilej cu care a câștigat o medalie de argint la Campionatele Balcanice din 1978. Cu Steaua București a câștigat o Cupă a României (1976) și 2 medalii de argint la campionatele naționale (1975-1976, 1976-1977), iar pe când evolua la Grupul Școlar „23 August” București (1973) a jucat de două ori în echipa națională de juniori. Privind activitatea sa de conducător sunt de menționat: director sportiv pentru secția de volei a clubului Cimentul Fieni (1999-2001, divizia „B”; 2001-2003, divizia „A”); președinte Municipal Club Volei / MCV Târgoviște (cu echipe de bărbați și femei în eșalonul secund al voleiului românesc, în perioada 2007-2009); oficial sportiv al CSM Târgoviște (divizia „A 2” femei, din 2009 până în prezent). În anul 1985 a absolvit Școala de Arbitri din cadrul Federației Române de Volei, iar în 1989 a obținut categoria I ceea ce i-a permis să conducă meciuri de divizia „B”. A îndeplinit cu intermitențe funcția de antrenor-instructor la formațiile târgoviștene Metalul (bărbați, divizia „B”), Grup Școlar „Voievodul Mircea” (femei, divizia juniori) și MCV (femei, divizia „A 2”). (A.B.)

DOBRESCU, Călin (1810-1870) Cizmar, starostele meseriașilor, deputat de mahala al Sfatului Orășenesc, a militat pentru punerea în aplicare a hotărârilor Guvernului Provizoriu de la 1848. (M.O.)

DOBRIN, Părvan (2.VI.1949, Căndești, Dâmbovița) Istoric, publicist, istoric al culturii. Studii primare în comuna natală, urmate de cele liceale la „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște (1967). Licențiat al Facultății de Istorie a Universității București (1973). De la absolvire arhivist, apoi consilier superior la Direcția Județeană

Dâmboviţa a Arhivelor Naţionale. Din 2008 conduce această instituţie. Între 1994-2004, cadru didactic asociat al Universităţii „Valahia” Târgovişte, unde îşi ia doctoratul în 2008, cu lucrarea „Viaţa economică a regiunii Ialomiţei Superioare”. Debut publicistic în „Valachica” (1974), urmat de colaborări cu articole de istorie, istorie a culturii la „Museum”, „Revista arhivelor”, „Valachica”, „Dâmboviţa”, „Curier”. Participă cu studii şi comunicări la sesiuni organizate în Târgovişte, Bucureşti, Piteşti, Ploieşti. Autor sau coautor al unor lucrări de istorie „Culegere de documente privind Războiul de Independenţă din 1877” (1977), „Culegere de documente privind răscoala ţăranilor din 1907 în judeţul Dâmboviţa” (1977), „Paleografia chirilică (note de curs)” (2001). În colaborare publică şi studiul monografic „Târgovişte”, vol. II (2001), „Arhivele judeţului Dâmboviţa la Semicentenar” (2003), „O istorie a Consiliului Judeţean Dâmboviţa” (2008). Coordonează apariţia unui „Îndrumător arhivistic” (2007). (V.P.)

DOBROMIR OT TÂRGOVIŞTE BĂTRÂNUL A fost zugravul ce a coordonat echipa formată din „Jitian i Stanciu”, care „au jughrăvit [...] mănăstirea (Dealul) întâi” la „leat 7023 (1514-1515)”, folosind „văpsele şi aur”. Formaţi fiind în jurul Mitropoliei de la Târgovişte, aceşti pictori şi-au desăvârşit măiestria, zugrăvind în 1519 fresca de la biserica mănăstirii Bistriţa, apoi au zugrăvit Biserica Mitropoliei din Târgovişte. Lucrările realizate, sublinia Vasile Drăguţ, demonstau că, la nivelul întregii ţări se realizase o anumită unitate de concepţie şi de ambianţă sensibilă, ceea ce dovedeşte existenţa unui mediu artistic cu relativă stabilitate. (M.O.)

DOBROMIR OT TÂRGOVIŞTE CEL TÂNĂR A trăit în a doua jumătate a secolului al XVI-lea şi a executat pictura bisericii Tismana. „Prin desenul său sprinten şi nervos, cu o rară putere de sintetizare şi o gamă cromatică interesantă, cu o excepţională inventivitate, a reuşit să realizeze compoziţii de amplă respiraţie” (Vasile Drăguţ). (M.O.)

DOCUMENTE CARTOGRAFICE Istorici străini din secolul al XVI-lea consemnează Târgoviştea în mod diferit. Printre ei amintim: Marco Beneventano – Trigofora (1508), Ioan Honterus – Tervisz (1532), Tergovistio (1541), Sebastian Münster – Tervis (1545) şi Tarwis (1550) la Cappel Castaldo – Târgovişte (1548), Girolamo Ruscelli – Tergovista (1561), Ioanes Sambucus – Tergoviscia (1566), Antonio Laferi- Tergovista (1560), Abraham Ortelius – Targos (1570), Gerardus de Jode – Tergovisco, Tergovista (1578), Abraham Ortelius – Tergovisco, Targos, Tergovisco (1579), Jacques Bongars – Tervisch (1585), Dominico Custodis – Tergoviscia (1596), Filippo-Pigafetta – Tergovista (1598), Giovanni Antonio Marini – Ternovizza (1598), Giovanni

Botoro – Tergovisco (1575), Baltazar Walther – Tervis şi Terviza (1599). (M.O.)

DOLĂNESCU, Ion (25.I.1944, Perşinari, Dâmboviţa – 19.III.2009, Bucureşti) A absolvit Liceul „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte (1966), timp în care a urmat Şcoala Populară de Artă. A debutat la vârsta de 18 ani pe scena Casei de Cultură din Târgovişte, unde a întâlnit-o pe Maria Tănase, care l-a încurajat şi i-a călăuzit primii paşi. În 1966 a fost angajat la ansamblul „Ciocârlia”. S-a impus prin vocea sa caldă, frumoasă şi de mare măiestrie artistică, care izvoră din sensibilitatea fiinţei sale. A înregistrat 50 de discuri pe vinil şi CD-uri. A colaborat cu Maria Tănase, Maria Ciobanu, Ionela Prodan şi Elena Merişoreanu. (M.O.)

DOLINESCU, Alexandru Preot, profesor, om politic, publicist. Îşi desfăşoară activitatea la Liceul Militar, Mănăstirea Dealu”, afirmându-se ca om de cultură şi politician la începutul secolului al XX-lea. Îmbrăţişează ideile ţărănişti şi participă la Târgovişte pe 13 decembrie 1918 la constituirea Partidului Ţărănesc. Scrie articole în ziarul „Ţăranul” – ziar ţărănist care apărea la Târgovişte – în care le cere preoţilor să fie alături de săteni „pentru a aşeza în ţară cinstea şi dreptatea”. Prin articolele şi discursurile sale, preotul Dolinescu arată preocupare nu numai pentru scena politică internă, ci şi pentru contextul extern. Astfel, în anii 1919-1920 pledează pentru recunoaşterea internaţională a Marii Uniri şi pentru apărarea integrităţii şi suveranităţii României. La începutul deceniului al treilea al secolului al XX-lea se înscrie în Partidul Naţionalist Iorga, fiind ales în anul 1923 vicepreşedinte al Comitetului Judeţean şi membru în Comitetul de direcţie. Colaborează la ziarul iorghist „Dâmboviţa nouă” unde abordează teme diverse: istorie, morală, politică ş.a. Se afirmă ca un important politician. Atras de ideile lui Nicolae Iorga, scria în 1923: „Naţional-democraţia se sprijină pe cugetul cinstit şi luminat al mulţimii, ei cheamă pe toţi la lucru, ei îşi pun puterile în susţinerea adevăratelor interese ale mulţimii”. (M.C.)

DRAGOMIR din Plăviceni (p. 6.III.1652) Era nepotul lui Dobromir mare ban, căsătorit cu Elena, fiica lui Radu clucer din Brâncoveni, rudă cu Matei Basarab. În Sfatul domnesc a îndeplinit funcţiile de mare armaş (1633-1639), mare clucer (1630-1641), mare ban (1641-1643, 1644-1652). Dregător credincios al lui Matei Basarab pe care l-a slujit „prin ţări străine şi la Țărîngrad şi în tot locul şi cu vărsare de sânge”. De la Târgovişte scria judeului Braşovului Mihai Goldschmied pentru a-l ruga să aibă grijă de „pământul ce se află în olatul cetăţii” necesar pentru „sticlăria lui vodă”. Matei Basarab i-a dăruit casele cu locul lor „din sus de Curtea Domnească, aproape de râu, iar peste câţiva ani îi întărea

mori [...] din josul orașului, cu grădini și vii [...] cu loc de arătură și cu livezi de fân”. (M.O.)

DRAGOMIR, Ilie Florin (20.IV.1940, Beleți, Negrești, Argeș – 20.XI.2009, Târgoviște) Profesor, bibliolog, publicist. După studii elementare în comuna Priboieni (Argeș), urmează cele de la Școala Normală Câmpulung, absolvite în 1957. Din 1974 licențiat al Facultății de Filozofie a Universității București. Învățător la școli din județul Olt. Lucrează apoi în administrația publică din Târgoviște. Începând cu 1990 și până la pensionare (2004), metodist la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița. Debut publicistic cu „Tradiții de lectură în județul Dâmbovița” (1993). Colaborează la: „Dâmbovița”, „Biblioteca”, „Curier”, din al cărui colectiv de redacție face parte, precum și la alte publicații ale bibliotecilor din țară. Autor, în colaborare cu Victor Petrescu, al „Ghidului bibliotecilor din județul Dâmbovița” (1993), precum și al monografiei „Lectura publică târgovișteană” (1998). Cunosător al tradițiilor culturale, precum și al celor de lectură ale Târgoviștei, este autorul unor articole de specialitate. (V.P.)

DRAGOMIRESCU, Polizu Avocat, gazetar, vicepreședinte al Partidului Național Liberal-Dâmbovița și membru în conducerea centrală. Deputat în anii 1922-1926, 1933-1937 și senator în anii 1927-1928. A fost primar al Târgoviștei în 1918 și prefect al județului în anii 1918 și 1936-1937. A făcut parte din comitetul de coordonare al ziarului „Viitorul Dâmboviței” (1921-1935), alături de Grigore Tollea, Irimescu-Cândești ș.a. Ca parlamentar a apărut interesele județului, implicându-se în mod deosebit în acțiunile pentru adoptarea Legii de conversiune a datoriilor agricole. În 1945 a părăsit PNL, punând bazele PNL-Tătărașcu. În martie 1945 a semnat aderarea la platforma Frontului Național Democrat care grupa forțele procomuniste. (M.C.)

DRAPELUL Apărut în perioada 1 iulie – 15 octombrie 1936 cu subtitlul „Organ de luptă al Frontului Românesc din județul Dâmbovița”. Director și proprietar era C.S. Ionescu, iar redacția și administrația se aflau pe strada I.C. Brătianu, nr. 2. Scopul ziarului era promovarea concepției naționaliste a lui Vaida-Voevod – președintele Frontului Românesc la nivel de țară cu sloganul „România a românilor”. Chiar în primul număr, în articolul „Chemare” se sublinia că ziarul va acționa „pentru apărarea patrimoniului românesc și pentru a duce acest neam la strălucirea la care-i dă dreptul zbuciumatul său destin”. Publică articole nume binecunoscute pe scena politică dâmbovițeană: avocații I.Gr. Periețeanu – fost ministru, președintele Uniunii Avocaților din România și liderul organizației județene Frontul Românesc, Constantin S. Ionescu – vicepreședinte al organizației județene și decanul Baroului Dâmbovița, Gheorghe Trifu, Lazăr

Petrescu – secretar general al organizației județene și Aristide Chirișescu – Pucioasa, preotul N. Popescu – Glodeni, țăranul Ion Brezeanu – Glodeni, inginerul C. Ivănceanu, S. Ghimpețeanu. Articolele erau „impregnate” cu naționalism și antisemitism, fiind abordate subiecte variate: critici la adresa P.N.Ț., discursurile lui Vaida-Voevod, probleme electorale, minoritățile din România ș.a. (M.C.)

DRAPELUL DOROBANȚILOR JUDEȚULUI DÂMBOVIȚA (1852-1863) Este cel mai vechi drapel al unui corp de armată cunoscut: tricolorul dispus orizontal latura 900 mm, hampa (2620 mm) cu o acvilă în vârful (200 mm înălțime). Pe fâșia galbenă (central) era pictată o acvilă cu zborul în jos, cruciată și încoronată princiar cu aur, așezată pe un scut albastru pe care se afla stema județului: o capră neagră / țap privind spre dreapta așezată pe o stâncă. În vârful hampei era o acvilă cu aripile adunate, cruciată, coronată princiară ținând în gheare fulgere. Inițial în cele patru colțuri ale drapelului se afla cifra domnitorului Barbu Știrbei, iar în perioada căimăcămiei 1856-1859 cifrele domnitorilor au fost înlocuite cu acvila Țării Românești. (G.T./ C.V.)

DRAPELUL GUARDIEI ORĂȘENEȘTI DIN TÂRGOVIȘTE (1867) Era asemenea celui al armatei, avea în locul armelor țării însemnele orașului și numărul legiunii. Tricolorul era dispus vertical: cu albastru lângă hampă și cu roșu fluturând liber; fiecare culoare avea 380 mm lățime și 90 mm lungime. În mijlocul drapelului, era pictată pe un ecuson/ scut stema orașului Târgoviște, iar în colțuri în cifre romane brodat în aur numărul legiunii l încojurat de o coroană din frunze de stejar, scut timbrat cu o coroană murală de aur, tripartit în benzi: sus albastru, mijloc galben, iar jos roșu; broșat peste tot o căprioară/ țap – emblema județului Dâmbovița. Sub scut, pe o panglică albastră tivită cu roșu, este înscrisă deviza gărzilor civice: „Patria și dreptul meu”. De jur împrejurul drapelului se află franjuri de aur. Pânza drapelului are 1140 mm lungime și 950 mm lățime. În vârful hampei este o acvilă din lemn de 200 mm înălțime, cu zborul în jos, coronată princiar, poartă în gheara dextră un sceptru, iar în senestra o sabie din aur. Pe pieptul acvilei un scut tăiat având în primul cartier acvila, iar în al doilea un cap de bour. Acvila stă pe un cartel rectangular, iar o panglică ce trece peste sceptru și sabie poartă deviza armatei „Honor si patria”. (G.T./ C.V.)

DRAPELUL REGIMENTULUI 22 DE DOROBANȚI Regimentul de dorobanți a fost înființat în 1880 cu reședința la Târgoviște, iar drapelul l-a primit la 28 noiembrie în același an (model 1874). Regimentul III Dâmbovița Nr. 22 cu reședința la Târgoviște s-a format din amalgamarea Regimentului III de Infanterie de Linie cu Regimentul 22 Dorobanți în anul 1891. Noul corp

primea drapelul cel mai vechi şi tradiţia acestuia: regimentul III de Infanterie de Linie. Drapelul acestui regiment a rămas în serviciul regimentului până în 10 mai 1902, când a primit un nou drapel cu ocazia sărbătoririi a 25 de ani de la Războiului de Independenţă. Drapelul era din mătase tricoloră: albastru la hampă, urmând culorile galben şi roşu dispuse vertical. În mijlocul tricolorului, pe fâşia galbenă, era pictată stema României (1872) şi cu modificările aduse în 1881: scut împărţit în patru cartiere în care sunt reprezentate Ţara Românească (acvila), Modova (capul de bour), Oltenia (un leu de aur), Țămurile Mării Negre (doi delfini afrontați); peste tot stema Casei de Hohenzollern având de jur împrejur un cadru de aur; scut timbrat cu o coroană regală pe o eşarfă cu litere de aur este înscrisă deviza Casei Regale „Nihil sine deo”. Scutul este susţinut de doi lei; câmpul blazonului este înconjurat de o ghirlandă din frunze de laur şi frunze de stejar; în cele patru colţuri cifra lui Carol I, încoronată şi înconjurată cu ghirlande de laur pictate. Cealaltă faţă a drapelului este identică; pânza are forma pătrată cu latura de 1260 mm (fiecare culoare-fâşie are 420 mm lăţime); hampa de 2900 mm lungime vopsită în negru, în vârful hampei o acvilă cruciată şi coronată (lungime 200 mm) aşezată pe un cartel având pe faţă deviza „Onoare şi patrie”, iar pe spate „Regimentul 22 Infanterie”. Pe hampă se află o brăţară metalică cu deviza „Regimentul 22 Infanterie”. În 1929, Regimentul a primit un nou drapel cu dimensiunile de 1090 mm pe 800 mm, în mijlocul pânzei pe culoarea galbenă era cusută stema României Mari model 1921. În 1938 pe acest drapel au fost brodate denumirile localităţilor unde regimentul a dat marile lupte: pe fâşia roşie Câmpulung-Mărăşti, iar pe fâşia albastră Plevna-Ardeal-Bratocea. Avea aceleaşi accesorii ca şi precedentele sale şi a fost în serviciul regimentului până în 1945. Drapelul a fost decorat cu medalii: Crucea Treierii Dunării (1878), Medalia Jubiliară 40 de ani de domnie a regelui Carol I, Medalia Avântul Ţării (1913), Ordinul Militar Mihai Viteazul cls. a III-a (1917), Medalia Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918 cu baretele Carpaţi, Mărăşti, Mărăşeşti, 1918, Virutea Militară de Război cls. I (1918), Medalia Victoria (1921), Medalia de Onoare a Armatei Italiene (1920), Medalia 50 de ani de la Proclamarea Independenţei (1927). (G.T./C.V.)

DRAPELUL REGIMENTULUI III DE INFANTERIE

DE LINIE A fost primul steag tricolor înmănat în 1834 de domnitorul Al. Dimitrie Ghica în baza hatîşerifului III al sultanului Mahmud II. Era confecţionat din trei fâşii de mătase (roşu, galben, albastru dispuse orizontal) având dispuse deasupra roşu, galbenul la mijloc şi albastru jos. De jur împrejurul pânzei erau franjuri de aur, în mijlocul câmpului pânzei pe un scut alb se află o acvilă cu zborul în jos, încoronată princiar şi cruciată

de aur. În gheara dreaptă ţine un sceptru de aur iar în cea stângă o sabie cu mânerul de aur; de jur împrejurul acvilei o ghirlandă de frunze de laur şi stejar; în colţurile pânzei câte o acvilă de aur asemănătoare cu cea din mijlocul ei; hampa este îmbrăcată în vişiniu 3200 mm şi are în vârf o acvilă în zbor încoronată princiar şi cruciată, aşezată pe un glob-amele din aur. Acest drapel a fost în serviciul regimentului până în anul 1863 când Al. Ioan Cuza a înmănat un nou drapel cu ocazia manevrelor militare de la Cotroceni. Noul drapel era asemănător celui dinainte având dimensiunile: lungime 110 mm şi lăţime 900 mm. Ceea ce îl deosebea era scutul de pe pieptul acvilei tăiat în două cartiere printr-o linie verticală; în primul cartier se afla stema Munteniei, o acvilă cu zborul în jos cruciată şi încoronată princiar, iar în al doilea cartier se afla stema Moldovei cu un cap de bour. Cealaltă faţă a drapelului era identică cu cea descrisă mai sus, singura deosebire fiind dată de schimbarea ordinei stemelor în cartiere în scopul de a demonstra egalitatea celor două principate. În colţurile libere ale tricolorului se afla „cifra domnitorului” înconjurată de o ghirlandă din ramuri de măslin din aur. Drapelul a fost în serviciu până în martie 1866. Regimentul a primit cel de al treilea drapel în 1866 de la Locotenenţa Domnească, fiind în serviciul regimentului până în 1874. Modelul drapelului 1866 era confecţionat din mătase tricoloră având culorile dispuse orizontal cu dimensiunile 1600 mm lungime şi 900 mm lăţime. Pe ambele feţe se aflau înscrisuri identice: pe fâşia roşie România, pe cea galbenă – al III regiment; pe cea albastră – linie; la cele patru colţuri şi înconjurat cu lauri se afla numărul Corpului III. În vârful hampei o acvilă cruciată aşezată pe un cartel cu deviza „Honor et patrie”. Cel de-al cincilea drapel al regimentului a fost înmănat de domnitorul Carol I în 1874 la Băneasa după încheierea manevrelor de toamnă. Drapelul este din mătase, tricolor dispus vertical cu albastru lângă lance şi cu roşu liber în aer. Stema ţării este pictată pe roşu închis în mijlocul fâşiei galbene. Drapelul este pătrat cu latura de 1550 mm; hampa de 3.000 mm, iar în vârf are o acvilă cruciată stând pe un cartel pe care se află inscripţia „Onoare şi patrie”, „3-lea regimentul de linie”. Pe hampă se află o brăţară metalică cu inscripţia al 3-lea regiment linie. În mijlocul tricolorului apare o acvilă de nisip (neagră) cu zborul în jos, cruciată de argint şi coronată princiar de aur, ţinând în gheara dextră o spadă de argint, iar în senestra un sceptru din acelaşi metal, privind un soare de aur care reprezintă Ţara Românească. În al doilea cartier un bour de nisip cu coarnele de argint având între coarne o stea de aur cu şase raze, o lună nouă, reprezintă Moldova. În al treilea cartier, figurează un leu de aur cu o coroană de mare ban privind o stea de aur cu şase raze care reprezintă Banatul Craiovei. În al patrulea cartier figurează doi delfini de argint afrontaţi, care reprezintă Țămurile mării.

Peste tot scartelat de Lună și Saturn, care reprezintă Casa de Hohenzollern. Scutul este trimbat de o coroană regală al cărei glob este de azur. Susținătorii sunt doi lei de aur, deviza casei de Hohenzollern este înscrisă pe o eșarfă de argint cu litere de aur „Nihil sine deo”. Câmpul blazonului este înconjurat cu o ghirlandă de frunze de aur și argint, în cele patru colțuri și înconjurată cu ramuri de aur se află cifra domnitorului Carol I. Partea opusă a drapelului este identică cu cea de mai sus. Drapelul are ca accesorii: o cravată tricoloră, un port drapel, un pahar pentru purtarea hampei, o învelitoare (husă) care servea ca protecție pentru acvilă, o trusă pentru ținuire compusă din ciocănel metalic și ținte aurite sau din argint. (G.T./ C.V.)

DRĂGAN din Merișani-Bucșani (sec. XV – 1530) Dregător muntean. Mare postelnic (11 iul. 1523 – 19 apr. 1525), postelnic (1525, 1528, 1529). Căsătorit cu Stana, nepoata domnului Vlad Călugăru, era și rudă prin alianță cu Radu de la Afumați, pe care l-a slujit. Conduce alături de cumnatul său, Neagoe din Periș, facțiunea boierilor munteni Drăculești, filoturci, responsabili de uciderea domnului Radu de la Afumați și punerea pe tron a lui Basarab VI, făcând apoi parte din locotenența domnească la Târgoviște (a.5 febr. – a.27 mart. 1529). Noul domn, Moise, îi trimite pe cei doi complotiști cu oștile în Transilvania (1529), la cererea sultanului. După eșecul turcilor la Viena și apropierea sa de Craiovești, Moise îl va executa. (A.Ș./M.O.)

DRĂGAN, Corneliu I. (3.III.1956, București) Absolvent al unui liceu de muzică și arte plastice și al Facultății de Instalații de la Institutul Politehnic din București. Urmează, apoi, cursuri de pictură în ateliere ale unor maeștri din Franța și Germania. Inițierea în pictură s-a făcut în atelierul marelui pictor Dumitru Gheată. Publică numeroase caricaturi în revistele „Flacăra”, „Albina” și „Urzica” și benzi desenate în „Cutezători”. A creat scenografia și decorurile la spectacolul cu „Înșiră-te Mărgărite” de Victor Eftimiu, o premieră a „oamenilor în alb” de la Spitalul Județean Nr. 2 de la Mănăstirea Dealu. A realizat pictura bisericească în județele Bihor și Dâmbovița. Este unul din preferații galeriștilor din Franța și Germania. A fost unul dintre fondatorii ziarului târgoviștean „Glasul Cetății”. În cele câteva decenii de când este locuitor al Târgoviștei a creat o operă picturală (pictură de șevalet, acuarelă) de tip impresionist, surprinzând peisagistic numeroase colțuri ale cetății. A fost încununat cu Premiul I la Concursul de pictură marină „Dimitrie Știubei”, organizat de Liga Navală Română. (G.C.)

DRĂGAN, Sebastian Dragoș (22.I.1970, Moreni, Dâmbovița) Avocat, ziarist, poet. Școala generală și liceul la Moreni. Facultatea de Drept a Universității

București (1998). A fost ziarist la „Jurnal de Dâmbovița” (1993-2000) și redactor-șef adjunct la Antena 1 și Radio D. Din 2000 avocat în Baroul Dâmbovița. Consilier în Consiliul Local Târgoviște în perioada 2004-2008. Colaborează cu articole, poezie la „Oglinda dâmbovițeană”, „Climate literare”, „Litere”. În ultima perioadă se dedică activității profesionale. Autor al volumului de versuri „De 7 ori 7 păcate” (2005). (V.P.)

DRĂGHICEANU, Virgil (V.1879, Târgoviște – dec. 1964, București) A urmat școala primară din Târgoviște, a fost licențiat în litere și filosofie. A fost bibliotecar al Casei Bisericii, secretar al Comisiei Monumentelor Istorice, unde s-a dovedit un harnic cercetător al monumentelor istorice. A acordat o atenție deosebită monumentelor istorice din Târgoviște și județul Dâmbovița și a coordonat săpăturile arheologice din Curtea de Argeș, Câmpulung și Târgoviște (1934-1938). În lucrările sale, Târgoviștea a ocupat un loc deosebit: „În amintirea lui Constantin Brâncoveanu, 1714-1914”, „Raport asupra cercetărilor făcute cu privire la monumentele istorice din județul Dâmbovița” (1907), „Monumentele noastre istorice” (1912), „Mitropolia Târgoviștei. Note istorice și arheologice” (1933), multe studii, comunicări, inscripții despre Târgoviște și împrejurimi. Interesante sunt și lucrările „Mathei Drăghiceanu. O viață închinată binelui public” și „707 zile sub cultura pumnului german”. (M.O.)

DRĂGHICI, Constantin (3.III.1936, Crăciunei, Olt) Profesor, istoric al culturii, publicist. Studii liceale la Caracal. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității București, cu specializarea rusă-română (1960). Profesor la Șotânga și la diferite licee din Târgoviște, în special la „Ienăchiță Văcărescu” (1975-1998). A fost pentru perioade scurte de timp inspector la Comitetul pentru Cultură și Artă al orașului Târgoviște (1962-1963) și inspector școlar de specialitate la Inspectoratul Școlar Dâmbovița (1975-1977). În 1977 efectuează un stagiul de perfecționare la Universitatea „Lomonosov” din Moscova. Ca membru al formației corale „Pro-Muzica” din Târgoviște, întreprinde numeroase turnee în țară și străinătate (Austria, Franța, Spania, Italia, Republica Moldova). Debut publicistic cu reportaje la „Scânteia tineretului” (1960), urmat de colaborări la „Uzina și Ogorul”, „Dâmbovița”. Autor al lucrării „Agenda automobilistului amator” (1977), urmată de monografiile: „Asociația Corală «Pro-Muzica» 1973-2003” (2003) și Colegiul Național «Ienăchiță Văcărescu» 1974-2004” (în colaborare, 2004), care continuă monografia acestei unități școlare de elită a Târgoviștei, întocmită în 1974 cu prilejul centenarului. (V.P.)

DRĂGUȚOIU, Petre (11.X.1949, Valea Voievozilor, Râzvad, Dâmbovița) Profesor, ziarist, eseist, poet. Studii primare și gimnaziale în satul natal, apoi Liceul

„Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște. Absolvent al Facultății de Istorie-Geografie a Universității din Craiova (1973) și a Facultății de Istorie-Filozofie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași (1978). Profesor de istorie-geografie în județul Botoșani (1973-1975), apoi muzeograf la Muzeul Județean Dâmbovița (1975-1991). Din 1991 profesor la diferite școli din Târgoviște sau județ. A participat la evenimente din decembrie 1989. Activitate jurnalistică: redactor la „Jurnalul de Dâmbovița” (1996-1998), redactor-coordonator la „Dâmbovița” (2001-2005), în colegiul redacțional la „Târgoviștea”, „Țeapa”, „Obiectiv”, „Obiectiv-Muntenia”. Colaborator la „Academia Cațavencu”, „Realitatea dâmbovițeană”, „Cotidianul”. A făcut parte din colegiul de redacție al revistei „Valachica” a Muzeului Județean Dâmbovița (1975-1991). Colaborează la „Ramuri”, „Luceafărul”, „Flacăra” cu poezie. Premiat la Festivalul Național de Literatură „Moștenirea Văcăreștilor” de la Târgoviște (1982, 1983). Publică studii și articole de istorie și istorie a culturii dâmbovițene în „Valachica” și revistele și ziarele la care a colaborat. Autor al lucrării „Nichita Stănescu, de la o geană de copil la nemurire” (2003). (V.P.)

DREPTARUL Apare cu subtitlul „izvor monografic și religios – gânduri bune”, în perioada 1 martie – 20 mai 1928, sub direcția preotului C. Nițescu. Redacția și administrația se aflau în Târgoviște, strada Bărăției nr. 15. Scopul ziarului era de a reda Târgoviștei strălucirea de altădată: „Ca una dintre cele mai bătrâne cetăți voievodale, Târgoviștea, azi un oraș în urma multora, păstrează în cuprinsul său rămășițe istorice, semne vederate ale unor vremuri de adâncă evlavie, străjeri gârbovi care au stat de veghe secole de-a rândul, povestindu-ne tainic din trecutul nostru zbuciumat și vijelios. Dând la o parte molozul de pe ele, multe fiind ruină, luând vâlul uitării, în care sunt îmbrăcate, vom căuta a le repune, pentru cititori, în strălucirea lor de altădată”. Scriu articole interesante și de mare sensibilitate preoții C. Nițescu și Stelian Petrescu, profesorii Ioan Valescu, R. Scheibler și Eduard Săulescu de la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu”, Elena Stematiu – președintele Asociație Femeilor Române „Solidaritatea”, institutorii Gheorghe Ionescu și I. Barbu, învățătorul Gheorghe Bucurică, profesorii I. Pavelescu și I. Diaconescu. Temele abordate sunt variate, în ton cu specificul ziarului: mila creștină, istoricul Mitropoliei din Târgoviște, morala și solidaritatea umană, rolul bisericii ortodoxe, superstițiile antichității în lumina credințelor moderne, pledoarie pentru un muzeu al Târgoviștei, Ziua eroilor, interferențele artei bizantine cu arta românească, însemnările lui Paul de Alep despre Târgoviște, acțiuni ale Casei Naționale în sprijinul construirii unei Băi populare în cartierul Sârbi, apeluri către preoți și învățători pentru „luminarea” cetățenilor ș.a. Pentru a avea un impact deosebit asupra cititorilor, ziarul publica pe prima

pagină diverse îndemnuri sau povețe din învățătura bisericească. Spre exemplu, accentuând scopul ziarului, se scria, invocând Glasul Domnului: „Să nu socotiți că am venit să stric legea sau prorocii, n-am venit să stric, ci să împlinesc”. (Matei, V, 17). (M.C.)

DRUMUL OII sau DRUMUL MOCANILOR Cobora spre Târgoviște, pe cele două văi, Ialomița și Dâmbovița și se uneau după ce se trecea de Târgoviște la marginile satelor Ulmi, Lazuri și Comișani. A fost atestat prima dată la 20 august 1789, dar era mult mai vechi. S-a păstrat ca toponim în tot cursul secolului al XIX-lea și indica traseul drumului de transumanță, în pendularea dintre munte și baltă. (M.O.)

DUCA, G. Ion (20.XII.1879, București – 29.XII.1933, Sinaia, Prahova) Judecător, publicist, ministru, președinte al P.N.L., personalitate a vieții politice interbelice. Își face studiile liceale la Liceul „Sfântul Sava” din București, apoi studiază dreptul, luându-și doctoratul la Paris (1902). Activează ca magistrat. Se înscrie în Partidul Național Liberal, devenind deputat și apoi ministru în mai multe guverne (1914-1919, 1922-1926, 1927-1928). Este președinte al P.N.L. în anii 1930-1933. Vizitează de mai multe ori Târgoviștea și județul Dâmbovița, fiind prezent la diverse acțiuni ale organizației liberale. De asemenea, participă în anul 1925, alături de Gheorghe Mărzescu – ministrul justiției, Constantin Angelescu – ministrul Educației și N.N.Săveanu – ministrul sănătății la inaugurarea noilor localuri destinate unor instituții publice: Liceul „Constantin și Maria Carabella”, Tribunalul Județean, Spitalul Județean, Școala Comercială, Școala de Meserii, Internatul Liceului „Ienăchiță Văcărescu”, Școala Normală din Târgoviște. (M.C.)

DUDĂU-DUMITRESCU, Elena (1884, Târgoviște – 1956, Târgoviște) Nepoata de soră a scriitoarei Smarandei Gheorghiu. Studii de sericultură la Padova și de tehnica țesătoriei la Como, Italia. Directoarea Școlii de Țesătorie din Târgoviște (1910-1940). (A.Ș./M.O.)

DULĂMEA, Ștefan (25.VIII.1941, Câmpulung Moldovenesc) A absolvit Colegiul „Nicolae Bălcescu” (actualmente, „Carol I”) din Craiova și Facultatea de Medicină Generală de la Institutul de Medicină și Farmacie din București; doctor în neurologie la Institutul de Neurologie al Academiei Române; medic primar neurolog. Medic la Spitalul de Cronici Mintali din Deveselu, Olt, apoi la Policlinica din Pucioasa; șeful secției neurologie de la Spitalul Județean Nr. 2 de la Mănăstirea Dealu. Pentru prima oară, la nivel mondial, lansează o lucrare – experimentul fiind făcut pe un mare lot de pacienți cu prelucrare statistică, la Târgoviște – care evidențiază, atât calitativ, cât și cantitativ, clinic,

dar şi ca aspect fiziopatologic, modificările la bolnavii de apraxis constructiv. Această nouă metodă de investigare neurologică a fost validată la o serie de congrese internaţionale (Barcelona, Bucureşti, Verona) şi de publicaţii medicale internaţionale. (G.C.)

DUMITRACHE, Maria-Magdalena (3.V.1977, Târgovişte) Canotoare. Absolventă a Şcolii Generale Nr. 9 Târgovişte (1990), Liceului din Orşova (1995), Facultăţii de Educaţie Fizică şi Sport din cadrul Universităţii Bacău (2001). Masterat în „Managementul sportiv”. A început practicarea sportului (iniţial volei şi apoi handbal) când era elevă la şcoala generală. În anul 1990 cu prilejul unei acţiuni iniţiate de Federaţia Română de Canotaj i-au fost remarcate calităţile fizice deosebite (talie, anvergura braţelor etc.) şi a fost îndrumată să se dedice acestui sport. A practicat canotajul la Centrul Olimpic CSŞ „Marina” Orşova (1990-1996) şi Steaua Bucureşti (1997-2000). Campioană olimpică la Sidney (2000), în cadrul echipajului de schif 8+1. De 2 ori campioană mondială (1998, 1999), la schif 8+1. A mai obţinut 2 medalii la campionatele mondiale de tineret (1 de aur, 1 de argint) şi 6 la campionatele mondiale de juniori (1 de aur, 5 de argint). Medaliată la campionatele europene în probele de dublu vâsle, 4 fără cârmaci, schif 8+1. Multiplu medaliată la campionatele naţionale de seniori şi juniori. Maestră emerită a sportului. Director al Direcţiei Judeţene de Tineret şi Sport Galaţi (2010-2011). Distinsă cu Ordinul naţional „Pentru Merit” în grad de comandor (2000). Cetăţean de onoare al municipiului Târgovişte (2000). Primul (şi unicul, până în prezent) sportiv născut la Târgovişte care a reuşit să intre în posesia „aurului” olimpic. Căsătorită cu Alin Irincu, medaliat la campionatele mondiale de canotaj. (A.B.)

DUMITRACHE, Marius (5.IX.1968, Bucureşti) Cursuri primare şi gimnaziale la Şcoala Nr. 5 „Coresi”, liceale la Liceul (azi Colegiu Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu”; a urmat studii superioare de jurnalism şi istorie la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. A făcut parte din echipele fondatoare ale Radio „Dâmboviţa” – „D” (prezentator ştiri), televiziunii Antena 1 Târgovişte (redactor-şef), periodicului „Sportis” (redactor-şef). În prezent director de programe la televiziunea „Columna” din Târgovişte. Realizator al unor emisiuni de vizibilitate: „Pragul de sus” (Antena 1), „Faţă în faţă” şi „Revista presei” (Columna). A fost şi corespondent judeţean al gazetei naţionale „Pro Sport”. (G.C.)

DUMITRAŞCU, Gheorghe-Iulian (28.XI.1967, Bîlcireşti, Dâmboviţa) Fotbalist. Licenţiat al Universităţii „Valahia” din Târgovişte – Facultatea de Ştiinţe Umaniste, Secţia Educaţie Fizică şi Sport (2004). Primul care i-a intuit calităţile de fotbalist şi l-a îndrumat la început de carieră a fost antrenorul Gheorghe Teofil Tzitzelcis (1981).

Legitimări: CSŞ Târgovişte (1981-1985, Campionatul republican de juniori), Clubul Sportiv Târgovişte (1985-1986, Divizia B”), Universitatea Craiova (1986-1987, Divizia „A”), Dinamo Bucureşti (1987-1988, Divizia „A”), Flacăra Moreni (1988-1989, Divizia „A”), Rapid Bucureşti (1989-1993, Divizia „A”, Liga 1), Oţelul Galaţi (1993-1994, Liga 1), Sportul Studentesc Bucureşti (1994-1995, Liga 1), FC Győr Eto (1995-1996, divizia „A” Ungaria), Chindia Târgovişte (1996-1997, Liga 1), Construction Henan (1997-1998, divizia „A” China), Chindia Târgovişte (1998-1999, Liga 2). A evoluat timp de 11 sezoane pentru 8 echipe de Divizia „A”, Liga 1 din România, îmbrăcând tricourile acestora în 171 meciuri din primul eşalon fotbalistic al ţării şi înscriind 14 goluri. Pentru Târgovişte a jucat un sezon în Liga 1 (16 meciuri, 2 goluri) şi 2 sezoane în Divizia „B”. În perioada 1985-1986 a evoluat de mai multe ori în naţionala de juniori a României. În decembrie 1991 a jucat 2 meciuri în prima reprezentativă a ţării, iar în septembrie 1987 în Cupa UEFA. În anul 2000 a terminat Şcoala de Antrenori din cadrul FRF şi a fost angajat ca atare la CSŞ Dâmboviţa unde a continuat din 2004 ca profesor până în 2009. A activat aici ca antrenor secund la formaţia feminină de fotbal, postură din care în sezonul competiţional 2007-2008 a reuşit să claseze echipa târgovişteană pe locul 2 în Divizia „A”, să o promoveze în semifinalele Cupei României, iar junioarele să câştige titlul de campioană naţională. (A.B.)

DUMITRESCU, Gheorghe (12.III.1930, Lucieni, Dâmboviţa) Liceul „Ienăchiţă Văcărescu” (1950); Facultatea de Medicină Generală Bucureşti (1956). După terminarea facultăţii este repartizat la Circa Sanitară Vârfuri (1956-1957). Funcţionează la Circa Sanitară Râu Alb (1957-1959). În 1959 promovează concursul de secundariat. În perioada 1960-1995 este medic la Spitalul Târgovişte, secţia pediatrie. Între anii 1972-1995, este medic primar, şef secţie la Spitalul Târgovişte. Director adjunct la Direcţia Sanitară, judeţul Dâmboviţa, cu responsabilităţi în ocrotirea mamei şi copilului, domeniu în care obţinut rezultate, indicatori de sănătate dintre cei mai buni din România. A publicat în reviste medicale din ţară şi a participat la congrese de specialitate. Membru în Consiliul Municipal Târgovişte (1976-1978). Toată viaţa a trăit şi creat ca medic şi cetăţean în Târgovişte. (N.V.)

DUMITRESCU, Ilie Atlet. Absolvent al Liceului Militar „Mănăstirea Dealu” (1916). Primul recordman al României în proba de aruncarea ciocanului (19.25 m, 1915). Primul târgoviştean recordman naţional. Primul recordman al României la atletism legitimat la un club din afara Bucureştiului. (A.B.)

DUMITRESCU, Silviu (4.II.1953, Gura Ocniţei, Dâmboviţa) Fotbalist, antrenor. Absolvent al Liceului

„Ienăchiță Văcărescu” Târgoviște (1971). Licențiat al Facultății de Mecanică, Secția Autovehicole Rutiere din cadrul Institutului Politehnic Brașov (1978). Absolvent al Școlii de Antrenori, Specializarea „Fotbal” din cadrul Institutului de Educație Fizică și Sport din București (1988). A practicat fotbalul fiind legitimat la Recolta Săcuieni (1967-1971, Campionat raional, Campionat județean), Dinamo Slatina (1971-1973, Divizia „C”), CSU Brașov (1973-1977, Diviziile „B” și „C”), Steagul Roșu Brașov (1977-1978, Divizia „B”), Clubul Sportiv Târgoviște (1978-1988, Diviziile „A” și „B”). Pentru echipa din Târgoviște a evoluat 5 sezoane pe prima scenă fotbalistică a țării jucând 127 meciuri în care a înscris 3 goluri și alte 5 ediții de campionat în Divizia „B”. A activat ca antrenor la Gloria Păstârnacu (1988-1989, Campionat județean), Cimentul Fieni (1989-1993, Liga 3), COST-LBE Văcărești (1993-1994, Campionat județean), Oțelul Universitatea Târgoviște (1994-1995, Liga 3 – promovare; 1995-1995, Liga 2 – promovare), Chindia Târgoviște (1996-1997, Divizia „A”), FC Argeș Pitești (1997-1998, Liga 1), ROCAR București (1998-1999, Liga 2 – promovare, 1999, Liga 1), Midia Năvodari (2000, Liga 2), Gaz Metan Mediaș (2001-2004, Liga 1, Liga 2), CONPET Ploiești (2004-2005, Liga 3), Appolonia Fier (2006-2007, Liga 1 Albania), Besakavaia (2007-2008, Liga 1 Albania), CONPET Ploiești (2008-2011). Ca antrenor al echipei Oțelul Universitatea Târgoviște a reușit două promovări consecutive (1995, Liga 2; 1996, Liga 1) ceea ce reprezintă un caz unic în istoria fotbalului local. A condus Chindia Târgoviște în calitate de antrenor principal în 31 de meciuri în prima Ligă, asigurându-i prin punctajul obținut menținerea și în sezonul următor pe prima scenă fotbalistică a țării. Palmaresul său de antrenor include: două promovări în Liga 1 (Oțelul Universitatea Târgoviște, 1996 și ROCAR București, 1999); conducerea tehnică a 4 formații de Liga 1 din România și 2 din Albania; 10 meciuri în Cupele europene (6 cu FC Argeș Pitești, 4 cu Besakavaia – Albania). Deține ca antrenor categoria I și Licența UEFA „A”. Pentru succesele obținute ca antrenor la FC Argeș Consiliul Local Pitești l-a distins cu Diploma de Excelență (1998). (A.B.)

DUMITRESCU, Valeriu (18.V.1921, Târgoviște – 24.I.1997, Târgoviște) Cursurile primare, gimnaziale și liceale le urmează în Târgoviște; absolvă Conservatorul de Muzică din București. Ocupă, o vreme, diferite funcții în administrația publică locală, dar cea mai mare parte a biografiei sale profesionale o va petrece ca profesor de muzică la diferite licee și școli din Târgoviște. Obține

rezultate remarcabile ca dirijor al celebrei formații corale „Cântarea României” a cadrelor didactice din Târgoviște. S-a remarcat și componistic cu opera simfonică „Patria”. Fire sensibilă, de o vastă cultură cu rezultate remarcabile ca dascăl și dirijor, târgoviștenii l-au prețuit situându-l pe primele locuri ale slujitorilor artei muzicale. (G.C./G.T./C.V.)

DUMITRU, Elena (6.I.1961) Licențiată a Facultății de Fizică din cadrul Universității București (1984). Fizician la laboratorul de spectroscopie de la Combinatul de Oțeluri Speciale Târgoviște (1984-1990). Parlamentar de Dâmbovița în Camera Deputaților (1990-1992), expert parlamentar, consilier parlamentar în Camera Deputaților (1993-2002). A fost secretar de stat, șef al Departamentului de Politici Sociale din cadrul Guvernului (2002-2003), ministrul al Muncii Protecției Sociale și Familiei (2003-2004). Din punct de vedere politic, după 1989, a fost membră a Frontului Salvării Naționale (1990-1992), a Partidului Democrat (1993-2002) și a Partidului Social Democrat (din 2002). (A.B.)

DUNU, Alexandru (13.XII.1940, Romoș, Hunedoara – 3.V.1998, Târgoviște) Profesor, inspector școlar general. Urmează cursurile Liceului Teoretic din Orăștie (1955-1959). Absolvent al Facultății de Fizică din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj (1964). Este încadrat ca profesor de fizică la Liceul Nr. 2 din Târgoviște (1964-1975) și la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1975-1996). În perioada 1976-1979 predă fizica teoretică și chimia în cadrul Liceului „Ibn Abdoune” din Khouribga, Maroc. În anii 1996-1998 îndeplinește funcția de inspector școlar general. Se afirmă ca un profesor pasionat și riguros. În anul 2011 i s-a acordat postum titlul de „Cetățean de Onoare” al Municipiului Târgoviște. (M.C.)

DURAC, Ioan Alexandru (22.XI.1924, București – 12.VI.1998, Târgoviște) Economist, poet, publicist. Studii liceale în Capitală, apoi urmează Facultatea de Mecanică din cadrul Institutului Politehnic și Școala Juridică a Ministerului Justiției, absolvită în 1956. A profesat ca maistru la Atelierele CFR București-Triaj. Între 1956-1959 îndeplinește funcția de judecător la Tribunalul Târgoviște. După 1959 și până la pensionare (1984) este contabil șef la Asociația Vânătorilor și Pescarilor Dâmbovița. Debut cu poezii în „Tânărul muncitor” (1945). Colaborează la: „Familia”, „Astra”, „Tribuna”, „Tomis”, „Argeș”, „Îndrumătorul cultural”, „Flamura Prahovei”, „Dâmbovița”. Din creația sa poetică face o selecție a poeziilor în volumul „Trepte restituite” (1972). (V.P.)

E

ECOUL Revistă literară și științifică a Liceului „Grigore Alexandrescu” (Carabella) din Târgoviște. Apare în perioada 1975-1976 (3 numere multigrafiate) sub îndrumarea profesorilor Virginia Ghiță, Vasile Soare și Lazăr Dinescu. Publică poezii ale elevilor, încercări de proză, eseuri, istorie literară, precum și colaborări ale lui Ion Dincă, Lazăr Dinescu, Mircea Georgescu și alții. (V.P.)

ECOUL DÂMBOVIȚEI Organ politic, cultural, social al Cercului „I.G. Duca”. Apare în perioada 1936 – 9 iulie 1937 sub direcția lui Ioan D. Niță, secretar general al Prefecturii. Redacția și administrația se găseau pe strada Maior Alexandrescu, nr. 38, apoi pe Bulevardul Carol I, nr. 22 din Târgoviște. Scopul ziarului era propaganda liberală prin Cercul „I.G. Duca”. Scriu articole avocații I. Costăchescu – Găești, Mihail Nicolescu – secretar general al P.N.L. – Dâmbovița, Nicolae Dobreanu – ajutor de primar la Primăria Târgoviște, învățătorul Iosif Dumitrescu, Ioan Niță ș.a. Teme abordate: rolul Cercului „I.G. Duca”, tineretul și politica, rolul justiției în stat, înființarea în județ a unor Case de Sfat ale P.N.L., împrumutarea demobilizaților, figuri ilustre ale liberalismului, curente politice, înfăptuiri liberale, aspecte ale învățământului, critici la adresa celorlalte partide, probleme electorale, cronică culturale, poezii cu subiect politic, problematica vieții internaționale, abuzuri ale P.N.Ț. etc. (M.C.)

EDITURA BIBLIOTHECA La 27 mai 1997, Ministerul Culturii (și Cultelor), prin avizele 4363, 4364 autoriza funcționarea Editurii Bibliotheca și a Librăriei Gaudeamus. Profesorul Mihai Stan este atestat consilier editorial (4364/27.05.1997) iar conf. univ. dr. ing. Mihail Florin Stan primea atestatul în profilul difuzarea tipăriturilor (4364/27.05.1997). A urmat înființarea SC Bibliotheca SRL având ca asociați pe cei doi de mai sus, obiectul de activitate fiind 2211 (editarea cărților, broșurilor și a altor publicații, carte școlară și conexe, bibliografie școlară), 5247 (librărie) și 7222 (consultanță și furnizare de produse software); din 2007

are tipografie proprie. Cu o echipă profesionistă (ing. Ion Anghel, ing. Ioan Alexandru Muscalu, ing. Andrei Chiorniță, Veronica Gurău – librar, Violeta Toma – contabil), Editura Bibliotheca se impune rapid în lumea potențialilor săi beneficiari – mai ales scriitori dâmbovițeni. Depășindu-se spațiul regional, la Bibliotheca au fost editați autori din întreaga țară dar și din Republica Moldova, Anglia, Elveția, Belgia, Italia, India, Venezuela, SUA. Calitatea deosebită a lucrărilor – unele reprezentând rezultate notabile ale cercetării științifice – e atestată și de faptul că multe dintre acestea au fost editate cu sprijinul Agenției Naționale pentru Cercetare Științifică, Ministerului Culturii și Cultelor (începând cu 2006 Administrația Fondului Cultural Național) a subvenționat cărți semnate de cunoscuții scriitori Mircea Horia Simionescu, Barbu Cioculescu, Alexandru George, Henri Zalis, Sultana Craia, Emil Vasilescu, Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Florentin Popescu, George Coandă ș.a. Editura Bibliotheca a devenit o prezență apreciată la „Târgul Internațional Gaudeamus – Carte de învățătură” în cadrul căruia au fost lansate cărți de referință. Editează revistele: „Litere. Revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni”; „Armonia”; „Curier”; „Eroica”; „The Scientific Bulletin of Electrical Engineering Faculty”, „The Scientific Bulletin of Valahia University Materials and Mechanics”, „Journal of Science and Arts”, „Les Annales de L’Université Valahia de Targoviste Section Sciences Economique”, „Université „Valahia” Targoviste. Les Annales de la Faculté de Sciences Juridique”, „Competition Survey. Studies and Researches Relating to Economic Competition”, „Revue Européenne du Droit Social”, „Astronautica”, „Coresi”; „Educatorul Dâmbovițean” ș.a. Prin donații anuale de carte românească (peste 8000 de exemplare), Editura Bibliotheca a contribuit la dotarea bibliotecii „Târgoviște” din Chișinău, Republica Moldova, bibliotecă patronată de Biblioteca Județeană „I.H. Rădulescu” din Târgoviște. Editura, recunoscută cu avizul nr. 1142 din 30 iunie 2003 de CNCIS (reconfirmată în 2006 și 2009, 2010), editează carte universitară selectată prin

constituirea unui corp de recenzori abilitaţi: conf. univ. dr. Valeriu Răpeanu, dr. în istorie Florin Rotaru, conf. univ. dr. Victor Petrescu, dr. în sociologie Octavian Mihail Sachelarie, prof. univ. dr. Ştefania Viorica Rujan, prof. univ. dr. Mircea Angheliescu, academician, prof. univ. dr. Mihai Cimpoi, conf. univ. dr. George Anca, conf. univ. dr. Sultana Craia, conf. univ. dr., în filologie Henri Zalis, conf. univ. dr. George Coandă, conf. univ. dr. Agnes Erich, lect. univ. dr. Gheorghe Buluţă, prof. univ. dr. Ion Stegăroiu, prof. univ. dr. Delia Mioara Popescu, prof. univ. dr. Călin D. Oros, conf. univ. dr. Dan Țop. Editura Bibliotheca, în cei 15 ani de existență, a publicat peste 1000 de titluri (o selecție a acestora este prezentată pe site-ul propriu, www.bibliotheca.ro) dintre care circa 300 de beletristică, istorie și critică literară în colecțiile: Proză contemporană, Eseu, Lirica, Istorie literară, Ethnos-Monografia, Memoria. Având coordonatori ai colecțiilor științifice cadre universitare cu renume, Editura Bibliotheca publică frecvent carte științifică în colecțiile: Universitaria-Automatică și Informatică Industrială (conf. univ. dr. Iulian Brezeanu), Universitaria-Economia (prof. univ. dr. Ion Stegăroiu), Universitaria-Electronica (conf. univ. dr. Henri-George Coandă), Universitaria-Științe Fundamentale (conf. univ. dr. Călin Oros), Universitaria-Tehnica (conf. univ. dr. Mihail Florin Stan), Universitaria-Lex (conf. univ. dr. Dan Țop), Universitaria-Biblioteconomia (prof. univ. dr. Victor Petrescu). Editura Bibliotheca și-a fixat încă din 1997, câteva proiecte bine primite pe plan local și național, menite să umple golurile de informație apărute fie prin lipsa mijloacelor logistice (în jud. Dâmbovița, în perioada comunistă, până în 1990, nu a existat nicio editură), fie prin eludarea unor domenii declarate tabu (istoria locală, biserica, personalități dintre cele două războaie, războiul din Est ș.a.). Editura Bibliotheca a fost creată și pentru a pune la dispoziția scriitorilor din Târgoviște și din Dâmbovița condiții optime pentru a-și publica scrierile. Astfel, în cei 15 ani de existență ai Editurii Bibliotheca, pe lângă scriitori proveniți din alte zone geografice sau din străinătate (cu precădere din Republica Moldova) un număr de peste 100 scriitori (beletristică și carte științifică) dâmbovițeni și-au publicat aici volumele, dintre care amintim: Mircea Horia Simionescu, Mihai Stan, Tudor Cristea, George Coandă, Victor Petrescu, Mihai Gabriel Popescu, Dan Țop, Mihail-Florin Stan, Emil Stănescu, Florea Turiac, George Anca, Corin Bianu, Mihaela Ciocodeică, Gheorghe Petre Bârlea, Ion Bratu, Victor Davidoiu, Daniela Olguța Iordache, Ion Mărculescu, Theodor Iulius Nicolin, Ion Gavrilă, Dan Gîju, Lucian Grigorescu, Grigore Grigore, Mihail Iurcu, Alexandru Nicolescu, Ion Gh. Dumitru, Nicolae Neagu, Victor Negulescu, Ștefania Viorica Rujan, Dumitru Ungureanu, Constantin Voicu, Virgil Voinescu-Orașanu, Alexandru Manafu, Ioan N. Radu, Ion Sorin Ivașcu, Ion Enescu-Pietroșița, Mircea Bădoi, Alexandru Vâlcu, Niculae Ionel, Dan Vișinescu,

George Toma Veseliu, Ivan Vasile Ivanoff, Viorica Pop, Marin Petre Constantin, Dumitru Radu Luca, Ion Vișan, Flavia Stoica, Vali Nițu, Alin Vrăbiescu, Carmen Duvalma, Costel Agachi-Ram ș.a. (V.P.)

EDITURA CETATEA DE SCAUN Fondată în 2002, editează carte de istorie, arheologie, geografie, științe sociale, științe naturale, albume și cataloage expoziționale. Prioritatea editurii sunt autorii români specialiști în domeniile lor de activitate. Director Dan Mărgărit. (M.S.)

EDITURA GIMNASIUM A fost înființată în anul 1999 și este profilată, cu deosebire, pe carte școlară. Are două colecții de bază: Manuale școlare și Auxiliare didactice. Până în prezent editura a publicat peste 100 de titluri, dintre care pot fi amintite: Manuale școlare – „Istorie”, clasa a XI-a (2000); „Agropedologie”, clasa a XI-a, (2000); „Cultura plantelor horticole”, (2001); „Biologie”, clasa a XII-a, (2003), „Istorie”, clasa a XI-a, (2006), „Biologie”, clasa a XI-a, (2006), „Informatică”, clasa a XI-a, (2006), „Fizică”, clasa a XI-a, (2006), „Istorie”, clasa a XII-a, (2007), (Biologie), clasa a XII-a, (2007), „Informatică”, clasa a XII-a, (2007), „Fizică”, clasa a XII-a, (2007). Auxiliare didactice – „Culegere de matematică cls. I-II”, „Culegere de matematică cls. III-IV”, „Matematică de performanță”, clasa a IV-a, „Teste de istorie”, pentru clasa a VIII-a, „Teste de istorie pentru bacalaureat”, „Teste de biologie pentru bacalaureat”, „Teste de fizică pentru bacalaureat”, „Teste de geografie pentru bacalaureat”, „Teste de chimie pentru bacalaureat”. De-a lungul timpului, Editura s-a impus pe piața de carte, lucru dovedit de tirajele mari de 10-20.0000 de exemplare tipărite ale unor manuale, precum cele de istorie, biologie dar și a unor auxiliare didactice. Manualele și auxiliarele didactice ale editurii Gimnasium sunt cunoscute în toate liceele din țară. În viitor, Editura urmărește să se extindă, menținându-și profilul. În prezent derulează un proiect cu finanțare europeană. (M.S.)

EDITURA MACARIE Fondată în 1990, tipărește prima carte în 1993. Consilier editorial: Mihail I. Vlad; colecții: Prima carte, Poesis, Monografii, Biblioteca de proză, Biblioteca de istorie, universitaria, Biblioteca Mihai Eminescu, Biblioteca Nichita Stănescu, Biblioteca pentru copii, Românii de lângă noi. Participă la târguri de carte la Scopje, Belgrad, Chișinău, Cernăuți și la Salonul de carte „Ion Heliade-Rădulescu” Târgoviște. Editează revistele: „Târgoviștea, La noi acasă, Rodna veche, Vălișoara, Et in Acardia ego, Târgoviștea copiilor”. (M.S.)

EDITURA PANDORA-M Este fondată în 1994. Editor: Ion Mărculescu, director editorial: Magdalena Mărculescu; colecții: Sfera (ediții bilingve), Literatură contemporană, Cărțile Pandorei, Științe umane, Femina.

Editează revistele „Athamor”, „Modus Dicendi”, „Cristalul”. Participă la târguri de carte la Frankfurt-an-Mein, Paris, Gaudeamus din Bucureşti şi la Salonul de carte „Ion Heliade-Rădulescu” Târgovişte. Editura Pandora-M, funcţionează la Târgovişte până în 2007, când este transferată la Bucureşti unde activează şi în prezent sub o nouă titulatură Pandora-M Publishing, şi este preluată de trei asociaţi, Magdalena Mărculescu, Silviu Dragomir şi Vasile Dem. Zamfirescu. La Bucureşti se continuă linia iniţială, dar au fost adăugate şi noi direcţii. În 2008, Ion Mărculescu înfiinţează Editura Marcona, axată, în principal, pe literatură română contemporană. Prima carte editată aici, este Jurnalul de la Marcona – de Ion Mărculescu. Pentru prima dată în România, Editura Pandora-M iniţiază publicarea integralei shakespeareene în ediţie bilingvă, pentru o mai bună înţelegere a operei marelui dramaturg de către cititor. Din cele 26 de piese propuse, au fost editate în volume individuale 22 dintre ele: Hamlet, Romeo şi Julieta, Othello, Regele Lear, Cei doi tineri din Verona, Macbeth, Iuliu Cezar, Antoniu şi Cleopatra etc. Punând accent pe calitate, au fost folosite traduceri efectuate de nume de rezonanţă: Tudor Vianu, George Tomozei, Vladimir Streinu, St. O. Iosif, Dan Amedeu Lăzărescu, Mihnea Gheorghiu. Tot în ediţii bilingve au fost publicate şi opere ale lui W. Whitman („Fire de iarbă”) – trad. Mihnea Gheorghiu, Paul Verlaine („Poeme”) – trad. C.D. Zeletin, Victor Hugo („Balade”) – trad. Şerban Foarţă, J. Keats („Versuri”) – trad. Aurel Covaci, Salvador Dali („Scrisoare deschisă...” – trad. I. Mihăloiu, „Antologie din lirica franceză” – trad. C.D. Zeletin. Printre autorii clasici publicaţi la Pandora-M, sunt: Leonardo da Vinci („Scrieri literare”), L.N. Tolstoi („Părintele Serghi”, „Sonata Kreutzer”), D.A.F. Sade („Crimele iubirii”), J.F. Goethe („Suferinţele tânărului Werther”), R.M. Rilke („Confesiunile lui Malte Laurids Brigge”), G. Casanova („Nu am uitat-o”) etc. O atenţie deosebită a fost acordată autorilor străini contemporani, cei mai mulţi dintre ei netraduşi încă în România, dar cu renume în lume. Dintre aceştia, romancierul francez Frederic Beigbeder a fost lansat şi publicat în Pandora-M cu şase dintre romanele sale, în tiraje de mare succes. Lista autorilor străini contemporani traduşi şi publicaţi la Pandora-M cuprinde nume ca: Michael Guinzburg, Lucia Etxebarria, Sacha Guitry, Annie Ernaux, Raimond Queneau, Florian Zeller, Virginie Despentes, Philippe Djian, Lolita Pille, Carmen Rico Godoy, Emanuelle Bernheim, Anne Garreta, Joyce Carol Oates, Shan Sa, Alice Ferney, Marie Darrieussecq, Camile Laurens, Sylvie Germain, Yan Apperry, Jean Cocteau, Jean Genet, Antonin Artaud, Michel Onfray, H. Michaux, Michel Serres etc. Miniantologii de reflecţii, proverbe, maxime şi cugetări: „Cartea bogatului – cartea săracului”, „Cartea prostului – cartea deşteptului”, „Dragostea – gelozia – ura”, „Femeia – bărbatul şi

amantul” (întocmite de Ion Mărculescu). Ştiinţe umane: Gilles Deleuze – „Ce este filosofia” (trad. Magdalena Mărculescu), J.F. Lyotard – „Economia libidinală” (trad. Magdalena Mărculescu), Sylvie Messure şi Alain Renaut – „Războiul zeilor” (trad. Roxana Albu), E. Levinas – „Când Dumnezeu devine idee” (trad. Aurelian Cojocă), Guy Hermet – „Cultură şi democraţie” (trad. Claudiu Soare), Norman Cohn – „Demonii Europei” (trad. Cristina Văileanu), Andre Szasz – „Calea unificării monetare a Europei” (trad. L. Ulrich), Eric Weil – „Eseuri despre natură, istorie şi politică” (trad. Valentin Protopopescu), Elizabeth Pound – „Renaşterea Europei” (trad. A. Avramescu) ş.a. (M.S.)

EDITURA PILDNER & PILDNER Este fondată în 2000. Director: Alin Pildner; consilier: József Pildner; colecţii: Poesis, Restitutio, Carte pentru copii, Universitas; editează revistele: „Kindia”, „Ghidila Mit”. „Grivn”, „Legea lui Ţepeş”, „La Heliade”, „Pas cu pas”, „Copilăria”, „Smara”. Participă la Salonul editorial „Ion Heliade-Rădulescu” Târgovişte. Editura a avut o contribuţie distinctă în lansarea unor tineri scriitori, mai ales târgovişteni. (M.S.)

EDITURA RORA În 2009 tipăreşte prima carte. Director şi consilier editorial Grigore Grigore. Editura are ca profil poezie, inclusiv pentru copii. Participă la salonul editorial „Ion Heliade Rădulescu” Târgovişte. Aici au publicat poeţi: Mihai Antonescu, George Peagu, Grigore Grigore ş.a. (M.S.)

EDITURA SFINX 2000 Fondată în 1998, editor Valentin Florin Luca; director: Corina Diana Luca; colecţii: Didactica, Manuscris, Sophia, Prichindel, Memorii, Restituiri; editează revistele: Junior 10, „Florile primăverii”, „Steluţe de iarnă”, „Cristalul”, „Modus dicendi”, „Scena vieţii”, „Scena vieţii pentru juniori”, „Arc-en-ciel” (în franceză), „Steluţele Vulcaniei”, „Conştiinţa”, „Ziarul copiilor”, „Revista Societăţii de Geografie Prahova”. Participă la Salonul de carte „Ion Heliade-Rădulescu” Târgovişte. Editura îşi încetează activitatea în anul 2006, editorul emigrând în Canada. (M.S.)

EDITURA SINGUR A fost înfiinţată în anul 2002, la Bucureşti, de către Ştefan Doru Dăncuş. În 2008, sediul a fost mutat la Târgovişte, odată cu reluarea apariţiilor revistei de cultură, civilizaţie şi atitudine morală „Singur”, în format tipărit. În afara faptului că un autor este publicat, editura asigură şi mediatizarea acestuia şi implicit a cărţii editate prin Grupul Media Singur, care derulează parteneriate multiple atât în mediul virtual (site-uri şi bloguri) cât şi cu diverse reviste tipărite, ziare şi posturi radio-TV din ţară şi străinătate. Actualmente se lucrează intens la crearea unei Agenţii

Literare care va fi, probabil, prima investiție de acest fel din România. (M.S.)

EDITURA TRANSVERSAL Editura, acreditată CNCSIS, a fost înființată în anul 2002, din dorința și pasiunea tinerilor geografi Eduardt Samoilă și Petre Brețcan de a aduce un suflu nou în cultura vechii Cetăți de Scaun. Editura Transversal a obținut prima acreditare CNCSIS în anul 2006 și reacreditarea în anul 2009. Principalele colecții ale acesteia sunt: Geographica, Historica, Docthoratum, Carte școlare, Carte universitară, Juridica, Personalități contemporane, Poesis, Contemporanii din noi, Bios. În cadrul acestor colecții și-au publicat scrierile prestigioase personalități ale vieții culturale, științifice românești și europene: Adalberto Vallega (președintele Uniunii Internaționale de Geografie); Jacques Isnard (președintele Uniunii Internaționale a Executorilor Judecătorești); prof. univ. dr. Gavril Iosif Chiuzaian (președintele Uniunii Juriștilor din România); prof. univ. dr. Dan Bălțeanu (membru corespondent al Academiei Române); prof. dr. honorificus George Coandă (membru al Academiei Româno-Americane); prof. univ. dr. Vasile Cucu, prof. dr. doc. Petre Gâștescu, prof. univ. dr. Gabriel Boroș; prof. univ. dr. Mihai Ielenicz, prof. univ. dr. Gheorghe Popescu, prof. univ. dr. Mihai Oproiu; prof. univ. dr. George Erdeli, prof. univ. dr. Silviu Neguț, prof. univ. dr. Melinda Cădea; prof. univ. dr. Gheorghe Neamu. Din anul 2002 și până în prezent au fost publicate peste 400 de titluri. Dintre revistele publicate pot fi menționate: Revue d'exécution forcees (Revista de executare silită); Buletinul informativ al executorilor judecătorești; Revista Opinii Juridice; Annals. Geographical series (Analele Universității Hyperion); Lakes, reservoirs and ponds. Romanian Journal of Limnology; Revista Dialog Târgoviștean; Revista Ramuri; Primii pași etc. (M.S.)

EFREM – MITROPOLIT (1559-1566) Este ales mitropolit în vremea lui Mircea Ciobanu când situația din țară era încă tulbură și dificilă pentru unii boieri și vlădici. Ca mitropolit este pomenit pentru prima dată la 17 septembrie 1559 într-un hrisov prin care domnul întărea Mitropoliei și „cinstului părinte arhimetropolit chir vlădică Efrem” o vie la Ștefănești. În timpul domniei lui Petru cel Tânăr (1559-1568), fiul lui Mircea Ciobanu, este pomenit în predoslovie cărții „Întrebare creștinească”, tipărită de diaconul Coresi la Brașov (1560). Petru cel Tânăr îi încredințează rezolvarea unor probleme judecătorești și administrative, probleme care, în mod obișnuit, erau, până atunci, de competența domnului sau a dregătorilor. Începând cu el și ceilalți vlădici ai țării vor primi de acum anumite prerogative judecătorești și administrative din partea domnitorilor. Nu se cunosc motivele pentru care s-a retras din scaunul vlădicesc. În 1564, împreună cu patriarhul ecumenic Ioasaf, a cununat pe o fiică a

doamnei Chiajna cu Stamate, nepotul patriarhului. Mult timp a fost „proinmitropolit”, calitate în care este menționat alături de mitropoliții Anania și Eftimie. A murit după 10 august 1582, când era pomenit într-un hrisov al lui Mihnea Turcitul. Este trecut în pomelnicul Sfintei Mitropolii. (Arhiep.)

EFTIMIE I – MITROPOLIT (1568-1576) Ierarh luminat cu preocupări cărturărești, a fost mai întâi episcop de Râmnic. Este menționat, pentru prima oară într-un hrisov al lui Alexandru II Mircea (1568-1577) din 8 septembrie 1568, când domnitorul întărește mitropoliei din Târgoviște și „cârmuitorului în această vreme al sfântului lăcaș, preasfințitului mitropolit chir vlădica Eftimie”, satul Aninoasa, apoi este amintit în mai multe hrisoave, drept judecător al mai multor procese. Vlădica Eftimie I este menționat și în prefețele Sbornicului slavon și Octoihului slavon, tipărite de Diaconul Coresi la Brașov. Totodată, vlădica Eftimie este pomenit și în pisană Mănăstirii Cobia datată din septembrie 1570 (1571). În vremea și cu binecuvântarea lui se înființează prima tiparniță la Mănăstirea Plumbuita de lângă București. Potrivit documentelor vremii este primul mitropolit al țării al cărui tablou votiv se păstrează și azi în Biserica din localitatea Olteni-Vâlcea. Spre deosebire de înaintașii săi, Eftimie a murit în scaunul de mitropolit. Un act domnesc din 30 decembrie 1576 amintea de „răposatul părinte chir Eftimie vlădică”, ceea ce ne face să credem că a murit în a doua jumătate a anului 1576. (Arhiep.)

EFTIMIE II – MITROPOLIT (1595-1602) Ierarh cu preocupări cărturărești a fost de neam român, nu grec cum se crede, originar din județul Dâmbovița. Se cunosc unele rude de ale sale, precum, un nepot al său Ieremia care s-a căsătorit cu Teodora, fiica logofătului Cristian, și o sora a sa, Stana, care avea doi copii, Pătru și Elina, cărora, vlădica le lasă întreaga sa avere după moarte. Se pare că a fost mai întâi stareț la Cozia, unde la 11 decembrie 1590 era un egumen cu numele Eftimie. A fost pus în scaun de Mihai Viteazul în toamna anului 1594, fiind un bun diplomat și om de încredere al lui Mihai, dar recunoașterea sa s-a obținut abia în 1597, fiind socotit de Meletie Pigas al Alexandriei „frate și împreună slujitor”. Este menționat în mai multe acte diplomatice: 1595 – Alianța antiotomană de la Alba Iulia cu Sigismund Báthory; 1598 – Tratatul de alianță antiotomană cu Rudolf al II-lea al Germaniei. Este considerat unul dintre marii ierarhi ai Țării Românești. Bun organizator, a convocat la 13 aprilie 1596 un sobor la Târgoviște, în care s-a întocmit un „așezământ” după care să se conducă mănăstirile țării. Om de încredere al domnitorului Mihai Viteazul, mitropolitul Eftimie al II-lea primește și încredințarea de a judeca procesele și neînțelegerile, mai ales în problemele de moștenire și

stăpânire a unor moșii. Vlădica Eftimie al II-lea a cerut patriarhului Meletie Pigas o Biblie și un Nomocanon. După moartea voievodului Mihai Viteazul se atașează de domnitorul Simion Movilă pe care îl urmează împreună cu câțiva boieri munteni în Moldova. Pribegia în Moldova va dura până după 25 iulie 1604, când el scria împreună cu boierii fugari, craiului Ardealului, cerând ajutor. Numele său este trecut în pomelnicul Sfintei Mitropolii. (Arhiep.)

EFTIMIE III (sec.XVI – sec.XVII) Mitropolit al Ungrovlahiei (1594 – iul.1602). Era probabil originar din jud. Dâmbovița, având în vedere rudele și proprietățile pe care le avea aici. Egumen al Mănăstirii Cozia (10 ian.1580-25 iul. 1582), a fost numit de către Mihai Viteazul mitropolit al Țării Românești (toamna anului 1594). Apropiat al domnului muntean, semnătura sa apare pe mai multe tratate: Tratatul de la Alba Iulia, cu principele Transilvaniei, Sigismund Báthory (20 mai 1595), tratatul de la Mănăstirea Dealu, dintre Mihai și împăratul habsburgic, Rudolf II (1598 – semnând „Eftimie arhiepiscopul Târgoviștei”) și jurământul de credință față de noul principe al Transilvaniei, Andrei Báthory (26 iun. 1599). Constatând anumite nereguli în funcționarea mănăstirilor, convoacă un sobor la Târgoviște (13 apr. 1596), pentru realizarea unui așezământ care să îndrepte lucrurile. Tot aici va judeca unele neînțelegeri privind moșteniri și litigii de stăpânire a unor moșii din Țara Românească. Și-a păstrat funcția și în perioada în care tronul Țării Românești a fost ocupat de Simion Movilă (1600-1602) și chiar îl însoțește pe acesta în Moldova (iul. 1602). Revine în Țara Românească în vremea domniei lui Radu Șerban (1602-11). (A.Ș./M.O.)

ELENA / Elina Doamna (1598 – aug. 1653, Târgoviște) Soția domnului Matei Basarab. Fiica postelnicului Radu Năsturel și a Despinei, a primit o educație aleasă ca și fratele ei, cărturarul Udriște Năsturel. L-a influențat pe Matei Basarab în activitatea culturală, cuplul ctitorind 46 de lăcașuri de cult, printre care mănăstirile Arnota, Căldărușani, Sadova, Măxineni, Cornățel, schiturile Bărbătești-Dâmbovița, Pinul-Buzău sau Catedrala Episcopală din Râmnic, precum și o serie de biserici printre care și Sfinții Împărați și Sfântul Nicolae Andronești, din Târgoviște. Doamna singură a dispus ridicarea bisericii din Horești-Ilfov și a refăcut mănăstirea Slătioarele, din Ocnele Mari. Numeroase danii în odoare de cult au fost făcute mănăstirilor, printre acestea și crucea pentru Sfânta Masă a bisericii Mănăstirii Dealu, ori icoana împărătească pentru Biserica Sf. Nicolae Andronești din Târgoviște. Împreună cu Udriște Năsturel, l-a convins pe domn să înființeze cele trei tipografii de la mănăstirile Govora, Câmpulung și Dealu. Cunoscătoare de slavonă și greacă și pasionată de artă, istorie și literatură, a susținut

traducerea și tipărirea mai multor cărți, precum „De imitatione Christi” a lui Thomas a Kempis (Mănăstirea Dealu,1647), căreia i-a scris prefața, demonstrând înrudirea limbii române cu latina. Înfirmată la biserica domnească din Târgoviște, apoi strămutată, în 1655, la Arnota. (A.Ș./M.O.)

ENGELHARD General, comandantul armatei ruse de ocupație, care s-a instalat la Târgoviște în octombrie 1848. În această calitate a sprijinit urmărirea revoluționarilor, adunați la temnița din oraș, unde au stat „cu fiară la picieră 18 zile”. Revoluționarii cu „învinuiri grele” au fost duși la București. (M.O.)

ENIGĂRESCU, Octav (1924, București – 1993, București) Artist liric. A studiat la Conservatorul din București, ca elev al baritonului Aurel Costescu-Duca, absolvit în 1946. A debutat la Opera Română din Cluj, dar s-a afirmat pe scena bucureșteană unde a interpretat un mare număr de roluri. Vocea puternică, dar melodioasă și calitățile actoricești deosebite l-au propulsat în prim-planul vieții muzicale românești. A ocupat funcția de director al Operei Române și a efectuat numeroase turnee artistice în mai multe țări europene. La Ruse (Bulgaria) și Novi Sad (fosta Iugoslavie) a fost profesor de canto. La Târgoviște a inițiat un teatru popular de operetă care a obținut succese remarcabile cu opereta „Ana Lugojana”; a contribuit la descoperirea unor cântăreți de certă valoare și prin participarea sa în juriul Festivalului „Crizantema de Aur” s-a străduit să revigoreze romanța, un gen muzical specific românilor, activitate prezentată în lucrarea „Dincolo de scenă” apărută la Editura Muzicală. (M.O.)

ERDEMIR ROMÂNIA SRL Este o secție a fostului Combinat de Oțeluri Speciale Târgoviște ce s-a numit Secția Laminor Benzi Electrolitice. Cumpărată de la FPS în anul 2002 de către SC Eregli Demir ve Celik Fabricalari TAS (Turcia). Administrator Esat Gunay (Turcia). Cifra de afaceri este de 231 mld lei. Domeniul de activitate: Producția de metale feroase sub forme primare și feroaliaje. (G.T./ C.V.)

ERICH, Agnes (27.VIII.1970, Târgoviște) Cadru didactic universitar, bibliolog, istoric al culturii. Studii gimnaziale și liceale în orașul natal. Absolvă Facultatea de Litere a Universității din București (1995), precum și Facultatea de Științe Juridice a Universității „Valahia” din Târgoviște (2000). Cursuri postuniversitare de informatică (2003) și master în Administrație Publică Europeană (2006). Din 2005 doctor în științe istorice al Universității „Valahia” din Târgoviște cu teza „Istoria tiparului românesc de la începuturi până la apariția marilor edituri comerciale”. De la absolvire lucrează la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița

(1995), iar apoi din acelaşi an până în prezent, cadru didactic al Universităţii „Valahia” din Târgovişte (preparator, asistent, lector, conferenţiar). Din 2002 director al Bibliotecii Universitare. Întreprinde vizite de documentare sau studiu în: Olanda, Belgia, Franţa, Anglia, SUA, Cipru, Grecia, Ungaria, Republica Moldova. Colaborează la reviste de specialitate sau la cele târgoviştene. Participă cu comunicări la sesiuni ştiinţifice organizate în ţară şi străinătate (Chişinău, Opatija-Croaţia). Autoare a unor lucrări de specialitate vizând domeniul bibliologic, sau pe cel al informării şi documentării, dar şi pe cele ce pun în evidenţă tradiţiile culturale ale Târgoviştei: „Istoria tiparului românesc de la începuturi până la apariţia marilor edituri comerciale” (2006); „Învăţământ biblioteconomic la Târgovişte” (2007, colaborare); „Cultura medievală târgovişteană” (2008, colaborare). (V.P.)

EROICA Subtitlură „Revistă de cultură istorică şi de cinstire a eroilor neamului”, apare la 1 decembrie 1998 din iniţiativa omului de cultură George Coandă; fondatori: Gabriela Niţulescu, Constantin Tănase, Emil-Cornel Petrescu; editată de Filiala „Mihai Viteazul” Dâmboviţa a Asociaţiei Naţionale „Cultul Eroilor”. De la numărul 1(25), anul XII, 2009 se precizează că „Apare şi sub egida Societăţii de Ştiinţe Istorice din România, Societăţii Scriitorilor Târgoviştteni, Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România”. Din redacţie fac parte: gl.bg. (r) Constantin Tănase, coordonator principal; dr. George Coandă, redactor-şef; prof. Constantin Voicu, redactor-şef adjunct; col. (r) Emil Cornel Petrescu, secretar de redacţie; col. (r) Iulică Matei, dr. Victor Petrescu, prof. Mihai Gabriel Popescu, seniori editori; consiliu ştiinţific: acad. Mihai Cimpoi, acad. Florin Constantiniu, acad. Răzvan Theodorescu, prof.univ.dr. Ion Calafeteanu, col. (r) dr. Alexandru Manafu-Târgovişte, dr. Gabriela Niţulescu; redactori asociaţi: prof. Lucian Grigorescu, p.c. preot Ion Stan, p.c. preot dr. Marian Robert Puiescu, prof. Marioara Pavel; foto-reporter: plt.-adj. Adrian Robu. S-au impus rubricile „Studii, cercetări. Opinii. Mărturisiri”, „File de istorie militară dâmboviţeană”, „Cărţile istoriei, memoriei, eroismului”, „Din cronica Garnizoanei Târgoviştene”. Continuă. (G.C.)

EVOLUŢIA TERITORIAL-ADMINISTRATIVĂ ŞI A POPULAŢIEI De la atestarea sa documentară la finele secolului XIV, Târgoviştea a cunoscut în sistem flux-reflux o evoluţie marcată de câteva statusuri: de capitală a Ţării Româneşti, de reşedinţă de judeţ istoric, de raion, şi iarăşi de judeţ. Fiecare din aceste statusuri au implicat dezvoltare/involuţie economică, socială şi culturală, cât şi extindere/restrângere a spaţiului său administrativ. Între sec. XIV-XVIII, Târgoviştea a cunoscut o extindere marcantă de la un spaţiu urban centripet Curţii Domneşti la un spaţiu, în vremea domniilor lui Matei Basarab şi Constantin Brâncoveanu, întins până

la Şanţul Cetăţii. Încă de la sfârşitul sec. XIII şi începutul celui următor se configurează cartierul Suseni – Târgul sau Bazarul de Sus – fapt pus în evidenţă de diversele vase ceramice şi piese de metal. Dar şi pentru sec. XIV şi XV există un spectacular inventar de probe arheologice: materiale ceramice, unelte şi monede de provenienţă străină, mai ales din arealul central european. S-a constatat că, aici, a existat un cartier cu caracter meşteşugăresc, pendinte de piaţa care constituia spaţiul central iniţial tutelat de Curtea Domnească, spaţiu desfăşurat de-a lungul principalului drum comercial – era de formă patrulateră – şi s-a dezvoltat până când, în sec. XV, s-a divizat în două nuclee comerciale, unul existând în zona Biserica Târgului – Mănăstirea Stelea. Concluziile arheologice: între sec. XV-XVI a avut loc omogenizarea urbană a Târgoviştei, casele fiind construite din cărămidă pe beciuri încăpătoare, obiectele de uz casnic demonstrând diversitatea şi complexitatea acestora, dar şi rafinamentul artistic evidenţiat de ornamentaţia cu care au fost împodobite; existenţa unui areal de polarizare a populaţiei: actualul centru – cartierul Suseni; structura reţelei de schimb (stradale) a suferit unele transformări în sec. XV, şi datorită faptului că aici a fost o arteră de circulaţie trasată iniţial, dar fundamentală pentru oraş (actuala stradă Eremia Grigorescu), care a fost, totodată, o „poartă” spre piaţa care se constituia, după 1400, în perimetrul dintre Mănăstirea Stelea şi Mitropolia Ţării Româneşti, ca urmare a „presiunii” exercitate dinspre curtea voievodală şi vechea piaţă a Susenilor. Toate aceste schimbări au dus la apariţia unei noi axe de compoziţie urbană, configurându-se, încă de atunci, topografia de azi a Târgoviştei. Interesant de reţinut: planul iniţial al oraşului a fost de acelaşi tip cu cel al oraşelor din Europa Centrală şi Occidentală şi s-a conturat încă din perioada de „aglutinare” urbană (sfârşitul sec. XIII şi începutul sec. XIV). Evoluţia de început a Târgoviştei a fost influenţată de acelaşi proces de urbanizare ca şi în Transilvania, deci european. La finele epocii renascentiste erau cunoscute, şi documentele de cancelarie domnească le confirmă, principalele căi de acces care afluiău şi se intersectau la Târgovişte: „Drumul cel mare” (dinspre Câmpulung Muscel), „Drumul ce-i zic al plaiului” sau „Calea mare” (pe valea Ialomiţei), „Drumul mocanilor” (dinspre Transilvania pe valea Dâmboviţei spre sudul judeţului), „Drumul lui Basarab Vodă”, „Drumul buţilor” „Drumul porcului” „Drumul sării” (sau „Cel vechi”) pe care se exporta de către domnie sarea spre Imperiul Otoman. După 1714, când capitala Ţării Româneşti se stabileşte definitiv la Bucureşti, urmează o perioadă de decădere a Târgoviştei, restrângându-şi şi arealul urban. Un reviriment cunoaşte în urma împărţirii teritoriale-administrative din 1864 a lui Alexandru Ioan Cuza, când i se consolidează postura de reşedinţă de judeţ, producându-se un constant

progres economic, social şi cultural, administrativ oraşul extinzându-şi orizontul urban până peste Şanţul Cetăţii şi până la nou intrata în funcţiune cale ferată Titu-Târgovişte, conform imagisticii hărţilor realizate de Carol Pop de Szathmari (1863) şi D.P. Condurăţeanu (1886). Până la cel de-al Doilea Război Mondial, Târgoviştea se echilibrează şi se stabilizează economic şi administrativ. În urma celor două împărţiri teritorial-administrative din anii 1950 şi în 1952, după model sovietic, Târgoviştea înregistrează un recul, devenind reşedinţa raionului cu acelaşi nume şi oraş de subordonare raională. În februarie 1968, renunţându-se la regiuni şi raioane, se revine la împărţirea teritorial-administrativă a ţării în judeţe, municipii, oraşe şi comune. Reapare judeţul istoric Dâmboviţa, iar Târgoviştea, ridicată la rang de municipiu, îi redevine reşedinţă. Urmează, timp de două decenii, o puternică şi multivalentă dezvoltare, economică, socială şi culturală. Administrativ, municipiul îşi extinde arealitatea (spaţiu metropolitan), incluzând comunele suburbane Aninoasa, Râzvad, Şotânga. Evoluţia de tip flux-reflux a influenţat şi procesul de populare al oraşului. În Evul Mediu şi în Renaştere, Târgoviştea – „oraş mare şi plin de clădiri mândre”, aşa cum îl văzuse Paul de Alep – cunoaşte o creştere relevantă a populaţiei de la 6.000-7.000 la 40.000 la jumătatea sec. XVIII. Urmează, după ce decade din postura de capitală, o descreştere, astfel că în 1832 statisticile indicau 3.824 de suflete (1.966 bărbaţi şi 1.858 femei) organizate în 537 familii. Se consenţează, apoi, o creştere în perioada de progres economic după Unirea de la 1859, astfel: 8.299 de locuitori în 1892 (6.775 români, 616 bulgari, 392 evrei, 266 maghiari, 119 germani, 53 greci, 33 italieni, 16 ruşi; 9.522 în 1899). În sec. XX evoluţia populaţiei/locuitorilor a fost următoarea: 1912: 18.719; 1930: 15.784; 1938: 18.730; 1941: 21.387; 1948: 20.963; 1956: 25.032; 1966: 29.763; 1968: 31.098; 1970: 33.359; 1975: 45.315; 1977: 61.500; 1998: 100.426. Dezvoltarea în ritm accelerat şi diversificat a economiei Târgoviştene după 1968 a dus la creşterea nivelului de trai, ceea ce explică dinamica sporului de locuitori şi descreşterea mortalităţii generale şi infantile în special. După 1990, când se produce o stagnare economică, urmată de o industrială şi de o masivă migraţiune a forţei de muncă în străinătate, se înregistrează o scădere rapidă a populaţiei. În anul 2000 Târgoviştea avea 98.330 locuitori. Către sfârşitul primului deceniu al sec. XXI din mileniul III, populaţia număra 90.581 locuitori. Astfel, din totalul populaţiei active – ambele sexe – de 40834 de indivizi, ocupaţi erau 34.967, în căutarea unui alt loc de muncă 3063 şi în căutarea primului loc de muncă 2804. Populaţia inactivă era reprezentată astfel: 21.630 elevi şi studenţi; 16.210 pensionari; 4.409 persoane casnice; 6.847 în alte situaţii. Din populaţia ocupată de 34.967 persoane de ambe sexe, 31.128 erau reprezentate de

salariaţi, 1.162 patroni/ întreprinzători privaţi, 2.005 lucrători pe cont propriu, 8 membri ai societăţilor agricole/ cooperativelor, 634 lucrători familiali în gospodăria proprie, 30 în alte situaţii. După etnie, din 89.930 populaţie stabilă, 86.973 erau români, 2555 romi (ţigani), 226 bulgari, 88 maghiari, 49 germani, 33 greci, 17 sârbi, 17 turci, 16 italieni, 10 ucrainieni, 46 de altă naţionalitate. Situaţia populaţiei după religie se prezenta în felul următor: 86.681 ortodocşi, 974 evanghelică, 529 romano-catolică, 491 penticostală, 460 adventistă de ziua a şaptea, 450 creştină după Evanghelie, 61 baptistă, 50 greco-catolică, 37 reformată, 32 musulmană, 13 evanghelică de confesiune augustană, 5 creştini de rit vechi, 5 unitariană, 4 evanghelică luterană sinodală, 8 mozaică, 88 fără religie/atei. (G.C.)

EXPLOATAREA CĂRBUNELUI ÎN JUDEŢUL DÂMBOVIŢA În 1834 au venit în judeţul Dâmboviţa, mineralogii Weizenen şi Löwe, trimişi de Departamentul „Trebilor din Lăuntru” în căutarea şi găsirea de minerale. În urma acestei cercetări, la Doiceşti, s-a găsit o bucată de „cărbune al pământului”. În acelaşi an, visteria Țării Româneşti, comunica ocârmuitorului judeţului Dâmboviţa, că s-au descoperit cărbuni pe moşia Doiceşti, proprietatea stolnicului Scarlat Prejbeanu. La sfârşitul secolului al XIX-lea, în urma cercetărilor geologice şi de laborator în vederea descoperirii de noi zăcăminte şi determinări ale compoziţiei chimice, cercetări promovate de Ministerul Industriei Comerţului şi al Domeniilor, prin Serviciul Minelor şi carierelor s-a constatat că lignitul de la mina Mărgineanca (Şotânga), făcea parte din categoria I. Lignitul avea o structură pronunţat lemnoasă, de culoare brună şi o putere calorică absolută, ce atingea maximum de 4.600 calorii. Din punct de vedere geologic, acesta aparţinea formaţiunii terţiarului. Pentru această categorie, autorii în domeniu, precum inginerul de mine I. Tănăsescu, considerau că lignitul din mina Mărgineanca (Şotânga) din judeţul Dâmboviţa este caracteristic tipului de lignit. La Mărgineanca exploatarea cărbunelui începea între 1880-1890. În 1893 exploatarea lignitului a fost concesionată unei societăţi franceze, care a început extragerea organizată a cărbunelui în Valea Popii. Exploatarea se făcea cu ajutorul unor specialişti aduşi din Italia, Germania şi Ungaria. Dezvoltarea în subteran a minei a început după anul 1900, prin săparea de galerii orizontale până la circa 240 m în strat. Lignitul din regiunea Brânduşa (Doiceşti), judeţul Dâmboviţa, făcea parte din categoria a III-a care aparţinea cretacicului superior. Prin caracteristicile lor, aceşti cărbuni se deosebesc de celelalte două categorii (I şi II), apropiindu-se mai mult de huilele tinere, care aparţin formaţiunilor mezozoice. Din punct de vedere caloric, cărbunii de la Brânduşa au o putere calorică absolută de 6.900 calorii. La început de secol XX-lea, aceşti

cărbuni erau consideraţi superiori cărbunilor din Ungaria, de la Fünfkirchen, care produceau o putere calorică medie absolută de 6.500 calorii. Din 1901, Doctorul L. Edeleanu, şeful laboratorului de chimie al Serviciului Minelor şi Carierelor, a publicat un studiu referitor la analizele chimice ale cărbunilor provenind din şapte exploatări de cărbuni de la noi din ţară. Din analiza acestui studiu, reiese că exploatarea cărbunelui de la Brânduşa (Doiceşti), din judeţul Dâmboviţa, era cea mai profitabilă, luându-se în calcul puterea calorică absolută dată de aceşti cărbuni. În 1902 inginerul de mine C. Alimănişteanu, directorul Serviciului de Industrie, Comerţ şi Mine al Ministerului Domeniilor, constata că exploatarea minelor de cărbuni era o industrie de viitor datorită creşterii activităţilor economice în centrele de extracţie şi contribuţiei aduse de această industrie la reducerea costurilor transportului pe CFR. În 1902, lignitul din mina Mărgineanca, judeţul Dâmboviţa avea o putere calorică de 3.500 calorii-valoare medie, a fost vândut cu 7-9 lei tona, iar la cel de la Bahna (Mehedinţi) şi Comăneşti (Bacău), puterea calorică era de 5.500 calorii – valoare medie, se vindea cu 14-18 lei tona. În perioada 1899-1902, exploatările miniere de la Mărgineanca (proprietate de stat, inginer Filiti, exploatare în regie) şi Şotânga (exploatare privată) au avut cele mai mari producţii de cărbuni din ţară. În 1916 minele au fost preluate de administraţia germană, dar în 1917 Banca Naţională rămasă sub ocupaţie, lucra cu capital german şi redeschidea prima mină la Mărgineanca. În 1931 profesorul Ludovic Mrazec a făcut o evaluare a rezervelor de cărbuni ale României care însumau 2.792.000.000 tone. În această evaluare, judeţul Dâmboviţa, figura cu bazinul carbonifer Doiceşti-Şotânga, care făcea parte din regiunea de exploatare subcarpatică, evaluat cu rezerve sigure şi posibile în valoare de 120.000.000 tone lignit. Institutul Geologic al României, a făcut o nouă evaluare a resurselor de cărbuni ale României în anul 1933 (profesorul Oprotescu), la 2.984.403.390 tone. Judeţul Dâmboviţa, în această evaluare, avea trei bazine: bazinul Căndeşti cu o rezervă de 750.000 tone, bazinul Doiceşti-Şotânga cu o rezervă de 122.173.830 tone şi bazinul Lăculeţe de 60.000 tone. În 1933 lucrau în aceste mine 492 salariaţi, din care 248 mineri, iar în 1935 numărul acestora era de 681, din care 353 mineri. În 1936 se aflau 30 întreprinderi în ţară, printre acestea judeţul Dâmboviţa figura cu patru exploatări de cărbuni: la poziţia 10, figura exploatarea C. Georgescu şi M. I. Bendic de la Şotânga având în concesiune 210 hectare şi o producţie de 27.233 tone; la poziţia 15, figura mina Şotânga-Fotinoica din Şotânga, cu o suprafaţă concesionată de 340 hectare şi o producţie de 12.665 tone; la poziţia 16, figura mina Valea Neului-Şotânga, concesionari L. Zarra şi M.I. Bendic cu o suprafaţă concesionată de 340 hectare şi o producţie de 9.406

tone; la poziţia 23, figura mina G.M. Corbescu din Doiceşti, cu o suprafaţă concesionată de 200 hectare şi cu o producţie de 685 tone. În 1939, minele de la Mărgineanca au fost preluate de societatea Petroşani care le-a exploatat până la naţionalizare (1948), când au început lucrări de prospecţiune pentru delimitarea câmpului minier şi foraje pentru a stabili numărul de straturi, adâncimea şi grosimea acestora. Producţia de cărbune a judeţului Dâmboviţa a cunoscut salturi după cum urmează: în 1925 reprezenta 6.2% din producţia ţării; 1930 – 3,8%; 1935 – 2,5%; 1938 – 2,2%; 1950 – 3,3%; 1955 – 5,5%; 1960 – 5,2%; 1965 – 3,9%; 1968 – 6,3%.(G.T./ C.V.)

EXPLOATAREA PETROLULUI ÎN JUDEŢUL DÂMBOVIŢA În Ţara Românească, în perioada Evului Mediu, extracţia şi comercializarea păcurii constituia un monopol domnesc, acordat de cancelaria domnească proprietarilor de moşii, cu excepţia moşnenilor. Regulamentul Organic din 1832, a desfiinţat monopolul domniei asupra acestui produs şi a uniformizat regimul extracţiei pentru Ţările Române, asigurând cadrul legal al extracţiei şi comercializării acestui produs. În judeţul Dâmboviţa, primele menţiuni documentare despre exploatarea păcurii datează din 18 februarie 1704, pe moşia Drăgăneasa (Ocniţa), moşie aflată în posesia postelnicului Şerban Filipescu, a Mitropoliei Târgovişte, cât şi a moşnenilor. Moşia a făcut obiectul diverselor vânzări, danii, dar şi moşteniri, menţionându-se exploatarea zăcămintelor de păcură, de către proprietari în perioada 1713-1792. În 1846, sunt menţionate pricini de judecată la Judecătoria Dâmboviţa, între Mitropolia Bucureşti cu Mănăstirile Mislea şi Mărgineni, legate de stăpânirea şi exploatarea puţurilor de păcură de pe moşiile: Drăgăneasa, Săcuieni, Bucşani şi Adâncă, moşii care aparţineau de drept mănăstirilor amintite. Prima menţiune de arendare şi exploatare separată a păcurii faţă de pământul arabil, datează din 1 ian. 1841: Mănăstirea Dealu, îl învoieşte pe logofătul Fotache Marinescu să investească el capital sau să-şi angajeze asociaţi pentru exploatarea puţurilor de păcură, care se găseau la Ocniţa şi Colibaşi. Din această menţiune documentară, se constată două tipuri de relaţii: relaţia de muncă de tip medieval, zeciuală, datorată mănăstirii şi relaţiile de tip capitalist, munca salariată şi investiţiile de capital. Decretul domnesc din 1855, menţiona extracţia ţiteiului de pe moşia Colibaşi, concesionată pe o perioadă de 15 ani unor fântânari/puţari prahoveni, printre care se aflau Theodor Cincan şi Ion Buturugă. Aceştia erau asociaţi în exploatarea ţiteiului cu foştii logofeţi ai moşiei Mislea, cât şi cu alţi concesionari. Concesiunea a avut rezultate foarte bune, ceea ce a dus la înscrierea localităţii Colibaşi, în prima statistică din anul 1857 a producţiei de ţitei pe ţară, cu 55 de tone. După Reforma agrară din 1864, moşiile

Colibaşi şi Ocniţa au rămas în proprietatea statului, iar extracţia a luat un avans considerabil, localitatea Colibaşi, a devenit cea mai importantă schelă petrolieră. După 1880, proprietarii de moşii din judeţul Dâmboviţa (Ioan Grigorescu şi Mihalache Câmpăneanu), cât şi capitalul străin pătruns în România, au investit în exploatarea şi prelucrarea ţiteiului. În 1879, Compania Suchard din Viena instalează cinci sonde la Colibaşi şi Moreni, fără a obţine rezultatele aşteptate. De asemenea, Compania Pielsticher a forat cu trei sonde în judeţul Dâmboviţa, la Glodeni, obţinând producţii modeste. După 1896, se introduce o nouă tehnică de forare cu sonde de tip canadian, exploatarea petrolului aflându-se pe o cale mai bună datorită cunoaşterii geologiei solului. În perioada 1857-1895, judeţul Dâmboviţa ocupa locul doi dintre cele patru judeţe petoliere ale ţării, contribuind la producţia de ţitei cu: 57 tone în 1857, 715 tone în 1860, 2.750 tone în 1865, 3.850 tone în 1870, 3.000 tone în 1875, 2.900 tone în 1880, 3.600 tone în 1885, 25.000 tone în 1890 şi 15.400 tone în 1895. Producţia globală a ţării era de 275 tone în 1857 şi de 79.960 în 1895. Această perioadă, denumită faza preindustrială a petrolului, este caracterizată de trecerea iniţiativei de la fântânarii moşneni la mica burghezie naţională, provenită din rândurile proprietarilor de perimetre petrolifere. Era epoca de început a pătrunderii capitalului străin în această industrie, care a avut un aport neînsemnat, ceea ce a determinat menţinerea caracterului naţional al industriei petrolului. În 1918, ultimul an al Primului Război Mondial, producţia de ţitei a ţării a început să se redreseze, iar judeţul Dâmboviţa avea o producţie de 135.762 tone. În primul an postbelic (1919), producţia totală de ţitei a scăzut cu până la 25%, iar judeţul Dâmboviţa producea numai 13.020 tone. La această producţie schela Colibaşi contribuia cu 50 de tone, iar Reşca nu apărea cu producţie. În 1920, judeţul Dâmboviţa s-a menţinut pe locul doi în ceea ce priveşte producţia pe judeţe, contribuind cu 11,76% la producţia globală a ţării. Producţia judeţului Dâmboviţa, în aceeaşi perioadă era de 57.490 tone şi respectiv de 67.243 tone ţitei. Producţia de ţitei a judeţului Dâmboviţa în primele decenii ale secolului al XX-lea, se situa pe locul al doilea, după judeţul Prahova, iar în 1932 producţia, era apropiată de cea a judeţului Prahova, fiind de 3.578.904 tone, reprezentând 48,69% din producţia globală a ţării, faţă de judeţul Prahova, care producea 3.646.360 tone, reprezentând 49,61% din producţia ţării. În anul 1936, judeţul Dâmboviţa a trecut pe primul loc între judeţele producătoare de petrol cu o producţie de 5.000.000 tone ţitei, care reprezenta 57,44% din producţia ţării. producţie În anii următori producţia a început să scadă ajungând în 1937 la 3.316.000 tone, care reprezenta 46,36 % din producţia globală a ţării. Exploatarea de ţitei de pe moşiiile statului şi ale mănăstirilor s-au constituit treptat

în mici întreprinderi numite schele. Ele au fost organizate pe localităţi, unde existau zăcăminte incluse în regiuni petrolifere. Aceste regiuni, care îşi vor lărgi aria pe măsura avansării cercetării în domeniul geologiei, cuprindeau exploatarea ale unor societăţi; fiecare societate dispunea de perimetre petrolifere luate în concesiune, fie de la stat, fie de la particulari. În anii construcţiei socialiste s-au descoperit şi dat în exploatare noi zăcăminte de petrol în câmpia de la sud-vest de valea Dâmboviţei (Titu, Corbi Mari, Lunguleţu, Costeşti din Vale, Potlogi), gazele de sondă se exploatează la Gura Şuţii, Brăteştii de Jos, Mărceşti, Gheboia şi Finta. Şi în această perioadă judeţul Dâmboviţa şi-a păstrat locul fruntaş pe ţară în producţia de ţitei. (G.T./ C.V.)

EXPLOATAREA SĂRII LA OCNIŢA (sec. XVI-XVIII)

După întemeierea Ţării Româneşti, domnia a devenit stăpânul sării extrase, aceasta fiind considerată „domnească”, revenindu-i „vama sării”. Proprietarii moşiiilor aveau dreptul de a lua „zeciuală” la zece bolovani extraşi unul revenea proprietarului şi din sarea măruntă după obiceiul locului. În judeţul Dâmboviţa sarea s-a exploatat în mod popular pentru trebuinţele localnicilor în mai multe puncte, dar dintre ele, doar Ocniţa sau „Ocna Mică de la Târgovişte”, s-a impus cu timpul printre salinile principale ale Ţării Româneşti. Exploatarea sistematică a sării de la Ocniţa îşi are începuturile în timpul domniei lui Radu cel Mare care a dăruit vama ocnei Mănăstirii Dealu. Neagoe Basarab a acordat vama ocnei de la Ocniţa, ctitoriei sale de la Argeş. Această situaţie creată de Neagoe Basarab a dus la disputarea vămii ocnei între cele două mănăstiri, Dealu şi Argeş, timp de un secol. La 1614, Mănăstirea Dealu încasa vama domnească de la Ocna Mică constând din „să ia al treilea aspru” (o treime din venitul în bani) şi „din bolovanii de sare trei”, (din 100 bolovanii extraşi trei erau vama) la care se mai adăuga zeciuală. Domnitorul Neagoe Basarab a dăruit vama salinei de la Ocniţa la 1517, considerând că Mănăstirea Dealu s-a consolidat financiar. Nu trebuie trecut cu vederea că în acel an, la mănăstirea Dealu nu se mai afla tipografia care trebuia să fie întreţinută financiar. Mănăstirea Argeşului cerea lui Radu de la Afumaţi să-i întărească „vama de la Ocna din Târgovişte, cât era partea domnească la 4 aprilie 1523 şi la 3 februarie 1524. Despre exploatarea sării vorbeşte şi Franco Sivori, secretarul lui Petru Cercel (1583-1585) care arată că sarea era albă ca marmura şi de calitate foarte bună, scoasă în bolovani mari. Tehnologia extracţiei sării era foarte înapoiată, păstrându-se până-n zorii epocii moderne. Lucrătorii săpau gropi în pământ cu circumferinţa de aproximativ 2 m Pentru a nu se dărâma pământul, groapa se căptuşea cu nuiel sau şipci de stejar numite Țambre. Exploatarea avea două puțuri, unul

larg pentru intrarea lucrătorilor şi altul îngust pentru aerisire. Prin acest puţ intrau tăietorii (ciocănaşii), care lucrau în echipă (8-10). Săpau în linie dreaptă, folosind ciocane şi pene de fier, lungi, late şi bine ascuţite, pe care le potriveau în vâna sării, apoi băteau cu maiurile până se desprindea. Bolovanii erau tăiaţi în formă de lespezi şi cântăreau între 30-80 de ocale, uneori şi 200-300 de ocale. Un ciocănaş foarte bun tăia cam trei bolovani pe zi. Scoaterea bolovanilor la suprafaţă se făcea în timpul nopţii de către mlăgaşi. Cu ajutorul crivacelor, sarea era încărcată în burdufuri de piei de animale şi scoasă la suprafaţă, unde era transportată pe un fel de sănii cu boi şi clădită în grămezi. În jurul salinei mai lucrau dulgheri, fierari, lumânărari, dar şi scriitori, cantaragii, chelari, casieri, întreaga operaţiune fiind o activitate complexă ce se cerea bine organizată. În a doua jumătate a secolului al XVI-lea s-au deschis noi ocne la Telega (1562) judeţul Prahova şi la Ghithioara (1577) judeţul Saac, fapt ce subliniază că sarea era căutată în epocă. Este perioada când în cuprinsul judeţului nostru s-a impus toponimul „Drumul Sării”. La 9 februarie 1608, Radu Şerban întărea mănăstirii Argeş şi Dealu „ocna de la Târgovişte” care consta din plata vămii domneşti de 12 aspri la 110 bolovani extraşi şi vama mănăstirii Dealu de 6 aspri la 100 bolovani extraşi, lăsând sarea mărunta nevămută. La 10 iulie 1614 Radu Mihnea întărea mănăstirii Dealu „Ocna Mică de la Târgovişte” a cărui vamă era aceeaşi din timpul lui Radu cel Mare. Radu Mihnea a repus mănăstirea Dealu în drepturile sale datorite de Radu cel Mare. În prima domnie a lui Alexandru Iliaş (1616-1618) părintele Mireul, năstăvnicul mănăstirii Dealu a primit vama de sare de la Ocna Mică. În cea de a doua domnie (1627-1629), vama Ocnei de la Târgovişte a fost acordată egumenului mănăstirii Argeş, hotărâre luată la 10 iunie 1629. La 6 august 1649, Matei Basarab a întărit mănăstirilor Glavacioc şi Valea Ocna cea Mică de lângă Târgovişte. În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea ştiri despre ocna de la Ocniţa sunt relativ puţine. În timpul lui Constantin Brâncoveanu, toate ocnele s-au aflat în atenţia domniei, care deţinea monopolul asupra sării, nu şi dreptul de proprietate. Sporirea numărului de saline a provocat o supraproducţie, fapt pentru care, pentru a stăvili scăderea preţului sării, s-a dispus închiderea salinelor Ghithioara şi Săraru, apoi Teişani. Printre cele patru ocne ce au rămas în funcţie s-a numărat şi Ocniţa. În cursul secolului al XVIII-lea disputa pentru „vama domnească” a sării de la Ocniţa între mănăstirile Argeş şi Dealu nu se mai întâlneşte. La 8 mai 1714 Ştefan Cantacuzino acorda mănăstirii de la Vâlcea vama sării de la Ocniţa care consta în 40 de bolovani din 100 extraşi), de asemenea, şi mănăstirii Dealu dijmă de zece bolovani de sare din 100 extraşi. La 1715 Ştefan Cantacuzino a micşorat dreptul de dijmă al mănăstirii Dealu. Această măsura a fost luată datorită scăderii

cantităţii de sare extrasă la Ocniţa. În tot acest secol, numărul exploatărilor de sare a rămas aproape acelaşi. Un document de la 7 aprilie 1774 preciza că Ocna Mică de lângă Târgovişte îşi încetase activitatea. Au existat încercări de a menţine ocna de sare de la Ocniţa în funcţiune. Hrisovul lui Alexandru Moruzi din 1795 acorda călugărilor din Târgovişte cincizeci de bolovani de sare de la Ocna Mică se înscrie pe această linie, dar cu toţii (domnie, administraţie, lucrători) s-au convins că exploatarea de sare, care jucase un rol important în viaţa economică a Ţării Româneşti, se apropiase de sfârşit. La 1890 D.P. Condurăţeanu, autorul „Dicţionarului geografic al judeţului Dâmboviţa” a menţionat existenţa sării la Ocniţa. În 1919 în urma ocupaţiei germane, lipsa sării s-a simţit la Târgovişte şi s-a încercat punerea în funcţiune, dar această iniţiativă a fost repede abandonată datorită sistemului primitiv de exploatare care nu mai corespundea timpului şi spiritului epocii contemporane. (G.T./ C.V.)

EXPOZIȚII AGRICOLE ŞI INDUSTRIALE 1867 La Târgovişte s-a organizat primul concurs de plugari, o expoziţie de vite şi produse agricole. **1868** – pe câmpia din preajma oraşului Târgovişte a fost organizat un concurs de plugari, însoţit de o expoziţie a produselor agricole şi a vitelor. **1881 oct. 14** – concursul de plugari de la bariera Suseni şi expoziţia produselor agricole şi industriei casnice, organizată în localul Şcolii Nr. 1 de Băieţi. Presa vremii a consemnat premiile acordate atât pentru vite, unelte agricole cât şi pentru produsele industriei casnice specifice zonei. Pentru scoarţe şi covoare premiul I era obţinut de Floarea Mocu Bălăşescu; premiul II – Mariţa Chiţescu; premiul III – Eufrosina Dimitrescu. De mare interes s-au bucurat covoarele lucrate de Eugenia Alecsandrescu şi Elisabeta Eliescu, iar pentru broderie s-au acordat premii Matildei Gricescu şi Elenei Gricescu. **1873** – Expoziţia de la Viena. Târgoviştea a participat cu exponate, costume naţionale, produse ale industriei dâmboviţene (cărbune de pământ, păcură, sare, apă de pucioasă) ca urmare a efortului depus de primarul Nicolae Chirculescu pentru selectarea acestora. **1881 aug. 21** – Expoziţie de produse agricole, industriale organizată în localul Şcolii Primare de Băieţi Nr. 1 şi concurs de plugari ţinut la bariera Suseni, organizate de Comitetul Agricol. **1900** – La expoziţia universală de la Paris s-au prezentat realizări ale industriei petrolului în grupa XI mine, metalurgie clasa 63. La această grupă a participat petrolistul Ioan Grigorescu, pe lângă alţi mari petrolişti români, iar exponatele firmei sale au fost premiate cu medalia de argint. **1905** – Expoziţia şi Congresul Mondial de Petrol de la Liege (Belgia). România a participat cu un pavilion dedicat industriei petrolului, în care au fost prezentate exponate ale firmelor Steaua Română, Aurora, Aquila Franco-Română şi ale întreprinzătorului târgoviştean Ioan Grigorescu, unde a

primit medalia de argint. **1906** – Expoziția Generală Română la București. Orașul Târgoviște și județul Dâmbovița au participat la expoziția din vara anului 1906, de la București, cu exponate de top care reflectau „manifestarea muncii românești în toate ramurile și direcțiile”, îndemn adresat participanților de secretarul Comisariatului General al expoziției C. Istrati. Autorităților locale, prefectul George Caîr și primarul Constantin Carabella, ajutați de un Comitet format din conducătorii instituțiilor târgoviștene, reprezentanții marilor proprietari de moșii, industriașii și doamnele care activau în societăți caritabile, au depus eforturi pentru colectarea de exponate care ilustrau dezvoltarea industrială (casnică textilă, centre meșteșugărești tradiționale, agricultură, industrie). Industria orașului a fost reprezentată de rafinările Ioan Grigorescu, Aurora-Colanu, M. Câmpeanu și Fabrica de Spirt Samuel A. Iosif. Coorporația meseriașilor de îmbrăcăminte și încălțăminte din Târgoviște a participat cu exponate specifice meseriilor practicate. De asemenea, Atelierul Mecanic Listuzzi a expus o pompă pentru extragerea vinului. Ca urmare a contribuției aduse la realizarea scopului propus de organizatorii expoziției de la 1906, Ministerul Agriculturii și Domeniilor a acordat opt plachete autorităților dâmbovițene, senatorilor și deputaților județului. **1911** – Expoziția regională organizată în spațiul (grajduri) Regimentului de Roșiori Târgoviște cu exponate din agricultură industria casnică, marea industrie și relicve de antichități din Târgoviște. Expoziția a fost organizată pe 10 secțiuni. Participanții la această expoziție au fost recompensați cu premii și medalii. În domeniul creației populare, costumele naționale au primit medalia de aur, expozantele din Târgoviște – Magdalena Atanasiu și Natalia Georgescu. La categoria de țesături, velințe și pânzeturi, Ecaterina Dudău din Târgoviște a primit medalia de aur. Expozantul Petre Ion din Târgoviște, meșter în prelucrarea lăzilor de Brașov a fost recompensat cu distincție. Orașului Târgoviște și județului Dâmbovița li s-a conferit Diploma de onoare de către delegația „Asociației pentru înaintarea și răspândirea științelor” pentru reușita manifestării expoziționale și a Congresului VII al acestei asociații, care s-a ținut la Târgoviște. În aceeași perioadă, 22-25 sept. 1911 – la Târgoviște se organizează o expoziție generală sub forma unei expoziții târg, cu 14 secții, în care au fost prezentate exponate ale agriculturii, industriei casnice, marii industrii produse specifice etnografice și lae artei populare. Pentru organizarea expoziției a fost ales un comitet special condus de D. Atanasiu-Tache, delegat al județului Dâmbovița pentru organizarea Expoziției Generale Române din București, de la 1906. **1928** – Expoziția zootehnică organizată la Târgoviște în oct. 1928 de Camera Agricolă la care își aducea un aport și

stațiunea de montă din oraș care își dorea îmbunătățirea raselor. **26-27 oct. 1929** – Expoziția de vite inițiată de prefectul C. Săndulescu, care a intervenit pe lângă Camera de Agricultură, Camera de Comerț și Societatea Hipică pentru a da fonduri necesare acestei inițiative. Acțiunea s-a desfășurat pe terenurile grajdurilor de lângă gară, bucurându-se de succes. **26 oct. 1932** – Expoziția Agricolă organizată la Târgoviște. La inaugurare a participat Ion Mihalache. În prezența oficialităților au fost expuse produse realizate de elevii de la Școala de Arte și Meserii din oraș, ceramica de la fabricile Surugiu din Târgoviște și Frăția din Fieni, produse ale Întreprinderi Miniere Bendic, produse horticole de la Nae Ionescu din Titu, produse ale pomiculturii din Pucioasa și Cazaci, produse leguminoase ale fermelor „Țenea” și colonelului Șendrea din Târgoviște, covoare relizate de maicile de la Viforâta”. **1938** – Expoziția-Târg, organizată de Camera de Comerț și Industrie Târgoviște reunea exponate ale industriei orașului și județului, prezentate în două paviloane special amenajate: industria mare și mică (textilă, ciment, becuri, ceramică, forestieră, alimentară, metalurgică, cojocărie, fabricarea mobilei, uleiuri, cioplitori în piatră) și exponate din domeniul comerțului expuse (alimentare, băuturi spirtoase, articole tehnice, manufactură, cherestea). Pentru organizarea acestei expoziții Camera de Comerț și Industrie a desemnat două subcomitete, unul pentru industrie compus din 23 de membri și altul pentru comerț din 25 de membri. Subcomitetul pentru industrie era reprezentat de președintele Sfatului Orășenesc din Târgoviște, I. Iremescu Cândești, iar cel de la comerț era reprezentat de Dumitru Bârloiu, proprietarul depozitului de cherestea situat în Oborul din Târgoviște. Expoziția și-a propus să prezinte publicului anul de vârf al producției industriale a județului. (G.T./ C.V.)

EXPUNEREA SITUAȚIEI CĂILOR DE COMUNICAȚIE DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA Apare la Târgoviște, în perioada 1906-1915. Tipografia librăriei și Legătoria de cărți „Viitorul” Elie Angelescu. Din anul 1910 își schimbă titlul în „Expunerea situației drumurilor din județul Dâmbovița” și se adaugă în subtitlul „Prezentată Consiliului Județean în sesiunea ordinară din...”. (V.P.)

EXPUNEREA SITUAȚIUNEI JUDEȚULUI DÂMBOVIȚA Făcută de Comitetul permanent cu ocaziunea deschiderii sesiunii ordinare a Consiliului general Târgoviște. 15 octombrie 1878 – octombrie 1913-1914. Tipografia Theodor Michăescu până la 15 octombrie 1888. Apoi Tipografia și Legătoria „Viitorul” Elie Angelescu. Prezintă importanță documentară cu privire la starea economică, socială, edilitară, culturală a orașului, redată în cifre, statistici, precum și la proiecția de viitor. (V.P.)

F

FABRICA „DÂMBOVIȚA” Această fabrică de cărămidă și teracotă a fost înființată în 1936 și era proprietatea lui Alexandru Surugiu. Producea cărămidă presată, țiglă smălțuită și nesmălțuită, sobe de teracotă și faianță. Se importa pământ argilos de la Varna și pământ gras, vântat, de la Plevna. Avea o producție de 25.000 de cărămizi și cahle de sobă pe zi. Fabrica a fost naționalizată în 1948. (G.T./ C.V.)

FABRICA DE APE GAZOASE – GOGU I. IONESCU A fost înființată în 1895 de farmacistul Alexandru F. Nagy și preluată mai târziu de un alt investitor, August Hortenstein, care o vinde în 1900 lui Gogu I. Ionescu. Investitorul Gogu Ionescu a modernizat întreprinderea și a construit o clădire specială în strada Vestei, nr. 22, după normele și cerințele de igienă și salubritate (canale, conducte de scurgere). Fabrica a fost racordată la rețeaua de apă a orașului. Folosea ca materie primă zahărul românesc, acidul carbonic de la Fabricile Române Unite (București) și esențe procurate de la dr. Urbeanca. Sticlele în care se îmbuteau sucurile erau de proveniență străină, cumpărate de la niște negustori angroșiști din Vîforâta. Fabrica producea limonade gazoase și sifoane pe care le vindea locuitorilor din Târgoviște, cât și din satelor învecinate. Pentru distribuirea produselor fabricii, întreprinderea era dotată cu patru carioțe (gabriolette) și 14 cai. Muncitorii angajați erau în număr de 9, iar forța motrice era de 2 H.P. Fabrica a obținut avantajele Legii industriale din 1877. La 1912, capitalul fabricii (instalații, clădiri, trăsuri), în valoarea de 20 000 lei, iar cheltuielile de producție pe lună se ridicau la suma de 2-3 mii lei. (G.T./ C.V.)

„FABRICA DE AVOCAȚI” Alexandru Vlahuță, posesorul unei diplome de avocat eliberată de „fabrica de avocați” de la Târgoviște a introdus în literatură această expresie. În epocă s-a acreditat ideea existenței unei școli de avocați „fabrică de avocați”, care a funcționat în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, în casele avocatului N.G. Chirculescu, primul președinte

al Baroului de Avocați Dâmbovița, din str. Rodnei, nr.16, sau după tradiția locală, în fosta sucursală CEC din strada Primăverii, nr. 9. În realitate, nu a existat o școală în sensul unui învățământ organizat, dar se practica eliberarea cărților de avocat (diplome) de către Consiliul de disciplină al avocaților județului Dâmbovița și semnate de decanul baroului, N.G. Chirculescu. Cărțile de avocat se acordau în baza legii din 1864, referitoare la statutul avocatului, paragrafele 25 și 28. În conformitate cu aceste paragrafe, se înscriau în tabloul avocaților stagiați sau definitiv, persoane fără studii de specialitate, dar care trebuiau să aibă o practică anterioară în domeniu și cărora trebuia să li se verifice cunoștințele. Ca urmare a acestei legi, eliberarea cărților de avocați de către Baroul dâmbovițean, a devenit o practică uzuală, la fel ca și în celelalte barouri din țară, la nivel național fiind nevoie de practicieni ai dreptului. (G.T./ C.V.)

FABRICA DE OXIGEN A ÎNTEPRINDERII „FRAȚII NICULESCU CIUFU” (ULMI) Firma Frații Niculescu Ciufu a construit o fabrică de oxigen instalată lângă fabrica de petrol care, în 1929, a obținut avantajele Legii din 1912. Fabrica producea oxigen gazos comprimat în tuburi de oțel și oxigen lichid. Materia primă folosită pentru producerea oxigenului era soda caustică, iar producția fabricii era comercializată pe piața internă. Fabrica avea o capacitate de producție maximă de 9.000 mc pe an, însă lipsa clienților consumatori ai acestor produs făcea ca întreprinderea să producă numai 2000 mc pe an. În anul 1936 capitalul investit în clădirile acestei întreprinderi era evaluat la suma de 366.000 lei, iar cel al mașinilor și al instalațiilor se ridica la suma de 2.386.000 lei. Anul 1936 poate fi considerat un an de vârf al producției, când se produceau 75.714 mc. oxigen cu o valoare de piață de 789.200 lei. Întreprinderea folosea o forță de muncă mică de numai doi muncitori, plătiți cu un salariu de 130 lei pe zi. (G.T./ C.V.)

FABRICA DE PETROL ŞI DERIVATE ION G. BUCŞENEANU (1888-1905) A fost înfiinţată în anul 1888 şi conform raportărilor făcute la Camera de Comerţ şi Industrie Ploieşti, prelucra o cantitate de ţiţei de 600.000 kg în sistem Popelca, din schelele Ocnîţa şi Glodeni, cu un personal angajat din şapte lucrători şi un tehnician. În 1905 fabrica avea un capital de exploatare de 40.000 lei şi un număr de 10 lucrători plătiţi cu un salariu pe zi între 2-7 lei. Rafinăria îşi procura materiile prime din judeţ şi străinătate (utilaje, acid clorhidric). Aceasta producea anual 40 vagoane petrol lampant şi alte produse petroliere în valoare de 60.000 lei, iar producţia era comercializată în ţară. Fabrica se bucura de avantajele „Legii industriale din 1887”, dar funcţiona primitiv fără a folosi forţa apei sau a vaporilor. (G.T./ C.V.)

FABRICA DE SPIRT GRIGORE G. GAVRILESCU A fost fondată în 1856, cu denumirea „Fabrica Sistematică de Spirt”. Modernizarea fabricii s-a făcut la începutul secolului al XX-lea, prin aducerea unor maşini şi instalaţii performante din Germania pentru producerea spirtului, colaborând cu inginerul E. Kirchhoff, din Köln. Acesta venea în fiecare an la Târgovişte (câte şase luni pe an) şi răspundea de întreţinerea şi buna funcţionare a fabricii. Grigore G. Gavrilescu l-a pregătit pe fiul său, Grigore Gavrilescu, pentru conducerea şi supravegherea procesului tehnologic, trimiţându-l la studii, la Politehnica din Leipzig. Fabrica de spirt a funcţionat până la începutul Primului Război Mondial. (G.T./ C.V.)

FABRICA DE SPIRT LEON SPODHEIM (ULMI) Înfiinţată în 1929, era o unitate economică importantă, dovadă fiind impozitul plătit către Primărie. Fabrica de spirt a funcţionat până la naţionalizare. (G.T./ C.V.)

FABRICA DE SPIRT SAMUEL A. IOSIF (1891) Producea importante cantităţi de spirt folosind materia primă existentă din abundenţă în judeţ. Avea un personal angajat de 35 muncitori şi un capital social de 225 lei. În perioada interbelică, aceasta s-a numit Fabrica de Spirt W. Kliberg, după noul proprietar. În 1919-1920 avea angajaţi 14 lucrători, iar în 1929 plătea cel mai mare impozit Primăriei, în valoare de 18.600 lei faţă de celelalte întreprinderi târgoviştene. În urma naţionalizării a devenit întreprindere de stat care a funcţionat până după Revoluţia din 1989. (G.T./ C.V.)

FABRICI DE APE GAZOASE Fabricile V. Georgescu şi Isak Sneitler au funcţionat în perioada interbelică şi aveau câte şase lucrători. (G.T./ C.V.)

FANFARA REGIMENTULUI III DÂMBOVIŢA NR. 22 A reprezentat o prezenţă activă în viaţa oraşului, la toate sărbătorile naţionale şi cu prilejul altor manifestări

culturale. Potrivit tradiţiei, între 10 mai-13 septembrie cânta în grădina publică din faţa primăriei într-un chioşc special amenajat de două ori pe săptămână. Printre cele mai preferate piese muzicale erau cele ce aparţineau compozitorilor Strauss, Fr. V. Suppe, Verdi, Ivanovici, Grigoraş Dinicu, Offenbach. Şeful fanfarei regimentului a fost locotenentul Stan. (M.O.)

FARCAŞ, Ion Modelism, arbitru. Colonel (r). A deţinut funcţii de conducere la Şcoala de Ofiţeri de Cavalerie din Târgovişte şi la Arsenalul din Târgovişte. Arbitru internaţional de modelism. Primul român care a oficiat ca arbitru la campionatele mondiale de raketomodelism (1972, Iugoslavia; 1974, Cehoslovacia). Federaţia de modelism l-a desemnat, în 1978, „Cel mai bun arbitru român al anului”. Distins de Consiliul Naţional pentru Educaţie Fizică şi Sport cu Diploma „Merite în activitatea sportivă” (1978). (A.B.)

FARMACIA ALEXANDRU NAGY A fost înfiinţată în 1888. După 1900 apare sub denumirea de Foriş I. şi Alexandru Nagy, după care, în perioada interbelică, a fost cunoscut sub denumirea de Farmacia Nagy Carol. (G.T./ C.V.)

FARMACIA BELLADONNA Şi-a început activitatea de comercializare a produselor farmaceutice şi parafarmaceutice în Târgovişte, în centrul oraşului, str. Bd. Independentei, bl. H10, parter, în baza autorizaţiei Ministerului Sănătăţii nr. 94/15319/11.09-1991. La sfârşitul anului 1995 s-a deschis Farmacia Belladonna I în Micro III, Str. C. Brâncoveanu, Bl.11E, parter şi Farmacia Belladonna II, în Micro VI, zona Policlinicii, Str. T. Vladimirescu, nr. 80. Pe lângă prepararea tradiţională a medicamentelor în laboratoarele proprii, medicamente moderne, de ultima generaţie, farmacia oferă şi informaţii complete, detaliate asupra tratamentelor recomandate de cadrele medicale autorizate. (V.N.)

FARMACIA CRISTESCU AGRIPINA Situată pe str. Regele Mihai I, a funcţionat în perioada 1945-1948. (G.T./ C.V.)

FARMACIA ELENA BULANDRA A fost înfiinţată înainte de Războiul de Independenţă. A oferit medicamente cu o reducere de 25% răniţilor internaţi în Spitalul de la Fonderie. (G.T./ C.V.)

FARMACIA FARMAVIT (Târgovişte, str. Revoluţiei, bl. C10, parter) a fost înfiinţată în anul 1993 pe nucleul Farmaciei Nr. 20, situată în centrul vechi al oraşului, în locul fostei farmacii GREFF (naţionalizată în anul 1948). Farmacia a fost condusă mulţi ani de către dl. farmacist Ionescu Alexandru, om de înaltă ținută morală şi bun profesionist. Din motive obiective farmacia s-a mutat în actualul local. (V.N.)

FARMACIA HYPERICI FARM Înființată în anul 1996 de către farmaciste Carmen Holban și Doina Mihăescu, acoperă câteva zone ale orașului: Str. Maior Brezișanu nr. 24 (zona Balaban), centrul orașului, str. Grigore Alexandrescu nr. 11 și Calea Domnească, la Poarta Bucureștilor (fostul magazin Chindia). (V.N.)

FARMACIA METEORA Purtând numele impresionantului Centru Monahal Meteora din apropiere de Kalambaka-Grecia, Farmacia Meteora apare în peisajul farmaceutic al orașului Târgoviște în anul 1998, luna august, într-o locație aflată pe B-dul Unirii, bl. 44, parter. (V.N.)

FARMACIA NICOLAE VORONCA Existentă în perioada interbelică, pe strada I.C. Brătianu, a funcționat până în anii 1975. (G.T./ C.V.)

FARMACIA PERSEEA FARM A fost înființată la sfârșitul anului 2009 de către farmacistă Raluca Nițu (absolventă a Facultății de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca), situată în Târgoviște, strada Gării, nr. 6 la parterul Complexului Comercial Pavcom. Cunoscută și frecventată de târgovișteni, farmacia Perseea Farm se distinge prin calitatea serviciilor și a aprovizionării cu o gamă diversificată a medicamentelor din import și din producția internă oferite la prețuri accesibile. (V.N.)

FARMACIA PHARMACON Înființată în 1991 de către farmacistă Carmen Mihaela Bâte, ca primă farmacie privată din Târgoviște și a doua din Dâmbovița, deține în prezent două farmacii situate pe Calea Domnească, vizavi de Liceul „Ienăchiță Văcărescu” și pe Bulevardul I.C. Brătianu, vizavi de Catedrala Eroilor. (V.N.)

FARMACIA RICHTER Este brand-ul sub care activează la nivelul întregii țări peste 120 de farmacii. În municipiul Târgoviște se regăsesc două farmacii Richter a căror imagine inspira profesionalism și tradiție (1901), având sediul în B-dul. Independentei, bl. 7, Scara B, Micro IX, parter, condusă de d-na farmacist diriginte Podolean Irina Ruxandra și în Str. Ion Ghica, bl. 13, parter, condusă de d-na farmacist diriginte Mărgărit Cristina. (V.N.)

FARMACIA RONDO FARM Înființată în anul 2009, este situată în sensul giratoriu de la Sala Polivalentă. Farmacia oferă pacienților servicii farmaceutice profesionale. (V.N.)

FARMACIA SENSIBLU Dispune de cea mai mare rețea de farmacii sub un brand, peste 300 de farmacii în întreaga țară. Profesioniștii din farmaciile Sensiblu oferă peste 23.000 de produse celor 1.4 de milioane de clienți, precum și consiliere de specialitate. În Târgoviște

există 3 farmacii Sensiblu situate pe Bulevardul Independenței bl. 9, respectiv bl. J3 și în complexul comercial Kaufland pe strada Lt. Stancu Ion. (V.N.)

FARMACIA SPERANȚA S-a deschis în 1822 (după alte date în 1828) fiind proprietate a starostelui de sudii, Ignatz Gottwald, după care în 1845 a trecut în proprietatea lui Johan Samuel Graf, primul „farmacist cu diplomă” venit din Transilvania. Aceasta înființa o farmacie în mahalaua Târgului, vizavi de biserica Târgului (astăzi, Clubul Aristocrat). Era a 22 farmacie înființată la acea dată în țară. Farmacia s-a impus reușind să concureze băcăniile, unde se vindeau ierburi și leacuri empirice, interzise în 1885 de către Serviciul Sanitar al județului. În această farmacie se preparau rețetele spitalului districtual. (G.T./ C.V.)

FARMACIA STOIAN PETRE Situată pe str. I.C. Brătianu, existentă în perioada interbelică, a funcționat până în anul 1948. (G.T./ C.V.)

FARMACIA ȚAPU GHEORGHE Situată pe Calea Domnească, existentă în perioada interbelică, a funcționat până în anul 1948. (G.T./ C.V.)

FAUNA TÂRGOVIȘTEI Inițial în Câmpia Târgoviștei a existat o faună bogată caracteristică pădurilor de cvercinee (stejărete și păduri de amestec de stejar cu alte foioase) și o faună specifică luncilor (îndeosebi zăvoaielor de luncă), ariilor umede, lacurilor și apelor curgătoare. Această faună se mai păstrează numai parțial, pe de o parte din cauza restrângerii masive a pădurilor și zăvoaielor și pe de altă parte diverselor activități antropice care au dus la restrângerea și chiar la dispariția multor specii, chiar acolo unde pădurile sau alte tipuri de biotopuri naturale s-au mai păstrat. În schimb s-au adăugat specii legate de terenuri cultivate și chiar de așezări omenești. Dintre speciile de mamifere care mai populează (și acestea în număr mic) pădurile de câmpie se remarcă căprioara (*Capreolus capreolus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), veverița (*Sciurus vulgaris*), pârșul de ghindă (*Eliomys quercinus*), șoarecele de pădure (*Apodemus sylvaticus*), chițcanul de pădure (*Sorex araneus*). Mai numeroase sunt păsările: turturica (*Streptopelia turtur*), sturzul (*Turdus philomelos*), cînteziul (*Fringilla coelebs*), mierla (*Turdus merula*), țoiul (*Sitta europaea*), presura galbenă (*Emberiza citrinella*) și diverse răpitoare mici de zi: șoimul rândunelelor (*Falco subbuteo*), eretele (*Falco vespertinus*), gaia roșie (*Milvus milvus*) și răpitoare de noapte: cucuveaua (*Athene noctua*) și în localități: cucuveaua pitică (*Glaucidium passerinum*), ciuful de pădure (*Asio otus*), huhurezul mic (*Strix aluco*). Se întâlnesc și numeroase insecte defoliatoare ca molia verde a stejarului (*Tortrix viridana*), omida păroasă a

stejarului (*Lymantria dispar*), cotarii (*Geometridae*), cărăbuşul de mai (*Melolontha hippocastani*), gândăceii de scoarţă (*Ipsidae*), rădaşcă (*Lucanus cervus*), bondari, furnici, viespi (dintre care multe provoacă formarea de gale sau de „gogoşi” pe frunzele de stejar) ş.a. În zăvoaie şi în vegetaţia palustră (papură, stuf, pipirig) de pe malul apelor îşi găsesc adăpost şi hrană şobolanul de apă (*Arvicola terestri*), diverse specii de broaşte, diverse păsări cum sunt: pescăraşul albastru (*Alcedo atthis*), codobatura albă (*Motacilla alba*), codobatura galbenă (*Motacilla flava*), presura de stuf (*Emberiza schoeniclus*), privighetoarea de zăvoi (*Luscinia luscinia*). Pe cursurile mici de apă se întâlneşte cleanul (*Leuciscus cephalus*), mreana (*Barbus barbus*), bibanul (*Berea fluviatilis*), caracuda (*Carassius carassius*) şi roşioara (*Scardinius erithrophthalmus*). În pădure, pe lângă mamifere şi batracieni, se pot întâlni specii de reptile (şopârlă, şarpe de pădure), precum şi unele specii colonizate (fazan), păsări de pasaj – sitar (*Scolopax rusticola*). Prin locurile ierboase se întâlnesc adesea: cârtiţa (*Talpa europaea*), guşterul; în pajişti cu umiditate mai mare şi în grădini: broasca râioasă (*Bufo bufo*), ariciul (*Erinaceus concolor = roumanicus*), şoarecele pitic (*Micromys minutus*), libelula şi alte insecte ale căror larve se dezvoltă într-un mediu umed. În măracinişuri şi pe terenurile deschise se întâlnesc: câneparul (*Carduelis cannabina*), vrabia de câmp (*Passer montanus*), măcăleandru (*Erithacus rubecula*), silvia cu cap negru (*Sylvia atricapilla*), ciocănitoarea de grădină (*Dendrocopos syriacus*). În municipiul Târgovişte sunt frecvente vrăbiile de casă (*Passer domesticus*) şi guguştiucii (*Streptopelia decaocto*). Ciorile (cioara neagră – *Corvus corone corone*) au devenit un element de disconfort fonic şi de poluare cu dejecţii, aglomerându-se în număr mare în unele puncte din oraşul Târgovişte. În ansamblu, din punct de vedere biogeografic, teritoriul municipiului Târgovişte se încadrează în provincia dacică, iar conform clasificărilor biogeografice actuale se încadrează în regiunea continentală a Europei. (S.M.)

FEDERAȚIA NAȚIONALĂ A TINERETULUI DEMOCRAT DIN ROMÂNIA – Filiala Târgovişte Federația înființată la Târgoviște pe 15 septembrie 1948, cuprindea trei organizații: Uniunea Tineretului Muncitor, Organizația Tineretului Socialist și Uniunea Asociațiilor Elevilor. Obiectivele sale vizau unitatea organizațiilor de tineret, ridicarea nivelului cultural și ideologic al tinerilor „prin prelucrări cu caracter ideologic și științific”. Președinte era Stoica Dumitru, reprezentantul U.T.M. Activități organizate: mobilizarea tinerilor la lucrări de reconstrucție, conferințe, acțiuni culturale ș.a. O atenție deosebită era acordată celor două șantieri locale: conducta de gaze și stadionul. (M.C.)

FERDINAND I de Hohenzollern-Sigmaringen / de România (24.VIII.1865, Sigmaringen, Germania – 20.VII.1927, Sinaia, Prahova) Rege al României (1914-1927). Căsătorit cu regina Maria. De numele său se leagă evenimente importante din istoria țării: participarea României la Primul Război Mondial (1916-1918), înfăptuirea Marii Uniri (1918), adoptarea Constituției din 1923 și înfăptuirea marilor reforme (votul universal, reforma agrară ș.a). Ca principe moștenitor, Ferdinand a vizitat de mai multe ori orașul Târgoviște, însoțindu-l pe regele Carol I. Astfel, pe 19 mai 1898 vizitează Gimnaziul, pe 29 septembrie 1902 participă la inaugurarea podului „Mihai Viteazul”, pe 13 octombrie 1907 ia parte la punerea pietrei fundamentale la edificiul noii Școli de Cavalerie, iar în 1908 asistă la manevrele militare din zona orașului. Ca rege, Ferdinand I este prezent în Târgoviște cu ocazia unor evenimente deosebite: pe 26 august 1920 participă la festivitățile legate de readucerea la Mănăstirea Dealu a capului voievodului Mihai Viteazul, iar pe 24 aprilie 1921 suveranul, însoțit de regina Maria și principesa Marioara asistă la dezvelirea bustului fostului rege Carol I, ridicat în fața Școlii de Cavalerie. (M.C.)

FERNIC, Ionel (29.V.1901, Târgoviște – 22.VII.1938, Bucovina) Născut în „centrul vechi” al cetății Târgoviștei, Ionel Fernic urmează cursurile Conservatorului de Artă Dramatică din București, Școlii de Ofițeri de Rezervă (Infanterie) din Ploiești și Școlii de Pilotaj „Mircea Cantacuzino”, unde își ia brevetul de pilot. Joacă pe scena Teatrului Național împreună cu Ion Manolescu, Aristid Demetriad, Mișu Fotino, Sonia Cluceru, G. Baldovin și Ion Șahighian. Renunțând la arta Thaliei, se consacră muzicii, iar pentru scurtă vreme este jurnalist la Ploiești și director al Școlii de Parașutism din Cernăuți. Compune numeroase romane – fiind un revigorator al genului –, tangouri și valsuri, aproape toate piesele sale fiind și atunci, așa cum sunt și astăzi, șlagăre „clasice”, înnoind și modernizând, după cum opinează George Sbârcea, limbajul muzicii ușoare românești. Sunt memorabile, de pildă, romanele „Crucea albă de mesteacăn”, „Îți mai aduci aminte, doamnă?”, „Amurg de iubire”, „Plaisir d'amour”, „Iubesc femeia”, „În umbra vechilor salcâmi” ș.a. Cel ce a fost considerat „trubadurul zărilor albastre” își pierde viața într-un accident aviatic la 22 iulie 1938 în codrii Bucovinei. (G.C.)

FESTIVALUL-CONCURS NAȚIONAL „EFIGII LIRICE” Inițiator: scriitoarea Alexandrina Dinu, îndrumătoarea Cenaclului literar „Elena Văcărescu”; organizator: Palatul Copiilor din Târgoviște și Inspectoratul Școlar al județului Dâmbovița. Președintele juriului până la ultima ediție din 2004: scriitorul George Coandă. Prima ediție a avut loc la 20 martie 1994.

Au participat elevi cenacliști din toate județele țării și din Republica Moldova. (G.C.)

FESTIVALUL-CONCURS NAȚIONAL „MOȘTENIREA VĂCĂREȘTILOR” La 19 octombrie 1969, la Văcărești are loc prima ediție a Festivalului Național de literatură „Moștenirea Văcăreștilor”, care, ulterior, se va desfășura la Târgoviște. Inițiatori și întemeietori ai festivalului: George Coandă, Constantin Manolescu, Victor Petrescu, Ion Gavrilă, Vasile Chiriuc. Cu acest prilej sunt consemnabile următoarele momente: este inaugurată Biblioteca de poezie românească, participanții semnând „Hrisovul” de fondare; sesiunea de comunicări „Evocarea Văcăreștilor”, susținând comunicări Alexandru Piru, Augustin Z.N. Pop, Radu Hâncu; un recital poetic; spectacolul „O dinastie literară”, realizat de formația de teatru a Casei de Cultură a Municipiului Târgoviște. Din juriu, de-a lungul anilor, au făcut parte personalități marcante ale vieții literare românești: Mircea Horia Simionescu, Eugen Simion, Mihai Cimpoi, președinți; Mihai Beniuc, Laurențiu Ulici, Dinu Săraru, Ion Hobana, Nicolae Dan Fruntelată, Florentin Popescu, Daniel Drăgan, Tudor Cristea, Ion Ștefan Ghilimescu, M.N. Rusu, Alexandru George, Ion Horea, Ioan Meițoiu, Victor Petrescu, Passionaria Stoicescu, Gheroghe Izbășescu, Theodor Vârgolici, Aureliu Goci, Costache Olăreanu, Iulian Filip, Șerban Cioculescu, Barbu Cioculescu, Ana Blandiana, I.D. Pietrari, Teodor Balș, Mircea Micu ș.a. Iată câțiva laureați ai festivalului, deveniți nume cunoscute în literatura română de azi: George Coandă, Sorin Ionescu (Ion Viștea), Aurel Iordache, Mihail Grănescu, Valentin Ciocșan, Nicolae Băciut, Constantin Voicu, Grigore Grigore, Ioana Dana Drăgănescu, Gina Laurian, József Pildner, Ioan Vișan, Romulus Gandy Georgescu. S-a acordat Marele Trofeu „Pro arte poeta Civitas Targovistae” poezilor Nicolae Dan Fruntelată, Romulus Vulpescu și Premiul pentru literatură al orașului Târgoviște prozatorilor Costache Olăreanu, Mircea Horia Simionescu, Alexandru George, Mircea Constantinescu, Nicolae Neagu și Tudor Cristea. Festivalul continuă. (G.C.)

FESTIVALUL-CONCURS „RITMURI NOI” Între 10 și 12 aprilie 1975, la Casa de Cultură a Sindicatelor din Târgoviște, are loc prima ediție. Participă formații coregrafice din 22 de județe. Din juriu fac parte reputații coregrafi: Oleg Danovski, Gheorghe Ștefan, Gheorghe Holevas, Tita Sever, Vladimir Beda și compozitorul Florin Comișel. (G.C.)

FESTIVALUL DE FILM DOCUMENTAR „CONTEMPORANIA” Inițiat de cineastul Pompiliu Gîlmeanu, scriitorul și jurnalistul George Coandă și profesorul Ion Borcea; prima ediție „intră pe ecran” – în premieră națională – la cinematograful „Popular” din

Târgoviște în săptămâna 21-27 mai 1976. (În 1988 se desfășoară ediția internațională cu participarea unor cineaști din URSS/RSS Moldovenească, RD Germană, Polonia). În juriu au luat loc până în 1989, când s-a desfășurat ultima ediție, personalități marcante din lumea celei de a 7-a arte: Ioan Grigorescu, Călin Căliman, Pompiliu Gîlmeanu, Geo Saizescu, Ovidiu Gologan, Mirel Ilieșu, Nicolae Cabel, Otto Urbanschi, Pantelie Tuțuleasa, Ion Popescu-Gopo, Titus Mesaroș, Doru Segal, Aristide Moldovan (directorul Studioului Cinematografic „Alexandru Sahia”); unii dintre aceștia au participat și cu filme în concurs. Festivalul s-a desfășurat pe două secțiuni: profesioniști și amatori și a fost cea mai mare manifestare din domeniul filmului documentar din România înainte de 1990. (G.C.)

FESTIVALUL DE LITERATURĂ „TESTAMENT LITERAR” Prima ediție din noiembrie 1971, a fost organizată la Târgoviște ca un festival de poezie de către Societatea literară a elevilor „Alexandru Vlahuță”, transformată apoi în cenaclul literar cu același nume. Era ca o completare a ceea ce era atunci „Festivalul de Literatură «Moștenirea Văcăreștilor»”. Ulterior celelalte șase ediții (1977) și-au lărgit mesajul, cu secțiuni și pentru proză, eseuri, dramaturgie. Conceput ca festival pentru elevii creatori din licee, apoi și pentru tineri din județ sau din alte zone ale țării. Inițiatorul festivalului a fost poetul Mihail I. Vlad. Dintre laureații edițiilor: Dan David, Aurel Dumitrescu, Adrian Dinu, Cătălin Fodor. La activitățile organizate, precum și în juriile concursurilor de creație au participat ca invitați: Dan Zamfirescu, Tudor Opreș, Tudor Gheorghe, Ion Andreiță, Doru Stănculescu, Sorin Mingheat, Mircea Vintilă, Victor Socaciu ș.a. (V.P.)

FESTIVALUL DE UMOR „CASTIGAT RIDENDO MORES” Debutează în iunie 1993 sub auspiciile Ministerului Culturii, Consiliului Județean Dâmbovița, Inspectoratului Județean pentru Cultură Dâmbovița și Centru Județean de Îndrumare a Creației Populare și Mișcării Artistice de Amatori. Inițiator: Vasile Chiriuc. Festivalul s-a desfășurat pe trei secțiuni: creație literară (epigrame, monolog, cuplete, schițe); grafică satirică (în juriu: Ștefan Popa Popas, A. Poch); interpretare (președintele juriului: Tudor Popescu). Au luat parte la festival formații satirice și interpreți individuali din majoritatea județelor țării. Ultima ediție a festivalului a avut loc în 1998. (G.C.)

FESTIVALUL ECOTURIND FILM Între 1 și 4 octombrie 1998, în Târgoviște se desfășoară festivalul internațional al filmului documentar ecologic, turistic și industrial – ECOTURIND FILM la Muzeul de Istorie din Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească”; organizatori: România Film Service, Asociația Presei

Turistice din România sub patronajul Uniunii Mondiale pentru Pace şi Drepturile Fundamentale ale Omului şi Popoarelor – UNIPAX, Federaţiei Europene a Presei Turistice, Consiliului Judeţean Dâmboviţa şi Fundaţiei NONDUL; iniţiator: cineastul şi scriitorul Nicolae Luca, preşedinte al Asociaţiei Presei Turistice din România. În concurs au participat producţii documentare din Austria, China, Columbia, Franţa, India, Germania, Iugoslavia, Japonia, Quatar, România, Statele Unite ale Americii, Ungaria. Sunt invitaţi cel mai mare poet al Italiei contemporane, Gaetano Camillo, şi binecunoscuţii cineşti – în juriu – Geo Saizescu şi Nicolae Cabel. (G.C.)

FESTIVALUL INTERNAŢIONAL DE COSMOPOEZIE

Debutază la Târgovişte în august 1997 sub egida Societăţii Astronomice Române de Meteori – SARM ca festival naţional şi devine internaţional de la ediţia din 1998. Fondatori: Valentin Grigore, Andrei Dorian Gheorghe, directorul permanent al festivalului, George Coandă. Festivalul, pe lângă concursul de cosmopoezie, cuprinde şi un Salon internaţional de publicaţii, fotografii şi arte astronomice. Este unicat internaţional. Continuă. (G.C.)

FESTIVALUL NAŢIONAL „CRIZANTEMA DE AUR”

Între 19-21 decembrie 1968, se desfăşoară prima ediţie a Festivalului concurs naţional „Crizantema de Aur”, rezervat interpretării şi creaţiei de romanţe. Iniţiatori: profesorii Paul Bănică, director al Casei Creaţiei Populare a judeţului, Gheorghe Vălcescu, metodist la aceeaşi instituţie, Constantin Manolescu, inspector la Comitetul pentru Cultură şi Artă al Judeţului Dâmboviţa. Organizator: Casa Creaţiei Populare devenită, cu timpul, Centru Judeţean de Îndrumare a Creaţiei Populare şi a Mişcării Artistice de Amatori; la ediţiile următoare au mai fost în parteneriat: Comitetul de Cultură şi Educaţie Socialistă, Consiliul Judeţean, Inspectoratul pentru Cultură şi Direcţia pentru Cultură, Culte şi Patrimoniu Cultural Naţional Dâmboviţa, Consiliul Local şi Primăria municipiului Târgovişte. Din juriu, la fiecare ediţie, vor face parte nume de prestigiu ale vieţii muzicale şi literare româneşti: Victor Eftimiu, George Sbârcea, Ioana Radu, Mia Braia, Dorina Drăghici, Octav Enigărescu, Ludovic Paceag, Theodor Balş, Ludovic Spiess, Voicu Enăchescu, Florentin Delmar, Rodica Bujor, Ion Luican, Elly Roman, Laurenţiu Profeta, Temistocle Popa, George Grigoriu, Dina Cocea, Aurel Giroveanu, Ion Ungureanu, Felicia Filip şi alţii. În recitaluri vor evolua: Gică Petrescu, Mia Braia, Ioana Radu, Dorina Drăghici, Lucia Ţibuleac, Dorin Teodorescu, Octav Enigărescu, Alina Mavrodin, Doina Badea, Tudor Gheorghe, Florin Georgescu, Nicolae Niţescu, Lucreţia Popescu-Lobodan, Angela Moldovan, Ion Luican, Nicolae Florei, Emil Gavriş, Ileana Sărăroiu, Dida Drăgan sau Daniela Vlădescu. Nume binecunoscute ale teatrului

târgoviştean şi românesc vor reprezenta evenimentul muzical autumnal: George Corneanu, Silviu Stănculescu, Mircea Albulescu, Ioana Bulcă, Rodica Ştefănescu, Teodor Vasiliu, Nataşa Raab, Mircea Albulescu, Mihai Florea, Cezara Dafinescu, George Motoi, Eusebiu Ştefănescu, Geo Costiniu, Valeria Ogăşanu, Adrian Pinte, Catrinel Lăzărescu, Elena Mihăescu. Scenografia a fost realizată, în majoritatea ediţiilor, de artistul plastic târgoviştean Emil-Florin Grama. Acompaniamentul a fost asigurat de orchestrele conduse de Nicuşor Predescu, Gică Rădulescu, Ionel Budişteanu, Ionel Banu, Nelu Urziceanu, Radu Voinescu, Paraschiv Oprea, Lucian Vlădescu sau Dan Ardelean. Câştigători ai concursului festivalului şi care s-au impus în peisajul muzical românesc: la interpretare: Nicolae Răcoceanu, Mihaela Oancea, Judida Cseh, Doina Florişca, Constantin Florescu, Mariana Crăescu-Costea, Mirela Spănu, Constantin Topal ori Octavian Huianu; la creaţie de romanţe: Nelu Mărgineanu, Dan Mizrahy, Ion Tomescu, Noru Demetriad, Alexandru Mateeaş, Alexandru Corfescu, Margareta Xenopol sau Edmond Deda. În 1992 a avut loc şi o ediţie internaţională a festivalului, cu secţiuni de şansonetă şi canţonetă, din juriu făcând parte Paul Laffont (Franţa) şi Norman McCaan (Marea Britanie); au susţinut recitaluri Claude Alain Figueres, Frederic Longbois, Machon Gerar de Pierron, Mireille Rivat (Franţa) şi Daniel Kottbauer (Marea Britanie). Festivalul a beneficiat şi de cronicarii săi: George Coandă, jurnalistul care a fost reporterul tuturor ediţiilor – fiind singurul om de presă român, având acest statut –, Ion Vasiliu, cu prima monografie („Am început să-ntineresc”), Ion Vasiliu şi George Sbârcea („Romanţa şi povestea ei”) şi Teodor Vasiliu („Istoria Crizantemei de Aur”). Stimulând crearea de noi romanţe, festivalul a lansat şi romanţe dedicate oraşului gazdă al manifestării muzicale autumnale cum sunt cele ale compozitorilor Laurenţiu Profeta, Florentin Delmar, Lucian Vlădescu pe versuri de George Coandă, Vasile Chiriuc, Constantin Manolescu. În schimbarea de climat politic, dar şi cultural, produsă de revoluţia din decembrie 1989, dănuirea festivalului părea pusă sub semnul întrebării. În consecinţă, la 1 septembrie 1992 a fost creată Fundaţia „Crizantema de Aur”. Stafful fundaţiei a fost format din: marele artist liric Octav Enigărescu, preşedinte de onoare; ing. Rică Ungureanu, viceprimar al Târgoviştei, preşedinte în exerciţiu; prof. Nicolae Savu Cristescu, inspector-şef al Inspectoratului Judeţean pentru Cultură Dâmboviţa, vicepreşedinte. Scopul fundaţiei: atragerea de fonduri băneşti şi donaţii de la persoane fizice şi juridice capabile să susţină festivalul muzical târgoviştean devenit celebru. (G.C.)

FESTIVALUL ŞI TÂRGUL PĂPUŞARILOR

La 21 iunie 1997 în Piaţa „Mihai Viteazul” din Târgovişte se desfăşoară prima ediţie a acestei manifestări culturale

meșteșugărești. A reunit, în spectacole viu urmărite, teatrele „Țândărică” (București), „Așchiuță” (Ploiești), „Prichindel”, „Pufuleț”, „Neghiniță” (Târgoviște), trupa de clovni „Parada din Capitală” și o altă trupă, de cântăreți, din Sibiu. Director executiv: Dan Țopa. Manifestarea s-a desfășurat sub auspiciile Primăriei și Consiliului Local Târgoviște și a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dâmbovița. (G.C.)

FESTIVALUL TEATRULUI ISTORIC Inițiat și organizat de Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al municipiului Târgoviște cu prilejul aniversării a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat. Ediția de debut are loc în luna iunie 1979. Scopul festivalului: stimularea formațiilor teatrale din casele de cultură, cămine culturale și cluburi sindicale. Mihai Dimiu lansează, în premieră mondială absolută, la Curtea Domnească, „teatrul cu geometrie variabilă” cu aportul Teatrului Popular „Tony Bulandra” din Târgoviște. Din juriile festivalului, a cărui ultimă ediție a avut loc la mijlocul deceniului al 9-lea al sec. XX, au făcut parte Dan Tărchilă, Virgil Brădățeanu, Nicolae Carandino, Mihai Dimiu, Dinu Ianculescu, Arcadie Donos, Niculae Stoian. (G.C.)

FILARMONICA „MUNTENIA” La 7 martie 2007 este înființată Filarmonica „Muntenia” sub auspiciile Consiliului Județean Dâmbovița. Concertele sunt susținute fie la Aula Magna a Universității „Valahia”, fie la Muzeul de Istorie din Complexul Național „Curtea Domnească” și, frecvent, în amfiteatrul Liceului de Arte „Bălașa Doamna” din Târgoviște. Director: Cristina Munteanu. Au răspuns invitației de a dirija orchestra reputați maeștri ai baghetei ca I. Ionescu-Galați, Marius Hristescu, Valentin Doni, Sabin Pautza, Ovidiu Bălan, Tiberiu Soare, Konrad von Abel și Walter Hilgers (Germania), Susan Bailey Robinson (SUA), Octav Calleya (Spania), Koiki Inonuz (Japonia), Misha Katz (Franța), Pablo Boggiano (Argentina), binecunoscuți artiști instrumentiști, cum sunt Tatiana și Alexandru Moroșanu, dar și ai scenei (Florin Piersic, într-un recital la opera „Peer Gynt”). Din filarmonică au mai făcut parte corul academic (dirijor, Heliana Munteanu) și Orchestra de muzică populară. În 2010 filarmonica și orchestra simfonică intră sub tutela Centrului de Cultură al județului Dâmbovița. (G.C.)

FLOREA, Ionel (28.VIII.1974, Găești, Dâmbovița) Licențiat al Facultății de Drept, Universitatea din București, promoția 1996, doctorand. A funcționat ca judecător la Judecătoria Târgoviște (1997-2002), Tribunalul Dâmbovița, Secția Comercială și de Contencios Administrativ și Fiscal (2002-2011). Din 2007 este președintele Secției Comerciale și de Contencios Administrativ și Fiscal. Este editorul și

secretarul general de redacție al revistei „Opinii juridice”, apărută între anii 2004-2006. A publicat numeroase articole și studii de drept în „Revista de executare silită”, „Analele Universității Hyperion”, „Revista de drept a Curții de Apel Ploiești”. Este coautor la lucrările „Geopolitica României în anii războiului întregirii naționale”, Ed. Transversal, 2011 și „Așezări și ctitorii pe Valea Ialomiței”, Ed. Transversal, 2011. A sprijinit activitatea Asociației Culturale „La noi acasă” din Târgoviște și a sprijinit apariția revistei „Climate”. (G.C.)

FLORESCU, Ioan Emanuel (7.VIII.1819, Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea – 10.V.1893, Paris), general și om politic. Își face studiile la Colegiul „Sfântul Sava” din București și apoi la diverse școli civile și militare din Paris. Devine ofițer al armatei române și ocupă funcția de adjutant domnesc în timpul domnilor Gheorghe Bibescu și Barbu Știrbei. Sprijină unirea Principatelor Române, făcând parte din Adunarea Electivă de la București (ianuarie 1859) și din Comisia Centrală de la Focșani. Om politic cu o vastă experiență, întemeietor al Partidului Conservator din România, ministru în mai multe guverne (1859-1863, 1865-1866 și 1871-1876), președinte al Consiliului de Miniștri în anii 1876 și 1891, președinte al Senatului în perioada 1888-1889 și 1890-1891. Activitatea sa se împletește cu istoria județului Dâmbovița: deține o mare proprietate la Sălcuța, devine deputat de Dâmbovița, contribuie la înființarea Clubului Conservator din Târgoviște. (M.C.)

FLUIERARU, Tatiana Ana (2.IX.1960, Târgoviște) Profesoară, filologă, traducătoare, publicistă. Cursuri primare, gimnaziale și liceale în Târgoviște (1979). Absolventă a Facultății de Filologie, secția franceză-română, a Universității din Craiova (1983). În perioada 1983-1994, profesor de limba franceză în învățământul preuniversitar (Bărbulețu, Târgoviște). Cadru didactic al Universității „Valahia” Târgoviște (asistent, lector, conferențiar, din 2003). Stagii de perfecționare la Universitatea de Limbi și Litere a Universității din Grenoble (1982) și Universitatea Rouen (2000-2002). Din 2002, doctor în Filologie cu teza: „Michel Tournier au la fluidité du monde-étude sur l'inversion et l'altération dans l'oeuvre de Michel Tournier”. Publică în Analele Universității „Valahia” Târgoviște (1995). Alte colaborări cu studii și articole de specialitate, precum și participări la reuniuni științifice la Craiova, Iași, Târgoviște, București. Traduce din autori francezi sau este autoarea unor lucrări de aprofundarea limbii franceze „Correspondence commerciale” (1997). „Gramatica limbii franceze” (2004). (V.P.)

FORMAC, Constantin (8.III.1830, Târgoviște – 27.V.1897, București) Instrucția și educația școlară și-o desăvârșește în orașul natal, iar la vârsta de 18 ani

intră în rândurile tinerei armate a Țării Românești fiind înrolat în Regimentul 2 Lăncieri unde învață meseria armelor. De la gradul de sublocotenent a fost avansat, succesiv, până la gradul de general de brigadă fiind numit la comanda unui escadron apoi a unor regimente de cavalerie și brigăzi (de cavaleriști și infanteriști). În timpul Războiului de Independență (1877-1878) acționează, acoperindu-se de glorie, în zonele de operații Plevna și Vidin. Este distins cu ordinele „Steaua României” în grad de Ofițer, „Virtutea Militară” de aur, „Trecerea Dunării” și „Apărătorilor Independenței”. După război și până la pensionarea sa a ocupat responsabilități importante în Ministerul de Război. (G.C.)

FORMAȚIUNILE VEGETALE ALE TÂRGOVIȘTEI

Sub aspect fitogeografic, municipiul Târgoviște se încadrează în provincia dacică, districtul Câmpiei Române Centrale, mai exact la contactul acesteia cu districtul Subcarpații Munteniei. În harta vegetației potențiale a României realizată de N. Doniță, Doina Ivan, coordonator și colaborator, municipiul Târgoviște este inclus în complexul teritorial al pădurilor de stejar cu *Carex brizoides*, iar în lungul râului Ialomița sunt figurate păduri de luncă cu stejar pedunculat, frasin de luncă, plop și sălcii. În pădurile din împrejurimile orașului Târgoviște sunt dezvoltate cele de stejar pedunculat (*Quercus robur*) cu cer (*Quercus cerris*) și gârniță (*Quercus frainetto*). Cele trei specii participă neuniform în alcătuirea arboretelor; destul de frecvent se găsesc și carpenul (*Carpinus betulus*), jugastrul (*Acer campestre*), teiul (*Tilia tomentosa*, *T. cordata*), arțarul (*Acer platanoides*), arțarul tătarăsc (*Acer tataricum*), frasinul cu frunză îngustă (*Fraxinus angustifolia*), ulmul (*Ulmus minor*), cireșul păsăresc (*Prunus avium*), părul pădureț (*Pyrus pyraeaster*). În pădurea Teiș este abundent și gorunul (*Quercus petraea*). Foarte interesantă este abundența unui hibrid între gorun și stejarul pedunculat, descris în literatura botanică sub numele de *Quercus rosacea*. Subarboretul este format din păducel (*Crataegus monogyna*) porumbar (*Prunus spinosa*), sângher (*Cornus sanguinea*), spinul cerbului (*Rhamnus cathartica*), salbă moale (*Euonymus europaea*), salbă râioasă (*Euonymus verrucosa*), corn (*Cornus mas*), măceș (*Rosa canina*), lemn câinesc (*Ligustrum vulgare*), mur (*Rubus caesius*), călin (*Viburnum opulus*). Dintre plantele agățătoare se întâlnesc curpenul de pădure (*Clematis vitalba*) și iedera (*Hedera helix*), mai rar fluierătoarea (*Tamus communis*), specie atlantico-mediteraneană. Pătura ierbacee este puternic dezvoltată, fiind compusă atât din specii de pădure, cât și din specii de plante de locuri deschise, pătrunse în urma răririi pădurilor. Marea diversitate de specii este legată și de variații ale cantității de humus și de microrelief, care determină variații ale umidității

disponibile plantelor: silnicul (*Glechoma hederacea*), toporașii (*Viola reichenbachiana*, *V. canina*, *V. odorata*, *V. alba*), unișorul (*Ranunculus ficaria*), piciorul caprei (*Aegopodium podagraria*), cerențelul (*Geum urbanum*), sclipeții (*Potentilla erecta*), coada cocoșului (*Polygonatum multiflorum*, *P. odoratum*). Specii de graminee frecvent întâlnite sunt golomățul (*Dactylis glomerata*) și firuța de pădure (*Poa nemoralis*). Pe alocuri este abundentă usturoița (*Alliaria petiolata*), specie caracteristică pentru solurile eubazice, bogate în humus și azot. În pătura ierbacee a pădurilor din partea de nord a municipiului Târgoviște mai apar obsiga de pădure (*Brachypodium sylvaticum*), *Scrophularia nodosa*, specii de *Campanula* (*C. persicifolia*, *C. patula*, *C. rapunculoides*, *C. glomerata*), căpșunul sălbatic (*Fragaria viridis*), știrgoaia de pădure (*Veratrum nigrum*), local, de exemplu la Teiș, dumbravnicul (*Melittis melisophyllum*). Pe văile râurilor, datorită condițiilor de umiditate ridicată a solului și naturii aluvionare a acestuia, se dezvoltă o vegetație constituită din plante higrofile, dar și păduri care apar de cele mai multe ori sub forma șleaurilor de luncă sau de zăvoaie. Aceste păduri au ca specii dominante arborii cu lemnul moale: aninul negru (*Alnus glutinosa*), sălciile (*Salix alba*, *Salix fragilis*, *Salix purpurea*), plopii (*Populus alba*, *Populus nigra*, *Populus canescens*). Adesea, în pădurile de luncă apar într-o proporție ridicată și specii de frasin (*Fraxinus excelsior*, *F. angustifolia*). Flora ierboasă însoțitoare este abundentă, foarte caracteristice fiind lăsniciorul (*Solanum dulcamara*), piperul lupului (*Polygonum hydropiper*) și drețele de luncă (*Lysimachia nummularia*). În plopșuri apar frecvent graminee, iar în sălcelele din locurile cele mai joase se dezvoltă o floră higrofilă, specifică luncilor. Vegetația de pajiște. Vegetația de pajiști, cu o extindere mai mare în zona de izvoare a Ilfovului, la nord de șoseaua Târgoviște – Priseaca, este reprezentată de iarba câmpului (*Agrostis tenuis*). În locuri mai umede de iarbă moale (*Agrostis alba*), iar în locuri mai intens circulate de iarbă de gazon (*Lolium perenne*), de pir (*Agropyron repens*, *A. intermedium*), de pir gros (*Cynodon dactylon*) și de *Festuca valesiaca*, cu diferite specii xero- și xeromezofile. În lunci se dezvoltă pajiști de *Agrostis alba* și de firuță (*Poa pratensis* ssp. *angustifolia*) cu diverse plante mezo și mezohigrofile. Dintre plantele ierboase însoțitoare frecvent se întâlnesc: traista ciobanului (*Capsella bursa pastoris*), păpădia (*Taraxacum officinale*), mușetelul (*Matricaria chamomilla*), cicoarea (*Cychorium intybus*), trifoi târător (*Trifolium repens*), trifoiăș (*Trifolium campestre*), timoftică (*Phleum pratense*), firuță de livadă (*Poa pratensis*), coada vulpii (*Alopecurus pratensis*), diferite specii de rogoz (*Carex* sp.), obsigă (*Bromus hordeaceum*), vițelar (*Anthoxanthum odoratum*), ghizdei (*Lotus corniculatus*), șovârv (*Origanum vulgare*), turiță mare (*Agrimonia eupatoria*), mazăriche (*Vicia cracca*),

coada şoricelului (*Achillea setacea*), ciocul berzei (*Erodium cicutarium*), trei fraţi pătaşi (*Viola tricolor*), sunătoare (*Hypericum perforatum*), pătlagină (*Plantago lanceolata*), *Centaurea micranthos*, măcriş mărunţ (*Rumex acetosella*), scai (*Eryngium campestre*), lucerna (*Medicago sativa*), scrântitoare (*Potentilla argentea*, *P. reptans*), cornut (*Cerastium cerastioides*). Degradarea prin păşunat este indicată de specii ca laptele cucului (*Euphorbia cyparissias*), bărboasă (*Botriochloa ischaemum*), firuţă cu bulbi (*Poa bulbosa*), flocoşele (*Filago arvensis*), şopârliţa (*Veronica arvensis*), specii de ciulini (*Carduus nutans*, *C. acanthoides*). Alte tipuri de vegetaţie. Prezenţa luncii lalomiţei, a lacurilor de la Priseaca şi a zonelor de supraumectare din jurul lor a favorizat dezvoltarea vegetaţiei acvatice alcătuită din: săgeata apei (*Sagittaria sagittifolia*), crinul de baltă (*Butomus umbellatus*), limbariţa (*Alisma plantago-aquatica*), iarba broaştei (*Hydrocharis morsus-ranae*), broscariţa (*Potamogeton perfoliatus*), brădişul (*Ceratophyllum demersum*, *Myriophyllum verticillatum*). Vegetaţia palustră este reprezentată de stuf (*Phragmites australis*), papură (*Typha latifolia*, *T. angustifolia*). Pe marginea lacurilor şi a şanţurilor pline cu apă cresc stânjenei galbeni (*Iris pseudacorus*), rogozuri mari (*Carex riparia*, *Carex acutiformis*), cucuta de apă (*Cicuta virosa*), buzduganul de apă (*Sparganium erectum*), rourică (*Glyceria fluitans*). Fixate pe fundul apelor stătătoare, uneori la adâncimi mai mari, se dezvoltă foarfeca bălţii (*Stratiotes aloides*), ciuma apelor (*Elodea canadensis*). Pe suprafaţa apelor se întâlnesc unele plante, la început fixate de fund, apoi plutitoare, ca otrăţelul de apă (*Utricularia vulgaris*) şi lintiţa (*Lemna minor*). În microdepresiunile umede se dezvoltă boglarii (*Ranunculus sceleratus*), pipirigul (*Juncus conglomeratus*), pipiriguţul (*Eleocharis palustris*), izma de baltă (*Mentha aquatica*, *M. arvensis*). Vegetaţia segetală se întâlneşte în culturile agricole şi în pârlăoage de unde pătrunde adesea şi pe terenuri virane. Macul de câmp (*Papaver rhoeas*), pălămida (*Cirsium arvense*), albăstrelele (*Centaurea cyanus*), nemţisorul (*Consolida orientalis*) sunt specifice pentru culturile de păioase, stânjenei (stânjenelul pitic – *Iris pumila* – numit şi răţişoara), ridichea sălbatică (*Raphanus raphanistrum*), diferite specii de *Chenopodium*, piciorul cocoşului de câmp (*Ranunculus arvensis*) îndeosebi pentru culturi prăşitoare. Vegetaţia ruderală însoţeşte aşezările omeneşti, calea ferată şi drumurile. Reprezentative în acest sens sunt: bozul (*Sambucus ebulus*), scaietele (*Cirsium lanceolatum*), brusturul (*Arctium lappa*, *A. tomentosum*), pătlagina (*Plantago major*, *Plantago media*), traista ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), ciulinul (*Carduus nutans*), troscotul (*Polygonum aviculare*), urzicile (*Urtica dioica*, *U. urens*), ciumăfaia (*Datura stramonium*). (S.M.)

FORTUNESCU, Hercule (27.XI.1894, Târgovişte – 22.II.1966) A urmat cursurile primare în Târgovişte, iar Liceul Militar la Iaşi. În vara anului 1913 a susţinut examenul de admitere la Şcoala de Ofiţeri Activi de Cavalerie din Târgovişte pe care a absolvit-o în 1915 cu gradul de sublocotenent. A fost încadrat în funcţia de comandant de pluton în escadronul 2 Călăraşi. La 1 mai 1917 a fost avansat la gradul de locotenent şi promovat comandant de escadron. A luptat la Mărăşeşti. La 15 iunie 1918 locot. H. Fortunescu a fost mutat în statul major al Diviziei 2 Cavalerie aflată la Iaşi. La împlinirea vârstei de 25 de ani, 1 oct. 1919, a fost avansat la gradul de căpitan şi propus să urmeze cursurile şcolii de aplicaţie a cavaleriei pe care le-a urmat în perioada 1921-1923. După terminarea acestor cursuri revine la statul major al Diviziei 2 Cavalerie din Iaşi acum este înălţat la gradul de maior. O altă etapă în evoluţia profesională au fost cursurile Şcolii Superioare de Război în perioada 1927-1929, pentru obţinerea brevetului de ofiţer de stat major. Ca urmare în 1929 a fost încadrat în Marele Stat Major la Direcţia de Pregătire de Luptă a Trupelor unde a contribuit la elaborarea directivelor privind instrucţia şi pregătirea trupelor în cazarmă, poligoane, aplicaţii, manevre. La 1 noiembrie 1937 a fost promovat ca şef de stat major al Diviziei 2 Cavalerie fiind avansat la gradul de locotenent-colonel. La 1 noiembrie 1938 i s-a încredinţat comanda Regimentului 3 Cavalerie din Divizia 6 Cavalerie, regiment cu care participă la cel de al Doilea Război Mondial în Compania din Est în luptele din Basarabia, Odessa, peninsula Kerci, având gradul de colonel. Ca urmare a activităţii sale de luptă la 23 martie 1944 a fost promovat la gradul de general de brigadă şi numit comandant al părţii sedentare a Diviziei 8 Cavalerie. În noua funcţie se ocupă de instruirea tinerilor chemaţi sub arme în primăvara anului 1944 pentru completarea pierderilor suferite de partea operativă a Diviziei 8 Cavalerie pe frontul de la Iaşi-Chişinău. A participat la Compania din Vest în Ungaria, aflându-se la comanda Diviziei 8 Cavalerie. Şi-a adus contribuţia în luptele din Slovacia de la Banská-Bistrica, la cucerirea masivului Silika Palmira şi a oraşului Roznava, lupte pentru care generalul H. Fortunescu a fost citat prin ordinul de zi de la generalul de corp de armată Nicolae Dascălu, comandantul Armatei 4 Române. După război a îndeplinit diferite funcţii în cadrul Marelui Stat Major până la 1 sept. 1947 când a fost pensionat. Este decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a cu spade. (G.T./ C.V.)

FORUMUL DEMOCRAŢIEI ŞI UNITĂŢII NAŢIONALE DIN ROMÂNIA Organizaţia judeţeană Dâmboviţa este fondată la începutul anului 1991. De altfel, la Târgovişte a funcţionat şi sediul central al Forumului. Fondator al acestei formaţiuni politice, prof. Geo Pârgaru. La scurtă vreme forumul fuzionează cu Partidul Unităţii Naţionale Române. (G.C.)

FOSTA SALĂ DE ARME – clădire de patrimoniu (DB-II-m-B-17271, Str. Justiției, nr. 5, 1906-1907) A fost construită din inițiativa poetului și omului politic George Caîr, prefect la 1907, care a înțeles necesitatea construirii unei săli de spectacole la Târgoviște. A fost sediul „Societății de Arme, Gimnastică și Dare la Semn”. Printre artiștii de frunte care au jucat pe scena acestei săli au fost: I. Băjenaru, Agatha Bârsescu, Maria Filotti, Mișu Fotino, C. I. Nottara, Ion Manolescu, Grigore Vasiliu-Birlic, George Timică, Radu Beligan. Aici a concertat compozitorul și violonistul George Enescu. Imobilul a suferit modificări în 1919 și în perioada 1962-1964, când s-au făcut extinderi pe latura de est, pentru a se amenaja cabine pentru actori, grupuri sanitare și extinderea holurilor. În prezent aici funcționează Cercul Militar-Garnizoana Târgoviște. (G.T./ C.V./M.O.)

FOSTUL SEDIU AL PREFECTURII A JUDEȚULUI Primul sediu propriu al acestei instituții a fost cumpărat la licitația din 1886 cu suma de 24.000 lei. În același an, Consiliul permanent a hotărât construirea unui local propriu, pe terenului județului, lângă ruinele Curții Domnești, alocând de la buget 2000 lei pentru plata arhitectului. Palatul Prefecturii a fost ridicat în 1894, având proporții mai mici față de localul Primăriei. Edificiul are parter și etaj, cu o intrare marcată de coloane, care conducea spre holul central cu încăperi adosate în stânga și dreapta, iar în fundal scara interioară. Caracteristica acestei lucrări a fost lucrătura interioară, ușile pictate cu elemente vegetale și cu fronton amplu din stratură. Pereții holului au fost pictați în întregime atât la parter cât și la etaj, discret și în concordanță cu arhitectura, conferind prețiozitate spațiului de anticameră. Încăperile cu destinație specială (sala de consiliu) aveau pictură interioară, sobe cu șemineu și candelabre asemănătoare cu cele amplasate în hol, astfel că, fiecare detaliu crea atmosferă prin culoare, lumină și căldură. Arhitectul clădirii a fost Baltasar Vignosa Giovanni, iar pictorul Giovanni Battista del Basso. Lucrările de zugrăveli la noul local de la Prefectură se încheiau în 1897, când se cumpăra mobilier, perdele, rafturi etc. S-a realizat și împrejmuirea, un aspectuos grilaj de fier pe soclu de piatră precum și trotuare de jur împrejur terminate în 1901, când se amenaja o seră de flori pentru parcul Prefecturii. După Primul Război Mondial i s-a mai adăugat o aripă spre est pentru grupurile sanitare. În prezent aici funcționează Muzeul de Artă. Casa situată pe Calea Domnească, nr. 185, ridicată în 1895, este o construcție de patrimoniu – DB-II-m-B-17238. (G.T./ C.V./M.O.)

FOSTA „ȘCOALĂ DOMNEASCĂ” (DB-II-m-B-17218, Str. Alexandru Ioan Cuza, nr. 15, 1864) Școala de Băieți Nr.1. Se compune din parter și etaj. Planul

cuprinde două coridoare dispuse pe laturile lungi, din care cel de pe fațada principală este deschis înscriindu-se pe linia tradiției prispei țărănești, dar stâlpii au fost realizați din zidărie și susțin arce în plin cintru. De la terminarea construcției, a funcționat ca prima Școala publică (înființată în 1833); Școală Normală (1857-1864, 1919-1932); Gimnaziul Văcărescu (1874-1892); Școala Nr. 2, Sediul Societății culturale „Progresul”. În 1972 școala a sărbătorit 140 de ani de la înființare, prilej cu care a primit numele poetului Vasile Cârlova și s-a instalat statuia acestuia, opera sculptorului Vasile Blendea. De numele acestei școli sunt legați dascălii: Mihalache Drăghiceanu, Dimitrie Condurățeanu, scriitorul Al. Vlahuță, pașoptiștii I.D. Petrescu și Grigore Vlădescu, poetul I.D. Pietrari, compozitorul Franchetti, precum și foștii elevi I. Al. Brătescu Voinești și Virgil Drăghiceanu. În perioada comunistă, a funcționat Școala Populară de Artă, iar în prezent aici se află Centrul pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dâmbovița și Centrul Județean de Cultură Dâmbovița. (G.T./ C.V./M.O.)

FOSTA ȘCOALĂ NORMALĂ I.H. RĂDULESCU (Bd. Carol I, nr. 70, 1923; 1938) Piatra fundament a clădirii a fost pusă în 1923, urmând să adăpostească Școala de Învățători și o Școală de Aplicație. Din lipsa fondurilor, lucrările au durat până în 1931, realizându-se decât parterul și primul etaj, iar cel de al doilea etaj și scara interioară au fost realizate în 1938. Planul clădirii era conceput în forma literei U cu deschiderea spre curtea interioară, spre est școala are un parc plantat cu tei, pini, fagi și castani, având subsol, parter și două etaje destinate activităților didactice și de aplicație. Clădirea avea săli de curs, ateliere, spații destinate cazării elevilor (dormitoare, bucătărie, sală de mese), cât și camera pedagogului și locuința directorului. În 1933, școala și-a întrerupt activitatea deoarece ministrul C. Angelescu a dispus transferul Școlii Normale la Buzău. În timp, profilul liceului s-a îndreptat către ramura petrolieră, iar în prezent are o ofertă educațională diversificată: clase cu profil real, uman, tehnic și sportiv. A fost restaurată în perioada 2002-2005. În prezent în clădire funcționează Grupul Școlar „Voievodul Mircea”. (G.T./ C.V./M.O.)

FOSTA UZINĂ ELECTRICĂ (DB-II-m-B-17185, Piața Bărăției, nr. 2, 1911-1912) Construcție industrială realizată de Societatea Brawn- Boveri din Viena, între 1911-1912. Clădirea este compusă dintr-un parter înalt, mezanin și balcon. Ulterior a suferit modificări substanțiale, care au constat într-un corp alipit lateral format din demisol și parter. În prezent este sală de jocuri. (G.T./ C.V./M.O.)

FOSTUL PALAT DE JUSTIȚIE (DB-II-m-B-17240, Calea Domnească, nr. 189, 1902) Construcție în stil neoclasic, cu fronton și coloane clasice și decorație în

relief reprezentând pe zeita justiției tronând și susținând balanța dreptății. Inițial construcția (inspirată după Palatul Justiției din București la proporții reduse) a avut numai subsol și parter. În jurul „sălii pașilor pierduți” sunt dispuse sălile de ședințe și birourile în număr de 14 camere. În timpul ocupației din 1917-1918 clădirea a fost parțial mistuită de incendiu. Este reparată și supraetajată în anii 1926 păstrând planșeele de lemn. După marile cutremure din 1940 și 1977 clădirea a fost reparată fără a fi necesare consolidări la planșee, adăugându-i-se numai o centură din beton armat între parter și etaj. În prezent aici funcționează Muzeul de Istorie. (G.T./C.V./M.O.)

FOSTUL SEDIU AL BĂNCII ROMÂNE DE DEZVOLTARE (DB-II-m-B-17287, Str. Lt. Popescu Pârvan, nr. 11, 1900) Locuință de plan simetric cu dezvoltare laterală, în stil baroc, volum înalt. Acces cu scară dublă cu fronton pe coloane; atic decorat; frontoane în arc de cerc la ferestre. A fost restaurat în perioada 1997-2000. (G.T./C.V./M.O.)

FOTBAL În meciul de fotbal România-Bulgaria (București, 20 iunie 1948) a fost consemnat debutul lui Traian Ionescu în echipa națională. El este primul fotbalist care, după ce la un moment dat a fost legitimat la o echipă din Târgoviște („TCT”, în perioada 1933-1938) a jucat ulterior în prima reprezentativă a țării. Pe 29 noiembrie 1953, la București, „Metalul” Târgoviște intră în posesia titlului de campioană a țării la fotbal juniori. A fost primul succes major la un sport de echipă din istoria sportului târgoviștean (este vorba de un titlu la juniori). Sezonul competițional 1960-1961 aduce prima promovare a unei echipe de fotbal târgoviștene în divizia „A”. Această realizare s-a datorat jucătorilor de la „Metalul” Târgoviște și antrenorului acestora Valentin Stănescu. În meciul de fotbal Austria-România (Linz, 1 mai 1968) Cornel Dinu a debutat în reprezentativa României. El este primul fotbalist născut în Târgoviște care a reușit să obțină statutul de internațional „A”. (A.B.)

FRĂȚILĂ, Ion (16.IX.1939, Fieni) A început școala profesională la Fieni, continuând-o la Fîlpeștii de Pădure (Prahova), unde a absolvit și liceul. Membru al PCR din 1961, a îndeplinit funcții în cadrul organizației de tineret din Câmpina, Ploiești și Târgoviște. Din 1974 a devenit secretar pentru probleme de propagandă al Comitetului Municipal de Partid și vicepreședinte al Consiliului Popular al Municipiului Târgoviște (1974-1977). A fost primar al municipiului între 1977-1980, într-o perioadă extrem de grea, când a trebuit să facă față perioadei de maximă explozie industrială și demografică, fără precedent în Târgoviște și s-a concentrat pe finalizarea următoarelor obiective economice și social-culturale: Combinatul de Oțeluri Speciale, Oțelinox, Întreprinderea

de Struguri, Romlux, Mecanica Târgoviște, dezvoltarea și modernizarea Întreprinderii UPET, Sala Polivalentă, Spitalul Județean, Policlinica din zona industrială, Casa de Cultură a Sindicatelor, Cinematograful Independența, modernizarea și extinderea Stadionului Municipal, construirea localurilor pentru liceele industriale COS și Strunguri, Sanitar, Construcții. A impulsionezat finalizarea parțială a microraiunelor IX, VI, XI, și IV și a început amenajarea zonei centrale. Conștient de dezvoltarea orașului și atent la solicitările oamenilor, a inițiat construirea drumurilor de centură (Cărmidari, COS-Romlux), modernizarea străzii Nicolae Bălcescu pe tronsonul Sârbi-Teiș. A acordat multă atenție consolidărilor și restaurării Palatului comunal afectat de cutremurul din 1977, unde a folosit restauratori în spălarea picturii originale, inițiativă rar întâlnită în acea epocă. Parcurile Chindia și Mitropoliei au fost amenajate cu specii rare și remobilate cu mult gust și atenție. Pentru ca populația orașului să fie aprovizionată mai bine, a acordat atenție sporirii suprafețelor comerciale, sprijinind construcția magazinului Muntenia și a altor spații comerciale în cartierele orașului. S-a manifestat ca un om deosebit, cu respect față de cei cu care a intrat în contact și, spre deosebire de politiciii anteriori, cu multă stimă față de intelectuali, dintre care mulți au primit apartamente și au fost încurajați în activitatea lor. Acest fel de abordare ca primar s-a datorat în primul rând sufletului său nobil, dar și faptului că în formarea sa ca om politic și-a pus amprenta spiritul de destindere și de relativă liberalizare a politicii comuniste. A stăruit să se realizeze prima monografie a orașului, pe care a păstorit-o cu atenție din funcția de secretar cu propaganda și care, datorită calităților sale de a acorda libertate autorilor, reprezintă o lucrare de mare valoare științifică. (M.O.)

FRONTUL NAȚIONAL DEMOCRAT (FND) S-a constituit la Târgoviște pe 23 octombrie 1944, reprezentând alianța forțelor (organizațiilor) procomuniste: Partidul Comunist Român, Partidul Social Democrat (lider Ion Bănuțescu), Uniunea Patrioților (lider Tănase Borțoi), Tineretul Unit (lider Alexandru Dumitrache), Sindicatele Unite (lider Alexandru Stănescu), Frontul Plugarilor (lider Enache Scărlătescu), Femeile Patriotice (lider Victoria Georgescu). FND urmărea cucerirea puterii politice în contextul prezenței în țară a trupelor sovietice, făcând promisiuni atractive: refacerea economiei, ajutorarea nevoiașilor, reforma agrară etc. La 19 noiembrie 1944, FND a scos la Târgoviște ziarul „Chemarea” care făcea propagandă procomunistă. În toamna anului 1944, FND a inițiat diverse acțiuni (mitinguri, articole în presă etc.) vizând ascensiunea comuniștilor la putere. La 28 noiembrie 1944 a fost impus pe „cale revoluționară” (prin forță) ca prefect Gheorghe Popescu, iar a doua zi a fost „instalat”

ca primar al Târgoviştei comunistul Ion Rădulescu. Acţiunile au continuat în Târgovişte şi în judeţ, sub lozincă „Vrem guvern FND”. În acest context, cu sprijinul Moscovei, la 6 martie 1945 a fost impus guvernul Petru Groza. (M.C.)

FRONTUL PLUGARILOR Organizaţie înfiinţată la Târgovişte la începutul anului 1945. Obiectivele sale vizau înfăptuirea reformei agrare, guvern al Frontului Naţional Democrat (forţele procomuniste), lupta contra „reacţionarilor”. Congresul din 18 februarie 1945 a ales Comitetul de conducere format din Gheorghe Iacob – preşedinte, plugarul T. Cotelea şi învăţătorul Lazăr Ştefănescu – vicepreşedinţi, Enache Scărlătescu – secretar. Frontul Plugarilor, susţinător al forţelor raliat în jurul Partidului Comunist Român, a sprijinit înfiinţarea unor cooperative de consum, biblioteci, băi populare, acţiuni de electrificare ş.a., căutând să atragă populaţia. De asemenea, a promovat înfăptuirea „pe cale revoluţionară” a reformei agrare, prin împărţirea cu forţa a marilor moşii. (M.C.)

FRONTUL RENAŞTERII NAŢIONALE (F.R.N.) La nivel central, F.R.N. se constituie în anul 1938 ca partid unic în vremea regimului autoritar din timpul lui Carol al II-lea (1938-1940). Ziarul târgoviştean „Ancheta” îl considera „un front al conştiinţei româneşti pus în slujba intereselor superioare ale neamului, ţării şi democraţiei”. La Târgovişte, F.R.N. avea în structurile de conducere pe I. Gr. Perieşteanu – preşedinte şi pe avocatul Lazăr Petrescu, avocatul C. Săndulescu, dr. Emil Solomonescu şi profesorul Jean Diculescu – secretari. Pe 14 mai 1939 se formează la nivel judeţean Garda Naţională a F.R.N. condusă de colonelul în rezervă I. Nicolin. În iunie 1940, la iniţiativa regelui Carol al II-lea, F.R.N. s-a transformat în Partidul Naţiunii. (M.C.)

FRONTUL ROMÂNESC La nivel central, organizaţia Frontul Românesc a fost înfiinţată de Alexandru Vaida-Voevod în 1935, servind intereselor regelui Carol al II-lea de instaurare a unui regim autoritar în anii 1938-1940. Având un pronunţat caracter antisemit, organizaţia cerea ca „România Mare să fie numai a românilor”. La Târgovişte, organizaţia judeţeană s-a cristalizat în 1936, avându-l la conducere pe I.Gr. Perieşteanu – preşedinte, CS Ionescu – vicepreşedinte, Lazăr Petrescu-secretar general. Liderul organizaţiei târgoviştene era dr. C. Popescu. La Frontul Românesc au aderat unele organizaţii desprinse din Partidul Naţional Creştin, ceea ce i-a creat o bază de susţinători, insuficientă însă pentru a obţine rezultate notabile în confruntările electorale. Organe de presă care apăreau la Târgovişte: „Drapelul” (1936) şi „Frontul Românesc al Dâmboviţei” (1937), cu accente antisemite, promotoare ale ideii „numerus valachicus” (prioritatea românilor în diverse

funcţii, instituţii) etc. A avut un rol modest pe scena politică locală. În spiritul doctrinei sale, Frontul Românesc a înfiinţat detaşamentele „Legiunii Valahe”, menite să-i fie alături în „confruntarea” cu celelalte formaţiuni politice. A dispărut de pe scena politică în 1938. (M.C.)

FRONTUL ROMÂNESC Apare cu subtitlul „Organ de luptă al mişcării naţionaliste condusă de Alexandru Vaida-Voevod”. Ziar lunar, cu redacţia şi administraţia în strada I.C. Brătianu, nr.3 din Târgovişte, unde se afla şi Clubul Frontului Românesc. La Biblioteca Academiei se găseşte doar un număr, cel din 1 martie 1937. Scopul ziarului era „să menţie legăturile între toţi membrii organizaţiei şi să lupte pentru atingerea ţelurilor mişcării în fruntea căreia se găseşte dr. Alexandru Vaida-Voevod”. Între autorii articolelor se află importanţi politicieni şi oameni de cultură: V. Popescu – Băleni, avocatul Lazăr Petrescu, dr. C. Popescu – preşedintele organizaţiei Frontul Românesc din Târgovişte, I.Gr. Perieşteanu – preşedintele Uniunii Avocaţilor din România şi lider judeţean al Frontului Românesc. Subiectele abordate se referă la aspecte politice: Congresul judeţean din 3 februarie 1937 unde sunt prezenţi D.R. Ioaniţescu – fost ministru şi secretar general al Frontului Românesc, I.Gr. Perieşteanu, Lazăr Petrescu ş.a., acţiuni propagandistice în Târgovişte şi în judeţ, teme electorale, analiza scenei politice dâmboviţene. (M.C.)

FRONTUL SALVĂRII NAŢIONALE (FSN) – 20 mai. La 24 ianuarie 1992, în urma unei mişcări de disidenţă împotriva lui Petre Roman în Frontul Salvării Naţionale, se formează la nivel naţional, cu sediul central în Târgovişte, acest partid politic. Preşedinte fondator: Mihai Gabriel Popescu; vicepreşedinţi: Decebal Simionescu, Daniela Popa; secretar: Corneliu Domnescu. Emblemă: garoafa. La puţin timp se uneşte cu Frontul Salvării Naţionale al lui Ion Iliescu. (G.C.)

FRONTUL STUDENŢESC DEMOCRAT La nivel central, Frontul Studenţesc Democrat se constituie în anul 1935, reunind studenţi de diferite orientări politice sau fără apartenenţă de partid. Obiectivele urmărite vizau democratizarea vieţii universitare, îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă şi de studiu, apărarea drepturilor şi a libertăţilor democratice, lupta antifascistă, salvagardarea independenţei, a integrităţii şi suveranităţii ţării. La Târgovişte, comitetul de conducere al Frontului Studenţesc Democrat era format din Stelian Tănăsescu – preşedinte, Constantin Marinescu – vicepreşedinte, M. Bădulescu, Gheorghe Stavri, Gheorghe Ciobanu – membri. (M.C.)

FRUCHTER, Eugen (22.XII.1935, Ploieşti, Prahova – 2009, New York, SUA) Profesor, istoric al culturii,

prozator, publicist. Studii primare, gimnaziale şi liceale la Târgovişte. Absolvent al Facultăţii de Filozofie a Universităţii din Bucureşti (1958). Profesor de liceu la Târgovişte până în 1987 când se stabileşte la New York (SUA). Din acest an nu mai cunoaştem preocupări în domeniul culturii şi literaturii. Publică de-a lungul anilor numeroase articole de istorie, istoria culturii, în reviste şi ziare târgoviştene („Valachica”, „Uzina şi ogorul”, „Dâmboviţa”), centrale sau în volume de studii şi comunicări. Ca autor de literatură turistică debutează în 1971 cu „Târgovişte. Mic îndreptar turistic” (în colaborare cu Gabriel Mihăescu). Publică apoi, tot în colaborare, „Mic îndreptar turistic «Pucioasa – Vulcana Băi»” (1981) şi „Târgovişte. Ghid de oraş” (1982). În toate aceste lucrări creionează concis figuri de cărturari, scriitori, oameni de cultură, originari din acest perimetru spiritual, oferind, pe baza documentelor cercetate, rânduri inedite de istorie, istorie literară şi culturală. (V.P.)

FUNDAȚIA CULTURALĂ „DÂMBOVIȚA” Este înființată din inițiativa lui Constantin Nica în decembrie 1996. Obiective: crearea de formații artistice folclorice; valorificarea folclorului muzical, al dansului și portului popular din spațiul județului Dâmbovița; organizarea de spectacole folclorice. Continuă. (G.C.)

FUNDAȚIA JUDEȚEANĂ PENTRU TINERET DÂMBOVIȚA Fundația Județeană pentru Tineret Dâmbovița (FTD) este persoană juridică de drept privat și de utilitate publică, autonomă, neguvernamentală, nepolitică și fără scop lucrativ, constituită în baza prevederilor Decretului-lege nr. 150/1990, și funcționează conform prevederilor Legii nr. 350/2006 – Legea Tinerilor. Are în proprietate Casa Tineretului din Târgoviște și administrează patrimoniul propriu în folosul tinerilor și al organizațiilor neguvernamentale de tineret membre. Scopurile: elaborarea, organizarea și susținerea de programe specifice pentru tineret. În Adunarea Generală a fundației sunt reprezentate 11 asociații de tineret care acoperă un spectru larg de activitate: educație non-formală, știință, cultură și tradiții, sport și educație pentru sănătate, tineri cu dizabilități, formare profesională și petrecere a timpului liber. În acest fel, anual sunt derulate proiecte și sunt organizate activități de nivel local național și internațional. Asociațiile de tineret reprezentate în Adunarea Generală sunt: Societatea Astronomică Română de Meteori-SARM: educație non-formală, astronomie și educație prin astronomie; Asociația Aeronautică ARIEL Târgoviște 92: zbor cu parapanta și aparate ultra ușoare; Asociația Shorin Karate Do România: arte marțiale și educație pentru sănătate prin sport; Fundația Culturală „Ghiocelul” (dansuri și tradiții populare); Asociația Cultural Folclorică „Miorița”: folclor și tradiții populare; Fundația „Clepsidra”: tineri defavorizați și cu dizabilități; Asociația „Înapoi la

Muncă”: cursuri de formare profesională; Asociația pentru Tineret Dâmbovița (activități de timp liber); Asociația Club Tao Pucioasa: arte marțiale și autoapărare; Asociația Club Zanshin „Moreni”: arte marțiale; Asociația „Black Dragon” Iedera: sport și arte marțiale. Fundația este membru fondator al Consiliului pentru Transparență Locală Târgoviște (CTL), mecanism de transparentizare și responsabilizare a Administrației Publice Locale, al Convenției Naționale a Fundațiilor Județene pentru Tineret din România și în Consiliul Tineretului din România, organism afiliat Forumului European de Tineret. De asemenea, face parte din Consiliul Național Consultativ pentru Probleme de Tineret. Își desfășoară activitatea în parteneriat cu instituțiile administrației publice locale și centrale pentru politici de tineret și activități de și pentru tineret. Președinte – director general: Matei Mircea; vicepreședinte – director de programe: Valentin Grigore. (G.C.)

FUNDAȚIA „MĂNĂSTIREA DEALU ȘI CURTEA DOMNEASCĂ” A fost creată la 4 iunie 1992 din inițiativa, fiind ales și președinte de onoare, primului-ministru din acel moment, Theodor Stolojan. Scopul fundației: protejarea, conservarea și restaurarea monumentelor istorice din Târgoviște. (G.C.)

FURCOIU, Iulian (25.VII.1942, Bezdead, Dâmbovița) Inginer, primar. Cursurile primare și gimnaziale le-a absolvit la Școala din localitatea natală. Urmează cursurile Liceului Militar „Ștefan cel Mare” din Câmpulung Moldovenesc și apoi pe cele ale Institutului de Construcții din București, Facultatea de Construcții Civile și Industriale. Debutul profesional, ca inginer constructor stagiar, și-l face la Consiliul Popular al Regiunii Ploiești, în cadrul Direcției Tehnice și Investiții. Prin reorganizarea administrativ-teritorială din 1968, odată cu constituirea Consiliului Popular al reînființatului județ Dâmbovița, se transferă, ca șef de serviciu la direcția tehnic-edilitară a consiliului. Începând cu anul 1972 ocupă diferite funcții administrative și de conducere în cadrul Întreprinderii de Construcții Montaj Dâmbovița (ICMD) – șef de lot, șef de șantier, inginer-șef, perioada în care în Târgoviște se edifica noile cartiere de locuit precum și construcții de interes social-obștesc: Hotelul Valahia, Casa de Cultură a Sindicatelor, Grupurile Școlare Industriale Nr. 5 de Construcții, Nr. 3 de Construcții Mașini SARO, Nr. 4 Metalurgic COS, Școlile Generale Nr. 6, Nr. 9, Nr. 10, Nr. 11, ș.a. Capacitățile organizatorice și de decizie dovedite, într-o perioadă de puternică dezvoltare urbanistică a municipiului, în care ICMD a fost principalul constructor, l-au recomandat pentru postul de director tehnic al Institutului Județean de Proiectări Dâmbovița (1980-1991), unde și-a canalizat experiența spre elaborarea documentațiilor și studiilor investițiilor din sfera domeniului public. În 1992, împreună

cu câţiva colegi, constructori cu experienţă, înfiinţează una dintre primele societăţi comerciale cu capital privat din domeniul construcţiilor în Târgovişte, S.C. Iulcover Grup S.A. Firma, premiată la mai multe ediţii ale „Top-ului firmelor dâmboviţene”, reuşeşte, în condiţiile perioadei de tranziţie, să realizeze câteva edificii importante în zestre arhitectonică a municipiului şi judeţului nostru (Sediul DGFPD, sediile Băncii Agricole din Găeşti şi Pucioasa, Liceul de Arte din Târgovişte, capacităţi noi de producţie la SC INOX SA). În iunie 2000, în calitate de candidat al Organizaţiei municipale a PSD, câştigă alegerile locale şi devine primar al Târgoviştei, demnitate publică reconfirmată de electorat şi în anul 2004. Între realizările îndeplinite de administraţia publică târgovişteană, în perioada mandatelor se pot reţine: inaugurarea celui mai nou cartier de locuinţe „Tineretului-Sagricom” prin programul ANL, ridicarea statuii ecvestre a lui Mihai Viteazul, a monumentului Eroilor Târgovişteni, grupul statuar „Brâncoveanu şi fiii”, Aleea Voievozilor Târgovişteni, reabilitarea şi modernizarea pieţelor agroalimentare – 1 Mai, Bărăţiei, Vlad Ţepeş, Tineretului, Autogară, înfiinţarea teatrelor profesioniste „Tony Bulandra” şi „Mihai Popescu”, aşezămintele sociale „Sf. Elena” şi „Sf. Maria”, extinderea spaţiilor de locuit pentru tineri şi sociale în cartierele de blocuri din municipiu. (G.P.)

FUSEA, Dragomir A fost reprezentantul unei ramuri a familiei Fusea, care a avut o importantă contribuţie în viaţa economică, politică şi culturală a Târgoviştei. Căsătorit cu Despa, este amintit în pomelnicul bisericii Sfânta Vineri din Târgovişte (1731-1732). A avut doi băieţi Ioan Cupeţ, care a trăit între 1700-1786, înmormântat în pronaosul bisericii Sfânta Vineri şi Şerban Cupeţ, personaj care a reuşit să adune o însemnată avere care consta în pivniţe şi prăvălii, moşii şi munţi, fapt ce i-a permis să fie ctitor la schitul Valea Neagră, Brăneşti, Bezdead şi la biserica Sfânta Vineri unde a şi fost înmormântat. Căsătorit cu Stanca, a avut un fiu, Negoită (1720-1789) şi două fiice, Safta şi Maria. Negoită Fusea s-a căsătorit cu Ilinca, fiica stareţului Mărgărit din Bucureşti şi a continuat „alivşerişurile” începute de tatăl său, a devenit proprietarul munţilor din nordul judeţului

şi a continuat ctitoriile din nordul judeţului începute de tatăl său de la Valea Neagră, şi a iniţiat construcţia bisericii din Pietroşiţa. Copiii lor au decedat nevârstnici şi a adoptat pe Ioniţă Negoescu şi pe Bălaşa, căsătorită cu Ion Porfiroghene. Fiica lor, Luxandra, s-a căsătorit cu Nicolae Brătescu. (M.O.)

FUSEA, Dumitraşcu (1670-1750) Negustor, a fost întemeietorul unei ramuri a familiei Fusea. A fost căsătorit cu Chira şi a fost folosit de Constantin Brâncoveanu la numeroase lucrări de hotărnicie în cuprinsul judeţului. Urmaşii săi au jucat un rol important în viaţa Târgoviştei. Amintim pe Dima, care a trăit între 1730-1800 şi a avut un rol important în evoluţia economică a oraşului în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. A avut o proprietate lângă Lazuri, cătunul Dimoiu. A avut doi copii, Maria, mama poetului Grigore Alexandrescu şi Nicolae (1780-1854), căsătorit cu Maria Lăzureanu. Copiii săi s-au implicat în viaţa politică şi culturală a oraşului, printre care amintim pe: Elisabeta (1824-1893), căsătorită cu Mihalache Drăghiceanu, Cristache (1820-1890) căsătorit cu Maria Dâmboviceanu, deputat în Divanul Ad-hoc din partea proprietarilor mici, Ioniţă (1816-1896), învăţător şi om politic, Constantin (1828-1912), căsătorit cu Lucreţia Melişianu, om politic şi sprijinător al culturii târgoviştene, iniţiatorul primului muzeu al oraşului şi Miriţa (1828-1891), căsătorită cu avocatul N. Stărotescu. (M.O.)

FUSSEA, Constantin Boiernaş, proprietar al moşiei Matraca, rudă cu Grigore Alexandrescu, având o solidă formaţie de jurist. Personalitate deosebită, a dominat viaţa politică locală în a doua parte a secolului al XIX-lea. Veteran al evenimentelor de la 1848, s-a aflat printre întemeietorii Partidului Naţional Liberal în judeţ (după 1875), făcând parte din Comitetul permanent al acestei formaţiuni politice până în 1882 când a fost înlocuit de avocatul Iancu Nicolaescu. Primar al Târgoviştei în 1884 şi preşedinte al Sfatului orăşenesc (1860-1861). Posesor al unei interesante colecţii de ziare şi al unei biblioteci mari, dispărute însă. Preşedinte al Consiliului General al judeţului Dâmboviţa (1906-1911). În 1880 a editat ziarul „Curierul Tergu-Vestea”. (M.C.)

G

GARA DE SUD (DB-II-m-B-17301, Bd. Regele Carol I, nr. 1, 1883) Lucrările căii ferate Titu-Târgoviște s-au terminat în 20 decembrie 1883, iar inaugurarea gării a avut loc pe 20 ianuarie 1884. Consiliul local municipal s-a confruntat cu comercianții orașului în alegerea locului pentru construirea stației Târgoviște. A fost ales locul numit Ciocârlanu, situat în afara orașului, loc bun pentru continuarea căii ferate spre Pucioasa. În urma inaugurării liniei ferate Titu-Târgoviște din 1884 s-a introdus transportul cu trăsuri al cetățenilor pe traseul gară-centrul orașului. După construcția bulevardului, în 1897, s-a hotărât mutarea stației Târgoviște care trebuia să se alinieze perpendicular pe axul bulevardului, construcție realizată în 1903. Ministerul Comunicațiilor (1927) prin intervenția lui C. Dimitriu a inițiat lucrări care urmăreau modernizarea gării: linia ferată s-a dublat în dreptul gării, peronul gării a fost acoperit cu sticlă susținută pe stâlpi de fontă. De asemenea, s-au construit un pasaj de trecere peste calea ferată, pentru fluidizarea circulației pe drumul Târgoviște-Găești, și o magazie nouă în apropierea gării. A fost introdus un tren direct București-Pietroșița, numit „trenul Dimitriu” care realiza o legătură directă și rapidă cu capitala țării. (G.T./ C.V./M.O.)

GARANTI BANK (Bd. Libertății, bl. D2) Este prezentă pe piața bancară locală de peste 12 ani. În ultimii patru ani, Garanti Bank s-a bucurat de o ascensiune rapidă și, în prezent ocupă poziția a 14-a din punct de vedere al activelor deținute. Agenția Garanti Bank din Târgoviște și-a obișnuit clienții cu produse și servicii dedicate, la costuri avantajoase. Întreprinderile mici și mijlocii sau persoanele fizice autorizate pot beneficia la Garanti Bank de soluții de finanțare personalizate: linii de credit, credite cu plata în rate, overdraft, linii de credit în baza rulajului realizat prin POS, finanțarea TVA, scrisori de garanție, leasing, credite de investiții cu rambursare pe termen lung și cu o structură flexibilă de garanții, dar și plan de rambursare flexibil în funcție de sezonabilitatea activității. (V.N.)

GARDA DE FIER În 1930, o grupare condusă de Corneliu Zelea Codreanu s-a desprins din Liga Apărării Național Creștine și a întemeiat la nivelul țării „Garda de Fier” (mișcare legionară), având un program incitant: stârpirea hoției și întronarea cinstei în averea țării și a oricărui particular, „afirmarea unei politici agrare ferme, ca bază a întregii economii naționale”, crearea unui Parlament corporativ, ștergerea datoriilor făcute la cămătari și bănci etc. Organizație extremistă de dreapta, „Garda de Fier” a început să se afirme în Dâmbovița după 1934, condusă de avocatul bucureștean Ion Victor Vojen. În 1935 și-a schimbat numele în organizația „Totul pentru țară”. Pe fondul unei propagande intense și originale, mișcarea legionară a atras simpatizanți îndeosebi din rândul celor nemulțumiți de situația socio-politică, obținând la alegerile parlamentare din 1937 locul trei pe județ (după PNL și PNT) cu 12,14% și un loc de deputat prin Ion Victor Vojen. Desființată în 1938, mișcarea legionară s-a reactivat aflându-se la guvernare alături de Ion Antonescu în perioada septembrie 1940-ianuarie 1941. În acest timp, la Târgoviște, liderul ei era avocatul Aurel Ionescu-Teiș, iar funcțiile de prefect și primar le-au deținut colonelul Vladimir Spătaru, respectiv legionarul Nicolae Grigorescu. Orașul a cunoscut evenimente specifice aceluși timp: marșuri legionare, înlocuirea unor conducători de instituții etc. Rebeliunea legionară din 21-23 ianuarie 1941 a avut un ecou moderat la Târgoviște, iar după această dată, mișcarea legionară a intrat în declin. (M.C.)

GARNIZOANA TÂRGOVIȘTE Este o garnizoană istorică și care, atâta vreme cât Târgoviște a fost capitală a Țării Românești, aici șezând pe tron domnitorul/voievodul, de fapt comandantul suprem al oștirii, a fost, prin natura acestui fapt, prima garnizoană a statului românesc de la sud de Carpați. În sens modern, o garnizoană ia ființă oficial în 1866, odată cu transferul din Oltenia, și încartiruirea în Târgoviște, a Regimentului III Linie (infanterie), care în 1891 va fi denumit Regimentul

III Linie Dâmboviţa nr. 22. Până la al Doilea Război Mondial din componenţa garnizoanei vor mai face parte Regimentul VII Dorobanţi, Regimentul 10 Roşiori, Regimentul 5 Artilerie, Regimentul Cărelor de Luptă (primul din Armata Română), Regimentul 3 Vânători Moto. Între 1884 şi Primul Război Mondial aici va fi funcţionat Comandamentul Diviziei III din Corpul II de Armată, Regimentul 2 Cavalerie, Şcoala de Ofiţeri de Cavalerie, o companie de vânători de munte. După al Doilea Război Mondial, şi până la integrarea României în NATO, garnizoana a avut în componenţă: Brigada 83 Tancuri, Brigada 20 Tancuri care în 1960 se transformă în Regimentul 1 Tancuri „Vlad Ţepeş”, Regimentul 237 Tancuri şi Autotunuri / Regimentul 237 Instrucţie şi Echipaje (Şcoală Regimentară de Tancuri), Batalionul 6 Reparaţii Auto, Divizionul 57 Artilerie Antiaeriană, Regimentul 47 Artilerie Antiaeriană, Batalionul de geniu, un spital militar. După integrarea în NATO şi până astăzi sub jurisdicţia garnizoanei se află Batalionul 114 Tancuri „Petru Cercel”, Batalionul de Transporturi Auto, o companie de transporturi, Baza de Reparaţii Auto 185, Baza de Reparaţii Armament, Depozitul de Tancuri şi Auto, o policlinică militară. Comandanţii garnizoanei, după al Doilea Război Mondial şi până în prezent: col. Dumitru Zamfirescu, col. Emil Bulai, col. Nicolae Tănăsescu, gl. Paul Keler, gl. Ilie Stoleru, col. Constantin Tudose, col. Aurelian Mocanu, gl. Pavel Babeu, gl. Ion Popa, gl. Andrei Kemenici, gl. Nicolae Năbîrjoiu, col. Gheorghe Şerban, gl. Ilie Giţă, gl. Gheorghe Jilavu, gl. Iulian Bacşiş, gl. Ludovic Kovaci, col. Nicolae Antonie. (G.C.)

GAVRIL, Protul (sf. sec. al. XV-lea – începutul sec. al. XVI-lea) Cronicar. Călugăr grec, protos al Muntelui Athos după 1515. Călătoreşte prin Ţara Românească vizitând în 1517 Târgoviştea, Mănăstirea Dealu, Curtea de Argeş, Mănăstirea Cozia. Scrie la cererea lui Neagoe Basarab, „Viaţa patriarhului Nifon” (1517-1521). Lucrare de hagiografie, aceasta constituie, prin notaţiile istorice (în manieră renesantistă) şi realizările pictografice ale epocii, cronică Ţării Româneşti pentru încep. sec. al. XVI-lea (cuprinzând domniile lui Radu cel Mare, Mihnea cel Rău, Vlad cel Tânăr şi Neagoe Basarab). În scenele istorice, descrierile locurilor vizitate, ale fastului Curţii Domneşti de la Târgovişte, se remarcă talentul literar al autorului. „La Mănăstirea Dealu, duseră sicriul cu moaştele sfântului, cu toţi oamenii... unde este hramul sfântului şi făcătorul de minuni ierarh Niculae, şi-l puseră deasupra mormântului Radului Vodă”. (V.P.)

GAVRILĂ, Ion (16.I.1935, Râu Alb, Dâmboviţa) Profesor, istoric literar, eseist, publicist, personalitate culturală. După studiile primare în satul natal şi Fieni, urmează Şcoala Normală din Câmpulung şi Institutul

Pedagogic din Galaţi (1962), apoi Facultatea de Limba şi Literatura Română a Universităţii Bucureşti (1965). Funcţionează ca învăţător şi profesor, conduce şcoala din Râu Alb, liceele din Băleni (1962-1963) şi Târgovişte („Ienăchiţă Văcărescu”, 1982-1986). O mare parte a activităţii o desfăşoară şi în domeniul culturii, ca director al Casei Raionale de Cultură Târgovişte (1964-1965), preşedinte al Comitetului Raional de Cultură şi Artă (1965-1968), al Comitetului de Cultură şi Artă al judeţului Dâmboviţa (1968-1980) şi al Comitetului Municipal de Cultură Târgovişte (1986-1990). În paralel deţine şi alte funcţii administrative atât înainte, cât şi după 1989 (membru CPUN, 1990; consilier judeţean, 1992-1996; consilier municipal, 1996-2000). Debut publicistic în „Uzina şi Ogorul” (1962). Colaborează apoi cu studii şi articole la „Manuscriptum”, „Echinocţiu”, „Steaua”, „Contemporanul”, „Flacăra” „Îndrumătorul cultural”, „Flamura Prahovei”, „Dâmboviţa”, „Valachica”, „Litere”, „Curier”. Consultant ştiinţific la o serie de filme sau reportaje TV despre istoria şi cultura acestui spaţiu de spiritualitate românească („Testamentum”, „Ioan Alexandru Brătescu-Voineschi”). Debut editorial cu „I. Al. Brătescu-Voineschi. Viaţa şi opera literară” (2004), urmat de „Destin într-un timp dogmatic” (2006). (V.P.)

GAVRILĂ, Maria (2.XI.1936, Râu Alb, Dâmboviţa) Profesor la Liceul „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte, a publicat lucrarea „Monumentele naturii din judeţul Dâmboviţa”. A activat în cadrul Societăţii de Ştiinţe Biologice unde a prezentat comunicări interesante. Pentru activitatea desfăşurată la catedră a primit titlul de „Evidenţiat” din partea Ministerului Învăţământului. (M.O.)

GAZETA MUNTENIEI Subtitrată „Publicaţie periodică de informaţie-economică” apare la 8 ianuarie 2004. Director fondator/ editor: Florenţ Mocanu. Are caracter regional – Muntenia. Redacţia şi administraţia în Târgovişte, str. Tineretului nr. 28. Este de reţinut pagina specializată „Credinţă, Nădejde, Dragoste”. Sunt surprinse într-o tratare nerubricată, aleatoare, aspecte din sfera politicului, economicului, vieţii sociale, culturale, sportive. Continuă. (G.C.)

GAZETA POPORULUI Ziar al Partidului Poporului. Apare la Târgovişte, în perioada iulie 1922 – iulie 1927, de două ori pe lună, sub direcţiunea unui comitet. Girant responsabil Şerban Tessian. Tipografia „Nouă”-Negoescu. Subtitlul este de mai multe ori schimbat: „Foaie a Partidului Naţionalist al Poporului din Dâmboviţa” (nr. 11-12); „Foaie a Partidului Naţionalist din Dâmboviţa” (nr. 13-14); „Foaie de luptă a Partidului Naţionalist din Dâmboviţa” (nr. 15); „Foaie de luptă a Partidului Naţionalist Ţărănesc” (nr. 1/iulie 1927). În timp au apărut articole de genul: „Cine sunt ciocoi?”, „Cu ocazia

alegerilor”, „Glasul vremii”, „Lista candidaţilor din Dâmboviţa ai partidului, pentru alegerile locale şi parlamentare”. (V.P.)

GĂNESCU, Lucian (22.V.1932, Târgovişte) Absolvent al Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” Târgovişte (1951) şi licenţiat al Institutului de Construcţii Bucureşti – Facultatea de Construcţii Civile şi Industriale (1956). În cariera profesională a activat ca inginer, succesiv între anii 1956-1960, la Ministerul Construcţiilor Industriale / Trustul 13 Bucureşti / Întreprinderea 132 Târgovişte, Trustul Regional de Construcţii Locale Ploieşti / Şantierul Târgovişte, Banca de Investiţii Ploieşti / Filiala Târgovişte. În perioada 1960-1968, a fost şeful Serviciului Investiţii la Întreprinderea de Utilaj Petrolier Târgovişte, postură din care a coordonat realizarea Fabricii de Oxigen, a Forjei de Racorduri Speciale, a coordonat ultima etapă de dezvoltare a I.U.P. etc. Între 1968-1971 este director al Întreprinderii Judeţene de Construcţii Montaj Dâmboviţa, fiind primul conducător al acestei nou unităţi create imediat după reforma administrativă din 1968. În acea perioadă au fost date în folosinţă sediul Comitetului Judeţean P.C.R. şi al Consiliului Popular Judeţean (actualul Palat administrativ), hotelul Dâmboviţa, sediul Inspectoratului Judeţean de Miliţie etc. În perioada 1971-1974 este director adjunct la Întreprinderea de Strunguri Târgovişte / SARO unde a condus activitatea investiţională şi punerea în funcţiune a primelor capacităţi de producţie ale unităţii. Între anii 1974-1990 este director adjunct la Întreprinderea de Construcţii Montaj Metalurgic Târgovişte / I.C.M.M. unde a coordonat activităţile de aprovizionare şi comercială, aducându-şi din această postură contribuţia la punerea în funcţiune a unor importante capacităţi de producţie la C.O.S.T. (Turnătorii, Laminorul de Profile Mici, Laminorul de Benzi Electrotehnice, Oţelăria Electrică nr. 2, Forja de Blocuri şi Bare, Fabrica de Dolomită, Fabrica de Oxigen, Instalaţia de Valorificare a Zgurei etc.), Întreprinderea Oţel Inox, blocuri de locuinţe în micro V şi VI, reţele termice şi apă-canal în municipiul Târgovişte etc. (A.B.).

GĂVĂNESCU, Pantelimon (26.VIII.1947, Băleşti, Gorj – ?) Economist, politician. Absolvent al Academiei „Ştefan Gheorghiu” din Bucureşti, licenţiat în Ştiinţe politico-economice. Membru PCR până în 1989, apoi membru PSM. A deţinut diverse funcţii politice: activist UTC, prim-secretar al C.C. al UTC-ministru pentru problemele tineretului (1973-1983), prim-secretar al Comitetului judeţean al PCR Dâmboviţa (1983-1989). Are contribuţii la implementarea unor importante proiecte la nivelul municipiului Târgovişte: construirea centrului civic, realizarea Bazei de Agreement „Crizantema”, regularizarea râului Ialomiţa în zona Târgovişte, programul de locuinţe pentru populaţie ş.a. După 1990 s-a înscris în Partidul Social al Muncii. (M.C.)

GÂNDURI ŞCOLĂREŞTI Publicaţie lunară editată de Asociaţia culturală a elevilor clasei (clasa a VI-a) a Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte, între 1 noiembrie 1936 – decembrie 1937. Fondatori: Ion Calboreanu, C. Dinu – director activ, Alexandru Săndulescu Paul – elev. În primul număr al revistei, articolul „La drum”, spunea că „activităţile culturale ale elevilor clasei a VI-a, a Liceului «Ienăchiţă Văcărescu»” au ca scop „de a strânge într-un mănunchi pe toţi şcolarii care au darul scrisului şi al creării de opere proprii, iar publicaţia este destinată de a face legătura între lumea şcolară şi cea publică”. Sunt inserate articole, pagini de proză, poezii scrise de elevii liceului precum şi din judeţ. Găsim în paginile ei maxime, cugetări de Vasile Conta, Shakespeare, Nicolae Iorga, Sofocle, J. J. Rousseau. (V.P.)

GÂRBEA (GARBINIU), G.O. (16.IV.1850, Cerneţi, Mehedinţi – 3.VI.1918, Bucureşti) Profesor, poet, autor dramatic. Urmează cursurile liceale la Craiova, apoi Facultatea de Litere din Bucureşti. Profesor de limba latină şi română la Gimnaziul „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte o lungă perioadă, apoi la Gimnaziul „Cantemir Vodă” din Bucureşti. După moda vremii îşi latinizează numele. Se căsătoreşte cu Smaranda Andronescu (Maica Smara) descendentă a poetului Grigore Alexandrescu. Participă la acţiunile întreprinse de intelectualii oraşului pentru revigorarea vieţii culturale. Bibliotecar al Societăţii „Progresul”, încă de la înfiinţare (1876). Unul din fondatorii primei gazete târgoviştene „Kindia”. Aici publică studiul său despre „Poezii Văcăreşti”. Colaborează la „Kindia”, „Revista Societăţii Tinerimea Română”, „Albumul macedo-român”. „Binele public”, „Zorile”, „Almanahul Aurora”. Autor al volumelor „Florile primăverii” (1879) cuprinzând elegii, fabule, epigrame, cugetări moralizatoare; „Tâlcul lui Iov sau Expunerea analitică a poemei cu acelaşi nume” (1898), „Ortografia limbii româneşti. Ioviana” (1903). (V.P.)

GÂRDESCU, Alexandru (1820-1870) A fost comisar de propagandă şi s-a manifestat activ pentru transpunerea în viaţă a programului revoluţionar în Târgovişte şi în judeţul Dâmboviţa. (M.O.)

GEACĂR, George (3.II.1953, Produleşti, Dâmboviţa) Profesor, poet, critic literar, ziarist. Cursurile primare şi gimnaziale în comuna natală, urmate de cele liceale la Titu. Din 1980 absolvent al Facultăţii de Limba şi Literatura Română a Universităţii din Bucureşti. Profesor de limba şi literatura română la Produleşti, Sălcioara, Răzvad. În perioada 1990-1991, redactor la ziarul „Dâmboviţa”. Membru al Uniunii Scriitorilor din România (2006). Debut cu poezie în 1979 la revista „Luceafărul”, apoi, în acelaşi an, la „Amfiteatru”: Colaborează la „Luceafărul”, „Amfiteatru”, „Tribuna”,

Suplimentul literar-artistic al „Scânteii Tineretului”, „Realitatea dâmboviţeană”, „Litere”. Membru al Cenaclului literar „Cicerone Theodorescu” şi al Clubului literar „Altfel” (Târgovişte). Cu proză, eseuri, critică este prezent în „România literară”, „Ziua literară”, „Ramuri”, „Litere”, „Climate literare”. Este premiat la diferite concursuri de poezie, printre care şi Festivalul Concurs de Literatură „Moştenirea Văcăreştilor” (Târgovişte, 1983). Debut editorial cu „Întâmplări cu creierul meu” (1997) pentru care obţine „Premiul pentru debut” al Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti, urmat de alte volume de versuri: „Concert pentru coarde vocale şi nervi” (2002), „Eu. Zise el” (2005). De asemenea, autor al eseului critic „Marin Preda şi mitul omului nou” (2004), în care propune o altă abordare a scriitorului şi a operei sale autobiografice. (V.P.)

GEACĂR, Ioana (27.I.1959, Ghirdoveni, I.L. Caragiale, Dâmboviţa) Profesoară, poetă, publicistă. A semnat Ioana Dana Nicolae. Studii primare şi gimnaziale în satul natal, urmate de cele liceale la Moreni. Licenţiată a Facultăţii de Litere a Universităţii din Bucureşti (1990). Profesoară de limba şi literatura română în localităţile Gura Bărbuleţ, Nucet (sat Cazaci), Târgovişte. Din 2005 profesor de scriere creativă la Palatul Copiilor Târgovişte. Organizează, începând cu 2007, Concursul Internaţional de Literatură „Părul Berenicei” pentru copii şi tineret la Târgovişte. A coordonat antologia „Fantezie de copil”, cu creaţiile preşcolarilor realizate în cadrul concursurilor de scriere creativă (Târgovişte, 2008). Conduce Cenaclul literar „Radu Petrescu” de pe lângă Palatul Copiilor Târgovişte şi Clubul literar „Altfel”. Membră a Uniunii Scriitorilor din România (2003). Colaborări cu articole şi poezii în: „Argeş”, „Luceafărul”, „Viaţa românească”, „Litere”, „Feed-Back”. Debut editorial cu volumul de poezii pentru copii „Scrisoare către cei dragi” (1988), urmat de „Lumină de sare” (1997), „Contre-Jour” (2000), „Aparte” (2006), „Rosée pleurante” (2006). De asemenea, autoare a unui eseu despre scriitorul Mircea Nedelciu „Dictatura auctorială. Esemu despre proza experimentală a lui Mircea Nedelciu” (2008). Scrie poezii pentru copii pe care le grupează în volumul „Joacă-te cu mine, bunică Yolanda” (2000), dar şi proză pentru aceştia „Povestiri cu vrăbii şi zgribulici” (1999). (V.P.)

GEORGESCU, Benone (1903, Târgovişte – 27.V.1965, Târgovişte) Liceul (1922), Facultatea de Medicină Generală Bucureşti (1930). Medic – specialitatea Chirurgie Generală. Activitatea profesională: 1 ianuarie 1935 – 27 mai 1965 medic chirurg şi şef de secţie, Spitalul Târgovişte, secţia chirurgie. În 30 de ani a făcut din secţia chirurgie din Târgovişte una dintre cele mai valoroase aşezăminte medicale din România. A participat la congrese în ţară

şi străinătate. A scris şi editat tratatul „Traumatismele cranio-cerebrale” – prima lucrare de acest gen din ţară iar studiul „Anestesia intravenoasă”, prima lucrare de acest gen, utilizată şi astăzi în serviciile medicale. A publicat articole în reviste de specialitate. A fost redactor la revistei „Chirurgia”. În fiecare an la 10 mai îşi lua colaboratorii şi mergea la Mausoleul de la Mărăşeşti. Prin valoarea de chirurg, prin prestaţia şi prestigiul secţiei chirurgie din Târgovişte, a adus alinarea şi vindecarea a mii de bolnavi şi strălucire oraşului Târgovişte. (N.V.)

GEORGESCU, Christache (1876, Bolovani, Cornăţel, Dâmboviţa – 1.VIII.1945, Bolovani, Cornăţel, Dâmboviţa) Profesor, director de şcoală, ziarist, avocat şi om politic. Cursurile primare în satul natal, cele gimnaziale şi liceale la Târgovişte. Absolvent al Facultăţii de Litere, secţia istorie-geografie precum şi al Facultăţii de Drept din Bucureşti. S-a remarcat printr-o frumoasă carieră didactică, funcţionând ca învăţător în Bălteni şi apoi ca profesor de istorie-geografie şi director al Gimnaziului din Târgovişte (1903-1905, 1907-1910). Ca director a înfiinţat orchestra şcolii, a mărit biblioteca, a organizat conferinţe şi şezători literar-muzicale. De asemenea, a înfiinţat biblioteci la Răzvad, Potlogi, Nucet. A fost preşedinte al multor societăţi: Societatea Culturală „Tinerimea” din Târgovişte, Societatea Muzicală „Buciumul”, Societatea de Gimnastică „Năluca”, Asociaţia Profesorilor Secundari din judeţul Dâmboviţa. A tipărit scrieri culturale şi politice. S-a remarcat ca director al ziarului „Amicul poporului” (1913) şi ca preşedinte al Ligii Culturale din Târgovişte, fiind apreciat de Nicolae Iorga. Şi-a făcut datoria faţă de ţară, luptând în armata română în anii războiului mondial (1916-1918). Deputat în anii 1919-1920 şi senator în anii 1920-1921. Ca parlamentar, a participat la dezbateri îndeosebi pe chestiuni care priveau lumea satelor: legea agrară, legea islazurilor, reforma administrativă, modernizarea învăţământului. În anii 1920-1921 a fost membru în Comisia Interimară a oraşului Târgovişte. Publicist de talent, a editat ziarul „Amicul ţăranului” (1921-1924) – ziar politic şi cultural al Partidului Ţărănesc din judeţul Dâmboviţa. Din 1928 a aderat la Partidul Naţional Liberal, fiind un colaborator important la ziarul „Viitorul Dâmboviţei” care apărea la Târgovişte în anii 1930-1937. Pentru meritele sale a fost decorat cu „Răsplata muncii” clasa I pentru învăţământ şi „Coroana României” în grad de cavaler. A tipărit diverse scrieri culturale şi politice: „Creşterea şi instrucţia copiilor la români”, „Conferinţe şi discursuri”, „Către ideal”, „Spre patriotism”, „Discurs la legea agrară”. A activat şi ca avocat, fiind unul dintre apărătorii ţăranilor în procesele care aveau ca obiect, îndeosebi, chestiunea agrară. (M.C.)

GEORGESCU, Gheorghe (? – 1928, Târgovişte) Ofiţer al Regimentului III Dâmboviţa Nr. 22, având gradul

de maior în campania 1916-1918, comandant al Batalionului III (maiorul Dimiu din romanul lui Camil Petrescu „Ultima noapte de dragoste întâia noapte de război”). Locotenent-colonelul Dumitru Băltăreţ „eroul de la trecerea Oltului”, la 1 sept. 1916 la moartea sa îi lasă comanda regimentului până la desemnarea unui alt comandant. În 1919 este numit ajutor al comandantului regimentului având gradul de locotenent-colonel, iar în perioada 1923-1928 a devenit comandant al Regimentului III Dâmboviţa Nr. 22. În anul 1928, Camil Petrescu a întreprins o vizită de documentare la Târgovişte când a vizitat pe tânărul pensionar colonel Gheorghe Georgescu, în casa sa, din str. Vasile Cârlova. (G.T./C.V.)

GEORGESCU, Maria (1.III.1945, Corbii Mari, Dâmboviţa) Profesor, istoric, publicist, istoric de artă. Cursuri primare, gimnaziale şi liceale la „Carabella” din Târgovişte. Urmează Facultatea de Istorie a Universităţii din Bucureşti (1968). Din acest an muzeograf la Muzeul Judeţean Dâmboviţa, apoi cercetător ştiinţific principal, şef de secţie la Complexul Naţional Muzeal „Curtea Domnească” Târgovişte. Este cadru didactic asociat (1993) apoi lector, conferenţiar (2001) şi profesor la Facultatea de Ştiinţe Umaniste a Universităţii „Valahia” din Târgovişte până la pensionare (2010). Doctor în ştiinţe istorice din 1982 cu teza „Dezvoltarea culturii şi artei din Ţara Românească în epoca brâncovenească”. Colaborează cu articole la „Valachica”, „Revista muzeelor şi monumentelor”, „Revista de istorie”, „Revue des etudes sud-est europeennes”, „Analele Universităţii Valahia”, „Curier”, în care abordează în special epocile lui Matei Basarab şi Constantin Brâncoveanu, cu trimiteri la monumentele istorice ale Târgoviştei. Mai colaborează la redactarea în colectiv a „Dicţionarului istoric al judeţului Dâmboviţa” (1983). Autoare a unor lucrări dedicate Târgoviştei: „Arta epocii Brâncoveneşti” (1996), „Icoane din Târgovişte. Secolele XVII-XIX” (1998, în colaborare), Lapidarium din Târgovişte. Secolele XV-XIX” (2002), „Târgovişte – itinerarii medievale şi moderne”, vol. I-II (2000, 2003), „Incursiuni în cultura şi arta bizantină” (2003), „Istoria Bizanţului” (2005). Redactează unele cursuri universitare de specialitate „Ştiinţele auxiliare ale istoriei”, vol. I-II (2000, 2003). (V.P.)

GEORGESCU, Mircea (1.XII.1920, Colanu, Dâmboviţa – 12.XII.2001, Târgovişte) Profesor emerit, inspector şcolar, publicist. Absolvent al Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte şi apoi al Facultăţii de Filosofie şi Litere din cadrul Universităţii Bucureşti (1944). În anul 1944 urmează Şcoala de Ofiţeri de Rezervă din Piteşti, urcând apoi treptele ierarhiei militare până la gradul de căpitan. Începând cu anul 1946 slujeşte cu dăruire şi pasiune învăţământul dâmboviţean timp de aproape patru decenii. Îşi începe cariera

didactică la şcolile Gura Ocnitei şi Titu Gară (1946-1948). Din anul 1949 activează ca profesor de istorie în Târgovişte la Şcoala Medie Tehnică de Petrol, Şcoala Nr. 1, Şcoala Nr. 2, Liceul Nr. 1, Liceul „Constantin Carabella” (1971-1982). În anii 1970-1971 îndeplineşte funcţia de inspector de specialitate la Inspectoratul Şcolar Judeţean Dâmboviţa. Din anii studenţiei s-a arătat pasionat de cercetarea ştiinţifică, fiind prezent la diverse manifestări şi sesiuni de comunicări. Publică articole de specialitate în revistele locale, abordând subiecte de interes judeţean sau naţional. Totodată, se arată preocupat de metodologia întocmirii monografiilor localităţilor dâmboviţene. Pasionat bibliofil, reuşeşte să aibă o bibliotecă deosebită, oferind unele din cărţile sale Bibliotecii Casei Corpului Didactic. Ca recunoaştere a activităţii primeşte titlul de „profesor emerit”. În anul 1996, Primăria municipiului Târgovişte îi acordă titlul de „Cetăţean de Onoare” (post mortem). (M.C.)

GEORGESCU, Romulus Gandy (8.III.1952, Cornăţel, Dâmboviţa) Profesor, poet, publicist. Studii primare şi gimnaziale, apoi Liceul Pedagogic din Câmpulung (1972). Absolvent al Facultăţii de Ştiinţe Umaniste a Universităţii „Valahia” din Târgovişte, specializarea geografie (2004). Învăţător în judeţele Prahova şi Galaţi, apoi în comuna natală, la Teiş, Şotânga, Glodeni şi Şcoala „Smaranda Gheorghiu” Târgovişte (şi în prezent). A publicat poezii în „Luceafărul”, „Flacăra”, „Tribuna”, „Dâmboviţa”, „Delta”, „Târgoviştea”, „Curierul literar”, „Altfel”, „Realitatea dâmboviţeană”, „Singur”, „Longitudini”, „Obiectiv”, „Târgoviştea copiilor”. A frecventat sau a fost membru al unor cenacluri literare: „Ion Burda” (Câmpulung Muscel), „Cicerone Theodorescu”, „Alexandru Vlahuţă” „Cronos”, „Grigore Alexandrescu” (Târgovişte), „Nicolae Labiş”, „Ienăchiţă Văcărescu”, „Confluente”, „Cenaclul de luni” (Bucureşti). Debut editorial cu poeme în volumul „Diademe ale timpului nostru”, culegere din creaţiile membrilor Cenaclului literar „Cicerone Theodorescu” (1979). Autor al volumelor „Nemaiubito, iubirea rondelurilor mele!” (1995), „Povesteava cu Gâlceava Cifrelor Măritelor” (2000), „Bătrânul Urs în drum spre... Şcoală şi alte poezii-târzii întru spre voi, copii!” (2007), „Nemaiubito, iubirea mea terestrostă” (2009). (V.P.)

GHERGHINA, mare pârcălab (1430-1510) A fost fratele doamnei Rada, soţia lui Vlad Călugărul, voievod al Ţării Româneşti (1482-1495) şi unchiul lui Radu cel Mare (1495-1508). Căsătorit cu Neaga din Topoloveni. A îndeplinit funcţia de comis (1458-1461), jupan (1478), pârcălab al cetăţii Poenari şi prezent în Sfatul domnesc între 1501-1508 şi vâstătel al lui Radu cel Mare. Ctitorul mănăstirii Nucet şi proprietar de case în Târgovişte. (M.O.)

GHEROESCU, Ioan (1820-1880) Se trăgea dintr-o veche familie târgovișteană și „era înzestrat cu talent a vorbi slobod, cu dispreț și obrăznicie”, cum afirmau adversarii lui după înfrângerea revoluției de la 1848. S-a remarcat prin activitatea sa desfășurată la Târgoviște în timpul revoluției, când citea pe ulițe hotărârile guvernului provizoriu „și înjura pe toți boierii”. S-a aflat în fruntea târgoviștenilor veniți în Capitală cu steaguri, pentru a se închina guvernului revoluționar. A publicat articole în „Poporul Suveran”, care relateau evenimentele legate de prezența lui Heliade la Târgoviște și la Pietroșița. S-a numărat printre organizatorii ceremoniei desfășurate la Mitropolia din oraș la 6 septembrie, când s-a înmormântat Regulamentul Organic „învelit cu bariș negru, însoțit de o colivă de nisip și ardei, urmat de preoți, lăutari și orășeni”, moment când membrii municipalității au purtat în mâini făclii aprinse, și s-au împărțit „votcă și cofeturi, ca la înmormântările de seamă”. Arestat după revoluție, pentru că fusese „înfocat tulburător liniștii obștei în vremea revoluției și prin vorbiri și prin înscrișuri”, a reușit să se impună în perioada următoare în viața politică. (M.O.)

GHIBANU, Adrian-Ionuț (17.IX.1979, Slobozia, Ialomița) Arhidiacon, consilier patrimoniu-juridic, șef de cabinet. A urmat Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Slobozia, jud. Ialomița (1994-1999), Facultatea de Teologie a Universității din București (1999-2003), Facultatea de Științe Juridice din cadrul Universității „Titu Maiorescu” din București (1999-2003). A fost delegat al Patriarhiei Române la lucrările Dialogului Ortodoxo-Anglican, care s-au desfășurat la Addis-Abeba, Etiopia (2002). Șef al Cabinetului Mitropolitan, în cadrul Arhiepiscopiei Târgoviștei (2003-2004), arhidiacon în cadrul Arhiepiscopiei Târgoviștei (2003), consilier patrimoniu-juridic în cadrul Arhiepiscopiei Târgoviștei (2003). A fost coordonator de Proiecte sociale în cadrul Cabinetului Primului Ministru al României, Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (2005), vicepreședinte al Asociației Centrul Diaconal „Casa Creștină” din Târgoviște (2004). A fost delegat al Patriarhiei Române la cea de-a IX-a Adunare Generală a Consiliului Mondial al Bisericilor, care și-a desfășurat lucrările la Porto-Alegre, Brazilia (2006). Din iunie 2010 este mediator la Uniunea Națională a Mediatorilor din România. (Arhiep.)

GHICA, D. Alexandru Domn al Țării Românești (1834-1842). A făcut mai multe deplasări în județul Dâmbovița la una din moșiile sale. În august 1839 a vizitat orașul Târgoviște, impulsiv încredințându-i bani terminarea podului care se construia peste apa Ialomiței. (M.C.)

GHICA, Gheorghe (1600, Kiopru, Albania – 1664, Istanbul) Domn al Moldovei (3/13 mart. 1658 – 2/12

nov. 1659) și al Țării Românești (20/30 nov. 1659 – mai 1660, 21/31 mai – sept. 1660). Negustor albanez investit de domnul Moldovei Vasile Lupu în diverse dregătorii: mare șetrar (1638-1641), mare medelnicer (1643), mare stolnic (1645-1647), vornic al Țării de Jos (1647-1653) și reprezentant al domnului la Poartă (1653). Urcă pe tron cu sprijinul marelui vizir Mehmed Kuprulu (albanez la origine), întemeind dinastia Ghiculeștilor, cu rol important în istoria Țărilor Române. Prima sa domnie a însemnat accentuarea dominației turcești. În 1658, alături de turci și tătari, a înfrânt oștile moldo-ardelene ce veneau să-l impună pe Gheorghe Ștefan și a jefuit Ardealul. În anul următor, intervenția oștilor lui Constantin Șerban și Mihnea III îl înfrânge și-l alungă peste Dunăre. La doar câteva zile însă, un corp de armată turco-tătar îl aducea ca domn în Valahia. Țara este devastată, iar Curtea Domnească de la Târgoviște distrusă. Stabilite la București, la ordinul Porții „a surpat cetatea din Târgoviște, ca să n-aibă dușmanii împăratului sprijineală acolo”. Cu toate eforturile făcute, nici tributul cerut de Poartă și nici lefurile oștenilor nu au putut fi plătite, țara intrând în anarhie, situație agravată de foamete și izbucnirea epidemiei de ciumă. Atacat de Constantin Șerban (mai 1660), Gheorghe Gica fuge fără să încerce o rezistență, fapt ce provoacă nemulțumirea turcilor, care îl mazilesc, îi confiscă averea și-l închid la Adrianopol. Va rămâne ostatic la Poartă în timpul domniei fiului său, Grigore I Ghica. (A.Ș./M.O.)

GHICA, Grigore al II-lea (1690/1695, Adrianopol sau Istanbul – 23.VIII.1752, București) A domnit în Țara Românească între 5/16 aprilie 1733-16 /27 noiembrie 1835; aprilie 1748 – 23 august / 3 septembrie 1752. Era fiul lui Matei Ghica și al Ruxandrei Mavrocordat și a fost educat sub îndrumarea bunicului său, Alexandru Mavrocordat Exaporitul, obținând o cultură solidă. S-a înscris printre principii luminați, în timpul domniei sale urmărind „să asigure o cale mai bună [...] a Principatelor”. Și-a legat numele de executarea unor ample lucrări de reparații la Curtea Domnească. Pisania bisericii menționează că, „trecând vreme [...] au fost stricat și au fost putrezit șindrila bisericii și a caselor lor”, iar „când au fost la leatu 7245 (1735) strănepotul răposatului Grigore Ghica voievod cel Bătrân, din râvnă dumnezeiască [...] îndemnatu-s-au de a învelit biserica și casele”. Dionisie Fotino știa că palatele domnești „[...] se restaurase și se înfrumusețase în domnia lui Grigore vodă Ghica II”. Lucrările la Curtea Domnească au fost reluate în a doua domnie, întrucât în timpul „răzmeriții” dintre austrieci și turci „s-au ars de oști și biserica aceasta iar „un mare cutremur [...] au surpat turla și amvonul cel din afară”. „Când au fost cursul anilor 7256 (1748) [...] la stăruința lui Grigore Razu vel vornic za Târgoviște”, a dat de știre domnului „pentru stricăciunile acestei biserici” și prin „silința și toată

cheltuiala Măriei sale [...] s-au zidit turla cea mare, anvonul şi s-au învelit şi s-au zugrăvit [...] şi s-au săvârşit tot la cursu al patrulea an" (1752). (M.O.)

GHICA, Grigore al IV-lea (1765-16.X.1834, Bucureşti) A fost primul domn pământean al Ţării Româneşti între 12 iulie 1822-11 mai 1828. Era fiul banului Dimitrie Ghica, şeful partidei naţionale şi a primit o educaţie aleasă. A ocupat funcţii însemnate în administraţie, fiind mare comis (1793), mare clucer (1796), mare vornic (1799-1800), mare spătar (1810), mare logofăt (1806, 1813), mare vistier (1814) şi mare ban (1817). A sprijinit pe Tudor Vladimirescu în calitate de membru al Comitetului de Oblăduire, după care, în martie 1821 s-a refugiat la Braşov. Ca domn s-a confruntat cu o situaţie foarte grea, caracterizată prin anarhie internă, criză financiară, excesele armatei de ocupaţie dar a acţionat cu energie bazat pe vasta experienţă acumulată. Astfel a elaborat un regulament nou de organizare administrativă, a înlăturat treptat boierii greci din dregătorii, a încurajat creşterea numărului de manufacturi, a acordat scutiri de impozite şi a susţinut trimiterea la studii a primilor bursieri de stat etc. Locuitorii Târgoviştei s-au bucurat de atenţia domnului care le-a hotărât în 1822 „pă seama bisericilor domneşti de acolo” paraua locului şi o altă para „pentru spital”, ce urmau să fie plătite de negustorii „ce vineau cu mărfuri ori cu bucate sau cu alte lucruri dă vânzare la Târgul de Afară”. Spitalul urma să fie „întocmit şi pentru primirea bolnavilor străini”. În anul 1825 primul domn pământean arăta că „îndestulându-se domnia mea dă dreptăţile, ce au avut din vechime asupra [...] moşii orăşanii din Târgovişte [...] le-a dat întărire asupra ei”. Pentru că orăşenii au arătat că „pentru spital [...] cheltuiala [...] au rămas zadarnică [...] bolnavii [...] făcându-şi boalele prin casele lor” a aprobat solicitarea pentru a reface „Drumul Izvoarelor”, care să aducă apă până în Târgul de Afară” şi să facă şcoală pentru învăţarea copiilor sărmani”. (M.O.)

GHICA, Grigore Domn al Ţării Româneşti (1733-1735 şi 1748-1752), a rămas în istoria oraşului datorită preocupării de refacere şi consolidare a reşedinţei domneşti. În 1734 a iniţiat lucrări de consolidare şi protejare a caselor domneşti. În cea de a doua domnie, a intenţionat să refacă reşedinţa domnească, dar din cauza costurilor prea mari, s-a limitat la repararea Bisericii Domneşti. (M.C.)

GHICA, Pantazi (15.III.1831, Bucureşti – 17.VII.1882, Ghergani, Răcari, Dâmboviţa) Avocat, prozator, dramaturg, publicist. Fratele lui Ion Ghica. Talentul lui literar se manifestă în proză şi dramaturgie. Ziarist şi avocat cu o atitudine democratică, pledează în procesul „Republicii” lui Al. Candiano Popescu, proces care a avut loc la Târgovişte. În 1856 este numit

procuror supleant la Tribunalul de Dâmboviţa, iar la 31 decembrie 1858 preşedinte. Din această perioadă datează „Pledoriul” lui Ion Ghica, pentru recăpătarea drepturilor electorale pierdute din cauza străinării sale ca bey de Somos. În 1859 Pantazi Ghica părăseşte Târgoviştea, fiind numit asesor la Ministerul Justiţiei. Impresiile perioadei târgoviştene (1856-1859) sunt evocate în proza „O lacrimă a poetului Cârlova” (1858), scrisă şi tipărită când se afla la Târgovişte, precum şi încercarea de roman „Un boem român” (1860). Tot de inspiraţie târgovişteană considerăm a fi şi piesa istorică „Mircea cel Bătrân”. În ambele proze face o interesantă descriere a Târgoviştei şi împrejurimilor ei. El aminteşte de diferite figuri ale oraşului cum ar fi cobzarul Paraschiva Paharnicul, Berdos Tutungiu, Ioniţă Bărbierul, Simuică. (V.P.)

GHICA-BUDEŞTI, N.I. (1869, Bucureşti – 16.XII.1943, Bucureşti) A fost profesor la Şcoala Superioară de Arhitectură din Bucureşti, membru în Comisia Monumentelor Istorice şi membru de onoare al Academiei Române (din 1939). A fost specialist în istoria arhitecturii medievale din Muntenia, temă despre care a publicat numeroase lucrări, în care prezintă evoluţia arhitecturii în Muntenia şi Oltenia şi înrăuirile străine de la origini până la Neagoe Basarab, precum şi alte lucrări despre stilul românesc din secolele XVI şi XVII. A avut o strânsă legătură cu Târgoviştea şi monumentele sale, întocmind planurile muzeului regional (1936), ale muzeului etnografic din parcul Mitropoliei (1924, azi demolat) şi ale actualei Clopotniţei a Mitropoliei. A sprijinit restaurarea principalelor monumente după cutremurul din noiembrie 1940 (Biserica Târgului, Turnul Chindiei, Biserica Domnească, Biserica Mănăstirii Dealu, Biserica Mănăstirii Stelea ş.a.). (M.O.)

GHILIMESCU, Ştefan Ion (16.III.1947, Costeşti Vale, Dâmboviţa) Critic şi istoric literar, poet, eseist, publicist. Studii primare în satul natal, apoi liceul în oraşul Titu. Studii superioare pedagogice la Baia Mare (1968), urmate de Facultatea de Limba şi Literatura Română a Universităţii Bucureşti (1974). Profesor la diverse şcoli, apoi metodist şi director la Casa de Cultură Pucioasa (1980-1989). Din 1990 şi până la pensionare (2011) consilier în cadrul Direcţiei pentru Cultură Culte şi Patrimoniu Cultural Naţional a judeţului Dâmboviţa. În perioada 1992-1996 cadru didactic asociat la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. Se implică în proiecte culturale vizând Târgoviştea dar şi judeţul Dâmboviţa. Organizator al unor ediţii ale Concursului Naţional de Literatură „Moştenirea Văcăreştilor” (după 1990) sau a Bienalei de Artă Plastică „Gheorghe Petraşcu” (din 1992) care s-au desfăşurat anual la Târgovişte. A fost unul din iniţiatorii înfiinţării revistei de cultură „Longitudini”, din care au apărut doar câteva

numere, între 1992-1994. Membru al Uniunii Scriitorilor din România (2003), al Societății Ziariștilor din România (1992). Dintre numeroasele reviste și ziare la care a colaborat, se numără și cele târgoviștene: „Litere”, „Curier”, „Târgoviștea”, „Glasul cetății”, „Dâmbovița”, „Kindia”, „Realitatea dâmbovițeană”. Scrie poezie, eseuri, critică și istorie literară. În unele volume are pagini numeroase despre scriitorii târgovișteni sau dâmbovițeni. În colaborare cu Victor Petrescu, autor al lucrării „Moștenirea Văcăreștilor” (1998, dedicată Festivalului Concurs de Literatură, desfășurat anulul la Târgoviște). De asemenea, de remarcat „Dinastia Ciorăneștilor” (2000, în colaborare cu Mihai Gabriel Popescu). (V.P.)

GHIȚĂ, Constantin (9.VI.1951, Uliești, Dâmbovița) Urmează cursurile Liceului „Vladimir Streinu” din Găești, luându-și licența, apoi, la Facultatea de Matematică-Mecanică a Universității București; doctor în matematici la Institutul de Matematică al Academiei Române. Lucrează ca matematician programator la Combinatul de Oțeluri Speciale din Târgoviște, după care străbate toată ierarhia didactică universitară la universitățile „Dunărea de Jos” din Galați și „Valahia” din Târgoviște, fiind unul din fondatorii acestora din urmă, unde ocupă funcțiile de director la Colegiul Tehnic și de prorector. Actualmente, este președinte de comisie în Senatul Universității „Valahia”. Este membru al American Mathematical Society. Publică lucrări în domeniile analizei matematice, algebrei liniare, geometriei diferențiale, calculului variațional, statisticii matematice, matematicilor speciale și superioare, cât și în cel al problemelor cu frontieră liberă în termodinamica proceselor metalurgice. Academia Română i-a acordat premiul „Gheorghe Lazăr” pentru lucrarea „Metalurgia matematică. Analiza nestandard a proceselor metalurgice”. (G.C.)

GIOGLOVAN, Radu (3.VIII.1921, Gura Ialomiței, Mihail Kogălniceanu, Ialomița – 22.VIII.1979, Târgoviște) Profesor, istoric, publicist. După absolvirea studiilor secundare în Galați, urmează Facultatea de Istorie din Cernăuți. Profesor de istorie la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște. De asemenea, inspector școlar (1948-1950). Are merite deosebite în organizarea și punerea bazelor științifice ale Muzeului Județean Dâmbovița, al cărui director a fost mulți ani. Autor al unor articole de istorie locală, despre viața spirituală a Târgoviștei sau opera unor scriitori dâmbovițeni (Ioan Alexandru Brătescu-Voinești, I.C. Vissarion). Publică împreună cu Mihai Oproiu „Inscripții și însemnări din județul Dâmbovița”, vol. I (1975). (V.P.)

GIURESCU, Constantin C.I. (26.X.1901, Focșani – 13.XI.1977, București) Studii secundare și superioare la București (1922), doctor în litere (1925), docent în Istoria Românilor (1925), membru al Școlii Române din

Franța (1923), profesor la Universitatea din București (1926-1928; 1963-1975) și cercetător științific principal la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” din București (1956-1963). Fondator al Institutului de Istorie Națională (1941) și al Revistei Istorice Române. Membru al Academiei Române (1972) și al Academiei de Științe Sociale și Politice al RSR (1970). A obținut premiul „Bălcescu” al Academiei (1966) și premiul „Ministerului Învățământului” (1969) și a fost declarat „Om de știință emerit”. Prin lucrările sale a contribuit la clarificarea numeroaselor probleme controversate din istoria Târgoviștei. A înțeles cu profunzime evoluția Târgoviștei ca așezare feudală, considerând că începuturile trebuie căutate în sec. al XIII-lea. (M.O.)

GÎJU, Dan (27.XI.1964, Didești, Teleorman) Cadru militar, prozator, poet, ziarist. Gimnaziul în comuna natală (1979), apoi Liceul Militar de Marină „Alexandru Ioan Cuza” din Constanța (1983) și Școala Militară de Ofițeri de Geniu, Construcții și Căi Ferate din Râmnicu-Vâlcea (1986). Licențiat în științe juridice al Universității din București (1999); studii post-universitare de jurnalism la Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu (2004). Ofițer de carieră, comandant de subunități la Târgoviște, Focșani și Petroșani. Din 1993 se stabilește cu familia în Târgoviște. Cochetază cu pictura, participând la diverse expoziții de grup în Târgoviște, începând din 1995. Datorită înclinațiilor sale scriitoricești este redactor la săptămânalul „Observatorul militar” (1999-2000, 2001-2002), „Viața armatei” (2000-2001). Din 2004 este redactor fondator și coordonator al suplimentului literar-artistic „Desant XXI” al „Observatorului militar”. Între 2004-2009, redactor-șef al „Vieții militare”, serie nouă, revistă de cultură și artă editată de Ministerul Apărării Naționale. În 2009 a fondat revista „ProARME”. Din 2010, director adjunct la Muzeul Militar Național. Colaborează cu povestiri, schițe, reportaje, anchete, interviuri, poezii la revistele „Viața armatei”, „Observatorul militar”, „Detectiv magazin”, „Lumea detectivilor”, „Singular”, „Realitatea dâmbovițeană”, „Litere”, „Eroica”, „Meandre”, „Evenimentul zilei”. Obține numeroase premii și distincții. Membru al Clubului Român de Presă (2002), al Societății Scriitorilor Militari (2003), al Societății Scriitorilor Târgovișteni (2005). A publicat volume de poezie: „Elegii damnate” (1998), „Elegii Valahe” (2000), „Elegii banale” (2003), „Cai verzi” (2003). Apoi proză: „Ditiribiștii” (roman, 2000), „Pumnul de fier” (2003), „Fantomele nu răspund la salut” (2007), „Și pace va fi în inima mea” (2008), „Femeia ca obiect de studiu” (2011). (V.P.)

GLASUL CETĂȚII Apare la 18 ianuarie 1990 și este subtitrat „Săptămânal independent al forțelor democratice din Târgoviște”, iar de la a doua serie, din 1995, „Publicație independentă”. Are, pentru scurtă vreme, și un supliment literar: „Curier de ambe sexe”.

Inițiator și director, Valeriu Liță-Cosmin. Semnează, în cele două serii, oamenii de cultură târgovișteni: Ileana Dincă, Mircea Georgescu, Tiberiu Cercel, George Coandă, Alexandru Durac, Gheorghe Andrei, Alexandrina Dinu, Alin Zaharia, Mihai Alexandru, Cornel Popa, Romulus-Gandy Georgescu, Aurelian Trandafir. Nu apar din această publicație decât 73 de numere. (G.C.)

GLASUL NOSTRU Organ pentru solidaritatea corpului învățătoresc și apărarea intereselor profesionale. Apare la Târgoviște în perioada ianuarie 1928 și iunie 1929. Redacția și administrația Gheorghe Bucurică la Tipografia „Viitorul”, Petre G. Popescu. (V.P.)

GOGEANU, Sorin (30.VIII.1960, Răzvad, Dâmbovița) Avocat, publicist, lider de partid. Licențiat al Facultății de Drept din cadrul Universității București (1984), absolvent al unor cursuri postuniversitare în specialitate (1985, 1986). Din anul 1984 și până în prezent lucrează în cadrul Baroului de avocați Dâmbovița, iar din anul 2005 îndeplinește funcția de prodecan. Președinte al PNL Dâmbovița (1993-2002), consilier județean (2000-2004). A publicat articole de specialitate în „Revista de drept” și în Analele Universității „Valahia”. A realizat recenzii de cărți și are preocupări privind istoria artei. (M.C.)

GOICEA, Romi (20.IV.1943, Cataloi, Tulcea – 5.III.2006, Moreni, Dâmbovița) Antrenor. A absolvit Facultatea de Educație Fizică și Sport din cadrul Universității Bacău (1967) și Școala de Antrenori de Atletism de la Institutul de Educație Fizică și Sport București (1969). A activat la Moreni, „CSS” Târgoviște și „Clubul Sportiv” Târgoviște. A descoperit, pregătit și lansat în atletismul românesc nume importante precum Simona Bucur (maestră a sportului, campioana balcanică și națională, la seniori și juniori), Alina-Ionela Haralambie (campioană națională la seniori, tineret și juniori), Alina Proca (maestră a sportului, campioană și recordmană națională, la tineret și juniori), Cristian Pascu, Ion Stroe, Victor Barbu, Cristian Toma, Mariana Cismaru, Doina Ignat (campioni și/sau recordmani naționali, la tineret și/sau juniori). (A.B.)

GORGHU, Gabriel (1.V.1968, Târgu-Ocna, Bacău) Absolvent al Liceului Industrial din Târgu-Ocna și al Facultății de Inginerie și Managementul Sistemelor Tehnologice a Universității Politehnica din București; doctor în inginerie industrială la aceeași universitate; specializări postuniversitare la universitățile Politehnica din București și „Valahia” din Târgoviște. În prezent conferențiar universitar la facultatea de Inginerie Electrică a Universității „Valahia” din Târgoviște. Publică lucrări vizând prelucrări de date, bazele informaticii,

utilizarea calculatoarelor, prelucrări grafice și de imagine pe calculator, informatică industrială, geoinformatică. Este membru în numeroase asociații profesionale și de cercetare științifică. (G.C.)

GORGHU, Laura Monica (17.VI.1971, Brașov) A absolvit Liceul (azi Colegiu Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște și Facultatea de Chimie a Universității București. Tot aici își ia titlul de doctor în chimie, iar la Universitatea „Valahia” din Târgoviște urmează cursuri de master în informatică și managementul proiectelor. Stagii și mobilități în străinătate (Universitatea tehnologică Compiègne – Franța, Scottish Agricultural College Ayr – Marea Britanie, Universitatea „Democritus” Komotini – Grecia, Universitatea Oulu – Finlanda). În prezent, conferențiar universitar, decan al Facultății de Științe și Arte (2008-2012) și, actualmente, prodecan al Universității „Valahia”. Unic autor și coautor al unor numeroase lucrări în domeniul chimiei și mai ales al polimerilor. Este membru a Societății Naționale de Chimie, a Societății de Instalații Electrice și Automatizării din România, a Asociației Lectura și Scrierea pentru Dezvoltarea Gândirii Critice; membru fondator al Centrului de cercetare „Fizică aplicată” de la Universitatea „Valahia” din Târgoviște. (G.C.)

GRAIUL DÂMBOVIȚEI Revistă a Asociației Corpului Didactic Primar din județul Dâmbovița. Apare lunar la Târgoviște din aprilie 1923 până în mai 1943. Reapare în 1991 (nr. 1 – iunie), serie nouă, ca publicație a cadrelor didactice și a elevilor din județul Dâmbovița. De-a lungul timpului a avut subtitlul schimbat „Organ al Asociației învățătorilor din județul Dâmbovița” (1929), „Revista corpului didactic primar din județul Dâmbovița” (1929-1933), „Revista învățătorilor din județul Dâmbovița”, director Ion Butăroiu – președintele Asociației (1941-1942). Apoi președintele Asociației, Victor Ghiculescu, redactori D.I. Platon (Văcărești) și Ion Costache (1942-1943). Tribună a experienței cadrelor didactice dâmbovițene, revista face loc în coloanele ei și activităților literare. Printre colaboratori se numără poeții: Iosif Dumitrescu Pietrari, Matei Alexandrescu, Gheorghe Bucurică, prozatorul și dramaturgul I. C. Vissarion, publicistul Ion Vasiliu, Vasile Popovici (cu preocupări de folcloristică „Colindele din Dâmbovița”), Alexandru Popescu Runcu (studii de istorie locală). Mai publică poezii și articole Ion Ciorănescu, I. C. Dumitrescu, Adrian Ciocârdia, Ion Gh. Mareș, Ion Negoescu, D. I. Platon, Mihail Ilovici. În seria nouă, care apare de la 1 iunie 1991 (în continuare cu întreruperi), la Târgoviște, găsim colaboratori pe: Ioan N. Radu, Honorius Moțoc, Petre Ghe. Bârlea, Mircea Georgescu, Lucian Grigorescu, Gabriel Mihăescu, Cornel Popa, Victor Popa și alții. În suplimentele „Graiul Dâmboviței”, în colecția „Contribuții și însemnări pedagogice”, sunt publicate

articole dedicate unor personalităţi ale vieţii culturale, naţionale şi locale semnate: Lucian Grigorescu, Alexandru Nicolescu, Neghină Manolescu, Brânduşa Ştefan, Iosefina Tulai. (V.P.)

GRAMA, Emil-Florin (7.VI.1945, Târgovişte) Este absolvent al Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte şi al Facultăţii de Arte Plastice din Bucureşti, la clasa profesorilor Marin Predescu şi Ion Sălişteanu. Funcţionează la instituţii de cultură târgoviştene şi din Timişoara. Participă cu lucrări de pictură, grafică şi caricatură la expoziţii personale, de grup şi la saloane anuale (judeţene şi naţionale) din Târgovişte, Bucureşti, Ploieşti, Timişoara, cât şi la Trienala internaţională de scenografie de la Novi-Sad din Serbia. Semnează, mai bine de un deceniu, scenografia Festivalului Naţional de Romante „Crizantema de Aur” şi a unor spectacole la Operele din Timişoara şi Novi-Sad. I s-au acordat premii la saloane, bienale şi festivaluri de artă. Unele din lucrările sale se găsesc astăzi în colecţii de stat, dar şi în colecţii particulare din România, Franţa şi din fosta Iugoslavie. (G.C.)

GRAOR, Corvin (18 aprilie 1936, Căndeşti, Dâmboviţa – 2010, Târgovişte) Profesia de bază a fost de strungar, deşi a absolvit şi Academia „Ştefan Gheorghiu”. A ocupat postul de primar între 1983-1986, perioadă în care s-a declanşat modernizarea zonei Centrale, s-au construit blocurile de pe fosta stradă 30 Decembrie, blocurile A şi X. A iniţiat amenajarea bazei de agrement „Crizantema” şi a continuat amenajarea şi mobilarea Parcului „Chindia”. Piaţa „1 Mai” a fost terminată într-un timp record, de 56 de zile, considerată la momentul respectiv, ca o mare realizare. „Om cu frică de Dumnezeu, şi cu multă simţire creştinească”, cum îl numea preotul Parnia, a găsit soluţia de a nu dărâma clopotniţa Mitropoliei, deşi s-au făcut multe presiuni asupra sa. Chiar când a ocupat înalte funcţii, s-a comportat cu simplitate. Ne-a rămas în minte imaginea sa, când se organizau demonstraţiile inventate în care se striga „pace”, n-a ezitat să afirme că nu e mult ca oamenii să strige că vor „Pâine”. (M.O.)

GRĂDINA ZOOLOGICĂ În anul 1957 a fost înfiinţat un colţ zoologic în parcul central al oraşului. Începând din anii 1970-1972 Grădina Zoologica s-a mutat pe latura de nord a celui mai mare parc din municipiu, Parcul Chindia, în imediata apropiere a Complexului Muzeal Curtea Domnească şi a Turnului Chindia. Este amplasată pe locul unde, în 1584, domnitorul Petru Cercel a amenajat primul colţ zoologic din ţară. Se întinde pe o suprafaţă de 4 ha. Aici trăiesc peste 500 de exemplare de animale, care fac parte din aproximativ 80 de specii. Vizitatorii, în general copii, pot vedea hipopotamul pitic, care este unicat în ţară (adus în anul

1987), vulturul pleşuv (adus în 1991). Unicat în ţară e şi maimuţa Mangani, neagră cu moţ. Deţine, în colecţia sa, specii de păsări şi animale, de pe toate continentele. Unele dintre aceste specii, fiind pe cale de dispariţie, sunt cuprinse în programe speciale de protecţie şi conservare. (S.M.)

GRĂMADĂ, Ion (1886 – 27.VIII.1917, Oituz) Publicist, scriitor, istoric român. Absolvent al Facultăţii de Istorie şi Geografie (Universitatea Cernăuţi, 1906-1910). Membru activ al societăţii studenţeşti „Junimea” din Cernăuţi şi totodată, preşedintele secţiei literare a acesteia, Grămadă contribuie la promovarea şi propagarea ideilor naţional-progresiste în rândul tineretului bucovinean. În 1912 acceptă să facă parte din redacţia ziarului „Românul”, din Arad şi să colaboreze cu o serie de articole şi ode în publicaţia „Tribuna” din Sibiu. În 1913 obţine titlul de doctor în litere (Universitatea din Viena). În toamna aceluiaşi an, este numit profesor de istorie şi logică, la liceul din Cernăuţi. Îşi continuă activitatea profund patriotică militând pentru „unirea cu ţara”, fapt ce îi aduce o serie de măsuri ostile din partea autorităţilor austro-ungare. Pus sub urmărire, se refugiază în Moldova (1914), continuându-şi activitatea patriotică în cadrul „Asociaţiei bucovinene”, din Iaşi. Declanşarea ostilităţilor pe frontul român îl determină pe Grămadă să urmeze cursurile Şcolii Militare de Ofiţeri, absolvind cu gradul de sublocotenent (în Regimentul 8 vânători). Cade eroic la datorie în fruntea plutonului său, în înclăştarea de la Cireşoaia – frontul Oituz. (G.T./ C.V.)

GRECEANU, Şerban (? , Greci, Petreşti, Dâmboviţa – ~1710, Bucureşti) Ginerel domnului Constantin Brâncoveanu. Era frate cu Radu Greceanu, mare logofăt şi cronicarul lui Constantin Brâncoveanu. A fost logofăt (1678, 1691-1694), mare vistier (1694-1803), mare logofăt (1704-1710). A fost ctitorul bisericii din Dragomireşti (Dâmboviţa, 1701). La Târgovişte, a avut case, a căror amintire era încă vie la sfârşitul secolului al XVIII-lea (1786), când se descopereau „două locuri de case [...] care treceau din Uliţa Mare [...] până în matca lalomiţei cea veche”. (M.O.)

GRECU, Ion (12.VII.1947, Runcu, Dâmboviţa) Antrenor. Absolvent al Şcolii Medii Nr. 1 Pucioasa (1966). Absolvent al Facultăţii de Educaţie Fizică şi Sport din cadrul Universităţii din Bucureşti (1971). Profesor la şcoli din Buzău (1971-1972), Răzvad (1972-1975), Târgovişte (1975-1978; 2002-2011). Instructor Sportiv (1979-1982), Secretar (1982-1985) la Consiliul Judeţean pentru Educaţie Fizică şi Sport Dâmboviţa. Preşedinte al Clubului Sportiv Târgovişte (1985-1986). Profesor-antrenor atletism la Clubul Sportiv Şcolar Târgovişte (1986-1997). Director (1997-2001) şi Consilier

(2001-2002) la Direcția Județeană pentru Tineret și Sport Dâmbovița. Din postura de antrenor de atletism, categoria II a depistat, pregătit și lansat spre sportul de performanță pe Elena Petre, Adrian Petcu, Tiberiu Clinci, Gelu Buzilă ș.a. Arbitru de atletism – categoria I și de handbal – categoria III. (A.B.)

GREGORAS, Mitrofanis / Mitrofan Gregora (~1630, Dodoni – ~1730, București) Poet și cronicar grec. Colaborator apropiat, devine după ridicarea lui Antim Ivireanul în scaunul mitropolitan, corector de limba greacă la tipografia de la Târgoviște. Relațiile cu mitropolitul se vor deteriora, Gregoras ajungând să-l critice în scrierile sale. Opera sa principală este „Cronica scurtă” – o istorie a Țării Românești de la 1714 la 1716, în care elogiază înțelepciunea Mavrocordaților. (A.Ș./M.O.)

GRIGORE, Florin (3.V.1956, București) Fotbalist. Licențiat al Facultății de Zootehnie din București. A evoluat la „Clubul Sportiv” Târgoviște (1977-1980). În perioada în care a îmbrăcat tricoul echipei târgoviștene a susținut 87 meciuri în primul eșalon fotbalistic al țării, marcând 14 goluri. Tot atunci a jucat de 3 ori în echipa națională, de 3 ori în echipa olimpică precum și în reprezentativa studentască a României – medaliată cu bronz la Jocurile Mondiale Universitare (1979, Mexic). A mai fost legitimat la echipe bucureștene din categoria „Onoare”, apoi la „Rapid” Fetești, „Flacăra” Moreni (anterior venirii sale la Târgoviște) și „Sportul Studentesc” București (după perioada „CS”). (A.B.)

GRIGORE, Grigore (5.IX.1948, Finta, Dâmbovița) Economist, poet, publicist. Cursuri primare și gimnaziale în comuna natală (1962), urmate de cele liceale la „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște. Absolvent al Academiei de Studii Economice din București (1972). Economist la Întreprinderea de Stat Cornățelu (1972-1973), la Întreprinderea de Construcții Montaj Dâmbovița (1973-1979), apoi la Sucursala Casei de Economii și Consemnațiuni (CEC) Târgoviște ca director până la pensionare (2006). Între 1975-1982 conduce Cenaclul literar „Cicerone Theodorescu” de la Casa Sindicatelor. În perioada 1992-2000 este consilier municipal. Membru al Societății Scriitorilor Târgovișteni (2005) și Uniunii Scriitorilor din România (2009). Debut cu poezii în revistele „Flacăra” și „Tribuna” (1975). Mai colaborează la: „Convorbiri literare”, „Contemporanul”, „Săptămâna”, „Luceafărul”, „Vatra”, „Dâmbovița”, „Jurnal de Dâmbovița”, „Realitatea dâmbovițeană”, „Târgoviștea”, „Litere”, precum și la emisiuni de radiodifuziune și televiziune. Debut editorial în antologia colectivă „Prier” (1988). În 1982, la Focșani, obține Premiul Uniunii Scriitorilor pentru poezie, la prima Consfătuire pe țară a cenaclurilor literare. Premiat și la Festivalul Concurs de Literatură „Moștenirea Văcăreștilor” de la Târgoviște

(1978, 1982, 1983). Obține premiul de debut al Editurii „Cartea Românească” (1988). Volume de versuri: „Și nimeni mai bun” (1995), „Și nimeni mai singur” (1996), „Și nimeni mai trist” (1996), „Și nimeni mai straniu” (1996), „Și nimeni mai liber” (1997), „49 cuvinte” (1997), „Născut pe 5 septembrie: sonete” (2001), „Meseria de prieten” (2004), „Vânt de septembrie” (2007), „Val de septembrie” (2007), „Vis de septembrie” (2008), „Noaptea miracolelor” (2009). (V.P.)

GRIGORE, Ion-Bruno (23.I.1951, Câmpina, Prahova) Fotbalist. A început să joace fotbal în 1962, la Metalul Târgoviște. A activat aici până în anul 1973 (din 1972 denumirea formației a fost Clubul Sportiv), timp în care a jucat un sezon în divizia „C” (1968-1969) și 4 în divizia „B” (1969-1973). În anii 1968 și 1969 a jucat de 5 ori în naționala de juniori a României. A mai fost legitimat la Sportul Studentesc București (1973-1982, divizia „A”), Politehnica Iași (1982-1983, divizia „A”), Petrolul Târgoviște (1983-1984, campionat județean), Avicola Crevedia (1984-1985, divizia „C”). Cifrele de vârf ale carierei sale, realizate în afara perioadelor sale la echipe din Târgoviște, sunt: 217 jocuri (1 gol marcat) în divizia „A”, 5 meciuri în echipa națională, 4 meciuri în Cupa UEFA intercluburi. În sezonul 1977-1978, cu Sportul Studentesc București, a câștigat Cupa Balcanică intercluburi. A activat ca antrenor secund la Avicola Crevedia (1985-1987, divizia „C”). (A.B.)

GRIGORE, Valentin (14.II.1968, Moroieni, Dâmbovița) A absolvit Liceul (azi, Colegiul Național) „Constantin Carabella” și Școala Postliceală de Informatică din Târgoviște. Este fondator al Societății Astronomice Române de Meteori (SARM); reprezentant al României la International Meteor Organization; coordonator național pentru România al Astronomers Without Borders; președinte al Comisiei Internaționale de Resurse al proiectului „Global Astronomy Month”, vicepreședinte – director de program al Fundației Județene pentru Tineret Dâmbovița; colaborator pe programe la fostul Minister al Tineretului și Sportului. Realizator al emisiunilor „Noi și Cerul” și de tineret la televiziunea „Columna TV” din Târgoviște; editor-înițiator al revistelor „Noi și Cerul” și on-line „Bolidul”. Realizează tabelele anuale de tineret „Perseide”; fondator al Festivalului internațional de cosmopoezie și al școlii românești de meteori; inițiator și coordonator al proiectului-turistic „Euro-Eclipsa 99” și al Concursului Național de Astrofotografie – ASTROFOTO; autor al primului manual din România pentru observarea curenților de meteori și coautor al Hărții Cerului Boreal. Este membru al unor organizații și societăți internaționale și naționale de astronomie. A publicat numeroase articole și studii în publicații din Europa, SUA și Japonia. (G.C.)

GRIGORESCU, Lucian (24.XI.1942, Hărman, Brașov) Profesor, ziarist, istoric al culturii, prozator. După absolvirea Liceului „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște (1961), urmează Facultatea de Filologie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (1965). Profesor de liceu în Târgoviște și Băleni, apoi muzeograf la Muzeul Județean, redactor și secretar de redacție la ziarul „Dâmbovița”, redactor la Întreprinderea Cinematografică, profesor expert la Casa Corpului Didactic. Cadru didactic asociat la Universitatea „Valahia” din Târgoviște, secția „Jurnalism” (2003-2005). A inițiat și condus publicațiile: „Armonii”, „Interviu”, „Semnal-eveniment”, „Jurnal de Târgoviște”, ce au apărut o vreme în peisajul jurnalistic dâmbovițean de după 1989. În perioada 1991-1993 redactor-șef al postului de televiziune „Ruvacom” Târgoviște. Apoi redactor-șef, fondator al postului „Radio D”. Face ziaristică sportivă, scriind cronici, transmițând la radio întreceri sportive, între 1968-1989. Debut publicistic cu reportaje în ziarul „Uzina și Ogorul” (1956). Colaborează la „Dâmbovița”, „Flacăra”, „Tribuna învățământului”, „Iașul literar”, „Graiul Dâmboviței”, „Târgoviștea”, „Miorița noastră” (SUA), „Time” (Singapore). A coordonat apariția unor publicații destinate cadrelor didactice („Însemnări pedagogice”, „Opinii pedagogice”, „Graiul Dâmboviței” – serie nouă), precum și a unor foi volante, pliante, reviste, sau monografii școlare. Premiat la Festivalul de Literatură „Moștenirea Văcăreștilor” pentru proză scurtă (1972). Autor sau coautor al volumelor: „Centenar. Primăria orașului Târgoviște” (1997), „Alizay, mon amour” (2000), „Râzând să ne facem CV-ul” (2003), „Activitatea editorială târgovișteană în secolul al XX-lea” (2004), „Dâmbovița de la «organ» la o beție cu libertate” (2009). Editează note de curs privind „Conceperea și elaborarea unui ziar” (2004) sau „Tehnici de colectare și redactare a informației” (2004). De asemenea, autor sau coautor al unor culegeri de exerciții și texte de gramatică, precum și a antologiei „Scriitori dâmbovițeni”. Îngrijește o ediție din „Ber Căciulă” a lui I.C. Vissarion (2000). (V.P.)

GRIGORESCU, Nicolae (1912, Pietroșița-1980) Avocat, membru marcant al Mișcării Legionare, a fost primar între 7 octombrie 1940 – 26 ianuarie 1941. S-a integrat în activitatea primăriei și a rezolvat problemele stringente cu rapiditate. Informați de Serviciul tehnic că societatea care luase în antrepriză Hala nu mai executa lucrările, a cerut imperativ să fie găsit un alt antreprenor, ignorând creșterea prețului de cost al lucrărilor ce trebuiau executate. A intervenit cu calm pentru stabilirea unui nou regim al pâinii și a colaborat cu multă grijă cu brutarii orașului, apreciindu-i pentru efortul de a menține pâinea la un preț ieftin (pâinea populară). A trebuit să facă față cutremurului (9/10 noiembrie 1940), înființând comisii formate din specialiști care verificau situația imobilelor și hotărau măsurile ce se impuneau. Deși

reprezentant de frunte al Mișcării Legionare, în perioada în care a fost primar, a evitat să fie prezent la solemnitățile acestora și a refuzat să le acorde fonduri sau alte ajutoare. În decembrie 1940, a primit vizita regelui Mihai și a generalului Ion Antonescu, pentru a participa la demonstrația militară unită a trupelor germane și române, care a avut loc în preajma Târgoviștei. Antonescu a vizitat și câteva instituții publice, s-a interesat de bunul mers al administrației. Când a constatat situația grea în care se afla orașul, a dispus înființarea unei taxe speciale pusă pe produsele petroliere exploatate în zonă, sumele colectate trebuind să aibă ca destinație înlăturarea distrugerilor provocate de cutremur. Marele merit al primarului a fost acela că a refuzat să participe la rebeliunea din 21-23 ianuarie 1941, desolidarizându-se de poziția oficială a Mișcării Legionare. Din ordinele lui, legionarii angajați la primărie „n-au luat parte la rebeliune, n-au folosit armele și n-au amenințat pe nimeni”. Mai mult, „au fost prezenți la serviciu”, unde „n-au adus insulte demnitarilor”. Corneliu Popescu, student în București, legionar, preciza că „la Târgoviște și în Dâmbovița, mișcarea legionară s-a destrămat... prefectul și primarul și-au pierdut posturile, iar Ion Victor Vojen, șeful legionarilor din județ, ambasador la Roma, a rămas pe post... declarând că este străin de această mișcare”. După cum singur afirma, el fusese „singurul târgoviștean care a trecut prin situația absurdă de a fi judecat și condamnat”. (M.O.)

GRIGORIE I – MITROPOLIT (1629-1636) Este de origine din Ivir și a venit în Țara Românească în 1613, când Radu Mihnea închina mănăstirea Radu Vodă mănăstirii Ivir. A fost mai întâi egumen la Radu Vodă, apoi ridicat în treaptă de mitropolit. Este considerat un foarte bun diplomat, atât în relațiile interne, dar mai ales în relațiile cu Constantinopolul. Astfel în primăvara anului 1632 a fost trimis de Leon Vodă în Transilvania să sfătuiască boierii refugiați să se întoarcă în țară. În decembrie 1632, alături de episcopul Teofil de la Râmnic, făcea parte dintr-o impunătoare delegație la Istanbul dând mărturie că țara dorește ca domn pe Matei Basarab. Ierarh luminat cu preocupări cărturărești a sprijinit tipografia de la Câmpulung, trimisă domnului muntean de către mitropolitul Kievului Petru Movilă. În timpul păstoririi lui s-a tipărit aici un Molitvelnic Slavon (1635). S-a retras din scaun în iunie-iulie 1636, așa cum se menționează în epitaful de pe mormânt, scris în limba greacă. (Arhiep.)

GRIGOROIU-MATEI, Elena „Leni” (23.XII.1937, Cazaci, Nucet, Dâmbovița) Voleibalistă. Absolventă a Secției „Educație Fizică” de la Școala Pedagogică de Fete Târgoviște (1955). Profesoară de educație fizică la Școala Generală și la Liceul Agricol Nucet (1955-1959), Școala Generală Nr. 4 Târgoviște (1959-1995). Cea

care i-a descoperit calitățile îndrumat primii ani ai carierei a fost profesoara Georgeta Ghimbășeanu. Legitimări: Voința Târgoviște (1953-1954), Știința Târgoviște (1955-1956), Progresul Târgoviște (1957-1966), Sănătatea Târgoviște (1966-1972), Clubul Sportiv Târgoviște (1972-1973). În lunga sa activitate (peste două decenii), a activat practic la o singură grupare, unde ea a deținut permanent postura de căpitan. A jucat 3 sezoane în divizia „A” și 9 în divizia „B”. În 1956, cu Știința, a devenit vicecampionă a țării la junioare iar anul următor (sub titulatura Progresul Învățământ) reușea promovarea în divizia „A”, premieră în sportului târgoviștean pentru o formație feminină. A fost selecționată în 1956 în reprezentativa de junioare a României evoluând în meciuri cu echipele similare ale Bulgariei și Iugoslaviei. Arbitru de volei. A mai practicat (pentru scurt timp) și handbalul evoluând în anul 1957 la echipa de divizia „A” Energia Metalul 2 (Mija). A fost o lungă perioadă de timp profesor de educație fizică la Școala Generală Nr. 4 Târgoviște, unde a îndrumat primii pași în activitatea sportivă ai unor nume importante din domeniu. Între acestea amintim pe fotbaliștii Nicolae „Nae” Ionescu II (internațional „A”), Dumitru Georgescu (internațional de juniori), Constantin Ionescu II, Mihai Buciumeanu (mulți ani componenți importanți ai primei formații a Târgoviștei), baschetbalistul Gabriel Ionescu (divizionar „B” și ulterior reputat antrenor) etc. Căsătorită cu Nicolae Matei (echipier al Metalului Târgoviște, prima formație de fotbal divizionară „A” din istoria orașului) și mama lui Nicolae-Cristian Matei (jucător de volei la Metalul Târgoviște, în divizia „B”). (A.B.)

GRINDEANU, Iulian Avocat, gazetar, fost ajutor de primar, membru în Delegația permanentă a Partidului Național Liberal (1918-1930). În 1930 a părăsit partidul, urmând acțiunea la nivel național inițiată de Gheorghe Brătianu prin care s-a întemeiat PNL-Gheorghe Brătianu. Sub direcția lui, la Târgoviște a apărut ziarul „Acțiunea nouă” (1930). În 1937 a părăsit acest partid, revenind în PNL. După înlăturarea regimului antonescian la 23 august 1944 s-a implicat în refacerea PNL, făcând parte din Delegația permanentă. (M.C.)

GROZAVU, Gabriel (5.XI.1962, Craiova, Dolj) Inginer, director, politician, lider de partid. Absolvent al Facultății Tehnologia Construcțiilor de Mașini din Craiova (1987) și al unor cursuri postuniversitare precum Pilotajul global în Comerțul Exterior-Academia de Studii Economice București (2000), masterat în Administrația Publică Europeană-Universitatea „Valahia” Târgoviște (2007). A lucrat la Întreprinderea SARO din Târgoviște (1987-2003) ca inginer și apoi ca director pentru export-import, iar din 2003 este încadrat la SC Pagini Aurii SA. Membru PNL, consilier județean (2000-2004, 2008-2012), consilier municipal (2004-2008), președintele

organizației municipale Târgoviște în anii 2001-2005, președintele Organizației județene PNL în perioada noiembrie 2010-12 februarie 2011 (interimar), iar din 12 februarie 2011 este președinte ales statutar. În perioada 2000-2004 a făcut parte din Delegația permanentă a Consiliului județean Dâmbovița. Este membru în Comisia economică și în Comisia de servicii a Consiliului județean și liderul consilierilor liberali. A contribuit la implementarea unor proiecte derulate la nivelul municipiului Târgoviște. (M.C.)

GRUIUL PRISĂCII În zona periurbană a Târgoviștei la vest se evidențiază un platou care înmănunchează câteva conuri de dejecție (agestru) și care înmănuchere este cunoscută sub acest nume, localizată în interfluviul Dâmbovița-lalomița. Conurile au formă de evantai și sunt rezultatul acumulării de pietrișuri, nisipuri și argilă ca efect al transportării acestora de torenți pe o pantă lentă așa cum oferă Câmpia Înaltă a Târgoviștei, intensitatea acestui transport fiind atinsă în luna mai ca urmare a precipitațiilor mai intense datorită acțiunii pluvionivale (topirea zăpezilor), și revărsării Ilfovului. (G.C.)

GRUP STATUAR Reprezintă pe domnitorul Constantin Brâncoveanu împreună cu cei patru fii, realizat în anul 2004 de sculptorul târgoviștean Olimpiu Eli Petre. E amplasat pe latura de est a scuarului din fața Primăriei. Într-o ținută sobră și impozantă, voievodul emană încredere și speranță în viitorul neamului său și în credința strămoșească, protejând pe cei patru fii ai săi, firavi încă, de tumultul vremurilor neprielnice sub care se afla Țara Românească. (M.O.)

GRUPUL CULTURAL DE LA TÂRGOVIȘTE: PRO MILLENIUM La peste un deceniu și jumătate de la revoluția din 1989, și după o perioadă de căutări și de redefiniri în orizontul său spiritual, Târgoviștea, care, la rândul ei, a suportat vertijele tranziției – economice, sociale și morale –, și-a adjudecat o nouă identitate, înregistrând în acel orizont acumulări de natură democratică și liberală în demers, mesaj și management. Acumulările s-au derulat succesiv, cumulativ și calitativ, răscrucea de milenii fiind marcată în sfera actului cultural creator de o nouă mișcare declanșată, prin caracterul său sui-generis, de revistele – le amintim în ordinea cronologică a apariției – „Curier” (inițiator: Victor Petrescu), „Eroica” (inițiator: George Coandă), „Litere” (inițiatori: Tudor Cristea, Mihai Stan, Dumitru Ungureanu), seria a doua, și „Armonia”, seria a treia, și cărora, în timp, li s-au alăturat „Climate literare”, „ProArme” și săptămânalul „Impact”. Grupul, alcătuit din creatori – mai ales oameni de litere și istorici ai culturii și civilizației – care, prin amicalitatea legăturilor personale, a unor preocupări acționale comune în spațiul cultural târgoviștean, dar și național, cu deosebire însă

a întâlnirii lor în paginile revistelor amintite, fapt ce a dus la organizarea unor forme de unificare a potenţialului creativ al acestora, generator de nou brand – prin diversitatea contribuţiilor lor specifice –, cum sunt Societatea Scriitorilor Târgovişteni, Filiala Dâmboviţa „Ion Heliade-Rădulescu” a Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România, Filiala Dâmboviţa „Mihai Viteazul” a Asociaţiei Naţionale „Cultul Eroilor” şi Filiala Dâmboviţa a Societăţii de Ştiinţe Istorice din România, s-a arhitecturizat, şi sub aspect programatic novator, într-un amfiteatru deschis spre zărilor milenului al treilea; de aici şi determinativul emblematic Pro Millenium. Grupul format dintr-un nucleu fondator (Victor Petrescu, George Coandă, Tudor Cristea, Mihai Stan, Viorica Arghir) şi cofondator (Ion Iancu Vale, Dan Gîju, Vali Niţu), şi din apartenenţi prin implicarea creatoare constantă, care-i conferă audienţa şi-i fac o imagine de prestigiu (reputaţii: Alexandru George, Barbu Cioculescu, Mihai Cimpoi, Henri Zalis, Florentin Popescu, Nicolae Neagu, Gheorghe Buluţă, Mircea Constantinescu, cât şi Victor Sterom, Margareta Bineaţă, Christian Crăciun, Constantin Voicu, Lucian Grigorescu, Alexandru Manafu-Târgovişte, Florea Turiaş, Agnes Erich, Emil Stănescu, Ştefania Rujan, Iulian Filip, Lucian Penescu, Mihai Gabriel Popescu, Gabriela Niţulescu, Marian Curculescu, Georgeta Toma, Grigore Grigore, Nicolae Scurtu, George Toma Veseliu şi alţii), spiritul său rector fiind seniorul Horia Mircea Simionescu. Grupul Cultural de la Târgovişte: PRO MILLENIUM – trebuie precizat – este, concepţional şi acţional, implementat la standard european şi a apărut din nevoie de exprimare descentralizată a demersului spiritual, iar ceea ce se relevă despre revista „Litere” în „Dicţionarul general al literaturii române”, prin extrapolare, i se poate aplica perfect, şi anume că „urmăreşte să promoveze spaţiul cultural dâmboviţean, încercând să-l scoată din localismul păgubos şi din complexul faţă de trecut”, reuşind „să coaguleze un grup de autori legaţi de spaţiul dâmboviţean, de la reprezentanţii Şcolii de la Târgovişte până la generaţiile mai noi”, impunându-se prin valoarea incontestabilă. Astfel că, pe drept cuvânt, şi fără niciun fel de exagerare, acum acest grup reprezintă un veritabil fenomen spiritual, congruent prin intercompatibilităţile celor ce-l formează, compatibil însă şi cu noile trenduri ale europenismului comunitar, contribuind, acta, non verba, la renaşterea culturală a Târgoviştei de la începutul celui de-al treilea mileniu. (G.C.)

GRUPUL EDITORIAL BIBLIOTHECA & PANDORA-M Înfiinţat în anul 2001, din iniţiativa editorului Mihai Stan, acest grupul editorial s-a format ca efect al evoluţiei pieţei de carte din editurile Bibliotheca (director Stan Mihail-Florin) şi Pandora-M (director Ion Mărculescu). De la început cele două edituri şi-au definit colaborarea prin apelul la calitate şi la scriitori cu cotă:

Alexandru George, unul dintre cei mai apreciaţi eseişti români: „Consemnări în curs şi la fine”, „În treacăt, văzând, reflectând”, „Dimineaţa devreme”; Alecu Vaida-Poenaru – „Şansa”. După mutarea editurii Pandora-M la Bucureşti şi odată cu înfiinţarea editurii Marcona (Ion Mărculescu) s-a reconstituit grupul editorial sub denumirea Grupul Editorial Bibliotheca & Marcona (2007), devenit partener oficial al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni pentru colecţia „Bibliotheca SST”, din care au apărut până în prezent câteva cărţi ce au marcat spaţiul cultural dâmboviţean: Florea Turiaş – „Înger zburând pe maci”; Gheorghe Duţă Micloşanu – „Masa «hoţilor». Povestirile vânătorului”; Corin Bianu – „Agremin şi încă ceva (metaroman)”; Nicolae Neagu – „Ninsoarea care ne trebuie. Povestiri pentru copii şi adolescenţi nurlui”; Daniela-Olguţa Iordache – Molière a fost deranjat (eseuri şi lecturi autoreflexive); Tudor Cristea – „De la clasici la contemporani”; Dumitru Ungureanu – „Alambicotheca”; „Caiete Litere: (2) – Proză. 30 de prozatori”; „Caietele Litere (3) – Treptele visului. Tineri poeţi dâmboviţeni”. (M.S.)

GRUPUL DE ŞANTIERE CONSTRUCŢII Unitatea, aflată în subordinea Ministerului de Construcţii Industriale / Trustul de Construcţii Industriale Bucureşti, a fost înfiinţată în anul 1969. A avut ca principal obiectiv al activităţii construcţia Platformei Industriale Târgovişte Sud şi în subsidiar construirea tuturor obiectivelor de construcţii industriale (ulterior şi agrozootehnice) din municipiul Târgovişte. Dintre foarte numeroasele lucrări realizate în decursul existenţei sale sunt de menţionat, numai din municipiu, unităţile economice din Platforma Industrială Sud (Laminorul de Benzi Electrotehnice, Întreprinderea de Strunguri / SARO, Întreprinderea de Becuri şi Surse de Iluminat / ROMLUX, 30 ha. Sere de Legume – integral, Combinatul de Oţeluri Speciale / COST – în mare parte), unităţile agrozootehnice din Platforma Industrială Nord (Moara de grâu şi porumb, Silozul de cereale, Fabrica de biscuiţi), apoi Fabrica de produse lactate, Abatorul, Secţia de Reumatologie a Spitalului judeţean, Sala Sporturilor etc. A mai executat lucrări importante şi în alte localităţi ale judeţului Dâmboviţa (Întreprinderea „Avicola” Titu, Fabrica de Zahăr Răcari, Siloz frigorific pentru fructe Voineşti, Complexele pentru creşterea porcilor de la Petreşti, Mătăsaru, Bilciureşti, Extinderile de la Întreprinderile „Steaua Electrică” Fieni şi „Arctic” Găeşti etc.) şi în Bucureşti (Staţia de metrou „Aviatorilor”). Între anii 1976-1979 unitatea s-a extins cu lucrări şi în afara graniţelor ţării (Libia, Irak). Perioada de apogeu a volumului de construcţii executate a fost în anii 1971-1974, pe când avea cca. 4000 de salariaţi. De-a lungul celor 22 ani de existenţă în (1991, conform legislaţiei existente la acel moment, a fost transformată în S.C. „Dâmboviţa Construcţii” S.A. Târgovişte) au condus destinele

acestei unităţi, din postura de directori, ing. Aurel Micu (1969-1971) şi arh. Iulian Tudose (1971-1991). (A.B.)

GRUPUL PIRAEUS Este astăzi una dintre cele mai dinamice şi active organizaţii financiare din Grecia. Fondată în 1916, Piraeus Bank a trecut printr-o perioadă în care a fost proprietate şi a fost condusă de către Stat (1975-1991) înainte să fie privatizată în decembrie 1991. De atunci, a crescut continuu ca mărime şi activităţi. Piraeus Bank România a avut o creştere rapidă şi profitabilă venind în întâmpinarea cerinţei pieţei cu o reţea extinsă de 180 de sucursale, din care 58 în Bucureşti. În 2008 Piraeus Bank România a obţinut o vizibilitate ridicată, numărul clienţilor a crescând cu 53%. Piraeus Bank Târgovişte a fost înfiinţată la data de 15 dec. 2007 într-un sediu aflat pe Str. Poet Grigore Alexandrescu, cu un număr de 7 angajaţi, urcând ulterior datorită dezvoltării la un număr de 10 angajaţi. La data deschiderii conducerea este asigurată de Iosif Morărescu, Director şi Gabriela Butoiu, director adjunct. (V.N.)

GRUPUL ŞCOLAR „CONSTANTIN BRÂNCOVEANU”

Aşezată în partea vestică a oraşului Târgovişte, această instituţie de învăţământ a fost înfiinţată în anul 1972. Denumirile şi domeniile de specializare s-au schimbat de-a lungul anilor. Astfel, între anii 1972-1975 unitatea a funcţionat ca şcoală profesională, pregătind specialiştii pentru Combinatul de Oţeluri Speciale şi INOX Târgovişte, în domeniile electric, mecanic, metalurgic, numindu-se Şcoala Profesională Uzina de Oţeluri Aliate Târgovişte. Între anii 1975-1977 şi-a diversificat formele de învăţământ (cursuri de calificare, şcoală profesională, şcoală de maiştri, liceu curs zi şi seral, şcoală postliceală), devenind liceu industrial sub denumirea Liceul Metalurgic Târgovişte. Apoi, a purtat denumirea de Liceul Industrial Nr. 4 Târgovişte (1977-1979), Grupul Şcolar al Combinatului de Oţeluri Speciale Târgovişte (1979-1982), Liceul Industrial Nr.4 Târgovişte. (1982-1992), iar după anul 1992 îşi dobândeşte o nouă identitate, numindu-se Grupul Şcolar „Constantin Brâncoveanu” Târgovişte. Evoluţia acestei unităţi şcolare se împleteşte cu activitatea unor echipe manageriale conduse de Teodor Pencea (1972-1974), Nicolae Savu (1974-1981), Marian Ionescu (1981-1987), Călin Burduşel (1987-1989), Ion Munteanu (1990-1992), Maria Mihai (1992-1996), Dan Ciubutaru (din 1996). Şcoala a avut de-a lungul timpului colective didactice valoroase, unii dintre profesori afirmându-şi competenţele profesionale ca inspectori şcolari: Călin Burduşel, Petre Mareş, Valentin Dogaru, Eugenia Dogaru, Ofelia Tănase, Rădiţa Alexe; Luminiţa Preda a îndeplinit funcţia de director al Casei Corpului Didactic. Profesori precum Petre Mareş, Valentin Dogaru, Eugenia Dogaru, Rădiţa Alexe, Carmen Popa, Marian Ionescu au devenit apreciate

cadre universitare. Continuă preocupare pentru îmbunătăţirea nivelului pregătirii profesionale se regăseşte şi în faptul că mai multe cadre didactice au obţinut titlul ştiinţific de doctor, afirmându-se atât în procesul instructiv educativ, cât şi în planul cercetării ştiinţifice: Marian Zamfir, Mariana Mihăescu, Elena Manole, Eugenia Dogaru, Violeta Stoica, Valentin Dogaru. Şcoala se mândreşte cu o serie de premii obţinute la olimpiadele şi concursurile naţionale: domeniul electric, concursul „Tehnium”, proiectele „Energia verde, energia viitorului” şi „Gestionarea deşeurilor în gospodărie”. De asemenea, şcoala deţine premii judeţene în diferite tipuri de activităţi: reviste şcolare, întreceri sportive, pregătire sportivă teoretică, electronică-automatizări. Actualul colectiv didactic îmbină experienţa cu dorinţa de afirmare a tinerilor, existând preocupări multiple: autori de manuale, metodişti, evaluatori în cadrul Agenţiei Române de Asigurare a Calităţii în Învăţământul Preuniversitar, formatori la nivel naţional şi judeţean. În prezent, Grupul Şcolar „Constantin Brâncoveanu” dispune de o importantă bază materială în care se regăsesc: 21 săli de clasă, 9 laboratoare, 2 cabinete, 6 ateliere, 1 sală de sport, 1 bibliotecă cu sală de lectură, 116 de calculatoare conectate la Internet, 9 videoproiectoare, 8 xerox-uri, 1 scaner, 10 imprimante laser cu cerneală, echipamente pentru electronică automatizări şi în domeniul electric, fond de carte format din 12038 de volume. (M.C.)

GRUPUL ŞCOLAR „VOIEVODUL MIRCEA”

Grupul Şcolar „Voievodul Mircea” îşi are piatra de temelie în anul 1919, când s-a înfiinţat Şcoala Normală de Învăţători „Ion Heliade Rădulescu” din Târgovişte. Pentru început, Şcoala Normală „I. H. Rădulescu” a funcţionat în spaţii închiriate şi improprii, dar, în anul 1923, doctor. C. Angelescu, ministrul instrucţiunii, inaugurează şantierul construirii localului în care astăzi funcţionează Grupul Şcolar „Voievodul Mircea”. În anul 1938, mai multe şcoli normale se desfiinţează, iar Şcoala Normală din Târgovişte se transformă în Liceul Industrial de Băieţi. Printre cei 134 de profesori consemnaţi în documente de arhivă îi regăsim pe Alexandrescu I. (profesor de igienă şi medicul şcolii), Ciometti A. (detasat la Liceul Român din Grebena – Grecia), Lambrino S. şi Negoescu I. (profesori de română şi istorie), Vasilescu Al. (profesor de istorie, geografie şi drept). Până în anul 1948, liceului industrial i s-au ataşat şi alte specializări sau profile: gimnaziu industrial, şcoală tehnică, şcoală de maiştri militari, gimnaziu unic. Şcoala avea internat, bibliotecă, cantină, bufet, fermă, anexe gospodăreşti. Specializările tehnice erau încadrate numai cu profesori calificaţi: lăcătuşerie, tâmplărie, desen, aviaţie, diverse tehnologii, sculptură, mecanică, rezistenţa materialelor, fierărie, rotărie, contabilitate, devize, economie. Şcoala a

beneficiat de directori de excepție: Nămoloteanu I. (1925-1929), Marinescu C. (1929-1931), Dudău Gh. (1931-1932), Constantinescu Gh. (1932-1934), Marinescu Gh. (1934-1937), Teodorescu I. (1937-1939), Constantinescu A. (1939-1942), Florescu I. D. (1942-1948). În această etapă (1938-1948), printre dascăli îi regăsim pe Andronescu N. (profesor de limba română), Calboreanu I. (profesor de limba română, actor), Constantinescu A. (inginer de aviație), Diaconescu L. (profesor de istorie și drept), Miculescu A. (colonel profesor), Olteu P. (profesor de educație fizică), Popescu Sc. (profesor fizică – aviație), Torje V. (profesor de educație fizică). În anul 1948, prin noua lege de reformă a învățământului, liceele industriale sunt transformate în școli tehnice și puse sub autoritatea ministerelor și departamentelor economice. Astfel, în data de 11 noiembrie 1948, Ministerul Minelor și Petrolului, preluând liceul industrial, a înființat Școala Tehnică de Sondori, care, de-a lungul timpului, a fost reorganizată de mai multe ori, cu modificarea corespunzătoare a denumirii: Școala Medie Tehnică de Petrol, Școala Tehnică de Maiștri, Grupul Școlar de Petrol. Din anul 1990 pe firma școlii stă scris Grupul Școlar „Voievodul Mircea”, devenit, din anul 1991, Școală asociată UNESCO, cu o ofertă educațională diversă și preocupări pe măsură. Școala a găzduit numeroase activități naționale și internaționale. După anul 1948, la conducerea instituției s-au succedat directorii: Mocanu N. (1948-1949), Niță S. (1949-1954), Stroilescu A. (1954-1960), Munteanu C. (1960-1963), Gheorghe Gr. (1963-1964), Radu I. (1964-1965), Morărescu V. (1965-1974), Vârlan D. (1974-1982), Ionescu M. (1982-1986), Zamfir V. (1986-1990), Diaconescu M. (1990-2003), Ion C. (2003-2008), Aldescu M. (2008-prezent). Din anul 2009, școala a devenit Școală Europeană datorită implicării în derularea unor proiecte educaționale internaționale, cum ar fi: „Prevenirea traficului de ființe umane în rândul tinerilor din România” (2005) – program educațional pilot, „Crearea de medii sigure pentru copii și tineri prin implicarea părinților din Bosnia-Herțegovina, Albania, Kosovo și România” (2006-2008), „Identificarea de mecanisme transnaționale de luptă împotriva traficului de persoane în România și Bulgaria” – Caritas Ruse-Bulgaria și Caritas București. De asemenea, s-au desfășurat și se derulează proiecte de parteneriat școlar multilateral Comenius, dintre care amintim „Preventing Drug Addiction Is Everybody's Problem” (România, Spania, Lituania, Polonia, Turcia – 2009/2011), „Our History Through Painting” (România, Spania, Polonia, Ungaria, Bulgaria, Italia), „United in Europe through culture and traditions” (România, Spania, Lituania, Polonia, Turcia, Belgia, Bulgaria, Italia – 2010/2012, „Deliberating in democracy” – proiect inițiat de Departamentul Educației al Statelor Unite – 2007/2010), „European Christmas Tree Decoration” –

proiect multilateral (26 țări europene). Grupul Școlar „Voievodul Mircea” a inițiat și organizat simpozionul desfășurat la nivel județean, național și apoi internațional cu tematica „Probleme majore ale omului din secolul XXI” în patru ediții, dintre care două avizate de MECTS. (M.C.)

GRUPUL ȘCOLAR DE CONSTRUCȚII „NICOLAE MIHĂESCU”

Bazele învățământului tehnic în domeniul construcțiilor din județul Dâmbovița sunt puse în anul 1971 prin înființarea Liceului de Construcții Civile și Industriale, care funcționează cu sediul în strada General I.E. Florescu nr. 20. De-a lungul celor 40 de ani, au intervenit mai multe modificări (denumire, structură, nivel de pregătire), iar începând cu anul 2006 liceul se numește Grupul Școlar de Construcții „Nicolae Mihăescu”. Domeniul de bază în care se asigură pregătirea este cel inițial: construcții, instalații și lucrări publice. Școala s-a afirmat în timp prin absolvenți cu posibilități reale de integrare în activități economice specifice domeniului construcții, instalații și lucrări publice. Un număr mare de absolvenți ai acestei școli au urmat studii superioare, cu precădere în acest domeniu, iar acum conduc firme importante sau îndeplinesc funcții în organismele de conducere locale și județene. Grupul Școlar de Construcții „Nicolae Mihăescu” din Târgoviște este unitatea școlară cu cea mai complexă ofertă în domeniul construcții, instalații și lucrări publice din județ, singura unitate școlară care asigură formarea profesională în domenii precum cel mecanic și electric. Pe filiera vocațională există profil sportiv-atletism și fotbal, unde s-au obținut rezultate deosebite la nivel local, județean, național. Elevii au la dispoziție un sistem de formare profesională care se adresează nevoilor lor ca membri ai unei comunități naționale și europene, solicitați să învețe pe tot parcursul vieții.. Calificările din oferta școlii corespund explicit cerințelor prezente și viitoare ale economiei locale, domeniul construcțiilor fiind domeniul prioritar, în creștere. Pentru asigurarea relevanței acestora, oferta de calificări se face pe baza analizelor, prin consultare și în parteneriat cu factorii interesați (unități economice, Inspectoratul Școlar, părinți, viitori elevi, consiliul local). Instituția a fost coordonată de directorii: Filip Neagu, Panait Ion, Moguț Angela, Saulea Ion, Petcu Gabriela, Manole Victoria, Șipoteanu Elena, Pârvulescu Gheorghe, Rășcanu Paraschiva, Dragomir Maria; în prezent, echipa managerială este formată din profesorii Păun Decebal (director) și Cristea Elena (director adjunct). De-a lungul anilor, elevii au fost îndrumați de profesorii: Păun Decebal și Iancu Marius (educație fizică și sport), Rotaru Rozalia și Georgescu Gheorghe (fizică), Dumitrescu Lorena (matematică), Popa Gabriela (limba și literatura română), inginerii Manole Victoria și Stan Maria (construcții civile industriale și

agricole), Ion Ecaterina (construcţii hidrotehnice), Cristea Elena, Manea Viorica şi Mertic Titu (instalaţii pentru construcţii), Năstase Mirela (mecanică agricolă), Badea Maria (tehnologia construcţiilor de maşini), maistrii Ilie Gheorghe (mecanică şi instalaţii pentru construcţii), Popa Iustin (mecanică), Lixandru Emil (electrotehnică). Şcoala a derulat mai multe parteneriate cu fonduri europene. Acestea au ca scop consolidarea dimensiunii europene în educaţie prin promovarea activităţilor de cooperare între şcoli. Se evidenţiază parteneriatul bilateral cu o şcoală din Turcia prin Programul de învăţare pe tot parcursul vieţii, Programul Sectorial Comenius: Comenius School Partnership – Dance of Cultures – Folk Dance la „Sosyal Bilimler lisesi” Aydin Turcia. De asemenea, şcoala s-a implicat în mai multe proiecte Phare: PHARE TVET 2001-2003 Coeziune Economică şi Socială; PHARE RO-2002/ 000-586.05.02.02. – „Dezvoltarea abilităţilor forţei de muncă prin susţinerea de cursuri în domeniul construcţiilor” cu calificările: tâmplar universal, confecţionar tâmplărie din aluminiu şi mase plastice; PHARE/ 2003/ 005-551.05.03.02. – „Construieşte-ţi viitorul, continuă să fii activ”! cu următoarele programe autorizate: Constructor structuri monolite, Fierar betonist, Laborant pentru construcţii. În Grupul Şcolar de Construcţii „Nicolae Mihăescu”, educarea şi formarea profesională se fac pe baza unor parteneriate solide cu unităţi economice de profil. Colaborarea cu aceste unităţi încă de la fundamentarea planului de şcolarizare, continuă cu efectuarea instruirii practice a elevilor, cu angajarea unor absolvenţi. Partenerii economici de bază sunt SC Potenţial Construcţii SA, SC Procor SA, SC Dâmboviţa Construcţii SA, SC Nicoral SA, SC Mihăiţă SRL. (M.C.)

GRUPUL ŞCOLAR DE TRANSPORTURI AUTO

Edificiul actual al şcolii, aşa cum rezultă din atestările documentare ale Arhivelor Statului, este construit în perioada 11 iulie 1885-1 decembrie 1886, pe un teren donat de maiorul Scarlat Lăzureanu. Experienţa obţinută peste ani, seriozitatea şi profesionalismul cadrelor didactice s-au împletit cu ambiţia de a ridica prestigiul acestei instituţii. În 1936 şcoala era folosită ca local unde se desfăşurau cursurile practice ale Şcolii Normale „Fusea” Aici îşi pregăteau şi-şi susţineau lecţiile profesorii înscrişi la grade didactice, inspectorii sau cei veniţi din alte zone ale judeţului. Era un centru metodic, funcţionând astfel până în anul 1965. În perioada următoare, în actuala clădire a funcţionat Şcoala Medie Nr. 2 de Meserii – mecanic auto. În anul 1977 este înfiinţat Liceul Industrial de Transporturi Auto „Grigore Alexandrescu”, prin transformarea liceului teoretic de atunci în liceu industrial. În anul 1991, şcoala ia denumirea de Grup Şcolar de Transporturi Auto Târgovişte, avându-şi sediul în actuala clădire, din str. Lt. Pârvan Popescu nr.12. Din anul 1991, localul şcolii

a fost într-o continuă transformare, prin grija managerilor şi a cadrelor didactice, fiind reabilitat şi redat circuitului educaţional. Absolvenţii acestei unităţi şcolare s-au angajat ca mecanici auto, tinichigiu vopsitor auto, electrician auto, tehnician în instalaţii electrice, tehnician electrotehnist, tehnician proiectant CAD. Elevii de la Grupul Şcolar de Transporturi Auto Târgovişte au participat la concursuri profesionale şi olimpiade interdisciplinare, obţinând diverse premii.: Ca urmare a rezultatelor înregistrate la concursuri, unităţii şcolare i s-a acordat Diploma de excelenţă. În anul 2004, Grupul Şcolar de Transporturi Auto Târgovişte a fost reabilitat prin programul Phare TVET 2001-2003. Creşterea prestigiului acestei instituţii se leagă de numele unor manageri precum ing. Gheorghe Aurel – director, ing. Catalina Marin – director adjunct, ing. Păun Marin – director, profesor Olteanu Mirela – director adjunct, prof. Mihai Doina – director, dr. ing. Ştefan Georgeta – director. (M.C.)

GRUPUL ŞCOLAR ELECTROTEHNIC „SPIRU HARET” Actualul Grup Şcolar, situat în zona de nord a municipiului Târgovişte, a fost înfiinţat în anul 1968 ca liceu pedagogic (Şcoală Normală). În anul 1982 a devenit liceu industrial, şcolarizând elevii în specialităţile „materiale de construcţii” şi „industrie uşoară”, iar în anul 1994 devine Grup Şcolar Electrotehnic, având drept scop pregătirea muncitorilor calificaţi în meseria de electrician. După desfiinţarea Şcolii Normale, în 1982, activitatea se desfăşoară cu clase de mecanică, electrotehnică, industrie textilă, cât şi cu clase specifice ministerului coordonator, funcţionând chiar şi o clasă cu profil silvic. În această perioadă liceul a funcţionat cu mai multe nivele de învăţământ (liceal, profesional, de maistri şi postliceal), la care se adăugau şi clasele I-VIII. Este perioada în care conducerea unităţii este asigurată de profesoara de biologie Constanţa Pavel şi profesoara de filosofie Letiţia Popescu. Din 1985 şi până în 1991, conducerea liceului a fost asigurată de profesoara de limba română Steliana Păun şi de profesorul de matematică Gheorghe Râmbu. În anii postrevoluţionari, activitatea managerială a fost asigurată de dascăli distinşi precum Cornel Rădulescu, Steliana Păun şi Patriţa Marinescu. Din anul şcolar 2000-2001, instituţia poartă denumirea de Grup Şcolar Electrotehnic „Spiru Haret”. Rezultatele obţinute şi pregătirea bună a cadrelor didactice motivează creşterea numărului de clase şi de elevi, ajungându-se în anul şcolar 2010-2011 la peste 1200 elevi, în următoarea structură: liceu tehnologic, învăţământ de zi şi seară, şcoală postliceală sanitară. Actualmente, liceul şcolarizează elevi în următoarele domenii de pregătire: mecanic, electric, electronică-automatizări, industrie textilă şi pielărie, estetica şi igiena corpului omenesc (singurul liceu din judeţ care şcolarizează pentru calificarea coafor stilist).

În planul de şcolarizare au fost cuprinse, de-a lungul anilor, şi clase cu profil vocaţional, specializarea baschet, atletism şi fotbal. În prezent, în liceu funcţionează clase cu profil sportiv-fotbal, specializarea instructor sportiv. La nivel postliceal liceul a şcolarizat, de-a lungul anilor, în domeniul textil, informatică (calificarea administrator reţele locale şi de comunicaţii), asistenţă medicală şi psihopedagogică (calificarea asistent medical generalist şi asistent medical de farmacie). Rezultate notabile au fost obţinute la olimpiadele şcolare şi concursurile pe meserii, precum şi la activităţile sportive. Activităţile culturale, artistice şi sportive, pe lângă cele teoretico-tehnice, au ridicat în fiecare an prestigiul acestei unităţi şcolare. În prezent, directoarea liceului este profesoara de fizică Elena Şeran, care conduce instituţia din anul 2009. Dintre profesorii care şi-au desfăşurat activitatea în liceu, pot fi amintiţi: Steliana Păun, Călin Oros, Mihai Mihail, Teodor Simion, Honorius Moţoc, Sorin Săileanu, Mihai Iugulescu, scriitorul Vasile Petre Fati, sculptorul Dumitru Jurable. Din rândul foştilor elevi ai şcolii, unii au promovat ca inspectori şcolari (Mirela Mihăescu, Luminiţa Popescu, Aurora Solomon), ca directori de unităţi şcolare (Gabriela Istrate, Gheorghe Badea, Iulian Teodorescu şi alţii), sau au ajuns în funcţii importante, bucurându-se de o deosebită apreciere în societate: judecător Gheorghe Popescu, notar Nina Drăgan ş.a. Şcoala a beneficiat de fonduri europene, fiind cuprinsă în priorităţile programului de modernizare a IPT asistat prin programul multianual Phare IPT. Prin programul guvernamental au fost dotate laboratoarele de fizică, chimie, biologie. Şcoala beneficiază de trei laboratoare de informatică cu conexiune la Internet. A fost construită, de asemenea, prin programul guvernamental, în anul 2005, o sală de sport modernă, dotată cu echipamente şi materiale didactice. În prezent, în şcoală funcţionează un centru de documentare ce cuprinde 13 628 volume. Instituţia fost autorizată drept Centru de formare profesională pentru adulţi în domeniul industriei uşoare, ca urmare a derulării unui proiect în perioada 2004-2005, beneficiind de o finanţare de 40.000 euro pentru amenajarea spaţiilor de învăţământ şi dotarea în domeniu. (M.C.)

GRUPUL ŞCOLAR INDUSTRIAL „NICOLAE CIORĂNESCU” Grupul Şcolar Industrial „Nicolae Ciorănescu” este situat în partea centrală a oraşului Târgovişte, principalele puncte de reper fiind Piaţa „1 Mai” (nord-est) şi fostul UPET, Facultăţile ASE şi Teologie în cadrul Universităţii „Valahia” (nord-vest). Liceul a fost înfiinţat în anul 1949, dar inaugurarea festivă are loc în data de 17 februarie 1950, când şcoala primeşte denumirea de Centrul Şcolar Profesional Metalurgic Nr. 1 Târgovişte. Dintr-o statistică a anului 1951 se constată că populaţia şcolară era de 1478 elevi

provenind din 39 de judeţe (mai ales Dâmboviţa, Argeş, Prahova, Ilfov şi Sibiu). Pe parcursul unei jumătăţi de secol îşi va modifica denumirea: Şcoala Profesională Metalurgică, Şcoala Profesională de Ucenici, Grup Şcolar al Uzinei de Utilaj Petrolier (1962-1963) care includea şcoală profesională, şcoală de ucenici, şcoală de maiştri, şcoală tehnică. Din 1972-1973 în cadrul grupului se înfiinţează Liceul Industrial de Construcţii de Maşini, unitate şcolară de referinţă în pregătirea de specialitate din judeţ. Din 1994 şcoala devine Grup Şcolar Industrial „Nicolae Ciorănescu” în semn de preţuire a activităţii didactice şi ştiinţifice a matematicianului Nicolae Ciorănescu, născut în judeţul Dâmboviţa (Moroieni). Dintre directorii care au coordonat un colectiv profesoral de excepţie ce a asigurat un învăţământ de calitate, performant şi eficient, menţionăm pe Marinescu Vasile (1959-1966), Bărboi Emilian (1966-1973), Morărescu Elvira (1973-1977), Poşchină Ion (1977-1980), Neguţ Matei (1983-1986, 1990-1993), Drăgulescu Dan (1993-1994, 1998-2011). Baza materială de care dispune liceul asigură elevilor un cadru adecvat pregătirii profesionale. În prezent, liceul „Nicolae Ciorănescu” dispune de o dotare importantă pentru pregătirea elevilor: 30 săli de clasă, laboratoare de fizică, chimie, tehnologice (mecatronică, electrotehnică şi tehnică de calcul), laboratoare de informatică dotate cu o reţea de calculatoare conectată la Internet, ateliere şcoală pentru instruirea practică şi pentru aplicaţii tehnice, bibliotecă şcolară, cabinet medical – medicină generală şi de stomatologie, cabinet consiliere psihopedagogică, sală de sport şi terenuri de fotbal, handbal, baschet, pistă de atletism. În ultimii ani s-au derulat programe şi proiecte europene care au contribuit la extinderea colaborării cu învăţământul european, dar şi la modernizarea bazei materiale: – Programul PHARE TVET RO 2004-2007, componenta învăţământ profesional şi tehnic – reabilitare, dotare laboratoare şi ateliere şcoală; – COMENIUS, Proiect şcolar „Europe – choc des cultures”, 2004-2007 în colaborare cu şcoli din Belgia, Franţa, Portugalia şi Germania; – „Meseria – capital asigurat”, fondul social european POSDRU 2007-2013, proiect de sprijinire a stagiilor de instruire practică în cadrul agenţilor economici; – Programul MATRA – Proiect de dezvoltare a abilităţilor de viaţă „Împreună suntem mai puternici!” 2007-2008; – Deliberare în democraţie 2007-2010, „Proiect internaţional. Parteneriat între statul Maryland SUA şi România”. Specializările s-au diversificat şi actualizat cerinţelor economiei: tehnician proiectant CAD, tehnician operator tehnică de calcul, tehnician mecatronist; tehnician electromecanic, tehnician în instalaţii electrice, tehnician ecolog şi protecţia calităţii mediului. Elevii şcolii s-au remarcat prin rezultate foarte bune la concursurile pe meserii, fazele judeţene şi naţionale. Şcoala este autorizată pentru trei calificări pentru adulţi: – Nivel 2 –

confeccioner tâmplărie din aluminiu şi mase plastice, – Nivel 3 – tehnician proiectant CAD, – Nivel 3 – Formator competenţe profesionale. (M.C.)

GURA DE TÂRGOVIŞTE În septembrie 1820, domnul fanariot, Alexandru Şuţu, este hotărât să dea moşia oraşului Târgovişte de zestre fiicei sale Catinka la căsătoria acesteia cu boierul Manolache Băleanu. În octombrie, oraşenii se revoltă, trag clopotele bisericilor, iar dregătorii domniei, trimişi să îndeplinească voia domnului abia scapă cu fuga de huiduielile şi din mâinile târgoviştenilor, care trimit la Bucureşti 300 de delegaţi cu o jalbă la domnie. Aici, dinaintea Divanului, delegaţii arată care este vechimea drepturilor târgoviştenilor asupra moşiei oraşului şi neputând fi convinşi de boieri să renunţe la unele cerinţe (loc de islaz, fixarea hotarelor moşiei, dreptul de a vinde liber vin şi rachiu şi a ţine târg), îşi continuă demersul. Boierii redactează o anafora şi un hrisov contestând drepturile târgoviştenilor şi forţându-i pe împuterniciţi să-l semneze, ameninţându-i cu osânda la puşcărie şi surghiun. Dar târgoviştenii nu renunţă la luptă. În această revoltă îşi găseşte justificarea şi binecunoscuta expresie „gură de Târgovişte”, astăzi folosită în sens peiorativ. (G.C.)

GURA TÂRGOVIŞTEI Gazetă de orientare democratică. Independent, „pentru propăşirea gospodăriilor publice şi pentru binele obştesc”. Apare săptămânal în două serii (1928-1930; 1932-1934). Redactor responsabil poetul suprarrealist N.O. Dallocriu. Director Dimitrie D. Athanasiu Tache. Apare la Tipografia „Dâmboviţa”. Numărul 1/august 1934 are subtilul „Organ subvenţionat din banii publici. Redactat de un comitet care voieşte cu tot dinadinsul şi cu orice sacrificiu propăşirea gospodăriilor publice şi concretizarea binelui obştesc. Apare când are bani de tipar”. Gazeta cuprinde articole, pamflete, versuri satirice, epigrame, semnate

sub varii pseudonime, în spatele cărora se află redactorul responsabil (Pictorul Bastiliei, Teofan de la Mistra, Polidor Augustu, Rahel Adoratul, Zoologul Mun). (V.P.)

GUŢOIU, Nicolae (24.VI.1956, Perşinari, Dâmboviţa) Atlet. Absolvent al Grupului Şcolar „Petroil” Târgovişte (1977). Absolvent al Institutului de Educaţie Fizică şi Sport din Bucureşti (1981); finalizat continuarea studii la Academia de Educaţie Fizică şi Sport din Bucureşti (1991). Alergător pe distanţa de 800 m, legitimat la CSŞ Târgovişte (1975-1977) şi CAU Bucureşti (1978-1981). Record personal 1.52.0 min., 1980. În perioada 1981-1990 a fost profesor de educaţie fizică la Şcoala Generală din Gura Bărbuleţ, iar din 1990 şi până la pensionare (2011) antrenor, şef catedră atletism, la CSŞ Târgovişte. În anumite perioade a funcţionat ca antrenor cu jumătate de normă şi la Clubul Sportiv Târgovişte. A descoperit, pregătit şi perfecţionat spre înalta performanţă nume importante ale atletismului românesc precum Marina-Cătălina Oprea (medaliată la campionatele mondiale de juniori; triplă campioană europeană de juniori; multiplu medaliată la campionatele balcanice de seniori, tineret, juniori; multiplu campioană naţională de seniori, tineret, juniori; multiplu recordmană naţională de juniori), George-Daniel Preda (multiplu campion naţional de seniori, tineret, juniori; recordman naţional de juniori), Alina Alexandru, Cătălina Manolache, Ionuţ David (medaliaţi la campionatele naţionale de juniori) etc. Aceste succese au determinat pe cei în drept să îi acorde în anul 2004 titlul de „Antrenor emerit”. În perioada 2001-2011 Federaţia Română de Atletism i-a încredinţat funcţia de antrenor la lotul naţional de juniori, iar între 2005-2011 l-a desemnat antrenor regional pentru Muntenia. Din anul 2008 este membru în Comitetul Federal al FRA În mai multe rânduri (2001-2005, 2009) a fost nominalizat „Cel mai bun antrenor al anului din judeţul Dâmboviţa”. (A.B.)

H

HALA CENTRALĂ În 1931 s-a pus problema construcției unei hale necesare aprovizionării orașenilor cu alimente contribuind astfel la modernizarea orașului. Primăria a dispus ca Serviciul tehnic să întocmească caietul de sarcini și să scoată la licitație întocmirea planurilor. Licitarea a fost câștigată de arhitectul State Baloșin în 1933. Suprafața halei a fost stabilită în funcție de numărul negustorilor care exercitau comerțul în această zonă. La subsol s-a prevăzut înființarea unei fabrici de gheață cu anexe care să fabrice 5.000 kg gheață pe zi, frigorigere pentru carne, pește, brânză, fructe și sală de mașini frigorigere. În jurul halei au mai fost proiectate încă opt prăvălii, două restaurante, birou de poștă, post de poliție, local de bancă, birou pentru medicul veterinar și laborator, birou pentru inspectorul pieței și birou de precepție. Costul întregii lucrări se ridica la suma de 9.945.853 lei. Piatra de fundament a construcției halelor a fost pusă la 22 oct. 1933 în prezența prefectului județului, Cezar Spineanu. Construcția halei s-a făcut în patru etape: în prima etapă (1934) lucrările realizate de antreprenorii arh. Jean Melun din București, Vasile Părvulescu și Ion Nichita au costat 1.468.668 lei; în a doua etapă (1935) adjudecarea lucrărilor a revenit antreprenorilor Al. Lahovary și A. Benedeck din Ploiești, costul lucrărilor ridicându-se la suma de 1.500.000 lei (construcția de roșu a parterului); în a treia etapă (1936) lucrările au fost câștigate de firma „Argos” din Ploiești, reprezentată de aceiași antreprenori, lucrări finalizate în 1936; în etapa a patra lucrările au fost scoase la licitație în 30 oct. 1936, fiind câștigate de aceeași firmă „Argos”, iar recepția acestor lucrări s-a făcut pe 18 mar. 1937. În 1942, primarul Lazăr V. Petrescu a întreprins lucrări de modernizare a halei: tencuieli interioare și exterioare, lucrări de faianțare, pardoseli mozaicate, izolări termice, boxe metalice, hală de pește, instalații sanitare, electrice, frigorigere, fabrică de gheață. Lucrările frigorigere și fabrica de gheață au fost executate de fabrica de mașini „Sulzer” din Elveția, iar valoarea lucrărilor executate se ridica la suma de 30.000.000 lei. Totodată, în fața halei de

alimente s-a creat o piață volantă pentru vânzarea cu amănuntul a zarzavaturilor ale cărei costuri s-au ridicat la suma de 867.450 lei. (G.T./ C.V.)

HANEȘ, Vasile (1884, București – ?) Profesor, lider de partid, ziarist, publicist. S-a remarcat ca profesor la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu”. Nume de prestigiu al mișcării țărăniste din România, se numără printre întemeietorii Partidului Țărănesc din județul Dâmbovița în anul 1918. Colaborator apropiat al lui Cezar Spineanu, a făcut parte din conducerea centrală a Partidului Țărănesc aleasă în 1919. A fost vicepreședinte al PNȚ-Dâmbovița și deputat în anii 1919-1921, 1926-1927, 1928-1931, 1932-1933. Ca parlamentar s-a remarcat prin intervenții argumentate și prin efortul de a ajuta la dezvoltarea județului Dâmbovița. Publicist de talent, a publicat articole în presa locală („Țăranul”, „Vremea nouă”, „Țăranul Dâmboviței” etc.) și centrală („Dreptatea”, „Țărănismul”) etc.. A îndeplinit din partea PNȚ funcția de șef al regiunii Titu. În iunie 1930 s-a aflat (alături de personalități precum A.C. Cuza, Mihail Manoilescu, Nichifor Crainic, Ilie Lazăr ș.a.) între inițiatorii proiectului de lege care anula actul de la 4 ianuarie 1926, recunoscând astfel legalitatea proclamării lui Carol al II-lea ca suveran al României. În timpul regimului antonescian a îndeplinit funcția de inspector în Ministerul Educației Naționale. După 1945 s-a angajat în efortul de refacere în județ a PNȚ. A fost condamnat la 16 ani de temniță grea, fiind acuzat de activitate „reacționară”. Autor al multor articole, studii și lucrări în domeniul învățământului, politiciii etc, între care amintim: „Cartea amintirilor”, „Noua îndrumare a tineretului de azi”, „Suflet românesc în Basarabia de azi” ș.a. (M.C.)

HANUL BARBU SILVESTRU (1877) Era situat în mahalaua Tabaci, în Ulița Mare. (G.T./ C.V.)

HANUL COSTACHE MAICAN (1875) Aflat la ieșirea spre mănăstirea Dealu, fostă proprietate Isaia Lerescu,

imobilul era o construcție masivă din zid cu învelitoare de șindrilă, compus din patru camere. (G.T./ C.V.)

HANUL DIACONESCU (DB-II-m-B-17198, Str. Maior Brezișeanu Eugen, nr. 25, 1885-1890) Construcția în stil baroc și se compune din parter și etaj; cu două laturi și curte interioară. Accesul la camere se face dintr-un hol cu geamlâc. Ulterior, în secolul al XX-lea au fost modificate fațadele exterioare. În prezent funcționează Oficiul de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă. (G.T./ C.V./M.O.)

HANUL DUMITRACHE TĂNĂSESCU (1878) Era situat în mahalaua Stelea. (G.T./ C.V.)

HANUL GALBEN (1878) Era situat în mahalaua Stelea, proprietar la 1883 fiind Ioniță Manolescu. Aici a debutat cântăreața de muzică populară Rodica Bujor. (G.T./ C.V.)

HANUL ILIE HAGI DULEA Proprietar, la 1880, Sache Negoescu. Hanul era situat în mahalaua Sârbilor, lângă șanțul cetății. (G.T./ C.V.)

HANUL LUI ACHIL GRIGOROIU ȘI AL ELENĂI CIOCÂRLĂNOAIA (1878) Se afla la bariera Găeștilor. (G.T./ C.V.)

HANUL MARINICĂ IVĂNESCU (1878) Era situat în mahalaua Stelea. Fostă proprietate a Luxandrei Brătescu, hanul avea o construcție din zid cu învelitoare din fier, cu cinci camere. (G.T./ C.V.)

HANUL MITU CONSTANTINESCU (1878) Era amplasat în suburbia Sf. Dumitru, spre Pucioasa, și era compus din patru camere, pivnițe și alte dependențe. (G.T./ C.V.)

HANUL VASILE GEORGIU (1876) Aflat în suburbia Stolnicul, a fost cumpărat de Ștefan Neacșu. Era compus din prăvălie, camere de locuit, pivnițe, garaj, magazie. (G.T./ C.V.)

HANURILE PITIȘ, I. DIACONESCU, PUȘCARIU, D. PÂRVULESCU, CHIRIȚESCU, TEODORESCU Denumite după proprietarii lor, au apărut în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea. (G.T./ C.V.)

HÂRSESCU, Niculae (29.XI.1917, Strunga, Iași – 8.IX.1993, Târgoviște) Economist, istoric, publicist. După studii primare și gimnaziale, urmează Liceul Comercial din Târgoviște. Absolvent al Academiei Comerciale din București (1962). Economist în București și Târgoviște până la pensionare (1988). Publică articole, reportaje, interviuri pe teme sociale în ziarul „Uzina și Ogorul”. Apare

postum volumul „Domnitorii Țării Românești” (1996). Lasă în manuscris lucrarea „Domnitorii Țării Moldovei”, care întregeste preocupările sale ca istoric. (V.P.)

HARTA AUSTRIACĂ A fost întocmită în 1790-1791 într-un timp record de 8 luni, de către ofițeri topografi austrieci coordonați de colonelul von Specht, din ordinul Curții de la Viena la o scară neobișnuită (1:57.600). A fost realizată pe baze moderne, fiind redată curbe de nivel, forme de relief, semne topografice caracteristice fiecărei forme de teren (cultură, viticultură, mlaștini), mijloace de transport, poduri, fântâni, troițe, drumuri, poteci. Târgoviște este reprezentat pe o terasă a lalomiței, marcată de un mal abrupt, dublat de o întăritură. Se afla într-un loc unde se întâlneau mai multe drumuri principale și secundare, care porneau în toate direcțiile dar numai patru intrau în oraș. Avea o suprafață destul de mare, în circumferință de aproape 8 km, ce putea fi parcursă în 8 ore. Șanțul cetății pornea de la malul lalomiței dinspre nord, înconjura orașul sub forma unei elipse spre sud și ajungea tot la malul lalomiței și avea 9 turnuri semicirculare. Potrivit descrierii militare, orașul era înconjurat de o întăritură, care cu ajutorul unor lucrări putea fi pusă în scurt timp în stare de apărare, iar așezarea unor baterii de tunuri în oraș ar domina împrejurimile. În oraș erau foarte multe biserici (15), se distinge Mitropolia, Mănăstirea Stelea și Palatul Domnesc înconjurat de o incintă dublă de ziduri, care domina întreaga vale a lalomiței. În apropierea palatului era înregistrată „o galerie subterană”. Gospodăriile locuitorilor erau marcate cu culoare roșie, înconjurată de grădini (colorate în verde), dar este evident că numai o parte dintre acestea au fost redată. Orașul se întindea și pe malul stâng al lalomiței sub numele de „Mahala”, cu gospodării răzlețe, înconjurată de grădini și o biserică. Pe aici trecea drumul spre mănăstirea Dealu, care domina întreaga regiune. (M.O.)

HASDEU, Bogdan Petriceicu I. (26.II.1838, Cristinești, Republica Moldova – 25.VIII.1907, Câmpina, Prahova) Studii liceale la Chișinău și Harkov și universitare la Harkov (drept). A funcționat ca judecător la Cahul (1858), profesor la Școala Centrală din Iași (1859), profesor la Universitatea București (din 1874), director al Arhivelor Statului din București (1876-1900). A fost membru al Academiei Române (1877). A efectuat cercetări în marile biblioteci și arhive (Viena, München, Londra, Paris, Budapesta, Belgrad, Cracovia etc.). A obținut premiul „Ion Heliade Rădulescu” acordat de Academia Română (1868, 1881). Pentru Târgoviște, cercetarea sa istorică a contribuit la explicarea unor fapte istorice, a cauzalității dintre ele și a lărgit baza documentară cunoscută până la el. (M.O.)

HELEȘTEUL DOMNESC Orașul se bucura de o rețea hidrografică relativ bogată, iar râurile lalomița, Dâmbovița, Ilfov și Iazul Morilor au permis practicarea

acestei ocupații atât în ape curgătoare cât și în cele amenajate. Din vremea lui Radu-vodă, sau cel mai probabil în vremea lui Mircea cel Bătrân, creșterea peștilor se practica pe iazul amenajat prin stăvilirea râului Ilfov, construcție amintită și de călătorii străini, având un dig de 8 m înălțime și o suprafață a luciului de apă de 1000 ha. Producția de pește obținută din acest heleșteu era destinată alimentării Curții Domnești. Documentele amintesc producții importante de crap, care atingea greutatea de 10-12 kg bucata. Această construcție importantă, heleșteul domnesc, a continuat să existe în tot evul mediu, bucurându-se de atenția domnitorilor prin reparațiile făcute zăgazului distrus de viituri puternice. Heleșteul domnesc era menționat cu prilejul a două hotărâri: 18 august 1845 și 14 iunie 1747, cu denumirea de heleșteul lui „Matei Vodă”, deci heleșteul domnesc. La 1661, în apropierea orașului, pe câmpul Măgarului, exista un alt heleșteu, pe care domnia îl dăruia Mitropoliei. Antonie Vodă (1669-1672) din Popești a dăruit Mitropoliei heleșteul domnesc de la „ciutăria domnească”. Este amintit un alt heleșteu domnesc pe râul Ialomița în timpul lui Constantin Brâncoveanu (1696). Tot aici, exista heleșteul Postelnicului Alexandru pe care l-a dăruit Mitropoliei (1696). Paul din Alep menționează existența unor bazine de pești situate în incinta Mitropoliei. În 1940 doctorii Ion Pitiș și Th. Bușniță consemnau, conform tradiției, existența mai multor eleștee ce au aparținut domniei. (G.T./ C.V.)

HELIAD-ĂDULESCU, Ion (6.I.1802 Târgoviște – 27.IV.1872 București) Poet, prozator, dramaturg, critic literar, traducător, filolog, mentor cultural, ziarist. Primele studii în limba greacă, apoi învață să citească și să scrie românește sub îndrumarea călugărului Naum Râmnicănean. Între 1815-1818 învață la Școala Grecească de la Schitu Măgureanu, transferându-se apoi la cea românească de la Sf. Sava, deschisă de Gheorghe Lazăr. În 1820, acesta îl reține ca ajutor al său la școala de la Sf. Sava. Din 1822 până în 1827 redeschide din proprie inițiativă școala, predând matematica, gramatica românească, retorica, cunoștințe de filosofie. Împreună cu Dinicu Golescu pune bazele „Societății Literare” (1827). Scoate la Sibiu „Gramatica românească” (1828), prelucrată după un model francez, iar în 1829 primul ziar apărut în Țara Românească, „Curierul românesc”. Cumpără la 1830 tipografia de la Cișmeaua lui Mavrogheni. Împreună cu Ion Câmpineanu fondează „Societatea Filarmonică” (1833), al cărei scop era să asigure „cultura limbei românești și înaintarea literaturii, întinderea muzicii vocale și instrumentale în Prințipate și spre acestea, formarea unui Teatru Național”. Preia conducerea „Școlii de literatură, declamațiune și muzică vocală”, contribuind efectiv la primele reprezentații teatrale în limba română. În sprijinul

teatrului românesc editează „Gazeta Teatrului Național” (1835-1836). După model francez (Ayme Martin) lansează proiectul unei „Biblioteci universale” prin care urmărea traducerea și editarea sistematică a principalelor opere filozofice, literare și istorice din antichitate și până în epoca modernă. În 1837 editează „Curier de ambe sexe” ca supliment literar al „Curierului românesc”. Între 1843 și 1848 este director al Arhivei Țării Românești. Participă intens la evenimentele revoluționare de la 1848, fiind unul dintre fruntași. După înfrângerea Revoluției pleacă în Franța, apoi se stabilește în insula Chios, iar în ultimii ani ai exilului, la Constantinopol, până în 1858, când revine definitiv în țară. Este ales în 1867 președinte de onoare al Societății Academice Române, de unde demisionează după scurt timp. Spirit enciclopedic a fost preocupat întreaga viață de proiecte mărețe, având totodată vocația universalității. Din creația sa amintim: Culegere din scrierile lui I. Eliad de proze și de poezie” (1836), „Epistole și acte ale oamenilor mișcării române din 1848” (1851), „Colecție de brebenei și viorele” (1860), „Poezii inedite” (1860), „Lyricale” (1868), „Cântarea cântărilor” (1870). Dedică orașului natal poezia „Ruinurile Târgoviștei”, influențată de romantism, în special de Lamartine, ca un omagiu „O ziduri / rămășiță din slova strămoșească / O, turn! De unde ochiul de mii de ani văzu / Biruința să zboare p-oștirea românească, / În muta noastră șoaptă câte-mi vorbiți acu!”. În semn de înaltă considerație, orașul îi ridică un bust din marmură, în 1902, creație a sculptorului Frederic Stork, cu prilejul centenarului nașterii. Actualmente este amplasat în scuarul Primăriei. Îi poartă în timp numele: biblioteca județului, o societate literară, un liceu, Filiala Dâmbovița a UZP, o stradă. Prin tot ceea ce a întreprins în întreaga viață, a contribuit decisiv la consolidarea literaturii române moderne, la închegarea unei puternice tradiții culturale, fiind cel mai însemnat ctitor de cultură din prima jumătate a secolului al XIX-lea. (V.P.)

HILTEBRANDT, Conrad Iacob (1629, Stettin – 1679) Pastor german, memorialist, călător prin Țările Române. Fiul avocatului, doctor în drept, Ambrosiu Hildebrandt. A studiat la Frankfurt pe Oder (1645) și Leipzig (1652), devenind, din lipsă de bani pentru a-și continua studiile, profesorul copiilor asesorului judiciar de la tribunalul suedez din Stettin. Între 1656 și 1658 călătorește în cele trei Țări Române, Ucraina, Dobrogea, Bulgaria și Istanbul, însoțindu-l inițial pe asesor, apoi pe ambasadorul suedez Welling. Întors în Pomerania, și-a continuat studiile și a devenit pastor, activând la țară până la sfârșitul vieții. În timpul călătoriilor sale a ținut un jurnal, pe care l-a dezvoltat mai târziu cu date din alte lucrări. Jurnalul, păstrat în manuscris la Arhiva de stat din Stettin, a fost publicat în ediție critică de Franz Babinger în 1937. A vizitat Târgoviștea în mai 1657,

descriind-o drept „reşedinţa domnului Ţării Româneşti [...] o aşezare întinsă, în care s-a îngrămădit multă negustorime. N-are ziduri înconjurătoare”. (A.Ş./M.O.)

HOFFMAN, Oscar (1930, Târgovişte – ?) A absolvit Facultatea de Filosofie şi şi-a susţinut doctoratul la Universitatea Bucureşti. În prezent, este director ştiinţific al Institutului de Sociologie al Academiei Române. Printre volumele cele mai importante al căror autor sau coordonator este menţionăm: „Sisteme conceptuale, operaţionale în sociologie”, „Profesiile în faţa viitorului”, „Psihologia managerială, „Sociologia muncii”. (M.O.)

HORGA, Mihaela Petruţa (13.IV.1955, Dragodăneşti, Dâmboviţa) Profesor universitar doctor. Absolventă a Universităţii Bucureşti, Facultatea de Matematică (1974-1978). După master obţinut în domeniul administraţiei publice europene la Universitatea „Valahia”, Facultatea de Ştiinţe Juridice „Yolanda Eminescu” obţine diplomă de doctor în domeniul Contabilitate cu teza de doctorat „Proiectarea unei baze de date pentru gestiunea fiscală din cadrul direcţiilor judeţene ale finanţelor publice”, la Academia de Studii Economice Bucureşti, Facultatea de Contabilitate şi Informatică de Gestiune (2003). Evoluţia s-a profesională începută la Centrul Teritorial de Calcul Electronic Ploieşti ca programator (1978-1982) are un traseu ascendent legat de întreprinderi târgoviştene: Întreprinderea de Reţele Electrice Târgovişte (1983-1986), Romlux Târgovişte (1986-1991), Direcţia Generală a Finanţelor Publice (1991-2009), culminând cu funcţia de director la Curtea de Conturi a României – Camera de Conturi Dâmboviţa din 2009 şi în prezent. Paralel cu evoluţia profesională se desfăşoară şi cariera universitară, parcurgând treptele universitare: asistent universitar (1993-1995), lector universitar (1995-2005), conferenţiar (2005-2009), profesor universitar din 2009, întreaga sa carieră didactică desfăşurându-se la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. se specializează în instituţii universitare şi guvernamentale din Franţa (Universite du Littoral, Cotte d’Opale), Olanda (Ministerie von Financien) şi din România (U.S. Departament of the Treasury and School of Public Finance, KPMG). Este membru al unor cunoscute asociaţii profesionale (CEDIMES, CECCAR). A publicat numeroase articole în reviste de specialitate de circulaţie internaţională (inclusiv ISI) precum şi numeroase cărţi şi cursuri universitare unanim apreciate de universitari, studenţi,

dar şi de practicieni („Baze de date. Concepe teoretice şi aplicaţii”, „Elemente de tehnologia informaţiei cu aplicabilitate în domeniul administraţiei publice”, „Sisteme informatice pentru gestiune fiscală”, „Proiectarea sistemelor informatice. Aplicaţii Microsoft Access XP” etc.), dar şi note de curs în format electronic („Tehnologia informatică şi sistemul financiar contabil”, „Gestionarea, adaptarea, implementarea şi utilizarea tehnologiei informatice în audit” etc.). (M.S.)

HOTELURI **Hotelul Ion Filip** (1873) Proprietate a lui Constantin Gheorghe Cosma şi Tudorache Pitiş, imobilul era construit cu două etaje şi avea 24 camere de închiriat. Pe lângă dependinţe, hotelul dispunea de patru prăvălii; **Hotelul Petre şi Mihai Popescu** (1878), era situat în suburbia Târgului, construcţie cu parter, etaj şi curte interioară; **Hotel Bucureşti** (1893); **Grand Hotel (Victoria)** – 1893; **Hotelul Vulturul** (prima parte a sec. XX), era situat pe strada Libertăţii, avea de închiriat 16 camere. Pentru a atrage clienţii, hotelul Vulturul acorda o reducere de 20% pentru ofiţerii aflaţi în misiune; **Hotelul Boulevard** (prima parte a sec. XX) era situat pe strada Libertăţii, în rotonda Mitropoliei, putea închiria 12 camere cu unul şi două paturi; **Hotelul Pitiş** (prima parte a sec. XX) era situat pe strada Stelea, închiria 7 camere; **Hotelul Bristol** (1925) de clasa I, situat pe str. I.C. Brătianu, a fost înfiinţat de ing. M. Şerbănescu din Bucureşti, având procurator pe col. C. Comănescu. Ecaterina Comănescu, în 1927, a devenit proprietară şi a modernizat imobilul. O cameră la acest hotel cu un pat, fără căldură, costa 380 lei; **Hotelul Angelescu** (1938), din strada I.C. Brătianu, nr. 20, avea proprietar pe Dumitru Voicu, închiria 8 camere. În 1940 hotelul a fost renovat; **Hotelurile Central şi Atanasiu** (prima parte a sec. XX) aveau disponibile pentru închiriat un număr de 8 camere; **Hotel Europa** (1944) de cls. I, o cameră la acest hotel cu un pat, fără căldură, costa 380 lei; **HOTELUL TURIST** (1965) avea o capacitate de 80 de locuri şi un restaurant; azi dezafectat. (G.T./ C.V.)

HRIZEA Mare vistier, a stăpânit în Târgovişte o casă cu pivniţă, grajdul şi tot locul casei din jur, cumpărată de la jupâniţa Maria a lui Vâlul logofăt din Orbeasca şi de la fiul lui, Bunea logofăt, cu 35 de galbeni (1623), casa lui Eftimie Cizmarul din Târgovişte, cu pivniţe, cu grădină şi tot locul, cumpărată cu 3000 de aspri. (M.O.)

I

IALOMIȚA Râu care face parte din sistemul hidrografic omonim și care închide sistemele fluviale sudice ale României. Izvorăște din zona de contact a Carpaților Meridionali și Carpaților Orientali culegându-și sursele din circurile glaciare, la altitudinea de 2450 m, de sub Piatra Obârșiei. Astfel, se contopesc pâraiele Obârșia Ialomiței, Valea Doamnelor și Valea Sugărilor. Părăsind dealurile subcarpatice, Ialomița, dincolo de Doicești, pătrunde în Câmpia Întăa a Târgoviștei – de fapt, vastul său con de dejecție – și se îndreaptă spre est. De aici, din „marele cot al Târgoviștei”, panta sa scade la 3-6 m/km, fiind un colector submontan al râurilor care vin din spațiul montan carpatic „desenând” sistemului său o puternică asimetrie. Pe teritoriul municipiului Târgoviște Ialomița curge pe distanța de 18 km, debitul mediu fiind de 9-13 mc/secundă (are fluctuații sezoniere de 12-15 mc/secundă în lunile aprilie-mai, când înregistrează o creștere maximă) și de 3-4 mc/secundă cel minim, iar viteza de flux variază între 0,75 m/secundă (februarie) și 8,37 m/secundă (mai); maximele sunt atinse în lunile de primăvară și se produce o diminuare în lunile de iarnă. Din albia râului s-a tăiat, mergând paralele cu aceasta, în vremea domniei lui Mircea cel Bătrân, iazul orașului, pe o distanță de 4 km, destinat punerii în funcțiune a morilor construite de-a lungul lui, și care au existat până prin anii '50 ai secolului XX, alimentării cu apă a Târgoviștei și irigații grădinilor de legume și zarzavaturi. Hidronimul se revendică din paleoslavă (Ialov = „râul leneș”) și, ipotetic, din pelasgo-tracicul Aurumetti = „râul firelor de aur”, cât și din geto+dacul Naparis = „Cerescul/Divinul”. (G.C.)

IANACHE și MIHAI MONAHUL (1620-1680) Pictori la biserica din Săcuieni (1667). Pictura realizată este plină de duh narativ, care înviează întreaga atmosferă; personajele sunt îmbrăcate în portul contemporan, chiar dacă sunt sfinte. Este evident că, dacă hieratismul se menține în atitudine, chipurile s-au umanizat și au gesturi firești. Desenul este realizat aproape caligrafic și

alternarea cu pete de culoare luminoasă, pune personajele în mișcare. Întregul ansamblu pictural este dominat de două elemente care se confruntă, tradiția și înnoirea, cele două caracteristici, detașându-se în mod evident din modul de abordare al celor doi artiști. (M.O.)

IANACHE, Catargi (1570 – a. 1624) A fost căsătorit cu Maria, fiica lui Radu Buzescu. A fost socrul lui Alexandru Iliaș, căsătorit cu fiica sa Elena. Membru al Sfatului domnesc, unde a îndeplinit funcția de mare ban (1613-1616, 1618-1620). A urmat pe ginerele său în Moldova. La Târgoviște a avut o casă reprezentativă, moștenită probabil de la Radu Buzescu. La 1636, domnul Matei Basarab i-a confiscat-o „pentru că au venit preste domnia mea cu sabie și cu oaste din Țara Moldovei și cu atâta răutate aici în țară, ca niște oameni răi și stricători de țară”. Casa se găsea din sus de Curtea Domnească, aproape pe râul Ialomița, în dreptul grădinii domnești. (M.O.)

IANCU, Constantin (19.III.1952, Târgoviște) Medic, politician. A absolvit Facultatea de Medicină București (1977), Facultatea de Științe Juridice – specializarea Drept (2000), Institutul Diplomatic Român (2006). A lucrat ca medic în județul Bacău și din 1983 profesează în Târgoviște. În anii 2000-2001 a îndeplinit funcția de secretar I la Ambasada României din Maroc. Este membru al Partidului Național Țărănesc Dreștin Democrat și președinte al organizației municipale Târgoviște din anul 2000 până în prezent. În anii 1996-2000 a fost prefectul județului Dâmbovița., contribuind la inițiative de modernizare a orașului Târgoviște. (M.C.)

IANCU-VALE, Ion (2.V.1947, Pietroșița, Dâmbovița) Poet, ziarist. Școala profesională și liceul la Sinaia, Fieni, Brașov. Absolvent al unei școli tehnice de prospecțiuni geologice în București. Practică diferite meserii (strungar, fotograf, funcționar, tehnician, geolog). Are înclinații spre literatură și publicistică, fiind un autodidact. Este redactor la „Jurnalul de Târgoviște”

(1993), „Legea lui Țepeș” (1994), „Jurnalul de Dâmbovița” (1994-1996), „Realitatea dâmbovițeană” (1996-1999). Inițiază și conduce revista „Justițiarul” (2003-2004) și „Climate literare” (din 2009). A creat editurile: „Agora Teo”, „Artmontania” „Apaart” din Târgoviște, cu apariții meteorice. Colaborează cu poezie la „Amfiteatru”, „Astra”, „Tribuna”, „Ramuri”, „Contemporanul”, „România literară”, „Cântarea României”, „Dâmbovița”, „Longitudini”, „Litere”, „Târgoviștea”. De asemenea, publică în revistele «Europoessie» (Franța), „Miorița noastră” (New York), „Floare de latinitate” (Serbia). Autor al volumelor de versuri: „Lupii la mare” (1998), „Înger sechestrat” (2004), „Soldat în războiul final” (2006). (V.P.)

I.A.S. TÂRGOVIȘTE În 1968 s-a obținut cea mai mare producție de lapte dintre cele cinci IAS-uri din județ, o producție de 2993 litri pe an. În perioada 1970-1975 în CAP și IAS Târgoviște s-au construit un complex de sere cu o suprafață de 55 ha, un complex de creșterea vacilor pentru lapte (3000 de capete) și o instalație de brichetat furaje cu o capacitate de 50 mii tone. (G.T./ C.V.)

IAZUL MORILOR Curs de apă artificial, numit într-o vreme și „Iazul cel Bătrân”, constituind sursă de energie pentru mori și pentru alte instalații, de unde și numele, dar și element defensiv, component al fortificațiilor orașului vechi. Lung de peste șapte km și săpat din amonte de podurile Teiș, vărsându-se în lalomița în capătul de jos al orașului, cu albia lată de cca. 4 m și adânc de peste 2 m. Datează de la începuturile stabilirii domniei, fiind în strânsă legătură cu edificarea Curții Domnești (sf. sec. XIV – încep. sec. XV). Exista în vremea domnitorului Mircea cel Bătrân deoarece acesta dăruiește mănăstirii Cozia două mori din Târgoviște. A intrat în alcătuirea fortificației realizată la sf. sec. al XIV-lea – încep. celui de al XV-lea. Pe planul Condurățeanu din 1886 al orașului Târgoviște apare în corelație cu șanțul și valul cetății. În luncă, iazul prelua funcția șanțului. Din săparea iazului a rezultat un volum de pământ de cca. 35.000 mc. Probabil că acest pământ a fost folosit pentru a face din el încă un obstacol în calea spre oraș a unui inamic, adică pentru a face un val. În zona scocurilor morilor albia se îngusta, ceea ce făcea cu atât mai necesar un val. Din totalul lungimii iazului cca. 3,5-4 km erau în raza localității. Fără includerea iazului la sistemul de fortificare, acesta era incomplet. După mutarea capitalei la București valoarea strategică a iazului dispăre și el se transformă treptat într-un curs de apă artificial pe care se amplasau morile precum și alte instalații industriale cunoscute în producția tradițională: ulei, materiale textile – pâslă, dispozitive și instalații pentru irigat. Până către anii 1951-1952 s-au menținut pe iazul Morilor două instalații de irigat cu roți cu cupe și canale

(jgheaburi) de lemn. Până la instaurarea comunismului s-au conservat și au funcționat morile din Târgoviște. Astăzi, Iazul Morilor este un curs de apă mort. Până la consolidarea comunismului, spre anul 1950, la Iazul Morilor, în ziua de Bobotează se desfășura ceremonia legată de scoaterea Sfintei Cruci din apă. Preotul de la Biserica Crețulescu, după terminarea Sfintei Liturghii și Sfințirea Agheasmei, în prezența unei mari mulțimi de credincioși, stând pe podul Mihai Bravu, deasupra Iazului, arunca o cruce în apa Iazului și unul sau mai mulți tineri săreau în apa rece și o scoteau, restituind-o părintelui. (C.I.)

IGNATIE SÂRBUL – MITROPOLIT (1653-1656)

Originar din sudul Dunării, fost preot de mir la Nicopole, bun diplomat, a obținut confirmarea domnitorului Matei Vodă din partea Porții, de la Rusciuc. Drept recunoștință e adus în țară și pus episcop la Râmnic în 1636, apoi în 1653 a ocupat scaunul mitropolitan. Este mitropolitul ce primește, la 29 noiembrie 1653, la Târgoviște, vizita patriarhului Macarie al Antiohiei, însoțit de fiul său arhidiaconul Paul de Alep, care spune despre Ignatie că este „cunoscător al limbilor turcă, persană, greacă și română”. După înmormântarea lui Matei Basarab, noul domn, Constantin Șerban Basarab (1654-1658) l-a trimis într-o misiune diplomatică la principele Transilvaniei Gheorghe Rakoczi, în mai 1655. În a doua jumătate a anului 1656, domnitorul îl repune pe scaunul vlădesc pe mitropolitul Ștefan, iar Ignatie se retrage în Oltenia, fie la Râmnic, fie la Cozia. În 1659 domnitorul Mihnea III Radu îl trimite într-o nouă misiune diplomatică la Gheorghe Rakoczi, ca să încheie un tratat de alianță împotriva turcilor. A murit în decembrie 1662, fiind îngropat la Mănăstirea Cozia, unde se păstrează tabloul său votiv în paraclisul mănăstirii. (Arhiep.)

ILARION – MITROPOLIT (1523-1526). Probabil și-a avut metania la mănăstirea Glavacioc din Vlașca, unde este pomenit în vremea aceea un egumen cu numele Ilarion. Este întâlnit ca mitropolit al țării, într-un hrisov dat de domnitorul Radu Bădica datat la 8 noiembrie 1523. Potrivit unui alt hrisov al lui Vlad Înecatul din 2 februarie 1533, vlădica Ilarion este menționat și cu prilejul unei tranzacții prin care s-a cedat satul Brănești lui Radu al lui Mandrea, primind, în schimb, satul Vălsănești. În prima jumătate a anului 1526, datorită frământărilor politice, a părăsit scaunul vlădesc. Nu este trecut în pomelnicul Sfintei Mitropolii. (Arhiep.)

ILFOV Râu ce izvorăște din zona periurbană a Târgoviștei, din pădurea Teișului și dă numele județului care circumscrie Capitala României. Urmează partea de est a interfluviului Dâmbovița-lalomița; confluează cu Dâmbovița la nord de București, și tot în amonte de București a fost racordat cu Colentina în 1850 pentru

„descărcarea” surplusului de apă a Dâmboviţei pe teritoriul Capitalei, evitându-se inundarea acesteia. De la izvor şi până la confluenţa curge pe o distanţă de 69 km. Mai este cunoscut şi sub numele de Bălcăţaci. Se înscrie în tipul hidrologic Moştiştea, iar conul său de dejecţie se află în zona interfluviului Dâmboviţa-lalomiţa. În deceniul al optulea al secolului XX, între sudul Târgoviştei şi comuna Văcăreşti a fost construită o impresionantă salbă de lacuri de acumulare (sistemul Bunge) pe acest râu, menită să asigure irigarea corespunzătoare a arealului agricol, evitarea şi controlul inundaţiilor şi apa potabilă şi industrială necesară Capitalei. Hidronimul Ilfov vine din paleoslavul/bulgarul elha/elchon (arin) şi înseamnă „râul cu arini”. (G.C.)

ILIAŞ, Alexandru (sec. XVI – sec. XVII) Domn al Țării Româneşti (3/13 oct. 1616 – 27 mai/ 6 iun. 1618, ian. 1628 – 15/25 oct. 1629) şi al Moldovei (sept. 1620 – sept 1621, dec. 1631 – apr. 1633). Nepotul domnului Moldovei, Alexandru Lăpuşeanu, a fost impus pe tronul Valahiei cu sprijinul marelui vizir Damad Mehmed. Prima sa domnie s-a caracterizat printr-o creştere extraordinară a influenţei dregătorilor greci, care capătă drepturi în defavoarea boierilor pământenii şi acaparează puterea. Pentru a-şi spori veniturile, dă posibilitatea rumânilor să se răscumpere. Nemulţumiţi, boierii susţin intervenţia paharnicului Lupu Mehedinţeanu – venit cu oaste haiducească din Transilvania – care îl înlătură pe Alexandru Iliaş şi începe vânătoarea de greci. Graţie plăţii unei sume enorme (10 milioane de aspri), Alexandru Iliaş este numit domn în Moldova, dar este mazilit după un an, pentru că nu reuşise să aprovizioneze oastea otomană. Este acceptat pe tronul Moldovei după ce încheiasă o înţelegere cu boierii pământenii. Încălcarea acesteia, ca şi supunerea mănăstirilor la impozit, pentru a achita tributul către Poartă, provoacă o nemulţumire generală, Alexandru Iliaş fiind definitiv înlăturat. A rezidat întreaga perioadă a primei domnii la Târgovişte, de unde a dat privilegiile mănăstirilor din jur. Din 1627 se stabileşte la Bucureşti, activitatea Târgoviştei scăzând simţitor, prin deplasarea unui număr important de oameni în noua reşedinţă şi vinderea vechilor proprietăţi. (A.Ş./M.O.)

ILIE-CIOANĂ, Mariţica (8.VII.1949, Maglavid, Hunia, Dolj) Este absolventă a Liceului „Nicolae Bălcescu” din Piteşti şi a Facultăţii de Filologie a Universităţii Bucureşti. Timp de 35 de ani, începând din 1972, a fost singurul corespondent oficial al Radiodifuziunii Române, după 1989, al Radio România Actualităţi, în judeţul Dâmboviţa. Cotidian a transmis spre ţară momente din diferite domenii de activitate din Târgovişte şi judeţ, realizând transmisiuni speciale despre intrarea în funcţiune a marilor obiective de pe platforma industrială a capitalei Dâmboviţei şi de la importante evenimente culturale şi ştiinţifice. I s-a

acordat Premiul de excelenţă pentru îndelungată activitate de presă de către Primăria municipiului Târgovişte. (G.C.)

ILIE, Alexandru (24.V.1945, Târgovişte – 19.II.2001, Târgovişte) Absolvent al Şcolii Nr. 1 (azi, „Vasile Cârlova”) şi al Liceului (azi, Colegiu Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu”; obţine licenţa de medic veterinar la Facultatea de Medicină Veterinară din Timişoara; urmează Cursul postuniversitar al Facultăţii de Ziaristică din Bucureşti. După o perioadă petrecută ca medic veterinar în comuna dâmboviţeană Dobra, intră în 1969 în presă la cotidianul „Dâmboviţa”, unde, până la încetarea din viaţă, a fost redactor stagiar, redactor principal, şef de rubrică; la sfârşitul anului 1989 devine redactor-şef al cotidianului „Dâmboviţa liberă”, apoi la „Dâmboviţa” (serie reluată în 1991) şi pe care îl privatizează sub firma SC Dâmboviţa Publicistică SA, devenind preşedinte-director; contribuie la modernizarea ziarului care din 1994 va fi prima publicaţie târgovişteană înzestrată cu tehnologie electronică (culegere şi tehnoredactare pe computer şi imprimare tipografică electronică). (G.C.)

ILIE, Suzana Camelia (8.X.1960, Bârlad, Vaslui) Profesor, coordonator de proiecte, director, expert, formator, inspector. Absolventă a Liceului Pedagogic din Târgovişte (1979) şi a Facultăţii de Comerţ din cadrul Academiei de Studii Economice Bucureşti (1984). Doctor în economie, ASE Bucureşti (2005). A activat în diverse instituţii: Şcoala Dragomireşti (1979-1980), Şcoala Comişani (1980-1981), Şcoala Nr. 9 şi Şcoala Nr. 12 Târgovişte (1981-1990), Colegiul Economic „Ion Ghica” – Târgovişte (1990-prezent) unde îndeplineşte funcţia de director. Se afirmă ca un promotor al modernizării învăţământului, îndeplinind funcţii importante: membru în Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social pentru Formarea Profesională Dâmboviţa şi în Consiliul Consultativ al Inspectoratului Şcolar Judeţean Dâmboviţa, metodist, formator local şi naţional, membru al Consorţiului Regional – Regiunea Sud-Muntenia şi al Comisiei Naţionale de Specialitate pentru aria curriculară „Tehnologii”. Coautor al mai multor manuale de specialitate pentru clasele IX-XII, filiera tehnologică, profilul servicii. Participă cu comunicări de specialitate la seminarii şi simpozioane naţionale şi internaţionale, abordând probleme de actualitate: confortul şi protecţia consumatorilor, conceptul de confort, merceologia în pragul secolului XXI, factori de poluare ai mediului, relaţia dintre calitate şi tranziţia la economia de piaţă. Manifestă interes pentru adoptarea noului curriculum specific cursurilor de calificare sau formare a adulţilor şi realizarea instrumentelor de planificare strategică a învăţământului profesional şi tehnic la nivel regional şi local. Se implică în elaborarea standardelor ocupaţionale şi a standardelor de pregătire

profesională pentru calificările din sfera comerţului. Este coordonator al proiectelor derulate de Colegiul Economic „Ion Ghica”: Phare VET, Phare TVET, Leonardo, Socrates, Comenius, Phare Dezvoltarea Resurselor Umane, Grundtwdig, Proiecte finanţate din FSE prin POSDRU. Are contribuţii în calitate de expert şi teacher trainer la derularea unor proiecte europene. Participă la stadii de formare în străinătate: Irlanda (1996), Finlanda, Albania şi Bulgaria (2001), Austria (2002), Marea Britanie (2004), Italia (2005), Danemarca (2007), Scoţia (2008), Spania (2011). Pentru activitatea desfăşurată a fost răsplătită cu Ordinul „Meritul pentru învăţământ” în grad de comandor (2004). (M.C.)

ILIEŞ-DRĂGĂNESCU, Cristina (5.I.1973, Târgovişte). Urmează, la Târgovişte, cursurile primare şi gimnaziale la Şcoala de Muzică şi Arte Plastice şi absolvă Liceul (azi, Colegiu Naţional) „Constantin Carabella”, Facultatea de Ştiinţe Economice şi Facultatea de Ştiinţe Juridice şi Social Politice – specializarea Jurnalism – de la Universitatea „Valahia”. În 1995 intră în presă ca redactor realizator la Radio D şi continuă la televiziunea Antena 1/ ARTPRESS Târgovişte; redactor cultural la „Jurnal de Dâmboviţa”. La Radio D a realizat peste 400 de emisiuni şi la Antena 1 / ARTPRESS TV peste 500 de emisiuni religioase, culturale, de învăţământ, magazin pentru copii şi tineret, cele mai cunoscute fiind „Cultura Cetăţii”, „Sub semnul credinţei”, „Şcoala speranţei”, „Gaudeamus”. Îşi adjuceacă două distincţii la Festivalul internaţional de film documentar „Eco-Etno-Folk-Film” cu filmele „Spartul Căluşului” şi „Cobia – undeva, cândva”. Este membră a Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România. (G.C.)

ILIESCU-MIHĂILESCU, Tanţi (1.V.1901, Târgovişte – 1975, Târgovişte) Artist plastic. Studentă a lui Frederic Stork, Ipolit Strâmbu, George-Dumitrescu Mircea şi Gabriel Popescu, este licenţiată a Facultăţii de Arte Frumoase din Capitală. Întreprinde călătorii de studii în Franţa şi Belgia. Până la pensionare funcţionează ca profesor de desen la şcoli din Târgovişte. Participă la expoziţii de grup, vernisând şi câteva personale, ultima în 1969 la Târgovişte, străzile acestui oraş regăsindu-se în numeroase din lucrările sale de pictură şi grafică. A redat cu sensibilitate şi putere de intuiţie în desenele sale „drama vechilor case, a uliţelor strâmbe şi a vestigiilor istorice”, iar „compoziţia tablourilor” a fost cumpănită „cu inteligenţă creatoare”, lăsând loc cu prudenţă lirismului şi spontaneităţii. Printre lucrările sale amintim imaginile din centrul vechi, Casa Domnească, Hala, Hanul Galben etc. A mai executat portrete, naturi statice, peisaje, compoziţii, ilustraţii, cât şi lucrări de artă decorativă. Membră a Uniunii Artiştilor Plastici din România. (G.C./M.O.)

ILUMINATUL PUBLIC ÎN EPOCA MODERNĂ A fost introdus după 1831 când la iniţiativa Sfatului oraşenesc s-au instalat şase felinare din banii instituţiei, iar negustorii din Târgul din Lăuntru plăteau taxa „felinăritului”. Sistemul de iluminare al străzilor oraşului s-a dezvoltat treptat prin creşterea numărului de felinare. La început, felinarele au fost montate în centrul comercial, în faţa sediilor instituţiilor publice, iar apoi pe principalele străzi, astfel că, în 1856 numărul acestora ajungea la 55 de felinare. Iluminatul public era arendat prin licitaţii şi au existat deseori nemulţumiri din partea autorităţilor pentru calitatea proastă a lumânărilor de seu şi a neaprinderii la timp a felinarelor. Cu ocazia zilelor festive (30 aug. 1858, ziua prinţului caimacam Al. Dimitrie Ghica sau dubla alegere a lui Al.I. Cuza, 24 ian. 1859), a existat o preocupare deosebită a magistratului oraşului pentru iluminarea oraşului solicitându-se păcură de cea mai bună calitate. În 1860 s-a introdus iluminatul cu petrol lampant după modelul Bucureştilor. Dezvoltarea generală urbană a oraşului din ultimele decenii ale secolului al XIX-lea a dus la extinderea treptată a iluminatului public din centrul oraşului spre periferie, ajungându-se în 1897 la existenţa a 555 felinare, supravegheate de 10 lampagii. Deoarece acest sistem de iluminat nu producea o lumină puternică s-a căutat un sistem de felinare de mai mare intensitate, tot pe bază de petrol. La 1900 Primăria accepta oferta firmei „Fraţii Kepich” din Bucureşti, reprezentantă a unei societăţi germane din Elberfeld, specializată în producţia de lămpi pentru iluminat public, sistem „Washington”. Au fost achiziţionate pentru început patru lămpi cu preţul de 560 de lei bucata, instalate în grădina publică. S-au achiziţionat şi alte lămpi „Lumina judeţului Dâmboviţa”, o invenţie a unui mecanic târgoviştean, M. Tuttman, bazată tot pe sistemul „Washington”, dar cu un preţ de cost mai mic. În 1903 au fost montate pe bulevardul Carol I 25 lămpi „Washington”, iar în 1904 au fost achiziţionate încă 5 lămpi „Lumina judeţului Dâmboviţa” care produceau o lumină comparabilă cu cea electrică. În anul 1905 au mai fost cumpărate cinci lămpi de sistem Speel. Primăria a instalat în 1907 alte trei lămpi, sistem „Sacklickar” de provenienţă germană, cu preţul de 275-300 lei bucata. Lucrările de electrificare a oraşului au început în anul 1910, când se aflau în stare de funcţionare 42 de lămpi sistem „Washington”, cinci lămpi „Spell” şi 421 de felinare montate pe stâlpi de fontă sau lemn. Odată cu introducerea iluminatului electric, în 1913, lămpile de diferite sisteme sunt demontate şi apoi vândute unor primării comunale sau oraşeneşti. (G.T./ C.V.)

IMPACT Publicaţie săptămânală, iniţial, de informaţie, apare la 12 noiembrie 2000. Fondator Vali Niţu; director Raluca Mariana Niţu. Titlul la apariţie: „Impact dâmboviţean”. La 12 noiembrie 2009 se schimbă în „Impact literar” cu apariţie mensuală. La 12 noiembrie

2010 se schimbă din nou în „Impact cultural”. Editor: SC Impact SRL. Redactori-șefi de-a lungul unui deceniu: József Pildner, Maximca Grasu, Victor Sterom. Seniori editori: George Coandă, Lucian Grigorescu, Nicolae Scurtu. Redactori asociați: Florentin Popescu, Mihai Antonescu, Corin Bianu, Corina Luca, George Stanca, Ștefan Doru Dăncuș, Petrea Ciupitu, Ștefan Neagu, Valeria Arsene, Costin Mihai. Rubrici de audiență: „Alb și Negru”, „Săptămâna politică de la A la Z”, „Starea lumii”, „Codul «Omolos»”. Taina zeilor stelari (Densușiana)”. „Fulgurații”, „Note de lectură”, Portrete în peniță”. A editat suplimentele „Impact” (culturale) pentru județele Dâmbovița și Vâlcea (2003-2005), „Așii dâmbovițeni” și „Așii vâlceni” (în aceeași perioadă). Continuă. (G.C.)

INCOMOD Publicație săptămânală de informații, apare 18 august 2008; inițiatori: Adriana Răceanu și Ion Obăgilă; subtitrată „Spune lucrurilor pe nume”. Editori: SC Incomod Media SRL. Director: Adriana Răceanu; redactor-șef: Ion Obăgilă. Rubrici: „Ancheta săptămânii”, „Reportajul săptămânii”, „Se aude pe la colțuri”, „Flash Incomod”. Redactori: Iuliana Răceanu; colaboratori: Mihai Costin, Sorin Popescu, Liviu Dobre, Mariana Imescu, Lucian Grigorescu. Ultima ediție tipărită a apărut pe 30 martie 2010. Continuă în format electronic (Internet). (G.C.)

INFO CLUB / PICĂTURILE DE NOI / PULS CULTURAL Publicație de informare și documentare, editată de Palatul Copiilor din Târgoviște, apare la 1 octombrie 1995. Redactor-șef Andrei Gheorghe. De la nr. 4 își schimbă titlul în „Picăturile de noi”, apoi în „Puls cultural”. Îndrumător, scriitoarea Alexandrina Dinu. Sunt publicate creații literare ale membrilor Cenaclului literar „Elena Văcărescu”. Rubrici realizate de acești membri, dintre care unii fac parte din colectivul redacțional: „Schimb de experiență”, „Noutăți din cercuri”, „Debut literar”, „Pagina de cultură”. Semnează versuri și proză elevi care, mai târziu, vor deveni nume cunoscute, în literatura și presa dâmbovițeană: Manina Angheloiu Leașu, Andrada Ganea-Vissarion, Alin Zaharia, Ileana Niculescu, Alexandra Tomșa, Ana Baity, Mădălina Nicolae, Lavinia Parnia, Andrei Radu Marinescu, Alexandra Stănescu, Silviu Popescu. Premiată de Ministerul Educației și Cercetării cu „Diploma de Onoare”. Își încetează apariția în 2001. (G.C.)

INFORMAREA PUBLICĂ ÎN VREMEA LUI MIHAI VITEAZUL La Curtea Domnească din Târgoviște, în plină Renaștere românească, probabil în perioada de după bătăliile eliberatoare din 1595, conform unor informații, trebuie să se fi redactat de către „oamenii de cancelarie domnească” și prima gazetă, avant-la-lettre, din spațiul românesc, un fel de „buletin oficial” – asemănător celui

„diario” sau „avviso” italianesc din epocă, despre care Mihai Viteazul avea cunoștință –, și în care erau relatate, mai ales pentru uzul informativ al străinilor, evenimente și fapte din campaniile voievodului. De altminteri, domnitorul, în anii următori, va fi redactat el însuși memorii adresate marelui duce de Toscana, Ferdinando de Medici, și împăratului Rudolf al II-lea, dar și scrisori expediate hatmanului Stanislav Zolkiewski, castelan de Lwow, lui Sigismund Bathory și arhiducelui Maximilian, în care, într-un alert și sugestiv stil reportericesc, și-a descris faptele de arme întru neatârnamarea și unirea Țărilor Românești. Așadar, „acest om fenomenal prin vitejie și prin minte, această jertfă tragică” – cum l-a portretizat Eminescu – a fost să fie primul „om de presă” român. (G.C.)

INFORMAȚIA DÂMBOVIȚEI Apare la 14-20 mai 2008; editor: SC Casa Blanda SRL. Subtitrat „Săptămânal județean pentru o mai bună informare”. Director: Alin Pildner; redactori: Oana Soare, Costin Mihai, Elena Dumitrescu. Rubrici: „Politic”, „Electoral”, „Economic”, „Actual”, „Cultural / Educațional”, „Sport”. Își încetează apariția în vara anului 2008. (G.C.)

INFORMAȚIA DE DÂMBOVIȚA Săptămânal; apare la 18 aprilie – 4 mai 2004; editor: SC Semnal Media Holding SRL Redactor-șef: Dan-Stelian Popa; redactori: Bogdan Bucăloiu, Iulian Canache, Alina Dumbravă, Georgiana Gheboianu, Georgiana Mateoiu, Oana Mocanu, Diana Poșchină. Tipărire parțial color. Pagini specializate: „Politic”, „Administrație”, „Eveniment”, „Social”, „Banii vorbesc”, „Pagina de excelență”, „Pagina de suflet”, „Merită să vezi”, „Lumea, ca lumea”, „Infocultural”, „Siguranța cetățeanului”, „Educație”, „De neînțeles”. În toamna anului 2004 își încetează apariția. (G.C.)

INFOTGV.RO Este un portal on-line lansat în august 2009. Inițiatori: Andrei Aldea, Nicolae Ifrim, Marin Ene și Liviu Dobre. Se adresează segmentului de populație cuprins între vârstele de 20 și 40 de ani. Oferă, în general, informații sportive; transmite manifestările din diferite sporturi în timp real. Este un site intens frecventat. Continuă. (G.C.)

INSPECTORATUL MUNCII TÂRGOVIȘTE Inspecția muncii a fost instituită în anul 1920, pe baza Decretului-Lege din 30 aprilie 1920 referitor la înființarea și organizarea Ministerului Muncii și Ocrotirii Sociale, făcând și obiectul unei legi speciale din 13 apr. 1927. Obiectivele și atribuțiile Inspecției Muncii au fost stabilite pentru început prin circulara nr. 1 a Ministerului Muncii și Ocrotirii Sociale din 23 aug. 1920. Un obiectiv central al inspecției muncii era acela al gestionării conflictelor dintre patronat și lucrători, în direcția realizării echilibrului social. Inspectoratele trebuiau să vegheze,

prin inspecții, la respectarea legislației muncii și la aplicarea regulilor de protecție a muncii salariaților. În atribuțiile noilor instituții intrau și organizarea învățământului muncitoresc; organizarea timpului liber al lucrătorilor prin activități culturale și sportive; supravegherea evoluției șomajului și conlucrarea în acest scop cu oficiile de plasare și camerele de muncă. În Vechiul Regat au fost înființate opt inspectorate regionale ale muncii. Inspectoratul II Regional al Muncii Târgoviște a luat ființă ca urmare a refuzului orașului Pitești de a găzdui sediul instituției. Inspectoratul avea ca arie de competență județele Argeș, Dâmbovița, Muscel și Teleorman. În decursul întregii perioade în care a funcționat, instituția a suferit numeroase schimbări ale denumirii, restrângeri și largiri ale competențelor. Ca inspectorat regional a funcționat în perioada 1920-1934. În perioada 1934-1943 instituția funcționează ca subinspectorat subordonat Inspectoratelor Regionale ale Muncii Ploiești sau București. Între 1943-1945, funcționează ca inspectorat al muncii aflat în subordinea Inspectoratului Central al Muncii București, iar în perioada 1945-1948 ca inspectorat local al muncii aflat în subordinea Inspectoratului Regional al Muncii Ploiești. (G.T./ C.V.)

INSPECTORATUL ȘCOLAR Evoluția acestei instituții, menită să coordoneze învățământul la nivel județean, a fost determinată de legislația adoptată de-a lungul timpului. În baza Legii instrucțiunii publice din 1864, s-a constituit la nivelul județului un revizorat școlar condus de un revizor, ajutat de mai mulți subrevizori. Problematika ce trebuia rezolvată era complexă: asigurarea condițiilor pentru ca învățământul primar să fie gratuit și obligatoriu, pregătirea cadrelor calificate, schimbarea mentalității părinților în sensul înțelegerii importanței școlii ș.a. În perioada interbelică, revizoratul a coordonat activități de mare importanță: reintrarea în normalitate a procesului de învățământ după marile pagube produse de războiul mondial, depășirea dificultăților cauzate de criza economică din 1929-1933, sprijinirea elevilor cu probleme materiale, îmbunătățirea frecvenței școlare, construirea unor localuri noi, înființarea unor cantine școlare, diversificarea acțiunilor cultural-educative (serbări școlare, Săptămâna igienei, Săptămâna străjerilor), strângerea de fonduri pentru ajutorarea orfanilor, a văduvelor și a invalizilor de război, îngrijirea monumentelor istorice etc. Prin Legea din 1939, revizoratul s-a transformat în Inspectorat Școlar până în 1948 când a devenit Secție de Învățământ. În urma Legii de organizare administrativ-teritorială din 1950, zona Dâmboviței forma raionul Târgoviște, inclus în regiunea Ploiești. În baza noii organizări administrative din 1968 s-a înființat județul Dâmbovița și s-a constituit apoi Inspectoratul Școlar Județean. În perioada regimului comunist (1945-1989) au trebuit rezolvate

aspecte importante: prelungirea duratei școlarizării obligatorii la opt clase și apoi la zece ani, organizarea cursurilor de alfabetizare pentru adulți, culturalizarea populației, constituirea Asociației „Școala Nouă” și a cercurilor culturale, ajutorarea regiunilor lovite de secetă sau de inundații, înființarea unor structuri noi precum Consiliul pedagogic județean și Comitetul educativ interșcolar, transformarea Asociației învățătorilor și profesorilor în Sindicat, participarea școlilor la strângerea recoltelor etc. Influențele politice erau evidente: schimbări de programe, introducerea limbii ruse, „slăvirea” conducătorilor. După 1989, Inspectoratul Școlar s-a implicat în schimbările profunde vizând noile programe și manuale, noua rețea școlară, diversificarea bazei didactico-materiale, atragerea de fonduri europene, derularea unor proiecte internaționale, cursuri de formare a cadrelor didactice, reorganizarea activității educative. (M.C.)

INTERFLUVIUL DÂMBOVIȚA-IALOMIȚA Se desfășoară între râurile Dâmbovița, la vest, și Ialomița, la est, atingând între Târgoviște și Dragomirești/Lucieni cea mai mică deschidere – 7-8 km – pe terasa de luncă suspendată. De altfel, interfluviul este marcat de trei nivele de terasă, cea mai importantă bordând vestul Târgoviștei între dealul Teișului și Priseaca/Dragomirești. Are aspectul unui culoar cu o altitudine de 60 m în arealul Târgoviștei, ușor boltit, punctat de numeroase conuri de dejecție, fiind și o adevărată cumpănă a apelor. În acest interfluviu s-a manifestat, încă din preistorie, o susținută și continuă locuire, iar în antichitate și în Evul Mediu a cunoscut o intensă viață economică, înlesnind deschiderea de căi comerciale. Faptul acesta a înlesnit apariția a numeroase localități cu funcții agrare și a marelui centru de polarizare umană, economică, politică și culturală de la Târgoviște. (G.C.)

INTERVIU Bilunar de tip magazin; apare în ianuarie 1990 sub auspiciile Asociației Tipografilor din România – Filiala Dâmbovița din inițiativa jurnalistului Lucian Grigorescu, redactor-șef, și Constantin Floroiu – maestru tipograf – director. Format tabloid. Tiraj: 15.000 exemplare. Redactori: Virgil Dagnea, Ionuț Alexandru (cultură), Pompiliu Nedelcu (sport). După 17 numere își încetează apariția în același an. (G.C.)

INTESA SANPAOLO BANK Este parte a Grupului Intesa Sanpaolo, una dintre cele mai importante instituții financiar bancare din lume, recunoscută pentru stabilitatea și soliditatea afacerilor pe care le derulează la nivel global. Intesa Sanpaolo este lider pe piața bancară italiană, operează în peste 40 de țări și are o prezență semnificativă atât în Centrul și Estul Europei, cât și în zona mediteraneeană. Unul din obiectivele strategice, asumate global de grupul Intesa Sanpaolo,

vizează creșterea și îmbunătățirea permanentă a serviciilor pe piața de retail, precum și pe piața clienților companii, în dorința de a-și consolida poziția ca unul dintre cei mai importanți jucători financiari. În România, Intesa Sanpaolo Bank se adresează atât persoanelor fizice, cât și IMM-urilor și companiilor, având un catalog complet de produse și servicii inovative, de la cele mai avantajoase posibilități de economisire până la cele mai bune soluții de finanțare. Un avantaj competitiv important la nivelul pieței locale este „International Desk” o structură special creată pentru a oferi servicii dedicate companiilor italiene și altor clienți internaționali. Prin experiență și profesionalism, creează premisele unui viitor stabil pentru clienții băncii plecând de la obiective comune și orientându-se spre îndeplinirea acestora. Oferă stabilitate, combinând performanța cu oportunitățile de afaceri ce apar în piață. Intesa Sanpaolo Bank acționează nu doar pentru a susține economia, dar și comunitatea locală, inițiând și realizând parteneriate strategice care generează valoare pentru oameni. (V.N.)

INTRODUCEREA GAZELOR DE ÎNCĂLZIT ÎN TÂRGOVIȘTE Inițiativa introducerii gazelor pentru încălzit în Târgoviște a aparținut Primăriei Târgoviște. În acest sens, Serviciul Tehnic al orașului era condus de ing. D. Sechelaride, care a întocmit în 1929 un plan al orașului și care a stat la baza concesiunii acestui serviciu. În 1931 se lansa ideea dării în concesiune a aprovizionării și distribuției gazelor în oraș. Au răspuns la această inițiativă mai multe societăți care-și lansau ofertele lor: Unirea, Steaua Română, Româno-Americană și Camera de Comerț Germano-Română de la Berlin. Caietul de sarcini a fost întocmit de inginerul I. Ștefănescu Radu, profesor la Politehnica București, care l-a înaintat Ministerul Lucrărilor Publice, Consiliului Tehnic Superior. A fost întocmită o nouă variantă a caietului de sarcini care cuprindea în mare punctele din primul caiet de sarcini, specificându-se, în mod expres, interzicerea folosirii gazului la iluminat, deoarece în oraș Uzina Electrică furniza acest serviciu. Licitația pentru acest serviciu a fost ținută în 8 decembrie 1931 și a fost câștigată de Societatea Unirea Ploiești. Inginerul Ștefănescu Radu, autorul caietului de sarcini, s-a întâlnit cu delegatul Societății Unirea, ing. I.C. Costaforu pentru încheierea unei convenții cu scopul introducerii în caietul de sarcini a propunerilor făcute de societatea câștigătoare. Convenția pentru introducerea și distribuția gazului de sondă în Târgoviște, a fost semnată la 25 februarie 1932 și înaintată Primăriei Târgoviște de Societatea Unirea din Ploiești. Introducerea gazelor în Târgoviște se tergiversa. Pentru realizarea acestui serviciu se apelează la factorul politic. Comisia Interimară Târgoviște a întocmit un memoriu în 28 martie 1932, în care se arăta că

introducerea gazelor „însemna un progres real și o îmbunătățire a vieții edilitare a orașului”. Acest memoriu a fost trimis deputatului de Dâmbovița, George Iorga, care a întocmit un proiect de lege care a fost votat în Camera Deputaților. Pentru a fi votat și de Senat acesta îi scria președintelui Comisiei Interimare a orașului Târgoviște, profesorul I. Angelescu, să facă intervenții la Senat pentru votarea acestuia. Camera de Comerț germano-română era interesată de construirea Uzinei de Gaz, comunicând în acest sens Primăriei. În 7 iunie 1932, primăria a răspuns că Uzina de gaz se construia de societatea concesionară „Unirea” în baza unei convenții aprobată de Consiliul Tehnic Superior și în virtutea unei legi speciale. În 22 decembrie 1932, Primăria informa Consiliul Tehnic Superior că a aprobat caietul de sarcini al Societății Unirea privind distribuția gazului de sondă în Târgoviște. (G.T./C.V.)

IOAN al VIII-lea PALEOLOGUL Împăratul Bizanțului (din 14/2 ianuarie 19 împreună cu tatăl său, Manuil al II-lea Paleologul, până la decesul acestuia în 21 iulie 1425, apoi, singur, până la decesul său, la 31 iulie 1449). În 1424 se duce la Budapesta pentru tratative cu împăratul Germaniei și regele Ungariei – Sigismund de Luxemburg, inițiatorul unei cruciade antiotomane. Tratativele priveau unirea eforturilor în lupta contra puterii turcești, o alianță – cu Sigismund de Luxemburg și, evident, cu Dan al II-lea, domnul Țării Românești, inamic al Turciei și prieten al Bizanțului. După o ședere îndelungată în Ungaria, la sfârșitul lui octombrie 1424 se întoarce, prin Transilvania, Țara Românească, Chilia, Marea Neagră, la Constantinopol. Despre întoarcere îl informează pe tatăl său, împăratul Manuil al II-lea Paleologul, printr-o scrisoare cifrată, expedită de la Budapesta, prezentată de istoricul bizantin Georgios Sphrantzes, înalt demnitar la curtea imperială bizantină, sfetnic apropiat a trei împărați și slujitor sub trei împărați. În scrisoare împăratul Ioan al VIII-lea Paleologul anunță „că e sănătos și că pornește cu bine înspre părțile de pe la Marea Țară Românească și că să vină corăbii în localitatea numită Chilia, ca să-l ia și să-l aducă”. „Și la sfârșitul lui octombrie din anul 33” (6933 = 1424), împăratul chir Ioan s-a întors la Constantinopol dinspre numita Chilia de la Dunăre, corăbii plecând într-acolo de la Constantinopol”, spune Sphrantzes. „Marea Țară Românească” este identificată drept Țara Românească dintre Carpații Meridionali și Dunăre, cu capitala la Târgoviște, unde în 1424 domnea Dan al II-lea, înverdat luptător antiotoman și prieten al Bizanțului. Din textul lui Sphrantzes reiese că împăratul Ioan al VIII-lea Paleologul s-a deplasat de la Budapesta pe un drum prin Transilvania, apoi, prin interiorul Țării Românești, spre Brăila, de unde, până la Chilia s-a dus pe apă. Acest drum nu putea fi decât drumul comercial Bran-Rucăr-Târgoviște-Brăila, care, din

secolul al XIV-lea avusese o contribuţie hotărâtoare la ascensiunea economică, culturală, artistică şi socială a oraşului Târgovişte. Unii autori afirmă că în trecerea prin Ţara Românească împăratul Ioan al VIII-lea Paleologul l-a luat cu sine la Constantinopol pe tânărul Vlad Dracul, viitorul domn al Ţării Româneşti, despre care se ştie că o vreme a stat la Constantinopol. Reţinem că, la sfârşitul lui octombrie 1424, împăratul Bizanţului Ioan al VIII-lea Paleologul, mergând de la Budapesta la Constantinopol a străbătut Transilvania şi Ţara Românească, până la Chilia. Prin Ţara Românească drumul potrivit şi circulat era Bran-Rucăr-Târgovişte-Brăila, apoi, pe apă, Chilia. La Târgovişte împăratul putea poposi la Curtea Domnească şi evident discuta, cu Dan al II-lea, domnul Ţării Româneşti, cunoscut mai vechi al său, problema luptei antiotomane. (C.I.)

IOAN ZUGRAVUL (1745-1800) Era fiul popii Vintilă ot Mălureni, judeţul Argeş. S-a angajat să repicteze anumite porţiuni din pictura Bisericii Domneşti din Târgovişte, în urma lucrărilor de restaurare din 1785. Cu toate strădaniile sale, factura artistică a picturii este realizată în mod evident de o mână inabilă, iar intensitatea culorii nereuşită. (M.O.)

IOAN, Valerian (18.V.1951, Târgovişte) Baschetbalist, antrenor. Absolvent al Liceului „Nicolae Bălcescu” din Târgovişte (1970), licenţiat al Institutului de Educaţie Fizică şi Sport din Bucureşti (1974). Component al echipelor divizionare „B” de baschet „Comerţul” Târgovişte (1968-1971) şi „Cimentul” Fieni (1971-1977). Profesor-antrenor (1975-2010) şi director adjunct (1991-2010), la „Clubul Sportiv Şcolar” Târgovişte. Antrenor al echipei feminine de baschet „LIVAS PETROM” Târgovişte, campioană naţională (ediţia 2001-2002). Director tehnic al echipei „Baschet Club” Târgovişte divizionară „A” la baschet masculin. Antrenor al echipei divizionare „A” de baschet masculin „Oţel Inox” Târgovişte. Antrenor al echipelor de divizia „B” baschet masculin „Cimentul” Fieni, „Oţel Inox” Târgovişte, „BC” Târgovişte, postură din care a reuşit două promovări în divizia „A” cu „Oţel Inox” Târgovişte (în 1987) şi „Baschet Club” Târgovişte (în 2007). Ca antrenor la „CSS” Târgovişte a obţinut 17 medalii la campionatele naţionale de juniori 1, 2 şi 3 (5 titluri de campion, 6 medalii de argint, 6 medalii de bronz). A pregătit şi propulsat spre înalta performanţă 40 de sportivi în eşaloanele superioare (diviziile A şi B), dintre care 12 au ajuns şi la loturile naţionale (între care Horia Păun şi Marius Dobă la naţionala de seniori, Valentin Stănescu şi Cătălin Tănase la naţionala de tineret ş.a.). Antrenor al echipei feminine de baschet a României (2004-2005) pe care a condus-o în 35 întâlniri internaţionale (12 meciuri, 5 victorii, în preliminariile şi turneul final al Campionatului

European, 2005, Franţa; 7 meciuri, 5 victorii, la Jocurile Francofone, 2005, Niger; 16 meciuri, 9 victorii, în meciuri interţări). Antrenor al echipei naţionale masculine de baschet juniori (1991-1994). Membru în Biroul Federal al Federaţiei Române de Baschet (1996-2004). (A.B.)

IONEL, Marcel (28.IV.1955, Dărmăneşti, Dâmboviţa) Absolvent al Liceului teoretic din Moreni, al Facultăţii de Mecanică la Universitatea Braşov şi doctor al Universităţii Politehnica din Bucureşti. Inginer şi director executiv la Combinatul de Oţeluri Speciale din Târgovişte, apoi cadru didactic la Universitatea „Valahia”. Este conferenţiar universitar; a deţinut funcţia de decan al Facultăţii de Inginerie Electrică, iar în prezent este prodecan al aceleiaşi facultăţi. Publică lucrări din domeniul monitorizării şi gestiunii energiei electrice, reglarea economică şi funcţionarea maşinilor sincron, maşini şi sisteme de acţionări electrice. Este membru al Societăţii Române de Robotică, al SIEAR şi AGIR. (G.C.)

IONESCU, Augustin (14.X.1893, Bucureşti – ?) Secretar al organizaţiei judeţene a Partidului Social Democrat din judeţul Dâmboviţa. Absolvent de liceu, devine apoi ofiţer. Se înscrie în Partidul Social Democrat pe 1 octombrie 1944, afirmându-se ca un bun organizator. La scurt timp este ales secretar al organizaţiei judeţene. În această calitate avizează structurile organizatorice din teritoriu şi avansările în ierarhia partidului la nivelul judeţului. Sprijină colaborarea cu Partidul Comunist Român, facilitând astfel ascensiunea acestuia spre putere. (M.C.)

IONESCU C. Corneliu-Cristian (26.XII.1940, Târgovişte) Arhitect. După Liceul „Ienăchiţă Văcărescu”, pe atunci Şcoala Medie Nr. 3 „Nicolae Bălcescu”, din Târgovişte (1957) şi după Şcoala Tehnică de Arhitectură şi Construcţia Oraşelor, Bucureşti (1964), absolvă Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” Bucureşti (1970). Urmează cursurile postuniversitare de urbanism (1983-1984) la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” Bucureşti. Lucrează la Institutul de Proiectare al Judeţului Dâmboviţa (1970-1972 şi 1974-1991), la Muzeul Judeţean Dâmboviţa (1972-1974), la Consiliul Judeţean Dâmboviţa – Direcţia Urbanism şi Amenajarea Teritoriului (1993-2004). A fost preşedinte al Filialei Dâmboviţa a Uniunii Arhitecţilor din România (1981-1990), membru al comitetului de conducere al Uniunii Arhitecţilor din România (1981-1993), al Secţiei Tehnice a Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice (1992-1994), al Comisiei Regionale (Zonale) Muntenia a Monumentelor Istorice (1990 – prezent). A fost vicepreşedinte al acestei comisii în perioada 1990-2004. Este membru în Comisia Judeţeană de Urbanism şi Amenajarea Teritoriului din 2007, în calitate de expert atestat de Ministerul Culturii şi Cultelor pentru lucrări de intervenţie asupra

monumentelor istorice. A predat la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” Bucureşti, Secţia Restaurarea Monumentelor Istorice (1992-1993). A publicat materiale din domeniul monumentelor istorice şi urbanismului istoric în reviste de specialitate. Participă cu comunicări la sesiuni ştiinţifice în domeniul monumentelor istorice şi urbanismului istoric. Este coautor al lucrării „Târgovişte. Reşedinţă voievodală, 1400-1700” (2009). (V.N.)

IONESCU, Cornel (18.IX.1925, Găeşti, Dâmboviţa – 21.VI.2006, Târgovişte) Profesor, prozator, dramaturg. Studii liceale la Găeşti şi Târgovişte. Absolvent al Academiei de Studii Comerciale şi Industriale din Bucureşti (1948). Se dedică învăţământului încă de la absolvire, fiind director de şcoală la Gura Ocniţei şi Târgovişte. Apoi inspector şcolar şi din nou director al Şcolii Generale Nr. 5 „Coresi” din Târgovişte până la pensionare. De timpuriu vădeşte preocupări literare scriind schiţe, nuvele, reportaje în revistele şi ziarele locale. Autor al pieselor de teatru „Vlad Ţepeş”, „Inspector în delegaţie”, jucate de formaţii de amatori din Târgovişte. Debut editorial cu romanul „Piatră şi zăpadă” (1972), urmat de romanul „În furtună” (1979) şi „Coşmar: Vieţi paralele” (1997). Talent de povestitor al unor întâmplări trăite, descrie locurile şi oamenii pe care i-a cunoscut. (V.P.)

IONESCU, Lavinia (23.XII. 1962, Bucureşti) A absolvit Liceul (azi, Colegiul Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte şi Facultatea de Medicină – secţia medicină generală – din Timişoara; competenţă în ecografie generală la Universitatea de Medicină şi Farmacie „Carol Davila” din Bucureşti şi competenţă Unicef în inspecţia HIV SIDA; secundariat în boli infecţioase şi, apoi, medic specialist şi medic primar la Spitalul Judeţean Târgovişte, ocupă funcţiile de director general al Direcţiei de Sănătate Publică Dâmboviţa, director medical al Centrului Medical Polimed din Târgovişte, preşedinte al Consiliului de administraţie al Spitalului Judeţean de Urgenţă din Târgovişte şi manager al aceluiaşi spital. Relevă activităţi şi responsabilităţi în organizarea şi conducerea de sistem medical şi în aplicarea de politici sanitare. (G.C.)

IONESCU, Nicolae (12.V.1949) Fotbalist. A debutat la Metalul Târgovişte în 1963, unde a fost legitimat până în 1967. În acest interval de timp a jucat un sezon în divizia „C” (1966-1967, locul 3), perioadă în care a evoluat de 13 ori în naţionala de juniori a României. Ulterior a jucat 182 meciuri în divizia „A” la „Petrul” Ploieşti şi „Steaua” Bucureşti, 13 la naţionala de tineret şi 4 în prima reprezentativă a României. (A.B.)

IONESCU, Traian (17.VII.1923, Văleni, Dâmboviţa) Fotbalist. La 13 ani a fost legitimat la „Tennis Club

Târgovişte”. După patru ani aici, valoarea la care a ajuns l-a propulsat spre „înalta societate” a fotbalului românesc. A jucat în divizia „A” la Juventus Bucureşti, Distribuţia Bucureşti, CCA Bucureşti (cu această echipă a obţinut un titlu de campion naţional şi trei Cupe ale României) şi ASA Câmpulung Moldovenesc, precum şi în echipa naţională (de 5 ori). După abandonarea activităţii de jucător devine antrenor, obţinând şi din această postură succese deosebite (5 titluri de campion şi 2 Cupe ale României; 1 titlu de campion al Turciei; antrenor al echipei naţionale a României; antrenor emerit). Traian Ionescu este primul „nume mare” pe care Târgoviştea l-a propulsat în fotbalul românesc (atât ca jucător cât şi ca antrenor). (A.B.)

IONESCU, Vasile R. (12.I.1912, Târgovişte – 12.V.2001) Colonel (r). După terminarea liceului a urmat Şcoala de Ofiţeri de Infanterie din Bucureşti, a fost avansat la 1 iulie 1943 la gradul de sublocotenent în cadrul „Promoţiei Mihai Viteazul” 1943. A fost repartizat, la cererea sa, la Regimentul 2 Care de Luptă, fiind încadrat pe funcţia de comandant de pluton de autotunuri. În 1943 i s-a încredinţat comanda Companiei I, funcţie pe care o deţine până în 1947. (G.T./ C.V.)

IONESCU-TÂRGOVIŞTE, Constantin (11.XI.1937, Târgovişte) Urmează cursurile primare şi gimnaziale la Şcoala de Băieţi Nr. 1 (astăzi „Vasile Cârlova”) şi pe cele liceale la Liceul (astăzi, Colegiu Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte. Îşi ia licenţa la Facultatea de Medicină a Institutului de Medicină şi Farmacie „Carol Davila” din Bucureşti, care, apoi, îi acordă şi titlul de doctor în ştiinţe medicale. Este profesor universitar, şef al unor importante instituţii medicale din Capitală, expert al OMS şi al Comunităţii Europene în sfera cercetării ştiinţifice medicale şi coordonator pentru România al studiilor multicentrice EURIDIAB şi DIAMOND. Este autor al unor invenţii patentate de OSIM, membru corespondent al Academiei Române, membru de onoare şi titular al unor academii, asociaţii şi societăţi medicale din ţară şi străinătate, cât şi al unor consilii editoriale din SUA şi Europa. I s-a conferit titlul de Cetăţean de Onoare al Târgoviştei. Reputat specialist în diabetologie, nutriţie, acupunctură şi electrofiziologie, domenii în care a realizat numeroase studii de cercetare. Publică tratate şi cărţi medicale, unele cu cert caracter de pionierat. (G.C.)

IONESCU-RAICU, Rion (20.VIII.1872, Bălăbăneşti, Tutova – 19.IV.1895, Târgovişte) Profesor, critic literar. După terminarea liceului în Bârlad (1890), se înscrie la Facultatea de Litere şi Filozofie a Universităţii din Iaşi. Încă din timpul liceului, prin intermediul Societăţii „Orientul”, pe care o înfiinţează împreună cu alţi colegi, va intra în contact cu operele şi ideile lui Marx, Engles,

L. Buchner, H. Spencer, Ch. Darwin, Aug. Comte, H. Taine. După terminarea studiilor (1893) este profesor suplitor la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, unde predă limba română, greaca și latina. Datorită ideilor sale socialiste i se refuză titularizarea, murind de tuberculoză la nici 23 de ani. Este înmormântat în Cimitirul Central al orașului. Astăzi nu se mai cunoaște locul de veci. Adept al mișcării socialiste, al școlii critice de la „Contemporanul”, al ideilor despre literatură susținute de Constantin Dobrogeanu Gherea. Afirmă că arta care are un contact nemijlocit cu realitatea, intrând în polemică cu adepții esteticii junimiste. (V.P.)

IONESCU-VARO (1884-1935) A făcut studii în țară la Școala de Belle Arte din București. După absolvire (1911) a plecat ca bursier la Paris unde a studiat la Școala Normală de Arte Plastice. A expus la Paris și în țară. A realizat sculpturi care au avut în centru momentele Războiului de Întregire. Printre ele se numără „Monumentul Regelui Ferdinand de la Orăștie”, relieful în bronz al regelui Carol dar și studii privind diferite nuduri și capete și statuia „Dans le rêve”. La Târgoviște a realizat, la solicitarea corpului ofițeresc al Școlii de Cavalerie, un bust al regelui Ferdinand, care a fost dezvelit la 24 aprilie 1921 în prezența înaltului personaj. (M.O.)

IONIȚĂ, Gheorghe (16.IV.1942, Constanța) A absolvit Liceul „Alexandru Ioan Cuza” și Facultatea de Metalurgie de la Institutul Politehnic din București. Își ia doctoratul în tehnologia construcțiilor de mașini la Universitatea „Transilvania” din Brașov. Traseul profesional a fost marcat astfel: inginer tehnolog și șef de serviciu adjunct la întreprinderi din București, inginer inspector general în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, conferențiar, profesor universitar și decan al Facultății de Ingineria Materialelor, Mecatronică și Robotică la Universitatea „Valahia” din Târgoviște. Și tot aici a deținut funcția de prorector. Este autor a numeroase cărți și lucrări (studii și articole) despre bazele elaborării aliajelor feroase și neferoase, starea lichidă și solidificarea aliajelor metalice, materiale amorfe și rezistente, ingineria mediului și ecotehnologiei, cât și al unor brevete de invenție: procedeu și instalație de turnare continuă a bimetalilor; compoziție de betoane anticorozive rezistente la medii reducătoare; produse refractare monolitice și procedeul de obținere a acestora. De asemenea, este membru în Adunarea Națională Bisericească, în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Târgoviștei, și membru în Colegiul Onorific al Redacției Fundației Științifice „Metalurgia Română”. (G.C.)

IODACHE, Aurel (6.XI.1906, Șotânga, Dâmbovița – oct. 1982, Șotânga, Dâmbovița). Fiul lui Ion și Elena Iordache din comuna Șotânga, a fost minier la

exploatarea minieră din comuna natală. A participat în al Doilea Război Mondial în cadrul diviziei de tancuri, unde a ajuns la gradul de sergent. Înscriș în PCR, a îndeplinit mai multe funcții: șef de cadre la Cooperativa Raionului Târgoviște (1948-1950), președinte al raionului Târgoviște (1951-1955, 1955-1959), vicepreședinte al raionului Târgoviște (1959-1963). A fost președinte al Comitetului Executiv al Sfatului Popular o scurtă perioadă în cursul anului 1955 și a avut șansa de a inaugura Policlinica de Adulți, care funcționa atunci la etajul Băii Comunale și Termocentrala Doicești, care a început să funcționeze cu întreaga capacitate (120 MW). (M.O.)

IODACHE, Ștefania-Felicia (1.IX.1961, Târgoviște) Absolventă a Liceului (azi Colegiu Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște și a Facultății de Mecanică de la Universitatea Politehnică din București; obține titlul de doctor la Universitatea de Petrol-Gaze din Ploiești. Inginer proiectant la SC UPET SA Târgoviște, apoi cadru didactic la Universitatea „Valahia”. În prezent profesor universitar și decan al Facultății de Ingineria Mediului și Biotehnologiei la aceeași universitate. Publică lucrări din domeniul protecției calității apei, monitorizarea mediului, modelarea și automatizarea proceselor tehnologice. Este redactor-șef al „Annals. Food Science and Technology” și membru al Societății de Automatică și Informatică Tehnică și al asociațiilor Română de Mecanica Ruperii și Română de Tribologie; este secretar general al Comitetului de Inginerie Pedagogică. (G.C.)

IODAN, Maria (15.XI.1947, Râmnicu-Vâlcea) A absolvit Facultatea de Industrie Alimentară și Tehnica Pescuitului de la Institutul Politehnic din Galați; doctor în inginerie industrială la Universitatea „Dunărea de Jos” din aceeași localitate. Profesor și director adjunct la Liceul Industrial Nr. 10 din Galați; inginer cercetare, cercetător științific și șef al Filialei Institutului de Cercetări Alimentare de la Universitatea „Dunărea de Jos”; din 1993 cadru didactic la Universitatea „Valahia” din Târgoviște unde, în prezent, este profesor universitar și prodecan al Facultății de Ingineria Mediului și Biotehnologiei. Publică lucrări (cărți, studii, articole) despre controlul și asigurarea calității produselor alimentare, tehnologiei alimentare, aditivi utilizați în industria alimentară, biotehnologiei alimentare. Este membră a Societății de Chimie din România, a Asociației Specialiștilor din Morărit și Panificație din România; director executiv al Centrului de Cercetare Științifică pentru Biotehnologii și Științe Inginerești Aplicate de la Universitatea „Valahia”. (G.C.)

IODAN, Marin (15.XII.1941, Însurăței, Brăila) Absolvent al Școlii Medii din Ianca și al Facultății de

Fizică – secţia fizică teoretică – de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iaşi, şi, tot la această universitate obţine titlul de doctor în fizică. Străbate toate gradele didactice universitare. Între 1964 şi 1992 este cadru didactic la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galaţi; din 1992, la Universitatea „Valahia” din Târgovişte – printre ai cărei fondatori se numără – ocupă următoarele funcţii: decan al Facultăţii de Ştiinţe Tehnice şi Tehnologii, decan al Facultăţii de Inginerie Electrică, decan al Facultăţii de Ştiinţe şi prorector al Universităţii „Valahia”. A publicat numeroase lucrări (cărţi, studii, articole) din domeniul fizicii teoretice. I s-a conferit Ordinul „Meritul pentru Învăţământ în grad de Mare Ofiţer”. (G.C.)

IODĂCHESCU, Nicolae Publicist şi om politic. Important membru al Partidului Naţional Liberal în perioada interbelică. A iniţiat constituirea la Târgovişte a Cercului „I.G. Duca”, pentru „înălţarea morală” a partidului şi a sprijinit apariţia ziarului „Ecoul Dâmboviţei” (1936-1937). S-a implicat în înfiinţarea unor Case de Sfat ale PNL în principalele localităţi dâmboviţene, având ca obiectiv consolidarea influenţei liberale în rândul populaţiei. În 1944, după înlăturarea regimului antonescian a participat la refacerea structurilor PNL, fiind inclus în Delegaţia permanentă judeţeană. (M.C.)

IORGA, Nicolae (17.VI.1871, Botoşani – 27.XI.1940, Strejnic, Prahova) Istoric, publicist, om politic, personalitate ştiinţifică de renume mondial. Studii universitare la Iaşi, Paris, Berlin, Leipzig. Doctor în filosofie (1893). Din anul 1895 activează ca profesor la Universitatea Bucureşti. Membru al Academiei Române din anul 1910, se distinge ca istoric de renume internaţional, autor al unor opere monumentale. Întemeietor al unor instituţii culturale, scriitor, memorialist, preşedintele Ligii Culturale. Lider al Partidului Naţionalist Democratic înfiinţat în anul 1910, parlamentar, prim ministru (1931-1932), consilier regal. A făcut mai multe vizite la Târgovişte în scopuri politice sau culturale. Este prezent pe 26 august 1920 cu prilejul readucerii la Mănăstirea Dealu a capului Voievodului Mihai Viteazul, ţine conferinţe pe teme de istorie şi cultură (1923, 1927, 1928), vizitează Curtea Domnească şi monumentele oraşului cu participanţii la cursurile Universităţii Populare din Vălenii de Munte (1927), are cuvinte laudative la adresa liderilor judeţeni iorghişti Theodor Pârjolescu şi Nicu Ciornei. Prezidează Congresul Ligii Culturale desfăşurat la Târgovişte în zilele de 7-9 iulie 1928, prilej cu care este sărbătorită împlinirea a zece ani de la unirea Basarabiei cu România. Scrie articole la adresa istoriei oraşului, atât în presa locală („Dâmboviţa”, „Dâmboviţa nouă”) cât şi în presa centrală. Este semnificativ articolul „Se trezeşte sufletul în Dâmboviţa”, publicat pe 15 octombrie 1922 în ziarul local „Dâmboviţa”. În timpul guvernării sale (1931-1932),

începe pietruirea şoselelor Târgovişte-Voineşti şi Târgovişte-Butimanu. Încurajează deplasarea pictorului Vasile Blendea la muzee şi colecţii de artă din străinătate pentru a copia portrete de voievozi români şi a le face cunoscute iubitorilor de istorie. (M.C.)

IOSIF, Petre (29.XII.1907, Târgovişte – 25.VII.1978, Bucureşti) Medic, prozator, ziarist, traducător, politician. După studii primare şi gimnaziale în oraşul natal, absolvă Facultatea de Medicină din Bucureşti (1934). Îmbrăţişează din tinereţe ideile comuniste, fiind luptător în Brigăzile Internaţionale din Spania. Doctor în medicină. După evenimentele din 1944, gazetar, funcţionar la diferite instituţii culturale şi departamentale (Ministerul de Externe, Radiodifuziune). Director al Operei Române şi al Şcolii de Literatură şi Istorie Literară „Mihai Eminescu”. Autor al unor numeroase articole de istorie literară, al unor volume de nuvele şi povestiri în care, cu predilecţie, evocă lupta comuniştilor în ilegalitate: „Filimon Sârbu” (1946), „Cifru” (1948), „Manifestul” (1950), „Într-o noapte la Madrid” (1956). Traduce din M.A. Asturias, N. Guillen, V. Teitelbaim. (V.P.)

IPSILANTI, Alexandru (1724, Istanbul – 13.I.1807, Istanbul). A fost domn al Ţării Româneşti între 1774-1782, 1796-1797. Grec din Fanar, posesorul unei largi culturi, a guvernat cu înţelepciune, a reorganizat aparatul administrativ şi s-a străduit să asigure stabilitatea economică şi demografică. În a doua domnie a dispus ca „bisericele din Curtea Domnească [...] din Târgovişte [...] cea de Jos şi cea de Sus şi Biserica Sfintei Vineri [...] să aibă 6 preoţi şi 2 diaconi, 4 cântăreţi şi 5 grămătic scutiţi de toate dările”. Se pare că în timpul său toate bisericile din incinta Curţii funcţionau. (M.O.)

IPSILANTI, Constantin (1760, Istanbul – 12.VI.1816, Kiev) A domnit în Ţara Românească între 18/30 august 1802-12/24 august 1806, 3/15 octombrie 1806 – august 1807, iulie – august 1807. Era fiul lui Alexandru Ipsilanti şi al Elenei Moruzi şi îndeplinise importante funcţii la Poartă. A luat importante măsuri pe plan economic, administrativ, militar, edilitar şi a inaugurat o politică făţişă de eliberare de sub jugul otoman. A oferit danii şi ajutor unor mănăstiri ortodoxe şi şcoli greceşti. A manifestat atenţie faţă de Biserica din Curtea Domnească, stricată în urma marelui cutremur din 1802. „Fiindcă se deslegase şi biserica să părăsise, preoţii şi locuitorii Târgoviştei au cerut ajutorul domnului [...] ca să dreagă biserica din Curtea Domnului”. Domnul ţării a acordat 500 de taleri de la visterie şi alţi „1000 ce trebuiau strânşi de la cei care se hrăneau pe moşia domnească”. Cu supravegherea acestor lucrări a fost însărcinat biv vel banul Scarlat Ghica, care „prin silinţa şi osârdia să facă dregerea” acestei biserici. General în armata rusă, aghiotant al

țarului Alexandru I. A condus mișcarea Eterea înființată la Odesa (1814), care își propusese eliberarea Greciei de sub Imperiul Otoman. După ce a pătruns în Moldova, Alexandru Ipsilanti s-a îndreptat spre Țara Românească, însă la sosirea sa, boierii și consulatetele au părăsit Bucureștii. Ajuns la Colentina, Alexandru Ipsilanti n-a putut intra în București datorită împotrivirii lui Tudor Vladimirescu. În urma dezavuării Eteriei din partea țarului, armata eteristă s-a retras la Târgoviște. Aici a luat măsuri pentru apărarea orașului, fortificând punctele avansate (Mărgineni, Nucet), a destupat șanțurile din jurul Târgoviștei, a dezvelit Mitropolia, învelită cu plumb, pentru a face gloanțe. A creat un consiliu de război, a alcătuit „batalionul sacru”, a strâns numeroase provizii, cu intenția de a rezista împotriva turcilor. Alexandru Ipsilanti și-a stabilit cartierul general în casa lui Geanoglu. Trupele eteriste s-au dedat la jafuri și orgii în Târgoviște și în satele din jur. Pentru a liniști populația nemulțumită de jafuri, Alexandru Ipsilanti a dat la 19 aprilie din Târgoviște o proclamație adresată locuitorilor Țării Românești, numiți „fiii nobili ai Daciei”, unde Târgoviștea era numită „capitala Daciei”. Ipsilanti se arată nerăbdător să treacă pe pământul patriei sale. Fiind înconjurat de oameni incapabili, n-a putut mobiliza decât o armată aflată în descompunere, dedată la jaf și incapabilă a se împotrivi armatei otomane. Victorios la Nucet și Cornățel, Chehaia bey s-a îndreptat spre Târgoviște, obligându-l pe Alexandru Ipsilanti și rămășițele armatei eteriste să se retragă în dezordine de pe câmpul de luptă. (M.O.)

IRIMESCU-CÂNDEȘTI, Ion Avocat, ziarist, scriitor, om politic, un mare iubitor al artei, președinte al filialei locale a Sfaturilor Negustorești, personalitate a vieții politice dâmbovițene interbelice. A fost deputat în anii 1922-1926 și 1927-1928 din partea Partidului Național Liberal și prefect al județului în anii 1936-1937. De numele lui se leagă inaugurarea unor importante obiective social-culturale în Târgoviște și în județ. S-a remarcat ca un apreciat ziarist, colaborând la „Legea nouă” (1918-1920), „Viitorul Dâmboviței” (1921-1935) ș.a. A condus ziarele „Desrobirea” (1921) și „Voința” (1934-1935). Pe timpul regimului antonescian (1940-1944), când partidele politice au fost interzise, a organizat întâlniri clandestine cu membrii liberali la locuința sa din Târgoviște. După înlăturarea lui Ion Antonescu a luat parte la efortul de refacere a P.N.L. În 1945 a părăsit P.N.L. și s-a implicat în constituirea P.N.L.-Tătărescu, acceptând colaborarea cu forțele procomuniste grupate în Frontul Național Democrat. Pasionat de creația literară, a publicat în gazeta „Flacăra” a lui Constantin Banu. Cele mai importante creații literare sunt volumele de proză „Pe drumurile Cadrlaterului”, respectiv de poezie „Petale risipite”. (M.C.)

ISĂCEANU, Victor (13.VIII.1898, Șendriceni, Botoșani – 4.VIII.1998, Târgoviște) Echițăie. General

maior (r). Absolvent al liceului din Fălticeni (1917). A urmat cursurile Școlii de Ofițeri de Cavalerie pe care le-a început în 1918, la Botoșani, unde, din cauza ostilităților Primului Război Mondial, fusese mutată provizoriu instituția și le-a finalizat în 1920, la Târgoviște (ȘOC revenise între timp la sediul de bază). În perioada 1921-1923 a urmat cursurile Școlii Speciale de Cavalerie din Sibiu, după care a revenit la Târgoviște în calitate de ofițer instructor la ȘOC unde a activat în perioada 1923-1929. În acest interval de timp s-a căsătorit și a devenit, prin domiciliu, târgoviștean. În 1929 a fost selecționat în prima echipă hipică națională, postură din care a participat la concursurile internaționale de la Varșovia și Poznan. Pentru bunele rezultate obținute, alături de ceilalți componenți ai formației (Vladimir Constantinescu, Vasile Șendrea, Petre Kirculescu ș.a.), a fost felicitat și premiat de conducerea Armatei Române într-o ceremonie care a avut loc, în 1930, la Târgoviște, moment în care a renunțat să mai participe la concursuri oficiale. Timp de un sfert de secol activitatea profesională, războiul (la care a luat parte activ atât pe frontul de Est cât și pe cel de Vest), vicisitudinile de după război la care au fost supuși o perioadă de timp ofițerii l-au îndepărtat, temporar, de Târgoviște. A revenit în 1955 și a rămas defintiv aici până la moarte sa, survenită după împlinirea vârstei de 100 de ani. Este unul din fondatorii Arhiepiscopiei Târgoviște. Cetățean de onoare al municipiului Târgoviște (1994). (A.B./G.C.)

ISLER, Carol A fost desenatorul particular al lui Dimitrie Pappazoglu în perioada excursiei de documentare între anii 1860-1861 în județele Prahova, Muscel, Dâmbovița și Olt. Acesta a desenat ceea ce s-a considerat că este reprezentativ pentru patrimoniul național. Astăzi carnetul de schițe, denumit „Albumul Carol Isler”, are 53 de file cu 106 desene, la care se mai adaugă 3 foi volante, față de 150 câte conținea inițial, așa cum menționa Dimitrie Pappazoglu în carnetul de însemnări al excursiei arheologice. În acest album, un număr de 32 desene sunt dedicate patrimoniului istoric al județului Dâmbovița reprezintă o sursă documentară importantă, mai ales pentru monumentele istorice care, după data efectuării acestor desene, au dispărut ca urmare a restaurărilor și demolărilor datorate unor împrejurări istorice: veche biserică a Mitropoliei Târgoviște, palatul mitropolitului Nifon de la mănăstirea Stelea, biserica Vărzari și mănăstirile Găiseni, Nucet, Gorgota, Bâldana și Mărgineni. Acțiunea întreprinsă în 1860-1861 a fost prima inventariere a monumentelor istorice dâmbovițene: Biserica Curții Domnești Târgoviște – voievozii Matei Basarab, Petru Cercel, Constantin Brâncoveanu; biserica și ruinele Palatelor Curții Domnești din Târgoviște; ruinele Palatelor Domnești cele vechi din orașul Târgoviște; mormântul domnului Matei Voievod Basarabu ce se află în Biserica

Domnească la Târgovişte şi din palatul domnesc; loge domească la intrarea Bisericii Domneşti la Târgovişte, Biserica Domnească; Mănăstirea Sf. Vineri din Târgovişte cu vederea porţii cetăţii de din dosul; fresca Mitropoliei din Târgovişte; mormântul familiei Cantacuzino la Mitropolia din Târgovişte; potir, mănăstirea Stelea din Târgovişte; disc, mănăstirea Stelea din Târgovişte; odaia unde a locuit patriarhul Nifon, 1500, Stelea, Târgovişte; Sf. Mănăstire Dealului la Târgovişte; Mănăstirea Dealului văzută în faţă Dâmboviţa; monument de piatră găsit la Mănăstirea Dealu; Din Mila Domului Io Radul Voievod, fiul lui Io Vlad, Voievod, peste toată ţara UngroVlahiei înrudit cu strămosul său Nicolae; ctitor văleatu 7006, luna august 27 zile (inscripţia vechii clopotniţe de la 1498 cu stema Ţării Româneşti); cruce dată de Matei Basarab Voievod la Mănăstirea Dealu; capul lui Mihai Viteazul la Mănăstirea Dealu; piatra după mormântu lui Preda Vodă Blestematu de Sf. Patriarh şi Mitropolit Nifon la mănăstirea Dealu; piatra ce a fost pusă pe mormântu unde are capul lui Mihai Viteazul din biserica de la Mănăstirea Dealu pusă de jupan Radu sau Busa (Buzeşti) şi jupâniţa Stanca, Sanda sau Safta (căci abia se descifrează la marginea pietrei, rândul cel din urmă); cârja patriarhului Nifon la mănăstirea Dealu; cuvioasa Iustina Perieţenca, stareţa mănăstirii Vîforâta; tocăriţa mănăstirii Vîforâta; mănăstirea de maici Vîforâta a Brâncovenilor de la judeţul Dâmboviţa, Sfânta mănăstire Vîforâta; biserica Vârzarului 1862, oraşul Târgovişte; Sf. mănăstire Golgota (Gorgota); Sf. mănăstire Nucet; vedere Sf. mănăstire Găiseni; vornicul Drăghici cu soţia şi copiii – ctitori; vedere Sf. mănăstire Găiseni (fila 50r); dreapta jos – exarh Gheorghe ... Biserica ... s-a făcut în anul 1831 cu preot ot... şi exarhul Gheorghe; aceasta s-a făcut în altarul bisericii Găiseni, fără să aibă nume; Toma Manta din satul Rucărul mort la anul 1561, august 28 şi născut 1533, august 16 şi duhovnic al lui Matei Voievod – în stînga jos; vedere mănăstirea Băldana; disc şi ibric de la mănăstirea Mărgineni; steag bisericesc (prapore) – 1609, cu sfinţii Filip şi Toma, iar în partea de jos voievodul Radu cu fiica sa, Elena, văleat 7117 de la Sf. mănăstire Mărgineni; ctitorii bisericii Râncaciuv: Safta Brâncoveanu, Banu Grigore Brâncoveanu, Ana Grigore Brâncoveanu, Arsenie Şoţu vel căpitan; piatra mormântală ce se află la Bărăţia din Târgovişte – piatra de mormânt a Sofiei Starzawska; de la ruinele bisericii Bărăţia din Târgovişte piatra mormântală a unui ambasador polonez ce a fost acreditat pe lângă curtea lui Matei Voievod din Târgovişte; vederea Peşterii Mănăstirea sau... Ialomiţei (C. Sterianu); mănăstirea Peştera, intrarea în peşteră. (G.T./ C.V.)

IUGULESCU, Ciprian-George (30.IX.1976, Târgovişte) Arbitru. Absolvent al Liceului „Constantin Carabella” Târgovişte (1995). Licenţiat al Academiei Naţionale de Educaţie Fizică şi Sport din Bucureşti (1999), cu specializare „fotbal”. Conducător în domeniul

sportului. Arbitru asistent de fotbal (stagiar, 1996; categoria II-a, 1997; categoria I, 1999; Liga 3, 1999; Liga 2, 2007) cu peste 380 meciuri arbitrate în Liga 2 şi Liga 3. Profesor de educaţie fizică la Grupul Şcolar „Constantin Brâncoveanu” Târgovişte (1999-2003), Colegiul Naţional „Ienăchiţă Văcărescu” Târgovişte (2003-2011). Preşedinte al Clubului Sportiv Municipal Târgovişte (2008-2011). (A.B.)

IUGULESCU, Petruţa-Claudia, Născută **JIANU** (20.IX.1979, Târgovişte) Arbitru. Absolventă a Grupului Şcolar Economic Târgovişte (1998). Licenţiată a Universităţii „Valahia” Târgovişte, Facultatea de Teologie Ortodoxă – Litere (2002). Profesoară de limba română la Liceul „Ioan Heliade Rădulescu” Târgovişte (2002-2003), Grupul Şcolar Industrial Pucioasa (2003-2004), Liceul „Nicolae Ciorănescu” Târgovişte (2004-2005), Colegiul Naţional „Ion Ghica” Târgovişte (2005-2011). Arbitru asistent de fotbal (stagiar, 2000; categoria II-a, 2001; categoria I, 2003; Liga 3, 2003; Liga 2, 2004; FIFA, 2006). În 2010 Comisia Centrală de Arbitri din cadrul Federaţiei Române de Fotbal a desemnat-o drept „Cel mai bun arbitru asistent (femei) al anului”. Până la 31 decembrie 2010 a arbitrat 38 meciuri internaţionale. Cele mai importante sunt: finala Campionatului european feminin U 19 (2010), finala Campionatului european feminin U 17 (2008), semifinală UEFA Cup (2009). (A.B.)

IURCU, Mihail (24.X.1947, Târgovişte) Economist, profesor, scriitor, politician, publicist. După studii primare şi gimnaziale, cele liceale la „Grigore Alexandrescu” din oraşul natal. Absolvent de studii economice în Bucureşti (1971). Lucrează ca economist sau în cercetare la Întreprinderea de Utilaj Petrolier Târgovişte. Din 1980 doctor în economie cu teza „Ergoestetica industrială”. Mai întâi cadru didactic asociat la Academia de Studii Economice Bucureşti, apoi lector, conferenţiar, profesor la Universitatea „Valahia” Târgovişte. Între 1990-1996 activitate politică ca membru al Senatului României. Participă la sesiuni naţionale şi internaţionale pe teme de ergonomie: Târgovişte (1972), Bucureşti (1974), Burgas (Bulgaria, 1975). Expert internaţional pe probleme de concurenţă. Autor sau coautor al unor cercetări cu aplicabilitate în economie, în domeniul ergonomic, al fabricării de armături industriale. Lucrări de specialitate semnificative pentru pregătirea viitorilor economişti: „Organizarea ergonomică a muncii” (2004), „Interferenţă. Complementaritate. Grad de reflexie în sistemul ergonomic” (2004), „Tratat de ergonomie” (2006), „Ergoestetică” (2007). Debut literar cu proza „Dolari de împrumut” (1998) urmat de „O floare de nufăr plutind” (poezie, 2004), „Lacrima căprioarei” (poezie, 2006), „În umbra cortinei politice. Sex şi corupţie” (roman, 2007), „Dulce şi amar” (roman, 2007). (V.P.)

IVAN, Margareta Simona (10.XI.1967, Târgoviște)

A urmat cursurile primare și gimnaziale la Școala „Ioan Alexandru Brătescu-Voinești” (Școala Generală Nr. 2) din Târgoviște. A absolvit Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște (1986), a obținut licența în Istorie la Facultatea de Istorie a Universității din București (1993) și masteratul în Gestiunea întreprinderilor mici și mijlocii la Universitatea Paris XII Val de Marne (2002). În perioada 1993-1994 a fost profesor titular de istorie la Grupul Școlar Auto din Târgoviște, iar în intervalul 1994-2004 a fost preparator, asistent universitar și lector la Catedra de Istorie a Universității „Valahia” din Târgoviște, pentru istoria modernă universală, istoria diplomației și formarea națiunilor din Estul și Sud-Estului Europei. Între 2004-2010, a fost expert și șef de serviciu la ACPART (Agenția Națională pentru Calificările din Învățământul Superior și Parteneriatul cu Mediul Economic și Social), iar din 2011 este director în cadrul Autorității Naționale pentru Calificări din România, instituție în coordonarea Ministerului Educației Cercetării Tineretului și Sportului. A fost implicată în elaborarea și implementarea a peste 15 proiecte cu finanțare europeană cu implicații în domeniul educației și formării profesionale. Este membră în două grupuri de lucru ale Comisiei Europene pentru orientarea formării adulților la nivel european și în Comitetul de organizare a conferinței anuale UNISO – Universitatea în Societate. (N.M.)

IVAN, Noroce (1535-1600) Interesantă figură

politică din secolul al XVI-lea. Căsătorit cu domnița Stanca, fiica lui Mircea Ciobanu. Membru în sfatul domnesc: mare postelnic (1561-1564), mare logofăt (1564-1568), întâiul sfetnic și „din casa” lui Petru cel Tânăr, pribeag în Transilvania și Moldova unde domnea Petru Șciopul, cu care se înrudea. A revenit în Țara Românească, unde a ocupat funcția de mare vornic (1594-1597) și a slujit „cu vărsare de sânge pe Mihai Viteazul în luptele cu turcii”. A deținut proprietăți în Răzvad, în imediata apropiere a Târgoviștei. (M.O.)

IVANOFF, Ivan-Vasile (8.VIII.1955, Vințul de Jos,

Alba) Este licențiat al Facultății de Drept a Universității București, iar titlul de doctor în științe juridice îl obține la Universitatea din Craiova. Urmează cursuri postuniversitare de perfecționare în domeniile reformei în administrația publică, dreptului internațional umanitar, protecției copilului și al secretarilor de consilii județene și de prefectură; master în managementul administrației publice locale. Secretar al Prefecturii Județului Dâmbovița, apoi, secretar general al aceleiași județ. Director general al Societății de Cruce Roșie din România și președinte al filialei sale dâmbovițene. Membru fondator al Institutului de Științe Administrative din România și al Institutului Național de Administrație „Paul Negulescu”; membru în Consiliul Eparhial al Arhiepiscopiei Târgoviștei și în Adunarea Națională a Bisericii Ortodoxe Române.

Membru, de asemenea, în bordul secretarilor generali de județe; președinte PAEM Târgoviște, membru al Societății Scriitorilor Târgovișteni. Cadru didactic al Universității „Valahia” din Târgoviște, fiind și unul dintre fondatorii acesteia. Publică volume de teorie, exercițiul și deontologia funcției publice și de contencios administrativ. Este primul târgoviștean care obține Diploma de specialist în managementul responsabilității la Portland State University, Oregon, SUA. (G.C.)

IVAȘCU, Victor (6.XI.1932 Văleni, Dâmbovița),

profesor, inspector școlar general, director de școală. A absolvit Facultatea de matematică. Și-a desfășurat activitatea în domeniul învățământului timp de patru decenii (1954-1994) ca profesor, director de școală, inspector de matematică sau inspector școlar general. În primii ani a funcționat ca profesor la Colonia de copii coreeni – Mănăstirea Dealu (1954-1959), apoi la Școala Nr. 2 Târgoviște (1959-1961) și la Școala Nr. 3 Târgoviște (1965-1966). A îndeplinit diferite funcții manageriale: director adjunct la Liceul Nr. 2 (1961-1965) și la Școala Nr. 5 (1966-1967), director la Școala Nr. 8 (1967-1968) și la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1971-1974, 1984-1994). A fost inspector de matematică (1968-1971). În anii 1974-1984 a îndeplinit funcția de inspector școlar general, remarcându-se prin buna organizare a olimpiadelor școlare desfășurate în județul Dâmbovița și prin promovarea unui stil de lucru echilibrat, centrat pe realitățile școlii dâmbovițene. A coordonat diverse lucrări de matematică, destinate elevilor și cadrelor didactice: revista ARITMOS, „Ghidul profesorului”, culegeri de probleme ș.a. Ca profesor și inspector s-a preocupat de predarea matematicii într-o formă atractivă, cu deschidere spre modernitate. (M.C.)

IZNAFUL BRUTARILOR (1838) Grupa meșterii

brutari din vecinătatea târgului de săptămână, unde exista o stradă a brutarilor. (G.T./ C.V.)

IZNAFUL COJOCARILOR Atestat la 1835 cu 14

membri, din care 12 erau meșteri care își vindeau produsele în propriile prăvălii. (G.T./ C.V.)

IZNAFUL MĂCELARILOR (1847) Cu cele două

scaune de la Curtea Domnească și cel de la Mitropolie, la 1885 avea 13 patentari de clasa I, cel mai înstărit fiind Costache Dragomir Ciuciuc. (G.T./ C.V.)

IZVORANU (DINCĂ), Constantin (1820-1875) A

îndeplinit funcția de administrator al județului Dâmbovița (3 august 1848) participând la aplicarea hotărârilor Guvernului Provizoriu. S-a aflat alături de Ion Gherghescu la înmormântarea din 10 septembrie 1848 de la Mitropolie. Era „cunoscut de obștea orașului întru ale lui fapte revoluționare, dar în timpul cât a durat prigoana a fost de negăsit”. (M.O.)



ÎNCREȘTINARE LA TÂRGOVIȘTE Pe valea superioară a lalomiței – văzută ca Apa Sfântă de traco-daco-geți, care au numit-o Naparis = „Cerescul”, „Divinul”, datorită faptului că izvora de sub vârful Omu = Zeus/Karaïos/Capul lui Dumnezeu (în greaca veche) – în sudul acestei văi în spațiul a ceea ce noi am numit PreTârgoviștea, pe promontoriul de pe partea dreaptă, în zona actualului cartier Suseni al fostei Cetăți de Scaun, acolo unde se află acum sediul Arhiepiscopiei Târgoviștei, dar și pe partea stângă, la Valea Voievozilor (Răzvad), la doar un kilometru depărtare, între sec II-VII – mărturia o depun cercetările arheologice – s-a manifestat o relevantă viață paleocreștină. (N.B. Și cu toate acestea, din probitate deontologic – științifică, având în vedere vechimea epocii, mărturiile respective le „depozitam” într-o marjă a probabilităților). Așadar, pe promontoriul care găzduiește sediul Arhiepiscopiei Târgoviștei, un profesionist al arhitecturii și pasionat arheolog, Cornel Ionescu, a săpat pe la începutul mileniului al treilea, în spațiul Bisericii cu hramurile „Adormirea Maicii Domnului” și „Sf. Antonie cel Mare” (Crețulescu), secolul XVII, actual paraclis arhiepiscopal. Și chiar sub temelia paraclisului decopertează – după cum a mărturisit – rămășițele unui „set” de mici biserici (șase, câte au fost deszgghiocate din adâncul taințelor de pământ), prelevându-se și o bogată „recoltă” de obiecte ceramice dacice și de ceramică roșie romană, databile în secolele I-III, iar lăcașurilor de cult le stabilește perioada când trebuie să fi fost zidite în secolele II-III. Acest fapt relevă prezența în arealul românesc cuprins între Carpați și Dunăre, nu numai continuitatea de locuire într-o așezare geto-dacică organizată în jurul lăcașurilor de cult, ci, preemțional, afirmarea credinței în Dumnezeu prin existența acestor altare paleocreștine. Iar planul arhitectural al acestora ne amintește „de foișorul sacru unde a avut loc Cina cea de Taină. În fond, acest foișor sacru reprezintă adevăratul plan arhitectural stabilit de Mântuitorul Isus pentru înfățișarea bisericii creștine”. În susținerea existenței unei vieți paleocreștine în PreTârgoviște vin

și descoperirile de acum patru decenii ale arheologului, cu certă expertiză, Luciana Oancea, de la Muzeul Județean Dâmbovița, care și-a desfășurat investigarea atât în cartierul Suseni, cât și la Valea Voievozilor. Materialele au provenit dintr-o amplă stațiune arheologică, arheologul încadrându-le secolelor III-IV. Inventarul este reprezentativ, iar observațiile, precizează arheologul, „stratigrafice au dus [...] la constatarea că în punctul investigat de noi, există două straturi de cultură, unul bogat în depuneri în care s-au situat vestigiile din sec. III-IV e.n., care au constat în material ceramic, chirpici, fibule...”. O parte din acest inventar, probabil, trebuie să aibă și o semnificație ritualică de natură creștină. Și același arheolog a recuperat și a cercetat un impresionant inventar, cuprinzând obiecte din argint, bronz, fier, plumb și monede de argint și de aur, aparținând secolelor XII î.H. și XVIII d.H. În acest inventar găsim și două cruci descrise și datate astfel de arheolog, una: „Plumb. Turnată. L = 25 muncă. 1 = 15 muncă. Stare de conservare foarte corodate. Brațele plate, sunt ușor gătuite spre centru și capetele rotunjite. Neornamentată. Sec. XI-XII”. Arheologul concluzionează că, și într-un caz, și în celălalt, în această zonă cuprinsă între cartierul Suseni al Târgoviștei și satul Valea Voievozilor, avem de-a face cu o așezare / așezări cu o populație de geto-daci liberi, și se poate adăuga, luând în seamă continuitatea neîntreruptă de locuire, dovedită de mărturiile arheologice, de protoromâni, care în secolele I (după ce propovăduirea hristică a Sfântului Apostol Andrei a pătruns și pe valea superioară a lalomiței) – XII s-a încreștinat printr-un fenomen de apriorie – aport imanent. Dacă este să facem o legătură între credința trăită de strămoșii românilor de pe Apa Sfântă și încreștinarea în procesul de etnogeneză românească, se poate achiesa la ideea că trecerea de la adorația lui Princeps Deorum / Capul lui Dumnezeu (Zeus Karaïos) / Zamolxis (Zeul Moș) / Întemeietorul, al cărui tron ar fi fost muntele Cogaionon (Vârful Omu), la adorația lui Dumnezeu și a Fiului, Mântuitor al lumii, Iisus fiind întruparea pământeană a Creatorului întregului

Univers, s-a produs și în acest spațiu pelasgo-tracogeto-daco-românesc, fără zbuciumări dramatice. Acribicul istoric al Bisericii Ortodoxe Române, Mircea Păcurariu nu are nici un dubiu când consideră în „Istoria Bisericii Ortodoxe Române” că „O organizație bisericească incipientă a trebuit să ia naștere odată cu constituirea primului nucleu creștin pe pământul Daciei. Nu se poate concepe propovăduirea învățaturii creștine fără cult și fără slujitori (organizare)” ca urmare a creștinării masive a „daco-romanilor [...] numai după 271-275, la părăsirea Daciei de către Aurelian”, iar „unde se răspândea noua învățătură se căutau și case corespunzătoare pentru adunarea credincioșilor pentru rugăciune, frângerea pâinii și predică”, iar „Unii istorici au arătat că «legea» lui Zamolxis, Zeul suprem al daco-geților, era mult apropiată, prin morala ei, de creștinism, fapt care a ușurat introducerea noii învățături creștine”. Și, respectând acest punct de vedere pertinent, este perfect credibil ca, pe Apa Sfântă (Ialomița), pe valea ei superioară, să fi existat un centru protocreștin al românilor tutelat de Muntele Sacru și de Capul lui Dumnezeu / Zeului Moș (Zamolxis). (G.C.)

ÎNĂLȚAREA Organ de conservare națională. Apare la Târgoviște, în perioada 6 iulie 1914 și până la 15 august 1916, de două ori pe lună. Sub conducerea unui comitet. Este tipărit la Tipografia „Viitorul”, Elie Angelescu. De la 15 martie – 1 mai 1915, director: V.G. Alexe, de la 1 iulie 1916 redactori: V.G. Alexe, Ion C. Anastasescu și Adolf Pralea. (V.P.)

ÎNSEMNĂRI PEDAGOGICE Revistă editată de Inspectoratul Școlar al județului Dâmbovița, apare la Târgoviște, între anii 1973 (vol. I)-1974 (vol. II), când editor este Casa Corpului Didactic Dâmbovița. Între anii 1969-1972 a avut titlul „Opinii pedagogice”. Nu apare în perioada 1974-1977. Din 1977 a avut titlul „Din viața școlii dâmbovițene”. În revistă este generalizată experiența unor cadre didactice în procesul instructiv-educativ. Sunt reliefate totodată aspecte inedite ale istoriei și culturii acestor meleaguri cu accent deosebit pus pe Târgoviște. Găsim versuri de Aurel Iordache, George Coandă, Ion Vasilescu (fragmente de evocare istorică), Cornel Ionescu (roman), Aurelian Trandafir (proză), precum și studii despre tradițiile literare ale Târgoviștei, de istorie și critică literară semnate de: Alexandru Nicolescu, Gabriel Mihăescu, Mircea Georgescu, Lucian Penescu, Constantin Manolescu, Victor Petrescu, Lazăr Dinescu, Ion Rusu, Virginia Ghiță, referitoare la Maica Smara, Vasile Cârlova, Iancu Văcărescu, Grigore Alexandrescu, Ion Heliade Rădulescu, Dimitrie Cantemir, Ovid Densușianu, Ion Barbu ș.a. (V.P.)

ÎNTINDEREA ORAȘULUI TÂRGOVIȘTE ÎN SEC. XVII-XIX În secolul XVII-lea orașul cuprindea un spațiu

mai restrâns de forma unui triunghi isoscel cu baza situată spre Ialomița, iar celelalte două laturi erau marcate de căile de legătură dintre principalele drumuri care înconjurau orașul. Spre sud-vest, o latura urma Calea Câmpulungului care continua cu actuala stradă Nicu Filipescu spre București. Latura dinspre nord-vest era formată de actualele străzi Bărăție, Maior Brezișeanu, Liniștii, ieșind pe actuala stradă col. Dumitru Băltărețu, spre Giurgiu sau Slatina. Orașul era străbătut de Ulița Mare, adevărat ax spre care se îndreptau toate celelalte ulițe. La sfârșitul secolului al XVII-lea în aria orașului au fost incluse satele Sârbi, Călugăreni și Ulmi. Harta austriacă din 1791 și Catagrafia de la 1810 menționează includerea în aria orașului a „Mahalalei peste Gârlă” (Valea Voievozilor). Perioada 1831-1844 marchează o creștere a ariei orașului construindu-se case (180) în afara șanțului cetății, nerespectându-se limita de 200 de stânjani. Jurnalul întocmit în 1844 de Ioan Rădulescu preciza că limita orașului urma traseul Șanțul Cetății și consemnau unele puncte de reper: cișmeaua Târgului de Afară (unde urma a fi instalată barieră), hanul medelniceresei Elena Ciocârlănoaia (cu bariera instalată la gura Șanțului). În continuare traseul urma Șanțul până la Poarta Sârbilor a „cetății” în Ulița Mare, unde, de asemenea, urma a fi instalată barieră, iar de acolo, pe același șanț, până în spatele morii de zid a Mitropoliei. Limita estică o constituie Iazul Morilor și apoi râul Ialomița, unde erau insalate două bariere: la podul Pavel Bănică și podul Mihai Vodă. Prin același jurnal din 1844 se interziceau construcțiile pe distanța de 200 stânjani (islazul orașului) de la hotarul orașului. Această realitate va fi schimbată de un nou jurnal din 7 iunie 1845 când perimetrul orașului va fi extins în afara Șanțului, iar cei 200 de stânjani vor fi măsurăți de la ultima casă. La 1848, pitarul Ioan Predițici a întocmit un plan sumar al orașului, după care, la 8 februarie 1855, Ioan Jipa a întocmit un nou plan la solicitarea autorităților militare austriece de ocupație. Conform planului din 1855, orașul avea nouă mahalale, patru sectoare, 1059 de clădiri dispuse pe 40 străzi și 4 ulicioare. Noi planuri ale orașului au fost ridicate în 1856 de inginerul hotarnic Gheorghe Cateluza și Ioan Siminogeanu, încercându-se numerotarea caselor și confecționarea unor tăblițe cu numele străzilor; aceste planuri nu au corespuns exigențelor cerute. Recesământul clădirilor din 1859, făcut la solicitarea Ministerului de Interne, înregistra un număr de 1251 clădiri, iar orașul era împărțit în 11 mahalale. Problema întocmirii unui plan concret și a delimitării hotarelor orașului este reluată în 1865 când se cerea arhitectului orașului să se întocmească un plan detaliat pentru sistematizarea orașului și alinierea străzilor. (G.T./ C.V.)

ÎNTRECERI CAVALEREȘTI Statutul Târgoviștei de capitală a Țării Românești i-a conferit acesteia și

privilegiul de a fi fost „cap de listă” în rândul localităților unde a fost practicat sportul. Pentru pregătirea continuă a boierilor și a oștenilor pentru desele conflicte din epocă (sec. XIV-XVIII), având în vedere armele de atunci a căror folosire solicita foarte mult fizicul individului, activitățile de genul călăriei, aruncarea sulitei, alergarea, trânta făceau parte din programul curent al majorității populației de sex masculin cu vârstă adecvată (15-40 ani) din zonă. Mărturiile scrise ale unor cronicari munteni sau călători străini care au vizitat Țara Românească consemnează organizarea unor manifestări de acest gen la Curtea Domnească din Târgoviște (1535 – vânătoarea domnească în timpul căreia este ucis domnitorul Vlad Vintilă; 1603 – tabăra de 8 zile de la Târgoviște destinată „diferitelor întreceri cavalești și unor plăcute vânători călare”; 1652 – jocuri de agilitate și forță prezentate cu prilejul nunții lui Constantin Șerban Basarab). Referirea fiind făcută pentru perioada Evului Mediu este vorba, evident, de cu totul altceva față de ceea ce înțelegem astăzi prin noțiunea de sport. (A.B.)

ÎNTEPRINDEREA CINEMATOGRAFICĂ DÂMBOVIȚA Este înființată la începutul anului 1968 pentru a manageria spațiul cinematografic al județului Dâmbovița (săli de spectacol cinematografic). A continuat, de fapt, activitatea fostei Secții de Cinematografie a raionului Târgoviște. A administrat 142 unități cinematografice, din care un cinemascop în Târgoviște. Directori de la înființare și până la dispariție în 1995: Florea Panait, Lazăr Tăulescu, Traian Voicu, Steliana Marin, Teodor Vasiliu, Adela Răduță. Redactori de programe: Lucian Grigorescu, Teodor Vasiliu. A organizat din 1976 și până în 1989 Festivalul filmului documentar „Contemporanul” și, anual, „Săptămâna filmului românesc”. (G.C.)

ÎNTEPRINDEREA DE BECURI ȘI SURSE DE ILUMINAT „ROMLUX” În 1970 au început lucrările de construcție la principalele obiective ale Platformei industriale Târgoviște. La Întreprinderea de Becuri și Surse de Iluminat „Romlux” au început la 28 aprilie 1970, obiectiv al platformei industriale nord. Unitatea economică a intrat în funcțiune în 1972, proiectată să producă 4,5 milioane lămpi fluorescente, 1,2 milioane lămpi cu vapori, 95 milioane lămpi cu incandescență și 3 milioane de lămpi cu halogen pe an. În deceniul opt al secolului al XX-lea această unitate economică reprezenta 4,4% din producția industrială a județului. (G.T./ C.V.)

ÎNTEPRINDEREA DE CONSTRUCȚII-MONTAJ DÂMBOVIȚA A fost înființată în 1968 și a cunoscut o dezvoltare ascendentă, concretizată în creșterea parcului de utilaje și în intensificarea procesului de mecanizare și automatizare a lucrărilor. Parcul de utilaje și mașini era dotat cu excavatoare, betoniere,

automalaxoare, automacarale, macarale-turn, buldozere, utilaje care asigurau mecanizarea și automatizarea lucrărilor de construcții montaj, fapt ce a condus la creșterea productivității muncii. (G.T./ C.V.)

ÎNTEPRINDEREA DE CONSTRUCȚII MONTAJ METALURGIC / ICMM A fost înființată în 1973 ca unitate în subordinea Ministerului Industriei Metalurgice. A avut ca principală menire activitatea de construcții – montaj a acestui minister din Târgoviște și alte platforme metalurgice din țară. În perioada în care a existat, întreprinderea a reușit să pună în funcțiune în municipiu importante obiective ale industriei metalurgice românești, între care Întreprinderea Oțel Inox (integral), la COST: Laminorul de Profile Mici, Fabrica de Dolomită, Fabrica de Oxigen (integral), Laminorul de Benzi Electrotehnice (instalați și montaj utilaje), Extinderile de la Oțelării, Forja de Blocuri și Bare, Trăgătoria de Bare. Tot în municipiul Târgoviște a mai realizat o serie de obiective cu caracter edilitar – gospodăresc sau social – cultural (blocuri de locuințe, rețele de termoficare, apă, canalizare, Baza de Sport și Agreement „Crizantema” etc.). A mai realizat (integral) Întreprinderea de Electrozi Siderurgici / IES Titu, iar în afara județului importante lucrări la Slatina, Călărași, Pleașa, Tulcea, București, Azuga, Comarnic, Valea Călugărească etc. Perioada de apogeu a activității unității a fost consemnată între anii 1985-1989, atunci când aici lucrau circa 5.500 de salariați. Începând cu 1 aprilie 1984, ICMM Târgoviște a fost reorganizată și a primit denumirea de IACMMR/Întreprinderea Antrepriză de Construcții Montaj Metalurgic, iar la 1 februarie 1991 (conform legislației în vigoare la acea dată) IACMMR a fost transformată în societate comercială pe acțiuni sub titulatura de S.C. CORINT S.A. Târgoviște. În cei 18 ani cât a existat destinele ICMM / IACMMR au fost conduse, din postura de directori general, de ing. Costache Zapis (1973-1978), ing. Zoltan Raica (1978-1981), ing. Cornel Crăciun (1981-1988), ing. Mihai Olaru (1988-1990), ing. Radu Panțu (1990-1991). (A.B.)

ÎNTEPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ „CIOCANUL” A fost înființată în 1950 având sectoare productive în ramurile: metalurgie, cauciuc și piese auto. Producea o gamă variată de produse destinată pieței. Diversificându-și activitatea, în 1970, producea mobilă, robineti și reductoare pentru tuburi de oxigen, piese de schimb auto. Avea un număr de 600 de muncitori. În urma privatizării, întreprinderea s-a mutat din sediul de pe strada Gheorghe Coșbuc, în afara orașului, pe platforma industrială; denumirea actuală Rotes S.A. (G.T./ C.V.)

ÎNTEPRINDEREA DE STRUNGURI SARO La 24 februarie 1970, au început lucrările de construire și a intrat în funcțiune la 14 iulie 1972, obiectiv important al

Platformei Industriale Târgovişte Nord. A fost proiectată şi echipată tehnologic să producă întreaga gamă de strunguri automate mono şi multi-ax şi de strunguri paralele cu diametrul de prelucrare între 600 mm, 1000 mm şi peste; capacitatea de producţie previzionată era de 9.500 strunguri pe an. (G.T./ C.V.)

ÎNTEPRINDERI DE INDUSTRIE LOCALĂ DIN DECENIUL 8 AL SEC. XX: Compan (1970), producea pâine şi specialităţi de panificaţie; Fabrica de Produse Lactate şi Fabrica de Produse Alimentare (puse în funcţiune în 28 apr. 1973); Abatorul oraşului dat în folosinţă în 22 iul. 1973; Fabrica de Preparate de Carne (1975); „Viitorul” (înfiinţată în 1970) cu 250 de salariaţi, avea ca obiect de activitate morăritul şi fabricarea băuturilor răcoritoare; Întreprinderea de Producţie şi Valorificare a Legumelor şi Fructelor (înfiinţată în 1970) avea 400 salariaţi, producea conserve de legume şi fructe. A fost desfiinţată după 1989. (G.T./ C.V.)

ÎNTEPRINDERILE FRAȚII NICULESCU CIUFU (1925-1948) În 1925 noii proprietari (Frații Niculescu Ciufu) ai rafinării Fabrica de Petrol Vulcan cereau Ministerului Industriei şi Comerţului aprobarea pentru funcţionarea fabricii, transferarea avantajelor Legii încurajării industriei naţionale din 1912 pe numele lor. Frații Gheorghe şi Alexe Niculescu Ciufu din Târgovişte au cumpărat întreprinderea cu terenul aferent de 20 pogoane cu preţul de 2.400.000 lei. Cu această denumire „Fabrica de Petrol Vulcan” a funcţionat până în anul 1931, când se transforma în firma socială Întreprinderile Frații Niculescu Ciufu societate anonimă cu obiectul societăţii industria de petrol şi exploatarea terenuri petrolifere, industria oxigenului şi derivatelor, industria săpunului şi derivatelor, exploatarea de păduri şi depozit de lemne, exploatarea de mori şi terenuri agricole şi viticole, cu sediul în Târgovişte str. Costescu Comăneanu nr.21 şi sucursală în Bucureşti. Firma Frații Niculescu Ciufu a construit o fabrică de oxigen instalată lângă fabrica de petrol care, în 1929, a obţinut avantajele Legii din 1912. În 1927 Primăria Târgovişte a înaintat un memoriu Ministerului Comunicaţiilor, privind înfiinţarea liniei ferate private Niculescu-Ciufu. Pentru aceasta Ministerul a cerut avizul Consiliului Comunal al oraşului Târgovişte, referitor la foloasele acestei linii ferate normale, avea traseul – staţia Târgovişte, km 79+932 m – rafinăria Colanu. În 1931, întreprinderea s-a transformat în societate pe acţiuni cu sediul în Târgovişte, str. C. Costescu Comănescu, nr. 21, având ca obiect de activitate: industria de petrol şi derivate, desfacerea produselor fabricii. Activitatea se desfăşura în fabrica de petrol din comuna Ulmi, în depozitele din Târgovişte, (str. Stelea, nr.3) şi în cel din comuna Mogoşeşti. De asemenea, în activitatea firmei se va folosi în continuare calea ferată ce leaga fabrica din

Ulmi cu gara Târgovişte, conform contractelor de închiriere, precum şi conducta de ţiţei închiriată de la Societatea Sirius. Întreprinderea avea dreptul în continuare, să valorifice dreptul de concesiune şi arendare asupra terenurilor petrolifere, precum şi dreptul de redevenţă dobândit anterior. Activitatea complexă cuprindea industria oxigenului, a derivatelor, desfacerea produselor fabricii de oxigen din comuna Ulmi; industria de săpun şi derivate, desfacerea produselor fabricii de săpun şi produse chimice Ciufu din Bucureşti (proprietate a firmei); exploatarea forestieră pe care le posedă în judeţul Prahova şi Dâmboviţa, vânzarea produselor în Depozitul de lemne şi cărbuni Frații Niculescu-Ciufu din Bucureşti; exploatarea morilor din comuna Mogoşeşti şi Picior de Munte din judeţul Dâmboviţa; exploatarea terenurilor agricole şi viticole din jurul Târgoviştei. În 1931, capitalul social subscris, a fost de 10.000.000 lei din care 9.500.000 au fost depuşi de frații Ciufu, iar restul de 500.000 lei au fost investiţi de cinci acţionari, fiecare depunând câte 100.000 lei: Mihai Câmpăneanu, I. Anastasescu, I. C. Alessandrescu, D. Bârloiu şi Costică Iţigan. Capitalul subscris al firmei a fost împărţit în 20.000 de acţiuni nominative (fiecare acţiune valora 500 lei), iar acţionarilor le revenea un număr proporţional de acţiuni cu suma investită. În acelaşi an, a fost înfiinţată o sucursală la Bucureşti. Aceasta se ocupa cu comerţul de săpun şi desfacerea lemnului de foc. În 1937, întreprinderea a cerut primăriei să nu mai plătească taxa de barieră sau pe circulaţie, taxă considerată ilegală, deoarece se plăteau taxe pe produsele care ieşeau din fabrică. Taxa de barieră se suprapunea pe taxa ad-valorem aplicată produselor ieşite din fabrică şi totodată, noua taxă de barieră nu fusese prevăzută în legile şi regulamentele taxelor comunale. Taxa ad-valorem era în 1937, de 2 lei/1000 pentru mărfurile intrate în depozitele firmei şi de 2 lei/1000 pentru cele care ieşeau din depozite, în concluzie, taxa ad-valorem era de 4 lei/1000 şi ca urmare a acestui fapt, firma Frații Niculescu-Ciufu, cerea restituirea a 3.600 lei rezultaţi din taxa de barieră. Firma Frații Niculescu-Ciufu, de-a lungul existenţei sale, desfăşura activităţile înscrise în statutul societăţii din anul 1931, adăugând unele noi şi renunţând la altele, în funcţie de oportunităţile timpului. În 18 iulie 1938, administratorul delegat Gheorghe Niculescu-Ciufu a înaintat la Camera de Industrie şi Comerţ Târgovişte, o cerere prin care solicita transformarea acţiunilor nominative în acţiuni la purtător, cât şi modificarea art. 7 din statutele societăţii referitoare la aceste acţiuni. În anul 1938, Consiliul de Administraţie al acestei firme se compunea din: Georghe Niculescu-Ciufu – preşedinte şi administrator delegat, Alexandru Niculescu-Ciufu – vicepreşedinte şi administrator delegat, Victoria N. Popa – membru, Dumitru A. Niculescu-Ciufu – membru, Georghiţă Niculescu – cenzor, expert contabil, Traian Rădulescu – cenzor,

expert contabil, pr. Gică Simionescu – cenzor. Întreprinderea avea să funcţioneze şi în timpul celui de al Doilea Război Mondial, când avea 20 de angajaţi din care 7 erau analfabeţi, 9 aveau cursul primar şi unul studii gimnaziale (Costică Iţigan), trei salariaţi cu studii superioare: Gheorghe Al. Niculescu-Ciufu – chimist (licenţiat în chimie industrială) cu un salariu de 172800 lei pe an, Gheorghe Alexandru, procurist-casier (licenţiat în drept) cu un salariu de 60.000 lei pe an, Dumitru Socoromide – contabil (comerţ superior) cu un salariu de 120.000 lei pe an. În anul 1944, firma a vândut o parte din activele sale (imobile de la Valea Voievozilor) pentru suma de 1.400.000 lei averea imobiliară şi 1.800.000 lei averea mobilă. În 1945 firma a înfiinţat o sucursală pentru desfacerea uleiurilor minerale şi altor produse petroliere ale rafinării în Bucureşti. (G.T./ C.V.)

ÎNTEPRINDERILE PETROLIERE IOAN GRIGORESCU (1880-1948) Întreprinderile petroliere Ioan Grigorescu au fost cele mai vechi în domeniul petrolului din judeţul Dâmboviţa, denumire care datează din anul 1924. La începuturile sale, firma a purtat denumirea Ioan Grigorescu. Surse şi fabrică de petrol apărută în publicaţiile de specialitate începând cu 1889, odată cu modernizarea rafinării de la Mahalaua. Activitatea desfăşurată de această firmă era mai veche, ea datând din anii 1881-1888, când Ioan Grigorescu exploata şi exporta petrol brut şi alte derivate. Firma avea o exploatare rudimentară cu câteva puţuri la Colibaşi, Glodeni şi Gura Ocniţei, după care în jurul anului 1900, patrimoniul acesteia era de 75 hectare teren petrolifer luat în concesiune, două rafinării, una la Mahalaua (Viforâta) – cumpărată în 1881 şi alta la Tătărani (jud. Prahova) – cumpărată în 1888, o conductă de petrol în lungime de 23 km de la Colibaşi la Târgovişte şi un depou cu linie de garaj în staţia Târgovişte cu 18 vagoane-cazane. Schelele petroliere de la Glodeni, Gura Ocniţei, Reşca, Colibaşi şi cele de la Telega, Buştenari, Ţega din judeţul Prahova, foloseau ca metode de exploatare a petrolului puţurile de mână, dar şi exploatarea cu ajutorul sondelor (Colibaşi). De asemenea, Întreprinderile Ioan Grigorescu, mai deţineau în proprietate moşiile Săcuieni, Adâncă, Băjeşti, din judeţul Dâmboviţa, Apostolache (jud. Prahova) şi din 1913, moşia Cârciuma de Piatră (judeţul Argeş). Întreprinderile Ioan Grigorescu, pe lângă exploatarea şi rafinarea petrolului, se ocupau cu comercializarea petrolului brut şi a derivatelor, atât pe piaţa internă cât şi pe cea externă. Pentru distribuirea acestora pe piaţă, Ioan Grigorescu avea angajaţi, comis-voiajori în (Oltenia, Muntenia, Dobrogea, Moldova), dar şi în afara ţării (Transilvania, Austro-Ungaria), de unde aduceau clienţi pentru produsele fabricii de petrol. Firma a făcut parte din carteluri pentru comercializarea şi distribuirea petrolului pe piaţă (Societatea Română pentru industria

şi comerţul de petrol, Distribuţia). Cu toate greutăţile întâmpinate, firma a făcut faţă concurenţei, lărgindu-şi pieţele de desfacere la sfârşitul secolului al XIX-lea, în ţări ca Ungaria, Austria, Germania, Bulgaria, Serbia. Prin firma C.M. Maffini, în anul 1892, produsele acestor întreprinderi au pătruns în Italia. Ioan Grigorescu a primit, la Târgovişte, vizita lui Vittorio Croizot din Italia, importatorul unei lămpi de iluminat, care folosea drept combustibil gazolina. Prin mijlocirea acestuia, gazolina fabricată în rafinăria Mahalaua, a fost exportată pentru iluminarea oraşelor din Egipt, Italia şi Dalmaţia. În 1893 din cauza nerentabilităţii, a vândut rafinăria de la Tătărani. Firma a obţinut avantajele Legii industriale din 1887, avantaje obţinute an de an şi după modernizarea rafinării de la Mahalaua (Viforâta) din anul 1889. O descriere a fabricii de petrol o datorăm Monitorului Petrolului Românesc din anul 1900. Fabrica o fost construită cu scopul de a prelucra producţia proprie de ţiţei pe care Ioan Grigorescu o extrăgea din Schelele de la Glodeni, Gura Ocniţei, Colibaşi şi Reşca. Aceasta se afla la o distanţă de 3 km faţă de gara Târgovişte, lângă care s-a construit un depozit legat cu fabrica printr-un conduct. Depozitul a fost dotat cu rezervoare de fier şi lemn, având o capacitate de 3.800.000 kg pentru depozitarea petrolului, benzinei şi păcurii. De asemenea, mai avea în dotare o magazie pentru butoaie, un atelier de dogărie pentru reparatul butoaielor, o linie de garaj proprie pentru încărcatul vagoanelor cisternă. Fabrica era legată cu sursele de la Colibaşi şi Reşca printr-un conduct de 23 km. La 1900, această întreprindere era cotate ca fiind o fabrică modernă deoarece procedeele de fabricaţie folosite erau considerate economice, consuma o cantitate relativ mică de combustibil în procesul de producţie şi avea un randament mare faţă de alte fabrici de petrol din ţară. Fabrica era dotată cu un agitator de 3,5 tone, capacitate pentru rafinarea petrolului; două rectificatoare pentru prelucrat benzine brute obţinute prin distilarea ţiţeiului producând-se esenţe de densitate 0,650- 0,735; o instalaţie specifică pentru fabricarea uleiurilor minerale de uns maşini, construită în sistem rusesc cu concasor de aer. Rafinarea se făcea cu patru agitatoare în care uleiul era supus la toate procedeele rafinării, după care acesta trecea prin două filtre, înainte de a ajunge în rezervoarele din depozit. Fabrica avea în dotare cazane cu vapori, pompe de tip Worthington pentru ţiţei, petrol, benzină şi pompe de aer; o secţie specială a fabricii o forma fabrica de parafină instalată la subsol, înzestrată cu aparate şi maşini refrigeratoare pentru fabricarea parafinei. Distilarea reziduurilor se făcea cu vapori supraîncălziţi şi depresiune mecanică. În 1918, a murit Ioan Grigorescu, iar firma se va numi Succesiunea Ioan Grigorescu, având ca moştenitor pe Emil Grigorescu, Ana Grigorescu, Olimpia Chiriacescu, Caterina Grigorescu, Camil Grigorescu şi Ion Grigorescu. În 1922,

rafinăria solicita Ministerului Industriei şi Comerţului permisiunea de a muta rafinăria „lângă depozitul nostru de vânzare în detaliu care se găseşte în dreptul cantonului 14 lângă gara Târgovişte”, cât şi transferarea avantajelor Legii industriale 1912, pe numele moştenitorilor Ioan Grigorescu. În 1924, întreprinderea a fost transformată în societatea anonimă pe acţiuni cu denumirea Întreprinderile Petroliere Ioan Grigorescu, conform actului constitutiv, la art. 1 se prevedea: capitalul social era de 6 mil. lei împărţit în 12 mii acţiuni nominative, a 500 lei fiecare, capital acoperit prin aportul în natură făcut de către proprietarii firmei, compus din: a) rafinăria de petrol cu terenurile şi clădirile anexe fabricii cu toate maşinile, cisternele, linia de garaj şi investiţii de orice natură; rafinăria era situată în comuna Colanu, judeţul Dâmboviţa, în faţa gării Târgovişte; b) staţia de pompă cu toate maşinile, instalaţiile şi terenul de 1 hectar, aflat în comuna Valea Voievozilor, împreună cu conducta ce lega staţia de pompă cu rafinăria; c) terenurile petrolifere din comuna Colibaşi şi Reşca judeţul Dâmboviţa, luate în concesiune în baza contractului încheiat la 27 iulie 1895, împreună cu construcţiile aflate pe aceste terenuri şi instalaţiile staţiei de apă din Colibaşi; d) terenuri petrolifere din comuna Moreni, judeţul Prahova, concesionate de Dumitru Năstase Stoica, în anul 1915; e) staţia de pompat ţitei din Moreni cu terenul arendat de la stat; f) conductele în lungime de 30 km, care leaga Schela Colibaşi cu staţia de pompat Moreni şi fabrica de la Colanu; g) terenul din cătunul Gorgotenii, Gura Ocniţei, concesionat în 1914; h) terenurile din comuna Glodeni concesionate în anul 1910; i) drepturile asupra subsolului asupra terenurilor din comuna Săcuieni, judeţul Dâmboviţa, aşa cum prevăd actele de vânzare din 1910, autentificate de Tribunalul Dâmboviţa; j) terenurile moşiei Popeşti, comuna Podenii Noi, Apostolache, aşa cum prevedea actul de concesiune petrolieră, autentificat de Tribunalul Ilfov în 1904 şi transcris de Tribunalul Prahova în registrul special la numărul 1237/1904. Rafinăria şi-a continuat existenţa până la naţionalizarea din 1948, producând

marfă pentru piaţa internă şi externă, însă activitatea ei nu se va mai ridica la valoarea celei existente în perioada antebelică. (G.T./ C.V.)

ÎNVĂŢĂTORUL Revistă de cultură, luptă profesională şi informaţiuni a Sindicatului Învăţătorilor din judeţul Dâmboviţa. Apare la Târgovişte din decembrie 1946 până în aprilie 1948. De la nr. 7/aprilie 1948, în subtitlu, sintagma „sindicatului învăţătorilor” este înlocuită cu „corpul didactic”, având un comitet de redacţie: Director Atila Mazilu, Secretar de redacţie N. Constantinescu-Fieni. Redacţia şi administraţia „Sindicatul Învăţătorilor – Târgovişte”. Este tipărit la Tipografia „Negoescu – Târgovişte” şi „Ion Heliade Rădulescu” – Târgovişte. De la nr. 6/martie 1948 are un comitet de redacţie al cărui preşedinte este învăţătorul Gheorghe Popescu. În revistă au fost publicate versuri de Radu Boureanu, Marin Popescu, Gh. Cociu, N. Buzdugan-Bolintin, Victor Ghiculescu, George Ciudan; articole, cronici, recenzii semnate de Ion Costache, Ion N. Alecu, Valeriu Bucur, Elena V. Codreanu, Basil Popescu, Elena Ionescu Grideanu. (V.P.)

ÎNVĂŢĂTURILE LUI NEAGOE BASARAB CĂTRE FIUL SĂU THEODOSIE Scriere parenetică din secolul al XVI-lea. Deşi disputată apartenenţa acesteia, înclinăm să o atribuim domnitorului Țării Româneşti. Ele au apărut înainte de 1530. Tălmăcirea din slavonă în limba română este datată în prima jumătate a sec. al XVII-lea (înainte de 1634) fiind, se pare o iniţiativă a cărturarului Udrişte Năsturel. Gen cultivat în Evul Mediu, „Învăţăturile...” conţin pagini ascetic moralizatoare alături de cele de teorie politică, gândire socială, îmbinate cu puternice accente de meditaţie lirică şi reflecţie filosofică. Cea mai valoroasă este partea a doua (cap. V-XI) ce cuprinde sfaturi adresate de Neagoe, fiului său Theodosie, precum şi celorlalţi succesori la domnie. Ele sintetizează principiile politice şi etice ale domnitorului, recomandări privind organizarea armatei, a divanului de judecată, a modului de comportare faţă de supuşi. (V.P.)

J

JEFUIREA TÂRGOVIȘTEI (1737) Conflictul dintre austrieci și turci (1736-1739) a afectat orașul Târgoviște, considerat de către turci „ca un ochi împărătesc”, fapt pentru care a avut de suferit. În septembrie 1737 când armatele otomane înaintau, iar austriecii s-au retras spre Câmpulung, turcii au găsit prilejul a-și „vărsa toată furia lor pe orașenii din Târgoviște”, pedepsiți „cu arderea de foc și cu robii și cu mulțimi de jafuri”, orașenii „rămânând [...] vrednici de multă jale și tânguire”. Multe case au fost distruse, monumentele jefuite de odoare, bruma de avere ce aveau „risipindu-se și împrăștiindu-se prin mâinile ostașilor. Mulți locuitori au luat calea pribegiei”. S-a jefuit în special Mitropolia unde fuseseră ascunse peste 8000 de lăzi pline cu bani, „bijuterii, perle fine, veșminte brodate cu aur și o mulțime de alte lucruri”. Orașul a fost incendiat, prilej cu care a avut de suferit și reședința domnească, rămasă până atunci încă un punct militar. (M.O.)

JOCURILE OLIMPICE DE VARĂ DE LA BERLIN

La 1-16 august 1936, echipa de călărie a României a fost alcătuită, în mare parte, din cadre pregătite la Școala de Cavalerie din Târgoviște (Petre Kirulescu, Toma Tudoran, Constantin Apostol). (A.B.)

JOCURILE SPORTIVE INTERALIAE

În perioada 2 iunie – 7 iulie 1919, Parisul a fost gazda „Jocurilor sportive interaliate” (prima manifestare sportivă internațională de anvergură de după război). Din echipa României au făcut parte cadre și ofițeri de la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu”. Colonelul Virgil Bădulescu a fost delegatul Armatei române în Comitetul de organizare iar maiorul Alexandru Manolescu a participat la concursul de atletism. Este consemnată astfel prima participare a unor reprezentanți ai Târgoviștei la o competiție sportivă internațională desfășurată în străinătate. (A.B.)

JUDECĂTORIA DE MUNCĂ TÂRGOVIȘTE

La 15 feb. 1933 a fost promulgată Legea pentru competența judecătoriilor de muncă, iar prin Legea de organizare

judecătorească din 20 august 1938, aceste instanțe de judecată erau asimilate judecătoriilor de pace. Judecătoria de Muncă Târgoviște își începea activitatea la începutul anului 1939. Principalele atribuții ale instituției care funcționa pe lângă Inspectoratul Muncii Târgoviște constau în soluționarea conflictelor de muncă dintre angajați și angajatori. Raza de activitate cuprindea întregul perimetru al județului Dâmbovița. Instituția a funcționat până în anul 1946, când devine secție a Tribunalului Dâmbovița. (G.T./ C.V.)

JUDECĂTORIA TÂRGOVIȘTE

Teoretic, instituția a luat ființă la 1 apr. 1866 sub denumirea de Judecătoria de Pace a Orașului Târgoviște și a plasei Dealu, dar și-a început practic activitatea în anul 1868, în condiții grele legate de lipsa localului și a mobilierului necesar. Primul judecător a fost magistratul C.N. Bobescu. În anul 1879 devine judecătorie de ocol, iar în anul 1908 judecătorie rurală, având în jurisdicție comunele Aninoasa, Colanu, Dragomirești, Gura Ocniței, Lucieni, Ocnița, Răzvad, Săcuieni, Șotânga și Viforâta, precum și orașul Târgoviște. Potrivit organizării din 15 dec. 1925, la Târgoviște funcționau două judecătorii: Judecătoria Mixtă Târgoviște, a cărei jurisdicție se întindea asupra orașului reședință de județ și a comunelor Colanu, Dragomirești, Lucieni, Lazuri, Mogoșani, Priseaca, Răzvad, Râncaciov, Șuța Seacă și Valea Voievozilor și Judecătoria Rurală Târgoviște, având ca arie de activitate comunele Adâncă, Aninoasa, Brănești, Doicești, Gorgota, Gura Ocniței, Ocnița, Șotânga, Teiș, Ulmi, Văcărești, Viforâta și Vulcana-Pandele. Prin ultimele legi de organizare judecătorească, cele două judecătorii se unifică, astfel că în 1938 exista la Târgoviște o judecătorie mixtă. Își desfășoară activitatea până în 19 iunie 1952, ultima sa denumire fiind aceea de Judecătoria Populară Mixtă Târgoviște. (G.T./ C.V.)

JUDEȚUL ORAȘULUI

Era ales anual de către orașeni și coordona întreaga activitate administrativă împreună cu un sfat orașenesc format din 12 pângari.

Printre cele mai importante atribuţii ale judeţului se numărau: dreptul de judecată a pricinilor din cuprinsul oraşului, reprezenta oraşul în relaţiile cu domnia, supravegherea strângerea dărilor, confirma toate tranzacţiile de vânzare-cumpărare încheiate în oraş, dani, moşteniri, schimburi de proprietate. Dispunea de o cancelarie coordonată de un „condicar”, avea pecete şi catastif, în care se aflau transcrise toate documentele care vizau oraşul. Judeţii au fost menţionaţi în două perioade: între 1424-1639 şi între 1774 -1830. În prima etapă au fost amintiţi 39 de judeţi: Toma (1512-1521), Tudoran (1585), Gherghina (1586), Chirfote (1587), Drăghici (1602), Petriman (1606), Dragul (1607), Ivan cel Bătrân (1608, 1614). Spinciul (1611, 1613), Arsenie (1612), Cârstea (1614), Stoica (1615), Vintilă (1619), Gheorghe (1620, 1625, 1627), Dumitru (1627, 1636), Lazăr (1630), Tudoran (1635), Neagoe (1638-1639). După anul 1639 nu mai sunt menţionaţi în documente, dar au reapărut în ultimul sfert al secolului al XVIII-lea, perioadă care a corespuns cu dispariţia vornicului de Târgovişte. Documentele amintesc pe Radu judeţ (1774), unul din ctitorii bisericii Albe (1779), Toma judeţ (1797), Nicolae judeţ (1801), Toma (1808) şi Nicolae Andronescu (1827). (M.O.)

JURNAL DE TÂRGOVIŞTE Apare în luna octombrie 1992, fondatori fiind Lucian Grigorescu, József Pildner,

Mihail I. Vlad. Sub semnătura fondatorilor şi a redactorilor asociaţi Teodor Vasiliu, Victor Mihalache, Lucian Penescu, Cornel Popa sau Carmen Roşca sunt realizate anchete sociale, culturale, politice şi reportaje de atmosferă. Editor: SC Impact SRL Bucureşti. Îşi încetează apariţia în martie 1994. (G.C.)

JURNAL DE DÂMBOVIȚA Apare în luna iunie 1994; săptămânal până la 1 septembrie 1996 când devine cotidian „Incomod şi independent. Lider în mass media judeţului”. Fondatori: Teodor Vasiliu şi Alina Mavrodin Vasiliu. (Face parte din trustul Artpress Impact Târgovişte). Rubricile care l-au consacrat: „Editorial”, „Nelinişti mioritice”, „Vox”, „Memoria presei dâmboviţene”, „Caleidoscop naţional”, „Panoramic sportiv”, dar şi paginile de politică, economie, cultură, învăţământ, anchete. Consacrarea şi-o datorează şi jurnaliştilor (amintim doar câteva nume): Teodor Vasiliu, Alina Mavrodin Vasiliu, Andrei Vasiliu, George Coandă, Violeta Stanciu, Virgil Voinescu, Ilie Bâzoi, Sebastian Drăgan, Dan Stelian Popa, Sorin Popescu, Gheorghe Safta, Petre Drăguţoiu, Gabriela Niţulescu, Cornel Popa, Tinel Aldea, Ana-Maria Popescu, ş.a. Până în 2000 a fost titrat „Jurnalul de Dâmboviţa”, editor fiind SC Impact SRL Bucureşti. Este postat şi pe Internet. Continuă. (G.C.)

K

KEMENICI, Andrei (25.XI.1936, Bicăz, Neamț) Absolvent Liceul „Petru Rareș” din Piatra-Neamț, Academia Militară de Radiolocație și Artilerie Antiaeriană din Brașov, Academia de Înalte Studii Militare și unele cursuri postacademice din București. Parcurge ierarhia gradelor ofițerești de la locotenent la general de brigadă. A fost comandant al Regimentului de Artilerie Antiaeriană și Rachete și al Garnizoanei Târgoviște. În timpul revoluției române din 1989, în cazarma regimentului pe care îl comanda a asigurat arestul și desfășurarea procesului soților Nicolae și Elena Ceaușescu intentat de către un tribunal special militar. Este unul dintre fondatorii Filialei „Mircea cel Bătrân” Dâmbovița a Asociației Naționale a Veteranilor de Război. A inițiat construirea căminului și policlinicii Garnizoanei Târgoviște. Este decorat cu importante ordine și medalii ale României. (G.C.)

KINDIA Este primul săptămânal politico-literar care apare la Târgoviște (3/15 septembrie 1878-iulie 1879). Sunt scoase 3 numere. Director G. Garbinu (profesor și poet). Pe frontispiciu sunt înscrise cuvintele lui Heliade: „Eu n-am venit ruine să tulbur pacea voastră”. Revista militează pentru conservarea monumentelor istorice din oraș, condamnând nepăsarea edililor față de acțiunile distructive ale timpului. Aici publică Garbinu un studiu despre „Poezii Văcărești”, precum și alte

materiale istorice. Reapare în iulie 1934 ca săptămânal independent cu titlul „Chindia”. (V.P.)

KOCH-PINTILICIUC, Luminița (13.III.1970) Atletă. Legitimări: „Clubul Sportiv” Târgoviște (1983-1990), CSȘ „Petrolul” Târgoviște (1991-1992). Campioană balcanică de juniori. Maestră a sportului (1988). Recorduri personale: 400 m (53.33, 1989), 800 m (2.05.22, 1991). (A.B.)

KOTZBACHER, Erich, (27.VII.1942, Böhmisches Kamnitz, Germania) Poet, prozator. Cursuri primare în Azuga, Scăieni (Prahova), terminate la Buzău, apoi cele liceale la Ploiești și Onești, unde lucrează ca laborant. Se transferă în județul Dâmbovița (1968), devenind târgoviștean din 1975. Colaborează cu poezie la diverse reviste și ziare: „Ateneu” (Bacău), „Luceafărul”, „România literară”, „Cântarea României”, „Urzica”, „Orizont” (Timiș), „Tribuna”, (Cluj), „Familia” (Oradea), „Argeș” (Pitești). Premii la diferite festivaluri concurs de poezie, printre care și cel de la Târgoviște (1986). Prezent în antologiile târgoviștene: „Diademe ale timpului nostru” (1979), „Poezia cetății” (2001), „Cupola de veac” (2003), „Almanah Mihai Eminescu” (2004). Debut editorial cu „Săgeata partului” (1996), volum de proză scurtă și versuri, urmat de „Iarba lui Ghilgameș” (2000, versuri) și cel de proză memorialistică „Conacul” (2007). (V.P.)

L

LA HELIADE Subtitrată „Curier de ambe sexe. Revista liceului eponim din Târgoviște” (Liceul „Ion Heliade-Rădulescu”) apare din aprilie 2001. Fondator și profesor coordonator, Mircea Petrescu. Cuprinde, aleatoriu, pagini dedicate procesului de instrucție, educație, de literatură (semnatari, elevii liceului), de religie, de performanță școlară, dar și cu caracter permanent („Confession”, „Curiozități”, „Umor”). Apare de două ori într-un an școlar. (G.C.)

LAMBRINO, Scarlat (16.VIII.1961, București – 30.VIII.1964, Lisabona) Studii secundare la Liceul „Sfântul Sava” și Universitatea la București (1916), specializare la Sorbona (1921). Doctor în istorie 1927. Profesor de istorie la Târgoviște la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1919-1927) de unde a plecat profesor la catedra de istorie antică și epigrafie a Universității din București (1927-1944) și profesor la Facultatea de Litere (Lisabona, 1947-1964). Distins cu premiul „V. Pârvan” al Academiei Române (1936). (M.O.)

LAZĂR, Radu (3.XI.1946, Traian, Brăila – 18.IX.2009, Târgoviște) Inginer, inovator. Școala primară și gimnazială în comuna natală. Studii liceale la Brăila (1964). Licențiat al Institutului Politehnic Brașov (1969). Specialist în tehnologia materialelor de mașini. Lucrează în siderurgie la Șantierul Naval Brăila (1969-1972). Se stabilește apoi în Târgoviște, lucrând la Combinatul de Oțeluri Speciale ca inginer (1972-1974), inginer-șef (1974-1982). Între 1982-1990, conduce Întreprinderea Oțelinox din Târgoviște. Revine în 1990 la Combinatul de Oțeluri Speciale până la pensionare (2001). Stagii de specializare în Germania (1973) și colaborări cu firme din Austria, Germania și Japonia. Brevete de invenții în domeniu, cu diverse teme, în 1972, 1982, 1984. Se implică în viața economică și socială a orașului. (V.P.)

LĂZĂRESCU, Emil Licențiat în drept și litere la Universitatea din București, avocat, mare proprietar de teren. Membru de frunte al Partidului Conservator din

Dâmbovița, parlamentar A făcut parte din Comitetul Partidului Conservator, alături de I. Dalles, Elie Angelescu, Constantin Carabella, Victor Baranga ș.a. (M.C.)

LĂZĂRESCU, Iorgu Th. (1866, Bărbulețu, Dâmbovița – 1953, Târgoviște) Negustor, om politic. Fiu de țăran, și-a încercat norocul la București, unde și-a făcut ucenicia la Dimitrie Marinescu – Bragadiru. Remarcat de patron pentru muncă și seriozitate a fost luat colaborator, apoi ajutat să-și deschidă propria sa casă de comerț. După ce a făcut mai multe încercări în localuri închiriate în București, a înțeles că nu trebuie să se risipească, ci să-și concentreze la Târgoviște toate inițiativele (1899), unde a înființat magazine pentru vânzarea băuturilor spirtoase și a luat în antrepriză „Hanul Galben”. În 1908 cu ajutorul fostului patron, a înființat „Berăria și Restaurantul Iorgu Th. Lăzărescu”, construite de Francesco Venchiarutii, o adevărată replică a „Hanului cu Bere” din București. A fost primul care a desfăcut în oraș bere la pahar și bere specială Sleipinkar de la fabrica Bragadiru. Aici au fost invitați regele Carol și prințul Ferdinand să servească masa, când au venit la Târgoviște pentru manevrele militare din anul 1908. Plin de inițiativă, din 1910 a instalat în berăria sa un cinematograf, care proiecta pe pânză filme aduse de la cele mai renumite case din Paris. A fost consilier municipal, membru în Cercul Central Comercial și Industrial al Societății „Stelea” și a primit ca răsplătă mai multe medalii și ordine pentru munca sa: Ordinul „Coroana României” (1922), „Meritul Comercial” (1924), „Meritul Comercial și Industrial” (1935). Și astăzi răsună peste zona centrală a orașului, clopotul cel mare de la Biserica Stelea, donat de el. (M.O.)

LEGEA LUI ȚEPEȘ Ziar pentru primenirea morală. Târgoviște, octombrie 1928-iulie 1931. Proprietar Al. Ghencea (numărul 1, 1928) apoi director proprietar N.O. Dallocrin (numărul 2-38). De la numărul 5 are motto-ul: „Primenirea e primăvara sufletului”. În articolul „Dezlegarea cuvântului” se spune, printre altele, că

„Legea lui Țepeş nu vrea bogăția acestui popor; vrea mărirea lui în suflet și-n virtuți”. În afara articolelor de critică socială semnate de Pictorul Bastiliei, Teofan de la Mistra, Poliodor Augustu, Robel Adoratorul (de fapt directorul proprietar), a publicat versuri cu caracter revoluționar, articole de critică socială semnate de N.O. Dallochin, Lienuța Mavrodin, Zoologul Mun, Eugen Promischia. Reapare cu același titlu și subtitlu în 1994, numărul 39 (15-21 iulie) și până la numărul 54, (28 septembrie – 4 octombrie 1994). Proprietar Daniel Tomescu, director József Pildner. Publică poezii de Radu Gyr, József Pildner, Ion Iancu Vale, proză semnată de Toma George Veseliu, iar la rubrica note de lectură sunt prezentate personalități străine și românești: P.P. Panaitescu, Alexandru Bogza, George Emil Palade, Octavian Goga, Constantin Noica, Kant, Nietzsche, Confucius. (V.P.)

LEGEA NOUĂ Ziar național liberal apare la Târgoviște în perioada 30 dec. 1918 – 2 nov. 1919, în fiecare duminică. Printre colaboratori, C.S. Ionescu, I. Irimescu Căndești, care în numărul 14, an I, din 31 martie 1919, afirma despre fostul său dascăl, Mihai Porojan că „era dintre acei puțini care socotesc politica mijloc pentru ridicarea și luminarea celor mulți, pentru înfăptuirea dreptății față de cei înșetați de ea. Onorurile i s-au dat, nu le-a cerut, socotindu-le drept prilej pentru înfăptuirea celor mai nobile idei”. (V.P.)

LEGUMICULTURA Ocupație care necesită o anumită specializare a fost practică cu precădere de către bulgari stabiliți în Târgoviște, în mahalaua sârbească. Cultivarea legumelor era favorizată de terenul mănăs din lunca Ialomiței și de posibilitatea irigațiilor culturilor cu apă din râul Ialomița, folosind și sistemul irigațiilor cu ajutorul „roatei de distribuit apă”. Dezvoltarea acestei ocupații s-a făcut prin creșterea suprafețelor cultivate și prin practicarea acesteia de către o forță de muncă specializată reprezentată de etnia bulgarilor stabiliți în cartierul Matei Voievod în 1851. (G.T./ C.V.)

LERESCU, Grigore Președinte al Consiliului județean în anii 1886-1889, 1893-1894, vicepreședinte în 1894-1895. Politician apreciat, a contribuit la acțiuni de dotare și modernizare a Târgoviștei și a județului: obținerea creditelor pentru procurarea localului și a mobilierului necesar armatei teritoriale în urma noii împărțiri a circumscripțiilor teritoriale, modernizarea sistemului sanitar, construirea la Târgoviște și Pietroșița a unor cazărmi teritoriale ș.a. (M.C.)

LESCALOPIER, Pierre (~1550 – ~1597) Din familie de magistrați ai parlamentului din Paris. Studii: Universitatea din Padova. Călătorii la Constantinopol. Redactează un jurnal de călătorie intitulat: „Voyage fait

par moy Pierre Lescopier parisien, l'au 1574 de Venise à Constantinople”. Aici utilizează informații directe, informații preluate din alți autori. Relatarea lui despre „palatul principelui” care ar fi „întărit numai cu garduri mari”, împreună cu a lui Francesco Della Valle, asemănătoare, a derutat pe cercetătorii anilor '60, care, renunțând la datele corecte furnizate de cercetarea arheologică, și îmbrățișând, necritic și nejustificat afirmațiile lor au alterat problema cronologiei incintei Curții Domnești. Relatarea lui Lescopier despre întăriturile Curții Domnești poate fi luată în considerație numai coroborată cu cercetarea monumentului. Descoperirea în 1961-1962 a nivelului de construcție a zidului interior de incintă în cadrul secolului al XV-lea, publicată ca și aceea, trecută sub tăcere, din 1986, face necesar ca relatările despre înconjurarea Curții cu șanț și palisadă să fie socotite împreună cu înconjurarea acesteia cu ziduri (modelul Constantinopol) încă din secolul al XV-lea. Aflăm în 1715 de la secretarul lui Constantin Brâncoveanu, Anton Maria del Chiaro, că la acea dată șanțul și palisada, aflate în exteriorul zidurilor de incintă, existau. (C.I.)

LETOPISEȚUL CANTACUZINESC [Istoria Țării Rumânești de când au descălecat pravoslavnicii creștini]. Cronică a Țării Românești din a doua jumătate a sec. al XVII-lea, începe cu întemeierea țării la 1290 (dată stabilită eronat, potrivit legendei „descălecatului” lui Negru Vodă) și se încheie cu urcarea pe tron a lui Constantin Brâncoveanu în 1688. Mai cuprinde în adaos date despre primii doi ani de domnie a acestuia. Este o compilație, reproducând aproape în întregime lucrări ca „Viața patriarhului Nifon”, „Istoria lui Mihai-Vodă fiul lui Pătrașcu-Vodă”, pagini traduse din poema lui Stavrinus „Vitejiile prea cucernicului și prea viteazului Mihai voievod” sau ale „Istoriei celor petrecute în Țara Românească”, începând de la Șerban Voievod până la Gavril Voievod”, alcătuită în versuri grecești de Matei al Mirelor. Partea a doua a „Letopisețului” accentuează caracterul de cronică a partidei Cantacuzinilor, mulți cercetători înclinând spre varianta apartenenței lucrării lui Stoica Ludescu. Rămâne prima cronică munteană de la sfârșitul secolului al XVII-lea. (V.P.)

LIBERTATEA Gazetă bilunară a P.N.L. – gruparea Tollea. Apare în perioada 6 aprilie – 7 august 1923 sub direcția lui Grigore I. Tollea, având redacția și administrația în Târgoviște, strada I.H. Rădulescu, nr. 11. Apariția ziarului este prilejuită de desprinderea din P.N.L. a grupării Tollea, în aprilie 1923. Ca urmare, scopul principal era criticarea conducerii liberale pentru „autoritarism și lipsă de activitate”, în fapt, fiind vorba de neînțelegeri între avocatul Grigore Tollea – fost vicepreședinte al P.N.L. și liderul județean C. Dimitriu. Scopul ziarului este prezentat „alambicat”, cu trimiteri

voalate la P.N.L.: „Înțelegem să luptăm fără a ține seama de nimic și de nicio considerațiune personală, pentru scoaterea din viața politică a tuturor acelor care, indiferent de partidul din care fac parte, au făcut, prin lipsa lor de energie și de activitate, sau prin fapte reprobabile, să încolțească în sufletul multora, otrava neîncrederii față de cei care formează pătura mai ridicată a societății noastre.” Publică articole Grigore Tollea, avocatul C.S. Ionescu, studentul Horia Popescu ș.a. Preocuparea principală o reprezintă criticarea conducerii liberale reprezentată de C. Dimitriu, C.I. Nicolaescu, Polizu Dragomirescu, Stavri Diaconescu, socotiți „parveniți politici”. Sunt abordate și alte teme: Constituția din 1923, greva funcționarilor publici, activitatea Prefecturii, polemici politice, activitatea parlamentarilor dâmbovițeni, sărbătorile religioase, apeluri către dâmbovițeni pentru explicarea tensiunilor din rândul liberalilor ș.a. Titlurile articolelor sunt semnificative: „Ce vrem noi”, „O lămurire”, „Prin libertate”, „Spre o viață politică sănătoasă” etc. (M.C.)

LIBRĂRIILE ORAȘULUI Au reprezentat „ferestre deschise” pentru tineretul studios, avid de cultură, ce era tot mai numeros în oraș. Creșterea numărului de cititori a determinat înmulțirea librăriilor, în anul 1933 erau menționate librăriile Ilie Ionescu, „Cartea Românească”, „Socec”, Gh. Stănescu” și „Universală”, librăria „Ienăchiță Văcărescu” (1936). După 1934 librăriile au fost antrenate în organizarea manifestării „Săptămâna cărții”, prin care se urmărea popularizarea cărții românești. (M.O.)

LICEUL DE ARTE „BĂLAȘA DOAMNA” Proiectul învățământului vocațional-artistic a fost lansat la Târgoviște în anul 1957, prin Școala de Muzică și Arte Plastice, sub coordonarea stimulativă a Inspectoratului Școlar Județean Dâmbovița. În anul 1997, școala se transformă în Liceul de Muzică și Arte Plastice, instituție care s-a înnobilit din 2006 cu numele „Bălașa Doamna”-soția voievodului Constantin Șerban (1654-1658), personalitate sub patronajul căreia la Târgoviște se dezvoltă o viață spirituală remarcabilă. Învățământul artistic târgoviștean a cunoscut un curs rodnic, componenței muzicale instrumentale și vocale, adăugându-i-se cea plastică, prin specializările pictură, arhitectură, design ambiental și vestimentar, grafică și artă monumentală. De-a lungul anilor s-au remarcat directori devotați, cu contribuții majore la afirmarea instituției: prof. Savu Olga (1957-1965), prof. Soare Constantin (1965-1984), director adjunct inv. Popescu Stela (1984-1989), prof. Ionescu Radu (1990), prof. Zaharia Dan (1990-1997), prof. Boghici Constantina (1997-2001) director adjunct prof. Harhoiu Victoria (2000-2001); prof. Gabriela Istrate (din 2001 până în prezent). Liceul dobândește un prestigiu incontestabil în

comunitatea educațională prin obținerea a două titluri de Școală Europeană, promovabilitate 100% la examenele naționale, premii naționale la Olimpiadele de specialitate, Diplomă de Excelență în promovarea culturii – 2008 și 2011, Diplomă de merit pentru management performant – 2006, 2010. Școala are profesori cu experiență în îndrumarea și pregătirea elevilor pentru participarea la concursuri de specialitate, care au obținut, în ultimul deceniu, peste 100 de premii și mențiuni în cadrul Olimpiadelor Naționale și al concursurilor naționale și internaționale de specialitate: pian (Pintea Cristina, Procopciuc Luminița, Stepan Gabriela, Cristea Baroți Sorin, Preda Olimpia, Pulbere Ana-Maria), vioară (Zaharia Dan, Țăran Marina), violoncel (Bădica Doina), canto (Luca Mariana), nai (Ionescu Marian); ansamblu coral (Berechet Rodica, Badea Florin); arte plastice (Simion Gheorghe; Costache Briana, Oprișoreanu Carmen, Mănguță Paul, Mănguță Cristian, Harea Larisa); arhitectură (Radu Daniela, Cărciumaru Narcis). Totodată, școala a obținut prin elevii și profesorii care i-au pregătit, premii și mențiuni la Olimpiada Națională de limba și literatura română-profesor Neagu Ștefana, respectiv la Olimpiada Națională de astronomie și astrofizică-profesor Antonescu Carmen. Școala manifestă deschidere spre activitățile extracurriculare, înregistrând rezultate deosebite: – obținerea titlului de „Școală Europeană” în 2007 și în 2010; – premiul revistei școlii „Accent” cu titlul de laureat la Concursul Național al revistelor școlare în anii 2005, 2006, 2007; – realizarea de proiecte extracurriculare internaționale, cu atragere de fonduri extrabugetare: 2001-2003 –Proiect Comenius bilateral lingvistic „Cultură fără frontiere”, coordonat de profesor Boghici Constantina și având ca partener Școala de Muzică Vaxjo din Suedia; 2003-2005 – Proiect Comenius multilateral „Memorie și istorie în sculptura monumentală europeană”, coordonat de profesor Istrate Gabriela, realizat în colaborare cu Colegiul „Blaise Pascal” Italia, Colegiul Telford-Scoția, Liceul Kerkiras-Grecia; 2003-2005 – Proiect internațional „Comunicare interșcolară”, coordonat de profesor Nicolae Mihaela, realizat în parteneriat cu Kotor Gymnasium-Croația, Peter Sola School-Muntenegru, Knights Highschool Maryland SUA; 2003-2005 – Parteneriat Școală-Părinți finanțat de Asociația „Catholic Relief Services” din SUA, coordonat de profesor Teodorescu Sabina și participare la competiția între proiecte de acest fel, în urma căreia s-a obținut dotarea Amfiteatrului liceului cu echipament de sonorizare; 2007-2010 – Proiect internațional „Deliberând în democrație”, finanțat de Departamentul pentru Educație al SUA, coordonat de profesorii Antonescu Carmen și Stan Daniela; 2006-2008 – Proiectul internațional „Un mediu mai sigur pentru copii – efortul comun al părinților și al școlii față de fenomenul de trafic de ființe umane”, în parteneriat cu Asociația

„Catholic Relief Services” din SUA: 2007-2011 – Proiect internațional „Identificarea de mecanisme transnaționale de luptă împotriva traficului de persoane”, finanțat de Uniunea Europeană, ambele proiecte coordonate de profesor Nicolae Mihaela.; derularea unui proiect cu organizația „Peace Corps România”, prin prezența în școală, în perioada 2006-2008, a unui voluntar american ca profesor de limbă engleză. Liceul de Arte „Bălașa Doamna” din Târgoviște are o istorie onorantă, în decursul căreia a păstrat întotdeauna un nivel calitativ ridicat al actului învățării. Unic în județ prin profilul său, Liceul de Arte asigură azi elevilor săi un standard de pregătire ce întrunește aprecieri unanim favorabile din partea beneficiarilor. (M.C.)

LICEUL DE FETE „CONSTANTIN CARABELLA”

– **Clădire de patrimoniu** (DB-II-m-B-17292, Str. Lt. Pârvan Popescu, nr. 58, 1925) Construcție masivă compusă din pivnițe pe toată suprafața, parter și etaj, cu ziduri exterioare cu grosimea de 60-80 cm, soclu de 1,20 m, ancadrame la uși și ferestre, brâu nedecorat la nivelul parterului. Între 1921-1925 a funcționat ca Școală Secundară de Fete gr. II, într-un spațiu modest, pus la dispoziție de funcționarul superior în Ministerul de Finanțe, Constantin I. Carabella. Din 1925, s-a numit Școala Constantin Carabella. Inaugurarea noii clădiri a avut loc la 13 decembrie 1925, în prezența miniștrilor I.G. Duca, Gheorghe Mârzescu, dr. C. Angelescu, ministrul Instrucțiunii Publice. În cei aproape 80 de ani, a funcționat fără întrerupere, schimbându-și doar denumirea: Liceul „Constantin și Maria Carabella” (între 1925-1948), Școala Medie Nr. 1 (1948-1968), Liceul Teoretic Nr. 1 (1968-1977), Liceul Industrial „Grigore Alexandrescu” (1977-1990), Liceul Teoretic „Grigore Alexandrescu” (1990-1997), Liceul Teoretic „Constantin I. Carabella” din 1997 și începând din 1 septembrie 1999, a primit prin Ordin ministerial denumirea de Colegiul Național „Constantin I. Carabella”. (G.T./ C.V./M.O.)

LICEUL „IENACHIȚĂ VĂCĂRESCU” – Clădire de patrimoniu (DB-II-m-B-17253, Calea Domnească, nr. 235, 1892) Clădirea a fost concepută de arhitectul Maimarolu, cu îmbunătățiri efectuate ulterior sub coordonarea arhitecților Al. Săvulescu și R.D. Nedelcu. A fost construită pe terenul fostei biserici „Sf. Vineri”. Cu prilejul sărbătorii centenarului din 1974 s-a montat pe zidul Colegiului Național o placă comemorativă. (G.T./ C.V./M.O.)

LICEUL „ION HELIADE RĂDULESCU” Este una dintre cele mai vechi instituții de învățământ din țară. Istoria sa bogată ține de tradiția școlii românești și pune în evidență capacitatea de adaptare la transformările impuse de diferitele regimuri politice. Școala a fost înființată în anul 1860, funcționând în principal ca Școala Primară Nr. 1 de Fete Târgoviste. Între 1891-1904 a

devenit Școala Profesională de Fete „I. Fusea”. În 1906 se transformă în Gimnaziul Industrial Casnic-Atelier de Țesătorie. Din anul 1928 funcționează ca Școală de Industrie Casnică (croitorie-rufărie) până în anul 1941. Începând cu 1937, instituția se numește Școala Pedagogică de Fete care își desfășoară activitatea până în 1949. Din 1949 și până în 1957 devine Școala Medie Nr. 2 alături de celelalte două licee teoretice ale orașului Târgoviște. Din anul 1954 este Școala Medie Mixtă de 10 ani și 11 ani, până în 1965 când, cu prilejul centenarului morții lui I.H. Rădulescu, numele acestei personalități este atribuit școlii, devenită primul liceu teoretic cu clase speciale de matematică din județ. Acesta a funcționat până în anul 1972 când toate liceele au căpătat profil industrial. Astfel, din 1974 s-a numit Liceul Mecanic-Grup Școlar de pe lângă Întreprinderea de Strunguri Târgoviște. În 1978 liceul și-a mutat sediul din Calea Domnească (actuala Școală Nr. 1) în Bulevardul Unirii nr. 28 iar în anul 1981 Grupul Școlar devine Liceul Industrial Nr. 3. Din 1990 liceul și-a recăpătat denumirea de I.H. Rădulescu până în 2001 când a redevenit Grup Școlar Industrial „I.H. Rădulescu”, având profil industrial și teoretic. Din 2006 liceul are numai profil teoretic, păstrând numele glorioasei personalități literare Ion Heliade Rădulescu. Instituția a fost condusă de-a lungul timpului de pedagogi care au marcat evoluția generațiilor de elevi: Eugenia Apostol (1956-1966), Iulia Radu (1966-1974), Alexandru Apostol (1974-1985), Ana Uță (1985-1990, 1995-1998, 2002-2006), Ion Stoica (1990-1995), Mioara Ciucă (2006-2010). Profesorul doctor Mihail Dumitru a îndrumat participarea elevilor la proiecte de mediu, obținând la nivel național, premii în perioada 2000-2009. A înființat și condus timp de 10 ani Simpozionul „Omul și natura”. La afirmarea valorii liceului au contribuit și alți profesori: Nicolescu Alexandru (limba română), Mihaela Nicolae (geografie), Nicolae Stan (istorie), Liana Grigorescu (autor de manual de chimie), Florea Florina și Niculae Stan (coautori la „Ghidul metodologic de predare și evaluare în științe socio-umane”), Mihaela Orfanu (coautor la culegeri de teste pentru „Istoria românilor”). S-a obținut locul I la Concursul național de produse finale ale Proiectelor Comenius, „Made for Europe” coordonat de către prof. Popa Teodora. Liceul „I.H. Rădulescu” participă din 2005 la un parteneriat cu SIVECO, avându-i ca formatori naționali pe profesorii Angelica Tăbârcă și Tăbârcă Radu care desfășoară cursuri de formare „INTEL TEACH” și de „Inițiere IT și utilizare Ael”. De asemenea, prin ONG New Projects au organizat Proiecte Naționale de Tineret (ANST) și Concursul INFOGATES. Din 2009 liceul participă la proiectul de partener „CISCO în Licee”, proiect propus de Academia Credis București, cea mai mare Academie CISCO din România. Prin acest parteneriat, elevii liceului au acces la programul educațional CISCO Netacad, cel

mai amplu şi mai modern program de e-learning în domeniul tehnologiei şi comunicaţiei care există în lume. În anul 2001 catedra de limbă şi literatură română, sub îndrumarea profesorului Mircea Petrescu, a înfiinţat revista şcolară „La Heliade”, dublată de un concurs judeţean de proză, poezie, dramaturgie şi critică literară. Elevii liceului au obţinut rezultate notabile la concursurile naţionale sub îndrumarea unor profesori entuziaşti: Florea Floarea – premii şi menţiuni în perioada 2004-2010 la concursul „Istorie şi societate în dimensiune virtuală”, medalie acordată de preşedintele României în cadrul Proiectului naţional SNAC, premiul I – Proiecte în beneficiul comunităţii (2010, Piatra Neamţ); Liana Grigorescu – premiile al II-lea şi al III-lea la concursul internaţional „Eco Junior”, menţiune la Simpozionul „O Europă curată” (2007-2009) şi Dorina Stănculete – premiul al III-lea, la Concursul „Viitorul începe azi”. (M.C.)

LICEUL MILITAR „NICOLAE FILIPESCU” Din iniţiativa ministrului de Război Nicolae Filipescu, la 1 octombrie 1912 îşi deschide cursurile Liceului Militar de la Mănăstirea Dealu care va purta numele iniţiatorului său. De altfel, cu preţuire, metaforic, i se va spune şi „Cuibul şoimilor”. Destinat fiilor de militari, cât şi unor elevi provenind din medii sociale mai puţin favorizate ale societăţii româneşti, liceul este înfiinţat cu aprobarea regelui Carol I. Curând după inaugurare devine o celebră instituţie de instruire, educaţie intelectuală şi patriotică, şi de instrucţie, aici fiind înscrisă şi clasa specială – creată la dorinţa regelui Carol II – destinată pregătirii gimnazial-liceale şi militare a principelui Mihai, moştenitor al tronului, Mare Voievod de Alba-Iulia – acesta fiind „însumat”, la cererea regelui Carol II, la acest liceu la 22 octombrie 1930 –, şi care a funcţionat la Palatul Regal din Capitală. Uniforma elevilor era croită după modelul Şcolii „Theresianum” din Viena. În decembrie 1916 elevi şi profesori ai liceului vor lupta eroic – unii până la jertfa supremă – pentru apărarea oraşului Târgovişte atacat de trupele Diviziei a 12-a bavareză a generalului Morgen. În 1931, la cererea regelui Carol II, fiul său, Marele Voievod de Alba-Iulia, viitorul rege Mihai I, este „însumat” la acest liceu, iar din dispoziţia directorului acestei instituţii de învăţământ este trecut la începutul catalogului clasei I din acest an. În iunie 1932, liceul de la Mănăstirea Dealu este ridicat la rangul de Liceu Militar de Gardă. Ca urmare a cutremurului din 10 noiembrie 1940, cu o magnitudine de 7,4 pe scara Richter, mare parte a clădirilor liceului este distrusă. S-a luat măsura mutării sale la Predeal, apoi la Breaza schimbându-i-se numele în „Dimitrie Cantemir”. Este de amintit că una din promoţii a liceului va purta numele regelui Mihai I. Dintre cadrele didactice, de renume naţional, sunt de amintit: Nicolae Cartoian, Dumitru Berciu, Octav Onicescu, Elie Carafoli, D.D. Botez, Achim Stoia, Victor Brânduş. (G.C.)

LICEUL TEORETIC „PETRU CERCEL” În evoluţia şcolii se întâlnesc mai multe etape: Şcoală Tehnică Sanitară pe lângă care funcţionează şi o Şcoală Profesională (1969-1973), Grup Şcolar Sanitar (1973-1990), Liceu Teoretic şi Şcoală Postliceală Sanitară (1990-2003), Liceu Teoretic (2003-prezent). De-a lungul anilor s-au remarcat la conducerea unităţii directori provenind din rândul cadrelor medicale sau din rândul profesorilor: doctor Ciocardia Adrian (1969-1974), asistent Voinea Felicia (1974-1978), profesor Mina Elena (1978-1981), doctor Trifu Viorica (1981-1987), profesor Iancu Teofil (1987-1989), profesor Căliman Aurelia (1989-1990 şi 2010 – prezent, director adjunct 1995-1997), doctor Mimiş Pavel (1990-1991), doctor Simion Mariana (1991-1992), profesor Tomescu Elena (1992-1996), doctor Simion Ion (director adjunct, 1992-1994), doctor Pârnu Constanţa (director adjunct, 1994-1996), profesor Popescu Viorica (1996-1999), profesor Ene Feodosia (director adjunct 1998-1999 şi director 1999-2008), profesor Lungu Ion (director adjunct (1999-prezent), profesor Dinu Gabriela (2008-2010). Îmbinând buna pregătire profesională cu dorinţa de performanţă, cadrele didactice s-au remarcat prin preocupări diverse: autori de manuale (Dondorici Florentina – istorie), participări la simpozioane naţionale şi internaţionale (Ioneci Elena-geografie), autori ai unor lucrări de specialitate (Ioneci Elena-geografie) sau ai unui Ghid de bune practici (Irimia Monica, Guzun Gabriela, Florescu Mihaela, Dondorici Florentina), premii la olimpiadele naţionale de limba italiană şi limba rusă prin elevii pregătiţi de doamnele profesoare Rădulescu Emilia, respectiv Ene Feodosia. Un rezultat de excepţie îl reprezintă medalia de aur obţinută de elevul Bologan Alexandru la Olimpiada internaţională de limba rusă de la Moscova, în anul 2001 (profesor Ene Feodosia). Unii dintre profesorii şcolii şi-au valorificat experienţa şi competenţele în domeniul instructiv educativ ca inspectori şcolari: Căliman Aurelia, Ene Feodosia, Mariniuc Mircea, Fulger Elena, Mihăescu Mirela, Dinu Gabriela. Există deschidere spre valorile şi experienţele europene: participarea la proiectul lingvistic „Religie şi umanism” (2003), în care s-au implicat Popescu Luminiţa, Ene Feodosia, Grigorescu Maria, Lungu Ion, obţinerea unor burse Comenius (Irimia Monica – 2007), primirea unor donaţii de carte din partea Institutului Român pentru Drepturile Omului şi a Comisiei Naţionale de Combatere a Discriminării. Echipa managerială (Dinu Gabriela, Căliman Aurelia, Lungu Ion) se preocupă pentru atragerea de fonduri europene prin proiectul „Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea şi echiparea infrastructurii educaţionale” cu o valoare de peste 7 milioane de lei. Liceul „Petru Cercel” are preocupări interesante în plan extraşcolar, obţinând rezultate notabile la concursurile judeţene. Sunt tradiţionale manifestări precum „Zilele liceului”. Se editează o revistă a şcolii. (M.C.)

LIGA APĂRĂRII NAȚIONAL CREȘTINE (LANC)

În România, LANC a fost înființată în martie 1923 de profesorul A.C. Cuza, programul său prevăzând: apărarea monarhiei constituționale, educație națională și creștină, combaterea „curentelor cu caracter de luptă de clasă”, creșterea rolului bisericii ortodoxe în viața statului, lupta împotriva evreilor (antisemitismul) ș.a. La Târgoviște, această organizație s-a constituit (probabil) în anii 1925-1926, când erau răspândite diverse materiale cu conținut antisemit: manifeste, ziare, broșuri etc. Organul de presă era ziarul „Deșteptarea” (1927) care avea subtitlul „România a românilor. Jidanii la Palestina”. În anii 1926-1928, în fruntea organizației s-a aflat Vasile Alexe, avându-i colaboratori pe Costică Dumitra, Aurel Teodorescu ș.a. Aderența LANC în Târgoviște și în județ a fost modestă, căci, cu excepția alegerilor parlamentare din 1927 când a obținut 2,49% din voturi, în rest a obținut rezultate slabe, intrând într-un evident declin politic. În 1935, LANC a fuzionat cu Partidul Național Agrar, formând Partidul Național Creștin. (M.C.)

LIGA CULTURALĂ – SECȚIA TÂRGOVIȘTE

Liga Culturală pentru unitatea culturală a României – secția Târgoviște s-a înființat la Târgoviște încă din 1891 și a reprezentat o continuare firească a societății „Progresul”, membrii acesteia acționând acum pe un plan superior, impus de noi cerințe. A acționat pentru ridicarea statuii ilustrului reprezentant al generației pașoptiste, Ion Heliade Rădulescu și au rămas memorabile în epocă marile manifestări cu caracter politic, patriotic și național, reprezentate prin evocarea unor momente majore ale istoriei naționale. Comemorarea a 300 de ani de la moartea lui Mihai Viteazul (1901), când s-a depus o frumoasă coroană de lauri la mormântul marelui voievod de la Mănăstirea Dealu, pelerinajul de la 8 noiembrie 1909 la Mănăstirea Dealu etc. Sub patronajul Secției din Târgoviște, și-au desfășurat activitatea cercuri științifice, șezători sătești, biblioteci publice, iar membrii ei au stăruit să contribuie la deșteptarea satelor și luminarea țăranilor. Printre membrii marcant ai secției târgoviștene s-a aflat Ion Ghica. Foarte activi s-au dovedit membrii colectivului didactic al Școlii de Băieți Nr. 1: Constantin Popescu Condurățeanu, Nicolae N. Lascu, Nicolae Gr. Teodoriu, Nicolae Tebeică etc. Reorganizată în 1912, în fruntea Ligii s-a aflat dr. Ion Marinoiu, mort ca un erou pe câmpul de bătaie în Războiul pentru Întregirea Neamului. După Primul Război Mondial, secția târgovișteană a fost suflul marilor sărbători naționale prilejuite de readucerea capului marelui voievod Mihai Viteazul la Mănăstirea Dealu (26 august 1940), comemorarea a o sută de ani de la moartea martirului redeșteptării naționale, Tudor Vladimirescu (22 martie 1921) și organizarea la Târgoviște a Congresului Ligii Culturale, prilej cu care s-a remarcat profesorul Christache Georgescu. (M.O.)

LIGA OPERELOR SOCIALE

Se formează în septembrie 1944, având ca obiectiv ajutorarea săracilor, a invalizilor, orfanilor și văduvelor de război. Președintele Ligii era primarul Ion Rădulescu. În comitetul de conducere se aflau medicul orașului și câte un delegat din partea clerului, garnizoanei și profesorilor secundari. Acțiuni întreprinse: organizarea unor cantine școlare, pom de Crăciun pentru copiii săraci, colete pentru cei cu mari greutăți familiale, colaborarea cu societățile sociale. (M.C.)

LIGA / PARTIDUL POPORULUI

S-a format la Târgoviște în decembrie 1918, adepții săi provenind din rândul țăranilor, intelectualilor, burgheziei, atrași de „mitul” generalului Alexandru Averescu – liderul la nivel național. A activat până în 1938, când a fost dizolvat de regimul carlist. În conducerea județeană s-au afirmat Șerban Tassian, Gonzalv Ionescu, Iancu Anastasescu. Obiective programatice: „stabilirea răspunderilor pentru abuzurile și greșelile comise în conducerea intereselor țării”, înfăptuire reformei agrare și a celei electorale etc. Organe de presă: „Steaua Dâmboviței” (1919-1921), „Gazeta poporului” (1922-1927), „Gazeta Partidului Poporului” (1926). În Dâmbovița, a obținut rezultate notabile în alegerile parlamentare din 1920-33, 16% și în 1926-39, 88%, trimițându-i în Cameră pe Theodor Pârjolescu și dr. C. Popescu (1920) și pe Gonzalv Ionescu, Gogu Oprescu, Ionescu-Boteni și I. Pavelescu (1926). Rezultate bune au fost obținute și la Senat în 1926. În anii de guvernare (1920-1921, 1926-1927), averescanii au îndeplinit funcția de prefect prin Șerban Tassian, Iancu Anastasescu, C.M. Bărbulescu (1920-1921) și Iancu Anastasescu (1926-1927). La conducerea Primăriei Târgoviște s-au succedat Stavri Diaconescu, colonelul Gheorghe Popescu, Gonzalv Ionescu (1920-1921), Constantin S. Ionescu (1926-1927). S-au obținut realizări importante pentru orașul Târgoviște: stabilirea daunelor provocate de ocupația germană din anii 1916-1918, demararea lucrărilor de împrumut pe baza noii reforme agrare, îmbunătățirea situației sanitare a orașului, rezolvarea unor probleme de gospodărire comunală (asigurarea apei, a energiei electrice etc.), asigurarea condițiilor pentru desfășurarea procesului de învățământ, diversificarea activităților recreativ-culturale (cinematografe, Societăți culturale, excursii), cinstirea eroilor neamului, măsuri pentru un comerț civilizat etc. (M.C.)

LIGARIDIS Paisios

(1609, Chios – 1678, Kiev) Cărturar. Studiază la Colegiul Sf. Anatasius de la Roma, fiind născut ortodox, dar botezat catolic. Ulterior, la Istanbul, va reveni la ortodoxie. A venit la Târgoviște ca profesor al fiilor lui Constantin Cantacuzino, activând și la curtea domnească, în timpul lui Matei Basarab. Plecat la Ierusalim, revine în Țările Române (1644) ca fost

profesor la şcoala grecească din Târgovişte şi predicator al Curţii Domneşti. La îndemnul mitropolitului Ştefan, alături de dascălul grec Ignatios Petristsis, Ligaridis a ajutat pe monahul Daniil Panoneanul, la traducerea din greceşte în româneşte a cărţii „Îndreptarea legii”, numită şi „Pravila cea mare” sau „Pravila de la Târgovişte” (1652) – primul corp de legi scrisă în limba română, destinat să întărească autoritatea judecătorească. Ulterior, Ligaridis a activat la Moscova, participând la sinodul ce a ratificat alegerea lui Ioasaf pe scaunul patriarhal al Bisericii Ruse Ecumenice şi aprobarea reformei lui Nikon. Conflictul cu superiorii săi l-a determinat să scrie o istorie nefavorabilă a Patriarhatului de Ierusalim. Autor al „Cărţii cu oracole”. (A.Ş./M.O.)

LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ Revistă a Inspectoratului Şcolar Judeţean Dâmboviţa. Apare între anii 1998-2000 la Editura Bibliotheca din Târgovişte. Colegiul director: Marian Popescu, Honorius Moţoc, Anișoara Burlea. Redactor-şef Mihai Stan. În colectivul de redacţie, cadre didactice şi elevi. Abordează articole în care valorifică experienţa procesului instructiv-educativ desfăşurat în şcolile dâmboviţene. De asemenea, numeroase pagini sunt destinate literaturii, istoriei literare locale, despre: Nicolae Ţintărescu, Ion Ciorănescu, Bezdeadul în literatură. Sunt inserate recenzii sau prezentarea lucrărilor de specialitate elaborate de profesori, pertinente opinii asupra predării în şcoală a unor scriitori. Este reliefată activitatea desfăşurată de cenaclurile literare (Elena Văcărescu, I.L. Caragiale), a tinerelor condeie, prin publicarea unor creaţii. (V.P.)

LITERE (Director – Tudor Cristea, redactor-şef – Mihai Stan, secretar de redacţie – Ion Anghel, tehoredactor – Ioan Alexandru Muscalu). Subtitrată „Revistă lunară de cultură a Societăţii Scriitorilor Târgovişteni”, publicaţia a fost lansată în aprilie 2000 din iniţiativa scriitorilor Tudor Cristea, Mihai Stan şi Dumitru Ungureanu. Apare cu sprijinul Editurii Bibliotheca din Târgovişte şi parţial cu cel al Consiliului Judeţean Dâmboviţa prin Centrul pentru Cultură Tradiţională Dâmboviţa, iar din 2010 prin finanţarea parţială a Centrului Judeţean de Cultură Dâmboviţa. Redacţia principală funcţionează la Târgovişte (în sediul Editurii Bibliotheca), alte două redacţii (filiale) la Găeşti şi la Chişinău (acad. Mihai Cimpoi, scriitorii Iulian Filip, Vasile Romanciuc, Ianoş Turcanu, Aurelian Silvestru, Igor Şarov – iniţial, cu sediul la Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova şi la Primăria Municipiului Chişinău). Editura Bibliotheca a iniţiat demersurile pentru obţinerea ISSN-ului (1582-0289) şi a realizat, începând chiar cu primul număr, tehoredactarea şi tiparul. Colaboratorii editurii au devenit colaboratori ai „Litere”-lor, iar cei ai „Litere”-lor – ai editurii. Cei mai mulţi au tipărit, în timp, cărţi în editura târgovişteană şi au/ au avut rubrici în

revistă: Alexandru George (Accente), Mircea Horia Simionescu (Literatură dus-întors), Barbu Cioculescu (Breviar), Mircea Constantinescu (Raftul de sus), acad. Mihai Cimpoi (Eseu), Florentin Popescu (Note de lectură, alternând cu Portrete în peniţă), Henri Zalis (Recitiri), Nicolae Scurtu (Restituiri), Tudor Cristea (Editorial; Cronica literară; Revista revistelor), Dumitru Ungureanu (Alambicotheca), Daniela-Olguţa Iordache (Lecturi), Mihai Stan (Lecturi; Interviu, Semnal), Mihai Gabriel Popescu (Clio), Victor Petrescu (Dicţionar; Portrete literare), George Coandă (Geocivilizaţie românească), Ştefania Rujan (Eseu), George Toma Veseliu (Restituiri; Lecturi), Geogre Anca (Dharma hindusă, Steiuri), Corin Bianu (Lecturi, Proză), Emil Stănescu (Eseu), Ion Mărculescu (Proză), Nicolae Ionel (Lecturi; Proză). Scriitorii Grigore Grigore (Poezie), Victor Davidoiu (Proză), Constantin Voicu (Poezie), Dan Ţop (Epigrama), Ion Bratu (Folclor), Florea Turiac (Poezie) au avut apariţii cvasipermanente. Nu trebuie trecută cu vederea colaborarea doamnelor Viorica Răduţă şi Georgeta Adam, a criticilor Liviu Grăsoiu, Iordan Datcu, Ioan Adam, Margareta Bineaţă ş.a. Cu intermitenţe au fost găzduiţi în „Litere” Emil Vasilescu, Petre Gheorghe Bârlea, Marius Bădiţescu, Daniel Drăgan, Ioana Dana Nicolae, George Geacă ş.a. Întâlnirea la Chişinău, în octombrie 2002, a redactorului-şef, Mihai Stan, cu poetul Iulian Filip pe lângă înfiinţarea unei subredacţii a revistei „Litere” în Chişinău a avut ca efect rubrica „Poezia Acasă” (susţinută de poetul şi graficianul Iulian Filip), în care, lună de lună, au fost prezentate cititorilor peste 60 de poeţi contemporani din Basarabia într-o selecţie autorizată. Pornind de la această rubrică, Mihai Stan şi Iulian Filip au realizat o antologie lirică, apărută în două ediţii (a doua augmentată), la Editura Bibliotheca. La Salonul Internaţional de Carte Chişinău, 2008, antologia „Poezia Acasă. Poeţi contemporani din Basarabia” s-a clasat pe locul al doilea într-un top al celor mai citite/vândute cărţi în 2007 în Republica Moldova. Lumea literară a semnalat apariţiile revistei „Litere” în mod repetat, cu interes (şi, îndeobşte, elogios) în „Adevărul literar şi artistic, Literatură şi Artă” (Chişinău), „Jurnal de Dâmboviţa”, „Argeş”, „Cafeneaua literară”, „România literară”, „Observator cultural”, „Biblioteca, Curier”, „Cotidianul”, „Vatra”, „Universul Cărţii”, „Convorbiri literare”, „Contemporanul”, „Naţional”, „Săgetătorul”, „Familia”, „Luceafărul”, „Trivium”, „Sud”, „Pro Saeculum”, „Axioma”, „Orizont”, „Oglinda literară”, „Luceafărul”, devenit „de dimineaţă” (orgolios şi vindicativ) ş.a. Despre revista „Litere”, „Dicţionarul general al literaturii române”, vol. IV L/O dă date pe o coloană şi jumătate, fraza de final fiind caracterizantă: „Litere a reuşit să coaguleze un grup de autori legaţi de spaţiul dâmboviţean, de la reprezentanţii Şcolii de la Târgovişte până la generaţiile mai noi, şi s-a impus prin valoarea materialelor publicate,

prin fermitatea şi caracterul avizat al opiniilor, dar şi printr-un mod elegant de a polemiza. Legând prezentul de trecut, L. aspiră, aşa cum sună titlul unei rubrici, să realizeze o «Şcoală dâmboviţeană» (Academia Română, „Dicţionarul general al literaturii române”, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2006, vol. IV L/O, p. 76-77). Ajunsă în al 12-lea an de existenţă, cu 140 de numere, „Litere”, devenită, din 2005, datorită suprapunerii colegiului de redacţie cu consiliul director al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni, revistă lunară de cultură a SST, este, fără îndoială, cea mai longevivă publicaţie dâmboviţeană. Revista este distinsă cu Ordinul Ziariştilor clasa I Aur de către Uniunea Ziariştilor Profesionişti din România. Continuă. (G.C.)

LIŢĂ-COSMIN, Valeriu (27.III.1937, Târgovişte – 30.VIII.1993, Târgovişte) Poet, istoric literar, ziarist, animator cultural. Şcoala generală în Târgovişte, urmată de Liceul Silvic Râmnicu-Vâlcea (1954). Licenţiat al Facultăţii de Filologie a Universităţii Bucureşti (1970). Între 1956-1968, redactor la ziarele: „Uzina şi ogorul” (Târgovişte), „Drapelul roşu” (Râmnicu Sărat). Redactor-responsabil la Centrele de radioficare Mizil şi Târgovişte, apoi redactor la ziarul „Flamura Prahovei”, directorul Casei de Cultură a Raionului Târgovişte (1965-1967). Din 1968 şi până în 1975, secretar de redacţie la ziarul „Dâmboviţa”, redactor la ziarul „Milcovul” (Focşani), metodist la Centrul Creaţiei Populare Vrancea. În perioada 1973-1974 muzeograf la Muzeul Judeţean Dâmboviţa, iar din 1974 şi până la pensionare pe caz de boală (1989), metodist la Biblioteca Judeţeană Dâmboviţa. Se implică în evenimentele din 1989, fiind ales, pentru scurt timp, preşedinte al Consiliului Municipal al Frontului Salvării Naţionale (1990). În acest an este director al ziarului „Glasul Cetăţii”, cu suplimentul său literar „Curier de ambe sexe”, ce va apărea până în 1995. Publică poezie în ziare şi reviste locale sau centrale, precum şi articole de istorie literară sau istorie a culturii târgoviştene. Editorial debutează cu singurul volum de poezie „Cerc în labirint” (1981). (V.P.)

LIUBAVICI, Dimitrie (prima jumătate a sec. al XVI-lea) Tipograf. Sârb de origine, nepotul lui Bojidar, învaţă şi profesează meşteşugul imprimeriei la Veneţia şi Gracianiţa (Serbia). În jurul anului 1544 vine în Ţara Românească unde înfiinţează la Târgovişte o tipografie slavonă. Sub îndrumarea lui Liubavici, ieromonahul sârb Moisi tipăreşte un „Molitvenic” în 1545, având ca anexă „Pravila sfinţilor apostoli” (considerată prima carte de legi apărută pe teritoriul românesc). În 1547 Liubavici, ajutat de ucenicii săi Oprea şi Petre, scoate un „Apostol”, care va avea două ediţii, una pentru Ţara Românească şi alta pentru Moldova. Contribuie la formarea unor ucenici tipografi autohtoni, dintre care se remarcă Coresi, care, alături de Oprea, scoate ultima carte a

acestei tipografii în 1558, „Triod Penticostar”. Prin activitatea depusă Liubavici continuă tradiţia tipografică a Târgoviştei, începută de Macarie, cărţile tipărite aici având o largă circulaţie pe întregul teritoriu de cultură slavă. (V.P.)

LOCUL ZARAFILOR Situat în apropierea Târgului de Sus sau poate în incinta acestuia, locul „sarafilor” cum apare în documente era un important loc de schimb pentru banii aflaţi în circulaţie în prima jumătate a sec. al XVII-lea. Un astfel de loc demonstrează existenţa unei pieţe de mărfuri târgoviştene bine organizată, iar chiria plătită de zarafi aducea venituri importante domniei. De-a lungul timpului locul zarafilor este menţionat cu ocazia vânzării sau cumpărării lui. (G.T./ C.V.)

LONGITUDINI Publicaţie lunară de cultură, apare în 1991 (dată neprecizată); este subtitrată „Revista de atitudine şi cultură editată de Inspectoratul pentru Cultură Dâmboviţa” până la numărul 5, anul III, 1993, când se schimbă în „Revistă de cultură editată de Inspectoratul pentru Cultură şi CCVTCP Dâmboviţa”. La ultimul număr, 6, anul IV, 1994, „CCVTCP” dispare. Nu au apărut din această revistă decât 6 numere. Din colectivul redacţional au făcut parte Ştefan Ion Ghilimescu, secretar general de redacţie, Petre Gheorghe Bârlea, Tudor Cristea, Aurelian Trandafir, Mirela Lazăr, Mircea Cotârţă, Marius Bădişescu, Valentin Ciocşan, R. Greff. În ultimele două numere este inserat şi un „colegiu director”, format din Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu, Tudor Ţopa. Se publică literatură beletristică, istorie şi critică literară. (G.C.)

LUCA din CIPRU – MITROPOLIT (1602-1629) Grec din insula Cipru, „crescut din fragedă vârstă în starea monahală” este pomenit într-un act din timpul lui Petru Cercel, la 10 septembrie 1583 sau 1584, ca „prea cinstitul şi prea sfinţitul arhiepiscop chir Luca al Buzăului”. A fost un bun diplomat şi om de încredere al lui Mihai Viteazul care, apreciindu-i calităţile şi cultura, l-a trimis în mai multe misiuni diplomatice: în mai 1595 la Alba Iulia, la principele Sigismund Báthory şi în 1597 la ţarul Rusiei, Feodor. Domnitorul Radu Şerban (1602-1611) îl aduce ca mitropolit, fiind pomenit pentru prima dată într-un hrisov domnesc din noiembrie 1603, apoi în zeci de acte, danii sau confirmări de proprietăţi, ca martor în divanul domnesc sau emitător al cărţilor de judecată în diferite pricini. Datorită calităţilor sale de bun cărturar, fin diplomat şi cuvios ierarh, a fost apreciat de toţi domnitorii Ţării Româneşti dintre anii 1602-1629. Deşi de etnie greacă, Mitropolitul Luca s-a integrat întru totul aspiraţiilor Bisericii românilor ortodocşi şi a luptat din răputeri cu propriii conaţionali pentru păstrarea autonomiei Bisericii noastre faţă de Patriarhia ecumenică. Lucrul acesta a dus ca în septembrie 1615,

patriarhul Timotei II al Constantinopolului (1612-1621), împreună cu Sinodul său și având consimțământul lui Teofan al Ierusalimului să hotărească înlăturarea din scaun a mitropolitului Luca deoarece „s-a arătat neascultător și nesupus și uzurpator” intereselor Constantinopolului. Hotărârea sinodului nu s-a aplicat. Mitropolitul Luca a hirotonit înainte de anul 1606 întru arhieru pe mitropolitul Teoctist al Ardealului, cu care a judecat pe preotul Neagoslav de la Biserica Sfântul Nicolae din Scheii Brașovului, pentru „sumeția” lui. Mitropolitul Matei al Mirelor scria despre el că era „deprins foarte la caligrafie”, lucru dovedit de frumusețea manuscrisele grecești rămase de la el. Tot de la mitropolitul Luca se păstrează cel mai vechi antimis cunoscut în țară și găsit la schitul Brădet-Argeș. În anul 1629 a trecut la cele veșnice fiind îngropat la Mitropolia din Târgoviște. (Arhiep.)

LUCA, Adrian (8.XII.1975, Târgoviște) Pugilist. Absolvent al Școlii Generale Nr. 10 Târgoviște. A fost adus pentru prima dată într-o sală de box la vârsta de 13 ani de Nicu Tamaș, cel care a fost singurul său antrenor de-a lungul întregii sale cariere. Legitimă la CSM Oțelul Târgoviște (1988-2005), Mechel / Oțelul Târgoviște (2006-2008), Oțelul + CSM Târgoviște (2009). De 2 ori campion național (2004, 2005), de 2 ori medaliat cu argint (2000, 2008) și de 9 ori cu bronz (1996, 1997, 1998, 1999, 2001, 2002, 2003, 2007, 2009), la campionatele naționale. Câștigător al Cupei României (2006). De două ori campion național de tineret (1994, 1995) și o dată campion național de juniori (1993). Component al echipei naționale, câștigător a 3 medalii de bronz (1998, 2000, 2007) la Campionatele Internaționale ale României „Centura de Aur”. Până în anul 2006 (inclusiv) a evoluat în cadrul categoriei 51 kg., iar în ultimii săi trei ani de sportiv activ (2007-2009) la categoria 54 kg. După o lungă și prodigioasă carieră încununată, între altele, de 13 medalii numai la campionatele naționale de seniori (caz rar în boxul românesc) a fost nevoit să se retragă din competiții la începutul anului 2010 deoarece regulamentul Federației Române de Box interzice practicarea acestui sport după împlinirea vârstei de 34 de ani. Cu toate că ofertele de transfer (generate de valoarea sa ca sportiv) nu au lipsit, în cei 22 de ani cât a evoluat pe ringul de box a fost fidel în totalitatea orașului natal fiind legitimat numai la grupări târgoviștene. (A.B.)

LUCA, Dumitru Radu (4.VIII.1948, Făgăraș, Brașov) Economist, poet, prozator. Studii primare, gimnaziale și liceale în orașul natal (1967). Absolvent al Academiei de Studii Economice București (1973). De la terminarea studiilor, economist la Combinatul Chimic „Victoria”, Combinatul de Lianți și Azbociment Hoghiz (Brașov). Din 1976 economist la Administrația Financiară

Dâmbovița, apoi la Centrala de Agregate Târgoviște, Administrația Financiară a Primăriei Târgoviște, până la pensionare (1999). Debut cu poezie la „Astra” (Brașov, 1967). Colaborează cu poezie și proză la „Luceafărul”, „Astra”, Tomis”, „Ateneu”, „Târgoviștea”, Realitatea dâmbovițeană”, „Legea lui Țepeș”, „Jurnal de Târgoviște”, „Singer”, „Miorița noastră” (New York). Obține premii literare la concursuri organizate la Vaslui, Iași, Târgu-Jiu, Târgoviște (Festivalul „Moștenirea Văcăreștilor”. Autor al volumelor „Poveste simplă și duioasă” (2003), „Nuvelă în doi și ale proze” (2010), „Puzzle” (2010). (V.P.)

LUCEAFĂRUL POPORULUI Organ al Partidului Poporului de sub președinția lui Octavian Goga. Organizația de Dâmbovița. Apare la Târgoviște din martie 1932 și până în decembrie 1933. Sub conducerea unui comitet (nr. 1-2). Tipografia „Viitorul” Petre G. Popescu. De la nr. 3-4 / 1 mai 1932 apare cu subtitlul „Organ al Partidului Național Agrar de sub președinția lui Octavian Goga”, iar „Președinte” este prof. Ștefan Popescu și director prof. Ioan Constantinescu. Numărul 5 din 25 decembrie apare fără președinte și fără cuvintele „de sub președinția lui Octavian Goga”. (V.P.)

LUCU, Ștefan (3.II.1967, Bălteni, Buzău) Absolvent al Liceului Industrial Nr. 4 (azi Grupul Școlar „Constantin Brâncoveanu”) și al Școlii Populare de Arte „Octav Enigărescu” – clasa de pictură, la maestrul Marin Petre Constantin – al Facultății de Teatru a Academiei „Thalia” din Târgoviște și al Universității de Artă Teatrală din Târgu-Mureș. Actor la Teatrul de Stat „Alexandru Davila” din Pitești, și la Teatrul Municipal „Tony Bulandra” din Târgoviște, profesor la Școala Populară de Artă „Octav Enigărescu” – clasa de teatru – din Târgoviște, regizor și actor/fondator al Fundației KubArt/Teatrul „Odiseu”. Regizor (și actor) al unor montări de succes „O noapte furtunoasă viceversa” (Teatrul Mic din București), „Chiorul, blonda și piticul” (Teatrul „Odiseu”), „Avarul” (Școala Populară de Artă „Octav Enigărescu”). Numeroase premii I pentru regie și actorie la diferite festivaluri naționale de artă teatrală. (G.C.)

LUDESCU, Stoica (~1612, Ludești, Dâmbovița – ~1695) Cronicar muntean. În condițiile luptei politice dintre Cantacuzini și Băleni, fiecare dintre cele două tabere și-a alcătuit propria cronică, Stoica Ludesu, apropiat al Cantacuzinilor a devenit istoricul acestora. În 1672, căderea stăpânilor săi duce la închiderea sa la ocnă, timp de un an și zece luni. În timpul domniei lui Șerban Cantacuzino, ajunge ispravnic al scaunului Târgoviștei (1680). Redactează în calitate de logofăt, actele mai importante ale familiei domnului, precum catastiful averii lui Șerban Cantacuzino, din timpul boieriei acestuia și cel de-al doilea testament al Elinei, soția postelnicului Constantin Cantacuzino. Lucrarea

sa, „Istoria Țării Românești de când au descălecat pravoslavicii creștini (1290-1690, ian),” cunoscută și sub numele de „Letopisețul cantacuzinesc”, cuprinde evenimentele de la întemeierea Țării Românești până la sfârșitul domniei lui Șerban Cantacuzino. Este scrisă cu întreruperi între 1667 și 1688 și prezintă evenimentele într-o lumină favorabilă Cantacuzinilor. Ctitor al bisericii din Ludești (1682), unde se află înmormântate soția și cele două fiice. (A.Ș./M.O./V.P.)

LUMEA NOUĂ Revistă de literatură, artă, știință. Apare la Târgoviște de la 1 decembrie 1928 și până la 1 ianuarie 1929. De la 20 decembrie 1928 cu subtitlul „Revista Școlii Comerciale Superioare”. Director Simion Ionescu. Redactor-șef Manole T. Ștefan. Este condusă de un comitet format din elevi ai Școlii Superioare de Comerț. În cuvântul înainte, Manole T. Ștefan spune: „Am dat la iveală această revistă, pentru a munci împreună căci munca este datoria noastră”. În paginile revistei publică articole, prof. Simion Ionescu, Popescu N. Nichifor; poezii, Ionescu Cernea, Manole T. Ștefan, Constantinescu Gheorghe, N. Săndulache; critică literară, recenzii asupra unor scriitori români (Ionel Teodoreanu, Matei Alexandrescu, Anton Bacalbașa). La rubrica „Din vreme, în vreme”, anecdote, polemici literare, pagini distractive. (V.P.)

LUMINĂ PENTRU SUFLET Revistă a Arhiepiscopiei Târgoviștei și Câmpulungului-Muscel, nr. 1, aprilie 1994 și până în 1999. Colectivul de redacție: președinte ÎPS dr. Vasile Târgovișteanul, coordonator preot Ion Stoica, secretar Florin Bichir. De la numărul 2 apare numai

Arhiepiscopia Târgoviștei, redactor-șef preot Ion Stoica și redactor Florin Bichir, iar de la următorul număr are subtitlul „Revistă a Arhiepiscopiei Târgoviștei și a Facultății de Teologie Ortodoxă”. La revistă colaborează cadre universitare, preoți, profesori, muzeografi, alți oameni de cultură. În afara materialelor de educație creștină, sunt prezentate evocări despre personalități dâmbovițene și importanța lor în istoria Târgoviștei (Mihai Viteazul, Antim Ivireanul). Mai sunt publicate materiale despre viața culturală a acestor meleaguri semnate de către Ion Voinea, Ion Stoica, Constantin Condrea, Gheorghe Bârlea, Gabriel Mihăescu, Maria Georgescu, precum și versuri semnate de Ion Zafiu, Zoe Enăchescu. (V.P.)

LUPU Dionisie (25.II.1769, Blăjeni, jud. Buzău – 7.II.1831, București) Mitropolit al Ungrovlahiei (mai 1819 – apr./mai 1821). Călugărit în 1785 la Mitropolia din București, este egumen la Mănăstirea Dealu (1795-1807), pe care o reface, apoi la Tismana (1807-1819). Din 1801 este numit și episcop titular de Sevasteia. Ocupă scaunul mitropolitan cu susținerea boierimii muntene, încântată de prezența unui român într-o funcție deținută până atunci de ierarhii greci. Ca mitropolit a luat o serie de măsuri în favoarea preoților, înlăturând abuzurile fanarioților. A îndrumat școlile eparhiale și s-a ocupat de tipărirea câtorva cărți. Simpatizant al partidei naționale, face parte din Comitetul provizoriu de ocărnuire (19 ian.-24 febr./8 mart. 1821), constituit de domnul Alexandru Suțu, și îl primește pe Tudor Vladimirescu în București ca pe un eliberator. Fuge la Brașov după intrarea turcilor în țară. Revine în 1827 ca egumen la Mănăstirea Dealu. (A.Ș./M.O.)

M

MACARIE, ieromonahul (sf. sec. al XV-lea – încep. sec. al XVI-lea) Tipograf. Date puține și controversate asupra biografiei sale. Călugăr sârb, învață meșteșugul la Veneția. În tipografia lui Gheorghe Cerneovic de la Cetinje (Muntenegru), tipărește un „Octoih” (1494), o „Psaltire cu tâlc” (1495) și un „Molitvenic” (1493-1495). De frica turcilor se refugiază în Țara Românească, la Târgoviște, unde scoate primele trei cărți apărute pe teritoriul românesc: „Liturghier” (1508), „Octoih” (1510), „Tetraevangheliar” (1512). Ele sunt tipărite din porunca lui Radu cel Mare (1495-1508), cu contribuția urmașilor săi: Mihnea cel Rău (1508-1509), Vlad cel Tânăr-Vlăduț (1510-1512), Neagoe Basarab (1512-1521), având o importanță deosebită în procesul unificării culturale a românilor. Locul tipăriturilor este disputat, convingerea fiind că ele s-au tipărit la Mănăstirea Dealu, utilizându-se o parte a materialului adus de Macarie de la Veneția, împreună cu cel confecționat de meșterii autohtoni cu care a lucrat. Cât privește originea sa părerile istoricilor laici sunt împărțite, în schimb, istoricii bisericești consideră că mitropolitul Macarie este una și aceeași persoană cu destoinicul ieromonah cărturar muntenegrean cu origini vlahe, realizatorul primelor trei cărți de limbă slavă de la români, tipărite cu cheltuiala vistieriei țării la Târgoviște sau Mănăstirea Dealu respectiv, „Liturghierul” (1508), „Octoihul” (1510) și „Tetraevanghelul” (1512). Ieromonahul Macarie este pus în scaunul mitropolitan de voievodul Neagoe Basarab prin anul 1512, pentru că dorea o bună reorganizare a bisericii din țara sa, rămasă văduvită de ierarh după retragerea lui Maxim și este menționat de Gavriil Starostele Sfetagorei, în „Viața Sfântului Nifon”. Cu prilejul sfințirii catedralei de la Argeș, se decide mutarea oficială a scaunului mitropolitan de la Argeș la Târgoviște, împlinindu-se astfel dorința Sfântului Nifon. Încă de pe vremea lui Mircea cel Bătrân, voievodul își stabilise reședința la curtea de la Târgoviște unde erau convocați de regulă și vlădicii țării. La 15 august 1517, Mitropolitul Macarie a săvârșit împreună cu Patriarhul Teolipt al Țarigradului care se afla în țară, târnosirea bisericii lui Neagoe Basarab de la Curtea de

Argeș, când s-a canonizat și Sfântul Nifon și a doua zi, pe 17 august, au purces toți împreună către curtea domnească de la Târgoviște statornicind documentul „...ca de acum înainte niciodată, în veci, să nu mai fie mitropolie, ci să fie numai mănăstire și arhimandrie la Argeș, iar în Târgoviște să fie mitropolie stătătoare, cum s-au așezat”. Deși a fost un ierarh erudit, cum ne dăm seama din faptul că Neagoe Basarab în cartea sa „Învățăturile lui Neagoe către fiul său Teodosie” îi dedică un întreg capitol, mitropolitul Macarie n-a mai putut să continue activitatea tipografică deoarece vistieria țării sărăcise, iar treburile bisericii trebuiau puse în rânduială. Mitropolitul Macarie apare menționat și în pisană Bisericii Mitropolitane din Târgoviște și se pare că trece la cele veșnice în 1521 în același an cu protectorul său, Sfântul Neagoe. (Arhiep./V.P.)

MAGAZINE DIN PERIOADA INTERBELICĂ Pe Strada Libertății se afla un număr însemnat de magazine specializate în mercerie, uleiuri, vopsele, manufactură, fernerie, sticlărie, articole de menaj, băcănie, coloniale, porțelanuri, pielărie-încălțăminte. Magazinele I. Dumitru, Gragosian Zadig și G.P. Petrescu erau renumite pentru produsele de băcănie. Pe strada Heliade Rădulescu se aflau magazinele lui Gr. Gavrilescu., Hart M.I., Ceanacas, Barculis, Crasopol, Zadig, Costică G. Popescu și al fraților Motrun unde se vindeau produse coloniale, mezelerie, băuturi și cafea. Magazinele care desfăceau produse de pielărie și încălțăminte se aflau situate pe străzile Libertății, Brătianu și Heliade, cei mai cunoscuți negustori fiind G. Angelescu, Benjamin Reisenberg, Lazăr Haimovici, I. Teodorescu, Aurică Popescu-Pielaru. Din anul 1934, la Târgoviște funcționa o sucursală a magazinului Mociornița. Magazinele care vindeau mașini agricole și articole de fernerie erau cele ale proprietarilor Scarlat M. Mihăescu, Petre G. Popescu, Radu Săndulescu, Ion Cojescu Mașini de cusut se vindeau în magazinele lui G. Listuzzi și Marcus Simion, aflate pe strada Libertății. Magazine cu articole de menaj, sticlărie și

porţelanuri se găseau la Marcus Simion, Lupescu M., Petrescu G.P., Mihăilescu Scarlat şi Simion Bucurenciu, în magazinul de pe strada C.A. Rosetti. Manufactură şi mărunţişuri se găseau din abundenţă la magazinele lui Angelescu G., Reisenberg Benzamin din strada Libertăţii, Balaban, Ionescu G., Mocănescu D., de pe strada Industriei, Bercovici Iosif, Nachmias Ghidale şi Fridman situate pe strada Industriei. Foarte căutate erau magazinele „Hora Țărănească” de pe strada Progresului – proprietar Gheorghe Tănăsescu, magazinul de confecţii „Papagal”, magazinul „Furnica Nouă” şi „Furnica veche”, unde se vindeau metraje, stofe şi pânzeturi-proprietar Nicolau. Magazinul „La Mireasa” era specializat în articole de nunţi. (G.T./ C.V.)

MAGERIU, Florin Gheorghe (18.VII.1947, Orşova, Mehedinţi) Profesor, sportiv, poet, publicist. Studii primare, gimnaziale şi liceale în oraşul natal (1965). Urmează Facultatea de Mecanică a Institutului Politehnic Timişoara (1965-1968), pe care nu o termină. Apoi Facultatea de Desen a Universităţii din Timişoara (1968-1969). Licenţiat al Facultăţii de Filozofie, specialitatea Sociologie a Universităţii din Bucureşti (1977). Pasionat de artele marţiale va absolvi cursuri de specializare la Belgrad (1990), Tokyo (1991), Padova (1993), Melbourne (1994). Posesor (1993), al categoriei de 7 dani în arte marţiale, acordată de Federaţia Japoneză de Goju-Kensha. Singurul deţinător din Europa al acestei categorii. A funcţionat ca profesor de ştiinţe sociale în Târgovişte (1977-1990 şi 1997-2000), în perioada 1990-1997 fiind detaşat la Federaţia Română de Arte Marţiale. Din anul 2000 cadru didactic la Universitatea „Valahia” Târgovişte, titular al unor cursuri de pedagogie, psihologia educaţiei, a educaţiei fizice şi sportului. Doctor în ştiinţele educaţiei (1999) la Universitatea din Bucureşti, cu tema „Educaţia psihofizică în şcoala românească de Karate-Do, Goju-România”. Din 1990, preşedinte al Asociaţiei Naţionale Goju-România Karate, iar din 1993 director pentru România al IKOGK (cu sediul în Japonia). Membru al Biroului Federal al Federaţiei Române de Arte Marţiale (1997). Director tehnic Karate Goju-Ryu (1994-1995), Preşedinte al Colegiului „Centuri negre” (1994-1995), Director Colegiu Centuri şi Comisie ştiinţifică (1996). Articole în reviste de specialitate din domeniul sociologiei şi al educaţiei. Debut editorial cu note de călătorie din Japonia: „Goju-Ryu Karate-Do-25 de zile de viaţă şi antrenamente în Japonia” (1991), urmat de un volum de poezie: „Zile şi gânduri” (2002), volum de poezie Zen. (V.P.)

MAHALALELE ORAŞULUI ÎNTRE SEC. XVII-XIX

În 1616 este menţionat, „Bazarul de Sus şi de Jos” care desemna zone precise în cuprinsul oraşului, cu rol de mahalale. „Bazarul de Sus” era situat la nord de

Curtea Domnească, având în jur un important număr de biserici, ceea ce dovedea o locuire intensă, iar termenul „de sus” a fost preluat în toponimia oraşului cu numele de „Suseni”. „Bazarul de Jos” este localizat la sud de Curtea Domnească în jurul unor mănăstiri şi biserici. În perioada medievală, până la 1831, au existat 21 de mahalale împărţite după principiul parohial, cu legături comune social-economice. Ca urmare a mutării capitalei, mahalaua Mitropolia şi Curtea Domnească nu mai aveau mahalagii (enoriaşi), ele se întreţineau din dani. În secolul XVII-lea cele mai cunoscute mahalale au fost: Sf. Nicolae (1693) unde locuiau cei mai numeroşi meseriaşi, negustori şi boieri; Zlătarilor sau Sfinţii Îngeri (1696); bisericii Sf. Mina sau a popii lui Dragomir; Sf. Vineri; Cazacilor din jurul bisericii Sfinţii Împăraţi; Țigăniile Sfintei Mitropolii şi mănăstirii Dealu. Documentele amintesc şi de mahalale: Sf. Ionică, Stelea, Sf. Apostoli, Sf. Atanasie şi Chiril, Sf. Dumitru, Târgului, Tabaci, Stolnicu, Sfântul Gheorghe, Creţescu, Sfinţilor, în jurul bisericii Albe, Lemnului, mahalaua de peste gârlă. Se constată că, în această perioadă, mahalalele aveau ca nume hramul sau numele bisericii şi numai în cazuri rare numele meşteşugului principal practicat de cei mai mulţi dintre locuitori (Tabaci). În Perioada Regulamentară a fost adoptată o nouă reorganizare, oraşul fiind împărţit în nouă mahalale: Târgului, Sf. Vineri, Stolnicul, Stelea, Lemnului, Sf. Nicolae, Sf. Arhangheli, Mitropolia, Tabaci, precum şi barierele de la ieşirea din oraş: Sârbilor, Câmpulung, Ciocârlan, Mihai-Vodă, care au continuat să poarte denumirea bisericii din cartierul respectiv, împărţite în două culori (galben şi roşu). După 1840, oraşul a fost împărţit în patru vopsele (sectoare), adăugându-se culorile verde şi albastru. (G.T./ C.V.)

MAHOMED al II-lea (30 martie, 1432 – 3 mai, 1481) Sultanul Turciei (1444 – august 1446, 1451-1481 mai 3), cuceritorul Constantinopolului (1453, 29 mai). Una dintre cele mai ilustre, complexe şi strălucite personalităţi ale secolului al XV-lea. Fiul sultanului Murad al II-lea (1421-1444; 1446-1451) şi al mamei sale Huma Hatun, născut la Edirne (Adrianopol). Geniu militar, politic, administrativ. Desenator, pictor, arhitect, urbanist, poet, om de ştiinţă, bun cunoscător al culturii greceşti, al geografiei, al teologiei creştine, al culturii şi artei italiene, mare cunoscător al culturii orientale şi artei, bun cunoscător al teologiei musulmane etc. A inventat tirul razant de artilerie, în 1451, când, în cadrul blocadei Constantinopolului a proiectat personal şi a executat două platforme pe malul asiatic al Bosforului, la cele două capete ale acestuia, pe care a amplasat tunuri din care trăgea fără somaţie în orice corabie străină intrată în Bosfor. A sistematizat Constantinopolul, s-a îngrijit de dezvoltarea ştiinţelor, artelor, învăţământului. A dus o politică externă de cuceriri. În 1462, întreprinde

o campanie la Târgoviște pentru a-l alunga de pe tron pe Vlad Țepeș. În prealabil el trimisese aici o oaste condusă de Hamza Bey, comandatul flotei turcești și de Junis Bey, un alt dregător al Porții, însărcinat să-l prindă și să-l ucidă pe domnitorul muntean. Vlad Țepeș, aflând, i-a prins și i-a tras în țeapă lângă Târgoviște. Hamza Bey înveșmântat în mătase și purpură a fost înfipt într-o țeapă mai lungă. Laonic Chalchocondil, istoric bizantin, relatează că Mahomed al II-lea, apropiindu-se de Târgoviște și văzându-i astfel înșirați în țepe, în frunte cu Hamza Bey, comandantul fotei, pe care îl aprecia mult, a fost impresionat de curajul și vitejia lui Vlad Țepeș. Ajuns în fața Târgoviștei, Sultanul, împreună cu oastea sa au fost întâmpinați cu foc de artilerie, din tunurile domnești amplasate pe valul cetății și din tunurile de poartă. Mahomed a renunțat la încercuirea și asedierea Târgoviștei și s-a retras spre Dunăre, dar, a revenit și l-a alungat pe Vlad Vodă, în locul căruia a pus pe Radu cel Frumos. Reținem că Mahomed al II-lea a venit în 1462 la Târgoviște și că a văzut fortificațiile de pământ și lemn, cu tunuri de poartă, ale orașului, fortificații existente la 1462. Din fortificație făceau parte, șanțul, valul cetății și Iazul Morilor. (C.I.)

MAIORESCU, Titu Liviu (15.II.1840, Craiova – 2.VII.1917, București) Profesor, critic literar, om politic. Fiul profesorului Ion Maiorescu, a făcut studiile la liceul din Brașov. A studiat filosofia la Berlin și Glessen și dreptul la Paris. Profesor la Universitățile din București și Iași, unde a fost și rector, procuror la Tribunalul Ilfov. Deputat (1871, 1878), ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice (1874-1878; 1888-1889; 1890-1891), agent diplomatic la Berlin, profesor de logică și rector la Universitatea București (1884), ministrul Justiției (1900-1901), ministru de Externe (1911-1912) și prim-ministru (1912-1914). Pentru Târgoviște, prezența sa în 1875, când era ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice, i-a permis să îndrepte în parte, situația grea în care se aflau monumentele orașului. A intervenit pentru a se îndepărta pământul îngrădărit și înălțat la Mitropolie în urma „reparațiilor îngrozitoare efectuate de Burelli”, care făceau ca apa să pătrundă în interiorul bisericii. La mănăstirea Dealu era nemulțumit de faptul că „starețul era fără vlagă”, și a dispus terminarea reparațiilor la clădirea lui Știrbei și a fântânei. Este mulțumit că la mănăstirea Viforâta se mai păstrau urmele donației principelui Basarab Brâncoveanu și aprecia „odăile mari și curate”. De aici, cu o căruță trasă de boi a ajuns la mănăstirea Gorgota, unde a dispus realizarea unui acoperiș nou la turnul de intrare și la biserica schitului, pentru ca să nu se năruie. (M.O.)

MANAFU, Alexandru (11.X.1950, Târgoviște) Militar de carieră, istoric, prozator, publicist. Școala

primară și gimnazială precum și Liceul Economic în orașul natal (1969). Din 1970 îmbrățișează cariera militară absolvind Școala Militară de Ofițeri Activi „Nicolae Bălcescu” (1973) și Academia de Înalte Studii Militare (1984). Își desfășoară activitatea, între 1973-1982 în unități ale Armatei Române, apoi la Direcția Logistică din cadrul Statului Major General (1997-1998). Director al Centrului Editorial al Armatei (1998-1999), este trecut în rezervă (2001). Din acest an doctor al Universității Militare de Apărare cu teza: „Integrarea europeană, infrastructură teritorială și logistica apărării naționale”. Publică articole de specialitate, în reviste de profil: „Observatorul Militar”, „Revista Trupelor de Uscat”, „Gândirea Militară Românească”, „Revista de Istorie Militară”, „Document”, „Eroica”. Debut editorial în lucrarea colectivă „Logistica Armatei Române în al Doilea Război Mondial – Campania din Vest” (1995) urmat de volume de specialitate în care îmbină rigorile stilului științific, al documentelor, cu cel al istoricului: „Corifei ai intendenței române” (1996), „Intendența Armatei Române – Eroism fără glorie” (1999). Autor al unor lucrări cu caracter memorialistic: „Un fiu al Olteniei – General de corp de armată Marin Manafu – un om, o epocă, un destin” (1996), „Un secol de viață – general de divizie Victor Isăceanu” (1997), „Dâmbovițeni la datorie” (2003). (V.P.)

MANEA, Alexandru Marin (24.VII.1931, Mogoșoaia, Argeș) Urmează cursurile Școlii Populare de Artă din Târgoviște. Participă la expoziții naționale și internaționale din Franța și la numeroase târguri ale creației populare, fiind încununat cu numeroase premii. Este un nume cunoscut în arta cioplirii în lemn și în țară și în străinătate. Unele din lucrările sale pot fi întâlnite în muzee și colecții particulare din Bulgaria, Franța, Germania, Italia, Japonia, Marea Britanie și Spania. (G.C.)

MANEA, Gabriel (23.VII.1955, Târgoviște) Este absolvent al Liceului Pedagogic din Târgoviște. După absolvire predă în școli din acest oraș. În afară de pasiunea pentru confecționarea de măști tradiționale, execută și sculptură în lemn. Participă la expoziții de grup și personale din Târgoviște și din țară, cât și la târguri de artă populară. (G.C.)

MANEA, Gheorghe (15.VIII.1944, Lungulețu, Dâmbovița – 23.VI.2006, Târgoviște) Ziarist. După studii primare și gimnaziale în comuna natală, urmează Liceul lenăchită Văcărescu (cursuri serale). Este angajat la UPET Târgoviște. Absolvent al Facultății de Ziaristică (1975). Aproape două decenii este corespondent al ziarului „Scântea” pentru județul Dâmbovița. În perioada 1990-2002, redactor-șef al ziarului „Dâmbovița”. Colaborează la ziarele amintite cu anchete, articole pe probleme sociale, economice ale Târgoviștei și județului Dâmbovița. (V.P.)

MANEA, Gheorghe (Jojo) (6.IV.1967, Pucioasa)

A absolvit Liceul Industrial Nr. 5 și Facultatea de Științe Juridice, Sociale și Politice – specializarea Jurnalism – de la Universitatea „Valahia” din Târgoviște. Evoluează ca jurnalist, în Târgoviște, ca redactor la Radio Minisat, redactor și redactor-șef la Radio Dâmbovița/D, colaborator/ realizator de emisiuni la Antena 1 TV, director la Radio White FM, Televiziunea Târgoviște/TTV și Dâmbovița/DB TV. Este inițiatorul portalului (on line) „Dâmbovițeanul.ro”. (G.C.)

MANEA, Nadia (16.VIII.1965, Bezdead, Dâmbovița)

A frecventat cursurile primare și cele gimnaziale la Școala Generală Măgura și apoi la Școala „Mihai Viteazul” Pucioasa (Școala Nr. 1). A absolvit Liceul „Nicolae Titulescu” (Industrial) din Pucioasa și a obținut licența în istorie la Facultatea de Istorie-Filosofie a Universității din București (1988). Tot aici a susținut doctoratul în istorie (2003). A urmat specializări în istorie și arhivistică financiar-bancară la Universitatea Lusofona din Lisabona și Universitatea „Ca Foscari” din Veneția, sub egida European Association for Banking and Financial History (EABH). A fost profesor la Școala Nr. 12 Târgoviște, asistent și lector la Catedra de Istorie a Universității „Valahia” din Târgoviște și la Facultatea de Istorie a Universității din București. Este expert la Agenția Națională APART. Din 2005, își desfășoară activitatea la Serviciul de arhivă al Băncii Naționale a României, ca expert. Este membru în Comisia de Istorie a Orașelor din România a Academiei Române, în Societatea de Științe Istorice din România (în comitetul de conducere București). A publicat studii referitoare la influența ideologiilor asupra scrierii istoriei, istoria medievală și modernă a Târgoviștei, instituții medievale românești, cultura românească în secolul al XVII-lea, teoretizări în istoriografia contemporană, istoria financiar-bancară. A realizat expoziții de documente la Palatul Hrzánský din Praga și Muzeul BNR. Este implicată în proiectele cultural-educative ale BNR. A fost distinsă cu Premiul „Victor Slăvescu” al Academiei Române și Premiul „Costin Kirițescu” al Fundației Culturale Magazin Istoric. (G.T./C.V.)

MANEA, Perșanu (1470-1528) Învmormântat la

mănăstirea Seaca. A fost fiul lui Manea Negrul, mare vistier și s-a căsătorit cu Vlădaia, fiica lui Dimitrie Ghizdavăț. A îndeplinit funcții în Sfatul domnesc de mare clucer (1498, 1512, 1519), mare stolnic (1525), mare vornic (1525). A fost apropiat al domnilor Radu cel Mare, Neagoe Basarab, Radu de la Afumați. La Târgoviște a fost ctitorul bisericii Sf. Nicolae Andronești construită în 1527-1528 și a efectuat înnoiri la biserica Sfânta Paraschiva (situată pe locul Liceului „Ienăchiță Văcărescu”). De la el a rămas un frumos epitrahil, realizat în tehnica actuală a broderiilor românești și balcanice de tradiție bizantină, specifice acelei epoci. (M.O.)

MANEVRELE REGALE (3-5 octombrie 1872,

Târgoviște) Manevrele militare s-au organizat în zona Dâmbovița-Argeș, luând parte și principele Carol. Acesta a inspectat armata dispusă între Târgoviște-Fundata (Divizia I cantonată la Vizurești-Ghimpați, Divizia II – Urziceanca și Ciocănești). După efectuarea acestor inspecții principele Carol a sosit la Târgoviște pe 30 sept., unde a fost primit cu mare bucurie. În zilele de 3-4 oct. au fost organizate manevrele militare în apropierea orașului, armata se deplasa din zona de sud a județului în zona Târgoviștei. Cartierul general a fost mutat de la Ciocănești la Târgoviște. Oastea a fost dispusă astfel: infanteria la Târgoviște, artileria la Viforâta-Aninoasa, rezerva de cavalerie la Răzvadul de Sus, avangarda la Ulmi. În memoriile prințului Carol, se consemnează că locuitorii orașului au venit să asiste cu interes la „împunătoarea privesc ostășească” și totodată se face o descriere a zonei Târgoviștei subliniind aspectul variat al reliefului cu felurite culturi care din punct de vedere militar oferă adăposturi, obstacole „o interesantă expoziție a icoanei luptelor”. Pe 5 oct. a avut loc o defilare la Târgoviște a trupelor participante la manevre la care a asistat principele Carol care a decorat mai mulți ofițeri pentru activitate exemplară. La 20 septembrie 1902 au avut loc manevrele Corpului II al Armatei. Cu acest prilej clădirile comandamentului Diviziei Arsenalului și Școlii de Cavalerie au fost ocupate de cartierul general. În timpul manevrelor militare familia regală cu prințul Ferdinand și principesa Maria (veniți în Târgoviște în 29 sept. pentru inaugurarea podului de fier Mihai Bravu) a fost cazată în casele lui Lăzărică Petrescu situate în str. Nicu Filipescu, nr. 10. Regele Carol I a stat în bivouac, pe hipodromul Școlii de Cavalerie, dar lua masa de multe ori împreună cu membrii familiei. Cu acest prilej principesa Maria a fost comandant de roșiori. În 1908 s-au desfășurat manevrele militare de toamnă la care au participat regele Carol I și prințul Ferdinand. (G.T./C.V.)

MANOLESCU, Alexandru (1880, Sinaia) Atlet.

Absolvent al Școlii Militare de Ofițeri București și licențiat al Institutului Regal Central de Gimnastică Stockholm (Suedia). General. Din postura de locotenent, membru al Societății Sportive de la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu” (1913-1916), a obținut la campionatele naționale din 1915 titlul de campion național în proba de aruncarea discului. A fost primul atlet din România nelegitim la un club din București care a devenit campion național și, concomitent, primul sportiv legitimat la un club din Târgoviște care a obținut titlul de campion al țării. Component al echipei de atletism a României participante la Jocurile Militare Interaliat de la Paris (1919). Împreună cu alți colegi de la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu” (Virgil Bădulescu, Emil Pălăngeanu, Ion Lascăr) în 1922 a făcut parte din echipa de conducere a nou înființatului Institutul

Național de Educație Fizică din București. Președinte și președinte de onoare al Federației Române de Schi. Consilier regal pe probleme de sport. Distins cu Ordinul „Meritul Cultural pentru Sport” – Cavaler clasa I (1931) și, de Uniunea Federațiilor de Sport din România, cu Insigna de Onoare – clasa I (1939). (A.B.)

MANOLESCU, Constantin (21.XII.1935, Călărași – 27.II.1990, Târgoviște) Profesor, personalitate culturală, istoric literar, istoric al culturii, publicist. Studii primare în Târgoviște, apoi Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1953) urmate de studii superioare tehnice neterminate. Absolvent al Facultății de Filologie, secția limba și literatura spaniolă a Universității București (1962). Profesor de limba și literatura română în Nucet și Târgoviște. A lucrat mulți ani în domeniul culturii (inspector, metodist și director al Centrului de Îndrumare a Creației Artistice). S-a implicat în evenimentele din 1989. Membru fondator al ziarului „Glasul cetății” din Târgoviște (cu apariție efemeră în 1990). Cetățean de onoare al orașului (2000, postmortem), Colaborează la reviste și ziare locale și centrale. Spirit enciclopedic, va publica de-a lungul anilor versuri, proză, prelucrări de folclor, studii de exegeză asupra istoriei locale, a culturii târgoviștene, cronici literare. Coordonează apariția unor lucrări editoriale sub egida Centrului de Îndrumare a Creației Artistice: „Strigăt în faptul zilei”, culegere de versuri; „Cartea pământului, legende” și culegerea de folclor dâmbovițean „Plai domnesc” (1976). În 1968 este premiat de Radiodifuziunea Română pentru o serie de povestiri dedicate copiilor. Debut editorial cu singurul volum de versuri „Dragostea ierbii” (1981), urmat de „Secundă între două primejdii” (1996), apărut postum. De asemenea, volume în care este coautor „Stampe târgoviștene” (1996, cu Mihai Oproiu) și „Târgoviștea culturală” (cu Victor Petrescu și Mihai Oproiu). (V.P.)

MANUGHIEVICI, Eugen (25.X.1929, București) Liceul „Cantemir Vodă” București (1948); Facultatea de Medicină Generală București (1955). După terminarea facultății este medic șef la Stația de Malarie și Parazitologie Medicală Tulcea (1955-1958); medic șef al raionului Tulcea (1955-1959); medic secundar boli infecțioase la București (1959-1963). După examenul de specialitate este medic la Spitalul Găești (1963-1975), funcționează la secția boli infecțioase din Spitalul Târgoviște ca șef de secție în perioada 1975-2001. A publicat articole de specialitate în revista „Viața Medicală”. A participat la congrese ale specialiștilor în malarie în străinătate. A colaborat cu experții Organizației Mondiale a Sănătății în problemele malariei și parazitologiei în lume și în România. Autor al unei cărți care a fost rezultatul unor întinse perioade de cercetare „Repartizarea infestațiilor parazitologice în Delta Dunării”. Timp de 26 de ani a practicat medicina în secția de boli infecțioase a Spitalului Târgoviște,

aducând prin munca și expertiza sa, de mare importanță în prevenirea bolilor infecțioase, reale foloase orașului și județului. (N.V.)

MARCU, Carmen Florina (24.I.1965, Târgoviște) A absolvit Liceul (azi Colegiul Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște și Facultatea de Medicină a Universității de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș; medic specialist de medicină de urgență; competență în endoscopie bronșică și în ecografie generală; medic primar în medicină de urgență; cursuri postuniversitare la Direcția Generală și centre naționale de perfecționare a medicilor, farmaciștilor, a altui personal cu studii superioare și asistenților medicali, și la Școala Națională de Sănătate Publică și Management Sanitar din București. Manager și director medical al Spitalului Județean de Urgență din Târgoviște. (G.C.)

MAREȘ, Ion (28.XI.1881, Câmpulung Muscel – ?) Învățător, director de școală, om politic. Absolvent al Școlii Normale din Câmpulung, a fost un strălucit dascăl, adept al haretismului. A activat ca învățător la Vulcana-Băi, remarcându-se în domenii variate: învățământ, mișcarea cooperatistă, viața politică, activitatea culturală. A fost președintele Cercului Cultural Pucioasa, președinte (din 1936) al Asociației Învățătorilor din Dâmbovița, director de școală. A avut o bogată activitate în domeniul cooperației: a înființat Banca Populară „Armaș Bunea” (1905) și Societatea Cooperatistă pentru Exploatarea Apelor Minerale „Sănătatea” (1911). Membru în Consiliul general al cooperației (la nivel național) și în conducerea Federalei băncilor populare din Dâmbovița. Pe plan politic, a fost unul din întemeietorii în 1918 ai Partidului Țărănesc din județ, membru în conducerea județeană a Partidului Țărănesc și a Partidului Național Țărănesc, vicepreședinte al Casei de Sfat a PNȚ din Pucioasa. A fost vicepreședinte al Consiliului județean în anii 1930-1931 și președinte în perioada 1933-1934. În 1944 s-a implicat în refacerea organizatorică a PNȚ, iar în 1945 s-a înscris în PNȚ-Anton Alexandrescu. Autor al unor interesante articole publicate în presa locală. (M.C.)

MAREȘ, Petre (1.IX.1950, Pucheni, Dâmbovița) Profesor, eseist, traducător, publicist. Cursuri primare și gimnaziale în comuna natală, apoi Școala Normală din Câmpulung. Absolvent al Facultății de Filozofie a Universității București (1975). Învățător și profesor în comuna natală, apoi la Târgoviște. Inspector (1994), inspector general adjunct la Inspectoratul Școlar al Județului Dâmbovița (1995-1997). Din 1992 cadru didactic asociat al Universității „Valahia” Târgoviște, apoi profesor, secretar științific al aceleiași universități. Doctor în filosofie al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași cu teza „Fenomenologie și ontologie în opera de tinerețe

a lui Jean-Paul Sartre" (1995). După debutul în „Revista de filosofie” (1988), colaborează cu articole de specialitate la „Revista de filosofie”, „Revista de teorie socială”, „Învăţământul liceal şi tehnic profesional”, „Analele Universităţii «Valahia» Târgovişte”, „Studii de istorie a filosofiei universale”. Participă cu comunicări la congresele Academiei Româno-Americane din Cleveland (SUA), Montreal (Canada), Târgovişte (România). Traduce din Reymond Aron. Debut editorial cu teza de doctorat (1995), urmat de „Introducere în filosofie (1996, ed. a II-a, 1997), Jean Paul Sarte. Drumurile spre existenţialism (1996). Filosofie şi ştiinţă în opera lui C. Rădulescu-Motru (1996), Introducere în filosofia dreptului (2000), Filozofie (2001), Tratat de politologie (2001), Curs de filozofie (2003), Curs de politologie (2004). (V.P.)

MARIA VOICHIŢA (~1457, Târgovişte – ~26.II.1511, Suceava) A treia soţie a lui Ştefan cel Mare. Fiica domnului muntean Radu cel Frumos şi a Mariei Despina. La 24 nov. 1473 a fost luată ostatică, împreună cu mama sa, de către Ştefan cel Mare, dar a fost tratată conform rangului ei înalt. După moartea Mariei de Mangop, Maria Voichiţa devine doamna Moldovei (1478), făcând unirea între dinastia Basarabilor şi dinastia Muşatinilor. Au avut, pe lângă Bogdan, născut la 16 iunie 1479, şi două fete, Ana şi Maria Chiajna. Influenţa asupra soţului a fost destul de importantă, dovadă faptul că, după 1487, cei doi au iniţiat construirea mai multor biserici în stilul Putnei: Milişăuţii, Pătrăuţii (dăruită doamnei la împlinirea vârstei de 30 de ani), Voroneţ, Sf. Ilie din Suceava, Bălineşti, Dorohoiu. Învmormântată la Putna. (A.Ş./M.O.)

MARIN, Cornel (23.XII.1959, Târgovişte) A absolvit Liceul (azi, Colegiul Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte şi Facultatea de Tehnologia Construcţiilor de Maşini a Universităţii Politehnica din Bucureşti, unde şi-a luat şi doctoratul în inginerie mecanică. Urmează o serie de specializări/perfecţionări postuniversitare la Copenhaga, Rouen şi Besançon (Franţa), Torino (Italia), Tomar (Portugalia). Profesional a ocupat funcţiile de inginer tehnolog la Întreprinderea de Utilaj Petrolier şi de inginer proiectant şi cercetător ştiinţific la CEPROAR din Târgovişte, apoi de conferenţiar şi de profesor universitar la Universitatea „Valahia”, unde va fi director al Colegiului Tehnic, şi de director al Departamentului materiale, echipament, instalaţii şi roboţi. Publică cursuri universitare vizând modelarea cu elemente finite a structurilor mecanice; vibraţiile structurilor mecanice; metode numerice în inginerie; modelarea şi stimularea sistemelor robotice; rezistenţa materialelor şi elemente de teoria elasticităţii. (G.C.)

MARINESCU, Alexandru (6.IX.1935, Vâlcăneşti, Prahova) Medic primar boli interne. După liceu („N.

Grigorescu”, Câmpina, 1953) absolvă Facultatea de Medicină Generală IMF Cluj în anul 1959. Funcţionează începând cu anul absolvirii în următoarele aşezăminte medicale: medic la Circa Medicală Călugăreni, jud. Prahova (1959-1961); director al Spitalului Rural Valea Lungă – Cricov (1961-1964); medic secundar boli interne Spitalul Nr. 2 Ploieşti (1964-1967); medic specialist boli interne Spitalul Târgovişte (1967-1978); medic primar gradul III (1978-1991) şi medic primar gradul II (1991-2001). În perioada 1983-998 este medic şef secţie medicală la Spitalul Târgovişte, iar în perioada 2001-2005 deţine funcţia de medic primar interne la Spitalul Pucioasa. Preocupat de noutăţile şi progresul în domeniul medicinei participă cu lucrări de cercetare la congrese europene, naţionale, simpozioane, consfătuiri interjudeţene, fiind prezent în paginile revistei „Medicină Internă”. Între anii 1985 şi 1989 este preşedinte al Colegiului Judeţean al Medicilor Dâmboviţa, iar între anii 2000-2005 este vicepreşedinte al aceluiaşi Colegiul. Moderează ştiinţific mese rotunde cu participare universitară şi interjudeţeană (Poiana Braşov, Titu, Păltiniş) şi publică rezultatul acestor întâlniri profesionale în revista „Dâmboviţa Medicală” (serie nouă) al cărei redactor şef este în perioada 2000-2003. Activitatea sa profesională şi cetăţenească a fost apreciată fiind decorat cu „Ordinul Muncii” clasa III (1981) şi cu „Meritul Ştiinţific” (1971). Distins cu titlul de Cetăţean de Onoare al Târgoviştei în anul 2005. (M.S.)

MARINESCU, Corneliu Gheorghe Dragomir (13.II.1947, Târgovişte) Baschetbalist, antrenor. Absolvent al Şcolii Medii Nr. 3 Târgovişte (1964) şi al Institutului Pedagogic Bucureşti – Facultatea de Educaţie Fizică (1969). Licenţiat al Institutului de Cultură Fizică din Bucureşti, specializarea „scrimă” (1971). Master la Universitatea „Valahia” din Târgovişte „Turism şi petrecerea timpului liber” (2009). A activat ca profesor instructor la Casa Pionierilor Târgovişte (1969-1971), Metodist la CJEFs Dâmboviţa (1971-1974), Responsabil Şcoala Sportivă Târgovişte (1975-1978), Director CSŞ Târgovişte (1978-1990), Profesor CSŞ Târgovişte (1990), Profesor Liceul Nr. 5 Târgovişte (1991-2009), Profesor Grup Şcolar „Voievodul Mircea” Târgovişte (2009-2011). A început practicarea sistematică a sportului în primul an de liceu (1960), concomitent cu scrima, volei şi handbal, primii săi îndrumători fiind Vasile Torje, Georgeta Ghimbăşeanu respectiv Gheorghe Bogdan, după care din 1963 s-a dedicat şi baschetului (primul antrenor Valentin Grigorescu). La scrimă a fost legitimat pentru ŞSE Târgovişte (1960-1964) şi Universitatea Bucureşti (1966-1969), la volei pentru ŞSE Târgovişte (1960-1964) şi Petrolul Târgovişte (1964-1966, campionat regiunea Ploieşti), la handbal pentru Şcoala Medie Nr. 3 Târgovişte (1960-1964) şi Universitatea Bucureşti (1966-1969, divizia „B”), iar la baschet pentru

Comerțul Târgoviște (1963-1966), Institutul Pedagogic București (1966-1969, campionat universitar București), Comerțul Târgoviște (1969-1971, divizia „B”). Ca antrenor a activat numai la baschet. În perioada 1969-1972 a deținut postura de secund la Comerțul Târgoviște reușind cu această grupare prima promovare în campionatul național al juniorilor și școlarilor (1969) și prima promovare în divizia „B” pentru baschetul masculin târgoviștean. A deținut apoi funcția de antrenor principal la echipele masculine Școala Sportivă Târgoviște (1972-1976, campionatul național al juniorilor și școlarilor), Electrica Fieni (1976-1977, divizia „B”), Oțel Inox Târgoviște (1980-1985, promovată în divizia „B” în 1983) și la formația feminină Oțelul Livas Metaco Târgoviște (1996-1997, divizia „A”). Dintre sportivii pe care i-a inițiat în baschet au performat pe plan național Mircea Zidaru (lotul național de juniori), Valentin Sănescu (loturile naționale de juniori și tineret), Marius Dobă (loturile naționale de juniori, tineret și seniori). Ca arbitru de baschet a condus circa 400 meciuri în divizia „B” masculin și 50 în divizia „A” feminin. Președinte al Comisiei județene de baschet Dâmbovița (1979-1991). Distins cu Diploma de Excelență a Ministerului Educației Cercetării Tineretului și Sportului (2009). (A.B.)

MARIN-THORNTON, Gabriela (15.X.1960, Târgoviște) Prozatoare, publicistă. Studii primare în orașul natal, urmate de cele liceale, de informatică, la București (1979). Absolventă a Facultății de Automatică din cadrul Institutului Politehnic București (1984). Din 1984 până în 1990 inginer automatician la Institutul de Tehnică de Calcul din București. Între 1990-1993 se află în Franța pentru o colaborare software cu o firmă aflată la Dreux, lângă Paris. Se stabilește în SUA (1994). Preocupări literare încă de pe băncile școlii, publicând proză scurtă și poezii. Colaborează la „Luceafărul”, „Convorbiri literare”, „Lumină lină” (New York) și „Origini Romanian roats”. O perioadă corespondent SUA pentru Radio România Internațional. Membră a Uniunii Scriitorilor din România (1998). Din 2002 cadru didactic la University of Miami (SUA). Autoare a unor romane: „În largul sufletului” (1997), „Obsesia de a rămâne tânăr” (1997), „Insula guvernatorilor” (1998). (V.P.)

MATEI, al Mirelor (~1550, Pogoniani, Grecia – 1624, Târgoviște) Până la venirea în Țara Românească (datată între 1603-1605) se cunosc puține date biografice. Se instruește la Constantinopol. Domnitorul Radu Șerban îl numește egumen al Mănăstirii Dealu, devenind în 1605, onorific, mitropolit al Mirelor. Alcătuiește în grecește „Viața și petrecerea cuvioasei maicii noastre Paraschiva cea nouă din Epivates”, scriere hagiografică. În prefață la „Slujbă pentru Grigorie cel Mare Decapolitul” face referiri la întâmplările sângeroase din timpul domniei lui Radu Șerban. Între

1616-1618, compune în versuri, scrierea parenetică „Sfaturi către Alexandru Iliăș”, în care pe lângă sfaturi, face o critică aspră stării sociale a țării. După 1618 versifică „Istoria celor petrecute în Țara Românească, începând de la Șerban Voievod până la Gavril Voievod”. Descrie luptele lui Radu Șerban cu voievodul Ardealului, defavorabile tuturor în opinia cronicarului. Prezintă și evenimente legate de o răscoală împotriva grecilor, sub domnia lui Alexandru Iliăș. Opera sa este importantă din punct de vedere documentar fiind singura sursă internă a perioadei respective. (V.P.)

MAVROGHENI, Nicolae Petru (1738, insula Paros, Grecia – 19/30.IX.1790, Beala, Bulgaria) A domnit în Țara Românească între 20 martie / 6 aprilie 1786 - 7/17 iunie 1790. De origine modestă, a reușit să îndeplinească importante funcții la Poartă, care i-au permis să-și însușească solide cunoștințe militare. A dus o politică fiscală excesivă, ostilă boierimii, față de care avea o atitudine sfidătoare. Și-a numit calul clucer și circula prin București într-o trăsură trasă de doi cerbi. În Biserica Domnească se află următorul sgrafit: „1789 iulie 14, au venit Nicolae Petru Mavrogheni voievod acii în Târgoviște”. Nu cunoaștem cauzele care au determinat această vizită, cunoscut fiind că domnul știa să-și ascundă adevăratele intenții. (M.O.)

MAXIM BRANCOVICI – MITROPOLIT (1505-1512) Era de neam sârb din familia despoților Brancovi. A purtat ca mirean numele de Gheorghe. S-a călugărit în anul 1495 în mănăstirea Kupinic, primind numele de Maxim. Un an mai târziu este hirotonit preot de mitropolitul Calevit al Sofiei. La 10 decembrie 1502, fratele său, despotul Ioan, moare fără să lase urmași și ieromonahul Maxim rămâne singurul moștenitor al tronului, dar el refuză părăsirea vieții monahale. Din pricina năvălirii oștilor otomane e nevoit să părăsească patria și să vină în Țara Românească. Se pare că a fost hirotonit arhieru de însuși Sfântul Nifon în Țara Românească. În anul 1505, după retragerea Mitropolitului Nifon este desemnat să conducă Mitropolia Țării Românești. A dat dovada de abilitate diplomatică atât prin mijlocirea încheierii unor relații familiale între principii români și principese sârbe, cât și prin mijlocirea încheierii unei păcii între Radu cel Mare și Bogdan al III-lea al Moldovei cărora le-a arătat că sunt deopotrivă creștini și de o seminție. A contribuit, de asemenea, și la statornicirea unor bune relații de vecinătate cu Vladislav al II-lea al Ungariei și cu sașii din Transilvania. Sub noul domnitor Mihnea cel Rău (1508-1510) este trimis la regele Vladislav să obțină recunoașterea domnului și să încheie pace cu regele ungar. După ce și-a împlinit misiunea, a plecat direct la Cruședol, în Serbia, statornicindu-se în ctitoria lui, mănăstirea cu hramul Buna Vestire. Ajuns pe tronul țării tânărul Neagoe Basarab chemă pe bătrânul

Maxim să revină la conducerea mitropoliei sale de la Târgoviște, dar fiind în vârstă și suferind, Maxim îi cere domnului voie să rămână la Cruședol, unde la 18 ianuarie 1516 și-a dat obștescul sfârșit. Pentru viața sa sfântă, Biserica Ortodoxă l-a canonizat, fiind prăznuit la 18 ianuarie. (Arhiep.)

MAZURU, Constantin (21.V.1936, Rarancea, Cernăuți, Ucraina) Este licențiat al Facultății de Arte Plastice și al Facultății de Muzeologie din București. Profesor la școli din Târgoviște. Participă la expoziții de grup ale unor filiale ale Uniunii Artiștilor Plastici și la tabere de pictură din țară și din Bulgaria. Are lucrări în colecții particulare din țară, din Germania și Grecia. (G.C.)

MĂCELĂRII Măcelăria, ocupație cu predilecție orășenească, este atestată începând cu secolul al XVII-lea când sunt amintiți lane pastramagiul (1619), Radu măcelar (1620), Costea măcelarul (1665), Vlădica măcelarul (1665). Locul de desfacere a cărnii era numit „la scaune”, iar în sec. XVIII-lea existau două scaune: lângă „Țigănia Deleanului” și „Prăvăliile Mitropoliei”. Importanța măcelarilor a crescut, fapt consemnat prin apariția în toponimia orașului a uliței măcelarilor din apropierea Bisericii Sf. Nicolae. În Perioada Regulamentară sunt menționate scaunele de la Curtea Domnească și Mitropolie. Scaunele existente nu erau suficiente, iar locuitorii din Suseni solicitau lui Canache Ion să taie vite în prăvălia lui chir Costin zet Ivan Hoge. După mutarea Târgului Săptămânal în oraș, cel mai cunoscut măcelar menționa la 1885 printre cei 13 patentari de clasa I era Costea Dragomir Ciuciuc. În perioada interbelică numărul măcelăriilor au crescut, ajungându-se în 1931 la 14 măcelării. Cele mai multe își desfășeau produsele în obor, după ce vitele erau sacrificate în abatorul comunal. Măcelăriile Enescu, Ion Panaitescu și Cristescu de pe strada Nicu Filipescu, transmise din tată în fiu, au fost cele mai renumite în perioada interbelică, unele transformate în fabrici de mezeluri. Alexandru A. Enescu, în 1932, a solicitat înființarea fabricii de mezeluri în str. Nicolae Filipescu și permisiunea de a-și vinde produsele în piață, la Ghereta primăriei, nr. 11. De asemenea, a cerut modificarea obiectului firmei înscrisă în registrul Camerei de Comerț și Industrie cu măcelărie, pescărie, fabrică de mezeluri și măruntaie en-detail și en-gross, pe cont propriu, cu desfacerea în Ghereta primăriei din Piață. În 1945 fabrica de mezeluri Ionescu avea o capacitate de 3000 de kg pe zi și un personal de 16 lucrători. În același an, este menționată și Fabrica de Mezeluri al lui Stelian Dobrescu care producea cantități importante de mezeluri pentru aprovizionarea orășenilor. (G.T./ C.V.)

MĂINESCU, Vasile (26.XI.1891, Târgoviște – 13.V.1953, București) Absolvent al Liceului „Ienăchiță

Văcărescu”, al Școlii de Ofițeri de Cavalerie din Târgoviște, și al Școlii Superioare de Război din București. Obține aproape toate gradele de ofițer de la sublocotenent la general de divizie. A ocupat funcții de responsabilitate de la comandant de pluton la comandant de divizie, la comandant secund al Comandamentului Militar al Capitalei și de director al Direcției de Personal al Armatei și Direcției Superioare a Cavaleriei Române. A participat la Primul Război Mondial și pe ambele fronturi ale celui de-al Doilea Război Mondial, acoperindu-se de glorie. A înaintat cu marile unități pe care le-a comandat pe Frontul de Est până la Marea de Azov, în stepa Kalmucă și Kuban. După război este condamnat la 15 ani de muncă silnică, fără dovezi concludente, fiind acuzat de acțiuni represive antisovietice de către Tribunalul Militar. Arestat la 8 febr. 1951, a fost comandant în ian. 1953 pentru așa-zisa „crimă de război”. Încetează din viață în închisoare. (G.C./G.T./C.V.)

MĂNĂSTIREA DEALU Mănăstirea Dealu este cea mai importantă ctitorie a domnitorului Radu cel Mare (1495-1508), situată la 6 km nord de Târgoviște, pe Aleea Mănăstirea Dealu Nr. 1, pe teritoriul satului Vîforâta. În prezent este o mănăstire de maici având hramul Sf. Nicolae la biserica mare și Acoperământul Maicii Domnului la paraclis. Pisania mănăstirii comemorează pe Radu cel Mare în calitate de ctitor care a declanșat primele lucrări la 26 august 1499, domnul începând construcția mănăstirii „în anul 7008 (1500), crugul soarelui și al lunei 16, temelia 29, indicta 3, mâna anului 3”... și ... „s-a sfințit în anul 10 al celui de-al șaptelea mileniu, luna decembrie 4 zile”. Radu cel Mare s-a implicat profund în viața culturală și religioasă a vechii Cetăți de Scaun, în organizarea pe care a dat-o ierarhiei muntene, în instalarea tiparniței în cadrul mănăstirii, de sub teascurile căreia au fost scoase primele cărți tipărite pe teritoriul românesc: „Liturghier” (1508), „Octoih” (1510), „Tetraevangheliar” (1512), lucrări care au circulat în tot spațiul sud-est european. Lăcașul a fost sfințit la 4 decembrie 1501, constituindu-se într-o capodoperă a arhitecturii religioase muntene, inovațiile constând în amplificarea pronaosului, în multiplicarea și accentuarea elementelor verticale, alături de turla centrală, apărând două turle mai mici peste pronaos, formând o grupare piramidală, și în folosirea paramentului de piatră fățuită, cu dublu rând de arcade oarbe. După mărturia lui Gavril Protul era lucrată „tot cu piatră cioplită și stâlpii ușilor și ferestrelor tot de marmoră”, așa încât era cu adevărat o „biserică frumoasă și minunată”. Lucrările au fost finalizate de Vlad Vodă cel Tânăr (1510-1512) fiind zugrăvită din porunca lui Neagoe Basarab „cu vopsele și cu aur”. În decursul timpului a suferit numeroase prădăciuni și stricăciuni, astfel că spre a o ajuta, voievodul Radu Mihnea (1611-1616), la 10 iulie 1614, i-a preînnoit hrisoavele de proprietate. La rândul său, Matei

Basarab (1632-1654), a inițiat repararea acesteia, a reinstalat tiparița, i-a întărit danii, i-a dăruit vase de aur și o cruce îmbrăcată în argint aurit, care se păstrează și în prezent în muzeul mănăstirii. La 1713, Constantin Brâncoveanu (1688-1714) inițiază din nou reparația ei, zăgrăvind-o a doua oară și acoperind-o cu aramă, fiind cea mai importantă restaurare din câte i se făcuseră până la acea dată. În anul 1845 domnitorul Gh. Bibescu inițiază lucrări de construcție realizate de către Ioan Schlater, pentru ca în urma cutremurului din 1940 să ajungă din nou în paragină, Patriarhul Justinian luând hotărârea, în 1953, de a o reface din temelie. În perioada 2000-2006, sub îndrumarea Înalt Prea Sfințitului Părinte Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei, s-au întreprins importante lucrări de consolidare și restaurare a întregului ansamblu arhitectonic de la Dealu. Prin mormintele aflate în pronaos, mănăstirea se impune ca fiind cea mai mare gropniță domnească. Primul voievod înmormântat aici a fost Vladislav al II-lea; în aprilie 1508, Radu cel Mare a fost îngropat în partea de nord a mănăstirii, cu vremea, piatra mormântului său stricându-se. Mormântul actual i s-a realizat în anul 1908, când trecuseră 400 de ani de la moartea sa, fiind frumos împodobit și pe care stă inscripționat următorul text: „s-a dat acest adăpost de marmură oaselor cu cheltuiala Țerii, patru sute de ani de la moartea lui”. În anul 1511 a fost înmormântată jupâneasa Caplea, sora lui Radu cel Mare, iar în 1512, voievodul Vlad cel Tânăr. Aceștia le-au urmat, în 1524, Radu-Badica, fiul ctitorului celui nou; în 1532, voievodul Vlad Înecatul (1530-1532), fiul lui Vladuț; în 1557, voievodul Pătrașcu cel Bun (1554-1557); în 1601 capul lui Mihai Viteazul, pe a cărui lespede putem citi: „Aice zace cinstitul și răposatul capul creștinului Mihail, marele voievod, ce-au fost domn Țării Românești și Ardealului și Moldovei; cinstitul trup zace în câmpii Tordei și când l-au ucis neamți, ani au fost 7109(1601), în luna avg. 8 zile. Această piatră o-u pus jupan Radu Buzescu i jupâneasa Preda”. Alături de toți aceștia, în anul 1608, a fost îngropat Mihail Movilă, fostul domn al Moldovei (1607). Mănăstirea Dealu este construită în formă de treflă, constând într-un altar heptagonal în exterior semicircular în interior, dintr-un naos, lărgit în părțile laterale cu câte un sân, circular înăuntru și pentagonal în afară, și dintr-un pronaos dreptunghiular, „împărțit, printr-un arc dublu transversal, în două părți inegale.” Mănăstirea Dealu s-a constituit într-un puternic centru de răspândire a culturii scrise, prin activitatea călugărilor caligrafi, dar mai ales prin faptul că aici s-a instalat prima tiparniță în spațiul românesc de sub teascurile căreia au ieșit primele cărți tipărite, necesare cultului bisericesc. (Arhiep.)

MĂNĂSTIREA STELEA Ansamblul arhitectural al Mănăstirii Stelea, este situat la circa 150 m sud-est de Curtea Domnească și la cca. 200 m nord de Mitropolie,

pe str. Stelea nr. 6. Este ridicat în 1645, de domnitorul Moldovei Vasile Lupu, pe vatra unor vechi așezăminte monahale din secolul al XIV-lea și al XV-lea ale căror urme se pot vedea și astăzi în curtea mănăstirii. Potrivit pisaniei Vasile Lupu, în amintirea tatălui său a înălțat pe locul bisericii „ce... s-o făcut mai înainte a lui Stelea neguțătorul”, noul lăcaș căci acolo „zace și trupul răposatului părintelui meu, Nicolae Vel Aga”. Din acest motiv, pisania bisericii este decorată cu stema Moldovei. În vremea lui Constantin Brâncoveanu, Biserica a fost reparată, punându-i-se o nouă pardoseală din dale de piatră, s-a refăcut etajul clopotniței, se împodobește cu o nouă zugrăveală și cu nou mobilier de cult. Spre sfârșitul veacului al XVIII-lea, datorită vitregiilor și intemperiiilor vremii, mănăstirea ajunsese într-o stare precară. Unele mici reparații necesare s-au mai efectuat prin mărinimia și dărnicia unor boieri sau orașeni înstăriți. În secolul XIX, după secularizarea averilor mănăstirești, Stelea a devenit biserică de mir; clădirile ei, tot mai ruinate, au primit alte destinații. În 1881, o comisie de specialitate, care a vizitat mai multe monumente din țară, constată starea de degradare a clădirilor de la Stelea și inițiază o „restaurare generală”. Au mai urmat reparații în perioadele 1943-1947, 1971-1976, 1982-1988, 1991-1999 și în special 2002. Începând cu anul 1991, prin grija primului Arhiepiscop al Târgoviștei Dr. Vasile Costin, Stelea redevine mănăstire și își revendică și locul de ctitorie domnească inițiindu-se o amplă lucrare de consolidare și restaurare a monumentului și picturii. Lucrările de restaurare se intensifică începând cu data de 26 decembrie 1999, când noul arhiepiscop al Târgoviștei, Înaltpreasfințitul Dr. NIFON se străduiește și reușește să confere Mănăstirii Stelea imaginea celui impunător ansamblu arhitectural, cu ziduri de incintă, turn – clopotniță, case egumenești, chilii, și biserica, pentru a redeveni focar de credință, cultură și spiritualitate ortodoxă românească. Tot prin purtarea de grijă a Înaltpreasfinției Dr. NIFON, Arhiepiscopul și Mitropolitul Târgoviștei în Casa egumenească din incinta mănăstirii Stelea s-a organizat un Muzeu de artă și arhitectură religioasă românească și s-au apropiat de finalizare lucrările de pictură a sfântului lăcaș care deservește astăzi o comunitate mică de monahi chiar în inima vechii cetăți de scaun a Târgoviștei. (Arhiep.)

MĂNĂSTIREA VIFORĂTA În vecinătatea Târgoviștei și a Mănăstirii Dealu se află mănăstirea Viforăta (numită în unele documente și Viforăști), ctitoria lui Vlad Înecatul, de pe la 1530, cum consemnează cea mai veche atestare a sa documentară. Mănăstirea a avut hramurile: „Sfântul Mare Mc. Gheorghe”, „Nașterea Maicii Domnului” și „Sf. Ierarh Nicolae”. Ca și orașul Târgoviște este prădată de mai multe ori, mai întâi de oastea lui Gabriel Bathory, în iarna lui 1611, iar

mai târziu de către turci. A fost refăcută de către voievozii Radu Mihnea (1611-1616) și Matei Basarab (1632-1654), în timpul celui din urmă devenind mănăstire de călugărițe, așa cum reiese din afirmația misionarului Docsici, din 1640. De fapt, datorită ajutorului și grijii speciale pe care a purtat-o sfântului lăcaș, voievodul Matei Basarab este considerat ca al doilea ctitor al său. Lucrări ample de restaurare s-au făcut lăcașului în timpul lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714), constând în înălțarea zidurilor înconjurătoare, construirea unei noi chilii, refacerea vechii picturi. În 1864 sculptorul Karl Stork execută catapeteasma, care este o îmbinare de stil gotic cu cel bizantin. Pictura mănăstirii nu s-a păstrat în original. Într-unul din pomelnicele păstrate se menționează și contribuția altor voievozi și domnițe care au sprijinit-o material într-un fel sau altul: Radu Voievod, Leon Voievod, Elena Doamnă, Grigore Ghica Voievod, Antonie Voievod, Mihai Voievod, Gheorghe Bibescu Voievod. După cutremurul din 1940, Patriarhul Justinian Marina se îngrijește îndeaproape de refacerea și restaurarea sfintei mănăstiri, înființând aici în 1960 și o „Casă Sanatorială”. Mănăstirea s-a bucurat în continuare de purtarea de grijă a Patriarhilor Iustin Moisescu și Teoctist ca stavropighie patriarhală. Actuala mănăstire este de plan triconic, cu un mic pridvor mărginit spre vest de patru stâlpi și cu un pronaos spațios, acoperit cu o turlă de zidărie și luminat de patru ferestre. Biserica a fost repictată în prima jumătate a secolului al XIX-lea. În 1913, cu prilejul unor restaurări a picturii, sub portretele banului Grigore Brâncoveanu și ale soției sale Safta au fost descoperite și chipurile vechilor ctitori – Constantin Brâncoveanu, Marica Doamna și Vladislav vodă (Vlad Înecatul). Din 1993 Viforâta devine mănăstirea de sine stătătoare, iar din anul 2000 prin purtarea de grijă a ÎPS Dr. Mitropolit Nifon, intră sub jurisdicția Arhiepiscopiei Târgoviștei. Mănăstirea Viforâta se integrează, alături de celelalte ctitorii din Târgoviște și din apropiere, într-un complex cultural–religios care reflectă câteva secole neîntrerupte de spiritualitate și cultură românească de sorginte ecclesiastică. (Arhiep.)

MĂNGUȚĂ, Cristian (26.III.1973, Târgoviște) Este absolvent al Facultății de Arte Plastice, Decorative și Design – specializarea pictură de șevalet – și al Facultății de Teologie Ortodoxă din București, specializarea pastorală, doctorat în istorie la Universitatea „Valahia” din Târgoviște. Profesor la Liceul de Muzică și Arte Plastice din Târgoviște, apoi lector universitar doctor la Facultatea de Științe și Arte a Universității „Valahia”, secția conservare-restaurare. Expune în expoziții de grup și personale, mai ales în Târgoviște. Lucrările sale pot fi întâlnite în colecții de stat și particulare din țară, din Germania și din Marea Britanie. Obține premii la concursuri de pictură și fotografie în țară și străinătate.

Este membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, filiala București. (G.C.)

MĂNGUȚĂ, Paul (23.IX.1975, Târgoviște) Este absolvent al Facultății de Arte Plastice, Decorative și Design – specializarea artă monumentală – din București. Profesor la Liceul de Muzică și Arte Plastice din Târgoviște. Execută lucrări de artă monumentală în diferite localități din țară. Are lucrări în colecții de stat și particulare din țară, din Italia și Olanda. Premii la concursurile de pictură organizate la Câmpina (2009-2011). Este membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, filiala București. (G.C.)

MĂRCULESCU, Ion (12.XI.1944, Ionești, Petrești, Dâmbovița) Profesor, artist plastic, prozator, publicist, editor. Cursuri primare și gimnaziale în comuna natală, apoi studii liceale la „Vladimir Streinu” din Găești (1963). Licențiat al Facultății de Arte Plastice din cadrul Institutului „Nicolae Grigorescu” București (1982). Profesor de desen la Gura-Șuții, Găești, Târgoviște, până la pensionare (2008). În 1994 înființează Editura „Pandora-M” la care apar numeroase lucrări, în special ale unor scriitori francezi, cu predilecție contemporani sau ale unor autori târgovișteni. Din 2007 creează și Editura „Marcona”. Debut publicistic cu povestiri la „Secera și ciocanul” din Pitești (1968). Colaborează la „Trimestre” (Găești), „Secera și ciocanul”, „Reeducarea minorilor”, „Contemporanul”, „Argeș”, „Dâmbovița”, „Litere” precum și la revista „Fotografia”. Participă cu lucrări de artă fotografică la saloane naționale și internaționale și expoziții în Târgoviște, București, Brașov, Oradea, Botoșani. În 1986 obține două medalii de aur la Salonul „Reus” din Spania. În 2010, la același salon, obține medalia jubiliară și Trofeul Comitetului Internațional Olimpic (CIO). Participă și la expoziții colective de pictură. Membru fondator al Societății Scriitorilor Târgovișteni (2005), membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (2010). Debut editorial cu volumul de proză „Cioara șchioapă” (1998) urmat în aceeași manieră de „Quatrocente” (2001), „Nastasia. Un amor de aproape un an” (2007), „Meșterul de oglinzi” (2007), „Jurnalul de la Marcona” (2008), „O iubesc enorm domnule judecător” (2009), „Al treilea picior” (2011). (V.P.)

MDI TV Intră în emisiune la 12 noiembrie 2011 sub licența TV-C388.2/6.10.2011. Fondator/patron, omul de afaceri Dan Miculescu. Director administrativ: Dan Tătuț. Director de emisiuni: Mădălina Marinică. Redactor-șef: Laura Manafu. MDI are cea mai mare zonă de acoperire din județul Dâmbovița. Dotare tehnică de ultimă oră: platouri reale și virtuale, decoruri complete, camere video HD, car TV, steady cam, tricaster. Emisiuni de vizibilitate

/ realizatori: „Datini” (Daniela Apostoaei), „Aşa cum ne place” (Alex Munteanu), „Aventuri de poveste” (Ema Nicolae), „Cafeneaţa” (Dan Banu, Simon Curătureanu), „Ca românul nu-i nici unu” (Ciprian Olteanu, Nicu Dumitru), „Cu cărţile pe faţă” (Laura Manafu), „Carmen” (Carmen Zaharia), „Banii vorbesc” (Iulia Lăczî), „Dâmboviţa pas cu pas” (Adriana Răceanu, Ion Obăgilă). (G.C.)

MECHEL După revoluţie, COS Târgovişte s-a înregistrat la Of. Reg. Comerţului sub titulatura S.C. COS Tg. S.A., având ca acţionar majoritar Fondul Proprietăţii de Stat. S.C. COS Tg. S.A. este înmatriculată sub această denumire la 4 febr. 1999. În anul 2002, societatea a fost vândută firmei Mechel Internaţional Holding GmbH (cu sediul în Elveţia, dar având patronat rus), fiind înregistrată la Târgovişte sub denumirea S.C. Mechel S.A. Târgovişte. Domeniul de activitate: Producţia de metale feroase sub forme primare şi feroaliaje. Administratori: Persoană juridică: Mechel East Europe Metalurgical Division SRL Târgovişte. Director pentru România a SC Mechel SA Târgovişte este ing. Gofman Vladimir (Rusia). Cifra de afaceri (2009)=529 miliarde lei. Alţi directori pentru România (şi acţionari): Asanov Valery (Belarus), Oprea D-tru (Moldova), Slentov Alexei (Rusia), Korchunov Yuri (Belarus). (G.T./ C.V.)

MEGA, Ion (1.VII.1953, Târgovişte) Urmează cursurile Şcolii Populare de Artă din Târgovişte. Profesează arta orfevrăriei. Îşi face cunoscute picturile în expoziţii personale prezentate de cunoscuţi oameni de cultură, dar şi în câteva expoziţii de grup, mai ales în Târgovişte pe care o şi surprinde pe pânzele sale. (G.C.)

MELICOVICI, Adrian (10.VI.1967, Moreni, Dâmboviţa) Absolvent al Grupului Şcolar „Voievodul Mircea” din Târgovişte. Este fondator al publicaţiilor „Muntenia Expres” (împreună cu Adrian Stângă) şi „Orizont Expres”, unde a deţinut şi funcţia de redactor-şef. Publică romanele „Ecouri din Sodoma şi Gomora”, „Noaptea destinelor”, „Noaptea speranţelor”, din primul apărându-i fragmente în „New-York Magazin” şi volumul de versuri „Colţ de cer”. Este realizatorul (idee şi scenariu) filmului documentar istoric „Târgovişte – cetatea misterelor” (regia: Marian Guzi; producător executiv Asociaţia Katharsis – director Gheorghe Niţă, consultanţi ştiinţifici: Neagu Djuvara, George Coandă, Gabriela Niţulescu). Apariţii în direct la Târgovişte Tv, Columna Tv, TvRomânia de Măine/TvRM. Este iniţiator şi administrator al portalului Melicovici.rd. Colaborează la publicaţii dâmboviţene (presă scrisă şi online). Este membru al Societăţii Scriitorilor Târgoviştieni. (G.C.)

MEMORIALUL „TONY IORDACHE” La iniţiativa organizaţiei judeţene Dâmboviţa a Partidului Romilor – Pro Europa este organizată în 2010 prima ediţie în

memoria unuia dintre binecunoscuţii instrumentişti dâmboviţeni ai etniei romilor. Festivalul este dedicat valorificării tradiţiilor etniei (cântec, dans şi port). Din juriu au făcut parte: Mădălin Voicu, Nicolae Păun, Leonard Iordache, Moise Vasile, Ilie Dincă. (G.C.)

MERIDIAN EXPRESS Săptămânal de informaţie şi cultură, apare la începutul primăverii anului 1991; iniţiatori: George Coandă, Radu Florea, Lucian Grigorescu, József Pildner. Editor: SC Meridian SRL, director, Maria Mihai. Format tabloid. Îşi încetează apariţia după trei numere. (G.C.)

MESAJE TÂRGOVIŞTENE ÎN TIMP La 15 aprilie 1989 are loc prima ediţie a manifestării culturale complexe cu acest generic, din iniţiativa lui Ion Gavrilă şi în organizarea Comitetului de Cultură şi Educaţie Socialistă al municipiului Târgovişte. În program: simpozioane; mese rotunde; expoziţii de artă plastică, de filatelie şi maximafilie; gala filmului documentar dedicat Târgoviştei; un spectacol de muzică şi poezie prilejuit de centenarul comemorării lui Eminescu; colocviul revistei „Contemporanul”, „Ziua cântecului, dansului şi portului popular”. A fost editată şi publicaţia manifestării intitulată „Mesaje târgoviştene în timp”. (G.C.)

MESERIAŞUL DÂMBOVIŢEI Ziar al intereselor meseriaşilor. Târgovişte 14 februarie – 1 iulie 1916. Apare de două ori pe lună. Director: Constantin Cernat. Girant responsabil şi secretar de redacţie: H. Niculescu-Bică. Tipografia „Dâmboviţa”, Ilie Gh. Pârvulescu. (V.P.)

MEŞTEŞUGUL PRELUCRĂRII LEMNULUI La începutul secolului al XVII-lea sunt amintiţi meşterii teslari Pera, Rădici şi Calocana, care executau case din lemn în Târgovişte. Acest meşteşug în secolul al XVIII-lea a fost prelucrat cu precădere de către meşterii lemnari din satele învecinate. La 1800 s-au executat lucrări de dulgherie la Biserica Sf. Vineri şi la casele din jurul acesteia de către meşterii Radu lemnar ot Viforâta, Lazăr vâtaf, lemnarii ot Mahala şi Stoian lemnar ot Viforâta. Prezenţa meşterilor lemnari din satele învecinate este semnalată încă din secolul al XVII-lea când se menţionează „meşteri domneşti de case” din Lucieni, care executau diferite lucrări de lemnărie pentru care satul era recompensat cu scutirea de dări. Meşterii lemnari din Lucieni la 1660 au fost cedaţi de domnie Mitropoliei pentru nişte reparaţii. Meşterii podari, constructorii de poduri din lemn sau de podine pentru străzi sunt amintiţi la 6 aprilie 1662, „Paraschiva podariu”. În majoritatea cazurilor meşterii erau angajaţi în baza unui contract scris în care se precizau lucrările de efectuat. Şindrila realizată de meşterii lemnari a fost necesară pentru acoperirea imobilelor. În prima parte a secolului al XVI-lea este

amintit Radu lemnar care era angajat de egumenul Mănăstirii Dealu să efectueze lucrări la casele metohului mănăstirii aflate în oraş, printre lucrări era menţionată şindrillirea caselor. Acest meşteşug era executat mai rar de orăşeni, el fiind specific locuitorilor din satele de munte. În secolele următoare documentele menţionează mai rar practicarea acestui meşteşug. În secolul al XIX-lea apar ateliere de prelucrare a lemnului: tâmplărie, dulgherie, rotărie. Statistica de la 1890 menţionează patru ateliere de dogărie, cinci de rotărie, şapte de tâmplărie, dar apar şi ateliere mixte de fierărie-rotărie. În 1908 apare un atelier de construcţii de căruţe şi unul de sculptură în lemn. În domeniul prelucrării metalelor sunt menţionaţi fierari şi potcovari care construiau şi reparau căruţe. În 1890 sunt menţionate două ateliere de fierărie-rotărie. La începutul secolului XX sunt cunoscuţi tâmplarii Ferenz Mihai, Herman I., Podar A., Popescu M., Săvoiu Petre, Câmpănu M. (filiala fabricii din Pucioasa), Vrăbiescu D., dogarii Klemfeder Iohan, Veselg Emil, dricarii Lăzărescu L., Zafiu Sima. În perioada interbelică prelucrarea lemnului se realiza în fabrica lui G. Constantinescu (Suseni) care confecţiona tâmplărie şi mobilă din lemn de nuc şi frasin, tei, sau în atelierele lui Scarlat Duţescu şi Ianoş Avram care confecţionau roţi şi şarete. Coşciugarii erau concentraţi pe două străzi în spatele Bisericii Stelea. Statistica anului 1944 menţiona 24 de ateliere de tâmplărie în raza oraşului Târgovişte. (G.T./ C.V.)

MEŞTEŞUGUL PRELUCRĂRII METALELOR

Ocupaţie cu specific orăşenesc, prelucrarea metalelor presupunea o specializare a meşteşugarilor în zlatari, săbieri, puşcari, care în epoca modernă se vor numi armurieri. Aceştia executau repararea armamentului necesar oastei, fiind aşezaţi în apropierea Curţii Domneşti. Sunt menţionaţi de documente: Sava tunar, Costea zlatar, Mihai şi Filip săbieri. La 1630 este menţionat Nan meşterul, iar la începutul secolului al XVIII-lea erau menţionaţi meşterii Mihalcea de Târgovişte, Stan meşter care confecţionau cazane, tipsii, căldări. În Târgovişte, important centru de negoţ unde soseau şi plecau care cu marfă, era necesară prezenţa atelierelor de fierărie unde se potcoveau caii şi se realizau ferecăturile metalice ale căruţelor. Meşterii lăcătuşi, în special clopotarii, executau la comandă refacerea clopotelor vechi. În secolul al XVII-lea, clopotele erau aduse din Transilvania, dar în timpul lui Constantin Brâncoveanu este atestată cumpărarea de pile pentru un meşter care făcuse un clopot la Biserica Domnească. La 1742 este amintit meşterul Ioan Stamate care prefăcea clopotul Bisericii Sf. Gheorghe. De-a lungul timpului documentele amintesc prefaceri de clopote pentru biserici (1803), un clopot mic pentru Biserica Stelea şi un altul pentru Biserica Sf. Împăraţi. În 1890 sunt menţionate trei ateliere de fierărie şi unul

de fierărie vopsitorie, cu un număr de 11 tinichigii. La începutul secolului tinichigii erau concentraţi în Arasta: Lazăr Iancu, Weiss David, Aronovici Simion. (G.T./ C.V.)

MEŞTEŞUGUL PRELUCRĂRII SEULUI ŞI A CERII

La 1616 este atestată prelucrarea seului când a fost amintit printre martori Caloian săpunariu. Constantin Brâncoveanu la 1695 a obligat săpunarii să plătească anual o taxă de un taler şi jumătate. Meşterii săpunari dispuneau de ateliere rudimentare amplasate în apropierea scaunelor de carne. Menţionarea meşugului este sporadică, dar nu înseamnă că nu se practica. În secolul al XVIII-lea este amintită Stana săpunăreasa, iar la 1810 este amintit Preda săpunaru care dăruia un clopot Bisericii Domneşti. La 1819 domnitorul Alexandru Şuţu aprecia activitatea săpunarilor şi impunea că „săpunul de Târgovişte” să se vândă cu 56 de parale. În Perioada Regulamentară a sporit numărul săpunarilor din satele aflate în apropierea oraşului: Gheorghe săpunarul, Ciocoiu şi Stan sin Gheorghe săpunar, Stanciu săpunarul. În Târgul de Săptămână săpunarii îşi organizaseră o linie unde îşi vindeau produsul. Foarte activi erau săpunarii din mahalaua Lemnului Vasile Radu şi Ioniţă Tudorache şi din mahalaua Sf. Gheorghe săpunarii Nicolae şi Ion Rusu. Este amintit la 28 mai 1617, când sunt menţionaţi ca martori Herta, Radu şi Antonie lumânărari din Târgovişte. În perioada următoare ştirile sunt sărace, ceea ce nu înseamnă lipsa acestui meşteşug. Constantin lumânărarul este menţionat la 1719 cu ocazia vânzării unei livezi. La 1832 statisticile menţionează existenţa unei fabrici de lumânări la Târgovişte care producea 25 de ocale pe an, iar în 1890 erau menţionate opt fabrici de lumânări de seu. În 1895 statisticile consemnează existenţa a cinci fabrici de lumânări din ceară. Fabricarea lumânărilor, meşteşug tradiţional constituia o activitate economică importantă. Lumânările pentru iluminatul imobilelor erau considerate un produs de primă necesitate indispensabil aprovizionării localnicilor. Autorităţile oraşului încheiau periodic contracte de aprovizionare cu fabricanţii (pâine, carne, lumânări) pentru a preîntâmpina creşterea preţurilor şi a asigura stocul necesar consumului. Acest meşteşug va dăinui şi în secolul XX, fiind cunoscute lumânări fabricate de Cârstea Cătălin, Petrescu N. Niculescu C. şi Răducanu Boboc. În perioada interbelică cel mai cunoscut era atelierul de lumânări al lui Brânduş R.I. (G.T./ C.V.)

MEŞTEŞUGUL ZIDĂRIEI În secolul al XVII-lea, în oraş, s-au executat importante lucrări edilitare, ceea ce a dus la angajarea unui număr mare de zidari. În ciuda acestui fapt, menţionarea acestora în documente apare mult mai târziu, aspect pe care îl întâlnim şi la practicarea altor meşteşuguri. De abia la 1800 a fost menţionat zidarul Paraschiva, care executa lucrări la

metocul Mănăstirii Dealu, la case, cuhnie, grajd și șopron pentru care primea suma de 100 de taleri și două vedre de rachiu. Cu acest prilej, sunt menționați alți meșteri zidari: Marin zet Neagoe, Niculae Bucureșteanu, Ion zedar târgoviștean și Toma Costoiu ot Târgoviște. La 1831 numărul zidarilor ajungea la 11, iar la 1835 era de 10. (G.T./ C.V.)

MICHEL Artilerist saș, menționat în arhivele Sibiului ca „pixen”, „prixen-meșter” și „magister bombardarius”, trimis în 1494 de burgmistrul orașului Sibiu la Vlad Călugărul, domnul Țării Românești, care dorea să ridice un castel ce trebuia axat în jurul unui turn sau donjon, care constituia piesa de rezistență a întregului ansamblu. Domnul țării, era hotărât să se folosească de cunoștințele sale tehnice și să refacă Curtea Domnească de la Târgoviște, fapt pentru care și era prezent la Târgoviște împreună cu arhitectul militar, pentru a stabili bunul mers al lucrărilor continuate probabil și de fiul său, Radu cel Mare. (M.O.)

MIHAI I (25.X.1921, Sinaia, Prahova) Fiul al regelui Carol al II-lea și al reginei Elena. Rege al României în anii 1927-1930 (sub regentă) și în 1940-1947. A vizitat orașul Târgoviște și județul Dâmbovița, ca principe moștenitor sau ca rege al României. Pe 15 iunie 1933, împreună cu tatăl său, cu primul ministru Vaida Voevod și cu alte personalități politice participă la sărbătorirea a 20 de ani de la înființarea Liceului Militar „Mănăstirea Dealu”. În anul 2001 este prezent la Târgoviște și la Mănăstirea Dealu alături de alți doi șefi de stat, Ion Iliescu și Emil Constantinescu, la festivitățile prilejuite de comemorarea a 400 de ani de la moartea lui Mihai Viteazul. (M.C.)

MIHAI VITEAZUL (~1557/1558 – ~9/19.VIII.1601, Turda) Domn al Țării Românești (a. 15/25 oct. 1593 – c.20/30 nov. 1600), principe al Transilvaniei (p. 18/28 oct. 1599 – între 8/18 sept. și 29 sept./9 oct. 1600; 24 iul/3 aug. – 9/19 aug. 1601) și domn al Moldovei (6/16 mai – sept. 1600). Cronica oficială îl arată a fi fiul natural al lui Pătrașcu cel Bun, descendență contestată însă de specialiști. I se cunoaște cu certitudine mama, hangița Tudora din Cetatea de Floci. S-a ocupat cu negustoria și acumulează moșii în Oltenia. A fost mare stolnic (1589-91), mare postelnic (1591), mare agă (1592), ban al Craiovei (1592-93). Suspectat de Alexandru cel Rău că urmărește domnia, pribegeste în Transilvania. Ocupă tronul susținut de unchiul său Iane banul, de boierii Buzești și de Cantacuzinii din Istanbul. Aderă din proprie inițiativă la ligă antiotomană, declanșând lupta prin lichidarea creditorilor turco-levantini și a forțelor otomane din București (13 nov. 1594). Teritoriul țării a fost curățat de cei c. 6 000-8 000 de turci care staționau aici, operațiunile militare au fost apoi extinse pe toată linia Dunării. În dec. 1594 este

atacată cetatea Giurgiu, iar Cetatea de Floci (10 dec.), Hârșova (1 ian. 1595) și Siliștră (8 ian.) sunt distruse. La Putineiu (14 ian.) și Stănești (16 ian.) sunt învinși tătarii, iar la Șerpătești turcii. Mihai Viteazul trece Dunărea și nimicește la Rusciuk o armată otomană care-l aducea pe pretendentul Bogdan (25 ian.). Sunt atacate cetățile Siliștră și Cernavodă, concomitent cu anihilarea concentrărilor turcești de la Brăila, Cervena, Turtucaia și Nicopole. Nevoia de ajutor militar în fața iminentei confruntări cu turcii l-a silit pe Mihai Viteazul să accepte suzeranitatea lui Sigismund Báthory (Alba Iulia, 20 mai 1595). O puternică armată turcească trece Dunărea, dar este înfrântă la Călugăreni (13/23 aug. 1595). Comandantul turc, Sinan pașa, reușește grație superiorității numerice a oastei sale să ocupe Bucureștiul și Târgoviștea și pregătește transformarea țării în pašalâc. În septembrie, forțele lui Mihai Viteazul, unite cu cele ale lui Sigismund Báthory și ale lui Ștefan Răzvan, domnul Moldovei, eliberează Târgoviștea (8 oct.) și București (12 oct.), iar la Giurgiu nimicește ariergarda forțelor otomane (25 oct.). Pe plan intern, sunt luate măsuri de așezare a țării, între acestea numărându-se „Legătura” din 1595 sau 1596). În 1596 sunt obținute victorii asupra forțelor turcești la sud de Dunăre, Poarta solicitând încheierea păcii. La 9/19 iun. 1598, la Târgoviște (Dealu), Mihai Viteazul încheie un tratat de alianță antiotomană cu împăratul Rudolf II și, în baza acestuia, reia luptele cu turcii obținând noi victorii în S Dunării. Schimbările de domnie din Moldova și Transilvania îi periclita poziția și Mihai Viteazul se decide să atace. În toamna anului 1599 domnul muntean pătrunde în Transilvania și în bătălia de la Șelimbăr (18/28 oct. 1599) obține victoria asupra lui Andrei Báthory. La 1 nov. 1599 Mihai Viteazul intra în Alba Iulia, fiind proclamat principe al Transilvaniei. La sfârșitul lunii mai 1600 și întreaga Moldovă era sub stăpânirea lui Mihai Viteazul care unea astfel sub sceptrul său cele trei Țări Române. Nobilimea maghiară din Transilvania, cruțată de Mihai Viteazul, neputând accepta un principe român în fruntea sa, se răscoală în sept. 1600 și aliată cu generalul imperial Basta, obține victoria asupra lui Mihai Viteazul în bătălia de la Mirăslău (18/28 sept. 1600). Concomitent, hatmanul polonez Jan Zamoyski pătrunde în Moldova unde îl reinstalează pe Ieremia Movilă, după care își continuă marșul în Țara Românească pentru a-l impune domn pe Simion Movilă. Înfrânt succesiv la Năieni (12 oct.), Ceptura (14 oct.), Bucov (20 oct.) și Curtea de Argeș (25 nov.) și părăsit de boieri, Mihai Viteazul se îndreaptă spre Praga spre a-i solicita ajutor împăratului Rudolf II. Abia în martie 1601, după răzvrătirea nobililor ardeleni, împăratul se arată dispus să îl ajute pe Mihai Viteazul și îi ordonă generalului Basta să colaboreze cu el pentru alungarea principelui. La 3/13 aug. 1600, la Guruslău, oștile lor obțin victoria. În Țara Românească, boierii se ridică

împotriva lui Simion Movilă şi a susţinătorilor săi poloni, alungându-i din ţară. Mihai Viteazul îşi relua tronul Ţării Româneşti şi putea readuce Transilvania sub autoritatea sa, ceea ce venea în contradicţie cu planurile imperialelor. Cu acordul curţii de la Viena, generalul Basta ordonă mercenarilor valoni să-l ucidă pe Mihai Viteazul, act împlinit la 9/19 aug. 1601 în tabăra de lângă Turda. Capul i-a fost dus în Ţara Românească şi înmormântat la Mănăstirea Dealu. A fost ctitor al mănăstirilor Sf. Nicolae (Mihai Vodă), din Bucureşti, şi Clocociov. În Transilvania a ridicat biserica mitropolitană din Alba Iulia şi bisericile din Ocna Sibiului, Luşärdea şi Făgăraş. A făcut danii mai multor mănăstiri din ţară, Transilvania şi Muntele Athos, dar şi bisericii catolice din Târgovişte. Deşi Târgoviştea nu mai era principala reşedinţă domnească, valoarea defensivă a impus ocuparea ei de către oştile otomane în 1595, perioadă în care mai mulţi proprietari îşi pierd cărţile de proprietate şi sunt înregistrate distrugerii. Cu toate că a întărit oraşul cu palancă, ridicând în apropiere şi cetatea Popşa, pentru aprovizionarea artileriei, Sinan paşa este înfrânt de coaliţia creştină în bătălia de la Târgovişte (16-18 oct. 1595). Mihai Viteazul ierneză în oraşul eliberat şi dă primul său hrisov de aici la 12 nov. 1595. Târgoviştea devine reşedinţa permanentă a voievodului, care ia măsuri pentru îndepărtarea urmelor distrugerilor, ridică un nou zid de incintă la Curtea Domnească şi repară Biserica Sf. Nicolae Androneşti. Până la sfârşitul domniei lui Mihai Viteazul, aici va funcţiona scaunul domnesc, de unde plecau ordinele, se încheiau tratatele şi erau primite soliile. La Târgovişte a fost primită confirmarea pe tron din partea sultanului (20 iul. 1597), iar la Mănăstirea Dealu a fost semnat tratatul cu împăratul habsburgic (9 iun. 1598). (A.Ş./M.O.)

MIHAI, Gheorghe (1935, Doiceşti, Dâmboviţa – 2000) A fost preşedinte al Comitetului Executiv la Sfatul Popular al Târgoviştei, oraş de subordonare regională, între anii 1961-1965. În această perioadă, oraşul a fost conectat la sistemul energetic naţional (1962), iar pe strada 30 Decembrie s-a introdus iluminatul fluorescent. Atenţie sporită s-a acordat alimentării cu apă a oraşului, la vechiul sistem de aducţie ce aducea apa de la Răteiu şi care a continuat să reprezinte 60% din consum, s-au făcut foraje, în luncile lalomiţei şi Dâmboviţei, volumul lor ridicându-se la 12% din consum şi alte puţuri de adâncime de la Hala Centrală (15%). S-a făcut propunerea de a se construi o uzină de apă şi înlocuirea treptată a vechilor conducte şi s-au efectuat lucrări pentru extinderea reţelei de distribuţie a gazelor de sondă la 35,6 km (1961). Regularizarea râului lalomiţa s-a aflat în atenţia primăriei. Dezvoltarea economică a oraşului a determinat înfiinţarea unor noi cartiere, Alea Trandafirilor, urmat la scurt timp de Hotărârea Consiliului de Miniştri care dispunea construirea

în microraioul IX a 22 de blocuri cu 1210 apartamente, dispensar, centrale termice, Şcoala Nr. 5 (1961) şi Şcoala Nr. 8 (1965). A sporit efortul pentru amenajarea principalelor intrări în oraş în spiritul urbanismului modern, care era însă departe de a se realiza la nivelul cerinţelor. În 1964 intra în producţie Întreprinderea de Beton Celular Autoclavizat de la Doiceşti. (M.O.)

MIHAIL I (~1390 – aug./sept. 1420) Domn al Ţării Româneşti (31 ian. 1418 – aug./sept. 1420). Fiul lui Mircea cel Bătrân, asociat la domnie din 1409, succedându-i apoi acestuia la tron. Primele atacuri turceşti împotriva Ţării Româneşti se declanşează în 1419, dar sunt respinse de Mihail I în aug. acelaşi an, având şi ajutorul forţelor maghiare. Ungurii profită însă de situaţie şi anexează Banatul Severinului. La începutul anului 1420, împotriva lui Mihail I se ridică Radu II Prasnaglava, fratele său, susţinut de turci. Venind cu ajutor otoman, acesta obţine victoria şi ia tronul. Într-o nouă confruntare, desfăşurată în sept. 1420, domnul muntean este din nou înfrânt şi pier pe câmpul de luptă. La 22 iun. 1418, Mihail I este atestat la Târgovişte. Până la acea dată, continuase să conducă ţara de la Argeş, luând în acelaşi timp măsurile necesare pentru stabilirea reşedinţei domneşti la Târgovişte. El este artizanul edificării reşedinţei domneşti de aici, optând pentru o viziune arhitectonică nouă, în concordanţă cu ultimele progrese ale artei militare. Un hrisov întocmit aici ne prezintă familia voievodului (fiii şi mama sa) reunită la Târgovişte. (A.Ş./M.O.)

MIHAIL I – MITROPOLIT (1586-1589) Este ales mitropolit în primele luni ale anului 1586 şi a fost episcop de Râmnic. Se presupune că a fost român de neam, din părţile Vâlcei, şi că a fost închinoviat la Mănăstirea Cozia. Mihnea Turcîl (1585-1591) reluându-şi scaunul domnesc l-a înlăturat pe Serafim care trecuse probabil de partea lui Petru Cercel şi a ales în locul lui „pe acest părinte Mihail episcop de Râmnic” pe care îl cunoştea din prima sa domnie şi pe care îl considera împodobit cu virtuţi şi vrednic de a fi mitropolit al ţării. După ce l-a trimis „la marele patriarh din Ţarigrad şi l-a făcut vlădică pe Sfinţia Sa”, Mihnea Turcîl îl menţionează pentru prima dată ca mitropolit la 26 iunie 1586, când îi întăreşte cumpărarea unor moşii, sate, ţigani şi mori. În timpul păstoririi sale, a primit vizita patriarhului ecumenic Ieremia al II-lea şi a fostului patriarh Pahomie al II-lea, în 1587 şi 1588. La sfârşitul anului 1589 se retrage din scaunul mitropolitan de bună voie, probabil din cauza vârstei, fiind totuşi menţionat cu titlul de vlădică şi doi ani mai târziu, iar la 7 martie 1592 un document îl numeşte „răposatul vlădică Mihail”. Chipul lui se păstrează zugrăvit pe pereţii bisericii din Olteni-Vâlcea, alături de al Mitropolitului Eftimie. Numele său este menţionat în pomelnicul Sfintei Mitropolii. (Arhiep.)

MIHAIL al II-lea – MITROPOLIT (1592-1594) Este adus mitropolit de domnitorul Alexandru cel Rău în toamna anului 1592 sau, după alții, de Mihai Viteazul către sfârșitul anului 1593, după ce se înscăunase în București. Este atestat documentar în două acte din timpul lui Mihai Viteazul, din anul 1594. Primul este datat la 8 mai 1594 și prin el Mihai Vodă și „preasfințitul părintele nostru chir vlădica Mihail” întăreau „bisericii domnești din curtea domniei mele” din București, patru prăvălii. Al doilea act din 23 iunie 1594, menționează pe „părintele vlădica al nostru arhimetropolit chir Mihail” ca martor la vânzarea moșiei Bucșani din Vlașca. Tot în anul 1594, când are loc o schimbare a boierilor din divanul domnesc, se pare că și vlădica Mihail a fost scos din scaun. Numele său este menționat în pomelnicul Sfintei Mitropolii. (Arhiep.)

MIHALACHE, Victor (21.I.1962, Târgoviște) Poet, autor de teatru pentru copii, ziarist. Copilărește în Bărăgan, urmează cursurile primare la Beilic (jud. Buzău), lanca (jud. Brăila) și cele gimnaziale la Opișenești (jud. Brăila). Studii liceale la „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște (1980). Are diferite profesii: muncitor la SARO Târgoviște, pedagog, actor la secția pentru copii și tineret a Teatrului „Alexandru Davila” din Pitești. Din 1997 redactor la „Jurnalul de Dâmbovița”, Radio „D”, „Antena 1” Târgoviște (unde a realizat și emisiuni), apoi referent cultural la Primăria comunei Aninoasa (2002). Debut publicistic cu versuri în „Dâmbovița” (1986). Colaborează la „România Liberă”, „Formula AS”, „Fraierul Român”, „Cațavencu”, „Academia Cațavencu”, „Dâmbovița”, „Jurnalul de Dâmbovița”, „Țeapa”, „Meridian Expres”, „Târgoviștea”, „Miorița Noastră” (USA), „Tibiscus” (Serbia-Muntenegru). Scrie, începând cu 1990, piese pentru copii puse în scenă la Teatrul „Așchiuță” (Pitești) și „Prichindel” (Târgoviște): „Degețica” (adaptare după Andersen), „Nuielușa de alun”, „Răzbunarea animalelor”, „Lume, lume, hai la glume”. Realizează emisiuni sau colaborează la: „Antena 1” Târgoviște, OTV, TV „Romania 1”, „Tele7ABC”. Unul din animatorii vieții artistice târgoviștene. Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (2004). Debut editorial cu volumul de versuri „Suflet de văzut prin noapte” (1996), urmat de „Cuvintele la joacă” (2001, versuri pentru copii), „Șoapte prin înserare” (2004). (V.P.)

MIHĂESCU, Gabriel (4.VIII.1935, Târgoviște) Profesor, istoric, istoric al culturii, publicist. Cursurile primare, gimnaziale în Târgoviște, apoi absolvă Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1953). Facultatea de Istorie din cadrul Universității București (1958). Este profesor, inspector școlar (1962-1964; 1967-1968), director al Filialei Târgoviște a Arhivelor Statului (1964-1967) și al Muzeului Județean (1968-1973). Apoi muzeograf, bibliotecar, expert-formator la Casa Corpului Didactic

(1991-1994), cadru didactic asociat al Universității „Valahia” din Târgoviște (1994-2003). În 1990, pentru o scurtă perioadă, ziarist la „Dâmbovița”. Inițiază și conduce în primii ani (1968-1973) apariția prestigioasei reviste de studii și cercetări „Valachica” a Muzeului Județean Dâmbovița. Preocupările sale, preponderent în domeniul istoriei se materializează în articole la presa locală sau centrală de specialitate, studii și monografii (arheologie, istorie medievală sau modernă, istorie, cultură dâmbovițeană). Debut editorial cu volumul monografic „Tezaurul monetar de la Căprioru” (1969, în colaborare cu Ioan Chirilă), urmat de o serie de lucrări cu caracter turistic, scrise în colaborare cu Eugen Fruchter, Constantin Manolescu, Ion Zăvoianu, Cleopatra Ionescu, Dumitru Badea: „Târgoviște” (1971), „Dâmbovița” (1979), „Pucioasa – Vulcana Băi” (1981), „Târgoviște. Ghid de oraș” (1982), „Titu – Potlogi” (1988), „Moreni” (1990). Autor al unei lucrări despre monumente istorice: „Curtea Domnească din Târgoviște” (1986). (V.P.)

MIHĂESCU, Mirela (9.I.1961, Puchenii, Dâmbovița) Educatoare, învățător, profesor, inspector școlar, formator, expert, consilier pe probleme de reformă, publicist. Absolventă a Liceului Pedagogic din Târgoviște (1979). Studii superioare la Academia de Studii Economice – București (1987) și la Universitatea București – Departamentul pentru pregătirea cadrelor didactice (2003). Obține doctoratul în domeniul Științelor Educației cu teza „Fundamente pedagogice ale teoriei și metodologiei curriculumului. Contribuția lui John Dewey” (2010). Este preocupată de dezvoltarea profesională prin participarea la cursuri de formare în țară și în alte țări europene, la conferințe naționale și internaționale pe problematica educației. A activat în diverse instituții de învățământ din județul Dâmbovița: Grădinița Moroieni, Grădinițele Nr. 15 și Nr. 1 din Târgoviște, Școala „Grigore Alexandrescu”, Colegiul Național „Constantin Cantacuzino” din Târgoviște, „Liceul Teoretic „Petru Cercel” din Târgoviște. Din 1995, este inspector de specialitate pentru învățământul primar la Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița, făcând parte din Consiliul consultativ și din Consiliul de administrație al acestei instituții. Se afirmă ca un susținător al acțiunii de modernizare a învățământului, îndeplinind diverse responsabilități: membră în Comisia Națională de Specialitate – Învățământ primar din cadrul METCS (2000-2011), în Comisia Națională de Acreditare a Mijloacelor de Învățământ din cadrul MEdC (2004), în Comisia Națională pentru Științe și în Comisia Națională pentru Geografie din cadrul MECT (2001-2002), colaborator al Centrului Național de Evaluare și Examinare (2010-2011), consilier pe probleme de reformă în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Dâmbovița (1998), președinte al Consiliului Consultativ Județean – specialitatea învățământ primar (din 2006).

Coautor al unor manuale şcolare alternative de Matematică şi Limba şi literatura română pentru clasele I-IV (1997-2006), al unor auxiliare pentru elevi (1997-2010), al unor programe şcolare pentru învăţământul primar (2003), al programei pentru ocuparea prin concurs a posturilor didactice, specializarea învăţători/institutori/profesori pentru învăţământul primar (2010), aprobate prin Ordin de Ministru. Este preocupată de realizarea unor ghiduri metodologice pentru învăţători şi profesori vizând metodele activ-participative, managementul clasei, învăţarea activă, transdisciplinaritatea, organizarea şi funcţionarea consiliului elevilor, precum şi de elaborarea unor lucrări de didactică a specialităţii privind predarea matematicii, limbii şi literaturii române în învăţământul primar. Colaborează la revistele „Didactica Pro”, „Reflecţii didactice”, „Învăţământul primar”, „Revista de pedagogie şi asistenţă socială”, „Şcoala reflexivă”, „Limba şi literatura română” unde publică articole de specialitate cu o tematică variată. Face parte din colegiul de redacţie al revistei „Învăţământul primar”; este consilier ştiinţific la revista „Gazeta matematică Junior”. Formator judeţean şi naţional pentru diverse cursuri, programe şi proiecte („Educaţia 2000+”, Phare ş.a.). Are contribuţii în calitate de manager/ asistent de proiect, coordonator, mentor, facilitator, expert sau monitor la derularea unor proiecte de reformă în domeniul educaţiei ce vizează dezvoltarea resurselor umane şi îmbunătăţirea accesului la educaţie al grupurilor dezavantajate. Pentru activitatea desfăşurată a fost răsplătită cu ordinul „Meritul pentru învăţământ în grad de ofiţer” (2004). (M.C.)

MIHĂILESCU, Haralambie (8.IV.1891, Târgu Neamţ – ?) Profesor, director, om politic. Absolvent al Academiei de Înalte Studii Comerciale şi Industriale, profesor şi director la Liceul Comercial din Târgovişte. Este atras de viaţa politică, afirmându-se ca membru al Partidului Naţional Ţărănesc până în anul 1933. După 23 august 1944 se orientează spre forţele procomuniste. În octombrie 1944 se înscrie în Partidul Social Democrat, devenind preşedintele organizaţiei din Târgovişte şi membru în Comitetul Judeţean. Este delegat din partea partidului în Frontul Naţional Democrat şi în Frontul Unit Muncitoresc, sprijinind astfel ascensiunea spre putere a Partidului Comunist Român şi a aliaţilor acestuia. (M.C.)

MIHĂLĂCHIOIU, Marius (2.VIII.1954, Răzvad, Dâmboviţa) Inginer, director, om politic. Absolvent al Facultăţii de Transporturi, secţia autovehicule rutiere din cadrul Institutului Politehnic Bucureşti (1979), studii de master la Universitatea „Valahia”-Târgovişte-specializarea Administraţie publică europeană (2005). A lucrat în diverse instituţii: inginer şi inginer-şef la Staţia Târgovişte, aparţinând de IUGC Galaţi (1979-1985), director general adjunct la SC Lucrări drumuri şi poduri Dâmboviţa SA

(2000-2003), şeful Corpului Gardienilor Publici Dâmboviţa (2004-2005), director general la Serviciul Public judeţean de pază şi protecţie (din 2005). Membru al Partidului Democrat, al Partidului Social Democrat, deputat în primul Parlament al României postdecembriste (1990-1992), preşedinte al Consiliului Judeţean Dâmboviţa (1992-1996) şi vicepreşedinte al acestei instituţii (1996-2000). Are contribuţii la modernizarea oraşului Târgovişte: reabilitarea reţelelor de apă canalizare şi căldură, consolidarea şi restaurarea unor biserici şi monumente istorice (Stelea, Casa Nifon, Stolnicul, clopotniţa de la Mănăstirea Dealu ş.a.), realizarea statuii lui Mircea cel Bătrân, menţinerea serelor, menţinerea Festivalului de romanţe „Crizantema de aur”, punerea bazelor unor noi instituţii (societăţi comerciale, regii ş.a.). (M.C.)

MIHNEA III (~1610, Istanbul – 26.III./5.IV.1660, Satu Mare) Domn al Ţării Româneşti (23 febr./5 mart. 1658 – 23 nov./3 dec. 1659). Grec din Istanbul, pretins fiu al lui Radu Mihnea. Numit domn (19/29 ian. 1658), la 7/17 febr., însoţit de trupe turceşti, înaintează până la Târgovişte, pustii în retragere de Constantin Şerban (4/14 mart.), după care revine la Bucureşti. Admirator al lui Mihai Viteazul, adoptă la încoronare numele de Mihail (iun. 1658). Adept al luptei antiotomane, Mihnea III a căutat să-şi atragă susţinerea boierimii şi a luat măsuri pentru sporirea şi întărirea armatei. Chiar dacă în aug.-sept. 1658 a fost silit să-şi însoţească pe turci în campania împotriva lui Gheorghe Rákóczi II, a întreţinut o corespondenţă secretă permanentă cu principele Transilvaniei. Unii boieri i-au prezentat comandantului otoman planurile sale cerând domn pe Preda Brâncoveanu, dar Mihnea III a reuşit să recâştige încrederea turcilor şi pe ascuns să-şi elimine opozanţii. În vara anului 1659, pregătind răscoala antiotomană, suprimă un număr însemnat de boieri opozanţi (iulie) şi îşi asigură sprijinul lui Rákóczi (24 sept./4 oct. 1659) şi al popoarelor sud-dunărene. La 2/12 sept. 1659 era declanşată lupta antiotomană prin uciderea a câtorva mii de turci din Bucureşti, Târgovişte şi din restul ţării. Oştile sale lovesc raialele Brăila, Giurgiu şi Turnu, ard Orşova, pradă Galaţi şi atacă peste Dunăre. Constantin Şerban renunţă la pretenţiile asupra Ţării Româneşti, solicitând sprijin pentru ocuparea tronului Moldovei. La 5/15 oct. 1659, Rákóczi şi Mihnea III se întâlnesc lângă Rucăr, pentru a stabili planul viitoarelor operaţiuni antiotomane: după ocuparea Moldovei, Şerban urma să oprească acţiunile tătarilor, Rákóczi să atace Caransebeşul şi Lugojul, iar Mihnea III să opereze în sud Dunării. Primii doi sunt înfrânţi însă, iar Mihnea III îi biruie pe turci la Frăţeşti (13/23 nov.) şi asediază Giurgiu, până când este atacat de turci şi tătarii care veneau din Moldova. Înfrânt la Călugăreni (dec. 1659) şi eşuând în încercarea de a organiza o nouă rezistenţă la Târgovişte din cauza refuzului dorobanţilor şi seimenilor

de a mai lupta, Mihnea III fuge în Transilvania, la Satu Mare, unde se afla şi Constantin Şerban. Moare subit la 26 mart./5 apr. 1660, în urma unui banchet dat în cinstea lui de Constantin Şerban, după unele păreri, otrăvit de acesta, în urma unui atac de apoplexie, după altele. Mihnea III a desăvârşit lucrările la Mitropolia din Bucureşti. Intrarea sa în Târgovişte (23 febr. 1658) coincide cu cea mai dureroasă perioadă din istoria oraşului, distrus în proporţie foarte mare. Lipsa hranei îl obligă pe Mihnea III să revină la Bucureşti. În Târgovişte efectele distrugerilor încep a fi înlăturate, domnul făcând aici centrul luptei sale antiotomane. Aici sunt eliminaţi boierii opozanţi (în special Cantacuzinii), este ţinut un sinod (ian. 1659) şi este concentrată cavaleria. După declanşarea conflictului cu turcii, Mihnea III încearcă să reziste la Târgovişte, dar este copleşit şi oraşul este jefuit şi ars. Călătorul Evlia Celebi estima clădirile rămase la: „nouă mănăstiri, construite din piatră”, „vreo cincizeci de prăvălii şi două hanuri” şi „vreo cinci sute de case de scânduri cu şindrilă şi acoperite cu trestie”. (A.Ş./M.O.)

MIHNEA TURCITUL (~1564 – ~11/21.X.1601, Istanbul/Nicopole) Domn al Țării Româneşti (sept. 1577 – iul. 1583, 20/30 mai 1585 – febr. 1591, mai – iun. 1591). Fiul şi succesorul lui Alexandru Mircea II. În prima domnie, a fost sub tutela mamei sale, Ecaterina Salvaresso, perioadă în care sunt înfrânte două tentative boiereşti de a impune un nou domn (1579, 1581) şi este introdus un nou bir, găleata. Înfrânţi în competiţia cu Petru Cercel, Mihnea Turcitul şi mama sa sunt chemaţi la Poartă şi surghiuniţi la Tripoli. Vor reveni la domnie după mazierea acestuia, dar introducerea unor noi biruri (năpastele) ce au cauzat nemulţumiri interne şi intrigile pretendenţilor îi aduc din nou mazierea. Anunţat că va fi exilat la Alep şi temându-se să nu fie ucis pe drum, trece la mahomedanism (de unde şi porecla) sub numele de Mehmed. Numit bei al sangeacului de Nicopole, reia pentru scurt timp tronul (perioadă în care s-ar fi rebotezat în taină). Ctitor al bisericilor mănăstirilor Aninoasa şi Tutana (1583) şi sprijinitor la mănăstirilor Chelandari (Athos) şi Vlatadon (Thessalonik). Rezidează la Bucureşti, numărul documentelor emise din Târgovişte fiind redus. Va sta în vechea cetate în sept.-dec. 1578, aug.-sept. 1579 şi aug. 1582. (A.Ş./M.O.)

MIHNEA, Radu (~1586 – 13/23.I.1626, Iaşi) Domn al Țării Româneşti (p. 12/22 oct. 1601 – 5/15 mart. 1602; a. 23 mart./2 apr. – a. 19/29 mai 1611; a. 19/29 iul. 1611 – iul. 1616; aug. 1620 – 14/24 aug. 1623) şi al Moldovei (a. 26 iul./5 aug. 1616 – p. 9/19 febr. 1619; sept. 1623 – 13/23 ian. 1626). Fiu nelegitim al lui Mihnea Turcitul. Şi-a petrecut tinereţea la Mănăstirea Ivron de la Muntele Athos, apoi în Italia, la Veneţia şi Padova, unde şi-a făcut studiile. După încercările nereuşite de a

ocupa tronul Țării Româneşti (oct. 1601 – mart. 1602), este numit domn în ian. 1611, iar în martie îşi face intrarea în Târgovişte. Tronul este pierdut pentru scurt timp în favoarea lui Radu Şerban (mai-iul. 1611). Numirea grecilor în dregătorii trezeşte opoziţia boierimii autohtone, care completează fără succes. Deşi a trimis un corp de oaste în sprijinul forţelor otomane care-l aduceau pe Gabriel Bethlen, Radu Mihnea a păstrat permanent legătura cu Gabriel Báthory, principele Transilvaniei, sfătuindu-l să părăsească tronul în aşteptarea unei situaţii favorabile. În vara anului 1616 participă la campania otomană împotriva lui Alexandru Movilă, după victoria de la Dracşani (3 aug. 1616), fiind numit domn al Moldovei, locul său în Țara Românească, fiind luat de Alexandru Iliaş. În vara anului 1617 el a însoţit oştile otomane în campania împotriva Poloniei, prin medierea sa fiind încheiată pacea de la Laruga (sept. 1617). Pentru a evita să mai participe la confruntările polono-otomane, Radu Mihnea solicită şi primeşte mazierea (4 febr. 1619). În iulie 1620, Radu Mihnea a fost numit din nou domn în Țara Românească în locul lui Gavril Movilă. În 1621 participă la campania împotriva polonilor, negociind apoi încheierea tratatului turco-polon de la Hotin (29 sept./9 oct. 1621). Cu Gabriel Bethlen a încheiat la 6/16 mai 1622 un tratat la Cluj, prin care Radu Mihnea primea drept de stabilire sau de tranzitare în Transilvania la nevoie. În anul 1623, conform dispoziţiilor primite de la Poartă, Radu Mihnea îl va sprijini cu trupe în lupta contra Habsburgilor. Prin noua sa numire ca domn al Moldovei (aug. 1623), şi a fiului său, Alexandru Coconul, în Țara Românească, Radu Mihnea conducea ambele Țări Româneşti. Domniile sale au fost marcate de fiscalitatea excesivă şi creşterea influenţei greceşti în Țările Române. A domnit încă de la început la Târgovişte, unde primea în aprilie 1611 şi mai 1622 solii transilvănene. Privilegii şi acte de întărire a proprietăţii au fost emise pentru mănăstirile din apropierea Târgoviştei (Dealul, Stelea, Viforâta) şi pentru Mitropolie. În prima sa domnie a făcut eforturi pentru înlăturarea distrugerilor provocate de Bathory, a reparat Mănăstirea Dealu, a împrejmuit Mitropolia cu ziduri puternice şi a terminat pictarea bisericii mari domneşti din Târgovişte. (A.Ş./M.O.)

MILIOARA Pârâu care străbate Târgoviştea de la nord la sud şi izvorăşte din marginea pădurii de la Teiş. Regularizat, pentru a i se opri revărsările, în anii '70 din secolul XX, se scurge spre lazul Morilor prin Şanţul Cetăţii. (G.C.)

MILOIU, Silviu Marian (1.IV.1973, Târgovişte) Absolvent al Şcolii Nr. 8 „Mihai Viteazul”, Liceului (azi Colegiu Naţional) „Constantin Carabella”, al Facultăţii de Ştiinţe Umaniste – specializarea istorie-arheologie – a Universităţii „Valahia” din Târgovişte; doctor cum

laude în istorie la Universitatea din Craiova; studii postuniversitare la universităţile din Tartu (Estonia) şi Turku (Finlanda). A debutat profesional ca profesor la liceele de Artă „Bălaşa Doamna” şi teoretic „Petru Cercel” din Târgovişte. Apoi devine preparator, asistent, lector şi în prezent conferenţiar la Facultatea de Ştiinţe Umaniste „Valahia”; cadru didactic asociat şi cercetător la Universitatea din Turku şi cercetător la Universitatea din Glasgow (Marea Britanie; a predat cursuri şi seminarii (visiting) la universităţile „Babeş-Bolyai” (Cluj), Turku, Helsinki (Finlanda). În prezent, prodecan al Facultăţii de Ştiinţe Umaniste a Universităţii „Valahia”, preşedinte al Asociaţiei Române pentru Studii Baltice şi Nordice; membru al unor organisme de studii istorice; redactor-şef al revistelor „Valahia Journal of Historical Studies” şi „Revistei Române de Studii Baltice şi Nordice”. Unic autor şi coautor al unor lucrări despre Țările Baltice în perioada interbelică; istoria Europei Nordice şi baltice; o concepţie românească a Nordului; politica externă a României, istoria Finlandei ş.a. A fost distins cu Premiul II „George Iacobescu” de către University College of London şi de Ambasada României la Londra. (G.C.)

MIMIŞ, Pavel (28.IX.1949, Izverna, Dolj) Absolvent al Facultăţii de Medicină Generală a Institutului de Medicină şi Farmacie „Carol Davila” din Bucureşti. Medic de medicină generală la Circumscripţia Sanitară a comunei Ludeşti şi medic de dispensar de întreprindere la Găeşti şi Târgovişte; medic secundar la Spitalul Judeţean din Târgovişte; medic specialist, medic principal specialist în boli interne şi medic şef la Policlinica Judeţeană Târgovişte; director adjunct, director executiv la Direcţia de Sănătate Publică Dâmboviţa; medic specialist cu competenţă în ecografia generală la Spitalul de Urgenţă al judeţului Dâmboviţa. Doctor în ştiinţe medicale şi certificare/diplomă în managementul serviciilor în sistemul de sănătate şi la Georgetown University (SUA). Participă cu comunicări la manifestări ştiinţifice naţionale şi internaţionale cu tematică axată pe boli interne şi ecografie generală. (G.C.)

MINA ZUGRAVUL A fost prezent la Târgovişte, după cum menţionează documentele, la sfârşitul secolului al XVI-lea şi în primul deceniu al secolului următor. Cei mai mulţi dintre specialiştii, Cristian Moisesescu şi Răzvan Theodorescu, înclină să considere că Mina este autorul picturii de la Biserica Domnească, executată după 1595, când Mihai Viteazul trebuia să înlăture degradările suferite în timpul luptelor din toamna anului 1595. Mina este menţionat de cele mai multe ori, în jurul „clirosului domnesc”, dar şi cu legături cu Veneţia. Pictura realizată la Biserica Domnească şi păstrată în diaconon exprimă fără echivoc confluenţele stilistice cu arta occidentală, vioiciunea cromatică, atenţia deosebită pentru ca

„desenul să conturează forme elegante, rarefiate, cu un colorit luminos şi transparent” (Vasile Drăguţ). (M.O.)

MINCĂ, Eugenia (10.X.1960, Târgovişte) Absolventă a Liceului (azi Colegiu Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte şi a Facultăţii de Inginerie şi Managementului Sistemelor Tehnologice de la Universitatea Politehnica din Bucureşti; doctor în inginerie industrială la aceeaşi universitate şi doctor în automatică şi informatică. Inginer tehnolog la Institutul de Cercetare pentru Mecanică Fină şi Scule din Bucureşti, asistent universitar asociat la Universitatea Politehnica din Bucureşti. În prezent, conferenţiar universitar, şef de catedră şi şef de departament la Facultatea de Inginerie Electrică de la Universitatea „Valahia” din Târgovişte, şi director al filialei de la aceeaşi universitate a Societăţii Române de Automatică şi Informatică Tehnică. A publicat numeroase lucrări (cărţi, studii, articole) din domeniul ingineriei reglării automate, sistemelor optimele şi adaptive, proiectării asistate pe calculator: producţia generală. (G.C.)

MINISAT TV Intră în emisie în iulie 2006 sub licenţă „Realitatea TV”, iar din vara lui 2008 emite sub licenţă SC Minisat Telecom SRL din Târgovişte (patron, ing. Ion Mihai Dumitrescu). Directori: Mihai Eremia, Costin Cozma. Redactori-şefi: Irina Olteanu, Ştefania Nicolăescu, Manina Leaşu. Realizatori: Alis Vârtopeanu, Nic Tache, Marius Popescu, Mihaela Sandu, Camelia Conovici, Iulian Canache, George Enache, Iulian Bănăşanu. Emisiuni de vizibilitate: „Tribuna cetăţeanului”, „Despre orice”, „Călătorie în trecut”, „Despre oameni”, „112”, „Carpe diem”. Continuă. (G.C.)

MIRCEA CEL BĂTRÂN (? – 31.I.1418, Târgovişte) Domn al Țării Româneşti (p.23 sept. 1386 – 31 ian. 1418). A fost fiul lui Radu I şi al soţiei acestuia, Calinichia. Asociat la domnie fratelui său Dan I, ocupă tronul după moartea acestuia. Pe plan intern, Mircea cel Bătrân s-a preocupat de întărirea puterii centrale, de desăvârşirea şi consolidarea instituţiilor statului, de organizarea fiscală şi de dezvoltarea economică, sprijinind exploatarea bogăţiilor de care dispunea Țara Românească. A continuat acţiunea de organizare administrativ-teritorială a Țării Româneşti, fiind organizate judeţele Vâlcea (1392), Gorj-Jiul de Sus (1406) şi Motru (1415). A susţinut comerţul, acordând privilegii negustorilor polonezi din Liov (1403 sau 1404 şi 1409) şi celor saşi din Braşov (1413). Pe plan extern, stabileşte relaţii cu regele Poloniei, Vladislav I Jagiełło, cu care încheie un tratat de alianţă la Radom (10 dec. 1389), reînnoit apoi la Lublin (20 ian. 1390), îndreptat împotriva regelui Ungariei. În anii 1388-89, Mircea cel Bătrân intră în posesiunea feodelor ardelene Amlaşul, Făgăraşul şi Banatul Severinului. În 1388-89 intervine

în Dobrogea, atât împotriva lui Ivanco, căruia îi câştigă câteva cetăţi de pe malul Dunării, cât şi împotriva turcilor care ocupaseră o parte a Dobrogei, alipind aceste regiuni Țării Româneşti. O oaste munteană a participat alături de sârbi şi bosniaci la lupta de la Kossovopljje (15 iun. 1389). În replică, în 1391, o oaste otomană devastează o parte a Țării Româneşti. Noi ciocniri cu turcii au loc în 1393 pentru cetăţile Nicopole şi Silistra, iar Mircea cel Bătrân întreprinde o expediţie până în S. Munţilor Balcani, nimicind bazele otomane de aici. În sept. 1394, o oaste turcească condusă de Baiazid I, a pătruns în Țara Românească, dar este hărţuită şi înfrântă decisiv pe Argeş, la „Rovine” (10 oct. 1394). La 7 mart. 1395, la Braşov, Mircea cel Bătrân încheia un tratat de alianţă antiotomană, primul de acest tip din istoria românilor, cu Sigismund de Luxemburg. După o nouă confruntare cu turcii (17 mai 1395, lângă Craiova), abandonat de o parte a boierimii, Mircea cel Bătrân a fost obligat să împartă conducerea ţării cu Vlad I. În vara anului 1396, chiar dacă a eşuat în tentativa de a-şi recupera tronul cu ajutorul voievodului Transilvaniei, el a participat cu oaste la cruciada antiotomană, încheiată dezastruos la Nicopole (25 sept. 1396). La începutul lui 1397 Mircea cel Bătrân reuşea eliminarea lui Vlad I. În 1397 şi 1400 sunt anihilate alte atacuri otomane asupra Țării Româneşti. În 1400, Mircea cel Bătrân intervine în Moldova, impunându-l pe tron pe Alexandru cel Bun şi atrăgând statul în sfera sa de influenţă. Înfrângerea şi moartea sultanului Baiazid I (mart. 1403) au generat anarhie în Imperiul Otoman. Mircea cel Bătrân profită şi-şi recâştigă poziţiile în Dobrogea (1404). În 1403 Mircea cel Bătrân reînnoieşte alianţa cu Polonia, iar la sfârşitul anului 1406, pe cea antiotomană cu Sigismund de Luxemburg. În 1411, cu sprijinul său, Musa, unul din fiii lui Baiazid I, a ocupat tronul Imperiului Otoman şi-i cedează teritoriile otomane, situate în vecinătatea sudică a Dobrogei. După înfrângerea lui Musa (1413), Mircea cel Bătrân a sprijinit noi pretendenţi pe Mustafa (1416) şi Bedr-ed-Din (1417), dar ambii au fost însă înfrânţi de Mahomed. Domnia sa poate fi considerată ca fiind cea mai glorioasă din istoria Țării Româneşti, statul muntean cunoscând cea mai mare afirmare internaţională şi maxima sa întindere teritorială. Ctitorul mănăstirilor Cozia (1388), Cotmeana (1388-89), Snagov (c. 1408) şi sprijinitor al altor lăcaşuri de cult din ţară sau de la Muntele Athos. Înmemorat în ctitoria sa de la Cozia. Numele său este legat de începuturile istoriei Târgoviştei. Prima atestare documentară a oraşului o reprezintă un document din 1392, prin care Mircea cel Bătrân acorda un important privilegiu negustorilor lioveni, ce urmau a plăti vamă „numai la Târgovişte”. Situată pe cel mai important drum comercial al ţării, care lega Braşovul de Dunăre, Târgoviştea interesa domnia şi prin poziţia sa strategică superioară reşedinţelor domneşti de la Câmpulung şi Curtea de

Argeş. Neputând îmbunătăţi fortificaţiile vechii reşedinţe domneşti, Mircea cel Bătrân a iniţiat noi lucrări de apărare la Târgovişte, sub supravegherea fiului său Mihail, asociat la domnie. Epocii sale i-au fost atribuite fortificaţia domnească triunghiulară cu baza la Curtea Domnească, considerată cea mai veche fortificaţie urbană sud-carpatică, şi două locuinţe descoperite în vatra Curţii Domneşti, una dintre ele fiind cea mai veche locuinţă de orăşean cunoscută în spaţiul românesc. Creşterea urbană cunoscută de aşezare în epocă a dus la ridicarea mai multor biserici de lemn, atestate de cercetările arheologice (Stelea Veche, Geartoglu, Creţulescu, Saşilor, Sf. Nicolae Androneşti). (A.Ş./M.O.)

MIRCESCU, Alexandru (15.V.1925, Târgovişte – 23.X.2009, Râmnicu-Vâlcea) Inginer, poet, prozator, folclorist, publicist. Şcoala primară în satul Butoiu de Sus, din judeţul Dâmboviţa, apoi studii secundare la Târgovişte, Turnu-Măgurele şi Râmnicu-Vâlcea, unde se stabileşte cu familia (1947). Studii superioare incomplete (3 ani) la Academia de Muzică din Bucureşti. Absolvent al Facultăţii de Chimie Alimentară a Institutului Politehnic din Galaţi (1964). Debut publicistic cu poezie în revista „Izvoruşul” (1940). Colaborează cu versuri, proză, articole pe teme diverse, folclor la „Argeş”, „Albina”, „Epigrama”, „Flacăra”, „Fântâna darurilor”, „Luceafărul”, „Orizont”, „Reporter”, „Tribuna”, „Urzica”, „Vâlcea literară”, „Curier”. Debut editorial cu volumul de poezii „Calea învierii” (1944), urmat de „Noul Adam” (1948) „Ciulinii” şi „Culoarea zâmbetului” (epigrame, catrene, fabule, 1986). Un volum de epigrame apare la Târgovişte în 1947. Alte volume de versuri „Chemările luminii” (1998); „O lume de iubire” (1999), „Am auzit cum cântă îngerii” (2000), „Moşia mea de vise” (2000). Inclus în antologii literare şi de folclor tipărite la Râmnicu-Vâlcea, Piteşti, Târgovişte. Prezenţă activă în publicistica şi viaţa culturală vâlceană. (V.P.)

MIRIŢĂ, Vlad (2.VIII.1981, Târgovişte) Tenor. La vârsta de 16 ani, se înscrie la cursurile de canto din cadrul Şcolii de Artă „Octav Enigărescu” din Târgovişte. După doar un an participă cu corul „Armonia Valahă” la multe evenimente, concursuri şi festivaluri naţionale şi internaţionale, printre care: Festivalul Internaţional de Muzică Corală Zalău, 1996, locul II. Festivalul Internaţional de Muzică Corală Ankara, 1998, locul III. În 2001 a fost selectat să cânte în Corul Naţional de Cameră Madrigal, fondat şi condus de maestrul Marin Constantin, iar în 2002 în corul Operei Naţionale. În august 2002, participă la „Festivalul Mamaia” unde ocupă locul I interpretând o piesă modernă într-o manieră clasică. În noiembrie 2002 lansează primul album „Steaua Mea”. În iulie 2004, participă la Festivalul Internaţional Slaviansky Bazar Vitebsk (Belarus), unde i se acordă premiul FIDOF pentru cea mai bună prezenţă

scenică și interpretare din concurs. În august 2005, participă din partea României la Festivalul Internațional Singers of the World Komrat, în Republica Moldova unde ocupă locul II. În octombrie 2005 participă, în semn de recunoștință pentru marele artist Dan Spătaru, la prima ediție a festivalului „DanS” unde obține locul II. Tot în aceeași perioadă participă pentru prima dată la un concurs de muzică clasică „Open air summer concerts” unde obține unul dintre cele două premii oferite de către organizatori. În mai 2006 câștigă locul I la Festivalul Internațional de Muzică Ușoară George Grigoriu. În același an participă și la concursul Internațional de Canto Traian Grozăvescu, destinat numai vocilor de tenor, unde este al doilea în concurs și primește premiul Operei de Stat din Viena, acordat de Ioan Holender. În 2008 reprezintă România, împreună cu Nico, la Concursul Muzical Eurovision din Belgrad, Serbia, cântând piesa „Pe-o margine de lume”, clasându-se pe locul 20. (M.S.)

MIȘCAREA ECOLOGICĂ DIN ROMÂNIA Filiala Dâmbovița este înființată în ianuarie 1990 din inițiativa unui grup format din Marian Mateiaș (președinte), Nicolae Irimia (vicepreședinte), Gabriela Nițulescu (secretar, care, ulterior, devine și președinte), Slomea Manea, Teodor Simion. Filiala își încetează activitatea în 1997. (G.C.)

MITITELU, Lucian (23.I.1930, Plainești, Vrancea) Din anul 1942 familia sa și-a stabilit domiciliul în Târgoviște. Primele clase de liceu le-a făcut la Școala Medie Tehnică de Petrol Târgoviște (actualmente Grupul Școlar Voievodul Mircea), apoi terminarea liceului și susținerea bacalaureatului (1950) au fost la Liceul Industrial Nr. 1 din București. Licențiat al Institutului de Construcții Navale din Leningrad / U.R.S.S. – Facultatea de Mecanică (1956). Activitatea sa profesională s-a derulat pe următorul parcurs: Șantierul Naval Galați (inginer stagiar, șef serviciu C.T.C., 1956-1959); Șantierul Naval Giurgiu (inginer șef, director, 1959-1967); Uzina Mecanică Turnu-Severin (director, 1967-1970); Întreprinderea de Strunguri / SARO Târgoviște (director general 1970-1988, director comercial 1988-1990). În 1990 s-a pensionat. A fost mandatat ca primul director al Întreprinderii de Strunguri / SARO, conducând activitatea acestei unități timp de aproape două decenii, de la începutul investiției până la momentul de apogeu al producției sale (1988, atunci când întreprinderea avea 3.400 de salariați). (A.B.)

MITROFAN – MITROPOLIT (1526-1535) Este menționat în legătură cu o scrisoare datată la 25 iunie 1526 a doamnei Despina Milita, soția lui Matei Basarab, pe care a trimis-o „judelui Lucaci” din Brașov. Se pare că el a ajuns mitropolit la 31 octombrie 1529, când Moise Movilă (1529-1530) întărea Mitropoliei din

Târgoviște satul Aninoasa. Vlădica Mitrofan este amintit în actele vremii și mai târziu. La 12 februarie 1533, domnitorul Vlad Vintilă de la Slatina (1532-1535), după ce s-a sfătuit împreună cu părintele vlădica Mitrofan, a întărit Mănăstirii Bistrița niște mori. Păstoria lui a ținut până către sfârșitul domniei lui Vlad Vintilă (iunie 1535), mitropolitul bucurându-se de încrederea și prețuirea domnului. El moare în scaunul vlădicesc și urmașul său este numit tot în timpul domniei lui Vlad Vintilă. Pomelnicul Sfintei Mitropolii conține numele Mitropolitului Mitrofan, dar îl situează în a doua jumătate a secolului al XVI-lea. (Arhiep.)

MITROI, Gheorghe Deschide seria președinților Comitetului Executiv al Sfatului Popular Târgoviște, schimbare adoptată de noua Lege de organizare administrativă din 6 septembrie 1950. Noua Lege, de inspirație sovietică, înlătura vechiul sistem tradițional al împărțirii pe județe, pentru a introduce o nouă formă de organizare administrativă, care împărțea țara în regiuni și raioane. Târgoviștea devenea reședință de raion. Desemnat președinte la 18 decembrie 1950, Gh. Mitroi s-a aflat în fruntea Consiliului Executiv până în 1951. În activitatea sa, președintele era ajutat de o nouă structură administrativă care merită evidențiată, formată din vicepreședinte, un secretar și șase comisii permanente (buget-finanțe, industrie locală și urbanistică, sănătate publică și prevederi sociale, învățământ cultură și artă, aprovizionare, comerț și agricultură). Este perioada când s-a înfăptuit pavarea mai multor străzi (Calea Domnească, Mihai Bravu, 1 Mai etc.), s-a extins electrificarea stradală, a început construirea termocentralei Doicești și a primelor blocuri din Doicești de inspirație sovietică, destinate salariaților de la Sovrompetrol, amplasate la intersecția bulevardului Carol I cu strada Tudor Vladimirescu. Rafinăria „Victoria”, transformată în fabrică de produse chimice, producea cremă de ghețe, lumânări, ceară pentru parchet, săpun de rufe, vaselină, ceară neagră etc. O încercare de a da o cât mai bună organizare administrației a fost întocmirea „Regulamentului de funcționare al orașului Târgoviște”. (M.O.)

MITROPOLIA Înființată în 1359, Mitropolia Țării Românești, se mută de la Curtea de Argeș la Târgoviște în timpul domniei lui Neagoe Basarab. Această schimbare fusese propusă de către Mitropolitul Nifon (1503-1505) lui Radu cel Mare. După sfințirea bisericii sale de la Curtea de Argeș, Neagoe Basarab începe zidirea lăcașului, în 1518, dorind-o „mare și frumoasă cu opt turlle și tot rotunde, cum se satură ochii tuturor de vederea ei”. Este sfințită la 17 mai 1520, având hramul „Înălțarea Domnului”, deși sfântul lăcaș era neterminat. După moartea ctitorului (1521), unul din urmașii săi, Radu Paisie (1535-1545) o acoperă „cu plumb” și o zugrăvește „cu toată podoaba”, lucrările încheindu-se

la 20 septembrie 1537. Se pare că Neagoe Basarab a mărit construcția realizată de Radu cel Mare prin adăugarea pridvorului deschis pe 3 laturi și susținut de 12 coloane. Ca întregul oraș, și mitropolia suferă stricăciuni importante în timp. Dintre acestea amintim: ocuparea temporară a Târgoviștei de către turci (1595), jaful trupelor lui Gabriel Bathory (1610-1611), evenimentele de la 1821, când trupele lui Alexandru Ipsilanti utilizează plumbul de pe acoperiș, edificiul rămânând fără posibilitatea protejării bolților și picturii, ceea ce a condus la năruirea lor. O etapă înfloritoare a așezământului bisericesc este cea din timpul lui Matei Basarab (1632-1654), când se fac reparații, se consolidează incinta pe fațadele laterale, se extinde spațiul pictat. Prestigiul Mitropoliei este întărit prin activitatea editorial-tipografică desfășurată aici, prin mutarea tipografiei de la mănăstirea Dealu. În 1651, apare prima carte tipărită în noua locație „Mystirio” („Sacrament”), urmată de „Îndreptarea legii” (1652) și „Târnosanie” (1652). Semnificativ este faptul că mitropolitul țării, Ștefan, simte nevoia tipăririi cărților de slujbă în slavonește, dar cu tipurile traduse în limba română. Ultima mare etapă a reparații vechii mitropolii este cea din vremea lui Constantin Brâncoveanu, între 1707-1709, când mitropolitul Teodosie hotărăște lucrări noi, dar și zugrăvirea, pentru a doua oară la „biserica mare, cu altarul și cu tinda cea mică”. Se reia activitatea tipografică de către mitropolitul Antim Ivireanul, care scoate de sub teascurile tipografiei târgoviștene: „Serviciul bisericesc” (1709), „Învățătură bisericească” (1710), „Panoplia dogmatică” (1710), „Octoih” (1712); „Liturgii” (1713), „Pilde filozofești” (1713); „Maxime filozofice” (1713), „Capete de poruncă” (1714), „Despre oficii, clerici” (1715) etc. Din 1842 se începe dărâmarea lăcașului. Mai întâi din complex dispar clădirile, rămânând numai biserica și clopotnița de la intrare. În 1889 arhitectul Lecomte de Nouy o demolează, construind forma actuală, departe de cea inițială. Este pictată de Belizarie, fiind sfințită la 12 noiembrie 1933, de către primul patriarh al românilor, Miron Cristea. Biserica actuală este construită în stil bizantin, în cărămidă, cu pridvor deschis, susținut de 12 coloane, fiind în formă de cruce greacă înscrisă. La întretăierea celor două brațe ale crucii se înalță turla naosului cu 12 laturi și 12 ferestre. Altarul are, de asemenea, o formă caracteristică, cu o absidă mare în axul longitudinal și două abside alăturate servind de proscomidie și diaconicon. După ample lucrări de reparații și dotări ale sfântului lăcaș resfințirea s-a făcut în 4 noiembrie 2001 de către I.P.S. Mitropolit Dr. Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei. (Arhiep.)

MITROPOLIȚI ȚĂRII ROMÂNEȘTI DE LA TÂRGOVIȘTE Nifon al II-lea (1503-1505), Maxim Brancovici (1505-1508), Macarie al II-lea (1512-1521),

Theodor (1521-1523), Ilarion (1523-1526), Mitrofan (1526-1534), Varlaam (1533-1544), Anania (1545-1558), Efrem (1559-1566), Daniil (1566-1568), Eftimie I (1568-1576), Serafim (1576-1585), Mihail I (1586-1589), Nichifor (1589-1592), Mihail al II-lea (1592-1594), Eftimie al II-lea (1595-1602), Luca din Cipru (1602-1629), Grigorie I (1629-1636), Teofil (1636-1648), Ștefan (1648-1653), Ignatie Sârbul (1653-1656), Ștefan (1656-1668). (M.S./G.C.)

MOARA DE SUB MAL După un act din 1614 al lui Stoica județul cu cei 12 pârgari ai orașului Târgoviște, niște grădini cumpărate de Stelea spătaru pe vremea lui Mihnea Turcitu (1573-1583, 1585-1591) se aflau „preste apă, între râuri, lângă moara Spincului, din jos”. Peste câțiva ani, în 1617, Spinciu și cu fiii săi, Efrem Diaconul și Pană, vindeau „moara de sus, de supt mal” toată, cu amândouă roțile, diaconului Danciu și lui Neagoe, cu 32000 bani gata”. Spinciu întărea vânzarea cu încă un act în 1619. În 1627 „Sima, nepoata Barbului, călugărul cel bătrân din oraș din Târgoviște” își vindea partea ei lui Mihai Ergopol cu 15200 bani, explicând că „într-acea moară am fost doi părtași pre doao roate [...] eu și Duca diaconu [...] și iaste moara în capul orașului din sus, ce să zice Moara de supt mal”. Mihai, sau fiul său Pătrașcu, a reușit să reunească stăpânirea asupra acestei mori și să o păstreze până în anul 1661 când domnul Grigore Ghica întărea dreptul de stăpânire asupra întregii mori logofătului Radu Țigănescu. Pătrașcu Iergopol se îndatorase lui Radu Țigănescu cu 207 unghi și pusese moara zălog. La împlinirea sorocului de plată feciorii lui Pătrașcu, Mihai și Moga n-au putut plăti datoria și prin judecată, stăpânirea întregii mori a fost atribuită lui Radu Țigănescu. În același loc sau pe aproape, era vadul pe care-l vindea Zanfira, fiica lui Dumitru Avanu, la 8 ianuarie 1696 lui Pascale, vornicul Târgoviștei „din susul morii sf. Mănăstiri Viforâta”. După cumpărare, popa Mihai și preoteasa lui Draga și alți nepoți ai lui Dumitru Avanu au ridicat pretenții că vadul ar fi fost al unchiului lor și li se cuvenea o parte din banii vânzării. Judecata domnului constată că vadul reclamat nu fusese al lui Dumitru Avanu, ci era moștenirea Zanfirii, a doua soție a lui Avanu, de la mama ei Neaga, întărind încă o dată stăpânirea legitimă a lui Pascale Vornicul. După Pascale nu mai este amintită moara de sub mal și nici pe teren nu se mai păstrează nici o urmă. (G.T./ C.V.)

MOARA DEALULUI Vadul Morii a fost dat mănăstirii de vistierul Livrea pe la jumătatea sec. XVI.. În 1612, domnul Radu Mihnea întărea Mănăstirii Dealului „locul lui Livrea vistier”. Moara a suferit numeroase prefaceri care nu i-au lăsat nimic din ceea ce a fost moara veche din secolul al XVI-lea. În anul 1858 se repara cu lemne aduse din pădurea Ocnița.

Comisia care evalua în 1867 bunurile statului rezultate din secularizarea averilor mănăstirești înregistra o moară ruinată de lemn cu două roți și o căsuță a mănăstirii Dealului, arendată lui Matei Iacov. Vadul a fost puțin mai jos de actuala brutărie Dâmbovița și a ajuns în stăpânirea a diferiți particulari prin cumpărări, ultimul ei proprietar Vasile Daffu reconstruind-o din zidărie moara funcționând în continuare cu roți hidraulice cu palete. A fost naționalizată în 1948 și după câțva timp desființată. (G.T./ C.V.)

MOARA FUSSEA A fost construită de Negoită Fussea în anul 1778 în urma unei înțelegeri cu egumenul mănăstirii Stelea, Leontie, care ceda vadul primind în schimb o vacă, două iepe și 10 stupi. În prima jumătate a secolului al XVIII-lea locuitorii din această parte a orașului deviaseră cursul iazului depărtându-l de malul terasei până la 200 m spre Ialomița, cu scopul de a lărgii terenul pentru grădini de pomi și zarzavaturi. Pe acest iaz nou și-a făcut Negoită Fussea moara care a fost cea mai mare și mai perfecționată din Târgoviște la sfârșitul sec. al XVIII-lea și în tot cursul sec. al XIX-lea funcționând cu roți cu palete. Moara a fost dată zestre Bălașei Fussea, căsătorită cu Ioan Porfiroghene de la care, tot ca zestre, a ajuns în proprietatea lui Nicolae Brătescu, soțul Ruxandrei. Acesta a restaurat moara veche, făcând două mori cu câte patru roți fiecare, cu doi morari și 1000 ocale pe an capacitate de măcinăș prin introducerea unei turbine și a unui motor cu explozie. După Predinger și Curelea, în 1923 moara a fost cumpărată de C. Baronide care a ținut-o până la naționalizare, în 1948, după care a fost desființată și construcțiile demolate. (G.T./ C.V.)

MOARA GORGOTA A fost ridicată de mitropolitul Eftimie pe vremea domnului Alexandru Mircea (1568-1577), în dreptul bisericii Stolnicul. Locul morii se lărgea, în anul 1602, prin dania județului Chirfortea a unui loc de casă pe care-l cumpărase de la Dan Cocora. În anul 1620, Isar al lui Nedea vindea mănăstirii Gorgota un vad de moară dăruit de Radu Șerban pe care în 1659 îl întărea domnului Mihai Radu printr-un act în care asigura mănăstirea că orice moară se va așeza pe aproape de cea a mănăstirii va fi desființată dacă-i va produce vreo stricăciune sau pagubă. Moara veche a continuat să funcționeze tot pe numele mănăstirii Gorgota până la secularizarea averilor mănăstirești în 1863. După câțiva ani moara a fost cumpărată de Ioan Crețulescu de la care au arendat-o mai mulți localnici până când a cumpărat-o Ghiță Curelea, care o stăpânea în 1904. Ultimul ei proprietar, Florea Catanguiu a trecut cu moară cu tot în CAP Târgoviște. În 1968 moara a fost desființată și mutată în cartierul Matei Voievod, unde funcționează cu un motor electric. (G.T./ C.V.)

MOARA GRECENILOR În apropiere de vadul lui Negoită se afla, în 1786, moara lui Grigore Greceanu. Moștenitorul său Scarlat Greceanu a vândut odată cu casa și celelalte cuprinsuri din jur și moara din iaz, la 30 iulie 1818, polcovnicului lordache Axiopolitul. În 1836, moara era în stăpânirea Sultanei Cornescu, cumpărată de la Mihalache Bujoreanu. Împotriva acestei cumpărări obținea drept de protimis Elenca Fundățeanu cu despăgubire de cheltuielile făcute de Sultana. În 1843, stăpânea moara Nicolae Calciu care se pare că a fost și ultimul ei proprietar, deoarece la sfârșitul secolului trecut nu mai era amintită în partea de sus a orașului altă moară afară de cea a lui Jelescu. (G.T./ C.V.)

MOARA JELESCU Prima moară pe care o cunoaștem este aceea pe care Ecaterina Canache o vindea în anul 1829 lui Dumitru Sârbu. Împotriva vânzării contesta Gavrilă Dumitru invocând dreptul de protimis. Moara a rămas în stăpânirea lui Dumitru Sârbu care făcuse și o povarnă și o cârciumă lângă moară. În 1845 Năstase brutarul cumpăra o moară afară din „cetatea orașului”. La 3 februarie 1858, Năstase vindea lui Ioniță Sibiianu „moara și pîua cu cuprinderea ei din iaz până în matca Ialomiței, adică casele, magazinele, povarna și orice clădire să află în suprafața aceluia loc”. Moara a avut mai mulți moștenitori și cumpărători succesivi continuând să existe mai sus de halta Teiș până în primii ani după cel de al Doilea Război Mondial, când era cunoscută sub numele de moara Mărțița și Jelescu. În perioada interbelică a funcționat cu turbină hidroelectrică. (G.T./ C.V.)

MOARA LAMBRULUI Unul dintre arendașii morii de zid a mitropoliei, Costea Lambru, și-a făcut o moară proprie mai jos de cea a mitropoliei pe la mijlocul secolului trecut. În 1861 această moară a fost cumpărată de Sandu Dudea. (G.T./ C.V.)

MOARA LUI DUMITRU IONESCU Aproape de vărsarea în Ialomița a Iazului Mare a funcționat între cele două războaie moara lui Dumitru Ionescu, destinată locuitorilor din Răzvad și Săcuieni. După naționalizare, terenul și clădirile au fost integrate la ferma IAS Răzvad. (G.T./ C.V.)

MOARA LUI FOTA CEL MARE Pe la mijlocul sec. al XVII-lea avea o moară pe Iazul cel mare Fota negustorul, pe care a lăsat-o moștenire fiilor săi Iane și Despa. O soră a lor, Alexandra, a cumpărat partea lui Iane și a lăsat-o moștenire fiului ei Negoită, în timp ce partea Despei a moștenit-o fiica sa Calița. Moara se afla aproape de cea a mănăstirii Dealului și de moara veche a mănăstirii Mărgineni. Cu timpul moara s-a stricat și a rămas numai vadul după care a urmat o învoire între cei doi veri proprietari: Calița ceda cea de a treia parte pe care o avea la moara lui Negoită, cea de sus, iar acesta

ceda partea lui, jumătate din vadul morii de jos. După aceea Negoită a cumpărat întregul vad de jos de la Calița, unde a făcut mori noi și în 1699 le-a vândut negustorului Andrei. În 1707 Maria, soția răposatului Andrei cupeț, împreună cu cumnatul ei Para, vindeau egumenului Ioanichie de la Mănăstirea Dealu moara lor care se afla aproape de moara Dealului. Probabil că au reușit să o răscumpere, deoarece în 1709 aceiași vânzători ofereau aceeași moară egumenului Cornilie al mănăstirii Mărgineni. Locul acestei mori a fost mai sus de actuala „moară de zid”. (G.T./ C.V.)

MOARA LUI LIȘU După înființarea cartierului nou al „sârbilor”, în sudul orașului, la mijlocul secolului trecut, Ilie hagi Sandu Duda a înființat o moară cu trei roți, în 1860, din jos de cele două pe care le avea în dreptul bisericii Sf. Nifon, pentru a prinde cât mai mulți clienți. La această moară avea doi lucrători. Prin cumpărări și moșteniri moara a ajuns în proprietatea lui N. Lișu care o stăpânea în 1887 apoi a lui N. Slavu de la care a fost naționalizată în 1948. (G.T./ C.V.)

MOARA LUI NEGOIȚĂ Moara și-a păstrat numele până la sf. sec. al XVIII-lea, deși în diatele moștenitorilor lui Negoită, Bădica logofătul din 1748 și a Neagăi din 1767 nu figurează. În 1786 este amintit „vadul ce scoboară la moara lui Negoită logofătul în vale”. După indicațiile topografice ale documentelor, moara se afla în capătul dinspre iaz al prelungirii actualei străzi Vârzaru. (G.T./ C.V.)

MOARA LUI PAVEL GIURGIUVEANU Acest proprietar în tovărășie cu Enache morarul își făcuseră o moară cu cinci roți în două case și încă o roată pentru piuă din josul morii mănăstirii Mărcuța, în anul 1800. În anul 1806, venind la Târgoviște, năstavnicul mănăstirii constata că morile lui Pavel și Enache pricinuiau înecare morii și moșiei mănăstirii și cercetând mai de aproape afla că noii proprietari de mori se așezaseră în vadul iazului fără nici un drept de proprietate și fără să întrebe pe cineva. Necazul cel mare era că morile acestea fiind noi atrăgeau cei mai mulți clienți pentru măcinăș. Se mai invoca ilegalitatea așezării morii la o depărtare de numai 340 stânjeni de cea a mănăstirii pe când orânduilele pravilelor cereau cel puțin 700 de stânjeni distanță moară de moară. Domnitorul Constantin Ipsilanti aproba la 17 iunie 1806 sfărâmarea morilor lui Pavel și Enache și despăgubirea mănăstirii. Izbucnirea războiului în 1806 și înlăturarea domnului a suspendat punerea în aplicare a hotărârii. În 1808 Șerban fiul lui Pavel împreună cu Enache morarul apelau la divan care dădea din nou câștig de cauză mănăstirii. (G.T./ C.V.)

MOARA LUI RĂDUCANU În vadul unde fusese moara lui Fota cel Mare sau pe alături, funcționa în a doua jumătate a secolului trecut moara lui Răducanu cunoscută mai târziu

sub numele de moara lui Dumitru (Mitică) Nebunul. După cel de al Doilea Război Mondial moara nu a mai funcționat și nu i se mai cunoștea nici o urmă. (G.T./ C.V.)

MOARA MĂNĂSTIRII COBIA Domnul Matei Basarab a făcut niște mori la Târgoviște pe care le-a dăruit mănăstirii Cobia. La 6 iulie 1654, domnul Constantin Șerban întărea mănăstirii Cobia morile care erau din „josul orașului” ridicate de domnitorul Matei Basarab. Cu timpul moara s-a păraginit și a fost desființată. Pe vremea domnului Constantin Brâncoveanu, egumenul mănăstirii a încercat să facă o moară din nou dar a fost împiedicat de jupâneasa Andreiana a lui Șerban vornicul. Abia în 1714 domnul Ștefan Cantacuzino a făcut dreptate mănăstirii întărindu-i printr-un act dreptul de a stăpâni vadul de moară de la Târgoviște. Tradiția locală nu mai păstrează amintirea vreunei mori a mănăstirii Cobia la Târgoviște. (G.T./ C.V.)

MOARA MĂNĂSTIRII MĂRCUȚA În prima parte a domniei sale, Alexandru Ipsilanti (1774-1782) cumpăraseră o moară de la un preot Mihai și o dăruise mănăstirii Mărcuța. I se spunea și moara de la Herăstrău din cauza Joagărului din apropiere mânat tot cu energia hidraulică a lazului Morilor. În anul 1843, Iordache Nițescu avea cu arendă câteva pogoane de arătură și o moară. În 1859, stăpânea această moară Gh. Ludescu, probabil cumpărată de la eforia Ipsilanților și tot prin cumpărare a ajuns, în 1883, în proprietatea căpitanului medic dr. Irescu. Moara a dispărut în timpul Primului Război Mondial și nu i se mai cunoaște nici o urmă, afară de drumul de acces până la vadul din iazul mare al morilor. (G.T./ C.V.)

MOARA MĂNĂSTIRII MĂRGINENI Moara se afla „între morile vlădicești și între morile Fotei” în partea de sud a lazului Morilor. În secolul al XIX-lea, mănăstirea Mărgineni mai avea o moară aproape de extremitatea sudică a iazului. În 1808, mănăstirea a închiriat vadul cu embatic de 30 lei pe an orășenilor Enache și Sandu Negoită. La 1856, Gavril Dumitriu devenea stăpân pe vad și pe moară cu obligația să plătească embaticul contractat. În anul 1832 moara își avea iaz propriu tras din lalomița, în lungimea de 159 stânjeni pe moșia mănăstirii Mărgineni și încă 390 stânjeni de la zăgazul lalomiței la vale. Locul morii a rămas în vadul vechi pe malul lazului Mare al Morilor. În secolul al XVIII-lea se mai numea „Moara la Ceair” din cauza vecinătății iazului cu poșta cu cai din marginea de sud a orașului. După secularizare, Gavrilescu a rămas singurul stăpân pe moară și pe terenul din jur, care-i poartă până astăzi numele. Peste câțiva ani își ridica tot acolo și o fabrică de spirt. În prezent clădirile sunt proprietate a IAS Răzvad. (G.T./ C.V.)

MOARA MĂNĂSTIRII PANAGHIA Pe la începutul domniei, Radu Șerban a dăruit marelui său postelnic

Leca, drept răsplată pentru slujba lui, un vad unde Leca a făcut două roți de moară în acest vad în apa lalomiței. La 17 iunie Leca o dăruia mănăstirii Panaghia, ctitoria cumnatului său Udrea Băleanu. Mai târziu nu se mai pomenște despre această moară. După indicațiile date de întărirea domnului Radu Șerban, moara se afla pe lazul Morilor, în dreptul grajdurilor domnești. (G.T./ C.V.)

MOARA MĂNĂSTIRII RADU VODĂ Simion Mălai, vistiernicul Moldovei, dăruise un vad de moară mănăstirii București în anul 1642-1643. După părăsirea reședinței domnești de la Târgoviște, moara fusese desființată și nu se mai știa locul unde fusese instalată. După indicațiile unui document din anul 1715, locul se afla în dreptul caselor lui Simion Mălai, cu puțin mai sus de moara Gorgotei. (G.T./ C.V.)

MOARA MĂNĂSTIRII STELEA Morile se aflau pe locurile mănăstirii „între râuri”, pe Vechiul Iaz Mare al Morilor, care curgea pe lângă zidurile de incintă ale curții domnești și ale bisericii Sf. Vineri. Construcția din 1714 a fost o refacere a unor mori mai vechi, care existau în 1697. Moara a dispărut pe la mijlocul secolului al XVIII-lea, odată cu schimbarea cursului lazului vechi mai spre lalomița. (G.T./ C.V.)

MOARA MĂNĂSTIRII VIFORĂTA La sf. sec. al XVII-lea Mănăstirea Viforâta avea o moară mai jos de „Moara de sub mal” a Zanfirei, fiica lui Dumitru Avanu, vătaful din Târgoviște. Amândouă morile au ars în timpul invaziei austrieșilor din 1689 după care mănăstirea și-a refăcut morile. În anul 1697, domnul Constantin Brâncoveanu a hotărât să se destupe iazul cel vechi și „morile călugărițelor să le mute la locul lor în vadul unde au fost mai demult vreme”. Mănăstirea închiria vadul și morile. În 1786 era numai „Vadul Viforătei”, mai sus de vadul morii lui Negoită logofătul, la capătul dinspre iaz al actualei intrări la Sere. Dincolo de iaz și albia lalomiței se afla moșia mănăstirii Viforâta. (G.T./ C.V.)

MOARA MITROPOLIEI Mitropolia mai avea o moară în cealaltă parte a iazului, din josul orașului. Acest loc a fost dăruit la 26 aprilie 1646 de domnitorul Matei Basarab vornicului Dragomir Crețulescu care a făcut acolo mori, a plantat vie, a sădit grădină și livadă. În 1809 moara nu lucra și în contractul arendării Mitropoliei din Târgoviște de către protosinghelul Azarie i se pune sarcina de a o repara și a o da în producție cu ajutorul poslușnicilor, scutelnicilor și al robilor mitropoliei. Mai târziu, numită moara de zid, a fost arendată diferiților amatori, dintre care unul, Costea Lambru și-a făcut și el o moară din jos de cea a mitropoliei, pe la mijlocul secolului trecut. După secularizare, era înregistrată ca proprietate de stat „o moară de zid a mitropoliei, ruinată”, în anul 1867. Ajungând proprietate particulară prin

cumpărare de la stat a fost repusă în funcțiune tot cu roți cu palete până în anul 1939, când Gh. Săndulescu i-a instalat motor electric și valț. (G.T./ C.V.)

MOARA N. ANDRONESCU Pe același iaz cu moara lui Sandu Brutaru se afla moara lui Nicolae Andronescu, ultimul județ și primul prezident al maghiștrului orașului Târgoviște. Iazul purta numele lui Andronescu fapt care arăta că moara era mai veche decât cea a lui Sandu Brutaru, (datată din anul 1800). Prin 1830 Andronescu a vândut moara lui Ioan Tollea, care avea o zalhana în apropiere și luase în arendă carierele de piatră de la Pietrari, care furnizau pietre de moară. Atât moara cât și zalhanaua au fost desființate de „potoapele” inundațiilor lalomiței, așa încât nu mai sunt amintite după jumătatea sec. XIX. (G.T./ C.V.)

MOARA SAMUEL În sec. al XVIII-lea orașul s-a întins mult spre sud, în afara Șanțului cetății, așa încât pe vremea Regulamentului bariera orașului în această parte se așezase la bifurcarea drumurilor dinspre București și Ploiești. Au continuat apoi să se construiască locuințe în lungul acestor drumuri, prelungindu-se și lazul Morilor pe sub terasa din dreapta lalomiței. În 1851, Sandu Duda și-a construit o moară în dreptul bisericii Sf. Nifon, într-un vad îmbunătățit de el. Cu timpul și-a lărgit instalațiile așa încât în 1863 avea două mori, fiecare cu câte trei roți, cu o capacitate de măcinș de 500 ocale pe an și un singur lucrător, precum și o povarnă. Moștenitorul său Ilie Hagi Duda a vândut instalațiile lui Scarlat Tănăsescu în 1875, care a închiriat povarna lui Ion Slavu pentru fabricare de spirt. Atât moara cât și povarna au fost apoi cumpărate de Samuel Avram Iosef care a început pe locul lor, în 1882, construcția unei fabrici de spirt și a unei mori noi cu două etaje. Locul morii era alături de actuala fabrică de spirt. (G.T./ C.V.)

MOARA SANDU BRUTARU Pe un iaz aparte, tras din lalomița, se afla din anul 1800 moara lui Sandu Brutaru în tovărășie cu Costache Codreanu, pe moșia mănăstirii Stelea, căreia îi plăteau embatic 4 ocale de ceară pe an, afară de o oca făclii pentru grădină, casă și povarnă. Prin moșteniri moara ajunge la Costi Potiroglu și apoi la fiica acestuia, Marița Stănescu, care o vindea în 1837 lui Ioniță Potlogeanu, cu 3150 lei. Moara avea două roți, o casă de zid cu pivniță, o povarnă lângă moară și grădină cu pruni în jur. În 1855 era a lui Ilie H. Grigore care, în 1862, a refăcut-o în întregime cu o singură roată. În anul următor însă nu mai lucra. (G.T./ C.V.)

MOARA SPĂTARULUI CANTACUZINO A fost construită în vadul lazului Morilor, alături, spre „ulița mare”, fiind și casele proprietarului. Prin moșteniri, moara și celelalte averi de la Târgoviște au ajuns în stăpânirea familiei Hiotu care le închiria la diferiți

arendași, deoarece locuia în București. În 1863, Vasilache Hiotu avea în același vad două mori cu câte două roți fiecare, cu un singur morar. În 1884 moara a fost vândută lui Sache Negoescu după care s-au schimbat mai mulți proprietari prin cumpărări până la Vasile Daffu care a construit-o din zid în 1928-1929. După naționalizare i s-a mărit capacitatea de măcinș, dar în 1959 a fost desființată. (G.T./ C.V.)

MOARA VĂTĂMANU În 1859 Ilie Vătămanu și-a construit o moară din jos de cea a lui Costea Lambru care a funcționat până la ultimul război mondial. În 1863 avea în același vad două mori cu câte două roți dar cu un singur morar. Locul morii a fost lângă podul de peste iaz al drumului oborului săptămânal. (G.T./ C.V.)

MOCANU, Livia (8.X.1964, Târgoviște). Studii liceale în orașul natal la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1979-1983), după care urmează Facultatea de Drept a Universității din București (1983-1987). Din 1987 este membru în Consiliul Baroului Dâmbovița. În 2001 obține diploma de masterand la Facultatea de Științe Juridice a Universității „Valahia” din Târgoviște, iar în 2004 obține titlul de doctor în drept la Universitatea de Drept din București. Absolventă a programului de stagiu Leonardo da Vinci organizat de consorțiul TUCEP la Universitatea din Perugia, Italia (2005). Este director al programelor de studii universitare de licență în Drept și Administrație Publică, forma de învățământ la distanță, din cadrul Facultății de Științe Juridice Sociale și Politice a Universității „Valahia” din Târgoviște (2001-2007), șef de catedră, la catedra de Drept Public și Administrație Publică din cadrul aceleiași universități (2005-2007). Este membru al Uniunii Juriștilor din România, al Societății Române de Drept European. Este redactor-șef al revistei „Analele Universității, seria Științe Administrative”, membru în colegiul redacțional al revistei „Valahia University – Law Studies”, Decan al Facultății de Științe Juridice Sociale și Politice din cadrul Universității „Valahia” din Târgoviște. Este conferențiar universitar doctor, predă cursuri în cadrul studiilor universitare de licență, master, postuniversitare și în cadrul programelor Erasmus/ Socrates. Deține cabinet individual de avocatură. Autoare a mai multor manuale și monografii, printre care „Dreptul mediului, (1999), „Drept funciar” (2004), „Garanțiile reale mobiliare” (2004) etc. Autoare a peste 50 de articole științifice în reviste de specialitate. (M.S.)

MOCĂNESCU, Gheorghe (1917, Târgoviște – 1944, Otopeni) Sublocotenent ucis după o luptă eroică contra trupelor germane în zona Otopeni, la comanda unei baterii de tunuri. (G.T./ C.V.)

MOISE (1508 – 29.VIII.1530, Viișoara, Olt) Domn al Țării Românești (a. 22 mart. 1529 – a. 4 iun. 1530).

Fiul lui Vladislav III, a primit firmanul de domnie (16 febr. 1529) după asasinarea lui Radu de la Afumați. Sprijinitor al intereselor turcești în Transilvania, inițiază o corespondență secretă cu imperialii, după înfrângerea sultanului în fața Vienei (1529). Nefiind ales de către boieri după vechiul obicei, nu primește închinarea acestora, dar îi atrage cu danii și dregătorii (în special pe Craiovești). O parte dintre opozanți sunt uciși cu ocazia căsătoriei surorii sale cu marele ban Barbu Craiovescu II (febr. 1530). Boierii scăpați se refugiază la sud de Dunăre, de unde revin cu oaste turcească și pretendentul Vlad (Înecatul). Fugit în Transilvania, Moise revine cu oaste, dar este înfrânt la Viișoara-Olt și ucis, la fel ca și cumnatul său. Înmemorat în biserica Mănăstirii Bistrița din Oltenia. A administrat țara de la Târgoviște, de unde cancelaria domnească a emis majoritatea documentelor sale cunoscute. De aici, Moise va interveni în mai multe rânduri la Brașov, pentru a proteja interesele negustorilor târgovișteni. (A.Ș./M.O.)

MOISESCU, Cristian Gh. (14.VIII.1935, București – 2010) Studii secundare și universitare la București. A absolvit Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” (1961). Din anul 1961 a activat în Direcția Monumentelor Istorice, ca șeful șantierului de restaurare din Muntenia-Oltenia (1965-1970), șeful Serviciului Studii Cercetare (1973), director tehnic. A acordat o atenție deosebită studierii principalelor monumente de arhitectură din Târgoviște și din județul Dâmbovița și a evidențiat contribuția acestora la cultura și civilizația românească în lucrările: „Târgoviștea și monumentele sale”, „Târgoviștea. Monumente de istorie și artă”, „Curtea Domnească din Târgoviște” după care evoluția lor a fost analizată în contextul evoluției arhitecturii românești din sec. XIV-XV și din epoca lui Matei Basarab. (M.O.)

MOLDOVEANU, Tudor (1780-1840, Târgoviște) A făcut parte din delegația desemnată de orășeni pentru a-i reprezenta în fața divanului, în disputa cu domnul Alexandru Șuțu pentru moșia orașului. Asupra acesteia domnul a exercitat presiuni, a surghiunit pe boierii ostili, a arestat și schingiuit pe membrii delegației, pe care i-a și silit să recunoască dreptatea domnească. În 1831 obștea orașului restituia lui Tudor Moldoveanu cheltuiala făcută la „osânda pușcăriei pentru moștenirea orașului”. (M.O.)

MONITORUL JUDEȚULUI DÂMBOVIȚA Foaie de publicațiuni administrative și judecătorești. Apare la Târgoviște între 20 februarie 1886 și 1938, apoi 1940-1949 neregulat la Tipografia „Viitorul”. Mai sunt făcute următoarele precizări: de la 5 aprilie 1901 – 29 aprilie 1903 se prescurtează cuvântul județului din titlu în „jud”; de la 3 aprilie 1903 câte 3 pe săptămână. De la 1 aprilie 1887 Tipografia „Viitorul” R.T. Rizescu, care devine Tip.

„Dâmbovița” și de la 6 aprilie 1906 Tip. „Viitorul” Elie Angelescu. Apar o serie de suplimente cu paginatie separată, la 30 martie 1914, 27 februarie, 27 octombrie și 29 noiembrie 1911, 17 iunie 1912, 5 iunie 1914. (V.P.)

MONITORUL OFICIAL AL JUDEȚULUI DÂMBOVIȚA

Editat de Consiliul Județean Dâmbovița, apare la Târgoviște sub diferite titulaturi din 1991: „Buletin informativ al Consiliului Județean Dâmbovița; Monitorul Oficial al Consiliului Județean Dâmbovița (1996); Monitorul Oficial al Județului Dâmbovița (2001). Sub îngrijirea unui colectiv redacțional, coordonat de jr. dr. Ivan Vasile Ivanoff, secretarul Consiliului Județean Dâmbovița. Apare la Editura Bibliotheca din Târgoviște. Sunt publicate cronologic hotărârile Consiliului Județean Dâmbovița aprobate în ședințele acestuia, ce vizează activitatea administrativă sub toate aspectele ei (economic, social, de învățământ, cultură, sănătate etc.). (V.P.)

MONUMENT DEDICAT FOȘTILOR DEȚINUȚI POLITICI

Dezvelit în anul 1997, a fost ridicat în memoria deținuților morți în închisorile comuniste. Este amplasat în scuarul din fața Camerei de Comerț. Prin acest monument, sunt omagiați toți cei care au plătit cu viața pentru că au sperat într-o altă lume decât cea care fusese impusă de comuniști cu ajutorul tancurilor sovietice. (M.O.)

MONUMENT FUNERAR AL MATILDEI GRECESCU

Situat în incinta bisericii Sf. Vineri, lucrat în marmură albă, a fost închinat logodnicei lui Al. Vlahuță, a cărei moarte timpurie (1883) i-a inspirat elegia „Dormi iubito”. (M.O.)

MONUMENT FUNERAR Este închinat eroului H. Kornhäuser, inițiatorul acțiunii de evadare a prizonierilor români internați în lagărul înființat de ocupantul german, și care a funcționat în perioada 1916-1918 la Arsenalul Armatei. Pentru fapta sa de vitejie, H. Kornhäuser a fost decorat post-mortem cu „Virtutea Militară de Război”. Monumentul se află amplasat în Cimitirul evreiesc. (M.O.)

MONUMENT FUNERAR Ridicat în cimitirul evreiesc în memoria martirilor aflați în lagărele de exterminare hitleriste. Textul sugestiv, precizează că „aici sunt îngropate victimele barbariei naziste, omorâte și prefăcute în săpun”. (M.O.)

MONUMENT ÎNCHINAT PROFESORILOR ȘI ELEVILOR

Concept de arhitectul Romano De Simon, a fost amplasat, la 28 mai 1925, la intrarea în școală. Este închinat elevilor și profesorilor Liceului Militar „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu, morți în Războiul de Reîntregire: profesorul Ion Grămadă, căpitanii Coravu Ion, lordache Gheorghe, locotenentii Cernoianu Nicolae, Panait Constantin, Gheorghiu Traian, sublocotenentii Frank Ioan și Fluor Dan Petre. (M.O.)

MONUMENT MEMORIAL ÎNCHINAT INTRĂRII LUI TUDOR VLADIMIRESCU ÎN TÂRGOVIȘTE

Amplasat pe strada Câmpulung, la intersecția cu strada Tudor Vladimirescu, monumentul de astăzi este ridicat pe locul troiței din lemn dăruită de orașul București în anul 1936, între timp degradată. Monumentul de astăzi reprezintă o troiță sveltă de lemn, înaltă de 7m, decorată tradițional, fixată simbolic într-o fântână, și este opera sculptorului târgoviștean Olimpiu Eli Petre. Inițiativa și stăruința pentru realizarea monumentului au aparținut profesorului George Badea, directorul Școlii Tudor Vladimirescu. (M.O.)

MONUMENT MEMORIAL ÎNCHINAT LUI TUDOR VLADIMIRESCU

A fost realizat în 1911 din inițiativa scriitoarei Smaranda Gheorghiu și amplasat în parcul Mitropoliei, în apropierea locului unde fuseseră găsite în 1889 oseminte presupuse ca fiind ale conducătorului Revoluției de la 1821. Edificat în stilul tradițional al troițelor de piatră specific zonei, s-a dorit să reprezinte un semn distinct, demn de marele martir al renașterii noastre naționale și care-și găsisese sfârșitul prematur la Târgoviște. Dezvelirea monumentului s-a făcut cu ocazia celui de-al optulea Congres al Învățătorilor din România, la 20 august 1911. (M.O.)

MONUMENT RIDICAT ÎN CINSTEA EROILOR

Sunt comemorați martirii căzuți în timpul revoluției pentru libertate și demnitate din Decembrie 1989. Este amplasat în piața Mitropoliei. A fost ridicat din inițiativa unui grup de creștini, sub îndrumarea preotului I. Ceaușu de la Biserica Albă, în mai 1991. (M.O.)

MONUMENTUL COMEMORATIV

Închinat marelui pictor N. Grigorescu, născut pe meleaguri dâmbovițene, realizat din inițiativa avocatului Gogu Ionescu, fost senator de Buzău și Asociația Presei Dâmbovițene. (M.O.)

MONUMENTUL EROILOR

Este situat în zona de est a Pieței Tricolorului, fiind realizat, în anul 2002, de către Arhitecții Călinescu. Întreg ansamblul este integrat într-un spațiu adecvat, care permite organizarea unor sărbători naționale reprezentative. (M.O.)

MONUMENTUL EROILOR MORȚI ÎN RĂZBOIUL PENTRU NEATĂRNARE

(1877-1878) Ridicat în memoria ostașilor din Regimentul III Linie, este situat în incinta Unității Militare din Cartierul Teiș, str. N. Bălcescu. A fost realizat din piatră de Albești la inițiativa locotenent-colonelului A. Dumitrescu și dezvelit la 5 mai 1900, pentru a omagia sacrificiul celor morți pe câmpul de bătaie. În anul 1930, când s-au sărbătorit o sută de ani de la înființarea unității, monumentul a fost amplificat și integrat într-un nou ansamblu, pentru a putea adăuga și eroii morți pe câmpul de luptă în timpul Primului Război Mondial pentru întregirea neamului. În

centrul noii concepţii statuare, care primea o evidentă monumentalitate, a fost aşezat bustul colonelului Dimitrie Băltăreţ, adjunctul comandantului regimentului, care murise la 2 septembrie 1916, în timpul trecerii Oltului. Bustul a fost realizat în bronz de sculptorul Vasile Blendea. (M.O.)

MONUMENTUL EROILOR SOVIETICI Este ridicat în cimitirul Simuleasa, pe strada Eternităţii. Se compune dintr-un obelisc piramidal decorat la partea superioară cu o stea. A fost dezvelit în anul 1945 pentru a evoca sacrificiul ostaşilor sovietici în războiul antihitlerist. (M.O.)

MORTICI, Cristinel (30.VIII.1968, Târgovişte) Absolvent al Liceului (azi Colegiu Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte şi al Facultăţii de Matematică de la Universitatea Bucureşti; doctor în matematică la Institutul de Matematică „Simion Stoilov” al Academiei Române. În prezent, conferenţiar universitar şi director al Departamentului de matematică de la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. Publică numeroase lucrări (în volume şi în reviste de specialitate din ţară şi străinătate) vizând matematicile aplicate, algoritmurile numerice, analizele şi aplicaţiile matematice. (G.C.)

MORUZI, Alexandru (1750, Istanbul – 10.VII.1816, Istanbul) A domnit în Ţara Românească între ianuarie 1793-17/28 august 1796, 31 ianuarie / 1 februarie 1799 – 7/16 octombrie 1801. Era fiul lui Constantin Moruzi şi al Smaragdei Slugearoglu. A primit o educaţie aleasă şi a îndeplinit înalte funcţii la Poartă. Pe plan intern s-a remarcat prin măsuri care au reglementat activitatea economică, administrativă, judecătorească, edilitară, socială şi culturală. La Târgovişte a intervenit şi a reparat „turla a doua” la 7 iulie 1796, după cum preciza sgrafitul lui Dumitrache zugrav. (M.O.)

MOŞIA ORAŞULUI Vechile hrisoave ale moşiei oraşului nu s-au păstrat, fiind pierdute cu ocazia procesului dintre orăşeni şi domnitorul Alexandru Şuţu, din 1820. Domnitorul a încercat să răpească moşia oraşului pe care dorea să o dăruiască zestre fiicei sale, Catinca, la căsătoria ei cu boierul Nicolae Băleanu. Această acţiune nu s-a dus la bun sfârşit, datorită morţii domnitorului şi a izbucnirii Revoluţiei lui Tudor Vladimirescu. Hrisovul lui Grigore Ghica din 18 februarie 1825 întărea vechile hrisoave pierdute, precizând că moşia oraşului a fost „slobodă din vechime pe seama orăşenilor” (danie făcută acestora) şi să fie stăpânită de ei în linişte şi netulburaţi. Întinderea moşiei o cunoaştem doar din documentele secolului al XIX-lea. Aceasta avea o suprafaţă cuprinsă din malul drept al lalomiţei până spre apus de râul Ilfov, mărginindu-se spre apus cu moşia Lucieni a Mitropoliei, cu hotarul Dragomireştilor, spre nord cu moşia Teiş a Mănăstirii

Dealul şi moşia Severinului a Mănăstirii Stelea, iar spre sud cu moşiile Văcăreştilor şi cu moşia Ulmi, a logofătului Băleanu şi cu satul Nisipuri al Mănăstirii Mărcuţa. Moşia oraşului, proprietate comună a orăşenilor, nu posedă o hotărnicie şi un plan, ceea ce a permis desele încălcări şi cotropiri ale hotarelor de către vecini. Sfatul Orăşenesc a fost antrenat în mai multe procese cu vecinii de moşie care au cotropit moşia oraşului: cu Schitul Viforâta pentru locurile de la Crivina şi Nisipurile, cu Mănăstirea Stelea pentru locul Severin, cu Mitropolia pentru hotarul dinspre moşia Lucieni. Procesul de cotropire al moşiei a continuat şi după anul 1833 când orăşenii şi străinii au ocupat întinderi mari în interiorul moşiei oraşului. Această situaţie a fost recunoscută în 1835 de Marea Vornicie din Lăuntru prin confirmarea proprietăţii orăşenilor asupra terenurilor ocupate. Situaţia s-a complicat şi prin faptul că cele trei sate de pe moşia oraşului (Ulmi, Priseaca şi Colanu) au devenit unităţi administrative de sine stătătoare (după 1864), ieşind din autoritatea orăşenească. Cel mai lung proces (1837-1871) purtat de Sfatul Orăşenesc a fost cel cu boierii Văcăreşti pentru stăpânirea a 1150 de pogoane din trupul moşiei, proces încheiat cu împăcarea celor două părţi şi împărţirea terenului aflat în litigiu. Au fost realizate mai multe planuri ale moşiei oraşului: 1836 – planul lui Mihai Rădulescu, 1847 – hotărnicia lui Ioan Predetici, 1851 – hotărnicia lui Gheorghe Cateluza, planuri considerate neconcludente de Departamentul din Lăuntru, ceea ce a dus la întocmirea unui plan realist în 1859. Desele încălcări de hotare din partea vecinilor cât şi ocuparea unor terenuri în interiorul ei, de către orăşenii sau locuitorii celor trei sate (Ulmi, Priseaca şi Colanu) au menţinut în actualitate întocmirea unei hotărnicii a moşiei cât mai amănunţite, fapt care nu a fost realizat în epoca modernă. O situaţie statistică de la 1895 relevă terenurile bisericilor deţinute de Primărie: Sf. Ioan (5000 mp), Sf. Apostoli (1,5 ha) situate între lazul Morilor şi str. Tabaci, ruinele bisericii Vârzaru (3648 mp), Cimitirul Central (6 ha), cimitirele Eternitatea şi Suseni fiecare având 1,5 ha., la care se mai adăugau şapte locuri virane în interiorul oraşului. Aceeaşi situaţie menţionează pădurile Vadul Pietros (37, 5 ha), Capul Dealului (81 ha.), Sabarlana (72 ha), Coadă Rovinei (129 ha), Podulul Heleşteului (70 ha), Cotul de la Popa spre Dumbrava (10 ha), Dumbrava (14 ha), Vâlcările-Colanu (32 ha), Colanu, dintre Udreşti şi Ulmi (280 ha), Viforâta (5,4 ha), Muchia Obrejii (8, 5 ha), Muchia Obrejii dinspre Lucieni 13 ha. La aceste păduri se mai adăugau zăvoaiele Baranga (comuna Răzvad) şi cel de la capătul podului Mihai Vodă, peste lalomiţa la moara Ludescului. Moşia Severinului aflată în proprietatea oraşului avea o întindere de 40 ha şi consta din locuri de cultură, islaz şi zăvoi. De asemenea, oraşul mai stăpânea trei locuri de cultură la Colanu, în suprafaţă de 11, 95 ha. Islazurile deţineau ponderea cea mai însemnată în cadrul moşiei

oraşului, fiind menţionate şapte trupuri: Suseni (200 ha); islaz cuprins între moşia Severin şi şoseaua Târgovişte – Câmpulung; Priseaca (150 ha); islazul cuprins între şoselele Târgovişte-Găeşti (100 ha); islazul cuprins între şoseaua Târgovişte-Găeşti şi Sârbi (500 ha); islazul cuprins între cimitirul central până la Colanu (150 ha); islazul cuprins între Podul Heleşteului până la Gară (160 ha); islazul cuprins între Podul Heleşteului şi şoseaua Târgovişte- Câmpulung (130 ha). La aceste suprafeţe de islaz se mai adăugau 400 sulaturi (goluri de pădure): Podul Heleşteului (12 ha), Priseaca (20 ha), Ulmi (3 ha) şi Matei Basarab din Pădurea Ulmi (20 ha). În statistica din 1914 se constată o diminuare importantă a proprietăţilor oraşului cu: trei trupuri de pădure, zăvoiu de la Podul Mihai Bravu, islazurile din comunele vecine şi terenurile situate împrejurul oraşului şi în zona gării feroviare. Diminarea proprietăţilor funciare ale oraşului s-a făcut şi prin cedările gratuite de terenuri pentru realizarea unor obiective de interes public: Tribunalul Judeţean, Prefectura, Administraţia Financiară, Oficiul Telegrafo-Poştal, Cazarma Regimentului 22 Dâmboviţa, sediul Diviziei de Infanterie, Scoala de Cavalerie cu Hipodromul acesteia, linia ferată Titu-Târgovişte-Pucioasa, linia ferată Arsenalul Armatei. Alte suprafeţe au fost cedate pentru înfiinţarea islazurilor comunale ale localităţilor Ulmi, Priseaca, Colanu, Dumbrava, Udreşti, Vişoara. (G.T./ C.V.)

MOTOROIU, Constantin Un mare susţinător al sportului local. Funcţiile pe care le-a deţinut (Prim secretar al Comitetului Municipal de Partid, concomitent cu cea de Preşedinte al Consiliului Popular Municipal – 1968-1977) i-au permis să se implice efectiv în sprijinirea consistentă a activităţii sportive. A fost iniţiatorul înfiinţării „Clubului Sportiv” Târgovişte (1972) şi Preşedinte de onoare al acestuia în primii 5 ani de funcţionare. În acel interval de timp sportivii de la „CS” au obţinut importante succese pe plan naţional şi internaţional. Echipa de fotbal a reuşit, pentru a doua oară în istoria Târgoviştei, să promoveze în divizia „A” (1977) şi, din rândurile ei, să aducă în prim-planul soccerului autohton nume importante precum N. Coman, Fl. Grigore, I. Ene, Gh. Tătaru II, Cl. Sava, P. Marinescu, D. Neagu. Echipa de lupte libere de la „CS” a fost în toată acea perioadă între cele mai bune 6 formaţii din ţară (medaliată cu bronz la campionatele naţionale din 1973), iar Fl. Neicev, I. Iatagan, T. Pătraşcu, P. Tarbă, Şt. Grigoraş ş.a. au fost multiplu medaliaţi la campionatele naţionale individuale sau la campionatele balcanice. Echipa de volei fete a „CS-ului” activa în divizia „B”, iar secţia de atletism propulsa în primele rânduri ale ierarhiei româneşti pe Alexandru Chiran şi Georgeta Tutunaru medaliaţi la campionatele balcanice. Preocupările în domeniul sportului local nu s-au limitat numai la activitatea „CS-ului”. A sprijinit eficient cluburile

şi asociaţiile sportive existente în Târgovişte. A impulsat înfiinţarea de asociaţii sportive la unităţile economice nou date în funcţiune pe platforma industrială sud („Oţelul”, Combinatul de Oţeluri Speciale; „SARO”, Întreprinderea de Strunguri; „Luceafărul”, Întreprinderea „Romlux”) sau a acordat sprijin în mai buna desfăşurare a activităţii la cele existente („Metalul”, „Voinţa”, „Petrul”, „SSE/ CSS”, „Astronautica” etc.). În premieră pentru Târgovişte au fost în acea perioadă recordmani mondiali (Daniel Cazacio şi Ioan N. Radu, rachetomodelism, 1970), campioni europeni, mondiali şi maeştrii emeriti ai sportului (Ioan N. Radu, rachetomodelism, 1971, 1972, respectiv 1973). Pentru prima dată în istoria sportului târgoviştean au promovat în divizia „B” echipe masculine de baschet („Comerţul”, 1970), volei („SARO”, 1974) şi handbal („Metalul”). A avut mari realizări şi în ceea ce priveşte infrastructura sportivă a municipiului. În 1972 la Grupul Şcolar Industrial „Petrul” şi la Şcoala Generală Nr. 8 s-au dat în folosinţă primele săli din oraş cu dimensiuni care au permis să fie omologate pentru meciurile oficiale de baschet şi volei, iar în 1977 a iniţiat şi coordonat lucrările de extindere a capacităţii şi modernizare a Stadionului. La mijlocul deceniului opt a reuşit să introducă în plan şi să se înceapă lucrările la Sala Polivalentă (cutremurul din 1977 a întrerupt pentru o perioadă de timp execuţia la acest obiectiv, motiv pentru care a fost finalizat abia în 1979). Cetăţean de onoare al municipiului Târgovişte (2007 – post mortem). (A.B.)

MOŢOC, Honorius (22.VI.1942, Frăsinet, Călăraşi) După absolvirea Liceului „I.L. Caragiale” din Moreni şi a Facultăţii de Istorie din Cluj, ca profesor de istorie este o prezenţă notabilă în peisajul învăţământului dâmboviţean funcţionând în şcoli ale judeţului: Liceul Băleni (1968-1969), director al aceluiaşi liceu (1969-1977), director-adjunct la Grupul Şcolar de Construcţii Târgovişte (1978-1982). Aptitudinile şi competenţele sociale, în special abilităţile de consilier şi de motivare a cadrelor didactice, de negociere şi mediere a conflictelor ivite în cadrul colectivelor didactice precum şi abilitatea esenţială a colaborării şi a lucrului în echipă, alături de rigoarea elaborării coordonării şi gestionării proiectelor l-au recomandat ca manager educaţional – inspector şcolar general adjunct în perioada 1990-2001. Cu intermitenţe este profesor de istorie la Colegiul Economic „Ion Ghica” Târgovişte în perioada 1977-2005. Capacităţile organizatorice l-au recomandat pentru funcţia de inspector şcolar general al Inspectoratului Şcolar Dâmboviţa (2005-2007). Din octombrie 2010 este viceprimar la Primăria Municipiului Târgovişte cu probleme de educaţie, cultură, asistenţă socială şi relaţii cu asociaţiile de proprietari. Ca manager în cadrul proiectului PHARE RO 0104.02 „Împreună vom reuşi”, profesorul Honorius Moţoc a militat pentru îmbunătăţirea accesului la educaţie al grupurilor dezavantajate, cu

focalizare pe romi. Preocupat de studiul istoriei, este autor/ coautor al unor lucrări de referinţă: „Dâmboviţa: localităţi şi monumente” (2006), „Dicţionarul geografic al judeţului Dâmboviţa” (2007), „Învăţământul sătesc în judeţul Dâmboviţa” (2007), „Înfruntând veacurile; aşezări şi monumente dâmboviţene (2009). Remarcabile sunt, datorită tratării de pe poziţia privilegiată pe care o oferă practica îndelungată la catedră, studiile în domeniul reformei şcolare: „Modificarea şi completarea legii învăţământului”; „Reforma şcolară între cerinţe şi posibilităţi de aplicare”, „Ghid de consiliere şi orientare pentru clasele V-VIII”. S-a aflat printre cadrele didactice cu experienţă care au participat la definitivarea planurilor de învăţământ pentru liceu în cadrul Comisiei Ministerului Educaţiei Naţionale (1998). Temperament vulcanic, s-a înscris încă din 1990 în acţiunile cu caracter politic democratic menite să elimine tarele comunismului manifestate în domeniul învăţământului. Preşedinte al organizaţiei judeţene a Partidului Democrat (1997-2001), în 2001 s-a aflat printre cei 35 de semnatari ai moţiunii „Traian Băsescu”; preşedinte al organizaţiei municipale a Partidului Democrat (2002-2006), viceprimar al Municipiului Târgovişte din partea Partidului Democrat Liberal (din 2010), în toate aceste demnităţi Honoriu Moţoc a militat pentru progresul învăţământului dâmboviţean. (M.S.)

MOVILĂ, Gavril (? – 1635) Domn al Țării Româneşti (2/12 iun. 1618 – 22 iul./1 aug. 1620). Fiul domnului Simion Movilă. Susţinut de Radu Mihnea, a fost acceptat de boierii pământeni (deoarece nu se sprijinea pe grecii din Istanbul) şi de sultan în sept. 1616. Nu ocupă însă tronul, fiind înlocuit la intervenţia marelui vizir Damada Mehmed. Este întronat după revolta antigrecescă condusă de Lupu Mehedinţeanu. Pe plan intern şi-a sporit veniturile prin răscumpărarea satelor domneşti de către rumâni. A domnit întreaga perioadă la Târgovişte, unde a depus eforturi pentru revigorarea vieţii orăşeneşti şi a încheiat tratatul de alianţă cu principele Ardealului, Gabriel Bethlen (25 apr/ 5 mai 1619). Tratatul prevedea modalităţi de ajutor reciproc, de soluţionare a litigiilor, libera circulaţie a negustorilor celor două ţări etc., dar va duce la mazilirea lui Gavril Movilă, care fugе în Transilvania. (A.Ş./M.O.)

MOVILĂ, Simion (sec.XVI – 14/24.IX.1607) Domn al Țării Româneşti (a. 16/26 oct. 1600 – 23 iun./3 iul. 1601; 22 oct./1 nov. 1601 – 17/27 iul. 1602) şi al Moldovei (a.20/30 iul. 1606 – 14/24 sept. 1607). Fiul logofătului Ion Movilă şi al Mariei, fiica lui Petru Rareş. Ocupă tronul sprijinit de fratele său Ieremia, domnul Moldovei şi de cancelarul Poloniei, Jan Zamoyski. Oastea moldo-polonă, avantajată de situaţia dificilă în care se găsea Mihai Viteazul, ameninţat de unguri şi turci, obţine mai multe victorii contra acestuia în oct. şi nov. 1600 (Năieni,

Ceptura, Bucov şi Curtea de Argeş). Simion Movilă este proclamat domn la Ploieşti, după ce se declarase vasal al regelui Poloniei şi promisese un tribut sporit Porţii (40.000 galbeni). Iniţial boierii lui Mihai trec de partea sa, dar la scurt timp, facţiunea condusă de fraţii Buzeşti îl alungă şi-l alege domn pe Radu Şerban. După ce a eşuat în cele câteva încercări de reocupare a tronului valah, obţine acordul sultanului pentru a fi domn în Moldova, după moartea lui Ieremia Movilă. Intrat în conflict cu familia sa, cu Polonia şi cu o parte a boierilor, este otrăvit. Însmormântat la Mănăstirea Suceviţa. Târgoviştea a fost încă de la începutul domniei reşedinţa sa, aici primind confirmarea sultanului şi întărind privilegiile mănăstirilor din jurul oraşului. (A.Ş./M.O.)

MUNTENIA EXPRESS Sub motto-ul „Adevărul înainte de toate”, pe 2 iulie 2001, apare, la Moreni, ziarul „Muntenia Express”. La început bilunar, apoi din 5 septembrie 2001 săptămânal. Început ca un ziar local, „Muntenia Express” se va transforma în săptămânal dâmboviţean independent de atitudine şi informaţie. Au apărut 96 de numere, ultimul tipărit pe 24 decembrie 2004. La început director al publicaţiei a fost Gheorghe Niţă, cu redactor-şef Adrian Stângă, redactor coordonator Adrian Melicovici. Sub conducerea acestei echipe vor semna articole şi editoriale Mihaela Preda, Maximca Grasu, Maria Badea, Vicenţiu Voiculescu, Raluca Dumitrică ş.a. Din aprilie 2002, Adrian Stângă preia conducerea publicaţiei devenind director (cu Mihaela Preda – redactor-şef) şi relansează ziarul care îşi va muta redacţia în Târgovişte. Pe lângă articolele de informaţie şi actualitate, editoriale, pagini culturale şi de divertisment, „Muntenia Express” avea în fiecare număr rubrici precum „Plus şi Minus”, „Declaraţia săptămânii”, „Contrapunct”, „Obiectiv”, sau „Cifra de azi”. (G.C.)

MURATOR, Petru (1620-1680) Turnător de clopote, căruia i se comandase de către mitropolitul Ştefan la anul 1667 un clopot pentru Mitropolia din Târgovişte. (M.O.)

MURĂRESCU, Ovidiu-Marcel (4.VIII.1967, Suceava) Absolvent al Facultăţii de Geografie a Universităţii Bucureşti, unde obţine şi masteratul în modelarea sistemelor urbane şi rurale; doctor la Institutul de Geografie al Academiei Române. Cadru didactic titular la Facultatea de Ştiinţe Umaniste a Universităţii „Valahia” din Târgovişte – Departamentul de geografie. Publică lucrări despre hidrologia continentală; oceanografie; resursele de apă din spaţiul carpatic şi subcarpatic. (G.C.)

MURGOCI, Elena, născută **FLOREA** (20.V. 1960, Vaslui – 24.VIII.1999, Târgovişte) Atletă. Legitimări: „Viitorul” Vaslui (1977-1983), „Metalul” Târgovişte (1984-1996). 5 selecţii în echipa naţională. Medaliată cu aur la

campionatele mondiale (1993, semimaraton – echipe). A câştigat 12 titluri de campioană naţională şi a stabilit 9 recorduri naţionale. A fost prima atletă din România care a alergat 10.000 m în mai puţin de 33 min., 15 km. – alergare pe şosea în mai puţin de 50 min. şi maratonul în mai puţin de 2,45 h. A participat de-a lungul carierei la 22 curse de maraton (12 desfăşurate în străinătate), din care a câştigat 13 (5 în străinătate). În perioada 29 iunie 1985 – 6 martie 1991 a câştigat 11 curse consecutive de maraton (între care 5 desfăşurate în străinătate). Maestră a sportului (1981). Recorduri personale: 1500 m (4.17.19 min., 1989); 3000 m (8.58.28 min., 1988); 5000 m (15.27.29 min., 1993); 10000 m (32.08.60 min., 1993); 15 km. alergare pe şosea (49.57 min., 1988); semimaraton (1.10.13 h., 1993); maraton (2.32.03 h., 1989). După retragerea din activitatea competiţională a activat ca instructor sportiv la Direcţia de Tineret şi Sport a judeţului Dâmboviţa (1997-1999). (A.B.)

MUZEUL MITROPOLIEI Problema înfiinţării unui muzeu a fost repusă în discuţie în anul 1928 cu prilejul reluării lucrărilor la noul edificiu al Mitropoliei. De la reprezentativul ansamblu monumental al Ţării Româneşti, demolat în 1889, rămăseseră piese de arhitectură de o mare valoare artistică. Comisiunea Monumentelor Istorice şi secretarul acesteia târgovişteanul Virgiliu Drăghiceanu au susţinut proiectul arhitectului N. Ghica-Budeşti, pentru înfiinţarea unui muzeu care să adăpostească patrimoniul arhitectural provenit de la vechea Mitropolie. Instituţia muzeală creată a purtat denumirea de „Muzeul Lapidar al Mitropoliei” şi a funcţionat până în 1943. Comisia Monumentelor Istorice a finanţat această lucrare cu 600.000 lei. Cel care a preluat iniţiativa înfiinţării unei noi instituţii a fost C.D. Dimitriu. Localul muzeului era situat la 30 metri nord de biserica actuală a Mitropoliei având trei încăperi. Presa târgovişteană semnală înfiinţarea unui muzeu etnografic datorită faptului că au fost expuse pe lângă piese de lapidariu şi piese de artă populară din colecţia Gheorghe Olszewski. (G.T./ C.V.)

MUZEUL DE ARHEOLOGIE – Clădire de patrimoniu (DB-II-m-B-17309, Str. Stelea, nr. 4, 1938) Arhitect Ghica Budeşti. Construcţie în stil neoromânesc, planul clădirii este în formă de U deschis spre strada Stelea cu o galerie sprijinită pe stâlpi ce închid o curte interioară. Se compune din parter şi şase săli, hol central prevăzut cu un turn în secţiune hexagonală pe o bază pătrată şi cu ferestre pe fiecare faţadă. Construcţia este pe fundaţie de beton, cu zidărie din cărămidă, planşeu din lemn, acoperiş în două ape cu pantă mare, învelitoare de tablă, pardoseală din parchet, iar holul din mozaic simplu. Clădirea a fost ridicată prin contribuţia publică, la iniţiativa şi stăruinţa lui Constantin Dimitriu, constituind primul muzeu regional al oraşului, care a

fost inaugurat la 30 ianuarie 1944. Din 1970 a funcţionat ca Muzeu de Arheologie, iar în prezent este spaţiu dedicat expoziţiilor temporare. (G.T./ C.V./M.O.)

MUZEUL FUSSEA Prefectul liberal C.D. Dimitriu, în anul, 1907 a iniţiat o amplă acţiune de colectare şi de inventariere a patrimoniului mobil şi imobil, în vederea înfiinţării unui muzeu la Târgovişte. C.D. Dimitriu era conştient de importanţa înfiinţării unui muzeu târgoviştean care trebuia să tezaurizeze obiecte de patrimoniu reprezentative pentru indentitatea naţională a poporului român şi a contribuţiei aduse de târgovişteni la înfăptuirea evenimentelor importante ale istoriei naţionale. Doctorul C. Marinoiu, medicul spitalului judeţean, propunea înfiinţarea acestui muzeu (de antichităţi) în clădirea spitalului judeţean aflat în incinta Curţii Domneşti, care la acea dată nu mai corespundea normelor sanitare. Iniţiativa înfiinţării unui muzeu târgoviştean, a fost preluată de Societatea „Târgovişte”, înfiinţată în 1910, care îşi propunea în statutul său, la art. 1, punctele a-j, „obiective în domeniul cercetării, conservării şi valorificării patrimoniului existent din acest străvechi spaţiu românesc”, iar la art. 19 se prevedea alcătuirea unui muzeu regional, C.D. Dimitriu, fiind un animator şi susţinător al proiectelor societăţii. a luat legătura cu secţia de arheologie din Bucureşti a Muzeului Naţional. În urma acestui demers s-a ţinut la Târgovişte în perioada 22-25 septembrie 1911, al VII-lea Congres al Asociaţiei Române pentru Înaintarea şi Răspândirea Ştiinţelor. Tot cu acest prilej, a fost organizată o expoziţie regională în spaţiul Regimentului 10 Roşiori (Arsenalul Armatei), unde au fost prezentate exponate ale agriculturii, industriei casnice, industriei mari şi relicve ale antichităţii. Un pas important în realizarea muzeului târgoviştean este făcut în anul 1912. Atunci a fost donată casa Fussea-Părvulescu şi o importantă colecţie (nu s-a păstrat inventarul acestei colecţii) în scopul înfiinţării primul muzeu de istorie târgoviştean. Cu această ocazie au fost expuse şi piese de patrimoniu ale colecţionarului Saint-Georges provenite din colecţia sa, cuprinzând antichităţi, icoane, monede şi documente. În 1913, în urma morţii lui Constantin Fussea a fost întocmit inventarul averii mobile şi imobile al acestuia, ocazie de cunoaştere a patrimoniului muzeal târgoviştean: cărţi, medalii, arme de epocă, tablouri şi litografii (C. Fussea, Ioan Fussea, I.C. Brătianu, C.A. Rosseti, Deschiderea divanului ad-hoc al Moldovei, Camera deputaţilor din 1859, Adunarea obştească de la 1831, Generalul Candiano Popescu, Carol I, Regina Elisabeta etc.), ziare locale şi naţionale (Voinţa Naţională, Adevărul, Românul, Epoca). În perioada următoare, noua instituţie creată, muzeul, a intrat în preocupările autorităţilor locale, astfel că Primăria, în 1915, prevedea suma de 1000 de lei pentru amenajarea în localul Prefecturii a unui muzeu cu piese de etnografie, istorie

și industrie. Odată cu izbucnirea Primului Război Mondial, colecția expusă în casa Fussea-Pârvulescu a fost depozitată temporar la Mănăstirea Dealu și ulterior transferată la București. După război autoritățile locale nu și-au respectat angajamentul de a reface muzeul în decurs de un an, iar donatorii clădirii și-au recăștigat clădirea și colecțiile. (G.T./ C.V.)

MUZEE ÎN DÂMBOVIȚA Pentru alte muzee din județ, vezi articolul „COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL «CURTEA DOMNEASCĂ»”, pagina 171.

MUZEUL NAȚIONAL AL POLIȚIEI ROMÂNE Este inaugurat la 7 iulie 2000, în „Casa coconilor”, din perimetrul monumental istoric al Târgoviștei, în prezența ministrului de Interne, Dudu Ionescu și a consilierului prezidențial, generalul Constantin Degeratu. Muzeul este o trecere în revistă a istoriei poliției naționale de la 1831 până astăzi. Pot fi văzute aici uniforme și aparatură ale unor poliții de peste hotare. (G.C.)

MUZEUL REGIONAL TÂRGOVIȘTEAN La 27 ianuarie 1936 Comisia Monumentelor Istorice comunica lui C.D. Dimitriu că a aprobat devizul și planurile întocmite de arhitectul N. Ghica Budești pentru construirea unui muzeu al orașului Târgoviște. Comitetul de coordonare a construirii Muzeului de Istorie, stabilit la data de 29 oct. 1936, era format din Polizu Dragomirescu, prefectul județului, G. Pârvulescu, primarul orașului, pr. Al. Popescu-Hăbeni-protoreu și paroh la Curtea Domnească, arhitecții N. Ghica-Budești, Horia Teodoru și Virgiliu Drăghiceanu, secretarul Comisiei Monumentelor Istorice. Inginerii Florișteanu și I. Gaal, șefii Serviciilor Tehnice ale județului și orașului, urmau să acorde tot concursul arhitectului N. Ghica-Budești. Ministerul Cultelor și Artelor a donat suma de 50.000 lei. La sugestia lui C. Nicolaescu s-a ales un loc de construcție a viitorului muzeu pe terenul mănăstirii Stelea. La 16 ianuarie 1937, Florin Crăciunescu preda lui I. Dimitriu planul de situație al bisericii Stelea, în suprafață de 7210 mp, pentru a fi înaintat Comisiei Monumentelor Istorice. Primăria înainta, la 12 martie 1937, arhitectului Ghica-Budești și planul terenului aflat în proprietatea comunei, situat pe bulevardul Carol I. Lucrurile s-au limpezit când, la 24 aprilie 1937, Mitropolia a aprobat amplasarea construcției viitorului muzeu pe proprietatea parohiei

Stelea, punând la dispoziție o suprafață de 1000 m². Între timp, C.D. Dimitriu intervenea pentru a obține donații necesare construcției. Ministerul Cultelor și Artelor acordase 50.000 lei, Primăria a donat 100 000 lei, la care s-a adăugat „donația Lucreția și Constantin Fussea” ce revenise Prefecturii la 6 sept. 1923, în urma tranzacției cu Gh. Pârvulescu, moștenitorul donatorului Fussea. La 3 oct. 1937 s-a pus piatra de temelie a muzeului în prezența notabilităților locale, a lui George Olszewski – donatorul unei interesante colecții de artă populară – și a lui Virgil Drăghiceanu. Strădaniile autorităților locale vor continua în direcția îmbogățirii patrimoniului prin donații și pe linia construirii unui sediu propriu construit în 1936 și oficializat prin decretul regal din 30 decembrie 1937. Cu ocazia terminării de roșu, în 1938, vara, a avut loc o festivitate, la care a participat Nicolae Iorga, ținând un discurs despre rolul muzeului în societate. În discursul său, C.D. Dimitriu a subliniat stăruința sa pentru construirea unui loc unde să fie păstrate documente, obiecte cu caracter istoric. Cu acest prilej a enumerat pe toți cei care au susținut material noua instituție de cultură: Ministerul Cultelor și Artelor, Prefectura, Primăria, dr. Constantin Vasiliu-Bolnavu, Societatea petrolieră „Unirea”, Steaua Română, Uzinele metal Goldenberg, Societatea Foresta Moroieni, Columbia, Distribuția, Astra Română, Creditul Minier, Concordia, Societatea Româno-Americană, Epitropia Bisericii Zlătari. Muzeul a fost inaugurat în vremea primarului Lazăr V. Petrescu la 30 ianuarie 1944 și avea nouă secțiuni în care erau expuse piese cu caracter istoric, arheologic, numismatic și etnografic, precum și stampe, cărți vechi, documente, desene, fotografii și orice obiect ce privea trecutul istoric al orașului și județului. Patrimoniul muzeal inițial a fost constituit prin donațiile unor oameni pasionați ai culturii locale și ale unor importanți oameni politici sau descendenți ai unor familii reprezentative pentru spiritualitatea dâmbovițeană, ori intelectuali ai orașului precum: moștenitorii Smarandei Gheorghiu, Andronescu, C.D. Dimitriu, George Olszewski, Atanasie Bițu (a donat un important fond de carte – 2000 de volume). Structura tematică a muzeului târgoviștean s-a păstrat până în 1967, când au apărut muzee de sine stătătoare cu profil de literatură și istoria culturii ca Muzeul Tiparului și al Cărții Vechii Românești (1967), Muzeul Scriitorilor Dâmbovițeni și Expoziția Permanentă I.L. Caragiale (1968), Muzeul Curții Domnești de la Târgoviște (1967). (G.T./ C.V.)

N

NĂBÂRJIOU, Neculae (8.VII.1947, Manga, Dâmbovița) După absolvirea Liceului „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște și „Dimitrie Cantemir” Breaza (1961-1963) urmează Școala de Ofițeri Activi de Artilerie, Rachete AA și Radiolocație, Brașov (1965-1968). După Academia Militară – Facultatea de Aviație și Apărare Antiaeriană (1973-1975) se specializează la Academia Trupelor de Apărare Antiaeriană Kiev (1976). Obține doctoratul în științe militare și absolvă Academia de Înalte Studii Militare București (1995-1998). Rând pe rând absolvă cursuri postuniversitare la British Council (2003-2004), Colegiul Național de Apărare pentru Demnitari (2007), Colegiul Național de Afaceri Interne pentru Demnitari (2009). A fost comandant al Divizionului 47 Artilerie Antiaeriană Târgoviște, comandant al Centrului de Instrucție și comandant al Garnizoanei Târgoviște. În prezent este consilier-șef serviciu Educație de Securitate – Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat (ORNISS) – Guvernul României. Legat de Târgoviște, prin perioada în care a fost comandantul Garnizoanei, revine la Universitatea „Valahia” unde este lector universitar (1997-1999), conferențiar și profesor asociat (2005-2010) și predă cursuri de management. Din 2006 și în prezent este profesor asociat la Universitatea Româno-Americană din București. Autor al unor numeroase volume de studii și cercetare, este membru titular al Academiei Americano-Române din 1999, dar și membru al Societății Scriitorilor Târgovișteni (2006). Generalul de brigadă (r), prof. univ. dr. Neculae Năbârjoiu păstrează o permanentă legătură cu locurile în care s-a născut și format – satul Manga, comuna Voinești, și orașul Târgoviște. (M.S.)

NĂSTASE, Ileana Rodica (17.V.1936, Cetatea Albă, Rep. Moldova) Liceul „Carabella” Târgoviște, absolventă a Facultății de Medicină Generală (1960). Medic la Dispensarul Nr. 1 Târgoviște până în 1968. Medic oftalmolog din 1969 la Spitalul Târgoviște. Medic primar, șef secție oftalmologie până în 1988. A publicat în reviste de oftalmologie. A participat la congrese și

conferințe de specialitate. Decorată cu Ordinul Meritul Sanitar. Președinte al Sindicatului Sanitar din Târgoviște între anii 1975-1988. Prezență activă în viața și dezvoltarea orașului Târgoviște ca medic, lider sindical și în viața unor organizații de femei. (N.V.)

NĂSTUREL, Udriște (~1596, Fierești, Ilfov – 1658, Târgoviște) Cărturar, autor de versuri, traducător. Reprezentant de seamă al culturii românești din vremea lui Matei Basarab. Cu o instruire aleasă în casa părintească, cunoaște slavona, latina, elina, pe care le desăvârșește în Târgoviște, capitala Țării Românești, de care-și leagă destinul vieții. Grămatic și scriitor de hrisoave, din 1625 își începe o prodigioasă activitate diplomatică. Prezență activă în varii domenii: politic, didactic, teologic, cultural și literar. Mentor al Școlii slavone (1640), de pe lângă Mitropolia Târgoviștei. Își asumă rolul de îndrumător spiritual la curtea lui Matei Basarab, a cărei soție, Elina, era sora sa. Activitate remarcabilă ca traducător și editor al tipăriturilor religioase. Autor al unor predoslovii sau versuri de stemă, în slavonă, semnate Uriil sau Orest Năsturel, în care face elogiul avuțiilor spiritului „al căror rod și simbol este cartea” (prefață la „Molitvenic”, 1635). Traduce în românește „Viața lui Nifon”, precum și romanul popular „Varlaam și Ioasaf” (1649), cea dintâi transpunere românească a acestuia. Afirmă, printre cei dintâi cărturari, ideea unității naționale a românilor. I se atribuie și versurile elogioase săpate în piatra de mormânt a fiului său, Mateiaș Postelnicul, mort de tânăr. Este, astfel, alături de Nicolae Olahus, printre primii în opera căruia vibrează tonul elegiac. Versurile sale se răspândesc în epocă. A avut la Târgoviște o bogată bibliotecă consultată de marii învățați ai epocii. Rămâne un precursor al umanismului în cultura noastră medievală. Ctitor al Bisericii Târgului (1654). O stradă îi poartă numele. (V.P.)

NEAGOE din Periș (sec. XV – 1530). Dregător muntean. Mare postelnic (3 nov. 1516 – 3 febr. 1522), mare vistiernic (10 febr. 1525 – 22 aug. 1526), mare

vornic (9 sept. 1527 – 24 nov. 1529). Fiul boierului Socol, se căsătorește cu Caplea din Băjești, nepoata domnului Vlad Călugărul, dobândind o mare avere. Înrușinat prin alianță cu Radu de la Afumați, îl slujește în toate sfaturile domnești ale acestuia. Conduce facțiunea boierilor munteni Drăculești, filoturci, în lupta pentru putere cu boierii olteni Craiovești. Înrușinat prin căsătorie și repus pe tron de aceștia din urmă, Radu de la Afumați cade victimă complotului Drăculeștilor și este executat împreună cu fiul său la Râmnic, după ce încercase să se refugieze în Oltenia. Complotiștii au proclamat un nou domn, îndepărtat în condiții necunoscute. A asigurat locotenința domnească la Târgoviște (5 febr. – 27 mart. 1529), primind o solie imperială, ce îl îndemna să treacă împreună cu țara și noul domn în tabăra antiotomană. Trimis cu oștile în Transilvania (1529), în sprijinul lui Ioan Zapolya, Neagoe și facțiunea pro turcă vor fi suprimați de domnul Moise, după eșecul turcilor la Viena și apropierea acestuia de Craiovești. (A.Ș./M.O.)

NEAGU, Ion Președinte al Comitetului Executiv al Sfatului Popular în cursul anilor 1958 și 1959-1961, perioadă când s-au efectuat lucrări de întreținere și restaurare la bisericile Sfântul Ioan Botezătorul și Stelea, inițiative foarte rare în epocă. Zona de sud a orașului s-a extins, fiind trasate străzi în cartierul Demobilizați și în cartierul CFR, extindere impusă de creșterea populației orașului. A fost prezent la inaugurarea Clubului Petroliștilor (1960), care ar fi trebuit să contribuie la animarea vieții culturale. Un eveniment care era considerat a impune transformări pe linia modernizării orașului a fost intrarea în funcție a două taxiuri, care au înlăturat în scurt timp vechile birje care încă erau numeroase în zona centrală. La întreprinderea considerată fanion al orașului, UPET, au intrat în funcțiune o hală modernă unde se montau vane și o turnătorie de 10.000 pe an. O altă deschidere spre modernitate a fost considerat primul festival al modei, organizat de Cooperativa Meșteșugărească. (M.O.)

NEAGU, Marin (24.XI.1956, Lucieni, Dâmbovița) Profesor, prozator, folclorist, critic și istoric literar. Studii primare și gimnaziale în comuna natală, urmate de cele liceale la Pitești. Licențiat al Facultății de Limba și Literatura Română a Universității București (1982). Doctor în Filologie al acestei universități cu teza: „Imaginarul malefic în literatura populară română”. Profesor la Mănăstirea (Ilfov), apoi în Târgoviște la Colegiul Național „Ienechiță Văcărescu”, unde a condus cenaclul literar al liceului (din 2001). Coordonează o antologie a membrilor acestui cenaclu: „Așteptându-l pe Godot (2003)”. Debut în 1996 cu carte didactică. Cronici literare, eseuri la revistele „Limba și literatura română”, „Litere”. Coautor al unor volume de interes didactic: „Analize literare pentru examenul de bacalaureat și pentru concursurile de

admitere în facultățile de tip filologic” (1996); „Teste de limba română. Dicționare practice” (2000). Autor al unei lucrări de sinteză „Istoria literaturii române în date” (2001). Scrie un pseudobasm pentru copii „Jucătorul de cărți” (2002). Altă lucrare: „Cartea relor”, despre o filosofie populară asupra răului (2010). (V.P.)

NECȘULESCU, Șerban-Alexandru (17.VII.1946, București) Fotbalist, arbitru. Absolvent al Școlii Medii Nr. 3 Târgoviște (1964). Licențiat al Institutului Politehnic Brașov – Facultatea de Mecanică (1969). A fost legitimat, ca fotbalist, la Metalul Târgoviște (1956-1964, juniori, tineret), Tractorul Brașov (1964-1966, divizia „C”), CSU Brașov (1966-1970, campionat regional). A mai practicat voleiul (1960-1964, Școala Sportivă de Elevi Târgoviște) și handbalul. A devenit arbitru de fotbal în anul 1973. În 1976 a fost promovat ca arbitru pentru divizia „C” (Liga 3), iar în 1977 pentru divizia „B” (Liga 2). În anul 1982 a fost admis să arbitreze în divizia „A”, iar în 1983 FIFA i-a încredințat ecusonul de „internațional”. În total în decursul carierei de arbitru a condus (la centru sau ca tușier) peste 1100 meciuri de fotbal, dintre care 25 jocuri internaționale și 121 în divizia „A” (la centru). Între acestea se află partide între echipe naționale (Turcia – RD Germania, 1986; Polonia – Anglia, 1989), o semifinală de Cupa UEFA (Olimpiakos Pireu – Ajax Amsterdam, 1987), meciuri în Cupa Campionilor Europeni (Dniepr Dnepropetrovsk – Hajduk Split, 1988) etc. Dintre numele importante ale fotbalului mondial pe care i-a arbitrat amintim pe Marco Van Basten, Frank Rijkaard, Mathias Zammer, Pierre-Albert Chapuisat, Oleg Protasov ș.a. În divizia „A” a condus (la centru sau la linie) 12 derbiuri interbucureștene (între care și 2 „clasice” Dinamo-Steaua). Evident, în asemenea condiții, că toți marii jucători ai României care au evoluat în divizia „A” în perioada 1982-1993 (anul când și-a încheiat cariera de arbitru) „s-au supus” deciziilor sale. Activitatea de conducător în domeniul sportului a început-o în 1988 la Fotbal Club Olt din postura de vicepreședinte responsabil cu problemele pentru juniori, funcție deținută până în 1990. În perioada 1992-2002 a fost președinte executiv la asociația sportivă Cimentul Fieni, cel mai prolific în succese interval de timp din istoria acestei grupări. Activau aici pe atunci echipe de divizia „A” la popice (multiplă campioană națională, deținătoarea unei medalii de bronz la Cupa Mondială, 1999), baschet, volei și de divizia „B” fotbal (un loc 2 și un loc 3 în campionat, participantă la barajul de promovare în divizia „A”; de 2 ori calificată în optimile de finală ale Cupei României). (A.B.)

NECULA, mare vistier A fost membru al Sfatului domnesc, unde a îndeplinit funcțiile de mare clucer (1613-1615), mare vistier (1616, 1621, 1625, 1628-1631). Fiind partizan al lui Leon vodă, a participat la lupta împotriva lui Matei Basarab, după care l-a însoțit pe Alexandru Iliaș, de unde revine cu Radu Iliaș. Fiind

înfrânt la Plumbuita (25 octombrie 1632), Matei Basarab i-a confiscat averea pentru „rea hicleie”, între proprietăți se aflau și casele cumpărate la Târgoviște. (M.O.)

NECULĂESCU, Săche (19.IX.1946, Pietrari, Dâmbovița) Absolvent al Liceului (azi, Colegiu Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște și al Facultății de Drept a Universității București; obține titlul de doctor în drept la Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române. Studii postuniversitare la Institutul Universitar Internațional din Luxemburg. Practică avocatura în Colegiul de avocați al județului Dâmbovița al cărui vicepreședinte și președinte a fost între 1981 și 1989. În învățământul superior obține toate gradele didactice (lector, conferențiar, profesor, șef de catedră, prodecan și decan al Facultății de Științe Juridice, Sociale și Politice de la Universitatea „Valahia”). Consilier și președinte al consiliilor juridice în Consiliul Local al municipiului Târgoviște și Consiliul Județean Dâmbovița între 2002-2008 și, respectiv, din 2008 în prezent. Profesor vizitând la universitățile din Madrid și „Castilla la Mancha” (Spania), cadru didactic și cercetător asociat la Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române și membru de onoare. Publică volume vizând Codul Civil, teoria generală a obligațiilor, studii și articole în reviste de specialitate din țară și din străinătate și în proceedinguri ale unor manifestări internaționale despre drept procesual, răspundere civilă, procesuală sau dreptul european al contractului. Membru și director al unor proiecte de cercetare/dezvoltare (contract/grant). (G.C.)

NEDELICU, Andrei-Pompiliu (17.III.1949, Mănești, Dâmbovița) Absolvent al Liceului Topoloveni (1967). Licențiat al Institutului de Educație Fizică și Sport – Facultatea de Educație Fizică și Sport, specializare tenis (1979) și al Facultății de Sport din Köln, Germania (1993). Master „Administrație publică europeană” la Universitatea „Valahia” Târgoviște – Facultatea de Științe Juridice, Sociale și Politice (2009). Profesor la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” Târgoviște (1979-1982), CSS Târgoviște (1982-1990). În perioada 1990-2003 s-a aflat în Germania unde a activat la început ca profesor-antrenor de tenis la cluburi sportive din Bonn și Duren (1990-1996) după care, în intervalul de timp 1996-2003 a avut o școală proprie de tenis la Duren, Euschirchen. În perioada în care a fost profesor la secția de tenis a CSS Târgoviște a descoperit și apoi lansat ca performere, între alții, pe Mariana Colțoiu și Mihaela Ghica. Alături de ceilalți antrenori ai CSS + Metalul Târgoviște a promovat echipa feminină în divizia „A” unde aceasta s-a menținut, cu bune rezultate, timp de mai mulți ani. Din anul 2005 este Director al Direcției Județene de Sport și Tineret Dâmbovița. (A.B.)

NEGEL, Gheorghe (2.VI.1888, București – 13.IX.1913, Târgoviște) A urmat Școala de Cavalerie de la

Târgoviște. Sublocotenent (1 iulie 1911), repartizat la Regimentul 4 Cavalerie. În 1913 a intrat la Școala de Pilotaj de la Cotroceni, unde s-a împrietenit cu Aurel Vlaicu. A obținut brevetul de pilot la 25.IX.1913 (brevetul 14). La 28 septembrie 1913 a pornit cu avionul spre Târgoviște și a survolat deasupra Școlii de Cavalerie cu o demonstrație în aer spre a fi văzut de camarazi. La aterizare, aeroplanul nu l-a mai ascultat și s-a frânt, odată cu viața tânărului sublocotenent. A fost avansat post-mortem la gradul de locotenent, iar numele său a intrat în folclor, Constantin Manolescu a cules în 1969 „Cântecul lui Negel” de la tatăl său Daniel Manolescu. (M.O.)

NEGOESCU, Ion (27.III.1899, Breaza, Prahova – 1961, București) Istoric al culturii, publicist. Unul dintre animatorii vieții culturale a orașului Târgoviște, în special în perioada interbelică. Cursuri primare în localitatea natală, urmate de cele de la Școala Normală din București. Învățător la Azuga, apoi, profesor suplinitor la Liceul „Gheorghe Șincai” din București. Urmează cursurile Academiei Cooperatiste, după care, prin diferențe, își ia bacalaureatul. Din 1928 licențiat al Facultății de Litere a Universității București. Începând cu 1930, profesor la Școala Normală din Târgoviște, apoi la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1936-1940). Între 1932-1934 profesor la Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu, iar din 1940, profesor în București (liceele „Mihai Viteazul” și „Gheorghe Șincai”). În perioada târgovișteană scrie articole în presa locală („Ancheta”, „Vremea Nouă”, „Graiul Dâmboviței”), despre Alexandru Vlahuță, Ion Ghica, Nicolae Bălcescu, Coresi, Ienăchiță Văcărescu. Ține numeroase conferințe publice: „Târgoviștea în literatură”, „Poezia modernistă”, „Nicolae Grigorescu” ș.a. Debut editorial cu „Poezia Ruinelor Târgoviștei” (1924), urmat de volumele: „Istoria școalelor din Târgoviște – un veac de învățământ național” (1933), „Începuturile culturale și literare ale lui Vlahuță” (1940). Scrisul, ca și conferințele sale, se remarcă prin spirit analitic, documentația acestuia în istoria culturală a Cetății de Scaun fiind remarcabilă. Face permanent referiri la dezvoltarea culturală la nivel național. (V.P.)

NEGUSTORII ORAȘULUI DIN SEC. XVII-XIX

Termenul de „cupet” desemnează un orășean proprietar de prăvălie și pivniță sau de martor în diferite procese. Negustorii au ocupat un rol important în viața economică, socială și politică a orașului; în tot secolul al XVII-lea sunt menționați aproximativ 100 de negustori. Documentele menționează foarte rar felul negustoriei practicate sau organizarea profesională a acestora. Ceea ce se menționează adesea se referă la vânzarea unor prăvălii și pivnițe. Cei mai cunoscuți negustori menționați de documente ca proprietari de prăvălii, pivnițe și ca martori în diverse procese și tranzacții: Anastasie negustorul și fratele său Gheorghe (8 aug. 1698) își

desfăşurau activitatea în mahalaua Bisericii Sf. Nicolae Androneşti; Andrei mătăsarul (10 mai 1652); Andruţa cupeţ (20 mar. 1639) – martor; Avram negustorul (1630); Bălan negustorul de ceară (30 ian. 1667), Calotă cupeţ (7 iun. 1677); Cernică vel armaş (1701); Cârstea negustorul Bogdaposte (1677, 8 oct. 1692, 12 apr. 1703); Cârstea neguţătoriu (10 ian. 1623, 1 sept. 1656, 16 apr. 1657); Coman negustor (6 sept. 1623, 3 mar. 1635) – martor şi moştenitor de prăvălie; Defte cupeţ (3 mar. 1644, 15 sept 1667); Dima negustorul (28 iun. 1696); Dumitru (3 mai 1635, 29 iun. 1636) – moştenitor al unei prăvălii şi martor; Dumitru pivnicer (10 sept 1626); Dumitru braşoveanu (30 mai 1689) – martor; Dumitru, feciorul lui lane „vătaf de negustori” (1708) – vânzător a patru prăvălii cu pivniţa lor în Târgovişte; Duşca neguţătoriu (1 mai 1631) – martor; Fota cel Mare târgovişteanu (21 apr. 1621) – cumpăra o prăvălie; Gheorghe Ergopol (10 iun 1613) – testator al prăvăliilor şi locul „sarafilor” (zarafi) către copiii săi; Gheorghe cupeţul (22 mar. 1678) – vindea domnitorului Constantin Brâncoveanu o pivniţă cu prăvălie şi loc pentru altă prăvălie situat între Uliţa Mare şi Uliţa Buzeştilor; Ghinea Mustachi (7 ian 1617) negustor şi cumpărător de ocine; Ghinea starostea (18 apr. 1700) – vânzător al unei pivniţe de piatră; Ghiorma cupeţ (24 iun. 1639); lane vătaf de negustori cu fiul său, Dumitru (1708) – vânzători a patru prăvălii cu pivniţe căpitanului Velizarie; lane Ganata (10 iun. 1613) – cumpărător al unui loc de casă cu trei pivniţe şi două prăvălii; lane latrol negustor (1 mai 1631), lane paharnic (20 feb. 1651) vindea două prăvălii şi o jumătate pivniţă; Ilie negustorul (1624, 27 aug 1660) – martor şi cumpărător al unui loc de casă cu curte în Târgovişte; Ilie statostea, fratele lui Ghinea starostea (18 apr. 1700) – proprietar de case cu pivniţă în Uliţa Mare; Iorga starostea (10 dec. 1660) martor; Ivan negustor (9 iul. 1622) – martor; Ion Coţovalahul din Târgovişte (16 apr. 1614) – martor; Iorga Corbea cupeţ (30 aug. 1659) – martor; Jipa zarafu (9 iul. 1671) – martor; Lupu zarafu (9 iul. 1671) – martor; Manu cupeţul (1643-1660) – martor; Manole cupeţ (1639-1653) – martor; Marica (1695), fata lui Pană Postelnic, vindea lui Constantin Brâncoveanu un loc de casă şi un loc de patru prăvălii; Mihalco (21 apr. 1627) – vânzător al unei prăvălii; Mihalache negustor (1616) – vânzător a cinci prăvălii cu pivniţe de piatră; Miho negustorul (1620-1630) – martor; Miho Caravida negustor (7 ian 1617) – martor; Mihul negustorul, feciorul lui Ivan Pârcălabu târgovişteanu (29 ian 1677) – vindea lui Stroie şătrar o moşie în Bâra; Moga (1613) – vindea un loc de casă cu trei pivniţe şi două prăvălii, Nica negustorul (1620-1640) – martor, Neagoe neguţătoriu (20 feb. 1614) – martor, Necula mare vistriernic (1616) – domnitorul Radu Mihnea îi întărea stăpânirea peste cinci prăvălii cu pivniţe de piatră cu locul lor, Nedelco Frecea cupeţ (1665-1666) – martor; Popa Cârstea neguţătoriu (1610-1620) – martor;

Panait cupeţul ot Târgovişte (deceniul IV sec. XVII) – cumpărător de ocine la Coţăieni şi Cucuteni; Pană cupeţ (30 aug. 1659) – martor; Parasco neguţătoriu (30 aug. 1659) – martor; Pătraşcu cupeţ (5 iun. 1661) – martor; Păun cupeţ (30 aug. 1659) – martor; Proca neguţătoriu staroste (1/2 sec. XVII) – stăpân a mai multor proprietăţi în Brăneşti şi în Târgovişte; Radu lumânărarul (16 apr. 1614) – cumpărător a patru prăvălii şi al locului zarafilor; Spinciu negustor (1626) – vânzător a două prăvălii lui Hrizea mare vornic; Stama negustoriul (20 ian 1692), ginerele lui Cârstea Bogdaposte – vânzător al unui loc de prăvălie lui Pascale; Stanciul Pustiul cupeţ (deceniul 3 sec. XVII) – martor; Stan negustor (dec. 2 sec. XVII) – martor şi vânzător al unei ocine în Răzvad; Statie sin Tudor cupeţ (28 iun. 1696) – martor; Stanciu băcanul cupeţ (1628-1654) – vindea o grădină cu vie; Tudor sin laniu (1 iunie 1658, 1660) – vânzătorul unei prăvălii cu locul său din Târgovişte; Tudor cupeţ (28 iun. 1696) – vânzătorul unei prăvălii; Vasile cupeţ (1700) – martor. Spre sfârşitul domniei lui Constantin Brâncoveanu, datorită unui incendiu care a distrus multe case şi prăvălii, numărul negustorilor s-a redus. Către mijlocul sec. al XVIII-lea comerţul târgoviştean a fost refăcut, apărând o pleiadă nouă de negustori care a devenit noua protipendadă a oraşului, ctitor de biserici şi posesori de proprietăţi imobiliare. Documentele vremii menţionează negustorii târgovişteni cu prilejul vânzării imobiliare sau a constituirii unor dote. Se constată folosirea unor noi termeni pentru desemnarea unor categorii profesionale de negustori: bogasieri, băcani etc. Cei mai cunoscuţi negustori erau: Andronache logofăt (1750) – proprietar de prăvălii; Bădica Negoită logofăt-proprietar a cinci prăvălii pe uliţa bisericii Sf. Arhangheli; Dumitru (1708), feciorul lui lane vătaf de negustor-vânzător a patru prăvălii cu pivniţă situate la poarta domnească din Uliţa cea Mare; Dumitru băcanu (1713-1747) – cumpărător al mai multor livezi şi vaduri de moară la Brăneşti; Dumitru bogasieru şi Renţea Dumitru bogasieru negustori care au reparat biserica Sf. Nicolae Androneşti, înzestrând-o cu prăvălii în Târgul din Lăuntru; Dima Lixândroiul – negustor menţionat cu ocazia reparării bisericii Sf. Gheorghe împreună cu alţi mahalagii; Dinu şi Dumitru bogasieru, Heorghe şi Dumitru braşoveanu, Ioan băcanu – negustori menţionaţi ca donatori ai bisericii Târgului; Şerban şi Negoită Fusea – proprietari de prăvălii, mori, vaduri de moară, căşării, munţi, vite „făcând negoţ în stil mare”. Ginerele lui Şerban Fusea, Cârstică Voinescu, a înfiinţat o casă de comerţ care se ocupa de afaceriile familiei; Sima Bucşeneanu (1800) – negustor cu activitate prosperă care i-a permis să repare biserica Sf. Nicolae Simuleasca, Vasilache Frumuşica (25 mar. 1750) – cumpărător al moşiei Lazuri şi al unei prăvălii. Prima formă de organizare patronală a negustorilor „Cumpania ot oraş Târgovişte” datează din vremea domnitorului Alexandru Şuţu, încurajată şi

de domnitorul Grigore Ghica, care avea ca staroste la 1824 pe Anton Grecu, iar ca epitropi pe Panait Cosodi și Mihale Anastasiu. În timp, stărostia negustorilor a inclus și negustorii din județ, astfel că la 1843 aceasta număra 597 de membri, împărțiți pe clase, din care patru patentari erau înscrși în clasa a doua și plăteau o patentă (taxă) de 30 lei pe trimestru și restul de 593 de patentari erau înscrși în clasa a treia care plăteau o patentă de 15 lei pe trimestru. În Perioada Regulamentară negustorii au jucat un rol important în viața orașului fiind organizați în corporații conduse de un staroste. În 1835 în stărostia negustorilor din Târgoviște erau cuprinși 280 de patentari, printre negustorii mai de seamă numărându-se: Ianache Bădulescu, Ioan Tănăsescu, Sima Ion, Ion Bogasieru, Cristea Carabulea, Vasile Vătămanu. Dintre aceștia la mijlocul secolului al XIX-lea s-a remarcat Sache Poroineanu desemnat ca magistrat al orașului o lungă perioadă de timp (G.T./ C.V.)

NICA din Corcova (~1560, Frastani, Grecia – 1618) Dregător muntean de origine greacă. Vistiernic II (1595-1600), mare vistier (1602-1610), mare logofăt (1611-1613, 1616-1618), fost mare logofăt (1614, 1615-1616). Sub Radu Șerban a îndeplinit solii în Transilvania și Imperiul Habsburgic, fiind înnoobilat de Rudolf al II-lea (1 dec. 1603) pentru lupta contra lui Moise Secuiul. Boier de prim rang al domnilor Mihai Viteazul (când se zice că a pus de la sine un bir pentru a-și însuși un sat de moșneni), Radu Șerban, Radu Mihnea și Alexandru Iliăș (al cărui sfetnic de taină era), face parte din locotenența domnească de la Târgoviște (13/23 iul. – 6/16 sept. 1616). Locotenența a fost marcată de abuzurile sale și ale vornicului Cârstea ce au generat o mișcare populară (sept. 1616) împotriva boierimii grecești, cei doi scăpându-și cu greu viața. Matei al Mirelor consideră că a fost ucis de poporul revoltat în timpul domniei lui Gavril Movilă. Ctitor al bisericii Sf. Ioan Botezătorul din Kato Meropes (1614). (A.Ș./M.O.)

NICHIFOR – MITROPOLIT (1589-1592) Este probabil de origine din Buzău, și a avut legături apropiate cu mănăstirea Izvorani, unde se pare că și-a avut metania. Ca mirean se numea Vasile și probabil a fost cunoscut de Doamna Neaga soția lui Mihnea Turcitul. Apare atestat documentar la 12 ianuarie 1589, ca „prea sfințitul arhimitropolit chir Nichifor”. Numele său mai apare și în trei acte de judecată ale vremii. La 9 iunie 1590, „chir vlădica Nichifor” alături de Mihnea Turcitul și ceilalți ierarhi ai țării „arhiepiscopul Efrem de la Râmnic” și „chir Luca din Buzău” și membrii divanului domnesc, judecau o neînțelegere dintre Mănăstirea Tismana și Bistrița. Ca mitropolit, a primit, în 1592, la Târgoviște, vizita patriarhului ecumenic Ieremia al II-lea și a fostului patriarh Teolipt al II-lea. În 1592, când a ajuns domn Alexandru cel Rău, a fost silit să-și

părăsească scaunul mitropolitan. Cu toate acestea, proin mitropolitul Nichifor mai apare menționat în două acte, unul din 1617 din care aflăm că „l-au chemat mai înainte Vasile”, și altul din 1621. Ultimii ani din viață i-a petrecut la mănăstirea Izvorani, căreia i-a făcut mai multe danii din care se păstrează copertile de argint aurite ale unui Tetraevanghel, cu inscripția: „arhimitropolitul Nichifor a legat acest Tetraevanghel 7101 (=1593)”. Numele său este menționat în pomelnicul Sfintei Mitropolii. (Arhiep.)

NICOLAE, Ion (11.XII.1942, Titu, Dâmbovița) Economist. Absolvent al Liceului din Găești (1968) și al Academiei „Ștefan Gheorghiu” din București (1973). Absolvent al cursurilor postuniversitare în domeniul filosofiei. Activitatea sa profesională s-a derulat pe traseul: Comitetul U.T.C. raion Titu (1965-1968); Atelierul de Zonă C.F.R. Titu (1968-1970); U.J.C.A.P. Dâmbovița (1970-1972); Comitetul P.C.R. județ Dâmbovița (1972-1980); secretar adjunct Comitetul P.C.R. Titu / vicepreședinte Consiliul Popular Titu (1980-1982); secretar Comitetul P.C.R. Titu / președinte Consiliul Popular Titu (1982-1986). La 30 august 1986 a fost numit prim-secretar al Comitetului Municipal P.C.R. Târgoviște / Președinte al Consiliului Popular Municipal Târgoviște, funcție din care este înlăturat la 22 dec 1989. Între anii 1992-2000 a fost primar al orașului Titu. În perioada 2000-2004 a fost parlamentar, membru al Camerei Deputaților, între anii 2004-2008 a deținut funcția de vicepreședinte al Consiliului Județean Dâmbovița, după care s-a pensionat. Din martie 1994 este membru al P.S.D., partid în cadrul căruia a deținut funcțiile de președinte al organizației orășenești Titu și ulterior pe cea de vicepreședinte al organizației județene Dâmbovița. (A.B.)

NICOLAE, Petre (1961, Târgoviște) Modelism, Rachetomodelism. Legitimă la Metalul Târgoviște (1977-1995) și Contactoare Buzău (1996-1999). Component al echipei naționale de modelism, rachetomodel (1983-1998), medaliat la 3 ediții ale campionatelor mondiale (1987, 1994, 1996) și la 2 ediții ale campionatelor europene (1984, 1993). În 1987 la Campionatele mondiale de modelism a obținut medalia de bronz (rachetoplan, clasa S4B, pe echipe), iar în 1994 a câștigat titlul de campion mondial (durată cu parașuta, clasa S3A, individual) și a făcut parte din echipa României care s-a situat pe locul 4 în aceeași probă. La Campionatele europene de modelism din 1984 a câștigat 2 medalii de aur (machete de altitudine, clasa S5C, individual și pe echipe), în 1993 a câștigat medalia de bronz (durată cu streamer, clasa S6, pe echipe) și s-a clasat pe locul 5 la individual, iar în 1995 a ocupat locul 7 la individual (durată cu parașuta, clasa S3A) și a făcut parte din echipele situate pe locurile 7 (durată cu parașuta, clasa S3A) și 8 (rachetomodel de

altitudine, clasa S1B). La Campionatele balcanice din 1995 a fost medaliat cu argint (machete de scară, clasa S7A) şi cu bronz (durată cu streamer, clasa S6A). De 17 ori campion naţional şi de 4 ori recordman naţional la modelism, rachetomodele (diferite probe, clase). A fost desemnat de Ministerul Tineretului şi Sportului, în 1994, pe locul 8 în ierarhia celor mai buni sportivi români (bărbaţi) ai anului. Maestru emerit al sportului. În 1996, după ce a plecat din Târgovişte, a câştigat o nouă medalie de aur la Campionatele mondiale (durată cu paraşuta, clasa S3A, pe echipe). Membru al Comisiei tehnice de rachetomodele a Federaţiei Române de Modelism. În anul 2000 s-a stabilit în SUA (A.B.)

NICOLAESCU, C. Ioan (1892, Târgovişte –?) Avocat, gazetar, om politic, lider de partid. A continuat tradiţia familiei, urmând cursurile Liceului „Sf. Sava” din Bucureşti şi Facultatea de Drept. Şi-a luat licenţa în drept în anul 1913 după care a obţinut doctoratul la Paris. Timp de 15 ani a ocupat funcţia de consilier economic al Arhiepiscopiei Bucureştilor. A fondat Societatea Sportivă Română. A urmat o frumoasă carieră politică: vicepreşedinte al Organizaţiei judeţene a Partidului Naţional Liberal, deputat în anii 1927-1928, 1933-1938. S-a implicat în realizarea unor obiective de interes social obştesc: şcoli, dispensare, băi publice etc. A participat la alegerile parlamentare din anul 1939, câştigând la categoria intelectuali. În 1944 a contribuit la refacerea PNL, devenind membru în conducerea judeţeană. În anul 1945, după încetarea din viaţă a lui C.I. Nicolaescu şi C. Dimitriu a devenit liderul partidului, implicându-se în efortul de contracarare a pericolului comunist. Autor al unor interesante articole, studii şi lucrări privind administraţia, viaţa politică, problematica socială. A colaborat la presa liberală locală şi centrală: „Legea nouă”, „Viitorul Dâmboviţei”, „Viitorul”, „Liberalul” ş.a. (M.C.)

NICOLAESCU, Dumitru (1913, Drăgăşani – 1978, Târgovişte) Liceul la Drăgăşani; Facultatea de Medicină Generală Bucureşti. Medic din 1940, chirurg al secţiei chirurgie la Spitalul Târgovişte; din 1942, medic de regiment în al Doilea Război Mondial, fiind decorat cu Virtutea Militară, decoraţie primită din mâna Mareşalului Antonescu, în campania din Caucaz. La sfârşitul războiului revine ca medic chirurg în Spitalul Târgovişte până în 1958, când, din cauza unui accident de muncă (radiodermită), pierde cinci degete. Din 1959 se recalifică anesteziat reanimator şi devine primul medic al secţiei de anestezie şi terapie intensivă pe care el însuşi a reuşit să o înfiinţeze şi unde a salvat sute de vieţi. Medic chirurg desăvârşit, apoi anesteziat reanimator de valoare, model de ţinută şi dăruire, iubit de colegi şi pacienţi, rămâne pentru cei care l-au cunoscut un bun român, un exemplu de urmat. (N.V.)

NICOLAESCU, I. Constantin (3.II.1861, Târgovişte – 20.V.1945, Târgovişte), avocat, profesor, publicist, director, lider de partid, preşedinte al Senatului. Şi-a făcut studiile liceale la Colegiul „Sf. Sava” din Bucureşti, fiind coleg cu Take Ionescu, Barbu Delavrancea, C.I. Nottara ş.a. Licenţiat în drept al Universităţii din Bucureşti. Revenit în Târgovişte, s-a afirmat ca profesor la Gimnaziul din localitate şi ca avocat. S-a evidenţiat în mod deosebit ca om politic, lider al organizaţiei judeţene a Partidului Naţional Liberal şi membru în conducerea centrală. A deţinut funcţii importante: prefect în anii 1897-1899 şi 1901, secretar general la Ministerul de Interne (1902-1904, 1907-1908), director al Casei Rurale (1908), vicepreşedinte al Comitetului Agrar (1920), senator (1914, 1922-1926), deputat în anii 1892 şi 1933-1937, preşedinte al Senatului în 1926 şi 1928, preşedinte al Adunării Naţionale care în 1926 l-a proclamat pe principele Mihai ca rege al României. Ca parlamentar a avut iniţiative lăudabile, solicitând introducerea votului universal şi colegiul unic (a semnat în acest sens amendamentul la Mesajul Tronului în 1895), adoptarea legislaţiei agricole etc. În funcţiile deţinute s-a implicat pentru a sprijini dezvoltarea şi modernizarea oraşului Târgovişte şi a judeţului. Ca director al Casei Rurale a contribuit la elaborarea legislaţiei privind reforma agrară. A colaborat la diverse gazete locale şi centrale precum „Voinţa Naţională”, „Democraţia” ş.a. C. I. Nicolaescu a rămas un nume emblematic pentru scena politică din Dâmboviţa şi din ţară. Pentru meritele sale a primit Ordinul „Coroana României” în grad de Mare Cruce (M.C.)

NICOLAESCU, Ion Iancu (1835 – ?) Avocat şi om politic. Şi-a făcut studiile ca autodidact. A îndeplinit funcţii importante ca membru al Consiliului judeţean (1870), consilier comunal (1875-1876), consilier judeţean (1877), primar al oraşului Târgovişte (1883), prefect al judeţului (1883-1885) fiind primul prefect ales de localnici. În domeniul juridic a ocupat diverse funcţii (secretar, grefier) la Tribunalul Argeş şi la Tribunalul Dâmboviţa. În 1871 a fost admis ca avocat. În 1882 a fost inclus în Comitetul permanent al Partidului Naţional Liberal din judeţ. (M.C.)

NICOLAESCU, Paul (1923, Târgovişte) Părinţii săi, Maria şi Ştefan Nicolaescu, au fost solişti în corul „Carmen”, dirijat de maestrul Chiriac. Studii liceale la Târgovişte, apoi Facultatea de Drept din Bucureşti (1945). A funcţionat ca profesor de muzică la Casa Pionierilor din Târgovişte (1953-1955), pentru ca apoi să fie primit în Ansamblul Armatei din Bucureşti (1955-1956), apoi solist la Opera din Iaşi (1957). Din 1958 a cântat la Teatrul muzical „Gh. Dima” din Braşov, unde a interpretat lieduri şi arii ale compozitorilor români şi străini, care i-au adus o unanimă apreciere. La 11 mai 1978 a concertat la Târgovişte, când i s-a înmănat titlul de membru de onoare al Societăţii „Cântarea României”. (M.O.)

NICOLAESCU, Vasile (1872, Cosâmbești, Ialomița – 13.X.1933, Târgoviște) Comerciant, om de afaceri, „cea mai reprezentativă figură a comunității târgoviștene” (ziarul „Acțiunea” din 1.XI.1933). Învăță „arta” comerțului la Ploiești, apoi se stabilește la Târgoviște. Parcurge toate treptele meseriei, de la băiat de prăvălie până la patron. Se afirmă ca unul din cei mai importanți comercianți din județ, deținând mai multe restaurante în centrul orașului Târgoviște și în comuna Vulcana. Participă la Primul Război Mondial (1916-1918), după care își reia activitatea, devenind proprietarul mai multor imobile, între care hotelul „București”. Susține diverse acțiuni caritabile și ajută la refacerea unor biserici ș.a. În plan politic face parte din Partidul Național Liberal, afirmându-se ca un membru marcant. Vasile Nicolaescu rămâne un nume respectat, atât pentru priceperea în activitatea comercială cât și pentru că – scria ziarul „Acțiunea” – „cinstea era personificată în acest om”. La moartea sa i-au adus cuvinte de laudă personalități ale județului: Ion Irimescu-Cândești în numele Sfatului negustoresc, avocatul George Pârvulescu din partea P.N.L., Lazăr Gruia ca reprezentant al Camerei de Comerț, Iorgu Andon în numele Băncii „Stelea”. Ziarul „Acțiunea” din noiembrie 1933 îi publică fotografia și un articol cu titlul „Doliul comerțului târgoviștean”. (M.C.)

NICOLESCU, Alexandru (28.XI.1944, Priseaca, Târgoviște) Profesor, istoric literar, publicist. Studii gimnaziale și liceale în Târgoviște (1962), urmate de cele pedagogice la București (1965). Absolvent al Facultății de Limba și Literatura Română a Universității din București (1972). Profesor la Răzvad și Târgoviște. În perioada 1990-2003 inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar Dâmbovița, iar din acest an și până la pensionare (2009), cadru didactic la Facultatea de Teologie-Litere a Universității „Valahia” Târgoviște. Doctor în Filologie, specializarea folclor (2006) al Universității București. Publică articole de istorie literară și istorie a culturii târgoviștene în „Dâmbovița”, „Însemnări pedagogice”, „Graiul Dâmboviței”, „Târgoviștea”, „Jurnal de Târgoviște”, „Curier”, „Litere”. Debut editorial cu „Legende populare din Dâmbovița” (2000), urmat de o nouă antologie „Legende populare românești” (2003) și de monografia „Nicolae Scurtescu” (2004). (V.P.)

NICOLESCU, Anghel Profesor de gimnastică la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” Târgoviște (1905-1939, 1942-1944). Coordonator al activității de gimnastică la „Societatea de arme, gimnastică și dare la semn din Dâmbovița” (de la momentul înființării acesteia, în 1906). (A.B.)

NICOLIN, Ioan (1882, Dioști, Romanai – 1942, Târgoviște) Colonel. A urmat Școala fiilor de militari din Iași și Școala de Ofițeri de Infanterie din București, apoi repartizat (1909) la Regimentul 22 Infanterie din

Târgoviște, unde a ocupat toate funcțiile, de la comandant de pluton la comandant al regimentului și al garnizoanei. A mai funcționat în Regimentul 62 Infanterie, Serviciul Geografic al Marelui Stat Major, Șeful Secției Topografice, ultimii 10 ani fiind colonel, comandat al regimentului (1928-1939). A participat la campania din Bulgaria, când a condus o companie de mitraliere, iar în Primul Război Mondial a acționat în zona Stoenest, Gruiu, Câmpulung, Mateiaș (1917) și Mărășești-Oituz, Răchitișul Mic și Mare (1917), unde s-a distins prin curaj și dragoste de patrie. A fost distins cu numeroase ordine și medalii: „Steaua României” în grad de cavaler, „Steaua României” în grad de comandor, „Coroana României”, Medalia Războiului pentru Civilizație (1917-1921), Ordinul rusesc „Sfântul Stanislav”, clasa a II-a cu spade. A avut inițiativa sărbătoririi a 100 de ani de la înființarea regimentului pe care-l comanda, pentru care a redimensionat vechiul monument de la Teiș, prilej cu care au fost înscrisi și eroii morți în Războiul pentru Întregirea Neamului. (M.O.)

NICOLIN, Matei (9.VIII.1913, Târgoviște – 26.V.1987) Locotenent-colonel (r). A absolvit Liceul „Ienăchiță Văcărescu”, după care a urmat, cursurile Facultății Electrotehnice de la Politehnica București, pe care însă nu le-a terminat. În 1936, se încadra ca soldat la Regimentul Care de Luptă. Este înaintat la gradul de sublocotenent în 1937, în urma absolvirii Școlii de Ofițeri de Rezervă din București. În 1941, a activat și participat la război în Campania de Est. După aceasta a luat parte, cu Regimentul 2 Care de Luptă, la eliberarea Cehoslovaciei și Austriei, având funcția de ofițer de legătură și transmisiuni. S-a evidențiat în acțiunea de luptă de trecere a râului Zitava, din Cehoslovacia din 27 martie 1941. (G.T./C.V.)

NICOLIN, Theodor (26.VII.1925 Târgoviște) Jurist, poet, prozator, istoric literar, publicist, personalitate culturală. După absolvirea cursurilor primare (1932-1936) urmează (între 1936-1944) cursurile liceale la „Ienăchiță Văcărescu”, din Târgoviște. În 1944 se înscrie la Facultatea de Medicină din București, abandonată după un an, în favoarea Facultății de Drept pe care o absolvă în 1949. A funcționat între 1949-1955, ca profesor de limba română la diferite școli din județul Dâmbovița. Din 1955 și până la pensionare jurisconsult și consilier juridic. Debut publicistic (1935) în revista „Universul copiilor” cu proză. Colaborează la reviste locale și centrale: „Valachica”, „Dâmbovița”, „Realitatea dâmbovițeană”, „Curier”. În perioada 1969-1989 semnează cu pseudonimul Dorin Eliescu. Debut editorial cu volumul de versuri „Lamura bolii” (1995), urmat de cel de epigrame „Drept la țintă” (1995) și de proze scurte „Firul în patru” (1996). Preocupări poetice materializate în „Poeme creștine” (1999), „Jocul de-a cuvintele” (2003) sau volume de haiku-uri: „Asul de treflă” (2000), „Perpetuum mobile” (2002), dar și proză scurtă pentru copii „Răducu merge

la școală” (2000). Remarcabile sunt volumele de memorialistică „Târgoviștea mea” (2000) și „Periplu târgoviștean” (2004). Care este de fapt Târgoviștea scriitorului? În primul rând un prilej de evocare a unor personalități culturale locale sau a scriitorilor pe care i-a cunoscut de-a lungul anilor (Ion Calboreanu, Ștefania Stâncă, Radu Cosmin, G. Vasilescu, Iosif Dumitrescu-Pietrari) sau a altor târgovișteni (George Caïr, C. Nițescu-Zlatian, Radu Petrescu). Dezvăluie amintiri despre Sala de Arme, școlile târgoviștene, monumentul de la Teiș, străzile orașului. Pentru autor „străzile au amintiri”, trăite și redată într-un stil concis, apelând deseori la memoria proprie sau a cunoscuților, dar și la documente. (V.P.)

NIFON al II-lea – MITROPOLIT Era de neam grec din Pelopones și a fost călugărit la mănăstirea Dionisiu, a devenit mitropolit al Salonicului, și apoi patriarh ecumenic între 1496-1498. A fost adus în Țara Românească de voievodul Radu cel Mare care îl întâmpină la Târgoviște cu frumoasele cuvinte: „Eu să domnesc, iar tu să ne interpretezi și să ne înveți Legea lui Dumnezeu și să fii tată și păstor mie și tuturor oamenilor și solitor către Dumnezeu”. A reorganizat viața bisericească a mitropoliei Țării Românești (1503-1505) „străduindu-se – după spusa cronicarului – să tocmească moravurile țării care prea se sălbăticesc, după pravila sfinților părinți”. Patriarhul Nifon al II-lea păstorind scaunul de mitropolit al Țării Românești a convocat, la Târgoviște, în 1503, un sobor, la care invită „pe toți egumenii mănăstirilor și preoții bisericilor din Eparhia Ungro-Vlahiei, împreună cu Domnul Țării, cu toți boierii și dregătorii”, hotărând înființarea a două Episcopii, la Râmnic și Buzău, pentru care hirotonește și doi episcopi și le dă eparhie „care cât va birui.” Mitropolitul a îndemnat pe Radu cel Mare să mute mitropolia de la Argeș la Târgoviște. În urma unor neînțelegeri provocate de intrigile de la curte și încărcat de ani se retrage în 1505 la Mănăstirea Vatoped și, apoi, la Dionisiu de la Athos, unde își dă obștescul sfârșit în 1508. Pe perioada șederii sale în Țara Românească a fost mult prețuit și ajutat de ucenicul lui de suflet, cum îi plăcea să se numească, viitorul Voievod și sfânt Neagoe Basarab care s-a și străduit să aducă în țară moaștele sfântului Nifon și să determine cu ocazia sfințirii vestitei sale Mănăstiri de la Argeș la 15 august 1517, oficierea primei canonizări de pe pământ românesc a Părintelui său duhovnicesc Sfântul Ierarh Nifon, stabilind ca zi de pomenire, ziua de 11 august. (Arhiep.)

NIFON MIHĂIȚĂ – MITROPOLIT (5.I.1944, Crețești-Vidra, Giurgiu) Fiu al lui Anghel și al Mariei Mihăiță, primind la botez numele Nicolae. Școala generală (1951-1959) o urmează în comuna natală. În anul 1959 se înscrie la Seminarul Teologic din București, pe care-l absolvă în anul 1964. Urmează, apoi, cursurile Institutului Teologic Universitar din București, pe care

le finalizează, în anul 1968, cu lucrarea de licență, intitulată „Aspecte noi în eclesiologia ortodoxă contemporană”, la care obține calificativul „excepțional”. Între anii 1968-1971, se perfecționează, în cadrul unui program doctoral la Institutul Teologic Universitar din București, având ca specializare Vechiul Testament și Limba Ebraică. Pentru elaborarea tezei de doctorat, urmează, între anii 1971-1974, studii post-universitare și de specialitate biblică, la Universitatea din Londra – King's College, precum și la Universitatea din Oxford. Pentru titlul de „Master of Theology”, în anul 1974, își prezintă disertația cu tema „O nouă evaluare a canonului Vechiului Testament”, la Universitatea din Londra. În 1972, ca urmare a unei burse acordate de Universitatea din Londra, a urmat cursurile Colegiului Anglican din Ierusalim-Israel, pentru specializare în arheologie biblică. Între anii 1977-1978 beneficiază de o bursă de specializare la Universitatea din Geneva-Elveția. După echivalarea studiilor post universitare (1994), devine doctor în teologie, la Universitatea din Oradea, în Teologie biblică, cu lucrarea „Cartea lui Mihea: teologie și exegeză”, sub îndrumarea Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Abrudan. În perioada formării academice, de specializare post-universitară la București, Londra, Oxford, Ierusalim și Geneva, îndeplinește și unele funcții didactice și administrative în cadrul Patriarhiei Române. Astfel, între anii 1967-1970 este pedagog și profesor la Seminarul Teologic din București, iar, între anii 1970-1975, este secretar de redacție al publicației „Altarul”, Almanahul teologic și bisericesc al Parohiei Ortodoxe Române din Londra, unde publică diferite articole, recenzii și reportaje. Între 1986-1992 este redactor responsabil al revistei oficiale a Patriarhiei Române „ROC-Romanian Orthodox Church News”, în limbile engleză și franceză, publicând numeroase editoriale, dar și alte materiale. În ziua de 8 mai 1980 intră în monahism și este închinoviat la Mănăstirea Cernica, unde primește numele de Nifon. La 15 mai 1980 este hirotonit ieromonah, iar la 16 iulie primește rangul de arhimandrit, cu îmbisericire la Mănăstirea Antim din București. De la 1 decembrie 1982 este numit consilier patriarhal la Sectorul de Relații Externe Bisericești, iar, în paralel, de la 1 februarie 1983, i se încredințează stăreția Mănăstirii Antim. La 30 septembrie 1985, este ales Episcop-Vicar Patriarhal, acordându-i-se totodată și rangul de arhieru, cu titlul de „Ploieșteanul”, iar pe 24 noiembrie 1985 este hirotonit arhieru. Între anii 1985-1993, exercită funcția de secretar al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. La 11 ianuarie 1994, este ales, de către Colegiul Electoral Bisericesc, Episcop al Sloboziei și Călărașilor (nou înființată), dovedindu-se un bun organizator al vieții bisericești, preocupându-se permanent de îmbogățirea spirituală a credincioșilor, de înălțarea a noi lăcașuri de cult și de renovarea celor vechi, precum și de editarea a numeroase publicații.

Printre realizări se distinge prin înfiinţarea, în municipiul Slobozia a Seminarului Teologic Liceal „Sf. Ioan Gură de Aur”, precum şi prin înălţarea unei frumoase Catedrale episcopale. Între timp, vacantându-se scaunul arhiepiscopal de la Târgovişte, la 14 decembrie 1999, este ales Arhiepiscop al Târgoviştei, fiind instalat în ziua de 26 decembrie 1999. Înaltpreasfinţia Sa a reorganizat viaţa ecleziastică din Arhiepiscopia Târgoviştei, a avut iniţiativa restaurării, reparării şi înălţării de noi lăcaşuri de cult, a sprijinit din toată inimă învăţământul teologic, a creat punţi statornice între Biserică şi autorităţile locale, dăruind prestanţă şi prestigiu Bisericii lui Hristos din această eparhie. Ca Arhiepiscop al Târgoviştei, Înaltpreasfinţitul Părinte Dr. Nifon desfăşoară o impresionantă activitate misionară, teologică şi culturală, din care amintim: înfiinţarea a numeroase parohii, 4 mănăstiri şi schituri, 2 protopopiate, iniţierea construirii a 50 de biserici noi; ample lucrări de consolidare, reabilitare şi înfrumuseţarea a mănăstirilor Dealu, Stelea, Nucet, Peştera, Cota 1000; Catedralei Arhiepiscopale din Târgovişte i se redă splendoarea de odinioară prin consolidarea arhitecturală, restaurarea picturii, resfinţirea ei, ori prin amenajarea subsolului, prin refacerea vechii clopotniţe şi dotarea ei cu 4 clopote noi (2001, 2009); Biserica Kretzulescu, monument din secolul XVI, este consolidată şi restaurată, devenind Paraclis Arhiepiscopal; zeci de biserici sunt în construcţie în Târgovişte şi în eparhie, având loc târnosiri, resfinţiri şi sfinţiri; ctitorirea a numeroase biserici, dintre care amintim Biserica Sf. Ier. Nifon de la Mănăstirea Peştera; cu rezultate deosebite, atât la Facultatea de Teologie (al cărei Decan este), care a dobândit un sediu nou, cu săli de curs şi seminarii, precum şi o bibliotecă modernă, computerizată, cu aproximativ 30.000 volume, cât şi la Seminarul Teologic din Târgovişte, a cărui clădire a fost reamenajată, extinsă şi a fost dotată cu un paraclis nou (2009); dobândirea, extinderea şi modernizarea unei Reşedinţe şi a unui Centru Eparhial. În vederea expunerii patrimoniului valorilor creştine s-a îngrijit de înfiinţarea de muzee, precum cel de la Nucet (2004), Muzeul Eparhial de la Mănăstirea Stelea (2004), sau Muzeul Reşedinţei Mitropolitane (2008), toate deţinând obiecte, cărţi şi manuscrise deosebite, din vechea cetate de scaun a Ţării Româneşti. A iniţiat reeditarea jubiliară a Liturghierului lui Macarie (1508) la 500 de ani de la tipărirea lui la Târgovişte de către Ieromonahul Macarie (2008) şi comemorarea solemnă a 500 de ani de la trecerea la Domnul a Sf. Ier. Nifon, Patriarhul Constantinopolului şi Mitropolitul Ţării Româneşti (2008). În ziua de 7 martie 2008, Sfântul Sinod al B.O.R., ţinând seama de rodnicia şi bogata activitate culturală, ştiinţifică, didactică şi teologică a Înaltpreasfinţiei Sale, dar şi de râvna pastorală şi grija faţă de edificarea de noi lăcaşuri de cult şi restaurarea multor biserici şi aşezăminte bisericesti, fructuoasa şi

îndelungata sa activitate arhierască, acordă în ziua de 26 Iulie 2008 Arhiepiscopului Nifon rangul de Mitropolit ad personam. Mitropolitul Nifon a contribuit la eforturile de reconciliere naţională, organizând la Târgovişte impresionante manifestări pe data de 8 septembrie 2001, cu ocazia împlinirii a 400 de ani de la moartea martirică a Voievodului creştin Mihai Viteazul, 500 de ani de la sfinţirea Mănăstirii Dealu şi ziua Naşterii Maicii Domnului, ziua municipiului Târgovişte, prin participarea tuturor şefilor de stat ai României, inclusiv M.S. Regele Mihai. În perioada studiilor în străinătate şi a activităţii ca Episcop-Vicar Patriarhal, ca Episcop al Sloboziei şi Călăraşilor şi ca Arhiepiscop al Târgoviştei a participat, ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române, la diferite congrese, conferinţe, simpozioane, seminarii cu caracter teologic ecumenic, în mod special în cadrul Comisiei Internaţionale de Dialog Anglicano-Ortodoxă, unde activează până în prezent. Este membru în Comitetul Executiv şi Central al Consiliului Mondial al Bisericilor de la Geneva, unde activează în diferite Comisii Ecumenice şi inter-religioase. De asemenea, este comoderator al Comitetului Mixt de Lucru (CML) între Biserica Romano-Catolică şi Consiliul Ecumenic al Bisericilor. La toate aceste activităţi cu caracter ecumenic intern şi internaţional, a prezentat comunicări. Mitropolitul Nifon desfăşoară o intensă activitate caritabilă în ambientul social, local şi naţional. Astfel, din anul 2002 a fost ales Preşedintele Societăţii Naţionale de Cruce Roşie din România, după ce a îndeplinit funcţia de vicepreşedinte încă din anul 1991. Din 20 mai 1994, Înaltpreasfinţia Sa este Preşedinte al Asociaţiei Ecumenice a Bisericilor din România – Aidrom, organizaţie ecumenică cu scop filantropic, dar şi de promovare a relaţiilor ecumenice cu celelalte Biserici din România. De asemenea, este membru fondator al Fundaţiei „Sf. Macrina”, care poartă de grijă copiilor străzii din Bucureşti, îndeplinind funcţia de Preşedinte al Consiliului de Administraţie. Ca profesor şi decan al Facultăţii de Teologie a Universităţii „Valahia” din Târgovişte s-a îngrijit de reabilitarea clădirilor facultăţii, a iniţiat înfiinţarea a două centre de cercetare (Religie şi Ştiinţă – Sf. Maxim Mărturisitorul şi Centrul de cercetări misionare şi ecumenice – Sf. Ap. Pavel). Se preocupă de susţinerea studenţilor merituosi, prin completarea pregătirii lor cu burse de studiu în străinătate. De asemenea, a susţinut înnoirea corpului profesoral al facultăţii, prin atragerea de tineri cercetători în proiectul didactic şi misionar al instituţiei. S-a afirmat prin numeroase articole, studii sau cărţi din care transpare o Ortodoxie deschisă dialogului şi problemelor lumii contemporane, aplecată spre slujirea omului ca modalitate concretă de a-L slăvi pe Dumnezeu, care are în centrul ei persoana şi valoarea umană şi care nu rerspinge nimic din ceea ce este drept, bun şi frumos. Dintre lucrările de referinţă ale Înaltpreasfinţiei Sale este

necesar să se menționeze Ortodoxie și Ecumenism” (București, 2000); „Misiune și Viață” (București, 2002), „Misiologie Creștină” (București, 2002, 2005); „Profetul Miheia: Introducere, traducere și comentariu” (București, 2000) „The Orthodox Church and Ecumenical Movement”, în limba engleză, (București, 2002), ce cuprinde studii, conferințe și meditații teologice în domeniu. Ca o recunoaștere a lucrului în „via Domnului”, Înaltpreasfinția Sa a primit numeroase distincții și diplome, dintre care amintim: „Diploma și Crucea Sfântului Mormânt”, acordată de Patriarhul Ierusalimului (mai 1996); „Premiul pentru Ecumenism și Pace”, acordate de Episcopatul Catolic din Italia de Sud, Bari-Taranto, Italia (septembrie 1999); „Diploma și Crucea Sfântului Andrei”, acordat de Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, Bartolomeu I (1995); sau „Ordinul Național pentru Merit în grad de Mare Ofițer”, acordat de Președintele României (2000). (Arhiep.)

NIȚĂ, Lucian (20.VI.1952, Târgoviște) Modelism, Rachetomodelism. Absolvent al Liceului Nr. 2 Târgoviște (1971). Absolvent al secției de subingineri auto din cadrul Institutului de învățământ Superior din Pitești. A activat timp de peste trei decenii la societatea Astronautica, mai întâi ca sportiv (1967-1983), apoi ca simplu membru s-a ocupat de confecționarea motoarelor și aprinzătoarelor pentru sportivi, ca în final (1993-2000) să îndrume pregătirea juniorilor din postura de instructor voluntar, antrenor secund. În octombrie 1983, cu prilejul unui concurs desfășurat la Suceava, a devenit recordman mondial (durată cu parașuta rachetoplan radiocomandate – clasa S8B, 1 minut și 32 secunde). Multiplu recordman și campion național. Maestru al sportului. Căsătorit cu Maria Niță, multiplă campioană națională la rachetomodelism. (A.B.)

NIȚĂ, Mircea (23.XI.1952, Moreni, Dâmbovița). Cursuri primare, gimnaziale și liceale la Moreni, absolvent al Facultății de Ziaristică din București, al masterului în administrație publică și al cursului de teoria comunicării la Universitatea „Valahia” din Târgoviște. Director al Clubului „Flacăra 2” din Moreni, manager la Serviciu Cultură, sport, sănătate al Consiliului Județean Dâmbovița și director al Centrului Cultural al aceluiași județ. Dar cea mai îndelungată activitate a desfășurat-o în mass-media fiind, între 1988 și 2006 redactor, secretar de redacție și director al cotidianului „Dâmbovița”, „Dâmbovița liberă”, apoi redactor-șef al periodicului „Dâmbovițeanul”. A făcut parte din echipele fondatoare ale ziarului „Dâmbovița liberă” în 22 decembrie 1989, și periodicului „Dâmbovițeanul”. Este membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România. (G.C.)

NIȚESCU-ZLATIAN, Constantin (25.I.1895, Băleni, Dâmbovița – 1976, Târgoviște) Profesor, teolog, istoric,

publicist. Școala primară în satul natal. Urmează Seminarul Sf. Nifon din București (1915). Studii universitare de drept, filosofie, teologie, absolvite în perioada 1918-1920. Doctorat în 1932, cu teza „Influența creștinismului asupra dreptului”. Preot, cu întreruperi, în perioada 1916-1976. De asemenea, profesor de limba română și drept la școli din Târgoviște (Liceul „Ienăchiță Văcărescu”, Școala Normală, Liceul „Carabella”). Profesor de religie la Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu (1925-1940) și la cel din Predeal (1940-1945). Director al Muzeului Mitropoliei Olteniei (1954-1956). Membru delegat în Comisia Monumentelor Istorice (1960-1965). Debut editorial în 1932 cu teza de doctorat „Influența creștinismului asupra dreptului”, urmată de monografia „Mănăstirea Dealu și Liceul Militar «Nicolae Filipesco»” (1932), „Codul penal în lumina moralei creștine” (1935), „La picioarele altarului” (1937). A lăsat în manuscris numeroase lucrări, printre acestea monografiile Târgoviștei și a satului Băleni, a Băilor Herculane, a unui grai slav vorbit în România (cu trimitere la trecutul comunei natale), piesa de teatru „Cui, prodest!” sau încercarea de filosofie pură „În căutarea adevărului”. Spirit enciclopedic, se apleacă prioritar asupra aspectelor vizând tradițiile istorice și culturale ale spațiului în care s-a născut și a trăit. (V.P.)

NIȚESCU, Dan (1.XII.1947, Pucioasa, Dâmbovița) Absolvent al Liceului Teoretic (azi Colegiu Național) „Nicolae Titulescu” din Pucioasa și al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București. Lucrează la Institutul de Proiectări al județului Dâmbovița și la Grupul de Șantier Dâmbovița. Coordonează activitățile de urbanism și amenajarea teritoriului, investiții și de control al disciplinei în construcții. Proiectează arhitectonic peste 600 de apartamente în Târgoviște și Fieni, cât și alte obiective economice și turistice. Printre lucrările de anvergură sunt de menționat; sediul „Romsilva”, studiul tehnico-economic privind modernizarea bulevardului Regele Carol I din Târgoviște și reabilitarea vechii baze de tratament a orașului Pucioasa. Pasionat de cartofilie și-a alcătuit o colecție impresionantă de vederi fotografice de epocă. Este șeful serviciului de arhitectură și sistematizare a Consiliului Județean Dâmbovița. (G.C.)

NIȚESCU, Titu Învățător, inspector școlar, om politic. Personalitate a învățământului și a vieții politice din județul Dâmbovița în perioada interbelică și postbelică. Învățător de prestigiu, originar din Lucieni. Intră în viața politică și face parte din Partidul Poporului, iar după 1925 devine membru al Partidului Naționalist-lorga. În perioada 1933-1937 se înscrie în Partidul Național Țărănesc, activând în Comitetul Județean. După anul 1945 se orientează spre forțele procomuniste. Deține importante funcții: membru în Comitetul de Conducere al Sindicatului învățătorilor (1945), inspector

şcolar regional (numit în martie 1945), vicepreşedinte al Comitetului de coordonare al învăţătorilor dâmboviţeni din Frontul Plugarilor, membru în Comitetul Judeţean al Frontului Plugarilor şi în Comitetul electoral judeţean al Blocului Partidelor Democratice (1946). Publică articole în ziarul „Chemarea” prin care susţine ascensiunea spre putere a forţelor procomuniste. (M.C.)

NIŢU, Valerică/Vali (12.XI.1952, Ungureni, Dâmboviţa) Poet, jurnalist. Absolvent al Liceului Nr. 2, al unei şcoli tehnice postliceale (specialitatea laborator siderurgie), al Facultăţii de Ştiinţe Juridice Sociale şi Politice – specializarea „Drept” şi specializarea „Jurnalism” la Universitatea „Valahia” din Târgovişte şi al unor cursuri de perfecţionare la Universitatea Tehnică şi Universitatea „Babeş-Bolyai” din Cluj-Napoca; master în administraţie publică europeană şi doctorand la Universitatea „Valahia”. Laborant la Combinatul de Oţeluri Speciale, jurist la Farmacia „Belladonna”, Şef al serviciilor energetic-informatică, Resurse umane şi Relaţii externe – Relaţii publice la Primăria municipiului Târgovişte, o vreme şi profesor la Liceul de Matematică-Informatică „Eugen Nicoară” din Reghin. Este creatorul SC Impact SRL din Târgovişte şi al publicaţiilor „Impact”, „Impact literar”, „Impact cultural”, „Impact de Vâlcea”, „Aşii dâmboviţeni”, „Aşii vâlceni”, „Rebus impact”; editorialist al revistei „Aşii români” şi senior editor la ziarul „Vocea Ta” din Germania; unul din fondatorii săptămânalului „Oglindă dâmboviţeană”; realizator de emisiuni la Columna TV Târgovişte. Publică volume de versuri şi proză, printre care: „Trăgând înapoi o noapte” (2009), „Plouă în hohote” (2010), „Polen de gând albastru” (2010), „Fântâna cuvintelor”, „Trup şi suflet” (2012), traduse de Baky Ymeri în limba albaneză. Apare în antologia „Insomnia cuvintelor” (2010-albaneză) şi „Târgovişte-Chişinău-Sankt-Petersburg” (2012-rusă). Alte volume: „Fluier de anotimp”, „Despletitele dimineţi”, „Salvat de un mugur” (2011, română-engleză), „Ciclul e-ului” (2012), „Secunda celestă” (2012, română-engleză, franceză), „Ultimul impact” (2012, română-engleză). Este membru al Academiei Internaţionale „Mihai Eminescu”/ India-România, al Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România, al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni şi al Asociaţiei Canadiene a Scriitorilor Români. (G.C.)

NIŢULESCU, Gabriela (18.X.1947, Bucureşti) Istoric, publicist. Cursuri primare şi gimnaziale la Pietroşiţa şi liceale la Liceul (azi, Colegiu Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte; licenţiată a Facultăţii de Istorie de la Universitatea Bucureşti; doctor în istoria cărţii la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” al Academiei Române. Profesor la Liceul din Fieni, muzeograf şi cercetător ştiinţific principal la Complexul Naţional Muzeal „Curtea Domnească” şi, o vreme, lector asociat la Universitatea

„Valahia” din Târgovişte. Colaborator la ziarele târgoviştene „Dâmboviţa”, „Jurnal de Dâmboviţa”, la revistele „Valachica”, „Eroica”, „Litere”, la publicaţii ştiinţifice din ţară şi de peste hotare, şi la emisiuni de radio şi televiziune. A publicat ca unic autor, dar şi în coautorat, volume de istorie şi istorie a culturii târgoviştene. Este membru al Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România şi al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni. (G.C.)

NOI ŞI CERUL Apare în 1995; iniţiator/director: Valentin Grigore; editor: Societatea Astronomică Română de Meteorii; redactor şef: Gelu Claudiu Radu; numeroşi colaboratori din ţară şi din străinătate. Rubrici: „Astronomie generală”, „Evenimente astronomice naţionale şi internaţionale”, „Ghid pentru observaţii astronomice”, „Personalităţi”. Îşi încetează apariţia în primăvara anului 2002. A fost singura revistă din România, cu redactare bilingvă (română/engleză), dedicată educaţiei astronomice şi culturii cosmice. (G.C.)

NOVEANU, Simona Cristina (4.VIII.1972, Târgovişte) Jurist, poetă. Cursuri primare, gimnaziale şi liceale în oraşul natal (1990). Absolvă Colegiul Economic şi de Administraţie al Universităţii „Valahia” Târgovişte, apoi Facultatea de Ştiinţe Juridice „Yolanda Eminescu” (1996), a aceleiaşi universităţi (2003). Pasionată de frumos urmează şi Şcoala de Artă „Octav Enigărescu” Târgovişte, clasa artă modernă (1999). Între 1997-2003 agent vânzări tehnică de calcul, apoi consilier juridic în sectorul privat. Debut publicistic cu versuri în revista „Târgovişte” (1991). Colaborează cu articole, recenzii, eseuri, cronicile literare la „Teapa”, „Târgovişte”, „Oglinda de Dâmboviţa”, „Tineretul liber”, „Minerva”, „Mioriţa noastră” (New York). Premii pentru poezie la nivel naţional şi internaţional („Drumuri de spice”, Uzdin, Serbia, 1997). A realizat începând din 1997, grafică de carte pentru volume ce au apărut la Târgovişte, Timişoara, Belgrad. Autoarea volumelor de versuri „Anotimpul iubirii” (2003), „Anotimpul cuvintelor” (2003), „Anotimpul tăcerii” (2003), „Rareori” (2004). (V.P.)

NOVOLAN, Traian (25.II.1937, Cetireni, Republica Moldova) Inginer, politician. Absolvent al Facultăţii de Metalurgie din cadrul Institutului Politehnic Bucureşti (1964). A lucrat ca inginer şi apoi ca inginer-şef la Întreprinderea Mecanică Sadu, judeţul Gorj (1964-1974), iar în perioada 1974-2000 a îndeplinit funcţia de director general la Arctic, Găeşti. A fost membru PCR şi deputat în Marea Adunare Naţională. După 1990 se afirmă în PDSR şi PSD, devenind vicepreşedinte şi apoi preşedinte al Organizaţiei judeţene (1998-2001) şi membru în Biroul Executiv Central, consilier judeţean (1996-2000), preşedintele Consiliului Judeţean (în anul 2000), senator în legislaturile 2000-2004 şi 2004-2008. A fost preşedinte al Comisiei Economice a Senatului. (M.C.)

O

OBĂGILĂ, Ion (24.XII.1965, Nucet, Dâmbovița) Jurnalist. Urmează cursurile primare, gimnaziale și Liceul Agroindustrial din comuna natală și pe cele superioare la Facultatea de Științe Juridice și Social-Politice – specializarea Jurnalism – de la Universitatea „Valahia” din Târgoviște. Este directorul Căminului Cultural din Nucet, librar, în Târgoviște, iar de peste un deceniu lucrează în presă: reporter la cotidianul „Jurnal de Dâmbovița”, „Dâmbovița”, „Adevărul de seară” (ediția de Târgoviște), realizator de emisiuni la „Antena 1” Târgoviște și Radio „D”, director la Televiziunea Târgoviște/ TTV. Este inițiator/redactor-șef al săptămânalelor târgoviștene „Reporter dâmbovițean” și „Incomod”. (G.C.)

OBIECTIV / OBIECTIV MUNTENIA Săptămânal, apare la 1998; inițiator/redactor-șef: Ion Iancu Vale. Este subtitrat „Informație, opinie, divertisment”. De la 25 mai 1999 își schimbă titlul în „Obiectiv Muntenia” fiind editat de SC Mavexim SRL Târgoviște. Redactori: Petre L. Drăguțoiu, Romulus Gandy Georgescu, Petruța Iordan, George Sânpetrescu, Edvina Stănculescu, Emil Voicu, Vicențiu Voiculescu; reporteri-colaboratori/speciali: Marius Casandroi, Gabriel Enache, Victor Paraschivescu, Mircea Anghelinu, Flora Homa (Australia), Nușu Mihalache (Spania), Carmen Zebes (Germania). Pagini specializate: „Social-politic”, „Economic-opinie”, „Publicitate”, „Cultură”, „Tineret”, „Magazin”; rubrică: „Ce-ți doresc eu ție, dulce...?”. Își încetează apariția în 2003. (G.C.)

OBORUL DE SĂPTĂMÂNĂ Primăria a dispus, în 1919, redeschiderea târgului de vite și cereale, în cadrul pieței orașului, în ziua de joi a săptămânii (uneori funcționa și duminică). La intrarea în obor se plăteau taxe pentru vitele vândute sau aduse pentru vânzare. Separarea oborului de vite de piața orașului s-a hotărât în 8 aprilie 1933, prin mutarea acestuia pe terenul situat între proprietățile D. Țenea și hipodrom, în partea de sud -vest a orașului. Planul noului obor a fost întocmit de Florin Crăciunoiu, prevăzut cu construcții din zid și

de lemn, adăpost-refugiu, locuință pentru paznic, fântână, castel de apă, spațiu de taxator. Au fost amenajate spații speciale pentru cereale și animale. Căile principale de acces aveau prevăzute 14 m lățime pentru fluidizarea circulației, teren destinat căruțelor cu vite, teren destinat depozitelor de cherestea. (G.T./ C.V.)

OBSERVATOR DÂMBOVIȚEAN Publicație lunară editată de Consiliul Județean Dâmbovița; apare din aprilie 2009. Redactare: Biroul de presă al Consiliului Județean; pagini specializate: „Legislativul local în acțiune”, „Special”, „Infrastructură”, „Patrimoniul județului”, „Tradiții dâmbovițene”. Continuă. (G.C.)

OBȘTEA DE CUMPĂRARE DE PĂMÂNT „SFÂNTUL PETRU ȘI PAVEL” S-a înființat în 1933 și era formată din locuitorii din mahalaua Sârbi, cu sediul în localul Băncii Populare „Grădina”. Menirea acestei organizații era cumpărarea islazului Ulmi – proprietate a primăriei orașului. Organizația avea 167 de membrii, conduși de președintele Iacob Tone. (G.T./ C.V.)

OFICIUL JUDEȚEAN DE TURISM Înființat în 1935 de-a lungul timpului a purtat și alte denumiri. În perioada când orașul era sediul raional acesta se numea agenția ONT Carpați. Și-a încetat activitatea. (G.T./ C.V.)

OGLINDA DÂMBOVIȚEANĂ Subtitrat „Cotidian popular” apare la 2 februarie 1999, ziarul fiind editat de SC Oglinda Press SRL din București sub sloganul „Uitați-vă zilnic în Oglinda... dâmbovițeană, fiindcă nici nu știți ce pierdeți”; în prima parte a anului 2000 își schimbă titlul în „Oglinda de Dâmbovița”. Redactor-șef Petre Neamțu; redactor-șef adjunct Iulian Vișan; secretar de redacție G. Anton; publicitate-marketing-difuzare A. Silistraru. Publicația – de informație – se recomandă prin pagini specializate: „Țara în oglindă”, „Pac la Oglindă”, „Eveniment în oglindă”, „Între oglinzi paralele”, „Poșta Oglindei”, „Faptul aproape divers”, „Pentru tine”. Își încetează apariția la 11 mai 2000. (G.C.)

OGLINDA Săptămânal care a apărut din luna mai până în august 2001. Fondatori: Iulian Tănase, editor, Mircea Cotârță, redactor-șef, Constantin Gurgășu, redactor. Publicația a fost centrată, mai ales, pe problematică economică și socială (anchete, reportaje și articole de atitudine). (G.C.)

OGLINDĂ DÂMBOVIȚEANĂ Subtitrat „Săptămânal de informare generală” apare la 21-27 februarie 2001; editori: SC Impact SRL Târgoviște; director fondator: Petre Neamțu, director adjunct fondator: Vali Nițu; redactori: Maximca Grasu, Crista Noveanu, Al. Chirilescu, Marius Cârciumar, Șt. Nicolae. Pagini specializate: „Economie”, „Social”, „Cultural”, „Interviu”, „Învățământ”, „Caleidoscop”, „Paranormal”, „Generale”, „Diverse”. Își încetează apariția la sfârșitul anului 2001. (G.C.)

OLAHUS, Nicolae (1493, Sibiu – 1568) Fiu al judeului regesc Stoian sau Ștefan (scoborător din viața domnească a Drăculeștilor) și nepot de soră al lui Ioan Corvin de Huniade. Mama sa a fost Varvara Huszár. Erudit, om de cultură. A deținut funcții importante. A scris mai multe lucrări. Prieten cu Erasmus din Rotterdam. În lucrarea sa „Hungaria” scrisă în 1536-1537 în limba latină, tipărită la Pozson în 1735, apoi la Viena în 1763, menționează orașul Târgoviște: „Țara Românească își are capitala în orașul Târgoviște”. (C.I.)

OLARU, Mihai (14.XI.1948, Zamostea, Suceava) Absolvent al Școlii Medii Nr. 1 Siret (1966). Licențiat al Facultății de Electromecanică din cadrul Institutului Politehnic Iași (1971). Întreaga sa activitate profesională este legată de municipiul Târgoviște. A lucrat inițial la Combinatul de Oțeluri Speciale / COS ca inginer stagiar (1971-1974), șef de atelier (1974-1977), inginer la serviciul mecano – energetic (1977-1979). Apoi s-a transferat la Întreprinderea de Construcții Monaj Metalurgic / ICMM (din 1991 denumită S.C. CORINT S.A.) unde a activat succesiv ca șef lot (1979-1981), inginer șef șantier (1981-1982), șef șantier (1982-1984), director al Antreprizei Titu (1984-1986), director tehnic ICMM (1986-1988), director general ICMM (1988-1990), inspector principal (1990-1992), șef de șantier (1992-1994). La înființarea Regiei Autonome de Gospodărie Comunală Târgoviște (în 1994) a devenit director de producție al acestei unități după care, în perioada 1995-1998, a fost director general. Între 1999-2011 a fost directorul Direcției de Construcții Edilitare Gospodărești din cadrul Consiliului Local al municipiului Târgoviște, funcție pe care o păstrează și după transformarea unității (de la 1 martie 2011) în S.C. Municipal Construct S.A. (A.B.)

OLĂNESCU, Constantin (1845, București – 14.V.1928, București) Inginer, director, profesor, ministru, parlamentar. Descendent al unei vechi familii

boierești, își face studiile la Școala Centrală de Artă și Meserii din Paris. Ocupă diverse funcții: inginer, director în Ministerul Lucrărilor Publice (1876), profesor la Școala de Poduri și Șosele (1878-1880), inspector și director în cadrul CFR (1880-1883), profesor la Școala de Silvicultură (1884-1885). Personalitate a Partidului Conservator, ministru al Lucrărilor Publice (1891-1895), ministru de Interne (1900-1901) în timpul guvernării Petre Carp. A jucat un rol important pe scena politică dâmbovițeană, devenind din 1907 liderul organizației județene a Partidului Conservator, iar din 1908 președintele de onoare. Parlamentar în mai multe legislaturi, președinte al Adunării Deputaților în anii 1899-1900 și 1911-1912. C. Olănescu a contribuit la acțiunile de modernizare a județului, fiind caracterizat ca „cel mai mare binefăcător al acestui județ”. Ziarist talentat, a publicat articole cu tematică politică în diverse ziare: „România”, „Epoca”, „Credința” (1908, 1914). S-a remarcat prin contribuția adusă la răsturnarea guvernului liberal condus de Ion C. Brătianu (1888). În 1893, în calitate de deputat, a intervenit pe lângă guvern pentru impulsivarea lucrărilor de restaurare a Mitropoliei din Târgoviște. A fost președintele Consiliului județean Dâmbovița în anii 1889-1894. (M.C.)

OLTEANU, Gheorghe, (19.XII.1973, Străoști, Dragodana, Dâmbovița) Studii primare și gimnaziale în comuna natală, secundare la Găești. Licențiat în istorie, promoția 1997. Arheolog, cercetător științific, director adjunct la Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” Târgoviște, specialitatea arheologie medievală, doctorand, Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, București. Șantier de profil, studii de specialitate în revista muzeului „Valachica”, cât și în publicații centrale. Lucrări (singur sau în colaborare): „Repertoriul arheologic al județului Dâmbovița”, vol. I-II, Târgoviște, 2002, 2003; „Atlasul istoric al orașelor din România”, București, 2006. (M.O.)

OLTEANU, Marcel Colonel. Conducător în domeniul sportului. Un mare iubitor al sportului care prin funcțiile deținute în primii ani de funcționare a Liceului Militar „Mănăstirea Dealu” (Comandant al Liceului; Președintele Comitetului Central, Președinte de Onoare al Societății Sportive „Mănăstirea Dealu”) a sprijinit consistent activitățile sportive de aici. A avut și o contribuție importantă la formarea pleiadei de specialiști care au constituit echipa de conducere la nou înființatul Institut Național de Educație Fizică din București (Virgil Bădulescu, Emil Pălăngeanu, Alexandru Manolescu, Ion Lascăr). (A.B.)

OLTEI, Paul (20.V.1920, Teiș, Șotânga, Dâmbovița – 11.VIII.2004, Târgoviște) Licențiat al Academiei Naționale de Educație Fizică și Sport din București

(1945). În perioada studiilor liceale a jucat fotbal la PAS Pucioasa (campionat districtual) şi a fost selecţionat în echipa judeţului participantă la campionatul interşcolar. A deţinut mult timp cele mai importante funcţii pe plan judeţean în ceea ce priveşte domeniul sportului: Preşedintele Organizaţiei Sportul Popular / OSP Dâmboviţa (1945-1948); Preşedinte al Consiliului Judeţean pentru Educaţie Fizică şi Sport / CJEFS Dâmboviţa (1968-1973); Prim Vicepreşedinte al Consiliului Judeţean pentru Educaţie Fizică şi Sport Dâmboviţa (1973-1980), cu menţiunea că în respectiva perioadă de timp funcţia de preşedinte era atribuită, prin normative legale, unui secretar al Comitetului Judeţean PCR. În perioada în care a condus destinele sportului acesta a obţinut importante succese atât în activitatea organizatorică („promovarea” Şcolii Sportive de Elevi Târgovişte din unitate fără personalitate juridică în Şcoala Sportivă Târgovişte, instituţie de sine stătătoare şi apoi transformarea acesteia în Clubul Sportiv Şcolar „Dâmboviţa” Târgovişte; înfiinţarea unor puternice cluburi şi asociaţii sportive, Clubul Sportiv, Astronautica, Oţelul, SARO, Luceafărul – Romlux etc.), cât şi în sportul de performanţă (primele titluri de campion mondial şi european şi primele recorduri mondiale din istoria sportului local; promovarea, în premieră pentru sportul târgoviştean, a echipei de lupte libere în divizia „A” şi a celor masculine de baschet, handbal, volei, în divizia „B” etc.). (A.B.)

OPINII PEDAGOGICE Caiet metodic editat de Inspectoratul Şcolar Judeţean Dâmboviţa. Târgovişte 1969-1972. Apariţie anuală. Întreprinderea poligrafică „Argeş” Piteşti. Din 1973 până în 1974 apare cu titlul „Însemnări pedagogice”. Între 1974-1977 nu apare. Reapare sporadic din 1977 cu titlul „Din viaţa şcolii dâmboviţene”. Articole vizând activitatea educaţională din judeţ semnate de Petrea Ciupitu, Sebastian Gârbotei, Florica Deftu, Eusebiu Platcu, Mircea Geogrescu, Mihai Oproiu, Toma Şvinţiu. (V.P.)

OPOZIȚIA UNITĂ Ziar al Opoziţiei Unite (alianţă între Partidul Ţărănesc, Partidul Poporului şi Partidul Naţional). Apare în februarie 1926. Scopul său era promovarea acţiunilor şi a ideilor Opoziţiei Unite, având ca finalitate venirea la guvernare. Scriu articole preotul Vasile Alexe – liderul judeţean al Partidului Naţional, avocatii Nicu Ciornei, G. Drăguţ Demetrescu şi Constantin Dănescu – secretarul general al organizaţiei judeţene a Partidului Ţărănesc, Petre Popescu – preşedintele Societăţii „Fiii apărători ai patriei”, Titi Pârjolescu, Gonzalv Ionescu – lider al Partidului Poporului ş.a. Ziarul atenţionează că trebuie respectate legile şi instaurată corectitudinea, precizând, mai ales pentru funcţionari „că orice abatere de la datorie, orice călcare de lege, orice refuz de serviciu, orice samavolnicie săvârşite asupra drepturilor şi libertăţilor

cetăţeneşti, va fi aspru pedepsită, oricare va fi guvernul de mâine”. Temele abordate se circumscriu zonei politice: alegerile comunale, programe şi interese politice, ideea de ordine, înlăturarea P.N.L. de la guvernare. Sunt semnificative titlurile „incendiere” ale unor articole: „Pe viaţă şi pe moarte”, „Ceasul a sunat”, „La o parte cu ei”, „Spre ştiinţă” etc. (M.C.)

OPREA, Florea (15.X.1926, Bufta, Ilfov) Urmează cursurile liceale la Bufta şi la Liceul „Gheorghe Lazăr” din Capitală, luându-şi, apoi, licenţa la Facultatea de Chimie Industrială – specialitatea metalurgie – a Institutului Politehnic din Bucureşti. La aceeaşi Politehnică obţine titlurile de doctor şi de doctor docent în ştiinţe tehnice. Cercetător ştiinţific la Institutul de Cercetări Metalurgice şi Mecanică Aplicată al Academiei Române. Promovează toate funcţiile didactice universitare, fiind decan şi rector al Universităţilor „Dunărea de Jos” din Galaţi şi „Valahia” din Târgovişte, acesteia fiindu-i fondator şi principal organizator. Este membru titular al unor foruri academice din ţară, din Europa şi din America. Doctor Honoris Causa al unor universităţi din România şi din Statele Unite ale Americii; Cetăţean de Onoare al municipiilor Târgovişte şi Galaţi. Specializări în institute de cercetare din Chile – unde a fost şi visiting professor –, Franţa, Germania, Iugoslavia, Rusia şi Spania. Distins cu premii ale Academiei Române, Academia Americano-Române de Arte şi Ştiinţe, cu Ordinul „Meritul Ştiinţific”, cu numeroase diplome de onoare, şi cu medalii româneşti şi străine, conducător de doctorate la Universitatea „Dunărea de Jos”, creează şcoala Academică de Ştiinţa Materialelor la Universitatea „Valahia”. A publicat peste 250 de articole ştiinţifice în reviste de specialitate din România şi de peste hotare şi lucrări din domeniul metalurgiei extractive, metalelor neferoase, termodinamicii materialelor, aliajelor speciale cu elemente de tranziţie. (G.C.)

OPREA, Ion (5.V.1926, Valea Voievozilor, Dâmboviţa) Echitaţie, volei, antrenor. Absolvent al Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” Târgovişte (1945) şi al Şcolii de Ofiţeri de Cavalerie Târgovişte (1947). În 1946, pe când era elev al Şcolii de Ofiţeri de Cavalerie din Târgovişte a început să practice concomitent călăria şi voleiul. După absolvirea acesteia s-a dedicat o lungă perioadă de timp sportului ecvestru fiind legitimat succesiv la Regimentul de Gardă Republicană Bucureşti (1948-1951), CCA Bucureşti (1952-1957), Dinamo Bucureşti (1958-1959), Ştiinţa Bucureşti (1960-1961). A practicat toate probele clasice ale echitaţiei (obstacole, dresaj, fond) obţinând de-a lungul carierei, ca sportiv, 3 titluri de campion naţional la dresaj (1957, 1960 – categoria uşoară; 1961 – categoria mijlocie). Ultimul său concurs (o probă de forţă progresivă, în care a încălecat unul din caii săi preferaţi – Padina) l-a

disputat în 1961 pe Stadionul „Militar” din Târgoviște (actualmente amplasamentul este ocupat de blocuri din cartierul „Aleea Trandafirilor”). Maestru al sportului (1957). La toate grupările unde a fost legitimat concomitent cu cariera de sportiv a activat în paralel și ca instructor sportiv, antrenor. După încheierea activității în domeniul echitației a revenit la cealaltă pasiune a sa, voleiul, atât ca jucător cât și ca instructor sportiv și arbitru. În perioada 1973-1975 a fost instructorul sportiv al primei echipe masculine de volei din Târgoviște care a promovat și activat în divizia „B”. Pe toată perioada în care „SARO” a evoluat în divizia „B” (16 ediții consecutive de campionat, până în 1990) a deținut funcția de președinte al secției de volei. Arbitru de volei (categoria III de clasificare). (A.B.)

OPREA, Marina-Cătălina (11.IV.1986, Pucioasa, Dâmbovița) Atletă. Absolventă a Grupului Școlar Construcții-Montaj Târgoviște (2004). Licențiată a Facultății de Științe Umaniste – Secția Educație Fizică și Sport a Universității „Valahia” Târgoviște (2008). Referent de specialitate la Clubul Sportiv Târgoviște (2010). Cea care i-a observat deosebitul talent nativ pentru probe de alergări a fost Persida Davidescu, profesoară de educație fizică la Școala Generală Nr. 1 Pucioasa unde era elevă. În 1998 a recomandat-o profesorului Nicolae Guțoiu care a preluat-o și a pregătit-o în întreaga ei carieră. Legitimată la „CSS” Târgoviște (1998-2001), „CSS” + „CS” Târgoviște (2002-2004), „CSS” Târgoviște + „CSM” Craiova (2005-2006). Medaliată cu bronz la campionatele mondiale de juniori. Triplă campioană europeană de juniori Medaliată cu bronz la campionatele balcanice. De 2 ori campioană balcanică la tineret. Multiplu medaliată (de două ori cu aur, de două ori cu argint, o dată cu bronz) la campionatele balcanice de juniori. Dublu medaliată cu aur și de 3 ori cu bronz la campionatele naționale. Multiplu medaliată la campionatele naționale de tineret. Deținătoare a 3 recorduri naționale de junioare. Recorduri personale: 1500 m (4.18.40, 2006); 3000 m obstacole (9.50.04, 2004). (A.B.)

OPREA, Marius (22.V.1964, Târgoviște) Istoric, poet, publicist. Studii primare, gimnaziale și liceale la Brașov (1982), unde se stabilește ulterior. Licențiat al Facultății de Istorie a Universității București (1988). Lucrează ca profesor la Brașov (1988-1990). Redactor la revistele „Interval” (1990-1991), „Cuvântul” (1992-1993), redactor-șef al cotidianului „Mesager” (1991-1992), corespondent la posturile de radio BBC (1992) și Europa liberă, redacția din București (1992-1996). De asemenea, redactor și redactor-șef la „Transilvania jurnal” (1997), „România liberă” (2001-2003). Consilier prezidențial (1997-2000), apoi cercetător la Institutul de Istorie Recentă, tema predilectă fiind studierea Arhivelor Securității. Doctorat cu teza: „Rolul și evoluția

Securității”. Debut cu poezie în revista „Dialog” (1984). Colaborează la „Dialog”, „Viața studentescă”, „Cuvântul”, „Dilema”, „Interval”. Debut editorial în volumul colectiv de poezie „Pauză de respirație”, 1991, împreună cu Simona Popescu, Caius Dobrescu și Andrei Badiu, urmat de „Plimbare pe Ulița Tipografiei” (1995), „Solo de tamburină” (1999), „Adevărata călătorie a lui Zahei Vasile Voiculescu și taina Rugului Aprins” (2008), „Șase feluri de a muri” (2009). O serie de volume sunt consacrate rolului Securității în societatea românească, valorificând cercetările sale în domeniu: „Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente. 1949-1989” (2002), „Moștenitorii Securității” (2004), „Ziua care nu se uită. 15 Noembrie 1987. Brașov” (colaborare, 2002), „Chipul morții: dialog cu Vladimir Bukovski despre moartea comunismului” (2006), „Bastionul cruzimii: o istorie a Securității. 1948-1964” (2008). (V.P.)

OPREA, Nicolae (30.X.1930, Cucuteni, Dâmbovița – 30.X.1984, Târgoviște) Profesor, director, inspector metodist, inspector școlar general. Își începe studiile liceale în cadrul Liceului „Nicolae Titulescu” – Pucioasa și le finalizează la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște (1951). Absolvent al Facultății de Matematică-Fizică din cadrul Universității București. Activează ca profesor de matematică-fizică la Școala Generală Fieni (1955), apoi la Școala Generală Buciumeni (1955-1959). Îndeplinește diverse responsabilități: director la Școala Pietroșița (1960), inspector metodist pentru Secția Învățământ și Cultură a Raionului Pucioasa (1961), director adjunct al Liceului „Nicolae Titulescu” Pucioasa (1961-1963), vicepreședinte cu probleme de învățământ și cultură la Sfatul Popular Raional Târgoviște (1963-1967), inspector școlar general (1968-1974), director al Casei Corpului Didactic (1975-1981). În anul 1982 renunță la activitatea didactică din motive medicale. (M.C.)

OPRESCU, Dumitriu Medic în perioada 1919-1935, a stat de „strajă vieții” exercitându-și profesia la Spitalul Județean aducându-și contribuția pentru edificarea Spitalului Județean, reușind, la 1 ian. 1929, să dea în folosință noul pavilion al noii clădiri. (G.T./C.V.)

OPRIȘOREANU, Ana (9.XII.1948, Iași) Este absolventă a Facultății de Arte Plastice a Universității din Iași. Profesoară în școli târgoviștene. Participă la numeroase expoziții de grup, personale și la tabere de creație. I s-a acordat Medalia Departamentului de Cultură din Orne, Franța. Îi sunt reținute lucrări în colecții de stat și particulare din țară, din Anglia, Bulgaria, Canada și Franța. Este membră a Uniunii Artiștilor Plastici. (G.C.)

OPROIU, Gheorghe (1912, Valea Lungă, Cricov – 2000) A fost președinte al Comitetului Executiv al Sfatului Popular al orașului Târgoviște între 1953-1954,

1955-1958. Muncitor petrolist din Valea Lungă, a dat dovadă de mult bun simț și a reușit să impulsioneze, după mulți ani, reluarea continuării lucrărilor de canalizare (1953), refacerea și modernizarea Casei de Cultură (dotarea cu săli de spectacole, cabine pentru actori, săli cu altă destinație). După recensământul din 1950, care înregistrase la Târgoviște o populație de 24.352 de locuitori, 3930 de clădiri din care 3250 de locuințe și o densitate de 55 de locuitori/kmp a considerat necesar întocmirea unui studiu preliminar în anul următor. Acesta propunea menținerea întinderii orașului la suprafața anterioară (70 ha) și considera că aceasta era suficientă pentru construcția de locuințe pentru următorii 20-25 de ani. Studiul propunea sistematizarea intrării în oraș dinspre Găești, amenajarea zonei industriale în sudul orașului, înglobarea monumentelor istorice într-o zonă bine definită, amenajarea trecerilor peste calea ferată și a podului Mihai Bravu, construirea unui cartier de locuințe între străzile Constantin Brâncoveanu și Tudorică Popescu care să cuprindă 750 de apartamente, școli, magazine și creșă. Străzile urmau să fie lărgite, monumentele istorice restaurate. Înființarea unei stații de epurare completa amplul proiect. O inițiativă interesantă a fost inaugurarea transportului de călători cu autobuzul. S-au aliniat și retrasat străzi, s-au refăcut pavaje și s-a realizat asfaltarea mai multor străzi. Prin HCM-ul din 23 iunie 1955 s-au declarat în oraș, monumentele istorice, printre ele aflându-se 19 biserici, casele Angela Georgescu, Pârvolescu, ruinele Curții Domnești și Șanțul Cetății. După ce dispăruseră din peisajul urbanistic vechile statui care reprezentau principalele personalități ale orașului, s-a inaugurat monumentul închinat lui Tudor Vladimirescu realizat de sculptorii Damian și Coman din Ploiești, și bustul Smarandei Gheorghiu. Primarul Gh. Oproiu a obținut aprobarea efectuării lucrărilor de amenajare a parcului Chindia, conceput pentru a crea un cadru ambiental și protecție pentru Curtea Domnească. În interiorul parcului urma să se amenajeze un lac cu debarcader, un bazin de înot pentru copii, un teatru, o bibliotecă în aer liber și un restaurant, care să permită recreerea locuitorilor orașului. Deși lucrările au început, ele au întârziat, fiind necesare exproprieri, parcul fiind terminat deabia în deceniul al optulea. (M.O.)

OPROIU, Mihai (14.VII.1943, Târgoviște) Profesor, istoric, istoric al culturii, publicist. Studii primare, gimnaziale în Târgoviște, ca și cele liceale la „Ienăchiță Văcărescu” (1962). Absolvent al Facultății de Istorie a Universității din București (1967). Profesor de istorie la școlile din Lăculețe (Glodeni), Doicești, Târgoviște. În perioada 1976-1986 muzeograf și director al Muzeului Județean Dâmbovița. Între 1991-1995 inspector la Inspectoratul Școlar Dâmbovița. Din 1980 doctor în istorie la universitatea absolvită cu tema „Orașul

Târgoviște și împrejurimile sale între 1600-1848”. Cadru didactic asociat (1992), apoi conferențiar și profesor (2002) la Universitatea „Valahia” Târgoviște, până la pensionare (2008). Debut publicistic cu studiul „Școli sătești în județul Dâmbovița în secolul al XVIII-lea”, apărut la revista „Valachica” (1968), urmat de studii și articole privind istoria culturală târgovișteană. Colaborează la „Valachica”, „Dâmbovița”, „Muzeum” (Argeș), „Revista muzeelor”, „Jurnal de Dâmbovița”, „Dâmbovița”, „Târgoviștea”, „Curier”, „Studia bibliologica Valahica”. Debut editorial cu „Inscripții și însemnări din județul Dâmbovița”, vol. I (cu Radu Gioglovan, 1975). Continuă, ca unic autor, cu vol. II (1997), vol. III, IV, V (1998). Colaborează la „Dicționarul istoric al localităților județului Dâmbovița” (1983), la o serie de monografii despre Târgoviște. Autor, împreună cu Constantin Manolescu, al lucrării „Stampe târgoviștene” (1996), poveste captivantă a orașului, căruia îi mai dedică volumele: „Orașul și împrejurimile sale între 1600-1848” (1999), „Orașul și împrejurimile sale între 1821-1918” (2001, în colaborare cu Pârvan Dobrin), „Târgoviște, două decenii de democrație (1918-1938)” (2005), precum și ghiduri turistice (în colaborare cu Anda Andronescu – 2001, 2004). Dintre lucrările sale mai amintim: „Așezări sătești de pe Valea Ialomiței” (2000, în colaborare cu Luminița Oproiu), „Brănești. Documente inedite ale familiei Bălășescu” (2004, cu Victor Petrescu), „Spicuri din presa dâmbovițeană” (2007, colaborare), „Cultura medievală târgovișteană” (2008, cu Agnes Erich), „O lume în mișcare – Dâmbovița. Inițiative și capital” (2008, colaborare), „33 voievozi de Târgoviște” (2009, colaborare), „Străbătând veacurile. Album” (2010, colaborare). Dedică lucrări de sinteză unor partide istorice, Partidul Liberal (2005) și Partidul Național Țărănesc (2005, în colaborare). (V.P.)

ORĂȘANU, Horia-Nicolae-Alexandru „Sandy” (1922, București) Voleibalist. Absolvent al Liceului Militar „Mănăstirea Dealu” (1941). Licențiat al Facultății de Arhitectură din București. A debutat în acest sport la echipa Liceului Militar „Mănăstirea Dealu”. A mai jucat la „Locomotiva CFR” București, formație cu care a câștigat 2 titluri de campion național. 24 selecții în echipa națională. Medaliat cu aur și argint la Jocurile Balcanice. Maestru al sportului. Antrenor la „Locomotiva CFR / Rapid” București. (A.B.)

ORAȘE ÎNFRĂȚITE Kazanlak (Bulgaria), Târgoviște (Bulgaria), Trakai (Lituania), Orvult (Franța), Corbetta (Italia), Santarém (Portugalia), Vellinge (Suedia), Miami (Statele Unite ale Americii), Castellon de la Plana (Spania). (M.S.)

ORCHESTRA LICEULUI ECONOMIC S-a înființat din inițiativa „maestrului Șeinescu” și a făcut progrese

însemnate în scurt timp. A fost sprijinită permanent de avocatul Grigore Tolbea, preşedintele Comitetului Şcolar al Liceului Economic. În cadrul orchestrei s-a realizat „o armonie plăcută”, în care s-a remarcat elevul Mihai Teodorescu, care a impresionat asistenţa „prin mînuirea arcuşului la violină”. (M.O.)

ORIZONT ŞCOLAR Revistă a elevilor Grupului Şcolar de pe lângă Întreprinderea de Utilaj Petrolier Târgovişte. Apare neregulat din 1979. Colectivul de redacţie: ing. Ion Poşchină – director. Coordonatori: prof. Corneliu Zamfira, A. Alexandru, Lucian Penescu, Maria Perieţeanu şi un colectiv din rândul elevilor liceului. La rubrica „Cenaclul literar” se publică creaţii ale elevilor. (V.P.)

OROS, Călin D. (8.VII.1966, Dej, Cluj) Absolvent al Liceului „Andrei Mureşanu” din Dej şi licenţiat al Facultăţii de Matematică şi Fizică de la Universitatea „Babeş-Bolyai” din Cluj-Napoca. Doctor în fizică la Universitatea Politehnică din Bucureşti. Stagii de specializare în Franţa, Marea Britanie – unde a fost şi visiting scientist – Mexic şi Spania. Profesor în învăţământul liceal, apoi cadru didactic, secretar ştiinţific al Senatului, şef de catedră, director de departament, decan al Facultăţii de Ştiinţe şi Arte, prorector şi, din 2012, rector al Universităţii „Valahia”. Membru în societăţi ştiinţifice din ţară şi din străinătate. Publică lucrări din domeniul fizicii, istoriei fizicii, generarea plasmelor – laser şi interacţiunea radiaţiilor laser cu substanţă. (G.C.)

OŢEL INOX Întreprindere înfiinţată la 1 iunie 1974, aflată în subordinea Ministerul Industriei Metalurgice / MIM. Avea ca scop fabricarea de table şi benzi

inoxidabile laminate la rece, precum şi fabricarea profilelor mici şi a sârmei laminate la cald. Investiţia a fost realizată cu credite externe din partea Băncii Internaţionale pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare / BIRD, iar tehnologiile şi echipamentele au fost furnizate de firmele japoneze Nisshin Steel Co Ltd., respectiv Daido Steel Co. În noiembrie 1979 a fost pusă în funcţiune secţia de table şi benzi din oţeluri inoxidabile laminate la rece, iar în februarie 1981 secţia de profile mici şi sârmă laminate la cald. Începând din anul 1991 (conform legislaţiei în vigoare la acel moment) întreprinderea a fost transformată în societate comercială pe acţiuni sub titulatura de S.C. OŢEL INOX S.A. Târgovişte. În octombrie 1997 (unitatea avea atunci 1800 de salariaţi) pachetul majoritar de acţiuni al societăţii (51 %) a fost achiziţionat de Samsung Deutschland GmbH, firmă care a ajuns să deţină în 2011 peste 94 % din capitalul social al OŢEL INOX. Au fost realizate în ultimii ani importante investiţii ceea ce a permis extinderea gamei de fabricaţie cu noi secţii, precum cele producătoare de benzi subţiri şi ultrasubţiri din oţeluri inoxidabile (dată în folosinţă în 2002) şi cea de oţel inoxidabil de înaltă precizie – benzi late (dată în folosinţă în 2010). În prezent OŢEL INOX este singurul producător de table şi benzi de oţel inoxidabil din Europa de Est, producţia sa este destinată 95 % exportului, iar numărul de salariaţi este de 850. De-a lungul celor aproape 4 decenii de existenţă destinele unităţii au fost conduse succesiv, din postura de directori, de Constantin Gingăraşu, Mihail-Dan Curcubătă, Radu Lazăr, Adrian Vasilescu, Adrian Glăvan, Stelian Dumitrescu. (A.B.)

P

PAIC, Georgiana-Narcisa (13.IX.1985, Târgoviște) Lupte libere, antrenor. Absolventă a Liceului „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște (2004). Licențiată a Facultății de Științe Umaniste – Secția Educație Fizică și Sport din cadrul Universității „Valahia” Târgoviște (2008). Absolventă a Școlii de Antrenori, specializarea lupte, din cadrul Agenției Naționale pentru Sport (2008). Profesor la CSS Târgoviște (2008 – în prezent). A început activitatea sportivă (ca luptătoare, stilul libere) la CSS Târgoviște în anul 2000 cu Cornel Cornea cel care i-a fost antrenor întreaga carieră. Legitimată la CSS Târgoviște (2000-2003), CSS Târgoviște + CSM Craiova (2004-2006), CSS Târgoviște + Dinamo București (2007-2008), Clubul Sportiv Târgoviște (2009-2011). Vicecampionă europeană (2011, categoria 55 kg.). De 6 ori câștigătoare a titlului de campioană națională (2003, 2006, 2008-2011). Soră cu Ana-Maria Paic-Ötvös medaliată cu bronz la campionatele europene de seniori și juniori, multiplu campioană națională, la lupte libere. (A.B.)

PAIC-ÖTVÖŞ, Ana-Maria (6.VII.1987, Târgoviște) Lupte libere. Absolventă a Liceului „Voievodul Mircea” Târgoviște (2006). Licențiată a Facultății de Științe Umaniste – Secția Educație Fizică și Sport din cadrul Universității „Valahia” Târgoviște (2010). A început activitatea sportivă (ca luptătoare, stilul libere) la CSS Târgoviște în anul 2000 cu Cornel Cornea cel care i-a fost antrenor întreaga carieră. Legitimată la CSS Târgoviște (2000-2003), CSS Târgoviște + CSM Craiova (2004-2006), CSS Târgoviște + Dinamo București (2007-2008), Clubul Sportiv Târgoviște (2009-2011). La campionatele mondiale s-a situat pe locul 5 (2006, categoria 72 kg.), iar la campionatele europene a câștigat medalia de bronz (2006, categoria 72 kg.). A ocupat locul 8 la campionatele mondiale pentru juniori (2006, categoria 72 kg.). A câștigat o medalie de bronz la campionatele europene pentru juniori (2007, categoria 72 kg.). De 4 ori campioană națională de seniori (2006, 2007, 2009, 2010). Multiplu campioană națională de juniori și cadeți. Clasă de Federația Română de Lupte

pe locul 3 în ierarhia celor mai buni luptători români ai anului 2006. Soră cu Georgiana-Narcisa Paic, vicecampionă europeană, multiplu campioană națională la lupte libere. Căsătorită cu Alexandru Ötvös, campion național de seniori la lupte libere. (A.B.)

PALADE, Ion (14.IX.1906, Buciumeni, Hintești, Galați – 23.VII.2007, Târgoviște) A absolvit Liceul Teoretic din Tecuci, Școala de Ofițeri de Cavalerie din Târgoviște și Școala Superioară de Război din București. În al Doilea Război Mondial pe Frontul de Est, în bătălia pentru Odesa este grav rănit amputându-i-se piciorul drept. Fiind mutilat în război – a fost decorat cu ordinele „Mihai Viteazul”, „Coroana României”, „Steaua României” și medalia „Bărbăție și credință” – este repartizat la Școala de Ofițeri de Cavalerie din Târgoviște ca director de studii și profesor de topografie, apoi ca șef de birou 2 mobilizare la Centrul Teritorial Dâmbovița. (G.C.)

PALATUL ADMINISTRAȚIEI FINANCIARE (DB-II-m-B-17314, Str. I.C. Vissarion, nr. 8, 1898) Construcție tipică pentru edificiile publice în stil eclectic. Clădire monumentală (pivnițe, parter și etaj) cu elemente decorative de tip neoclasic. Aici a funcționat după 23 august 1944, Banca Națională, filiala județului Dâmbovița, iar după 1989 – Asociația pentru Protecția Copilului. În prezent funcționează Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului. (G.T./ C.V./M.O.)

PALATUL COPIILOR Este prima instituție județeană cu preocupări în domeniul activității extrașcolare, înființată în anul 1952 cu denumirea de Casa Pionierilor. Răspunzând dorințelor și așteptărilor copiilor, aici erau organizate cercuri pe diferite tipuri de activități recreativ-educative: modelism, radio, științele naturii, cultural-artistice și sportive. La începutul anilor '70, s-au adăugat alte cercuri: artă decorativă, foto-cineclub, carting. În 1989 instituția și-a luat denumirea de Clubul Copiilor și Elevilor, iar din 1995 devine Palatul Copiilor. Numărul normelor didactice crește de la 8 (câte

erau la început) la 14, cuprinzând cercuri de elevi în domenii variate: ştiinţific, cultural-artistic, tehnico-ştiinţific, aplicativ şi sportiv turistic. Anual se înscriu şi frecventează cercurile aproximativ 1 500 de elevi din ciclul primar, gimnazial şi liceal, atât din Târgovişte cât şi din comunele limitrofe. Este locul ideal unde aceştia îşi petrec în mod util şi plăcut timpul liber. Aici, elevii dobândesc cunoştinţe noi şi îşi formează deprinderi practice, participă la diverse concursuri şi competiţii, îşi dezvoltă spiritul de cooperare, învaţă să preţuiască valorile culturii naţionale şi universale, îşi valorifică talentul şi devin performanţi în domenii dintre cele mai diferite. Palatul Copiilor colaborează cu şcolile şi cu celelalte instituţii judeţene, fiind prezent la importante manifestări culturale, ştiinţifice, sportive, tehnice, la sesiuni ştiinţifice în plan judeţean şi naţional. De-a lungul anilor s-au remarcat directorii Stănică Maria, Paraschiva Bădin, Maria Marin, Doina Vasilescu precum şi dascăli care şi-au pus amprenta asupra cercurilor pe care le-au coordonat: Radu Ion (aeromodelism), Ghiţeanu Ion (radioamatorism), Mazuru Constantin, Opreşoreanu Ana, Teodorescu Mihaela (arte plastice), Andronic Lidia (ansamblu muzical), Dinu Alexandrina şi Geacăr Ioana (cenaclu literar), Dumitru Mihail şi Maria Marin (protecţia mediului), Vasilescu Doina (artă textilă), Ionescu Mariana şi Oana Iordache (gimnastică, dans modern), Dinu Teodora (civilizaţie franceză), Niculescu Svetlana şi Salvatore Valeriu Vlădescu (teatru). Elevii de aici au obţinut numeroase premii naţionale şi internaţionale la diverse festivaluri, expoziţii şi concursuri. Sunt remarcabile contactele şi schimburile de experienţă cu instituţii similare pe plan naţional şi internaţional, întâlnirile cu elevi şi profesori din Thailanda, Grecia, Japonia, Republica Moldova, Franţa, Rusia, Italia, Luxemburg, Togo (Africa). În prezent, funcţionează următoarele cercuri: dans modern, dans popular, gimnastică artistică, cenaclu literar, cultură şi civilizaţie spaniolă, informatică, cultură şi civilizaţie engleză, teatru, orchestră, pictură, artă textilă, cor-grup vocal, ecoturism, aeromodelism şi orientare sportivă, radioamatorism. Palatul Copiilor este centru coordonator pentru cluburile dâmboviţene din Pucioasa, Titu, Găeşti şi Moreni. (M.C.)

PALATUL POLITICO-ADMINISTRATIV (str. B-dul Independenţei, nr. 1) Edificiu modern, monumental, integrat armonios arhitecturii tradiţionale, a fost ridicat între 1968-1972. Verticala celor nouă nivele întrece în înălţime Turnul Chindiei. Aici se află sediul Consiliului Judeţean al Prefecturii Dâmboviţa şi al majorităţii instituţiilor judeţene. (G.T./ C.V.)

PAMFILE, Tudor (11.VI.1882, Țepu, Tecuci – 21.X.1921, Chişinău) Cursurile secundare au fost urmate la Tecuci, iar în 1903 s-a înscris în Școala Militară de Infanterie din București, pentru a trece la Școala de

Ofițeri de Cavalerie din Târgoviște, pe care a absolvit-o în 1906. Aici a fost interesat de culegerea folclorului din zonă, care a fost publicat în lucrările „Cimilituri românești” (1908) și „Cântece de țară”. (M.O.)

PANȚU, Toma (11.X.1929, Răzvad, Dâmbovița – 2002, Târgoviște) Absolvent al Liceului Comercial Târgoviște (1948). Licențiat al Facultății de Petrol și Gaze din București (1953). A lucrat la Schela Petrolieră Târgoviște ca inginer (1953-1954), șef secție extracție (1954-1955), șef secție reparații capitale sonde (1955-1956). În perioada 1956-1958 a fost șeful serviciului producție la Schela Gura Ocniței, apoi a fost promovat ca director la Schela Ochiuri unde a deținut această funcție în intervalul de timp 1958-1963. În anul 1963 au fost luate o serie de măsuri cu caracter organizatoric în domeniul de activitate respectiv între care și comasarea Schelelor Ochiuri și Târgoviște, moment în care el devine directorul nou înființatei Schele Petroliere Târgoviște. A deținut această funcție 29 de ani până în 1992 când s-a pensionat. Cumulând și cei 5 ani cât a fost director la Schela Ochiuri rezultă o carieră de 34 de ani consecutivi ca director al unor unități economice importante. (A.B.)

PAPA, mare logofăt (1575-1632) Fiul lui Fiera logofăt din Bărbulești, văr cu Radu Buzescu, mare clucer, căsătorit cu Elina, fiica lui Udriște pitar, mare vistier, fiul lui Badea din Bucșani, mare clucer și mare vistier (1602-1610). Plecat în pribegie cu Radu Șerban, revine în 1614 și este mare vistier (1617-1618), mare logofăt (1619-1623, 1629-1630), mare vornic (1623-1624, 1624-1628). Partizan al lui Leon vodă a luat parte la luptele împotriva lui Matei Basarab Moare în lupta de la Plumbuita (octombrie 1632). A avut case în Târgoviște. (M.O.)

PAPAZIAN, Pavel (11.III.1943, Chişinău, Republica Moldova – 25.X.1999, Târgovişte) Muzician, poet, publicist. Licențiat al Conservatorului de Muzică „Ciprian Porumbescu” din București. Profesor de muzică la Pucioasa și Târgoviște, până la dispariția sa tragică. Un bun interpret de jazz. Cochetează cu scrisul fiind un obișnuit al cenaclurilor literare din Târgoviște și Pucioasa. Debut cu aforisme apărute în „Scânteia tineretului” (1977). Colaborează la „Săptămâna”, „Glasul cetății”, „Realitatea dâmbovițeană”, „Târgoviștea”, „Dâmbovița”. Singurul său volumul „Gânduri” (1998) adună aforisme, reflecții, cugetări. (V.P.)

PAPPAZOGLU, Dimitrie (1811-1892) A fost unul dintre colecționarii de artă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea care și-a alcătuit o colecție de antichități, fără a lăsa un catalog științific al acesteia. Militar de profesie, după ieșirea la pensie (1855), a cutreierat țara colecționând cu multă osteneală și pe cheltuiala sa un adevărat patrimoniu istoric. Este autorul mai multor cărți

despre istoria ţării, al unor litografii, a numeroase planşe istorice, pentru care s-a asociat cu cei mai de seamă litografi ai epocii, în frunte cu Szathmary. Un moment important în acţiunea de cunoaştere a patrimoniului cultural-naţional, a reprezentat iniţiativa maiorului Dimitrie A. Pappazoglu de inventariere a patrimoniului mobil şi imobil, care a aparţinut mănăstirilor din judeţele Prahova, Muscel, Dâmboviţa şi Olt. În urma „excursiunilor arheologice” din anii 1860, 1861 la monumentele istorice a colecţionat bunuri arheologice şi istorice, care mai târziu au ajuns în custodia Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii Publice. În 1874, în urma vizitei de documentare efectuată la monumentele istorice târgoviştene, D.A. Pappazoglu propunea prefectului judeţului Dâmboviţa să construiască lângă gimnaziul Ienăchiţă Văcărescu o clădire care să adăpostească un muzeu în care să fie expus lapidariul provenit de la monumentele istorice din oraş. Datorită acestei acţiuni întreprinse, primăria a întocmit în 1874 un inventar al principalelor monumente ale oraşului pe baza unor fişe ştiinţifice realizate de institutorul B. B. Secăreanu şi inginerul Radulian. În 1885 s-a pus problema constituirii primei colecţii muzeale de stat la Târgovişte alcătuită din piese de cult ce împodobiseră biserica Mitropoliei din Târgovişte, dar şi cu piese din lapidariul existent aici. În 1882 a fost votată Legea pentru descoperirea monumentelor şi obiectelor antice, şi Legea pentru conservarea monumentelor publice, legi care statuau şi înfiinţarea de muzee în localităţile ţării, cu condiţia respectării normelor Ministerului Culturii şi Instrucţiunii Publice. La îndemnul lui Dimitrie Pappazoglu, în 1898, la gimnaziul Ienăchiţă Văcărescu s-a constituit din donaţiile elevilor o mică colecţie numismatică alcătuită din monede străine (ruseşti, austriece, turceşti, englezeşti) şi medalii, îmbogăţită în anii următori cu noi piese. (G.T./ C.V.)

PARASCHIVA, Paharnicu Descrie de Pantazi Ghica drept „stâlpul veseliei oraşului” a fost lăutarul care a cântat la „balurile publice” din casele lui Polizache, la bălciuri şi alte sărbători populare, fără deosebire, la mijlocul secolului al XIX-lea. „Cobzar zdrenţaros, cu giubeaua-i de postav mâncată de molii, ruptă”, „la danţ cobza lui pare că saltă în măsură şi că învârteşte polca împreună cu cei ce o saltă”. În schimb la înmormântare, „instrumentul său suspina lugubru sau plângea cu rudele mortului”. Era acompaniat de regulă de Sava Lăutarul. (M.O.)

PARASCHIVA, Serghie (30.IX.1939, Buciumeni, Dâmboviţa) Istoric al culturii, bibliolog, publicist. Studii în comuna natală, apoi cele liceale la „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte (1957). Absolvent al Şcolii Postliceale de Bibliotecari din Bucureşti (1960). Licenţiat al Facultăţii de Istorie a Universităţii Bucureşti (1974). Bibliotecar şef la Biblioteca Pucioasa (1960-1961), din 1962 se stabileşte la Târgovişte, unde este bibliotecar

şef serviciu până la pensionare (2004) la Biblioteca Judeţeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmboviţa. Colaborează la reviste locale, „Revista bibliotecilor”, făcând parte din colectivul redacţional al publicaţiei „Curier” editată de bibliotecă. Participă cu studii de istorie literară, istoria culturii târgoviştene, biblioteconomie, la sesiuni organizate în diverse centre culturale ale ţării. Debut editorial cu „Catalogul periodicelor dâmboviştene” (1982), în colaborare cu Victor Petrescu. Tot în colaborare apar o serie de bibliografii, anuare, ghiduri ale cititorilor, precum şi „Dicţionarul de literatură al judeţului Dâmboviţa. 1508-1998” (1999). Îngrijeşte cu Victor Petrescu, volumul „Scrisori către I.G. Vasiliu” (2000), valorificându-şi astfel preocupările în domeniu. (V.P.)

PARCHETUL DE PE LÂNGĂ TRIBUNALUL JUDEȚULUI DÂMBOVIȚA Încă de la înfiinţarea Tribunalului Dâmboviţa, la 15 aug. 1831, în rândul personalului acestei instituţii era prevăzută prezenţa unui procuror. Procurorul era însărcinat cu instrumentarea dosarelor penale, iar în 1833, ca o sarcină aparte, i s-a încredinţat verificarea membrilor comisiei de revizie a încasării banilor de către foştii funcţionari judeţeni de dinaintea punerii în aplicare a Regulamentului Organic. Primul procuror al judeţului a fost medelnicerul Ioan Cioranu, plătit cu 500 lei lunar. Nu exista o cancelarie separată pentru procuror, acesta desfăşurându-şi activitatea în cadrul tribunalului. Ținerea evidenţei lucrărilor sale intra în sarcina grefierului. Procurorul colabora, în îndeplinirea atribuţiilor sale, cu Poliţia oraşului Târgovişte şi cu subocârmuirile plaselor şi plaiurilor din judeţul Dâmboviţa, dar colaborarea era uneori defectuoasă, fapt remarcat şi de Logofeţia Dreptăţii. Spre sfârşitul perioadei regulamentare, instituţia se individualizează şi se emancipează de sub tutela tribunalului. În 1857 se intitula Procuroria Judeţului Dâmboviţa şi avea sigiliu propriu. Şi după promulgarea legii de organizare judecătorească din iul. 1865 procurorul rămâne în componenţa judecătorească a personalului tribunalului. Prin legea de organizare judecătorească din 1 sept. 1890, sunt fixate şi atribuţiile procurorilor de tribunal, ca parte a Ministerului Public. La tribunalele cu mai multe secţii existau câte un prim-procuror şi câte un procuror la fiecare secţie. Procurorii şefi de parchete aveau rang de judecători de şedinţă. Procurorii controlau şi activitatea judecătorilor. Un nou şi cuprinzător regulament este promulgat la 31 mai 1909, care consacră întreg titlul al II-lea serviciului grefelor şi al cancelariei parchetelor. Personalul cancelariei parchetelor era compus dintr-un secretar şi un copist. Noi precizări asupra organizării şi atribuţiilor parchetelor sunt cuprinse în regulamentul din 1925 şi decretele lege din 1938 şi 1941. Prin Legea de organizare judecătorească din 5 dec. 1947 în componenţa parchetelor sunt introduşi şi asesorii populari. Prin restructurarea justiţiei, în anul

1952 Parchetul Dâmboviţa se reorganizează, devenind procuratură raională. (G.T./ C.V.)

PARCUL CHINDIA A fost amenajat în 1970, iar în 1974 i s-au adăugat un teatru de vară (1500 de locuri) şi o grădină zoologică, lac de agrement, o piscină, un restaurant cu terasă şi terenuri de tenis. În 2006 a fost inaugurată aleea celor 33 de voievozi care au domnit la Târgovişte. (G.T./ C.V.)

PARCUL DIN FAȚA MITROPOLIEI La sf. secolului al XIX-lea s-a impus amenajarea unei grădini publice situată în zona centrală a oraşului pe un teren care făcea parte din întinsa grădină, ce înconjura odinioară biserica Mitropoliei. Amenajarea acestui teren în grădina publică a fost dezbătută în şedinţa Consiliului comunal din 26 aug 1878, când s-a hotărât întocmirea proiectului şi alocarea banilor pentru realizarea împrejurii. Lucrările de amenajare a noii grădini s-au desfăşurat lent şi au fost legate de lucrările de reconstrucţie a bisericii Mitropoliei. În procesul de amenajare a fost implicată şi Comisia Monumentelor Istorice (1911), care concepea biserica şi parcul din faţa ei ca un tot unitar. Planurile de amenajare au fost aprobate la 3 mai 1913, iar Primăria a alocat fondurile necesare. Cu ocazia amenajării parcului au fost sistematizate străzile învecinate. Parcul a fost împrejmuit cu gard de zid şi grilaj metalic în stil românesc, iar în centrul pieţii, din faţa grădinii, urma să fie amplasată o statuie a lui Matei Basarab. Bordurile pentru trotuare au fost aduse de la Buşteni. (G.T./ C.V.)

PARTENER TV Începe să transmită la 15 septembrie 2009, 24 de ore din 24. Unic administrator, Gheorghe Zotic. Redactor-şef, Roxana Botea. Este primul post de televiziune târgoviştean care din 30 martie 2010 a transmis prin satelit. Din 30 septembrie acelaşi an a trecut la transmisie pe Internet. Dintre emisiuni pot fi amintite: „Legea mai presus de toate” (talk-show), „Cine să-i asculte” (investigaţie), „Cultură şi tradiţie”, „Mens sana in corpore sano” (sănătate), „Flux economic” (masă rotundă), „Sport cu Partener TV”, realizată de Alexandru Istrate. (G.C.)

PARTIDA ROMILOR – PROEUROPA Organizaţia Dâmboviţa ia fiinţă la 4 martie 1990 cu denumirea Partida Romilor, iar în anul 2000 la titulatură se adaugă ProEuropa. Preşedinţi: Teodor Nica, Moise Vasile; prim-vicepreşedinte: Vasile Răducanu. La organizaţia municipală Târgovişte, preşedinţi: Nicolae Roman, Ion Drăgoi; vicepreşedinţi: Tudorică Răducanu, Ion Florică. Dintre acţiunile organizaţiei judeţene este de amintit Memorialul „Tony lordache”. (G.C.)

PARTIDUL ALIANȚA SOCIALISTĂ Organizaţia Dâmboviţa ia fiinţă în august 2004. Preşedinte: Marin

Vochină; vicepreşedinţi: Liviu Marinescu, Dumitru Toader, Valeriu Şerban. Continuă. (G.C.)

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN În România, Partidul Comunist s-a constituit în 1921 având ca obiectiv instaurarea dictaturii proletariului. La Târgovişte s-a format Comitetul Judeţean PCR în 1933, activând în ilegalitate până în 1944 (partidul fusese interzis în 1924). Audienţa sa în rândul dâmboviţenilor a fost modestă. După 1944, PCR a intrat în legalitate şi în contextul prezenţei trupelor sovietice în România, a obţinut puterea politică. Între liderii judeţeni s-au afirmat Petre Iubu, Nicolae Poplăcă şi Ion Rădulescu, iar după 1945 Gheorghe Popescu, Aurel Popescu, Damian Ionescu, Nicolae Tăbărcă, Ion Stănescu, Florea Ristache, Pantelimon Găvănescu. În timpul regimului comunist (1945-1989) oraşul a cunoscut schimbări majore în toate domeniile, mai ales după ce, în 1968 a devenit reşedinţa nou înfiinţatului judeţ Dâmboviţa. Aceste schimbări se leagă de activitatea primarilor Ion Rădulescu, Constantin Sandu, Nicolae Bănulescu, Ştefan Rădulescu, Ion Diaconescu, Gheorghe Mitroi, Dumitru Cincă, Gheorghe Oproiu, Gheorghe Benghea, A. Iordache, Ion Neagu, Gheorghe Stan, Gheorghe Mihai, Ion Călcioiu, Constantin Motoroiu, Ion Frăţilă, Victor Bordea, Corvin Graor, Nicolae Ion. Organe de presă: „Chemarea” (1944-1949), „Uzina şi ogorul” (1949-1964), „Dâmboviţa” (1968-1989). După revoluţia din decembrie 1989, PCR a dispărut din viaţa politică. (M.C.)

PARTIDUL DEMOCRAT În anul 1992 se produce o ruptură radicală în FSN ce are drept rezultat constituirea a două partide: Partidul Democraţiei Sociale din România (viitorul PSD) şi Partidul Democrat. În judeţul Dâmboviţa, organizaţia Partidului Democrat are drept preşedinte pe Marius Mihălăchioiu care îndeplineşte şi funcţia de preşedinte al Consiliului Judeţean (1992-1996). Ca parlamentari, în perioada menţionată, sunt Mihail Iurcu (senator) şi Victor Boştinaru (deputat). La alegerile parlamentare din toamna anului 1996, sunt aleşi din partea Partidului Democrat, Victor Boştinaru (deputat) şi Dide Nicolae (senator). În perioada 1997-2001, preşedinţia Organizaţiei Judeţene a Partidului Democrat este deţinută de profesorul Honorius Moţoc. În perioada 2000-2004, în Parlament, Partidul Democrat Dâmboviţa este reprezentat de deputatul Gheorghe Albu. Din 2002 până în 2007, preşedinte al Organizaţiei Judeţene a Partidului Democrat este medicul Jean Popescu. În 1997 Partidul Democrat fuzionează cu Partidul Liberal Democrat şi se constituie un partid puternic de centru dreapta, Partidul Democrat Liberal. Pe plan judeţean, prin fuziunea celor două organizaţii se formează o nouă structură de conducere prin unirea celor două birouri judeţene. Conducerea organizaţiei este preluată de lectorul universitar dr. Florin Popescu. Sunt desemnaţi ca prim-vicepreşedinţi doctorul Jean Popescu

şi economistul Valentin Calcan. La alegerile locale din iunie 2008, PDL se impune la nivel judeţean. Câştigă preşedinţia Consiliului Judeţean prin persoana lui Florin Popescu. La aceleaşi alegeri, juristul Gabriel Florin Boriga câştigă detaşat funcţia de primar al municipiului Târgovişte. Consiliul local nou constituit este format în proporţie de două treimi din consilieri ai PDL. Alegerile parlamentare din toamna anului 2008 sunt câştigate la nivel judeţului Dâmboviţa de PDL din 11 parlamentari, 6 revenind acestei formaţiuni politice. (H.M.)

PARTIDUL DEMOCRAT AGRAR Organizaţia Dâmboviţa este înfiinţată în februarie 1990. Fondatori: Ilie Nicolae şi Liviu Florescu, care au deţinut şi funcţia de preşedinte; alţi preşedinţi: Ion Burlacu şi Grigore Grigore; funcţia de secretar general al organizaţiei a fost încredinţată lui Liviu Florescu; vicepreşedinţi: Emil Bărbulescu, Ion Călinescu, Ion Daviţoiu, Mihai Trifan, Mihai Puşcaşiu, Gheorghe Chivu. Organizaţia îşi încetează activitatea în anul 2000 în urma fuziunii PDAR cu Partidul Naţional Român. (G.C.)

PARTIDUL DEMOCRAT LIBERAL Organizaţia judeţeană a luat fiinţă în 2007. Preşedinte fondator: Florin Aurelian Popescu; prim-vicepreşedinte fondator: Jean Popescu; preşedintele organizaţiei municipiului Târgovişte: Gabriel Boriga. Parlamentari: Valentin Calcan şi Mircea Andrei; senatori: Gheorghe Albu, Iulian Vladu, Georgică Dumitru şi Cantaragiu Bogdan; europarlamentar: Oana Antonescu. Din 2008, preşedinte al Consiliului Judeţean Dâmboviţa, Florin Aurelian Popescu, şi primar al Municipiului Târgovişte, Gabriel Boriga. (G.C.)

PARTIDUL ECOLOGIST Organizaţia Dâmboviţa este înfiinţată în ianuarie 1990, spre sfârşitul lunii printr-o acţiune de desprindere de organizaţia judeţeană a Mişcării Ecologice din România. Preşedinţi: Nicolae Biculescu şi Valerică Niţu. Aceeaşi grupă de iniţiativă ca şi la organizaţia judeţeană a Mişcării Ecologice din România. Îşi încetează activitatea în 1997. În alegerile parlamentare din 2000 a avut candidat pe Valerică Niţu, acelaşi candidând în 2000 şi 2004 pentru funcţiile de primar al Târgoviştei şi de consilier în Consiliul Local al aceluiaşi oraş. (G.C.)

PARTIDUL FORŢELOR DEMOCRATICE '89 – Organizaţia Dâmboviţa ia fiinţă la 11 iulie 1998, preşedinţi fiind universitarul Mihai Iurcu, vicepreşedinţi: Marius Mihălăchioiu, Gheorghe Ana. A apărut ca disidenţă la tendinţele repetitive ale lui Ion Iliescu de „schimbări la faţă” ale Frontului Salvării Naţionale şi dispare prin absorbţie cu Partidul Social-Democrat după anul 2000. (G.C.)

PARTIDUL MUNCITORESC ROMÂN – ORGANIZAŢIA DÂMBOVIŢA Este înfiinţată în iunie 2003. Prim-secretar: Ion Hotinceanu; vicepreşedinţi:

Gheorghe Ungureanu, Liana Bahriu, Ion Căpraru. Îşi încetează activitatea prin unificare cu Partidul Stângii Unite în 2004. (G.C.)

PARTIDUL NAŢIONAL AGRAR La nivel central, Partidul Naţional Agrar s-a constituit în 1932, prin desprinderea grupării Octavian Goga din Partidul Poporului. El a activat până în 1935 când a fuzionat cu Liga Apărării Naţional Creştine, formând Partidul Naţional Creştin. În mod asemănător, la Târgovişte s-a format organizaţia judeţeană în 1932, avându-i la conducere pe Victor Baranga – preşedinte de onoare, Ştefan Popescu – preşedinte activ, Gogu Oprescu şi C. Popescu – vicepreşedinţi. Liderul organizaţiei târgoviştene era preotul Toma Georgescu. Obiective urmărite: creşterea rolului monarhiei, primenirea vieţii politice, întărirea „elementului etnic românesc”, noi drepturi politice pentru femei, dezvoltarea industriei şi a cooperăţiei, consolidarea micii proprietăţi ţărăneşti etc. Organul de presă era ziarul „Luceafărul poporului” (1932-1933). Prezenţă meteorică pe scena politică dâmboviţeană, Partidul Naţional Agrar, în ciuda apelurilor şi a vizitelor făcute la Târgovişte de Octavian Goga, a înregistrat un număr mic de susţinători, fapt reflectat în rezultatul modest obţinut la alegerile parlamentare din 1933. (M.C.)

PARTIDUL NAŢIONAL CREŞTIN A apărut pe scena politică în anul 1935, prin fuziunea dintre Liga Apărării Naţional Creştine condusă de A.C. Cuza şi Partidul Naţional Agrar condus de Octavian Goga. În Dâmboviţa, acest partid îl avea ca lider pe Ştefan Popescu, iar la nivelul oraşului Târgovişte pe Gogu Oprescu. Obiective propuse: modificarea Constituţiei, consolidarea puterii executive, educaţia religioasă a tineretului, introducerea formulei „numerus clausus” (proportionalitate numerică în sens etnic în toate instituţiile şi întreprinderile), combaterea luptei de clasă etc. A activat până în 1938, slujind interesului manifestat de regele Carol al II-lea de instaurare a unui regim autoritar. În timpul scurtei guvernări Goga-Cuza (decembrie 1937-februarie 1938), liderul partidului Ştefan Popescu a devenit prefect, iar la conducerea primăriei Târgovişte s-au succedat avocatul Sebastian Rădulescu şi profesorul G. Bălea. Timpul prea scurt de guvernare, nu le-a permis să înfăptuiască lucruri deosebite. (M.C.)

PARTIDUL NAŢIONAL LIBERAL – GHEORGHE BRĂTIANU La nivelul ţării, în urma proclamării lui Carol al II-lea ca rege al României (8 iunie 1930), din Partidul Naţional Liberal s-a desprins gruparea condusă de Gheorghe Brătianu, simpatizant carlist, care a format un partid nou numit PNL-Gheorghe Brătianu (1930-1938). La Târgovişte, această nouă formaţiune politică s-a constituit în iunie 1930, fiind condusă de Alexandru Poenăreanu, Iulian Grindeanu, Dumitru Câmpeanu.

Ca președinte de onoare era Gheorghe Brătianu. Obiective urmărite: „înnoirea morală a țării”, reducerea taxelor și a impozitelor, instituirea unui regim sever de economii, eșalonarea datoriilor agricole etc. Partidul a avut un ecou important în Dâmbovița, situându-se pe locul trei în alegerile parlamentare din anii 1932 cu 7,95% și 1933 cu 4%, după PNȚ și PNL. Organul de presă era ziarul „Acțiunea nouă” apărut în 1930 la Târgoviște sub conducerea lui Iulian Grindeanu. Neaflându-se la guvernare, nu a influențat în mod deosebit evoluția orașului Târgoviște. În ianuarie 1938, PNL-Gheorghe Brătianu a fuzionat cu PNL (M.C.)

PARTIDUL NAȚIONAL LIBERAL – GHEORGHE TĂTĂRESCU Concomitent cu evenimentele care se produceau pe plan național, la Târgoviște, la începutul anului 1945 s-a desprins din Partidul Național Liberal o grupare condusă de Irimescu-Cândești, C. Dănescu, Polizu Dragomirescu și Nicolae Rizescu-Brănești care a întemeiat P.N.L.-Tătărescu. Noul partid a atras atât foști liberali, cât și grupuri din P.N.Ț. sau fără culoare politică, devenind un susținător al forțelor procomuniste grupate în Frontul Național Democrat (F.N.D.). F.N.D. promitea refacerea economiei, reformă agrară, un regim nou etc. În alegerile parlamentare din 19 noiembrie 1946, P.N.L.-Tătărescu a candidat pe liste comune cu forțele procomuniste în cadrul Blocului Partidelor Democratice, liderul său, Nicolae Rizescu-Brănești devenind deputat. În 1947, în contextul mutațiilor petrecute la nivel central, acest partid a fost dizolvat. Pentru Târgoviște, P.N.L.-Tătărescu nu a adus contribuții deosebite. (M.C.)

PARTIDUL NAȚIONAL LIBERAL Reprezentativ pentru scena politică, Partidul Național Liberal își are începutul la Târgoviște după anul 1875, între inițiatorii săi aflându-se Răducanu Ion Dudău, Constantin Fussea, Isaia Lerescu ș.a. PNL a activat legal până în 1938, s-a refăcut în anii 1944-1947, în 1947 a fost dizolvat de regimul comunist și s-a reactivat în 1990. În structurile de conducere s-au remarcat Vasile Dumitrescu, familia Nicolaescu (Iancu, Constantin, Ionel), Costică Dimitriu. Organe de presă: „Vocea Dâmboviței” (1878-1879), „Târgoviștea” (1879), „Ecoul Dâmboviței” (1879), „Kindia” (1878-1879), „Cetatea” (1878), „Curierul Tergu-Vestea” (1880), „Stindardul Târgoviștei” (1881), „Armonia” (1881), „Unirea” (1885), „Legea nouă” (1918-1919), „Cuvânt liber” (1920), „Dezrobirea” (1921), „Vremea nouă” (1921-1922), „Viitorul Dâmboviței” (1921-1935). În anii de guvernare, din rândul liberalilor s-au remarcat ca prefecți distinse personalități precum Iancu Nicolaescu și Costică Dimitriu (până la Marea Unire din 1918), Polizu Dragomirescu, Grigore Tollea, C. Deleanu, Dumitru Câmpeanu, Ion Dimitriu, N. Mănescu, C. Dănescu, Irimescu Cândești (în perioada interbelică). O contribuție importantă la reorganizarea și modernizarea orașului

Târgoviște au avut-o primarii Vasile Dumitrescu, Lazăr Petrescu, Gheorghe Pârvulescu, Mihail Porojan, Constantin Ionescu, Nicolae Iordăchescu, C. Deleanu. Realizările lor sunt variate și importante: cinstirea marilor evenimente ale istoriei și culturii naționale, înfăptuirea reformelor agrare și electorală, aprovizionarea populației cu bunuri de primă necesitate, organizarea Oborului săptămânal, refacerea uzinei electrice a orașului și a infrastructurii, îmbunătățirea asistenței sanitare, înlăturarea marilor distrugerii provocate de războiul mondial, alimentarea cu apă potabilă, repararea și întreținerea rețelei școlare, lucrări de sistematizare, încurajarea turismului și a mișcării culturale etc. În cadrul PNL s-au evidențiat parlamentari care au sprijinit dezvoltarea orașului și a județului: Costică Dimitriu, C.I. Nicolaescu, Polizu Dragomirescu, Ion Stavri Brătianu, Ion Irimescu-Cândești, N. Manolescu, Constantin Dănescu, Grigore Tollea, Nicolae Rizescu, D. Teodorescu. După 1990, PNL a devenit o prezență activă în viața politică a orașului și a județului, în conducerea sa succedându-se Constantin Andreescu, Sorin Gogeanu, Florin Aurelian Popescu, Ion Mihai Dumitrescu, Ludovic Orban, Gabriel Plăiașu, Călin Oros, Daniel Chițoiu, Răducu Filipescu, Gabriel Grozavu. (M.C.)

PARTIDUL NAȚIONAL POPULAR S-a constituit la Târgoviște în februarie 1946. Se considera reprezentantul intereselor păturilor de mijloc, fiind de fapt un „satelit” al PCR. Obiectivul principal era „să facă membrilor săi o educație politică sănătoasă și constructivă”. Comitetul de conducere: președinte-profesorul Basil Popescu, vicepreședinți-avocatul Vasile Alexe, primarul Târgoviștei – Ion Rădulescu și I. Mătășaru, casier – Scarlat Florescu, secretari-profesorul I. Dumitrescu și avocatul C. Blănuș. În 9 iunie 1946, la Congresul județean PNP își afirmă susținerea pentru forțele procomuniste în alegerile parlamentare din 19 noiembrie 1946. A activat până în anul 1949, fiind alături de PCR în alegerile parlamentare din 1946 și 1948, contribuind la instaurarea regimului „democrat-popular”. A fost prezent la întrunirile și mitingurile din Târgoviște care vizau cucerirea puterii politice de către forțele raliat în jurul PCR. În februarie 1949, Partidul Național Popular se autodizolvă, deoarece PCR nu mai dorea pluripartidism. (M.C.)

PARTIDUL NAȚIONAL ROMÂN S-a constituit la Târgoviște în 1923 și a activat până în 1926 când a fuzionat cu Partidul Țărănesc, rezultând Partidul Național Țărănesc. Din conducerea partidului făceau parte Mihai Deșliu, Vasile Alexe, dr. C. Popescu ș.a. Programul său prevedea: regim parlamentar constituțional, înfăptuirea reformei agrare, libertatea alegerilor, înființarea de islazuri și păduri comunale etc. Organe de presă: „Țăranul Dâmboviței” (1923-1924), „Gazeta poporului” (1922-1927), „Opoziția unită” (1926). Numărul adeptilor din Târgoviște

şi din judeţ a fost relativ modest, astfel încât intenţia ca Dâmboviţa să devină „o fortăreaţă a marelui Partid Naţional” nu s-a împlinit. Modest ca influenţă politică, acest partid nu a influenţat evoluţia oraşului Târgovişte. De menţionat că în Dâmboviţa s-a constituit prima organizaţie a PNR din Vechiul Regat. (M.C.)

PARTIDUL NAŢIONAL ŢĂRĂNESC S-a constituit în 1926 prin fuzionarea dintre Partidul Ţărănesc şi Partidul Naţional Român. A activat legal până în 1938, s-a refăcut în anii 1944-1947 (în 1947 a fost dizolvat de regimul comunist) şi s-a reactivat în 1990. La conducerea organizaţiei dâmboviţene s-au aflat Cezar Spineanu, Vasile Haneş ş.a. Organe de presă: „Vremea nouă” (1927-1938). În anii de guvernare (1928-1931, 1932-1933) s-au evidenţiat ca prefecţi distinşi politicieni precum N. Rosnovanu, C. Săndulescu, Alexandru Vasilescu. Un rol important în dezvoltarea şi modernizarea oraşului Târgovişte l-au avut primarii Petre Popescu, Cezar Spineanu, Victor Kercea, Gonzalv Ionescu. Sub administraţia naţional-ţărănistă, oraşul a cunoscut realizări importante: lansarea proiectului pentru construirea Halei şi asfaltarea pieţei, sistematizarea urbei, îmbunătăţirea iluminatului public, măsuri pentru combaterea incendiilor, repararea şcolilor, sfinţirea Mitropoliei, împrumutarea demobilizaţilor ş.a. Dezvoltarea judeţului şi a oraşului se leagă de contribuţia parlamentarilor naţional-ţărănişti: deputaţii Cezar Spineanu, Vasile Haneş, Ştefan Cercel, C. Săndulescu, G. Ionescu, Gh. Marinescu (1928-1931), Cezar Spineanu, Vasile Haneş, I. Georgescu, N. Iordache, Mihail Florescu (1932-1933) şi senatorii Ilie Popescu, N. Constantinescu (1928-1931), Gonzalv Ionescu, Policarp Popescu, Alexandru Vasilescu (1932-1933). După 1990, PNŢ s-a refăcut, având o prezenţă activă în viaţa oraşului îndeosebi în anii 1996-2000 când s-a aflat la guvernare. Se evidenţiază rolul unor politicieni precum Romeo Popescu – preşedintele Consiliului judeţean, Teodor Bâte – primarul Târgoviştei, Iancu Constantin – prefectul judeţului, Irineu Popescu – preşedintele organizaţiei judeţene, senator şi deputat. (M.C.)

PARTIDUL NAŢIONAL ŢĂRĂNESC – ANTON ALEXANDRESCU În concordanţă cu evenimentele care se produceau la nivel naţional, la începutul anului 1945, o grupare condusă de colonelul C. Săndulescu s-a desprins din organizaţia judeţeană Dâmboviţa a Partidului Naţional Ţărănesc şi a format PNŢ-Anton Alexandrescu. Noul partid şi-a modelat tactica şi acţiunile, devenind un sprijinitor al forţelor procomuniste grupate în Frontul Naţional Democrat. În 1946 s-a constituit organizaţia de tineret condusă de Gheorghe Constantinescu. Congresul ţinut la Târgovişte în iunie 1946, în prezenţa liderului naţional Anton Alexandrescu, a încercat soluţii pentru consolidarea organizatorică, dar numărul simpatizanţilor a rămas relativ

reduc. A participat la alegerile parlamentare din 19 noiembrie 1946 pe listă comună alături de forţele procomuniste (Blocul Partidelor Democratice). În 1947, acest partid a ieşit din scena politică, nelăsând urmări pozitive în istoria oraşului Târgovişte. (M.C.)

PARTIDUL NAŢIONALIST DEMOCRAT Înfiinţat de Nicolae Iorga în 1910 la nivelul ţării, acest partid reprezenta interesele unor categorii precum intelectualii, mica burghezie rurală şi urbană etc. Programul său prevedea măsuri cerute de societatea românească: reformă agrară radicală, lărgirea dreptului de vot, descentralizarea administrativă etc. La Târgovişte, organizaţia judeţeană s-a afirmat după 1918, în conducerea sa remarcându-se inginerul N. Cosăcescu – preşedinte, Theodor Pârjolescu, Şerban Tassian, preotul Al. Dolinescu, colonelul Gheorghe Popescu, avocaţii târgovişteni Nicu Ciornei şi Gheorghe Rădulescu ş.a. Organe de presă: „Dâmboviţa” (1922), „Dâmboviţa nouă” (1923), „Gazeta poporului” (1922-1927), „Opoziţia unită” (1926), „Dâmboviţa nouă” (1931-1936). Partidul a jucat un rol important în viaţa oraşului şi a judeţului în anii de guvernare 1931-1932, când liderul său, avocatul Nicu Ciornei a devenit prefect, iar profesorul Ilie Angelescu, şeful organizaţiei târgoviştene a ajuns primarul oraşului. Dintre cele mai importante realizări amintim: intervenţii la guvern pentru a se asigura salariile şi pensiile, adoptarea noului proiect al planului de sistematizare, ajutoare pentru locuitorii din cartierul Sârbi, distrus de incendiul din 1928, asigurarea apei potabile, întocmirea devizului pentru construirea Halei centrale, îmbunătăţirea canalizării, introducerea preţurilor maxime la produsele de strictă necesitate etc. Trebuie subliniată contribuţia parlamentarilor dâmboviţeni: deputaţii C. Dimitru, Gh. Iorga, Şerban Tassian, Leon Sculi (Uniunea Naţională formată din PNL şi Partidul Iorghist), Vasile Alexe (Partidul Ţărănesc-Lupu), Iancu Anastasescu (Partidul Poporului) şi senatorii Pârvan Voiculescu, C. Rosetti. După 1932, partidul a intrat în declin, fiind desfiinţat în 1938. (M.C.)

PARTIDUL NOUA GENERAŢIE Organizaţia Dâmboviţa ia fiinţă în februarie 2007. Conducerea judeţeană: fondator Victor Şerbănescu, preşedinte; apoi Ion Săvulescu; vicepreşedinţi: George Ţincu, George Casandra; membru fondator: Dumitru Banu. Continuă. (G.C.)

PARTIDUL RADICAL ŢĂRĂNESC La nivel naţional, acest partid s-a format în urma desprinderii din Partidul Naţional Ţărănesc a grupării conduse de Grigore Iunian, în 1932. La Târgovişte s-a înfiinţat organizaţia judeţeană în august 1933, avându-l ca preşedinte de onoare pe Grigore Iunian şi ca secretar pe Aurel Ionescu. Obiective propuse: naţionalizarea bogăţiilor subsolului, reducerea impozitelor, respectarea drepturilor şi libertăţilor

democratice etc. Formaţiune politică modestă, nu a atras mulţi simpatizanţi, fapt reflectat în rezultatele slabe obţinute în alegerile parlamentare din 1933 şi 1937. (M.C.)

PARTIDUL REPUBLICAN Organizaţia Dâmboviţa a luat fiinţă în februarie 1990. Preşedinte fondator: Nicolae Diaconescu; vicepreşedinte: Silvestru Popescu. A avut un candidat la alegerile parlamentare din 1992: Aurelia Catană. Fuzionează în aprilie 1994 cu organizaţia judeţeană a PDSR. (G.C.)

PARTIDUL ROMÂNIA MARE Organizaţia Dâmboviţa ia fiinţă la 14 decembrie 1991, fondatori fiind Constantin Voicu şi Corneliu Dan Vrabie. Preşedinţi de la înfiinţare şi până astăzi: Constantin Voicu, Corneliu Voica, Dumitru Barbu, Vasile Horga, Ion Ciurlău; prim-vicepreşedinţi: Corneliu Dan Vrabie, Constantin Voicu; preşedintele organizaţiei municipale Târgovişte: Constantin Lifu, Valeriu Cotoian, Iulian Ionescu; preşedinta organizaţiei de femei: Nicolaeta Fodor, Maria Mititelu; preşedintele organizaţiei de tineret: Ionuţ Voica, Cristian Spătaru, Florin Tulai, Roxana Şuşnea, Ioana Alexandra Catinca. Parlamentari: Ilie Merce, Vasile Horga – senatori; Marian Ionescu – deputat. (G.C.)

PARTIDUL SOCIAL DEMOCRAT Înfiinţat în 1927, Partidul Social Democrat acţiona pentru „desfiinţarea exploatarei economice, a asupririi politice sau naţionale şi a înapoierii culturale sub orice formă, prin cucerirea puterii de stat, socializarea mijloacelor de producţie, transport şi schimb şi transformarea statului de clasă burghezo-capitalist în societate democratică socialistă”. El a activat legal până în 1938 când a fost dizolvat de regimul carlist. S-a refăcut în 1944, devenind un sprijinitor al forţelor procomuniste grupate în Frontul Naţional Democrat, iar în 1948 a fuzionat cu Partidul Comunist Român, rezultând Partidul Muncitoresc Român. Această situaţie se regăseşte şi în Dâmboviţa. Aici, la conducerea partidului s-au aflat avocatul Grigore Constantinescu, iar din 1946 Ion Bănulescu. Numărul simpatizanţilor era modest, iar acest lucru este dovedit de rezultatele înregistrate în alegerile parlamentare. Deşi în 1928 au încheiat cartel electoral cu PNT şi în acest context au ajuns la guvernare, social-democraţii nu au contat pe scena politică locală. La alegerile parlamentare din 1946 au mers pe liste comune cu forţele procomuniste în cadrul Blocului Partidelor Democratice şi au trimis în Parlament ca deputaţi pe Ion Bănulescu şi Hugo Baranga. În contextul revoluţiei din 1989, se constituie mai multe formaţiuni politice de nuanţă social-democrată: Partidul Social Democrat-devenit Partidul Social Democrat din România; Frontul Salvării Naţionale (1989-1992), din care se desprinde Frontul Democraţiei şi Salvării Naţionale (1992-1993), transformat în Partidul Democraţiei Sociale din România

(1993-2001) şi apoi în Partidul Social Democrat în urma fuziunii cu PSDR (2001); Partidul Democrat-FSN, devenit Partidul Democrat. Aceste realităţi se regăsesc şi în judeţul Dâmboviţa. Un rol important pe scena politică locală îl joacă PSD condus de Ion Stan şi Adrian Țuțuianu. În anii de guvernare FSN-FDSN-PDSR-PSD (1990-1996 şi 2001-2004), la conducerea prefecturii s-au aflat Emil Dima, Marin Antonescu, Ion Stan, Victor Sanda. Ca primari ai Târgoviştei au activat Tulai Bonifaciu, Nicolae Constantinescu, Ungureanu Rică (1990), Gheorghe Ana (1990-1991), Decebal Simionescu (1991-1992), Tudor Radu Florian (1992-1995), Ungureanu Rică (1995-1996), Iulian Furcoiu (2000-2008). Un rol important l-au avut parlamentari precum Emil Dima, Popa Daniela, Traian Novolan, Gheorghe Ana, Ion Stan, Adrian Țuțuianu şi alţii. (M.C.)

PARTIDUL SOCIAL DEMOCRAT DIN ROMÂNIA (CUNESCU) Organizaţia Dâmboviţa ia naştere la începutul anului 1996; iniţiator/preşedinte, universitarul Henri-George Coandă; vicepreşedinte: George Goglea. În 2000 fuzionează cu organizaţia judeţeană a Partidului Democraţiei-Sociale din România, care devine Partidul Social Democrat. În structura organizatorică a existat şi organizaţia de femei (preşedinte: Aurelia Oprea) şi de tineret (preşedinte: Tatiana Oprea). (G.C.)

PARTIDUL SOCIALIST La Târgovişte, reorganizarea activităţii socialiste a început după Primul Război Mondial când s-au pus bazele Partidului Socialist. Scopul său era „desfiinţarea exploatarei muncii sub orice formă”. Audienţa acestei formaţiuni politice la Târgovişte şi în judeţ a fost modestă, fapt concretizat în rezultatele obţinute în alegerile parlamentare din anii 1920 (2,62% din voturi) şi 1922 (fără voturi). Evenimentele petrecute la nivel central şi anume înfiinţarea Partidului Comunist (mai 1921) şi constituirea Federaţiei Partidelor Socialiste din România (iunie 1921) nu au determinat o revigorare a mişcării socialiste dâmboviţene. Mutaţiile produse în mişcarea socialistă din România conduc la constituirea în anul 1927 a Partidului Social Democrat, fapt care se reflectă şi în viaţa politică târgovişteană. (M.C.)

PARTIDUL SOCIALIST AL MUNCII Organizaţia Dâmboviţa este înfiinţată la 27 februarie 1991. Preşedinţi: Gigel Anghel, Constantin Joia, Georgeta Călinoiu, Victor Drăghici. Membrii ai organizaţiei dâmboviţene aleşi în Comitetul Central al PSM: Ion Hotinceanu, Gigel Anghel, Georgeta Călinoiu, Constantin Joia, Victor Drăghici. Organizaţia îşi încetează activitatea odată cu partidul, în 2004. (G.C.)

PARTIDUL SOCIALIST ROMÂN Organizaţia Dâmboviţa este înfiinţată în 2004. Preşedinte: Ştefan Amuza; vicepreşedinte: Ion Anghel. Continuă. (G.C.)

PARTIDUL STÂNGII UNITE Organizația Dâmbovița ia ființă în aprilie 2006. Președinte: Ion Hotinceanu; prim-vicepreședinte: Ion Smărăndescu; vicepreședinți: Gheorghe Ungureanu, Dragoș Teodorescu, Elena Olteanu. Continuă. (G.C.)

PARTIDUL ȚĂRĂNESC S-a înființat la Târgoviște în decembrie 1918, avându-i ca lideri pe Cezar Spineanu și Vasile Haneș. A activat până în anul 1926, când a fuzionat cu Partidul Național Român, formându-se astfel Partidul Național Țărănesc. Reprezenta îndeosebi interesele și aspirațiile celor din lumea satelor, având un program atractiv: dezvoltarea agriculturii, împărțirea moșiiilor la țărani, impozit progresiv pe venit, organizarea țăranimii în cooperative, ridicarea nivelului cultural al satelor etc. Principalul organ de presă era „Țăranul” (1918-1925). A obținut rezultate importante în alegerile parlamentare: 74,42% în 1919, 46,13% în 1920 (în coaliție), 23,11% în 1922. Parlamentarii țărâniști s-au preocupat pentru aprovizionarea și refacerea orașului în anii de după Primul Război Mondial, afirmându-se deputații Christache Georgescu, Vasile Haneș, Ion Ciorănescu, Cezar Spineanu, Petre Popescu, preotul C. Cercel, N. Constantinescu-Ciupele. (M.C.)

PARTIDUL UMANIST/ CONSERVATOR Organizația Dâmbovița se constituie în primăvara anului 1992 ca organizație din teritoriul a Partidului Umanist Român, acesta fiind titulatura inițială a formațiunii politice; președinte fondator: arh. Valeriu Ionescu. În 2005 formațiunea își schimbă titulatura în Partidul Conservator când are loc și o redefinire a organizației dâmbovițene, președinte refondator fiind omul de afaceri Alexandru Alexandrescu; președinți apoi: Daniela Popa, Gheorghe Zotic. (G.C.)

PARTIDUL UNITĂȚII NAȚIONALE ROMÂNE – Organizația Dâmbovița este constituită în toamna anului 1992. Președinți: Romulus Rujan și Gheorghe Amuza; vicepreședinți: Gheorghe Amuza și Dan Vasilescu. În aprilie 2003 fuzionează cu Partidul Național Liberal. A avut pe durata existenței sale consilieri în Consiliul Județean Dâmbovița și doi primari de comune (Bărbulețu și Crânguri). (G.C.)

PATROANA OCROTITOARE A ORAȘULUI „MAICA DOMNULUI CU PRUNCUL” (PLATITERA) A fost realizată de artistul Vasile Blendea, în 1943. La inițiativa primarului Lazăr V. Petrescu, artistul s-a deplasat la Arhivele Statului Brașov și s-a inspirat din vechile peceti folosite în cancelaria orașului Târgoviște în perioada medievală. Noua emblemă realizată acum are în centru pe Maica Domnului cu pruncul, în stânga – vulturul cruciat care ține în gheare o balanță; în dreapta – Turnul Chindiei. Compoziția este încadrată în partea de sus de inscripția „Primăria orașului” (între cele două cuvinte se află semnul

crucii), iar în partea de jos „Târgoviște”; inscripțiile sunt separate de frunze de stejar și laur. (G.T./ C.V.)

PAUL DE ALEP (1627 – 22.VI.1669, Tiflis) Se trage dintr-o familie de preoți sirieni. Își însoțește părintele (patriarhul Macarie) în călătoria făcută în țările ortodoxe din răsăritul, apoi în nordul Europei (între 1652 – 1659) în calitate de arhidiacon și de secretar patriarhal. Autor al lucrării „Călătoria patriarhului Macarie din Alep”, păstrată în mai multe manuscrise, în care face o amplă descriere a călătoriei în Țările Române și Rusia. O importanță deosebită prezintă descrierea Târgoviștei (orașul, Curtea Domnească, Mitropolia, alte biserici importante, împrejurimile, obiceiurile la curte etc.). Iată cum prezintă „Curtea Domnească”: „Să se știe că Curtea domnului Țării Românești este mare și înconjurată cu un zid de piatră; un râu curge la capătul ei. Biserica, la care ajungi pe o scară, este foarte mare; este așezată la mijlocul curții. Este împărțită în trei părți: partea exterioară cuprinde arcadele nartexului, apoi ajungi printr-o a doua ușă în partea a doua a bisericii, unde se află mormintele domnilor; apoi se intră printr-o a treia ușă în naosul bisericii, care este o încăpere foarte veche. Deasupra ei sunt cupole înalte și este înconjurată cu strane. În mijlocul acestei Curți este un turn de piatră, mare și înalt, care ne-a uimit prin înălțimea lui; acolo se află orologiul orașului și acolo stau de strajă mulți paznici. În timpul cinei aceștia bat dintr-o toabă asemenea unei „khalilie” de la noi, pentru a opri circulația în timpul nopții; după aceea aprind o lumină mare și atâta timp cât rămâne aprinsă lumina, nimeni nu îndrăznește să umble [pe ulițe]”. (V.P.)

PAVELESCU-DINO, D. (1870, Calafat – ?) Sculptor. Studii elementare și liceale la București. A studiat la Școala de Arte Frumoase din țară cu prof. Georgescu și în Italia (Florența). S-a remarcat prin realizarea busturilor mai multor personalități: Regele Carol I, A. Marghiloman, Împăratul Traian (Brăila), Monumente ale eroilor din Războiul pentru Independență (Pitești și Craiova). La Târgoviște a realizat o lucrare în bronz închinată lui Grigore Alexandrescu care a fost așezată în grădina centrală din fața Primăriei la al doilea rond și cu fața spre strada Libertății la 21 mai 1898. (M.O.)

PĂUN, Horia (28.I.1971, Ploiești, Prahova) Baschetbalist. Absolvent al Liceului „Ienăchiță Văcărescu” Târgoviște (1989). Licențiat al Facultății Militare de Educație Fizică și Sport din cadrul Academiei Naționale de Educație Fizică și Sport București (1995). A început să practice baschetul în anul 1979 cu antrenorii Gabriel Ionescu și Valerian Ioan. Legitimări: CSS Târgoviște (1979-1989), CSS + Oțelinox Târgoviște (1987-1989), Dinamo București (1989-1990), Sportul

Studentesc București (1990-1991), Steaua București (1991-1996), BRD-CSU Ploiești (1996-1998), SOCED București (1998-1999). În 1999 s-a retras din activitatea de performanță în urma unei accidentări suferite pe terenul de joc. În perioada în care a evoluat la echipe din Târgoviște a jucat 4 sezoane în campionatul republican al juniorilor și școlarilor și 2 în divizia „B” (unde a avut o contribuție majoră la promovarea echipei Oțelinox în primul eșalon baschetbalistic al țării, 1989). În intervalul de timp cât a fost legitimat la CSS Târgoviște a câștigat 5 medalii la campionatele naționale de juniori (3 de „aur”, la minibaschet – 1983, juniori III – 1986, juniori II – 1988; un „argint”, la minibaschet – 1981; un „bronz”, la juniori I – 1989). A evoluat de cca. 45 ori în naționalele de juniori ale României (debut ca „internațional” în 1986, la Budapesta, într-un meci România – RD Germania). La Campionatele balcanice de juniori II a câștigat o medalie de argint (1987). Ulterior perioadei târgoviștene a evoluat 10 sezoane în divizia „A”, unde a jucat peste 400 de meciuri. A câștigat, cu Steaua București, două locuri 2 și un loc 3 în campionat și a evoluat în 3 ediții ale cupelor europene intercluburi (Cupa Cupelor, Cupa Koraci). A susținut, în întreaga carieră, peste 200 de meciuri în diferite reprezentative (juniori, tineret, seniori) ale României. Din această postură a câștigat la Campionatele balcanice un titlu la juniori (1990) și o medalie de argint la seniori (1991), iar la Campionatele mondiale militare o medalie de bronz. A activat ca antrenor la CSS Ploiești juniori (1991-1998) și la BRD-CSU Ploiești, divizia „A” (1998-1999). Manager General al Federației Române de Baschet (2010). (A.B.)

PĂLĂNGEANU, Emil (31.I.1891, Piatra Neamț – 23.I.1953) Atlet, general, profesor universitar. Absolvent al Școlii Militare de Ofițeri București și licențiat al Institutului Regal Central de Gimnastică Stockholm. Din postura de locotenent, membru al Societății Sportive de la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu” (1913-1916) a obținut în 1916, la campionatele naționale, 5 titluri de campion în 3 dintre probe, performanțele cu care a câștigat titlurile constituind și noi recorduri naționale. În istoria atletismului românesc este singurul sportiv care a reușit să devină campion național în toate cele 4 probe clasice de aruncări (greutate, disc, ciocan, sulită). Împreună cu alți colegi de la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu” (Virgil Bădulescu, Alexandru Manolescu, Ion Lascăr) în 1922 a făcut parte din echipa de conducere a nou înființatului Institutul Național de Educație Fizică din București. A fost Președinte al Federației Române de Atletism și Președinte al Federației Române de Schi. Distins cu Ordinul „Bene Merenti – clasa I” (1924) și de Uniunea Federațiilor de Sport din România cu Diploma de Onoare (1939) și cu Insigna de Onoare – clasa I (1939). A murit, ca deținut politic, la Canalul Dunăre – Marea Neagră. (A.B.)

PĂSCULESCU, N. (1870-1925) Profesor de limbă română și latină la Gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu”, din anul 1899. S-a făcut remarcat prin culegerea „Literatura populară românească” care a apărut în anul 1910 și unde se întâlnesc numeroase colinde din zona Târgoviștei. (M.O.)

PĂTRAȘCU CEL BUN (? – 24.XII.1557) Domn al Țării Românești (a. 12 mart. 1554 – 24 dec. 1557). Fiul lui Radu Paisie, este numit domn de către sultan pe 26 feb. 1554. Participă cu oaste, alături de domnul Moldovei, la instalarea principelui Ioan Sigismund Zápolya, favoritul turcilor, în Transilvania (1556). În conflict cu marele vizir, Rüstem pașa, este pârât sultanului că ar fi întreținut relații cu habsburgii și mazilit. A luat o serie de măsuri pentru creșterea economică a țării și a sprijinit activitatea tipografică a diaconului Coresi, precum și construirea bisericilor Gorgota și a celei domnești din Râmnic. Moare otrăvit probabil de către medicul său, din ordinul marelui vizir. În august 1554, Pătrașcu cel Bun vine la Târgoviște de unde acționează pentru liniștirea țării și reîntoarcerea boierilor pribegi. Aceștia vor fi repuși în drepturi, primindu-și proprietățile și rangurile, iar domnul primește supranumele „cel Bun”. În spiritul acestei reconcilierii se înscrie și căsătoria fiicei voievodului cu fiul logofătului Radu, fruntașul pribegilor, ceremonia având loc la Târgoviște. Va prefera orașul pentru curtea sa, dar documentele emise aici sunt la fel de numeroase precum cele emise din București. Înmormântat în biserica Mănăstirii Dealu. (A.Ș./M.O.)

PÂRCĂLABUL OT TÂRGOVIȘTE A reprezentat o funcție pentru care documentele nu precizează clar nici atribuțiile și nici durata mandatului. Există o deosebire între pârcălabul de curte și cel de Târgoviște, pe care, în prezent, nu putem s-o identificăm. Primele mențiuni ale funcției apar din 30 octombrie 1610 când se făcea o tocmeală în „casa lui Ion pârcălabul în Târgoviște”, reamintit și în 1612 și 1613. Funcția re apare în documente după 1630, când se întâlnea „Proca pârcălabul (1630), Pădure pârcălab de curte (1631-1641), Stan pârcălab ot Târgoviște (1652), Pătrașco pârcălab, a cărei fiică, Neacșa, s-a căsătorit cu Negoită Văcărescu. Către sfârșitul secolului au reapărut „Dumitru Avănuș... pârcălabul ot Târgoviște”, „Radu pârcălab”, „Tudor pârcălab” și „Gheorghită pârcălabul za curte”. (M.O.)

PÂRJOLESCU, Theodor Avocat, gazetar, important politician al perioadei interbelice, membru în conducerea județeană și vicepreședinte al Partidului Poporului (1918-1922), deputat în anii 1920-1922. În 1922 s-a înscris în Partidul Naționalist Democrat, casele sale din Târgoviște fiind folosite, provizoriu, ca sediu al acestui partid. Sub redacția sa a apărut ziarul „Dâmbovița” (1922-1923). Apreciat de N. Iorga, Theodor

În 1595, a participat la expediția principelui contra lui Sinan Paşa în Țara Românească. Descrie „cetatea Târgovişte, care este pe un loc atât de frumos încât mai frumos nici nu poate fi; pe de o parte se ridică un deal mare și frumos – șirul de dealuri pe care se ridică Mănăstirea Dealu –, cu vii, deasupra căruia se întind, pe o lungime de trei mile (cca. 4,5 km), păduri frumoase de stejar, iar pe sub ele curge un râu frumos, apoi Dâmbovița, cu păstrăvi și alți pești frumoși, iar pe de altă parte se întinde acel șes mare și frumos pe care omul nu-l poate cuprinde cu ochii”. Urmează aprecierile cu privire la Târgoviște, „orașul este mare cu multe case de piatră și mănăstiri”. Pellerdi prezintă exact orașul Târgoviște cu structura sa arhitectonică: „multe case frumoase și mănăstiri”. Fără a relata prea mult despre Curtea Domnească, o numește „cetatea pe care Sinan Paşa o zidise cu toate forțele sale timp de 6 săptămâni”. Alături de „cetatea” Curtea Domnească el menționează „palâncile” făcute de Sinan aici, alcătuite din doi pereți de lemn, „palânci”, între care au făcut umplutură de pământ, alcătuind palisada formată din doi pereți de trunchiuri și din împletituri de nuiel, alcătuind „îngrădituri” era de două sulite: „lemnele de la «palânci» erau lemne foarte verzi și nuielile de asemenea, precum și pământul de umplutură moale, totul era încă neuscat. Pe dinăuntru, îngrăditura avea o umplutură de doi stânjeni, toată făcută de asemenea din lut moale, iar înălțimea ei era de jur împrejur de două sulite, fiind ferecată din loc în loc, în trei locuri. Nu a putut fi deloc stricăta de împușcături, dar marea lor mulțime, ajutată de fumul groaznicelor împușcături a stricat umplutura în mai multe locuri, a aprins îngrăditura cu praf de pușcă și cu lemne uscate”. (C.I.)

PENESCU, Lucian (7.III.1933, Târgoviște) Economist, prozator, istoric literar, publicist, bibliofil. Cursuri primare și liceale în Târgoviște (1952). Licențiat în științe economice la Academia de Studii Economice București (1957). Economist la Administrația Financiară Târgoviște, apoi la unități de învățământ, până la pensionare; expert contabil. Cu preocupări literare, de istorie a culturii, pasionat colecționar (carte, numismatică, filatelie). Colaborează la principalele ziare și reviste târgoviștene („Valachica”, „Dâmbovița”, „Târgoviștea”, „Legea lui Țepeș”, „Glasul cetății”, „Realitatea dâmbovițeană”, „Graiul Dâmboviței”, „Curier”, „Litere”), dar și la „Săptămâna”, cu recenzii, articole de istorie literară, de cultură târgovișteană, sau cele dedicate unor scriitori (Radu Petrescu, Vasile Florescu, Gheorghe Tomozei, Vasile Zamfir, Constantin Manolescu). Debut editorial cu „Filatelie, istorie și nu numai” (1972), în colaborare cu A. Constantinescu. Autor al unor romane de factură polițistă „Diamante în umbră” (1975), „O floare pentru eternitate” (1977), „Jocul nopții” (1978), „Taina” (1980), „Un infinit de emoții” (1982). (V.P.)

PERȚEA, Constantin (14.IX.1932, Seon, Prahova – 6.III.2002, Târgoviște) Absolvent al școlii Militare de Muzică și al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București. Ocupă funcția de șef de fanfară militară în diferite garnizoane din țară și, după ce părăsește armata, se stabilește în Târgoviște unde va preda la Școala de Muzică și Arte Plastice (actualmente Liceul de Artă „Bălașa Doamna”) și va fi și director al Școlii Populare de Artă. A fost dirijor al unor reputeate formații corale din Târgoviște, Buciumeni, Văleni-Dâmbovița, Moroieni, Petrești. A creat, componistic, pentru copii și adolescenți. (G.C.)

PETANCIĆ, Felix (~1445, Raguză, azi Dubrovnik – ~1517) Succesiv institutor, funcționar la secția criminală a Republicii Raguzane, funcție importantă la biblioteca corviniană de la Buda, caligraf, notar public, judecător, cancelar al orașului regesc Zengg, miniaturist, ilustrator de manuscrise, pictor, cunoscător al limbilor latină, greacă, chaldaică, arabă, autor de manuscrise importante, ilustrate de el. Lucrările sale au fost publicate în mai multe ediții începând din 1522 până în 1584, apoi, în secolele al XIX-lea și al XX-lea. Textul său despre Târgoviște a fost inserat întocmai de Sebastian Münster în „Cosmografia” sa publicată la Basel în 1550. Iată textul lui Petančić despre Târgoviște: „Târgoviște, capitala românilor și reședința oșebită a domnilor, inaccesibilă nu prin ziduri sau metereze întărite pe din afară doar cu pari ascuțiți, este așezată între mlaștini care o închid, cu păduri mocirloase și bălți”. (C.I.)

PETRE, Olimpiu Eli (3.VIII.1967, Târgoviște) Este absolvent al Academiei de Arte „Lucaefărul” din București. Se afirmă din 1986 și până astăzi printr-o evoluție constantă și relevantă, fiind prezent în expoziții personale și de grup în țară și peste hotare. A executat 82 de lucrări de sculptură mare pentru o colecție particulară din Los Angeles, Statele Unite ale Americii. A expus în expoziții colective/de grup de la Louvain (Belgia) și Veneția (Italia). A inițiat și organizat tabere naționale de creație (sculptură/pictură) cu genericul „Pădure tânără” la Moroieni (jud. Dâmbovița). Sculpturi, purtându-i semnătura, mobilează diferite spații ale Târgoviștei: ansamblurile monumentale „Martiriul Domnitorului Constantin Brâncoveanu și al fiilor săi” (bronz), „Tudor Vladimirescu” (troiță; lemn), busturile (bronz) domnitorilor Constantin Brâncoveanu, Gavril Movilă și Pătrașcu cel Bun de pe Aleea voievozilor (Parcul „Chindia”), placa cu efigie (bronz) a lui Petru Cercel de la liceul cu același nume, bustul haiducului Radu lui Anghel (bronz). Începând cu anul 2000 execută sculptură pentru decorurile unor filme de lung metraj – producții internaționale – și realizează grafică de interior și copertă pentru numeroase volume de poezie și proză. Are lucrări în colecții de stat și particulare din România, Statele

Unite ale Americii, Germania, Franța, Norvegia, Belgia, Danemarca, Italia, Israel, Japonia. (G.C.)

PETRAȘCU, Gheorghe (2.XII.1872, Tecuci – 1.V.1949, București) Pictor român. Studiază la Școala de Arte Frumoase din București și la Academia Julian din Paris. Face lungi călătorii de studii în Marea Britanie, Olanda, Germania, Austria, Grecia, Egipt, Italia, Spania. Expune cu succes la importante expoziții internaționale (Paris, Veneția) și din țară. Peisajele, naturile moarte, portretele deconspiră propensiunea artistului spre o știință a compoziției echilibrate și spre o pensulație densă și luminoasă. Pentru o vreme îndelungată, artistul se retrage la Târgoviște unde, pe strada Eugen Brezășeanu, în 1922 își ridică o casă-atelier (astăzi muzeul care-i poartă numele). Din această perioadă de creație ne-au rămas câteva picturi celebre: „Intrare la Curtea Domnească din Târgoviște”, „Casă din Târgoviște”, „Vedere din Târgoviște”, „Casă după ploaie”. (G.C.)

PETRESCU, Ecaterina (28.XI.1952, București) Medic, poetă, prozatoare, publicistă. Pseudonim literar Ecaterina Bottoncea. Studii primare și liceale în București. Absolvă Facultatea de Medicină Generală din același oraș (1978). Medic anestezist la Pucioasa, Titu, Mănăstirea Dealu și Târgoviște. Debut literar cu poezii la revista „Târgoviște” (1992). Colaborează la revistele „Miorița noastră” (New York), „Europoesie” (Olanda). Membră a Uniunii Scriitorilor Medici din România (2000). Redactor la revista „Dâmbovița medicală” (din 2000). Autoare a unor volume de poezie și proză „Infarct sufletesc” (1992, poezie), „Treptele cerului” (1995, proză scurtă), „Femeia lut” (1996, poezie și proză), „Cutia cu vechituri” (1999, proză). (V.P.)

PETRESCU, Emil-Cornel (2.II.1952, Târgoviște) A absolvit Liceul „Ion Heliade-Rădulescu” din Târgoviște, Școala Militară de Ofițeri Activi de Artilerie Antiaeriană și Radiolocație din Brașov, Facultatea de Cibernetică Economică de la Academia de Studii Economice din București; obține masteratul la Facultatea de Științe Economice a Universității „Valahia” din Târgoviște. Urcă gradele militare de ofițer de la locotenent la colonel, deținând funcțiile de comandat de pluton, șef de stație de radiolocație, șef de tură, în punctul de comandă operativ. În timpul revoluției din decembrie 1989 a comandat forțele militare de apărare a centrului municipiului Târgoviște împiedicând unele atacuri teroriste. Deține, apoi, cea mai îndelungată șefie (douăzeci de ani) a binecunoscutului Cerc Militar din Târgoviște. În acest timp a fost unul din fondatori și organizator al unor manifestări culturale naționale, cum a fost sesiunea de comunicări științifice „Orizont militar istoric la Târgoviște”, al revistei de cultură istorică „Eroica”, fiindu-i și secretar de redacție. A obținut

succese cu trupa de teatru „Replica” – la unele spectacole asigurând regia – și cu formațiile muzicale ale Cercului Militar la festivalurile și concursurile militare naționale. A deținut funcția de vicepreședinte al Filialei „Mihai Viteazul” Dâmbovița a Asociației Naționale „Cultul Eroilor”, fiind unul dintre fondatori; este membru de onoare al acestei asociații. (G.C.)

PETRESCU, Ioan D. (21.XI.1818, Văleni de Munte – 1.X.1903, Târgoviște) Istoric, poet, memorialist, cadru didactic. Învăță cu mai mulți dascăli în localitatea natală. După o scurtă perioadă de călugărie se întoarce la Episcopia Buzăului unde este hirotonisit diacon. Între 1841-1845 urmează cursurile seminarului buzoian. Arestat în perioada evenimentelor de la 1848, întemnițat la Văcărești, eliberat după aproape un an, se refugiază la Rucăr, unde rămâne institutor la o școală privată până în 1859. Din 1860, subinspector al școalelor sătășii din Dâmbovița, apoi inspector pentru Muscel și Vâlcea. Între 1864-1869, profesor la Curtea de Argeș și Câmpulung. Se mută definitiv la Târgoviște (1869) unde este învățător și director de școală, până în 1885. Aici se afirmă în peisajul cultural și educațional, alcătuind studii de istorie, etnografie, fiind și un talentat poet și memorialist. Activează în cadrul Societății Culturale „Progresul” din Târgoviște, susține înființarea Gimnaziului în 1874, punând la dispoziție o parte din spațiul Școlii Nr. 1 de băieți, unde era director. Prin scrierile sale „Martirii crucii din ambele Dacii” (1856), „Mitropolii țării” (1870) – prima lucrare de acest gen în istoriografia noastră, „Descălecarea lui Negru Vodă și cetatea sa după Dâmbovița” (1894), încearcă o cronică a locurilor prin care a trecut, a istoriei acestora. Autor al unui volum memorialistic, bine documentat „Buchetul urmat de diverse cugetări alese” (1889), precum și al unuia de poezii „Colecțiune de poezii originale” (1895). În 1888 publică prima lucrare monografică dedicată istoriei orașului „Târgoviștea”, elaborată după cum mărturisea, „într-o lungă perioadă de timp”, cu unele notații, precizând „că se referă la anul 1866”. Participă în 1872 la manifestarea de la Târgoviște, prilejuită de moartea lui Ion Heliade-Rădulescu „purtând semn de doliu la mâna dreaptă, în frunte cu elevi și eleve și preoții orașului, portretul ilustrului dispărut fiind purtat de I.D. Petrescu”. Se înscrie ca o personalitate importantă în peisajul cultural al Târgoviștei din ultimele decenii ale secolului al XIX-lea. (V.P.)

PETRESCU, Ion Benone (9.IX.1918, Târgoviște – 2007, Târgoviște) Economist, cadru militar, istoric al culturii, memorialist, publicist. După studii primare, urmează Liceului Militar „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu (1930-1938), apoi Școala Navală Constanța (1938-1940) și pe cea de aplicații a marinei (1943-1944). Absolvă Academia de Înalte Studii Industriale și Comerciale din București (1947). Între

1944-1947 este ofiţer în cadrul Marinei Militare. Din 1948 funcţionează ca economist sau contabil şef în unităţi de extracţie a petrolului din Piteşti şi Târgovişte. A fost profesor în Târgovişte şi Piteşti. După pensionare se stabileşte în oraşul natal (1980). Publică articole de istorie a culturii, memorialistică, în reviste şi ziare locale. Debutază editorial târziu, cu memorialistică „Cu distrugătorul Regele Ferdinand în misiune” (1997). Urmează „Secund la Flotila de dragaj” (1997), de aceeaşi factură, ca şi „Între viaţă şi moarte, dragostea” (1998), „Marina, crezul unei vieţii” (2003). Pasionat turist al spaţiului european, dă pagini memorialistice de interes, trecute prin filtrul propriilor sentimente: „Roma. Legende şi tradiţii. Fântânile. Pe urmele titanului” (1999), „Veneţia de la vis la împlinire. Prin Ferrara la Bologna” (2000), „Italia. De la Roma la Trieste” (2000). În ultimii ani ai vieţii dedică tradiţiilor culturale ale Târgoviştei numeroase lucrări: „Mihai Viteazul. Comemorare 1601-2001” (2001), „Mănăstirea Dealu. Cinci secole de dăinuire” (2001), „Ion Heliade Rădulescu” (2002), „Târgovişte în vitralii” (2003), „Brâncuşi la Târgovişte” (2004). (V.P.)

PETRESCU, Lazăr (1905, Târgovişte – 2000, Târgovişte) Avocat de profesie, fiul medicului Vasile Petrescu, fost primar al oraşului şi nepotul lui Lazăr Petrescu şi el primar la sfârşit şi la început de secol. A fost primar între 6 noiembrie 1941 – 28 noiembrie 1944. S-a remarcat ca prefect şi a fost desemnat primar pentru că nu permisesese abuzuri, avusese o comportare corectă în raport cu furnizorii şi cetăţenii. S-a înconjurat de oameni pricepuţi şi cinstiţi cum au fost inginerul Ion Gall, I. Magrini, Surugiu, Lăzărescu, Nicu Rădulescu, Vasile Blendea, Scarlat Florescu, Alecu Ştefan. Prima hotărâre luată a fost ca de la 1 decembrie 1941, principalele servicii să revină în vechiul local şi să funcţioneze în camerele de la parterul acestuia, chiar dacă acolo se desfăşurau încă reparaţii pentru înlăturarea urmărilor cutremurului. A reuşit să pună în aplicare hotărârea generalului Ion Antonescu din decembrie 1940 privind taxa specială pusă pe produsele petroliere extrase din judeţ, destinate a înlătura distrugerile provocate de cutremur, iniţiativă care a determinat creşterea bugetului oraşului de la 18 mil. lei (1941) la 100 mil. (1943). Astfel a putut inaugura hala centrală, „frumoasă, spaţioasă şi bine înzestrată”, inaugurare ce a avut loc „într-o atmosferă de belşug şi voie bună”, pentru că cele 18 boxe erau pline de carne şi de tot felul de produse alimentare. Situaţia monumentelor istorice ale oraşului s-a dezbătut în prezenţa preşedintelui Comisiei Monumentelor Istorice Alexandru Lapedatu, prilej cu care s-a stabilit executarea lucrărilor în regie de către primărie, iar Comisia să le supravegheze. S-au desfăşurat ample lucrări, în 1943 în oraş existând 28 de şantiere de lucru, pe care primarul le inspecta zilnic. Discuţiile purtate cu prof.univ. Alexandru Lapedatu

au fost şi cu privire la restaurarea Palatului Domnesc. S-a constatat că în urmă cu o sută de ani acesta se afla într-o stare mult mai bună. S-a evidenţiat cu acest prilej, faptul că „reconstrucţia nu se putea face imediat”, lucrarea s-a limitat doar la „refacerea celor două rânduri de ziduri de incintă şi a contraforturilor”. Pentru a restaura pictura bisericii a făcut intervenţii la Statul Major pentru ca Vasile Blendea restaurator de frescă, să fie adus de pe front. La Mănăstirea Dealu au fost restaurate turele, ample lucrări s-au desfăşurat pentru reconstrucţia Liceului Militar, conceput de arhitectul Luculescu într-o proiectare grandioasă, utilat „cu tot ce era mai nou şi mai confortabil” în acel moment pentru o şcoală. O concepţie urbanistică deosebită urma să o reprezinte trasarea Bulevardului Mareşal Antonescu şi a Bulevardului Independenţei, artere „largi, drepte, luminoase”. Concepute a avea patru benzi de circulaţie, cu două rânduri de tei şi cu asfalt adus din sudul Rusiei, unde armata lucra la construcţia drumurilor, cele două artere contribuiau la modernizarea oraşului. În cursul anilor 1942-1943 s-a reluat extinderea canalizării pe străzile C.A. Rosetti, Libertăţii, Arsenalului, Cârlova, Curcubeu, C. Fusea, I.C. Brătianu, Ulicioară, centrul oraşului fiind complet canalizat (1944) şi dotat cu guri de scurgere, apoi asfaltat. În 1943 s-au terminat lucrările la „prima stradă asfaltată din oraş” (I.C. Brătianu) prilej cu care s-a fixat în asfalt următoarea inscripţie: „Făcutu-s-a în Târgovişte [...] cea dintâi stradă asfaltată în zilele glorioasei domnii a regelui Mihai I, din dania ctitorului oraşului, mareşalul Ion Antonescu, conducătorul statului, primar fiind Lazăr V. Petrescu, antrepriză G. Al. Lahovary, Ploieşti. 19.XI.1942”. A mutat Oborul de Săptămână care se ţinea joia şi a dăruit cele 500 de barăci din scânduri şi hala veche, a mutat oborul de vite pe strada Vârniceri, iar măcelarii şi pescarii şi-au găsit locul în noua hală. În faţa noii Hale Centrale a fost organizată o piaţă „gen Paris”, ca în Apus, unde funcţionau pieţe în mijlocul oraşului, negustorii veneau cu marfa dimineaţa cu cărucioare pe roţi de bicicletă şi eliberau locul la ora 11. Cu ajutorul arhitectului Teodorescu a întocmit planurile viitorului stadion, a executat lucrări de nivelare, drenare şi canalizare, lucrări ce s-au efectuat cu ajutorul elevilor şi premilitarilor. A iniţiat sărbătorirea în fiecare an a zilei oraşului pe 8 septembrie, când se sărbătorea ziua Intrării în biserică a Maicii Domnului, prima festivitate desfăşurându-se la biserica Albă, unde s-au sfinţit icoanele şi s-a adus stema oraşului executată de Vasile Blendea. Cu acest prilej s-a făcut un parastas pentru toţi judeţii, maghistraţii şi primarii morţi, în prezenţa rudelor acestora. Pentru organizarea muzeului a colaborat îndeaproape cu dr. în istorie Alexandru Vasilescu. S-au primit donaţii care au constatat în cărţi, documente, tablouri şi mobilier de la Constantin Dimitriu, Grigore Tolea, Tălăngescu, Caribol, Andronescu, col.

Athanasie, Iulian Grideanu, Tanți Mihăescu, Tebeică, Olșevschi ș.a. Discutată în prezența a opt miniștri și a mareșalului, mutarea Arsenalului Armatei din București la Târgoviște, fapt ce a evidențiat calitățile de manager ale primarului, care a obținut acordarea unor noi fonduri, ce au fost folosite la înfrumusețarea orașului. În scurtă perioadă cât s-a aflat în fruntea orașului s-a angajat în modernizarea sa, punând în mișcare tot ce nu înfăptuiseră strămoșii săi, tatăl și bunicul, continuând cu mult succes idealurile și stăruințele lor. Pentru efortul și seriozitatea cu care a militat pentru prosperitatea orașului, pentru greutățile care au venit pe capul său, merită recunoștința târgoviștenilor, ca unul care ocupă primul loc în lunga listă a primarilor orașului. (M.O.)

PETRESCU, Mihalache (1826, București-1900) A fost institutor și director al Școlii Nr. 1 între anii 1851-1868, perioadă când a militat pentru dezvoltarea învățământului la Târgoviște. A declanșat o adevărată campanie pentru construirea unui nou local de școală. Profitând de faptul că la serbarea de sfârșit de an din 1863 erau prezente și autoritățile locale, a arătat în cuvântarea sa „mizerabila stare a localului de acum” și posibilitatea ca în anul următor școala să nu mai poată funcționa. La stăruințele sale lucrările au început și s-au încheiat în cursul anului 1864. A militat pentru punerea în aplicare a noii Legi a învățământului din 1864. După ce a ieșit la pensie, a construit o fântână publică în imediata apropiere a bisericii Amzei din București. (M.O.)

PETRESCU, Petrică (1875-1935, Târgoviște) A fost primar între 24 septembrie 1908 – 8 ianuarie 1911. S-a remarcat prin inițiativa construirii unui local propriu pentru Serviciul Pompierilor și a unui abator special pentru tăierea oilor și mieilor, situat lângă moara Gorgotei. A continuat pavarea străzilor din zona centrală, dar s-a orientat și către cele situate la marginea orașului. Străzile I.C. Brătianu și Libertății au fost pavate cu piatră cubică. Are marele merit de a fi adus în oraș apă de munte din zona muntelui Rătei (septembrie 1910), după ce a făcut mai multe împrumuturi pentru realizarea investiției. A sprijinit și construirea complexului de clădiri care formau Școala pentru Ofițeri de Cavalerie. (M.O.)

PETRESCU, Radu (30.VIII.1927, București – 30.I.1982, București) Poet, prozator, publicist. În perioada 1936-1946 locuiește cu familia la Târgoviște. Elev al Liceului „Lenăchiță Văcărescu”. În jurul său se formează un cenencl literar în care aflăm printre alții pe Mircea Horia Simionescu și Costache Olăreanu, ce vor forma în timp nucleul „Școlii de la Târgoviște”. Debut literar din perioada târgovișteană cu poezie („Tăcere”, „Ploaie”, „Tristențe”) în ziarul „Ancheta”, sub directoratul lui Ion Vasiliu. În 1946, pentru o scurtă perioadă, în redacția ziarului târgoviștean „Chemarea”. În proza sa

de mai târziu, în special în romanul „Matei Iliescu” (1970) sau „Proze” (1971) întâlnim descrieri de locuri, case, persoane, din orașul unde a copilărit și și-a petrecut frumoșii ani ai adolescenței. (V.P.)

PETRESCU, Vasile (ian. 1871-1940, Târgoviște) A fost fiul lui Lazăr Petrescu, primar al orașului între 1897-1899 și 1901-1902. Făcuse școala primară la Târgoviște, liceul la „Petrș și Pavel” din Ploiești, iar în 1899 absolvea Facultatea de Medicină din București. A susținut doctoratul cu teza „Anevrismul cordului”. A fost primar între 16 martie 1914 – 20 noiembrie 1916 și a continuat lucrările de extindere a instalațiilor de iluminat electric și a conductelor de apă pe străzile de la periferia orașului. A început lucrările de canalizare a orașului. Era o inițiativă complexă, cu multe complicații și greu de pus în practică. Se remarcă preocuparea primarului pentru construirea unei fabrici de gheață aflate în proprietatea primăriei, cu ajutorul firmei Shurter din Elveția. Printre cele mai importante realizări a fost obținerea a 70 de ha de la Ministerul Agriculturii și Domeniilor, necesare pentru amenajarea lucrărilor hidrotehnice în muntele Ratei, destinate alimentării cu apă a orașului. O altă inițiativă a primarului a fost înființarea unui depozit de lemne destinat distribuirii gratuite de lemn de foc pentru populația săracă. La 27 mai 1915 primea vizita la Târgoviște a familiei regale pentru a asista la alergările de cai organizate de către Școala pentru Ofițeri de Cavalerie. (M.O.)

PETRESCU, Victor (16.VIII.1941, Jariște, Vrancea) Profesor, istoric și critic literar, istoric al culturii, bibliolog, ziarist. Studii generale și liceale în Mărășești (1959) urmate de cele superior-pedagogice la Galați (1962). Licențiat al Facultății de Limba și Literatura Română a Universității București (1966). Profesor la Văcărești și Târgoviște. Din 1968 lucrează în domeniul culturii (inspector, șef secție literatură la Muzeul Județean Dâmbovița), În perioada 1972-2008 director al Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița. Din 1993 cadru didactic asociat al Universității „Valahia” Târgoviște unde predă cursuri în specialitatea biblioteconomie, istoria cărții și a bibliotecilor, comunicare, jurnalism până în 2007. Doctor în Filologie al Universității București (2002) cu teza „Văcăreștii – o generație poetică. O reevaluare necesară”. Conferențiar titular al universității târgoviștene (2004). Cercetător principal gr. I din 2003 (asimilat titlului de profesor universitar). Participă cu comunicări la sesiuni și congrese naționale și internaționale (1972, Budapesta; 1973, Cracovia-Varșovia; 2002, Chișinău). Obține în 1994 titlul de specialist gradual în bibliotecă la cursul organizat de Uniunea Europeană în Danemarca. Membru al unor uniuni, societăți, asociații: Societatea Română de Bibliofilie (1972), Societatea de literatură „Ion Heliade

Rădulescu" (1972), Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România (1990), distins cu Ordinul Ziariștilor, clasa I (2001), Academia Internațională „Mihai Eminescu” (1999), Uniunea Scriitorilor din România (2004), Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova (2005), Societatea Scriitorilor Târgovișteni (2005, fondator). Redactor-șef, fondator al revistei „Curier” (1994-2008) care apare la Târgoviște, ca revistă de cultură și bibliologie și redactor-colaborator la revista „Litere” (1998-2011), cu rubrici permanente. Consultanț de specialitate la revista „Biblioteca” a Ministerului Culturii și Cultelor (1998-2009), BiblioPolis (Chișinău, 2008-2011), Eroica (2000-2011). Cetățean de onoare al municipiului Târgoviște (2007). Distins cu Ordinul „Meritul Cultural” în grad de cavaler (2004). A publicat peste 500 de articole, studii de istorie literară sau istorie a culturii târgoviștene în numeroase publicații de specialitate la nivel internațional (Serbia, Republica Moldova), național sau în periodice târgoviștene apărute de-a lungul a cinci decenii. Debutul publicistic este consemnat încă din 1962 la „Sportul Popular”. În perioada 1962-1966, corespondent al ziarului pentru regiunea Ploiești, cu articole de la diferite competiții sportive. De asemenea, studii și articole de bibliologie, biblioteconomie, știința informării și comunicării. Debut editorial cu „Târgoviștea, vechi centru tipografic românesc” (1972, în colaborare cu Dan Simonescu), o a doua ediție revăzută și adăugită în 2008 (adăugându-se ca autor și Gheorghe Buluță). Contribuie la editarea unor bibliografii, în seria „Personalități ale culturii dâmbovițene”, ale scriitorilor: Ion Ghica (1972), Ion Heliade Rădulescu (1973), Grigore Alexandrescu (1976), Ion Alexandru Brătescu-Voinești (1980) sau a pictorului Gheorghe Petrașcu (1975), urmate de cele dedicate poezilor Văcărești (2002), personalității lui Mihai Viteazul (2001), Daniel Drăgan (2010). Autor sau coautor al unor dicționare: Dicționar de literatură al județului Dâmbovița (1508-1998) (1999, în colaborare), Scriitori și publiciști dâmbovițeni 1900-2004 (2005). Bibliologi români. Dicționar (2011) (în colaborare). Preocupările din domeniul bibliologiei, științei informării și comunicării sunt materializate în volumele „Introducere în managementul de bibliotecă” (2003, colaborare), „Biblioteca azi. Informare și comunicare” (2004, colaborare), „Galeria bibliologilor români” (2003, colaborare), „Sociologia comunicării” (2006, colaborare), „Universul lecturii. De la Gutenberg la Google” (2008, colaborare), „Lectura publică târgovișteană. Tradiții și actualitate” (1998, colaborare), „Ghidul bibliotecilor din județul Dâmbovița” (2007, colaborare), „Învățământ biblioteconomic la Târgoviște” (2007, colaborare), dar și despre fenomenul lecturii în Târgoviște. Dedică volume de istorie literară scriitorilor din spațiul dâmbovițean: I.C. Vissarion, Poezii Văcărești, Elena Văcărescu, precum și istoriei culturale a Târgoviștei: „Târgoviștea culturală” (2000, colaborare),

„Pagini de istorie literară” (2006), „Cultură și istorie” (2007), „Ipostaze ale literaturii române vechi” (2007). „Moștenirea Văcăreștilor. Din istoria unui festival de literatură” (2008), „Târgoviște. Călători străini. Cronicari. Secolul XV-XIX” (2009, colaborare), „Târgoviște în literatură” (1800-1918) (2011, colaborare). (M.S.)

PETRIA, Ion M. (14.VIII.1916, Cemavodă, Constanța) A absolvit Școala Superioară de Comerț din Drobeta Turnu-Severin și Școala de Ofițeri de Infanterie de Rezervă din Făgăraș. Luptă pe Frontul de Est în al Doilea Război Mondial în Crimeea și Caucaz, apoi, după întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste, a participat la bătăliile pentru eliberarea Transilvaniei de Nord. A fost decorat cu medalie germană „Crucea de Fier” și cu cea sovietică „Pobeda”. După război, eroul este demobilizat și lucrează, până la pensionare, în funcțiile de contabil și revizor-contabil la Centrocoop Dâmbovița în Târgoviște. A urcat în grad de la sublocotenent la general de brigadă în rezervă. (G.C.)

PETRITZIS Ignatios (încep. sec. XVII, Chios – ?) Cărturar, dascăl de filologie greacă la „Schola graeca et latina” de la Târgoviște. A colaborat cu Daniil Andrean Panonianul și Pantelimon Ligaridis la traducerea în limba română a lucrării „Îndreptarea legii” sau „Pravila cea Mare”, tipărită în 1642 la Târgoviște, cu sprijinul lui Matei Basarab. Autor al „Povestirii preafrumoase despre viteazul Dighenis”, compusă în 1670 și reprezentând o prelucrare a poemelor închinat lui Mihai Viteazul de Stavrinis și Matei al Mirelor. (A.Ș./M.O.)

PETRU CERCEL (~1557 – ~ mart. 1590, în drum spre Rhodos) Domn al Țării Românești (29 aug./8 sept. 1583 – 6/16 apr. 1585). Fiu nelegitim al lui Pătrașcu cel Bun. A călătorit prin Europa ajungând în 1579, la curtea regelui Franței, Henric III. În iunie 1583, cu sprijinul diplomatic al acestuia și în urma plății unor sume imense de bani, este numit domn, iar la 29 aug./8 sept. 1583 își făcea intrarea în București. Spirit renașcentist reformator, și-a atras ostilitatea boierimii. Sporirea birurilor pentru achitarea datoriilor contractate a produs nemulțumire în țară, iar intrigile fostului domn Mihnea Turcicul au dus la chemarea sa la Poartă. Petru Cercel alege fuga în Transilvania (16 apr. 1585), dar ajuns în Țara Bârsei, este prădat de gărzile sale, și încarcerat, la Huszt în Maramureș, de către guvernatorul Transilvaniei. În 1587, evadează cu gândul de a merge la Roma spre a obține sprijinul papei, dar rămâne în nordul Italiei. Bazat pe sprijinul regelui Franței, la 25 iul. 1589, sosea la Istanbul, unde tronul Țării Românești era din nou scos la mezat. Mihnea are câștig de cauză, iar Petru Cercel este închis la Edikule. În urma unei noi intervenții a lui Mihnea la Poartă, a fost ucis și aruncat în mare, în drum spre insula Rhodos, unde fusese exilat. Poliglot

şi posesor al unei bogate culturi, a fost supranumit Cercel după cercelul purtat în ureche conform modei franceze. Curtea revine la Târgovişte din ian. 1584, unde Petru Cercel începe o amplă activitate edilitară, vizând transformarea oraşului într-o capitală de tip european. Este construită o casă domnească complet nouă, despărţită de casa lui Mircea cel Bătrân. Noua construcţie, având beciuri, parter şi etaj, reprezenta o realizare tehnică de excepţie, o descriere a ei fiind lăsată de secretarul său italian, Franco Sivori: „Palatul principelui, clădit de strămoşii săi, este de proporţii mari şi de o arhitectură îngrijită; a fost de îndată mărit de către înălţimea sa, care i-a adăugat camere frumoase [...] mândre grădini italieneşti [...] o fântână”. Sivori aminteşte şi că „toţi boierii cei mari s-au apucat apoi, urmând pilda principelui, să ridice câte o clădire, astfel că iute, iute s-a mărit oraşul”. El consideră că „la Târgovişte se găseau locuinţe mult mai bune şi mai mândre” ca la Bucureşti şi că oraşul era „bogat populat”. În 1583 a fost ridicată şi Biserica Mare a Curţii Domneşti, legată de palat printr-un pod acoperit. O adevărată premieră în Muntenia a constituit-o înfiinţarea turnătoriei de tunuri, ale cărei piese de artilerie erau ținute „în piaţa palatului de la Târgovişte”. Plecarea domnului a dus la încetarea lucrului la turnătoriei şi la distrugerea tunurilor. (A.Ş./M.O.)

PIAŢA MICĂ ŞI PIAŢA DE FLORI În 1861 s-a hotărât înfiinţarea unei pieţe de zarzavaturi numită „Piaţa mică” situată în faţa hotelului Ioan Filip. Primăria a decis, în 1888, mutarea pieţei pe locul viran al proprietarului Vasile Vizanti, unde funcţiona până la sf. sec. şi de unde a fost mutată pe vechiul amplasament al primei şcoli publice. Aici a fost amenajată şi „Piaţa de Flori” care a fost desfiinţată în 1906 prin construirea Poştei. (G.T./ C.V.)

PIAŢA ORAŞULUI În perioada interbelică se afla pe vechiul amplasament, în zona centrală (vecinătatea Mitropoliei), păstrându-se până prin anii 1960. Piaţa oraşului se compunea din zona numită „Arasta” (stradă frumoasă din limba turcă), care cuprindea străzile Brutari, Industriei şi Progresului, cu numeroase prăvălii şi ateliere meşteşugăreşti. Cele trei străzi ale Arastalei veneau perpendicular pe alte două străzi ce erau cuprinse din Piaţa oraşului (obor de săptămână), pe una se aflau „Pescăriile”, iar pe cealaltă „Măcelăriile”. În zona de vest a pieţei se aflau jocariile care au rămas în această zonă până la demolările din anii 1974-1975. Tot aici îşi desfăşurau activitatea zarafii care vindeau aur şi schimbau bani. „Sârboaicele” din cartierul Matei Voievod şi „Văcăreştencele” (Văcăreşti) îşi desfăceau zarzavaturile proaspete şi conservate cu preţuri mici. În jurul pieţei, dar mai ales în „Arasta” se aflau numeroase magazine, unele cu etaj, universale sau specializate în desfacerea anumitor produse. Unele străzi din „Arasta”

au primit denumiri speciale pe lângă numele consacrat (strada Progresul – „tinichigii”). (G.T./ C.V.)

PIETRIŞ, Mihai (1.I.1956, Fâlfani, Stolnici, Argeş) Rachetomodelism. Absolvent al Liceului „Ion Heliade Rădulescu” Târgovişte (1975). Licenţiat al Facultăţii de Ştiinţe Economice din cadrul Universităţii din Cluj-Napoca. Legitimă la Astronautica Târgovişte (1971-1975). Cu prilejul „Cupei Țărilor Socialiste”, concurs desfășurat în august 1975 la Jambol (Bulgaria), a doborât recordul mondial la clasa S3B, durată cu parașuta – rachetomodele impulsionate cu motoare de 5 Ns, cu rezultatul de 600 secunde. Multiplu medaliat la campionatele naționale. Multiplu recordman național. Frate cu Lucian Pietriș, maestru al sportului la rachetomodelism, medaliat la campionatele naționale, recordman național. (A.B.)

PIGAFETTA, Filippo (1533, Vicenza, Italia – 1603, Vicenza, Italia) Istoric şi arhitect militar. Îmbrăţişează cariera artelor, întreprinzând călătorii în Egipt, Franţa, Anglia, Siria, Palestina, Germania, Boemia, Polonia, Suedia. Din 1592 se află la curtea noului duce de Toscana, Ferdinand I de Medici, ca istoriograf şi consilier intim. În 1595 însoţeşte corpul expediţionar toscan trimis în Ţara Românească pentru a-l ajuta pe Sigismund Báthory. Printre oraşele vizitate se află şi Târgoviştea. Îl descria astfel: „Acest oraş este foarte mare, deschis, mai degrabă în chip de sat dar cu câmpii foarte roditoare, cu dealuri nu prea îndepărtate, care dau vinuri foarte bune şi miere şi foarte multă ceară, şi oi şi lână şi poame de orice fel, şi câmpiile ar fi foarte roditoare dacă ar fi lucrate; (pe ele) pasc nesfârşit de multe vite mari; nu se vede altceva decât doar păşuni care în cea mai mare parte nu se cosesc”. (V.P.)

PILDNER, József (27. II. 1956, Racoş, Braşov – 4.VI.2008, Târgovişte) Inginer, poet, prozator, traducător, ziarist, editor. După studii primare şi gimnaziale, urmează cele liceale în Târgovişte la „Ion Heliade Rădulescu” şi „Ienăchiţă Văcărescu” (1975). Absolvent al Institutului de Mine Petroşani (1982). În perioada 1982-1989, profesor de specialitate la Liceul de Petrol Târgovişte. După 1990 se dedică activităţii din presă şi celei editoriale. Articole, comentarii în ziare şi reviste: „Tribuna”, „Argeş”, „Astra”, „Litere”, „Ateneu”, „Orizont”, „Albina”, „Magazin Istoric”, „Ateneu” (Vancouver, Canada), „Mioriţa Noastră” (New-York, SUA). După 1990 redactor la „Dâmboviţa”, „Jurnal de Dâmboviţa” şi „Realitatea dâmboviţeană” (unde este redactor-şef şi director), „Legea lui Ţepeş”, „Jurnalul de Târgovişte”, „Ţeapa”, „Semnal eveniment”, „Impact”. Editează publicaţiile „Kindia” şi „Ghidila Mit Grivn” (unica publicaţie de avangardă din judeţ). În 2000 înfiinţează Editura Pildner & Pildner, pe care o conduce, unde va edita titluri de cărţi ale unor oameni de cultură şi ştiinţă din ţară şi

judeţ (Ion Calboreanu, Ştefania Stâncă, Smara). De asemenea, îngrijeşte, prefătează şi coordonează volume ale unor scriitori târgovişteni. Autor al volumelor de versuri „Iubirile mele” (2002), „Anotimpurile mele” (2004) şi al studiului „Cântecul lui Zavaiodoc” (colaborare, 2007). (V.P.)

PISCULO, Giuseppe (? – după noiembrie 1596) Călugăr franciscan, originar din Malfi (Italia). A venit către sfârşitul sec. al XVI-lea ca misionar în Ţara Românească. Martor al expediţiei turceşti împotriva lui Mihai Viteazul la Târgovişte, asistând la eliberarea oraşului (octombrie 1595). Surprinzător de bun cunoscător, descrie amănunţit lucrurile de fortificaţii făcute de turcii lui Sinan, în cetăţile Târgovişte, Giurgiu, Bucureşti. Iată cum descrie pe cea din vechea Cetate de Scaun: „Fortul de la Târgovişte ridicat de Sinan de la 30 august până la 15 octombrie are de jur împrejur 1000 de braţe pe partea dinăuntru fiind măsurat astfel de pe valul de pământ. Are un turn nu prea înalt cu patru săcăluşe deasupra şi cu gabioanele sale care nu erau încă umplute, căci nu le terminaseră, poate după cum cred eu, din lipsă de timp şi şanţul rămăsese în multe locuri încă prea puţin săpat”. (V.P.)

PISTRITU, Lucian (2.II.1962, Strehăia, Mehedinţi) Inginer. A absolvit Liceul de Matematică-Fizică „Traian” din Drobeta Turnu-Severin şi Facultatea de Mecanică a Universităţii din Craiova; studii postuniversitare (bazele managementului de proiecte ale managementului instituţiilor sociale de stat; sisteme de securitate socială; mentor în administraţie publică) la Institutul Naţional de Administraţie. Traseul profesional este marcat de funcţiile deţinute: inginer tehnolog, inginer învăţământ, inspector de specialitate şi şef al compartimentului resurse umane la Întreprinderea de Strunguri SARO, consilier al directorului general, şef şi director al departamentului resurse umane la Warner Turner, Sistem (SUA) din Târgovişte (fost SARO), director de şantier şi şef de departament resurse umane la SCCM din Târgovişte, consilier în Consiliul Judeţean Dâmboviţa. În prezent este director executiv la Casa Judeţeană de Pensii Dâmboviţa. (G.C.)

PITEŞ, George (9.VIII.1948, Cernavodă, Constanţa) Inginer, scriitor, traducător, caricaturist. Studii elementare şi liceale în oraşul natal, urmate de cele universitare la Institutul Politehnic din Iaşi (1971) şi Academia de Studii Economice din Bucureşti (1979). Din 1971 a lucrat în cadrul Întreprinderii de Utilaj Petrolier Târgovişte. A apărut sporadic cu poezii, proză şi caricaturi în „Dâmboviţa”, „Jurnal de Dâmboviţa”, „Viaţa Militară”, „Litere”, „Climate literare”, „Impact”. Deşi de formaţiune tehnică, preocupări constante pe plan literar şi artistic. Debut editorial cu volumul de sonete „Clipa mea dintre milenii” (2003), urmat de „Stele răstignite” (2003), „Un trandafir pe lac” (2005), „Ce dor mi-e, înger

mic, de tine” (2006), „Valuri cu ochii de smarald” (2007). Proza este reprezentată de volumele de nuvele: „Pasărea Pheonix” (2004), „Dialog cu faţa la perete” (2004), „O viaţă-n zadar” (2007). Volume cu o accentuată tentă umoristică: „Zâmbete amare” (2003), „Solstiţiul de iarnă” (2006). Traduce romane poliţiste şi de spionaj ale unor scriitori mai mult sau mai puţin cunoscuţi: Claude Orval, Marc Prevest, Georges Simenon, Carter Brown, Jones Hadley Chase, Paul Kenny, Jean Bruce. Membru al Uniunii Epigrafiştilor din România (2003) şi al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni (2005). (V.P.)

PLÂNGĂ, Leonid (29.VIII.1940, Ploieşti – 13.I.2001, Târgovişte) Medic. Absolvent al Liceului Sanitar din Bucureşti şi al Facultăţii de Medicină din Iaşi, doctor în medicină la Institutul de Endocrinologie „C.I. Parhon” din Capitală. Medic la Pietroşiţa, Pucioasa şi la Spitalul Judeţean din Târgovişte şi inspector la Direcţia Judeţeană de Sănătate Dâmboviţa. Iniţiază primul laborator de medicină nucleară, în 1980, într-un judeţ al ţării, şi organizează, tot pentru prima oară, secţia de endocrinologie şi nutriţie la Spitalul Judeţean. În 1983 realizează, în premieră medicală absolută în România, la Secţia de endocrinologie-nutriţie a Spitalului Judeţean, studiul ritmicităţii endocrine la copii în colaborare cu Institutul „C.I. Parhon” din Bucureşti şi cu Centrul Medical (departamentul de patologie clinică) din St. Paul-Ramsey, Minnessota, SUA. În ianuarie 1997 este singurul târgoviştean ales membru titular activ al Academiei de Ştiinţe din New York pentru cercetările sale în domeniul cronobiologiei şi endocrinologiei. A fost, totodată, şi un publicist fervent la cotidienele „Dâmboviţa”, „Jurnal de Dâmboviţa”, realizator de emisiuni ştiinţifice la Radio „D” şi la televiziunea Antena 1 Târgovişte. (G.C.)

PLANURILE DE SISTEMATIZARE ALE ORAŞULUI TÂRGOVIŞTE – MARTORI AI EXISTENŢEI ÎNTEPRINDERILOR INDUSTRIALE Despre existenţa unor unităţi industriale în Târgovişte amintesc şi planurile de sistematizare ale oraşului, întocmite începând cu 1886. În acest an, institutorul D.P. Condurăţeanu realiza Planul oraşului Târgovişte şi al locurilor din apropiere, în care apar găzăriile (rafinării mici) pe şoseaua judeţeană Târgovişte-Găeşti-Vlaşca. În apropierea gării Ciocârlanu (staţia Târgovişte Sud), se aflau găzăria Angelescu şi o altă găzărie fără proprietar; în cătunul Mahalaua – comuna Viforâta – apare găzăria Ioan Grigorescu; pe şoseaua Mânăstirii Dealu apare găzăria Isdrulu; pe şoseaua Pucioasa-Pudrărie-Târgovişte, găzăria Toma; pe şoseaua judeţeană Câmpulung-Târgovişte era menţionată găzăria Luculescu şi o alta fără proprietar; pe şoseaua naţională la Titu, apar găzăriile Niţă Cozma şi Gr. Gavrilăscu; pe şoseaua Lazuri, găzăria Niţă Cosma. Planul Condurăţeanu a menţionat şi morile aflate pe lazul Morilor (de la est la

vest): Tremuriciu, dr. Irescu, Ion Lisu, Samuel Iosif, Hagi Dulea, Răducanu, Kercea, Hiotu, Gorgota, Küle, Mihaiu Neamţu. De asemenea, mai erau menţionate Fonderia şi Fabricile de spirt Grigore Gavrilăscu şi Samuel Iosif. În planul oraşului Târgovişte din 1910, întocmit de inginerul şef al Serviciului Tehnic, Nicolae Bruneanu, apare doar Rafinăria lui Ioan Grigorescu. În 1913, inginerul ajutor Ştefan Septville a întocmit planul oraşului pe baza planurilor existente, aducând completări. Referitor la unităţile economice din oraş, au fost marcate ca existente la acea dată: Fabrica de Petrol Oilfields, Depozitul de produse petroliere Ioan Grigorescu pe drumul judeţean Târgovişte-Găeşti, în apropierea Cimitirului Central, Arsenalul, Uzina Electrică, Rafinăria Ioan Grigorescu şi o fabrică de cărămidă în cătunul Mahalaua. Planul oraşului Târgovişte realizat în 1929 de St. D. Sachelaride, inginerul-şef al Serviciului Tehnic, a menţionat pe drumul judeţean Târgovişte-Găeşti, în apropierea Cimitirului Central, rafinăriile: Fabrica de Petrol Ioan Grigorescu (mutată de la Mahalaua în 1922); Rafinăria Victoria, Societatea de Petrol Distribuţia şi Fabrica de Petrol Panţu şi Societatea Helios. Ultimul plan al oraşului Târgovişte din perioada interbelică a fost executat în 1936 de inginerul I. Gaal. Rafinăriile trecute pe acest plan sunt cele care au fost trecute şi în planul oraşului din 1929. În planul amintit, pe lazul Morilor sunt menţionate morile existente (de la est la vest): Slavu, Samuil, Vătămanu, Stănescu (zisă de zid), Răducanu, Dafu (zisă Dealului), Dafu (fostă Hiotu), Gorgotei (Curelea), Baronide, Jelescu (halta Teiş). Totodată, sunt menţionate şi alte unităţi economice existente în Târgovişte, Arsenalul de Depozit al Armatei, cea mai veche unitate a oraşului, Uzina Electrică şi Abatorul. În epocă au existat nemulţumiri faţă de modul cum au fost concepute aceste planuri, referitor la includerea sau neinclusiunea unor obiective industriale în suprafaţa oraşului Târgovişte. Nemulţumirile veneau din partea localităţilor limitrofe oraşului, care au fost private de impozitele comunale convenite lor, prin includerea obiectivelor industriale în aria oraşului Târgovişte. În 1931, ca urmare a întocmirii planului de sistematizare a oraşului Târgovişte, a izbucnit un conflict între Primăria Târgovişte, pe de o parte, şi între Primăriile Ulmi şi Priseaca pe de altă parte. În noul paln, Primăria a inclus unităţile economice existente pe teritoriul acestor comune în aria oraşului Târgovişte. Acest fapt a dus la diminuarea veniturilor celor trei localităţi. Neînţelegerile între primăriile comunelor limitrofe cu a oraşului Târgovişte au continuat, însă vor fi soluţionate prin subvenţii acordate primăriilor Ulmi, Colanu, Priseaca de către Primăria Târgovişte, conform prevederilor bugetare. (G.T./C.V.)

PLĂCI COMEMORATIVE ŞI MEMORIALE 1. Placă comemorativă aflată în holul Liceului „Constantin

Carabella”, pusă cu prilejul sărbătoririi centenarului liceului. Conţine lista directorilor; 2. Placă comemorativă pusă în 1974 cu ocazia sărbătoririi centenarului Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” (1874); 3. Placă comemorativă pusă pe casa în care a trăit scriitorul George Caîr; 4. Placă memorială pusă în 1968, cu prilejul aniversării a 120 de ani de la Revoluţia din 1848, pe imobilul construit pe locul unde s-a aflat casa lui Ion Heliade Rădulescu; 5. Placă memorială dezvelită în 1972 cu ocazia sărbătoririi Anului Internaţional al Cărţii, la Mănăstirea Dealu, unde a funcţionat prima tiparniţă din Ţara Românească; 6. Placă memorială, dezvelită în 1972 cu prilejul constituirii Societăţii Române de Bibliofilie, pusă pe zidul clopotniţei Mitropoliei, unde se tipăriseră cărţi în sec. XVII-XVIII; 7. Placă comemorativă pusă cu ocazia sărbătoririi centenarului dării în funcţiune a liniei ferate Târgovişte-Titu la Gara Târgovişte Sud; 8. Placă comemorativă pusă în 1993 la Şcoala Generală I. Al. Brătescu-Voineşti, cu prilejul primirii numelui marelui scriitor, fost elev al şcolii; 9. Placă comemorativă fixată pe casa unde a locuit prozatorul şi eseistul Radu Petrescu între 1946-1947; 10. Placă comemorativă pusă pe locul unde a locuit Cezar I. Spineanu (1888-1973), preşedinte al Organizaţiei PNŢ Dâmboviţa; 11. Placă comemorativă pusă în 1997 la şcoala „Smaranda Gheorghiu” pentru a evidenţia că s-a înălţat pe locul donat de soţii Eliza şi Samuel Iosef; 12. Placă comemorativă pusă la Spitalul Judeţean în amintirea lui Teodor Marinoiu, medic primar la acest spital (1901-1916), mort pe front la 15 aprilie 1917; 13. Placă comemorativă fixată la spital în memoria dr. Victor Gh. Ionescu, medic primar la Secţiei TBC (1930-1932); 14. Placă comemorativă aflată la Spital în amintirea dr. Dumitru Oprescu, mort la 19 aprilie 1935. (M.O.)

PLIMBAREA PUBLICĂ Sub această denumire este cunoscută prima grădină publică, amenajată pe terenul din faţa bisericii Creţulescu şi la capătul podului Mihai Vodă. Paznicul podului Mihai Bravu avea în grijă şi grădina. În 1844 s-au început primele plantări de arbori (salcâm, tei şi brazi), au fost instalate de către magistratul oraşului patru felinare pentru iluminat şi a fost amenajată o cafenea închiriată anual, prin licitaţie. Datorită evenimentelor de la 1848 şi a ocupaţiilor străine, grădina publică s-a păraginit. Ca urmare a acestui fapt, în 1855, au fost iniţiate lucrări de reamenajare conduse de Ulrich Hofmann, directorul grădinilor publice din cadrul Ministerului din Lăuntru. Periodic s-au făcut reamenajări, în 1865, punându-se problema construirii unei „clădiri de conversaţie”. Construcţia de tip pavilionar se va realiza peste câţiva ani, prin donaţii şi consta dintr-o construcţie de zid învelită cu tablă, compusă dintr-un salon şi o gheţarie. Începând cu anul 1881, fanfara militară susţinea concerte în zilele de sărbătoare. În 1896 s-a amenajat o seră de flori necesară decorării grădinii centrale şi bulevardului. (G.T./C.V.)

PODUL LUI BĂNICĂ PAVEL Iniţiatorul construcţiei a fost negustorul Bănică Pavel care a realizat pe lauzul Morilor un pod existent deja în Epoca Regulamentară, lângă moara Hiotu, când deja îi purta numele. Ulterior, podul a intrat în grija municipalităţii, în darea de seamă despre administraţia comunală pe 1902-1903 fiind destinaţi bani pentru reparare. (G.T./ C.V.)

PODUL MIHAI VODĂ Sfatul Orăşenesc a hotărât, în 30 mai 1837, construirea podului la care urma să contribuie cu suma de 10.000 lei, iar alţi 10.000 lei necesari construcţiei urmau să fie strânşi de la locuitori. Sfatul Orăşenesc a hotărât scutirea de taxa de trecere a podului a celor care vor contribui la construcţia lui. Conform listelor întocmite, au contribuit peste 600 de locuitori ai oraşului, din satul Colanu şi din Mahalaua. Pentru stabilirea amplasamentului podului s-a apelat la ing. Wilhelm Lorizeca, încheindu-se contracte pentru materialul lemnos şi pentru execuţia lucrărilor. Din lipsa banilor, construcţia a întârziat. Aceasta a fost realizată în sept. 1840, prin contribuţia Departamentului din Lăuntru, în valoare de 4.700 lei. Întreţinerea podului a necesitat cheltuieli anuale care împovărau bugetul oraşului şi în scopul procurării de fonduri autorităţile au solicitat Departamentului din Lăuntru, impunerea de taxe de trecere pentru vitele de povară. Podul nu a rezistat mult timp din cauza suprasolicitării şi a inundaţiilor. Astfel că în 1853 era dezafectat. Primăria a hotărât reconstruirea podului, lucrare terminată în feb. 1855. La sf. sec. al XIX-lea a fost pusă din nou problema reconstrucţiei podului. Primăria a solicitat în 1896 ajutorul Ministerului Lucrărilor Publice, însă acesta a refuzat reconstrucţia oferind doar un tablău metalic de la un pod dezafectat. Pentru reconstrucţia podului Primăria a efectuat un împrumut de 200.000 lei în 1888, completat cu alte împrumuturi efectuate în 1899-1900, 1901. Lucrările de reconstrucţie au fost terminate în feb. 1902 când a avut loc festivitatea de inaugurare în prezenţa regelui Carol I, a prinţului Ferdinand şi a principesei Maria. În anul financiar 1902-1903 au fost realizate rampa din stânga Podului Mihai Bravu şi parapetul podului executat din lemn de stejar şi ţevi. În anul 1903 podul a fost iluminat cu patru felinare. (G.T./ C.V.)

PODUL TEIŞ Conceput ca pod combinat care să deservească calea ferată şi şoseaua, podul Teiş a reprezentat „o lucrare de artă de mare importanţă de pe întreg traseul căii ferate”. Infrastructura a fost executată din piatră, iar suprastructura din tablău metalice. S-a inaugurat la 1 ian. 1890, odată cu cea de-a doua etapă a căii ferate Târgovişte-Lăculeţe. (G.T./ C.V.)

POENARU, Gheorghe (30.I.1902, Vârfuri, Dâmboviţa – 1985, Târgovişte) Profesor, jurist, publicist. Şcoala primară în comuna natală, apoi Liceul Militar

„Mănăstirea Dealu” şi „Ienăchiţă Văcărescu”. Frecventează cursuri de geografie, drept economic şi educaţie fizică. Licenţiat în geografie, drept şi economie. Profesor în Târgovişte, apoi jurisconsult la o întreprindere de construcţii hidrotehnice la Corbeni, Argeş (1972-1979). În 1925 scoate o foaie proprie „Cultura sateanului”. Colaborează totodată la revista „Vlăstarul” a Liceului „Ienăchiţă Văcărescu”. Un mare admirator al naturii, drumeţiilor, publică literatură cu caracter turistic: „Itinerare dâmboviţene” (1971) şi „Itinerar argeşean: ghid turistic” (1970, în colaborare). (V.P.)

POENĂREANU, Alexandru Avocat, publicist şi om politic, lider de partid. Secretar al Partidului Naţional Liberal la nivel judeţean (1918-1930). În iunie 1930 a întemeiat PNL – Gheorghe Brătianu, devenind liderul noii formaţiuni politice. S-a aflat între cei ce i-au propus lui Gheorghe Brătianu să fie preşedintele organizaţiei din Dâmboviţa, propunere acceptată în a doua parte a anului 1930. A colaborat la presa liberală locală şi centrală: „Viitorul Dâmboviţei”, „Acţiunea nouă” ş.a. (M.C.)

POHOAŢĂ, Daniel (1.I.1949, Roşcani, Neamţ) Liceul Naţional Iaşi (1966); Facultatea de Medicină Generală Iaşi (1973). După facultate, medic de circă sanitară la Valea Mărului (1973-1974); medic de circă sanitară în comuna Independenţa (1974-1976); secundariat la Bucureşti – dermatologie (1976-1979). Din 1980, şeful secţiei dermatologie la Spitalul Judeţean Târgovişte. A publicat articole în reviste de specialitate din ţară şi străinătate. A participat la congrese internaţionale în ţară şi în străinătate: Singapore, Buenos Aires, Paris, Berlin, Florenţa, Barcelona, Istanbul, Praga, Budapesta, Sofia şi în Croaţia. Ca medic dermatolog cu valoare recunoscută a fost expert pentru România şi Uniunea Europeană; membru al echipei pentru armonizarea legislaţiei de sănătate boli venerice şi a terapiei în bolile dermatologie în România şi U.E. Prin toată activitatea în ţară şi străinătate, a adus strălucire vieţii medicale din Târgovişte, oraşul pe care îl slujeşte medical cu abnegaţie de 30 de ani. Este membru al Academiei Europene de Dermatologie şi Venerologie (EADU). (N.V.)

POLIŢIA DÂMBOVIŢEANĂ Bilunar specializat de informaţie, apare în februarie 1991; editor Inspectoratul Judeţean de Poliţie Dâmboviţa. Primul director Cornel Eugen Bălă; redactori-şefi: Victor Pană, Gheorghe Deaconescu; redactori-şefi adjuncţi: Ion Moraru, Danil Zepiş; secretar de redacţie: Petre Niculae, Mircea Cotârţă; redactori: Ion Amuza, Valeriu Răvoiu, Marin Noie, Victor Oprea, Ion Parciu, Aurel I. Preda, Georgiana Apostol, Ioana-Mădăina Preda, Vasile Armaşu; fotoreporter. Rubrici: „Obiectiv rutier”, „De la un număr la altul”, „Dialog cu cititorii”, „Caleidoscop”. Continuă. (G.C.)

POLIȚIA ORAŞULUI TÂRGOVIŞTE (1831-1949)

Instituția destinată asigurării ordinii și liniștii publice numită „Poliția oraşului” a fost înființată prin Regulamentul Organic (1831) și condusă de polcovnicul Badea Poroineanu („polițmaister” sau „polițian”), ajutat de cinci dorobanți aflați în subordinea directă a Ocârmuirii Județului Dâmbovița. Atribuțiile noii instituții au fost fixate prin Regulamentul de Organizare a Sfatului Orășenești, care prevedea „paza bunelor rânduieli și odihna obștii” cu colaborarea Sfatului Orășenesc. Atribuțiile poliției au suferit modificări de la o perioadă la alta. Poliția mai avea ca sarcină eliberarea răvașelor de drum cetățenilor, legalizarea actelor și înscrisurilor, paza de noapte cu paznici plătiți de către locuitori. De asemenea, poliția ținea evidența străinilor veniți în oraș, a servitorilor angajați la diferite case și răspundea de încartiruirea ostașilor. Numărul paznicilor era în 1847 de 40, pentru fiecare culoare a oraşului, fiind angajați patru ipistați. Serviciul de stingere a incendiilor, personalul barierelor oraşului și al închisorii oraşului au intrat în subordinea Poliției. Barierele oraşului, instalate la limita oraşului spre București, Pitești, Câmpulung, Suseni și Podul Mihai-Vodă, funcționau cu câte un căpitan și un ajutor, aflați în subordinea poliției. Un rol important în cadrul instituției l-a avut biroul de siguranță, care avea atribuții pe linia prevenirii și reprimării acțiunilor de tulburare a ordinii publice și a celor considerate ca atentate la siguranța statului (demonstrații, greve, mitinguri, întruniri). Personalul Poliției era format dintr-un șef, un ajutor, patru ipistați, un îngrijitor al temniței, doi dorobanți călare, trei dorobanți pedestri, un șef al biroului servitorilor, un căprar de dorobanți. Instituția a purtat aceeași denumire, de la înființare, cu excepția perioadei 1859-1862, când a purtat denumirea de Prefectura Oraşului Târgoviște. Sediul instituției se afla într-o singură încăpere și, ca o curiozitate, în perioada 1860-1864 instituția a purtat denumirea de Prefectura Oraşului Târgoviște. În 1875 intră în vigoare o nouă lege a Poliției Municipale. În 1880 Poliția era condusă de polițistul G.M. Nisipeanu, ajutat de comisarii Ștefan Negoescu și Toma Șerbănescu, la care se mai adăugau doi subcomisari și patru jandarmi. În 1883 a fost elaborat Regulamentul pentru organizarea serviciului și administrației oraşului Târgoviște și al Poliției. Actul normativ prevedea ca problemele de administrație și poliție comunală să intre în sarcina primarului și a ajutoarele sale. Personalul Poliției, cu excepția șefului acesteia numit de lege, era numit și plătit de Primărie și se compunea dintr-un ajutor al șefului Poliției, un comisar, doi subcomisari, un șef al jandarmilor, doi jandarmi, zece sergenți de zi și 35 gardiști de noapte. În 1890 efectivele poliției au crescut, instituția avea 40 de sergenți plătiți cu 50 lei pe lună, șase jandarmi plătiți cu 60 pe lună, 16 sergenți de noapte plătiți cu 40 lei pe lună. Instituția era condusă de polițaiul Ion Constantinescu, plătit cu 90 lei pe lună și adjunctul

Ioan Georgescu, plătit cu 50 lei pe lună. Legea din 1 aprilie 1903 privind organizarea Poliției Generale a Statului a avut o valabilitate până în 1929. Conform prevederilor acestei legi, Poliția Oraşului Târgoviște era subordonată Prefecturii Județului Dâmbovița și era condusă de un polițai ajutat de un director, comisari, subcomisari și sergenți de oraș. În anul 1912 instituția era condusă de Grigore Ștefan, licențiat în drept, iar contabil-șef era St. Al. Brătescu. În perioada ocupației germane din anii 1916-1918, instituția și-a continuat activitatea în condiții grele, personalul suportând umilințele ocupantului. După Primul Război Mondial a luat ființă, în cadrul Poliției, o brigadă specială de siguranță, ale cărei atribuții constau în supravegherea și combaterea acțiunilor extremiste care atentau la siguranța statului. Schema personalului poliției la 1918 cuprindea 32 sergenți conduși de polițaiul T. Dragomir (salariu lunar 320 lei), Ioan Diaconescu, director (225 lei pe lună) și Ioan Diamandescu, comisar (200 lei pe lună). Șerviciul contabil era același din 1912. În 1923 personalul Poliției oraşului Târgoviște consta dintr-un șef, un director, un comisar, patru subcomisari, un comandant de sergenți și 36 de sergenți pentru paza de zi și de noapte. În virtutea legii din 1929 iau ființă detașamente de poliție la Găești, Pucioasa și Titu-Gară, a căror activitate era coordonată de Poliția oraşului Târgoviște, care joacă rolul de poliție județeană. În anii 1938-1939, în cadrul schimbărilor instituționale generate de regimul de dictatură regală, poliția se unifică cu jandarmeria. În 1940 se revine la vechiul sistem, instituția funcționând astfel până în anul 1949. (G.T./ C.V.)

POMICULTURA DIN JURUL ORAŞULUI

Primele mențiuni despre practicarea acestei îndeletniciri apar în sec. XVII, însă aceasta era mult mai veche. Relatările călătorilor străini privind pomicultura sunt accidentale, acestea nu se opresc la amănunte concrete sau de strictă specialitate, datorită faptului că aceștia îndeplineau misiuni diplomatice sau religioase. Filippo Pigafetta în scrisoarea din 18 octombrie 1595 adresată lui Belizarie Vinta, cancelarul marelui duce de Toscana, descria bogățiile oraşului Târgoviște care avea un aspect rural, de câmpie roditoare, cu dealuri, pe care se cultivau vița-de-vie, „poame de orice fel”, se creșteau oi și albine. Existența livezilor este confirmată și de un martor al bătăliei de la Târgoviște, călugărul franciscan Giusppe Pisculo. Acesta, sosit la Târgoviște în august 1595, descria orașul care se întindea de-a lungul lalomiței având spre nord-est, la depărtare mai puțin de o milă italiană o livadă care se continua cu un deal cu vii. Călătorul Petre Bogdan Bakëic a vizitat de mai multe ori Țara Românească și orașul Târgoviște în perioada 1640-1670, descriind liveziile care acopereau dealurile dinspre partea de nord-est a oraşului; se cultivau viță-de-vie și grâne. Petru Bakëic, în relatările sale despre

Târgoviște, menționează existența unor grădini cu pomi fructiferi la mănăstirea catolică, unde pe lângă vie, se cultivă mere și alte fructe. Tot el, vorbește despre existența, la 1654, a unei livezi domnești unde se cultivau mere. Această livadă domnească este menționată și de Paul de Alep, la 1654, cu prilejul urcării pe tron a lui Constantin Șerban, când ostașii și poporul se aflau în livadă, sub nuci, sărbătorind evenimentul. Constantin Brâncoveanu s-a preocupat de mărirea livezii domnești căreia i-a făcut o hotărnicie, delimitându-i hotarele: Crucea răposatului Matei Vodă, Drumul Mahalalei, Drumul Mănăstirii, Drumul Mocanilor. Paul de Alep descrie și livada Mitropoliei sau „livada Vlădicăi” în care erau plantați meri, peri, gutui, cireși, pruni, sursă importantă de alimentare a veniturile Mitropoliei. În sec. al XVII-lea sunt menționate livezi orășenești situate în Dealul Târgoviștei sau peste râul Ialomița aproape de livada domnească: Oprea șelar, Pavel cojocar, Iacșa căpitan, unchiașul Voicu, popa Paraschiva, Bratu sin popa Radul ot Târgoviște, popa Ispas ș.a. (G.T./ C.V.)

POPA, Victor (2.X.1937, Moroieni, Dâmbovița – 15.X.2003, Târgoviște) Absolvent al Seminarului Teologic, al Facultății de Teologie și al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București. A predat la școli din județul Dâmbovița și din Târgoviște; a fost inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar al județului Dâmbovița. A fost unul dintre fondatorii Arhiepiscopiei Târgoviște, al Facultății de Muzică (actualmente specializare la Facultatea de Științe și Arte), al Universității „Valahia” și al Filialei Târgoviște a Asociației Europene a Cadrelor Didactice, al cărei secretar a fost. A inițiat și a dirijat formații corale școlare. A fost, totodată colaborator al unor publicații dâmbovițene de informație și școlare. (G.C.)

POPESCU, Bazil Profesor, director, publicist, lider de partid. Personalitate a învățământului și a vieții politice dâmbovițene în perioada postbelică. După anul 1945 sprijină forțele procomuniste, îndeplinind diverse funcții: director al Liceului Comercial, președinte al organizației Uniunea Patriotică, liderul Partidului Național Popular (1946-1949), susținător al Frontului Național Democrat, membru în Comitetul electoral județean al Blocului Partidelor Democratice (1946). Inițiază acțiuni de sprijinire a victimelor războiului, organizează serbări și diverse manifestări culturale în colaborare cu școlile pentru strângerea de fonduri. (M.C.)

POPESCU, Constantin (12.VI.1862, Târgoviște – 1935) A urmat Școala Nr. 1 de Băieți, Seminarul Central din București și a susținut doctoratul în teologie. A funcționat ca profesor de muzică la gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu” (1884-1899). A fost dirijorul corului Mitropoliei din oraș, preot superior al Mitropoliei

(1888) și protoiereu al județului (1894). În 1892 a obținut o bursă de studii la Cernăuți, unde și-a luat titlul de doctor în teologie (1896). A fost numit profesor la Seminarul Central din București (1903), apoi director (1906). A tipărit un mare număr de lucrări despre istoria bisericii române, de drept bisericesc, gramatica limbii ebraice etc. (M.O.)

POPESCU, Constantin Doctor, publicist, membru în conducerea județeană a Partidului Poporului (1920-1932), deputat în anii 1920-1921. Autorul al unor interesante articole publicate în presa orășenească averescană care apărea la Târgoviște precum „Gazeta poporului” (1922-1927). În 1932 s-a desprins din Partidul Poporului împreună cu o grupare și a întemeiat Partidul Național Agrar, urmând astfel acțiunea la nivel central inițiată de Octavian Goga. A îndeplinit funcția de lider al organizației din Târgoviște și vicepreședinte al organizației județene. A colaborat la ziarul „Luceafărul poporului” (1932-1933). În 1936 s-a înscris în organizația Frontul Românesc, devenind liderul organizației din Târgoviște și membru în conducerea județeană. (M.C.)

POPESCU, Constanța (8.I.1956, Mănești, Dâmbovița) A absolvit Liceul (azi Colegiu Național) „Constantin Carabella” din Târgoviște și Facultatea de Economia Industriei, Construcțiilor și Transporturilor de la Academia de Studii Economice (ASE) din București; doctor în economie la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați; perfecționare postuniversitară (atestare/certificat) la universități din Franța, Italia, Germania și România; profesor invitat la universități din Franța și Italia; cadru didactic asociat la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu și la ASE din București. Este membru al Asociației Internaționale a Economiștilor de Limbă Franceză și în colegii de redacție ale unor reviste economice, cercetător științific la Universitatea „Valahia” și la Asociația Europeană de management (Marea Britanie). A funcționat ca economist principal și șef de birou la Combinatul de Oțeluri Speciale din Târgoviște. A obținut toate gradele didactice universitare. A fost șef de catedră și, în prezent, este prodecan al Facultății de Științe Economice a Universității „Valahia”. A publicat (unic autor și coautor) numeroase lucrări de management (serviciile publice), economie generală, micro-economie, diagnosticarea sistemului de finanțare. (G.C.)

POPESCU, Corneliu (11.II.1920, Târgoviște) Prozator, ziarist, om politic. Cetățean al lumii, aparținând exilului românesc, dar în primul rând spațiului de spiritualitate românesc al Târgoviștei. Cursuri primare, gimnaziale și Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște (1938). Licențiat în drept al Universității din București (1942). Director de cabinet în Ministerul Cooperăției până în 1947, când pleacă clandestin din țară la Paris. Doctor

în drept al Universității Sorbona (Franța) din 1949. Cursuri de drept internațional la Haga (1949-1950). Diverse profesii înainte și după stabilirea definitivă în Venezuela (1950): chelner, crescător de pui, vânzător de înghețată, „patronul” unei case de modă, proprietarul unei agenții imobiliare, președinte al Companiei Cencobor (Caracas), director al ziarului „El Rumano” (1957-1961). De-a lungul timpului a fost secretar și președinte al Casei Române din Caracas (Venezuela), ctitor al bisericii ortodoxe „Sf. Constantin și Elena”. Apoi prefect, consilier și primar al municipiului Chacao din Caracas (1990-2000). Debut publicistic ca redactor la ziarul târgoviștean „Acțiunea” (1941), scos de Tipografia „Dacia”, proprietate a tatălui său. Membru al Asociației Ziariștilor Români din Străinătate cu sediul la Paris (din 1949). Cetățean de onoare al Târgoviștei (2005), doctor honoris causa al Universității „Valahia” din oraș (2004). Editorial debutează târziu, poate cel mai târziu din literatura noastră, cu proza memorialistică „Un român – primar în Venezuela” (2003), în care își povestește, folosind deseori procedeul clișeului cinematografic, principalele momente ale zbuciumatei sale vieți, incertitudinile, nostalgiile dar și realizările ca om, departe de plaiurile natale. Al doilea volum „Bulevardul Castanilor” este de fapt o depănare a amintirilor tinereții din perioada interbelică, trăită în Târgoviștea natală, a omului care a străbătut lumea. Dedică pasaje ale cărții, familiei, prietenilor, descrie viața politică sau componența etnică a orașului. (V.P./M.O.)

POPESCU, Eugen (11.IV.1929, București – 8.VIII.1996, Târgoviște) Sportiv, antrenor de fotbal. De mic copil se mută cu familia în Târgoviște. urmează școala de maiștri din cadrul Grupului Școlar al IUP Târgoviște. Jucător al echipei Metalul Târgoviște în perioada 1957-1962, în diviziile B și A. Din 1968, coordonator la Centrul de Copii și Juniori, apoi antrenor de juniori până la pensionare. Va crește generații întregi de jucători care s-au afirmat în fotbalul românesc. Pentru meritele sale Stadionul municipal din Târgoviște îi poartă numele din 1996. (V.P.)

POPESCU, Florin Aurelian (29.VI.1968, Galați) Studiile liceale la Colegiul Național „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, perioadă în care a excelat prin rezultate deosebite la matematică, fiind membru al Lotului Olimpic Național. A absolvit Facultatea de Matematică și este cadru didactic la Universitatea „Valahia” din Târgoviște, catedra matematică. A desfășurat și desfășoară o activitate politică de succes. A făcut parte din conducerea APR atât la nivel județean cât și național între 1997-2001. În perioada 2002-2006, a fost președintele filialei PNL Dâmbovița și membru în conducerea națională, după care a ocupat funcția de președinte al filialei județene PLD și vicepreședinte la nivel național. După unificarea PD-PDL, a devenit președinte al Partidului Democrat-Liberal, filiala Dâmbovița și totodată

vicepreședinte la nivel național. S-a remarcat ca deputat de Dâmbovița în mandatul 2004-2008 prin inițiative legislative apreciate pe plan național. La alegerile locale din 2008, a devenit președinte al Consiliului Județean Dâmbovița, funcție deținută și în prezent. Ca președinte al Consiliului Județean Dâmbovița, a acționat pentru dezvoltarea infrastructurii județului, pentru refacerea monumentelor de artă și cult, dar și pentru stimularea vieții economice prin programe guvernamentale și europene, ceea ce a clasat județul Dâmbovița pe primele locuri pe țară în absorbția fondurilor structurale. A susținut dezvoltarea turistică a județului, sesizând această oportunitate ce favorizează progresul general al Dâmboviței. Manifestă interes pentru evoluția școlii de toate gradele, desfășurând numeroase acțiuni de susținere a tinerilor performanți. Din timpul mandatului de parlamentar, și în deosebi ca președinte al Consiliului Județean Dâmbovița, s-a angajat în reforma statului, în sensul integrării județului Dâmbovița în diversele componente ale reformei statale (sanitară, culturală etc.), precum și în eficientizarea serviciilor publice puse în slujba cetățeanului. (M.S.)

POPESCU, Gheorghe (17.X.1952, Tătărani, Dâmbovița), economist, director, sociolog-psiholog. După absolvirea Liceului „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște (1971), a urmat cursurile Universității București, obținând diploma de economist (1989) și sociolog-psiholog (1990). Și-a început activitatea la IPROLAM – filiala Târgoviște, lucrând apoi în structurile Organizației de tineret Dâmbovița. În perioada 1984-1990 a fost primar al comunei Tătărani, implicându-se în lucrări de infrastructură și de modernizare a localității. Din anul 1990 este directorul Crucii Roșii – filiala Dâmbovița, afirmându-se ca un om devotat slujirii și ajutorării semenilor. Astfel, a contribuit la atragerea de fonduri necesare domeniului social-umanitar, venind în ajutorul persoanelor care au cerut sprijinul Crucii Roșii. A coordonat activitățile de intervenții la dezastre și calamități, fiind membru în Comandamentul județean și local. Se implică în colective de ajutorare a persoanelor afectate de inundații din județ sau din alte zone. Colaborează cu autoritățile centrale și județene, cu societăți cu capital de stat și privat pentru obținerea de fonduri, dar și pentru acțiuni de educare a populației în legătură cu situații de dezastre. Cu pasiune și cu insistență a dezvoltat patrimoniul Crucii Roșii Dâmbovița, „construind” o instituție cu mulți voluntari și prieteni la nivel național și internațional. Pentru activitatea desfășurată a primit Diploma de onoare a Societății Naționale de Cruce Roșie (2005). (M.C.)

POPESCU, Gh. Petre Tipograf, industriaș, fruntaș al Partidului Național Țărănesc, membru în Delegația permanentă, casier general și component al Biroului județean, membru în Comitetul de conducere al

organizaţiei naţional-ţărănişte din Târgovişte, liderul plasei Târgovişte, consilier comunal în 1926, primar al Târgoviştei în 1933. În timpul său (ca primar) a fost sfinţită Mitropolia din Târgovişte, la 12 noiembrie 1933 în prezenţa patriarhului Miron Cristea, s-au inaugurat şcolile 1 şi 3 (refăcute). A fost ales consilier comunal pentru anii 1934-1937, a candidat pentru Senat în alegerile parlamentare din 1937. (M.C.)

POPESCU, Gheorghe Virgil (11.VI.1943, Arad – 21.IX.2003, Târgovişte) Liceul „Carabella” Târgovişte (1961); Facultatea de Medicină Generală Iaşi (1967). Extern şi intern neurologie şi interne (1967-1969). Medic de circumscripţie la Doiceşti (1969-1973); Medic secundar de boli interne şi cardiologie la Spitalul Elias şi Spitalul Fundeni (1973-1977). Începând cu anul 1977 este medic specialist, apoi primar şi, din 1990, şeful secţiei de cardiologie din Spitalul Târgovişte, până în 2003, anul decesului. A fost membru în echipa de conducere a Colegiului Medicilor din judeţul Dâmboviţa (1990-2003) şi delegat la Colegiul Naţional al Medicilor. În 1990, face parte din conducerea FSN Dâmboviţa. A publicat articole de specialitate în ţară şi străinătate, a participat la congrese de cardiologie şi boli interne în ţară. A trăit şi creat în Târgovişte, având merite profesionale precum şi în activitatea socială şi politică. (N.V.)

POPESCU, (Gogu) Gheorghe Prefect al judeţului, învăţător, om politic. În anii '40 s-a ataşat forţelor comuniste. A fost primul prefect comunist al judeţului Dâmboviţa (1944-1948), fiind impus pe cale „revoluţionară” pe 28 noiembrie 1944. A contribuit la ascensiunea spre putere a forţelor procomuniste şi la adoptarea unor măsuri dure împotriva opoziţiei democrate reprezentată îndeosebi de P.N.L. şi P.N.Ţ. În calitate de prefect a iniţiat diverse acţiuni: împrăştierea cu loturi de casă, refacerea unor drumuri şi localuri, aprovizionarea cu produse, ajutorarea regiunilor lovite de secetă din Moldova, începerea campaniei sanitare pentru combaterea bolilor sociale, demersuri pentru introducerea gazului metan şi realizarea stadionului din Târgovişte, lansarea ideii de realizare a monografiei oraşului Târgovişte ş.a. Alături de funcţia de prefect a avut şi alte responsabilităţi: preşedinte al Sindicatului învăţătorilor din judeţ (ales în februarie 1945), preşedinte de onoare A.R.L.U.S., preşedinte C.A.R.S.-Comitetul de ajutorare a regiunilor lovite de secetă (1946-1947), preşedinte al Comisiei de coordonare a muncii culturale (1947-1948), preşedinte al Consiliului judeţean provizoriu constituit în 1947 ş.a. În august 1948 a fost înlocuit în funcţia de prefect, fiind promovat în Ministerul de Interne. (M.C.)

POPESCU, Irineu (12.III.1952, Căndeşti, Dâmboviţa) Inginer, director, om politic, lider de partid. Absolvent al Facultăţii de Construcţii Civile-Industriale

Bucureşti. A lucrat ca inginer la IACMMR Târgovişte în anii 1976-1987, iar din 1987 lucrează la Grupul de Şantier Târgovişte, devenit Dâmboviţa – Construcţii, parcurgând stagiul de la inginer la director general. Din 1990 este membru al Partidului Naţional Ţărănesc Creştin-Democrat, iar din 1993 şi până în prezent îndeplineşte funcţia de preşedinte al Organizaţiei judeţene. În perioada august-decembrie 1996 a fost senator, iar în anii 1996-2000 a făcut parte din Camera Deputaţilor. A contribuit la realizarea unor obiective importante precum clădirea Tribunalului Judeţean, pasajul de la ieşirea din Târgovişte spre Pucioasa, reabilitarea reţelei de apă-canalizare a oraşului etc. (M.C.)

POPESCU, Jean (22.VI.1951, Cetăţeni, Argeş) Liceul Câmpulung Muscel; Facultatea de Medicină Bucureşti. După terminarea facultăţii (1979), stagiar la Institutul de Ftiziologie Bucureşti. În 1982-1983, Dispensarul medical Văleni Dâmboviţa; 1983-1986, medic secundar chirurg, Spitalul „Cantacuzino” Bucureşti. Din 1987, Spitalul Judeţean Târgovişte, secţia chirurgie. Doctor în medicină (2000), medic primar, şef secţie chirurgie, Spitalul Târgovişte din 1997. Colaborează la reviste de chirurgie cu articole şi coautor la manualul de chirurgie „Caiete de chirurgie”. Membru în Uniunea Medicală Balcanică şi participant la congresele Uniunii. Participă cu articole, comunicări la congrese în ţară şi străinătate. Curs de management sanitar în Canada (1995). Curs de management la Bucureşti în anii 1995, 1997 şi 2008. Director Spitalul Judeţean Târgovişte (1990-1992). Director cu reforma sanitară (1993-1999), când s-a construit noul sediu al Direcţiei Sanitare şi a reabilitat cu Banca Mondială 13 dispensare, preşedinte la Casa de Asigurări de Sănătate Dâmboviţa (1999), preşedinte al Colegiului Medicilor din anul 2000, prefect al judeţului Dâmboviţa (2005), consilier municipal (1992-2000). Activitatea politică: preşedinte al Partidului Democrat din 2000 până în 2008 – filiala Dâmboviţa. Personalitate de excepţie, a condus cu succes instituţii reprezentative ale oraşului şi judeţului, prin valoarea acţiunilor sale influenţând viaţa şi dezvoltarea cetăţii. (N.V.)

POPESCU, Laurenţiu-Mihail (1.IV.1970, Târgovişte) Baschetbalist, manager. Absolvent al Liceului „Constantin Carabella” Târgovişte (1988). Licenţiat al Facultăţii de Educaţie Fizică şi Sport din cadrul Academiei Naţionale de Educaţie Fizică şi Sport Bucureşti, specializare baschet (1994). Profesor la Colegiul Naţional „Ienăchiţă Văcărescu” Târgovişte (1994-2001, 2010 – în prezent), Director la Direcţia Judeţeană de Tineret şi Sport Dâmboviţa (2001-2005), Director la Clubul Sportiv Târgovişte (2005-2010). A practicat atletismul (Şcoala Generală Nr. 8 Târgovişte – clase cu program, antrenor Constantin Stanciu) şi

baschetul (CSȘ Târgoviște – divizia națională a juniorilor și școlarilor, antrenori Gabriel Ionescu, Valerian Ioan). Antrenor al echipei de baschet băieți a Colegiului Național „Ienăchiță Văcărescu” Târgoviște – campioană națională a liceelor (1996). Arbitru de baschet pentru divizia „B” masculin (1994-2000) și divizia „A” feminin (1997-2000). A fost distins cu trofeul „Managerul sportiv al anului 2009 din județul Dâmbovița”. (A.B.)

POPESCU, Marian (6.IX.1942, Craiova, Dolj) Profesor, director, inspector școlar general. Absolvent al Facultății de Matematică din cadrul Universității București (1965). A activat ca profesor de matematică în diverse unități de învățământ: Școala Nr. 1 Ocnița (1965-1968), Școala Gura Ocniței (1970-1976), Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște (1976-1997, 2001-2007). A îndeplinit responsabilități importante: director la Centrul de Pregătire a Ucenicilor Ochiuri (1969-1970), director adjunct la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1978-1982), inspector general adjunct la Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița (1997-1998) și apoi inspector școlar general (1998-2001). Are contribuții în activitatea de perfecționare a învățătorilor și educatoarelor din județul Dâmbovița, ca membru în comisiile pentru examenele de definitivare, în cele de acordarea gradelor didactice sau în calitate de coordonator al multor lucrări pentru obținerea gradului didactic I. De asemenea, s-a remarcat ca președinte al Filialei Dâmbovița a Societății de Științe Matematice (1983-1992) și ca membru al Consiliului Societății de Științe Matematice din România (1992-2000). Este coautor la lucrarea „525 de probleme date la Olimpiadele de Matematică 1990-1998 – clasele III-VIII”, apărută în 1998. (M.C.)

POPESCU, Mihai (22.VII.1909, Târgoviște – 24.II.1953, București) Fiul unui preot din Târgoviște cu studii și doctorat la Viena. Urmează cursurile Conservatorului de Artă Dramatică din București și pe cele ale Seminarului „Reinhardt” de la Viena; evoluează, apoi, pe scenele companiei unde a debutat, teatrului Mariei Ventura, Teatrului Național, teatrului din Schönbrunn, la Stadttheater din Bielitz (Polonia), la Deutsches Folkstheater din capitala Austriei și la Theater der Josephstadt, cât și la teatrul Mariei Filotti din Sărindar / București. Actorul târgoviștean se impune ca reputat actor româno-german; creează roluri memorabile în piese de Shakespeare, Schiller, Dumas-fiul, Clifford Odets, Hauptmann, Mirco Jalusich, Mircea Ștefănescu, Camil Petrescu, Turgheniev sau Konstantin Simonov. După cel de-al Doilea Război Mondial joacă la Teatrul de Comedie și, nu pentru mult timp, este profesor la Institutul de Teatru din București. La 24 februarie 1953, încetează prematur din viață în urma unei nefericite intervenții chirurgicale. Teatrul de tineret din oraș îi poartă numele, precum și o stradă. (G.C.)

POPESCU, Mihai Gabriel (2.VIII.1933, Târgoviște – 6.VI.2011, Târgoviște) Profesor, istoric, istoric literar, eseist, ziarist. Studii elementare în comuna Runcu, urmate de cele gimnaziale și liceale la Pietroșița, București, Lupeni. Absolvă Institutul Pedagogic București (1956), apoi Facultatea de Istorie a Universității București (1970). Profesor în comunele: Râu Alb, Săteni, Aninoasa, Târgoviște până la pensionare. În perioada 1968-1974, inspector în domeniul cultural. Membru a numeroase uniuni, societăți, asociații, dintre care amintim: Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România (distins cu Ordinul Ziariștilor clasa I, 2001), Asociația Națională „Cultul Eroilor” (2002), Societatea de Științe Istorice din România, Societatea Scriitorilor Târgovișteni (2005), Academia Internațională „Mihai Eminescu”, Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova (2010). Cetățean de onoare a orașului Târgoviște (2002) pentru „activitatea științifică și literară”. S-a implicat în viața socială, politică, culturală a Târgoviștei. Debut publicistic în „Flamura Prahovei” (1967) cu articolul „Un erou dâmbovițean. Eremia Popescu”. A colaborat la „Flamura Prahovei”, „Dâmbovița”, „Graiul Dâmboviței”, „Cetatea”, „Târgoviștea”, Cadran”, „Jurnal de Dâmbovița”, „Albina”, „Curier”. Redactor la Talk Show (1997-2000), Litere (din 2001), Eroica (din 2001), Săptămâna românească (din 2006). Autor sau coautor al unor studii și articole despre evenimente, locuri, personalități dâmbovițene. Debut editorial cu „Memoria dascălilor noștri” (volumul I, 1998), urmat de alte patru volume în care prezintă o serie de oameni pe care-i consideră adevărați „dascăli”, modele de urmat. Publică o serie de monografii și documente referitoare la comunele dâmbovițene: Bărbulețu, Runcu, Râu Alb, Tătărani dar și lucrări de sinteză despre județul nostru: Dâmbovița 2000, Dâmbovița 1810-2010, Micromonografii. Documente (2010, în colaborare cu Dragoș Mircea Dumitru). O atenție deosebită o acordă pădurii, acest element fundamental al existenței umane: „Pagini la o istorie a pădurii dâmbovițene” (2002), „Pagini la istoria contemporană a pădurii” (2004) în colaborare cu Ion Gh. Dumitru. Dedică ilustrei familii de intelectuali dâmbovițeni volumul „Dinastia Ciorăneștilor” (2000, cu Ștefan Ion Ghilimescu), iar cu etnologul Ion Bratu scrie un volum dedicat lui „Radu lu’ Anghel” (2003), care a haiducit pe Valea Dâmboviței. O parte din publicistica dedicată istoriei și culturii dâmbovițene este adunată în volumele „Scrieri din trecut” (2001), „Pagini la istoria culturii dâmbovițene” (2004), urmate de „Scara vieții” (2008), „Scrieri istorico-literare” (2008), „Amintirea amintirilor” (2011). (V.P.)

POPESCU, Mioara Delia (28.IV.1963, Onești, Bacău) A absolvit Liceul de Matematică-Fizică din Onești și Facultatea de Comerț – specializarea economia serviciilor de alimentație publică și turism de la Academia de Studii Economice din București;

doctorat în management la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galaţi; studii postuniversitare la Academia de Studii Economice, la Centrul GRVFOC – Tempus şi Coaching Institute din Bucureşti. Economist la Direcţia Judeţeană de Ocupare şi Formare a Forţei de Muncă Dâmboviţa, Oficiul de Turism Dâmboviţa, apoi cadru didactic al Universităţii „Valahia” din Târgovişte (asistent, lector, conferenţiar, profesor) la Facultatea de Ştiinţe Economice; director al Departamentului de relaţii internaţionale la aceeaşi universitate. Stagii de perfecţionare la Universitatea Paris XII Val de Marne, Universitatea „Democritus” din Komotini (Grecia), Universitatea din Orléon şi Centrul Regional pentru Învăţământ superior prin Alternanţă (Franţa). Membru al Asociaţiei Generale a Economiştilor din România. Publică lucrări din domeniul managementului întreprinderilor mici şi mijlocii. (G.C.)

POPESCU, N.I. (1910-1965) Primar delegat între 12-18 februarie 1938, 1-4 decembrie 1938, perioadă în care instabilitatea şi improvisaţia, existenţa unor puternice frământări la nivelul ţării au fost sesizate şi la Târgovişte, când în fruntea primăriei s-au perindat un număr mare de primari, în rândul cărora s-a numărat cel menţionat mai sus şi care n-a putut să se facă remarcat prin nicio iniţiativă. N-a apucat să pună în practică ordinul din 17 februarie prin care funcţionarii publici n-aveau voie să facă politică, pentru că a fost demis la 18 februarie 1939. (M.O.)

POPESCU, Pârvan (1890-1917) Avocat, iniţiatorul Revistei „Tinerimea Dâmboviţeană”, mort eroic pe câmpul de luptă. Era domicil pentru „crearea unei vieţi noi, în care tineretul să mai ardă şi ceva din suflet în cinstea idealurilor”, mărturisirea C.S. Ionescu, colegul său, şi pentru aceasta a participat la luptele purtate de armata română în marele Război pentru Reîntregire, unde a murit ca un erou. Familia sa a donat biblioteca tânărului avocat Bibliotecii Cercului Studenţesc Dâmboviţean. (M.O.)

POPESCU, Petre (1890-1948, Târgovişte) Om politic, membru al PNŢ, comerciant şi proprietarul unei tipografii. A fost preşedinte al Comisiei Interimare a oraşului între 2 decembrie 1919 – 2 aprilie 1920, iunie – iulie 1932 şi primar între 30 august – 22 noiembrie 1933. A urmărit să pună în aplicare programul stabilit de ţărânişti pentru Târgovişte, constând în construirea unei hale centrale, a unui abator, extinderea conductei de apă în zonele marginase, împrăştierea demobilizaţilor, continuarea lucrărilor de canalizare, exproprierea imobilului Sebastian şi alinierea străzii Regele Carol al II-lea, repararea Şcolii Primare Nr. 1 şi Nr. 4. Pentru realizarea acestui program, primăria a solicitat şi a obţinut un nou fond care urma să fie folosit pentru modernizarea oraşului. În ultimul mandat de primar a

obţinut aprobarea planurilor, a caietului de sarcini şi a machetei Halei Centrale de către Consiliul Tehnic Superior şi a pus piatra de temelie la construirea Halei Centrale (22 octombrie 1933). A urmat un vechi şi important ideal al epocii, sfinţirea Mitropoliei la 12 noiembrie în prezenţa patriarhului Miron Cristea. (M.O.)

POPESCU, Radu (1655-1729, Bucureşti) Cronicar. Fiul vistierului Hrizea şi al Mariei Băleanu. Tatăl său se trăgea dintr-o familie greacă din părţile Ianei. Hrizea Popescu este ucis la Snagov din ordinul domnului Ţării Româneşti Şerban Cantacuzino (1680), iar familia sa, printre care şi Radu Popescu este nevoită să plece în exil la Istanbul. Va reveni în ţară în 1687 şi va intra în serviciul lui Constantin Brâncoveanu. Radu Popescu a manifestat şi veleităţi diplomatice, fiind trimis în 1689 într-o misiune la generalul Heissler, în Transilvania. Ajuns mare clucer, este însărcinat cu repararea cetăţii Cladova. Radu Popescu primeşte în 1714 de la domnul Ştefan Cantacuzino, vornicia de Târgovişte. Cariera sa politică atinge apogeul sub Nicolae Mavrocordat, când este numit mare ban al Craiovei. Din punct de vedere politic a fost un oportunist, trădându-şi binefăcătorul şi nefiind străin de capturarea lui Nicolae Mavrocordat, de către imperiali, în 1716. Radu Popescu se va refugia în Transilvania. Revenit la Bucureşti se călugăreşte sub numele de Rafail şi începe redactarea cronicii sale. Se stinge la Mănăstirea Radu-Vodă din Bucureşti. I se atribuie lucrările „Istoriile domnilor Ţării Româneşti” (1290-1728) şi „Cronica Bălenilor”. (A.Ş./M.O./V.P.)

POPESCU, Romeo (30.I.1948, Căndeşti, Dâmboviţa) Inginer, director, om politic. Absolvent al Facultăţii de Electrotehnică din cadrul Institutului Politehnic Bucureşti. A lucrat ca inginer la Întreprinderea de Frigidere Găeşti (1971-1986), la Întreprinderea Mecanică Petrol Găeşti (1986-1992), iar din 1992 până în prezent la S.C. PAVCOM S.A. Târgovişte. Este membru şi vicepreşedinte al Organizaţiei judeţene a Partidului Naţional Ţărănesc Creştin-Democrat. Dâmboviţa. În anii 1996-2000 a îndeplinit funcţia de preşedinte al Consiliului Judeţean, contribuind la importante realizări târgoviştene: reabilitarea reţelei de apă-canalizare, construirea noului local pentru Tribunalul Judeţean, construirea pasajului de la ieşirea spre Pucioasa ş.a. (M.C.)

POPLACĂ, Nicolae (1903, Poplaca, Sibiu – februarie 1940, închisoarea Văcăreşti) Cunoscut susţinător al comunismului în perioada interbelică. Originar din judeţul Sibiu, vine în Târgovişte pentru efectuarea serviciului militar în cadrul Regimentului de tancuri. După liberare locuieşte temporar în Măneşti, Ungureni, Ulmi şi Văcăreşti. Aderă la ideile comuniste, motiv pentru care intră în vizorul autorităţilor. Cu ocazia

percheziţiei din 26 iulie 1933, poliţia descoperă la domiciliul său din Văcăreşti materiale de propagandă comunistă. Este arestat la Ulmi în lotul celor 17 în frunte cu Nicolae Ceauşescu şi Tarnovschi (1936) şi condamnat la un an de închisoare. Urmează apoi o altă detenţie de un an şi jumătate tot din cauza propagării comunismului în judeţ. Pus în libertate îşi reia activitatea, răspândind manifeste prin care promova obiectivele Partidului Comunist Român. Este din nou arestat şi purtat din post în post. Curtea Marţială din Braşov îl condamnă la doi ani de închisoare. Se îmbolnăveşte şi este dus la Spitalul Închisorii Văcăreşti unde, după o grea suferinţă, încetează din viaţă. A fost înmormântat de sora sa, Paraschiva Poplacă, la cimitirul „Izvorul Nou” din Bucureşti pe 3 martie 1940. Nicolae Poplacă a fost unul din cei mai cunoscuţi adepţi ai comunismului în judeţul Dâmboviţa. (M.C.)

POROIANU, Sache (1810-1875, Târgovişte) Deputat al judeţului Dâmboviţa. A fost preşedinte al Sfatului Orăşenesc între 1 noiembrie 1845 – 29 octombrie 1849, 1 iulie 1851 – 30 iunie 1855 şi 8 ianuarie 1857-1 aprilie 1859, reprezentând interesele negustorilor din Târgul din Lăuntru şi a acţionat pentru a muta Târgul de Afară în mijlocul oraşului, pe care l-a organizat „pe clase de vânzări şi producturi de orice felurime”. Pentru a impulsiona dezvoltarea economică a oraşului, a iniţiat înfiinţarea a trei bâlciuri anuale (Duminica Tomii, Sfânta Mărie Mare şi Sfântul Dumitru). A stăruit pe lângă domnul ţării, Barbu Ştirbei, pentru a deschide un drum spre Braşov şi a iniţiat o nouă hotărnicie a moşiei oraşului, precum şi construcţia a patru cişmele noi „în cuprinsul oraşului”. S-a preocupat de întreţinerea drumurilor, iluminatul oraşului, repararea podului peste lalomiţa, construirea primei cazarme a dorobanţilor din oraş. A încurajat stabilirea în zona de sud-est a oraşului a bulgarilor veniţi din Băleni, care au conturat Mahalaua Sârbilor. A ştiut să se facă apreciat în rândul orăşenilor, pe care i-a reprezentat cu pricepere la vizitele efectuate de domnii Gheorghe Bibescu (4-6 septembrie 1846, 1847) şi Barbu Ştirbei (23-24 iulie 1851), care au venit să impulsioneze lucrările de restaurare a Turnului Chindiei şi Mănăstirii Dealu. Desemnat deputat al judeţului Dâmboviţa a avut ca interimar pe Dimitrie Borşescu (1 noiembrie 1846 – 27 septembrie 1847). În timpul revoluţiei „a luat învoire pentru a urma cură doctoricească”. Invazia trupelor ruseşti (octombrie 1853 – iulie 1854), urmată de ocupaţia turcă şi austriacă (iulie 1854 – martie 1855) a stopat perioada de prosperitate economică. Ocuzaţia austriacă a impulsionat lucrările de delimitare a străzilor, de numerotare a caselor, a cerut montarea unui număr sporit de felinare la răspântii şi la cele cinci bariere, dar efortul financiar pentru încartiruire, procurarea alimentelor şi furajelor necesare armatei de ocupaţie a marcat puternic evoluţia oraşului. (M.O.)

POROJAN, Mihai – clădire de patrimoniu (1885, Vulcana-Pandele, Dâmboviţa – 24.IV.1919, Târgovişte) Avocat, om politic liberal, primar. A fost fiul preotului Grigore Popescu din Vulcana-Pandele şi frate cu gravorul Gabriel Popescu. A îndeplinit funcţia de preşedinte al Comisiei Interimare a oraşului după ce la sfârşitul lunii noiembrie 1918 „s-au ridicat germanii fugind ca praful înaintea vântului, pierind pomenirea lor, cu sunet”, cum preciza o însemnare inserată între paginile unei cărţi, până în martie 1919. S-a antrenat cu elan tineresc şi încredere în rezolvarea gravelor probleme cu care se confrunta comunitatea oraşului după retragerea nemţilor. A adus în dezbaterea Comisiei Interimare aprovizionarea oraşului cu alimente de primă necesitate, s-au făcut eforturi ca iluminarea oraşului să intre în normalitate, s-au luat măsuri energice pentru ca şcolile să-şi înceapă activitatea. S-a dispus ca numele străzilor fixate de germani să fie schimbate, iar cercetarea abuzurilor comise de germani, a celor care s-au pus în slujba lor şi a îmbogăţitorilor de război, să se facă de urgenţă. Antrenarea în această muncă supraomenească a determinat îmbolnăvirea lui, având parte de o moarte fulgerătoare la 24 martie 1919. Un mare număr de orăşeni l-au însoţit către locul de veci, pentru că „drumul lui în această lume a fost drept ca dăra pe care o lasă fulgerul pe cerul înnegrit” şi „nu a cunoscut nici şovăieli, nici cotituri”, ci „modest, şi-a urmat steaua hărăzită de ursită”, iar „viaţa i-a fost luminată ca o zi de mai, peste care luptele şi patimile de toate zilele n-au aruncat niciun pic de umbră” (Legea Nouă, an I, nr. 14, 31 martie 1919). (M.O.)

PORTOCALĂ, Nicolae (? – 8.V.1938, Bucureşti) Echitaţie. În perioada premergătoare intrării României în Primul Război Mondial a fost considerat unul dintre cei mai buni călăreţi ai ţării. Prin funcţiile deţinute (Comandant al Şcolii de Cavalerie din Târgovişte; Preşedinte (1909), apoi Preşedinte de onoare (1920), al „Societăţii Hipice” Târgovişte) a avut o importantă contribuţie la implementarea sportului ecvestru în Târgovişte şi recunoaşterea oraşului – în primele decenii ale secolului XX – drept principala sursă pe plan naţional în domeniu. (A.B.)

PORȚILE TÂRGOVIȘTEI De bună seamă, fostul Scaun domnesc medieval Târgovişte nu s-a putut compara cu niciuna – ca dimensiuni şi spectacularitate urbanistică – din strălucitele capitale europene ale sec. XIII. Cu tot acest handicap, explicabil de altfel, oraşul a fost, prin urbanitatea sa, cel mai important centru politic, după mărturiile unor călători străini (cărturari, feţe bisericeşti înalte), din sud-estul unei Europe în care orice scânteie aprindea incendii de la Istanbul până la Paris, Moscova sau Stockholm. Şi, ca orice urbe medievală, se apăra şi prin porţile sale dispuse în cele patru puncte cardinale, porţi prin care însă aveau acces şi bogatele chervane. Porţile istorice ale Târgoviştei au

fost patru, trei dintre ele străpungând Valul Cetăţii, „plămădit”, din nevoi de protecţie militară a capitalei, de Matei Basarab: Poarta Buzăului, ridicată pe marele drum al Brăilei. Astăzi este refăcută şi străjuieşte capătul de miazănoapte al Căii Bucureştiului, oferind târgovişteanului, dar şi străinului în drumeţie, o perspectivă romantică. Actualmente i se spune greşit „Poarta Bucureştiului”, localizarea acesteia fiind în altă parte. La data construcţiei pe aici trecea drumul mare comercial şi strategic spre Brăila, primul oraş important spre portul dunărean fiind Buzăul. Poarta Bucureştiului, la sud, construită în segmentul de val, dispărut de multă vreme, desfăşurat între strada Col. Dumitru Bălăreţu şi bulevardul Ion C. Brătianu, artere de circulaţie tăiate abia de un veac în topografia urbei. Poarta Câmpulungului/Dolgopolului (sau Argeşului), spre nord-vest, locul său fiind în actuala intersecţie a străzii Lt. Pârvan Popescu cu Calea Câmpulung. A fost construită după modelul Porţii Vânătorilor Domneşti, dar de proporţii mai mari, iar în vremea domniei lui Constantin Brâncoveanu a fost reîntărită şi supraînălţată. Poarta Vânătorilor Domneşti (Dealului), păstrată, „în original”, pe strada Ioan Alexandru Brătescu-Voineşti, zidită megieş Curţii voievodale şi care, în veacurile de demult, îngăduia, spre vest, refugiul spre Mănăstirea de la Dealu. Poarta încântă şi astăzi prin eleganta arcuire a bolţii sale interioare înaltă de 3 metri şi cu o deschidere de 5 metri, şi prin „ruinurile” turnului de veghe. Primele trei porţi erau duble – aveau şi menire militară, de apărare a cetăţii –, doar cea de-a patra era simplă, fiind mai mult un element decorativ într-o extremitate a Curţii voievozilor iubitori de „evadări” spre bijuteria monastică a lui Radu cel Mare şi spre unduirile limpezi, pe atunci, ale lăcomiei prin crânguri. Şi aceste „porţi istorice” ale Târgoviştei vor fi cunoscut câteva tumulturi: răzmeriţa dorobanţilor şi seimenilor lui Matei Basarab, reîntoarcerea strategică a Brâncoveanului în capitala „rezistenţei valahe” dinaintea viiturilor Semilunei, invazia armatelor austriece la 1781, dar şi aducerea dramatică a Vladimirescului, „arestuit” de puterile Eteriei şi care va fi sfârşit tragic, pe aproape, se pare, de Poarta Câmpulungului. Toate aceste porţi erau înzestrate cu turnuri de apărare. Dintr-o „epistolă tipică” a mitropolitului Ştefan al Ţării Româneşti (mijlocul sec. XVII) aflăm că tipicul procesiunii pentru ploaie avea următorul traseu al porţilor: pornea de la Poarta Vânătorilor Domneşti, din dreptul Bisericii Sf. Vineri, reintra prin Poarta Buzăului, părăsea din nou capitala voievodală prin Poarta Bucureştiului, traversa moşia domnească, şi se reîntorcea în oraş prin Poarta Dolgopolului. În fruntea procesiunii mergea întregul sobor preotesc al cetăţii, la fiecare poartă săvârşind sfeştania. (G.C.)

POŞTA VECHE (DB-II-m-A-17278, Str. Dr. Marinou, nr. 2, 1906) Arhitect Alexandru Clavel. Casa se

compune din parter, etaj şi subsol pe toată întinderea, cu excepţia zonei centrale, unde se găsesc ghişeele. Planul clădirii este în formă de L care leagă trei corpuri, separate la nivelul etajului şi exprimate plastic în faţade cu învelitori distincte. Are şarpantă din lemn şi învelitoare din ţiglă. Zidăria este din cărămidă. Planşeele sunt din grinzi metalice şi bolţi de cărămidă; faţada este din cărămidă aparentă şi decorată cu acandramente din piatră şi scări din piatră. În sala centrală grinzile sunt din lemn cu decoraţii, iar tavanul din scândură făţuită din stejar. Construcţia păstrează şi astăzi planul iniţial fără transformări şi adăugiri. (G.T./ C.V./M.O.)

PREDA, George-Daniel (3.IX.1991, Vărbilău, Prahova) Atlet. Absolvent al Liceului „Nicolae Mihăescu” Târgovişte (2010). Student al Facultăţii de Ştiinţe Umaniste – Secţia Educaţie Fizică şi Sport din cadrul Universităţii „Valahia” Târgovişte (din 2010). Profesorul Dumitru Muşat de la Slănic-Prahova a fost cel care i-a descoperit talentul pentru alergările de semifond. A fost legitimat la Telecom-Petrom Slănic – Prahova (2004-2005) apoi a fost adus la Târgovişte de profesorul Nicolae Guţoiu, fiind legitimat succesiv Telecom-Petrom Slănic – Prahova + Clubul Sportiv Târgovişte (2006-2007) şi CSS + Clubul Sportiv Târgovişte (2008-2010). Este de două ori campion naţional de seniori (1500 m, 2009 – aer liber şi 2010 – sală), competiţie la care a obţinut şi o medalie de bronz (800 m, 2010 – sală). La campionatele naţionale de tineret a obţinut 5 trofee (2 titluri de campion, 2 medalii de argint şi una de bronz), iar la campionatele naţionale de juniori mari 6 medalii de aur. A reprezentat România la competiţii oficiale pentru seniori (o selecţie la campionatele europene pe echipe) şi juniori (5 selecţii, la campionatele mondiale în aer liber, campionatele europene în aer liber, campionatele europene de cros, campionatele balcanice în aer liber). Medaliat cu argint la campionatul balcanic de juniori în aer liber (2009, 1500 m). Recordurile personale: 800 m (1.49.67 min., 2009); 1500 m (3.44.47 min., 2009); 3000 m (8.31.64 min., 2009); 5000 m (15.07.30 min., 2009); 3000 m obstacole (9.18.30 min., 2009). A fost desemnat „Cel mai bun sportiv al judeţului Dâmboviţa” în anii 2009 şi 2010. (A.B.)

PREDOI, Toma (18.IV.1936, Chelar, Dolj – VII.2005, Târgovişte) Liceul la Craiova (1954); Facultatea de Medicină Generală Timişoara (1960). Medic de circumscripţie sanitară (1960-1963). În 1963 promovează concursul de secundariat. În perioada 1963-2005, fără întrerupere, este specialist în secţia de anestezie şi reanimare a Spitalului Judeţean din Târgovişte. Medic foarte bine pregătit, cu mare experienţă profesională într-o specialitate dificilă şi extrem de importantă, mai ales în rezolvarea cazurilor grave şi a celor de urgenţă, a fost 42 de ani în slujba locuitorilor oraşului Târgovişte

şi ai judeţului Dâmboviţa. Vicepreşedinte, timp de 12 ani, al Uniunii Societăţilor de Ştiinţe Medicale, Filiala Dâmboviţa. A publicat în reviste de specialitate, a fost o prezenţă activă şi apreciată la conferinţe medicale şi congrese de specialitate în ţară şi în străinătate. (N.V.)

PREISTORIE ÎN SPAȚIUL TÂRGOVIŞTEAN

Paleoliticul (1.000.000-5.500 î.Hr.): 1.000.000 şi 40.000 de ani î.Hr./ î.e.n (Paleoliticul inferior. Paleoliticul mijlociu) Spaţiul actual urban şi periurban al Târgoviştei face parte din vastul areal de antropogeneză european-asiatic, mărturie stând probele arheologice prelevate din interfluviile Ialomiţa – Dâmboviţa (vest) şi Ialomiţa – Cricovul Dulce (est), cât şi din zona, privită în latitudine, cuprinsă între aşezările Nucet – Băleni – Bucşani (sud) şi Măneşti – Vulcana Pandele – Ocniţa (nord). Condiţiile prielnice de habitat din teritoriul înscris în orizontul geografic amintit au prilejuit popularea sa timpurie. La Podul Teiş, nu departe la nord de Târgovişte, au fost descoperite rămăşiţe de elefant fosil (*Elaphus primigenius blum*) şi molari de urs de peşteră (*Ursus spelaeus*). Spaţiul preistoric al Târgoviştei este ca, de altfel, întregul teritoriu românesc, ctreierat de cete de culegători – vânători – pescari, ale căror adăposturi sunt dealurile din preajmă sau terasele Ialomiţei, Dâmboviţei şi Cricovului Dulce. Sunt „ produse ”

primele unelte – în două tipuri – prin prelucrarea rudimentară (percuţie) a bolovanilor de râu, în formă de tăiş (chopping) ori satâr (chopper), uni- sau bifaciale, cunoscute sub denumirea de „ unelte de prund ” asemănătoare celor descoperite în Africa de Sud la Oldowai. Astfel de unelte, cu funcţii multiple (universale) au fost identificate nu prea departe la sud-vest de Târgovişte, la Petreşti, Ioneşti, Greci şi Potlogeni-Deal, ele fiind opera lui *Pithecantropus erectus*. 40.000 şi 5.500 (Paleoliticul superior, Epipaleoliticul). Se răspândeşte cultura materială musteriană făurită de omul de Neanderthal, însoţită de manifestările liminare ale gândirii abstracte. Apar comunităţile gentilice matriliare. Îşi face apariţia *Neathropul* / *Homo sapiens fossilis*. Predominante, consecutiv, sunt acum culturile Aurignaciană şi Gravettiană, ultima incluzând şi influenţe Magdaleniene central-europene. Gama uneltelor se diversifică şi tendinţa este de microlitizare a întregului inventar litic. Se articulează societatea gentilică matrilineară. Şi, tot acum, se generalizează folosirea arcului şi săgeţii şi a uneltelor microlitizate, lucrate cu evidente forme geometrice. *Homo sapiens fossilis* local este integrat în fondul cultural eterogen al geospaţialităţii carpato-danubian-tisian-nistrear-pontice populată – în zona Târgoviştei – de triburi tardenoisene. Descoperirile arheologice atestă un fapt indubitabil: şi zona Târgoviştei a făcut parte dintr-un puternic centru al „ culturii de prund ”, constituind o verigă principală în lanţul antropogenezei desfăşurat între Africa – Asia de sud-est

şi Europa Centrală şi de Sud. **Neoliticul (5.500-1.800 î.Hr.)** În punctul Coasta Bisericii (satul Bungetu, comuna Văcăreşti) au fost prelevate în 1974 şi 1975 urme de locuire ale acestui spaţiu de către comunităţi aparţinând „ culturii Criş-Starëvevo ”, intrate în contacte de geoculturalitate cu purtătorii, afluiţi dinspre sudul mediteranean-oriental. Caracteristici ale acestor comunităţi de cultivatori aceramici: crescători de animale, făuritori de ceramică pictată anteardere, ornamentată cu motive geometrice albe, negre pe fond roşu şi brune; antropologic erau, tipologic, de factură paleomediterraneană. În zona Curtii Domneşti au fost descoperite vestigii mărturie ale unor purtători ai „ culturii Gumelniţa ”. Vestigii ale aceleiaşi culturi au fost scoase la lumină în luncile Ialomiţei şi Dâmboviţei: aşezări stabile în formă de tell la Geangoeşti şi Dobra, organizate la suprafaţă, „ zidite ” din chirpici. Inventar casnic: vetre, cuptoare menajere, gropi de provizii (în care s-au găsit cereale), vase ceramice, fusaiole, greutăţi de lut, unelte de silex ori piatră şlefuită, răşniţe, cârlige şi împungătoare de os, dălţi şi ace din cupru. Ceramica – aşa cum o putem vedea şi azi – se recomandă printr-o decoraţie variată, ornamentaţii incizate sau pictate cu alb, roşu şi cu grafit. Plastica este reprezentativă: vase, dar şi figurine zoomorfe/ antropomorfe (dovezi ale practicării magice a cultului fecundităţii). În satele Bungetu (Văcăreşti), Cazaci (Nucet) şi la Geangoeşti (Dragomireşti), arheologic au fost depistate mărturii ale „ culturii Coţofeni ”, ultima a epocii neolitice: resturi de locuire (fragmente de chirpici), fragmente ale unor obiecte ceramice lucrate din pastă rezultată dintr-un amestec de nisip, pietriş şi cioburi pisate, ornamente cu incizii, impresiuni unghiale în şiruri duble, dar şi alveolare, împunsături de formă circulară sau triunghiulară, brăie simple şi crestate. Şi în spaţiul pretârgoviştean pătrund în valuri succesive, la cumpăna dintre neolitic şi epoca bronzului, triburile indo-europene (vedo-persano-mesopotamiene) şi nord-pontice, care vor intra într-un proces de sincrezie cu populaţiile autohtone, fără a duce la extincţie fondul etno-cultural autohton. Creşte în importanţă păstoritul, folosirea calului domestic, sunt răspândite podoabele şi obiectele de argint şi unelte de aramă şi de bronz de sorginte egeano-anatoliană. **Epoca bronzului (1800-800 î.Hr.)** Începutul mileniului doi î.Hr. Metalurgia bronzului, a cărei origine este depistabilă în Orient, pătrunde prin istmul balcano-eggean în geospaţialitatea carpato-danubian-nistrear-pontică, deci şi în orizontul pretârgoviştean, prezenţa „ produselor ” acestei metalurgii fiind atestată de descoperirile unor arme (pumnale, topoare, săbii, vârfuri de săgeţi, coifuri), podoabe, obiecte de cult, fibule, agrafe, unelte; se generalizează folosirea vehiculului cu patru roţi. Pe teritoriul pretârgoviştean, din perioada de început a bronzului, la Ilfoveni (comuna Nucet), Bungetu, Brăteştii de Jos, au fost prelevate câteva unelte

specifice acestei perioade, astfel cum sunt amintite mai înainte. Într-o aşezare a „culturii Glina III”, localizată la nord de staţia de cale ferată Văcăreşti, în punctul „La Hotare” („La Suhat”) au fost descoperite numeroase fragmente ceramice, de cuţite curbe din silex şi de toporciocan din piatră, dintr-o figurină zoomorfă, dar şi resturile unei locuinţe de suprafaţă din material lemnos, tencuită subţire cu chirpici. Fragmentele ceramice (o strachină cu marginile deschise larg, un castron cu pereţi curbaţi şi cu buza în „tiv” la exterior, vase cu gât scurt şi vase-borcane, dar şi amfore cu pântec globular cu toarte tubulare simple ori în formă de „mosorel”) sunt acoperite cu o pastă subţire de lut presărată cu pietricele, iar decorul plastic este format de brăuri orizontale şi proeminenţe în relief, „ornat” cu alveole şi creştături sub „buză”, cât şi cu incizii asociate cu şiruri de impresiuni de dimensiuni mici romboidale. Şi tot din perioada de început a bronzului, aparţinând fazei liminare a „culturii Monteoru”, au fost „decopertate” câteva morminte şi un vas de ofrandă în vecinătatea comunei Sălcioara. La Comişani şi Lazuri, de asemenea, au fost „decopertate” grupuri de morminte tumulare. La sfârşitul bronzului timpuriu, triburile tracice sunt constituite şi pe teritoriul pretârgoviştean, din vieţuirea neîntreruptă a autohtonilor ancestrali interacţionaţi de valurile de invadatori, crescători de vite, din stepele nord-pontice, producându-se, aşa cum crede cercetătorul Manfred Oppermann, un „proces de sinteză etno-culturală [...] ceea ce explică elementele de continuitate existente în cultura materială şi spirituală”. Şi în vârsta de mijloc a bronzului arealul pretârgoviştean este intens populat de triburile tracice, fapt atestat de aşezările acestora identificate în satul Viforâta (comuna Aninoasa), la punctul Cărmidari, în chiar marginea Târgoviştei, la nord, dar şi la Văcăreşti, Bungetu de Sus, Nucet, Cazaci, Ocniţa şi Pierşinari. La Perşinari, de altfel, a fost recuperat, în câteva campanii de săpături, un tezaur, celebru astăzi, de arme de ceremonie din aur şi argint masiv, cum tot descoperiri de excepţie sunt spada de la Valea Voievozilor, un cuţit şi un ac, toate din bronz, fiind mărturii peremptorii ale existenţei atât a unui puternic centru tribal tracic, cât şi a unui centru metalurgic în zona pretârgovişteană. Momentul „Marii migraţii egeene”, al afluirii unor triburi tracice, între secolele XIII-XII î.Hr., spre geospaţialitatea heladică, afliure care a contribuit la etnogeneza greacă, este sesizabil în orizontul pretârgoviştean prin elemente ale „culturii Gârla Mare” („câmpuri de urne”, ceramică antropomorfă din lut ars cu decor spiralic şi geometric implementat prin excizie şi încrustaţie albă) la Ocniţa şi Valea Voievozilor. La Valea Voievozilor, în marginea de sud-est a Târgoviştei, s-a prelevat un bogat depozit de epocă. Sunt de amintit: o spadă de bronz cu limba la mâner tip „Slimnic”; un cuţitaş de bronz cu limbă la mâner; un ac de bronz cu cap discoidal şi urechiuşă

laterală; un ac de bronz cu cap semisferic perforat; un alt ac de bronz cu capul rupt; o verigă de bronz cu patru protuberanţe globulare. Piese din acest depozit (votiv) au ajuns aici prin intermediul preludiului amintitei „Marii migraţii egeene” (moment de răscruce al epocilor bronzului şi fierului). Spaţiul pretârgoviştean a făcut parte integrantă din ultima cultură a bronzului, Noua, o sinteză a epocii, răspândită pe aproape întreg teritoriul României de astăzi, moment fundamental în care se desprind din masa tracică, particularizându-se, triburile geto-dacice, unele dintre acestea fiind amintite de Herodot în „Istoriile” sale (514 î. Hr.) ca avându-şi sălaşe pe ţărmurile râurilor Naparis (Ialomiţa) şi Araros (Dâmboviţa). (G.C.)

PRELUCRAREA PETROLULUI LA TÂRGOVIŞTE

Prelucrarea petrolului a început de timpuriu. Au apărut rafinării, mici distilării, înainte de 1880, când a fost menţionată existenţa a două rafinării în Târgovişte, una cumpărată de I. Grigorescu (cătunul Mahalaua) pe care o modernizează în 1889, şi alta situată în partea de sud a oraşului, care aparţinea lui M. Câmpeanu. La 1899, în împrejurimile Târgoviştei funcţionau: 12 fabrici de petrol situate la Colanu, cu capital autohton, cu o producţie de 975 decalitre petrol în valoare de 685.000 lei; o fabrică la Doiceşti, cu o producţie de 75.000 decalitre petrol în valoarea de 57.000 lei şi trei fabrici la Viforâta, cu o producţie de 625.000 decalitre petrol în valoare de 1.062.000 lei. Fondul Camerei de Comerţ şi Industrie oferă date importante despre rafinăriile existente la 1900: anul înfiinţării, de unde îşi procura țițeiul, sistemul de distilare a țițeiului folosit de rafinărie, personalul angajat şi producţia anuală obţinută. Rafinăriile existente menţionate la 1900 în localitatea Colanu erau: Grigore Gavrilăscu (1882), Nae N. Luculescu (1884), I. Ionescu (1884), Rucăreanu (1885), Ioniţă Nicolae (1885), Dimitrie Vaciov (1886), Ion Bucşăneanu (1888), Iţic Haiman (1889), G. Constantinescu (1890), M. Câmpeanu (1894). La Viforâta erau menţionate: Ioan Grigorescu (1889) Zaharia Panţu & I. Rusescu (1894). Din studiul publicat în 1909, „Fabricile de petrol din ţară”, de C. Hălăceanu, reiese că cea mai veche rafinărie existentă a fost cea a lui Gr. N. Grigorescu din Ulmi, înfiinţată în 1878. Este amintită rafinăria Nicolescu Bazar, considerată cea mai bună fabrică din Târgovişte în 1891, rafinărie care va fi preluată de N. Neyerman. C. Hălăceanu mai aminteşte şi alte rafinării existente în Târgovişte, în 1909: Isak Haiman de la Colanu (1888), Ioan Grigorescu de la Viforâta (1889), M. Câmpeanu & Co (1884), Rucăreanu (1885) şi (1897) rafinăria Aurora. (G.T./C.V.)

PRIMA ISTORIE OFICIALĂ: „TÂRGOVIŞTE. FILE DE MONOGRAFIE”

Este prima monografie oficială a oraşului, apărută în 1977, sub egida Consiliului de Educaţie Politică şi Cultură Socialistă a municipiului Târgovişte. Coordonarea ştiinţifică şi îngrijirea lucrării,

fiind și unul dintre autori: George Coandă. Colectivul de redactare: Mircea Alexandrescu, Toma Andrei, Alexandru Boriga, Victor Brânduș, Lazăr Dinescu, Eugen Fruchter, Mircea T. Georgescu, Radu Gioglovan, Lucian Grigorescu, Traian Istrate, Constantin Manolescu, Gabriel Mihăescu, Gabriela Nițulescu, Mihai Oproiu, Victor Petrescu, Ion Rusu, Gheorghe Tofan, Ion Vasiliu, Maria Zaharescu. Această primă monografie oficială este compartimentată astfel: „Arhitecturi geografice”, „Speranța de viață”, „Ritmuri pe verticale contemporane”, „Cronică de glorie”, „Amfiteatru dinamic de cultură”, „Starea de sănătate”, „Altius, citius, fortius”, „Sipete cu amintiri”, „Postfață”, bibliografie generală; anexe (grafice vizând dinamica producției globale industriale; a creșterii producției muncii în industrie; a măririi valorii producției globale raportate la un locuitor al municipiului, a creșterii producției obținute de ramura industriei constructoare de mașini; ponderea industriei metalurgice în industria municipiului; dinamica volumului de investiții în municipiu; structura volumului de investiții social-culturale și edilitar-gospodărești alocate municipiului în anul 1976). Lucrarea a fost tipărită la subunitatea Târgoviște-Dâmbovița a Combinatului Poligrafic „Casa Scânteii” din București în tiraj de masă. (G.C.)

PRIMA SALĂ DE SPORT Anul 1970 a consemnat și darea în folosință la Grupul Școlar Industrial „Petrol” (actualul Grup Școlar „Voievodul Mircea”) a primei săli de sport din Târgoviște cu dimensiuni și dotări care au permis a fi omologată pentru a găzdui competiții oficiale de volei și baschet. (A.B.)

PRIMA ȘOSEA DE CENTURĂ Cale de comunicație, care făcea legătura cu orașele Câmpulung și Găești, menționată în 1886 de D.P. Condurățeanu cu numele de ulița Seimenilor. Noile transformări economice ale orașului au dus la continuarea șoselei de centură dincolo de grădina Ciocârlan spre București, unindu-se cu Calea Domnească în afara orașului. Planul lui Septville din 1913 o menționează cu denumirea de Tudor Vladimirescu. (G.T./ C.V.)

PRIMARII ORAȘULUI Prin legea de organizare administrativă din 31 martie 1864, Târgoviște devine comună urbană, condusă de un consiliu comunal ales o dată la patru ani, cu o reînnoire din doi în doi ani a numărului de membri, prin tragere la sorți. Din rândul consilierilor comunali erau aleși un primar și doi ajutoari, cu atribuții de ordin administrativ, edilitar, ordine publică, aprovizionarea populației, financiar-contabil, reprezentarea comunei în instanță, alcătuirea listelor electorale. Ca semn distinctiv al funcției, primarul avea fixată la cingătoare o eșarfă în culorile naționale. În anii 1949-1950, orașul este condus de un Comitet provizoriu înființat prin decizia din 20 mai 1949 a Comitetului

Provizoriu al județului Dâmbovița; atribuțiile comitetului sunt mult mai largi și mai numeroase decât ale vechilor structuri administrative, inclusiv preluarea obiectivelor industriale naționalizate și înființarea unei secții agricole a orașului. După alegerile din 3 decembrie 1950, se constituie Sfatul Popular al orașului Târgoviște, format din 33 de deputați aleși. Structura noii instituții era: Comitetul Executiv (organul de execuție), format din 9 membri, un președinte, un vicepreședinte și un secretar; funcționau șase comisii permanente, organizate pe principalele atribuții administrative. Sfatul Popular își desfășoară activitatea până la 16 februarie 1968, când se adoptă Legea de organizare administrativă – prin care municipiul Târgoviște devine reședința județului Dâmbovița, conducerea orașului fiind asigurată din nou de organele Primăriei. Pe categorii, funcțiile au fost ocupate astfel: 41 primari în anii 1864-1949; 2 președinți ai Comitetului Provizoriu, în anii 1949-1950; 15 președinți ai Comitetului Executiv al Sfatului Popular, în anii 1950-1989; 9 primari, în anii 1990-2011. În perioada 1 sept. 1864 și 8 sept. 2011 funcția de „primar” a revenit următorilor: Gheorghe Ludescu (1 sept. 1864 – 12 dec. 1866; 21 aug. 1874 – 14 iul. 1875), Ioan Răducanu (12 dec. 1866 – 24 aug. 1868; (interimar, girează funcția=18 iul. 1872 – 2 ian. 1874); 2 ian. – 21 aug. 1874), Scarlat Tănăsescu (12 dec. 1868 – 6 mart. 1869), Comisie interimară (6 mart. – 7 mai 1869), Ioan Zoiade (7 mai 1869 – 5 ian. 1871), Nicolae Chirculescu (5 ian. 1871 – 18 iul. 1872), Anton Fotino (14 iul. 1875 – 15 dec. 1876), Niță Fusea (15 dec. 1876 – 3 nov. 1877; 21 dec. 1878 – 30 mart. 1880), Dincă Bucșeneanu (3 nov. 1877 – 21 dec. 1878), Costache Simulescu (30 mart. 1880 – 12 ian. 1882), Dr. Dimitrie Iovitz (12 ian. 1882 – 2 febr. 1883), Iancu Niculăescu (2 febr. – 8 oct. 1883), Gheorghe Irimia (8 oct. 1883 – 21 febr. 1884; 25 mai – 20 aug. 1885) Costică Fusea (21 febr. – 25 mai 1884), Vasile Dumitrescu (20 aug. 1885 – 26 mai 1888; 19 sept. 1894 – 19 iun. 1895; 3 ian. – 1 mart. 1896; 18 iul. 1907 – 24 sept. 1908), Comisie interimară (25 mai – 15 iulie 1888; 19 iun. – 23 iul. 1895; 20 mai – 2 iulie 1899; 23 febr. – 30 mart. 1901; 22 ian. – 6 mart. 1905; 12 apr. – 18 iul. 1907; 8 ian. – 24 mart. 1911; 20 ian. – 16 mart. 1914; 13 iul. 1918 – 29 mart. 1926; 10 iun. 1926 – 15 ian. 1928; 26 mart. – 14 iul. 1934), George Caîr (15 iul. 1888 – 23 ian. 1889; 2 iul. 1899 – 23 febr. 1901), Ioan Anghelescu (23 ian. – 17 iun. 1889; 10 oct. – 25 nov. 1889; 14 mart. 1891 – 14 sept. 1894), Stelian Stănescu (girează funcția, 17 iun. – 10 oct. 1889), Vasile Dimitropol (25 nov. 1889 – 14 mart. 1891), Ion I. Stematiu (1 mart. 1896 – 2 sept. 1897; 13 ian. 1904 – 22 ian. 1905), Lazăr Petrescu (2 sept. 1897 – 19 nov. 1898; 30 mart. 1901 – 6 apr. 1902), Dimitrie Athanasu (19 nov. 1898 – 20 mai 1899; 24 nov. 1902 – 11 ian. 1904), Constantin Carabella (6 mart. 1905 – 1 iun. 1906), George Pârvolescu (1 iun. 1906 – 12 apr. 1907; 15 ian.

1928 – 9 iun. 1929; 5 dec. 1933 – 26 mart. 1934; 14 iul. 1934 – 11 ian. 1938), Petrică Petrescu (24 sept. 1908 – 8 ian. 1911), Gonzalv Ionescu (24 mart. 1911 – 20 ian. 1914; 13 mai 1930 – 23 mai 1931), Dr. Vasile Petrescu (16 mart. 1914 – 12 mai 1917), Andrei I. Georgescu (12 mai 1917 – 13 iul. 1918), Comisii interimare (13 iul. 1918 – 29 mart. 1926; 23 mai 1931 – 8 iun. 1932; 11 ian. – 11 febr. 1938), Constantin S. Ionescu (29 mart. 1926 – 22 nov. 1927), Victor Em. Kercea (10 oct. 1932 – 1 sept. 1933, demisionat), Petre G. Popescu (30 aug. – 22 nov. 1933), C.C. Deleanu (22 nov. – 5 dec. 1933), N.I. Popescu (12-18 febr. 1938 şi 1-4 dec. 1938, primar delegat), Petru Slavu (18 febr. – 13 iul. 1938), Col. Eugen Şendrea (14 iul. – 1 dec. 1938; 26 ian. – 24 apr. 1941), Ion G. Anastasescu (4 dec. 1938 – 7 oct. 1940), Nicolae Grigorescu (7 oct. 1940 – 26 ian. 1941), Grigore I. Constantinescu (17 mai – 6 nov. 1941), Lazăr V. Petrescu (6 nov. 1941 – 28 nov. 1944), Ion P. Rădulescu (28 nov. 1944 – febr. 1948), Constantin Sandu (apr.-nov. 1948), Nicolae Bănulescu (nov. 1948 – 20 mai 1949, primar delegat). Preşedinţii Comitetului Provizoriu: Ştefan Rădulescu: 23 mai – 28 nov. 1949, Ion Diaconescu (28 nov. – 18 dec. 1950). Preşedinţii Comitetului Executiv al Sfatului Popular: Gheorghe Mitroi (1950-1951), Dumitru Cinca (1951-1952), S. Bucşeneanu (1953), Gheorghe Oproiu (1953-1954; 1955; 1955-1958), Gheorghe Benghea (1955), A. Iordache (1955), Ion Neagu (1958; 1959-1961), Gheorghe Stan (1958-1959), Gheorghe Mihai (1961-1965), Ion Călcioiu (1966-1968). Primarii municipiului: Constantin Motoroiu (1968-1977), Ion Frăţilă (1977-1980), Victor Bordea (1980-1984), Corvin Graor (1984-1986), Ion Nicolae (1986 – dec. 1989). Preşedinţii Frontului Municipal al Salvării Naţionale / Consiliului Municipal Provizoriu de Uniune Naţională: Valeriu Liţă (dec. 1989 – feb. 1990), Ion Gavrilă (feb.-aug. 1990). Primarii municipiului: Bonifaciu Tulai (ian.-mart. 1990), Nicolae Constantinescu (mart. 1990), Rică Ungureanu (mart.-sept. 1990; nov. 1995 – mai 1996), Gheorghe Ana (sept. 1990 – oct. 1991), Decebal Simionescu (oct. 1991 – febr. 1992), Radu Florin Tudor (febr. 1992 – 30 oct. 1995), Teodor Bâte (mai 1995 – iun. 1996; mai 1996-2000), Iulian Furcoiu (2000-2008), Gabriel Boriga (2008 – în prezent). (G.C./M.S.)

PRIMĂRIA – CONSTRUIREA ACTUALULUI LOCAL Dorinţa construirii unui local propriu pentru Primărie a preocupat în permanenţă autorităţile orăşeneşti. Primăria (Sfatul Orăşenesc 1831-1859, Municipalitate 1858-1864) nu a avut un sediu propriu, funcţionând în localuri închiriate. Perioade mai lungi de timp, au servit ca sediu al Sfatului Orăşenesc casele lui Nicu Vlădescu, Iancu Petrescu, Ion Zoiade. În 1866 s-a luat iniţiativa construirii unui local propriu. Inginerul Lorentzo, a întocmit după un plan existent, devizul construcţiei,

care urma să fie amplasată lângă Mănăstirea Stelea şi trebuia să adăpostească şi Poliţia cu Pompierii. Proiectul nu s-a realizat deoarece nu s-a obţinut terenul. Primăria a alocat de la buget suma de 32000 lei şi a cumpărat un imobil cu un etaj, care servea ca sediu până la construcţia noului local din 1897. Se impunea construirea unui sediu modern care să corespundă necesităţilor administrative şi totodată să se înscrie în ampla acţiune de modernizare a oraşului de la sfârşitul secolului al XIX-lea. În 1896 Primăria oraşului Târgovişte a contractat de la stat un împrumut de 300.000 lei, cu ajutorul căruia urma să se realizeze mai multe obiective: construirea unui local nou de primărie, construirea bulevardului gării feroviare şi exproprierea terenurilor respective, construirea a 25 de prăvălii în Târgul Săptămânal, exproprierea locului din faţa primăriei şi amenajarea aici a unei grădini publice. În acelaşi an, Primăria a încheiat un contract pentru construirea noului palat administrativ al oraşului, după planurile arhitectului şi antreprenorului italian Baltasar Vignasa Giovani. Supravegherea lucrărilor a fost încredinţată inginerului Nicolae Bruneanu. Devizul de 124000 de lei a suferit modificări repetate în scopul realizării unei clădiri elegante. În aprilie 1897 antreprenorul propunea Consiliului Comunal, printre altele, folosirea cartonului asfaltat subardezic, umplutură de pământ uscat, mozaic în vestibulul de la intrare, scara de marmură de la parter la etaj. În iulie 1897, antreprenorul solicita înlocuirea duşumelei cu parchet de stejar, vopsirea în ulei a pereţilor din vestibul, iar stâlpii de susţinere ai balconului să fie construiţi din piatră. Consiliul Comunal a instituit o comisie care să studieze amplasarea bustului poetului Gr. Alexandrescu, oferit de Smaranda Gheorghiu. Lucrările de construire propriu-zise, sunt încheiate în 1897, iar anul 1898 este destinat lucrărilor de zugrăvire, montării sobelor, dotării cu mobilier şi construirii unui trotuar de jur împrejurul imobilului. Lucrările de zugrăvire au fost executate de Iosif Tendler din Bucureşti şi supravegheate de Nicolae Bruneanu. Acestea au fost efectuate fie în ulei, fie cu apă şi clei. Au fost pictate plafoanele din fiecare spaţiu cu un alt model, îndeosebi elemente geometrice care se întrepătrund cu un arabesc de forme şi culori care, uneori, împreună cu stucatura aurită sau pictată, creează senzaţia de fast baroc, precum Sala Florentină din Primărie. Planul primăriei, parter plus etaj, prevedea la parter birourile doctorului, receptorului, cazierului şi accizarului. La etajul clădirii se aflau sălile de şedinţe şi „chibzuiri”; cabinetul primarului şi birourile secretarului, contabilului, grefierului, funcţionarului măsurilor metrice şi al arhitectului. Podul noului local a fost amenajat pentru depozitarea arhivei. A fost prevăzută montarea a 14 sobe, iar lucrarea a fost adjudecată la licitaţie publică de Dumitru Zăgănescu din Ploieşti. Mobilierul a fost procurat de la firma S. Emanuel din Bucureşti „Grand

magasin des meubles”, constând din dulapuri, mese, birouri, scaune, perdele de pluș vegetal cu borduri metalice, coşuri de nuiel. Cabinetul primarului era mobilat cu un birou de stejar sculptat, fotoliu îmbrăcat în piele, covor japonez, cuier de lemn sistemul Tonet, transperante de dril. Pe frontonul palatului, în 1902, a fost instalat un orologiu model 12 C, comandat în Germania, la Leipzig, cu cadran de aramă, cifre romane negre pe fond alb cu un diametru de 1,04 m şi o grosime de 11/2 şi a cărui maşinărie se întoarce la opt zile. Deasupra frontonului, într-un adăpost de fier forjat, au fost montate două clopote, unul de 100 kg şi un altul de 50 kg, care anunţă sonor orele, jumătăţile şi sferturile de oră. În acelaşi an, în spaţiul din faţa primăriei s-a amenajat o grădină publică: s-au plantat 60 de brazi; împrejmuirea din fier s-a fixat pe un soclu din piatră de Albeşti, ridicat pe un fundament de beton hidraulic; s-au instalat bănci şi canapele de grădină şi opt stâlpi de fontă pentru lămpi. S-a constuit un frumos chioşc pentru concertele de fanfară militară şi un bufet din lemn, vara consumându-se aici bere rece, mititei, îngheţată şi dulciuri. Nicolae Iorga a vizitat oraşul în mai multe rânduri menţionând că „Târgoviştea are o primărie, o prefectură şi un tribunal cum ar şade bine oriunde”. De-a lungul timpului localul Primăriei a suferit unele reparaţii, cele mai importante fiind din anii 1960-1970; 2006-2007. (G.T./C.V.)

PRIMELE FORME DE ÎNVĂŢĂMÂNT SUPERIOR

La 1 septembrie 1640, misionarul catolic Pietro Deodato Baksiè, cunosător „la faţa locului” al realităţilor româneşti ale vremii aminteşte de existenţa pe lângă Mitropolia Țării Româneşti a unei Şcoli slavone ai cărei absolvenţi îşi continuau studiile în Transilvania în limba latină. Şcoala, probabil, a fost înfiinţată înainte de domnia lui Matei Basarab, domnul însă a consolidat-o – înţelegând importanţa sa educativă într-un moment de afirmare a identităţii naţionale – încadrând-o cu o serie de oameni de cultură, fie localnici, fie străini, devenind o instituţie domnească de învăţământ. Se studiau aritmetica, catehismul, cronologia, limbile slavonă, greacă şi latină. Profesorii mai cunoscuţi erau dascălii Staicu, Grigore, Rafael Levakoviè şi Daniil, iar îndrumătorul spiritual al şcolii era învăţatul Udrişte Năsturel. În acelaşi timp a început să funcţioneze şi Şcoala slavo-română, tot pe lângă Mitropolie şi cu aceiaşi profesori – spiritul rector fiind dascălul Staicu –, dar acordându-se o atenţie deosebită promovării şi cultivării limbii române. Iniţiatorii şi promotorii acestei „politici culturale româneşti” erau Matei Basarab şi soţia sa Doamna Elena (Elina), politică al cărei „program de lucru” naţional fusese gândit şi anunţat de domnitor într-o predoslovie din 1636 purtându-i semnătura: „Am poruncit să se dea lumină, după sfatul şi învoirea obştească a tuturor celor care cu noi au conglăsuat în adâncă înţelegere a acestei limbi şi a credinţei, fie moldovlahi

şi ungrovlahi”. De altminteri, voievodul şi doamna sa – găsim în însemnările didascăului Staicu – scriau ei înşişi în limba neamului, educându-şi şi fiul în cultul acestei limbi. Pentru uzul „studentilor” acestei şcoli şi a funcţionarilor cancelariei domneşti, didascăul Staicu a redactat un lexicon slavo-român şi prima gramatică a limbii române. Se poate spune că această şcoală a fost un centru academic important prin faptul că aici s-au creat unele oportunităţi didactice (lexicoane, manuale, culegeri de texte în limba română). La Târgovişte, prin grija lui Matei Basarab, vechilor şcoli de „înalţă învăţătură” slavă şi slavo-română li se adaugă în 1646 „Schola greca et latina”, care va fi funcţionat până în 1651 în casa postelnicului Constantin Cantacuzino, un reputat învăţat al vremii. Era o şcoală cu caracter particular şi l-a avut drept spirit rector pe un vestit profesor, originar din Chios, Pantelimon Ligaridis. Cu timpul, prin numărul mare al tinerilor, fii de boieri, atraşi de „învăţătură înaltă”, şcoala devine domnească, fiind întreţinută pe cheltuiala statului. Şcoala avea o durată de cinci ani şi ca obiecte de studiu de bază erau gramatica, retorica şi logica. Fiind o şcoală de erudiţie, în fond de învăţământ superior, admiterea cursanţilor se făcea doar dacă aceştia urmaseră cursurile „şcolii triviale”, echivalentul în secolul al XVII-lea, păstrând aproximarea care se impune, al ciclurilor preuniversitare. Cert este că întregul complex de învăţământ superior de la Târgovişte, cronologic, a fost întemeiat după colegiile înfiinţate în acelaşi secol la Lwow (Liov), Kamenîta, Kiev şi cel patriarhal de la Constantinopol. Abia după aceea vor fi apărut colegiile de la Atena şi de la Plovdiv, Academia slavo-greco-latină de la Moscova şi academiile de la Smirna şi Salonic. Şi tot cert este faptul că planurile de învăţământ au avut drept model pe cele ale universităţilor de la Roma, Padova şi ale colegiilor de la Lwow şi Kiev. Dintre profesorii acestor şcoli de „înalţă învăţătură” îi putem aminti pe Udrişte Năsturel, mare logofăt al domnului şi ilustru cărturar, rectorul, am putea zice, al acestor şcoli, Grigore Bartolomei, Dosoftei, Teodor, Syrigos, Balassios, Meletie, călugărul Rafael Levakoviè, cel ce mai târziu va fi devenit episcop al Ohridei, Kyril Lucaris, fost patriarh de Constantinopol (după ce a plecat de la Târgovişte a creat Academia de la Istanbul), Ignatie Petriţis. Dar şi didascălii Daniil Grigore şi acriticul Staicu, care spunea că „gramatica adesea nimic alta nu iaste, numai după îndireptările care sunt întru dânsa alcătuite graiurilor şi vorbelor învăţătură, direapta răspunsuri”. Printre studenţii acestei şcoli s-au numărat Matei, fiul adoptiv al domnitorului, Constantin Cantacuzino, stolnic şi savant iluminist de talie europeană, fraţii săi Drăghici şi Şerban, acesta din urmă devenind domn al Țării Româneşti, Daniil Adrian Panonianul (Petru Transilvăneanul) şi Radu, fecior al lui Udrişte Năsturel. Complexul şcolar de „înalţă învăţătură” de la Târgovişte ni se relevă ca un important

şi puternic centru academic ale cărui efecte benefice au constat în crearea unor instrumente didactice stringent necesare învăţământului românesc (manuale, lexicoane, culegeri de texte în limba neamului); aşezarea bazelor, în sens renaşcentist, prin utilizarea acestor instrumente, a unui sistem organizat de învăţământ autohton; pregătirea unor specialişti pentru bunul mers al cancelariilor domneşti, al treburilor diplomatice şi al procesului de educaţie şcolară; sprijinirea luptei domniei pentru „evadarea” Ţării Româneşti prin cultură din sistemul economic şi politic înrobitor practicat de Înalta Poartă, luptă încadrată în plin proces de desfăşurare şi afirmare europeană a Renaşterii româneşti. (G.C.)

PRIMUL CAMPIONAT DE RUGBI Primul campionat de rugbi de după război (1945-1946) a avut între participante şi formaţia „CFR.” Târgovişte. Aceasta a fost prima echipă din istoria sportului târgoviştean care a luat parte la întrecerile unei competiţii de nivelul diviziei „A”. (A.B.)

PRIMUL SPECTACOL TEATRAL LA TÂRGOVIŞTE La 20 septembrie 1836, într-o poiană, megieşă oraşului, din pădurea Priseaca, are loc o premieră în viaţa culturală a Târgoviştei: reprezentaţia, în limba română, cu piesa „Extremele se ating” de Teohari Glădescu, jucată de trupa franco-valahă a lui Nicolae Gretchi, fiind, de altfel, primul spectacol românesc în aer liber; interpreţi: amfitrionul spectacolului, Bălănescu, autorul piesei, directorul trupei – şi regizor, totodată –, Stanislas Bellanger şi Henri de Mondonville, primul călător şi scriitor, iar cel de-al doilea profesor şi miniaturist, refugiat în Ţara Românească. Succesul spectacolului îl determină pe ispravnicul oraşului, Mihalache Vlădescu, să aprobe trupei „punerea în scenă” a unei alte piese în premieră. Iată afişul primului spectacol: „Cu permisiunea domnului ispravnic / Trupa franco-valahă a lui Nicolae Gretchi et companie / Va da astăzi prima reprezentare a / piesei „Contrariile se atrag” / aforism francez într-un act / de domnul Teohari Glădescu (din Kersinov – Chişinău – n.n.) / această piesă va fi urmată de / un supeu / ce va înfrăţi într-o singură noapte / şampanie, / rom şi punct / Spectacolul va începe la ora 15 fix / Târgovişte, 20 septembrie 1836”. Teohari Glădescu, la sfârşitul insolitului spectacol, a clamat: „Nepoţii noştri vor refuza să creadă. Ei vor lua acest curios eveniment după un episod mitologic. Îl vor cânta în proză şi vers”. (G.C.)

PRISĂCARU, Ciprian (8.I.1982, Târgovişte) Fotbalist. Absolvent al Liceului „Voievodul Mircea” Târgovişte (2000). Licenţiat al Universităţii „Valahia” din Târgovişte, Facultatea de Ştiinţe Umaniste, Secţia Educaţie Fizică şi Sport (2004). Conducător în domeniul

sportului, Antrenor. Profesor la Catedra de fotbal de la CSS Târgovişte (2004-2009). Din această postură, coroborat cu licenţa UEFA „B” de antrenor de fotbal pe care a obţinut-o în 2008, a activat ca antrenor secund la formaţiile feminine ale CSS Târgovişte. A contribuit la obţinerea unor succese notabile ale echipelor respective de senioare (un loc 2 şi două locuri 3 în Liga 1, patru prezenţe în semifinalele Cupei României) şi junioare (o medalie de aur şi două de argint la campionatele naţionale). A deţinut funcţii de conducere importante precum cele de la Ministerul Tineretului şi Sportului, Autoritatea Naţională pentru Sport şi Tineret – Director la Direcţia Statistică şi Programe Instituţii Publice pentru Sport (2009-2011), „Clubul Sportiv” Târgovişte – Director cu delegaţie (2010-2011), Secretar al Comisiei Centrale de Fotbal Feminin din cadrul Federaţiei Române de Fotbal (2008-2009), Preşedinte al Comisiei de Recunoaştere a Noilor Ramuri Sportive din cadrul Autorităţii Naţionale pentru Sport şi Tineret (2010). (A.B.)

PRISICEANU, Ştefan (15.VI.1930, Târgovişte) Atlet. Licenţiat al Institutului de Construcţii din Bucureşti. Legitimă la „Dinamo” Bucureşti, „Constructorul” Bucureşti, „Energia” Bucureşti, „TCH” Bucureşti. Are 6 selecţii în echipa naţională. Medaliat cu aur la campionatele balcanice, 10 titluri de campion naţional, 8 recorduri naţionale. Maestru al sportului (1952). Recordurile personale: 100 m (10.6, 1955); 200 m (22.4, 1955). (A.B.)

PRO UNIVERSITARIA Revistă editată de Liga Studenţilor din Universitatea „Valahia” din Târgovişte; este lansată la 18 aprilie 1996; editor coordonator, preşedintele ligii: Leonardo Badea. Apare pentru scurt timp şi este realizată de studenţi. (G.C.)

PROARAME Subtitrată „Revistă trimestrială de cultură militară şi patriotică”, a fost lansată la 1 aprilie 2009. Fondator/director, scriitorul şi jurnalistul Dan Gîju (Bogdan Didescu); redactori: Karola Kim (Bianca Gîju), Marius Vasile. Rubrici permanente: „Comentariul editorului”, „Interviu”, „Armele românilor”, „Feminaarm”, „Condeie la orizont”, „Document”, „Literatura militarilor”, „Poeme de cazarmă”, „Universul cărţii de război”. Continuă. (G.C.)

PROCA, Alina (24.X.1983, Moreni, Dâmboviţa) Atletă. Legitimă „CSS” Târgovişte (1996-1998), „Clubul Sportiv” Târgovişte (1999-2006). Medaliată cu aur la campionatele balcanice de tineret şi cu argint la campionatele balcanice de juniori. De 4 ori medaliată cu argint şi o dată cu bronz la campionatele naţionale. A stabilit 5 recorduri naţionale de tineret. Maestră a sportului (2001). Recorduri personale: 1500 m (4.24.31, 2004); 3000 m obstacole (9.46.76, 2003). (A.B.)

PROCA, Nicolae (13.XII.1925, Slănic, Domneşti, Argeş – 9.VII.2007) Fotbalist, antrenor. A jucat fotbal la Steagul Roşu Braşov în perioada 1948-1961 evoluând succesiv cu această echipă în campionatele districtual, regional, divizia „B”, divizia „A”. La nivelul primului eşalon fotbalistic al ţării a jucat 66 meciuri şi a înscris 25 de goluri. Ca jucător, cu echipa braşoveană a ocupat un loc 2 în campionat (ediţia 1959-1960) şi a câştigat Cupa Balcanică intercluburi (1961). Imediat ce s-a retras din postura de jucător, Silviu Ploieşteanu, cel care i-a fost antrenor toată această perioadă, l-a promovat ca secundul său la Steagul Roşu Braşov. A activat în această poziţie până în 1968 când a fost desemnat, pentru foarte puţin timp, antrenor principal. Între 1969 şi 1971 a fost secundul lui Valentin Stănescu, după care a redevenit antrenor principal la Steagul Roşu Braşov pentru 4 sezoane (1971-1975). După perioada în care a condus echipa Clubul Sportiv Târgovişte (1976-1979) a revenit ca antrenor principal la Braşov unde imediat (1980) a reuşit să promoveze echipa locală în divizia „A” după 4 ani petrecuţi de aceasta în eşalonul secund. În 1981 a fost unul dintre protagoniştii procesului „Bani negri în fotbalul românesc” ceea ce i-a atras o condamnare (cu suspendare) şi interdicţia de a mai antrena echipe de divizia „A”. În asemenea condiţii în ultimii ani înainte de 1989 a mai activat la divizionara „C” Tractorul Braşov. După evenimentele din 1989, pentru o scurtă perioadă de timp (în octombrie 1991, 2 meciuri), a fost antrenor principal la FCM Braşov. Ultima echipă pe care a antrenat-o a fost Cimentul Fieni (1995-1996, divizia „C”). La Clubul Sportiv Târgovişte a fost antrenor principal timp de trei sezoane competiţionale (1976-1979). A preluat echipa în vara anului 1976, pe când aceasta evolua în divizia „B” şi după un singur an a promovat-o în primul eşalon al fotbalului românesc. A condus echipa din postura de antrenor principal încă 2 sezoane, aceasta clasându-se atunci pe locurile 9 (ediţia 1977-1978), respectiv 7 (1978-1979). În cei numai 3 ani în care a activat la Târgovişte şi-a dobândit notorietatea de „Cel mai bun antrenor din istoria fotbalului local”. Pe lângă o promovare din „B” în „A” şi două clasări în prima jumătate a clasamentului diviziei „A” (cele mai bune în istoria celor 9 participări ale Târgoviştei în primul eşalon fotbalistic al ţării) mai trebuie adăugat la CV-ul său din perioada târgovişteană – el având merite incontestabile în acest sens – desemnarea lui Narcis Coman ca „Cel mai bun fotbalist român al anului 1978” şi convocarea unor componenţi ai „CS-ului” pentru a evolua în prima reprezentativă a ţării (Narcis Coman, Florin Grigore, în 1978 şi 1979) – ambele premii pentru fotbalul local şi situaţii rămase singulare până la momentul redactării acestei lucrări. Prin cele 68 de meciuri (28 victorii, 13 meciuri egale, 27 înfrângeri) în care a condus echipa târgovişteană în divizia „A” este cel mai longeviv şi cel mai eficient (singurul cu peste 50 % puncte realizate din

maximum posibil) dintre cei 15 antrenori principali care au activat de-a lungul timpului la această formaţie. (A.B.)

PROCESUL DE LA TÂRGOVIŞTE Mişcarea Republicană de la Ploieşti (octombrie, 1871), iniţiată de C.A. Rosetti şi I.C. Brătianu, urmărirea detronarea prinţului Carol şi trebuia să izbucnească concomitent în 13 capitale de judeţ. Izbucnirea mişcării fusese fixată pentru ziua de 8 august 1871, însă a fost amânată în ultimul moment. Totuşi, la Ploieşti acţiunea a urmat planul iniţial şi Al. Candiano-Popescu, fiind un bun organizator, a anihilat toate autorităţile locale. Guvernul a intervenit cu promptitudine şi a arestat şi trimis în judecată pe participanţi. La 12 octombrie soseau la Târgovişte cei 38 de inculpaţi, acuzaţi că, prin mijloace „răzbuţătoare au urmărit răsturnarea formei de guvernământ”. Procesul s-a desfăşurat la sediul Tribunalului Judeţean, aflat în sala Ioan Filip şi a durat şapte zile „într-o atmosferă de mare tensiune, fiind primul mare proces politic din ţara noastră”. Au pledat cei mai mari avocaţi ai epocii (N. Flea, Pantazi Ghica, Scarlat Turianu, Iancu Nicolaescu) şi s-au mobilizat liberalii locali pentru a combate atmosfera defavorabilă, a menţine legătura cu cei arestaţi, transmitându-le informaţii despre modul cum trebuiau să acţioneze. Achitarea celor arestaţi a provocat demisia primului ministru Emanoil Costache Epureanu şi a celorlalţi miniştri. (M.O.)

PRODUCEREA VARULUI (VĂRNICERII) Pentru realizarea construcţiilor din cărămidă era necesară folosirea varului pentru realizarea mortarului. Existenţa unor varniţe pe teritoriul oraşului în secolul al XVII-lea nu a fost atestată de documente sau de săpături arheologice. Constantin Brâncoveanu pentru lucrările de reparaţii de la Curtea Domnească aducea 30 de căruţe cu var de la Brăneşti. În cursul secolului al XVIII-lea sunt atestate cuptoare de var la Aninoasa, iar spre sfârşitul secolului, vârnicerii s-au stabilit în apropiere oraşului, în partea de sud, pe uliţa Vârniceri. (G.T./C.V.)

PROGRESUL Foaia Societăţii Culturale „Progresul”. Scoasă la Târgovişte, în 1883. Fuzionează cu ziarul „Armonia”, apărând săptămânal cu titlul „Unirea”, din 1885, ca Foaia Societăţii „Progresul” din Târgovişte. Fuziunea s-a făcut ca rezultat al hotărârii membrilor Societăţii Culturale „Progresul”, condusă de Dumitru Ioviţiu. (V.P.)

PROGRESUL ÎNVĂŢĂMÂNT În vara anului 1957, după depăşirea mai multor faze succesive de calificare, „Progresul Învăţământ” Târgovişte (antrenor dr. Eugen Străjescu) a promovat în divizia „A” la volei feminin. Este prima formaţie feminină din Târgovişte care a obţinut dreptul de a evolua într-un campionat divizionar „A”. (A.B.)

PROLIBRIS S.A. TÂRGOVIȘTE Specializată în vânzarea de cărți, papetărie și jucării prin intermediul unor librării. Preia activitatea și patrimoniul fostului Centru de Librării, care activa în județul Dâmbovița din 1974. Vechea unitate a fost condusă de Silviu Gheorghiu și avea în Târgoviște o rețea de 5 unități specializate. După 1991, societatea nou înființată a fost condusă de Cornel Niță, iar în prezent de Tiberiu și Marius Niță. În oraș au mai rămas două unități. În schimb au apărut și alte magazine de profil sau raioane specializate în cadrul marilor lanțuri comerciale. (V.P.)

PRONITRON Este primul fanzin care apare (pentru scurt timp) la Târgoviște, în toamna lui 1990, editat de Asociația „Argonaut” pentru cultură SF, de anticipație și literatură fantastică și de Fundația pentru Tineret Dâmbovița; inițiatori: Alexandru Mircea Cotârță, Lidia Cotârță, George Coandă. În paginile acestui fanzin au semnat, pe lângă inițiatori, Ray Bradbury, Elga Lyndina, Corneliu Drăgan, Dumitru Falcan, Georgeta Macarie Negru. Rubrici de proză, poezie, eseu, critică literară, cronică de film/teatru de anticipație și SF. (G.C.)

PROTOPOEANU, Gheorghe (15.V.1889, Târgoviște – primăvara anului 1966) Absolvent al Liceului (azi Colegiu Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, al Școlii Militare de Ofițeri de Artilerie și Geniu din București, al școlilor militare din Kassel, Juteborg, al Academiei Tehnice Militare din Charlottenburg (Germania) și al Școlii Superioare de Război de la Paris. A urcat în grad de la sublocotenent la cel de general de divizie. Participă la Primul Război Mondial, apoi ocupă funcțiile de ministru al Economiei Naționale (în perioada interbelică), de comandant de divizie și de corp de armată. În al Doilea Război Mondial își conduce, acoperindu-se de glorie, unitățile pe care le-a comandat, la eliberarea Basarabiei și în ofensivă până la Bug. A fost distins cu Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a. După război, în 1949, a fost condamnat la 5 ani închisoare, iar în 1954 la alți 15 ani de temniță grea pentru vina de a fi fost ministru al Economiei Naționale și de a fi produs pierderi mari trupelor sovietice la cetatea Albă și la Odesa și de a fi urmat cursurile unor școli militare germane. Este eliberat în 1963 cu sănătatea grav afectată și cu moralul distrus. (G.C.)

PROTOPODESCU, Vasile (1910, Târgoviște – 1975, București) Doctor în științe economice și finanțe, profesor universitar la Facultatea de Științe. „Om de frumoasă și temeinică cultură... a reușit prin muncă și pricepere”. A colaborat la revistele financiare și economice. A ocupat servicii de mare răspundere

în Ministerul de Finanțe, la Oficiul de Studii al Consiliului Superior, la Transporturi și Comunicații și la Ministerul Economiei Naționale. Membru al Asociației Economistilor Români, a fost colaborator de onoare la al IV-lea volum din „Enciclopedia României”. Numit secretar general al Ministerului Aprovizionării, a ajutat din răspunderi orașul cu alimente și materiale (în 1946). (M.O.)

PUIESCU, Robert Marian (26.I.1976, Târgoviște) Preot, Consilier Cultural și Comunicații Media. A urmat Colegiul Național „Ienăchiță Văcărescu” (1989-1991), Seminarul Teologic Ortodox din București (1991-1992), apoi Seminarul Teologic „Sf. Ioan Gură de Aur” din Târgoviște (1992-1996), Facultatea de Teologie a Universității „Valahia” din Târgoviște (1996-2000), cursurile de master în teologie din cadrul Facultății de Teologie a Universității „Valahia” din Târgoviște (2001-2002), cursurile de doctorat în teologie din cadrul Universității din București (2000-2006), doctor în teologie al Universității din București (2006). A fost profesor titular, cu gradul I didactic, în cadrul Seminarului Teologic „Sf. Ioan Gură de Aur” din Târgoviște (2000-2007), de limba greacă, spiritualitate ortodoxă, drept bisericesc și catehism. Este preot II al Parohiei „Sf. Nicolae-Simuleasa” din Târgoviște din anul 2007; asistent universitar asociat în cadrul Universității „Valahia” din Târgoviște, pentru disciplinele Misiologie, Noul și Vechiul Testament, din anul 2008 și Consilier Cultural și Comunicații Media al Arhiepiscopiei Târgoviștei, din anul 2008. (Arhiep.)

PULBERĂRIA DE LA LĂCULEȚE (1881-1937) A fost înființată în 1881 de Societatea belgiană Daallemayne et Müller, care a luat în concesiune de la statul român pe o perioadă de 15 ani, dreptul exclusiv al fabricării prafului de pușcă și construirea unei pulberării la Lăculețe. Lucrările de construcție s-au desfășurat în perioada ianuarie 1881 – mai 1888. După construirea căii ferate Titu-Târgoviște în anul 1883, existența Pulberăriei de la Lăculețe, a constituit unul din motivele prelungirii căii ferate Târgoviște-Pucioasa, care a fost declarată cale ferată de utilitate publică, conform proiectului de lege din 13 martie 1885 al Ministerului Lucrărilor Publice. Pulberăria de la Lăculețe a fost răscumpărată de statul român în anul 1888 și a trecut în administrația Ministerului de Război. Odată cu alimentarea cu apă a orașului Târgoviște, la începutul secolului al XX-lea, și Pulberăria de la Lăculețe se va racorda la acest sistem de alimentare. În 1937 Fabrica de la Lăculețe era administrată de CAM București. (G.T./ C.V.)

R

RACHIERII Cu ocazia reparării Bisericii Târgului, la 1825, sunt amintiți rachierii Dobre Marin și Manole. La 1832 erau menționate șase velnițe de rachiș așezate pe apa lalomiței și două cazane de rachiș pentru producerea rachiului în inventarul averii lui Negoită Fusea. Velnițele și povernele, după anul 1831, erau amplasate numai în afara orașului, pe lalomița, deoarece erau considerate unități poluante. De la poverne, țuca și rachiul erau aduse în oraș în vederea comercializării. Instalarea barierei și perceperea de taxe pe vinuri și rachiuri au provocat dese conflicte între producători și autorități. (G.T./ C.V.)

RADIO DÂMBOVIȚA / D Transmite cu începere de la 16 martie 1995 pe frecvența de 68,6 MHz. Fondatori acționari: Mihai Iurcu, Marius Mihălăchioiu, Dragoș Novolan; director fondator: Ovidiu Burlacu. Redactori șefi: Lucian Grigorescu (fondator), Gabriel Trandafir, Andra Adiohos. Emisiuni de rezonanță: „Zigzag magazin”, „Clubul studenților”, „Radio piticul”. Din iunie 1997 postul este preluat de Alina Mavrodin și Teodor Vasiliu, care-i devin directori și-l integrează în trustul SC ARTPRESS-IMPACT SRL. După preluare, redactori-șefi: Dan Țopa, Gabriel Cristache, Raluca Stoichiță, Gheorghe Manea (Jojo); redactori realizatori: Cristina Drăgănescu-Ilieș, Laura Manafu, Gabriel Boriga, Tibi Ciulei, Florentina Ene Marin, Andreea Cotoc, Cristina Petre, Iulian Bănășanu, Geni Ghenciulescu, Iulia Ghercă Laczi, Paul Gherasim Dinescu, Livia Constantin. Emisiune de audiență: „Valențe”, „Ce-am votat, ce-am câpătat”, „Provocare la dialog”, „Universul familiei”, „Rock-ul, ultima frontieră”, „Floare albastră”. Continuă. (G.C.)

RADIO IENĂCHIȚĂ Începe să transmită din ianuarie 1998 la inițiativa elevilor de la Colegiul Național „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște. Este primul post de radio liceal din județul Dâmbovița. Transmite muzică, concursuri, buletine informative. Continuă. (G.C.)

RADIO MDI Emite din 12 noiembrie 2011 sub licența R-131.1/6.10.2011, pe frecvența de 88,1 MHz. Fondator/

patron, omul de afaceri Dan Miculescu. Director: Dan Tătuț. Redactor-șef: Dan Banu. Transmite 24 de ore din 24 emisiuni de știri și muzicale într-o gamă variată. Continuă. (G.C.)

RADIO MINISAT Începe să transmită din 15 martie 1995, pe frecvența de 98,5 MHz. Fondator/ patron: Mihai Dumitrescu; directori: Gheorghe Florea, Marin Badea (o vreme și editor coordonator), Nicolae Savu Cristescu, Bogdan Șerban, Tibi Ciulei, Cosmin Bogza; director știri: Manina Leașu. Redactori, realizatori de emisiuni de-a lungul timpului: Mihaela Badea, Virginia Mateiaș, Carmen Kulcsar, Bogdan Șerban, Iulian Codreanu, Marius Mihălăchioiu, Cătălin Aldea, Alexandru Coroliu, Gabriel Boriga, Ștefania Hontăș Nicolăescu, Cristina Petre. Emisiuni de audiență: „Happy Hour”, „Seară de seară”, „Trei T”, „Undă verde”. Continuă. (G.C.)

RADIO PULS FM Emite din luna iunie 2004 sub licență SC Image Group SRL din Târgoviște. Directori: Dan Alexandru Inoșel, Marius Badea, Tibi Ciulei, Dan Ștefanov. Redactori: Carmen Negoescu, Nelu Barbu, Mihaela Avram, Marius Ioniță, Adi Drăgoescu, Mihaela Popescu. Postul este specializat pe muzică Oldies. Continuă. (G.C.)

RADIO WHITE FM Intră în transmisie la 14 februarie 2007 pe frecvența de 89,8 MHz; licență obținută de SC Universul dâmbovițean SRL Redactori-șefi: Gheorghe Manea (Jojo), Iulian Codreanu, Horia Marin, Crina Zamfirescu. Emisiune: „Matinal”. Continuă. (G.C.)

RADOVICI, Gheorghe (sf. sec. al XVII-lea – încep. sec. al XVIII-lea) Tipograf, editor. Alături de Manu Apostol, Mitrofan Gregoras din Dedona și ieromonahul Filohtei, se numără printre marii tipografi și editori târgovișteni din perioada brâncovenească. „Delungat de lume”, deci probabil monah, învață cu multă osteneală și osârdie, de la Antim Ivireanul, „meșteșugul tipografiei”, „alergând ca cerbul setos”. Cultivat, probabil în școlile vremii, cunoștea latina și greaca. Contribuție la apariția

tipăriturilor târgoviștene: „Psaltire” (1710), „Învățătură bisericească” (1710), „Octoih” (1712), „Rugăciuni în toate zilele săptămânii” (1712), „Pilde filosofești” (1713), „Liturghier” (1713), „Molitvenic sau Evhologhion” (1713), „Catavasier” (1714), „Ciasoslov” (1715), „Hrisant – Despre oficiile, clericii și dregătoriile Sfintei Biserici” (1715), „Locul, în sfânta Mitropolie a Târgoviștei”. În prefața „Catavasierului” (1717), tipograful afirma: „Ci și muierile cele țesătoare, călătorii și corăbierii osteneala care le vine din lucrări cu cântecele o mângâie”. (V.P.)

RADU CEL MARE (mijl. sec. XV – ~23.IV.1508) Domn al Țării Românești (p. 8 sept. 1495 – p. 23 apr. 1508). Fiul lui Vlad Călugărul, a fost asociat la tron în ultimii ani de domnie ai acestuia. În 1504, cu acordul sultanului Baiazid II, el l-a adus în Țara Românească pe Nifon II, fostul patriarh ecumenic, aflat în exil la Adrianopol, care a purces la o reorganizare a Bisericii Țării Românești. La propunerile lui Nifon scaunul mitropolitan a fost transferat de la Curtea de Argeș la Târgoviște și au fost organizate Episcopia Râmnicului și Episcopia Buzăului. În 1504/ 1505 relațiile dintre domn și arhierie se strică, ultimul părăsind țara. Pe plan extern, Radu cel Mare s-a prezentat cu regularitate la Istanbul pentru a duce tributul de 8 000 de ducăți plătit de Țara Românească Imperiului Otoman și pentru a prezenta omagiul său sultanului. În 1505, la cererea sultanului Baiazid II, el a cedat vadurile Dunării cu vămile lor. În aug. 1497, solii săi au încheiat la Buda un tratat cu regele Vladislav II căruia îi jurau credință în numele domnului, Radu cel Mare primind, cu titlul de feud, domeniul Geoagiului în Transilvania. Cu Moldova lui Ștefan cel Mare relațiile au fost pașnice, dar ele s-au deteriorat în toamna anului 1507, când Radu cel Mare l-a susținut împotriva lui Bogdan pe un pretendent, Roman, care vine cu ajutor militar din Țara Românească și pradă regiunea Putnei. În replică, Bogdan III a devastat timp de 10 zile ținutul Râmnicului Sărat. Călugărul sârb Maxim Brancovici va media împăcarea între cei doi domni. Radu cel Mare a sprijinit cu moșii și daruri mănăstirile Glavacioc, Govora, Tismana, din țară, precum și mănăstirile Kutlumuș, Zografou, Hilandari, Sf. Pantelimon și Dochiariou de la Muntele Athos. Supranumele „cel Mare” și-l datorează sprijinului generos acordat culturii și bisericii ortodoxe. Domnește statornic la Târgoviște, primul document al său fiind emis aici în sept. 1495. Radu cel Mare a continuat lucrările de fortificare a orașului, care este numit în documente „cetatea de scaun” sau „cetatea Târgoviștei”. A început construirea unui nou sediu al Mitropoliei, terminat mult mai târziu de Neagoe Basarab. Mănăstirea Dealu a fost rezidită cu grijă de meșteri armeni și georgieni, conduși de Grigore, destinată să fie un centru cultural de renume în lumea ortodoxă, dar și grozniță domnească. Târnosirea s-a făcut la 4 dec. 1501. Aici

vor activa maistrul tipograf Macarie din Cetinje și prima mașină de tipărit din spațiul românesc extracarpatic, de sub teascurile căreia va ieși „Liturghierul” – prima carte românească tipărită (nov. 1508). (A.Ș./M.O.)

RADU DE LA AFUMAȚI (~1500 – 2.I.1529, Râmnicu-Vâlcea) Domn al Țării Românești (a. 22 ian. – a. 24 apr. 1522; p. 22 iun. – a. 15 aug. 1522; p. 16. oct. 1522 – a. 25 apr. 1523; a. 27 ian. – între 9 și 20 mart. 1524; a. 18 sept. 1524 – 2 ian. 1529). Fiu nelegitim al lui Radu cel Mare, a fost ridicat domn de boieri în ian. 1522, după moartea lui Neagoe Basarab, când Mehmed, beiu de Nicopole, încerca obținerea tronului de la sultan. Perioada 1522-24 a reprezentat o epocă de lupte aproape neîntrerupte cu turcii sau cu diferiți pretendenți susținuți de aceștia și de unele facțiuni boierești. În 1522, la Gubavi, Radu de la Afumați obține victoria asupra lui Mehmed-bey alungându-l peste Dunăre. În martie au loc noi lupte cu Mehmed-bey la Ștefeni, Clejani, București, Târgoviște și pe râul Argeșel. Învins, Radu de la Afumați fuge în Transilvania (apr. 1522), unde primește domeniile Vințul de Jos și Vurpăr. Pericolul transformării Țării Românești în pašalâc determină boierimea munteană să se ralieze lui Radu de la Afumați. În iunie 1522, cu sprijinul voievodului Transilvaniei, Radu de la Afumați pătrunde în Țara Românească și alungă oastea turcească peste Dunăre. În iulie, Mehmed-bey revine cu noi forțe, dar este bătut la Plata, Grumazi, Nicopole și Siștov. În august Mehmed-bey îl învinge pe Radu de la Afumați la Gherghița, București și Slatina, obligându-l să se refugieze în Transilvania (15 aug. 1522). Cu sprijinul lui Ioan Zápolya, care intervine personal în Țara Românească, își reocupă tronul în oct. 1522. În febr.-apr. 1523, este învins de turcii, alături de care se aflau boierii Craiovești, și fuge în Transilvania. În ianuarie 1524, profită de uciderea domnului pentru a-și reocupa tronul, dar în mart. 1524 el este însă obligat să se retragă din nou din fața lui Vladislav III și a Craioveștilor. O nouă ruptură survenită între Vladislav III și Craiovești i-a făcut pe puternicii boieri olteni să se ralieze lui Radu de la Afumați care, cu sprijinul lui Ioan Zápolya, îl învinge pe Vladislav III la Didrih îndepărtându-l din scaun (sept. 1524). Obține numirea sultanului, în schimbul sporirii haraciului de la 12 000 la 14 000 de galbeni. În 1525, Vladislav revine și în apr.-aug. cei doi domni împart tronul, Radu de la Afumați domnind la Târgoviște, iar Vladislav, susținut de pașalele de la Dunăre, la București. În august, îl alungă pe Vladislav din țară rămânând singur domn. Alți doi pretendenți vor fi învinși și uciși. Recăsătoria cu Ruxandra, fiica lui Neagoe Basarab, la sfârșitul lui ianuarie 1526 (în 1525 îi murise prima soție), i-a asigurat colaborarea boierilor Craiovești, dar și ostilitatea domnului Moldovei, care o dorea pentru el. Ca urmare, în februarie 1526 acesta întreprinde o

expediție de răzbunare în Țara Românească, căreia Radu de la Afumați îi ripostează, în martie, cu un atac în Moldova. După doi ani de tratative, încheie o alianță antiotomană cu regele Ungariei (vara 1528), precedată de o înțelegere cu Petru Rareș (apr. 1528). În dec. 1528, o grupare boierească, în frunte cu vornicul Neagoe și postelnicul Drăgan, întrunită la Slatina, se ridică împotriva lui Radu de la Afumați, care, surprins nepregătit, încearcă să fugă, împreună cu fiul său Vlad, în Oltenia la Craiovești. Ajunși din urmă la Râmnicu-Vâlcea, sunt uciși în biserica de pe dealul Cetățuiei. Este statornic la Târgoviște, numit de diecii cancelariei domnești „minunatul scaun, slăvita cetate”. În 1527-1528, Manea Perșanu va construi în oraș biserica Sf. Nicolae Andronești. (A.Ș./M.O.)

RADU din Cepturoaia (sec. XVI – sec. XVII) Dregător muntean. Postelnic (1581-1592), vistiernic II (1593-1594), mare postelnic (1594-1595, 1600). Fiul postelnicului Gherghina și vărul fraților Buzești, a devenit ginerele celebrului căpitan Radu Calomfirescu, iar fiul său Preda va lua de soție pe Florica, fata lui Mihai Viteazul. Participă la alungarea lui Simion Movilă și face parte din locotenența domnească de la Târgoviște (a. 26 iun./6 iul. – a. 7 /17 oct. 1601). În Sfatul Domnesc sub mai multe domnii, era considerat la începutul sec. XVII unul dintre cei mai importanți boieri ai țării, primind daruri și scrisori de la împăratul Habsburgic. (A.Ș./M.O.)

RADU II PRAZNAGLAVA (sec. XIV – 1428) Domn al Țării Românești (p. 26 mai 1420 – a. 23 oct. 1422, 1426 – mart. 1427). Fiu nelegitim al lui Mircea cel Bătrân, îi succede la tron fratelui său Mihail I, cu ajutorul otomanilor. A pierdut domnia de mai multe ori, în urma conflictelor cu vărul său, Dan II, sprijinit de regele Ungariei, refugiindu-se peste Dunăre, de unde revenea cu oastea turcească. A condus țara de la Târgoviște. Aici va semna un tratat de pace și alianță cu Brașovul și Țara Bârsei (17 mai 1421) și va întări vechile privilegii ale pârgarilor brașoveni (21 nov. 1421). (A.Ș./M.O.)

RADU ILIE Haidăul (? – ~28.VII.1558, Marea Marmara) Domn al Țării Românești (15 nov. 1552-a. 11 mai 1553). Fiul lui Radu de la Afumați. Aflat în serviciul habsburgilor, este pretendentul susținut de aceștia la tronul Valahiei și își ia numele de Radu. Vine în țară cu boierii partidei antiotomane, refugiați în Transilvania, și armată formată din mercenari unguri, poloni și haiduci (de unde și supranumele). Domnul Mircea Ciobanul este înfrânt la Mănești-Prahova (15 nov. 1552) și fuge peste Dunăre. Investit domn de către sultan (dec. 1552), în urma unor negocieri, Radu Ilie Haidăul mută reședința domnească la Târgoviște (acțiune susținută și de fidelul boier târgoviștean Socol din Răzvad). În anul următor, Mircea Ciobanul revine cu oaste turco-tătară-moldoveană

și îl alungă în Transilvania. O nouă încercare a sa de a ocupa tronul este oprită de sibieni (aug. 1553), care doreau menținerea unor relații bune cu turcii. Cererea sultanului și presiunile lui Mircea Ciobanul, care interzice negustorilor brașoveni accesul în Valahia, duc la extrădarea lui Radu Ilie Haidăul și a boierului Socol, ambii fiind trimiși la Istanbul și înecați. (A.Ș./M.O.)

RADU PAISIE (? – ~mart. 1545, Egipt) Domn al Țării Românești (a. 13 iun. 1535 – p.24 febr. 1536; a. 18 apr. 1536 – a.2 iun. 1539; a. 19 iul. 1539 – a.5 mai 1544; a. 2 iun. 1544-20 febr. 1545). Fiul lui Radu cel Mare. S-a călugărit pentru scurt timp, schimbându-și numele de Petru în Paisie și ajungând egumen al Mănăstirii Argeș. Ocupă tronul pentru scurt timp, sub numele Radu, cu sprijinul boierilor nemulțumiți de Vlad Vintilă, dar nu obține recunoașterea sultanului și fuge în Transilvania. Revenit cu oaste după moartea lui Vlad Vintilă, obține investitura după ce se deplasează personal la Istanbul. Domniile sale au fost o continuă luptă contra diverșilor pretendenți: Barbu Neagoe (1536), Laiotă Basarab susținut de Craiovești (înfrânt la Fântâna Țiganului, nov. 1538), Șerban din Izvorani (iun. 1539), din nou Laiotă Basarab (înfrânt cu sprijin turcesc la Fântâna Țiganului, 1 oct. 1544). Radu Paisie a reușit să recâștige tronul de fiecare dată grație ajutorului otoman, fiind fidel sultanului. La cererea acestuia, a însoțit oastea turcă în campaniile din Moldova (1538) și Transilvania (1541, 1542), primind de la Ioan Zapolya domeniile Vințul de Jos și Vurpăr. Brăila și teritoriul din jur devin raia turcească (1539). Angajat în tratative secrete cu habsburgii (acordul din 7 ian. 1543), este mazilit și exilat în Egipt. Ctitor al mănăstirilor Mislea (1537), Valea (1537) și Bolnița Coziei (1538) și sprijinitor al mai multor mănăstiri de la Muntele Athos, rezidind Karakalou și Stavronikita. A domnit la Târgoviște, de unde emite primul hrisov „din slăvitul loc” (12 iul. 1535). De aici va acționa contra boierilor răsculați (1536-1537). Se preocupă de zugrăvirea și acoperirea cu plumb a Mitropoliei, iar vornicul său, Coadă, ctitorește Biserica Roșie – monument reprezentativ al orașului. La Târgoviște este semnat tratatul secret cu Ferdinand de Habsburg (7 ian. 1543). În 1544, orașul este ocupat de pretendentul Laiotă Basarab, care va domni aici două luni. (A.Ș./M.O.)

RADU ZUGRAVUL (1740-1802) Pictor de icoane, muralist și copist de manuscrise din Țara Românească. Descindea dintr-o familie de zugravi din Târgoviște, oraș în care și-a făcut studiile. Ca artist s-a format pe lângă tatăl său, Mihai, în stilul brâncovenesc și post-brâncovenesc. Pentru epoca în care a activat, realizările sale pot fi considerate numeroase: în 1758 execută în întregime pictura la biserica din Gura Văii, primul său ansamblu mural important; în 1759 repictează valorosul

ansamblu de pictură bizantină, ajuns la o mare degradare, al Bisericii Sf. Nicolae Domnesc de la Curtea de Argeş; în 1761 pictează biserica din Brădetu şi Schitul Cornet, alături de tatăl şi fraţii săi, iar după 1777 a pictat biserica din Țigănia-Slobozia de la marginea Bucureştiului. Caietul de modele întocmit de el a fost folosit de zugravi până în 1870. (A.Ş./M.O.)

RADU, George (19.IX.1961, Târgovişte) Rachetomodelism. Absolvent al Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” Târgovişte (1980). Licenţiat al Facultăţii de Tehnologia Construcţiilor de Maşini din cadrul Institutului Politehnic Bucureşti (1985). A debutat în activitatea sportivă la Casa Pionierilor Târgovişte în 1971, ca aeromodelist. Între anii 1973-1976 a fost legitimat la Astronautica Târgovişte. În această perioadă a realizat cele mai mari succese ale carierei sportive, între care un record mondial (cu prilejul „Cupei Țărilor Socialiste”, concurs desfăşurat în august 1975 la Jambol (Bulgaria), a îmbunătăţit recordul mondial la clasa S3D, durată cu paraşuta – rachetomodelul impulsioneat cu motoare de 20 Ns, cu rezultatul de 314 secunde). Multiplu recordman şi campion al României. Fiul lui Ioan N. Radu; frate geamăn cu Ileana Radu. (A.B.)

RADU, Gloria Gabriela (18.XI.1939, Bucşani, Dâmboviţa) Muzeograf, istoric literar, publicistă. Studii primare şi liceale în Târgovişte, unde va urma şi Şcoala Tehnică Sanitară. Absolventă a Facultăţii de Filologie a Universităţii „Al. I. Cuza” din Iaşi (1976). Cadru medical la Iaşi, apoi din 1976 şi până la pensionare (1999) muzeograf la Muzeul Judeţean Dâmboviţa. Între 1993-1999 face parte din juriul Festivalului de Literatură „Moştenirea Văcăreştilor” care se desfăşoară anual la Târgovişte. Cunoaşte şi cercetează gruparea literară „Şcoala de la Târgovişte”. Colaborează cu articole şi note la reviste şi ziare târgoviştene. Având rădăcini italiene în familie (mama sa era născută Facco), după 1990 face cercetări de arhivă despre creatorii italieni stabiliţi în oraş (perioada 1846-1949). Din 1997 devine membră a Comunităţii Italienilor din România (CIR). Autoare a volumului „Constructorii italieni la Târgovişte” (2001). Ea afirmă că acei constructorii din oraş au fost „meşterii italieni, care şi-au luat ucenici români”, unele clădiri păstrate până astăzi (Primăria, fosta Prefectură), fiind construite de aceştia. Mai colaborează la editarea unui pliant despre „Muzeul Tiparului şi al Cărţii Vechi Româneşti” şi a unui „Studiu de urbanism istoric al oraşului Târgovişte”. (V.P.)

RADU, Ileana (19.IX.1961, Târgovişte) Rachetomodelism. Absolventă a Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” Târgovişte (1980). Licenţiată a Academiei de Studii Economice din Bucureşti – Facultatea de Comerţ (1985). Doctor în economie. Legitimată la Astronautica Târgovişte (1973-1984). Cu prilejul unui

concurs desfăşurat în octombrie 1983, la Suceava, devine recordmană mondială (durată cu paraşuta rachetoplan radiocomandate – clasa S8A; 1 minut 50 secunde). Triplă campioană naţională (1973, durată cu paraşuta, clasa S3A; 1979, machete de altitudine, clasa S5C; 1983, machete de scară, clasa S7). Multiplă recordmană naţională. Fiica lui Ioan N. Radu; soră geamănă cu George Radu. (A.B.)

RADU, Ioan N (15.IX.1935, Târgovişte). Profesor, istoric al culturii, publicist, sportiv. Absolvent al Şcolii Medii Nr. 3 „Nicolae Bălcescu” Târgovişte (1955). Licenţiat al Facultăţii de Matematică – Fizică a Universităţii din Timişoara (1959). Legitimat la „Metalul” Târgovişte (1950-1971), „Astronautica” Târgovişte (1972-1983). În perioada 1950-1967 a practicat aeromodelismul (cu o întrerupere de câţva ani la sfârşitul deceniului cinci, datorată stării de sănătate) fiind component al echipei naţionale, campion (de 2 ori) şi recordman naţional. Din 1965 începe să se preocupe şi de rachetomodelism fiind unul dintre promotorii introducerii acestei discipline sportive în ţara noastră. A făcut parte din echipa naţională de rachetomodelism a României în perioada 1969-1975. Din această postură a obţinut, în 1972, titlul de campion mondial la clasa S3A – individual şi medalia de argint în proba pe echipe, fiind primul sportiv legitimat la un club din Târgovişte care devine campion mondial. La Criteriul european de rachetomodel din 1971 (ulterior oficializat campionat european) a câştigat medalia de aur la clasa S3A – individual. Primul sportiv legitimat la un club din Târgovişte care devine campion european. Ca rachetomodelist a stabilit 6 recorduri mondiale (S3A, 17 min. 47 sec., 1970; S2B, 507 m, 1974; S2C, 543 m, 1974; S6D, 1 min., 1975; S6D, 1 min. 54 sec., 1975; S8C, 1 min. 57 sec., 1983), 16 recorduri naţionale şi a câştigat 11 titluri de campion naţional. Maestru al sportului (1970). Maestru emerit al sportului (1971). A fost desemnat de Federaţia română de specialitate „Cel mai bun rachetomodelist român al anului” în 1970. Pe plan local a fost nominalizat drept „Cel mai bun sportiv al judeţului Dâmboviţa” în anii 1973 şi 1974. A activat ca antrenor de rachetomodelism la „Astronautica” Târgovişte (1968-1995). Sportivii pregătiţi de el au stabilit 7 recorduri mondiale, 25 de recorduri naţionale şi au câştigat 15 titluri de campion naţional. Între aceştia s-au aflat Daniel Cazacio, Ion-Valeriu Stroescu, fraţii gemeni Ileana şi George Radu (copiii săi), Mihai Pietriş, Lucian Niţă (recordmani mondiali), Liviu Ilie, Alexandru Ghenoiu, Victor Donoiu, Costin Onea, Constantin-Petrişor Dincă, Marius Mărgărit, Lucian Pietriş, Aurel Pieptea, Ştefan-Gheorghe Stanciu, Longin-Florin Diaconescu, Silviu Tănase, Costel Bucu, Maria Niţă (maestrii ai sportului, recordmani naţionali, medaliaţi la campionatele naţionale) etc. Antrenor-conducător al reprezentativei României la campionate mondiale,

europene, balcanice. Ca arbitru a oficiat la 5 campionate mondiale, 2 campionate europene, 16 ediții ale campionatelor naționale. Membru în Biroul Federal al Federației Române de Modelism; președinte (1970-1978) și vicepreședinte (1979-1998) al Comisiei tehnice de rachetomodel a Federației Române de Modelism. În 1968 a fondat revista „Astronautica”, la acel moment a doua publicație cu profil rachetomodelistic din lume. Revista a apărut în perioada 1968-1983 și apoi din 1993 până în prezent. A scris 8 lucrări de specialitate în domeniul astronauticii (singur) și 4 împreună cu alți coautori. Este membru de onoare al Aeroclubului Poloniei (1983) și a fost distins de Federația Internațională Aeronautică cu Diploma „Paul Tissandier” (2003). Cetățean de onoare al municipiului Târgoviște (2000). Colaborează la reviste de specialitate printre care „Gazeta matematică și fizică”, „Revista de fizică și chimie”, „Sport și tehnică”, „Modelism”. „Astronautica”. Unele din aceste articole apar și în reviste străine de specialitate (Polonia, Cehia, Rusia, Iugoslavia, Elveția). Editorial debutează cu „Rachetomodelurile” (1972), urmat de „ABC rachetomodelistic” (1974). În domeniul astronauticii a publicat „Istoria astronauticii românești. De la începuturi până la primul război mondial” (2000), „Manuscrisul Conachi” (2001) „Istoria astronauticii românești – secolul XX” (2006), „Istoria astronauticii în România” (2006), prima de acest gen la noi, „Rachetomodelismul internațional” (2010), „World Space Modelling” (2011), „Rachetomodelismul în România” (2012). Lucrări privind istoria rachetei, dicționare de astronautică, culegeri de probleme, precum și altele scrise în colaborare. În semn de recunoștință pentru contribuțiile aduse la evoluția rachetomodelismului pe plan mondial, Asociația Mondială de Modelism Spațial i-a conferit, în 2012, la Lausanne (Elveția), cu prilejul aniversării unei jumătăți de secol de la înființarea asociației, Diploma aniversară. (A.B./V.P.)

RAFINĂRIA AURORA (1897-1948) Rafinăria Aurora-Colanu sau Aurora-Târgoviște – cum era trecută în unele studii de specialitate – a fost înființată în 1897 de Societatea Aurora, cu capital olandez și german, constituită din fosta rafinărie Rucăreanu pe care a preluat-o. Conform Legii contingentării din 1908, rafinăria era plasată în grupa I, pe locul opt, urmată de rafinăria Astra-Ploiești. Rafinăriile din grupa I erau cele care posedau cele mai moderne instalații de rafinat, dotate ca generatori de aburi, motoare cu aburi și benzină, dinamuri, electro-motoare, instalații de iluminat electric, pompe, ateliere, garaje și vagoane cisternă. Datorită instalațiilor cu care era dotată, rafinăria fabrica o cantitate de 60.352 tone, însă nu dispunea decât de o cantitate de 23.688 tone de petrol brut, ceea ce însemna că avea o capacitate de rafinare mai mare de 2,54%, față de producția de petrol brut de care dispunea.

În ceea ce privește capacitatea de rectificare a benzinei brute, rafinăria putea să rectifice o cantitate de 12.634 tone, însă nu dispunea decât de 8.054 tone de benzină brută, cu coeficientul de 1,42%. Rafinăria Aurora dispunea de o capacitate de înmagazinare de 7.532 tone țiței pentru produsele finite și de 3.039 tone pentru țiței. În 1909, rafinăria dispunea de un capital imobiliar de 2.000.000 lei, capital investit în mașini și accesorii de 600.000 lei și un capital necesar de exploatare de 100.000 lei. Fabrica avea 80 lucrători și o producție în valoare de 1.152.000 lei. În procesul de producție folosea materia primă din județ, iar producția obținută o comercializa 2/3 în țară și 1/3 la export. Mașinile și utilajele erau acționate cu ajutorul forței motrice produsă de abur, cu capacitate de 80 C.P. și de electricitate care dezvoltau o forță de 16 H.P. În 21 februarie 1910, Societatea Internațională care avea în administrare Rafinăria Aurora, solicita Primăriei Târgoviște prelungirea contractului de concesiune a terenului necesar conductului de țiței, care pornea de la fosta fabrică Rucăreanu la gara Târgoviște. (G.T./C.V.)

RAFINĂRIA CARMEN PETROL (1926-1948) Societatea Anonimă Română de Mine și Petrol „Carmen Petrol” a fost fondată în anul 1926, cu sediul social în București și avea rafinăria Carmen Petrol din comuna Ulmi, care prelucra anual 40.000 tone țiței. În 1927, rafinăria Carmen Petrol a prelucrat 16.214 tone țiței, realizând derivate ca: benzină ușoară – 1.748 tone, benzină medie – 47 tone, benzină grea – 825 tone, mazut (păcură) – 6.647 tone. În 1928 Rafinăria Carmen Petrol a fuzionat cu rafinăria Planeta, preluând acționarii ei. Prin includerea acționarilor de la Planeta s-a făcut sporirea capitalului de la 10.000.000 lei la 40.000.000 lei, aportul fiind de 20.000.000 lei, pentru care s-au emis 40.000 de acțiuni nominative a 500 lei bucata, acțiuni care au fost distribuite foștilor acționari de la rafinăria Planeta. Consiliul de administrație, ales în 1928, era format din dr. St. Cercez – președinte, ing. Al. Manole și Alfred Cercez – administratori delegați, D.D. Matak, Iovian Moldoveanu, Leon Ladico – membri. În anul 1928, rafinăria și-a sporit capitalul de la 30.000.000 lei la 75.000.000 lei, emițând 90.000 de acțiuni nominative a câte 500 lei fiecare. În acest an, rafinăria a realizat o cifră de afaceri de 4.833.722 lei, prelucrând 16.750 tone de țiței. În 1927 Consiliul Comunal al Primăriei Ulmi a autorizat montarea a trei conducte ale rafinăriei Carmen Petrol, pe traseul rafinărie – gara Târgoviște, plătind anual 10.000 lei, iar contractul era pe o perioadă de trei ani. Aceste conducte erau exploatate de rafinărie în funcție de producția obținută, astfel că la 15 august 1929, rafinăria a cerut aprobarea pentru demontarea a două din cele trei conducte și ca urmare solicita să i se scadă impozitul cuvenit. Începând cu anul 1929, aceasta a plătit impozit Primăriei Târgoviște 15.000 lei după care

În 1930, nu a mai plăti impozit demontând şi ultima conductă. Şeful serviciului tehnic al oraşului, D. Sechelaride, în 1927 a înştiinţat rafinăria Carmen Petrol că avea sarcina să întreţină şanţul sărbilor deoarece acesta alimenta rafinăria cu apă. Ministrul de Finanţe a introdus taxa ad-valorem pe materialele care soseau în gară şi traverseu oraşul. Carmen Petrol a înştiinţat în 1927 primăria că a plătit taxa ad-valorem de 40.000 lei, începând cu 1 octombrie 1927. Rafinăria a acceptat să plătească această taxă cu condiţia reducerii impozitului pe conductele care traversau proprietatea primăriei, deoarece situaţia industrială nu le permitea să plătească aceste taxe. Conducerea rafinăriei era nemulţumită de valoarea prea mare a taxelor comunale, ceea ce îngreuna procesul de producţie ducând la încetarea lucrului, iar oraşul ar fi fost în dezavantaj, fiindcă se pierdea o parte din veniturile sale. În 1937 noul proprietar al rafinăriei Carmen Petrol, era Isidor Wechsler din Gala. (G.T./ C.V.)

RAFINĂRIA DUMBRAVA (1931-1939) N. Roznovanu şi fraţii Gheorghe şi Zaharia I. Panţu au înmatriculat Societatea Dumbrava la Camera de Comerţ şi Industrie Târgovişte, în 1931. Societatea nou creată, Dumbrava, era o societate în nume colectiv, cu sediul în Târgovişte, strada N. Comăneanu, nr. 36. Obiectul de activitate al acestei societăţi era industrializarea şi comercializarea petrolului. Activitatea şi-a început-o în septembrie 1930 şi, conform menţiunilor din cererea de înmatriculare, Rafinăria Dumbrava făcea parte din industria mică. Utilajele avute în dotare erau acţionate de o forţă motrice produsă de două cazane cu aburi, fiecare dezvoltând o forţă de 6 cp şi un motor cu aburi ce dezvoltă o forţă motrice de 8 cp. Înainte de această denumire, rafinăria se numea Fabrica de Petrol Panţu şi a aparţinut fraţilor Gheorghe şi Zaharia I. Panţu, amintită în 1929, în Planul oraşului întocmit de inginerul St. D. Sachelaride. Rafinăria Dumbrava şi-a încetat activitatea în 1939, în urma decesului fraţilor Panţu, iar dizolvarea acesteia s-a produs în 1947. (G.T./ C.V.)

RAFINĂRIA FABRICILE UNITE DE PETROL ISAK HAIMAN&CO (1912-1920) Rafinăria a fost cunoscută cu această denumire din anul 1912. Din actele de vânzare ulterioare ale acestei societăţi, reiese că deţinea trei rafinării: două la Colanu (una era vechea rafinărie, proprietate a lui Vasile Dumitrescu Giugălea) şi alta la Doiceşti (rafinărie adusă în firmă de Ion Dumitrescu în 1908, ca aport social). Capacitatea de distilare a rafinăriei era dată de cinci cazane cu capacităţi cuprinse între 3.000 şi 22.000 litri; un cazan cu vapori care avea o suprafaţă de încălzire de 60m²; un supraîncălzitor cu aceeaşi suprafaţă de încălzire şi un rectificator cu o capacitate de 8.000 litri. Rafinăria dispunea de o instalaţie de parafinare cu două prese, trei rafinatoare, un topitor şi filtre. De asemenea, în dotarea rafinăriei

erau trecute conducte de ţiţei de doi ţoli (1.800m lungime), conductele de petrol până la gară de doi ţoli (1.800 m lungime) şi conductele de păcură de 2,5 ţoli (1800 m lungime). Obiectul muncii acestei rafinării, declarat în memoriu înaintat ministerului, era fabricarea de produse ca: „benzină brută şi rectificată pentru toate necesităţile, petrol lampant reglementar, motorină, uleiuri minerale de toate vâscozităţile cerute, parafină brută şi rafinată, precum şi păcură pentru uns şi păcură pentru combustione”. Materia primă, ţiţeiul, era adusă de la Moreni, Gura Ocniţei şi Glodeni prin conductele societăţii petroliere Internaţionala, conectate la conducta exterioară a rafinăriei. Datorită dotărilor tehnice, rafinăria Fabricile Unite de Petrol Isak Haiman&Co, a obţinut avantajele Legii încurajării industriei din 1912. În 1910 a cerut permisiunea Primăriei pentru instalarea unei conducte de petrol, care să plece de la rafinărie la gara Târgovişte. Consiliul Comunal a aprobat cererea de concesiune pe o perioadă de 15 ani cu menţiunea ca instalarea conductei să se facă pe partea stângă a şoselei. În timpul Primului Război Mondial, rafinăria a avut de suferit, a fost incendiată parţial, pagubele ridicându-se la suma de 10.000 lei. Rafinăria a continuat să funcţioneze cu o producţie mai mică de 45 vagoane benzină pe an şi 7-8 vagoane de uleiuri minerale. După război, în 1920 una din rafinăriile firmei a fost vândută investitorului Jaques Rosenzweig & Co. cu preţul de 450.000 lei. Actul de vânzare era semnat de ambele părţi, iar la vânzători sunt semnaţi şi asociaţii lui Isak Haiman: Ilie Angelescu, Maria Popescu, Vasile Dumitrescu Giugălea, Ion Dumitrescu, Dumitru Vacioff şi moştenitorii defunctului I.G. Bucşeneanu. Noul proprietar, Jaques Rosenzweig, s-a dovedit a fi un speculator al pieţei, deoarece la câteva zile (19 iunie 1920) a vândut rafinăria inginerului Alexandru Manole din Bucureşti, cu preţul de 1.000.000 lei. (G.T./ C.V.)

RAFINĂRIA GRIGORE GAVRILESCU (1882-1921). Această rafinărie a funcţionat în comuna Colanu, fiind înfiinţată în 1882. Rafinăria producea la sfârşitul secolului al XIX-lea petrol lampant, procesând anual 400 tone ţiţei cu un număr de cinci salariaţi. Această rafinărie, făcea parte din grupa a treia (după Legea Costinescu din 1908) şi era dotată cu patru cazane de distilare cu o capacitate de 17 tone, două rafinatoare de petrol şi benzină cu o capacitate de 5,5 tone, două rezervoare metalice cu o capacitate de 393 mc, 11 rezervoare de lemn cu o capacitate de 344 mc pentru derivate şi patru rezervoare de lemn cu o capacitate de 214 mc pentru ţiţei. În 1916, ca urmare a modernizării rafinăriei, obţinea avantajele Legii încurajării industriei naţionale din 1912. În 1921, rafinăria a fost vândută de inginerul Grigore G. Gavrilescu, fiul lui G. Gavrilescu, lui Leon Spodheim din Botoşani, pentru suma de 720.000 lei. Conform actului de vânzare din 2 ianuarie 1921, Leon Spodheim a primit pentru suma

de 220.000 dată la cumpărare 60% din drepturile rafinării. Vânzarea a 60% din rafinărie investitorului Leon Spodheim, însemna de fapt o asociere cu inginerul Grigore G. Gavrilescu care deţinea în urma vânzării 40% din activul şi pasivul rafinării. Rafinăria a funcţionat cu denumirea consacrată, avea doi proprietari până în anul 1925, când a fost vândută fraţilor Gh. Niculescu Ciufu şi Alexandru Niculescu Ciufu. Rafinăria Grigore Gavrilescu a fost vândută pentru suma de 2.400.000 lei, schimbându-şi denumirea în Fabrica de petrol Vulcan. (G.T./ C.V.)

RAFINĂRIA HELIOS (1919-1937) În 1919, societatea Fabricile Unite de Petrol din Târgovişte, Isak Haiman&Co a vândut o altă rafinărie a ei din Colanu, societăţii Helios, care aparţinea investitorului Jaques Axenfeld, pentru suma de 380.000 lei. Societatea cumpărătoare Helios, a obţinut de la Ministerul Industriei şi Comerţului la 18 august 1919, trecerea avantajelor Legii încurajării industriei din 1912. Investitorul Jaques Axenfeld a cumpărat şi rafinăria Doiceşti de la Fabricile Unite de Petrol (iulie 1920) şi începând cu 10 august 1920 a funcţionat ca firmă, sub denumirea de Helios Fabrica de petrol Jaques Axenfeld – Rafinăria Doiceşti. În 1920, Jaques Axenfeld a vândut întreaga afacere industriaşilor Alfred Löwenbach şi Ferdinand Fery cu suma de 850.000 lei. Noii cumpărători, Alfred Löwenbach, Ferdinand Fery s-au asociat cu mai vechii proprietari Isak Haiman şi Jaques Axenfeld şi cu noii investitori C. I. Vasilescu, A. Diamant şi I. M. Gotleib. Aceştia au construit o nouă societate pe acţiuni, cu sediul în Târgovişte, numită Helios (1920). La constituirea societăţii Helios capitalul social era de 1.500.000 lei, împărţit în 3.000 de acţiuni, fiecare acţiune avea o valoare de 500 lei şi s-au emis titluri cumulative de 5, 10, 20, 50 şi de 100 acţiuni. Fabrica de petrol Helios şi-a început activitatea în 9 septembrie 1920, avea ca prim-preşedinte al Consiliului de administraţie pe S. Deutur şi vicepreşedinte pe Isak Haiman. Societatea Helios a obţinut în 1922 reconfirmarea avantajelor Legii industriale din 1912. După cumpărarea rafinării de către societatea Helios, proprietarii au trecut la refacerea instalaţiilor distruse de război şi dotarea cu noi instalaţii moderne. În 1931, Rafinăria Helios, a fost înmatriculată la Camera de Comerţ şi Industrie Târgovişte, ca societate anonimă pe acţiuni numită Helios – Fabrică de petrol. Obiectul de activitate al societăţii erau comerţul, industria petrolului cu derivatele sale. Transformarea societăţii în societate pe acţiuni a dus la creşterea capitalului, avea un capital subscris şi vărsat de 5 mil. lei. Cu această ocazie a fost ales un Consiliu de Administraţie format din Sebastian Dutour (Doiceşti) – preşedinte, Isak Haiman (Târgovişte) – vicepreşedinte, I. Bageru (Doiceşti) – administrator delegat, G. Bageru (Doiceşti) – membru, dr. G. Martinescu (Doiceşti) – membru, D. Andronescu (Doiceşti) – cenzor, G. Popescu

(Târgovişte) – cenzor, Elie Angelescu (Târgovişte) – cenzor, Chr. Georgescu (Târgovişte) – cenzor, Alexandru Panaitescu (Târgovişte) – cenzor şi Ispas Marinescu (Târgovişte) – cenzor. În 1932, Alfred Löwenbach, comerciant din Bucureşti, a cerut executarea actului de ipotecă asupra Rafinării Helios. Actul prevedea scoaterea la vânzare a fabricii Helios din Colanu, în vederea despăgubirii acestuia, cu suma 1.135.370 lei capital. Ca urmare a acestui fapt, fabrica a fost scoasă la licitaţie publică şi a fost numit judecător, Scarlat Constantinescu, care a fixat termenul de licitaţie la 30 octombrie 1934. Licităţia a fost amânată până în 1937 când a fost câştigată de Jean Gheorghide cu suma de 1.250.000 lei. Jean Gheorghide îl autoriza pe avocatul târgoviştean C. Baronide să-l reprezinte în procedura de lichidare a rafinării. În acest sens, la 27 mai 1937, a fost ținută Adunarea Generală Extraordinară a Societăţii Helios care a decis lichidarea societăţii. (G.T./ C.V.)

RAFINĂRIA M. CÂMPEANU&Co (1894-1910) Rafinăria Câmpeanu&Co a fost înfiinţată în 1894. Era situată în faţa Gării de Sud Târgovişte, ocupând o suprafaţă de 5 ha. Fabrica se alimenta cu țiței de la Glodeni, din exploatarea propriei ale firmei Câmpeanu&Co. După anul 1898, producția de la Glodeni era insuficientă, aprovizionându-se cu petrol și de la Câmpina. În primul an de activitate, capacitatea de prelucrare a rafinării era de 800-1.000 vagoane țiței, după care în anul următor și-a mărit capacitatea, ajungând să prelucraze 1.500-2.000 vagoane țiței. Rafinăria producea: benzină, gazolină 6-8%, uleiuri solare 12%, uleiuri minerale 6%, parafină 2-3%, petrol lampant 47-50%. Această rafinărie exporta benzină în Elveția și Germania cu prețul de 10-15 lei suta de kilograme și petrol lampant în Germania, Austro-Ungaria și Bulgaria. Cea mai mare parte a petrolului lampant îl vindea însă în țară. În 1901 societatea în comandă, Câmpeanu&Co, cu sediul în Târgovişte avea ca investitori M. Câmpeanu, Toma Câmpeanu, N. Câmpeanu, Petrică Petrescu, I. I. Stematiu și Alexandru Stematiu. Societatea avea drept scop exploatarea terenurilor petrolifere cu un capital nelimitat. Rafinăria Câmpeanu participa la licitațiile organizate de Primăria Târgovişte, pentru darea în antrepriză a iluminării oraşului cu petrol lampant, pe care uneori le câştiga. În 1901, participa la licitaţie conform ofertei înaintate, fabrica producea: petrol regal, petrol lampant, petrol special pentru motoare, benzină şi uleiuri minerale. Oferta rafinării pentru această licitaţie era de 5.500-6.000 decalitre cu prețul de 1,50 lei litrul de petrol, de cea mai bună calitate, ofertă care a câştigat licitaţia. Începând cu primii ani ai secolului XX, rafinăria a purtat denumirea completă Noua Fabrică de Petrol Câmpeanu&Co, ca urmare a modernizării acesteia. În 1905, conform unui

chestionar al Camerei de Comerţ şi Industrie Ploieşti, societatea era înscrisă cu denumirea Câmpeanu & CO – Fabrica de petrol şi derivate cu sediu la Colanu. Rafinăria avea un capital de exploatare de 550.990 lei şi 175.000 fond de rezervă. Numărul muncitorilor angajaţi era 60 de lucrători români şi şapte străini plătiţi cu un salariu lunar, cuprins între 45-60 lei, un maestru plătit cu un salariu lunar de 100-400 lei şi un contabil cu 250-400 lei. Angajaţii întreprinderii, erau asiguraţi contra accidentelor de muncă, fără a li se reţine din salariu pentru aceasta. Rafinăria se bucura de avantajele Legii industriale din 1887. Rafinăria prelucra anual 1500 vagoane de ţiţei, în valoare de 450.000 lei. Pentru prelucrarea acestei cantităţi de ţiţei folosea: 20 de vagoane vitriol (acid sulfuric) în valoare de 18.000 lei, patru vagoane sodă în valoare 8.500 lei, $\frac{1}{2}$ vagon amoniac în valoare 1.500 lei şi $\frac{1}{2}$ vagon clei în valoare de 4.000 lei, iar materiile prime erau procurate din ţară. Producţia anuală a rafinăriei era de 500 vagoane petrol lampant, în valoare de 350.000 lei, 100 vagoane de benzină, în valoare de 70.000 lei, opt vagoane parafină, în valoare de 80.000 lei, 25 vagoane uleiuri minerale, în valoare de 50.000 lei şi 250 vagoane păcură, în valoare de 80.000 lei. O parte din producţie, era exportată în Franţa, cca. 100 vagoane petrol, în valoare de 70.000 lei şi în Germania, cca. 30 vagoane benzină, în valoare de 75.000 lei. Conform Legii contingentării consumului de petrol lampant din 1908 (legea Costinescu), Rafinăria Câmpeanu & Co făcea parte din grupa a II-a, avea o putere de prelucrare de 38.400 tone. Rafinăria Câmpeanu & Co, conform statisticii inginerului C. Hălăceanu din 1908, avea în dotare şase cazane de distilaţie, un rectificator de benzină, un rafinator de petrol şi benzină, un rafinator de ulei. Aceasta dispunea, pentru înmagazinarea ţiţeiului şi produselor petroliere, de 22 rezervoare metalice pentru derivate şi două pentru ţiţei, de 11 rezervoare din lemn pentru derivate şi trei pentru ţiţei, în total rafinăria dispunea de 38 de rezervoare metalice şi din lemn cu o capacitate totală de 7.060. Instalaţiile rafinăriei erau acţionate de trei motoare care funcţionau pe baza forţei motrice a aburului, un motor pe benzină ce producea 25 cp, un dinam de 250 volţi, şase lămpi electrice cu arc, 100 lămpi incandescente. Rafinăria dispunea de un atelier de montaj, ajustaj şi forje şi de un atelier de dogărie. Pentru transportul produselor petroliere, rafinăria dispunea de 15 vagoane cisternă (cazane) şi conducte instalate pe traseul rafinărie – gara Târgovişte. Fabrica se bucura de avantajele Legii industriale din 1887 şi avea maşini şi utilaje ce dezvoltau o forţă motrice de 180 H.P. (G.T./ C.V.)

RAFINĂRIA ROUMANIAN OILFIELDS LIMITED TÂRGOVIŞTE (1910-1916) În 1910, rafinăria Câmpeanu & Co a fost preluată de Societatea Roumanian Oilfields Limited, societate care avea un capital

de 1.060.000 lei investiţi în rafinărie, iar în 1911 a intrat în funcţiune. Rafinăria dispunea de un teren cu suprafaţa de 169.634m² şi era aprovizionată cu ţiţei prin două conducte de la Moreni şi Gura Ocniţei, dintre care una de 18 km, care aparţinea societăţii. Rafinăria era dotată cu rezervoare de înmagazinare a produselor în capacitate de 921 vagoane, 4 cazane de vapori cu o suprafaţă de încălzire de 320 m, 14 cazane de distilare, un cazan în curs de instalare, două preîncălzitoare de ţiţei, trei maşini cu aburi, un dinam de 100 amperi şi 120 volţi, un compresor de aer de 20-25 cp şi un compresor de amoniac de 10-12 cp. Rafinăria posedea un atelier de strungărie, o parafinărie şi o instalaţie de fabricare a uleiurilor minerale. Personalul angajat al fabricii putea ajunge în anumite situaţii la 80 de angajaţi. Pentru a-şi comercializa produsele, rafinăria dispunea de 15 vagoane cisternă şi mai avea comandate încă 10 vagoane. Rafinăria îşi comercializa singură mărfurile în ţară şi în afara ţării. În cursul unui an, rafinăria putea prelucra 4.475 vagoane ţiţei, obţinând: benzină uşoară de 720° – 360 vagoane anual, benzină grea de 750° – 180 vagoane, petrol lampant – 750 vagoane, uleiuri – 20 vagoane, gaz-oil – 20 vagoane şi reziduuri. În 1911, rafinăria a obţinut permisiunea de la Primăria Târgovişte pentru instalarea unui conduct care lega sursele sale proprii de la Moreni şi traversa islazul oraşului până la gară. Traseul solicitat era acelaşi cu al rafinăriei Aurora, concesiunea terenului era cerută pe o perioadă de 29 de ani. Primăria Târgovişte a acceptat oferta de concesiune a acestui teren, pentru care rafinăria plătea anual o sumă de 1000 lei. În 1912 Societatea Roumanian Oilfields Limited a obţinut avantajele Legii încurajării industriei din 1912. Rafinăria Roumanian Oilfields Limited Târgovişte, în 18/31 iulie 1912, a fost cesionată unui vechi exploatator de petrol de origine olandeză R. Van Siekle, domiciliat în Ploieşti. Preţul cesiunii consta într-o redevenţă de 4% din producţia netă, la care se adăugau redevenţele pe care societatea era obligată să le plătească celor care deţineau contracte de cesiune şi arendare. În 1913, activul Exploatareii Petroliere R. Van Siekle, a trecut în patrimoniul societăţii Roumanian Consolidated Oilfields Ltd (RCOL). Societatea a obţinut avantajele Legii încurajării industriei din 1912 de pe numele lui R. Van Siekle pe numele societăţii RCOL. Rafinăria societăţii RCOL (1914) avea un personal constituit din 55 de lucrători, dintre care şase erau străini (11% din personal). De regulă, fabrica întrebuinta 50 de lucrători plătiţi cu luna, restul erau folosiţi pentru lucrări ocazionale plătiţi cu ziua: diferite reparaţii, curăţări de cazane etc. Rafinăria a folosit un număr mai mare de lucrători (70), în situaţia când se efectua lucrări capitale de întreţinere a instalaţiilor. Personalul tehnic era asigurat de trei lucrători de origine stăină, un director de profesie inginer chimist, un şef de laborator de profesie inginer chimist şi un distilator care nu avea studii. Personalul

administrativ era asigurat de trei lucrători: un administrator de origine evreu şi doi funcţionari străini. Rafinăria a avut de suferit de pe urma Primului Război Mondial, când o mare parte din ea a fost distrusă şi ca urmare a acestui fapt, a solicitat Comisiei Industriale ştergerea avantajelor Legii Industriale din 1912, ca urmare a pierderilor suferite. (G.T./ C.V.)

RAFINĂRIA SUZANA (1925-1948) Această rafinărie a fost înfiinţată în 1925 de Societatea Româno-Africană cu sediul la Ulmi şi deţinea terenuri petrolifere la Gura Ocniţei, ţiţeiul fiind transportat la Ulmi printr-o conductă de 4 ţoli. Capacitatea de distilare a acesteia, era de cinci vagoane de ţiţei în 24 de ore. Rafinăria avea dotări tehnice moderne şi un personal angajat format din un administrator superior, doi administratori inferiori, 17 lucrători, plătiţi lunar 70.800 lei. Rafinăria putea să prelucraze anual o cantitate de 7.342 tone ţiţei, din care se obţineau derivate: 840 tone benzină uşoară, 18 tone benzină medie, 403 tone benzină grea, 1.961 tone petrol lampant, 562 tone motorină şi 3.361 tone păcură. Această producţie era vândută: CFR (2.200 tone), NFR (500 tone) şi restul particularilor. (G.T./ C.V.)

RAFINĂRIA VICTORIA (1911-1948) La originea acestei rafinării se afla fosta rafinărie N.St. Cezianu din Colanu. În 1911 aceasta a fost arendată de Nicolae I. Giuglescu. Pentru modernizarea acestei rafinării, N. I. Giuglescu se asocia cu proprietarul târgoviştean, Iancu Bucşeneanu. Beneficiile obţinute de noua societate erau împărţite 60% pentru N.I. Giuglescu şi 40% pentru Iancu Bucşeneanu. Numele societăţii create de cei doi investitori era Victoria cu sediul în Târgovişte, în casele lui N.I. Giuglescu de pe bulevardul Carol. N. I. Giuglescu dorea să-şi deschidă un depozit de produse petroliere ale fabricii Victoria pe proprietatea Primăriei Târgovişte, terenul era situat lângă gara Târgovişte. Primăria a închiriat acest teren pe o perioadă de cinci ani (1911-1915). În 1912 rafinăria Victoria a obţinut avantajele Legii încurajării industriei din 1912, ca urmare a modernizării acesteia. Aceasta era dotată cu un cazan de vapori cu suprafaţa de 60m, şapte cazane de distilaţie pentru toate produsele petrolului cu o capacitate de 43.208 l, un rectificator de benzină vertical cu deflegmator, două rafinatoare pentru rafinarea petrolului şi benzinei, trei rafinatoare pentru uleiuri minerale, o instalaţie completă pentru fabricat şi rafinat parafina, o pompă de vapori cu abur direct, o pompă de aer comprimat, având o putere de 8 cp şi o presiune de şase atmosfere, trei pompe de aburi Vortington, opt rezervoare de fier şi unul de lemn cu o capacitate totală de 1.092.000 l, un atelier de fierărie, un atelier de dogărie. Rafinăria procesa ţiţei de la Gura Ocniţei, extras de societatea Internaţională şi transportat prin conducta ei, de la Gura Ocniţei la Târgovişte. Rafinăria Victoria a avut de-a lungul

existenţei sale mai mulţi proprietari. În 1930, proprietarii ei erau Margareta Miclescu şi Alexandru Racoviţă care au încheiat un contract de arendare a rafinăriei cu Banca F.Geber, proprietatea firmei Petrolifera şi a generalului G. Cantacuzino din Bucureşti. Arendaşii luau în concesiune Fabrica de Petrol Victoria din comuna Colanu, cu toate instalaţiile şi îmbunătăţirile sale, împreună cu curtea sa de trei pogoane. Termenul arendării era pe cinci ani (februarie 1931 – 1 februarie 1936), cu drept de prelungire pe încă cinci ani. Preţul arendării era de 400.000 lei, acesta fiind revizuit anual, dacă raportul dintre leu şi aur era depăşit cu 5%, în plus sau în minus faţă de preţul iniţial. Societatea arendatoare a solicitat în 1932 Ministerului Industriei şi Comerţului trecerea pe numele ei a avantajele Legii încurajării industriei naţionale din 1912. Cu acest prilej, se specificau dotările rafinăriei: un cazan de aburi, trei pompe aspiro-respingătoare, un compresor, un agitator, un rectificator, două blaze, 15 rezervoare de lemn şi patru de fier. Capitalul investit în instalaţii, teren, clădiri şi chiria anuală erau de 400.000 lei anual. Rafinăria procesa 300 de vagoane anual şi producea: 60 vagoane benzină brută, 75 vagoane petrol lampant, 12 vagoane motorină, 140 vagoane păcură. Personalul care deservea fabrica era în număr de 20, toţi de origine română. Asistenţa tehnică a rafinăriei era asigurată de un inginer specialist, iar de partea administrativă se ocupau funcţionari angajaţi şi patronul. În 1931 Rafinăria Victoria a solicitat Primăriei reducerea taxelor la jumătate din cuantumul anului 1930 (taxa pe apă 11.000 lei, taxa de pompieri 4.000 lei şi taxa pe valoarea locativă), deoarece activitatea întreprinderii era redusă ca urmare a crizei economice. Societatea arendatoare a rafinăriei Victoria „Petrolifera” deţinea rafinăria până în anul 1941, când noul arendaş al rafinării devenea Societatea Petro-Carbon B. Bisov, iar Rafinăria Victoria se numea Petro-Carbon, producea vaselină de diferite tipuri, ceară de petrol, ozocherită, diferite uleiuri. Contractul de arendare al Societăţii Victoria prevedea arendarea pe timp de trei ani, la preţul de 60 mii lei pe an. De asemenea, arendaşul putea crea o fabrică nouă care să producă ceară de petrol şi derivate pe terenul fabricii, pe cheltuiala sa. Pentru construirea noii fabrici, arendaşul putea să folosească din vechile instalări, iar maşinile noi instalate deveneau proprietatea arendaşului, la expirarea contractului. Pentru obţinerea noilor produse, se întrebuintau materii prime ca: reziduuri de ţiţei parafinoase, reziduuri de ţiţei foarte parafinoase, uleiuri vâscoase, păcură rezultată prin distilare din ţiţeiuri parafinoase, parafine pure, iar drept combustibil se foloseau păcură tip şi ţiţeiuri degradate din batalurilor schelelor petroliere. Întreprinderea Victoria îşi propunea să producă: ceară de petrol în cantitate de 30-40 tone lunar, vaselină tehnică industrială filantă în cantitate de 30-40 tone lunar, motorină industrială şi motorină

rafinată. Întreprinderea Petro-Carbon (Victoria) avea un personal compus din un procurist administrator, un inginer chimist şef, un inginer chimist asistent, 15 lucrători calificaţi şi 20 de lucrători necalificaţi. Ca urmare a dezvoltării acesteia s-a construit un cămin pentru angajaţi, dotat cu utilităţi: bibliotecă, radio şi sală de dansuri. De asemenea, întreprinderea şi-a mărit capacitatea tehnică şi financiară, care consta în angajarea a doi ingineri chimişti, mărirea capitalului fix de 2 mil. lei şi a capitalului de rulment nelimitat. În 1942 Societatea Petro-Carbon şi-a transferat avantajele Legii industriale deţinute de vechea firmă Victoria. (G.T./C.V.)

RAID DÂMBOVIȚA Publicație săptămânală reclamă, informație şi publicitate, apare în decembrie 1998; editor: SC Editura LVS Crepuscul SRL. Directori: Gabriel Dănuţ Beznoiu. Layout: Eduard Haring, Robert Haring, Mariana Gabriela Lepădatu. Agent publicitate: Constantin Popescu. De la apariție până în septembrie 2001 publicație săptămânală, apoi, până în prezent, bisăptămânală (luni, joi). Continuă. (G.C.)

RAIFFEISEN BANK Este o bancă universală de top pe piața românească, care oferă o gamă completă de produse şi servicii de calitate persoanelor fizice, IMM-urilor dar şi corporațiilor mari, prin multiple canale de distribuție: unități bancare (540 în toată țara), rețele de ATM (1100) şi EPOS (10.000), phone-banking (Raiffeisen Direct), mobile banking (myBanking) şi internet banking (Raiffeisen Online). Are 1,9 milioane de clienți persoane fizice, peste 100.000 de IMM-uri, 6.800 de companii cu o cifră anuală de afaceri ce depăşeşte 5 milioane euro, entități publice şi instituții financiare. Raiffeisen Zentralbank Oesterreich (RZB) este prezentă în România începând cu anul 1994, prin deschiderea unei reprezentanțe la Bucureşti. În 1998, reprezentanța a fost transformată într-o subsidiară a RZB, oferind servicii şi produse pentru companii. În acel timp, una dintre cele mai mari bănci deţinute de către statul român, Banca Agricolă, se afla într-o situație financiară dificilă. Datorită măsurilor luate de autoritățile române, prin preluarea creditelor neperformante de către stat, banca a fost pregătită pentru privatizare în anul 2000. În 2001, concernul austriac Raiffeisen a achiziționat pachetul majoritar de acțiuni ale Băncii Agricole, care devine Banca Agricolă Raiffeisen SA. Raiffeisen Bank România a rezultat prin fuziunea, încheiată în iunie 2002, a celor două entități deţinute de Grupul Raiffeisen în România – Raiffeisenbank şi Banca Agricolă Raiffeisen S.A. Prima agenție din Târgovişte a Băncii Agricole a fost deschisă la sfârşitul anilor '60. În 2001, Banca Agricolă a fost cumpărată de concernul austriac Raiffeisen trecându-se într-o nouă etapă. Noua entitate, Raiffeisen Bank şi-a dezvoltat considerabil activitatea pe teritoriul județului Dâmbovița începând cu anul 2002. În prezent,

Raiffeisen Bank are 9 agenții în județul Dâmbovița, dintre care 5 sunt în Târgoviște. Dispunând şi de o rețea de 24 de bancomate, banca deserveşte 40.000 de clienți dâmbovițeni, persoane fizice, IMM-uri, instituții publice sau corporații. (V.N.)

RĂCEANU, Adriana (28.XI.1976, Găeşti, Dâmbovița). Este absolventă a Şcolii „Mihai Viteazul” şi a Colegiului Economic „Ion Ghica” din Târgoviște; licențiată a Facultății de Drept de la Universitatea Ecologică din Bucureşti şi master în administrația publică la Universitatea „Valahia” din Târgoviște. Din 1996 activează în domeniul presei la cotidienele „Jurnal de Dâmbovița”, „Dâmbovița”, „Adevărul de seară” (ediția de Târgoviște) şi în televiziunea „Antena 1” Târgoviște şi Radio D, ca realizator de emisiuni. Este inițiator/director al săptămânalelor târgoviștene „Reporter dâmbovițean” şi „Incomod”. (G.C.)

RĂDUCANU-DUDĂU, Ioan (1810 – 20.IX.1881, Târgoviște) Membru în Divanul ad-hoc, consilier județean, primar „Fără a moşteni vreo avere de la părinți, [...] căuta singur să-şi agonisească, prin muncă neobosită”. A fost primar al oraşului între 21 iulie 1861-19 iunie 1863, 12 decembrie 1868 – 24 aprilie 1868, 1 august 1871 – 21 august 1874, când a continuat lucrările începute de înaintașii săi (Nicolae Chirculescu, Gh. Ludescu, Constantin Fusea), cu privire la pavarea străzilor, a Târgului de Săptămână şi înființarea „Pieței Mici”. A propus înființarea unui nou bălci, care urma să poarte numele de Mihai Viteazul şi a luat inițiativa înființării unui comitet care să propună numele străzilor. A stăruit pentru ca Regimentului 2 Linie să i se fixeze reședința în oraş, iar Arsenalul Armatei a fost extins, construindu-se noi ateliere şi magazine. A fost „tipul omului onest, [...] făcător de bine, [...] liber şi integru. Nu ştia cartea pretinsă omului de azi, [...] dar [...] era condus de simțul demnității şi onestității”. (Armonia, 1881, an I, nr. 12). (M.O.)

RĂDUCĂNESCU, Eugen (29.XI.1938, Cetatea Albă, Ucraina) Atlet, antrenor. Licențiat al Institutului de Cultură Fizică din Bucureşti (1963). Antrenor la secția de atletism a „Clubului Sportiv” Târgoviște în perioada 1976-1986. Aici a pregătit, între alții, pe surorile Maria şi Cristina Vlăsceanu (maestre ale sportului, componente ale echipelor naționale de seniore şi junioare, medaliante la campionatele balcanice de junioare), Georgeta Nazarie-Tutunaru (medaliată cu argint la campionatele balcanice), Sanda Popescu (campionă națională de junioare, medaliată la campionatele balcanice de junioare), Viorica Manolache şi Florica Deaconescu (campioane naționale de junioare) etc. A mai activat ca antrenor la „ŞŞE” Nr. 1 Bucureşti, CSS „Triumf” Bucureşti, „Voința” Bucureşti, „CSM” Giurgiu şi la loturile naționale de seniori, tineret şi juniori. A fost distins, în 1992, cu titlul de „Antrenor emerit”. (A.B.)

RĂDULESCU, Cristiana (21.VIII.1967, Ploieşti) A absolvit Liceul Agricol din Nucet (Dâmboviţa) şi Facultatea de Chimie Industrială a Universităţii Politehnica „Gheorghe Asachi” din Iaşi. Doctor în ştiinţe ingineresti, titlu obţinut la Universitatea Politehnica din Bucureşti. Pregătire postuniversitară la Universitatea Bucureşti, Colegiul Kauno (Lituania), Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Universitatea Minnessota (SUA), Universitatea din Camerino (Italia), Universitatea Wrocław (Polonia), Universitatea Castilla la Mancha (Spania). Preparator, asistent, lector, conferenţiar la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. Publică lucrări vizând pigmentii verzi chinoxalin-piperazinici, protecţia coloranţilor şi fibrelor textile vopsite, poluarea solurilor şi apelor de suprafaţă sau subterane, heteropolisările de baze organice. Este membru în asociaţii profesionale din ţară şi de peste hotare şi în World Academy of Science, Engineering and Technology. (G.C.)

RĂDULESCU, Nicolae (29.VII. 1946, Târgovişte) Inginer, prozator, eseist. Studii primare, apoi gimnaziale şi liceale în oraşul natal (1964). Absolvent al Facultăţii de Construcţii Bucureşti (1969). Inginer constructor pe diferite şantiere în Târgovişte, iar în perioada 1980-1981 lucrează în Libia. Inspector la Inspectoratul General pentru Investiţii şi Construcţii (1984-1989), inspector-şef al Inspectoratului Judeţean pentru Construcţii Dâmboviţa (1993-2003), apoi inspector până la pensionare (2007). În paralel a fost şi profesor la Liceul de Construcţii Târgovişte (1975-1984). Membru al Consiliului Local Municipal Târgovişte (2004-2008). Expert în calitatea construcţiilor. Debutază direct editorial cu „Prestigiul raţiunii” (2003), eseuri filosofice, logice şi morale, urmat de volumul „Tangou electoral” (2005), reflecţii interesante ale unui participant la culisele unor alegeri târgoviştene. (V.P.)

RĂDULESCU, P. Ion (1905-1975) Primar între 28 noiembrie 1944 – februarie 1948. Fusesse membru marcant al PSD din judeţul Dâmboviţa, patronul unui atelier de turnătorie de pe strada Tudor Vladimirescu. S-a bucurat de simpatie, ziarele din perioada interbelică, pretindeau că vocea sa se făcea auzită la mitinguri şi adunări, la fel ca sunetul clopotelor pe care le turna. N-a avut posibilitatea de a pune în aplicare vechile idealuri socialiste, fiind nevoit să asiste neputincios la cereri şi rechiziţii ale armatei sovietice în alimente, îmbrăcăminte, carburanţi, care veneau în numele unui birou pentru aplicarea Convenţiei de Armistiţiu ce funcţiona la primărie. S-a confruntat cu greutate în aprovizionarea populaţiei şi a făcut mari eforturi pentru a răspunde la solicitările de susţinere ale armatei române aflate pe câmpurile de luptă din Ungaria şi Cehoslovacia. Dezorganizarea şi dezordinea care se instalaseră în principalele întreprinderi ale oraşului nu se puteau

rezolva prin transformări de conjunctură, cum s-a întâmplat la 8 august 1945, când Arsenalul Armatei a devenit „Atelierele CFR «Gh. Gheorghiu-Dej»”. Depăşit de evenimentele pe care nu le mai înţelegea şi care erau departe de crezul său politic pentru care militase, a cedat locul, conştient că rolul său politic se încheiase, neputând fi de acord cu suprimarea libertăţii presei, epurarea aparatului de stat, organizarea aşa-ziselor tribunale populare şi înfiinţarea de lagăre pentru deţinuţi politici. (M.O.)

RĂDULESCU, Sebastian (1920-1970, Târgovişte) Avocat, om politic, membru al Partidului Naţional Creştin. A îndeplinit funcţia de primar al oraşului Târgovişte în decembrie 1937 – ianuarie 1938, când a încercat să impună programul Partidului Naţional Creştin în administrarea oraşului. Pentru că n-a avut ecou şi-a dat demisia. (M.O.)

RĂDULESCU, Ştefan (1920-1985) Preşedintele Comitetului Provizoriu, cum se numea acum fostul primar, s-a aflat în funcţie între 23 mai 1948 – 29 noiembrie 1949 şi se poate mândri cu importante realizări, chiar dacă nu lui i-au aparţinut iniţiativele şi nu s-a obosit pentru terminarea lor. Este vorba de definitivarea lucrărilor la Stadionul oraşului, prilej cu care s-a organizat şi un concurs de atletism şi a bibliotecii oraşeneşti. Pentru că aprovizionarea populaţiei era necorespunzătoare, la 2 iunie 1949 s-a înfiinţat „Secţia agricolă”, care colecta porumb, cartofi, carne etc. (M.O.)

RĂSCOALA DE LA 1907 Răscoala ţaranilor, care cuprinde întreaga ţară, îşi aprinde flăcările şi la Răzvad, în pragul Târgoviştei. Răsculaţii din această comună nu iau în seamă intervenţiile pacificatoare ale prefectului George Caîr şi revizorului şcolar C.P. Condurăţeanu, şi se îndreaptă spre Târgovişte. 50 de elevi ai Şcolii de Cavalerie, pentru că răsculaţii nu dau ascultare la somaţii, şarjează, sprijiniţi de o companie de recruţi din judeţul Muscel, iar răsculaţii sunt risipiţi. Sunt ucişi 11 răzvădeni, iar alţi 5 sunt răniţi. Nuclee de revoltă sunt depistate în mahalaua Sârbilor şi în cătunul Băjeşti, fiind ars conacul arendaşului. O companie din Regimentul III Dâmboviţa Nr. 22 împrăştie un grup de revoltaţi din comuna Ulmi şi mahalaua Sârbilor care, la rândul lor, se îndreptau spre Târgovişte. Marile ziare din străinătate „L'Humanité”, „The Times” şi „America” relatează despre revoltele din zonă, ultimele două anunţând probabilitatea luării cu asalt a Arsenalului Armatei de către ţărani pentru a se înarma. La revoltă iau parte şi eroi din Războiul de Independenţă, şi muncitori din schelele petroliere. În arestul de la Şcoala de Cavalerie şi în penitenciarul oraşului sunt reţinuţi peste o sută de răsculaţi, printre aceştia aflându-se şi scriitorul I.C. Vissarion. Cu excepţia a două persoane, sunt eliberaţi. (G.C.)

RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ ȘI TÂRGOVIȘTEA

Puterile semnate (Franța, Regatul Unit al Marii Britanii, Austria, Rusia, Prusia, Sardinia) ale tratatului de pace de la Paris (1856), de după Războiul Crimeii, parafează la Londra un protocol: se recomandă Înaltei Porți să acorde unele libertăți popoarelor supuse. Înalta Poartă, refuzând, este creată posibilitatea unui război în sud-estul Europei (19 martie 1877). Cum această posibilitate devine certitudine, și cum România consideră că a venit momentul ieșirii sale din starea de suzeranitate față de Imperiul Otoman, guvernul hotărăște mobilizarea armatei (31 martie). În incinta Curții Domnești se construiesc 10 cuptoare cu o capacitate, pe zi, de 30 de ocale de pâine pentru armată, în urma dispoziției ministrului de interne I.C. Brătianu, transmisă Prefecturii de a lua măsuri de aprovizionare cu făină; mai sunt construite alte două cuptoare pe proprietăți particulare. Se fac rechiziții de cai de la locuitori ai orașului și din alte localități ale județului; se asigură de către primăria orașului transportul de ostași și materiale după ce, la 6 aprilie, s-a publicat decretul de mobilizare generală a armatei (aprilie). Are loc la Școala Nr. 1 o întrunire publică pentru înființarea unui comitet al cărui scop este strângerea de ofrande pentru armată. S-a trecut la colectarea de alimente, cereale, vite, flanele, obiele, sumane, zeghi, ițari, cojoace (20 aprilie). Direcțiunea Gimnaziului „Ienăchiță Văcărescu” acționează pentru crearea unui comitet de organizare a unor reprezentații teatrale. De pildă, fondurile obținute de la spectacolul „Cetatea Neamțului” sunt puse la dispoziția armatei. Locuitorii Târgoviștei și ai județului donează 6660 de mii de lei, contravaloarea a 111 puști „Peabody”. Bulgarii, așa-ziii sârbi din cartierul de sud al Târgoviștei, pun la dispoziția armatei mari cantități de zarzavaturi, dar și bani obținuți din vânzarea pe piață a acestora (30 aprilie). Sesiunea extraordinară a Adunării Deputaților proclamă independența de stat a României. Mihail Kogălniceanu declară în fața Adunării: „Suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare [...] Suntem în stare de război cu Turcia [...] noi suntem o națiune liberă și independentă”. Ambele camere parlamentare, prin moțiuni istorice iau act de ruperea relațiilor cu Înalta Poartă, proclamând independența absolută a României. Primarul orașului, Niță Fusea, în numele târgoviștenilor, care au salutat cu real entuziasm declanșarea ostilităților cu Imperiul Otoman, transmite comandantului Diviziei I, colonelul Logadi, aflată la Dunăre, satisfacția de a-i fi primit pe turci, după două sute de ani, altfel, adică cu foc și nu cu pâine și sare. Răspunsul comandantului diviziei relevă că „Vuietul armatelor române trebuie să aibă un răsunet în acea veche capitală ce nu a uitat cât de plăcut e acest vuit, când el este produs pentru apărarea Țării în contra unei nedrepte năvăliri”. La intrarea în război cei mai mulți târgovișteni, și alți fii ai județului, sunt înrolați în Regimentul III Linie, Regimentul

VII Dorobanți și în Regimentul IV Călărași, care au luptat eroic la Plevna, Rahova și Vidin (9 mai). La apelul guvernului „brațe avem, dar n-avem arme”, la Târgoviște se constituie un comitet cetățenesc pentru procurarea de armament, răspunzându-se astfel și apelului făcut de prefectul județului: „Frați orășeni și județeni! Armata română se luptă peste Dunăre pentru independență [...]. Iubiți județeni, nu ne îndoim că veți grăbi [...] contribuind fiecare [...] cu mijloacele de care dispuneți pentru cumpărarea de arme”. Ca urmare a acțiunii comitetului de strângere a ofrandelor, populația Târgoviștei și a județului a contribuit financiar la cumpărarea a 5.000 de puști (10 septembrie). Se constituie o comisie pentru înființarea unui spital destinat răniților aduși de pe frontul din nordul Bulgariei. Spitalul este organizat în cazarma Arsenalului Armatei (6 camere și salonul de hotel), fiind echipat cu 300 de paturi din donații. La Mănăstirea Dealu a luat ființă și un spital provizoriu pentru prizonierii turci. În Târgoviște, acționează „Comitetul doamnelor pentru ajutorul răniților”, cât și un „Comitet de Doamne și Bărbați”. Elena Bulandra donează pentru răniții din spitalul militar 10 cearșafuri, 10 perii de șters (peșchire), 12 bucăți feșe, 1 kg scamă, iar soțul său, farmacist, donează medicamente. La apelul doamnei Smaranda Lerescu, locuitorii de etnie bulgară oferă spitalului mari cantități de zarzavaturi, ca, de altminteri, și comercianții din oborul săptămânal. Spitalul militar de la Arsenalul Armatei este întreținut prin aportul de suflet al populației orașului și prin măsurile întreprinse cu promptitudine de Prefectura județului (21 septembrie). I.C. Brătianu, prim-ministru, aduce, printr-o telegramă, mulțumiri cetățenilor orașului: „Onoare Târgoviștei care a hotărât să înființeze două sute treizeci și cinci de paturi pentru răniți în Fonderie și 100 pentru bolnavi la Mănăstirea Dealu” (24 septembrie). Sosește primul lot de 800 de prizonieri otomani la Mănăstirea Dealu. Urmează încă două loturi; prizonierii sănătoși sunt puși să lucreze pe la diferiți proprietari din județ până la repatrierea din vara anului următor (18 octombrie). Colonelul Vlădescu, comandantul Brigăzii I, raportează comandantului Diviziei a II-a, colonelul Mihail Cerchez, că ostași ai Regimentului III Linie au „luat un drapel, 5 tunuri de munte, 15 tunuri de diferite calibre, 350 cai și mai multe mii de prizonieri”. Sunt propuși pentru acordarea medaliei „Virtutea Militară” 276 de soldați, și 8 ofițeri pentru „Steaua României” (29 noiembrie). Regimentului III Linie, din care face parte și ASR principele Ferdinand cu grad de sublocotenent în Compania a 2-a, îi revine misiunea de onoare de a asigura garda comandantului armatei otomane de la Plevna, Osman-Pașa, dus în prizonierat la Mănăstirea Dealu (decembrie). (G.C.)

RĂZLEȚ, Maria (19.XI.1900, Pantelimonu de Sus, Constanța – ?) Liderul organizației județene Uniunea Femeilor Antifasciste. Absolventă a Școlii de moașe.

Activează în ilegalitate, fiind atrasă de mişcarea de stânga. În perioada 23 august 1944 – 13 ianuarie 1945 îşi desfăşoară activitatea în organizaţia Apărarea Patriotică. Era o organizaţie aflată sub influenţa Partidului Comunist Român., având ca scop sprijinirea frontului sub deviza „Totul pentru front, totul pentru victorie”. Iniţiază diverse acţiuni: strângerea de fonduri şi ajutoare pentru invalizi, orfani şi văduve de război, înfiinţarea unor cantine pentru săraci, asistenţă medicală pentru nevoiaşi. Maria Răzleţ scrie articole în ziarul „Chemarea” în care cere populaţiei să fie alături de armata română. Se înscrie în P.C.R. pe 13 ianuarie 1945 şi preia responsabilităţi în organizaţia Uniunii Femeilor Antifasciste din România (U.F.A.R.). În această calitate se implică în acţiuni vizând ridicarea nivelului politic şi cultural al femeilor, ajutorarea nevoiaşilor, sprijinirea regiunilor înfometate din Moldova. Un raport al P.C.R. din 19 decembrie 1945 aprecia că U.F.A.R. „este o organizaţie tânără, în curs de dezvoltare”. Devine responsabilă secţiei feminine în cadrul Comitetului Judeţean al P.C.R. Dâmboviţa în anii postbelici. (M.C.)

READUCEREA CAPULUI LUI MIHAI VITEAZUL LA MĂNĂSTIREA DEALU (26.VIII.1920) Manifestare semnificativă, prima după înfăptuirea Marii Uniri de la Alba Iulia, a fost închinată unuia dintre marii eroi al neamului ce luptase şi se jertfise pentru unitatea tuturor românilor. De la Mitropolia din Iaşi, în prezenţa oficialităţilor guvernamentale şi locale şi a unei mari mulţimi venite din localităţile vecine, rămăşiţele marelui voievod au străbătut Piaţa Unirii şi s-au îndreptat spre gară, unde trupele au prezentat onorul marelui dispărut, simbol peste veacuri al unităţii tuturor românilor. Aşezată într-un tren special, racla a fost însoţită de o numeroasă delegaţie şi a fost întâmpinată de numeroşi cetăţeni prin localităţile pe unde a trecut şi s-au desfăşurat ceremonii omagiale în principalele gări. Cortegiul a ajuns la Târgovişte în ziua de 26 august 1920, aşteptat la gară de autorităţile militare, civile şi de clerul din localitate. După oficierea unei scurte ceremonii religioase, racla în care se afla capul marelui erou naţional, a fost depusă pe un afet de tun drapat cu drapelele naţionale cernite şi s-a îndreptat spre Mănăstirea Dealu, însoţită pe jos de un cortegiu în care se aflau un pluton de infanterie, corurile oraşului care cântau cântece naţionale, societăţile culturale, autorităţile, un numeros public. În prezenţa regelui Ferdinand, s-a desfăşurat o ceremonie şi s-au rostit mai multe cuvântări. Un fragment din cea a profesorului Ion Lupaş: „trupul tău pângărit şi pierdut în ţărâna de la Turda s-a sculat din mormânt şi după trei veacuri a încununat în forma organismului naţional reîntregit cu veşnicia comună a biruinţei gândului în care tu ai crezut”. (M.O.)

REALITATEA DÂMBOVIŢEANĂ Cotidian editat de Fundaţia „Realitatea istoriei”, apare la 19 martie 1997. De la nr. 43 (3 mai 1997) este subtitrat „Cotidian local de informaţie şi opinie democratică”. Iniţiator/director: József Pildner; redactor-şef: Ştefania Mocanu; redactor-şef adjunct: Ion Iancu Vale; secretar general de redacţie: Mircea Cotârţă; secretar de redacţie: Ozana Neamţu; redactori: George Geacăr, Mihai Golopenţa, Bogdan Alexandru Croza, Roxana Badea, Constantin Pehoiu, Ion Tudor, Edvina Stănculescu, Claudiu Preduţ, Daniela Sităruş, Izabela Zegheru, Lucian Penescu, Andrada Vissarion-Ganea, Mihaela Avram, Elisabeta Bumbănac. Organizat pe pagini specializate: „Eveniment”, „Semnal”, „Publicitate”, „Cultural”, „Utilitar”, „Magazin”, „Sport”, „La spartul târgului”. Îşi încetează apariţia în iunie 2000. (G.C.)

REALITATEA Ziar politic, naţional-liberal, efemer, apare în Târgovişte la 20 martie, an I, 1889. Nu se cunosc periodicitatea şi durata existenţei sale, pentru că nu s-a păstrat decât un singur număr. Ziar de opinie, în intenţia iniţială, îşi făcea un titlu de glorie în a republica versurile marilor poeţi târgovişteni (Ion Heliade Rădulescu – „Zburătorul”). Ziarul mai informa sub titlul „Târgovişte, 19 martie 1889” că retras în judeţ, la Ghergani, „Ion Ghica... îmbătrâneşte de grele nevoi, politice şi sociale”. Îşi propunea ca scop „o politică deschisă [ce] trebuie să fie cunoscută. Dreptate pentru toţi, deopotrivă, stigmatizarea răului ce ar produce o administraţie vitregă şi abătută de la datoriile, respectul datorat suveranităţii naţiunii şi dreptul de control asupra puterii executive”. (V.P.)

REBUSISMUL Revistă enigmistică română, de cuvinte încrucişate. Apare la Târgovişte între 20 februarie – 1 iunie 1940. Director M. Popescu. (V.P.)

REFUGIAŢII POLONEZI În contextul atacării şi ocupării Poloniei în septembrie 1939 de către armatele germană şi sovietică, mii de polonezi, civili şi militari, s-au refugiat în România. La 1 ianuarie 1940, în judeţul Dâmboviţa se aflau 1068 de civili din care 676 în Târgovişte, ceilalţi fiind cazaţi în Pucioasa, Găeşti, Vulcana-Băi, Conţeşti, Costeşti-Vale. În octombrie 1939, la Târgovişte, pe strada „Regele Carol al II-lea” s-a constituit Comitetul de ajutorare a refugiaţilor polonezi, având ca scop asigurarea de îmbrăcăminte, cazare, asistenţă medicală şi susţinere morală. Un rol important privind cazarea polonezilor în Târgovişte l-a avut ajutorul de primar Victor Brânduş. Conform Convenţiei de la Haga, ei erau consideraţi refugiaţi şi nu prizonieri de război. Autorităţile le plăteau zilnic un ajutor bănesc de 100 de lei pentru un adult şi 50 de lei pentru un copil. Cu ocazia sărbătorilor de iarnă de la sfârşitul anului 1939, li s-au dat copiilor polonezi ajutoare în bani şi jucării, un rol important avându-l „Crucea Roşie”, filiala

Târgoviște, condusă de Elena Stematiu. Atenție deosebită a fost acordată celor care doreau să-și continue studiile. Astfel, în cadrul Școlii Primare Nr. 1 de băieți s-a înființat o Școală Polonă încadrată cu profesori polonezi. Pentru liceeni s-a aprobat să-și susțină examenul de bacalaureat la Ploiești. De asemenea, a luat ființă Casa Polonă unde, cu sprijinul Comitetului American se organizau cursuri libere de limba română, franceză, germană și engleză predate de profesori polonezi și de preotul catolic din localitate. Autoritățile târgoviștene au fost alături de refugiați pentru cinstirea evenimentelor majore din istoria Poloniei, Astfel, la 3 mai 1940, cu prilejul Zilei Constituției poloneze, la Biserica catolică s-a oficiat o slujbă religioasă în prezența a 300 de refugiați. Apoi, la Sala „Vulturul” s-a desfășurat o conferință, urmată de serbare, prin care s-a subliniat încrederea în renașterea Poloniei libere și democratice. În Târgoviște și în județ s-au refugiat nu numai civili, ci și militari polonezi, însumând 752 de soldați și ofițeri. Aceștia au conlucrat cu autoritățile locale, fiind bine tratați, în conformitate cu instrucțiunile Ministerului Apărării Naționale din 28 septembrie 1939. Pentru a nu irita Germania hitleristă, militarii polonezi au fost atenționați că erau interzise actele de indisciplină, propagarea ideilor comuniste, părăsirea localității fără autorizație. Este interesant că unii dintre militarii polonezi, folosind diferite modalități (expuneri, expoziții de pictură) i-au susținut moral pe românii refugiați din Basarabia și Bucovina de Nord, teritorii ocupate de U.R.S.S. în iunie 1940. Treptat, până în 1942, refugiații polonezi au părăsit județul Dâmbovița, purtând cu ei amintirea sprijinului dat de târgovișteni și dâmbovițeni într-o perioadă dificilă a istoriei Poloniei. (M.C.)

REGHECAMPF, Laurențiu-Aurelian (19.IX.1975, Târgoviște) Fotbalist, antrenor. Absolvent al Școlii Generale Nr. 8 Târgoviște (1989). A început studiile liceale la Liceul Nr. 5 Târgoviște. După ce a parcurs aici primii doi ani s-a transferat la un liceu din București unde a terminat. A început activitatea fotbalistică în anul 1981 cu antrenorul Eugen Popescu. Legitimări: Clubul Sportiv Târgoviște (1983-1994), St. Polten (1994-1995, Divizia „B” Austria), Oțelul Universitatea Târgoviște (1995-1996, Liga 2), Chindia Târgoviște (1996-1997, Liga 1), Steaua București (1997-1998, Liga 1), Litex Loveci (1998-1999, Divizia „A” Bulgaria), Steaua București (1999-2000, Liga 1), Energie Cottbus (2000-2004, Liga 1 Germania), Alemanian Aachen (2004-2006, Liga 2 Germania; 2006-2008, Liga 1 Germania), FC Kaiserslautern (2008-2009, Liga 1 Germania). Principalele sale succese din perioadele în care a jucat la Târgoviște sunt o promovare din Liga 2 în Liga 1 (sezonul 1995-1996 când a evoluat în 29 de partide și a înscris 2 goluri) și apoi 20 de meciuri jucate (cu 2 goluri marcate) în Liga 1 (ediția 1996-1997). În Liga 1 din

România a jucat 93 de meciuri și a înscris 7 goluri (inclusiv cele pentru Chindia Târgoviște). În calitate de component al echipei Steaua București a câștigat 2 titluri de campion (1997; 1998) și o Cupă a României (1997). A evoluat de 5 ori în prima reprezentativă a țării (debut în 2003). A absolvit Școala de Antrenori din cadrul Federației Române de Fotbal. În anul 2011 a obținut Licența PRO. A activat ca antrenor la FC Snagov (2009-2010, Liga 2), Universitatea Craiova (2010, Liga 1), Gloria Bistrița (2010, Liga 1). (A.B.)

REGIA AUTONOMĂ DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ (RAGC)

A fost înființată prin Hotărârea Consiliului Local Târgoviște Nr. 69 / 1994, care a prevăzut reorganizarea prin fuziune a Regiilor Autonome „Administrația Domeniului Public”/ADP, „Administrația Construcții, Reparații și Întreținere Locuințe” / ACRIL, „Administrația Piețelor” și „Transport Local”. R.A.G.C. (cu cca. 1000 salariați în acel moment) era regie autonomă de interes local și avea ca obiect toate sarcinile care existaseră anterior în cadrul regiilor reorganizate. Începând cu anul 1996 domeniul de activitate al unității începe să se restrângă, prin H.C.L.-uri decidându-se rând pe rând ca o serie de subunități să fie preluate direct de Consiliul Local (fondul locativ, salubritatea, piețele și oboarele, serele și spațiile verzi etc.). Apoi, prin H.C.L. Nr. 148/1997, a fost înființată S.C. Transport Public S.A., iar prin H.C.L. Nr. 264/1998 S.C. Termica S.A. De la 1 ianuarie 1999 R.A.G.C. a rămas numai cu activitatea de alimentare cu apă potabilă și canalizare. Prin Hotărârea Consiliului Local Nr. 190/iulie 2007 R.A.G.C. Târgoviște și-a încheiat existența fiind transformată în societate comercială pe acțiuni sub titulatura de Compania de Apă Târgoviște. Principalele realizări din perioada de existență a RAGC au fost: introducerea transportului în comun cu troleibuzul; modernizarea fronturilor de captare a apei potabile și a stațiilor de hidrofor din punctele termice prin montarea de pompe cu consum redus de energie electrică; modernizarea punctelor termice prin montarea de schimbătoare cu plăci; contorizarea consumului de energie termică la punctele termice și scările de bloc; modernizarea rețelelor termice de distribuție etc. În perioada 1995-2001 s-a derulat „Programul de dezvoltare a utilităților municipale” / MUDP II. A fost cea mai importantă investiție finanțată majoritar cu credite externe derulată în acei ani în județ. Valoarea totală a lucrărilor s-a ridicat la 12 milioane USD (8 mil. USD credite rambursabile de la Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare / BERD, 3,5 mil. USD credite nerambursabile de la Uniunea Europeană, 0,5 mil. USD aportul părții române / Guvern, Consiliul Local, RAGC). Prin această investiție s-a obținut pentru locuitorii municipiului: reabilitarea rețelelor de apă și de canalizare; modernizarea surselor și stațiilor de captare și pompare

a apei; monitorizarea integrală a sistemului de alimentare cu apă; contorizarea consumatorilor casnici etc. De-a lungul timpului funcţia de director general al R.A.G.C. Târgovişte a fost ocupată de ing. Alexandru Boriga (1994-1995), ing. Mihai Olaru (1995-1999) şi dr.ing. Dorin Staicu (1999-2007). (A.B.)

REGIMENTUL 7 DOROBANŢI Originea acestui regiment se afla în Regimentul de Dorobanţi Nr. 4 creat în 1872 cu reşedinţa la Ploieşti format din 4 batalioane, câte unul din judeţele Muscel, Dâmboviţa, Prahova şi Buzău. Batalionul II al acestui regiment avea sediul în judeţul Dâmboviţa. Uniforma consta din o căciulă neagră cu fundul aplicat pe stânga, iar în dreapta era prins un pampon (de culoarea diviziei) care avea la bază o cruce de metal alb, manta şi pataloni de postav. În 1877 regimentul îşi schimbă numele în Regimentul nr. 7 Dorobanţi având două batalioane Batalionul I Dâmboviţa cu reşedinţa la Târgovişte şi Batalionul II Prahova cu reşedinţa la Ploieşti. Regimentul făcea parte din Divizia a II-a Teritorială. A fost concentrat la 3 aprilie 1877 la Bucureşti şi trimis la Calafat, făcând parte din rezerva Diviziei a II-a. La 26 august trece Dunărea pe la Corabia împreună cu Regimentul III Linie şi face parte din Brigada I. La 29 august, Regimentul 7 Dorobanţi participă la luptele de la Griviţa 1 având pierderi: 1 soldat, 3 subofiţeri şi 8 soldaţi răniţi. La 6 sept. 1877 regimentul a luat parte la atacul Griviţei nr. 2 unde şi-a dat obolul de sânge pentru victorie cu: 1 ofiţer, 1 subofiţer, 1 caporal şi şase soldaţi morţi, 1 subofiţer, 9 caporali şi 40 soldaţi răniţi. La 12 octombrie Regimentul forma avangarda poziţiei de la Opanez, unde susţine un atac puternic asupra turcilor pentru a înlesni ocuparea satelor Gorni, Dubnic-Dolni Dubnic. La 28 noiembrie, regimentul atacă Opanezul ocupând trei redute. Regimentul, la 2 decembrie 1877, se alipeşte la Divizia IV, Brigada II luând parte la atacul Vidinului. La 17 februarie 1878, regimentul trece Dunărea şi a fost demobilizat la 7 aug. 1878. În 1880, Regimentul 7 Dorobanţi se desparte de Regimentul 22 Dorobanţi, recrutându-şi oamenii din jud. Prahova, iar Regimentul 22 Dorobanţi îşi recrutează ostaşii din judeţul Dâmboviţa. În perioada 1872-1880 acest regiment este comandat de colonelul Halba Mihail. (G.T./ C.V.)

REGIMENTUL 22 DOROBANŢI A luat fiinţă la 5 aprilie 1880 prin separarea de Regimentul 7 Dorobanţi, fiind organizat pe două batalioane a patru companii şi un pluton, cu următoarea dislocare: Târgovişte – regimentul, batalioanele, companiile 4 şi 5; Pietroşiţa – Compania 1; Pietrari – Compania 2; Dragomireşti – Compania 3; Găeşti – Compania 6; Titu – Compania 7; Bilciureşti – Compania 8. La 28 noiembrie 1880, Regimentul primeşte drapelul pe care-l păstrează până la 1891, când îl va depune la Arsenalul Armatei în urma fuzionării cu Regimentul III Linie. Comandanţii

Regimentului 22 Dorobanţi: col Birică V. Roseti (8 apr. 1880 – 10 nov. 1882); col. Teleman Gheorghe (10 nov. 1882 – 16 martie 1883); col. Sisman Ştefan (16 martie 1883 – 15 oct. 1884); col. Logadi Ioan (15 oct. 1884 – 8 apr. 1888), col. Cemăneanu Achil (8 apr. 1880 – 10 mai 1893). (G.T./ C.V.)

REGIMENTUL 62 INFANTERIE A fost înfiinţat la 1 apr. 1914 în Târgovişte, din Batalionul de Rezervă Dâmboviţa (creat în 1912), care funcţiona ca un corp aparte în cazarma Regimentului 22 Infanterie. Era compus dintr-un stat major, 3 batalioane cu un efectiv de 70 de ofiţeri şi 105 subofiţeri, treaptă care va constitui o companie de gradaţi pentru încadrarea efectivului de război. Comandant al Regimentului a fost numit lt. colonelul Caluda Constantin, iar comandanţi de batalion maior Săvulescu C., căpitanul Marinescu Stelian şi căpitan Nicolai Ion. Regimentul 62 Infanterie a primit drapelul în ziua de 9 mai 1914 înmănat de regele Carol I. Sfinţii Petru şi Pavel au fost aleşi ca patroni ai regimentului. La 14 august 1916, regimentul aflat sub conducerea colonelului Caluda Constantin avea mobilizate unităţile: 3 batalioane cu o campanie mitralieră, o baterie tunuri de 53 m/m şi un batalion de miliţie, forţe care au plecat pe front. Bateria tunuri de 53m/m este pusă la dispoziţia Brigăzii 24 Infanterie, iar Batalionul de miliţie se deplasează pe frontiera de Nord, pe hotarul judeţelor Dâmboviţa şi Muscel. Restul Regimentului 62 Infanterie s-a imbarcat din gara CFR Târgovişte cu destinaţia Armata I de Vest. La Piatra Olt, regimentul a primit o nouă direcţie – Olteniţa, unde a debarcat şi a organizat un front defensiv. De aici în septembrie, s-a deplasat în Dobrogea unde a participat la luptele de la Cocargea şi Enigea. La sfârşitul lunii septembrie, Regimentul este dirijat la Câmpulung unde participă la luptele de la muntele Priseaca şi Mateiaş distingându-se în aceste lupte. La 14 noiembrie 1916 Regimentul a început retragerea spre Focşani, iar în luna dec. 1916 se afla în jud. Tecuci, în localitatea Fofaza. În ian. 1917 regimentul se afla din nou pe front în faţa Mărăşeştilor pe Dealul Drăgoteasca. Ostaşii acestui regiment au luptat la Mărăşeşti şi Mărăşti, iar în 20 apr. 1919 acesta s-a întors în Târgovişte. La 1 iun. 1920 comanda regimentului este luată de lt. colonel Bianu Virgil. La 20 noiembrie 1920, Regimentul 62 Infanterie se contopeşte cu Regimentul 70 (62/70) Infanterie, formându-se două batalioane având reşedinţa Batalionul 70 la Câmpulung, iar Batalionul 62 la Târgovişte. La 1 dec. 1923, Regimentul 62/70 Infanterie se desfiinţează, iar efectivele materiale şi registrele trec la Regimentele 22 Infanterie şi 30 Infanterie. (G.T./ C.V.)

REGIMENTUL CARELOR DE LUPTĂ (TANCURI) Celebră unitate militară, constituită, la Târgovişte, din tancuri de fabricaţie franceză, aduse aici în decembrie

1919 de la Dadilov, lângă Giurgiu. La 1 ianuarie 1921, prin Înaltul Decret nr. 5488 din 25 decembrie, ia fiinţă primul regiment de care de luptă (tancuri) din Armata Română, cu sediul, pentru început, în zona Arsenalului Armatei (mai târziu, Întreprinderea de Utilaj Petrolier – UPET), mutat apoi la cazarma din cartierul Teiş. Primul comandant este locotenent-colonelul de Stat Major, Pandele Predescu, locuitori, maiorul aviator inginer Gheorghe Negrescu şi locotenentii Constantin Sachelarie şi Nicolae Stoenescu. Înzestrarea regimentului: 79 de tancuri „Renault FT-17”, 40 autocamioane, 2 autoturisme, 3 cisterne, 4 bucătării. Este prima unitate de tancuri organizată independent din Europa. În luna mai 1929 i se înmânează drapelul de luptă. La 1 noiembrie 1939, prin decret regal, regimentul va fi transformat în două unităţi de blindate: 1) Regimentul 1 Care de Luptă având comandant pe I. Beldiceanu, dotat cu 125 care de luptă uşoare, Škoda R2; cazarma se afla la IUP Târgovişte, în clădirile fostului Arsenal al Armatei. 2) Regimentul 2 Care de Luptă având comandant pe Aurel D. Săndulescu, dotat cu 125 care de luptă uşoare; cazarma se afla la Teiş pentru scurt timp. În iarna anului 1940 Regimentul 2 Care de Luptă a fost disperersat astfel: Batalionul 1 la Valea Voievozilor, Batalionul 2 la Viforâta, Batalionul 3 în cazarma Regimentului Care de Luptă 1 la IUP Târgovişte. Cazarma Regimentului 2 Care de Luptă se mută la Târgu-Mureş. După cedarea Transilvaniei de Nord, în urma Dictatului de la Viena, din 30 august 1940, garnizoana s-a mutat la Teiş, pentru o scurtă perioadă de timp, după care se va stabili la Bucureşti-Malmasion. Sub comanda colonelului Aurel Săndulescu, Regimentul I Care de Luptă, fiind încadrat în Divizia I Blindată, „România Mare”, în iunie 1941 intră în luptă, în cel de-al Doilea Război Mondial, împotriva Uniunii Sovietice, în componerea Grupului de armate „General Antonescu”, apoi a „Frontului de Nord” comandat de generalul Eugen von Schöbert. La 16 iulie 1941 ia prin surprindere trupele sovietice şi participă la eliberarea oraşului Chişinău, sublocotenentul Aurelian Marinescu înalţă Tricolorul românesc pe turla Catedralei „Sfânta Treime”. Continuă înaintarea, deschizând atacul Armatei a 4-a Române spre Cetatea-Albă, şi, după bătălii grele, în septembrie contribuie la cucerirea marelui port la Marea Neagră, Odesa. Numeroşi ofiţeri, subofiţeri şi soldaţi sunt decoraţi cu ordinele, în diferite grade, „Mihai Viteazul”, „Coroana României” şi „Steaua României”. În noiembrie-decembrie 1942, regimentul, înzestrat acum cu tancuri Škoda R.2 se confruntă cu puternica ofensivă sovietică de la Cotul Domnului, dar prin sângeroase lupte defensive iese din încercuire prin succesive spargerii eroice şi se reîntoarce în marş forţat la Târgovişte neînfrânt la data de 29 martie 1943. După ce România întoarce armele împotriva Germaniei naziste la 23 august 1944, regimentul, pe 27 august se angajează în luptă pe frontul Capitalei împotriva trupelor

germane ale generalului Gerstenberg şi curăţă definitiv de inamic zona de nord Buftea-Mogoşoaia-Băneasa-Pipera. În martie 1945, ca urmare a presiunilor Kremlinului, din fostele unităţi de tancuri ale Diviziei 1 Blindată „România Mare”, este format Regimentul 2 Care de Luptă, cu baza la Târgovişte, sub comanda colonelului dâmboviţean Stan Zătreanu şi care intră în luptă, fiind încadrat în Brigada 27 Tancuri din Armata 7 de gardă sovietică a Frontului 2 Ucrainean, comandat de mareşalul Radian Malinovski, în sudul Slovaciei. Cu eroism participă la eliberarea Bratislavei, pătrunde prin ofensivă rapidă în nord-estul Austriei şi înfrânge, într-o bătălie tanc contra tanc, unităţi din puternicele divizii germane 24 Stettin, 25SS „Totenkopf” şi 25 Blindată, eliberând zona petroliferă Hohenrappersdorf-Zistersdorf, apripiindu-se de periferiile Vienei. Apoi se îndreaptă spre nord-vest şi înfrânge ultimele rezistenţe ale inamicului aproape de Brno în Cehia. Într-un Ordin de zi, ministrul de război, Constantin Vasiliu-Răşcanu a apreciat că „Drapelul românesc purtat de Regimentul 2 care de Luptă s-a acoperit de glorie”. Reputatul istoric militar Eddy Bauer, în lucrarea sa „Războiul blindatelor” apreciază că prin contribuţia regimentului târgoviştean „este pe deplin clarificată amploarea participării trupelor române la luptele din Austria”. (G.C./G.T./C.V.)

REGIMENTUL I TANCURI Se înfiinţează la 14 aprilie 1961, este prima unitate de gen dotată cu tancuri T-55, de fabricaţie sovietică. În anul 1978 va fi dotat cu cele mai moderne tancuri ale vremii, T-72. Pentru merite deosebite, în anul 1974, prin Decret prezidenţial, Regimentul a devenit purtătorul numelui vestitului domnitor Vlad Ţepeş, drapelul de luptă fiind decorat cu Ordinul „Tudor Vladimirescu” clasa a III-a. Prin Ordin al ministrului Apărării Naţionale, la data de 1 martie 1994, unitatea se transformă în Batalionul I Tancuri. În anul 2005 va fi desfiinţat. (G.T./C.V.)

REGIMENTUL III LINIE DÂMBOVIȚA NR. 22 Celebră unitate militară, denumită inițial Regimentul III Linie, căruia i se stabilește, în vara anului 1866, loc de garnizoană Târgoviștea, ca urmare a vizitei în oraș, la 16 iunie, același an, a domnitorului Carol I. La parte la Războiul pentru Independență (1877-1878) distingându-se în luptele de la Plevna, Bucov, Opanez, luând de la inamicul otoman un drapel, 5 tunuri de munte, 15 tunuri de diferite calibre, 350 cai și mii de prizonieri. Sunt decorați cu medalia „Virtutea Militară” 276 de soldați cu Ordinul „Steaua României”, 8 ofițeri, iar Ordinul „Crucea Treierii Dunării” a fost conferit de domnitorul Carol I generalului Matei Vlădescu și sublocotenentilor Achil Petrescu, Alexandru Florescu, Ion Bunel-Costăchescu. Cu același ordin a fost decorat și drapelul de luptă al regimentului. Regimentului i-a revenit misiunea de onoare de a asigura garda comandantului suprem al

forţei militare otomane din Bulgaria de nord, Osman-Paşa, de la Plevna la Mănăstirea Dealu unde a fost dus în prizonierat. Din regiment a făcut parte, cu gradul de sublocotenent în compania a 2-a, ASR principele Ferdinand. În 1886, comandat onorific al regimentului este numit fratele regelui Carol I, principele Leopold. În 1891, prin fuziune cu Regimentul 22 Dorobanţi, se schimbă înmatricularea în Regimentul III Dâmboviţa nr. 22. La 23 aprilie 1906 este inaugurat Cazinoul ofiţerilor Regimentului care cuprindea o sală de mese, o sală de scrimă şi o bibliotecă. La acest eveniment au luat parte principele moştenitor Ferdinand, comandantul Corpului II Armată, generalul Gheorghe Manu, prefectul judeţului, George Cair şi primarul Târgoviştei, George Pârvulescu. Regimentul intră în ofensiva declanşată de Armata Română în al Doilea Război Balcanic, în iunie 1913, împotriva Bulgariei. În Primul Război Mondial, în anul 1916, regimentul a dus lupte grele în sudul Transilvaniei, în retragerea Armatei Române spre Moldova, iar în iulie 1917 se acoperă de glorie în „triumful de foc” Mărăşeşti-Mărăşti-Oituz, fiind încadrat în Armata a 2-a Română, comandată de generalul – mai târziu mareşal – Alexandru Averescu, care, după victorie, aduce un binemeritat elogiul regimentului prin Ordinul de zi nr. 1287. În al Doilea Război Mondial participă cu acelaşi eroism, începând cu 22 iunie 1941, la eliberarea Basarabiei, şi până la tragica bătălie de la Cotul Donului din noiembrie-decembrie 1942. (G.C.)

RENAŞTEREA ROMÂNEASCĂ DE LA TÂRGOVIŞTE Este un fenomen de sorginte europeană care debutează în capitala Ţării Româneşti de la Târgovişte în vremea domniei lui Radu IV cel Mare, domnitor patriot şi luminat care, în 1507, îl aduce şi-l găzduieşte la Mănăstirea Dealu, pe călugărul tipograf cetinian Macarie. La această mănăstire, Macarie îşi instalează tiparniţa, de altfel, prima „maşină de tipărit” din spaţiul românesc, dar şi din cel sud-est european. Din teascul acestei tiparniţe, Macarie trage prima carte tipărită din Ţările Româneşti şi din orizontul cultural al Europei de sud-est, „Liturghier”, în limba slavonă, în format mic, cuprinzând 128 foi (256 de pagini) şi care se recomandă prin acest „sumar”: povăţuiri ale Sf. Vasile cel Mare destinate preoţilor; rânduielile Proscomidiei; liturgiile Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Vasile cel Mare şi ale Darurilor mai înainte sfinţite; Litiei; binecuvântările colivei sau ecfosinele de la Vecernie şi Utrenie. Şi tot din tiparniţa macariană apare la 16 august „Octoiul” („Osmoglasnicul”), iar la 25 iunie 1512 „Tetraevanghelul”. Toate aceste lucrări de cult ortodox au avut o largă răspândire în spaţiul românesc, ajungând până la Moscova, la sud-vest şi sud-est de Dunăre. Începută astfel, Renaşterea românească a fost marcată până la epoca lui Constantin Brâncoveanu – care a fost să fie încununarea sa strălucită – de celebre „Învăţături

către fiul său Teodosie” ale lui Neagoe Basarab, de opera tipografică a lui Dimitrie Liubavici, la 1545, şi a diaconului Coresi ot Târgovişte, de domnia renaşcentistă, sub raport arhitectural, eclezial şi laic a lui Petru Cercel (1583-1585) de „curţile academice” din vremea acestui domn şi a lui Mihai Viteazul, în anii 1593-1598, de „şcolile de înaltă învăţătură” de rang universitar (Schola graeca et latina) şi revigorarea tiparului de sub patronajul lui Matei Basarab şi Udrişte Năsturel, de creaţia de cronici de la Teodosie Rudeanu la Constantin Cantacuzino şi Radu Greceanu, şi de arta picturală bisericească ilustrată de harul unor „zugravi de subţire”, de eclatanta arhitectură brancovenească. Două secole şi mai bine de Renaştere care s-a resimţit în toate azimuturile culturale româneşti şi al căror debut – reiterăm ideea – stă sub semnul voievodal şi creator al Târgoviştei. Renaşterea românească şi-a avut începutul la două secole după cel al Renaşterii din occidentul european şi a coincis cu ultima parte a acesteia datorită existenţei la acel moment a unor condiţii specifice de manifestare a acestui fenomen: interesul, mai ales al voievozilor de la Târgovişte, pentru artă şi educaţie prin şcoală, pentru literatura parenetică: efortul unor cărturari pentru realizarea unor lucrări istoriografice; o semnificativă şi diversă operă tipografică; accentuarea centralizării statale în jurul domnitorului şi tendinţele de ieşire din starea de suveranitate faţă de Imperiul Otoman; cultivarea limbii române. Conturând spiritul Renaşterii româneşti de la Târgovişte, funcţie de condiţiile economice şi sociale marcate de suzeranismul medieval al Porţii otomane, se poate aprecia efortul unor voievozi şi intelectuali ai epocii de a se smulge, cel puţin cultural, de sub opresiunea Istanbulului, tinzând la integrarea noastră în spiritul renaşcentist al Occidentului. Să recunoaştem ferm: prin ortodoxia românească Renaşterea europeană a pătruns în spiritualitatea românească. Tiparul, de exemplu, a venit la Mănăstirea Dealu în desăgile călugărului Macarie, la 1508, de la Veneţia, unde, de altfel, acesta învăţase secretele invenţiei lui Gutenberg. În lumea catolică, deci. Iar punerea în pagină a „Liturghierului” – a primei cărţi tipărite în cetatea voievodală – este una de inspiraţie, tehnică şi artistică, occidentală. Este o capodoperă de rafinament şi ingeniozitate renaşcentistă. Şi mai trebuie reţinut un amănunt deosebit de semnificativ: Radu cel Mare, pricepând valoarea invenţiei gutenbergiene, nu va fi stat mult pe gânduri şi va fi adus la Târgovişte prima „maşină de tipărit” doar la 68 de ani de la „intrarea în producţie” a acesteia la Mainz. Pentru acea vreme, aşa cum s-a întâmplat în Occident, instalarea tiparului la Târgovişte a declanşat o efectivă revoluţie culturală în sud-estul european. Nu este o chestiune de urbicentrism târgoviştean şi nu este cu atât mai mult cu cât este dovedit că oraşul cetare-capitală a jucat

ani buni rolul principal de centru cultural în lumea sud-est europeană, absorbind şi, în acelaşi timp, iradiind spiritualitate în sens cognoscibil axiologic. În fond, Târgoviştea ortodoxă şi, totodată, ecumenică, deschisă comprehensiv, deci, spre toate zările spiritului european – cu tot defazajul cultural (explicabil, de altminteri) –, faţă de debutul temporal al Renaşterii în Occident şi-a exercitat acţiunea sa creatoare în spaţialitatea delimitată de „limesul ponto-nistrean”, spaţialitate purtând în substanţialitatea sa „genele” nepieritoare ale romanităţii orientale. Că Târgoviştea renaşcentistă şi-a exercitat acţiunea creatoare – amintită mai înainte – în cadrul romanităţii orientale, parte organică a romanităţii europene, aşadar în orizontul geoistoric al limesurilor, nu mai încapă îndoială. Efortul de a fi în acest orizont este ilustrat, de pildă, de epoca lui Matei Basarab când, prin strădaniile domnitorului însuşi, ale Doamnei sale, Elina, şi ale învăţatului Udrişte Năsturel, viaţa culturală a cetăţii este obstinat racordată la geocivilizaţia Renaşterii latine occidentale. În acest sens nu este întâmplătoare acţiunea unor emisari vaticani ai Congregaţiei De Propaganda Fide de a atrage Curtea voievodală de la Târgovişte în sfera de interes a catolicismului. Este cert că Târgoviştea Renaşterii româneşti a fost cetatea unor preeminenţe culturale. Barocul său, cărturăresc şi artistic, nu a fost excesiv de încărcat şi disimetric, ci calat pe tradiţia locului, configurând o anumită măreţie simplă, forma neeludând conţinutul. Preluând din Occidentul european un stil, Renaşterea românească l-a prelucrat proiectându-i o aură autohtonă. Ceea ce a fost evident manifestat în şcoală (epoca mateină) şi artă (epoca brâncoveană). De altfel, „momentul matein” a adus în bibliotecile umaniste ale românilor o seamă de lucrări (traduceri, dar şi originale) care nu pot fi disjuncţionate de efectul şcolilor de „înalţă învăţătură” de la Târgovişte, fie că amintim tălmăcirea lui Mihail Moxa a unei pravile – prima carte în limba română ieşită de sub un teasc tipografic în Ţara Românească – sau marele cod „Îndreptarea legii”, tipărit în Cetatea de Scaun a lui Matei Basarab. Udrişte Năsturel, în prefaţa la traducerea sa latină a cărţii „Imitatio Christi” afirmă, de pildă, înrudirea limbii române cu limba străbunilor de la Roma, iar pe la mijlocul veacului XVII, tot la Târgovişte va fi fost redactat „Letopiseşul Ţării Româneşti” de la „descălecat” la domnia lui Matei Basarab. Renaşterea de la Târgovişte, aşadar, putem achiesa că a fost europeană în fondul ei şi profund românească în conţinut, aşa cum mărturie până azi ne-a rămas şi arta brâncovenească. Arta arhitecturală şi pictura în fosta Cetate de Scaun a Târgoviştei, în epoca Renaşterii valahe, au izbutit să se ridice prin spiritul lor de o reală specificitate dincolo de speciozitate şi de mimetismul efemerid. S-au ridicat, cu evidenţă clară, la paliere de expresie europeană, chiar dacă numele artiştilor nu au avut şi nu au rezonanţa

unor arhitecţi şi pictori din Rinascimento-ul italian sau din acea renaissance franceză graţioasă şi galantă, anonimatul lor involuntar neînsemnând şi anonimatul artei pe care au săvârşit-o cu mirabilitate. Încă din epoca lui Petru Cercel, voievodul pe care l-am mai amintit pentru propensiunea sa obstinată spre valorile culturale ale occidentului european, arta arhitecturală valahă, cu deosebire la Târgovişte, va fi împrumutat benefic din acel occident elemente de rafinament şi eleganţă pe care le-a aplicat inteligent la „specificul local” conferindu-i, astfel, o sublimare dăinuind şi astăzi. Construindu-şi palatul şi Biserica Mare de la Curtea Domnească, voievodul va fi prefigurat prin aceste construcţii ceea ce la sfârşitul secolului XVII a „pus în operă” inspirat Constantin Brâncoveanu. Renaşterea târgovişteană în arhitectură a fost marcată, deci, de o îngemănare inteligentă a unor stiluri autohtone cu aporturi fie bizantine, fie baroce cu sugestii – în unele cazuri – dinspre romanic. Acest mixaj va fi evoluat continuu de la Petru Cercel la Constantin Brâncoveanu, reliefându-se în construcţiile de la Curtea Domnească (Biserica Mare, Biserica Sf. Vineri, Turnul Chindia, palatul, poarta principală cu boltă), la Biserica Mănăstirii Dealu, la vechea Mitropolie a Ţării Româneşti, la bisericile Stelea şi Sf. Împăraţi sau Casa Fussea. Repertoriile arhitectural şi ornamental cuprind elemente bizantine care, la fel ca şi în Occident, au luat formă barocă sau romanică (mai degrabă barocul şi romanicul, importate din orizonturile stilistice ale Europei Vestice şi Centrale, şi-au regăsit aici sorgintea greco-bizantină), construcţiile şi împodobirile remarcându-se nu prin volume grandioase, care nu se potrivesc funcţiei cuminenii româneşti, cât printr-o impresionabilitate a unor interioare ecleziale, în care sufletul în rugăciune se înalţă spre măreţia Creatorului. Sinteza Orient-Occident atinge, în epoca lui Constantin Brâncoveanu – serenismul senior valah –, o personalizată expresie şi expresivitate în foişoare şi loggii, în arcadele cu deschideri ogivale lanciate sau trilobate (ferestre şi uşi) amintind, unele, arcadele maure ale Granadei sau gracilităţile renascimentale ale acelei luminoase paiazzina florentine ori veneţiene, această sinteză fiind, deci, într-un anume sens, prin elementele de sugestie, un remake arhitectural compozit revelat în Renaşterea valahă. Dar şi în pictură efectele de geocivilizaţie plastică au evoluat de la hieratismul canonic bizantin la reprezentarea pregnant realistă în portretistică (individual), cât şi în ansamblurile de frescă (de exemplu: Biserica Mare de la Curtea Domnească), „pictorii de subţire” ai vremii, influenţaţi de resurecţia italiană a Renaşterii, acordând fizionomicului o tratare umanizată. În pictura secolelor XVI, XVII şi XVIII influenţa se resimte, de altfel, şi în demersul făcut la racursi şi trompe l'oeil, frescele căpătând profunzime şi dinamism. Se va fi născut, astfel, o veritabilă – şi recunoscută – „şcoală”,

relevantă în multe din lăcaşurile ortodoxe ale Țării Româneşti, ilustrată de familii de pictori sau de ucenici ai acestora şi care, cu mici excepţii, vor purta cu mândrie, adăugat la nume, apelativul „ot Târgovişte” ca, de altminteri, şi şcoala: Dobromir-Bătrânul, Dobromir-Tânărul, Stoica, Stroe, Radu, Enache şi Matei Monahul, Mina Zugravul, Constantin Zugravu, Hagi Avram Zugravu sau Pârnu Zugravu („Zugravu” fiind un cognomen dat, desigur, ca urmare a apartenenţei la breasla pictorilor aşa cum era „văzută” în epocă de vulg). Apodictic privind ceea ce s-a întâmplat atunci în spaţiul românesc, nu este nici o exagerare în a recunoaşte că la Târgovişte se va fi produs un profitabil act complex de geocivilizaţie, o paradigmă culturală în care s-au întreţesut varii influenţe Orient-Occident, în Cetatea de Scaun voievodal de sub oblăduirea sacră a Mănăstirii Dealu producându-se un admirabil Risorgimento valah. (G.C.)

RENAŞTEREA TÂRGOVIŞTEI Societatea a fost înfiinţată în 1928 din iniţiativa generalului I. Anastasiu; prin aceasta se dorea să se iniţieze programe care să regenereze economic şi politic Târgoviştea. (M.O.)

REPORTER DÂMBOVIŢEAN Publicaţie de informaţie subtitrată „Săptămânal de anchete şi reportaje”. Iniţiatori: Adrian Răzeanu, director, Ion Obăgilă, redactor-şef. Apare la 2 aprilie 2007 până la 7 iulie 2008. Editor: SC Time Press SRL Târgovişte. Rubrici: „Fix la ţintă”, „Viaţa românilor din Spania” şi pagini specializate de anchete, reportaje, sport. Colaborator: Liviu Dobre, Mihaela Băleanu, Sorin Popescu, Mariana Ionescu. (G.C.)

RESTAURANTE ÎN PERIOADA ÎNTERBELICĂ *Restaurantul „Doi Brazi”* (DB-II-m-B-17234, Calea Domnească, nr. 170, sf. sec. XIX – înc. sec. XX), fostă locuinţă, este construcţie în stil neoclasic, cu hol central şi patru camere dispuse simetric şi dependinţe spre spate; *Restaurantul „Cocoşul negru”* (1927) era situat pe strada I.C. Brătianu, cu bucătărie aleasă, vinuri vechi şi noi; *Restaurantul „Costică Pitiş”* era renumit în perioada interbelică, se servau diverse mâncăruri şi băuturi, iar orchestra cânta muzică de jazz; *Restaurantul „Fraţii Protopopescu”* – firmă comercială renumită cu restaurant la Hanul Galben, apoi la Hotelul Bulevard, unde se practica o adevărată artă culinară; *Restaurantul „G.I. Alexianu”* este situat în magazinul „Socec”, avea o clientelă fidelă, datorită meniurilor oferite cât şi a preţurilor avantajoase; *Restaurantul „Ivancea”* a fost înfiinţat în 1931 de Ivancea Nicolae, avea ca obiect de activitate comerţul cu băuturi spirtoase; localul era deschis şi noaptea după ora 1 încă două ore. A funcţionat până în anii 1970; *Restaurantul „Luzana”* purta denumirea de „Fraţii Maican”. Firma a fost înfiinţată în 1937 de Ion I. Maican. Aici funcţiona hotelul şi teatrul

varietate (bar) cu denumirea de „Bar Petrol” (deschis în 1939). La „Luzana” şi „Bar Petrol” spectacolul era susţinut de orchestre compuse din cântăreţi care posedau autorizaţie de la Ministerului Cultelor şi Artelor: Costică Maican, Cornel Țandică, Nicu Burmeaz cu soţia sa, Varvara, Jean Andrei, Malitz cu soţia Maria, Lulu Andrei Benghiu; *Restaurantul „Viaţa dulce”*, proprietar Stelică Popa, aici erau servite, potrivit reclamei „mâncăruri delicioase, vinuri, grătar special”. (G.T./C.V.)

RESURSE ALE SUBSOLULUI Una din resursele descoperite şi exploatate, din 1880, în arealul periurban al Târgoviştei, o constituie cărbunele, la Şotânga. Este vorba de importante depozite de lignit (numit şi cărbune brun lemnos) aflate la o distanţă de 5-6 km adâncime faţă de ieşirea din abataj şi care s-au format în urma unor evenimente tectono-magmatice. Astfel, zăcămintul de la Şotânga-Doiceşti-Mărgineanca aparţine depozitelor pliocene în facies continental-lacustru şi este intercalat formaţiunii daciene dintre Ialomiţa şi Prahova. Reprezintă materia primă necesară funcţionării Termocentralei electrice de la Doiceşti, iar cenuşa rezultată din ardere este folosită la producerea betonului celular autoclavizat de către societatea comercială de profil din vecinătate. Dar principala resursă naturală a subsolului Târgoviştei este, indubitabil, petrolul, exploatabil atât în zona marginal urbană cât şi în cea periurbană de la est, nord şi sud. Zăcămintele de ţiţei s-au format în zona cutelor diapire ale fosei marginale a avantfosei carpatice şi sau acumulat în era terţiară/ neozoică, epoca pliocenă. „Oleul” – cum i se zicea în vechime – este descoperit la 1850 fiind folosit, iniţial, la iluminatul Târgoviştei, pentru ca, cinci ani mai târziu, să fie organizată industria extractivă. La acel moment zona târgovişteană – prin cantitatea de petrol exploatabilă, zăcămintul fiind unul foarte bogat – ocupa primul loc în ţară la extracţie. (G.C.)

REUNIUNEA MUZICALĂ DE CÂNTĂRI A fost înfiinţată la iniţiativa dirijorului Gh. Rusu, ctitor al activităţii corale în Târgovişte în 1909, şi a avut de la început un repertoriu interesant şi în continuă extindere. Remarcat de compozitorul Gavriil Muzicescu, a înţeles să încadreze corul, după terminarea războiului mondial, în noul curent muzical conceput de societatea „Cântarea României”, cu centrul la Bucureşti şi filiale în întreaga ţară. După 1919 a adoptat statutul societăţii „Cântarea României” şi a devenit filiala din Târgovişte a acesteia. Alături de dirijor, care îndeplinea şi rolul de director, s-au aflat preoţii N. Popescu-Țăța şi C. Niţescu, ca vicepreşedinţi, iar ca membri în comitet s-au aflat Diaconescu, Gh. Brănişteanu, C. Georgescu, I. Staicu, Petre Gheorghiu. În scurt timp corul a ajuns să numere muzicieni de certă valoare: basul Petre Munteanu, baritonul Iancu Staicu, I. Vătăşescu, V. Botez, C.

Georgescu, tenorii Vasile Constantinescu, Nicolae Georgescu, sopranele Olga Grabinski, Mimi Andreescu, surorile Untărescu. Corul societăţii a fost prezent la marile sărbători naţionale organizate după Marea Unire, care au avut loc la Târgovişte, cu prilejul aducerii capului lui Mihai Viteazul la Târgovişte (1920), comemorarea centenarului morţii lui Tudor Vladimirescu (1921), Sfinţirea Mitropoliei (1933). A susţinut turnee în marile oraşe: Braşov şi Făgăraş (1923), Piteşti, Curtea de Argeş, Alba Iulia, Sibiu (1928) şi a fost apreciat de G. Enescu „pentru muzica aleasă... pe care a cântat-o”. (M.O.)

REVISTA JURIDICĂ Apare lunar, la Târgovişte, între 1 februarie şi 1 noiembrie 1940. Doctrină şi jurisprudenţă. Director Emil Paraschiv Naum. Tipografia „Unirea” Târgovişte. (V.P.)

REVISTA TINERIMII DÂMBOVIŢENE Apare, cu întreruperi, la Târgovişte de la 1 februarie 1911 până la 12 noiembrie 1912, cel puţin o dată pe lună. Sub conducerea unui comitet, iar de la 10 martie 1911 sub direcţia lui Pârvan Popescu. Nu s-a publicat din noiembrie 1911 şi până la 1 noiembrie 1912. Publică articole de istorie şi cultură, cu trimiteri la trecutul Târgoviştei, precum şi file de istorie literară sau din creaţia contemporanilor. (V.P.)

REVOLUŢIA DE LA 1848 ÎN TÂRGOVIŞTE La Târgovişte este adusă la cunoştinţă publică proclamaţia domnitorului Gheorghe Bibescu prin care locuitorii urbei şi cei ai satelor sunt îndemnaţi să nu ia seama la revoluţionarii care încearcă „prin cuvinte măglişitoare şi cu făgăduieli să amăgească”. O circulară a Departamentului Treburilor din Lăuntru cere Ocârmuirii judeţului să-i aresteze pe revoluţionarii care ar fi voit să treacă în Transilvania în refugiu de teama represaliilor (7 iunie). Pe câmpia de la Islaz, în judeţul Romanaţi, are loc o mare adunare revoluţionară, acesta fiind momentul de debut al revoluţiei burgheze, democratice şi naţionale din Ţara Românească. Proclamaţia revoluţiei a fost redactată şi citită pe câmpia Islazului de celebrul fiu al Târgoviştei, Ion Heliade-Rădulescu. De fapt, Proclamaţia cuprindea programul revoluţiei în care, printre altele, se prevedea: independenţa administrativă şi legislativă a ţării, ţelul fiind înlăturarea protectoratului străin; împrăştierea prin despăgubire a ţăranilor clăcaşi şi emanciparea acestora; desfiinţarea privilegiilor boiereşti; alegerea domnitorului pe cinci ani; adunarea generală alcătuită din reprezentanţi ai tuturor stărilor sociale; responsabilitatea ministerială; libertatea absolută a tiparului; drepturi politice pentru toţi cetăţenii, indiferent de credinţă sau rasă; învăţământ întreg şi egal pentru toţi locuitorii de ambele sexe; desfiinţarea pedepsei cu bătaia şi a celei cu moartea; emanciparea

mănăstirilor închinat, a robilor Țigani prin despăgubire; convocarea Adunării Constituante, în vederea elaborării Constituției democratice și care să aibă drept temei principiile proclamației. Se constituie primul guvern provizoriu, din care face parte și târgovișteanul Ion Heliade-Rădulescu la culte, guvern pe care Gheorghe Bibescu îl recunoaște la 11 iunie când și la București izbucnește revoluția (9 iunie). Gheorghe Bibescu, abdică, luând calea Brașovului (13 iunie). Se formează un nou guvern provizoriu, în care Ion Heliade-Rădulescu își păstrează locul, și sunt emise primele sale decrete: instituirea drapelului național în culorile albastru-galben-roșu cu deviza „Dreptate-Frăție”; desființarea rangurilor civile, a pedepsei cu bătaia și a celei cu moartea; organizarea gărzii (gwardiei naționale). Un grup de târgovișteni (Dinu Izvoranu, Nae Lupescu, Alecu Bărsescu, N. Popovici), conduși de Ioan Gheorghescu, merg la București și depun jurământ de credință guvernului revoluționar. Efectul revoluției în Târgoviște: șef al poliției este instalat Alecu Bărsescu, dar vechiul șef Alecu Pastia îl contestă și împarte funcția cu acesta; Mihalache Predescu este numit administrator al județului, ajutat de comisarii de propagandă Nicolae Chirculescu, A. Fotescu, Alecu Gărdescu, Ștefan Mărculescu. Însă primarul orașului, Săche Poroineanu, și cu cei din echipa sa, Călin Dobrescu și Nicolae Popescu, rămân la posturi și nu pun în aplicare decretul guvernului revoluționar (14 iunie). În București o veste stârnește teamă: o armată rusă se îndreaptă spre Capitală. Guvernul hotărăște să se retragă la Târgoviște. Seara, Ion Heliade-Rădulescu sosește în recunoaștere în orașul natal. Oprindu-se la barieră, culege primele informații care-l liniștesc: târgoviștenii nu știau nimic despre spaima care domnea la București și se pregăteau fără nici o grijă de odihna de peste noapte. Cere administratorului județului doi dorobanți, pentru a-l însoți și în Târgoviște, și la munte. I s-a mai spus că Cezar Bolliac, împreună cu familia, trecuse prin oraș, îndreptându-se tot spre Munții Bucegi (28 iunie). Îndemnați de Nicolae Brătescu, paharnic și ispravnic al lucrărilor de restaurare la Mănăstirea Dealu, târgoviștenii se adună în piață, unde li se spune să nu închine drapelele guvernului. Sunt amenințați că-și vor pierde avutul dacă vor fi constatate lipsuri din vistieria orașului (29 iunie). Guvernul, ajuns la Târgoviște, pe la amiază, se confruntă cu o fățișă împotrivire a opozanților din oraș, care sunt sprijiniți de subadministratorul plasei Dealu, Ispas Farcaș, acesta comandând un grup de dorobanți și de țigani de la complexul manufacturier din Dragomirești. Se încearcă arestarea guvernului (Nicolae Bălcescu, Ștefan Golescu, Gheorghe Magheru, C. Aristia, Nicolae Golescu, G. Golescu-Negru, CA. Rosetti, Chirstian Tell), care era însoțit de soțiile și copiii unora dintre membri. Gheorghe Magheru formează din cele opt căruțe, cu care călătoreau în retragere spre

Rucăr, o baricadă, fiind gata de rezistență. Secretarul administrației, Ioan Alexandrescu, comunică însă că nu a primit nicio poruncă de a ataca pe membrii guvernului, timp în care CA. Rosetti îi oferă lui Ispas Farcaș suma de 300 de galbeni, obținând liberă trecere. Doar ministrul de Finanțe, Constantin Filipescu, sosit mai în urmă, este arestat, ca urmare a loviturii contrarevoluționare de la București și care reinstaurează vechiul regim regulamentar, instituindu-se o căimăcămie. În aceeași zi, locuitorii Bucureștilor se revoltă, având în frunte pe Ana Ipătescu și răstoarnă căimăcămia, cerând mitropolitului Neofit, care proclamase restaurația regulamentară, să emită o nouă proclamație de rechemare a guvernului provizoriu. Lui Ion Heliade-Rădulescu, care fusese arestat și adus de la Pietroșița, unde se refugiase, la Șerbănești (Pucioasa de azi), subcârmuitorul acelei plase, la 30 iunie, i se adresează astfel: „Stăpâne, cauza noastră a biruit”. Târgoviștenii sărbătoresc reinstaurarea guvernului provizoriu. La sfârșitul lunii iunie sunt menționați comisari de propagandă revoluționară în Târgoviște și județ: Al. Gărdescu, Al. Fotescu. N.G. Kirculescu, St. Mărculescu, Gheorghe Vlădescu și un Vuticescu. Sunt amintiți și revoluționarii ardeleni, trecuți pe listele comisarilor de propagandă: Nicolae Găitan, student la Viena, și Alexandru Papiu-Ilarian, student la Cluj și membru în Comitetul Național Român din Sibiu (30 iunie). Ocârmuirea județului Dâmbovița este încunoștiințată că Guvernul Provizoriu a fost reinstalat prin voința poporului. Ion Heliade-Rădulescu, în drum spre București, este întâmpinat la bariera de intrare în Târgoviște, din cartierul Suseni, cu cocarde tricolore, buchete de flori iar un mare alai cetățenesc l-a însoțit până la locuința unde era găzduit Constantin Filipescu, ministru de Finanțe, amândurora acordându-li-se onoruri (1 iulie). Autoritățile județului și ale orașului îi felicită pe membrii guvernului, care, fiind solicitați să ajungă grabnic la București, pornesc pe Ulița Mare (Calea Domnească), dar sunt invitați de Nicolae Brătescu, unul din liderii locali ai opoziției, la un ospăț, la care participă și numeroși locuitori ai urbei. Apoi, până la ieșirea din Târgoviște, membrii guvernului sunt însoțiți de dorobanți și mulțime de orășeni (2 iulie). Costache Ciocârlan este numit administrator al Târgoviștei, înlocuindu-l pe Mihai Predescu. Magistrat al orașului continuă să fie Sache Poroineanu, iar judecătorii tribunalului rămân pe funcții. Câteva zile mai târziu, magistratul orașului este îndepărtat din funcție, fiind acuzat că nu se considera în slujba guvernului revoluționar (7 iulie). Este ales președinte al orașului arendașul moșiei Șuța Seacă, Hristodor Dimitriadis. La începutul lui septembrie, trupele otomane și rusești pătrund în Țara Românească și înfrâng revoluția. Cu toate acestea, marea majoritate a populației nu renunță la revoltă (31 august). În fața Mitropoliei din Târgoviște, locuitorii orașului ard

Regulamentul Organic, după ce l-au adus într-un sicriu așezat pe năsalie, însoțit fiind și de coliva tradițională făcută din nisip și „agrementată” cu ardei. Sicriul este învelit în chembrică, iar năsalia în bariș negru și este urmat de preoți, de Dinică Izvoreanu, administrator al orașului, de oficialități cu făclii și de un taraf cu lăutari. Întreaga manifestație este organizată de Ioan Gherghescu, care, de altminteri, l-a ridicat din casa sa pe serdarul Vlădescu, târându-l prin târg. În oraș pătrund trupe rusești, alungându-i pe turcii lui Fuad – efendi, iar revoluționarii sunt alungați din funcțiile administrative pe care le ocupau (10 septembrie). La Târgoviște se instalează comandantul rus Engelhard. Este introdus un regim de mână forte. La alegerile din 10 octombrie sunt aleși deputați ai obștei revoluționari, dar sunt infirmați de noua ocârmuire. Ioan Emanoil Florescu aduce la cunoștința Departamentului Treburilor din Lăuntru că numeroși târgovișteni nu s-au sfiit „a-și arăta [...] răul lor cuget, îndemnând cu felurinde amenințări și pe ceilalți locuitori a se asemana lor [...] că nu le-a ieșit din cap fumul revoluției, îndrăznind a împrăștiia îndemnuri către ceilalți locuitori împotriva înaltelor porunci”. În consecință, este creată o „Comisie pentru cei învinuiți de fapte revoluționare” „smintitoare a liniștii obștești”. Trupele rusești de ocupație declanșează razii de dezarmare a populației, armele confiscate fiind depozitate în casele lui Costache Melisiano până la sfârșitul anului (octombrie). (G.C.)

REVOLUȚIA ROMÂNĂ ANTICOMUNISTĂ. 1989

22 decembrie. Orele 11.30-12.30. Și la Târgoviște izbucnește revoluția anticomunistă. Mulțimea revoltată ia cu asalt Primăria, unde se află și sediul Comitetului Municipal al PCR; primul-secretar și primar al municipiului, Ion Nicolae, este alungat de târgovișteni. Este aleasă și instalată noua conducere: Valeriu Liță, președinte al Consiliului Municipal al Forțelor Revoluționare Patriotice și Democrate, devenit la scurt timp, în aceeași zi, Consiliul Municipal al Frontului Salvării Naționale; membri: Victor Antofie, Ștefan Avram, Adrian Colan, Marius Costache, Alexandru Constantin, Gheorghe Dascălu, Alexandru Fozza, Ion Gavrilă, Stelian Mihăilă, Tiberiu Mihai, Constantin Manolescu, Tudor Niță, Adrian Oltei, Gheorghe Oprea, Ion Pârneci, Virgil Popescu, Ion Roșu, Dorin Staicu, Gheorghe Stan, Ștefan Vâncică, Valeriu Visarion. Orele 13.00-13.30. Este luat, de asemenea, cu asalt, Palatul administrativ al județului (Comitetul Județean al PCR și Consiliul Popular al județului). Primul-secretar și președinte al Consiliului Popular, Pantelimon Găvănescu se predă revoluționarilor. În jurul orei 14.00. Se constituie Consiliul Provizoriu Județean al Frontului Salvării Naționale: colonelul Gheorghe Alexe, președinte; Pompiliu Nedelcu, secretar; Ion Nastasia, Ion Alexandru, Gheorghe Florin Mageriu, Gheorghe Nițoiu, Vasile Duță,

Ion Calafeteanu, Virgil Gabriel Păun, Constantin Lăzărescu, Remus Niță, Petre Cristea, Ion Vișan, Laurențiu Vasile, Remus Diaconescu, Ion Udilă, Gheorghe Badea, Eugen Brojbeanu, Mihai Costel, Ioana Bragorencu, Titu Mihăilă, membri. Orele 15.25-15.30. Se constituie la tipografia orașului grupul de inițiativă pentru editarea ziarului „Dâmbovița liberă”: George Coandă (responsabil de număr), Henri-George Coandă, Romulus-Gandy Georgescu, Lucian Grigorescu, József Pildner, Lucian Penescu și Dumitru Mitrescu. Ora 18.00. Nicolae și Elena Ceaușescu, care s-au refugiat în județul Dâmbovița, sunt predați Inspectoratului Județean de Miliție unde sunt interogați, într-o primă fază, de revoluționarul Ilie Petre Știrbescu. Sunt preluați apoi, la ordinul colonelului Andrei Kemenici, comandantul Garnizoanei Târgoviște, de Unitatea Militară 01417. 24 decembrie. Timp de șapte ore în zona pavilionului comercial, în construcție, și a ziarului „Dâmbovița liberă”, forțe militare se confruntă cu un grup de atacatori (teroriști?) pe care îl anihilează. (Nici astăzi nu se știe de unde a venit și din cine era format). 25 decembrie. Prima zi a Crăciunului. În cazarma unde sunt reținuți, Nicolae și Elena Ceaușescu sunt judecați de către un tribunal format ad hoc de generalul Victor Athanasie Stănculescu; președintele completului: colonel magistrat Gică Popa; acuzator: maiorul procuror Dan Voinea. Condamnați la pedeapsa capitală, Nicolae și Elena Ceaușescu sunt executați prin împușcare în aceeași zi în curtea interioară a cazărnilor. (G.C.)

RISTACHE, Florea (28.IX.1928, Telega, Prahova – 20.IX.2010, Târgoviște) Om politic. Absolvent al Școlii profesionale din Câmpina, al Academiei „Ștefan Gheorghiu” și al Facultății de Istorie de la Universitatea București. A lucrat la Rafinăria Câmpina. În anul 1951 a intrat în viața politică, îndeplinind diverse funcții în județul Prahova: secretar și apoi prim-secretar UTC la Câmpina, prim-secretar la Vălenii de Munte (1961-1964), secretar al Comitetului județean PCR (1964-1967). Din anul 1967 activează în județul Dâmbovița în calitate de secretar al Comitetului județean PCR (1967-1975), prim-vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului Popular Județean, prim-secretar al Comitetului județean PCR (1977-1984). A lucrat apoi câțiva ani în mișcarea sindicală, iar în perioada 1985-1990 a fost ambasador al României în Libia. De numele său se leagă importante realizări din istoria orașului Târgoviște: extinderea platformei industriale, sistematizarea orașului, lucrări de infrastructură, construirea unor noi apartamente pentru populație, încurajarea mișcării sportive ș.a. (M.C.)

RIZESCU, Nicolae Industriaș și om politic originar din Brănești-Pucioasa. Important lider al Partidului Național Liberal în anii interbelici, membru în conducerea

centrală, deputat în anii 1933-1937. La alegerile parlamentare din 1939 a obținut victoria (alături de C. Săndulescu) la categoria comerț-industrie. A făcut parte din Consiliul de colaborare al Prefecturii, ca reprezentant al industriei (1941-1944). În 1944 s-a implicat în refacerea organizatorică a P.N.L. În 1945 s-a orientat spre P.N.L.-Tătărescu, devenind la recomandarea lui Gheorghe Tătărescu, liderul acestei noi formațiuni politice. A aderat la Platforma – program a Frontului Național Democrat, inițiată de P.C.R. În alegerile parlamentare din 1946, partidul său a candidat în cadrul alianței Blocul Partidelor Democratice (cuprinzând forțe procomuniste), iar Nicolae Rizescu a fost ales deputat. (M.C.)

ROMÂNIA RURALĂ Revistă lunară. Apare neregulat la Târgoviște, apoi la Pitești, în perioada de 15 iunie – noiembrie 1913; 1/ 15 octombrie 1915 – 1/15 martie 1916. Organ al Administratorilor de plasă. Sub conducerea unui comitet. Director Al. Popescu-Târgoviște. Secretar de redacție: Titu St. Călinescu. Tipografia „Flacăra” Târgoviște. Din 1/15 octombrie 1915 bilunar la Pitești. (V.P.)

ROȘU, Constantin (4.VII.1962) Atlet. Legitimări: Școala Sportivă Târgoviște (1977), „CSȘ” Târgoviște (1978-1981), „Steaua” București (1982-1991), CSȘ „Petrolul” Târgoviște (1992). În perioada în care a activat la cluburi din Târgoviște a câștigat o medalie de bronz la campionatele balcanice pentru juniori, o medalie de bronz la campionatele naționale pentru tineret, o medalie de aur și una de argint la campionatele naționale de juniori. După ce s-a transferat la București a fost selecționat de 5 ori în echipa națională și a obținut 5 titluri de campion național. Recordurile personale: 800 m (1.51.88, 1980); 1500 m (3.41.58, 1985); 5000 m (13.54.29, 1985); 10000 m (30.51.33, 1992); maraton (2.32.01, 1982); 3000 m obstacole (8.36.15, 1989). (A.B.)

RUDEANU, Teodosie (~1550 – ~24.V.1621, Flămânda, Galicea, Vâlcea) Dregător și diplomat muntean. În Sfatul Domnesc (1577), mare spătar (1584), mare vistier (13 dec. 1594 – 23 sept. 1596), mare logofăt (28 sept. 1596 – 29 aug. 1599, 1 mai-21 iun. 1602, 20 aug.-30 dec. 1618), fost mare logofăt (1605, 1612, 1617, 1618). Fiul marelui logofăt Ivan din Ruda și al Mariei din Periș. Înrușinat prin alianță cu boierii Buzești și cu Mihai Viteazul, al cărui principal boier a fost. L-a însoțit pe Mihai în campaniile sale, îndeplinind și misiuni diplomatice (încheierea tratatelor din 1595 și 1599 cu principele Transilvaniei, semnarea jurământului din 1598 și solia către împăratul habsburgic din 1600), administrative (guvernarea Ardealului în 1600) și financiare. După înfrângerea domnului devine fidel Movileștilor, pribegind pentru scurt timp în Moldova (1602-1603). A alcătuit cronică oficială a domniei lui Mihai până la 1597, scrisă

în cancelaria de la Târgoviște și păstrată grație traducerii diplomatului silezian Balthazar Walther. Cronica sa a stat la baza tuturor lucrărilor dedicate marelui voievod. Ctitor al mănăstirii Flămânda-Vâlcea, unde este îngropat. (A.Ș./M.O.)

RUJAN, Ștefania Viorica (17.VIII.1944, Petrisat-Sâcel, Alba) Profesoară, filologă, istoric literar, traducătoare, publicistă. Studii primare și gimnaziale în Podul Turcului, jud. Bacău, apoi liceul la Bârlad (1962). Licențiată a Facultății de Filologie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, secția română-franceză (1967). De la absolvire profesor de limba franceză la Liceul „Grigore Alexandrescu” (1967-1995), apoi cadru didactic asociat la Universitatea „Valahia” Târgoviște (1991-1995), lector (1995-2004), conferențiar (2004-2007), profesor (din 2007) la aceeași universitate. Din 2003 doctor în științe filologice la universitatea ieșeană cu teza: „Trois cas d'intégration dans l'espace culturel français: Anna de Noailles, Marthe Bibesco, Hélène Vacaresco”. În cadrul programelor universitare, stagii de perfecționare la Universitatea Rouen (Franța, 2004), precum și participantă, cu expuneri la modulul francfon, organizat între universitatea târgovișteană și cea franceză. În perioada 1975-1985, vicepreședinte al Societății de Filologie, Filiala Dâmbovița. Debut publicistic la „Les Annales de l'Université Valahia” cu comunicarea „Le vocabulaire scientifique et technique”. Colaborează cu articole de specialitate, de istorie a culturii sau a relațiilor literare româno-franceze la „Analele Universității Valahia Târgoviște”, „Valachica”, „Graiul Dâmboviței”, „Litere”, „Curier”, „Catedra” (Argeș), „Kindia”. Debut editorial cu „Le français pour le baccalauréat et l'admission” (1997), urmat de alte lucrări din domeniul filologic vizând lexicul, metodologia, dicționare bilingve (francez-român). Publică „Gramatica limbii franceze. Vol I. Morfologie (2004), iar în domeniul literar „Metafore obsedante și imagini proiectate (2006), „Images, portraits et paysages de France par des écrivains roumains d'expression française” (2008) și „Elena Văcărescu și spiritualitatea europeană a românilor” (2008, cu Victor Petrescu). (V.P.)

RUSIU, Mihail Ieromonarh al mănăstirii Dealu, a făcut parte din echipa lui Matei al Mirelor. A împodobit și scris manuscrise care au circulat în tot Orientul Ortodox. Un sgrafit de pe zidul absidei sudice preciza

că în „anul 7122 (1613-1614) [...] a răposat ieromonahul Mihail Rusiu, scriitor, de naștere din Premișl”. (M.O.)

RUSSU, Gheorghe (1872, Iași – 1943, Târgoviște) Părinții săi au fost modești funcționari, apropiați compozitorului Gavril Muzicescu. Remarcându-i calitățile, marele compozitor l-a angajat bibliotecar, cu obligația de a participa la toate repetițiilor și spectacolele, unde cânta ca altist, cu vocea sa deosebită. A funcționat ca Șef de Serviciu la Administrația Financiară Dâmbovița și mina Mărginenaca. Din 1909, la inițiativa lui, s-a înființat „Reuniunea muzicală”, care în 1919 s-a afiliat Societății Naționale „Cântarea României”. A antrenat în corul său elevii liceului din oraș și a pregătit operele „Vagabonzii” de Zichrer și „Crai Nou” de Ciprian Porumbescu. A condus corul pe care-l dirija, cu un repertoriu ales dintre lucrările iluștrilor dirijori Gh. Dima, G. Muzicescu, I. Vidu, Timotei Popovici. S-a făcut remarcat în Târgoviște și în țară. Despre activitatea sa G. Enescu a avut cuvinte de înaltă apreciere. În corul său s-au remarcat Evantia Costinescu, Cristoforescu Florica, soții Gh. Folesa, Nicolae Secăreanu, baritonul Jean Atanasiu ș.a. (M.O.)

RUVACOM TV La 31 august 1992 începe să transmită, pentru scurt timp, primul post de televiziune privat din Târgoviște. Patronat, SC RUVACOM SRL (Cornel Rusu, Virgil Vasilescu, Ion Marinescu). Redactor-șef: Lucian Grigorescu. Realizator: József Pildner. Emisiuni sociale și culturale (reportaje și anchete). (G.C.)

RUXANDRA, Doamna (~1500 – ?) Soția domnilor munteni Radu de la Afumați și Radu Paisie. Fiica lui Neagoe Basarab și a doamnei Despina Milița, a fost hărăzită, încă de la naștere, ca orice fiică de domn, unei căsătorii diplomatice. După decesul primei soții a lui Radu de la Afumați, Ruxandra a fost căsătorită cu acesta (ian. 1526), cuplul domnind statornic la Târgoviște. Evenimentul a generat conflicte între conducătorii celor două țări românești. Ștefăniță, căruia Neagoe Basarab îi promisese posibilitatea de a alege dintre fiicele lui, s-a simțit ofensat și a invadat Țara Românească (4 febr. 1526 și dec. 1526/ian. 1527), prădând-o. Această căsătorie l-a îndepărtat pe domn și de foștii săi aliați, Drăculeștii, care au pus la cale un complot, finalizat cu asasinarea lui. Din 1541, Ruxandra a devenit soția lui Radu Paisie – domnind la Târgoviște – iar după moartea acestuia, s-a retras în Transilvania. (A.Ș./M.O.)

S

SADOVEANU-PANAIT, Mihaela (10.XII.1986, Târgoviște) Lupte libere. Absolventă a Liceului „Nicolae Mihăescu” Târgoviște (2003). Absolventă a Facultății de Științe Umaniste – Secția Educație Fizică și Sport din cadrul Universității „Valahia” Târgoviște (2010). Master la Facultatea de Educație Fizică și Sport de la Universitatea din Pitești (2010). A început activitatea sportivă ca judocană în 1999 la clubul „Oțelul” Târgoviște cu antrenorul Vasile Gerghescu, un an mai târziu fiind campioană națională de juniori III. Din același an, 2000, a fost convinsă de Cornel Cornea, cel care avea să îi fie antrenor restul carierei sale să practice luptele libere. Legitimată la CSȘ Târgoviște (2000-2003), CSȘ Târgoviște + CSM Craiova (2004-2006), CSȘ Târgoviște + Dinamo București (2007-2008), Clubul Sportiv Târgoviște (2009-2011). Medaliată cu bronz la campionatele mondiale de juniori (2006, categoria 63 kg.). A câștigat două medalii de bronz la campionatele europene din 2005 (categoria 63 kg), atât la seniori cât și la juniori. De 6 ori campioană națională de seniori (2004-2008, 2011). Clasată de Federația Română de Lupte pe locul 2 în ierarhia celor mai buni luptători români ai anului 2006. Desemnată de două ori „Cel mai bun sportiv al anului din județul Dâmbovița” (2005, 2006). Căsătorită cu Ionuț Panait, vicecampion european la lupte greco-romane. (A.B.)

SALA DE ARME Celebră instituție, a cărei clădire, construită la inițiativa reputatului prefect George Caîr – arhitect, Enache Lăzărescu – este inaugurată în 1907. De-a lungul unui secol va fi „sală de arme” – de unde și numele –, destinată jocurilor de societate (concursuri de tir, de sabie și de tras cu arc), ateneu popular, casă de cultură raională și municipală, instituție de cultură a Garnizoanei Târgoviște (casă de cultură, Club „Gloria”, Cerc Militar). A găzduit câteva evenimente importante până la al Doilea Război Mondial: spectacolele teatrale prezentate de binecunoscuta trupă de operetă a lui I. Băjenaru și Al. Dan, de marii actori Maria Filloti, Petre Liciu, Agatha Bârsescu,

Agepsina Macri, Radu Beligan, Grigore Vasiliu-Birlic, Marcel Anghelescu, Marioara Voiculescu, Sonia Cluceru, de Teatrul Național din București și Teatrul Național din Craiova; concerte susținute de George Enescu; congresele Asociației generale a Învățătorilor din România (august 1911), Asociației Române pentru Învățătorii și Răspândirea Științei (septembrie 1911), Ligii Culturale (iulie 1928), Partidului Național Liberal (mai 1936), Conferința județeană a Frontului Plugarilor (februarie 1945) cu participarea lui Mihail Ralea. Tot aici a avut loc și prima proiecție cinematografică din Târgoviște în vara anului 1914, doar la nouăsprezece ani după premiera cinematografică a fraților Lumière, la Paris, datorată antreprenorilor S. Florescu și Simion Marcu. Întâlniri eveniment cu marii scriitori Ionel Teodoreanu, Cezar Petrescu, Gala Galaction, Victor Ion Popa, Șerban Cioculescu, Radu Boureanu, Victor Eftimiu, Ion Minulescu, Cicerone Theodorescu, Ion Th. Ilea, invitați ai gazetarului Ion Vasiliu. Aici a funcționat Universitatea Populară, inaugurată la 18 februarie în 1940, când personalități ale vieții culturale naționale conferențiază despre românism și spiritul de regalitate; concepția de bine și de rău; teoria relativității; spiritul eroic; naționalism; poezia modernistă. (G.C./A.B.)

SALA SPORTURILOR Ideea construirii acestui obiectiv în municipiul Târgoviște a apărut la începutul deceniului opt, în contextul în care investițiile masive din Platforma Industrială Sud (Combinatul de Oțeluri Speciale, Întreprinderea de strunguri SARO, Întreprinderea de Surse Luminoase Romlux) au permis alocarea de fonduri importante și pentru domeniile edilitar-gospodăresc și social-cultural. Astfel a fost posibil ca în acei ani alături de construcțiile de locuințe, surse și rețele de apă, stații de epurare și rețele de canalizare, centrale și rețele termice etc. să înceapă lucrările la Casa de Cultură a Sindicatelor, Casa de Cultură a Tineretului, Hotelul „Dâmbovița”, Cinemascul „Independența” și Sala Sporturilor. Acest ultim obiectiv este amplasat în micraiaionul VI, în apropierea Haltei

CFR Romlux, la ieșirea din Târgoviște către Câmpulung (DN 72 A) și a fost proiectat de un colectiv de la Institutul de Proiectări Județean Dâmbovița condus de arh. Gheorghe Pinteș și ing. Cristian Sora. Lucrările au început în 1975 și au fost date spre execuție, în postura de antreprenor general, Ministerului Construcțiilor Industriale – Grupului de Șantier Construcții Târgoviște. Cutremurul din 4 martie 1977 a impus, din motive de ordin economic, întreruperea lucrărilor pentru aproximativ un an. Aceasta a condus la o întârziere în finalizarea lor față de estimarea inițială, ceea ce a făcut ca obiectivul să fie raportat ca dat în funcțiune abia în noiembrie 1979, în cinstea Congresului al XII-lea al PCR. Terminarea reală a lucrărilor s-a produs la jumătatea lunii decembrie, iar inaugurarea efectivă s-a oficiat la 20 decembrie 1979 prin tăierea panglicii de către generalul Marin Dragnea – Primvicepreședinte al Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, în fapt Șeful Sportului Românesc din acel moment și Florea Ristache – prim-secretar al Comitetului Județean PCR Dâmbovița. La eveniment au participat, în sală, peste 2000 de spectatori (fericiții posesori ai invitațiilor oficiale) în timp ce în exterior se mai aflau alte 2-3 mii. Cu acel prilej loturile olimpice ale României de handbal, volei, gimnastică și judo au prezentat un reușit program demonstrativ la care și-au adus aportul cei mai reprezentativi practicanți ai sporturilor respective din ierarhia internă. Imediat după darea în folosință, Sala Sporturilor din Târgoviște a devenit o gazdă obișnuită a multor competiții interne și internaționale. Pot fi amintite în acest context, pe plan intern, finale de campionate naționale de seniori, tineret, juniori, la judo, lupte, box, baschet, sute de meciuri în diviziile A sau B la baschet, volei, handbal. În ceea ce privește competițiile cu caracter internațional acest templu al sportului a fost gazdă ospitalieră și, mai ales, impecabilă din punct de vedere al asigurării condițiilor tehnice de concurs pentru meciurile formațiilor târgoviștene de baschet feminin și volei feminin în Cupele europene; meciuri oficiale ale reprezentativei feminine de baschet a României în preliminariile Campionatelor Europene; Campionate Europene de Juniori, Concursul Internațional „Prietenia” de juniori și Campionatele Internaționale de Seniori ale României, la judo; Cupa Europei, la popice; Trofeul „Carpați” la handbal feminin; Campionatul balcanic de baschet junioare; Trofeul „Prietenia” la volei junioare; meciuri interțări ale reprezentativelor României de tenis masculin și gimnastică masculin etc. Pe parchetul Sălii Sporturilor din Târgoviște au evoluat nume mari ale sportului mondial, campioni olimpici la baschet sau handbal, campioni mondiali sau europeni la baschet, volei, handbal, gimnastică, judo, popice. Pe parcursul celor peste trei decenii care au trecut de la darea ei în folosință Sala Sporturilor din Târgoviște a beneficiat în mai multe rânduri de lucrări de modernizare și

îmbunătățire a confortului (atât pentru sportivi cât și pentru spectatori) care au constat, între altele, în dotarea cu sursă proprie de agent termic; înlocuirea integrală a instalațiilor și rețelelor sanitare, gaze, termice; înlocuirea integrală a tâmplăriei interioare și exterioare din lemn cu termopan; înlocuirea pardoselii din lemn cu parchet ultraperformant; înlocuirea sistemului de iluminat și aducerea acestuia la parametrii ceruți pentru desfășurarea unor competiții de cel mai ridicat nivel internațional etc. La începutul anului 2011, conform documentației existente la Autoritatea Națională de Sport și Tineret, Sala Sporturilor din Târgoviște era clasificată între primele 5 din România la această categorie. (A.B.)

SALA „VULTURUL” Se afla în proprietatea Societății Cooperatiste de Credit și Economie, situată pe strada Libertății, în zona centrală a orașului. Sala era închiriată organizatorilor de spectacole și trupelor aflate în trecere prin oraș. Reorganizarea sălii de spectacol de la Sala de Arme în 1923, a făcut să scadă interesul pentru aceasta. Conștienți de decalajul existent între cele două săli, proprietarii au inițiat renovarea sălii în 1928. Sala a rezistat vremurilor până după 1950. (M.O.)

SALONUL ARTIȘTILOR PLASTICI AMATORI În lunile februarie – aprilie ale anului 1982, la Casa de Cultură a Sindicatelor din Târgoviște are loc prima ediție a Salonului artiștilor plastici amatori cu genericul „Culorile acestui pământ”, sub egida Centrului Județean al Creației populare Dâmbovița. Au participat artiști plastici amatori din județele Brăila, Dâmbovița, Galați, Olt și Vaslui. (G.C.)

SALUBRITATEA ORAȘULUI (1856-1938) Primele măsuri de igienă publică și salubritate din epoca modernă au fost legate de organizarea activității comerciale, în special, după mutarea târgului săptămânal (1847) în interiorul orașului. Cantitatea mare de gunoi provenită din târgul săptămânal și din oborul de vite a dus la inițierea unor măsuri care obligau pe comercianți la strângerea gunoaielor. Serviciul de salubritate avea în 1856 angajați 20 de măturători și un șef, care se foloseau de trei care de boi, șapte dube de mână și o saca tip turbină, folosită la stropirea străzilor. Exista și un serviciu pentru ridicarea gunoaielor de la particulari, iar la salubritatea orașului participau și pompierii prin stropirea străzilor cu ajutorul sacalelor. În ciuda acestor măsuri starea de curățenie a orașului era precară, fiind necesară canalizarea măcar a principalelor străzi și a centrului comercial. La aspectul neîngrijit al străzilor contribuiau și animalele lăsate libere să circule pe străzi (haite de câini și turme de porci). Pentru înlăturarea acestor practici au fost elaborate regulamente comunale care interziceau circulația liberă pe străzi a animalelor. În 1889, se elaborează regulamente pentru curățenia pe străzile orașului și

pentru strângerea porcilor și închiderea animalelor slobode. De asemenea, au fost îndepărtate din centrul orașului, stabilimente poluante: găzăriile, depozitele de spirt și materialele inflamabile, tăbăcăriile, scaunele de tăiat carne. Procesul de modernizare a orașului de la sfârșitul secolului al XIX-lea a impus și organizarea unui serviciu al salubrității, al cărui regulament a fost elaborat în anul 1893. În 1920, medicul Ioan Alexandrescu solicita reînființarea serviciului de curățenie a străzilor și a piețelor. Noul serviciu reînființat era compus dintr-un inspector al străzilor și un măturător șef ce coordona activitatea a 25 de măturători, iar dotarea serviciului consta în patru căruțe cu boi și mai multe cotigi de mână. În 1928, Primăria a inițiat construirea unui local pentru serviciul salubrității compus dintr-o cazarmă specială pentru muncitori. Noul local avea șase dormitoare, săli de masă și bucătărie, întreaga lucrare fiind executată de către antreprenorul Eralio Zinelli. Noul serviciu purta denumirea de Seviul Salubrității Orașului și a fost dotat cu mijloace de transport noi, iar cele vechi au fost reparate. De o mare importanță pentru menținerea curățeniei orașului a fost achiziționarea unei cisterne sau cisternă-stropitoare în 1928. Interesul pentru organizarea și dotarea acestui serviciu s-a menținut și în perioada următoare astfel că, în 1938 s-au construit garajul, oborul de vite și cereale, remiza pentru etuvă. (G.T./ C.V.)

SALVARESSO, Ecaterina (încep. sec. XVI – febr./ apr. 1589, București) Soția lui Alexandru II Mircea, regenta lui Mihnea Turcitul (1577-83; 1585-91). Născută în familia unor italieni grecizați, Salvaressi, s-a căsătorit cu Alexandru, cel mai probabil la începutul anului 1565 (primul lor copil, Mihnea, născându-se pe 26 oct. 1565). Cuplul a rezidat temporar și la Târgoviște. După moartea lui Alexandru, Mihnea, ocupă tronul, fiind tutelat de mama sa, ea intitulându-se „doamna Ecaterina a toată Ungrovlahia” și având grijă ca domnul să ducă o politică filo-otomană. A ales ca soție pentru Mihnea o femeie simplă, pe Neaga, fiica lui Vlaicu clucerul, considerând că nu este obligatoriu să fie de neam mare, „să fie bărbatul bun, el cinstește femeia; pe oricare ar lua-o, va fi doamnă”. După mazierea fiului ei (aug. 1583), întreaga familie s-a retras la Istanbul, fiind exilată mai întâi în insula Rhodos, apoi la Tripoli (1584-85). În cea de-a doua domnie, până în 1589, conducerea a fost influențată profund de ea și de Petru Șchiopul, domnul Moldovei, unchiul lui Mihnea. În mormântată în Mănăstirea Sf. Troiță din București, ctitorită de soțul ei. (A.Ș./M.O.)

SAMOILĂ, Eduardt (14.XII.1974, Târgoviște) Absolvent al Liceului „Ion Heliade-Rădulescu” și al Facultății de Științe Umaniste – istorie-geografie – a Universității „Valahia” din Târgoviște. A fost profesor la Seminarul Teologic „Sf. Ioan Gură de Aur”, apoi a obținut gradele didactice de preparator, asistent, lector și

conferențiar universitar la universitățile „Valahia” și „Hyperion” din București. Și-a luat doctoratul în geografie la Universitatea București. Este fondatorul și directorul Editurii „Transversal” din Târgoviște. A publicat ca unic autor și coautor, numeroase lucrări despre Subcarpații de Curbură, geostrategia dezvoltării economice regionale, de geopolitică politico-militară și a Dunării, cât și despre așezările și monumentele dâmbovițene. Este membru al Societății Naționale de Geografie, al Asociației Geografilor Umaniști din România (fondator) și al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România. (G.C.)

SANATORIUL TBC TÂRGOVIȘTE ÎN PERIOADA COMUNISTĂ Avea 600 paturi, asigura sănătatea orașului și județului. Pentru combaterea tuberculozei, în oraș exista un dispensar de specialitate (în județ mai existau încă patru unități). Activitatea desfășurată de cadrele medicale din Inspectoratul Sanitar și din Laboratorul de bacteriologie și virusologie era îndreptată spre rezolvarea problemelor de sanitație și epidemiologie. Ca urmare a măsurilor luate, s-a redus incidența unor maladii în oraș și în județ. Dacă se ia ca punct de plecare ani 1950 și 1968, an de reînființare a județului, se constată că febra tifoidă s-a redus de la 34,4 ‰ la 1,6 ‰, malaria de la 338, 3 ‰ la 0, poliomiелita de la 42,6 ‰ la 0, TBC de la 492,7 ‰ la 159,1 ‰, difteria de la 15,6 ‰ la 0, tetanosul de la 295 ‰ la 0,6 ‰. (G.T./ C.V.)

SANDA, Victor (1.I.1954, Comișani, Dâmbovița) Inginer, director, politician. Absolvent al Facultății de Electrotehnică-Institutul Politehnic București (1978). A lucrat ca inginer la Întreprinderea Mecanică Mija, inginer-șef la IPIS Dâmbovița, șef-brigadă la C.M. Primăria Târgoviște, director la ICRAI și la S.C. COMPLIS S.A. Târgoviște. Membru PDSR, PSD, președinte al organizației municipale Târgoviște și vicepreședinte al Organizației județene. A fost consilier județean în legislaturile 1992-1996 și 1996-2000, prefect al județului Dâmbovița (2000-2004), deputat (2004-2008). Are contribuții la diverse realizări târgoviștene: sala de sport a Clubului Sportiv Școlar, construirea unor apartamente sociale, inaugurarea piețelor agroalimentare Bărăției și Micro VI etc. (M.C.)

SANDU, Constantin (7.X.1911, Vitomirești, Olt) Primul primar comunist, a condus primăria între aprilie 1948 – noiembrie 1948. A avut cinci clase primare și era un croitor care se aciuia în Gura Ocniței, unde devenise membru de partid din 1941. A fost instalat primar pentru că în oraș nu se găsisese nicio persoană care să fie considerată suficient de devotată politic pentru a pune în aplicare politica PCR, care viza transformări esențiale. În acest spirit, primarul orașului a solicitat Ministerului Afacerilor Interne, naționalizarea mai multor întreprinderi care să constituie Serviciul întreprinderilor

naționalizate ale oraşului, compus din cinci mori, patru brutării mecanice, 3 fabrici de tâmplărie, 2 fabrici de stearină, o fabrică de oxigen și o fabrică de spirt. După ce a reușit să pună în aplicare obsedanta ideologie comunistă de naționalizare, rolul lui Constantin Sandu la Târgoviște s-a încheiat, fiind chemat să îndeplinească importante misiuni în ierarhia nomenclurii comuniste. Deputat în Marea Adunare Națională (din partea județului Dâmbovița: 1948-1952), ministru adjunct la Ministerul Gospodăriei Comunale și Industriei Locale (1951-1952), vicepreședinte al Consiliului de Stat pentru Colectarea Produselor Agricole (1952) etc. (M.O.)

SĂCUIANU, Neagoe (1615 – 6.IV.1680) Fiul lui Ștefan logofăt și al Stanei, a fost căsătorit cu Zamfira, fiica lui Oprea logofăt din Săteni. După ce a ocupat diferite funcții după 1640 (postelnic, logofăt, logofăt de vistierie), a devenit mare postelnic (1656-1658) în Sfatul domnesc al lui Constantin Șerban, care i-a botezat și fiica, Bălașa. A urmat în pribegie pe Constantin Șerban (în Polonia și în alte părți). Revenit în țară s-a aflat membru în sfatul domnesc: mare postelnic (1659), mare clucer (1665-1666, 1668-1669), mare vornic (1669, 1672-1673), mare ban (1678-1679). Ostil Cantacuzinilor, membru marcant al partidei Bălenilor, a susținut ca domn pe Grigore Ghica și a mers cu oastea la Hotin. A fugit în Transilvania în timpul domniei lui Gh. Duca, dar a revenit în țară și a știut să se facă util, conducând armata Țării la Hotin (1673) și la Cehrin (1677), când și-a întocmit și diata. A fost ctitorul bisericii din Săcuieni (care se încadrează în evoluția monumentelor târgoviștene) și a dorit să înființeze schitul Cetățuia, pe care n-a apucat să-l ctitorească. A influențat prin construcția ctitorită evoluția din zonă pe plan arhitectural și artistic. (M.O.)

SĂLILE PENTRU REPREZENTAȚII TEATRALE

Cunoscute în a doua jumătate a secolului au fost: Grădina Curcubelului Situată pe strada cu același nume azi plutonier Dițescu Stan, amenajată în 1989 prin inițiativa artiștilor Iancu Brezeanu și Zaharia Buruienescu, pe un teren care aparținea lui Marinică Ivănescu, proprietarul restaurantului „Ioropa”; Grădina și Sala Pitiș. Situate în zona centrală a oraşului, pe strada Stelea (azi banca de Dezvoltare); Grădina Parțașcov Situată în zona UPET; Grădina Ciocârlan situată la intersecția străzilor Tudor Vladimirescu și D. Băltăreț, unde duminica și în zilele de sărbătoare veneau orașenii la iarbă verde pentru că acolo cânta muzica militară și se desfășurau diferite activități culturale. Pentru că aici nu exista scenă, spectacolele de teatru erau rare. Sala Tunel se afla situată în apropierea Sinagogii. Era o mare clădire particulară, făcută pe una din pivnițele cele mai mari din Târgoviște, ce se zice că fusese a domnului Matei Basarab sau Brâncoveanu, după D.P. Condurățeanu. Avocatul Lazăr Petrescu, preciza că

fusese casa boierului Vergu și a servit drept sală de spectacole și de bal. Era denumită „La Tunel” după o serie de „portice pe care erau pictate scene de carnaval”. A ieșit din circuitul sălilor de spectacol, pentru că a fost cumpărată de comunitatea israelită și transformată în sinagogă. Amfiteatrul Gimnaziului „Ienchiță Văcărescu”, construit odată cu gimnaziul în 1893, a început să fie mai căutat datorită calităților sale superioare. (M.O.)

SĂNDULESCU, Constantin (6.X.1888, Clocaciov, Olt – ?) Colonel, publicist, membru marcant al Partidului Național Țărănesc, președinte al organizației Târgoviște și vicepreședinte din anul 1931 al organizației județene, deputat în anii 1928-1929, prefect al județului Dâmbovița în anii 1929-1930 și 1932-1933, președintele Comisiei Interimare a județului (1932-1933), consilier la primăria Târgoviște (1934-1936). Pentru perioada când a avut funcții publice C. Săndulescu s-a îngrijit de îmbunătățirea infrastructurii, revigorarea învățământului și a culturii, cinstirea memoriei eroilor neamului, inaugurarea unor unități spitalicești în Târgoviște, suplimentarea fondurilor pentru aprovizionarea cu porumb a țăranilor din zonele calamitate ș.a. S-a implicat în acțiunile de revenire a PNȚ la guvernare. A publicat articole pe teme politice în ziarul „Vremea nouă”. A fost membru al Delegației permanente a PNȚ. În iunie 1934, cu ocazia constituirii noului Consiliu județean a fost inclus în calitate de consilier cu drept de vot deliberativ (ca fost prefect). A participat la alegerile parlamentare din 1939, câștigând, alături de Nicolae Rizescu, la categoria comerț-industrie. În timpul regimului antonescian (1940-1944) a acționat alături de Cezar Spineanu și de alți fruntași ai PNȚ pentru a reface sau a menține structurile organizației în oraș și în județ. După 1945 a acționat pentru revenirea la democrație, intrând în „vizorul” organelor de urmărire. A fost arestat în anul 1952, iar în 1958 a fost condamnat la 20 de ani de închisoare „pentru uneltiri contra ordinii sociale”, fiind grațiat în aprilie 1964. (M.C.)

SĂPTĂMÂNĂ CĂRȚII LA TÂRGOVIȘTE. Inițiată de Societatea Scriitorilor Români s-a bucurat de interes la Târgoviște, unde Librăria „Socec”, sucursala Târgoviște, a pus localul la dispoziție și a acordat o reducere de 20%. Din 1934 ideea organizării acestei acțiuni a fost preluată la Târgoviște de Ziarul „Ancheta”, care a organizat manifestări culturale cu ajutorul cenaclului nou înființat, care funcționa pe lângă ziar. Sufletul întregii acțiuni a fost Jean Vasiliu, directorul ziarului, care a invitat în oraș numeroși scriitori, directori de edituri, biblioteci publice. Printre scriitorii prezenți în cadrul acestei interesante manifestări amintim pe: G. Vlădescu, Radu Gyr, A. Crevedia, I.C. Vissarion, Teodor Scarlat, Eugen Ciolac, Ion Aurel Manolescu, Silviu Cernea, Gaby Michailescu, Virgil Carianopol, Șerban Cioculescu, Traian Lalescu. Prezența acestora făcea

ca Sala de Arme să geamă de public, până la refuz, ca la „Tănase”. În anii următori, cu ocazia „șezătorilor Anchetei” s-au organizat expoziții de pictură, interesante vitrine cu fotografii, care au animat viața culturală târgovișteană. (M.O.)

SĂPTĂMÂNĂ Revista Liceului Militar „Mănăstirea Dealu”. Apare la Târgoviște între 16/22 decembrie 1918 și mai 1919. Tipografia „Viitorul” Târgoviște. (V.P.)

SĂRĂROIU, Ileana (25.IX.1936, Valea Voievozilor, Răzvad, Dâmbovița – 13.V.1979, Unirea, Călărași) A urmat Liceul „Carabella” și a debutat la Casa de Cultură din Târgoviște, pe scena căreia a jucat teatru și s-a impus ca interpretă de muzică populară și romane. După absolvirea Școlii Populare de Artă a plecat la București unde a activat la Teatrul „Ion Vasilescu”, Ansamblul Aviației și Ansamblul „Ciocârlia” (1964). Prima imprimare a făcut-o în 1964 la Radio București, iar în 1966 a lansat primul disc la Casa de Discuri Electrecord. S-a impus prin frumusețea cântecelor, ținuta scenică și expresivitatea interpretării fiind considerată o voce nemuritoare a cântecului românesc. Întreprinde turnee în SUA, Franța, Germania și Israel. Imprimă numeroase discuri la Casa „Electrecord”. A valorificat folclorul muzical dâmbovițean. (M.O./G.C.)

SĂRBĂTOAREA DATINILOR CREȘTINEȘTI A fost înființată în 1932 din inițiativa elevilor Școlii Normale și își desfășura activitatea în preajma sfintelor sărbători ale Crăciunului și ale Anului Nou. La reușita acestei inițiative a contribuit și avocatul N.N. Ciomei, prefectul județului. (M.O.)

SÂNPETREAN, George (17.VII.1945, Brașov) Profesor, poet, critic literar, traducător, publicist. După absolvirea Liceului „Andrei Șaguna” din orașul natal, urmează Facultatea de Filologie a Universității București (1968). Profesor la Doicești și Târgoviște, până la pensionare. Debut cu poezie în „Astra” (1969). Colaborează la „Vatra”, „Amfiteatru”, „Astra”, „Luceafărul”, „Flacăra”, „Dâmbovița”, „Realitatea dâmbovițeană”, „Târgoviștea”, „Litere”, cu poezie, proză, cronici literare, traduceri, în special din literatura rusă (Evghenii Vinokurov, basme iakuțe) sau basme japoneze. Proză și poezie în antologiile târgoviștene „Culorile pământului” (1971), „Poezia cetății” (2001), „Eminescu” (2002), „Pe o coajă de vocală” (2003), precum și în „Se căsătoresc dovlecii”, antologie satirică editată de revista „Astra”. Prezent în emisiunile Radiodifuziunii române. Membru al Societății Scriitorilor Târgovișteni (2005). Literatură originală pentru copii în almanahuri și reviste destinate acestora. Debut editorial cu „Traista cu ghicitori” (1999), urmat de volumul de versuri „Migrația umbrelor” (2000). Traduce din rusă, germană. Prefățează apariția unor volume ale publiciștilor dâmbovițeni. (V.P.)

SCENA VIEȚII Subtitlură „Revistă de colecție”, inițiator (editor/redactor-șef): Victor Mihalache; apare pe piața presei dâmbovițene în primăvara anului 2006; mensual color; seniori editori: George Coandă, Lucian Grigorescu; redactor-șef: Valentin Florin Luca; redactori: Andrei Aldea, Corina Diana Luca, Radu Andrei Mihalache, Daniela Florian, Alina Vulpoi, Costin Butăroiu, Margarita Kovalenko (Bulgaria), Adrian Ilinca (Germania). Rubrici: „Rețeta unui artist”, „Frumusețea din spatele măștii”, „Astrologie”, „Scrabble”, „Să mai și zâmbim”. Își încetează apariția în același an după câteva luni de apariție. (G.C.)

SCHELA ANINOASA-TEIȘ Schela a reprezentat prelungirea schelei Viforâta, zăcămintele petrolifere proveneau din „stratul Meotic”. Societatea Petrolmina a instalat sonde de explorare împreună cu Societatea Petrolul Românesc pe perimetrele acestei societăți, luate în concesiune de la stat. În urma operațiunilor de explorare, vor fi stabilite opt perimetre, iar societății exploratoare Petrolmina, i-a revenit perimetrul opt. Operațiuni de explorare a mai executat și Societatea Steaua Română. Primele producții a obținut Societatea Petrolmina cu Sonda 53 care a dat o producție de 15 vagoane țiței pe zi producând un total de 49.000 vagoane țiței. Această societate a dat în producție și alte sonde: Sonda 61 cu o producție de 10 vagoane țiței pe zi, Sonda 102 cu 17 vagoane țiței pe zi, care produceu cumulativ 9.000 vagoane țiței. În anul 1936, au intrat în producție societățile: Petrolmina cu Sonda 6 cu o producție de 4,5 vagoane țiței pe zi, Prahova cu Sonda 52 cu o producție de 10 vagoane țiței pe zi și Sonda 102 cu 16 vagoane țiței pe zi. În statisticile petroliere pe luna mai din anul 1937, schela apare cu patru societăți productive: Unirea – 2.367 tone țiței, Prahova – 5.884 tone țiței, Petrolul Românesc – 868 tone țiței și Petrolmina – 222 tone țiței. În concluzie, prima producție a schelei se înregistrează în 1935 cu 82.677 tone țiței, crește în 1936, la 125.649 tone țiței, după care scade la 98.237 tone țiței în 1937. (G.T./C.V.)

SCHELA BUCȘANI Schela este situată geografic la 19 km sud-est de Târgoviște. În 1900 regiunea a fost cercetată în vederea depistării de zăcămintele miniere. Primele sonde au fost așezate de Societatea Playte în 1900, pe moșia Dalles. Exploatarea a fost părăsită în 1907, deoarece se considera că această zonă avea o importanță secundară. Cercetările ulterioare au constatat, că „stratul Meotic” era productiv și conținea zăcămintele de țiței importante situate la adâncimea de 900-2000 metri. Ca urmare a acestei descoperiri, Societățile Steaua Română și Columbia au făcut achiziții de terenuri de la particulari, cele mai importante fiind situate pe prundul râului Ialomița. Pe aceste terenuri s-au instalat numeroase sonde, fiind cele mai productive.

La 1 august 1934 a apărut Decretul Regal pentru explorarea unui perimetru de 1.000 ha. acordat Societăţii Unirea. Perimetrul se numea Comişani-Hăbeni-Bucşani, pe care s-au obţinut rezultate favorabile în urma explorării lui. Societatea Steaua Română, a răzbit în noiembrie 1934 cu Sonda 1, obţinând o producţie de 120 vagoane ţitei pe zi, iar în decembrie a obţinut 170 de vagoane ţitei pe zi. Succesul acestei societăţi, era anunţat în revista Monitorul Petrolului Românesc, însemnând de fapt, punerea în valoare, a unei noi regiuni petrolifere şi anume Bucşani. În anul 1934, Societăţile Steaua Română şi Unirea au avut mai multe sonde în exploatare cu producţii mari. Producţia anului 1934 a fost de 6.683 tone ţitei, iar a anului 1935 a crescut la 643.264 tone ţitei. Societăţile petroliere cu cele mai mari producţii în schelă au fost Steaua Română, Concordia şi Unirea, iar unele sonde au fost renumite prin producţiile record obţinute zilnic, producţii de 50 de vagoane ţitei pe zi. Ca urmare a acestor recorduri, în 1936, schela Bucşani a dat cea mai mare producţie de 2.176.555 tone ţitei. Direcţia minelor era preocupată de noile regiuni petrolifere descoperite, Bucşani şi Viforâta, urmărind să se facă o extracţie raţională a zăcămintelor prin ferirea lor de degazeifiere prematură. În acest sens se constituia Sindicatul exploatatorilor care trebuia să coordoneze măsurile de raţionalizare, cele mai importante fiind: cruţarea gazelor şi aşezarea sondelor la o distanţă de 200-300 metri între ele. Rezultatele acestor măsuri nu au avut succesul scontat, deoarece au fost aplicate tardiv şi ca urmare, producţia a scăzut vertiginos în 1936 la 963.114 tone ţitei, în 1937 la 834.094 tone ţitei, iar în 1938 producţia pe nouă luni era de doar 288.619 tone ţitei. Producţiile schelei Bucşani raportate în procente, din totalul producţiei judeţului Dâmboviţa, însemnau: 0,15% în 1934, 14,18% în 1935, 43,53 % în 1936 şi 29,04 % în 1937, iar din producţia ţării însemnau: 0,08% în 1934, 7,66% în 1935, 25,01% în 1936 şi 13,46% în 1937. Dintre regiunile petrolifere nou descoperite, regiunea Bucşani poate fi considerată o încununare a eforturilor depuse în vederea descoperirii de noi zone petrolifere, pentru asigurarea unor producţii mari, care să acopere deficitul altor schele intrate în regres, dar şi pentru crearea unor rezerve de viitor în materie energetică. (G.T./ C.V.)

SCHELA COLIBAŞI – REŞCA (MALU-ROŞU) Din punct de vedere geografic această schelă era aşezată la nord-vest de schela Moreni, iar din punct de vedere geologic se situa pe flancul de nord al anticlinalului Măgureni-Ederile-Colibaşi-Ocniţa. Schela Colibaşi a fost una dintre cele mai vechi din ţară, păstrându-se înregistrările statistice ale producţiei începând cu anul 1857 până la 1931, ultimul an de producţie al schelei. Economistul P.S. Aurelian amintea că exploatarea petrolului s-a făcut în văile Glodului, Furnicaşului,

Păcurei, Păianjenului, unde se aflau deschise 200 de puţuri. Referitor la adâncimea puţurilor se arăta că aceasta ajungeau până la 60 stânjeni, iar producţia varia între 100-800 vedre pe zi. În această schelă au avut perimetre de exploatare concesionate de la stat de către societăţi cu capital străin: Franco-Română, Regatul Român şi Pleyte M.C, dar şi capitalişti autohtoni, ca Ioan Grigorescu şi N.St. Cesianu. Primul exploatator menţionat de documente la 1855, era arendaşul Teodor Cincan, care a obţinut de la egumenul Mănăstirii Mărgineni exploatarea puţurilor de păcură, dar nu va fi pusă în practică din cauza neînțelegerilor ivite între arendaş şi egumen. În statistica producţiei petrolului pe ţară realizată de inginerul V. Puşcariu, în 1908, era trecută schela Colibaşi-Reşca având societăţile care activau aici în ordine alfabetică, după cum urmează: Societatea Astra Română: 1907-1908 – 185.850 kg; Societatea Franco-Română: 1902-1903 – 537.834 kg, 1903-1904 – 380.109 kg, 1904-1905 – 258.500 kg; Întreprinderile Ioan Grigorescu: 1899-1900 – 3.079.228 kg, 1900-1901 – 2.904.450 kg, 1901-1902 – 3.395.113 kg, 1902-1903 – 3.926.227 kg, 1903-1904 – 5.236.813 kg, 1904-1905 – 4.608.791 kg, 1905-1906 – 3.820.488 kg, 1906-1907 – 3.686.481 kg, 1907-1908 – 3.351.961 kg; Pleyte M.C.: 1906-1907 – 680.100 kg; Exploatarea Cesianu de la Reşca: 1903-1904 – 51.286kg, 1904-1905 – 117.488 kg, 1905-1906 – 143.312 kg, 1906-1907 – 119.958 kg, 1907-1908 – 85.443 kg. Cel mai important întreprinzător al schelei a fost Ioan Grigorescu din Târgovişte. Acesta avea în schelă puţuri săpate manual şi 11 sonde. Obţinând rezultate bune, a încercat îmbunătăţirea procesului de producţie prin legarea exploatării petroliere de rafinăria sa din Târgovişte, printr-o conductă de 23 de km (1898). Ioan Grigorescu a avut perimetre de exploatare obţinute prin concesiune de la stat şi la Reşca în punctul Malul-Roşu. Aici exploatarea s-a făcut prin puţuri săpate manual, obţinându-se rezultate mulţumitoare cu cheltuieli mici. Începând cu anul 1900, Ioan Grigorescu a modernizat exploatarea din schela Colibaşi prin forarea cu sonde. Cu toate investiţiile făcute, producţia schelei Colibaşi-Reşca după anul 1907, a început să scadă astfel că, în 1909, întreaga schela a produs 116.200 kg şi avea nouă puţuri productive, opt abandonate, şapte în lucru şi numai sonda 7 în producţie. Producţia schelei Colibaşi s-a menţinut în jurul valorii de 123.554 kg până în 1915, produsă de patru puţuri şi patru sonde. În 1920, la schela Colibaşi, era menţionat singurul exploatator I. Grigorescu, ca de altfel şi în anii precedenţi, având în producţie două sonde şi patru puţuri, iar la Reşca două puţuri. În luna mai 1920, acesta producea la Colibaşi 26.040 kg, iar la Reşca 10.870 kg. Producţia la schela Colibaşi începea să se redreseze în 1924, obţinându-se câte 49 tone pe trimestru, iar în 1925 câte 30 de tone. La Reşca, în aceeaşi perioadă se obţineau câte 24 tone şi respectiv

12 tone țiței. Din anul 1928 producția acestei schele, Colibași-Reșca, apărea în statistici împreună cu schela Glodeni, având o producție medie de 20-22 tone, producție care se va menține până în anul 1930. Anul 1931 este ultimul an de producție al șantierului. Schela Colibași-Reșca a fost pusă în valoare de industriașul I. Grigorescu. Perioada cea mai înfloritoare a acestei schele a fost 1899-1908, când s-au obținut producțiile cele mai mari, cu anul de vârf 1903-1904 având o producție de 5.236.813 kg. (G.T./ C.V.)

SCHELA GLODENI Era situată la 15 km nord de Târgoviște și la circa 5 km de schela Ochiuri. Prima mențiune despre existența petrolului datează din 1856. În 1857, Teodor Mehedințeanu, a luat în concesiune terenuri de la particulari și a început exploatarea cu puțuri de mână. Puțurile începute de acesta au fost arendate de Ghica Simionescu (1868-1873), cu prețul de un galben fiecare puț. După expirarea acestei arendări, schela a trecut în concesiune lui B. Hernia, apoi la Petrache Pârvulescu și în cele din urmă la Ioan Grigorescu. În 1875, existau un număr de 20 de puțuri productive, numărul lor mărindu-se la 50 în 1880, exploatarea lor făcându-se pe fundul văii, la adâncimi de 150 metri. Numărul exploatarelor era de 28 în 1880. Primul puț cu hecnă a fost pus în funcțiune de exploatare I. Stematiu. În 1890 s-a înființat „Societatea hecna” care intermedia vânzarea de petrol dintre petroliștii târgovișteni (Iosif Kûle, Moscu V. Bălășescu, Grigore Gavrilăscu, Dumitru Damian, Mihalache Câmpeanu, Constantin Negoescu) și „Societatea Română pentru industria și comerțul de petrol”. Revista „Monitorul Petrolului Românesc” considera că anii 1889 și 1890 au fost cei mai productivi, ceea ce a determinat construirea unei conducte de 10 km din schelă la gara Doicești. Conform aceleiași publicații, schela avea 60 de puțuri productive cu o producție zilnică de 6.500 kg, iar producția totală a schelei pe anul 1900, a fost de 35 mil. kg, în creștere față de producția anului 1899 de 2.340.000 kg. În statisticile producției petroliere din județul Dâmbovița, din anul 1900, această schelă figura pe primul loc, urmată de Colibași, Reșca și Gura Ocniței. În 1891, Societatea Pielsticher a forat cu trei sonde, iar în urma sondajelor făcute la adâncimi de 230-260 metri lucrările au fost părăsite, deși au fost rezultate încurajatoare. Aceste sondaje, au dovedit existența unor straturi de petrol mai în adâncime. În 1904 C. Alimănișteanu, Ludovic Mrazec și Vintilă Brătianu, prin lucrări de prospecțiune geologică au descoperit petrolul în stratul Salifer, fiind exploatat. În statistica din 1909, inginerul V. Pușcariu, referitor la această schelă menționa că producția de petrol este dată de 30 de exploatare, de pe terenurile particulare. Producțiile înregistrate din statistică sunt în creștere: 1899-1900 – 1.534.391 kg, 1900-1901 – 2.214.958 kg, 1901-1902

– 1.616.140 kg, 1902-1903 – 1.664.717 kg, 1903-1904 – 2.405.811 kg, 1904-1905 – 2.455.664 kg, 1905-1906 – 2.861.217 kg, 1906-1907 – 2.828.458, 1907-1908 – 2.542.842 kg. Printre cei 30 de petroliști figurau dâmbovițenii Ioan Grigorescu, Grigore Gavrilăscu, Florea Petrescu, Mihail Câmpeanu, Ion Stematiu ș.a. În această schelă Ioan Grigorescu, a avut luate în concesiune puțuri înainte de 1890 de la particularii: Florea Petrescu, Stan Ion Dovleac, Niță Stan Dovleac, N. Onicescu, N.G. Drăgan, Florea Năstase Pătru, Rosa Neurerman, pentru care plătea arendă în bani. Producția schelei Glodeni a scăzut treptat, astfel că în 1910 mai producea 124.000 kg, ajungând în 1920, să producă doar 60.000 de kg, producție care se va menține până în 1927. Schela s-a redresat în 1932, când sunt instalate sonde de foraj în perimetrele Haralambie Georgescu – Florea Petrescu și în cele deținute de Societatea Steaua Română. Producția realizată pe primele nouă luni ale acestui an, era: ianuarie – 1276 tone, februarie – 1071 tone, martie – 1092 tone, aprilie – 1024 tone, mai – 941 tone, iunie – 581 tone, iulie – 680 tone, august – 528 tone, septembrie – 561 tone și octombrie – 537 tone. După acest an, producția schelei a scăzut din nou, astfel că în statisticile din 1937, apar doar doi exploatare: Societatea Steaua Română și „diversele exploatare” (exploatare mici). Producția pe lunile ianuarie-mai la Societatea Steaua Română era de 480 tone, iar cea a „diverselor exploatare” de 50 tone. Perioada 1899-1908 a fost o perioadă de maximă dezvoltare a acestei schele, cu anul de vârf 1905-1906 când producția totală a șantierului a fost de 2.861.217 kg, producție obținută de pe proprietățile particulare ale celor 30 de concesiuni. (G.T./ C.V.)

SCHELA GORGOTA Aflată în imediata apropiere a Schelei Ochiuri, Schela Gorgota, este o continuare a exploatareilor din partea numită „Merisorul”, regiune considerată de viitor. Această regiune a fost pusă în valoare de Societatea Columbia, în 1925, cu Sonda 5. Societatea a forat cu această sondă în „stratul Meotic”, ajungând în 1928 la o producție de trei vagoane pe zi de țiței. Societatea Columbia mai avea montate în această schelă Sondele 4 și 5. Schela Gorgota, a devenit productivă prin sonda de exploatare a Societății Columbia, în iunie 1928, atrăgând și alte societăți care să foreze aici: Steaua Română, Romanian Consolidated Oilfields (Unirea), Prahova, Societatea Eldorado. Acestea au forat cu șapte sonde în 1929 și aveau producție totală de 27.000 tone țiței. Societatea Prahova a obținut în 1933, o producție de 36 tone țiței în luna iunie, 497 tone țiței în iulie, 873 tone țiței în august, 872 tone țiței în septembrie, 880 tone țiței în octombrie, 717 tone țiței în noiembrie și 904 tone țiței în decembrie. În raportul făcut de inginerul E. Fischer în 1937, asupra stării câmpurilor petrolifere din România, schela Gorgota

a fost inclusă la schela Ochiuri. Producţia acesteia pe toată perioada de exploatare era de 59 tone ţitei, producţie obţinută din „stratul Meotic”, considerat singurul productiv. În 1927, schela era în declin şi se considera că posibilităţile de dezvoltare în viitor vor veni din extinderea exploatării spre vest şi est. (G.T./ C.V.)

SCHELA GURA OCNİŢEI Cunoscută şi sub denumirea de Schela Mare, formează din punct de vedere geologic cu zona Moreni-Bana-Piscuri o importantă regiune petroliferă, care a exploatat acelaşi zăcământ. Ea se constituia dintr-o fâşie lungă de 10 km, încăleacănd hotarele judeţelor Dâmboviţa şi Prahova, fiind împărţită în două flancuri, cel de sud şi cel de nord. În cel sudic, cele mai vechi exploatări s-au făcut la Gura Ocnîţei. Este considerată una dintre primele schele în care statul îşi concesiona terenurile petrolifere. Primele perimetre petrolifere ale statului sunt concesionate în 1899, societăţilor Sindicat I şi Sindicat II. Aceste concesii vor trece mai târziu prin cesiune la Societatea Internaţională Română, după care reveneau Societăţii Concordia. În statistica petrolieră pe anul 1899-1900, schela Gura Ocnîţei era cea de a patra localitate petrolieră a judeţului Dâmboviţa (Colibaşi, Reşca, Glodeni), unde Societatea Internaţională Română avea o sondă în producţie, trei în foraj, 28 puţuri productive, opt în lucru şi 12 părăsite, având o producţie de 4.670.000 kg. Din producţia totală a judeţului Dâmboviţa pe anul 1899-1900 de aproape 10.000.000 kg, şantierul Gura Ocnîţei dădea 47%, Colibaşi-Reşca 30%, iar Glodeni 23%. Schela Gura Ocnîţei era legată de Rafinăria Aurora cu o conductă lungă de 12,5 km, având un diametru de doi toli, construcţie făcută de N. Rucăreanu şi aflată din 1899, în posesia Societăţii Internaţională Română. În 1900, statul a mai acordat şi alte concesii, perimetre de 40 de ha pentru S. Marcu, George A. Scorţeanu, Dimitrie T. Apostu, dr. I. Margulis, I. Isac Haiman. Serviciul minelor a publicat în 1901, concesionile acordate de stat în regiunea Gura Ocnîţei, perimetre de 40 ha. Perimetrele acordate erau luate în concesii de: I. Tomescu, G. Vernescu, C. G. Vernescu, G. A. Scorţeanu, Benedict Marcu, Dimitrie S. Nenişescu, colonel N. Constantinescu. În revista „Monitorul Petrolului Românesc” din 1902, a apărut un articol semnat de J.G. Schölvink, administrator delegat al Societăţii Internaţională Română, referitor la Schela Gura Ocnîţei. Autorul articolului remarca bogăţia zăcămintelor de ţitei, subliniind că „solul întreg pare îmbibată cu ţitei şi oriunde ai săpa se dă de ţitei”, idee pe care a împărtăşit-o inginerului C. Alimănişteanu. Succesele obţinute de Societatea Internaţională Română au determinat Societatea Dâmboviţa să ia în concesii terenuri de la stat, în această schelă. În 1904, Societatea Dâmboviţa, a dat spre exploatare perimetrul său de 26 ha, aflat în pădurea Drăgăneasa,

comuna Gura Ocnîţei, obţinut în concesii de la stat în 1899. Exploatarea urma să fie efectuată de inginerul N. Cucu Starostescu şi consorţiul pe care îl va forma. Ingerul V. Puşcariu, în statistica producţiei pe anii 1899-1908, la schela Gura Ocnîţei, a înregistrat investitorii: – Concesiunea N. Cesianu şi Filodor apare cu producţie începând cu: 1902-1903 – 689.543 kg; 1903-1904 – 2.833.331kg; 1904-1905 – 1.081.889kg; 1905-1906 – 1.298.442kg; 1906-1907 – 1.343.608 kg; 1907-1908 – 1.035.793 kg; – Societatea Dâmboviţa (inginer Cucu Starostescu) apare cu producţie începând cu anul 1904-1905 – 6.533 kg, 1906-1907– 130.557 kg, 1907-1908–21.376 kg; – Internaţională Română: 1899-1900 – 5.143.652kg, 1900-1901 – 6.830.800 kg, 1901-1902 – 9.719.804 kg, 1902-1903 – 16.591.895 kg, 1903-1904 – 16.807.059 kg, 1904-1905 – 20.019.152 kg, 1905-1906 – 16.360.498 kg, 1906-1907 – 14.824.955 kg, 1907-1908 – 23.074.109 kg. După război, importanţa schelei a crescut deoarece societăţile au început exploatarea flancului de nord, al anticlinarului Gura Ocnîţei. Producţia creştea progresiv atingând în 1929, un total de 767.178 tone, iar în 1933, o cantitate de 3.296.093 tone. Aceasta, exprimată în procente reprezenta 46% din producţia globală a ţării şi 83,71% din producţia judeţului Dâmboviţa. După adoptarea Legii minelor din 1924, în schela Gura Ocnîţei apar şi alte societăţi care exploatau terenurile petrolifere ale statului: Concordia (a preluat Societatea Internaţională Română), Romanian Consolidated Oilfields Ltd, Le Moine, Sirius, Romano-Belge de Petrole, Unirea, IRDP, Grupul Phoenix, Romano-Americană, Steaua Română, Romano-Africană, Petrol Blok, Prahova, Columbia şi Societatea Eldorado cu sediul în Târgovişte. În această schelă producţia mare obţinută în 1933, s-a datorat extinderii zonei de exploatare spre sud şi vest. Extindere s-a făcut pe baza lucrărilor de explorare realizate în 1932, de societăţile Concordia şi Romano-Americană, pe perimetrul Adâncă-Săcuieni în suprafaţă de 980 ha. În urma lucrărilor de explorare, s-au delimitat opt perimetre din care şapte au fost concesionate societăţilor petroliere. Lucrările de exploatare au continuat şi în partea de vest, pe terenurile particulare. Ca urmare schela Gura Ocnîţei a fost împărţită în două: Gura Ocnîţei de est (noul şantier) şi Gura Ocnîţei de vest (vechiul şantier). În schela Gura Ocnîţei de est, activitatea de exploatare s-a rezumat la sondele aflate în producţie. În şantierul nou, sondele erau în sapă ajungând la „stratul Drader”. Caracteristica acestui şantier a fost aceea că forajul se practica fără mari dificultăţi, extracţia se realiza prin erupţie naturală, iar după încetarea ei se practica gazliftarea. După obţinerea unei producţii record în 1933, în schela Gura Ocnîţei producţia se menţinea cam la acelaşi nivel şi în 1934 (3.220.789 tone), după care a început să scadă: 1935 – 2.592.406 tone, 1936 – 1.906.866 tone, 1937 – 1.521.702 tone. (G.T./ C.V.)

SCHELA OCHIURI Această schelă se află la 10 km distanță de Târgoviște, considerată o prelungire a schelelor Moreni și Gura Ocniței. A fost semnalată în 1913, de geologul Dreher, care a observat că în lacurile din această localitate, numite „Ochiuri”, erau eflorescențe de țiței ce proveneau de la puțurile mai vechi săpate de lancu Zoiade. În 1886, aceste puțuri produceau 50-60 de vedre pe zi de țiței și erau comercializate la Ploiești. În aceeași perioadă, au mai fost săpate puțuri în punctul numit Copăciș, dar fără rezultate. În 1913, Societatea Astra Română achiziționează moșia Răzvad care avea o suprafață de 500.000 ha, de la moștenitorii Câmpeanu și începe să foreze în 1914, cu două sonde la Ochiuri. Sonda 1 a intrat în producție cu 12 vagoane pe zi, totalizând o producție de 5.200 vagoane în anul 1914. Sonda 2, în ciuda faptului că la răzbirea stratului a dat 10 vagoane pe zi, nu a dat rezultatele scontate, producând doar 3.100 vagoane. Pe baza rezultatelor obținute de aceste sonde, Societatea Astra Română, în 1915, a început o activitate intensă de foraj, cu 15 sonde. În anul 1916, Sondele 4 și 6 au răzbit, dar aveau o producție slabă. Sub ocupația germană, Astra Română a continuat lucrările de foraj și în 1918 răzbește cu Sonda 14, care a realizat o producție totală de 6.026 vagoane, din „stratul Dacian”. În această schelă, a avut sonde și administrația germană – Sondele 1, 2 și 3, iar în 1919 acestea, vor fi preluate de Societatea Creditul Minier. În 1921, aceasta obține două perimetre de exploatare (unul de 40 de ha și altul de 30 de ha în schelă). De asemenea, Societatea IRDP a obținut un perimetru de 30 de ha, situat în vestul regiunii în aceleași condiții. Cea mai importantă activitate din punct de vedere al producției și al forajului, a desfășurat-o Societatea Astra Română, care avea 18 sonde în foraj, în „stratul Drader” cu o producție la început de 10-15 vagoane zilnic. În 1922, exploatarea petrolului se realiza din „stratul Dacian”, producțiile fiind mari: Astra Română producea în medie 35 vagoane pe zi, Creditul Minier 18 vagoane pe zi, iar IRDP 3 vagoane pe zi. În partea de sud a acestei schele, pe moșia Câmpeanu, activa și Societatea Steaua Română, dar stratul forat de ea, a fost găsit steril. După adoptarea Legii minelor din 1924, statul a acordat noi perimetre de concesiune societăților: Steaua Română, Creditul Minier, IRDP, Unirea, Petrolul Românesc, perimetre aflate atât în vestul, cât și în estul schelei. În 1927, societățile petroliere forează în stratul III Meotic având o creștere considerabilă a producției pe ansamblul schelei de 100 vagoane pe zi față de 50 vagoane pe zi, în 1926. Sonda 100 a Societății Astra Română, a erupt captat, menținându-și producția mai mult timp, 100 vagoane pe zi, totalizând o producție de 18.000 vagoane. În același an, a fost introdus un nou sistem de forare, sistem de forare rotativ, care a dus la creșterea producției. Societatea Steaua Română a obținut cu Sonda 1, în perimetrul concesionat în partea

de vest a schelei, o producție de 40 vagoane pe zi, totalizând 6.600 vagoane. Producția medie a șantierului a fost de 110 vagoane pe zi, sondele în producție au folosit metoda erupției închise, iar gazele au fost captate. Abundența gazelor din zăcământ, a pus pentru prima dată, problema utilizării lor. A fost luată inițiativa construirii unei conducte pentru transportul acestora spre Câmpina, sau spre alte centre de consum. În 1929, exploatarea flancului de sud al schelei era în regres, sondele aflate în foraj în „stratul Meotic”, fiind în declin. Societatea Astra Română achiziționează noi terenuri în punctele Ciunguleasa, Plaiul Smeului și Plaiul Stanei, pe care le exploata în 1930, în stratul dacian, cu Sondele 201 și 212 producând un total de 3.000 vagoane. Anul 1933, a fost anul de vârf când s-au obținut 607.435 tone petrol, după care producția descrește, astfel că în 1937 era între 413 și 650 tone petrol. Producția acestei schele a avut o creștere progresivă începând cu anul 1914 până în 1933. În perioada 1914-1937, a produs un total de 6.638.090 tone, respectiv 6,2 % din producția țării și 18,8% din producția județului Dâmbovița. Activitatea schelei Ochiuri a fost concentrată în mâna a 10 societăți petroliere, din care cele mai importante au fost: Astra Română, Creditul Minier și IRDP (G.T./ C.V.)

SCHELA RĂZVAD Schela era o regiune petroliferă considerată o continuare logică a șantierului Gura Ocniței pe direcția vestică a acestuia. Aici exploatarea petrolului se făcea la mare adâncime în „stratul Meotic”. Schela a fost împărțită în două zone de exploatare: Răzvadul de Nord și Răzvadul de Sud. În statisticile publicate de revista „Monitorul Petrolului Românesc”, începând cu anul 1921 apar societăți petroliere care dețineau perimetre cu sonde în foraj, dar care aveau producții mici: Steaua Română, Unirea, Prahova, Foraky-Românească, Româno-Americană, Redevența, Concordia, Foraj-Lemoine, frații Niculescu Ciufu, dar aveau sonde autorizate pentru foraj. Activitatea productivă a acestei schele a început în anul 1933, producând 25.618 tone țiței și continuă cu 525.528 tone țiței în 1934, 343.975 tone țiței în 1935, 301.928 tone țiței în 1936 și 260.684 tone țiței în 1937. Totalul producției în cei cinci ani de extracție era de 1.457.733 tone țiței, ceea ce reprezenta 4,12 % din producția județului Dâmbovița. Societățile petroliere care au pus în valoare această schelă au fost: Astra Română, Unirea, Steaua Română, Forajul, Concordia și Redevența. Forajul s-a făcut la mare adâncime în stratul Meotic III, producția de gaze era de 3,5 ori mai mare decât rația normală. Acest fapt a determinat scăderea presiunii în strat și totodată grăbirea scăderii producției de petrol. (G.T./ C.V.)

SCHELA VIFORĂTA Acestă schelă este o prelungire a schelei Gura Ocniței-Răzvad, iar zăcămintele petrolifere exploatare se găseau în „stratul

Meotic". Exploatarea a început pe proprietăţile particulare, având o configuraţie fărâmiţată, ceea ce a dus la o exploatare neraţională contribuind la degazificarea timpurie a zăcămintelor. Prima sondă răzbită a fost Sonda 2 a Societăţii Creditul Minier care a produs o cantitate totală de 5.274 vagoane ţiţei. Producţia primului an, 1934, a fost de 104.677 tone ţiţei, sporind în 1935 la 466.672 tone ţiţei, după care va scădea aproape brusc la 134.262 tone ţiţei în 1936 şi la 57.222 tone ţiţei în 1937. Totalul producţiei schelei pe această perioadă a fost de 762.833 tone ţiţei, ceea ce reprezintă 2,16% din producţia judeţului Dâmboviţa. Producţia schelei a fost dată de societăţile Creditul Minier, Unirea, Concordia, Refoil. Societatea Creditul Minier avea cele mai multe sonde în producţie: Sonda 2 producea 26 vagoane ţiţei pe zi, Sonda 4 – 25 vagoane ţiţei pe zi, Sonda 5-20 vagoane ţiţei pe zi, Sonda 6-20 vagoane ţiţei pe zi, Sonda 8-18 vagoane ţiţei pe zi. În 1937, producţia schelei era în scădere drastică datorită degazeificării stratului productiv în urma exploatării neraţionale. În statistica anului 1937, producţia era obţinută de societăţile: Steaua Română – Petrolul Românesc (611 tone ţiţei), Creditul Minier (2.710 tone ţiţei), Concordia (15 tone ţiţei), Unirea (397 tone ţiţei), Romanian Consolidated Oilfields Ltd (924 tone ţiţei), Columbia (356 tone ţiţei), Foraky-Românească (140 tone ţiţei), Refoil (217 tone ţiţei). (G.T./ C.V.)

SCHILTBERGER, Johann (1380, Freisinger, Bavaria – ~1440) La vârsta de treisprezece ani intră în slujba cavalerului Reichartinger cu care a plecat în Ungaria. A luat parte la expediţia lui Sigismund contra turcilor, a fost martor ocular al bătăliei de la Nicopole din 28 septembrie 1396, pe care o descrie. A fost luat prizonier de sultanul Baiazid I Ildărâm (Fulgerul) care îl duce cu el în expediţiile lui. Capturat de Timur Lenk în bătălia de la Ankara (28 iulie 1402) e luat rob în Armenia şi Georgia, ia parte la o expediţie în Siberia. Evadează şi sprijinit de împăratul Ioan al VIII-lea Paleologul ajunge la Chilia de unde se întoarce în Germania în 1427, când îşi scrie şi memoriile. Avea cincisprezece ani în 1396 în momentul Nicopole. Traseul din 1395-1396 al lui Sigismund de Luxemburg şi al stăpânului său nu a trecut niciodată prin Ţara Românească, a fost pe Dunăre. Traseul său de întoarcere din prizonierat în 1427 a fost: Constantinopol – Chilia – Cetatea Albă – Brăila (?) – Iaşi – Suceava – Liov – Bavaria. Şi traseul de venire şi cel de întoarcere sunt bine cunoscute din documente. Încă Hasdeu constata la el nepotriviri, confuzii, divagaţii. Teoria lui că Târgoviştea în 1396 era capitală alături de Argeş este eronată, Târgoviştea devenind capitală a Ţării Româneşti abia către 1400. (C.I.)

SCHLATTER, Ioan (1800-1975) Este primul arhitect restaurator căruia Gh. Bibescu şi Barbu Ştirbei

i-au încredinţat restaurarea Turnului Chindiei şi a mănăstirii Dealu, restaurări care s-au desfăşurat între 1846-1853. Schlatter preciza că „în proiectul turnului se hotărâse ca să rămâie toată zidirea cea veche şi a se îmbrăca numai pe dinafară, aceasta însă nu s-a putut face deoarece când s-a început lucrarea, s-a văzut că toată zidirea era alcătuită prin mai multe adausuri, care neavând nicio legătură, ameninţa cu căderea”. Din această cauză soclul turnului a fost îmbrăcat cu piatră, iar „trupul de la soclu s-a zidit în perghel de cărămidă, ce se va tencui în urmă”. Tot acum s-a construit scara în spirală care conducea vizitatorul pe terasa turnului. (M.O.)

SCRIERI Titlul complet „Scieri. Drept. Literatură”. Revistă axată pe studii de drept şi literatură, apare lunar la Târgovişte, între martie-aprilie 1886, elaborată de Adrian Stroe Popescu. Cuprinde articole de drept, economie, pagini de istorie naţională, literatură. Au apărut numai 2 numere, primul având o prefaţă semnată de Adrian Stroe Popescu. Tipografia şi legătoria Theodor Michăescu. (V.P.)

SEDIUL DIVIZIEI IV INFANTERIE (PALATUL DIVIZIEI) În primăvara anului 1883, a sosit la Târgovişte Regimentul 5 Artilerie şi i s-au repartizat o parte a clădirilor Arsenalului. Primăria a intervenit la guvern şi a obţinut aprobarea să se construiască un sediu propriu. Primăria a donat terenul pentru construcţie şi o subvenţie de 10.000 lei, construcţia fiind situată pe terenul Arsenalului, în imediata apropiere a bisericii Mitropoliei. Construit în anul 1884 „Palatul Diviziei”(sediul) a fost una din primele realizări constructive din Târgovişte în stil neoclasic care a impulsionează dezvoltarea ulterioară pe această linie a arhitecturii. În 1902, clădirile comandamentului Diviziei, Arsenalului şi ale Şcolii de Cavalerie, împreună cu centrul oraşului au fost ocupate de cartierul general al manevrelor Corpului al Doilea al Armatei, care s-a deplasat la Târgovişte. În primele decenii ale sec. al XX-lea, instituţia a fost şi cerc de recrutare al armatei, iar după 1950 a devenit Clubul sindicatelor UPET. (G.T./ C.V.)

SEMINARUL TEOLOGIC ORTODOX „SF. IOAN GURĂ DE AUR” În anul 1991, Î. P. S. Dr. Vasile Costin, Arhiepiscopul Târgoviştei, împreună cu preotul Stoica Ion, consilier cultural, au solicitat Sfintei Patriarhii şi Ministerului Învăţământului 10 locuri speciale pentru candidaţii din eparhie care vor să urmeze Seminarul Teologic din Bucureşti. Întrucât numărul solicitărilor din Dâmboviţa a fost mult mai mare şi la concurs au fost admişi mult mai mulţi, Sectorul de Învăţământ al patriarhiei i-a redistribuit la Seminariile din Bucureşti, Piteşti şi Turnu-Măgurele. În anul şcolar 1992-1993, la propunerea sectorului de învăţământ, Consiliul Eparhial a aprobat înfiinţarea unui Seminar propriu, precum şi

aducerea candidaților dâmbovițeni de la celelalte Seminarii la Târgoviște. Din partea Arhiepiscopiei Pr. Stoica Ion, împreună cu profesorii Uță Ana și Ion Stoica, directorii Liceului I. H. Rădulescu din Târgoviște, au obținut aprobarea Inspectoratului Școlar Județean și a Preafericitului Patriarh Teoctist, ca în spațiile disponibile din cadrul Liceului Nr. 3 „I. H. Rădulescu” să funcționeze și Seminarul nou înființat. Astfel anul 1992 este anul de naștere al Seminarului Teologic din Târgoviște când s-a organizat primul examen de admitere. Primul director al școlii a fost P.C. Preot Stan Ion (Lazuri), cu o frumoasă pregătire teologică efectuată în țară și străinătate, cu o bogată experiență didactică și pastorală. Al doilea director al Seminarului a fost, din toamna anului 1993, P.C. Pr. Ștefănescu Ioan. În anul 1994, la inițiativa Pr. Ștefănescu Ioan, la etajul II a fost amenajat un Paraclis cu hramul „Sfântul Ioan Gură de Aur” pentru nevoile specifice școlii. În anul școlar 1996-1997, ca director al Seminarului Teologic este numit P.C. Preot Moțoc Alexandru. În timpul mandatului său s-a refăcut acoperișul școlii și s-au finisat lucrările începute anterior încât școala devine autonomă, preluând tot spațiul, bineînțeles cu acordul conducerii Liceului 3 și al Inspectoratului Școlar. În anul 1999, a fost numit al patrulea director al Seminarului, Preotul Safta Gheorghe, care s-a implicat activ și a reușit să îmbunătățească substanțial baza materială a școlii și să realizeze următoarele obiective demne de remarcat: amenajarea unei cantine proprii și a internatului, renovarea spațiului didactic și reorganizarea bibliotecii, a secretariatului și a serviciului administrativ. Spațiul de învățământ devenind insuficient, în septembrie 2007 s-a început construirea unei noi școli, care s-a finalizat în 2009 când la 13 noiembrie 2009 a fost sfințită de Înaltpreasfințitul Dr. Nifon, în prezența autorităților locale. Până în prezent Seminarul Teologic din Târgoviște a scos 15 promoții de absolvenți însumând un total de 682 de seminariști, care au obținut diploma de bacalaureat. Începând cu anul școlar 2009-2010, conducerea Seminarului cu acordul Î.P.S. Mitropolit Dr. Nifon și a Inspectoratului Școlar Județean, au înființat o clasă specială (a V-a) pentru ajutorarea tinerilor dotați din mediul rural cu posibilități financiare reduse. Această clasă, cu un program special, are ca obiectiv să permită elevilor dotați atingerea unor performanțe școlare-educative. În prezent, din corpul profesoral fac parte un număr de 27 cadre didactice din care 5 cadre didactice preoți titulari, la care se mai adaugă, un teolog, doi preoți spirituali, și 22 laici. Director este Pr. dr. Stan Mihail Iulian, doctor al Universității Valahia. (Arhiep.)

SENCOVICI, Mihaela (7.II.1977, Pucioasa, Dâmbovița) Absolventă a Facultății de Științe Umaniste – specializarea istorie-geografie – a Universității „Valahia” din Târgoviște și a două cursuri de masterat

pe problema calității mediului și fenomenelor de risc și a sistemelor de control și evaluare a mediului; obține doctoratul la Institutul de Geografie al Academiei Române. Este cadru didactic la Facultatea de Științe Umaniste – Departamentul de Geografie – de la Universitatea „Valahia”. Publică lucrări vizând biogeografia, geografia mediului sau Câmpia Înaltă a Târgoviștei. (G.C.)

SENTINELA DÂMBOVIȚEI Organ al Societății „Fiii Apărători ai Patriei” din județul Dâmbovița. Apare la Târgoviște între septembrie 1920 – septembrie 1921, de 3 ori pe lună, sub îngrijirea unui comitet, la Tipografia „Viitorul” Târgoviște. Se inserau diverse știri. Dintre acestea cea a organizării unei serbări de către elevii Liceului „Ienăchiță Văcărescu” (în decembrie 1920) sau faptul că „nemții [...] au lăsat uzina [...] într-un hal fără hal”, iar „greutățile de a o pune în funcțiune erau mari”. În septembrie 1921 găsim informația că: Societatea generală a Corpului Didactic din județul Dâmbovița a luat inițiativa de realizare a „cărții de aur a eroilor din județ”, solicitând „fotografii ale eroilor morți pe câmpul de luptă”. Societatea își va ține adunarea generală în sala Lăzărescu (în octombrie). De asemenea, se menționează că primăria a început din vară repararea pavajelor „Calea Domnească bucurându-se de o atenție specială”. (V.P.)

SERAFIM – MITROPOLIT (1576-1585) Ierarh cărturar, este pomenit pentru prima dată la 30 septembrie 1576, când Alexandru Vodă, împreună cu „părintele chir vlădica Serafim și cu părintele arhiepiscop chir Mihail” și cu dregătorii țării, judecau neînțelegerea dintre vel vornicul Ivașcu și Mănăstirea lazer, apoi este amintit în mai multe acte de danie ale domnitorilor Alexandru al II-lea, Mihnea Turcitul (1577-1583), ale lui Petru Cercel (1583-1585) și alături de boierii din divanul domnesc cu care judecă procese legate de stăpânirea unor moșii. S-a remarcat prin preocupările cărturărești, fiind în legătură permanentă cu diaconul Coresi. Mitropolitul Serafim îl susține pe Coresi în activitatea sa tipografică oferindu-i acestuia Evanghelia cu învățătură sau Cazania spre a fi tradusă din slavonă în română și tipărită. Cartea va apărea la Brașov cu binecuvântarea mitropoliților Serafim al Ungrovlahiei și Ghenadie al Ardealului. De altfel, în postfața Psaltirii slavone din 1577 Diaconul Coresi preciza că s-a tipărit cu „porunca domnului Io Alexandru voevod și a fiului său Io Mihnea voevod și a prea sfințitului mitropolit Serafim”. La 1 decembrie 1577, Mihnea Vodă Turcitul a întărit Mitropoliei din Târgoviște și vlădiciei Serafim stăpânirea peste unele părți din satele Lucieni și Mogoșăști din Dâmbovița. Bun diplomat, Mitropolitul Serafim a fost trimis în solie la sașii din Brașov, spre a trata diferite treburi ale domniei. Înlăturat din scaun de

Mihnea Turcitol (1585-1591) se retrage la mănăstirea Snagov unde a restaurat paraclisul cu hramul Bunavestire. A fost îngropat în anul 1590 în biserica mare a mănăstirii Snagov, având deasupra mormântului o lespede slavonă din care Alexandru Odobescu a consemnat „[a răposat] robul [...] presfințitul arhimitropolit Serafim [...] în zilele lui Io Mihnea Voevod...în anul 7098(1590)”. Este considerat unul dintre cei mai de seamă vlădici munteni din această perioadă, fiind menționat în pomelnicul Sfintei Mitropolii între „arhiepiscopii” Eftimie și Mihail. (Arhiep.)

SERVICIUL DE STINGERE A INCENDIILOR ÎN PERIOADA MODERNĂ Începuturile unui serviciu permanent datează din 1837, când se organizează la Târgoviște o comandă de foc în a cărei dotare intra și o tulumă (pompă mobilă și două sacale). Comanda de foc se afla în întreținerea Sfatului Orășenesc și în subordonarea Poliției Orașului Târgoviște. În 1855, autoritățile austriece de ocupație au solicitat înființarea unui corp de pompieri, format din 31 de ostași și care să dispună de un local propriu. Ca urmare a regulamentului asupra comenzilor de pompieri urbani (1872), pompierii târgovișteni treceau sub autoritatea diviziei teritoriale, în ceea ce privește instrucția militară și dotarea cu echipament, iar autoritățile militare asigurau plata personalului și dotarea cu materiale. Serviciul de Stingere a Incendiilor funcționa în condiții improprii, în chiliile mănăstirii Stelea și nici nu dispunea de un personal stabil, datorită salariilor mici. Ministerul de Interne, în urma unei inspecții (1872), propunea o schemă de personal: un șef, un sergent major, trei sergenți, trei caporali, doi toboșari, doi gorniști, 16 soldați. În 1876, intra în dotarea serviciului o pompă de incendiu achiziționată de la firma A. Thirion-Paris. A fost instalată o conductă de apă (1896) pentru stingerea incendiilor și stropirea străzilor care pornea din lazul Morilor până la cazarma pompierilor, aflată în curtea bisericii Stelea. În anii 1907-1908, s-a construit un local propriu pentru acest serviciu, situat în strada Justiției. Din 1914 serviciul de pompieri este trecut în subordinea „Arsenalului Armatei”, fiind asigurat de militari, iar Primăria a transferat întreaga dotare materială avută și acorda o subvenție anuală de 10.000 lei. Desființat în timpul ocupației germane, s-a pus problema reînființării, astfel că în Bugetul anului 1919-1920 s-a prevăzut suma de 10.000 lei pentru secția de pompieri locali și reînființarea echipei de pompieri la Arsenalul Armatei. Inspectoratul Pompierilor solicita Primăriei suma de 30.000 lei și localul propriu al vechii cazărmi a pompierilor care necesita reparații capitale. Din lipsă de fonduri, secția militară de pompieri nu s-a putut înființa și, ca urmare, s-au restituit Primăriei materialele existente. În 1922, Primăria a intrat în tratative cu Regimentul Care de Luptă, pentru a asigura paza contra

incendiilor. În 1926, s-a înființat o secție a pompierilor militari, prilej de dotare cu o pompă Magirus, tractată cu ajutorul cailor, cu un debit de 400 litri pe minut. În anul următor s-a mai achiziționat o motopompă de la firma Waldemar Felhmayr din București. În oraș au izbucnit două incendii (1929), unul în zona centrală și altul în mahalaua sârbească. Intervenția pompierilor a fost promptă în zona centrală, iar în mahalaua sârbească datorită distanței prea mari, au ars casele de pe străzile Grădinari, Fructelor și Calea Ploiești. Ca urmare a izbucnirii acestor incendii Inspectoratul Pompierilor (1930) a cerut procurarea unei autopompe cisterne și mutarea depozitelor de cherestea la marginea orașului. Dotarea cu echipamente de stingere a incendiilor a constituit o preocupare permanentă a autorităților, astfel că, în 1935, la solicitarea pompierilor s-au realizat: repararea a 108 hidranți, a fost cumpărată o mașină pentru intervenție rapidă, s-a reparat cazarma și s-au instalat cinci posturi telefonice pentru anunțarea rapidă a incendiilor. (G.T./ C.V.)

SERVICIUL MEDICAL LA CURTEA DOMNEASCĂ

Primul medic sau meșter de tratamente medicale, atestat la Curtea Domnească din Târgoviște (29.II.1508) este Franciscus din Sibiu, „phiscum nostrum” cum îl numește pacientul său, domnitorul Radu cel Mare. Suferind de podagră, domnul și-a petrecut șapte ani din cei 13 de domnie, purtat într-o cvadrigă din cauza neputinței picioarelor și logofătul Stoica suferea de aceeași boală și solicita de la Brașov, un om de încredere, pentru a-i aduce un „meșter care se pricepea la boala de picioare”. Neagoe Basarab suferea de tuberculoză, boală pe care a transmis-o și copiilor. În 1517 la curtea sa, din Târgoviște l-a adus pe raguzanul Ieronim Matievich „medico-chirurgo” care îndeplinea și misiuni secrete ale soliilor diplomatice. La curtea acestuia mai activa și Constantin Vraci, rudă cu soția sa, doamna Despina, reprezentant al medicinei tradiționale românești. Mihai Viteazul, aflat la Târgoviște în perioada 1595-1597, avea în slujba sa un medic grec. După bătălia din 1595, se aflau medicul chirurg elvețian al lui Sigismund Báthory, Ioan Muralta, dar și Francisc Hunyade, medicul și poetul curții lui Sigismund Báthory despre care se spune că nu s-au ocupat de sănătatea voievodului. În vremea lui Matei Basarab, serviciul medical al Curții Domnești din Târgoviște era asigurat de un doctor curant, de un grup de bărbieri și de vraci. Medicul curant stabilit la Curtea Domnească a fost Giovanni Mascellini. La 1648, era deja instalat având o casă proprie, unde a primit pe călătorul străin P.B Bacsici. Acesta avea ca ajutor pe farmacistul Giovanni Mascellini care va fi folosit și de domnitorul Constantin Șerban. În 1653, în urma insuccesului acestor medici în tratarea rănilor voievodului de la picior care se cangrenase, este semnalată și prezența medicului Iacob din Făgăraș.

A existat şi un moment dramatic când chirurgul detaşamentului polonez, aflat la curtea lui Matei Basarab, încearca să-i otrăvească rana prin alifiile cu care se ungea. În tratarea sănătăţii târgoviştenilor apar medicii lane – „doftorul din Târgovişte”, secondat în 1626 şi de Dumitraşcu, menţionat în actele de vânzare din februarie 1643. În evul mediu, domnitorul a promovat o politică de asistenţă medicală şi de luarea unor măsuri de profilaxie (izolarea în afara localităţilor) pentru prevenirea şi limitarea unor epidemii de ciumă şi pelagră în anii: 1575, 1576, 1652, 1660, 1661, 1697, 1706-1707, 1760, 1762, 1792. De asemenea, domnia s-a preocupat de aprovizionarea cu apă a populaţiei în condiţii optime de igienă, lărgindu-se reţeaua de alimentare cu apă a oraşului cunoscută sub numele de „Drumul izvoarelor”. În timpul lui Constantin Brâncoveanu, la Târgovişte, se construieşte o „casă a dohtorului” unde-şi avea reşedinţa unul dintre numeroşii medici ai voievodului, Giacopi Pylarino plătit cu 800 şi 1000 taleri. Stolnicul Constantin Cantacuzino cunoştea bine tratarea bolilor corpului omenesc, biblioteca sa cuprindea manuscrise greceşti cu conţinut medical, compendii de chirurgie şi farmacie. Sfârşitul secolului al XVIII-lea aducea îmbunătăţiri substanţiale în organizarea sanitară a oraşului, consecinţă a măsurilor luate la nivelul ţării, cum ar fi înfiinţarea Epitropiei Oştirilor (1775) şi a Comisiei Sanitare Publice (1796). Între 1782-1783, domnitorul Nicolae Caragea încearcă să organizeze şi să întreţină o spiţărie, iar în 1797 s-a înfiinţat prima instituţie spitalicească târgovişteană, însă de scurtă durată. (G.T./ C.V.)

SERVICIUL POŞTAL După formarea statelor feudale româneşti s-au stabilit relaţii de schimb de corespondenţă cu statele româneşti, ţările vecine, Poarta Otomană, Veneţia, Statul Papal. Corespondenţa avea un caracter oficial, fiind expediată prin curierii care călătoreau pe jos, numiţi „umblători”. Aceasta se transmitea şi cu ajutorul diligenţelor trase de cai care circulau pe drumul de poştă, iar întreţinerea cailor, olacilor (curier special), cădea în sarcina populaţiei ca dare în natură. În secolul XVI-lea, serviciul poştal era subordonat marelui postelnic şi a început să transporte pe lângă corespondenţă şi persoane. Alexandru Ipsilanti, în 1775, a organizat serviciul poştal condus de un căpitan, care răspundea de întreţinerea clădirilor, releurilor (drum de poştă) şi a cailor de olac. La 1811, judeţul Dâmboviţa a dat un număr important de surugii serviciului poştal. Localităţile Târgovişte şi Găeşti erau considerate, la începutul secolului al XIX-lea, „staţiuni” importante în cursele de poştă, spre Austria, fiecare staţie era deservită de 24 cai de poştă şi respectiv 40 cai. În 1834, existau două drumuri de poştă care străbăteau judeţul Dâmboviţa, ambele numite „Drumul cel mare al Olacului”; Bucureşti-Târgovişte-Câmpulung-Braşov (1) şi Bucureşti-Găeşti-Piteşti (2) cu ramificaţii

spre Orşova, Târgu Jiu-Vâlcea şi Curtea de Argeş. Acum, se construieşte drumul desprins din cel al Piteştilor, prin Răcari spre Bucureşti şi se reorganizează vechiul drum, prin Cornăţel spre drumul Ploieştilor. Pe traseele poştale au fost amenajate staţiile de poştă: Floreşti, Mărunţişi, Găeşti, Brăneşti, Văleni şi Târgovişte. Staţiile de poştă aveau încăperi încălzite cu sobe, grajduri, ovăzărie, şopron pentru căruţe, pătură pentru nutreţ. Poştele Țării Româneşti, în 1836, au fost arendate pe termen de cinci ani paharnicului Ion Roset (drumul Târgovişte-Câmpulung), vornicului Manolache Florescu (drumul Bucureşti-Târgovişte) şi logofătului Gheorghe Voinescu (drumul Ploieşti-Târgovişte). Barbu Ştirbei, în 1856, a dat o nouă organizare serviciului poştal, împărţind drumurile poştale în opt despărţituri (sectoare). Judeţul Dâmboviţa se încadra în despărţitura a treia, pe drumul Bucureşti-Târgovişte-Găeşti cu 116 cai. În Târgovişte, la 1862, s-a înfiinţat un birou poştal independent, condus de un şef de birou. În acest an, drumurile poştale 1 şi 2 Bucureşti-Târgovişte au fost arendate de Paraschiv Gheorghe cu 900 de cai, la preţul de 433 lei şi 30 de parale de fiecare cal. Drumul de poştă Târgovişte-Găeşti-Bucureşti s-a deschis la 1863, avea două curse marţea şi vinerea. Sediul de poştă de la Mărgineni s-a înfiinţat în 1863. La Târgovişte Pošta funcţiona în partea de sud a oraşului, lângă şanţul Cetăţii înconjurată de un ceair pentru păşunatul cailor. În 1866 se înfiinţează şi se dezvoltă Serviciul de Telegrafie, având birouri telegrafo-poştale. După aplicarea Legii telegrafo-poştală din 1865, Târgoviştea era încadrată în staţiunea a patra, sub numele de Târgul-Vestei. Din drumul de poştă Bucureşti-Găeşti-Orşova, în 1869, se bifurcau trei curse cu diligenţe pe săptămână între Găeşti-Târgovişte-Ploieşti şi două curse pe săptămână cu călăreţi între Găeşti-Potlogi. În 1871, conform Legii de organizare a corpului telegrafo-poştal, judeţul Dâmboviţa a făcut parte din circumscripţia I, iar din 1907 a făcut parte din circumscripţia poştală V cu reşedinţa la Piteşti, alături de judeţele Olt, Argeş, Telorman şi Muşcel. Odată cu inaugurarea liniei ferate Titu-Târgovişte (1884) şi prelungirea ei până la Lăculeţe (1890), Oficiul telegrafo-poştal a instalat linii telegrafice pe stâlpii CFR în vederea înfiinţării posturilor telegrafice din gară. Primăria oraşului în 1898 donează un teren pentru construirea sediului serviciului telegrafo-poştal Târgovişte. Primăria şi Cazarma pompierilor au fost legate telefonic cu Oficiul telegrafo-poştal, legături realizate în 1903. La 1 martie 1906 a apărut legea prin care se aproba construirea de localuri proprii de poştă, iar judeţul Dâmboviţa a trecut la construcţia propriului local cu fonduri de la stat, după planurile arhitectului Alexandru Clavel. Pošta centrală din Târgovişte coordona activitatea celor opt oficii PTT de stat din oraşele Găeşti şi Pucioasa şi din comunele Bilciureşti, Ghergani, Gura Ocniţei, Titu şi Pietroşiţa, cele şase

agenţii speciale de la Băleni, Doiceşti, Nucet, Potlogi, Valea Lungă-Cricov, Voineşti şi oficiul balnear de la Vulcana. După 1945, au funcţionat Oficiul Poştal Târgovişte şi birourile TESA în forma de organizare administrativ teritorială a raioanelor, iar activităţile de poştă şi telefoane s-au unificat. După 1968, când prin desfiinţarea regiunilor şi respectiv a raionelor şi prin noua organizare administrativ-teritorială se înfiinţează judeţul Dâmboviţa, în clădire au funcţionat în continuare Oficiul Poştal Târgovişte şi Direcţia Judeţeană de Poştă şi Telecomunicaţii Dâmboviţa. La 1 iulie 1991, se înfiinţează două unităţi distincte în subordinea Ministerului Comunicaţiilor – Regia Autonomă Pošta Română şi R.A. Romtelecom. În clădire funcţionează Oficiul Poştal Târgovişte 1 (primeşte această titlatură înainte de 1989 prin înfiinţarea şi a altor oficii poştale în Târgovişte) şi Direcţia Judeţeană de Poştă Dâmboviţa. În mai 1996, prin reorganizarea Companiei Naţionale Pošta Română şi înfiinţarea Direcţiilor Regionale de Poştă, Oficiul Judeţean de Poştă Dâmboviţa a intrat în componenţa Direcţiei Regionale de Poştă Ploieşti. Oficiul Judeţean de Poştă Dâmboviţa şi Oficiul Poştal Târgovişte 1 funcţionează într-o clădire situată în Municipiul Târgovişte, str. Dr. Marinoiu, nr. 2, unde îşi desfăşoară activitatea zilnică 45 de salariaţi (personal, conducere, oficianţi, auxiliar). Directori Poştă şi Telecomunicaţii: Chiriţă Constantin (1968-1972), Iancu Constantin (1972-1991), Paşcalău Elena (1991-2009), Chirică Cornel Florin (din 2009 şi în prezent). (G.T./ C.V.)

SERVICIUL TEHNIC AL JUDEŢULUI DÂMBOVIŢA

Serviciile tehnice au luat fiinţă ca urmare a prevederilor Legii pentru organizarea Corpului Tehnic al Ministerului Lucrărilor Publice, cu modificările din anul 1898. În acel an a luat probabil fiinţă şi Serviciul Tehnic al judeţului Dâmboviţa, care în anul 1908 îşi va construi un frumos sediu pe bulevardul care lega centrul oraşului Târgovişte cu gara feroviară. După Primul Război Mondial instituţia şi-a schimbat denumirea în Serviciul Judeţean Dâmboviţa de Poduri şi Şosele, iar în 1932, odată cu promulgarea unei noi legi a drumurilor, în Serviciul de Drumuri al Judeţului Dâmboviţa. Una din principalele sarcini ale acestui serviciu era eliberarea autorizaţiilor de construcţii. Şeful acestui serviciu institua comisiile care verificau şi preluau clădirile finalizate, elibera referate asupra construcţiilor în curs, determina alinierea corectă a construcţiilor şi institua reguli care trebuiau respectate de proprietari şi constructori. De asemenea, întocmea tabele ale exproprierilor pentru construcţiile de utilitate publică, executa planuri de situaţie pentru terenurile care aparţineau comunei s.a. În 1939, odată cu reorganizarea Direcţiei Generale a Drumurilor, revine la vechea denumire de Serviciul Tehnic. Continuă să poarte această denumire până în anul 1949, cu menţiunea că devine un serviciu exterior aflat în subordinea Prefecturii

judeţului Dâmboviţa, instituţia devine o secţie a acesteia sub denumirea de Secţia Gospodării Locale, fiind practic desfiinţată la începutul anului 1950. La sfârşitul secolului XIX-lea, acest serviciu a avut la conducerea sa ingineri italieni: Mario Pascoli (1885-1891), Paul Furlani (1896-1897). În timpul mandatului lui Paul Furlani a fost realizată construcţia localului Primăriei, a casei şi împrejmuirii proprietăţii lui Ion Al. Brătescu din str. Tabaci, precum şi schiţa împrejmuirii bulevardului. Printre inginerii care şi-au desfăşurat activitatea în această instituţie s-au remarcat St. D. Sachelaride (şef al acestei instituţii în 1913), Sebastian Abramescu, care vor activa şi în perioada interbelică. (G.T./ C.V.)

SERVICIUL TELEFONIC Serviciul telefonic a fost introdus în sedii de Plasă, inclusiv în judeţul Dâmboviţa în perioada 1895-1899, când director general al Telefoanelor şi Poştei era Constantin Chiru. Serviciul telefonic a realizat, în 1904, legături cu judeţele vecine: Argeş, Ilfov, Vâlcea, Muşcel, Prahova. În cadrul judeţului funcţionau şapte posturi la Bilciureşti, Titu, Găeşti, Voineşti, Pietroşiţa, Pucioasa şi postul central la Prefectură coordonat de Ghica Simionescu. Serviciul telefonic s-a extins, judeţul Dâmboviţa ajungând să se numere în 1905 printre cele dintâi judeţe în ceea ce priveşte instalarea telefonului, deoarece comunele judeţului erau legate cu linii telefonice. În 1935, s-a înfiinţat la Târgovişte, într-o clădire de pe strada dr. Marinoiu un serviciu telefonic. Înfiinţarea acestuia a impulsat lucrările pentru instalarea unor noi reţele telefonice şi îmbunătăţirea celei vechi, s-au extins atât reţelele urbane cât şi cele interurbane. Centralele telefonice ale abonaţilor mai importanţi au fost modernizate, s-a început înlocuirea cablurilor aeriene cu cabluri subterane, mai ales la intersecţia străzilor cu circulaţie intensă. Modernizarea şi extinderea telefoanelor a fost susţinută de primarul oraşului, G. Părvulescu prin înţelegerea încheiată la 6 septembrie 1935 cu Serviciul Telefoanelor. Serviciul telefonic se extindea, astfel încât, în anul 1938, existau oficii telefonice la Găeşti, Pucioasa, Băleni, Bilciureşti, Ghergani, Gura Ocniţei, Nucet, Pietroşiţa, Potlogi, Titu şi Valea Lungă. Oficiul PTTR avea în 1970 un serviciu telefonic pentru deservirea publicului cu o capacitate totală a centralelor telefonice de 2400 numere. (G.T./ C.V.)

SERVICIUL VETERINAR ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

Activitatea serviciului a constat în supravegherea activităţii la abatorul comunal şi la Târgul Săptămânal. Medicul veterinar C. Eustaţiu a desfăşurat o activitate complexă şi eficientă în Serviciul veterinar. Medicul a militat permanent pentru dărâmarea localului insalubru şi neîncăpător al abatorului, insistând pentru a fi mărit şi modernizat. Pentru a evidenţia importanţa activităţii desfăşurate aici, a arătat că, în cursul anului

1930, se tăiaseră 1278 de boi, 1078 de vaci, 846 junci, 236 junce, 27 bivoli, 1175 viței, 6547 oi, 8252 miei, 1090 porci. Medicul veterinar a efectuat permanent controlul alimentelor și a confiscat peștele sărat alterat, carnea fetidă și laptele, explicând lăptăreselor pericolul ce-l reprezenta acest aliment în cazul în care era contaminat cu microbi. În același timp, s-au tuberculat toate vacile producătoare de lapte din oraș și din comunele suburbane și s-au eliberat autorizații și carnete de control la lăptari. (G.T./ C.V.)

SFATUL NEGUSTORILOR. FILIALA TÂRGOVIȘTE

(1914) A fost înființat cu scopul de a apăra interesele generale ale comercianților și industriașilor, propunându-și să realizeze o permanentă legătură cu oficialitățile. Sediul „Sfatului negustorilor” era situat pe str. I.C. Brătianu, la nr. 12. În fiecare an „Sfatul Negustorilor” ținea în Sala Vulturul congresul județean, prilej cu care era desemnat președintele. Printre președinți s-au numărat Petre G. Popescu și I. Irimescu Căndești. La 11 martie 1932 membrii societății au redactat o moțiune în care solicita micșorarea impozitelor și a taxelor comunale, conversiunea datoriilor orășenești. (G.T./ C.V.)

SIMA, Gheorghe (6.IX.1919, Comana – 1998, Târgoviște). Liceul Militar Iași (1939); Facultatea de Medicină Generală Iași (1945). Medic de circumscripție la Carei, Satu Mare (1950). Face secundariatul în medicină legală (1950-1952) la București. Din 1952 funcționează la Spitalul Târgoviște ca medic specialist și ca șef al laboratorului de medicină legală și anatomie patologică, până în 1986. A fost director adjunct al Spitalului Târgoviște în perioada 1967-1970. A publicat în reviste de medicină legală din țară și a fost o prezență activă, prin cunoștințele de medicină legală, în Colegiul Medicilor Dâmbovița, până la pensionare. A trăit și a activat câteva decenii în orașul Târgoviște căruia, prin activitatea profesională, i-a fost de mare folos. (N.V.)

SIMESCU, Viorel Gigi (3.VI.1960, Filipești de Pădure, Prahova) Ofițer activ, șef secție Statul Major General. Liceul Militar „Dimitrie Cantemir” Breaza (1974-1979), Școala Militară de Ofițeri Activi Brașov (1979-1982), ofițer activ (comandant pluton, comandant baterie) la U.M. 01417 – Regimentul de Artilerie Antiaeriană Târgoviște (1982-1987). Universitatea Națională de Apărare (1987-1989). Ofițer în Statul Major al U.M. 01417 – Regimentul de Artilerie Antiaeriană Târgoviște (1989-1998). Comandant al U.M. 01417 – Regimentul de Artilerie Antiaeriană Târgoviște (1998-2002); curs postuniversitar de conducere la Universitatea Națională de Apărare (1999). Comandant al Centrului Militar Județean Dâmbovița (2002-2008). Din 2008 până în prezent este ofițer activ, șef de secție în Statul Major General București. (G.T./ C.V.)

SIMION, Gheorghe (29.XI.1946, Gemenea, Voinești, Dâmbovița) Este licențiat al Facultății de Arte Plastice a Universității din București. Profesor la Liceul de Muzică și Arte Plastice din Târgoviște. Participă la expoziții de grup, personale și la tabere de pictură din țară. Excelează în peisaj. Are lucrări reținute în colecții particulare din țară, din Canada, Germania și Olanda. Este membru al Uniunii Artiștilor Plastici. (G.C.)

SIMION, Teodor (21.X.1950, Gemenea, Voinești, Dâmbovița) Urmează cursurile Liceului Teoretic din Pucioasa și pe cele ale Facultății de Geografie a Universității București unde obține și doctoratul. Profesor în învățământul preuniversitar, inspector la Inspectoratul Școlar al județului Dâmbovița, cadru didactic la Universitatea „Valahia”, fiindu-i și unul dintre fondatori, ocupând funcțiile de secretar științific și de director al Departamentului de învățământ la distanță. Colaborator la publicații științifice din Târgoviște, din București și din străinătate. Publică numeroase lucrări de geografie economică mondială / geoeconomie, geopolitică și de toponimie geografică. (G.C.)

SIMION, Teodora (25.I.1947, Ionești, Vâlcea) Își face studiile la Facultatea de Arte Plastice a Universității București. În afară de pictură realizează grafică de carte. profesoară la Liceul de Muzică și Arte Plastice din Târgoviște. Participă la tabere de pictură, la expoziții de grup și personale. Lucrările sale se găsesc în colecțiile particulare din România și Germania. (G.C.)

SIMIONESCU, Decebal-Florin (25.I.1944, Cazaci, Dâmbovița) Absolvent al Școlii Medii Nr. 3 Târgoviște (1965); licențiat al Facultății de Horticultură din cadrul Universității Craiova (1971). A fost șef de fermă la C.A.P. Potlogi (1971-1973), inginer șef la C.A.P.-urile Sălcioara (1973-1978), Nucet (1978-1980), Hăbeni (1980-1990), director la Direcția Generală pentru Agricultură și Alimentație Dâmbovița (1990-1991, 1992-1996), director la I.A.S. Târgoviște (1996-2002). În perioada 1991-1992 a deținut funcția de primar al Municipiului Târgoviște. Membru fondator al F.S.N. Dâmbovița (1990); membru P.D.S.R. Dâmbovița (1990-1996); membru P.N.L. Dâmbovița (din 2002). (A.B.)

SIMIONESCU, Mircea Horia (23.I.1928, Târgoviște – 18.V.2011, București) Prozator, poet, istoric și critic literar, ziarist. Unul dintre scriitorii reprezentativi ai literaturii române contemporane rămâne legat sentimental de orașul Chindiei. Studiile primare, apoi Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din orașul natal (1948). Aici, împreună cu bunii săi prieteni scriitorii de mai târziu, Radu Petrescu și Costache Olăreanu, participă la redactarea unor reviste-manuscris: „Carnet literar”, „Căntece noi”, „Spada”, „Cloșca cu pui”, „Colorado”,

„Metru cub”. Se cristaliza astfel mișcarea care mai târziu este denumită „Școala de la Târgoviște”, cuprinzând pe lângă cei amintiți și pe Petre Creția, Tudor Țopa. Încă de tânăr a luat contact cu mediul intelectual târgoviștean, istoria acestor locuri având revelații perpetue în sufletul său. În 1948 devine student la Facultatea de Filologie a Universității București. Își întrerupe studiile, le absolvă în 1963, cu lucrarea de licență „Lirica lui G. Călinescu”. Aproape două decenii (1950-1969) lucrează în redacția ziarului „Scânteia”, colaborând și la alte ziare și reviste ale vremii („România literară”, „Luceafărul”, „Steaua”, „Cronica”, „Convorbiri literare”, „Argeș”, „Astra”, „Ramuri”, „Familia”, „Flacăra”, precum și la reviste târgoviștene, printre care amintim „Litere”, „Curier”). Mai târziu (1972) este numit director general al Operei Române, de unde se va pensiona la cerere (1974), dedicându-se în exclusivitate scrisului. Membru al Uniunii Scriitorilor din România. Este cetățean de onoare al Târgoviștei (1996). De asemenea, timp de aproape patru decenii a fost președintele juriului prestigiosului Festival Național de Literatură „Moștenirea Văcăreștilor”, ce se desfășoară anual în Cetatea de Scaun, precum și președinte de onoare al „Societății Scriitorilor Târgovișteni” (fondator, 2005). Scriitor prolific, de la debutul în „Luceafărul” (1968) cu povestirea „Cum l-am trădat pe Pascal”, scrie o operă amplă, diversă ca modalități de abordare. Reprezentativ pentru proza sa este ciclul „Ingeniosul bine temperat” cuprinzând volumele „Dicționar onomastic” (1969), Bibliografie generală (1970), „Breviarul” (Historia calamitatum) (1980), Toxicologie” sau „Dincolo de bine și dincoace de rău” (1983). Conceput sub forma unor dicționare, acest ciclu este continuat de „Jumătate plus unu. Alt dicționar onomastic”. Ultimul volum al ciclului „Toxicologie” este, autobiografic. Se contopesc aici evenimente istorice din timpul copilăriei și adolescenței, cu situații obișnuite din existența unor familii târgoviștene, de fapt o frescă a orașului. Pe lângă romanele ciclului amintit, este autorul unor culegeri de povestiri: „După 1900, pe la amiază” (1974), Îngerul cu șorț de bucătărie” (1993), „Povestiri galante” (1994), dar și al unor volume de însemnări de călătorie „Răpirea lui Ganymede” (1975), „Ulise și umbra” (1982) sau „File de jurnal”: Febra” (1998). Creator al sintagmei „Târgoviștea e o Florență valahă”. Revenirea în lumea literelor se datorează întâlnirii cu editorul Mihai Stan, la insistențele acestuia, după o lungă perioadă de tăcere, încearcă să dea „răspunsuri” la întrebarea pe care și-a pus-o de nenumărate ori: „este orașul Târgoviște o realitate sau un vis al meu și al nimănui altuia?”. Împletind realitatea cu reveria dă pagini memorabile de literatură în „Târgoviște, scurt excurs sentimental” (1999). În ultima perioadă autor al volumelor „Cum se face” (roman, 2002), „Asediul locului comun” (roman, reeditat 2004), „Literatura dus-întors” (2005), „Rătăcirile unui caligraf”

(conceput ca un dialog cu scriitorul Mihai Stan, 2006), „Vârstele” (2007), dar și al unui incitant volum de poezii „Versete de unică folosință”, (2010). Mai bine de un deceniu a susținut în „Litere” rubrica „Literatură dus-întors”, publicând apoi o carte cu același titlu. (V.P.)

SIMULEASA, Costache (1848-1901, Târgoviște) A fost primarul orașului între 30 martie 1880-12 ianuarie 1882, perioadă în care și-a canalizat întregul efort pentru realizarea căii ferate. La 4 octombrie 1881 a lansat o convocare către orășeni pentru a se întruni în localul școlii primare, prilej cu care se angaja „a da cât o putea [...] ca să putem vedea odată înflorită și Târgoviștea noastră”. Înființarea Comitetului agricol (1881) și a Băncii de Credit Agricol a contribuit la progresul economic al urbei. Un moment reprezentativ a fost prezența la București a unei delegații a cetățenilor târgovișteni cu ocazia dezvelirii statuii lui Ion Heliade Rădulescu, prilej cu care s-a tipărit, din inițiativa primăriei, o carte poștală reprezentând pe Heliade contemplând Târgoviște. Tot acum s-a adoptat hotărârea de a se ridica și la Târgoviște un monument destinat ilustrului înaintaș. Merită să menționăm și faptul că ziarul „Armonia”, de orientare liberală, a declanșat împotriva primarului, deși liberal, o violentă campanie de presă. (M.O.)

SINAN Pașa Kahremanliu/ Koca (1506 – 3.IV.1596) Comandant de oști și om de stat otoman. Mare vizir (7 aug. 1580 – 6 dec. 1582; 14 apr. 1589 – 1 aug. 1591; 28 ian. 1593 – 16 febr. 1595; 7 iul. – 19 nov. 1595; 1 dec. 1595 – 3 apr. 1596). Născut în Albania, într-o familie săracă, a fost recrutat ca ienicer de tânăr. În 1569, a fost numit guvernator al Egiptului otoman și a condus până în 1571 luptele pentru cucerirea Yemenului. În 1574 a condus marea expediție împotriva Tunisului, pe care l-a cucerit în ciuda apărării îndârjite a garnizoanei italo-spaniole. În 1580, a comandat în războiul împotriva Persiei (1578-1590) și este numit pentru prima oară mare vizir, numai pentru a fi demis și exilat în anul următor, din cauza eșecului locotenentului său, Mohamed Pașa la Gori, în a aproviziona garnizoana turcească din Tbilisi. Guvernator al Damascului. În 1589, după marea revoltă a ienicerilor, a fost numit mare vizir pentru a doua oară. Implicat în lupta pentru tronul Valahiei dintre Mihnea Turcitul și Petru Cercel, îl susține pe primul, ordonând uciderea celui de al doilea. O altă revoltă a ienicerilor a dus la demiterea sa în 1591, dar în 1593 a fost rechemat să ocupe pentru a treia oară viziratul. În acest an comandă armata turcă în campania împotriva imperialilor, la începutul Războiului Lung (1593-1606). În ciuda victoriilor din această campanie (cucerirea cetăților Győr și Komárom) a fost demis la scurtă vreme după venirea pe tron a sultanului Mehmed al III-lea, fiind exilat la Malkara. Anterior ordonase arderea moaștelor Sf. Sava,

pe dealul Vracar (Belgrad) fondatorul Bisericii Ortodoxe Sârbe, drept pedeapsă pentru trecerea sârbilor de partea imperialilor. În aug. 1595, a fost rechemat la post pentru a conduce campania împotriva lui Mihai Viteazul în Țara Românească. Deși înfrânt la Călugăreni (13/23 aug.), ocupă pentru scurt timp Țara Românească, grație superiorității numerice a armatei sale. Sinan Pașa a intrat în București, lăsând acolo 10.000 de soldați, comandanți de Mehmed Pașa și s-a îndreptat spre Târgoviște, ocupând orașul cu 1.500 soldați și 30 de tunuri. Târgoviștea a fost fortificată („Palanca lui Sinan”), dar în urma bătăliei din 18 oct., Sinan Pașa pierde orașul. Au urmat înfrângerile de la Giurgiu (26 oct.) și Esztergom, care l-au aruncat din nou în dizgrație. Moartea neașteptată a succesorului său, Lala Mahommed, la numai câteva zile după numire, a fost privită ca un semn divin, iar Sinan a fost numit Mare Vizir pentru a cincia și ultima dată. Sinan Pașa a murit pe neașteptate, lăsând în urmă o uriașă avere, dar nici un moștenitor. (A.Ș./M.O.)

SINDICATUL ÎNTREPRINZĂTORILOR DE LUCRĂRI PUBLICE ȘI PARTICULARE Filiala Târgoviște, care a fost înființată în 1912 și reorganizată în 1919, avea un număr de 11 membri. Sediul sindicatului se afla pe strada Vulcan, avea ca președinte Ion D. Magriny și secretar pe Constantin Cernat. În 1932, acest sindicat își mai adaugă la titlu și „lucrări particulare”. Organizația își propunea să facă o analiză a atestatelor (titlu de capacitate) și să înainteze autorităților lista membrilor „recunoscuți constructori” de către întreaga obște din cuprinsul orașului. Printre membrii importanți se numărau: ing. Ion D. Magriny, Ion Nichita, Vasile Păunescu, Constantin Cernat, Aristide I. Popescu, ing. Iosif I. Gall, Ion Păunescu, Nicolae D. Magriny, Galeriu Farcaș, Dumitru D. Magriny, Gheorghe Rădulescu. (G.T./C.V.)

SINDICATUL MĂCELARILOR ȘI PESCARILOR Înființat în 1934, era consultat pentru stabilirea prețurilor la carne și peștele care se vindeau în hala obor și la periferie. Sindicatul acorda ajutor mutual tuturor membrilor săi, în vederea evitării concurenței samsarilor. Președintele sindicatului a fost Ion Panaitescu, iar Alexandru Alexandrescu și C. Enescu, vicepreședinți. Consiliul de administrație al sindicatului era compus din 12 membri, care delega pe Alexandru A. Enescu, Vasile Georgescu-Boștea și pe Mihail Moțailă să participe la comisia primăriei unde se fixau prețurile la carne și pește, prilej de a aduce în atenția Consiliului comunal necesitatea construirii unui abator. (G.T./C.V.)

SINDICATUL MIXT DIN TÂRGOVIȘTE Înființat la 13 mai 1920, era afiliat la Comisiunea Generală a Sindicatelor. Acesta avea înscrși lucrătorii de la Arsenal, din schelele petrolifere, de la rafinăriile de petrol din

oraș, precum și meșteșugari care anterior erau organizați în cercuri sindicaliste, organizații profesionale și sindicate. (G.T./C.V.)

SINGUR Revistă de literatură; inițiator/director: Ștefan Doru Dăncuș. Apare, într-o primă serie, la București în decembrie 2001. După un hiat de câțiva ani, reapare la Târgoviște din aprilie 2008; editor: Grupul Media „Singur” din Târgoviște; colegiu consultativ: Adrian Suci, Adriana Lisandru, Aurel Sibiceanu, Dana Banu, Felix Nicolau; Florin Caragiu, Florian Silișteanu. Rubrici permanente: „Momentul de inspiro”, „Poemul de respiro”, „Scriitorul cu scrisul de mână”, „Plaiuri europenibile”, „The next generation”, „Râd, deci exist”. Continuă. (G.C.)

SIVORI, Franco (~1560 – ?) Fiu de negustor avut din Genova, învață negoțul la Messina. Intră în legătură de timpuriu cu Petru Cercel, amestecat inclusiv în problemele de ordin financiar ale acestuia, pe care îl sprijină. Petru Cercel, ajuns domn al Țării Românești, îl numește secretarul său. În această calitate primește unele misiuni în străinătate, precum cea de la Alba Iulia. Sivori scrie un „Memorial” în care prezintă evenimente cu referire la Țara Românească și la domnitorul Petru Cercel. Scrierea cuprinde elemente de mare interes relativ la Petru Cercel și Târgoviște, el descriind sfârșitul fazei a doua – „Vlad Dracul” și începutul fazei a treia – „Petru Cercel” din istoria arhitecturală a Curții Domnești. Afirmările și mărturiile lui Sivori sunt, în general, exacte, aparținând unui om cult, educat. El nu face analize, ci descrieri cu referire la ansamblul moștenit de Petru Cercel de la strămoși (faza doi a Curții Domnești, construită de Vlad Dracul în perioada 1430-1440, cu completări datorate urmașilor acestuia, până la Petru Cercel). Sivori apreciază Curtea Domnească ca fiind „de proporții mari și de o arhitectură îngrijită”. A doua relatare a lui Franco Sivori se referă la lucrările făcute de Petru Cercel aici: „(palatul) a fost de îndată mărit de Înălțimea Sa care, i-a adăugat camere frumoase și mândre. A pus să se facă cu mare osteneală și cheltuială, pe esplanadă, o fântână, aducând apa de la un izvor depărtat de oraș cu nu mai puțin de patru mile, trecând-o pe sub pământ prin niște jgheaburi groase din lemn de brad, Principele a pus în același timp să se înalțe o biserică frumoasă alături de palat, astfel că pe un pod acoperit, Înălțimea Sa putea intra în biserică din camerele sale, fără să fie văzut. [...] A pus să se facă apoi cuști nespuse de mari și de frumoase pentru a ține sălbăticiuni și mândre grădini italienești. Care erau așezate chiar lângă palatul său. Și a făcut totul cu atâta grabă, că părea o minune”. De la Sivori aflăm că palatul domnesc avea și „cămări tainice” precum și încăperi de mare siguranță, avea o serie de pridvoare, o „sufragerie din interiorul palatului” și o „sufrageria de

vară”, care dădea spre grădină. În „piaţa palatului” era ținută artileria Țării Românești. Undeva în Curte era depozitul de muniție al Țării Românești. (C.I.)

SIXT, Constantin (2.I.1935, Turnu-Măgurele – 20.V.2008, Târgoviște) Absolvent al Liceului Comercial din orașul natal și al Facultății de Stomatologie din cadrul Institutului de Medicină și Farmacie din București (1955-1962). După absolvire, este medic stomatolog la Cogealac, județul Constanța. În urma unui examen de titularizare, obține postul de medic stomatolog la Centrul de Stomatologie Târgoviște. La curent cu metodele și procedeele moderne din domeniul stomatologiei, este numit medic coordonator al Centrului Stomatologic din Târgoviște, funcție pe care o îndeplinește în perioada 1970-1978. Este singurul medic stomatolog din județ care era autorizat să realizeze lucrări dentare din aur. Publică articole în reviste de specialitate și participă cu comunicări la congrese științifice. Prin întreaga sa activitate se bucură de stima și respectul târgoviștenilor. Profesionist remarcabil este selecționat pentru a lucra în străinătate; în perioada 1978-1981 este medic stomatolog la Tripoli, capitala Libiei, distins cu diplomă de onoare de către autorități pentru întreaga sa activitate. Este membru al Asociației Medicilor Stomatologi din România. După 1990, este primul medic din oraș care înființează un cabinet stomatologic particular. (G.C.)

SÎNGEORZEAN, Monica (4.II.1946, Târgoviște) A absolvit Liceul „Carabella” din Targoviste (1964). În perioada 1966-1972 a urmat cursurile Facultății de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”, secția Istoria și Teoria Artei, București. Muzeograf la Muzeul Municipal „Atanase Simu”, București (1973-1978), la Muzeul Colecțiilor București (1978-1984) și la Complexul Muzeal Curtea Domneasca Târgoviște, respectiv, la Casa Atelier „Gh. Petrascu” (1984-1988). După un an petrecut în SUA, revine în țară și se reangajează ca muzeograf artă la Oficiul de Patrimoniu al Județului Dâmbovița și la Secția Artă Plastică a Complexului Național Muzeal „Curtea Domnească”, în 1990, până la pensionare (1999). Organizator al bienalelor „Gh. Petrașcu” și coorganizator al unor expoziții retrospective. (G.T./C.V.)

SLAVU, Petre Magistrat de profesie, s-a aflat în fruntea primăriei între 18 februarie-13 iulie 1938. Decretarea stării de asediu, încredințarea păstrării ordinii publice autorităților militare, înăsprirea cenzurii, toate evidențiau faptul că democrația primise lovituri puternice în întreaga țară. Prin desemnarea ca primar la Târgoviște a unui magistrat, regimul de guvernare personală a regelui a dorit să arunce o perdea de fum asupra măsurilor luate și să se folosească de o personalitate care se bucura de stimă și considerație în cuprinsul orașului. Merită evidențiat faptul că a

susținut sărbătorirea centenarului marelui pictor Nicolae Grigorescu și a fost prezent la dezvelirea plăcii comemorative (15 mai 1938). (M.O.)

SMARA (5.IX.1857, Târgoviște – 26.I.1944, București) Institutoare, poetă, prozatoare, publicistă. Pseudonim al Smarandei Gheorghiu, născută Andronescu, nepoată a poetului Grigore Alexandrescu. Urmează cursurile Școlii Centrale de Fete din București. Se căsătorește cu poetul George O. Gârbea, iar după moartea acestuia, cu căpitanul P. Gheorghiu. Este institutoare la Sinaia, Ploiești și București. A fost printre primele militante de la noi ale mișcării feministe, având inițiative pe tărâm cultural. A conferențiat în țară, la Ateneul Român sau în alte orașe, precum și în străinătate (Italia, Belgia, Franța, Suedia, Danemarca, Grecia). Colaborează la organizarea „Congresului Orientaliștilor” (Roma, 1889), unde este reprezentanta Societății Presei Române. La Paris este una dintre organizatoarele Congresului pentru Pace al „Uniunii Universale a Femeilor” (1900). Tot în capitala Franței participă la „Congresul Latin” (1902), devenind astfel, și prin conferințele susținute în afara țării, o adevărată ambasadoare a culturii și cauzei românești. Introduce și susține în învățământul românesc forma școlii în aer liber. Pe plan literar scrie și publică de timpuriu. Debut cu o traducere din E.A. Poe la „Literatorul” (1881). Colaborează la numeroase reviste și ziare ale vremii. Artei și creației populare îi dedică revista „Alte și bibiluri” pe care o scoate în 1893. Editorial va debuta în 1888 cu volumul „Din pana suferinței”. Urmează altele de poezie, proză, memorialistică, însemnări de călătorie: „Feciorii și fiicele noastre” (1896), „Mosaicuri. Novele. Din carnetul meu. Schițe și tipuri cu creionul. Aquarele” (1897), „Schițe din Târgoviște” (1898), „Calvar” (1901), „Mârza” (1904), „Țara mea. Poezii și proze patriotice” (1905), „Stâlpi de pază” (1906), „Spade strămoșești” (1925), „Simfonii din trecut” (1927), „O româncă spre Polul Nord” (1932), „Corbul cu pene de aur” (1935), „Dumitrițe brumate. Nuvele și schițe” (1935). Târgoviștea natală o poartă în inimă și-n suflet întreaga viață. Conferențiază despre istoricul și prezentul ei la Ateneu (1898), dedicând în același an, volumul „Schițe din Târgoviște”. Deplânge că orașul „cântat de mai toți poeții în trecut a ajuns o ruină”. Are numeroase inițiative dedicate vechii Cetăți de Scaun. Se implică în ridicarea bustului lui Grigore Alexandrescu, ce a fost inaugurat la 10 mai 1899, precum și în a celui al lui Tudor Vladimirescu, dezvelit în august 1911. În perioada 1912-1913, Liga Culturală, a cărei membră importantă a fost, a construit sarcofagele de marmură ale lui Radu cel Mare și Mihai Viteazul, opere ale sculptorului Fr. Storck. În 1935, alături de Elena Văcărescu, ca membre ale Societății Culturale „Târgoviștea”, va conferenția la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (cărui îi va dona, mai târziu, un

important fond de cărţi) şi la Sala de Arme. Iar în acest an, la 3 octombrie, este prezentă la inaugurarea şcolii din Cartierul Sârbi al oraşului (azi, şcoala îi poartă numele) precum şi la punerea pietrei de temelie a Casei Învăţătorilor din judeţul Dâmboviţa. Punând în practică ideile sale de militantă pe tărâm cultural, a înfiinţat un cămin cultural în Valea Voievozilor (lângă Târgovişte), care îi poartă numele şi căruia îi dăruieşte cărţi „necesare învăţăturii sătenilor”. Ca recunoaştere a meritelor sale în general şi în special de a susţine Târgoviştea, i s-a dezvelit în Parcul Mitropoliei un bust cu prilejul centenarului naşterii (1957), operă a sculptorului Mihai Onofrei, alăturându-se statuii din Bucureşti (Parcul Cişmigiu) inaugurată în 1945. (V.P.)

SOARE, Constantin (23.V.1933, Mărceşti, Dâmboviţa) Absolvent al cursurilor primare în comuna natală, al celor gimnaziale în Târgovişte, al Şcolii Pedagogice şi Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din Bucureşti. A predat la şcoli din comuna Gheboia şi din Târgovişte. A dirijat o vreme, obţinând rezultate meritorii, corala şi orchestra de cameră a Casei de Cultură a Sindicatelor din municipiul Târgovişte. (G.C.)

SOCIETATEA ANONIMĂ ROMÂNĂ – MINIERA ŞOTÂNGA (1941-1948) Miniera Şotânga a fost înfiinţată în 1941 şi conform statutelor avea ca obiect de activitate: 1. exploatarea bunurilor aduse ca aport în societate, de către membrii fondatori care şi-au contopit exploatarea de lignit C. Georgescu & M. Bendic (Şotânga) şi exploatarea Şotânga-Fotinoica, la care se adaugă linia ferată industrială îngustă Şotânga-Gara Doiceşti, obţinută de aceştia, în concesiune în 1928, conform contractului nr. 6532/1928, emis de Ministerul Comunicaţiilor; 2. explorarea şi exploatarea zăcămintelor de combustibili minerali. În acest scop, societatea, putea dobândi şi lua în concesiune terenuri, în conformitate cu Legea minieră din 1937, pe care le putea exploata singură sau în asociaţie cu alte societăţi miniere, asociaţii, cooperative miniere sau întreprinderi industriale sau miniere; 3. industrializarea produselor miniere solide, lichide şi gazoase; 4. societatea se putea asocia sau participa la orice alte întreprinderi, căi de comunicaţie şi transport, ce au legătură cu exploatarea minieră, precum şi la comerţul cu produse brute sau industrializate, fie pe cont propriu, fie în asociaţie; 5. societatea putea înfiinţa depozite pentru desfacerea produselor miniere; 6. societatea putea cumpăra şi vinde imobile urbane şi rurale necesare exploatarea tehnice şi administrative; 7. societatea putea lua păduri în exploatare, în scopul obţinerii materialului necesar lucrărilor miniere. Pe lângă fondul industrial (instalaţii, maşini, unelte, ateliere, materiale, instalaţii de cale ferată îngustă), în societate, se aduceau ca aport social drepturile de concesiune miniere, terenuri aflate în

proprietate şi redevenţe. Actele de concesiune şi arendare, însumau o suprafaţă de 274 ha, 8410 mp. La această suprafaţă, se adăugau şi alte suprafeţe ca: o suprafaţă de 42 de hectare şi 4527 mp, fostă proprietate Leonida Vasilescu; o suprafaţă de circa 10 hectare în punctul Odăi. Capitalul societăţii, a fost împărţit în 2000 de acţiuni nominative: 600 – M.I. Bendic, 400 – Iancu Bucşeneanu, 107 – Elena C. Săndulescu, 54 – colonel C. Săndulescu, 192 – Aurelia I. Irimescu–Cândeşti, 191 – I. Irimescu–Cândeşti, 107 – Maria I. Cheruvim, 68 – colonel I. Rosnovanu, 174 – Gabriela M. Gheorghiu, 107 – Mihai Al. Costescu. Consiliul de administraţie ales în 1943 pe o perioadă de trei ani, era compus din trei membrii: M. I. Bendic –preşedinte, Iancu Bucşeneanu–vice-preşedinte, Irimescu Cândeşti – membru, iar drept cenzori au fost aleşi Gheorghe Niculescu, expert-contabil şi Mihai Costescu, cenzor supleant. Primul director al Societăţii Miniera a fost ales la data de 31 mai 1941, în persoana colonelul Săndulescu. (G.T./ C.V.)

SOCIETATEA APĂRAREA SĂNĂTĂŢII Se constituie în anul 1904 sub preşedinţia prefectului C. Câmpănu. Scopul său era întreţinerea infirmeriilor rurale, înfiinţate pe baza noii legi comunale. Autorităţile afirmă că „în continua dorinţă de a veni în ajutorul populaţiei suferinde din satele acestui judeţ, am conceput ideea înfiinţării Societăţii «Apărarea sănătăţii» ca să aducem mijloacele necesare întreţinerii celor din infirmeriile rurale existente şi care se vor mai înfiinţa” Fondurile necesare proveneau din donaţii şi din alocări bugetare, un rol important avându-l Primăria Târgovişte. Susţinerea societăţii era considerată o „chestiune creştinească şi politică”. (M.C.)

SOCIETATEA „ASTRONAUTICA” A fost înfiinţată în 1968 din iniţiativa profesorului Ioan N. Radu. A funcţionat la început pe lângă Liceul Nr. 2, apoi pe lângă Liceul „Ienăchiţă Văcărescu”. Actualmente este arondată Colegiului Naţional „Constantin Carabella”. Din rândurile sale au făcut parte elevi şi cadre didactice de la instituţia pe lângă care a funcţionat dar şi de la alte unităţi şcolare din Târgovişte. Societatea a avut patru secţiuni: editare revistă; şcoala şi cosmosul (simpozioane, expoziţii, concursuri privind cunoştinţele în domeniu); popularizare (editare de lucrări pe domeniu); sport. Având între preocupări şi o componentă cu caracter sportiv (materializată în asociaţia sportivă „Astronautica”) pe parcursul existenţei sale a avut o contribuţie importantă la promovarea raketomodelismului românesc în plan intern (primele articole şi demonstraţii despre acest sport; primul concurs, Cupa „Chindia” – ediţia 1966; primul campionat naţional, 1969) şi internaţional. Sportivii care au activat la „Astronautica” au obţinut de-a lungul timpului, între altele, 12 recorduri

mondiale, o medalie de aur şi una de argint la campionatele mondiale, un titlu de campion european, 25 recorduri naţionale, 36 titluri de campion naţional, 1 titlu de maestru emerit al sportului, 8 titluri de maestru al sportului. Dintre aceştia se detaşează Ioan N. Radu (6 recorduri mondiale, un titlu şi o medalie de argint la campionatele mondiale, un titlu de campion european, maestru emerit al sportului). Îl secondează alte nume importante din rachetomodelismul românesc precum Daniel Cazacio (primul român deţinător al unui record mondial la acest sport), Ion-Valeriu Stroescu, Mihai Pietriş, Lucian Niţă, George Radu, Ileana Radu – recordmani mondiali, multiplu campioni şi recordmani naţionali, maeştri ai sportului, sau Constantin-Petrişor Dincă, Costin Onea, Florin-Longin Diaconescu, Victor Donoiu, Ştefan-Gheorghe Stanciu, Lucian Pietriş, Silvan Tănase, Marius Mărgărit ş.a. – campioni şi/sau recordmani naţionali. De la înfiinţare şi până în prezent (cu excepţia perioadei 1984-1992) societatea a editat „Astronautica” prima şi unica revistă şcolară de rachetomodelism din România. De asemenea, a editat, în 1972, prima lucrare românească din acest domeniu, activitate materializată ulterior în apariţia altor 8 asemenea cărţi. De la înfiinţare şi până în prezent (interval de timp ce cuprinde peste 40 de ani) Societatea „Astronautica” Târgovişte a fost condusă (din postura de preşedinte sau director coordonator) de profesorul Ioan N. Radu. Începând cu anul 2001, nemaiputând fi îndeplinite cerinţele din noua Lege a sportului, componenta sportivă din cadrul societăţii (mai concret asociaţia sportivă „Astronautica” Târgovişte) a fost desfiinţată. (A.B.)

SOCIETATEA ASTRONOMICĂ ROMÂNĂ DE METEORI (SARM) Este înfiinţată şi organizată, oficial, la Târgovişte, la iniţiativa lui Valentin Grigore, care-i este şi preşedinte; are sediul la Fundaţia pentru Tineret din Târgovişte. Derulează programe locale, naţionale şi internaţionale destinate promovării astronomiei şi educaţiei prin astronomie. Pe plan internaţional SARM reprezintă România în structurile Organizaţiei Internaţionale de Meteori (IMO), este membru în Organizaţia Internaţională Astronomi Fără Frontiere şi colaborează cu instituţii, organizaţii, astronomi şi cercetători din peste 40 de ţări de pe 6 continente. Proiecte majore: 1. Tabăra Naţională de Astronomie Perseide, fondată în 1993 şi derulată pe o perioadă de 3-4 săptămâni în iulie-august, ce cuprinde o şcoală astronomică de vară, colocvii, ateliere de lucru, târg de instrumente astronomice, concurs naţional de astronomie, excursii şi spectacole culturale, expoziţii internaţionale de astrofotografie şi publicaţii astronomice, cu participare internaţională; 2. În 1996 a fondat Festivalul Naţional de Cosmopoezie românească şi universală; 3. Începând cu anul 2000 organizează la fiecare doi ani Astrofoto – Concursul Naţional de Astrofotografie, ce include şi

cursuri de astrofotografie, o expoziţie internaţională de fotografie astronomică şi atmosferică, fiind singura manifestare de acest gen din Europa; 4. În perioada 1998-1999 a derulat cel mai important proiect astro-turistic internaţional, EuRo-Eclipsa 99, destinat eclipsei totale de Soare din 11 august 1999, cu peste 250 de participanţi din România, SUA, Canada, Anglia, Franţa, Olanda, Elveţia, Ucraina, Rusia, Scoţia, Japonia, Hong King, Brazilia, Africa de Sud, Israel; 5. După o competiţie internaţională, finalizată în Italia în 1999, SARM a câştigat candidatura pentru România şi a organizat la Pucioasa în septembrie 2000 Conferinţa Mondială de Meteori (IMC 2000); 6. A adus România pe locul 1 în lume, alături de SUA şi China, în promovarea mişcării de meteori (IMC 1993, Puimichel, Franţa); 7. A reprezentat România la manifestări internaţionale patronate de Organizaţia Internaţională de Meteori, Uniunea Astronomică Internaţională, NASA, NATO, UNESCO, Societatea Scriitorilor Naţiunilor Unite; 8. A iniţiat aniversarea publică în România a Zilei Internaţionale a Astronomiei; 9. A coordonat la nivel naţional evenimentul „100 de Ore de Astronomie”, cel mai important proiect al Anului Internaţional al Astronomiei 2009, desfăşurat sub egida UNESCO şi Uniunea Astronomică Internaţională; 10. A coordonat la nivel naţional al doilea mare proiect de promovare publică al Anului Internaţional al Astronomiei 2009 „Nopti Galileene”. În cadrul acestui proiect global, cu „Festivalul Nopti Galileene la Târgovişte”, a câştigat locul 1 în lume. (G.C.)

SOCIETATEA CARITATEA Se constituie în anul 1888 şi avea ca scop „să poată acorda ajutoare elevilor săraci din toate şcolile primare din judeţ”. Preşedinte de onoare era prefectul. În fruntea acestei societăţi se afirmă Nicolae Bărbulescu, implicat activ în efortul de strângere a fondurilor necesare. (M.C.)

SOCIETATEA CORALĂ „CÂNTAREA ROMÂNIEI” – filiala Târgovişte (1919-1940) După terminarea Primului Război Mondial s-a conturat un nou curent muzical conceput de Societatea „Cântarea României”. Înfiinţată în 1919, cu centrala la Bucureşti şi filiale în întreaga ţară, era coordonată de mari personalităţi ale muzicii româneşti (compozitorii Alfred Alessandrescu, Alfonso Castalde, muzicologul George Breazu, artiştii D. Dincu, George Florescu). În 1919 fosta Reuniune muzicală a adoptat statutul Societăţii „Cântarea României”, pentru că dirijorul ei, Gh. Rusu, a înţeles să se încadreze în noul curent muzical devenind în urma acestei iniţiative filială târgovişteană. Cu sprijinul centralei de la Bucureşti, dar mai ales cu pasiune şi dragoste pentru muzică, Gh. Rusu a concentrat în jur toate talentele autentice, a pregătit un repertoriu bine ales, axat pe compoziţiile marilor maeştri ai muzicii româneşti. În scurt timp corul a concentrat corişti de certă valoare ca basul

Petre Munteanu, baritonii Iancu Staicu, I. Vătăşescu, V. Botez, C. Georgescu, tenorii Vasile Constantinescu, Nicolae Georgescu, sopranele Olga Grabinschi, Mimi Andreescu, surorile Untărescu. Corul a fost prezent la marile sărbători naţionale după înfăptuirea Marii Uniri (readucerea la Mănăstirea Dealu a capului lui Mihai Viteazul şi comemorarea centenarului morţii lui Tudor Vladimirescu) şi la Sfinţirea Mitropoliei (1933). S-a bucurat de o bună primire în turneele făcute la Braşov, Făgăraş, Tg. Mureş, Alba Iulia, Sibiu, Piteşti, Curtea de Argeş, Râmnicu-Vâlcea şi în cuprinsul judeţului. A avut un repertoriu diversificat, cu piese inspirate din folclorul românesc, cântece patriotice şi piesele care aparţineau unor compozitori străini (Schuman, Bach, List, Debüsy). O notă aparte în evoluţia coralei a constituit-o momentul când corala a cântat şi piese acompaniate la pian de Irina Zotoviceanu, absolventă a Scholae Cantorum din Paris. Prezent la Târgovişte, G. Enescu felicita corul „pentru muzica aleasă [...] pe care a cântat-o” şi îşi arăta surprinderea pentru prezenţa la Târgovişte a unei „formaţii aşa de înalte”. (M.O.)

SOCIETATEA CRUCEA ROŞIE A TINERIMII – secţiunea Târgovişte Se constituie în februarie 1923 sub preşedinţia Elenei Delleanu. Scopul său era atragerea tineretului la activităţile specifice Crucii Roşii. Fondurile proveneau din donaţii, subscripţii şi din alocări bugetare. (M.C.)

SOCIETATEA CULTURALĂ „GRIGORE ALEXANDRESCU” A funcţionat pe lângă Liceul militar „Nicolae Filipescu” şi a fost înfiinţată în 1925. A militat pentru ca elevii să fie educaţi în spiritul valorilor culturale şi al dragostei de patrie, pentru înfiinţarea de biblioteci în diferite localităţi ale judeţului. În această activitate au fost îndrumaţi de profesorii L. Diculescu, Vântu şi Făgăoanu. (M.O.)

SOCIETATEA CULTURALĂ „PRIETENII MĂRII” A fost înfiinţată de un grup de părinţi care au propus înfiinţarea unei colonii şcolare la Techirghiol. Pentru a se pune în aplicare proiectul s-a cumpărat o casă în Techirghiol şi s-au organizat serii de două săptămâni. Colonia avea la dispoziţie şi o camionetă. (M.O.)

SOCIETATEA CULTURALĂ „PROGRESUL” la fiinţă la Târgovişte, în 1876. Primul preşedinte a fost Ştefan Marinescu, iar secretar C. Alessandrescu. În „Program” se arată că „scopul Societăţii este de a încuraja înflorirea ştiinţelor de litere şi celelalte”, şi a face ca membrii ei „să-şi întinză prin mijlocul discuţiilor cunoştinţele, să înflorească biblioteca oraşului şi să organizeze conferinţe şi seri literare”. Un rol deosebit în susţinerea activităţii l-a avut redactarea ziarului „Armonia” (1881), avându-l ca redactor pe C. Alessandrescu. Începând cu 1881, o altă etapă intervine

în viaţa societăţii, noul comitet de conducere incluzând de data aceasta şi corpul profesoral din Dâmboviţa. Acest comitet îl are ca preşedinte pe Dumitru Ioviţiu, ca vicepreşedinţi pe I. D. Petrescu şi Ion Diaconescu, iar ca secretari pe C. Alessandrescu şi C. I. Nicolaescu. Acum se hotărăşte editarea de către Societate a ziarului „Progresul”, dar întrucât D. Ioviţiu era şi directorul politic al ziarului „Armonia”, se decide fuzionarea celor două publicaţii sub numele de „Unirea” – foaia Societăţii „Progresul” din Târgovişte. Printre membrii activi se numără: D.P. Condurăţeanu, T. Nicolaescu, N.I. Eladescu, Ştefan Vasilescu. Importanţa acestei activităţi culturale este pusă în valoare prin editarea unor lucrări ştiinţifice şi literare ale membrilor societăţii cum ar fi: I. D. Petrescu („Târgovişte. Schiţe istorice şi topografice”. Târgovişte 1888); D.P. Condurăţeanu (manuale de geografie) şi „Dicţionarul geografic al judeţului Dâmboviţa”, 1890. (V.P.)

SOCIETATEA CULTURALĂ „TÂRGOVIŞTEA” la fiinţă la 10 mai 1910 propunându-şi să militeze pentru păstrarea şi conservarea monumentelor istorice ale Târgoviştei; recuperarea de documente vechi (hrisoave şi tipărituri) şi obiecte de reală valoare ştiinţifică; păstrarea portului popular dâmboviţean şi a tradiţiilor strămoşeşti; crearea unui muzeu regional. Secretar general perpetuu al societăţii este ales C.D. Dumitriu. Printre membri se numără principele moştenitor Ferdinand şi principesa Maria. (G.C./M.O.)

SOCIETATEA DE CREDIT „STEEA” DIN TÂRGOVIŞTE (25.I.1916 – 1944) Din rândurile acesteia făceau parte comercianţi, industriaşi, funcţionari, intelectuali, Era o societate cooperativă pe acţiuni pentru operaţiuni de credit, economie şi ajutor, cu durată nelimitată. Consiliul de Administraţie: preşedinte pr. I. Popescu Bărbuleţ, casier şi membru Simion Bucurenciu. În 13 iunie 1939 Societatea s-a transformat în Banca Populară Stelea, fiind o societate cooperativă pe acţiuni în conformitate cu legea cooperăţiei, art. 156. În 1944 Banca a contestat sechestrul instituit de Primărie, în urma căruia se vindeau la licitaţie publică bunuri mobile ale băncii. Primăria a instituit acest sechestr datorită neachitării sumei de 8063 lei, datorată de bancă, reprezentând diferite servicii prestate. Banca Stelea nu dorea să achite această sumă, fiindcă se prelua de faptul că era scutită de taxe comunale timp de trei ani, conform legii cooperatiste. În 1944, ultimul an de funcţionare a băncii, Consiliul de administraţie avea ca preşedinte pe Simion Potcoavă, vicepreşedinte Dumitru Călan, casier Simion Bucurenciu, contabil Anastase Chiriţă. (G.T./ C.V.)

SOCIETATEA DE CREDIT ŞI ECONOMIE „MIHAI BRAVU” DIN TÂRGOVIŞTE (1931-1948) Societate cooperativă pentru operaţiuni de credit şi economie, cu

durată nelimitată, cu un capital vărsat de 2.167.325 lei. Consiliul de Administrație: președinte V. Gh. Alexe, casier N. Gh. Popescu. (G.T./ C.V.)

SOCIETATEA ELDORADO (1924-1948) Societate Anonimă pentru Valorificarea Subsolului României cu sediul în Târgoviște, str. Bărăției nr. 12, a fost înființată în 27 mai 1924 cu un capital social de 10.000.000 lei. Societatea petrolieră a avut luate în concesiune terenuri de la particulari și de la stat situate în localitățile Ocnița și Gorgota, iar țiteiul era prelucrat în rafinăria de la Doicești. Avocatul târgoviștean Ion C. Alessandrescu era administratorul delegat al societății și o reprezenta în orice situație. În 22 dec. 1927, societatea a încheiat cu statul român o convenție privind concesiunea și arendarea terenurilor petrolifere situate în localitatea Ocnița, convenție ratificată de Senat în ianuarie 1928. Terenurile petrolifere cuprinse în această convenție au fost împărțite după legislația petrolieră aflată în vigoare în 5 categorii. Statul recunoștea și încadra în categoria I terenurile aflate în vatra statului, delimitarea din 1864, ca fiind proprietate exclusivă a concedenților și date în concesiune societății Eldorado în conformitate cu legislația. În această categorie erau încadrați 759 de concedenți cu suprafețe de teren de mărimi diferite. În categoria II au fost incluse terenurile petrolifere care se încadrau în categoria „drepturilor câștigate” care dădea dreptul societății Eldorado să exploateze petrolul pe toată durata contractelor de concesiune încheiate cu proprietarii fără însă a depăși un teren mai mare de 30 de ani de la promulgarea Constituției din 1923. Pentru aceste terenuri concesionate de la 712 concedenți societatea plătea statului o redevență de 4% din producția brută de petrol și gaze. În categoria III au fost incluse terenurile ce aparțineau statului, la care societatea Eldorado a fost nevoită să renunțe fiind, chiar, obligată să transcrie această renunțare în registrul special de transcripțiuni petroliere al Tribunalului Dâmbovița și să facă mențiunea despre această renunțare pe marginea registrului unde au fost transcrise hotărârile de validare și consolidare ale terenurilor petrolifere. Asupra terenurilor petrolifere cuprinse în categoriile IV și V luate în concesiune de la 64 de concedenți și respectiv 123 concedenți, Statul nu formula nici o obiecție, deoarece nu încălca legislația petrolieră în vigoare, ele fiind concesionate după 1 aprilie 1926 când a apărut legea interpretativă a articolului 24 din Legea agrară. Aceste terenuri au fost lăsate de stat în litigiu aflat între stat și societăți, iar situația se soluționa pe cale judecătorească. În concluzie, această convenție stingea litigiile avute cu statul și statua obligațiile părților, fiind semnată de reprezentanții statului: Ludovic Mrazec, ministrul industriei și comerțului și C.Argetoianu, ministrul agriculturii și domeniilor, iar din partea societăților dr. D.G. Boroianu și avocatul societății I.C.

Alexandrescu. În 1928 a izbucnit un scandal legat de concesiunea terenurilor petrolifere denumit „fraudele petrolifere din județul Dâmbovița” în care a fost implicată și societatea Eldorado, fiind acuzată că a luat în concesiune terenuri ale căror subsoluri erau ale statului în conformitate cu legislația petrolieră adoptată după război. Raportul de expertiză a constatat existența unei suprafețe de cca. 116 ha terenuri situate în proprietatea statului ca fiind embaticuri ceea ce a determinat Parchetul Ilfov să pună sub urmărire penală pe inculpații I.C. Alexandrescu și Mircea Zăgănescu, reprezentanții societății Eldorado. Raportul de expertiză arăta că aceste terenuri făceau parte din terenurile pe care sătenii concedenți le aveau în stăpânire, conform legii agrare din 1921, iar în conformitate cu art. 24 din lege proprietarii erau stăpâni doar asupra suprafeței, subsolul revenea statului. Aceste terenuri, în convenția din 1924 încheiată între societate și stat, au fost trecute în categoriile IV și V, ceea ce însemna că valorificarea acestora se făcea pe cale civilă și excludea existența unui act penal. Ca urmare a acestei constatări s-a întrerupt urmărirea penală a societății Eldorado. (G.T./ C.V.)

SOCIETATEA HIPICĂ În 1909, la Școala Specială de Cavalerie, a fost înființată „Societatea Hipică”, iar în 1912, pe lângă Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu, „Societatea Sportivă Mănăstirea Dealu” (SSMD). Aceste două grupări au fost ulterior, timp de peste trei decenii, „portdrapelul” sportului de performanță târgoviștean. În anul 1921 s-a organizat la Târgoviște primul concurs de călărie de după război, cu participare națională. (A.B.)

SOCIETATEA INTERNAȚIONALĂ A MESERIAȘILOR DIN TÂRGOVIȘTE (1890-1893) Meseriașii, cum se numeau unii dintre muncitori, au înființat în anul 1890 „Societatea Internațională” și, sub egida ei, au inițiat ținerea unor serbări câmpenești pentru strângerea de fonduri. Această primă organizație a avut o existență scurtă: Un meseriaș tâmplar, cetățean român prin adopție, pe nume Jorj A. Herman, a înaintat la 8 mai 1893 Primăriei Orașului Târgoviște o petiție, solicitând, în numele meseriașilor și al muncitorilor din Târgoviște, aprobarea pentru societatea lor „Internațională”, pe care o constituiseră, anexând statutele și o listă cu numele membrilor componenți. Solicitorul își încheie petiția cu aceste cuvinte prevestitoare: „...sperăm că numărul membrilor în curând va deveni un număr însemnat”. Faptul că în petiție se insista asupra caracterului caritabil al societății, ne dovedește că inițiatorul era conștient de posibilitatea unui refuz din partea autorităților și nu s-a înșelat. La 27 mai, același an, Consiliul Comunal, luând în dezbatere, printre altele și petiția lui J.A. Herman, a hotărât să i-o înapoieze sub motivul că nu e competent a o rezolva, îndrumându-l să se adreseze guvernului, ceea ce subliniază importanța

politică a cererii făcută la o lună după crearea P.S.D.M.R. Nu se cunosc demersurile ulterioare ale inițiatorului, fiind posibil ca societatea să fi ființat fără vreo aprobare prealabilă. (G.T./ C.V.)

SOCIETATEA INVALIDIZII DE RĂZBOI Societatea se formează după Primul Război Mondial, sub președinția Elenei Stematiu. Scopul urmărit era ajutorarea invalizilor de război. Fondurile proveneau din caritatea publică și din alocări bugetare. (M.C.)

SOCIETATEA LITERARĂ „ALEXANDRU VLAHUȚĂ” Cu activitate din octombrie 1970, la Târgoviște, a avut ca președinte pe Mihail I. Vlad. În ultimii ani de până în 1989 a funcționat sub titulatura Cenaclul literar „Alexandru Vlahuță”. Organizată pe lângă Clubul Petroliștilor, apoi pe lângă Casa Științei și Tehnicii pentru Tineret, a inițiat în timp mai multe ediții ale Festivalului de Literatură „Testament Literar” dedicat în special tinerilor creatori. Editează în 1971 antologia „Dăruiri adolescente” prefătată de Victor Eftimiu și Gheorghe Tomozei. Volumul apare sub îngrijirea lui Ion G. Vasiliu, Constantin Manolescu și Mihail I. Vlad. Semnează: Sorin Mingheat, Marian Bodea, Corneliu Vișan, Mihail I. Vlad, Cornel Popa, Gheorghe Ianoș, Iulia Dârstaru. Editează „Caiete lirice”, din care au apărut trei numere prin multiplicare. Specific vârstei tinere, a organizat numeroase spectacole de muzică și poezie în Târgoviște și în alte localități ale județului, la care au participat membrii cenaclului având ca invitați printre alții pe Tudor Gheorghe, Mircea Vintilă, Victor Socaciu, Doru Stănculescu, Sorin Mingheat, Gheorghe Gheorghiu. Creații ale membrilor publicate în antologii județene, naționale sau în alte publicații de cultură târgoviștene și din țară. (V.P.)

SOCIETATEA LUCRĂTORILOR CIZMARI ȘI PANTOFARI (29 mai 1889) Steagul din mătase de culoare bordo; are reprezentat pe avers pe împăratul Traian și înscrisul „29 mai 1889. Societatea lucrătorilor cizmari și pantofari din Târgoviște” și pe revers este reprezentată Sfânta Treime. (G.T./ C.V.)

SOCIETATEA „MATEI BASARAB” DIN TÂRGOVIȘTE (1912-1948) Era societate a învățătorilor și preoților din județul Dâmbovița. Nu era organizată după sistemul băncilor populare și acorda credite celor în drept. În 1912 avea un capital de 30.000 de lei cu dobândă de 8-10%. (G.T./ C.V.)

SOCIETATEA MUZICALĂ „DOINA DÂMBOVITEI” A fost înființată în anul 1920 din inițiativa profesorului de muzică Adrian și a funcționat pe lângă Liceul „Ienăchiță Văcărescu”. Pentru a-și pregăti membrii, din 1920 a deschis cursuri pentru vioară și muzică vocală. S-a

unificat la scurt timp cu societatea corală „Cântarea României” pentru a putea pregăti spectacolul cu opera „Crai nou” de Ciprian Porumbescu și opereta „Vagabonzii”. (M.O.)

SOCIETATEA MUZICALĂ „HORA DÂMBOVITEI” A fost înființată din inițiativa lui C.D. Dimitriu în 1907 și a funcționat pe lângă Biserica Curții Domnești ca un cor permanent și profesionist, subvenționat de către primărie. Dirijorul acestei societăți muzicale era V. Buică, profesor de muzică la gimnaziul local. Când Societatea muzicală „Hora” din București a făcut o vizită societății târgoviștene, spectacolul a fost urmărit de un public numeros, iar piesele cântate au fost unanim apreciate. (M.O.)

SOCIETATEA „NĂLUCA” În anul 1892, din inițiativa lui N. Diaconescu, maestru de gimnastică, la Liceul „Ienăchiță Văcărescu”, a fost înființată Societatea „Năluca”. Este vorba practic de prima grupare sportivă care a activat la Târgoviște. În același an 1892, la București, „Năluca” Târgoviște alături de alte 10 societăți similare, participă ca membru fondator la constituirea „Federațiunii naționale a asociațiunilor risipite pe tot cuprinsul țării”. Aceasta a fost prima formă organizată de reglementare, coordonare și conducere din sportul românesc. (A.B.)

SOCIETATEA „OCHIURI” (1922-1948) Societate Anonimă Română pentru Industria și Comerțul Petrolului cu sediul în Târgoviște, str. Bărăției, nr. 12, a fost înființată în 1922 având un capital social inițial de 200.000 lei subscris de membrii fondatori dr. D.G. Boroianu (10.000 lei), dr. D. Preda (1.000 lei), Nicolae St. Călinescu (10.000 lei), Ion C. Alessandrescu (140.000 lei), Aureliu St. Călinescu (10.000 lei), Lucian Gr. Teodosiu (10.000 lei), Eugen St. Călinescu (10.000 lei). Membrii fondatori s-au constituit în consiliu de administrație având președinte pe dr. D. G. Boroianu, iar avocatul I.C. Alessandrescu a fost numit administrator delegat. Capitalul societății putea fi sporit până la 2.000.000 lei în conformitate cu statutele societății. Societatea a desfășurat activități productive în șantierele Ochiuri și Moreni obținând producții importante de țigări la nivelul județului Dâmbovița. (G.T./ C.V.)

SOCIETATEA OCROTIREA ORFANILOR DE RĂZBOI Societatea ia ființă după Primul Război Mondial, având ca scop ocrotirea orfanilor celor căzuți pe front în anii 1916-1918. Fondurile erau asigurate din bugetul local. Comitetul de conducere era format din Ana Minculescu – președinte, Elena Deleanu și Constantin Minculescu – vicepreședinți. De asemenea, din Comitet făceau parte în calitate de membri, conducătorii unor instituții, personalități politice și culturale: Maria Kercea

– colonelul V. Bianu – comandantul Regimentului Care de Luptă, colonelul E. Şendrea – comandantul Cercului de recrutare, colonelul D. Rădulescu – comandantul Şcolii de Cavalerie, locotenent – colonel Marius Stănescu – comandantul Depozitului de armament, căpitanul S. Cristea – comandantul Pompierilor, C. EustaŃiu – medicul veterinar al oraşului, Ida Calluda – preşedintele AsociaŃiei Văduvelor de război, Alexandru Popescu – protoereul oraşului, C. Săndulescu – prefectul judeţului, dr. I. Apostolescu – medicul şef al oraşului, Gonzalv Irimescu – primarul Târgoviştei ş.a. (M.C.)

SOCIETATEA ORTODOXĂ A FEMEILOR ROMÂNE – filiala Târgovişte La nivel central, Societatea se înfiinţează înainte de Primul Război Mondial, având ca scop „dezvoltarea culturii şi educaŃiei copiilor români din punct de vedere creştin ortodox şi naŃional, aşa după cum cere interesul statului român”. Pentru atingerea acestui scop se folosesc modalităŃi diverse: conferinŃe religioase, de istorie, igienă şi literatură, înfiinŃarea de grădiniŃe, biblioteci, şcoli, internate şi cămine pentru elevi şi studenŃi, organizarea unor serbări şi concerte religioase şi manifestări cu caracter naŃional, colaborarea cu alte instituŃii cu rol educativ sau social ş.a. La Târgovişte, Societatea Ortodoxă a Femeilor Române ia fiinŃă pe 7 noiembrie 1910 sub preşedinŃia Mariei Kercea. Realizările sale sunt deosebite: sărbătoreşte Ziua mamei, botează copiii celor concentraŃi pe front, ajută elevii săraci dar merituoşi, activează în spitalele din oraş ale Crucii Roşii, dezvoltă sentimentul religios şi patriotic, serbează „Duminica ortodoxiei”, acordă premii pentru diverse concursuri, organizează şezători şi concerte religioase, înlesneşte căsătoriile celor care erau lipsiŃi de mijloace materiale, înfiinŃează grădiniŃe, biblioteci şi cantine şcolare destinate copiilor săraci sau care proveneau din familiile mobilizaŃilor pe front, organizează colecte pentru a obŃine fonduri şi sprijin material etc. (M.C.)

SOCIETATEA „PĂSTRAREA ŞI PROPĂŞIREA DATINILOR STRĂMOŞEŞTI” A fost înfiinŃată în 1913. Avea sediul la Sala de Arme şi a militat pentru înfiinŃarea de formaŃii artistice care să dezvolte gustul pentru muzica naŃională, pentru teatru. Alte obiective: păstrarea portului naŃional, funcŃionarea unei şcoli de dansuri, organizarea de serbări naŃionale. În cadrul acestei societăŃi au activat dr. C. Marinoiu, dr. Stoianovici, DrăguŃ Dumitrescu, prof. Christache Georgescu, P. Munteanu şi alŃii. (M.O.)

SOCIETATEA PENTRU PROTECŢIA OMULUI A fost înfiinŃată în 1906 de către dr. Ion Costăchescu-Marinoiu şi îşi propunea să propage cuvântul cel bun pentru a ridica poporul de jos la o viaŃă mai omenească. Societatea organiza conferinŃe cu privire la igienă şi la

„protecŃiunea omului”. Izbucnirea războiului mondial a făcut să-şi înceteze activitatea. (M.O.)

SOCIETATEA PRINCIPELE MIRCEA PENTRU PROTECŢIA COPILULUI – filiala Târgovişte La nivel naŃional, Societatea „Principele Mircea” este înfiinŃată de regina Maria, impresionată de procentul mare de mortalitate a noilor născuŃi şi de pierderea fiului său, Mircea. Scopul societăŃii era protecŃia copiilor din România până la vârsta de doi ani. La Târgovişte se constituie o filială în anul 1922, având în comitetul de conducere pe Elena Achil Constantinescu – preşedinte, TiŃa Oprescu şi Virginia Manolescu – vicepreşedinŃi ş.a. Se înfiinŃează subfiliale în PietroşiŃa, Pucioasa, Bilciureşti. Fondurile provin din cotizaŃii, baluri, subvenŃii şi donaŃii. Societatea desfăşoară acŃiuni interesante. Astfel, pe 1 iunie 1923, la Târgovişte îşi începe activitatea un dispensar unde copiii primesc asistenŃă medicală, hrană şi îmbrăcăminte. De asemenea, răspândeşte cunoştinŃe de igienă, vine în ajutorul mamelor în sensul că le găseşte locuri de muncă, botează copiii, personalul se deplasează la familii şi dă sfaturi părinŃilor privind igiena şi alimentaŃia. În perioada 1923-1941, peste două treimi din copiii născuŃi în Târgovişte (adică 2459 copii) beneficiază de ajutorul oferit de această societate, iar mortalitatea scade de la 35% la aproximativ 1%. (M.C.)

SOCIETATEA ROMÂNĂ DE BIBLIOFILIE ÎnfiinŃată în decembrie 1972 la Târgovişte, din iniŃiativa unor oameni de cultură din oraş şi din ţară. Organizată mai întâi pe lângă Muzeul Tiparului şi al CărŃii Vechi Româneşti, apoi la Biblioteca JudeŃeană „Ion Heliade Rădulescu” DâmboviŃa. Şi-a propus să contribuie la stimularea dragostei pentru carte şi lectură, să încurajeze constituirea unor biblioteci personale, să valorifice cele mai valoroase tradiŃii ale domeniului cărŃii din toate timpurile, ale tiparului românesc şi, în mod special, ale celui târgoviştean. Dintre semnatarii actului constitutiv amintim pe Dan Simonescu, Gabriel Ştrempel, Nicolae Vătămănu, Dan Zamfirescu, Emilia Milicescu, Dimitrie Păcurariu, George Potra, Barbu Theodorescu, Ion Cernovodeanu, Corneliu Dima-Drăgan, Ion Stoica, Mircea Oprişiu, G. Mihăilă, George Munteanu, Marin Bucur, Mircea Anghelescu, alături de oameni de cultură din Târgovişte: Ion Gavrilă, Ştefania Stăncă, Victor Petrescu, Lucian Penescu, Gabriel Mihăescu, Constantin Manolescu, George Coandă, Mihai Oproiu, Lazăr Dinescu, Toma SvinŃiu. Sub egida SocietăŃii, a Muzeului şi Bibliotecii JudeŃene s-au editat o serie de lucrări de specialitate precum şi unele care au vizat tradiŃiile târgoviştene în domeniu: „ContribuŃii la bibliografia românească veche”, de Daniela Poenaru; „Târgovişte – cetate a culturii româneşti”; „Târgovişte – vechi centru tipografic românesc”, de Dan Simonescu

şi Victor Petrescu; „Biblioteci umaniste româneşti” şi „Ex-libris” de Corneliu Dima Drăgan; „Documentele Văcăreştilor” de Mihai Carataşu. După 1980 (din motive de ordin ideologic) dar şi după 1990, activitatea acestei societăţi cunoaşte o perioadă de stagnare. Primul preşedinte a fost Ion Gavrilă. (V.P.)

SOCIETATEA SCRITORILOR TÂRGOVIŞTENI/

SST În ziua de 27 octombrie 2005, o mai veche dorinţă a literaţilor dâmboviţeni – înfiinţarea Societăţii Scriitorilor Târgovişteni – s-a materializat, în şedinţa de constituire a acestei organizaţii de creatori. Scriitorul Mihai Stan, sprijinit de un gup de iniţiativă (George Coandă, Victor Petrescu, Mihai Gabriel Petrescu, Tudor Cristea) parcurge etapele administrativ-juridice: 27.10.2005 – se obţine de la Ministerul Justiţiei dovada disponibilităţii denumirii nr.35173; 19.09.2005 – Judecătoria Târgovişte comunică înregistrarea SST în registrul special; 27.09.2005 – Certificat de înscriere a persoanei fără scop patrimonial; 18.10.2005 – obţinerea certificatului de înregistrare fiscală nr.180489/90. Într-un „Act de întemeiere” semnat de 44 de membri deveniţi, conform Statutului Societăţii Scriitorilor Târgovişteni, membri fondatori (Corin Bianu, Mihaela Ciocodeică, Gheorghe Petre Bârlea, Ion Bratu, Victor Davidoiu, Alexandrina Dinu, Sebastian Drăgan, Daniela-Olguţa Iordache, Ion Mărculescu, Theodor Iulius Nicolin, Emil Stănescu, Gheorghe Duţă-Micloşanu, Ion Gavrilă, Dan Gîju, Lucian Grigorescu, Grigore Grigore, Ion Dincă Hobăia, Mihail Iurcu, Erich Kotzbacher, Alexandru Manafu, Alexandru Nicolescu, Nicolae Neagu, Victor Negulescu, Lucian Penescu, József Pildner, George Piteş, Ştefania-Viorica Rujan, Bucur Serghie, George Sânpetrescu, Florea Turiac, Dumitru Ungureanu, Ion Iancu-Vale, Constantin Voicu, Virgil Voinescu-Orăşanu ş.a.) se consemnează: „Astăzi, 27 octombrie, anul de la Domnul 2005, în vechea Cetate a istoriei şi culturii, Târgovişte, noi, cei reuniţi la Biblioteca Judeţeană „Ion Heliade Rădulescu” pentru a aşeza piatra de temelie, am luat hotărârea de a înfiinţa, întru propăşirea spiritualităţii româneşti, Societatea Scriitorilor Târgovişteni. Dorindu-se a fi continuatoarea vrednică a unei ilustre tradiţii, începută la vremea scrierii „Învăţăturilor lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie”, Societatea Scriitorilor Târgovişteni a luat naştere prin gândul ctitorilor şi vrerea liber exprimată a celor care subsemnăm acum şi aici acest „Act de întemeiere” ca să rămână mărturie în timp şi pildă de urmat şi de perpetuat pentru cei ce vor veni după noi”. Primul consiliul director era alcătuit din următorii membri fondatori: Mircea Horia Simionescu – preşedinte de onoare; Mihai Stan – preşedinte; George Coandă, Victor Petrescu, Tudor Cristea – vicepreşedinţi; Mihai Gabriel Popescu – secretar; Dan Țop – consilier juridic; Florea Turiac – trezorier. La SST au aderat personalităţi literare de remarcabil relief: Iulian Filip

(cunoscut scriitor şi animator cultural din Republica Moldova), acad. Mihai Cimpoi (preşedintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova), Victor Romanciuc (poet, dir. adj. la Editura Prut Internaţional), Nicolae Dabija (directorul revistei USM „Literatura şi arta”), Ianoş Țurcanu (dir. adj. al Direcţiei Cultură din Primăria Chişinău), Barbu Cioculescu, Corneliu Popescu (Venezuela), George Anca, Henri Zalis, Florentin Popescu, Marin Ioniţă, Emil Vasilescu, Sultana Craia, Gheorghe Buluţă, George Corbu (preşedintele Uniunii Epigramiştilor din România), Daniel Drăgan, Mircea Angheliescu (şeful catedrei de literatură de la Universitatea Bucureşti), Liviu Grăsoiu (critic literar, trei decenii director la Radio România Cultural), Mircea Constantinescu (scriitor, membru CNA). SST are membri în Republica Moldova, în Serbia, în Italia şi în Venezuela. Printre membri fondatori ai SST se numără şi Editura Bibliotheca, prin directorul acestei adevărate instituţii de cultură, conf. univ. dr. Mihail-Florin Stan. Câţiva dintre membrii SST (Mihai Stan, Victor Petrescu, George Coandă, Mircea Horia Simionescu, Tudor Cristea, Dan Gîju, Mihai Gabriel Popescu, Emil Stănescu, Florea Turiac, Ion Mărculescu) sunt şi membri ai Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, în acelaşi timp scriitori din Republica Moldova fiind membri ai SST (acad. Mihai Cimpoi, Iulian Filip, Ianoş Țurcanu, Vasile Romanciuc, Igor Şarov, Nicolae Dabija, Aurelian Silvestru, Oleg Bodrug, Arcadie Suceveanu). Societatea Scriitorilor Târgovişteni, organizaţie apolitică, nonprofit are drept scop să promoveze şi să protejeze drepturile şi interesele scriitorilor membri ai Societăţii în relaţiile cu autorităţile, susţine editarea unor cărţi şi reviste literare, a înfiinţat un salon literar judeţean, ajuns la a 50-a ediţie, a organizat şi direcţionat numeroase acţiuni culturale ce au ca obiect cărţile şi scriitorii (lansări de carte, conferinţe, simpozioane, aniversări, comemorări, concursuri de literatură), a sprijinit apariţia mai multor reviste şcolare etc. Au fost organizate activităţi de reciprocitate cu scriitori din Republica Moldova şi Serbia. În prezent, SST are peste 140 de membri cu carnet, în ultimul timp Societatea fiind deschisă mai ales tinerilor scriitori: Margareta Bineată, Andrei Gheorghe, Andrei Lucian Drăgoi, Alexandra Tomşa, Andreea Mihaela Gluh, Nicoleta Cojoianu, Doina Mihaela Dimitriu, dar şi celor care, din diverse motive, nu au dobândit calitatea de membri fondatori (George Toma Veseliu – director de comunicare), George Călin, Nicolae Petrescu, Ion Enescu-Pietroşiţa, Ioan N. Radu, Ion Sorin Ivaşcu, Mircea Bădoiu, Marin Rădulescu, Niculae Ionel, Adrian Georgescu, Cristian Buzăţel, Ivan Vasile Ivanoff, Niculae Năbârjoiu, Manina Cerasela Leaşu, Nicolae Scurtu, Horaţiu Radu Maniţi, Viorica Pop, Marin Petre Constantin, Dumitru Radu Luca, Marin Rădulescu, Ana Baity, Ion Vişan, Gheorghe Canache, Flavia Stoica, Valeria Arsene, Titi Damian, Victor Sterom, Emanoil

Toma, Mihai Antonescu, George Ioniţă, Vasile Barbu, Pavel Gătăianţu, Ionel Stoit, Petru Onciu, Ioţa Bulic, Dănuţ Drăghici, Tiberiu Popovici, Dimitrie Acea, Nicolae Gheyu, Valerică Niţu, Ana Hâncu, Alin Vrăbiescu, Carmen Duvalma, Gh. Râmboiu-Bursucan, Geo Olteanu, Florin Sălceanu Oprea, Iulian Moreanu, Alexandru Bulandra, Maria Mirea). În cadrul SST funcţionează Salonul literar – în ultima sâmbătă a fiecărei luni – moderat de Tudor Cristea şi Mihai Stan. Sub auspiciile editoriale ale SST apar revistele „Litere”, „Armonia” (literatură şi istorie culturală), „Eroica” (cultură istorică, în colaborare cu Asociaţia Naţională „Cultul Eroilor” – Filiala „Mihai Viteazul” Dâmboviţa), „Impact cultural” şi colecţia „Biblioteca Societăţii Scriitorilor Târgovişteni” (cu sprijinul Consiliului Judeţean Dâmboviţa şi al Editurii Bibliotheca). SST este parte organizatoare a festivalurilor naţionale tradiţionale de literatură „Primăvara albastră” (Pucioasa) şi „Moştenirea Văcăreştilor” (Târgovişte). (G.C.)

SOCIETATEA SPORTIVĂ „TENNIS CLUB” / „TCT” A luat fiinţă la 14 iunie 1932, urmare a iniţiativei unui grup de disidenţi din cadrul Societăţii Sportive „Mihai Bravu” Târgovişte împotriva preşedintelui acesteia. Au fost 34 membri fondatori, între care funcţionari de la instituţiile din oraş, profesori, ofiţeri, avocaţi, preoţi etc. În Statut era prevăzut, între altele că „...Scopul Societăţii Sportive «TCT» este să dea putinţă tuturor, tinerilor de ambele sexe, oameni de orice vârstă, de orice clasă socială, să practice orice fel de sport după aptitudine şi conformaţie fizică. [...] O comisiune medicală va indica fiecăruia sportul pe care resursele fizice i le permit. [...] Secţiunile societăţii, conduse de licenţiaţi şi absolvenţi ai Institutului Naţional de Educaţie Fizică din Bucureşti, profesori şi ofiţeri, sunt: Tennis şi Ping-Pong; Foot-Ball Asociaţie; Foot-Ball Rugby; Atletism; Hipism; Turism de vară şi de iarnă; Sporturi de iarnă (schi, bob, patinaj, hochei); Tir (tragere la ţintă); Înot şi sporturi de apă; Gimnastică educativă şi medicală; Dansuri naţionale; Jocuri mari şi mici”. În plus în Statut a mai fost prevăzut un obiectiv interesant „...Crearea unui mare stadion al oraşului, lângă Sala de Arme”. Este aceasta, se pare, prima iniţiativă de acest gen din istoria stadionului din Târgovişte. Că ea s-a materializat în 1949, la un an după ce „TCT” a încetat să mai existe, este o altă problemă..... Primul Comitet de conducere al „TCT” a fost alcătuit din lt. col. Barbu Bălăcescu, comandantul Liceului Militar „Mănăstirea Dealu” (preşedinte); Constantin Grama şi Mihai Bendic (vicepreşedinţi), Constantin Crăciun (secretar) şi 8 membri. Aceştia prin activitatea lor profesională (3 licenţiaţi ai INEF, 4 ofiţeri la Liceul Militar sau la diferite regimente din oraş), erau bine ancoraţi în fenomenul sportiv ceea ce constituia un element dătător de speranţă pentru viitorul nou înfiinţatei societăţi. Din

multitudinea de sporturi prevăzute în Statut a fi practicate la „TCT” în realitate s-au desfăşurat activităţi bine organizate numai la tenis, patinaj şi fotbal. De altfel, pentru tenis şi fotbal „TCT” a parcurs rapid procedurile necesare şi, în mai puţin de un an de la înfiinţare, reuşeşte afilierea secţiilor respective la federaţiile române de specialitate, după ce în prealabil se afiliase la Federaţiunea Societăţilor Sportive din România / „FSSR” (organul de conducere al sportului românesc din acea perioadă). Pentru buna desfăşurare a activităţii la tenis şi patinaj „TCT”-ul a încheiat un contract de închiriere (iniţial pe 5 ani, prelungit apoi succesiv pentru întreaga perioadă în care societatea sportivă a existat) cu Baroul Dâmboviţa, proprietarul terenului de 1000 mp din zona parcului şi parcerii din faţa actualei intrări principale a Stadionului „Eugen Popescu”. Acolo, din vara anului 1932, a început amenajarea a 2 terenuri de tenis de câmp (care au fost date în folosinţă în 1933). Ele erau transformate iarna în patinoare naturale. Aceste sporturi au fost mult apreciate de protipendada târgovişteană din perioada anterioară începerii celui de al Doilea Război Mondial. Deoarece pe plan local nu existau specialiştii care să fie încadraţi ca antrenori se încheiau, pe perioade determinate, contracte cu persoane din alte localităţi, cu licenţă emisă de federaţiile de specialitate pentru a profesa această meserie. În realitate, la tenis şi patinaj nu se poate vorbi de o activitate sportivă în sensul noţiunii termenului din zilele noastre. Nu exista interesul de obţinerea performanţei în sine. Totul se reducea la asigurarea condiţiilor pentru practicarea acestor sporturi de către membrii societăţii sportive, familiile şi prietenii acestora, şi stabilirea, prin concursuri, a „celor mai buni” într-un context extrem de redus numeric şi exclusivist. În cazul tenisului exista şi practica de a invita pe unii dintre cei mai buni jucători din ţară pentru a susţine meciuri demonstrative sau a participa la campionate cu caracter local. Astfel au ajuns să joace în Târgovişte George Poulieff şi A. San Galli, campioni ai României, sau alţi tenismani cu renume în plan naţional precum Plăcinteanu, Anghelescu, Smeureanu, Sfetescu, Caracostea ş.a. În ceea ce priveşte fotbalul activitatea s-a desfăşurat în condiţii mult mai bine puse la punct, într-o manieră profesionistă. În august 1932 (deci la două luni de la înfiinţarea „TCT”-ului) echipa de fotbal juca primul său meci, iar în octombrie 1932 organiza sub auspiciile sale prima competiţie, Cupa „Fulgerul”. În sezonul competiţional 1933-1934 echipa de fotbal „TCT” a fost admisă la Campionatul districtual (zona Piteşti). A fost prima formaţie târgovişteană care a participat la o competiţie organizată sub egida Federaţiei Române de Fotbal / „FRF”. După 3 participări consecutive ale „TCT”-ului la această competiţie, începând cu sezonul 1936-1937 se înfiinţează Campionatul districtual (zona Târgovişte). Echipa de fotbal „TCT” este transferată aici

unde a jucat an de an până la începerea celui de al Doilea Război Mondial, eveniment care a condus la sistarea întrecerii. Dintre fotbaliștii care au evoluat în această perioadă la „TCT” amintim pe Jean Pavel, Tache și Mișu Daffu, Sandy Georgescu, Genu Pavelescu, Nae Ionescu-Vapor, G. Murineanu, Genu Pârvulescu, Nelu Faur, Ionel Boțoagă, Tache și Cociu Cristodorescu, Gigi Mustață, Nelu Briceag, Costică Barbaiani, Costel Oprescu ș.a. Tot atunci, mai exact în 1936, Traian Ionescu, un puști de 13 ani „își face formele” pentru prima sa legitimație de fotbalist, ca echipier al „TCT-ului”. După patru ani în care parcurge întreaga „ierarhie” (pitici, juniori, seniori) valoarea la care a ajuns (pe postul de portar) îl propulsează spre „înalta societate” a fotbalului românesc. A jucat în divizia „A” (obținând un titlu de campion național și trei „Cupe”) și în echipa națională. După abandonarea activității de jucător devine antrenor, profesiune în care obține, de asemenea, succese deosebite (5 titluri de campion și 2 Cupe ale României; 1 titlu de campion al Turciei; antrenor al echipei naționale a României; antrenor emerit). Traian Ionescu este primul „nume mare” pe care Târgoviștea l-a propulsat în fotbalul românesc (atât ca jucător cât și ca antrenor). În contextul situației politice din România de după terminarea războiului echipa de fotbal „TCT” a fuzionat cu „Astra Română” Ochiuri. Noua formație, denumită „Astra Tennis Club” Târgoviște, a participat în sezonul competițional 1946-1947 la Campionatul diviziei „C” (al 3-lea eșalon valoric al fotbalului românesc). Dintre cei care jucaseră la „TCT” se mai regăsesc acum în formația „Astra TC” Târgoviște Nelu Briceag, Gigi Mustață și Costică Barbaiani. Alături de ei evoluau acum, între alții, N. Popescu, Lăzărescu, Belvedere, Butnaru, Motronea, Iovicin, Ghețu, Soare ș.a. În 1948, ca urmare a măsurilor luate pe plan național de reorganizare a activității sportive „TCT”-ul a dispărut din peisajul sportului târgoviștean. În afara celor deja menționați ca făcând parte din primul Comitet de conducere al „TCT” au fost și alte persoane care de-a lungul timpului și-au adus contribuția la buna funcționare a activității de aici. Între acestea s-au aflat multe nume cunoscute în perimetrul vieții politice, economice, sociale, culturale ale Târgoviștei, precum Ioan și Cornelia Slavu, profesorii de educație fizică Ioan Coja și Valeriu Gorun, profesorul de limba latină Victor Brânduș, ofițerii Constantin Cășuneanu, Gheorghe Pascal, Dumitru Răcuciu, economistul Gheorghe Anghelescu, inginerii Petre Cafegiu și Ștefan Popescu, avocații Alecu Ștefan, Mitică Grigorescu și Virgil Diaconescu, preoții Nicolae Popescu-Simuleasa și Alexandru Popescu ș.a. Mitică Grigorescu, în 1943, și Virgil Diaconescu, în 1945, au deținut președinția societății. Deasupra tuturor a fost însă George V. Simionescu. Avocat, ulterior președinte al Judecătoriei Târgoviște, la început „nu s-a bătut” pentru locuri în conducerea „TCT”, deși era cunoscut de inițiați că el

fusesse „vârful de lance” în disputa cu președintele Societății Sportive „Mihai Bravu” care condusesese în final la apariția noii grupări. A fost în fapt, tot timpul, eminența cenușie TCT-ului. Este ales la un moment dat vicepreședinte apoi președinte la „Tennis Club Târgoviște” funcție pe care o va deține până după război, respectiv până la desființarea grupării (1948). Sub conducerea sa mai mult de un deceniu, „TCT”-ul a fost principala grupare care a activat în sportul târgoviștean. (A.B.)

SOCIETATEA SPORTIVĂ A LICEULUI MILITAR „MĂNĂSTIREA DEALU” / „SSMD” A fost înființată în anul 1912. Prin statut se prevedea că „Pot fi membri în societate ofițerii, profesorii, subofițerii angajați și foști elevi ai Liceului Mănăstirea Dealu, precum și orice persoană onorabilă din afară de Liceu care dorește, dacă contează în cadrele de rezervă ale armatei. Scopul societății este de a dezvolta gustul și practica diferitelor exerciții fizice pentru toți membrii acesteia precum și asigurarea premiselor unei puternice activități sportive la atletism, box, fotbal, gimnastică, oină, scrimă, tir”. Ulterior s-au înființat și secții de baschet, canotaj, judo, natație, sporturi de iarnă, tenis de câmp, volei. Primii conducători ai SSMD au fost lt.col. Marcel Olteanu – președinte de onoare, cpt. Virgil Bădulescu – președinte, lt. Alexandru Manolescu – secretar. În ceea ce privește sportul de performanță, SSMD a fost prima grupare sportivă din provincie care a dat României campioni naționali (Alexandru Manolescu, Emil Pălăngeanu) și recordmani naționali (Ilie Dumitrescu, Emil Pălăngeanu, Nicolae Cristea), la atletism. După ce au dobândit aici primele noțiuni și au fost îndrumați spre practicarea acelor discipline pentru care aveau aptitudini, unii dintre foștii elevi ai Liceului Militar „Mănăstirea Dealu” au devenit ulterior sportivi de renume ai țării. Dintre aceștia menționăm pe Constantin Brandabur (fotbal; component al echipei naționale), Ferdinand Calistrat (atletism; recordman național, campion balcanic și național), Nicolae Orășanu (volei; campion balcanic și național), Mihai Bără (schi; campion mondial universitar, multiplu campion național) ș.a. Predarea disciplinelor sportive către elevii liceului a fost asigurată de cadre didactice cu autoritate recunoscută pe plan național precum Alexandru Manolescu, Emil Pălăngeanu, Lazăr Bodea (atletism), Petre Alexandrescu, Lucian Popescu (box), Virgil Bădulescu, Valeriu Gorun (gimnastică), Marin Balosache (baschet), Anghel Vlădescu (volei), Gheorghe Panaitescu (tir), Vasile Torje (gimnastică, judo, tir, scrimă) ș.a. Pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a activităților sportive a fost asigurată, în timp, o foarte bună bază materială. La momentul de vârf al funcționării liceului (a doua jumătate a deceniului patru) acesta dispunea de un complex sportiv care îngloba, între altele: sală multifuncțională (box, gimnastică, judo, scrimă); poligon de tir; stadion (teren

de fotbal, pistă circulară de 400 m pentru atletism; vestiare); terenuri de baschet, tenis, volei. Din nefericire cutremurul din noiembrie 1940 a afectat profund întreaga logistică a Liceului militar „Mănăstirea Dealu” (inclusiv dotările pentru practicarea sportului), ceea ce a impus închiderea acestuia şi transferarea tuturor activităţilor sale la Predeal. Odată cu aceasta, în 1940, şi-a încheiat activitatea „SSMD” (A.B.)

SOCIETATEA ŞTIINŢIFICĂ LITERARĂ „TINERIMEA ROMÂNĂ” Fondată în 1877 a organizat periodic concursurile societăţii, interesantă formă de pregătire, la care a participat şi tineretul târgoviştean. A rămas ca moment de referinţă concursul organizat la 1 iunie 1920 în parcul Carol, când la Bucureşti s-au deplasat 15 elevi conduşi de profesorul G. Lefteriu. În prezenţa regelui şi reginei, manifestarea s-a deschis prin defilarea participanţilor, după care a urmat vizionarea unor spectacole de gimnastică, dansuri şi coruri, s-a vizitat Capitala, după care s-au organizat concursurile pe specialităţi. (M.O.)

SOCIETATEA „TÂRGOVIŞTEA” A fost înfiinţată la 10 mai 1910 şi îşi propunea păstrarea şi îngrijirea monumentelor istorice din tot cuprinsul oraşului Târgovişte, dar şi adunarea actelor, hrisoavelor, tipăriturilor vechi şi a altor obiecte de valoare ştiinţifică şi istorică, care aveau legături cu arta şi istoria românească. Se dorea ca Târgoviştea să se dezvolte şi să se înfrumuseţeze, păstrându-şi pe cât posibil caracterul său de veche cetate românească, sprijinirea unor acţiuni care să prezinte viaţa şi operele Văcăreştilor, ale lui Eliade, Grigore Alexandrescu, Ioan Ghica, Vasile Cârlova. Societatea îşi propunea „alcătuirea unui muzeu regional”, iar secretarul general perpetuu al societăţii a fost C.D. Dimitriu. Printre membrii societăţii se aflau principesa Maria, principele Ferdinand şi multe alte personalităţi ale vieţii politice româneşti. În anul 1911 societatea obţinea medalia de argint a Asociaţiei Române pentru înaintarea şi răspândirea ştiinţelor pentru „păstrarea şi îngrijirea monumentelor istorice”. (M.O.)

SOCIETATEA TEHNICO-ŞTIINŢIFICĂ A ELEVILOR „ASTRONAUTICA” DE LA COLEGIUL NAŢIONAL „CONSTANTIN CARABELLA” la fiinţă în 1968 ca urmare a unei idei şi la îndemnul academicianului Elie Carafolie; fondator: prof. Ioan N. Radu. Este prima societate de acest fel din România. Obiectivele principale: editarea revistei „Astronautica”; promovarea rachetomodelismului ca sport tehnico-aplicativ; organizarea taberei naţionale la Târgovişte „Şcoala şi cosmosul”; editarea unor lucrări de astronautică şi rachetomodelism la nivel naţional. De la înfiinţare şi până astăzi, membrii societăţii, sub

îndrumarea prof. Ioan N. Radu, au participat la numeroase concursuri de rachetomodelism naţionale şi mondiale, cum au fost cele organizate în fostele state Iugoslavia şi Cehoslovacia, în URSS/ Rusia, Bulgaria, Polonia şi au publicat lucrări cu specific cum sunt „Culegere de întrebări şi probleme de astronautică” (1972), „Dicţionar de astronautică” (1974), „Mic dicţionar enciclopedic de astronautică” (2003), activitatea de redactare fiind condusă de prof. Ilinca Radu. Îşi continuă activitatea. (G.C.)

SOCIETATEA „THALIA” Este creată din iniţiativa lui Dan Țopa, care-i este şi preşedinte, în luna aprilie a anului 1991. Scopul: înfiinţarea unei companii teatrale; crearea unor forme de învăţământ de artă teatrală; asigurarea de prestări artistice, construcţii şi amenajări proprii. Astfel, sub auspiciile acestei societăţi, sunt inaugurate în 1990 cursurile Facultăţii de Teatru – prima facultate privată din Târgovişte – şi care va funcţiona până în 1996; rector: Horia Deleanu; decan: Constantin Codrescu. Sub aceleaşi auspicii îşi începea stagiunea, în 1993, primul teatru profesionist „Mihai Popescu”, care va avea şi secţia de copii „Neghiniţă” în colaborare cu Casa de Cultură „Ion Vasiliu” a municipiului, şi căruia, în 2007, i se va deschide sala Off Stage pentru copii şi tineret. În 2010 acest teatru a fuzionat cu Teatrul Municipal „Tony Bulandra”. Au regizat: Dan Micu, Ion Caramitru, Dan Țopa, Gabriel Apostol, Radu Dinulescu, Cristian Juncu, Geo Balint, Oana Leahu, Alin Antemir, François Jacob. Turnee de succes în Franţa la Festivalul de la Avignon şi la Belfort, şi în Ungaria la Pécs. Actori: Ştefan Ştefănescu, Ilie Ghergu, Mircea Silaghi. (G.C.)

SOCIETATEA VĂDUVELOR EROILOR DIN RĂZBOIUL 1916-1919 – filiala Târgovişte Această societate se constituie după Primul Război Mondial şi are ca scop sprijinul material pentru văduvele eroilor căzuţi pe front în anii 1916-1919. Comitetul de conducere era format din Ida Calluda – preşedinte, Adina Farmacult – vicepreşedinte, Eliza Ionescu – secretar şi Melania Marinoiu – casier. (M.C.)

SOCIETATEA „VULTURUL” DIN TÂRGOVIŞTE (1.IV.1885 – 1935) Consiliul de administraţie al societăţii a fost format din 10 membri, preşedinte Nae Teodorescu, Moise Voiculescu, vice-preşedinte. A apărut ca societate cooperatistă de credit şi economie din iniţiativă liberală, fiind înfiinţată de Iancu Nicolaescu. Se ştia că aceasta era una dintre cele mai vechi din ţară, principalii săi membri fiind fruntaşii negustorimii din oraş, dar şi mulţi ţărani înstăriţi din satele din jur. Societatea avea capital de 100.000 în acţiuni, şi depuneri în valoare de 1.652.617 lei. Condusă N. Teodorescu-Mihalcea, sprijinit de Iancu Nicolăescu, V. Dumitrescu, preotul Ilie Aldescu, I. C.D. Dimitriu a reuşit să cumpere un

sediul propriu pe strada Libertăţii, cu multe birouri şi o mare sală de şedinţe. Cu prilejul prezentării bilanţului din 3 februarie 1919 de către conducerea societăţii „Vulturul” în cadrul Adunării generale, banca a subscris pentru împrumutul naţional al Unirii. Noul preşedinte al comitetului de administraţie era avocatul Grigore Tolea, ajutat de vicepreşedinţii D. Mocănescu şi Ion Dimitriu, de Jean Aldescu, Jean Constantin şi C.C. Iliescu. Banca a desfăşurat o activitate profitabilă sub conducerea directorului Grigore Tolea şi a contabilului Mircea Curelea. În 1928, banca avea un capital variabil 119.349.116, capital în acţiuni 931.000, fond de rezervă 837.966, depozite spre fructificare 7.516.074, dividende acţiuni 35.875, dobânzi de plată la depozit 351.623 lei. În anul 1935, băncile „Vulturul” şi „Viitorul Susenilor” au hotărât să fuzioneze cu Banca Comercială şi Industrială. În conducerea noii bănci fuzionate intrau, din partea societăţii „Vulturul”, Polizu Dragomirescu, Petre Popescu şi Mircea Curelea, iar de la „Viitorul Susenilor”, Gh. Ionescu, Gh. Constantinescu-Potlogeanu şi Fl. Crăciunoiu. (G.T./ C.V.)

SPAȚII COMERCIALE DIN DECENIUL 8 AL SEC.

XX Muntenia (28. IV. 1978) Suprafaţa utilă de 6600 mp este dispusă pe 5 niveluri şi 45 de raioane specializate, volumul desfacerilor se estimează la 320.000.000 lei pe an. *Mondial* (dec. 1971); *BIG*-ul platformei industriale (1974); magazinele microraioului VI (1974); Piaţa centrală 1 Mai (1 iun. 1974, modernizată în 2004); Oborul săptămânal (31 mar. 1974), Piaţa alimentară din microraioul VI (1976). (G.T./ C.V.)

SPECTACOLUL DE SUNET ŞI LUMINĂ În vara anului 1969 are loc, la Curtea Domnească, premiera naţională a spectacolului de sunet şi lumină „La porţile istoriei”, realizat sub auspiciile Comitetului de Cultură şi Artă al judeţului Dâmboviţa şi la concurenţă cu cele mai reuşite spectacole de acest fel din lume de la piramidele egiptene, Forumul roman, Parthenon, Domnul Invalizilor de la Paris; scenariul: dramaturgul Dan Tărchiţă; fondul muzical: orchestra Filarmonicii „George Enescu” şi corul Radioviziunii Române; interpretarea teatrală: George Calboreanu, Artist al poporului, Gina Patrichi, Traian Stănescu, Dem Rădulescu, Aurel Rogalski, Iulian Necşulescu, Dinu Ianculescu, Corado Negreanu, Mircea Medianu, Alta Victoria-Dobre, Vasile Tomescu, Marcel Laurenţiu, Nicolae Crişu, Cornel Elefterescu; regia artistică: Mihai Zirra, Maestru emerit al artei; difuzarea spectacolului: în stereofonie simultană ghidată pe patru benzi magnetice. (G.C.)

SPINEANU, Cezar (1884, Craiova, Dolj – 1973)

Profesor, lider de partid, publicist, primar, parlamentar, nume de prestigiu al mişcării ţărănişti din România. A făcut studii la Bucureşti şi la Sorbona, funcţionând ca

profesor la Liceul Militar „Mănăstire Dealu”. Întemeietor al Partidului Țărănesc în județul Dâmbovița (1918), s-a remarcat ca lider de prestigiu al acestuia și apoi, din 1926, al Partidului Național Țărănesc. A făcut parte din conducerea centrală a celor două partide. Nume emblematic pentru viața politică din județ și din țară, a fost deputat în toate legislaturile interbelice, vicepreședinte al Camerei deputaților (1932-1933) și primar al orașului Târgoviște (1930). A acționat pentru dezvoltarea și modernizarea orașului Târgoviște și a județului, atrăgând fonduri și resurse guvernamentale. De numele său se leagă o serie de acțiuni și inițiative: adoptarea planului de sistematizare a Târgoviștei, pavarea străzilor, lucrări de canalizare, introducerea curentului electric în cartierele periferice, ajutorarea săracilor și a văduvelor de război, introducerea conductelor cu apă în unele cartiere ale orașului, suplimentarea fondurilor pentru aprovizionarea populației cu cereale și combustibil, a demarat construirea unei hale moderne în Târgoviște, repararea școlilor, repararea sau construirea unor poduri și podețe ș.a. În prezența lui Spineanu s-au inaugurat lucrări importante: punerea pietrei de temelie pentru Căminul muncitoresc (28 februarie 1930) și pentru Halele Centrale (22 octombrie 1933), sfințirea Mitropoliei (12 noiembrie 1933) ș.a. Condeier de talent, a publicat multe articole în presa locală („Țăranul”, „Vremea nouă”) și centrală („Țara nouă”, „Dreptatea”, „Țăranul”). Prin activitatea sa și prin rezultatele partidului s-a evidențiat ca unul din cei mai remarcabili lideri județeni. În timpul regimului carlist (1938-1940) și antonescian (1940-1944), când partidele fuseseră teoretic dizolvate, Spineanu a acționat pentru menținerea structurilor P.N.Ț. în județ. În toamna anului 1944, după înlăturarea lui Ion Antonescu, a acționat pentru refacerea în județ a organizației P.N.Ț., refuzând să se alieze forțelor politice procomuniste. În anii 1944-1947 a fost preocupat pentru a contracara ascensiunea P.C.R. spre putere. După dizolvarea de către regimul comunist a P.N.Ț., în anul 1947, Spineanu (alături de alți lideri) a fost arestat și condamnat la închisoare (1947-1950). După ieșirea din închisoare a fost trimis în Bărăgan în localitatea Pelicanu cu domiciliul obligatoriu (1955-1956). Revenit în Târgoviște în 1957 a fost din nou arestat (1958-1960). Și-a păstrat toată viața crezul său politic, sperând în refacerea P.N.Ț. și în revenirea României la democrație. În acest sens a ținut legătura cu Ion Răducanu – fost ministru, cu Niculina Mihalache – soția lui Ion Mihalache, cu Vasile Haneș, Ion Trandafirescu și cu alți frunțași ai P.N.Ț. În anul 2000 Primăria Târgoviște i-a acordat postum titlul de „Cetățean de Onoare”. (M.C.)

SPITALUL DE BOLI CONTAGIOASE (SECȚIA DE ENDOCRINOLOGIE)

În 1930 a fost înființat în fosta casă Diaconescu care a fost utilată cu mobilier și aparatură necesară pentru care Primăria trebuia să plătească

1.100.000 lei. Această sumă fiind mare a solicitat Prefecturii o subvenţie de 700.000 lei, motivând că odată amenajat deservea şi comunele judeţului. Medicul Ioan Alexandrescu a asigurat buna funcţionare a spitalului, acţionând pentru izolarea bolnavilor contagioşi şi punerea în funcţiune a etuvei achiziţionate pentru dezinfectarea locuinţei. În 1979 a fost înfiinţată la Spitalul Judeţean secţia de endocrinologie şi nutriţie iniţiator fiind dr. Leonid Plângă. Acelaşi medic organizează şi primul laborator de medicină nucleară într-un spital judeţean cu sprijinul Comitetului de Stat pentru Energie Nucleară şi al Institutului „C.I. Parhon” pentru investigarea organelor endocrine, a glandelor suprarenale şi a gonadelor, cât şi efectuarea de dozări radioimunologice de hormoni tiroidieni. (G.T./ C.V.)

SPITALUL JUDEŢEAN Primul spital judeţean datează din 1822, când oraşenii au obţinut permisiunea de la domnitor să-şi construiască un spital cu patru camere, o casă pentru doctor şi o alta pentru spiţărie şi spiţer, undeva pe strada Bărăţiei. Spitalul se întreţinea din veniturile Târgului din Afară şi din obolul credincioşilor şi a avut o existenţă efemeră. În 1833 spitalul judeţean apărea ca o instituţie sanitară nouă creată prin stăruinţa vornicului Barbu Ştirbei şi funcţiona într-o clădire ce exista la întreţinerea străzilor Avram Iancu cu Calea Domnească. În 1846 s-a înfiinţat Spitalul de boli venerice (Casa de leac) în casa închiriată de la Hristache Tungescu, după care în 1851 se va muta în casa cluceresei Elena Hiotu. Din 1853 acesta va deveni spital districtual cu caracter permanent, fără a avea un local propriu. Nicolae Băleanu a donat în 1861 casele sale, din Strada Mare, pentru funcţionarea spitalului districtual, care a intrat în reparaţii capitale în 1863-1864. În 1886 s-a luat iniţiativa construirii unui local propriu pentru spital, situat în incinta Curţii Domneşti, iar în anul următor, s-a alocat suma de 2000 de lei pentru întocmirea planurilor. Lucrările au demarat greu, spitalul fiind terminat în 1899, la insistenţa doctorului D. Iovitz, numindu-se Spitalul Judeţean. Se considera că noul edificiu a fost realizat după regulile igienei în vigoare, în sistem pavilionar, având şi un pavilion separat pentru bolile contagioase şi pentru autopsie. Spitalul a fost dotat cu aparatură necesară, un laborator pentru analize şi cu personal adecvat. Ulterior, s-a constatat că localul spitalului a fost realizat defectuos, o parte din ziduri s-au surpat, însă spitalul a continuat să funcţioneze după război (clădirea a fost dezafectată în 1977). Corpul medical avea să demonstreze că alegerea locului nu fusese fericită, insistându-se să i se dea o altă destinaţie (un muzeu de antichităţi). În ciuda a numeroaselor probleme Spitalul Judeţean a reprezentat o instituţie care s-a impus şi a reuşit să câştige încrederea locuitorilor prin activitatea unor medici cu vocaţie. Doctorul Costache Marinoiu propunea construirea unui

nou spital într-o altă locaţie. Alături de el, au lucrat Dumitrescu (medic secundar), St. Niculescu (subchirurg), N. Istrătescu (intendent), Sevasta Rădulescu (moaşă), I. Emanoil. După Primul Război Mondial s-a pus problema construirii unui nou local pentru Spitalul Judeţean, pentru care au militat oameni politici (C. D. Dimitriu) şi corpul medical (dr. D. Oprescu). În 8 noiembrie 1924 a fost pusă temelia noului spital, semnându-se actul constitutiv de către autorităţile centrale şi locale. Spitalul s-a construit după planul arh. I. Ionescu, iar întreaga lucrare s-a terminat în 1930, când a fost pusă o placă „În memoria dr. Dimitrie Oprescu, fost medic primar al spitalului 1dec. 1919-1 ianuarie 1925”. Secţia de tuberculoşi a fost înfiinţată în 1930 şi a funcţionat într-un pavilion special amenajat în cadrul Spitalului Judeţean. Noua secţie, care dispunea de 20 paturi, a fost inaugurată în prezenţa lui Ion Mihalache. Secţia a fost modernizată prin realizarea unei săli de cură, o sală de mese, un laborator şi un parc înconjurător. Acest progres s-a datorat medicului Victor Gh. Ionescu, întâiul medic primar al secţiei TBC care a funcţionat între anii 1930-1932. În 1932 s-a introdus vaccinarea antituberculoasă a noilor născuţi. La 7 oct. 1934 s-a pus piatra fundamentală a pavilionului de boli interne. În 1938 spitalul avea un personal format din şapte medici, un farmacist, un administrator, trei sanitari, o moaşă şi un număr de 120 de paturi. În perioada comunistă, în 1969, sănătatea publică era asigurată de Spitalul Judeţean care avea un număr de 615 paturi, o policlinică modernă şi şase circumscripţii urbane în care îşi desfăşurau activitatea 94 de medici şi 334 cadre medicale cu studii medii. În cîincinalul 1965-1970 s-au înfiinţat două secţii noi de oftalmologie şi de ORL, iar secţia de chirurgie a fost modernizată cu o nouă sală de operaţie. În 1970 s-a construit clădirea centrală a actualului Spital Judeţean de Urgenţă, având parter şi cinci etaje, pentru unitatea de primire urgenţe şi secţiile de chirurgie, obstetrică ginecologie, boli interne şi pediatrie, precum şi un ambulatoriu pentru toate specialităţile medicale. În decursul timpului, oraşul s-a dezvoltat continuu, iar spitalul a urmat permanent această creştere administrativă şi demografică, atât datorită investiţiilor făcute, cât şi muncii, priceperii şi talentului unor directori ai spitalului dintre care amintim: dr. Oprescu Dumitru (până în 1935); dr. Georgescu Benone (între 1935-1954); dr. Străjescu Eugen (între 1954-1971); dr. Homorodeanu Ion şi dr. Dobândă Ion (între 1972-1990); dr. Jean Popescu, dr. Vlădescu Nicolae, dr. Vlădoianu Mircea, dr. Deftu Octavian (după 1990). (G.T./ C.V.)

SPITALUL MILITAR DE LA FONDERIE A fost înfiinţat de către „comisia spitalicească”, ca urmare a izbucnirii Războiului de Independenţă pentru îngrijirea ostaşilor români răniţi pe front. S-au luat măsuri de transformare a camerelor din clădirile de la poarta de

intrare a atelierului şi a celor patru săli de cazarmă în saloane de spital, cu 330 paturi. Prin donaţiile locuitorilor, spitalul a fost dotat cu paturi, saltele şi lenjerii. Farmacista Elena Bulandra a donat lenjerii de pat şi a făcut o reducere de 25% la medicamentele procurate din farmacia sa. Spitalul militar a fost întreţinut cu donaţiile oferite de populaţia oraşului şi prin măsurilor întreprinse de Prefectura Judeţului. La Mănăstirea Dealu a fost înfiinţat un alt spital militar provizoriu pentru tratarea prizonierilor turci. (G.T./ C.V.)

SPITALUL OŞTIRILOR RUSEŞTI (ÎMPĂRĂTESC) CU FARMACIE A funcţionat temporar la Mitropolie în perioada 1827-1831, cu 350 paturi unde erau îngrijiţi militarii ruşi care luptaseră cu turcii. (G.T./ C.V.)

STADIONUL „EUGEN POPESCU” Iniţial denumirea Stadionului a fost „Tudor Vladimirescu”. Apoi aceasta a fost schimbată succesiv în „7 Noiembrie”, „Energia”, „Metalul”, „Clubul Sportiv”, „Municipal”. În prezent poartă numele „Eugen Popescu”, în memoria celui care a fost căpitanul primei echipe târgoviştene de divizia „A” şi, ulterior, cel mai prolific descoperitor şi şlefuitor de talente din istoria fotbalului local. În condiţiile în care la mijlocul deceniului patru al secolului XX activitatea fotbalistică din oraş era în plină expansiune a început să fie pusă în discuţie necesitatea construirii unui stadion în Târgovişte. Presa centrală („Gazeta Sporturilor”, 1934) nota că „... zvonuri circulă în oraş referitoare la construirea unui stadion modern situat în centru, lângă Sala de Arme”. Problema este reluată peste câţiva ani mult mai tranşant în presa locală („Ancheta”, 1940) „Echipele sunt obligate să joace în condiţiuni grele pe terenul Şcolii de Cavalerie [...]. Datorită bunăvoinţei unor iubitori ai sportului s-a putut juca şi pe terenul Arsenal, dar acesta nu v-a mai putea fi utilizat [...]. Trebuie găsită o soluţie cu construirea stadionului de la Sala de Arme”. Soluţia a fost găsită şi lucrările au început în primăvara anului 1943 pe un teren al Primăriei, în suprafaţă de 12.500 mp, situat lângă Sala de Arme. Arhitectul Filip Teodorescu prevăzuse un teren de fotbal, pistă de atletism, tribune, cabine etc. Din păcate după puţin timp, în care ritmul de execuţie a lucrărilor a fost foarte lent, acestea au fost abandonate. La foarte puţin timp după terminarea războiului un comitet de iniţiativă condus de prefectul Gogu Popescu şi din care făceau parte oficialităţi precum primarul Ion Rădulescu, şeful poliţei Nicolae Gabrielescu, preşedintele TCT-ului Virgil Diaconescu ş.a. a hotărât continuarea lucrărilor începute. Cu toate că, prin liste de subscripţie, s-au strâns şi bani nu s-a putut avansa şi după numai câteva luni ceea ce urma să devină modernul Stadion al Târgoviştei a fost transformat (la propriu) în groapa de gunoi a oraşului. Au mai trecut câţiva ani până când Stadionul din Târgovişte a devenit realitate. Momentul

inaugural, 7 noiembrie 1949, „a fost ales cu grijă”. Se împlineau 32 de ani de la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie şi autorităţile locale au ţinut să îşi manifeste în acest mod „imensa recunoştinţă faţă de poporul sovietic şi armata sa eliberatoare”. Arena dispunea de o tribună din beton (cu o capacitate de 3000 de locuri), vestiare, birouri, case de bilete, pistă de atletism (cu 6 culoare pe linia dreaptă din faţa tribunei şi 4 culoare pe cele două turnante şi linia dreaptă opusă tribunei), sectoare pentru sărituri şi aruncări, teren de volei etc. Documentaţia de execuţie a fost întocmită de arhitectul Ştefan Boriga (arhitectura) şi inginerul Ştefan Levinschi (structura de rezistenţă) iar lucrările au fost realizate, în marea lor majoritate, prin munca voluntară prestată de ostaşii din garnizoană şi de salariaţii de la instituţiile şi unităţile economice din oraş, în perioada aprilie 1948 – octombrie 1949. O primă modernizare şi extindere a tribunei s-a făcut la jumătatea deceniului şapte. Atunci, pe baza proiectelor arh. Ştefan Boriga şi ing. Lucian Gănescu, cu implicare majoră a conducerii Întreprinderii de Utilaj Petrolier (proprietarul bazei sportive din acel moment) s-a extins tribuna I spre dreapta (către Sala de Arme – actuala Casă a Armatei) şi spre stânga (dezafectându-se terenul de volei din spatele actualului sediu al Parchetului) şi s-a construit arena de popice (pe un teren situat la limita incintei, paralel cu Alea Ştrandului – actualmente Alea Coconilor). Pe baza documentaţiei întocmite de inginerul Cristian Sora în vara anului 1976 s-a construit tribuna a II-a iar vestiarele pentru jucători şi arbitri au fost mutate de sub tribuna I într-un corp nou amenajat lângă tribuna a II-a. Cu acest prilej pentru jucători, în vederea recuperării de după efort, s-au dat în folosinţă o saună şi un bazin cu apă caldă. Anul următor (1977) s-a finalizat această etapă de modernizare şi extindere prin construirea peluzei care uneşte, pe latura „est”, tribunele I şi II, ceea ce a făcut ca în acel moment numărul total al locurilor pentru spectatori să ajungă la 15.000. S-a îmbunătăţit calitatea suprafeţei de joc prin regazonare acolo unde era necesar (zona careurilor de 16 m şi cea de la centrul terenului), s-au construit o nouă tabelă de marcaj şi cabine pentru crainicii transmisiilor radio-TV, s-au înlocuit integral gradenele de lemn, s-a asigurat o mai frumoasă estetică prin curăţenie, vopsitorie, amenajare alei de acces şi spaţii verzi, amplasare de lozinci cu caracter sportiv, reclame comerciale etc. De atunci şi până în prezent s-au executat, la intervale de 2-3 ani, numeroase lucrări de întreţinere (la instalaţiile sanitare şi de încălzire) şi de îmbunătăţire a condiţiilor de joc (refacere gazon). Ultima etapă majoră de modernizare a arenei s-a realizat în perioada 2005-2006. Atunci, prin susţinerea materială oferită de Gheorghe Zotic – finanţatorul echipei de fotbal, s-au finalizat lucrările la spaţiile de sub extinderea tribunei I (preconizate de proiectanţi în documentaţia din 1965). Este vorba de amenajări pentru

pregătire teoretică (sală pentru instruirea jucătorilor, birou antrenori), spații de cazare (cantonament pentru 30 de persoane), cantină, birou conducere, protocol etc. Capacitatea actuală a tribunelor este de 17.500 locuri. Stadionul din Târgoviște a găzduit – în cei peste 60 de ani de existență – circa 1500 întâlniri ale echipelor locale de fotbal în competiții oficiale interne, de la nivel competițional de campionat raional până la Divizia „A”. La acestea se mai adaugă aproape 100 de jocuri internaționale susținute de echipe târgoviștene cu formații de club din diferite țări ale lumii (debutul, pe 17 noiembrie 1960, cu Dozsa Pecs, Ungaria) precum și de reprezentativele României de juniori (primul meci pe 5 aprilie 1967, cu Bulgaria) sau de tineret (primul meci pe 12 octombrie 1975, cu Turcia). În afară de partide de fotbal Stadionul din Târgoviște a mai fost gazda unor meciuri de handbal în 11, concursuri de atletism și aerorachetomodelism, gale de box sau lupte, mari demonstrații de gimnastică (cu mii de executanți), manifestări culturale sportive, concerte, întâlniri politice etc. Pe spațiile special amenajate aferente acestei baze sportive s-au disputat de-a lungul anilor sute de partide de baschet, volei, handbal în 7, tenis, popice. (A.B.)

STAIKU, Constantin Dan Dorin (18.VI.1955, Târgoviște) Urmează cursurile Liceului Nr. 2 (actualul „Voievodul Mircea”) din Târgoviște și își ia licența de inginer la Facultatea de Energetică a Institutului Politehnic din București, unde obține și titlul de doctor în hidraulică și mecanică a fluidelor. Inginer la întreprinderi din București și Târgoviște (șef de atelier și de laborator, consilier tehnic). Director general al Regiei Autonome de Gospodărie Comunală din Târgoviște, SC Compania de Apă Târgoviște-Dâmbovița. Deputat, după 1990, în Parlamentul României. Cadru didactic la Universitatea „Valahia” din Târgoviște: asistent, șef lucrări, conferențiar, doctor în științe tehnice. Membru al Asociației Generale a Inginerilor din România și președinte al filialei sale dâmbovițene, și al Asociației Române a Apei. Autor a 16 invenții, din care unele sunt brevetate, și a numeroase lucrări de cercetare din domeniul supapelor de siguranță, instalațiilor de alimentare cu apă și a valorificării biogazului. Este deținător al Medaliei de Bronz a Salonului Mondial al Invențiilor „Eureka” de la Bruxelles, în 2004, pentru o instalație de alimentare cu apă. A participat la revoluția din decembrie 1989 și este membru fondator al FSN/PSD în Dâmbovița și deputat (1990-1992). Are contribuții la modernizarea orașului și a județului, coordonând proiecte de investiții din fonduri europene în domeniul sistemelor de apă și canalizare. (G.C./M.C.)

STAIKU, Grămăticul (sec. al XVII-lea – ?) Traducător, filolog. Dascăl și grămătic la Mitropolia din Târgoviște (probabil între 1630-1680). Predă gramatica (slavonă) în timpul lui Matei Basarab. Inspirându-se din

gramatica lui Meletie Smotrițki, alcătuiește între 1667-1669, „Tâlcuirea sau arătarea gramaticii slavonești”, cu text bilingv slavo-român, fiind prima încercare de formulare a unei terminologii gramaticale românești. În afara acestei lucrări este autorul unui „Lexicon slavo-român”, terminat înainte de 1670. Tot de la el ne-a rămas traducerea unui hronograf rusesc, păstrată în manuscrisul olograf intitulat „Cartea cea grăită hronograf ce se zice început scripturilor neamurilor împărătești”. Traduce cărți cu caracter gnomic „Dioptra care să chieamă Oglindă sau închipuirea cea adevărată a vieții omenești în lume”, aparținând lui Vitalie de Dubna. Rămâne în literatură ca unul dintre cei mai vechi versificatori români. (V.P.)

STAMPE 1) „Lupta de la Târgoviște” oct. 1595 de Giacomo Franco apărută în 1621 la Veneția; stampă care s-a bucurat de o largă răspândire în Europa, înfățișează o imagine fantezistă a orașului Târgoviște cu castele normande, cu linii fortificate impecabile și cu munți abrupti. 2) Luptele de la Târgoviște și București”, de Hans Siebmacher, în „Historicae relationes continuatio”, 1595. 3) „Orașul Târgoviște la 1688” de Iacob Herrvean; reprezentare fantezistă a orașului (stil oriental). 4) „Tarvis Nella Valachica”, reprezentare fantezistă apărută în prima parte a sec. XVII-lea, în presa italiană (grafică). (G.T./C.V.)

STAN, Gheorghe (1920-1990) Președinte al Comitetului Executiv al Sfatului Popular în cursul anilor 1958-1959, când a primit vizita unei delegații a Prezidiului Adunării Populare a Republicii Populare Democrate Coreene care a vizitat Școala de Copii Coreeni „Kim Ir Sen” de la Mănăstirea Dealu. (M.O.)

STAN, Ioan (5.VIII.1955, Cuza-Vodă, Dâmbovița) Preot, vicar administrativ. A urmat Seminarul Teologic din București (1970-1975), apoi Facultatea de Teologie din București (1976-1980); cursuri postuniversitare la Facultatea de Teologie a Universității din Salzburg din Austria (1980-1983). Din 1984 este preot paroh la Parohia Lazuri, com. Comișani, jud. Dâmbovița. A fost director al Seminarului Teologic „Sf. Ioan Gură de Aur” din Târgoviște (1992-1993), profesor de limba latină la Colegiul Național „Constantin Carabella” (1990-1995), profesor de limba latină, îndrumări misionare, catehism și dogmatică la Seminarului Teologic „Sf. Ioan Gură de Aur” din Târgoviște (1992-2000); profesor la catedra de religie și latină la Colegiul Național „Ienăchiță Văcărescu”, la Colegiului Național „Constantin Cantacuzino” și la Liceul „Ion Heliade Rădulescu”(1992-1995). În perioada 1994-2000 este inspector școlar de religie la I.S.J.D. (1994-2000). Deține apoi funcția de consilier Cultural-Învățământ al Arhiepiscopiei Târgoviștei (2000-2009). Este Vicar Administrativ al Arhiepiscopiei Târgoviștei din anul 2009. A publicat

volumul intitulat „Curs de Teologie Dogmatică pentru Seminariile Teologice”, Târgoviște, 1998. (Arhiep.)

STAN, Ion (13.VIII.1955, Târgoviște) Economist, director, politician, lider de partid. Absolvent al mai multor instituții: Academia de Studii Economice București, Facultatea de Comerț, Colegiul Superior de Siguranță Națională, Colegiul Național de Apărare, Cursul „Intelligence Oversight in Democracy”. A lucrat ca economist la IJECOOP Dâmbovița (1982-1987), director adjunct la ICSMA Târgoviște (1987-1990), director general la Direcția Comercială a Județului Dâmbovița, director general al SC ALIMENTARA SA Târgoviște (1992-1995, 1997-2000). În 1995 s-a înscris în PDSR, îndeplinind importante funcții: membru al Delegației Permanente a PDSR (1997-1998), președinte al Organizației județene PSD Dâmbovița (din 2001 până în prezent), membru al Biroului Executiv Central al PSD (din anul 2000), prefect al județului (1996). Din anul 2001 face parte din Camera Deputaților. A fost președintele Comisiei parlamentare de control a activității SRI. A contribuit la importante realizări târgoviștene: Catedrala Eroilor, lucrări de infrastructură, a impulsionat acordarea titlurilor de proprietate pe baza Legii fondului funciar ș.a. (M.C.)

STAN, Mihai (9.VII.1943, București) Profesor, prozator, istoric și critic literar, ziarist, editor. Profesor de limba și literatura română la Institutul Special de Reeducare a Minorilor din Găești (1966-1977). Apoi profesor la Picior de Munte și la Școala „Coresi” din Târgoviște (1989-2000). Conduce cercul metodic al profesorilor de limba și literatura română din Târgoviște (1991-2000). Debut publicistic cu articole privind psihologia delinventului minor în revista „Reeducarea minorilor”. Colaborează la „Dâmbovița”, „Graiul Dâmboviței”, „Jurnal de Dâmbovița”, „Litere”, „Jurnal de București”, „Apollon”, „Curier”, „Literaturul”, „Sud”, „Eroica”, „Viața Basarabiei”, „Literatură și artă” (Chișinău). Înființează revista „Coresi” a elevilor Școlii Nr. 5 Târgoviște (1991). În perioada 1995-1996 modelează la Radio D Târgoviște o emisiune săptămânală de cultură. Fondează Editura „Bibliotheca” din Târgoviște (1997) al cărei director-proprietar este. Aici au apărut circa 1000 de lucrări, majoritatea despre Târgoviște și județul Dâmbovița, scrise de autori locali sau din alte spații culturale naționale și internaționale. Redactor-șef fondator al revistei „Limba și literatura română” a Inspectoratului Școlar Județean Dâmbovița (1998), redactor-șef fondator al publicației „Litere” (2000, din 2005, revistă a Societății Scriitorilor Târgovișteni), redactor-fondator al revistei de cultură „Armonia”, serie nouă (2005), membru în consiliul de coordonare editorială a revistei „Eroica. Revistă de cultură istorică și de cinstire a eroilor neamului”. Este secretar al Academiei Internaționale „Mihai Eminescu” din

București (româno-indiană), înființată în 1987 și vicepreședinte al Asociației Culturale Româno-Indiene (2004). În 2005, fondează împreună cu un grup de sprijin (George Coandă, Victor Petrescu, Mihai Gabriel Popescu, Tudor Cristea, Dan Țop) Societatea Scriitorilor Târgovișteni, al cărei președinte executiv este. Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (1999), distins cu Ordinul Ziariștilor clasa I (2007). De asemenea, membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (2005). Distins cu medalia „Meritul cultural”, clasa I (2004), Diploma de Excelență a Primăriei Chișinău (contribuții la dotarea bibliotecii „Târgoviște” din Chișinău) și Diploma de Excelență a Primăriei Târgoviște (2010). Debut editorial cu volumul „Admiterea în liceu” (1993). Autor sau coautor al unor lucrări: „1897-1997. Centenar Primăria orașului Târgoviște” (1997), „Scriitori dâmbovițeni: bibliografie școlară. Vol. I. Clasicii” (1998), „Mihai Viteazul în memoria urmașilor” (2001), „Litere 100. Istoria unei reviste literare dâmbovițene” (2008), „Târgoviște. Călători străini. Cronicari. Vol. I” (2010), „Târgoviște în literatură. 1800-1918. Vol. II” (2010), a numeroase manuale și auxiliare școlare. Publică volumele de proză: „Clone” (roman, 2003), „Paradis” (roman, 2004), „Ieșirea din Paradis” (2007), „Clone 2. Exodul” (roman, 2011) sau de interviuri, critică literară: „Destin într-un timp dogmatic. Ion Gavrilă în dialog cu Mihai Stan” (2005), „Lecturi empatică” (2006), „Rătăcirile unui caligraf. Mircea Horia Simionescu în dialog cu Mihai Stan” (2006), „Confreria. Convorbiri și confesiuni” (2009). Contribuție majoră prin Editura Bibliotheca, revista „Litere”, Societatea Scriitorilor Târgovișteni și prin scrierile proprii la cultura scrisă a orașului și județului (V.P.)

STAN, Mihail-Florin (20.IX.1969, Găești, Dâmbovița). Absolvent al Liceului (azi, Colegiu Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, își ia licența de inginer la Facultatea de Inginerie Electrică de la Universitatea „Valahia” și diploma de magister la Universitatea Politehnică din București, în specialitatea „Optimizarea echipamentelor pentru conversia energiei electrice”. Doctor în științe inginerești la Universitatea „Politehnică” București cu studii de specialitate la Politehnică din Torino, Italia. În prezent, cadru didactic titular (conferențiar universitar) și prodecan la Facultatea de Inginerie Electrică a Universității „Valahia” din Târgoviște. Publică frecvent cursuri, monografii și tratate de inginerie electrică și numeroase articole și studii din același domeniu. Lector / expert formator pentru cursurile de perfecționare profesională. Tutor / monitor în cadrul EDUTIC – Sistem de formare continuă a cadrelor didactice, pentru creșterea eficienței utilizării TIC și asigurarea calității instruirii asistate de calculator în mediul preuniversitar (POS DRU/19/1.3/G/37002) „TIC pentru educație de calitate!”. Membru al Societății

de Instalații Electrice și Automatizări din România – SIEAR, al Societății de Robotică din România – filiala Târgoviște, al Asociației Inginerilor Electricieni și Electroniști din România – AIEER. Editor Coordonator de volume (Proceedings) ale manifestării științifice internaționale ISEE – International Symposium on Electrical Engineering. Coordonatorul științific al Colecțiilor Universitaria-Tehnica și Dicționarele Științifice Bibliotheca ale Editurii Bibliotheca (editură acreditată CNCIS). Secretar general de redacție al „The Scientific Bulletin of Electrical Engineering Faculty” (revistă acreditată de către CNCIS de tip B+), publicație indexată în baza de date internațională Copernicus Master List Journal cu factor de impact 4.41. Membru al board-ului manifestărilor științifice internaționale: ISEM Valahia University of Târgoviște; ISEE (International Symposium on Electrical Engineering); WESC – World Energy System Conference. Ziarist, membru al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România. Diploma de excelență cu ocazia Simpozionului Științific cu participare internațională „Produce / tehnologii și servicii românești competitive și europene pentru UE”. A obținut brevete de invenție înregistrate la Registrul OSIM („Motor electric de curent alternativ cu stator dublu și rotor tubular, Procedeu constructiv pentru realizarea circuitului magnetic al statoarelor mașinilor de curent alternativ cu întrefier axial, Convector electric motor” etc.). (G.C.)

STAN, Mihail-Iulian (25.I.1978, Târgoviște) Preot, conferențiar. Absolvent al Seminarului Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” Târgoviște, promoția 1997, licențiat al Facultății de Teologie – Secția Pastorală Universitatea București, promoția 2001. Absolvent al cursurilor de masterat ale Facultății de Teologie din Târgoviște și Doctor în istorie contemporană al Facultății de Științe Umaniste din cadrul Universității „Valahia” cu teza „Biserica Ortodoxă Română din anii 50”. Hirotonit în anul 2003 pe seama Parohiei Șerbănești, al cărei paroh este din anul 2003. Profesor titular la Seminarul Teologic Ortodox din Târgoviște, la disciplinele Studiul Noului Testament, Istoria Bisericii Ortodoxe Române și Istoria Bisericii Universale, din anul 2001. Asistent universitar asociat la Facultatea de Teologie din Târgoviște și actualmente directorul Seminarului Teologic din Târgoviște. (Arhiep.)

STANCA, doamna (sf. sec. XVI – 1603) Soția lui Mihai Viteazul. După divorțul de postelnicul Dumitru s-a căsătorit cu Mihai, înainte de 29 nov./9 dec. 1584, la Proieni (Vâlcea), fiul lor Nicolae Pătrașcu născându-se pe 29 iun./9 iul. 1584. Această căsătorie s-a dovedit a fi una deosebit de profitabilă pentru viitorul domn care a dobândit alianțe cu marii boieri ai țării precum și mai multe moșii aduse ca zestre. A participat, alături de soțul și fiul ei, la vizita de la Alba Iulia (15/25 dec. 1595), unde a rămas până în febr. 1596, ca ostatecă a regentei

Maria Christierna. După cucerirea Transilvaniei, a primit de la soțul ei domeniul și castelul Făgăraș (1600). În timpul domniei lui Nicolae Pătrașcu, și-a atribuit particula domnească „Io”, după cum apare pe o inscripție a unui disc de argint dăruit Mănăstirii Stelea din Târgoviște. După înfrângerea lui Mihai la Mirăslău, în sept. 1600, ea și copiii săi Nicolae și Florica, au fost închiși, mai întâi în cetatea Gilău, apoi în Făgăraș. În 1602 pleacă, împreună cu copiii, spre Curtea imperială de la Praga, sperând să obțină bunăvoința împăratului în vederea recuperării averii pierdute. Întoarsă în țară, se îmbolnăvește de ciumă și moare la scurt timp. Înmormântată în biserica episcopiei din Râmnicu Vâlcea. (A.Ș./M.O.)

STANCIU, Ion (25.V.1945, Târgoviște/Valea Voievozilor) Absolvent al Liceului (azi Colegiu Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște și al Facultății de Istorie de la Universitatea București. Își ia doctoratul în istorie la aceeași universitate. Cercetător științific la Institutul Național de Istorie „Nicolae Iorga”, redactorșef adjunct al „Revistei istorice” a Academiei Române; din 1996 profesor titular la Facultatea de Științe Umaniste a Universității „Valahia” din Târgoviște și coordonator de lucrări de doctorat. A publicat numeroase lucrări (unic autor și coautor) privind istoria modernă a României. (G.C.)

STARK, Alexandru (6.XII.1931, Târgoviște – 30.X.1992, Paris) Ziarist, jurnalist, prozator, traducător. Termină școala primară în orașul natal, apoi studii liceale la București și Școala de Ziaristică – Radio (1949). Între 1950-1954 studii la Academia de Stat de Literatură și Cultură din Moscova, continuate apoi de cele postuniversitare de jurnalistică în București (1965). Își dedică întreaga viață scrisului și jurnalisticii de radio sau televiziune, fiind un adevărat istoric al clipei. Din 1949 până în ultimul moment al vieții este reporter, redactor, corespondent extern de Radio și Televiziune (Moscova, Paris). Colaborează cu reportaje la reviste și ziare ale vremii. Debut editorial cu „Mașini electronice de spus «noapte bună» și alte cronici inverse” (1973), urmat de „De ce nu cade soarele... și alte povestiri”. (1975), „Reportaj despre un reportaj” (1975), „Dați-mi voie să vă întreb. Amintiri despre amintirile altora” (1976), „Aventuri pe diagonală... De la sfârșit la început” (1982). Traduce din Ilf și Petrov, Ilya Erenburg, Gheorghe Vladimov, Elizar Malțev. Spirit enciclopedic, cu temeinice cunoștințe și înclinații certe în muzică, pentru care face o adevărată pasiune, rămâne ca o voce inconfundabilă a reportajului în mass-media românească a ultimelor decenii. (V.P.)

STATUIA ECVESTRĂ ÎN BRONZ A LUI MIHAI VITEAZUL Operă monumentală a sculptorului Mihai

Marcu, a fost dezvelită în anul 2001, când s-au comemorat 300 de ani de la moartea voievodului. Este amplasată în Piața Mitropoliei. Sculptorul și-a propus să evoce în opera sa strălucita victorie obținută de armata română sub conducerea lui Mihai Viteazul la Târgoviște, în urma căreia a restabilit capitala țării de la București la Târgoviște. De aici, de la Târgoviște, și-a început acțiunea unificatorie a Țărilor Române. (M.O.)

STATUIA ÎN BRONZ A DIACONULUI CORESI OT TÂRGOVIȘTE Turnată după sculptura compozițională a Iuliei Onița și dezvelită în anul 1970 se află în fostul parc al Muzeului Tiparului și al Cărții Vechi Românești. Ucenic al lui Dimitrie Liubavici, întemeietorul unei tipografii la Târgoviște, Coresi a continuat activitatea tipografică la Târgoviște și la Brașov, unde a tipărit primele cărți în limba română, care au stat la baza limbii literare. (M.O.)

STATUIA ÎN BRONZ A LUI VLAD ȚEPEȘ Operă a sculptorului Dumitru Păduraru, statuia, înaltă de peste 3 metri, a fost dezvelită în 1985 și este amplasată în parcul Chindia. Autorul sugerează în lucrarea sa chipul unui domn necruțător cu dușmanii țării, reamintind faptul că însuși cuceritorul Constantinopolului, marele sultan Mahomed al II-lea, a ezitat să intre în Târgoviște, chiar dacă era părăsit, de teamă să nu cadă în vreo cursă întinsă de Vlad Țepeș. (M.O.)

STATUIA LUI MIRCEA CEL BĂTRÂN Este realizată de Georgeta Iliescu-Adoc, în 1993, și este situată în Piața Tricolorului. Mircea cel Bătrân, ctitorul Târgoviștei, este reprezentat ca un întregitor al pământurilor românești pe care le apără și le guvernează din capitala de la Târgoviște. (M.O.)

STAVRINOS Cronicar. Grec de origine din ținutul Epirului, se stabilește în Țara Românească pe timpul domniei lui Mihai Viteazul. Ocupă ranguri înalte (vistiernic) îndeplinind și anumite misiuni diplomatice, fiind singurul martor care relatează despre vizita domnitorului la Viena și Praga. După întemnițarea sa la Bistrița, în Transilvania (1602) știrile sunt contradictorii și neconcludente până la sfârșitul vieții. Scrie cronică ritmată despre domnia lui Mihai Viteazul intitulată: „Vitejiile preacucernicului și prea viteazului Mihai Voievod”, în timpul închisorii de la Bistrița, probabil în februarie 1602, fiind o cronică completă a întregii domnii a lui Mihai Viteazul, inclusiv a evenimentelor care au ca loc central, Târgoviștea. El este plin de simpatie față de marele voievod român, lupta sa antiotomană având un profund ecou în epocă. (V.P.)

STĂNCIULESCU, Romi (9.VI.1952, Gura Ocniței, Dâmbovița) Baschetbalist, arbitru. Absolvent al Liceului „Ienăchiță Văcărescu” Târgoviște (1971), Școlii tehnice postliceale de proiectări siderurgice (1973), Colegiul

Universitar Pedagogic al Universității București (2003). Licențiat al Universității „Valahia” Târgoviște – Facultatea de Științe Umaniste, secția „istorie-arheologie” (2006). Diplomă de master la Universitatea „Valahia” Târgoviște – Facultatea de Științe Economice (2007). În anii de liceu a început să joace baschet. Calitățile fizice native (în special statura), foarte importante în acest sport, nu l-au ajutat astfel că a renunțat la o posibilă carieră de jucător. În asemenea condiții s-a dedicat, foarte tânăr fiind, arbitrajului. La 19 ani (1971) a terminat cursurile Școlii de arbitri de baschet organizate la Târgoviște (lector Valentin Grigorescu), iar la 21 de ani (1973) Federația Română de Baschet l-a promovat în lotul republican care conducea meciuri în campionatul național al juniorilor și școlarilor și în divizia „B”. Începând din anul 1980 i s-a încredințat să arbitreze meciuri în divizia „A”, femei, iar din 1983 în divizia „A”, bărbați. În întreaga sa carieră de arbitru a condus peste 300 de meciuri în campionatul național al juniorilor și școlarilor și divizia „B”, precum și alte peste 300 partide în divizia „A”. În 1988, forul internațional de specialitate i-a acordat licența de arbitru FIBA. Din această postură a condus peste 60 de meciuri din principalele competiții internaționale europene intercluburi (Euro Liga, Euro Cup, Cupa Korac, Cupa Liliana Ronchetti). Un accident nefericit (suferit în anul 1998, în timp ce conducea un joc) l-a obligat să își încheie cariera de arbitru. În 1998 a obținut licența de Comisar FIBA în baza căreia, până în prezent a supervizat disputarea a peste 50 de partide internaționale în Europa (meciuri interțări, intercluburi, turnee de calificare pentru Campionate europene de tineret etc.). Pe plan intern a supervizat ca observator peste 330 meciuri oficiale. A activat și pe plan local în diferite ipostaze legate de activitatea baschetbalistică. Timp de aproape trei decenii (1971-1998) a fost membru al Comisiei Asociației Județene de Baschet Dâmbovița, între anii 1978-1992 deținând Președinția acesteia. În perioada 1981-1985 a fost instructor sportiv la Clubul Sportiv Școlar Târgoviște, iar între 1986-1998 la Oțelinox și CSM Oțelul Târgoviște a fost responsabil cu problemele organizatorice pentru echipele de baschet în relațiile cu Federația, arbitrii, observatorii, mass-media etc. (A.B.)

STĂNESCU, Alexandru (februarie 1913, Ovidiu, Constanța – 21.V.1946, Târgoviște) Liderul Sindicatelor Unite. Studiază cinci clase primare, apoi se califică strungar. Este atras de viața politică interbelică. În anul 1932 face parte din Frontul Social Democrat, apoi în 1937 se orientează spre Partidul Comunist Român, intrând în legătură cu Gheorghe Popescu – viitorul prefect. Activează câțiva ani în ilegalitate. După 23 august 1944 se implică în acțiunile tineretului comunist. Își câștigă reputația de bun negociator sindical, un raport al P.C.R. din 19 decembrie 1945 subliniind că „a izbutit să facă sudarea tuturor sindicatelor, grupându-le în

Sindicatelor Unite de astăzi”. La 23 octombrie 1944 semnează din partea Sindicatelor Unite constituirea Frontului Național Democrat. Se înscrie în Partidul Comunist Român în 1945 și susține ascensiunea acestuia spre putere. În 1946 Sindicatelor Unite cuprindeau 13 000 de membrii. Un raport al P.C.R. îl caracteriza pe Alexandru Stănescu drept „un om cu multă putere de muncă și destul de bine pregătit în materie sindicală muncitorească, poartă însă vina că încă nu și-a creat cadre pentru el”. Ziarul „Chemarea” îl socotea „un neobosit organizator al sindicatelor profesionale din județul Dâmbovița”. La înmormântarea sa au fost prezenți reprezentanții autorităților comuniste: prefectul Gheorghe Popescu, Ion Rădulescu – primarul Târgoviștei, Tănase Borțoi – secretarul Frontului Național Democrat ș.a. (M.C.)

STĂNESCU, Emil (25.XI.1954, Brezoaiele, Dâmbovița) Arhitect, poet, prozator, publicist. Studii primare și gimnaziale în comuna natală, apoi cele liceale la București (1974). Licențiat la Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București (1982). A lucrat ca arhitect la Alba Iulia (1982-1985) și Târgoviște (1985-1989). Din 1990 își deschide propriul birou de arhitectură, realizând proiecte interesante, care au contribuit la îmbogățirea zestrei urbanistice a Târgoviștei (Piețele principale ale orașului, Baza de Sport și Agreement „Crizantema”, Modernizarea hotelului „Dâmbovița”, sediul Distrigaz Sud). Are preocupări literare încă de pe băncile liceului, când a înființat și condus cenaclul literar ce purta numele lui Mircea Dinescu, iar ca student frecventează cenacluri literare bucureștene. Debut publicistic cu poezie la „Luceafărul” (1986). În anul 2000 este premiat pentru poezie la Festivalul Național „Moștenirea Văcăreștilor” de la Târgoviște. Colaborează la ziare și reviste de profil („Luceafărul”, „Litere”, „Viața Basarabiei”), sau în emisiuni literare la Radio România Cultural (2002). Membru al Societății Scriitorilor Târgovișteni (2005), al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2010) și al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (2011). Debut editorial cu volumul de poezie „Manole spre Ida și alte poeme” (2001), urmat de „Fruitele izolării” (2002) și romanul „Cameleonul” (2004), „Strada Edgar Quinet și eu sau Între Litere și Arhitectură” (2005, eseu), „Nocturne/Diurne sau Platoșele suprapuse / Mica poveste a verbelor” (2006, versuri), „Liberus/Centurionul” (2008, versuri), „Liberus nocturnus” (versuri, 2010), „Sub soarele sudului” (proză, 2011), „Bunicul sau micile cărți ale regăsirii” (2011), „Portretul arhitectului echilibrat pe o sârmă roșie ghimpată sau visul cel frumos și orașele de aer” (2011, semnat cu pseudonimul Felix Iancu Brezoianu). (V.P.)

STĂNESCU, Ion (23.I.1929, Ghercești, Dolj – 7.VI.2010) Om politic, ministru, membru în structurile centrale ale regimului comunist. În anul 1947 s-a înscris în Partidul Comunist Român, urmând diverse forme de

învățămant de partid, precum și școala de ofițeri politici. În anul 1963 a obținut licența în științe juridice. A lucrat ca instructor și activist UTM, fiind apoi promovat în aparatul central al PCR. A îndeplinit diverse funcții: prim-secretar al Comitetului Regional de Partid Oltenia (1964-1968), președinte al Consiliului Securității Statului (1968-1972), ministru de Interne (1972-1973), șef de sector la Gospodăria de Partid a C.C al PCR (1973-1974), prim-secretar al Comitetului județean PCR Dâmbovița. (1974-1977). După anul 1977 și până în 1989 a activat ca secretar al C.C. al PCR, ministru secretar de stat, șef al Departamentului pentru construcții în străinătate, ministru al turismului. De numele său se leagă importante realizări în Târgoviște: platforma industrială cu marile întreprinderi (Oțelăria, SARO, ROMLUX), Casa Sindicatelor, piața agroalimentară, noua policlinică de pe platforma industrială, podul de la ieșirea spre Valea Voievozilor, Casa Științei și Tehnicii pentru Tineret, modernizarea stadioanelor „Metalul” și „Petrolul”, elaborarea planului de sistematizare a orașului, lucrări de infrastructură, restaurarea Curții Domnești etc. (M.C.)

STĂNESCU, Stelian (1845-1900, Târgoviște) A fost primar între 17 iunie 1889-10 octombrie 1889, dar din cauza mandatului redus în timp, nu a avut posibilitatea să înceapă proiecte importante. (M.O.)

STĂNESCU, Valentin (20.XI.1920, București – 4.IV.1994, București) Antrenor principal al echipelor de fotbal „Metalul” Târgoviște (1958-1963, reușind promovarea în divizia B, 1959 și apoi în divizia A, 1961; un loc 13, 1962, în divizia „A”; un loc 7, 1960 și un loc 2, 1963, ambele în divizia „B”) și „Clubul Sportiv” Târgoviște (1984-1985; prima jumătate a campionatului, în divizia „B”). A mai activat ca antrenor la formațiile „Locomotiva MCF” București, „Dunărea” Giurgiu, „Unirea” Focșani, „Metalul” Târgoviște, „Rapid” București, „Steagul Roșu” Brașov, „Steaua” București, „Petrolul” Ploiești, „Universitatea” Craiova, „Dinamo” București. A câștigat, în calitate de antrenor principal, de 3 ori titlul de campion național („Rapid” București 1966, 1967; „Universitatea” Craiova 1979, 1980; „Dinamo” București 1981, 1982) și o dată Cupa României („Dinamo” București 1981, 1982). În două perioade (1973-1975 și 1980-1981) a fost antrenorul echipei naționale de fotbal. Antrenor emerit. Membru de onoare al Federației Române de Fotbal. Cariera de antrenor a lui are ca repere importante Târgoviștea. Aici s-a făcut pentru prima dată remarcat (1959, prima promovare în divizia „B”; 1961, prima promovare în divizia „A”) și tot de aici a ieșit la pensie (1984). (A.B.)

STĂROSTIA DE IZNAFURI – A CONSTRUC-TORILOR DE BINALE (sf. sec XIX-lea) Grupa dulgheri, tâmplari și zidari. Își desfășura activitatea în baza unor statute, dispunea de un buget propriu, stăbulea prețul

de execuţie al lucrărilor, reglementa lucrările legate de ucenicie. În 1854 erau înregistraţi 24 de dulgheri, 10 tâmplari, 10 zidari, 26 fierari, iar staroste era Ilie Gligore. (G.T./ C.V.)

STÂNCĂ, Ştefania (10.X.1920, Târgovişte – 14.XI.1984, Târgovişte) Profesoară, poetă, traducătoare, publicistă. Pseudonim literar al Ştefaniei Nicolescu. Şcoala primară, urmată de Liceul „Carabella” în oraşul natal. Facultatea de Drept, apoi Facultatea de Filozofie şi Istorie a Universităţii din Bucureşti. Îmbrăţişează cariera didactică, funcţionând până la pensionare (1976) la diferite şcoli din judeţ şi Târgovişte. Pentru o scurtă perioadă a fost redactor al Editurii „Boema” din Bucureşti (1946-1947) şi bibliotecar şef al Bibliotecii oraşului Târgovişte (1951). Debutează cu poeziile „În noapte” şi „Chemare târzie”, în ziarul târgoviştean „Ancheta” (1940). Tot aici va semna şi cronici literare cu pseudonimul Alba-Maria Seimeanu. Participă în 1942-1943 la unele şedinţe ale Cenaclului „Zburătorul”, condus de Eugen Lovinescu. Colaborează cu poezii, cronici literare, traduceri în reviste şi ziare locale sau la nivel naţional. Debut editorial la „Boema” din Bucureşti, în 1947 (unde lucra ca redactor), cu volumul de poezii „Întâia carte”. Cu un an înainte, prefăcuse şi îngrijise volumul de poezii al lui Artur Enăşescu „Revolta zeului”. A tradus romanul „Malaise” al scriitorului francez Henri Fauconnier, ce urma să apară în 1948 la aceeaşi editură. Desfiinţarea ei a dus la pierderea atât a volumului de poezii cât şi a traducerii. (V.P.)

STEAGUL TÂRGOVIŞTEI A fost descris în octombrie 1603 de către condotierul Camilo Cavriolo, care spune că avea „culoarea sângerie, pe care era pictat un cap frumos de tânără fecioară (Maica Domnului) cu splendide hieroglife”. Descrierea acestuia era asemănătoare cu pecetea Târgoviştei. Acesta flutura alături de un steag „de damasc alb, pe care era pictat un corb cu cruce dublă şi stea roşie în cioc, aflat deasupra unui enupăr verde”, în care recunoaştem stindardul ţării. Cele două stindarde mari ale ţării erau socotite făcătoare de minuni”. (M.O.)

STEUA Foaia Ligii Poporului sub preşedinţia generalului Averescu. Apare la Târgovişte între 17 noiembrie 1919 şi 20 februarie 1922. Odată pe săptămână, duminică. Girant responsabil: Stavri Diaconescu. Tipografia „Viitorul” Târgovişte (nr. 1-4, 1920), „Dâmboviţa” (nr. 6-9, 1920 şi 1-3, 1921), „Noua”, Ioan N. Negoescu (nr. 4, 1922). De asemenea, nr. 2-3 din 1921, apare sub direcţia unui comitet. La nr. 4 din 26 februarie 1922 nu mai apare niciun fel de menţiune în subtitlu. În primele numere declanşează o serie de atacuri la adresa primarului oraşului, Ionică Dovlecel. Evidenţa faptul că la 1 octombrie 1920 „era întâia dată

când oameni de diferite partide politice se întrunesc ca să deslege probleme de gospodărire comunală pentru binele populaţiei şi numai al ei”. Tot în aceeaşi lună se dădea informaţia că a fost cumpărat un local pentru Şcoala Normală în valoare de 150.000 lei. (V.P.)

STEUA Ziar săptămânal independent. Apare în perioada 8 ianuarie – 1 martie 1931, sub conducerea unui Comitet. Scopul său era de „a protesta cu cea mai mare energie contra ilegalităţilor comise de autorităţi, precum şi a înfiera orice act abuziv din partea oricui îl va înfăptui. [...] Nu urmărim anume interese, dar căutăm pe orice cale a ajuta pe cititorii ce binevoiesc a ne da concurs”. Cele mai multe articole aparţin lui V. Rizescu – şeful portăreilor şi se referă la oferte de vânzare-cumpărare, vânzări cu licitaţii, hotărâri ale Judecătoriei Târgovişte. (M.C.)

STEUA DÂMBOVIŢEI Foaia Ligii Poporului de sub preşedinţia generalului Averescu. Apare la Târgovişte în perioada 15 octombrie 1919 – august 1921. Sun direcţia Comitetului secţiei Dâmboviţa. Girant responsabil Şerban Tassian (nr. 1-29), C. Popescu (nr. 30-37). Tipografia „Viitorul” Petre G. Popescu, Târgovişte. Are trei serii. Prima îşi încetează activitatea în august 1921, cea de a doua este o efemeridă, iar cea din 1929 are ca subtitlu: „Ziarul Partidului Poporului de sub preşedinţia generalului Averescu” (de la nr. 29 din 22 septembrie 1929). De la nr. 8-11 din 1919, este prim redactor N. Constantinescu. Sunt relatate evenimente ca recunoaşterea internaţională a Unirii Basarabiei cu România. Vizita generalului Alexandru Averescu (fondatorul partidului) în localităţi din judeţul Dâmboviţa (Lunguleţu, Bâldana, Mătăsaru, Găeşti), acţiunea de împrumut în judeţul Dâmboviţa (Văcăreşti), înăbuşirea grevei generale din 1920, de către guvernul Averescu, precum şi informaţii de interes privind viaţa economică şi socială din Târgovişte şi judeţ. (V.P.)

STEUA POPORULUI Apare cu subtitlul „Organ al Partidului Poporului sub preşedinţia generalului Averescu”, având ca slogan „Prin muncă şi ordine la propăşire”. Ziarul apare bilunar în perioada 16 februarie 1924 – 25 septembrie 1925 şi iulie – noiembrie 1929, sub direcţia maiorului I. Răducănescu. Redacţia şi administraţia se găseau pe strada Maior Brezişeanu, nr. 16 din Târgovişte. Scopul ziarului era promovarea politicii averescane: „Poporul n-a uitat că ori de câte ori a fost la răspântie, salvatorul a fost întotdeauna generalul Averescu”. Se dorea reînvierea mitului Averescu şi susţinerea ideii că generalul reprezenta „soluţia sigură” pentru viaţa politică din România. Scriu articole interesante, dar cu un evident caracter propagandistic „condeieri” cunoscuţi: Iancu Anastasescu – liderul organizaţiei judeţene averescane, profesorul I. Pavelescu

– fost deputat, învăţătorii Nicolae Dobre şi Gheorghe Bucurică, Vasile Voiculescu – Vârfuri, Aurel Călinescu, Ion Radu, Iancu Stroescu, Popa Ştefan, Nicolae Ionescu – Heroiu, Grigore Grigorescu – Pietroşiţa, Stere Soiculescu ş.a. Temele abordate sunt variate, ele reflectând atât realităţile din judeţ cât şi pe cele din ţară: vizitele generalului Averescu în Italia (martie 1926), alegerea lui Iancu Anastasescu ca lider judeţean al Partidului Poporului (16 iunie 1929), situaţia politică din Târgovişte, „Poşta ţăranului”, vizita generalului Averescu în Dâmboviţa pe traseul Bujoreanca-Băleni-Târgovişte-Găeşti-Lunguleţu-Titu-Potlogi pe 29 septembrie 1929, sărbătorirea liderului judeţean Iancu Anastasescu pe 10 noiembrie 1929 la sala „Lăzărescu”, telegrame către Carol al II-lea la revenirea în ţară (iunie 1930), participarea lui Iancu Anastasescu la Congresul pe ţară al Partidului Poporului (23 martie 1930), situaţia socială agravată de criza economică, incidentele din Târgovişte dintre averescani şi naţional-ţărănişti (august 1929), întrunirea organizaţiei judeţene averescane (13 iulie 1930), şedinţele conducerii judeţene, interviuri acordate de generalul Averescu ş.a. Titlurile articolelor sunt semnificative: „Unde nu-i cap, vai de picioare”, „Domnul Mihalache şi ţăranii”, „Cine ne guvernează”, „Guvernul se topeşte”, „E timpul”, „Părintele poporului”, „Trăiască regele Carol al II-lea”, „Ţara e împotriva guvernului Maniu” ş.a. (M.C.)

STEGĂROIU, Ion (25.XI.1951, Horezu, Vâlcea) Îşi ia licenţa la Facultatea de Economie Industriale, Construcţiilor şi Transporturilor de la Academia de studii Economice din Bucureşti; doctor în economie la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galaţi. Economist, economist principal, şef de birou, contabil-şef la Combinatul de Oţeluri Speciale din Târgovişte, cadru didactic la Universitatea „Valahia”, decan al Facultăţii de Ştiinţe Economice şi prorector la aceeaşi universitate. Visiting professor la universităţi din Franţa, Belgia şi Republica Moldova; profesor asociat la Academia de Ştiinţe Economice din Bucureşti şi la universităţi din Galaţi şi Piteşti. Membru al unor asociaţii şi centre internaţionale de cercetare economică şi beneficiar al bursei „Socrates”, „Erasmus” şi „Leonardo da Vinci”. Realizator al unor varii teme de cercetare internaţionale şi naţionale. Publică lucrări despre management, marketing, gândire şi epistemologie economică. (G.C.)

STEMA ORAŞULUI (1938) Pe scut albastru, un zid crenelat de argint, cu două turnuri laterale rotunde şi crenelate; între ele două personaje domneşti din aur, deasupra acvila cruciată din aur, cu ciocul şi ghearele roşii, însoţită în dreapta de un soare de aur şi în stânga un crai nou tot de aur. Simbolizează vechea capitală a Ţării Româneşti. Scutul este timbrat cu o coroană murală de argint, cu cinci turnuri, din care iese acvila cruciată, neagră, privind spre dreapta şi cu aripile întinse. (G.T./C.V.)

STEMATIU, Ion (1865-1936, Târgovişte) Primar între 1 martie 1896 – 2 septembrie 1897 şi 13 ianuarie 1904-12 ianuarie 1905. În timpul său, bulevardul gării a prins contur. Trasat potrivit unei concepţii urbanistice moderne, cuprindea o suprafaţă de 21.384 mp, având lungimea de 1015 m şi lăţimea de 22 m, cu trotuare largi, fapt ce reprezenta o noutate, târgoviştenii fiind mândri de acest proiect. În acest spaţiu au fost plantaţi 359 de castani, între care au fost fixate 25 de bănci, 60 de felinare susţinute pe stâlpi de fontă. Predarea întregii lucrări s-a efectuat la 8 aprilie 1899 în mandatul primarului Dimitrie Athanasie. Tot în mandatul lui Ion I. Stematiu au început lucrările la Tribunal şi s-a amenajat parcul din grădina din faţa prefecturii. Creşterea economică a întregii zone în care se afla oraşul a determinat analiza pentru construirea unui nou pod metalic modern peste Ialomiţa. Primarul a solicitat ajutorul Ministerului Lucrărilor Publice, care a oferit tablă metalică al unui pod desfiinţat de pe apa Moldovei de lângă Roman. În 1896 primăria a contractat un împrumut pentru construirea unui palat administrativ al oraşului, pentru întocmirea planurilor fiind desemnat italianul Baldasar Vignasa Giovani. În al doilea mandat ca primar a continuat iniţiativele perioadei anterioare. Serviciul telefonic a realizat legături cu judeţele vecine, în timp ce în cadrul judeţului posturi telefonice funcţionau la Bilciureşti, Titu, Găeşti, Voineşti, Pietroşiţa şi Pucioasa. A achiziţionat cinci lămpi, cunoscute sub numele „Lumina judeţului Dâmboviţa” pentru că pretul acestora era unul mai mic decât al lămpilor Washinton, iar lumina produsă superioară. (M.O.)

STICLĂRIA DE LÂNGĂ TÂRGOVIŞTE 1783-1823 În apropierea oraşului pe Valea Ruzii, funcţiona o altă sticlărie menţionată la 27 aprilie 1783, când Alexandru Moruzi cerea să i se trimită mostre de sticlă lucrată. În anii următori este amintit Moise ovreiu care pe cheltuiala sa, a luat în antrepriză sticlăria, producând diverse sortimente de sticlă necesare Curţii Domneşti, cât şi pentru oraşeni. La 1793 acesta se adresa domnitorului Mihai Suţu cerându-i să scutească de dări şase meşteri sticlari conform tradiţiei. Sulzer, la 1783, a menţionat că sticla produsă aici este impură, de culoare verde şi netransparentă. Meşterii sticlari erau scutiţi de dări aşa cum reiese dintr-un document de la 1793 al domnitorului Mihail Suţu. În sticlăria de la Târgovişte, la 1796, este amintit meşterul sticlar Conrad Gottlieb, din Braşov, care făcea reparaţii la sticlărie. La 1814 apar menţiuni că sticlăria, proprietatea banului Goleşcu funcţiona cu meşteri sticlari nemţi. Banul Goleşcu a acordat o atenţie deosebită sticlăriei şi a angajat ca forţă de muncă locuitori din împrejurimi, cărora le plătea dările în valoare de 1600 taleri. Fiul său, Nicolae Goleşcu, a acordat aceeaşi atenţie dezvoltării sticlăriei, intervenind la domnie pentru scutirea de dări a lucrătorilor. Acesta,

prin intermediul ispravnicului de judeţ, obţinea forţa de muncă necesară sticlăriei. Sticlăria a funcţionat cu mici întreruperi aproape 40 de ani fabricându-se sticle şi geamuri, în cantităţi importante în ansamblul economiei. Sticlăria a ajuns la înflorire maximă în timpul banului Golescu, devenind o manufactură care putea fi numită fabrică, datorită forţei de muncă angajate. (G.T./ C.V.)

STICLĂRIA LUI CONSTANTIN BRÂNCOVEANU

Este cunoscută din relatarea lui Antonio Maria del Chiaro. Se preciza că noua manufactură de sticlă este situată la două mile italiene departe de Târgovişte şi producea sticlă de calitate bună (faţă de cea din Polonia), transparentă, de culoare albastră. În tariful vamal al Ţării Româneşti din anul 1767, se menţiona printre produsele la export (în special în Peninsula Balcanică) sticla de Târgovişte. Sticlăria a fost amintită în documentele din 17 septembrie 1740, 27 aprilie 1798, 1827, harta rusă de la 1835. (G.T./ C.V.)

STICLĂRIA LUI MATEI BASARAB Realizată în parte cu ajutor braşovean, de unde se aducea materia primă, a fost menţionată în scrisoarea din 11 aprilie 1642 -1644 a vornicului Dragomir către Minai Goldschmied (Braşov), în care era pomenită sticlăria lui „vodă”. Tradiţia locului situează această primă sticlărie, în apropierea Târgoviştei. (G.T./ C.V.)

STICLĂRIA ROMÂNEASCĂ SAR TÂRGOVIŞTEA A fost înfiinţată în 1936 din iniţiativa lui C. Stegăroiu, situată pe Calea Domnească nr.6. Aceasta producea sticle de bere şi sifoane, baloane de diferite mărimi, borcane, căni, bazine, damigene, recipiente medicale, sticle de lampă. A funcţionat până în anul 1947 când a fost desfiinţată, însă oraşul livra pieţei produse de sticlărie de la Întreprinderea Victoria Târgovişte. (G.T./ C.V.)

STOIAN, Dan (21.IV.1944, Târgovişte – 11.V.1992, Bucureşti) Se formează muzical, iniţial, în familie, tatăl său, un cunoscut medic târgoviştean, fiind şi dirijorul orchestrei medicilor din vechea cetate voievodală, urmând, apoi, cursurile Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din Bucureşti, secţia dirijat – compoziţie. Cu orchestra proprie susţine numeroase turnee peste hotare; realizează peste 500 de orchestraţii la radio, televiziune şi case de înregistrări; dirijează una din cele două orchestre de acompaniament la Festivalul naţional de romanţe „Crizantema de Aur”. Creează piese de muzică uşoară, multe devenite şlagăre, pentru reviste muzicale. A fost distins pentru arta sa cu premii ale unor prestigioase festivaluri de muzică uşoară. Este membru al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România. (G.C.)

STOICA OT TÂRGOVIŞTE A lucrat la începutul secolului al XVII-lea, activitatea sa demonstrând că

centrul de pictură de la Târgovişte nu-şi încetase existenţa, meşterii de aici fiind solicitaţi la diferite lucrări. A fost un pictor priceput, care a dominat prin activitatea sa întreaga perioadă. Prezent la Brădet-Argeş în 1615 unde a pictat două icoane, „Înălţarea” şi „Isus Pantocrator”. I se atribuie şi icoana descoperită la Ruda-Bârseşti, care înfăţişa chipul Maicii Domnului, „Îndurătoarea”, datată în 1622. Pictorul a păstrat vechile canoane iconografice, în timp ce armonia şi calmul sunt prezente, alături de căldura omenească ce emană din imagine, toate aducându-şi contribuţia la reuşita desenului şi la nuanţarea culorilor. (M.O.)

STOICA, Adriana-Laurenţia (10.X.1967 – 9.III.2006) Cântăreaţă, compozitoare pop-rock, actriţă, cunoscută sub numele de Laura Stoica. Absolventă a Liceului „Nicolae Ciorănescu” din Târgovişte, urmează cursurile de canto clasic, cu profesorul Emil Niculescu, la Şcoala Populară de Artă din Târgovişte (1986). În 1989 a devenit solistă a teatrului de revistă „Toma Caragiu” din Ploieşti, timp de un an. În perioada anilor 1987-1991 a participat la toate concursurile muzicale organizate în România pentru tinerele talente. S-a lansat, în 1990, la festivalul de la Mamaia. Un an mai târziu a fost declarată cea mai bună solistă pop-rock, iar melodia „Un actor grăbit”, compusă de Bogdan Cristinoiu, a fost aleasă piesa anului. În 1992 participă la Festivalul Internaţional „Cerbul de Aur” – secţiunea Debut Discografic – cu melodia „Un actor grăbit”, obţine premiul I. Este prezentă la Festivalul Internaţional Pop Festival (ţinut în Austria) unde interpretând melodiiile „Un actor grăbit” / „No one sees tears” obţine locul al III. Se numără printre concurenţii prezenţi la Festivalul Internaţional Maltese Song Festival, ţinut în Malta, unde pentru melodia „E toamnă iar pe străzi” obţine premiul pentru cea mai bună voce feminină. În 1997 participă la Festivalul Internaţional „Cerbul de Aur” la secţiunea Discografie unde pentru melodia „Nici o stea” obţine premiul al II-lea. Participă la Festivalul Naţional de Muzică Uşoară Mamaia '97, secţiunea şlagăre, unde interpretând melodia „În singurătate” obţine premiul III. În 1998 participă la Pamukalle Festival, ţinut în Turcia, unde interpretând melodia „Ea nu ştie ce vrea” obţine premiul juriului. În 2001 participă la Discovery – Varna-Bulgaria unde pentru melodia „I need love” obţine trofeul pentru cea mai bună interpretare, premiul criticii şi premiul special al juriului. Debutează, în 1999, pe scena Teatrului Nottara din Bucureşti interpretând rolul Vasilisa din piesa „Azilul de noapte” de Maxim Gorki, în regia lui Constantin Codrescu. În anul 2000 a absolvit Facultatea de Teatru, Secţia Arte, din cadrul Universităţii Ecologice din Bucureşti, în clasa Adrianei Popovici, fiind licenţiată în Artă-Actorie, (anii I-II, dr. prof. univ. Adriana Popovici; anii III-IV, profesorii C-tin Codrescu, Vlad Radescu, Doru Ana). În 1994 i-a fiinţat fundaţia „Laura

Stoica” prin care sprijină tinere talente. În anul 2003 se înfiinţează trupa Laura Stoica Band care, de-a lungul anilor, participă în recital la festivaluri sau diferite evenimente. În 2007 a avut loc prima ediţie a Festivalului Laura Stoica, organizat de fratele acesteia, Alexandru, din dorinţa de a promova tinerele talente din România. Din discografia ei fac parte: „Un actor grăbit” (single, 1992), „Focul” (album, 1994), „Nici o stea” (album, 1997), „Oameni de zăpadă” (compilaţie, 1997), „Back Stage Live” (compilaţie, 1999), „S-a schimbat” (album, 2005), „Dă, Doamne, cântec” (best of, 2007), „Ediţie specială” (DVD, 2007), „Focul” (album reeditat, 2008), „Vino” (album, 2009). (M.S.)

STOICA, Flavia Mihaela (17.XI.1973, Târgovişte) Cantautoare, poetă. Primul an de studii preuniversitare îl urmează la Liceul de Muzică „Dinu Lipatti” Bucureşti (1989-1990), următorii trei ani la Liceul Industrial „Voievodul Mircea” din Târgovişte (1990-1993). În perioada 1990-1993, sub îndrumarea prof. Constanţa Câmpănu, urmează cursurile la Şcoala Populară de Arte, secţia canto şi, în particular, cu George Grigoriu şi Camelia Dăscălescu (1990-1991). În 2010 absolvă cursurile Facultăţii de Jurnalism şi Relaţii Publice „Spiru Haret” Târgovişte. Debutază cu volumul de versuri „Poem pentru tine” (2003), urmat de „Suflet pereche” (2005) şi „Îngeri” (2007). Pe plan muzical debutează cu albumul „Cu tine-n gând” (2006). Obţine premii la festivaluri de muzică uşoară, printre care: „Când castanii înfloresc” (1993), „Aurelian Andreescu” (1994), „Mihaela Runceanu” (1994) ş.a. (M.S.)

STOICA, Ion (19.VI.1951, Căndeşti-Vale, Dâmboviţa) Preot, conferenţiar. A absolvit Seminarul Teologic din Bucureşti (1972), licenţiat al Facultăţii de Teologie Ortodoxă din Bucureşti (1976), cu studii postuniversitare stagiul doctoral la Facultatea de Teologie Bucureşti 1976-1978 şi la Universitatea din Bonn, Germania (1978-1980), teologie evanghelică, catolică, vechi catolică, filozofie şi pedagogie. Stagiul doctoral la Universitatea Bucureşti, doctor în teologie (2004) cu teza „Preoţia în lumina Teologiei Catolice şi Protestante. Studiu istoric, exegetic şi dogmatic”. Şef serviciu relaţii externe bisericeşti la Patriarhia Română, consilier cultural şi membru fondator al revistei „Lumină pentru suflet” a Arhiepiscopiei Târgoviştei. Membru fondator al Facultăţii de Teologie al Seminarului Teologic din Târgovişte. Lector universitar titular la disciplinele Istoria Bisericii Ortodoxe Române şi Teologie Dogmatică la Facultatea de Teologie din 1992 până în 2005. Conferenţiar universitar Teologie Sistematică din 2006. Secretar ştiinţific al Facultăţii de Teologie, prodecan al Facultăţii de Teologie, director studii FR, fondator şi director al Centrului de Cercetări Interdisciplinare „Sf. Maxim Mărturisitorul” şi al revistei „Mărturie comună.

Credinţă şi ştiinţă în dialog”, actualmente, directorul departamentului de master în cadrul Facultăţii de Teologie. Traducător de limbă germană. Autor a peste 50 de eseuri, articole, şi studii de specialitate, participant la multe congrese, conferinţe şi simpozioane naţionale şi internaţionale şi autor a trei volume. Paroh al Bisericii „Izvorul Tămăduirii” din Târgovişte. (Arhiep.)

STOICA/ STOICHIŢĂ din Strâmba (sec. XVI, Strâmba, Gorj – 1620) Dregător muntean. Logofăt II (1594-1595), mare vistiernic (1597-1599, 1611 1618, 1619-1620), mare postelnic în Transilvania şi Moldova (1600), postelnic (1601), mare logofăt (1602-1607). Ginerile marelui stolnic Sârbu din Cerneţi. A fost unul dintre principalii boieri ai lui Mihai Viteazul, susţinându-i iniţiativa de a cuceri Ardealul, pentru care obţine aprobarea împăratului habsburgic (iul. 1599). Face parte din guvernul Ardealului şi se opune uciderii nobilimii maghiare adverse. Împroprietărit în Transilvania, este trimis la Praga (ian. 1600) pentru a solicita recunoaşterea lui Mihai ca guvernator al Ardealului cu titlu ereditar de principe şi bani pentru oştire. Deşi s-a întors fără un răspuns clar, l-a încurajat pe domn să nu cedeze Ardealul. După uciderea acestuia, a participat alături de Buzeşti la alungarea lui Simion Movilă, făcând apoi parte din locotenenţa domnească de la Târgovişte (a. 26 iun./6 iul. – a. 7 /17 oct. 1601). Apropiat de următorii domni, Radu Şerban – pe care îl însoţeşte în pribegie la Tyrnau (1614) şi îi apără interesele pe lângă împărat – şi de Radu Mihnea, este din nou în locotenenţa domnească la Târgovişte (13/23 iul. – 6/16 sept. 1616). Acumulând o avere considerabilă (peste 15 sate la moartea lui Mihai Viteazul), a donat-o ctitoriei sale, mănăstirea din Strâmba (unde este înmormântat) de teamă să nu o piardă. După alungarea lui Simion Movilă o va relua şi o va spori considerabil, spoliind visteria domnilor Alexandru Iliaş şi Gavril Movilă. (A.Ş./M.O.)

STOLOJAN, Theodor (24.X.1943, Târgovişte) Economist şi om politic. Absolvent al Facultăţii de Finanţe şi Contabilitate din cadrul Academiei de Studii Economice Bucureşti (1966), doctor în ştiinţe economice (1980). Economist în diverse instituţii din Ministerul Industriei Alimentare şi Ministerul Finanţelor, inspector general în Departamentul Venituri de Stat şi consultant în Ministerul de Finanţe (1988-1989), profesor universitar la Bucureşti şi Braşov, economist şi senior economist la Banca Mondială (1992-1999). Important om politic în perioada postdecembristă: ministru adjunct la Finanţe (decembrie 1989-iunie 1990), ministru al Finanţelor (1990-1991) prim-ministru (1991-1992), preşedinte al Partidului Naţional Liberal (2002-2004), consilier prezidenţial (2004-2006), preşedinte al Partidului Liberal Democrat (2007), prim-vicepreşedinte al Partidului Democrat Liberal, europarlamentar (din

2007-prezent). Cetăţean de onoare al oraşului Târgovişte, are contribuţii la înfiinţarea Universităţii „Valahia” (1991) şi la procesul de modernizare a municipiului. (M.C.)

STORCK, Carol (21.V.1826, Hanau, Germania – 18.V.1897, Bucureşti) Sculptor. A fost nevoit să părăsească Resch, Parisul, unde studia şi lucra pe un post de cizelator, din cauza revoluţiei de la 1848. Stabilit în Ţara Românească a fost solicitat pentru realizarea unor lucrări de sculptură ornamentală şi funerară. A lucrat la început şi ca modelator în atelierul de ornamente al lui George Fless, apoi s-a perfecţionat la München între 1857-1858 în arta statuară. La întoarcere şi-a înfiinţat un atelier de teracote, apoi de piatră şi de sculptură în lemn. S-a remarcat la expoziţiile internaţionale din 1882, 1907. S-a făcut cunoscut prin realizarea busturilor domnitorilor Al. I. Cuza şi Carol I. Profesor de sculptură la Şcoala de Belle-Arte din Bucureşti (1865-1887) s-a remarcat şi prin conceperea unor monumente comemorative înclinate Războiului de Independenţă (Griviţa, Smârdan, Prahova, Vidin). La Viforâta a conceput şi realizat din însărcinarea lui Carol I, monumentul generalul Matei Vlădescu, aghiotant al regelui. (M.O.)

STORCK, Frederic/ Fritz (I.1872, Bucureşti – 1920) Sculptor, reprezentant al eclectismului clasic. Fiul lui Carol Storck, a făcut studiile primare şi secundare la Bucureşti, după care a studiat la München sub îndrumarea lui W. von Rümman, profesor la Belle-Arte. După o şedere de 6 ani, a lucrat în Franţa, unde a obţinut medalia de argint la Expoziţia organizată la Paris în 1900. La Târgovişte a realizat una din primele sculpturi după ce s-a întors în ţară, care înfăţişa pe Ion Heliade Rădulescu, fiu al bătrânei cetăţi, cu prilejul a comemorării a 100 de ani de la naşterea ilustrului om de cultură şi aşezată la intersecţia Bulevardului Carol I cu strada Tudor Vladimirescu. În aceeaşi perioadă a realizat o interesantă sculptură care reprezenta un monument funerar cu îngeri, aflat şi astăzi în curtea Bisericii Lemnului. A fost profesor de sculptură la Belle-Arte în Bucureşti şi are o vastă operă. (M.O.)

STRĂJERIA S-a organizat în timpul domniei regelui Carol al II-lea, care devenise „marele străjer al Ţării” la 1 decembrie 1935. Organizaţi în stoluri, străjerii au participat la întruniri, audiau ora străjerească de la radio şi au organizat numeroase acţiuni cu caracter educativ. (M.O.)

STRĂJESCU, Eugen (19.II.1919, Bacău – 25.IX.1971, Târgovişte) Liceul la Bacău (1938), Facultatea de Medicină Generală Bucureşti (1944). Medic – specialitatea Chirurgie Generală şi a 2-a specialitate – Ortopedie. Activitate profesională: 1945-1971 chirurg, secţia de chirurgie, Spitalul Târgovişte; 1952-1971, director al Spitalului Târgovişte. A mărit

zestrea Spitalului cu trei noi pavilioane construite cu mijloace locale; un parc cu seră de flori pentru recreerea bolnavilor; a adăugat secţii noi spitalului Târgovişte. A participat la congrese în ţară şi străinătate şi a publicat în reviste de specialitate. A înfiinţat Şcoala Sanitară din Târgovişte (1960), care funcţionează fără întrerupere şi în prezent. A activat ca jucător de volei la Sănătatea Târgovişte (1946-1952) formaţie cu care a participat la primul campionat naţional din istoria voleiului românesc (1949; joc preliminar, turneu de consolare) şi la calificările pentru divizia „A” (1951). A activat ca antrenor la formaţiile masculine Dinamo Târgovişte (1948-1949, campioană districtuală), Sănătatea Târgovişte (1949-1956, campioană districtuală, raională, regională), unde a iniţiat în tainele acestui sport nume devenite ulterior importante pentru voleiul târgoviştean (Lucian Gănescu ş.a.) sau le-a cizelat şi propulsat spre înalta performanţă (Dan Drăgulescu – component al echipei naţionale). Din 1957 „se transferă” la voleiul feminin şi de atunci până la sfârşitul vieţii (1971) se dedică unei singure echipe (Progresul, din 1966 Sănătatea Târgovişte). A reuşit, în 1957, să obţină prima promovare în divizia „A” a unei formaţii feminine din Târgovişte, cea care a fost ulterior supranumită „prima generaţie de aur din istoria voleiului feminin târgoviştean” (Leni Grigoroiu-Matei, Agripina Saulea-Dincă, Magda Duţu-Bogdan, Mimi Bărbulescu-Călinescu, Mary Dinu-Chiriţă, Puşa Stolojan-Corbeanu-Rusen, Mihaela Bărbulescu). Cu aceiaşi „trupă de vis” plus câteva jucătoare care au completat echipa pe parcurs (Rafila Popa-Moiescu, Marina Ninea-Vasiliu) a mai realizat încă alte două promovări în divizia „A” (1959, 1963). Niciun alt antrenor din istoria sportului târgoviştean, indiferent de domeniul în care a activat, nu mai are în palmares un asemenea succes. Per total a condus echipa de volei feminin a Târgoviştei în 3 ediţii ale diviziei „A” şi 7 ediţii în divizia „B”. În 1959 această echipă, sub titulatura de Reprezentativa regiunii Ploieşti, a câştigat finala pe ţară a „Cupei Eliberării” învingând în meciul decisiv Reprezentativa Bucureştiului (în fapt o selecţională a celor 5 formaţii din capitala ţării care jucau în acel sezon în divizia „A”, majoritatea dintre ele componente ale echipei naţionale). A fost Secretar al Districtului de vollei-ball Dâmboviţa (1949), Preşedinte al Comisiei raionale de volei, Membru al Comisiei regionale de volei şi a mai avut calitatea de arbitru de volei – categoria II, Director al Spitalului Judeţean Dâmboviţa. (N.V./A.B.)

STRĂZI DIN EPOCA MODERNĂ La solicitarea autorităţilor militare austriece de ocupaţie, arhitectul Ioan Jipa, în 1855, a efectuat prima operaţiune de delimitare a străzilor, de acordare de denumiri, de numerotare a caselor de împărţire a oraşului pe mahalale (Târgului, Sf. Vineri, Stolnicul, Stelea, Lemnului, Sf. Nicolae, Sf. Arhangheli, Mitropolia, Tabaci) şi sectoare numite culori (roşu, galben, verde şi albastru). Sunt menţionate şi

barierele de la ieşirea din oraş: Sârbilor, Câmpulung, Ciocârlan, Mihai-Vodă. De asemenea, sunt menţionate toate străzile numite uliţe şi ulicioare. Pe lângă uliţele cunoscute din vechime, sunt nominalizate Cavafilor, Cojocarilor sau Mătăsarilor, ca urmare a mutării în interiorul oraşului a Tîrgului de Săptămână (1847). Alte uliţe îşi luaseră denumirea după numele unor familii însemnate care locuiau pe ele: Creţulescu, Farmac, Cătunarilor, Ciocârlan, Chirculescu, Fusea. Sunt menţionate şi noile străzi de la Bariera Sârbilor unde se stabiliseră, în 1851, cele 60 de familii de bulgari, venite de la Băleni. În total, oraşul avea 1059 de clădiri dispuse pe 40 de străzi şi patru ulicioare. În 1879 s-a trecut la o nouă numerotare a străzilor şi la schimbarea numelor unor străzi sau la denumirea străzilor nou apărute: Vasile Cârlova, I.H. Rădulescu, Fonderia, Poet Gr. Alexandrescu, Vestei şi Calea Domnească, Strada Mare şi Calea Bucureşti. Conform planului D.P. Condurăţeanu (1886) oraşul avea cinci străzi principale cu o lungime totală de 6 km: Ploieşti, Bucureşti, Mare, Curtea Domnească, Matei Basarab şi alte străzi secundare: Cârlova, Libertăţii, Ciocârlan, Heliade, Clemenţei, Progresul, Fonderia, Vestei, Labirintului, Seimenilor, Mihai Vodă, Stelea Veche, Bravilor, Industria (sau Arastaua cizmarilor), Cătuneni, Golescu, Strada Nouă, Fructelor, Câmpulung (Oborul Vechi), Bateriilor, Brâncoveanu, Primăriei. În 1885 construirea liniei ferate Titu-Târgovişte a pus problema legării gării feroviare cu centrul oraşului printr-o arteră de comunicaţie modernă, realizată în 1897, denumită Bulevardul Carol I. O nouă operaţiune de delimitare a străzilor oraşului a avut loc în 1897. Consiliul Comunal, a aprobat lista numelor celor 65 artere de comunicaţie: străzi, stradele, fundătura Braşovului şi Bulevardul, Piaţa Sf. Gheorghe cu regim de stradă. Strada Calea Domnească, a rămas cu această denumire, iar în memoria a doi iluștri oameni politici, I.C. Brătianu şi C.A. Rosetti, s-au denumit două străzi târgoviştene. În 1909 oraşul avea 65 de străzi cu o lungime de 20,725 km. Cu ocazia efectuării recensământului general al populaţiei (1912) se efectuează o revizuire a traseelor străzilor şi a numelui acestora. Oraşul avea 10 suburbii: Sf. Voievozi, Sf. Dumitru, Lemnului, Tabaci, Mitropolie, Sf. Atanasie, Stolnicul, Stelea, Târgului şi Sârbi. Numărul total al străzilor era de 69, cea mai lungă arteră era Calea Domnească de 4,72 km. Reţeaua stradală a oraşului şi noile denumiri apar în noul plan al oraşului, întocmit în 1913, de inginerul St. Septville. (G.T./ C.V.)

STRĂZILE ORAŞULUI ÎN PERIOADA INTERBELICĂ S-au luat măsuri de fluidizare a circulaţiei prin efectuarea unor legături între străzile Poet Gr. Alexandrescu, dr. Marinoiu şi Câmpulung, prin efectuarea unor prelungiri. Situaţia este asemănătoare şi în cazul străzii Cetăţii, prelungită până la strada

Băltăreţu sau Liniştei, prelungită până la Poet Gr. Alexandrescu şi D. Băltăreţu. După război, s-au schimbat unele denumiri de străzi, mai multe străzi au primit nume de eroi: Ciocârlan cu D. Băltăreţu, Vestei cu Mr. E. Brezişeanu, Fructelor cu locotenent Pârvan Popescu, str. Nouă cu Mr. Coravu, str. Curcubeu cu Plt. Dişescu Stan, Cătuneni cu Nicu Filipescu, Tabaci cu col. Dr. Marinoiu, Labirint cu Mr. Alexandrescu, Pompieri cu dr. Marcoci, Salcânilor cu Sublt. Cosma, Biserica Albă cu Cpt. Constantin I. Constantinescu. Străzile Calea Domnească, C.A. Rosetti, I.C. Brătianu şi Bulevardul Regele Carol I au fost pavate cu piatră cubică. (G.T./ C.V.)

STROE (BOESCU) Adriana (25.IX.1951, Colacu, Răcari, Dâmboviţa) După liceul în Craiova (Liceul Teoretic Nr. 3), a urmat cursurile Institutului de Arte Plastice „N. Grigorescu” Bucureşti (1970-1974), secţia Istoria şi Teoria Artei. După absolvire a funcţionat ca muzeograf la Muzeul Judeţean Dâmboviţa – Casa Atelier „Gh. Petraşcu” (1975-1983). Este analist-istoric de artă la Centrul de Calcul al CCES (1983-1990). Scurt timp (1990-1991) a funcţionat la Editura Meridiane ca redactor de carte de arhitectură şi artă medievală românească. Începând cu 1991 şi până la pensionare (iulie 2010) a funcţionat ca referent de specialitate în cadrul Direcţiei Monumentelor Ansamblurilor şi Siturilor Istorice, devenit, în prezent, Institutul Naţional al Patrimoniului. Este membru stagiar al Uniunii Artiștilor Plastici – Secţia de critică şi istoria artei. Este autor/coautor al unor cărţi de specialitate: „Denkmaltopographie Siebengurgen. Kreis Kronstadt – Topografia monumentelor din Transilvania, Wort und Welt Verlag, Thaur bei Innsbruck”, 1995, Ed. Thausib, Sibiu, 1995; „Sites villageois avec églises fortifiées de Transylvanie/ Transylvanian Village Sites with Fortified Churches, în Romania. Patrimoine mondial/ World Heritage”, Institutul Naţional al Monumentelor Istorice, Independent Film, Bucureşti, 2007; Dicţionar istoric al judeţului Dâmboviţa, Târgovişte. (G.T./ C.V.)

STROE OT TÂRGOVIŞTE S-a remarcat printre pictorii de frunte de la mijlocul secolului al XVII-lea. A fost invitat să realizeze icoanele tâmplei bisericii de la mănăstirea Arnota, care au fost executate în 1644. Tot lui i s-a atribuit şi frumoasa pictură murală a bisericii. Este evident că la Târgovişte a existat o şcoală de pictură care a avut continuitate prin membrii de frunte care au reprezentat-o. Este interesant că în pictura lui Stroe, se observă inovaţii de concepţie şi de limbaj, care fac din acest ansamblu o operă semnificativă pentru acest secol. Tabloul motiv de la Arnota, realizat de Stroe ot Târgovişte, în care apar chipurile domnului Matei Basarab şi al soţiei sale Elena, nu mai are nimic din solemnitatea pe care o evidenţiau vechile tablouri voievodale. (M.O.)

STROESCU, Iancu (1889, Dioști, din fostul județ Romanați – 1962, Târgoviște) A fost fiul lui Ion S. Tatomirescu și al Leancăi Ion Stroe și a urmat școala primară în sat, după care a urmat Școala Normală de Băieți din Craiova (absolvent în 1920). A continuat la Conservatorul din București, la secția de Teorie și solfegiu (1925) și de Armonie și Istoria muzicii (1926). La Târgoviște a funcționat ca profesor la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1934-1947) și maestru de muzică la Școala Normală de Băieți. S-a remarcat prin faptul că a compus muzică simfonică și populară. A fost un împătimit culegător de folclor și a rămas în memoria foștilor elevi cu faimosul său „Tărășelul”, un cântec popular cules și prelucrat de el. (M.O.)

STROESCU, Ion-Valeriu Modelism, Aeromodelism, Rachetomodelism. Absolvent al Liceului Nr. 2 Târgoviște (1971). Profesor de matematică. Legitimă la Astronautica Târgoviște (1968-1975). A practicat cu bune rezultate aeromodelismul (2 recorduri naționale, în 1970). Principalele succese sportive le-a obținut ca rachetomodelist. În anul 1975 a stabilit două recorduri mondiale (clasa S6B, 69 sec.; clasa S6C, 94 sec.). Multiplu medaliat la campionatele naționale. Multiplu recordman național. S-a preocupat și de partea tehnică a domeniului inovând-inventând noi dispozitive și modele de rachete. (A.B.)

STROESCU, Sabina Cornelia (25.III.1912, Târgoviște – 3.V.1989, București) Profesoară, publicistă, etnolog. Cursurile școlii primare (1918-1922) și secundare (1922-1930) în Târgoviște, urmate de Facultatea de Litere și Filozofie de la Universitatea București (1930-1934). Funcționează ca asistentă la catedra de dialectologie și folclor a universității absolvite (1934-1938), apoi ca asistentă la catedra de istoria literaturii române vechi (1938-1947). Continuă cariera universitară ca șef de lucrări la catedra de literatură română modernă (1947-1952) și conferențiar suplinitor la Institutul Pedagogic din București (1952-1953). Se dedică apoi cercetării științifice la Institutul de Etnografie și Folclor din București (1953-1966), apoi cercetător principal (1966-1970). Colaborează cu studii și articole la reviste de specialitate. Lucrarea sa de referință „Le typologie bibliographique des facettes roumaines” (1969), apoi dedică „Snoave populare

românești” patru volume, apărute în perioada 1984-1989. Îngrijește volumul de snoave populare românești „Nevasta cea isteasă” (1971), apoi „Basmele românilor”, vol. I, II (1984; 1987) și antologia „Păcală: snoave populare și prelucrări” (1975). (V.P.)

STUDIOUL ARTEI TINERE „VIS” Este creat din inițiativa lui Victor Mihalache, care-i va fi și animator pe toată durata existenței sale. Organizează manifestări dedicate copiilor și tinerilor, cea mai cunoscută fiind turneul sui-generis „Cu căruțele prin Europa”. Studioul a funcționat sub egida Fundației Județene pentru Tineret Dâmbovița. (G.C.)

SULZER, Franz Joseph I. (prima jumătate a sec. XVIII, Laufenburg, Elveția – august 1791, Pitești) Căpitan în regimentul imperial de infanterie Latternzann (1759-1773), profesor de filozofie și drept în Țara Românească, solicitat să elaboreze un cod penal. Naturalizat la Brașov, a solicitat postul de consul austriac la București (1782) pe care nu l-a primit. A intrat în armată în 1782 și a murit într-o luptă la Pitești. În lucrarea „Geschichte des transalpinischen Daciens”, apărută la Viena, în 1781-1782, Târgoviștea este prezentată ca fiind fosta reședință domnească a Țării Românești până la domnia lui Constantin Brâncoveanu. „Avea multe case mari, 19 biserici, o mitropolie veche și o curte domnească și două biserici catolice, iar la o depărtare de un ceas era o sticlărie”. (M.O.)

SZATHMÁRY, Carol Popp de (11.I.1918, Cluj – 3.VIII.1887, București) Pictor și fotograf de geniu. Născut într-o familie înnobilită, a studiat la Seminarul Teologic de la Blaj, de unde a plecat să studieze pictura la Roma, unde a rămas până în 1834. A călătorit în Persia, Turcia, Asia-Mică, apoi a revenit la Viena pentru a se perfecționa în pictură. După ce călătorește prin mai multe orașe europene (Pesta, Viena, Paris), a venit în 1840 în București unde primește comenzi din partea unor mari personalități (Barbu Știrbei). A participat la expozițiile din București (1864, 1868), Viena (1873), unde a obținut premiul II. Pentru Târgoviște de mare importanță a fost înființarea atelierului fotografic, vestit în epocă, inițiativă ce i-a permis să fotografieze Târgoviștea și principalele sale monumente. (M.O.)



ȘCHIOPU, Gabriela, Născută **PETRE** (14.X.1967, Pitești, Argeș) Baschetbalistă. Absolventă a Liceului „Nicolae Bălcescu” Râmnicu-Vâlcea (1986). Licențiată a Facultății de Educație Fizică și Sport, specializarea baschet din cadrul Academiei Naționale de Educație Fizică și Sport București (1991). A început practicarea acestui sport în 1978 la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Râmnicu-Vâlcea în cadrul unei clase cu program special baschet, sub îndrumarea antrenorului Alexandru Moise. Legitimări: CSS Râmnicu-Vâlcea (1980-1984), CSS + Chimistul Râmnicu-Vâlcea (1984-1987), Sportul Studentesc București (1987-1991), FARTEC Brașov (1991-1992), Chimistul Rm. Vâlcea (1992-1994), Oțelul – Universitatea Târgoviște (1994-1996), FARTEC Brașov (1996-1997), LIVAS Târgoviște (1999-2000). În cele trei sezoane în care a evoluat la Târgoviște a câștigat 2 titluri de campioană a României (1994-1995, 1995-1996) și un loc 2 (1999-2000). A fost căpitan al echipei în cele două sezoane încununate cu titluri și a fost desemnată de specialiști ca „Cea mai bună jucătoare a finalei campionatului 1995-1996”. A susținut cu echipa târgovișteană 4 meciuri în Cupa Campionilor Europeni. În ceea ce privește rezultatele notabile (din afara celor 3 ani competiționali cât a evoluat la Târgoviște) sunt de menționat la palmaresul ei 10 sezoane jucate în divizia „A” și unul în divizia B”; un loc 2 și un loc 3 în campionatul național de seniore (cu Sportul Studentesc București); un titlu, un loc 2 și un loc 3 în campionatul național de junioare (cu CSS Rm. Vâlcea). A debutat în naționala de junioare în 1984 jucând atât în meciuri bilaterale cât și la competiții oficiale precum Campionate europene, Campionate balcanice, Turnee „Prietenia”. În prima reprezentativă a României a evoluat pentru prima dată în 1986, jucând în cadrul acesteia inclusiv în preliminariile Campionatelor europene și la Jocurile Mondiale Universitare, Sheffield, 1991. (A.B.)

ȘCOALA COMERCIALĂ – Clădire de patrimoniu (str. Calea Domnească, nr. 223, 1927) Arhitect C. Manea. Problema construcției unei Școli Superioare de

Comerț pentru Băieți la Târgoviște s-a pus începând cu anul 1923. În 1926 Camera de Comerț și comitetul școlar au achiziționat clădirea școlii catolice și terenul aferent, unde s-a construit noul local în 1927. Proiectul edificiului a fost realizat de M. Popovici și C. Mosinschi, conceput în forma literei U, cu fațada pavilionului central spre str. Calea Domnească, format din două etaje și două aripi. Clădirea a fost concepută cu subsol, parter și etaj. În anul 1929, președintele Camerei de Comerț, Constantin Săndulescu, a luat măsuri pentru intensificarea lucrărilor de construcție. În 1932 pe latura de sud-est s-au realizat subsolul și parterul dedicat activităților didactice. Pavilionul central, proiect al inginerului Armin Măntele, realizat în 1936 are intrarea principală în stil neoclasic, marcat de două coloane în stânga și dreapta care susțin balconul de la etaj. În 1938 s-a realizat recepția întregii lucrări, cu toate că lucrarea nu a fost terminată, nerealizându-se aripa de nord-vest. În perioada 2007-2011 clădirii i s-a adăugat un corp pe latura de nord-vest pe terenul fostei Școli Catolice. În prezent funcționează Colegiul Economic „Ion Ghica”. (G.T./ C.V./M.O.)

ȘCOALA DE CÂNTĂREȚI BISERICEȘTI „MACARIE IEROMONAHUL” În anul 1909, ia ființă la Târgoviște, sub tutela Ministerului Instrucțiunii Publice și al Cultelor și al Mitropoliei Țării Românești, Școala de Cântăreți Bisericești „Macarie Ieromonahul” prin osârdia unor vestiți dascăli de psaltichie. La început (1909-1911) școala a fost condusă de Benone Suzeanu și a funcționat în casele bisericii „Curtea Domnească” puse gratuit la dispoziție de către biserică. Din anul 1911 și până în 1931, școala l-a avut ca director și profesor de muzică pe Toma B. Adrian. Între profesorii care au funcționat la această școală și care s-au ocupat de pregătirea muzicală a viitorilor slujitori ai stranei pot fi amintiți Vasile Ogescu, Gică Popescu, Pr. Gheorghe Rotaru, Pr. Corvin Parnia, Pr. Ion Dinu, prof. Romeo Penescu, Pr. Ion Vătășescu, Spiridon Vișoiu, Pr. prof. și director Stelian Petrescu. În anul 1947, Școala de Cântăreți de la Târgoviște se desființează, iar elevii sunt

transferaţi la Bucureşti. Începând cu anul 1994, în cadrul Seminarului Teologic din Târgovişte, cu înalta binecuvântare a IPS Dr. Vasile Costin, Arhiepiscopul Târgoviştei, sectorul cultural-învăţământ, reprezentat de P.C. Pr. Stoica Ion împreună cu P.C. Pr. Ştefănescu Ion, directorul Seminarului Teologic prin adresa 6264 din 24 august au obţinut aprobarea Sfintei Patriarhii pentru reînfiinţarea Şcolii de Cântăreţi Bisericeşti „Macarie Ieromonahul” la Târgovişte, cu o durată de trei ani, cursuri de zi şi cu statutul de şcoală profesională, care să pregătească cântăreţi bisericeşti pentru deservirea bisericilor parohiale din cadrul Centrului eparhial. În anul şcolar 2009-2010 Şcoala de Cântăreţi Bisericeşti, din cadrul Seminarului Teologic Liceal „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Târgovişte, care de fapt se consideră continuatoarea vechii şcoli de cântăreţi bisericeşti „Macarie Ieromonahul” înfiinţată în 1909 îşi încheie activitatea după ce a pregătit 10 promoţii de cântăreţi care însumează 228 de absolvenţi acoperind în parte nevoile serviciilor religioase de la strună din bisericile eparhiei. (Arhiep.)

ŞCOALA DE CAVALERIE „FERDINAND I” – clădire de patrimoniu (DB-II-m-B-17307, Bd. Regele Carol I, nr. 49, 1909) În 1982 la Târgovişte este mutată din Bucureşti, Şcoala Specială de Cavalerie, formă superioară de învăţământ militar. Între 1895-1898 i se construieşte un pavilion administrativ în vecinătatea fostei Pieţe Centrale a Târgoviştei. În 1907, la 1 iulie, Secţia de cavalerie de pe lângă Şcoala Militară de Infanterie din Bucureşti este transferată în cazarma Şcolii de Cavalerie. La 20 octombrie 1907, în prezenţa principelui moştenitor Ferdinand, în acel moment inspector general de cavalerie, este pusă piatra de fundament a noului local al şcolii pe Bulevardul Regele Carol I, lângă gara oraşului, inaugurat la 20 octombrie 1909. Deasupra uşii principale stă scris şi astăzi: „Ofiţerul de cavalerie este cavaler şi călăreţ”. În 1916, ca urmare a ofensivei germane din Primul Război Mondial, la sud de Carpaţi, Şcoala Pregătitoare de Ofiţeri de Cavalerie – denumirea sa de atunci – este dislocată la Bârlad şi Botoşani. În 1918, Şcoala de Cavalerie este readusă la Târgovişte, în localul de pe Bulevardul Regele Carol I şi va funcţiona până în 1948 când este mutată la Sibiu, fiind desfiinţată în 1954, odată cu dispariţia armei cavaleriei. Între 1918-1948 în cazarma Şcolii de Cavalerie, a funcţionat, în alternanţă cu Garnizoana Sibiu, Şcoala de Ofiţeri de Rezervă de Cavalerie şi Şcoala de Subofiţeri de Cavalerie. De asemenea, între 1948-1954, în cazarma Şcolii de Cavalerie a fost încartiruit şi Regimentul 2 Călăraşi. Dintre comandanţii Şcolii de Cavalerie sunt de amintit col. Aristide Iarca, lt.-col. Savovici N. Baranga, col. Nicolae Portocală, col. Fotache Pastia, col. Aurel Racoviţă, col. Ioan Cheruvim, col. Petre Dămăceanu. Pentru o vreme, în perioada

interbelică, director de studii a fost col. Ion Antonescu. De reţinut: pe soclul din faţa comandamentului şcolii unde se află acum bustul domnitorului Dan al II-lea cel Viteaz, a existat până în 1948 cel al regelui Ferdinand I. Impozant este pavilionul central cu etaj, sobru şi monumental ce adăpostea biroul comandantului, sălile de clasă, cazinoul ofiţerilor, popota şi mai multe săli elegante cu glasvanduri din cristal, care prin deschidere creau un spaţiu mare pentru festivităţi. La etaj se aflau dormitoareale elevilor. Lângă pavilionul central se afla clădirea statului major, construcţie cu etaj, suplă, elegantă, armonioasă edificată în stil neoromânesc. În interiorul cazărării, erau bucătăria şi sala de mese, baia şi spălătoria, clădirile pentru oştasi, infirmeria umană. De asemenea, erau patru grajduri (a 84 cai fiecare) şi care împreună cu două maneji închideau pe trei laturi, un platou de adunare. Infirmeria de cai, potcovăria, magazia de furaje reprezentau alte anexe. Manejul era o construcţie de zid cu o suprafaţă de 1000 mp. În spatele cazărării pe 25 hectare, se întindea hipodromul. Şcoala de Cavalerie s-a bucurat de o atenţie deosebită din partea membrilor familiei regale care asistau frecvent la cursele de cai de pe hipodrom. După al Doilea Război Mondial aici şi-au avut încartiruirea două unităţi militare de artilerie antiaeriană, iar după revoluţia din 1989 aici îşi are sediul Jandarmeria judeţului. În perioada 21-25 decembrie 1989 aici au fost deţinuţi, judecaţi şi executaţi Nicolae şi Elena Ceauşescu. (G.C./G.T./C.V./M.O.)

ŞCOALA DE ZUGRAVI De la mijlocul sec. al XIX-lea a urmat linia tradiţională bizantină şi a folosit ca model vechiul caiet al lui Radu sin Mihai descoperit la mănăstirea Bunea. În rândul acestora s-au numărat Hagi Avram, Pârvu, Ilie, Luca, Sache, Neculae, Bănică, ale căror realizări picturale se întâlneau la bisericile Sf. Gheorghe, Sf. Ioan, Sf. Nicolae-Simuleasa, Stolnicul, valea Voievozilor şi Curtea Domnească. În Târgovişte, lucrările realizate de ei nu sunt ample, cele mai multe reducându-se la reparaţii şi înnoiri a vechii picturi. Lucrările de al biserică Lemnului, unde au lucrat Sache, Ilie, Pârvu, zugravi ai Târgoviştei (1865), la Ulmi, Hagi Avram şi Pârvu (1872) sau la bisericile Sf. Ionică şi Geartoglu (1860), n-au mai putut continua o concepţie picturală. Printre ctitorii bisericii Sfântul Nifon se numărau Avram Zugravu şi Pîrvu Zugravu. Nu putem trece cu vederea nici icoanele realizate de Ilie pentru biserică mănăstirii Stelea (1879, 1883) sau cele realizate de Luca Luculescu, aflate la biserică Viforâta şi biserică Sfântul Dumitru Buzinca. Zugravii care s-au grupat în această şcoală şi-au putut pune în valoare concepţia artistică mai ales în pictura bisericilor de pe Valea lalomiţei din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, pentru că s-au condus după caietul de modele al lui Avram de la Târgovişte şi Niţă, originar din Transilvania, care completa caietul lui Radu şi Mihai, înaintaşul lor. (M.O.)

ŞCOALA NORMALĂ/ COLEGIUL NAŢIONAL „CONSTANTIN CANTACUZINO” În 1833 este înfiinţată Şcoala Publică, transformată în 1838 în Şcoală Normală, un rol important avându-l profesorul Mihalache Drăghiceanu. În 1868 se deschid cursuri de pregătire pentru învăţători. După Primul Război Mondial se hotărăşte înfiinţarea a 25 de şcoli normale la nivel naţional, iar la Târgovişte se deschide în septembrie 1919 Şcoala Normală „Ion Heliade Rădulescu”. Pentru funcţionarea ei, Primăria pune la dispoziţie spaţiul la Şcoala Primară Nr. 1 de Băieţi, iar cadrele didactice veneau de la liceele „Ienăchiţă Văcărescu” şi Mănăstirea Dealu. Şcoala Normală de Băieţi din Târgovişte îşi deschide porţile în 1919 cu următoarele clase: clasa I cu 69 elevi; clasa a II-a cu 22 elevi; clasa a III-a cu 12 elevi şi clasa a IV-a cu 28 elevi. Dintre profesorii şcolii pot fi amintiţi: Gr. Brănişteanu (limba română), Damian Ionescu (franceză şi pedagogie), Al. Vasilescu (istorie, geografie şi drept), E. Eftimescu (ştiinţe fizico-naturale), Maria Ionescu (matematică), dr. I. Alexandrescu (igienă şi medicină), maistru N. Constantinescu (caligrafie şi desen), St. Şerbănescu (muzică) şi Anghel Nicolescu (gimnastică). Între 1920 şi 1921, Şcoala Normală avea toate clasele până la a VI-a cu un total de 193 de elevi. În anul 1931, această instituţie se mută în local propriu, director fiind profesorul de ştiinţe naturale N. Mazilu. Desfiinţată pentru o vreme, la 1 septembrie 1990 se reînfiinţează Şcoala Normală în municipiul Târgovişte cu sediul în strada Justiţiei, numărul 52 B. Din 1994 şi până în prezent activitatea unităţii se desfăşoară într-un local nou, căruia i s-a adăugat în 2004 o sală de sport. În anul şcolar 1999-2000 dobândeşte statutul de unitate reprezentativă ca urmare a rezultatelor deosebite obţinute de colectivul didactic în activitatea curriculară şi extracurriculară. În anul şcolar 2000-2001 i se acordă de către MEN statutul de Colegiu Naţional (21 mai 2001 s-a organizat ediţia I a „Zilei Colegiului”). Anul 2010 aduce pentru Colegiul Naţional „Constantin Cantacuzino” Certificatul de „Şcoală Europeană” în urma activităţii performante în domeniul proiectelor şi cooperării europene. Rolul Şcolii Normale din Târgovişte în ansamblul instituţiilor de cultură şi rezultatele deosebite pe care aceasta le-a deţinut s-au datorat şi directorilor acestei instituţii: Platcu Minodora (director 1988-1998), Mihăescu Mirela (director adjunct 1994-1997), Cristescu Savu-Maria (director 2002-2004), Comşa Gheorghe (director 1997-2002), Lupu Maria (director 2004-2005), Catrina Gabriela (director adjunct 2004-2008), Fulger Diana (director adjunct 2008-2009), Stancu Aurelia (director adjunct 2009-2010), Dumitru Liliana (director adjunct 2010-prezent), Ghiţă Tatiana (director adjunct 1998-2004 şi director 2005-prezent). Elevii Şcolii Normale au avut prestaţii remarcabile la olimpiadele şi concursurile internaţionale: premiul I la Olimpiada internaţională de limbi străine, premiul I la Concursul

internaţional de creaţie literară pentru elevi, menţiune la a III-a ediţie a Festivalului Internaţional de Poezie „Drumuri de spice” – Uzdin, Yugoslavia. Au obţinut rezultate deosebite la etapa naţională a olimpiadelor de psihologie-pedagogie, limba şi literatura română, geografie, istorie, concursuri sportive. De asemenea, au obţinut premii naţionale la diverse concursuri şi festivaluri: reviste şcolare, Festivalul muzical-artistic „Sabin Drăgoi”, grup vocal-instrumental, concursul de limba şi literatura română „Mihai Eminescu”, concursurile şcolare „Democraţie şi toleranţă” şi „Cultură şi civilizaţie românească”, Festivalul „Armonii de primăvară”, secţiunea pictură în cadrul simpozionului „Toleranţă şi dreptul la libertatea de conştiinţă religioasă”. În istoria recentă a şcolii, un loc aparte îl ocupă formaţia de chitare (profesor Badea Florin), laureată la Festivalul naţional de muzică şi participantă la importante manifestări naţionale şi internaţionale: spectacole la Palatul Parlamentului, schimburi culturale româno-franceze şi româno-italiene. Rezultate onorante au obţinut revistele „Prezent” şi „Modus Dicendi” (profesori Platcu Minodora şi Tulai Iozefina). De-a lungul anilor, instituţia s-a remarcat prin prestaţia deosebită a cadrelor didactice în calitate de oameni ai catedrei, mentori, formatori, metodişti, membri în comisiile pentru acordarea gradelor didactice (pentru educatoare şi învăţători). Au existat preocupări pentru realizarea unor manuale şcolare, materiale auxiliare şi lucrări de specialitate: Mihăescu Mirela, Aniţa Dulman, Curculescu Marian, Iozefina Tulai. Unii dintre dascălii şcolii şi-au valorificat competenţele profesionale în calitate de inspectori şcolari: Savu Cristescu Maria, Mihăescu Mirela, Ghiţă Tatiana, Curculescu Marian, Comşa Gheorghe. În anul 2008 Colegiul Naţional „Constantin Cantacuzino” primeşte Diploma de Excelenţă pentru palmaresul realizat în domeniul educaţiei şi poziţia de excelenţă deţinută în galeria de olimpici ai şcolii româneşti, din partea Guvernului României. Statutul de unitate reprezentativă se exprimă prin frumoase şi rodnice preocupări: concerte naţionale şi internaţionale ale grupului cameral; cenaclul literar „I.L. Caragiale”; revistele şcolii, „Prezent” şi „Modus dicendi”; colaborarea cu Centrul Cultural Francez; participarea cadrelor didactice la cursuri naţionale şi judeţene organizate de Fundaţia SOROS, reprezentanţa UNICEF, Institutul pentru Drepturile Omului, MEC, ISE, ISJ, Direcţia pentru Sănătate publică, Fundaţia „Tineri pentru tineri”, CCD, Universitatea „VALAHIA” Târgovişte, Centrul 2000+; participarea cadrelor didactice la cursuri de formare continuă şi vizite în ţări ale Uniunii Europene (Franţa, Anglia, Germania, Bulgaria). (M.C.)

ŞCOALA NR. 1 „VASILE CÂRLOVA” Această instituţie reprezentativă pentru învăţământul dâmboviţean s-a înfiinţat în 1833 ca Şcoală Publică, sub conducerea

profesorului Mihalache Drăghiceanu. La început, neavând un local propriu, a funcţionat în diverse locaţii, având un efectiv de 90 de băieţi şi 20 de fete. Din anul 1838, tot sub conducerea profesorului Mihalache Drăghiceanu, în localul şcolii începe să-şi desfăşoare activitatea şi Şcoala Normală, menită să pregătească viitorii învăţători săteşti. În anul 1846, şcoala este vizitată de domnitorul Gheorghe Bibescu care se arată mulţumit de nivelul de pregătire al elevilor. Cu acest prilej, poetul Grigore Alexandrescu le-a oferit elevilor premii în bani, din partea domnitorului. În urma Revoluţiei de la 1848, cursurile sunt întrerupte până în anul 1851, fiind reluate în vremea domnitorului Barbu Ştirbei. În anul 1860, în conformitate cu legislaţia timpului, se trece la demixtare, formându-se astfel Şcoala Nr. 1 de Băieţi şi Şcoala Nr. 1 de Fete, funcţionând în localuri separate. Această separare durează până în 1956, când cele două şcoli se reunesc. În timpul Războiului pentru Cucerirea Independenţei de Stat a României (1877-1878), elevii şi dascălii şcolii participă la strângerea de fonduri destinate militarilor de pe front şi răniţilor din spitale. Pe baza aprobării Ministerului Lucrărilor Publice, în anul 1882, se trece la construirea unui local nou în centrul oraşului, pe un teren oferit de Mănăstirea Dealu. În noul local vor funcţiona o perioadă de timp şi alte instituţii precum Şcoala Divizionară Nr. 2, Gimnaziul „Ienăchiţă Văcărescu”, o grădiniţă ş.a. La începutul secolului al XX-lea, şcoala îşi diversifică activitatea, având ca obiectiv îmbunătăţirea frecvenţei şi a pregătirii elevilor; înfiinţează o cantină pentru elevii săraci, întemeiază o Casă de Economii, pune bazele unei biblioteci, organizează cursuri pentru adulţii neştiutori de carte. În timpul Primului Război Mondial, localul şcolii este transformat în spital pentru răniţi, elevii fiind mutaţi în localul Şcolii Nr. 1 de Fete. Această situaţie continuă până în anul 1932 din cauză că în localul Şcolii Nr. 1 de Băieţi funcţionează Şcoala Normală „I. H. Rădulescu”. Perioada interbelică aduce numeroase schimbări: din 1935 se organizează clasa a V-a, se înfiinţează ateliere pentru activităţi practice, îşi reia activitatea cantina. Prin contribuţia institutorului Sandu Bucşeneanu sunt amenajate două muzee, unul de ştiinţe naturale şi altul sociologic. Pentru practica agricolă a elevilor, directorul I. Butăroiu pune la dispoziţie un loc de grădină. De asemenea, sunt amenajate o farmacie şi biblioteca şcolii. În 1945, numărul elevilor era de 235, iar colectivul didactic era format din nouă cadre şi un maestru pentru lucrările practice. Pentru asigurarea fondurilor necesare funcţionării cantinei sau pentru alte cheltuieli, se organizau serbări publice la Sala de Arme sau la amfiteatrul Liceului „Ienăchiţă Văcărescu”. În timpul secetei din anii 1946-1947, elevii şi dascălii se implică în ajutorarea copiilor din Moldova aduşi la Târgovişte, strângând daruri şi sume de bani. Din anul 1948 instituţia primeşte denumirea de Şcoala Elementară de

7 Clase, iar din 1960 se numeşte Şcoala „Vasile Cârlova”. După cutremurul devastator din 4 martie 1977, şcoala se mută în actualul local din Calea Domnească, spaţiul de şcolarizare fiind împărţit pentru un timp cu Liceul Industrial Nr. 3. În 1983, când s-au sărbătorit 150 de ani de existenţă, instituţia avea 760 de elevi. După anul 1989 Şcoala Nr. 1 se racordează procesului de modernizare a învăţământului: încheie protocoale de colaborare cu diverse instituţii precum Asociaţia „Cultul eroilor”, Palatul copiilor, Biblioteca Judeţeană, se afirmă la olimpiadele şi concursurile iniţiate de Ministerul Educaţiei şi Cercetării, realizează revista „Armonii” care obţine premii naţionale (coordonator profesor Constantin Voicu), cadrele didactice participă la diverse forme de perfecţionare, se înfiinţează un cabinet de educaţie specială destinat elevilor cu cerinţe educative speciale (în anul 2006), participă la proiecte europene. În prezent, şcoala funcţionează cu 9 clase primare şi 8 gimnaziale, însumând 400 de elevi iar colectivul didactic cuprinde 9 învăţători şi 20 de profesori. Prestigiul acestei şcoli se leagă de activitatea unor directori deosebiţi precum Mihalache Drăghiceanu, Alexandru Poenaru, Mihalache Petrescu, Constantin Codreanu, Anton Boruzescu, Ion Petrescu, Nicolae Lascu, Tănasa Nicolescu, Popescu Constantin, Dumitru Condurăţeanu, Nicolae Teodoru, Nicolae Bărbulescu, Vasile Haralambie, Ion Butăroiu, Haralambie Georgescu, Emanoil Găiseanu, Sandu Bucşeneanu, Nicolae Stănescu, Ecaterina Vasilescu, Paraschiva Bădin, Emilia Rădulescu, Virgil Caibăr, Maria Ripaş, Dumitru Bădicioiu, Ion Grecu, Tatiana Costache. Numeroşi dascăli, prin dăruire şi profesionalism au contribuit de-a lungul timpului la afirmarea şcolii ca unitate reprezentativă a învăţământului dâmboviţean: Mihalache Drăghiceanu, Ion Petrescu, Dumitru Condurăţeanu, Mihalache Petrescu (în perioada de început), Ion Niţescu, Gheorghe Aramă, Vasile Andronescu, Sandu Bucşeneanu, Ion Butăroiu, Mircea Georgescu, (în anii 1920-1970), Paraschiva Bădin, Viorica Iacob, Elisabeta Rogoja, Elena Ionescu, Maria Ripaş, Marilena Stănescu, Emilia Rădulescu, Vasilica Răduţă, Marian Curculescu, Constanţa Ungureanu, Tatiana Costache, Dumitru Bădicioiu, Vasile Joiţa, Mariana Simionescu, Elena Maria Nicolae, Dimitrie Basaraba, Constantin Răduţă, Ion Grecu, Maria Basaraba, Petre Toma, Mihaela Radu, Marin Stan, Constantin Voicu, Alexandrina Irimescu, Maria Petcu, Agripina Joiţa, Maria Gavrilă, Ştefania Durlea, Ecaterina Ionescu, Elena Căpitănescu, Marcela Dinu, Daniela Ion, Elena Păuna, Rodica Gălie, Luminiţa Banu ş.a. Unii dintre dascălii şcolii au activat ca inspectori şcolari: Dumitru Condurăţeanu, Nicolae Tebeică, Marian Curculescu, Vasile Joiţa. Instituţia se mândreşte cu absolvenţii ei, din care unii au ajuns nume de rezonanţă în ştiinţa şi cultura românească: Smaranda Gheorghiu, Gheorghe Tomozei, Mircea Horia

Simionescu, Ioan Radu, Constantin Ionescu-Târgovişte, Lucian Grigorescu, Alexandru Stark, Virgiliu Drăghiceanu, Pârvan Popescu, Alexandru Vasilescu, George Coandă, Sorana Cârstea ş.a. Ca urmare a succeselor obţinute la olimpiadele şi concursurile şcolare şi extraşcolare, a rezultatelor în domeniul educaţiei şi a deschiderii faţă de valorile europene, Şcoala „Vasile Cârlova” a primit din partea Guvernului României Diploma de excelenţă (2008) şi Diploma de excelenţă instituţională (2010). (M.C./V.C.)

ŞCOALA NR. 2 „IOAN ALEXANDRU BRĂTESCU-VOINEŞTI” În anul 1868 se înfiinţează Şcoala Publică de Băieţi Nr. 2 care funcţionează în diverse localuri: Pošta veche, Fonderie, Hanul Teodorescu, casele Ion Sârbu. În anii 1880-1888, cu sprijinul Primăriei, se realizează localul nou. În perioada interbelică şcoala se remarcă printr-o serie de iniţiative în spiritul României Mari: iniţierea unei „cooperative-şcoală”, fanfara băieţilor, parcul dendrologic şi grădina şcoală sub îndrumarea eroului de la Mărăşti – 1917, învăţătorul Nicolae Ionescu Heroiu. În istoria sa, această instituţie a cunoscut mai multe denumiri: Şcoala Elementară Nr. 2 (1948-1961), Şcoala Generală Nr. 2 (1961-1989), iar din 1993 primeşte numele fostului său elev – Şcoala „Ioan Alexandru Brătescu-Voineşti”. Prestigiul dobândit în timp se împleteşte cu contribuţia directorilor: Emil Găiseanu, Petre Constantin, Sava Oprea, Petre Bădârcea, Ion Seltea, Victor Ivaşcu, Ion Furcoi. (1951-1960). Victor Oprescu (1961-1989), Andreescu Dana, Rău Ioan, Niculaescu Nicolae (după 1989). Acţiunea de refacere, consolidare şi modernizare a şcolii a cunoscut mai multe etape, îndeosebi în ultima jumătate de secol: realizarea unor laboratoare, cabinete, ateliere-şcoală şi a unei săli de sport în timpul directorului Victor Oprescu, includerea în programul Băncii Mondiale de reabilitare a şcolilor (2001), reamenajarea parcului şcolii (2001-2003), repararea şi modernizarea corpului D cu ajutorul Consiliului consultativ al părinţilor. La 15 septembrie 2004, în urma acţiunilor conjugate ale Ministerului Educaţiei şi ale comunităţii locale se încheie activitatea de consolidare, extindere şi modernizare a şcolii în concordanţă cu standardele europene. Instituţia se remarcă prin câteva realizări în premieră naţională: cinematograful şcolar (2005), camere de supraveghere (2006). Beneficiind de un colectiv didactic deosebit, elevii au obţinut numeroase premii la olimpiadele şi concursurile naţionale. În acest context menţionăm pe profesorii: Popescu Iulia, Şişu Ştefan (fizică), Tinciu Vasile, Popescu Daniela, Şerb Victoria, Brăguţă Maria (matematică), Udrescu Mihail, Rău Ioan, Şerban Liliana, Bădişescu Carolina, Dumitrache Mihaela (limba şi literatura română), Stoica Elena, Stoica Florina (biologie), Dumitru Ionel (chimie), Tomescu Violeta (educaţie plastică), Naumovici Angela, Ungureanu

Marilena, Dinulescu Tatiana (limba engleză), Panţu Cerasela (limba franceză). Unii dintre profesorii şcolii s-au afirmat ca inspectori şcolari: Nicolae Niculaescu, Naumovici Angela, Manea Gabriel, Violeta Mihăescu. Instituţia manifestă deschidere pentru activităţile extracurriculare de calitate: concursuri, întreceri sportive, programul „O lume mai bună numai prin educaţie”, parteneriatul cu unităţi şcolare din Franţa sub genericul „Ambasadorii prieteniei”, realizarea revistei „Confluente” premiată la nivel naţional, implicarea în programe şi proiecte europene, colaborarea cu diverse instituţii judeţene. La 14 decembrie 2006 a fost dezvelit bustul scriitorului Ioan Alexandru Brătescu-Voineşti şi a fost declarată oficial Ziua şcolii. Şcoala se mândreşte cu numeroşi absolvenţi care au făcut performanţă în diverse domenii: medici (Vlădoianu Daniel, Ioanovici Dan), cadre militare (generalul Luncaşu Silviu Cristian), scriitori (Daniel Drăgan), cântăreţi (Vlad Miriţă-prim tenor al Operei Române), sportivi (handbalistul Florin Luca-triplu campion naţional). Şcoala „Ioan Alexandru Brătescu – Voineşti” este reprezentativă pentru învăţământul târgoviştean. (M.C.)

ŞCOALA NR. 3 „SMARANDA GHEORGHIU”

Şcoala Nr. 3 se înfiinţează în Mahalaua Sârbească, în anul 1890. Dacă la început orele se desfăşurau într-o odaie a hanului lui Nicolai al Mandei, zis Teodorescu, în anul 1916 industriaşul evreu Samuel Iosif donează oraşului „tot locul cu casa şi tot locul arabil, situat în Calea Domnească nr. 322, liber de orice sarcină şi o sumă de bani cu care pe acest teren să se construiască un local de şcoală pentru copiii din acest oraş spre a se instala Şcoala Mixtă Nr. 3” (extras din Actul de donaţiune, document preluat de la Arhivele Statului). În anul 1997, la sărbătoarea centenarului, şcoala îşi schimbă denumirea din Şcoala Nr. 3 în Şcoala „Smaranda Gheorghiu.” În prezent, în şcoală învaţă copii romi, bulgari şi români, Şcoala cu Clasele I-VIII „Smaranda Gheorghiu” fiind singura instituţie multiethnică din municipiul Târgovişte. De-a lungul timpului, funcţia de director au îndeplinit-o oameni devotaţi învăţământului: preot Nicolae Gr. Aramă (1890-1891), preot I. Constantinescu (1891-1900), B. Ionescu (1900-1901), Lucreţia Ignătescu (1903-1905), preot Nicolescu Gr. Aramă (1905-1908), Stelian Constantinescu (1908-1909), Stan Ipac (1909-1910), preot Nicolae Gr. Aramă (1910-1914), I. Ghiţescu (1914-1920), A. Gratian (1920-1926), St. Chivu (1926-1930), Titu Niţescu (1930-1934), Ioan Niţescu (1934-1939), Dumitru Băloiu (1939-1940), Petre Avramescu (1940-1947), E. Georgescu (1954-1956), A. Vintilescu (1956-1958), D. Gherghescu (1958-1959), Dumitru Cănuţescu (1959-1961), Elena Olaru (1961-1966), Dumitru Gherghescu (1966-1968), Gheorghe Trandafirescu (1968-1974), Ion Vrăbiescu (1974-1989), Viorica Bădiţoiu (1989-1999), Ioana Banu (1999-2004),

Georgeta Roşca (2004-2008), Mariana Ostafi (2008-prezent). În rândul cadrelor didactice s-au evidenţiat personalităţi care au marcat destinul a numeroase promoţii de elevi: Maria Tufeanu – învăţătoare a şcolii vreme de peste 21 de ani, devenită profesor de muzică şi instructor de dans înfiinţează în anul 1998 Ansamblul Folcloric „Izvorăşul”, premiat la diverse concursuri şi festivaluri; pune în evidenţă obiceiurile şi tradiţiile populaţiei bulgare din cartierul „Matei Voievod”. Banu Ioana – profesor de matematică, director al şcolii în perioada 1999-2004, reuşeşte atragerea de fonduri extrabugetare concretizate în lucrări de modernizare a localului şcolii şi crearea unui climat ambiental propice desfăşurării unui învăţământ de calitate – înfiinţează şi dotează corespunzător cabinetele de matematică şi educaţie tehnologică. Roşca Georgeta-profesor de matematică, director al şcolii în perioada 2004-2008, în calitate de membru fondator al Asociaţiei Interculturale Dâmboviţa – organizaţie majoritar rromă, se implică în proiectul „Educaţia – garanţia unui viitor mai bun pentru copiii rromi” – finanţat de Uniunea Europeană prin programele ACCES şi PHARE. Sprijină derularea la nivelul şcolii a proiectului COMENIUS „Sunete, cuvinte, voci prin Europa” (2005-2008). Ostafi Mariana – profesor de matematică şi director al şcolii (începând din anul 2008) încheie parteneriate de colaborare cu Organizaţia Salvaţi Copiii prin care derulează în şcoală trei mari proiecte: „A doua şansă” – învăţământ primar (program coordonat de prof. Bădescu Mircea), „Grădiniţa estivală” şi „Centre de Orientare şi Resurse pentru Educaţie Incluzivă – Servicii educaţionale complexe pentru prevenirea şi corectarea abandonului şcolar” (proiect cofinanţat prin Fondul Social European). Cu sprijinul Primăriei Târgovişte reuşeşte cuprinderea şcolii într-un program de reabilitare (modernizarea actualului local şi construirea unei săli de sport) cu fonduri europene. (M.C.)

ŞCOALA NR. 4 „ELENA VĂCĂRESCU” În anul 1893 iau fiinţă două unităţi de învăţământ primar, una – Şcoala Primară din Suseni (Nr. 4) şi alta în Oborul Vechi, în partea de nord-vest a oraşului, undeva pe Şoseaua Câmpulung, cele două şcoli fuzionând în anul 1897. Fosta Şcoală Nr. 4 se afla aproape de Piaţa Bărăţiei (Piaţa „Doi Brazi”) într-o clădire mică, fără etaj şi neîncăpătoare pentru numărul de copii mereu în creştere ai Cartierului Suseni. Această şcoală mixtă pentru învăţământul primar a funcţionat până în anul 1951 în vechea clădire, după care s-a mutat într-un local nou. Noua clădire a şcolii, dată în folosinţă în anul 1951, a fost construită din temelii şi cu ajutorul bănesc al Elenei Văcărescu, fapt pentru care în anul 1993, cu ocazia centenarului, şcoala a primit numele distinsei poete. Acestui nou sediu i s-au făcut adăugiri în anii '70, până la forma actuală a construcţiei. De-a lungul anilor, instituţia a avut în încadrare dascăli deosebiţi. La şcoala

din Oborul Vechi întâlnim pe învăţătorul preot Gr. Aramă şi pe învăţătoarea Cecilia Tomescu, iar după fuzionarea din 1897 vine şi învăţătorul Anghel Graţianu, fost director la şcoala din Glodeni. În 1899, când la Şcoala Nr. 4 din strada Nicolae Bălcescu nr. 174 apare şi cea de a patra clasă, structura de cadre didactice era următoarea: preotul învăţător N. Gr. Aramă, Anghel Graţianu, N. Tebeică (director şi apoi revizor şcolar) şi Sofia Mihăilescu. În perioada 1900-1919, activitatea şcolii se întrerupe, iar la redeschidere se formează trei clase cu două posturi: învăţătorul I. Niţescu (director şi revizor şcolar) şi Irina Popescu. După Reforma Învăţământului din 1948, primul director a fost învăţătoarea Cecilia Georgescu (în această perioadă s-a construit clădirea nouă), apoi profesorii Emil Găiseanu, Aurel Vintilescu, învăţătorul Nicolae Bădulescu, profesorii Sevastiţa Radu Burtoiu, Zina Cernoiu, Viorica Drăghici, Grigore Gheorghe (a făcut adăugiri clădirii şi a organizat parcul şcolii), Elena Mihai, Maria Zinescu, Liliana Borcea şi Ion (Puiu) Tănase-ultimul director în perioada 1990-2006. Din anul şcolar 1991-1992 s-au creat două clase complementare de ucenici (SAM) pentru copiii din cartier, pregătiţi în meseriile de lăcătuş, instalator şi cofetar, iar din anul 2000 s-au înfiinţat trei clase sportive (fotbal), conduse de fraţii Becheanu-ambii profesori de sport şi antrenori. În anul 2000 în şcoală a fost organizat grupul vocal folcloric „Florile Susenilor”, de două ori câştigător al locului I la faza judeţeană a concursurilor artistice şcolare, pe muzica şi versurile create de scriitorul Constantin Voicu, sau cântece pe versurile poezilor Văcăreşti. În anul 2003 apare sub coordonarea profesorului Constantin Voicu, sprijinit de Ion (Puiu) Tănase, revista şcolară „Căldăruşa cu bondari” – câştigătoarea locului I pe judeţ. Alături de directorii deja menţionaţi, în această unitate au lucrat cadre didactice devotate muncii la catedră: Corneliu Voica, Constantin Voicu, Elena Burcea, Felicia Petrescu, Elena Căpitănescu, Olga Bengea, Lucia Gheorghiu (învăţători), Joiţa Vasile, fraţii Becheanu, Mioara (Râncă) Gafiţa, Liliana Popescu, Daniela Popescu, Marcela Săvulescu, Constantin Florica, Elena Bodeanski, Maria Voicu, Maria Popa, Liliana Borcea, Ion Constanda (profesori). În anul 2006, această instituţie şi-a încetat activitatea, în localul său funcţionând Casa Corpului Didactic. (V.C.)

ŞCOALA NR. 5 „CORESI” S-a înfiinţat prin decizie ministerială la 1 septembrie 1961, primind în 1997 numele de Şcoala „Coresi” şi de Şcoală reprezentativă. În perioada septembrie-decembrie 1961, şcoala şi-a desfăşurat activitatea în localul Liceului „Ienăchiţă Văcărescu”. În ianuarie 1962 a fost dat în folosinţă localul propriu care avea zece săli de clasă. Clădirea iniţială a fost extinsă în mai multe etape: în 1969 s-au construit patru săli, în 1972 încă două săli şi în 1992 douăsprezece săli. Şcoala are în prezent douăzeci şi

opt de săli de clasă. Sala de sport a fost construită în 1970 într-o clădire distinctă, sală ce a fost supusă unor reparații capitale între anii 1993-1997. În perioada 1961-1962, școala funcționa în două schimburi, folosindu-se de opt săli de clasă, un laborator de fizică-chimie, un atelier și un cabinet stomatologic, care s-au păstrat până în prezent. Din 1963 s-a înființat o bibliotecă ce și-a lărgit spațiul în 1993, fiind dotată cu un număr de peste 16.000 de volume. Prin implicarea școlii în anul 2003 într-un Proiect Phare cu tema „Modernizarea sistemului de învățământ românesc și armonizarea lui cu cel european”, baza materială s-a dezvoltat, au fost dotate trei săli de clasă pentru înființarea unui cabinet de informatică, a unui Centru de Documentare și Informare (CDI), a unei săli pentru limbi moderne și activități de grup, anexă a CDI-ului. Prin fuzionarea bibliotecii cu CDI, a rezultat un spațiu modern care este deschis tuturor celor dornici de însușire de noi informații. În anii 2006 și 2009 devine Școală Europeană, dovedind că este o structură flexibilă, capabilă să răspundă exigențelor și cerințelor noii etape de descifrare a codului european. Școala, ca unitate de învățământ, a fost încadrată în anul intrării în funcțiune cu un număr de șase învățători, cinci profesori și un maestru. Primul director al școlii a fost învățătoarea Constanța Gheorghe, apoi profesoara de geografie-Elena Simionescu până în 1982. În această perioadă, funcția de director adjunct a fost îndeplinită de învățătorii Aurică Nicolescu (până în 1970), Victoria Dragomir (1970-1975) și profesorul Paul Bănică, doi ani până în 1977. În perioada 1982-1989, activitatea managerială a fost asigurată de Cornel Ionescu și Dumitra Hosu, iar după 1990 s-au succedat mai multe echipe manageriale formate din profesorii Mihai Oproiu, Poenaru Floarea, Tinca Alexandrescu, Elena Vrăbiescu, Cristina Groza, Victor Ilie, Liliana Borcea. Din anul 2008 și până în prezent, director este profesor Georgeta Gogeanu, iar director adjunct profesor Luca Daniela, cadre didactice care fac dovada seriozității și competenței în actul conducerii. Școala a fost încadrată cu învățători și profesori cu o bună pregătire profesională, în cadrul colectivului îmbinându-se armonios experiența vârstei cu entuziasmul tinereții. Pe lângă activitățile școlare deosebite, cadrele didactice au avut o permanentă preocupare pentru activitățile extrașcolare. Rezultatele acestor activități s-au regăsit de-a lungul anilor în manifestările cultural-artistice, în organizarea de expediții, tabere, brigada artistică, ansamblul de dansuri. În decursul anilor, prin strădania profesorilor, dar și a elevilor școlii pasionați de studiu, județul Dâmbovița a fost reprezentat cu rezultate notabile la etapele naționale ale olimpiadelor. De la începutul funcționării și până în prezent, școala a găzduit numeroase schimburi de experiență, acțiuni de perfecționare, cursuri pedagogice, parteneriate la nivel național, internațional și educațional.

Absolvenții școlii sunt integrați în fiecare an la prestigioase licee din zonă și performanțele foștilor elevi demonstrează an după an valoarea științifică și pregătirea pedagogică ale colectivului didactic. Evidențiem o parte din simbolurile emblematică ale școlii: Ziua Porților deschise, „Steagul Verde” (2010), desfășurarea unor Proiecte Phare (2001-2003), Proiecte Comenius (2006-2009), proiecte Internaționale LeAf, Concursul internațional de creație plastică „Pământul, grădina mea”, Trofeul „Coresi”, Parada Verzilor, Turul Ciclist, ECO-Școala, Spring Day, Simpozionul internațional „Performanță în activitatea școlară și extrașcolară”. Revista școlii „Coresi”, laureată a Concursurilor naționale de reviste școlare și-a deschis aripile odată cu acordarea numelui de „Coresi” școlii în 1997. Anual se organizează festivități și diverse activități dedicate Zilelor Școlii „Coresi”. Această instituție reprezintă un punct de referință tradițional pentru învățământul dâmbovițean. (M.C.)

ȘCOALA NR. 6 „TUDOR VLADIMIRESCU”

Începutul acestei instituții de învățământ îl reprezintă anul 1974 când ia ființă Școala Nr. 6 Târgoviște. În oferta educațională se acordă atenție deosebită profilului sportiv, astfel că, în anul 1977 se înființează primele clase primare de tenis din județ, iar în 1991 se constituie clase mixte de baschet. În anul 1999 școala primește numele Tudor Vladimirescu, prilej cu care se ridică Troița închinată lui Tudor Vladimirescu în intersecția străzilor Câmpulung și Tudor Vladimirescu. Căutând să diversifice oferta în plan instructiv-educativ, în anul 2000 e inaugurat festivalul-concurs de creație literară „La steaua”, iar în anul 2005 se înființează clase primare în alternativa educațională Step by Step. De-a lungul anilor s-au remarcat directori cu vocație care au contribuit la creșterea prestigiului acestei instituții: Iorga Cristian/Giurgescu Mihai (1974-1980), Iugulescu Mihai/Cetean Florica (1980-1983), Cetean Florica/Popescu Stela (1983-1989), Marinescu Damian/Milea Emilian/Dumitrescu Nicolae (1989-1997), Badea Gheorghe/Dumitrescu Nicolae (1997-2002), Marga Ion/Dumitrescu Nicolae/Ion Simona (2002-2007), Badea Gheorghe/Ion Simona (2007-prezent). Revista „Dialog târgoviștean.” fondată de profesorul Gheorghe Badea în anul 1998, a obținut premii la nivel județean și național, o contribuție importantă având-o profesoara Samoilă Elena. Școala „Tudor Vladimirescu” participă la diverse proiecte internaționale și naționale: The Little Prince – proiect multilateral Comenius 2009-2011 (6 țări partenere) – coordonator profesor Cristea Elena; The messengers of a peaceful way of living – proiect ACES 2010-2011 – coordonator profesor Alina Safta; Good morning, America! – 2009-2010 – coordonator profesor Ciornei Floare; Dream Flag project – 2009-2011 – coordonatori profesorii Matei Paulina și Păunescu Liliana; Școli

pentru un viitor verde – partener Terra Magazin 2010-2011; Spring day – „Biodiversitatea judeţului Dâmboviţa” – 2009-2010. În istoria şcolii s-au remarcat dascăli deosebiţi, atât prin activitatea la clasă cât şi prin participarea la diverse concursuri şcolare şi extraşcolare: Ileana Popescu, Stela Popescu, Aneta Constanda, Elisabeta Manea, Liliana Gogoiu, Tomiţa Ciocârlan, Elena Andrei, Tamara Cristescu, Niculina Zamfir, Gabriela Mareş, Marcela Stan, Janeta Dumitrache, Alexandra Irimescu, Elena Sima, Elena Nicolescu, Adriana Ploscaru (învăţători), Aurel Vintilescu, Mina Nicolescu, Elena Samoilă, Petrea Ciupitu, Nicolina Bădoi, Manole Lazăr, Maria Cazacu, Alexandra Ivaşcu, Emil Poamă, Mircea Coman, Elena Coman, Constantin Ioan, Cornelia Grigoriu, Doina Şoancă, Rodica Berechet, Emilia Dinu, Ileana Moraru, Vasilica Udrescu, Silvia Vrăbiescu, Irina Georgescu, Emilia Ghiţă, Damian Marinescu, Paulina Matei, Emilian Milea, Doru Chiţu, Liliana Păunescu, Alina Safta, Loredana Oană, George Badea, Maria Mihăilă (profesori). S-au obţinut premii internaţionale la concursurile „Muguri şi aripi”, „Părul Berenicei” şi la Secţiunea special bonus în proiectul The messengers of a peaceful way of living – proiect ACES Praga 2011. Şcoala are rezultate notabile la olimpiadele naţionale (istorie, biologie, matematică, limba şi literatura română, educaţie tehnologică, baschet), precum şi la diverse concursuri şcolare şi extraşcolare. (M.C.)

ŞCOALA NR. 8 „MIHAI VITEAZUL” A luat fiinţă în anul 1967 cu un număr de 566 elevi în clasele I-IV. Populaţia şcolară a crescut, începând cu anul 1972; efectivele de elevi au depăşit 1100, menţinându-se până în 2001 între limitele 1400-1500 elevi. Din anul 1969 s-a organizat Centrul Logopedic Interşcolar sub coordonarea doamnei Moţoc Paraschiva. La 8 noiembrie 2002 şcoala a sărbătorit împlinirea a 35 de ani de existenţă, prilej cu care a primit oficial numele de Şcoala cu Clasele I-VIII „Mihai Viteazul” Târgovişte. Începând cu anul şcolar 2002-2003 populaţia şcolară scade la aproximativ 1000 elevi. Există câteva etape semnificative: s-au înfiinţat clase cu profil sportiv din 1973 – volei fete şi din 1997 – atletism fete şi băieţi, este prima şcoală incluzivă din Târgovişte (1997) clasă integrată – învăţător Stoenescu Elena şi tot aici s-a înfiinţat primul cabinet de logopedie. De-a lungul anilor şi-au adus contribuţia la prestigiul acestei instituţii echipele manageriale conduse de Ivaşcu Victor, Focşăneanu Traian, Popescu Elena, Gherghescu Dumitru, Iorga Cristian, Halmaghe Nicolae, Gîltan Daniela. Elevii şcolii au obţinut premii la olimpiadele naţionale, acest fapt datorându-se contribuţiei cadrelor didactice: Stan Elena, Comănici Mihaela, Ungureanu Doina, Gîltan Daniela, Şerban Liliana, Cociug Cerasela (limba şi literatura română), Stan Feodora, Sergentu

Virginia (limba franceză), Bânzaru Angela, Cucu-Costeanu Maria, Niculoiu Mihaela (limba germană), Erculescu Denisa (limba engleză), Cristea Ion, Niţă Teodora, Rădulescu Camelia, Costache Elena, Muscariu Simona (matematică), Găiseanu Constantin, Dobre Ileana, Halmaghe Nicolae (fizică), Dumitru Dumitra, Bobeş Luminiţa, (chimie), Ionescu Georgeta (biologie), Vieru Ligia (geografie), Iranovski Cecilia (istorie), Barbu Mihaela (educaţie tehnologică), Bodeanski Mircea, Ioniţă Valeria, Mireşan Emil (educaţie plastică), Crăciun Emanuela, Marin Ileana, Bulgăre Mihaela (educaţie muzicală), Scurtescu Alexandra, Pană Florin, Niţescu Lucia, Briceag Luminiţa (educaţie fizică). Şcoala a iniţiat o serie de activităţi extraşcolare devenite tradiţionale: Festivalul de teatru (2005), Concursul de artă plastică şi ortografie „Mircea Bodeanski”/ „Culoare şi condeie” (2001), Carnavalul Florilor (2001), Concursul judeţean de poezie cu formă fixă şi de postere „Cvintetul toamnei” (2008), Concursul judeţean de matematică „Niţă Teodora”, Concursul Naţional Interdisciplinar – „Cuvinte care zidesc” (2010), Simpozionul Naţional „Şcoala şi biblioteca – factori mediatori ai contactelor culturale” (2011), reviste şcolare, Cenaclul literar „Constantin Manolescu”, Cercul de lectură şi scriere, formaţii de dansuri populare şi moderne etc. Unele activităţi literare s-au derulat în cadrul unui parteneriat cu Societatea Scriitorilor Târgovişteni. Multe din cadrele didactice s-au remarcat în activitatea de mentorat, metodişti, responsabili de cerc, publicaţii. Ca o încununare a prestaţiei didactice au obţinut distincţia „Gheorghe Lazăr”: F. Dicu, D. Gîltan, V. Sergentu, G. Ionescu, F. Pană, A. Scurtescu, E. Mireşan. Dovedind deschidere spre valorile europene, şcoala a realizat parteneriate şi proiecte cu unităţi de învăţământ din Anglia, Franţa, a obţinut premii internaţionale la concursuri de educaţie plastică (profesor Mireşan Emil), s-a implicat în diverse alte tipuri de activităţi. O contribuţie importantă în viaţa comunităţii şcolare o are Consiliul elevilor, implicat în diverse tipuri de acţiuni: – Şcoală pilot în programul „Educaţie pentru Democraţie în Dâmboviţa”-colaborare cu AREDDO – Pucioasa şi Citizenship Foundation – Londra, finanţat de KNOW HOW FUND Anglia; coordonatori învăţător Oprea Norica şi profesor Gîltan Daniela. Acţiuni şi proiecte în comunitate: „Sărbători pentru toţi copiii” (1998), „Alegeri generale”, „Copilărie fără părinţi” (2009). Premii la Concursul de proiecte pentru elevi, Pucioasa (1999); participare la Simpozionul Internaţional organizat de şcoala „Coresi” (2007, 2008). (M.C.)

ŞCOALA NR. 9 „GRIGORE ALEXANDRESCU” A luat fiinţă în anul 1977, odată cu microraioul XI. A debutat cu 291 elevi şi 22 cadre didactice. Numit director al şcolii nou înfiinţate, profesorul Grigore Gheorghe a reuşit în scurt timp să creeze o bază tehnico-materială

corespunzătoare, să realizeze o unitate de învățământ ce răspundea cu succes tuturor exigențelor. De-a lungul anilor, efectivele au crescut, cifrându-se la peste 2200 elevi și 100 cadre didactice. În anul 1997 Școala Nr. 9 a sărbătorit 20 de ani de existență, prilej cu care a primit numele poetului Grigore Alexandrescu. Activitatea de conducere a școlii a fost continuată în anii următori de directorii Pehoiu Gica (1998-2001), Vlădău Cornelii (2001-2006), Constantinescu Elisabeta (2006-2010). Începând cu anul școlar 2010-2011, conducerea școlii a fost preluată de profesoara Mareș Silvia. Elevă și mai târziu cadru didactic al școlii, actualul manager, se străduiește cu tact și răbdare ca școala să capete un prestigiu care va depăși cu mult gândurile întemeietorilor ei. Suportul material și ambiental, încadrarea școlii cu cadre didactice bine pregătite a permis an de an ridicarea nivelului de pregătire al elevilor și, ca urmare, creșterea prestigiului școlii. Cadrele didactice au fost și sunt preocupate permanent de pregătirea profesională, participând activ la cursurile de formare, la elaborarea de materiale didactico-informative, mulți dintre profesori fiind autori de lucrări metodic-științifice. Școala „Grigore Alexandrescu” se poate mândri cu rezultatele obținute de elevii săi la concursurile locale, județene și naționale, cu succesele absolvenților și cu performanțele la diverse întreceri sportive și cultural artistice. Amintim doar câteva dintre acestea: – rezultate remarcabile la Concursul de creație literară, realizarea unei reviste a școlii „Muguri” devenită apoi „Cuvinte potrivite” – profesori Emilia Rădulescu, Elena Condrea, Grigore Gheorghe; – premii la concursul de compuneri epistolare, organizat de Poșta Română și Ministerul Educației Naționale – profesor Elena Spănu; – locul al III-lea la Olimpiada Națională de Cultură Civică 1996 (profesor Gabriela Cristache) și premiul I la Concursul „Democrație și toleranță”; – mențiune la Olimpiada Națională de geografie – 1999 (profesor Gica Pehoiu). În domeniul artelor plastice, elevii au obținut numeroase premii în țară și în străinătate (profesori coordonatori Dan Popescu și Mihaela Nițu). De asemenea, s-au înregistrat rezultate notabile la etapa județeană și națională a concursurilor sportive sub coordonarea profesorilor Valeria Florescu, Bianca Stancu, Cornelii Mihai și Constantin Dinulescu. În prezent, școala este implicată în parteneriate cu diverse instituții: Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, Centrul Județean de Cultură, Teatrul „Mihai Popescu”, Biblioteca Județeană „I.H. Rădulescu”, Poliția Județeană, Biserica „Buna Vestire”, Direcția de Asistență Socială, Centrul Județean Antidrog, Palatul copiilor. Începând cu anul școlar 2010-2011 în școală se derulează proiecte cu finanțare europeană: „Școala românească – mediu incluziv” și „Școli și comunități în acțiune pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii”. (M.C.)

ȘCOALA NR. 10 „RADU CEL MARE” În anul 1977, într-un cartier tânăr, Micro IV, își deschide porțile o școală nouă – Școala Nr. 10 (devenită peste 25 de ani „Radu cel Mare”), având pentru un an, ca director, pe doamna profesoară Constanța Boianțiu, urmată pentru doi ani de domnul profesor Dumitru Gherghescu. O perioadă lungă de timp (aproape 25 de ani), școala a fost condusă de domnul profesor Ion Liță și de doamna profesoară Margareta Mănguță. În anul școlar 2005-2006, manager a fost doamna profesoară Gabriela Crăciunescu, iar de atunci și până în prezent, directorul școlii este doamna profesoară Cristina Baloeanu. Având cadre didactice cu vocația meseriei, școala s-a remarcat din primii ani prin rezultatele deosebite ale elevilor la concursuri naționale și internaționale: limba română (profesori coordonatori Constantin Șerbănescu, Valeria Constantinescu, Cristina Tudoran), matematică și științe (profesori coordonatori Virginia Halmaghe, Veronica Ghinescu, Alexandru Nițescu, Victoria Harhoiu, Margareta Mănguță), geografie (profesor coordonator Elena Vasile), educație tehnologică (profesor coordonator Ioana Chiose). Rezultate importante la etapa națională au fost obținute de echipa de minibaschet, coordonată de profesorii Petre Cusceac și Ion Lungu, ale cărei membre au devenit ulterior nucleul echipei „Livas” Târgoviște și la atletism sub îndrumarea profesorului Ion Cercel. De asemenea, școala „Radu cel Mare” s-a remarcat la Olimpiada Națională a Sportului Școlar, etapa județeană și etapa zonală unde a obținut locul I la fotbal/ handbal (profesor Cristina Baloeanu) din 2000 și până în prezent. La concursurile artistice și tematice s-au evidențiat, în timp, corul școlii pregătit de regretatul profesor Dorel Oprea, Expediția „Dianthus” (profesor coordonator Petre Cusceac). De asemenea, s-au obținut rezultate notabile la concursurile „Toamna baladelor”, „Tinere condeie”, Concursul european de artă „A travel around Europe”, Olimpiadele 2004 de la Francophonie, Concursul național de benzi desenate „Cartoon Network”, Cangurul lingvist – (profesor coordonator Manuela David), Cangurul lingvist și de matematică (profesori coordonatori Gertruda Răducanu și Veronica Ghinescu). Revistele școlii au câștigat diferite premii la concursurile de specialitate: „Mlădițe” și „Junior 10”. Școala este cunoscută și datorită devotamentului și implicării cadrelor didactice precum doamna învățătoare Adriana Anghel – coordonator al activității „after school” și instructor al formațiilor de dansuri și de teatru, sau domnișoara Cristiana Martoiu – președinte al organizației T. O. F. (Târgoviște – Orvault Franța). Cu efective depășind 2000 de elevi în anii '80 și lucrând uneori în trei schimburi, școala și-a construit pas cu pas o tradiție a consecvenței, tenacității, echilibrului și atitudinii profesioniste de comunicare cu elevii, părinții, cu comunitatea și cu autoritățile locale. (M.C.)

ȘCOALA NR. 11 „PROFESOR PAUL BĂNICĂ”.

Școala nr. 11 a fost înființată în anul 1980. Timp de 20 de ani, la conducerea școlii a fost profesorul Paul Bănică, a cărui activitate profesională și managerială a îndreptățit cadrele didactice ale școlii să solicite schimbarea numelui unității în Școala „Profesor Paul Bănică”, începând cu anul 2005. Școala „Profesor Paul Bănică” este una dintre cele două instituții din județ, în care a fost implementată alternativa educațională Step by Step și continuată cu succes, având 7 clase ce funcționează în acest sistem. De-a lungul existenței sale, conducerea școlii a fost asigurată de directorii Paul Bănică (1980-2000), Aldea Emil (2000-2003), Cernat Liliana (2003-2007), Nela Badea (2007 – prezent) și de directorii adjuncți Dan Ostafi, Aldea Emil, Băragău Florian, Cristea Elena. Este una dintre primele școli din județ în care a fost înființat Consiliul Elevilor (director – Paul Bănică, profesor de legătură – Elena Cristea) ale cărui două proiecte au fost premiate la Concursul județean „Educație pentru democrație și drepturile omului” finanțat de „Citizenship Foundation London” (1998). Interesate de eficientizarea demersului instructiv educativ, multe cadre didactice au obținut burse de studiu pentru diverse stagii de formare profesională în străinătate: profesorii Bănică Paul, Gheorghe Maria, Cristea Elena, Apostol Silvia, Cernat Liliana, Tănase Cristina, Badea Nela, Burducea Mădălina și învățătoarea Popa Elena. De-a lungul anilor s-au obținut rezultate importante în diverse domenii: – proiectul „Club France”, inițiat de doamna profesor Elena Cristea, a obținut unul din cele trei premii naționale ale Concursului „Innover en français”, organizat de MECTS în colaborare cu Serviciul Cultural al Ambasadei Franței în România (2007); – participări ale elevilor școlii la faza națională a Olimpiadelor – fizică (profesor Gheorghe Luminița și profesor Olteanu Valentina), limba română (profesor Butuligă Maria, profesor Badea Nela), matematică (profesor Gusti Mihaela); – premii la olimpiade școlare, etapa județeană obținute prin contribuția profesorilor Nela Badea și Butuligă Maria (limba română), lordache Raluca și Tănase Cristina (limba engleză), Cristea Elena și Burducea Mădălina (limba franceză), Cernat Liliana (biologie), Călin Cristinel (matematică), Olteanu Valentina (fizică), Rîncă Mioara (educație tehnologică), Ostafi Dan, Tică Dan, Pătrășcan Bianca și Marin Anca (educație fizică și sport). Premii la concursuri cu participare națională și internațională la disciplina educație tehnologică prin elevii pregătiți de doamna profesoară Rîncă Mioara. Din rândul cadrelor didactice s-au afirmat diverși formatori și metodiști: Popa Elena și Ioniță Sofia – formatori naționali în alternativa step by step, Badea Nela, Cristea Elena, Grigorescu Aurelia, Zegheru Maria – metodiști, Cernat Liliana, Băragău Florian, Zegheru Maria – responsabili de cerc. Pentru rezultate deosebite în cariera didactică au obținut

distincția „Gheorghe Lazăr”: Popa Elena, Ioniță Sofia, Băragău Florian, Neacșu Ana, Sterea Emilia, Ștefan Marcela. Incepând cu anul 2008, școala a intrat în programul guvernamental de reabilitare și modernizare, iar din 25 martie 2010 a obținut fondurile necesare (1,8 milioane euro) în cadrul Programului Operațional Regional 2007/2013, Axa prioritară 3 – Îmbunătățirea infrastructurii sociale, Domeniul major de intervenție 3.4 – Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă. (M.C.)

ȘCOALA NR. 12 Această școală a funcționat la

început ca o anexă a Școlii Nr. 9 „Grigore Alexandrescu”, datorită creșterii efectivului de elevi. La 1 septembrie 1987 devine școală de sine stătătoare ca urmare a creșterii numărului locuitorilor Cartierului „Mircea cel Bătrân” (Micro XII), având o echipă managerială formată din profesor Ileana Dumitru (director) și învățătorul Constantin Voicu (director educativ). Școala a beneficiat de un colectiv didactic tânăr, cu o mare capacitate de muncă. Dintre dascălii școlii îi amintim pe: Mariana Ionescu, Suzana Ilie, Luminița Grigorescu, Petria Ivașcu, Gheorghe Stan, Magdalena Tinciu, Aurelia Drăghici, Ileana Văduva (învățători), Maria Voicu, Horia Cernău, Elena Baicu, Elena Condrea, Paula Pricopie, Mihaela Dumitrache, Carmen Stoicescu, Ioana Sperloiu, Liliana Borcea, Mihai Banu, Luminița Banu, Cornel Popa (profesori). În anul 2002, a luat ființă cabinetul de educație specială, destinat elevilor cu cerințe speciale prin dezvoltarea unor programe de sprijin. Cu această ocazie a fost încadrată învățătoarea-psiholog Eugenia Marinescu – ultimul director al școlii. În școală există un cabinet de religie deosebit datorită picturilor executate de profesorul de arte plastice Horia Cernău (cabinetul a rămas intact și după desființarea școlii). Reprezentativă pentru această instituție este revista „Logos” apărută în perioada 1998-2002 sub coordonarea profesoarei Elena Condrea, laureată în plan județean și național la concursul revistelor școlare. La conducerea școlii s-au aflat, de-a lungul anilor, profesorii Ileana Dumitru, Sperloiu Ioana, Adela Sârbu, Mihaela Georgescu, Elena Badea și Eugenia Marinescu. Școala și-a închis porțile la 31 august 2009, iar localul este folosit în prezent de Poliția Municipală Târgoviște. (M.C./V.C.)

ȘCOALA NR. 13 „MATEI BASARAB” A fost

inaugurată la 1 septembrie 1995, dobândindu-și un loc binemeritat între școlile municipiului, prin calitatea pregătirii elevilor, prin grija zilnică de a le asigura condiții optime de studiu. În prezent, școala funcționează cu 13 clase la ciclul primar și 12 clase la ciclul gimnazial, care cuprind aproximativ 650 de elevi. Actualul colectiv didactic este format din 13 învățători și 32 de profesori. De la înființare și până în prezent, unitatea școlară a

fost condusă de directorii Badea Constanța (1995-2007), Popescu Grațiela (2007 și în prezent), iar ca directori adjuncți au fost Stancu Veronica (1995-2002), Borisov Anca (2002-2007), Stroe Cristina (2007 și în prezent). Multe cadre didactice au obținut de-a lungul timpului, cu elevilor pe care i-au pregătit, rezultate deosebite la olimpiade și concursuri școlare la nivel județean și național: învățătorii Petre Jenica, Stancu Veronica, Tîrșoreanu Elena, Perșinaru Maria, Stroe Cristina, precum și profesorii Olaru Gabriela, Grigore Elena, Dumitrescu Octaviana, Bălan Adrian, Alexandrescu Elena. În perioada august 2004 – iulie 2005, școala a coordonat proiectul lingvistic cu titlul „Healthy Habits for Young People”, din cadrul programului Comenius 1. – Parteneriate școlare, având ca partener „I.E.S. Jose Vilaplana” din Vinaros, Spania. „Food for Thought” este titlul proiectului de parteneriat școlar multilateral, desfășurat în perioada august 2008 – iulie 2010, împreună cu parteneri din Țara Galilor, Anglia, Danemarca, Spania, Italia, Polonia, Slovenia și Turcia, în cadrul programului Comisiei Europene, numit „Învățare pe tot parcursul vieții”. Un proiect trilateral de parteneriat școlar, numit „Let's Turn Fight into Friendship”, finanțat de Academy of Central European Schools, s-a derulat în perioada septembrie 2010 – martie 2011, între școala „Matei Basarab”, o școală din Vlora-Albania și una din Struga-Republica Macedonia. Școala „Matei Basarab” derulează diverse activități extrașcolare, fiind prezentă la concursurile județene. (M.C.)

ȘCOALA POPULARĂ DE ARTE ȘI MESERII „OCTAVENIGĂRESCU” la ființă în anul școlar 1971-1972 cu denumirea inițială de Școala Populară de Arte, cu clasele de artă decorativă, dirijat coral, pian, clarinet sax, teatru, coregrafie, pictură, canto, design vestimentar (prof. Paula Mihălăchioiu), coregrafie, gimnastică și arte marțiale (profesori Maria Șorici, iar în prezent, Gheorghe Badea), clasa de teatru (profesori George Corneanu, în prezent Ștefan Lupu). Mulți dintre absolvenții școlii au urmat cariere artistice și didactice. Florin Georgescu, Mihaela Oancea, Laura Stoica au studiat aici. În decursul celor aproape 40 de ani, în această școală și-au desfășurat activitatea profesori de renume: Catedra de canto: Constanța Ionescu Câmpeanu (profesor la Facultatea de Muzică din Brașov), Gabriela Diaconescu Drăgușin (personalitate a Operei Române), Mariana Grama (solistă a Operei din Timișoara), George Pănescu (solist al Teatrului de Operetă), Jan Nicolae (prim solist la Ansamblul Doina al Armatei), Heliana Munteanu (conf.univ. la Universitatea „Valahia”), Cleopatra David (membră a Corului Filarmonicii București), Mariana Luca, iar în prezent, Maria Tufeanu (profesor, gr. I, doctorand folclor, canto- muzică populară) și Argentina Duțu (prof. canto – muzică ușoară și clasică); Catedra de pian: Viniciu

Moroianu (profesor universitar), Lucian Vlădescu (dirijor al Orchestrei Teatrului de Operetă București), Carmen Vlădescu (Radio România); Catedra de vioară: Nicolae Hortopan (violinist la Filarmonica din Florența, Italia), Nelu Georgescu (violinist la Filarmonica din San Remo), Soare Lazăr (profesor la Liceul de Arte), Radu Alexandru (profesor la Liceul de Arte), în prezent, Victor Papaleț; Catedra de instrumente de suflat (clarinet, flaut, trompetă): Eugen Pavălchievici, Mihai Trefaș, Mariana Vârjoghe; Catedra de chitară și percuție: Adrian Albulescu, Alexandru Garbis, în prezent, Florin Badea; Clasa de acordeon și orgă: Stelian Apostol și Carmen Aurică; Clasa de contrabas: Scarlat Mihalache; Catedra de artă fotografică și cinematografică: Maria Fotescu, Ion Mărculescu; Catedra de arte plastice: Marin Petre Constantin, Cezar Pavelescu, Monica Pavelescu, Cornel Marinescu, în prezent, Mihai Șerbănescu. Directori: Marin Petre Constantin, Cuza Drăghici, George Corneanu, Liviu Niță, Nicoleta Vasile. În 2010 a devenit departament al Centrului de Cultură al Județului Dâmbovița. (G.C.)

ȘCOALA PROZATORILOR TÂRGOVIȘTENI

Curent literar important în literatura noastră după cel de-al Doilea Război Mondial. Se admite că aceasta continuă tradiția literaturii pașoptiste și interbelice. Este un titlu generic dat acestei mișcări, ilustrată prin opera lor de prozatorii: Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu, Tudor Țopa, cărora specialiștii îi adaugă pe Petru Creția și Alexandru George. Ei au creat o literatură bazată deseori pe ficțiune, pe care nu au comunicat-o publicului decât după vârsta de 40 de ani, în baza unui legământ respectat, cultivând absurdul, grotescul și gratuitul. Programul ideologic al așa-zisei „școli” nu este exprimat explicit, el se deduce din titlurile, dedicațiile, prefețele, notele, interviurile, convorbirile, confesiunile și paginile lor de jurnal. Târgoviștenii, de la care generația optzecistă și nu numai a luat lecții de rectitudine morală, au impus în istoria literaturii ficțiunea romanului ca jurnal intim, autoportretizarea. Se fac numeroase trimiteri la momentele trăite în vechea Cetate de Scaun, care este descrisă în toate ipostazele, cu accentuate note de nostalgie. Opera lor marchează începuturile prozei postmoderne românești. (V.P.)

ȘCOALA SLAVONĂ A funcționat la Târgoviște, în timpul domniei lui Matei Basarab. Prima informație despre existența ei, din anul 1640, de la călătorul străin Petru Bogdan Baksiè, care evidențiază faptul că cei ce terminau această școală de nivel superior mergeau în Transilvania pentru a învăța latina. A funcționat pe lângă Mitropolie, devenind însă școală domnească. Printre dascălii școlii se aflau ucrainenii Grigore și Teodor dar și Bartolomeu, Dosoftei sau călugărul croat Rafael Levakovik, care a vizitat Târgoviștea. Școala a fost

sprijinită de marele cărturar Udrişte Năsturel, adept al curentului slovofil în cultură. Ca manuale au fost folosite cărţi bisericeşti şi manuscrisele existente, precum şi lexicoane şi gramatici (Lexiconul slav al lui Pamva Berinde sau gramatica slavonă a lui Meletie Smotriţki). Cert este faptul că în timpul lui Matei Basarab, şcoala a fost prioritar slavonă. (V.P.)

ŞCOALA SLAVO-ROMÂNĂ În ultimii ani ai domniei lui Matei Basarab, şcoala târgovişteană devine, din raţiuni certe, şi românească prin promovarea limbii române la curte sau în biserică. Relevantă este activitatea tipografică orientată prioritar spre apariţia unor cărţi în limba română (din 22 de lucrări 9 sunt în româneşte, iar 2 în slavo-română). Se remarcă activitatea dascălului Staicu ce alcătuieşte o gramatică românească, tradusă din slavoneşte, cu text paralel. A mai tradus o culegere de texte religioase. S-au pus astfel bazele învăţământului în limba română, ridicându-se o serie de cunoscători autohtoni ai limbii slavone în locul celor aduşi din afara graniţelor. Sunt cunoscute în epocă, alături de şcolile târgoviştene, cele de la Bucureşti (Sf. Gheorghe Vechi, slavo-română; Sf. Sava, grecească), Câmpulung (românească). (V.P.)

ŞELARII, CURELARII, CIZMARII Şelarii Prelucrau pielea confecţionând şei necesare pentru echiparea cailor. Aceştia sunt menţionaţi la începutul secolului al XVII-lea: Petru Şelaru şi fratele său, Badea, Ion Mihalcea cel Mare, Limber Şelaru. Numărul mare al acestora a determinat organizarea lor în breaslă la 1654 fiind menţionat Stan vătaf de şelari. În a doua jumătate a secolului al XVII-lea documentele menţionează şelarii: Oprea, Preda, Necula Pârvu, Tudorache. În secolele următoare ştirile despre şelari se împuţinează, dat fiind faptul că Târgoviştea nu mai dispunea de o garnizoană care să facă comenzi importante. În secolul al XIX-lea, odată cu înfiinţarea unor unităţi militare această meserie se revitalizează. Curelarii erau meseriaşi care confecţionau hamuri pentru cai şi diferite curele. În perioada interbelică aceştia îşi aveau ateliere în faţa bisericii Stelea, iar cel mai cunoscut era Gică Tomescu care confecţiona şei şi hamuri. Cizmarii sunt menţionaţi în număr mare la începutul secolului al XVII-lea printre care: Stan, Zlate, Şerban, Eftimie ş.a., după care ştirile se împuţinează, ceea ce nu presupune că acest meşteşug a dispărut. De abia după 1831 ştirile se înmulţesc, la 1847 recensându-se 45 de cizmari proprietari de prăvălii. Cizmarii erau grupaţi în centrul târgului, iar „Arastaua cizmarilor” fiind cunoscută în tot oraşul cu prăvălii. În 1889 îşi crează asociaţia profesională denumită „Societatea Lucrătorilor Cizmari şi Pantofari”. În perioada interbelică acest meşteşug a cunoscut o înflorire deosebită, iar cei mai renumiţi cizmari (G. Constantinescu Burghilă, C. Mihăilescu

Papa, Chesneanu, Nicolescu Stelică) pentru calitatea cizmelor şi încălţămintei confecţionate şi erau solicitaţi în special de Şcoala de Cavalerie din oraş. În 1928 erau menţionate 38 ateliere de încălţămintă, iar 1944 existau 34 de ateliere de cizmărie, situate atât în centrul oraşului cât şi în alte zone. (G.T./ C.V.)

ŞENDREA, Eugen (1890-1970) Colonel de cavalerie, a îndeplinit funcţia de primar între 14 iulie 1938-1 decembrie 1938 şi 26 ianuarie 1941 – 24 aprilie 1941, perioadă în care regimul autoritar carlist încredinţase păstrarea ordinii publice autorităţilor militare, iar prefecţii erau numiţi din rândul militarilor. Numirea ca primar la Târgovişte a unui colonel, n-a rezolvat însă problemele cu care se confrunta oraşul, din care cauză s-a renunţat la această soluţie. A fost prezent la Liceul Militar „N. Filipescu” de la Mănăstirea Dealu cu prilejul vizitei făcute de un detaşament german (14 iulie 1938). Înlăturarea legionarilor din conducerea oraşului, a impus revenirea ca primar, colonelul fiind cunoscut ca o persoană luminată, care donase o importantă suprafaţă de teren pentru extinderea curţii Liceului „Ienăchiţă Văcărescu”. A continuat acţiunile pentru înlăturarea urmărilor cutremurului, aprovizionarea oraşului cu produse şi apă, curăţenia oraşului etc. A iniţiat lucrările de apărare pasivă, modernizarea Secţiei de pompieri, ajutorarea invalizilor şi văduvelor. (M.O.)

ŞERBAN, Constantin (? – între 10 martie şi 7.VII.1685, Waniowice, Polonia) Domn al Ţării Româneşti (p. 9/19 apr. 1654 – 28 febr. 1658; 1/11 mai – a. 25 mai/4iun. 1660) şi al Moldovei (oct. – nov. 1659; 17/27 ian. – 17/27 febr. 1661). Fiu nelegitim al lui Radu Şerban, a ocupat înainte de domnie, dregătoria de serdar. Ales domn de boieri la moartea lui Matei Basarab, a obţinut uşor confirmarea Porţii. Pe plan intern, Constantin Şerban a suprimat o serie de biruri şi a reorganizat armata. Încercarea de a desfiinţa corpul seimenilor sârbi a declanşat însă revolta acestora şi a dorobanţilor (27 febr. 1655). Răscoala este zdrobită de oştile ardeleni, moldoveni şi turceşti (Şoplea, 22 iun. 1655), venite la cererea domnului. Ca urmare a ajutorului primit, Constantin Şerban încheia la Târgovişte un tratat de alianţă cu principele Transilvaniei. În august 1655, Constantin Şerban a înfrânt răscoala călăraşilor. Consecinţa acestor mişcări şi a represiviilor ce le-au urmat a fost deteriorarea gravă a capacităţii militare a Ţării Româneşti. În baza tratatului, Constantin Şerban i-a acordat lui Gheorghe Rákóczi II un ajutor militar de 2 000 de oameni în campania din Polonia din 1656-57, încheiată dezastruos pentru principe. Profitând de absenţa principelui din ţară, pretendentul Hrizea a pătruns în Ţara Românească în fruntea a 500 de seimeni, dar este înfrânt şi executat (8 apr. 1657). Turcii, ostili acţiunii lui Rákóczi II, au decis înlocuirea acestuia

şi chemarea la Poartă a domnilor din Ţara Românească şi Moldova, care îl susţinuseră. Refuzând să dea curs cererii Porţii, Constantin Şerban a fost mazilit şi înlocuit cu Mihnea III Radu (29 ian. 1659). Retras în Transilvania (14 mart. 1658), Constantin Şerban a mai încercat o dată, fără succes, să reocupe tronul Ţării Româneşti (mai 1660). A reuşit în două rânduri să ocupe pentru scurt timp tronul Moldovei (oct.-nov. 1659 şi ian.-febr. 1661), dar înfrânt de tătari, s-a refugiat în Polonia unde a rămas până la moarte. A ctitorit Biserica Mitropoliei din Bucureşti, biserica domnească din Piteşti, biserica din Dobreni, biserica din Tinăud, biserica Mănăstirii Cerna-Gora de la Munkács, biserica de la Msticicov, din aceeaşi regiune, Schitul Păuşa (Argeş), Mănăstirea Jitianu şi Biserica Sf. Vineri din Târgovişte. Alegerea sa ca domn s-a făcut cu ajutorul târgoviştenilor, care l-au susţinut cu entuziasm, participând masiv la fastuoasele sărbători prilejuate de înscăunare şi ridicând un monument (1654). La scurt timp însă, domnul se stabileşte la Bucureşti. Confruntat cu răscoala seimenilor (febr. 1655), a încercat o reîntoarcere la Târgovişte, pentru a se pune la adăpost, dar răsculaţii ocupaseră deja oraşul, fortificând Şanţul Cetăţii. Mişcarea este înfrântă cu ajutorul lui Gheorghe Rakoczy, care intră în Târgovişte la 10 iunie 1655 şi încheie un tratat de alianţă cu Constantin Şerban. Domnul se stabileşte aici, iar marii boieri achiziţionează masiv proprietăţi în zonă. În ciuda lucrărilor de fortificare, domnul nu încearcă să reziste aici armatei turco-tătare venite să-l impună pe tron pe Mihnea III (febr. 1658). Trupele sale jefuiesc cumplit oraşul şi fug la apariţia avangărzii tătare, cu excepţia unor cazaci care rezistă până la căderea nopţii la Stelea. Comandantul otoman ordonă arderea oraşului, pentru a pedepsi distrugerea Bucureştiului, ordonată de Constantin Şerban, şi luarea ca robi a locuitorilor tineri. Soţia lui Constantin Şerban a fost înmormântată în Biserica Domnească din Târgovişte (1655). (A.Ş./M.O.)

ŞERBAN, Gheorghe (22.VI.1950, Bascov, Argeş) Absolvent al Liceului Militar „Dimitrie Cantemir” din Breaza, al Şcolii Militare de Ofiţeri Activi de Tancuri şi Auto „Mihai Viteazul” din Piteşti şi al Academiei Militare din Bucureşti. Ocupă, la Regimentul 1 „Vlad Ţepeş” din Târgovişte, rând pe rând, funcţiile de comandant de pluton, de companie, locţiitor comandant de batalion şi de regiment, şef al biroului operaţii şi pregătire de luptă, comandant al regimentului. De asemenea, a mai ocupat funcţiile de şef al Clubului „Gloria” (actualmente Cercul Militar) şi comandant al garnizoanei Târgovişte. A urcat gradele militare de la locotenent la colonel. În prezent este vicepreşedinte al Filialei „Mihai Viteazul” Dâmboviţa a Asociaţiei Naţionale „Cultul Eroilor”, consilier editorial al revistei „Eroica” şi membru onorific al Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Târgoviştei. Este autor a

numeroase lucrări (studii şi articole) despre istoria militară a Târgoviştei precum şi al volumului „Istoria steagului românesc. Din epoca geto-dacică până la Marea Unire” (Editura Bibliotheca, 2011). A fost distins cu Ordinul „Meritul Militar” clasa III, Medalia naţională pentru Merit clasa III şi cu Distincţia ortodoxă „Crucea Valahă”. (G.C.)

ŞERBAN, Radu (? – 12 sau 13.III.1620, Viena) Domn al Ţării Româneşti (oct. 1601; iul. 1602 – dec. 1610; mai – sept. 1611). Autointitulat nepot al lui Neagoe Basarab. Mare paharnic sub Mihai Viteazul, face parte dintre boierii revoltaţi, care l-au alungat pe Simion Movilă (23 iun./3 iul. 1601). Membru al locotenenţei domneşti (a. 26 iun./6 iul. şi a. 7/17 oct. 1601), este ales domn de către boieri, fiind perceput ca un continuator al politicii lui Mihai Viteazul. Înfrânt de Simion Movilă la 15 aug. 1601 la Râmnicul Sărat, Radu Şerban fuge în Transilvania (oct. 1601) şi jură credinţă împăratului Rudolf II (Dej, 6 nov. 1601). Sprijinit de acesta, reocupă tronul şi respinge încercarea lui Simion Movilă de a reveni cu sprijinul tătarilor în luptele de la Ogretin (13/23 sept. 1602) şi Teişani (14/24 sept.). Alte victorii au fost raportate asupra forţelor turceşti care-l aduceau pe Radu Mihnea şi în primăvara lui 1603 sunt atacate garnizoanele turceşti din Dobrogea. În Transilvania, Radu Şerban intervine cu 10 000 de oameni, la solicitarea generalului Basta (iulie 1603) şi zdrobeşte armata interpusului turc Moise Székely, la „moara” de hârtie de lângă Braşov. Pentru a opri incursiunile, acceptă să plătească anual marelui han 15 000 de galbeni şi încheie pace cu turcii. Aliat prin tratat (5 aug. 1605, 31 mai 1608) al principilor Transilvaniei, Ştefan Bocskay şi Gabriel Báthory, intră în conflict cu acesta din urmă, care se dorea stăpân al Ţărilor Române. La 29 dec. 1610 Gabriel Báthory pătrunde în Ţara Românească şi ocupă Târgoviştea. Refugiat în Moldova, Radu Şerban încheie un tratat cu imperialii (Roman, 20 febr. 1611) şi în mai, reîntră în Muntenia cu forţe căzăceşti şi poloneze. Gabriel Báthory este înfrânt la Sânpetru, lângă Braşov (7 iul. 1611), dar turcii pătrund în Ţara Românească şi îl reinstalează domn pe Radu Mihnea, după care, la 15 aug., trec în Transilvania. Imperialii s-au retras în Moldova, de unde Radu Şerban a luat calea pribegiei în Polonia şi apoi în Austria (dec. 1611). Nu a reuşit să mai obţină sprijinul împăratului, deşi a încercat de mai multe ori (1612, 1614 şi 1616), iar o tentativă făcută cu forţe proprii, în vara anului 1616, a fost zdrobită de forţele otomane în Moldova. În mormântat iniţial în Biserica Sf. Ştefan din Viena, fiica sa Anca, cu sprijinul lui Matei Basarab, i-a dus osemintele la mănăstirea Comana, ctitoria sa (1640). A fost ales domn de către boieri la Târgovişte, întreaga sa domnie desfăşurându-se aici. O ceremonie unică au văzut târgoviştenii în oct. 1603, când Radu Şerban

s-a deplasat „însoțit de o mare ceată de vestiți cavaleri și boieri”, pe un drum păzit de 4000 de pedestrași, la Mănăstirea Dealu, unde primește însemnele domniei de la trimisul împăratului habsburgic. La întoarcerea în oraș, domnul și solul au fost salutați cu salve de arcebuzași și de tun, în timp ce cavaleria executa volte, însoțite de aclamațiile orașenilor. Târgoviștea devine locul principal pentru încheierea diverselor tranzacții, marii boieri se stabilesc în oraș, iar mulți locuitori își specifică la nume faptul că sunt târgovișteni. La 26 ian. 1611 orașul era ocupat de Gabriel Bathory, care se proclamă principe al Valahiei Transalpine. În cele trei luni de domnie, nerecunoscută de către sultan, oștile sale au prădat cumplit țara, iar la Târgoviște au distrus Mitropolia, furând plumbul cu care era acoperită. (A.Ș./M.O.)

ȘERBĂNESCU, Mihai (13.III.1956, Târgoviște) Urmează Școala Populară de Artă din Târgoviște sub îndrumarea maestrului Marin-Petre Constantin și Academia de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București. Profesor la Școala Populară de Artă „Octav Enigărescu” din Târgoviște. Bursier în arte în SUA și Italia (Veneția). Participă la numeroase expoziții personale și de grup din țară și străinătate, mai ales la New York. Organizează nouă expoziții de grup. Are lucrări reținute în muzee și colecții particulare din România, Franța, Italia, Olanda, Germania, Spania, Anglia, Grecia, Suedia, Rusia, Elveția, Danemarca, India, China, Mexic, Columbia, Venezuela, Japonia, Canada, SUA. Realizează, în premieră națională, la Târgoviște, manifestarea-eveniment creștină „Calea Luminii” (ajunsă la ediția a XIII-a) și expozițiile „Mihai Șerbănescu și invitații săi”; expune la Palatul Parlamentului din București (2012). Obține cu elevii săi numeroase premii I, naționale și internaționale. Este membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România. I s-a acordat de către Președenția României Ordinul Meritul cultural în grad de Cavaler, și de către Ministerul Culturii și Cultelor Medalia „Meritul Cultural” clasa I, diplomă de excelență din partea Primăriei Târgoviște (2010). Este creatorul unui stil propriu în arta plastică, imagopsihismul. Invitat în numeroase tabere de creație în ultimii 15 ani. (G.C.)

ȘOCK DÂMBOVIȚEAN Săptămânal de informație, apare la 15 iunie 2006; inițiator/director: Marius Buga. Subtitrare: „TU FACI ȘTIREA! ȘOCK te provoacă! Ai o poză tare, ai documente scandaloase, șeful tău a comis o ilegalitate, iar tu l-ai prins? Dă-ne de veste! În ȘOCK, tu faci știrea!”. Redactor-șef: Mariana Ionescu, reporter special & IT: Cătălin Chițu. Pagini tematice cu schimbare a locului de la un număr la altul: „Eveniment”, „Ancheta șock”, „Reporter șock”, „Special”, „O lume... nebună”, „Paparazzi”, „Fața șock”, „Monden”, „Timp liber”, „Politic”, „Șock modern”, „Șock festiv”, „Șockul județului”, „Politic șock”, „Eveniment șock”. (G.C.)

ȘTAMPILE POȘTALE DIN SECOLUL XIX În perioada 1841-1852 s-au folosit două ștampile poștale, având reprezentările: 1. ștampilă rotundă cu dublu cerc de 25 mm, având în partea de sus numele districtului poștal, iar în partea de jos numele localității și al plasei, încadrate de câte o steluță cu șase colțuri. Data era reprezentată în mijlocul cercului sub formă de fracție cu cifre arabe; 2. ștampilă rotundă cu un singur cerc de 23 mm, cu aceeași legendă. În ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, au fost folosite alternativ mai multe ștampile poștale ale orașului. Amprenta era un cerc dublu de dimensiuni diferite (23 mm, 25 mm, 29 mm, 30 mm), cu legenda: Târgoviște sau Târgul-Vestei, o steluță cu șase colțuri, data pe un singur rând sau sub formă de fracție. Culoarea tușului folosit la imprimarea ștampilei era violet, negru, violet-albastru. Între 1898-1899 circula și o altă ștampilă poștală cu legenda: Târgoviște, goarna poștală și data scrisă pe un singur rând. Sigiliul poștal al oficiului orașului Târgoviște din 1873 conținea denumirea orașului de Târgu-Vestei. (G.T./C.V.)

ȘTEFAN – MITROPOLIT (1648-1653; 1656-1668) Ierarh și cărturar luminat datorită vitregiilor vremii păstorește în două etape. În prima perioadă a păstoririi sale continuă și desăvârșește activitatea culturală cărturărească a mitropolitului Teofil. Se străduiește să tipărească cărți de slujbă cu tipicul în românește și slujba în slavonește. Este perioada apariției cărților bilingve în cultura românească la Târgoviște, fiind considerat mitropolitul care face trecerea de la cultura ecleziastică slavonă la cultura ecleziastică românească. În vremea sa și cu binecuvântarea sa, tipografia de la Dealu se mută la Târgoviște, aici tipărindu-se „Pogribania preoților de mir” (1650), „Mystirio” (1651), „Târnosania bisericilor” (1652) și „Îndreptarea legii” (1652) cunoscută sub numele de „Pravila cea Mare de la Târgoviște”. În prefața la „Pogribanie” ierodiaconul Mihail spune: „Cu blagoslovenia prea sfințitului părintelui nostru Arhiepiscopului Ștefan, Mitropolitului a totă Țara Românească și cu voia Creștinului și de Hs. Iubitorului Io Mathei vodă, Domnul aceștiiși țări, mi-am nevoit de-am alăturat izvodul slavonesc lângă cel grecesc și cu oameni cărturari buni și înțelepți am tocmit și cu cheltuiala mea li-am tipărit...” În prefața la „Mystirio” mitropolitul constată „atâta neștiință” de carte cât și faptul că preoții au uitat „toate rânduialele și tipicurile” și că fiecare slujește în felul său. Se pare că această lipsă de unitate în oficierea slujbelor se datora neînțelegerii indicațiilor tipiconale scrise în slavonește, drept pentru care ia hotărârea traducerii acestora în românește, apreciind importanța acestei noi modalități de a prezenta bilingv cărți de slujbă și exprimându-și nădejdea că a făcut un lucru „foarte de treabă neamului nostru” românesc. „Îndreptarea legii” a fost tipărită în tipografia „preluminatului domn Matei Voevod Basarab, cu voința și osârdia și toată cheltuiala

mitropolitului Ştefan". Din titlu şi prefaţă se arată că traducerea s-a făcut „de pre limba elinească pre limba proastă românească” de către Daniil Panoneanul care şi iscăleşte una din prefeţe, a doua prefaţă semnând-o mitropolitul Ştefan. Chiar din titlu reiese că pravila era „acum dentâi propusă toată de pre elineşte pre limba românească, cu nevoiţa şi userdia şi cu toată cheltuiala lui Ştefan, cu mila lui Dumnezeu Mitropolit Târgovişte”. „Predoslovie” este o traducere făcută de mitropolitul Ştefan, după prefaţa Sintagmei lui Matei Vlastares. Subliniind iniţiativa şi ajutorul dat de Matei Basarab pentru alcătuirea şi tipărirea lucrării, el afirmă că scrierea a fost scoasă „ca să fie de folosul tuturor de obşte”. În a doua perioadă a păstoririi sale (1656-1668) hirotoneşte, la 17 septembrie 1656, la Alba Iulia, pe Sava Brancovici ca mitropolit al Transilvaniei şi primeşte, la Târgovişte, în 1656, pe patriarhul Macarie al Antiohiei. Întruneşte, în 1664, un sobor cu vâldicii ţării pentru a hotărî rânduieli „mai bune” în mănăstiri. Trecând la cele veşnice, este îngropat în 1668 în biserica Mitropoliei din Târgovişte. (Arhiep.)

ŞTEFAN, Adrian (26.VIII.1938, Târgovişte) Liceul „Ienăchiţă Văcărescu” (1955); Facultatea de Medicină Generală Bucureşti (1961). După facultate este medic la circumscripţia sanitară Strehaia (1961) şi la Pietroşiţa (1963). Stagiar în chirurgie la Spitalul Pucioasa (1965). După concursul de secundariat este medic la secţia ORL a Spitalului Judeţean din Ploieşti (1966-1969). După examenul de specialitate revine la Spitalul Pucioasa (1969-1988). Din 1988 şi până la pensionarea din 2008 ca medic primar a fost şef secţie ORL la Spitalul Judeţean din Târgovişte. A publicat în reviste medicale de specialitate din ţară şi străinătate. A participat la congrese de specialitate în ţară şi în străinătate: Madrid, Veneţia, Budapesta, Istanbul, Roma şi Paris. A fost membru în colegiul de redacţie al Revistei ORL; membru în Consiliul Naţional al Colegiului Naţional al Medicilor. (N.V.)

ŞTEFAN, Florea (10.I.1968, Sălcioara Dâmboviţa) Preot, conferenţiar. A absolvit Seminarul Teologic din Bucureşti, promoţia 1989, licenţiat al Facultăţii de Teologie Ortodoxă Bucureşti, promoţia 1993, doctor în teologie la Facultatea de Teologie „Andrei Şaguna” din Sibiu în 2003. Consilier cultural şi relaţii cu mass-media la Episcopia Sloboziei şi Călăraşilor, Director al Seminarului Teologic din Slobozia (1994-1999), lector universitar (2000-2005), conferenţiar (2005), Prodecan al Facultăţii de Teologie Târgovişte. Autor a patru cărţi ca unic autor, a trei cărţi cu coautor, peste 50 de articole şi studii de specialitate, participant la conferinţe şi simpozioane naţionale şi internaţionale. Preot la parohia „Mitropolia”, Târgovişte, judeţul Dâmboviţa. (Arhiep.)

ŞTEFĂNESCU, Alexandru V. (16.II.1980, Târgovişte) Absolvent al Liceului „Ion Heliade-Rădulescu” şi licenţiat al Facultăţii de Ştiinţe Umaniste – specializarea istorie-arheologie de la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. Master în istorie europeană şi specializări la Atlanta (Statele Unite ale Americii), Roma şi Veneţia (Italia) şi Paris. Pentru o vreme cadru didactic la Universitatea „Valahia”, apoi responsabil de specialitate la Biblioteca Judeţeană „Ion Heliade Rădulescu” din Târgovişte. Publică, ca unic autor şi în coautorat, lucrări în domeniul istoriei universale, istoriei românilor, istoriei astronauticii, articole şi studii în reviste din capitală, Târgovişte şi din Italia. Doctor în ştiinţe istorice la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. (G.C.)

ŞTEFĂNESCU, Ştefan (11.VI.1944, Găeşti, Dâmboviţa) Absolvent al Liceului (azi, Colegiul Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu”, al Şcolii Populare de Artă – secţia regie-actorie, al Facultăţii de Teatru a Academiei „Thalia” din Târgovişte şi al Universităţii de Artă Teatrală din Târgu-Mureş, masterat în istoria Uniunii Europene şi absolvent al cursului de psiho-pedagogie la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. Angajat civil al Ministerului Apărării Naţionale la UM 01370 din Târgovişte; profesor de teatru la Clubul Copiilor din Găeşti; a jucat în formaţia de teatru a Casei Armatei din Târgovişte; actor fondator al Studioului de teatru „Mihai Popescu”, devenit teatru pentru copii şi tineret – de la casa de Cultură a Sindicatelor, al Teatrului Popular „Tony Bulandra” şi al Teatrului Municipal cu acelaşi nume din Târgovişte. A jucat în spectacole regizate de Mihai Dimiu, Dan Micu, Ion Vasiliu, Mihai Constantin-McRanin, Eva Patko, Dan Ţopa, Gabriel Apostol şi în compania marilor actori Ilinca Tomoroveanu, Constantin Dinulescu, Traian Stănescu, Cesonia Postelnicu, Dan Alexandru Georgescu. A fost distins cu Premiul de interpretare la una din ediţiile Festivalului Naţional „I.L. Caragiale” şi cu Diploma de Excelenţă la prima ediţie a Zilei Naţionale a Culturii, acordată de Primăria municipiului şi de Teatrului Municipal Târgovişte. (G.C.)

ŞTIRBEI, Barbu (Dimitrie), (VIII.1796, Craiova – 2 /14.VI.1869, Nisa, Franţa). A domnit între 16 iunie 1849 – 29 octombrie 1853, 5 octombrie 1854 – 25 iunie 1856, întreruperea fiind determinată de ocupaţia rusească. S-a născut în familia marelui boier Bibescu, a fost frate cu domnitorul Gheorghe Bibescu, dar a preferat numele bunicului din partea mamei, care l-a şi înfiat. Avea o temeinică pregătire, dobândită la College de France (1817-1821), Paris, unde studiasse istoria şi ştiinţele politice. Întors în ţară a îndeplinit numeroase funcţii administrative. A condus mai multe ministere: de interne, de justiţie, al treburilor publice, de externe, al cultelor şi instrucţiunii publice. Ca domn s-a dovedit un administrator prudent şi eficient şi s-a implicat activ în sprijinirea

târgoviștenilor. Profitând de vizita domnului din 23-24 iulie 1851, orășenii au solicitat înființarea a încă trei bâlciuri (la Duminica Tomii, Sfânta Mărie Mare și Sfântul Dumitru), deschiderea unui drum spre Brașov și întocmirea unei noi hotărnicii a moșiei orașului. Au continuat lucrările de reparații la Turnul Chindiei și în 1852 arhitectul Schlatter a efectuat predarea acestuia către magistratul local. (M.O.)

ȘTIRBEI, Constantin (1650-1720) Era fiul lui Radu Știrbei, mare comis, iar mama sa Ilinica, era soră cu Stanca, mama lui Constantin Brâncoveanu. A îndeplinit mai multe funcții în Sfatul domnesc: logofăt de vistierie (1673-1676), vistier al treilea, mare sluger (1689-1690), mare comis (1690-1692), mare clucer (1692-1695, 1703-1706), mare ban (1707-1715). A pățit „mare rușine” pentru falsurile făcute în timpul lui Antonie vodă din Popești, Șerban Cantacuzino și Constantin Brâncoveanu. La Târgoviște a fost proprietarul unei case a cărei valoare se ridica la 1564 de taleri, fapt ce ne îndeamnă să considerăm că era foarte mare. (M.O.)

ȘUȚU, Mihail (1730, Istanbul – 1803, Istanbul). A domnit în Țara Românească între iulie 1783 – 26 martie / 6 aprilie 1786, martie 1790 – decembrie 1792; 7/19

octombrie 1801-19/31 mai 1802. Era fiul lui Constantin Șuțu și al Mariei Rosseti și a îndeplinit funcții înalte la Poartă. A intervenit în 1785 pentru repararea Bisericii Domnești din Târgoviște, „care s-a stricat de întâmplările vremilor și rămându-se numai dăzvălită, ci încă și sfântul altaru dăzlipit de biserică și bolta dărăpănată încât era spre cădere a toată biserici”. Mihail Șuțu a considerat că era de datoria sa ca „s-o înnoiească și s-o învălească și au împodobit-o cu hramul afară cum să vede, dinpreună cu luminata Doamna sa Sevasti Calimah”. Reparațiile s-au făcut la „rugăciunea și îndemnarea dumnealui Ianakhe Văcărescu, vel vistier și mare dikeofilax al bisericii cei mari a Răsăritului”, și [...] „ostenitoriu până la săvârșire [...] fiind cucernicul eclisiarh chir Popa Grigorie Bucureștean hartofilax”, „jupan Radu Golescu vel paharnic [...] ispravnic județului Dâmboviții” și „popa Ioan zugravu snă popa Vintilă ot Mălureni, sud Argeș”. (M.O.)

ȘVINȚIU, Toma P. (1908, Tulcea – 1985, Sibiu) Istoric. A funcționat ca profesor de istorie la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” și la Liceul Economic. A aprofundat aspecte interesante despre evoluția istorică a orașului Târgoviște, punând accent pe istoria învățământului (monografia Școlii Nr. 1). (M.O.)

T

TABARCEA, Constantin (8.II.1937, Târgoviște – 14.VII.1963, Ploiești) Fotbalist. A început activitatea fotbalistică în anul 1951, la Flacăra Târgoviște. A fost legitimat la această grupare până la sfârșitul anului 1955. Principalele repere fotbalistice ale perioadei sale târgoviștene au fost câștigarea, în 1953, a titlului de campion național de juniori (în calitate de component al echipei. Metalul Târgoviște, pe baza unui subterfugiu aflat la limita regulamentului) și a campionatului regiunii Ploiești (1955) ceea ce a condus la promovarea echipei sale (Flacăra Târgoviște) în divizia „C”. În anul 1956 a fost transferat la Flacăra Ploiești („rebotezată” anul următor în Petrolul) unde a evoluat până la prematurul său deces care a stopat la numai 26 de ani o carieră ce se anunța strălucită. A jucat în echipa ploieșteană 144 meciuri în divizia „A” (pentru care a înscris 16 goluri) și a câștigat cu aceasta două titluri de campion național (1957-1958, 1958-1959) și o Cupă a României (1962-1963). A evoluat în mai multe rânduri în naționalele de juniori și tineret precum și în 10 partide, 2 goluri din cadrul competițiilor europene intercluburi. Maestru al sportului. Primul fotbalist născut în Târgoviște care a reușit să câștige titlul de campion național. A murit pe terenul de joc în timpul meciului Petrolul – Dinamo Bacău. (A.B.)

TARBĂ, Petre (20.VI.1944, Malu cu Flori, Micloșani, Dâmbovița) Lupte libere, antrenor. Legitimă la „Metalul” Târgoviște (1969-1972), „Clubul Sportiv” Târgoviște (1972-1974). Vicecampion național. Medaliat cu aur la Campionatele internaționale ale RSR Maestru al sportului. Antrenor la secția de juniori a „Clubului Sportiv” Târgoviște (1974). (A.B.)

TARGOVISTE.LIGHT-SOFT.RO Este un portal aproape complet despre istoria și cultura orașului Târgoviște în care doritorii pot afla date din varii domenii: istorie, geografie, muzee, lăcașe de cult, instituții, sport, mass-media etc. Conceput în întregime de ing. Ioan Alexandru Muscalu în 2001, site-ul, lansat în 2006, este non-profit, urmărind doar difuzarea datelor despre vechea

Cetate de Scaun a Țării Românești. Până în prezent a fost accesat de peste 50 de mii de utilizatori, multe dintre informații regăsindu-se în cărți, articole despre Târgoviște. (M.S.)

TASSIAN, Șerban Avocat, doctor în drept și filosofie la Paris., om politic, lider de partid, publicist. Proprietar al moșiei Zărăfoaia-Pucioasa. În 1918 a contribuit la înființarea la Târgoviște a Ligii Poporului (denumită ulterior Partidul Poporului), având ca organ de presă „Steaua Dâmboviței” (1919-1921). A fost prefect al județului în timpul guvernării averescane (1920-1921), implicându-se în rezolvarea dificultăților de ordin material ale populației. Ca om politic, Tassian a avut merite în apariția ziarelor „Steaua” (1920-1922) și „Gazeta poporului” (1922-1927), unde erau reflectate aspecte esențiale ale scenei politice târgoviștene și dâmbovițene. În 1923 a părăsit Partidul Poporului, urmându-l pe Constantin Argetoianu. În anul 1924 organizația sa a fuzionat cu Partidul Naționalist Democrat-Dâmbovița, devenind lider județean. Dornic să joace un rol important în plan politic, Tassian a optat în 1926 pentru Partidul Național Țărănesc, pentru ca un an mai târziu să se înscrie în Partidul Național Liberal, devenind deputat în anii 1931-1932. Traseul său politic a continuat, astfel că în anii '30 îl găsim înscris în PNL-Gheorghe Brătianu. (M.C.)

TATTARESCU, Gheorghe M. (X.1818, Focșani – 24.X.1894, București) Pictor. A învățat primele noțiuni de pictură de la unchiul său, pictorul Nicolae Theodorescu. Apreciind talentul tânărului, Chesarie episcopul Buzăului i-a acordat o bursă, cu ajutorul căreia a studiat pictura între 1845-1848 la Academia Sf. Luca din Roma, unde a obținut premiul I al Academiei (1848). A continuat să studieze la Paris, Haga etc. S-a întors în 1852 în țară și a lucrat ca profesor de desen la Sf. Sava, apoi la Matei Basarab din București. Este primul care a conceput un program al Academiei de Arte Frumoase, care s-a înființat în 1863, unde a

funcționat ca profesor și apoi ca director. În lucrările sale a părăsit aproape total formele bizantine și a adoptat stilul renașterii italiene, fiind cel care a dat lovitură vechilor tradiții ale picturii bisericești de la noi. La Târgoviște a pictat Biserica Crețulescu (1863) unde a adus elemente tipice picturii academice. Renunțarea la tradiție, alegerea unor teme de mai largă respirație, folosirea uleiului în locul frescei, sunt câteva elemente noi folosite de pictor la împodobirea bisericii. Lucrarea sa intitulată „Deșteptarea României”, compoziție schițată în Italia și concepută pe două registre, a avut un mare răsunet la Roma, datorită puternicului mesaj cetățenesc. În registrul superior au fost concretizate simbolurile științei, artei și filosofiei prin care Țara va renaște, în timp ce în cel inferior se prezenta figura alegorică a României. Fundalul peisagistic trata într-o viziune sintetică Munții Carpați, Dunărea și fosta capitală a țării, Târgoviștea. (M.O.)

TĂBĂRCĂ, Nicolae (14.II.1925, Bordeni, județul Prahova – 14.VI.2007, Târgoviște) Economist și om politic. Absolvent al Școlii profesionale din Moreni, județul Dâmbovița, al „Facultății muncitorești” din București, al Școlii Superioare de Partid de pe lângă C.C. al PCUS din Moscova (pe care o urmează în anii 1958-1961), al Institutului de Studii Economice din București. A lucrat ca electrician la „Concordia” și la „Sovrompetrol”. A intrat de tânăr în viața politică, devenind membru PMR și apoi membru în C.C. al PCR. A îndeplinit diverse funcții: președinte al Sfatului Popular al regiunii Ploiești, prim-secretar al Comitetului județean PCR-Dâmbovița (1968-1973), prim-vicepreședinte al Comitetului pentru problemele Consiliilor Populare, ambasador în Imperiul Centrafrican (1977-1981), prim-vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Vrancea (1982-1987). În perioada cât a activat în județul Dâmbovița a avut contribuții la dezvoltarea orașului Târgoviște: a conservat arhitectura tradițională, îndeosebi pe Bulevardul Castanilor, a impulsionat realizarea platformei industriale (Oțelăria, SARO, ROMLUX), a fost o gazdă primitoare pentru președintele Franței, Charles de Gaulle, care, împreună cu Nicolae Ceaușescu, au vizitat municipiul Târgoviște ș.a. (M.C.)

TĂBĂCARI Erau meseriași care prelucrau pieile crude, meșteșug ce a cunoscut o dezvoltare deosebită în secolul al XVIII-lea când în toponimia orașului a apărut „Mahalaua Tabaci”. Aceștia s-au stabilit în apropierea lazului Morilor, devenind noii ctitori ai Bisericii Roșii. Mulți tabăcari erau meșteri de mai multe generații, printre ei remarcându-se Grigore Tabacu, Costache sin Lazăr Tabacu, Gencul zet Coidu. La 1831 statisticile menționează 15 tăbăcari având în frunte pe starostele Grigore Tabacu. Aceștia asigurau materia primă

cojocarilor, cizmarilor, pantofarilor etc. În 1890, documentele atestă existența a cinci ateliere de tăbăcărie, iar la 1915 era menționată existența fabricii de tăbăcărie a lui Nae Zamfirescu. În secolul al XX-lea, tăbăcăriile și-au pierdut din importanță, în mahalaua Tabaci au mai funcționat câteva ateliere (șapte în 1924 și cinci în 1932) fiind considerate primitive și nerentabile. Iosef Blaier avea un atelier mai mare cu patru muncitori și producea piele și talpă. (G.T./ C.V.)

TĂLĂNGESCU, Paulina M. (12.IV.1869 – 1946) A fost fiica Mariei și a lui Costache Șerbănescu și a primit o educație aleasă, urmând cursurile Școlii Centrale de Fete din București. Institutoare provizorie după absolvire (1887), a funcționat din 1895 la Școala Nr. 2 de Fete, unde s-a remarcat prin punerea în practică a preceptelor pedagogice moderne, prin seriozitate și pasiune dovedite în desfășurarea activităților școlare. S-a antrenat în viața culturală a orașului și a pus în valoare talentul și activitatea creatoare, publicând poezii sub pseudonimul Nirette, risipite în presa vremii (Convorbiri literare, Convorbiri critice, Jurnalul femeii, Revista literară, Revista noastră, Conservatorul, Acțiunea sau Adevărul). A întocmit lucrarea memorialistică „Târgoviștea în doi ani de ocupație germană. 1916-1918”, frescă a greutăților cu care s-au confruntat armata română, prizonierii și populația orașului în acele momente. A fost decorată cu „Medalia Jubiliară” (1905), „Răsplata muncii clasa a II-a” (1913) și „Medalia de aur pentru lucru de mână”. (M.O.)

TĂNASE, Anghel (1821, Târgoviște – 1900, Târgoviște) Pictor. S-a remarcat după ce a studiat pictura bizantină și a realizat la început lucrări în stil tradițional datate în jurul anului 1848, după care acest pictor a evoluat către concepția academică folosită de Gheorghe Tattarescu, mai ales în lucrările de după 1866. (M.O.)

TĂNASE, Cătălin-Viorel (12.VI.1975, Târgoviște) Baschetbalist, antrenor. Absolvent al Liceului „Ienăchiță Văcărescu” Târgoviște (1994). Licențiat al Academiei de Educație Fizică și Sport București – Facultatea de Educație Fizică și Sport, specializarea „baschet” (1998). Profesor la catedra de baschet a CSS Târgoviște (2000-2011). Ca jucător a fost legitimat la CSS Târgoviște (1987-1994), Steaua București, divizia „A” (1994-2000), Cimentul Fieni, divizia „A” (2000-2002), BC-CSS Târgoviște, divizia „B” (2003-2006). Din postura de jucător la CSS Târgoviște a evoluat de 10 ori în echipa națională de cadeți a României și de 20 de ori în naționala de juniori (cu care a câștigat o medalie de bronz la Campionatul balcanic din 1993). În perioada cât a jucat la Steaua București a câștigat două locuri 2 în campionatul național și a fost selecționat în echipa națională de tineret a României. Ca antrenor a activat

la echipe de baby-baschet, cadeţi, juniori de la CSŞ Târgovişte (2000-2011); Cimentul Fieni, divizia „A” bărbaţi (2000-2002); Biandra Târgovişte, divizia „A” femei (2005-2006); Municipal Târgovişte, divizia „A” femei (2006-2007); BC-CS Gresiloft Târgovişte, divizia „A” bărbaţi (2007-2008); CSM-MCM Târgovişte, divizia „A” femei (2008-2010). Antrenor al lotului naţional de junioare U 16 şi U 18 (2004-2007). Ca antrenor are în palmares 3 titluri (2006-2007, 2008-2009, 2009-2010) şi o medalie de argint (2005-2006) la campionatele naţionale precum şi 4 Cupe ale României (2005-2006, 2006-2007, 2008-2009, 2009-2010), la senioare. Acestora li se adaugă o medalie de bronz la campionatele naţionale de tineret femei, o medalie de aur şi una de argint la campionatele naţionale de junioare 1, o medalie de argint la campionatele naţionale de junioare 2, o medalie de bronz la campionatele naţionale de junioare 3, o medalie de argint (fete) şi 2 medalii de bronz (băieţi) la campionatele naţionale de baby-baschet. În plan internaţional, ca antrenor, are 2 participări în cupele europene, FIBA Eurocup (şaisprezecimi de finală 2008-2009, sferturi de finală 2009-2010), o participare la campionatele europene U 18, divizia „B” (2006), o participare la campionatele europene U 16, divizia „B” (2005) şi o medalie de bronz la campionatul balcanic de junioare (2006). În 2008 a fost desemnat „Cel mai bun antrenor al anului din judeţul Dâmboviţa”. (A.B.)

TĂNASE, Constantin (1.II.1933, Răzvad, Dâmboviţa) Urmează cursurile şcolii primare şi gimnaziale la Răzvad şi Ocniţa, Şcoala profesională metalurgică din Câmpina, Şcoala Militară de Ofiţeri de Geniu din Râmnicu-Vâlcea, Liceul Teoretic din aceeaşi localitate; este absolvent al Centrului Militar de Educaţie Fizică şi Sport şi al Academiei Militare Generale din Bucureşti. Succesiv, ocupă funcţiile de comandant de batalion, locţiitor de comandant de brigadă, şef de stat major de brigadă, comandant de brigadă acţionând pe marile şantiere naţionale. Apoi este numit la comanda Clubului Sportiv al Armatei „Steaua” şi comandant al Centrului de Pregătire şi Perfecţionare a cadrelor de la Grădiştea. A urcat în ierarhia ofiţerilor de la gradul de locotenent la cel de general de brigadă în retragere. Este membru fondator şi preşedinte al Filialei „Mihai Viteazul” Dâmboviţa a Asociaţiei Naţionale „Cultul Eroilor” şi prim-vicepreşedinte al Asociaţiei. Este, totodată, şi unul din fondatorii revistei „Eroica”. A fost campion naţional la gimnastică la campionatele sportive militare. I s-au conferit ordinele „Meritul Militar” (clasa I, II, III), „Tudor Vladimirescu” şi „Meritul Cultural în grad de Cavaler”. Este Cetăţean de Onoare al Târgoviştei. (G.C.)

TĂNĂSESCU, Dorina (22.XII.1951, Târgovişte) Absolventă a Liceului (azi Colegiu Naţional) „Constantin Carabella” din Târgovişte şi a Facultăţii de Comerţ a

Academiei de Studii Economice (ASE) din Bucureşti şi doctor în economie la aceeaşi instituţie de învăţământ superior. Economist la Uniunea Judeţeană a Cooperativelor Meşteşugăreşti Dâmboviţa, vicepreşedinte şi preşedinte la Cooperativa „Sârguinţa” din Târgovişte, şef de birou la Combinatul de Oţeluri Speciale din acelaşi oraş, apoi lector, conferenţiar, profesor, şef de catedră, director adjunct de departament la Facultatea de Ştiinţe Economice de la Universitatea „Valahia”; perfecţionare postuniversitară (atestat de stagiu) la Universitatea „Democritus” din Komotini (Grecia) şi la Universitatea La Rochelle (Franţa). Cercetător la centrul Internaţional de Dezvoltare şi Mişcări Economice şi Sociale din Paris şi la Universitatea „Valahia”. Membru în comisii academice şi consilii ştiinţifice (de licenţă, grad didactic, disertaţie) de la instituţii de învăţământ superior din ţară. Autor şi coautor a numeroase lucrări de relaţii publice, de estetica mărfurilor, marketingul serviciilor publice şi agroturistice şi de diagnosticarea sistemului de finanţare, producţie şi distribuţie a serviciilor de sănătate. (G.C.)

TÂRGOVIŞTE TV / TTV Intră în emisie la 14 octombrie 2004 sub licenţa SC Semnal Media Holding SRL. Directori: Cătălin Olteanu, Ion Obăgăla, Alina Dumbravă, Mihai Eremia, Marius Badea. Redactori-şefi: Dan Stelian Popa, Cătălin Olteanu, Laura Manafu, Alina Dumbravă. Emisiuni de vizibilitate: „Realitatea de lângă noi” (anchete, reportaje), „Univers cultural”, „Incomod” (talk-show), „Cântec, joc şi bucurie la Târgovişte-n Chindie”, „Poliţia la dispoziţia dumneavoastră”. Din 2007 în 2009 transmite sub licenţa SC Broadcast Media Enterprises SRL, iar din 24 ianuarie 2009 sub licenţa Televiziunea Târgovişte când îşi redefinesc şi reorganizează grila de emisiuni şi managementul. Directori generali: Gheorghe Dinu şi Tibi Ciulei. Redactor-şef: Mihai Roşoiu. Editor coordonator: Iulian Bănăşanu. Redactori: Mihaela Cosma, Corina Slămnou, Mădălina Burcea, Raluca Vacariuc, Ionuţ Marin. Emisiuni de vizibilitate: „Cultura Cetăţii / Argument pentru cultură”, „În faţa presei”, „Reporter TTV”, „Dineul de ştiri”, „Argument politic”, „Argument sportiv”, „Lumea lui Guliver”. Continuă. (G.C.)

TÂRGOVIŞTEA Apare în mai multe serii. Publicaţie administrativă, de 3 ori pe săptămână din februarie-aprilie 1879, sub direcţia unui comitet format din Al. Gh. Penescu şi Isaia Lerescu (redactori), I. D. Petrescu (director, din februarie), George Ludesu şi Ştefan Mărculescu. Cea de a doua serie (între 1939-1940, condusă de Grigore Tolea) propune o revistă pentru literatură, artă şi ştiinţă. Apoi director Grigore I. Constantinescu. Semnează creaţii originale, exegeze, note, articole: Victor C. Brânduş, George Păun, Vasile Popescu, prof. I. Stroescu, I.H. Dârstaru. O serie nouă, ca revistă de cultură şi artă apare

în martie 1990 și până în 1992, când are subtitlul „Revistă de cultură și artă a românilor de pretutindeni”. Este editată de Asociația Culturală „Târgoviștea”. Președinte și editor Mihail I. Vlad, editor asociat Lucian Penescu. Din colectivul redacțional: Petre Gh. Bârlea, Ion I. Drăgoescu, Lucian Grigorescu, Mihai Oproiu, József Pildner, Aurelian Trandafir, Ioan Vișan, Gabriel Mihăescu. Publică poezii din clasici, debuturi literare, proză, recenzii, critică literară, poezii din diaspora românească, cronici despre evenimente culturale, scriitoricești petrecute în Târgoviște. (V.P.)

TÂRGOVIȘTEA NOASTRĂ Subtitrată „Publicație informativă editată de Primăria Municipiului Târgoviște”, apare lunar din februarie 2009. Este structurată pe pagini specializate: economic/investiții (2, 3); din activitatea Consiliului Local (4); cultură, învățământ (5); sport (6); viață religioasă (7); din agenda primarului (8). Continuă. (G.C.)

TÂRGUL DE JOS Este menționat pentru prima dată la 1616, situat în partea de sud, între Curtea Domnească și Biserica Stelea, având un număr însemnat de prăvălii și pivnițe. Aflându-se în apropierea Mitropoliei, a devenit, după 1660, principalul centru comercial care anima viața economică a orașului. În timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu, prăvăliile situate în acest târg erau des amintite în documente. Astfel, în 1708, Dumitru Iane „vătaf” de negustori, a vândut patru prăvălii cu pivnița lor, situate pe Ulița Mare la „poarta domnească din jos”; Ghinea staroste a dat zestre fiicei sale, Anița, pivnițe și case situate în Ulița Mare. Cele mai multe prăvălii situate în Târgul de Jos au aparținut lui Pascale care stăpânea șapte pivnițe și zece prăvălii. Din documentele cunoscute au fost indentificați 20 de proprietari care stăpâneau 20 de prăvălii și 12 pivnițe, grupați în cel mai activ centru comercial târgoviștean, Târgul de Jos. În 1713 târgul a ars, iar la 7 ianuarie 1714 domnitorul întărea Mănăstirii Hurez prăvăliile distruse. (G.T./ C.V.)

TÂRGUL DE SUS În secolul al XVII-lea sunt menționate două târguri sub numele Bazarul de Sus și Bazarul de Jos. Târgul de Sus era localizat în partea de nord și nord-vest a Curții Domnești. La 1603 Camillo Cavriolo și la 1640 Petru Bogdan Bacsic menționau existența Târgului de Sus, dar cu denumirea de „piață”. În perioada 1600-1660 Târgul de Sus a reprezentat cel mai important loc de schimb din oraș, datorită situării acestuia pe tradiționalul drum al Brașovului. Documentele amintesc numeroase pivnițe de piatră și prăvălii care au aparținut orășenilor (Moga, Iane Ganta, Iane Egropol), boierilor (Necula mare vistiernic) și mănăstirilor. Datorită evenimentelor de la 1658 și 1660, târgul a fost puternic afectat. Cu toate acestea, se menționau negustori care își vindeau prăvăliile sau își puneau zălog mărfurile. Deși aflat în regres, târgul a fost adesea menționat: 30 aug. 1659 – Mihnea al III-lea

întărea Simei cămăraș din Bărbătești o casă și o prăvălie; sau negustorii acestui târg erau amintiți ca martori „cupeți” în diverse vânzări. La sfârșitul secolului al XVII-lea, sunt menționați negustori care aveau prăvălii în acest târg: Mihu negustorul, Stanciu Mutilă, Mihu cojocarul, Proca biv staroste din Târgoviște, Gheorghe Cupeț, Pascale vornicul. În perioada brâncovenească, toponimul „Târgul de Sus” și-a pierdut sensul, fiind înlocuit cu cel de „mahala”. Cunoscută anterior, mahalaua Sf. Nicolae devenea partea cea mai activă din cadrul târgului, la care se mai adăugau și mahalale vecine: Zlătari cu Biserica Sf. Voievozi, Mahalaua popii lui Dragomir cu Biserica Sf. Mina (azi, dispărută). În urma decăderii târgului, documentele menționau mutarea Târgului de Sus în afara orașului (1714), pe vechea arteră a Câmpulungului (Târgul din Afară). (G.T./ C.V.)

TÂRGUL DIN AFARĂ Menționat la 15 noiembrie 1714 ca un târg periodic sau „bâlcu de la Târgoviște”, și-a desfășurat activitatea în partea de nord-vest a orașului, pe drumul Câmpulungului, cunoscut și sub numele de Târgul de Săptămână. A apărut ca o necesitate a aprovizionării orașului cu produse meșteșugărești realizate de meșterii localnici. „Târgul Târgoviștei” sau Târgul de Săptămână a devenit un însemnat loc de schimb, fiind menționat de către Frederic Wilhelm von Bawr și Mihail Cantacuzino, alături de importante schele și târguri ale Țării Românești. Venitul obținut din vama târgului a sporit neconținut, parte din acesta era folosit pentru întreținerea unui spital situat lângă Biserica Catolică. În 1834, orășenii din împrejurimile târgului au construit o biserică cu hramul „Izvorul Tămăduirii” cunoscută și sub numele de „Oboru”. Începând cu anul 1840, s-a pus problema mutării târgului ca urmare a dezvoltării comerțului acestuia, în detrimentul „Târgului din Lăuntru”. În perioada următoare au fost înaintate mai multe plângeri adresate magistratului orașului Marii Vornicii, mitropolitului și domnului, prin care se solicita menținerea Târgului din Afară pe același loc. Porunca magistratului orașului din 21 ianuarie 1846 prevedea mutarea Târgului de Săptămână în „lăuntru orașului”, pe terenul donat de I. Câmpineanu și o parte din grădina Mitropoliei, în suprafață de 2,140 ha. La 4 februarie 1846, s-a hotărât construirea unui nou gard spre Mitropolie, pentru a delimita noul târg. În noul târg comerțul a înflorit, a crescut numărul locurilor cu embatic pentru prăvălii. Negustorii erau grupați după ocupații, distingându-se linia cârciumarilor și ulițele cavafile, măcelarilor, mătăsarilor, pescarilor, săpunarilor, cizmarilor, oborul vitelor, locuri pentru cereale, cherestele și rotărie. (G.T./ C.V.)

TÂRGUL DIN LĂUNTRU Menționat pentru prima dată la 27 noiembrie 1782, când se atesta existența prăvăliilor de zid ale lui Negoită Fusea. Cu timpul știrile

se înmulțesc. La 29 noiembrie 1790, sunt amintite prăvăliile de zid cu pivnițe boltite aflate în acest târg. Negustorii din acest târg, grupați între Curtea Domnească și Mitropolie, și-au ales ca loc de închinăciune biserica lui Udriște Năsturel, pe care o vor repara și întreține, numind-o acum „Biserica din Târgul Târgoviștei”. Ulița care trecea prin fața bisericii a devenit Ulița Târgului, fiind principala arteră a comerțului târgoviștean până în contemporaneitate. În secolul al XIX-lea Târgul din Lăuntru a cunoscut o permanentă dezvoltare, negustorii de aici își desfășeau mărfurile în tot cursul săptămânii cu excepția duminicilor și a celor 12 praznice de peste an. Documentele amintesc prezența prăvăliilor construite pe pivnițe vechi și a negustorilor de diferite specialități: băcani, bogasieri, brașoveni, jocari, brutari, rachieri. (G.T./ C.V.)

TÂRGUL MOȘILOR Târg periodic care se ținea o dată pe an, cu ocazia Moșilor de primăvară. De obicei, târgul se desfășura în Târgul din Afară, unde se făceau pregătiri speciale, se trasau ulițe largi, se ridicau prăvălii și cârciumi. Spațiul de vânzare se reorganiza pentru accesul fiecărui meseriaș, negustor, comerciant, un loc de expunere a mărfurilor. Comercianții plăteau primăriei o taxă denumită „havaietul Târgului Moșilor”, a cărei valoare era de un leu pentru negustorii străini, iar pentru orășenii târgovișteni era de 13 parale. Se vindeau produse ceramice tradiționale (oale și străchini) depozitate pe strada Olăriei. Renumite erau oalele de Mușcel care se deosebeau de cele lucrate pe Valea Ialomiței. Se comercializau produse de o mare diversitate de la zarzavaturi și alte produse alimentare, la produse de îmbrăcăminte și textile de interior realizate în gospodăriile țărănești. Nu lipseau cherestelele, animalele, cârciumile, vânzătorii de limonadă și zaharicale, de sticlărie și mărunțișuri. În târg se desfășurau activități distractive (lăutari, călușei, bărci, circ), care înveseleau mulțimea de participanți. În 1935, Dumitru Milea a instalat circul „Royal”, iar Stelian Dumitrescu din Ploiești a adus un lanț pentru distracția publicului. Prilej de destindere, Târgul Moșilor reprezenta în primul rând o activitate comercială, unde se desfășeau mari cantități de mărfuri care aduceau importante venituri atât negustorilor cât și primăriei. (G.T./ C.V.)

TEATRUL COMUNAL „FLACĂRA” Înființat la inițiativa autorităților locale, teatrul își începe activitatea pe 26 august 1948 „în dorința de a oferi publicului din orașul nostru și întregului județ spectacole teatrale permanente”. Colectivul artistic era format din „elemente locale talentate”. Spectacolele aveau loc de două ori pe săptămână în Târgoviște, iar în celelalte zile se organizau reprezentații în județ. În repertoriu se găseau piese precum „M-am născut ieri” de Garson Kanin, „Rădăcini”, „Ion Anapoda”, „Revizorul” ș.a. (M.C.)

TEATRUL MUZICAL DE AMATORI La 9 iunie 1978, la Casa de Cultură a Sindicatelor din Târgoviște are loc premiera cu opereta „Ana Lugojana” de Filaret Barbu. Inițiator al teatrului, marelui tenor Octav Enigărescu, care a făcut și regia spectacolului. Interpreți: Lucrezia Brezeanu, Eugen Fânățeanu, George Lambrache, Constanța Ionescu-Câmpeanu, Mariana Luca, George Corneanu, Toma Spătaru, Aurelia Popa, Stela Marin, Viorica Moise, Valeriu Nistor, Ioan Mărtoiu, Ion Cănușeci, George Buică, Maria Moldoveanu, Ion Săndulescu, Ion Casandroi. Conducerea: Liviu Cavassi. Scenografia: Emil-Florin Grama. (G.C.)

TEATRUL POPULAR „TONY BULANDARA” / TEATRUL MUNICIPAL La 1 septembrie 1974 ia naștere Teatrul Popular „Tony Bulandra” la Casa de Cultură a municipiului Târgoviște cu premiera piesei „Adâncimi”, cu care, apoi, la Festivalul-concurs bienal „I.L. Caragiale” își adjudecă „Medalia de Aur”. Teatrul este continuatorul formației de comedie și dramă a Căminului cultural orășenesc, Casa de cultură de mai târziu, al cărei debut a avut loc în toamna anului 1944 cu piesa „O scrisoare pierdută” a lui I.L. Caragiale și care și-a desfășurat activitatea în 26 de stagii, regizorii săi fiind Ion Vasiliu, Alexe Marcovici și Constantin Drăgulescu. Și, într-un pătrar de veac de activitate, și-au rostit cu talent replicile actorii locali: Maricica Dinescu, Aurel Cucu, Ion Dobrescu, Andrei Petrică, Gaby Schidu, Lucian Mucenica, Ion Matei, Preda Iamandi, Petre Bădârcea, George Coandă, George Corneanu, Paul Bănică, Mioara Petre, Victor Fellner, Doina Munteanu, Teodor Vasiliu, George Buică, Aurora Dumitrache, Alexandru Panaitescu, Nicolae Constantinescu, Vasile Ioachimencu, Magda Nițescu, George Zamfirache, Dan Cojocaru, Ovidiu Schumacher, Ileana Sărăroiu, Nicolae Milea; mulți dintre ei au rămas pe scenă și după 1974. Cele mai răsunătoare succese au fost și vor fi obținute sub îndrumarea regizorală a lui Ion Vasiliu, cât și a lui Mihai Dimiu. Firește, a urmat, datorită experienței acumulate, cerințelor târgoviștenilor, și formării unui corp de actori de certă valoare interpretativă transformarea sa în teatru profesionist. Astfel, la 21 octombrie, 1996, Consiliul Local al Municipiului Târgoviște aprobă înființarea teatrului profesionist municipal „Tony Bulandra”. Primul director: Paul Bănică. În anii următori, sub directoratul regizorilor Mihai Constantin-McRanin și Dan Țopa, teatrul înregistrează progrese, fiind invitați să pună în scenă spectacole iconoclaste Mihai Măniuțiu, Victor Ioan Frunză, Laurian Oniga, Alexa Visarion, Iura Lunașu. (G.C.)

TEBEICĂ, Nicolae (1885, Curtea de Argeș – 1945) Director, revizor școlar. A absolvit Școala Normală de Institutori. A funcționat la Școala de Băieți Nr. 1 (1907-1921) și ca revizor școlar (1915). În perioada interbelică

a funcţionat ca institutor la Şcoala Nr. 2 de Băieţi, unde s-a remarcat prin spirit de iniţiativă, seriozitate şi exigenţă. (M.O.)

TEODORESCU, Mihaela (28.IV.1946, Târgovişte) Este absolventă a Facultăţii de Arte Plastice şi a Facultăţii de Muzeologie a Academiei de Artă din Bucureşti. Profesor la şcoli din Târgovişte. Participă la o expoziţie a Ambasadei SUA din Bucureşti şi la expoziţii de grup din Târgovişte, din ţară şi la tabere de pictură. Este membră a Uniunii Artiştilor Plastici. Îi sunt reţinute lucrări în colecţii din ţară, din SUA, Italia şi Germania. (G.C.)

TEODORESCU, Mihail (21.11.1965, Dragodăneşti, Dâmboviţa) Preot, conferenţiar. A absolvit Seminarul Teologic din Bucureşti, promoţia 1987, licenţiat al Institutului Teologic Universitar Bucureşti, promoţia 1992, doctor în teologie, în 2004, la Facultatea Teologie Bucureşti. Preparador, asistent, preot slujitor la Capela Universităţii din anul 1996, lector din 1994, iar din 2004 secretar ştiinţific, director de studii pentru Departamentul de Studii la Distanţă. Conferenţiar al Facultăţii de Teologie din Târgovişte. Autor al unor volume, articole şi studii de specialitate, participant la conferinţe şi simpozioane naţionale. Preot slujitor la Capela Universităţii din anul 1996. (Arhiep.)

TEODORIU, Nicolae Gh. (1874, Curtea de Argeş, Argeş – 1938, Târgovişte) Absolvent al Şcolii Normale de Institutori din Bucureşti în 1894, a funcţionat din 1897 ca institutor şi director (1913-1932) la Şcoala Nr. 1 de Băieţi. Pentru că absolvise un curs special pentru predarea lucrului manual, a coordonat introducerea acestui obiect şi la alte şcoli din oraş. A militat pentru dezvoltarea învăţământului şi a fost delegat la Congresul Comitetelor Şcolare care s-a desfăşurat la 5-7 iulie 1924 la Ateneul Român, unde a susţinut implicarea mai mare a dascălilor în repararea şi întreţinerea şcolii, completarea materialului didactic, ajutorarea elevilor săraci prin înfiinţarea de cantine şcolare, acordarea asistenţei sociale etc. (M.O.)

TEODOSIE (~1620, Râmnicu Vâlcea – 27.I.1708, Bucureşti) Mitropolit al Ungrovlahiei (20 mai 1668 – a. 24 iun. 1672; 15 apr. 1679 – 27 ian. 1708). Provenea dintr-o familie de transilvăneni stabiliţi la Râmnicu-Vâlcea. Călugărit la Mănăstirea Cozia, activează la Muntele Athos, apoi ca proegumen (a.1661) şi egumen (1662) la Argeş. Ales mitropolit al Țării Româneşti cu sprijinul boierilor Cantacuzini, rosteşte pentru prima dată „Crezul” în limba română. La scurtă vreme (8 iun. 1668) s-a decis mutarea scaunului mitropolitan de la Târgovişte la Bucureşti, schimbându-se şi titulatura mitropolitului: „Arhiepiscop şi mitropolit al scaunului

Bucureşti şi a toată Ungrovlahia”. Teodosie a fost alături de boierii români, protestând faţă de abuzurile domnului Radu Leon şi ale sfetnicilor lui greci, obligându-l să semneze un act prin care aceştia erau înlăturaţi (19 dec. 1668). Teodosie a fost înlăturat din scaunul mitropolitan de noul domn Grigore Ghica, protector al Bălenilor şi surghiunit la Mănăstirea Tismana (iun. 1672), unde a stat aproape 7 ani. Reinstalat mitropolit, susţine înfiinţarea de tipografii noi la Buzău (1691), Snagov (1696) şi Râmnic (1705), coordonate de Mitrofan şi Antim Ivireanul. Principalele realizări sunt „Biblia de la Bucureşti” (1688) – prima traducere integrală în limba română a Sf. Scripturi şi mai multe cărţi de cult în limba română, utilizate la slujbă: „Liturghierul” (1680, pe cheltuiala sa), „Evanghelia” (1682), „Apostolul” (1683), „Mărgăritarele Sf. Ioan Gură de Aur” (1698), „Evanghelia greco-română” (1693), „Psaltirea” (1694), „Noul Testament” (1703). În calitate de „exarh al Plaiurilor”, a acordat o atenţie deosebită situaţiei religioase a românilor ardeleni şi a hirotonit la Bucureşti şase mitropoliţi ai Transilvaniei. A căutat diminuarea numărului de credincioşi care s-au unit cu Biserica Romei, purtând o intensă corespondenţă mai ales cu preoţi din Şcheii Braşovului. A ctitorit Schitul Cetăţuia (1677-80) şi a refăcut Biserica Sf. Gheorghe (1681), ambele din Râmnicu-Vâlcea. Înmemorat lângă altarul Catedralei Mitropolitane din Bucureşti. (A.Ş./M.O.)

TEODOSIE (1505-1522, Istanbul) Domn al Țării Româneşti (p. 15 sept. 1521 – a. 22 ian. 1522). Fiul lui Neagoe Basarab şi al Despinei Miliţa. A fost succesor al marelui domn, pentru care acesta redactase „Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie” (1517-1521). A domnit sub tutela marelui ban Preda Craiovescu şi a mamei sale. Pretendentul Dragomir Călugăru, sprijinit de boierii buzoieni şi pribegii din Moldova, îl învinge la Târgovişte (27 sept. 1521), iar Teodosie, asediat în oraş (oct. 1521), se retrage peste Dunăre. Dragomir va domni două săptămâni în oraş, până când va fi înfrânt de oştile otomane şi decapitat. Căpetenia otomană, Mehmed, beii de Nicopole, se va instala pentru scurt timp la Târgovişte, de unde va face eforturi pentru preluarea tronului, pretextând legătura de rudenie cu Basarabii şi atacând Transilvania. Practic înlăturat, Teodosie se afla la Nicopole, când beii, ameninţat de mai mulţi pretendenţi îl readuce pentru scurt timp la Bucureşti. Pleacă apoi la Istanbul, împreună cu mama sa, unde va muri de tuberculoză. (A.Ş./M.O.)

TEOFIL – MITROPOLIT (1636-1648) În 1637 vine pe scaunul mitropoliei Țării Româneşti, fostul episcop de Râmnic, Teofil, căruia i-a revenit şi meritul de a fi considerat ctitor al culturii româneşti, datorită intensei activităţi pe care o desfăşoară în domeniul tipăririi cărţilor

bisericeşti, sprijinind înfiinţarea sau reînfiinţarea tipografiilor de la Câmpulung, Govora, Dealu şi Târgovişte. În tipografia de la Govora, iniţiază tipărirea „Pravilei celei mici de la Govora”, din 1640, apărută în două ediţii: una pentru Ţara Românească, având prefaţa semnată de mitropolitul Teofil, în parte tradusă după prefaţa lui Petru Movilă la Nomocanonul de la Kiev din 1629, şi una pentru Ardeal, având prefaţa semnată de mitropolitul Ghenadie. În vremea mitropolitului Teofil, tipografia de la Govora se mută la mănăstirea Dealu, unde, în 1644, se tipăreşte „Evanghelia învăţătoare”, ultima carte, numită şi „Cazanie”, care „s-a început a se tipări [...] în mănăstirea din Govora şi s-a sfârşit în Mănăstirea Dealu”. Teofil are deosebitul merit de a încuraja apariţia primelor cărţi juridice, teologice şi de cult în limba română. Nicolae Iorga îl numeşte, pe drept cuvânt, „unul dintre cei dintâi citori ai limbii româneşti în biserică”. (Arhiep.)

TERMICA Societate comercială cu capital integral de stat, având ca unic acţionar Consiliul Local al Municipiului Târgovişte. A fost înfiinţată prin H.C.L. 41/18.03.1998 care a pus în aplicare H.G. 105/25.02.1998 prin care Centrala Termică Târgovişte Sud a fost transmisă din patrimoniul R.A. RENEL – Filiala Electrocentrale Doiceşti în cel al Consiliului Local al Municipiului Târgovişte. La acel moment societatea avea 98 de angajaţi şi desfăşura activităţile de producere şi transport energie termică în municipiul Târgovişte. Începând cu 1.01.1999, în baza H.C.L. 264/22.12.1998, unitatea a preluat activitatea de producere, transport şi distribuţie energie termică pe care o prestase până atunci R.A.G.C. Târgovişte şi avea un număr de 458 salariaţi. În prezent S.C. Termica S.A. are 176 angajaţi şi desfăşoară următoarele activităţi principale: producţie, transport, distribuţie şi furnizare energie termică pentru necesarul de consum la locuinţe şi obiective social – culturale din municipiul Târgovişte; producţie şi furnizare de energie electrică. Pentru realizarea acestor deziderate, în decursul anilor de când funcţionează, s-au realizat între altele: modernizarea punctelor termice prin înlocuirea schimbătoarelor de căldură cu ţevi cu cele cu plăci, precum şi automatizarea livrării agentului termic pentru încălzire şi apă caldă menajeră; modernizarea şi automatizarea surselor de producere a energiei termice (cazane de apă fierbinte); înlocuirea a cca. 40 % din reţelele de transport şi distribuţie din municipiu; punerea în funcţiune a unor capacităţi de producere a energiei termice şi electrice în cogenerare, având o putere instalată de 10 MWth, respectiv 6,5 MWe. În existenţa sa unitatea a fost condusă, din postura de director general, de ing. Ioan Ene (aprilie – iunie 1998), ing. Viorel Tabacu (iunie 1998 – mai 2010), ing. Ion Popescu (mai 2010 – prezent). (A.B.)

THEODOR – MITROPOLIT (1521-1523) A ajuns mitropolit în ultimul an de domnie al lui Matei Basarab sau, probabil la puţin timp după moartea voievodului. Este pomenit ca Vlădica Theodor în două hrisoave date de domnitorul Vladislav al III-lea cu privire la vama de sare de la vadul Vidinului şi la scutirea mai multor sate ale Mănăstirii Tismana de dajdii. Din pricina tulburărilor pentru domnie păstoria lui a fost scurtă, întrucât la 8 noiembrie 1523, în Ţara Românească se afla pomenit deja un alt mitropolit. Nu este trecut nici în pomelnicul Sfintei Mitropolii. (Arhiep.)

THEODORESCU, Cicerone (9.II.1908, Bucureşti – 18.II.1974, Bucureşti) Poet, publicist. În timpul studiilor liceale la „Ienăchiţă Văcărescu” este sufletul revistei „Vlăstarul” (perioada 10 mai 1925 – 1 aprilie 1926). Aici va publica 6 poezii, dintre care: „Motto. Cititorilor noştri”, „Vagabondaj nocturn”, „Viziune. Steaua”. De asemenea, proza „Nebunie. Fragment din scrisoarea lui C.M. Theodorescu”. La rubrica „Răbojul” face prezentări de cărţi şi reviste semnate C. Teod. Apar articolele „Bacovia” şi „Ion Alexandru Brătescu-Voineşti”. Anii adolescenţei, formarea sa intelectuală la Târgovişte, i-au marcat profund întreaga creaţie. (V.P.)

THEODORESCU, Răzvan I. (22.V.1939, Bucureşti) Studii superioare la Bucureşti (1963), doctor în istorie (1972). A fost cercetător (1963), director adjunct (1972) şi director la Institutul de Istoria Artei din Bucureşti. Membru al Comisiei internaţionale de istoria artei, a avut contribuţii importante la cunoaşterea culturii şi artei medievale româneşti. La Târgovişte a efectuat cercetări la Curtea Domnească şi s-a dovedit un profund cunoscător al principalelor monumente din oraş şi din împrejurimi. (M.O.)

THOMPSON, Tina-Maria (10.II.1975, Los Angeles, SUA) Baschetbalistă. A jucat 14 sezoane (1997-2010) în WNBA (campionatul profesionist feminin al SUA), fiind componentă a formaţiilor Houston Cornets (1997-2008) şi Los Angeles Sparks (2009-2010). De 4 ori câştigătoare a WNBA. Componentă a reprezentativei SUA, de două ori campioană olimpică (2004, Atena; 2008, Beijing) şi o dată medaliată cu bronz la campionatele mondiale (2006, Brazilia). Mass-media americană a supranumit-o „Michael Jordan al baschetului feminin”. În extrasezonul din SUA a jucat la echipe din Asia (Kumho Falcons, Coreea de Sud, 2003) sau Europa (Rovereto Basket, Italia, 2001-2002; Spartak Moscova, Rusia, 2006-2007; Municipal MCM Târgovişte, 2010). În perioada ianuarie-aprilie 2010 cât a evoluat la formaţia târgovişteană a avut o contribuţie majoră la succesele acesteia în competiţiile internaţionale şi interne. În Euro Cup (6 meciuri, 4 victorii, 2 înfrângeri; 13,3 puncte marcate pe joc) a ajuns cu

echipa în sferturile de finală ale competiției (cea mai bună performanță a baschetului feminin românesc din ultimii 30 de ani). Pe plan intern a ajutat pe Municipal MCM Târgoviște la câștigarea campionatului (9 meciuri, 8 victorii, 1 înfrângere; 19 puncte marcate pe meci) și a Cupei României (4 meciuri, 4 victorii; 20 puncte marcate pe meci). Cea mai titrată sportivă care a jucat la o echipă din România. În istoria sportului românesc este singura campioană olimpică care a evoluat la o formație de club autohtonă. (A.B.)

TINERETUL – foaie studențească Apare în iulie 1930 la Târgoviște. Scopul ziarului se reflectă în articolul „La datorie” scris de studentul Licuș Ionescu: „Acum, când puhoiul relelor date de regimul incapabililor ne prăvălesc în abis, acum când vedem sub ochii noștri terfelită partea morală a vitejilor de mâine și stagnarea oricărui progres, să mai tăcem? La datorie! Să pornim o acțiune de trezire împotriva regimului de acaparare ce ne sugrumă.” Tot în primul număr al ziarului se mai scrie: „Să se ia aminte însă că nu suntem din cei ce cântăm « Internaționala », că ne iubim cu patimă « vatra strămoșească ». Sufletul nostru tânăr îl închinăm pe altarul patriei și al luminării bunului nostru popor”. Ziarul se dorea a fi purtătorul de cuvânt al studențimii și un promotor al redeșteptării și al responsabilității civice. Teme abordate: politică, problematica tinerei generații, criticarea partidelor din cauza „nepriceperii”, susținerea revenirii lui Carol al II-lea pe tron (1930), informații ș.a. Scriu articole: Nicolae Ciobanu – student la Drept, Vasile Ionescu – student la Matematică, Niță Nicolae – student la Academia Comercială, Licuș Ionescu – student la Politehnică, Florian Anastasescu. Ziarul a reprezentat o „pată de culoare” în peisajul presei dâmbovițene, atât prin tinerețea susținătorilor, cât și prin originalitatea ideilor și a argumentelor. (M.C.)

TINERETUL PROGRESIST Organizație constituită la Târgoviște în iunie 1945, având ca obiectiv educarea tineretului pentru dragostea de țară, credință strămoșească, îndrumarea vieții spre cinste și omenie. Comitetul de conducere era format din: I.C. Vissarion – președinte de onoare, profesor Radu Gloglovan – președinte, profesorii Stoicescu și Bodârcea – vicepreședinți. Organizația a întreprins diverse acțiuni: conferințe în școli, ajutorarea tinerilor săraci, victime ale războiului, inaugurarea unor societăți culturale, festivaluri artistice cu prilejul plecării în armată a tinerilor din contingentul 1946, activități de culegere a fructelor ș.a. Tineretul Progresist a devenit treptat o organizație susținătoare a forțelor procomuniste, salutând rezultatele alegerilor parlamentare din 19 noiembrie 1946. (M.C.)

TIPOGRAFIA DÂMBOVIȚA (Elena și Ilie Gh. Pârvolescu) Tipărește: „Buletinul Agricol al Județului

Dâmbovița. Revistă agricolă bilunară” (22 iun. 1933); „Chindia. Ziar local săptămânal independent” (26 iul. 1934 – 18 oct. 1934); „Cuvântul liber. Gazeta Partidului Național Liberal din județul Dâmbovița” (mart.-mai 1920); „Gura Târgoviștei. Organ independent pentru propășirea gospodăriilor publice, pentru binele obștesc” (iun. 1928 – aug. 1934), săptămânal; „Legea lui Țepeș. Ziar pentru primenirea morală” (oct. 1928 – iul. 1931); „Legea nouă. Ziar național-liberal” (30 dec. 1918 – 2 nov. 1919), duminical; „Lumea nouă. Literatură, artă, știință” (1 dec. 1928 – 18 ian. 1929); „Meseriașul Dâmboviței. Ziar al intereselor meseriașilor” (14 feb. – 1 iul. 1916), bilunar; „Revista tinerimii dâmbovițene” (1 feb.-nov. 1911; 1 nov. 1912), lunar; „Steaua. Foaia Ligii Poporului sub președinția generalului Averescu” (17 oct. 1920 – 20 feb. 1922; se tipăresc aici nr. 6-9/1920 și 1-3/1921); „Țăranul Dâmboviței. Ziar al Partidului Național Român de sub conducerea lui Iuliu Maniu” (1 ian. 1923 – 26 mai 1924, bilunar; se tipărește aici de la nr. 18 la 19/26 mai 1924); „Victoria Dâmboviței. Ziar de informații” (1 mai 1933 – 20 sept. 1937), săptămânal; „Viitorul Dâmboviței. Gazeta Partidului Național Liberal din Județul Dâmbovița” (20 feb. 1921-1935); „Viitorul Dâmboviței. Organ al Partidului Național Liberal din județul Dâmbovița” (1 ian. 1930 – nov. 1937), bilunar; „Voința. Politică. Socială. Cultural. Economică. Târgoviște” (25 oct. 1934 – 14 mart. 1935); „Vremea nouă. Gazeta PNL din județul Dâmbovița” (20 feb. 1921 – 19 feb. 1922). (M.S.)

TIPOGRAFIA DE LA MĂNĂSTIREA DEALU În renașterea românească, tipografia de la Mănăstirea Dealu a fost inițiată în vremea domniei lui Radu cel Mare, care a instalat aici tiparnița călugărului cetinian Macarie. Între 1508-1512 au fost tipărite mari cărți bisericești: „Liturghier” (1508), „Octoih” (1510), „Evangheliar” (1512). Tipografia din Târgoviște a lui Dimitrie Liubavici, tipărește în vremea lui Mircea Ciobanul 4 cărți în slavonă: „Molitvenic”, „Evangheliar” și un „Apostol” în două ediții. În tipografia de la Târgoviște diaconul Coresi tipărește un „Triod penticostar” (iulie 1557 – iulie 1558). În timpul domniei lui Matei Basarab este reînființată, mai întâi la Mănăstirea Dealu, apoi la Mitropolia Țării Românești, o tipografie, cu ajutorul Mitropolitului Petru Movilă al Kievului, care i-a trimis voievodului muntean „o tiparniță completă”, asigurată tehnic de o echipă de tipografi condusă de Timotei Alexandrovici Verbițki. Aici, meșterii Meletie Macedoneanul, Rafael Levakovič, Procopie Preda și Radu Stanciovici, Teodor și Lupin Dimitrievici tipăresc: „Liturghierul” (1646), „Imitația lui Hristos” (1647), „Slujbelnicul” (1646), „Triodul penticostar” și „Triodul postului” (1649), precum și „Îndreptarea legii” (1652). (M.S.)

TIPOGRAFIA DOM IMPEX (1994, devenită Comincom) și Editura Domino (1995, denumită, mai târziu, Zeus); director: Ion Dorin Nedelcu; editor: Maria

Nedelcu; colecții: UFO, Paranormal. Editează reviste: „Eroica” (primele numere), „Sportul columbofil”, și, o vreme, „Jurnal de Dâmbovița”. Participă la Salonul de carte „Ion Heliade-Rădulescu” Târgoviște. (M.S.)

TIPOGRAFIA „NOUA” (Ioan N. Negoiescu) Tipărește: „Credința. Foaie pentru biserică, școală și neam. Organ al Asociației «Clerul Dâmboviței»” (16 oct. 1933 – sept. 1937); „Dâmbovița nouă. Gazeta Partidului Național Democrat din județul Dâmbovița” (10 oct. 1931 – 18 ian. 1936); „Gazeta poporului. Ziar oficios al Partidului Poporului, Târgoviște” (iul. 1922 – iul. 1927), bilunar; „Glasul Dâmboviței” (comuna Hăbeni) (1 mai – 1 iul. 1915), lunar; „Lumina. Organ al preoților și învățătorilor din județul Dâmbovița” (Aninoasa-Bezdead) (aug. 1912 – feb. 1913), lunar; „Steaua. Foaia Ligii Poporului sub președinția generalului Averescu” (17 oct. 1920 – 20 feb. 1922), săptămânal; „Țăranul Dâmboviței. Ziar al Partidului Național Român de sub conducerea lui Iuliu Maniu” (ian. 1923 – 26 mai 1924, bilunar; se tipărește aici, de la nr. 6/15 mart. 1923 până la nr. 16/17 apr. 1924); „Unirea. Foaia Societății «Progresul» din Târgoviște” (11 iun. 1885; se tipărește aici până la nr. 75 din an III), săptămânal; „Vremea Nouă. Gazeta PNȚ din județul Dâmbovița” (1 feb. 1927 – 15 feb. 1938). (M.S.)

TIPOGRAFIA PRESTO 1 (1996); Director: Cornel Bârloiu. Situată în bulevardul Mircea cel Bătrân, dispune de utilaje moderne, aici tipărindu-se, printre altele, publicațiile „Litere – Revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni”; „Curier – Revistă de cultură și bibliologie”, „Interferențe”, „Cristalul”, „Rază de lumină” precum și mai multe reviste școlare, cărți, broșuri, etichete, tipizate, afișe și pliante diverse. Tot aici se tipăresc broșuri și cărți pentru învățământul universitar și preuniversitar. (M.S.)

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA „VIITORUL” (Ilie E. Angelescu). Tipărește: „Anuarul Gimnaziului Enăchiță Văcărescu” (1898-1922); „Anuarul Școlii Profesionale de Fete I. Fusea” (1909-1915); „Credința. Organ al Partidului Conservator din Dâmbovița” (3 feb. – 29 iun. 1908); „Ziar duminical” (12 ian. – 2 feb. 1914); „Expunerea situației județului Dâmbovița, făcută de Comitetul permanent cu ocaziunea deschiderii sesiunii ordinare a Consiliului general” (15 oct. 1888 – oct. 1913); „Expunerea situației căilor de comunicații din județul Dâmbovița” (1906-1915); „Înălțarea. Organ de conservare națională” (6 iul. 1914 – 15 aug. 1916), bilunar; „Raport general asupra activității serviciului veterinar al județului Dâmbovița” (1905-1906); „Răsăritul. Organ naționalist-democrat”. Valea Lungă – Dâmbovița (1 ian. – 1 mai 1913), lunar; „Scrieri. Drept. Literatură” (1 mar. 1886 – 1 apr. 1886); „10 mai 1998 Târgoviște – 10 mai 1898-1899”; număr unic festiv publicat de Gimnaziul „Enăchiță

Văcărescu”; „10/23 mai 1900”; număr festiv publicat de același gimnaziu; ediție unică. (M.S.)

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA THEODOR MICHĂESCU. Aici apar: „Curierul Târgu-Vestei” (sept. 1881-mai 1883), bisăptămânal; „Dâmbovița. Organ de publicitate al lucrărilor Consiliului General și Comitetului Permanent Târgoviște” (11 sept. 1881 – 5 ian. 1884), săptămânal; „Expunerea situației județului Dâmbovița, făcută de Comitetul permanent cu ocaziunea deschiderii sesiunii ordinare a Consiliului general” (15 oct. 1878-15 oct. 1888); „Kindia. Politică, literatură” (sept. 1878 – iul. 1879); „Realitatea. Ziar național liberal” (20 mart. 1889, nr. 1), săptămânal; „Târgoviștea” (feb.-apr. 1879; de 3 ori pe săptămână). (M.S.)

TIPOGRAFIA TÂRGOVIȘTE Tipărește: „Uzina și ogorul. Organ al Comitetului Județean PMR Dâmbovița și al Comitetelor provizorii județene și orașenești / Organ al Comitetului Raional Târgoviște și al Sfatului Popular Raional” (7 nov. 1949 – dec. 1964); „Dâmbovița. Organ al Comitetului Județean Dâmbovița al PCR și al Consiliului Popular Județean” (20 feb. 1968 – 22 dec. 1989; cotidian până la 4 mai 1974, apoi săptămânal); „Dâmbovița liberă”, ziar independent de informație (22 dec. 1989 – aug. 1991). „Dâmbovița”, ziar independent de informație (apare la această tipografie până în 1994, când se tipărește în tipografie proprie). În „Catalogul periodicelor dâmbovițene” (Sergheie Paraschiva, Victor Petrescu, Târgoviște, 1982), din care am extras și datele de mai sus, sunt trecute în ordine alfabetică nu mai puțin de 88 de foi volante apărute în perioada 1973-1981, anul la care se oprește această lucrare, după care până în 1989 mai apar numeroase alte publicații asemănătoare. Distribuite gratuit, acestea aveau diverși editori: Comitetul Județean al PCR, Consiliul Județean Popular, Crucea Roșie, întreprinderi industriale, Casa Agronomului, Miliția Județeană, instituții de cultură și de învățământ, consilii intercooperatiste, syndicate, organizații ale femeilor, Comitetul județean al UTC, Direcția Sanitară, Casa Corpului Didactic, Comitetul Județean de Cultură și Educație Socialistă etc., practic toate domeniile vieții economice, sociale și culturale. (M.S.)

TIPOGRAFIA THEODOR MIHĂESCU Tipărește, în timp: Armonia, Aurora Dâmboviței, Kindia, Realitatea, Târgoviștea. (M.S.)

TIPOGRAFIA UNIREA Tipărește: „Ancheta”, săptămânal; director I.G. Vasiliu (12 sept. 1934 – 11 oct. 1946); „Cuvântul pensionarilor și IOV din județul Dâmbovița. Organ comunicativ al pensionarilor publici și IOV Târgoviște”; „Revista juridică. Doctrină și jurisprudență” (1 feb. – 1 nov. 1940), lunar. (M.S.)

TIPOGRAFIA „Viitorul” (Ilie E. Angelescu). Tipăreşte „Bibliografia Didactică Română”, publicaţie lunară (1 aug. 1915). (M.S.)

TIPOGRAFIA „VIITORUL” (Petre G. Popescu) Tipăreşte: „Clerul Dâmboviţei”, revistă lunară a Asociaţiei Preoţilor din judeţ (9 oct. 1921 – 15 apr. 1925); „Amicul ţăranului. Ziar politic şi cultural al Partidului Ţărănesc din Dâmboviţa” (10 ian. 1922 – mai 1924); „Buletinul Agricultorilor Dâmboviţeni”, revistă lunară (13 iun. 1926-1927); „Cultura poporului. Gazetă politico-economică şi literară” (oct. 1926 – mai 1927), bilunar; „Buletinul Camerei de Comerţ şi Industrie Târgovişte” (1928-1938); „Buletinul Oficial al Primăriei Târgovişte” (1943-1949); „Curierul economic al judeţului Dâmboviţa. Ziar politic, economic”, bilunar (1 sept. 1924 – ian. 1938); „Dâmboviţa medicală. Buletin lunar medical, farmaceutic şi veterinar” (mart. 1936 – iun. 1937); „Glasul nostru. Organ pentru solidaritatea corpului învăţătoresc şi apărarea intereselor profesionale” (ian. 1928 – iun. 1929); „Graiul Dâmboviţei. Revista Asociaţiei Corpului Didactic Primar din judeţul Dâmboviţa” (apr. 1923 – mai 1943), lunar; „Luceafărul poporului. Organ al Partidului Poporului – Octavian Goga, organizaţia de Dâmboviţa” (mart. 1932 – dec. 1933); „Lupta dreptului” (dec. 1919 – ian. 1920), lunar; „Sentinela Dâmboviţei. Organ al Societăţii «Fiii apărători ai patriei» din judeţul Dâmboviţa” (sept. 1920 – sept. 1921), de trei ori pe lună; „Steaua. Foaia Ligii Poporului sub preşedinţia generalului Averescu” (17 oct. 1920 – 20 feb. 1922; la această tipografie au apărut nr. 1-4/1920); „Steaua Dâmboviţei. Foaia Ligii Poporului de sub preşedinţia generalului Averescu” (15 oct. 1919 – aug. 1921); „Săptămâna”, revistă a Liceul Militar „Mănăstirea Dealu” (16/22 dec. 1918 – mai 1919); „Ţăranul Dâmboviţei. Ziar al Partidului Naţional Român de sub conducerea lui Iuliu Maniu” (1 ian. 1923 – 26 mai 1924 bilunar; se tipăreşte aici, până la 15 mart. 1923); „Vlăstarul”, publicaţie şcolară (7 apr. 1919 – apr. 1926), bilunar. (Din dec. 1925 are subtitlul „Revista Liceului «Ienăchiţă Văcărescu»”). (M.S.)

TIPOGRAFIA „VULTURUL” (Ioan N. Negoiescu). Tipăreşte: „Dâmboviţa”. „Ziar politic independent, săptămânal” (1 mart. – 10 apr. 1905). (M.S.)

TOCILESCU, Gr. I. (26.X.1850, Fefeiei, Mizil – 18.IX.1909, Bucureşti) Studii secundare la Ploieşti şi Bucureşti şi superioare – drept (1868-1974) la Bucureşti. A urmat specializări la Praga şi Viena (1875-1877), doctor în filozofie la Praga (1875). Profesor de istorie antică şi epigrafie la Universitatea din Bucureşti (din 1891) şi director al Muzeului Naţional de Antichităţi. Secretar general al Ministerului de Instrucţie (1881-1885) şi inspector general al învăţământului (1885-1890). A întemeiat şi condus „Revista pentru istorie, arheologie

şi filologie” (1882-1885). Membru corespondent (din 1877) şi titular (din 1890) al Academiei Române, preşedinte al Secţiei literare (1899-1902), al celei istorice (1901-1903) şi vicepreşedinte (1907-1909) al Academiei Române. Membru al Societăţilor Arheologice din Paris, Orléans, Bruxelles, Roma, Atena, Odesa şi Moscova, distins cu premii ale Academiei în 1877, 1882, 1885. Prin lucrările sale a încurajat cercetarea şi a clarificat probleme controversate din istoria Târgoviştei. A intuit că începuturile Târgoviştei ca aşezare feudală trebuie căutate în sec. al XIII. (M.O.)

TOLLEA, Grigore Publicist, om politic, membru marcant al Partidului Naţional Liberal.. După 1918 s-a implicat în consolidarea organizatorică a partidului în Târgovişte şi judeţ. Colaborator la ziarele „Legea nouă” (1918-1920) şi „Vremea nouă” (1921-1922), prezenţă activă în Clubul liberal, membru în Comitetul de redacţie al ziarului „Viitorul Dâmboviţei” (1921-1935) alături de Polizu Dragomirescu, Irimescu-Cândeşti, Ghica Diclesu ş.a. Prefect al judeţului în anii 1922-1923. În martie 1923 şi-a dat demisia din partid şi a editat ziarul „Libertatea”. În perioada martie 1922-februarie 1923 a fost preşedintele Comisiei Interimare a judeţului, sprijinind lucrările de sistematizare şi înfrumuseţare a Târgoviştei. A fost consilier comunal (1926-1927), contribuind la rezolvarea unor stringente probleme sociale şi materiale ale târgoviştenilor. A revenit în PNL şi a fost ales deputat (1927-1928). În toamna anului 1944 s-a implicat în efortul de reactivare a PNL, făcând parte din Delegaţia permanentă. A avut merite legate de preocuparea PNL pentru a-şi menţine influenţa şi controlul în cadrul creditului târgoviştean. Astfel, Grigore Tollea a condus în anii interbelici, împreună cu Ion Dimitriu, Societatea de credit şi economie a meseriaşilor „Sfântul Ilie”. (M.C.)

TOMA, Georgeta (9.III.1952, Băleni, Dâmboviţa) Absolventă a Liceului Teoretic din Băleni şi a Facultăţii de Istorie-Filozofie de la Universitatea „Babeş-Bolyai” din Cluj-Napoca. Predă la şcoala din Ştefăneşti (Prahova), apoi este bibliotecar la Biblioteca Judeţeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmboviţa, muzeograf, şef de secţie la Oficiul Judeţean pentru Patrimoniu Naţional Dâmboviţa şi şef de secţie la Complexul Naţional Muzeal „Curtea Domnească” din Târgovişte. Publică lucrări (cărţi, studii, articole) despre istoria Târgoviştei şi judeţului Dâmboviţa, cât şi despre personalităţi târgoviştene şi dâmboviţene. (G.C.)

TOMA, Petre (1.VI.1946, Băleni, Dâmboviţa). Profesor, dirijor, compozitor. Absolvent al Liceului Pedagogic Buzău şi al Conservatorului din Iaşi (1971). Activează ca profesor de muzică la Liceul Pedagogic Buzău, Şcoala Brăneşti, Şcoala Nr. 1 şi Liceul de

Muzică şi Artă Plastică din Târgovişte. Înfiinţează şi conduce grupuri vocal-instrumentale şi orchestre cu care obţine premii la diverse concursuri judeţene şi naţionale. Compune piese vocale şi instrumentale reunite în mai multe lucrări de specialitate: „La şcoală” (1997), „Carte de cântece şi piese pentru pian şi orgă” (2000), „Carte de cântece pentru preşcolari şi şcolari” (2004). Şef de partidă la celebra corală „Cântarea României” a Sindicatului Învăţământ din Târgovişte; dirijor al unor formaţii muzical-instrumentale de la şcolile „Vasile Cârlova” şi „Smaranda Gheorghiu” din acelaşi oraş. Pentru activitatea desfăşurată primeşte titlul de „profesor evidenţiat” (1985). În anul 2003 obţine premiul pentru creativitate didactică, iar în 2010 distincţia „Gheorghe Lazăr” – clasa I, diplome din partea unor instituţii de cultură. Este unic autor şi coautor al unor lucrări de educaţie muzicală şcolară şi al unui ciclu de romane-lieduri pentru vioară şi pian şi al imnului Târgoviştei. (M.C./G.C.)

TOMESCU, Ion (7.I.1931, Târgovişte – 4.VI.2006, Paris) Urmează cursurile Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte (azi Colegiul Naţional) şi pe cele ale Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din Bucureşti. Redactor realizator de emisiuni muzicale şi dirijor la Radiodifuziunea şi Televiziunea Română; dirijor la diferite instituţii culturale ale armatei, ale universităţilor bucureştene, la Circul de Stat şi la teatre din Capitală şi Piteşti. I se acordă la festivaluri din Japonia şi Italia premii pentru muzica de film pentru copii. Concertează cu formaţia sa instrumentală în Germania, Belgia, Franţa, Suedia şi Ungaria. Devine membru al Société des Auteurs Compositeurs et Editeurs de Musique din Franţa, fiind apelat în Hexagon drept „omul orchestră”. De-a lungul anilor a fost încununat cu premii, pentru compoziţie, şi la Festivalul de romane „Crizantema de Aur” de la Târgovişte. Se exilează în Franţa, locuind la Nogent – sur – Marne, lângă Paris, unde fondează Asociaţia Internaţională „Les Amis de la Chanson et de la Dance Roumaine”. Încetează din viaţă în Franţa la 4 iunie 2006 şi este înhumat la Târgovişte. (G.C.)

TOMESCU, Ramiro (20.IV.1924, Bucureşti – 19.VIII.2009, Bucureşti) Liceul „Sf. Sava” Bucureşti (1943); Facultatea de Medicină Generală Bucureşti. Medic, stagiul în 1949-1953, Dispensarul Răzvad. Neurolog începând cu 1955, an în care a înfiinţat secţia de neurologie a Spitalului Târgovişte. Neurolog talentat cu o pregătire profesională solidă, a obţinut rezultate terapeutice foarte apreciate, concomitent cu tratamentele clasice de neurologie adăugând şi homeopatia, specialitate care l-a făcut cunoscut în ţară şi la congrese internaţionale. A colaborat la reviste de homeopatie. Bucureştean prin naştere, la maturitate s-a contopit cu oraşul de adopţie, Târgovişte, căruia i-a

închinat toată energia prin specialitatea medicală în care a excelat. (N.V.)

TOMŞA, Alexandra (14.I.1985, Târgovişte) Poetă. Ciclul gimnazial, inclusiv cel liceal la Târgovişte (2004). Absolventă a Facultăţii de Limbi şi Literaturi Străine a Universităţii Bucureşti. Preocupări literare din timpul şcolii. Membră a Cenaclului literar târgoviştean „Elena Văcărescu” (din 2000) şi a Cenaclului Naţional „Săgetătorul” sub egida Uniunii Scriitorilor din România (2003). Publică poezie în revista „Litere”, la „Jurnal de Dâmboviţa”, „Dâmboviţa”, „Poesis”, „Universul şcolii”, „Clipa siderală” (Chişinău), „Concordia” (Ucraina). Obţine diverse premii la nivel naţional. În 2004, Diploma de Excelenţă a Uniunii Scriitorilor din România, destinată tinerelor talente. Autoare a volumelor de versuri: „Dulciuri şi păcate” (2003), „Închisoarea poezilor” (2004). (V.P.)

TOMŞA, Leon (sec. XVII) Domn al Ţării Româneşti (a. 14/24 dec. 1629 – 24 iul./3 aug. 1632). Fiul unui negustor de stridii, se pretindea fiul domnului Ştefan Tomşa II. La scurt timp după instalare, din cauza fiscalităţii excesive şi a acordării de drepturi grecilor din anturajul său, boierii pământeni se revoltă (oct. 1630) şi fug în Ardeal, cu banii destinaţi tributului. Forţat de situaţie, Leon Tomşa dă două aşezăminte (iul. 1631), prin care alunga grecii din ţară, desfiinţă dările recent introduse şi scutea de obligaţii boierii, mazălii şi preoţii. O oaste a boierilor pribegi, condusă de aga Matei din Brâncoveni (viitorul domn Matei Basarab), este înfrântă lângă Bucureşti (23 aug./3 sept. 1631), dar domnul este mazilit în urma intervenţiei principelui Transilvaniei, Gheorghe Rakoczi. S-a ocupat de reşedinţa de la Târgovişte, atenţie sporită fiind acordată Mitropoliei şi mănăstirilor Dealu şi Viforâta (1630). Leon Tomşa a stat la Târgovişte pe parcursul verii 1631, câştigând pe oraşeni în cazul unui atac din Ardeal. (A.Ş./M.O.)

TOPONIMUL TÂRGOVIŞTE Este un oiconim major – cum relevă o variantă, care sugerează existenţa unei aşezări deschise şi înseamnă locul unde a existat o piaţă, iarmaroc, bazar sau târg. În vechea slavă trugovişte însemna târg, piaţă sau bazar, din care s-a format adjectivul turgov, la care s-a adăugat sufixul – işte, care în acest fel s-a romanizat. Din această cauză nu este un toponim slav, ci unul românesc, care a provenit de la un apelativ de origine paleoslavă. Târgoviştea desemna în fond, ca şi Târgul Jiului, Târgul Gilortului, Târgul Begăi, Târgul Ocnei, Târgul Mureşului, Târgul Troţuşului, Târgul Ialomiţei. Târgoviştea însă a întrecut în importanţă toate aceste târguri, pentru că era şi reşedinţa domnească. În apropierea sa, s-a dezvoltat ulterior, un alt târg, numit prin opoziţie – Târgşor (Târgul cel Mic). În opoziţie cu acest nume, Târgovişte reprezenta Târgul cel Mare. Denumirea s-a

datorat cancelariei domneşti, care a accentuat originea cetăţii de loc de târg, repetabil (periodic, dovadă fiind sufixul „işte”), dar diferenţiindu-l printr-o plină sonoritate faţă de celelalte târguri. Poporul l-a numit până târziu, Târgul cel Mare, Târgul Domnului. Denumirea simplă de târg sau piaţă e prezentată în multe părţi: Empore (Grecia), Turk (Finlanda), Bazargic (Bulgaria). În timp au existat etimologii fanteziste, uneori eronate pe care seriozitatea, simţul lingvistic le repugnă cum au fost: Târgul Oastei, Târgul Veştilor, Târgul Oilor, Târgul de Vest, Târgul Oiştilor, Târgul Vestei, Târgul Viştii etc. Toponimul Târgovişte este prezent şi pentru un oraş în Bulgaria (care a primit acest nume din 1934), un sat în Macedonia de nord, în Ucraina şase sate, în Polonia un oraş Targowisko, unde Kosciuszko a dat vestita sa constituţie, un sat în Macedonia de sud, probabil şi în alte părţi. O altă ipoteză, demnă de a fi luată în seamă este şi aceea că nu este un toponim de sorginte curat vechi slavă. Este posibil să fie un „asimilat”, datorat unei îndelungate convieţuirii cu slavii de sud, între secolele VI-X, care îşi are rădăcina într-un traco-iliric şi latin asemănătoare, „TERG”, romanizat de-a lungul unui proces complex de formare a limbii, în TARG, urmat de sufixul ISTE, care, la rândul său, ar putea proveni tot dintr-un traco-iliric latinizat, de asemenea alterat, ESTE fenomenul general. A care, de altfel, este un exemplu concludent al latinităţii limbii române provine din sunetul Ț, pronunţându-se printr-o semideschidere a gurii, emisia fiind „umbră” de nota care a dus la acel semn diacritic, în româna scrisă, în formă de semilună cu terminaţiile întoarse în sus, aşezat deasupra lui A şi nu a lui I. S-a spus că traco-iliricul, dar şi latinescul TERG/TERGUM, din care s-ar fi ivit TA(Ț)RG, ar avea semnificaţia de „spate”, „dos”. Dar traco-iliricul TERG are şi înţelesul de „loc de piaţă”, care în vechea slavă de sud este posibil să fi dat forma TĀRG, aşa cum sufixul ISTE nu este exclus să fi derivat din VIA, care în latină înseamnă „cale”, „drum”, ceea ce prin alienare, în protoromână, aflată într-o lungă coabitare cu slava de sud, să fi dat VISTE. Şi, atunci, n-ar fi deloc hazardant să traducem numele oraşului prin „locul (de piaţă) de pe (din) drum”, el fiind – după cum o mărturisesc unele descoperiri arheologice – o astfel de aşezare încă de la confluenţa veacurilor XIII şi XIV, cu evident rost de popas, nu numai de masă, dar şi de schimb şi vânzare de produse. Căci, aşezarea se va fi ivit pe una din căile de acces transcarpatice şi transdanubiene dinspre Europa centrală spre Asia Mică şi Marea Neagră. (M.O./ G.C.)

TORJE, Vasile (14.V.1907, Girişul de Criş, Tărianu, Bihor – februarie 1988, Târgovişte) Scrimă. Absolvent al Liceului „Samuil Vulcan” din Beiuş (1927). Licenţiat „Magna cum laudae” al Institutului Superior de Educaţie Fizică din Bucureşti (1931) cu o teză de licenţă intitulată

„Scrima în corelaţie cu celelalte ramuri sportive”. Profesor de educaţie fizică la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu” (1931-1937), apoi la Liceul „Ienăchiţă Văcărescu” din Târgovişte (1938-1970). Suplimentar, în aceste perioade de timp a predat cursuri de scrimă ofiţerilor din Regimentul 3 Linie Târgovişte (1936-1937) şi elevilor Şcolii de Ofiţeri de Cavalerie Târgovişte (1934-1937), educaţia fizică la Liceul Comercial Târgovişte (1941-1942), gimnastica la Şcoala Pedagogică de Fete Târgovişte (1951-1957). Primul director şi antrenor al secţiei scrimă, la Şcoala Sportivă de Elevi Târgovişte (1958-1964). Membru al unor delegaţii de specialişti români în educaţie fizică participante la misiuni de informare profesională în Germania (1937) şi Polonia (1938). Instructor de tir cu specializare în Germania (1943). În foarte lungă sa carieră de profesor de educaţie fizică a avut ca elevi, între alţii, pe Voievodul Mihai (viitorul Rege Mihai I), Laurian Cristescu (cărui i-a călăuzit primii paşi în ceea ce ulterior va fi o carieră de excepţie ca tirist, multiplu campion şi recordman naţional, maestru al sportului, antrenor emerit), Agripina Saulea, Mimi Bărbulescu, Leni Grigoriu, Mary Dinu, Magda Duţu (componente ale primei „generaţii de aur a voleiului feminin târgoviştean”), Horia Ghibănescu, Dumitru Dumitrescu, Viorel Popescu, Decebal Neagu, Cornel Dinu (fotbalişti divizionari „A”) ş.a. (A.B.)

TRIBUNALUL JUDEŢULUI DÂMBOVIŢA La început Tribunalul Judeţean şi-a desfăşurat activitatea în diferite clădiri impropii. În tradiţia familiei Nicolaescu (de avocaţi târgovişteni), se fixa Tribunalul în sala lăncu Filip (devenit hotel Pitiş). Potrivit planului întocmit în 1886 de C. Alexandrescu, Tribunalul era situat pe strada Stelea, în imediata apropiere a actualei Băncii Române de Dezvoltare. O altă sursă „darea de seamă a situaţiei administrative” pe anul 1887 spune că Tribunalul era situat în imobilul Ghiţă Gavrilăscu la etajul doi. În conformitate cu Regulamentul Organic (1831), a luat fiinţă Judecătoria judeţului Dâmboviţa, cu sediul în Târgovişte, având ca sferă de competenţă întreg teritoriul judeţului. Instituţia se afla în directă subordonare a Marii Logofeţii a Dreptăţii (devenită ulterior Ministerul Justiţiei). Îşi schimbă denumirea, în anul 1857, în Tribunalul judeţului Dâmboviţa. Odată cu legea de organizare judecătorească din 1865, personalul tribunalelor din judeţ se extinde, compunându-se dintr-un preşedinte, doi membri, un supleant, un procuror şi un substitut. Unul dintre membri era numit judecător de instrucţiune. Potrivit articolului 89 al Legii din 1865, pe lângă fiecare tribunal era creat un corp de portărei. Atribuţiile acestui corp erau de a executa somaţiile, comandamentele, urmărirea imobiliară, mandatele de arestare şi depunere, protestele de poliţe, executarea sentinţelor şi hotărârilor judecătoreşti, comunicarea actelor de procedură etc. Portăreii şi agenţii de execuţie nu erau

retibuţi de stat; pentru serviciile lor se percepea o taxă. În 1896 s-a pus problema construirii unui local propriu pentru Tribunal, dar lucrările au întârziat. S-a iniţiat contractarea unui împrumut special pentru noua construcţie, banii fiind obţinuţi la 21 februarie 1901. Primăria a cedat terenul pentru ridicarea construcţiei, iar valoarea noului edificiu s-a ridicat la suma de 200.000 lei. Lucrările au demarat cu rapiditate, fiind încheiate în 1902 şi s-au luat măsuri pentru dotarea cu mobilier a sălilor de şedinţă, racordarea la sursa de căldură prin instalarea caloriferelor, montarea liniei telefonice. „Palatul de Justiţie” denumire intrată în conştiinţa locuitorilor, impresiona prin monumentalitate sa. Stilul neoclasic, echilibrul construcţiei, sobrietatea volumelor au impus şi influenţat stilul construcţiilor în oraş, în epoca următoare. În 1916 Tribunalul a fost cuprins de un incendiu, iar refacerea de după război a imobilului a adăugat un etaj pe cele două părţi laterale. Clădirea Tribunalului impresiona prin monumentalitatea holului central („copia” holului Tribunalului Municipiului Bucureşti), al „paşilor pierduţi”, şi a statuii zeiţei Justiţiei de pe faţada de vest (astăzi detronată). În perioada anilor 1899-1932, în cadrul Tribunalului au funcţionat două secţii. În ceea ce priveşte activitatea lor, procesele civile, corecţionale şi comerciale erau distribuite în mod egal între cele două secţii. Ulterior, pe măsura creşterii volumului lucrărilor şi diversificării cauzelor care intrau în competenţa tribunalului, în anul 1932 se creează şi secţia a III-a tribunalului, cele trei secţii împărţindu-şi între ele, sarcina rezolvării pricinilor de judecată dintr-o anumită speţă. După reorganizarea justiţiei din anul 1948 şi-a continuat activitatea numai secţia întâi, pentru ca în anul 1952, prin legea 5/1952, Tribunalul Judeţean Dâmboviţa să fie desfiinţat, activitatea instituţiei fiind continuată de Tribunalul Popular al Raionului Târgovişte. (G.T./ C.V.)

TRICOLORUL DE DÂMBOVIȚA Apare într-un singur număr, în octombrie 2003, ca organ de presă al Consiliului Judeţean Dâmboviţa al Partidului România Mare; redactor-şef Marin Turcu; director fondator Constantin Voicu; redactor-şef adjunct Viorel Borţescu; secretar de redacţie Gandy-Romulus Georgescu. Semnează Corneliu Vadim Tudor, Constantin Tăbîrcă, Dumitru Barbu, Nicoleta Stanciu. (G.C.)

TRUSTUL DE EXTRACTIE A PETROLULUI TÂRGOVIŞTE Acesta, împreună cu Trustul nr. 2 Moreni şi Trustul de Extracţie Nr. 5 Târgovişte făceau parte din Societatea Mixtă Sovieto-Română „Sovrompetrol”, cu denumirea exactă Societatea Anonimă Româno-Sovietică pentru Exploatarea, Transportarea şi Comercializarea Petrolului Brut şi a Derivatelor Sale. Societatea „Sovrompetrol” a fost înfiinţată prin decretul lege nr. 262 din 3 aprilie 1946 al Ministerului Minelor şi Petrolului. La 1 iulie 1948 cu Societatea „Sovrompetrol”

au fuzionat societăţile petroliere: Creditul Minier, Redevenţa, Petrol Blok, Columbia, Nafta Română şi Conducta Petroliferă Copăceni-Plopieni, prin încorporare şi absorbţie a acestor societăţi, de către Sovrompetrol, în conformitate cu Convenţia româno-sovietică din 17 iulie 1945 şi Legea de organizare a Societăţii „Sovrompetrol” din 3 aprilie 1946. Societatea „Sovrompetrol” s-a desfiinţat prin acordul din 13 decembrie 1955 dintre guvernul URSS şi RP Română care prevedea transferarea cotei de participare sovietice către statul român. Trusturile au continuat să funcţioneze în baza aceleiaşi structuri organizatorice a fostei societăţi Sovrompetrol, respectiv în cadrul Direcţiei Generale a Petrolului din Ministerul Industriei şi Petrolului, având ca obiect de activitate extracţia de ţiţei. Prin ordinul nr. 137 din 24 iul 1956, la 1 august 1956 Trustul de Exploatare a Țițeiului Nr. 2 Moreni împreună cu subunităţile sale (Schela Moreni, Schela Ochiuri, Schela Gura Ocniței, Oficiul Autotransport, Oficiul Bunuri, Oficiul Construcții și Montaje) și Trustul de Exploatare a Țițeiului Nr. 5 Târgoviște împreună cu subunităţile sale (Oficiul de Autotransport, Oficiul Bunuri Comune și Sociale, Oficiul Construcții și Montaje) se comasează prin fuziune, înfiinţându-se „Trustul de Extracţie Târgovişte” cu sediul în Târgovişte, având ca obiect extracţia ţiţeiului cu următoarele subunităţi: Schela Moreni, Schela Gura Ocniței, Schela Ochiuri, Schela Târgovişte, Întreprinderea de Foraj Moreni, Întreprinderea Construcții Montaj Moreni, Întreprinderea Transporturi Moreni, Întreprinderea Bunuri de Consum Moreni. În perioada 1960-1966 producţia de petrol înregistrează o scădere ca urmare a declinului natural al vechilor schele Moreni, Gura Ocniței și Târgovişte. Prin descoperirea unor noi surse în sudul judeţului şi vestul judeţului (Titu, Drăgăieşti) şi intensificarea măsurilor de recuperare secundară în schelele vechi, producţia a ajuns să crească, astfel că în anul 1967 se depăşea nivelul anului 1950. Forajele de adâncime, în care judeţul Dâmboviţa deţinea un loc fruntaş pe ţară prin sonda 6002 m de la Mărgineni şi perfecţionarea metodelor de săpare şi exploatare a sondelor au dat un nou impuls extracţiei de ţiţei. Folosirea utilajelor de înaltă tehnicitate, grupate în instalaţiile 4 DH, 3 DH, 4 LD şi trecerea la aplicarea forajului modern cu jet au dus la obţinerea unor performanţe prin sporirea vitezei de foraj şi reducerea preţului de cost pe metru forat. În 1963 Schela Târgovişte s-a comasat cu Schela Gura Ocniței formând o singură unitate de extracţie cu şantierelor: Aninoasa cu 148 de sonde, Şuţa Seacă cu 53 sonde, Dragomireşti-Ludeşti cu 42 sonde, Răzvad cu 56 sonde, Gura Ocniței cu 51 sonde, Ochiuri cu 108 sonde, Gorgotenii cu 44 sonde, rezultând un total de 532 sonde. Schela Târgovişte, pe lângă secţia de extracţie, mai avea următoarele secţii: secţia gaze compresoare cu secţie de dezbenzinare, secţia recuperare secundară cu 23 sonde de injecţie,

secţia manipulare tratare ţitei, secţia întreţinere, secţia energetică, secţia transporturi, secţia reparaţii sonde şi punere în producţie şi şantier de construcţii montaj. În 1967, judeţul Dâmboviţa ocupa primul loc în extracţia de ţitei, deţinând un procent de 19,2% din producţia ţării. Acelaşi loc fruntaş în producţie îl ocupa şi în 1970, când avea 14000 de salariaţi. Trustul de Extracţie Târgovişte a funcţionat până la 30 aprilie 1967, când a fost comasat prin absorbţie cu Trustul de Extracţie Ploieşti. (G.T./ C.V.)

TUDOR, Emil (21.VI.1951, Ungureni, Măneşti, Dâmboviţa) Absolvent al Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” Târgovişte (1971) şi al Institutului de Educaţie Fizică şi Sport Bucureşti – secţia pedagogică (1975). Licenţiat în educaţie fizică şi sport, specializare fotbal, al Universităţii din Piteşti, continuare studii (2000). Profesor de educaţie fizică la diferite şcoli generale din judeţul Dâmboviţa (1976-1982). În anul 1982 a fost încadrat ca metodist la Consiliul de Educaţie Fizică şi Sport al judeţului Dâmboviţa unde lucrează şi în prezent având funcţia de consilier, după ce în 2005 a fost director interimar (actualmente instituţia poartă denumirea de Direcţia Judeţeană de Tineret şi Sport a judeţului Dâmboviţa). În 1991 a fost ales preşedinte al Asociaţiei Judeţene de Fotbal Dâmboviţa, calitate pe care a deţinut-o neîntrerupt până în prezent. Observator al Federaţiei Române de Fotbal pentru meciurile din Liga 3 (1993) şi Liga 2 (2000). (A.B.)

TUDOR, Radu-Florin (17.VIII.1945, Târgovişte) Absolvent al Şcolii Medii Nr. 3 Târgovişte (1963). Licenţiat al Facultăţii de Exploatare a Zăcămintelor de Țitei şi Gaze, din cadrul Institutului de Petrol şi Gaze Bucureşti (1968). Între anii 1968-1978 a lucrat ca inginer stagiar şi apoi ca inginer la Întreprinderea de Utilaj Petrolier Târgovişte. Tot aici, în perioada 1979-1992, a deţinut funcţia de şef secţie montaj general, iar între 1994-2001, până când s-a pensionat, a fost director de marketing. Concomitent cu activitatea profesională pe care a desfăşurat-o ca şef de secţie a acordat şi asistenţă tehnică la montajul şi punerea în funcţiune a instalaţiilor de foraj P80, F150, F200, în Argentina, Canada, Siria, Cehoslovacia, iar ca director marketing a coordonat activitatea de contractare pentru producţia internă şi export (Rusia, China, Algeria etc.). În anul 1991 a fost unul dintre membrii fondatori ai Filialei Dâmboviţa a Partidului Democrat. Din această postură a candidat pentru postul de primar al municipiului Târgovişte la alegerile locale din februarie 1992. După mai bine de o jumătate de secol a fost primul primar al municipiului ales în respectiva funcţie prin alegeri libere şi desfăşurate în mod democratic. A avut un mandat mai scurt decât cel normal (4 ani) deoarece, pe fondul disensiunilor pe plan naţional care au existat în acea

perioadă între P.D. şi P.D.S.R., a fost suspendat din funcţia de primar. (A.B.)

TUDORACHE, Diana-Mihaela (23.VI.1984, Ploieşti) Atletă. Legitimată la „CSŞ” Ploieşti, „Petrolul” Ploieşti, „Clubul Sportiv” Târgovişte (2004-2006). În perioada cât a activat la Târgovişte a obţinut 4 selecţii în echipa naţională, 3 medalii de argint la campionatele balcanice, 1 medalie de argint şi 3 de bronz la campionatele naţionale, 2 medalii de aur şi 2 de argint la campionatele naţionale de tineret. Recordurile personale: 60 m – sală (7.47, 2003); 100 m (11.66, 2005); 200 m (25.31, 2001). (A.B.)

TUDORAN, Toma (1903, Iaşi – 1975) Echitaţie, Locotenent colonel. A avut strânse legături cu Şcoala de Ofiţeri de Cavalerie din Târgovişte unde a activat, în diferite perioade de timp, ca ofiţer instructor. Prin căsătorie a devenit „târgoviştean” aici derulându-se ultima jumătate de secol a vieţii sale. A practicat sportul ecvestru în perioada 1930-1949, fiind apreciat ca unul dintre cei mai buni călăreţi români în probele de obstacole din toate timpurile. Component al Echipei Hipice Naţionale (1934-1940). În 1936 a făcut parte din delegaţia României la Jocurile Olimpice de la Berlin (a abandonat în proba individuală „Marele Premiu al Naţiunilor”; component al reprezentativei ţării la aceeaşi probă pe echipe, descalificată). A participat, în cea de a doua jumătate a deceniului patru, la principalele concursuri internaţionale ale vremii, obţinând trofee importante la majoritatea acestora (1935 – Aachen; 1936 – Varşovia, Düsseldorf, München; 1937 – Varşovia, Berlin, Aachen; 1938 – Nisa; 1939 – Roma). În calitate de component al echipei naţionale a câştigat „Cupa Naţiunilor” (1938 – Aachen), cea mai importantă competiţie internaţională (după Jocurile Olimpice) a vremurilor respective. Câştigător al principalelor concursuri interne care se disputau în perioada în care el a concurat (Bucureşti, Arad, Botoşani, Braşov, Cernăuţi, Chişinău, Constanţa, Craiova, Galaţi, Iaşi, Sibiu, Târgovişte, Timişoara etc.). Campion naţional la „concursul complet, categoria uşoară” (1947, Sibiu). Membru în Comisia de competiţii şi arbitrii ai Federaţiei Ecvestre Române (1947). (A.B.)

TUDORIȚA (SĂRBĂTOAREA DE „PAȘTELE CAILOR”) Sărbătoarea tradițională „Paștele cailor” („konski velikden”) are loc în prima sâmbătă din Postul Mare al Mântuitorului, care cade de Sf. Teodor (Todorovden, în limba bulgară), de unde îi vine și numele. Este o sărbătoare specifică a grădinarilor bulgari din Târgoviște. În această zi grădinarul bulgar și calul său, după un obicei străvechi, merg la biserică și primesc binecuvântarea preotului pentru a fi sănătoși în anul care urmează. La biserică, preotul binecuvântează cu apă sfințită și cu konceta (căluți din aluat de pâine) pentru

sănătate. După slujba religioasă femeile oferă conceto bărbatului, iar acesta împarte în două părţi egale, jumătate o mănâncă el, jumătate o dă calului, pentru a întări legătura dintre ei. Muncile de primăvară începeau în credinţă şi speranţă de mai bine. (G.C.)

TUDOSE, Iulian (7.IV.1928, Bucureşti – 30.V.2004, Bucureşti) Absolvent al Şcolii Medii Tehnice de Arhitectură din Bucureşti (1954). Şef de Lot la Trustul 1 Construcţii Bucureşti (1956-1965), inginer-şef / director tehnic la Trustul de Construcţii Bucureşti / Şantier Complex Mangalia (1965-1967), şef de şantier la Trustul de Construcţii Industriale şi Agrozootehnice Bucureşti / Şantier Popeşti-Leordeni (1967-1971). La 6 octombrie 1971 a fost numit director al Grupului de Şantiere Construcţii Târgovişte, structură aflată în subordinea Ministerului Construcţiilor Industriale / Trustul de Construcţii Industriale Bucureşti. A deţinut această poziţie până la 3 aprilie 1991, atunci când unitatea a fost reorganizată şi şi-a schimbat titulatura în S.C. Dâmboviţa Construcţii S.A. Târgovişte. A fost investit în funcţia de director general, pe care a deţinut-o până la 29 mai 2004, când a încetat din viaţă. A fost practic neîntrerupt timp de peste 32 de ani conducătorul celei mai importante unităţi de construcţii care de-a lungul timpului a avut sediul în Târgovişte. Între sutele de obiective care au fost realizate în acest interval de timp numai din municipiu sunt de menţionat unităţile economice din Platforma Industrială Sud (Laminorul de Benzi Electrotehnice, Întreprinderea de Strunguri / SARO, Întreprinderea de Becuri şi Surse de Iluminat / ROMLUX, 30 ha, Serele de Legume – integral, Combinatul de Oţeluri Speciale / COST – în mare parte), unităţile agrozootehnice din Platforma Industrială Nord (Moara de grâu şi porumb, Silozul de cereale, Fabrica de biscuiţi), apoi Fabrica de Produse Lactate, Abatorul, Secţia de reumatologie a Spitalului Judeţean, Sala Sporturilor. În perioada acestor realizări a fost director al Grupului de Şantiere Construcţii, iar ca director general la S.C. Dâmboviţa Construcţii S.A. s-a realizat Banca Agricolă, Complexul Comercial PAVCOM, Palatul de Justiţie/Tribunalul Judeţean, Campusul Universitar, Pasajul rutier de pe D.N. 71, extinderea şi modernizarea alimentarea cu apă a municipiu etc. Pentru rezultatele obţinute în activitatea profesională a fost distins de conducerea statului cu ordine şi medalii. În anul 2005 a primit – post mortem – titlul de Cetăţean de Onoare al municipiului Târgovişte (A.B.).

TUFEANU, Maria (20.VII.1960, Ulmi, Dâmboviţa) Profesoară, prozatoare, publicistă. Cursuri primare şi gimnaziale în comuna natală, urmate de Liceul Pedagogic Târgovişte (1979). Colegiul Pedagogic al Universităţii „Valahia” Târgovişte (2002), continuându-şi studiile la Facultatea de Muzică a aceleiaşi universităţi

(2006). A fost educatoare la Vârfuri, la Târgovişte, apoi învăţătoare tot în acest oraş. De asemenea, a ocupat diferite funcţii în sectorul privat. Din 1999 a fost referent cultural la Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Dâmboviţa, iar din 2004 profesor la Şcoala de Artă „Octav Enigărescu”. Doctorand al Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti cu tema „Tradiţii artistice şi folclorice ale comunităţii de bulgari din judeţul Dâmboviţa” (2006). Debut publicistic în „Graiul Dâmboviţei” (2002), urmat de colaborări la „Kindia”, „Curier”. Coordonează şi îndrumă revista „Smara” a elevilor Şcolii „Smaranda Gheorghiu” din Târgovişte (2003). Autoare a volumului „Aurul nu rugineşte: povestiri bulgare” (2003) şi „Cartierul bulgar al Târgoviştei. Monografie” (2006), precum şi a unor povestiri pentru copii. (V.P.)

TURIAC, Florea (5.VI.1943, Izvoarele, Olt) Poet, publicist. Studii elementare şi gimnaziale în comuna natală, urmate de cele profesionale (Filipeştii de Pădure, jud. Prahova) şi liceale (Târgovişte şi Doiceşti). De asemenea, absolvent al unei Şcoli de maiştri (Motru, Gorj). A lucrat la E.M. Şotânga, ICMM Târgovişte (S.C. Corint S.A.) până la pensionare. Debut cu poezie în ziarul „Dâmboviţa” (1968). Colaborează la publicaţiile: „Dâmboviţa”, „Munca”, „Destine”, „Jurnal de Târgovişte”, „Meridian Express”, „Argeş”, „Glasul Cetăţii”, „Târgoviştea”, „Ramuri”, „Cele trei Crişuri”, „Mioriţa noastră” (New York), „Magazinul satelor”, „Esteu”, „Dor de Dor” (membru în colectivul redacţional), „Sinteze literare”, „Vitrallii”, „Litere”, „Tecuciul cultural”, „Eroica”, „Climate literare” (membru în colectivul redacţional), „Moment poetic” (Chişinău), „Viaţa Basarabiei” (Chişinău), „Amurg sentimental”, „Armonia”, „Observatorul militar” ş.a. Obţine diplome şi premii pentru poezie şi cărţi de poezie, printre care Premiul special al juriului Festivalului Internaţional de Poezie „Drumuri de spice” de la Uzdin (Serbia, 2003), premiul Editurii Ardealul din Târgu-Mureş şi al revistei „Izvoare Filosofice” la Festivalul Internaţional „Lucian Blaga” (Lancrăm-Sebeş-Alba Iulia, 2009). Membru fondator al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni (2005), membru al Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România (2008), membru al Uniunii Scriitorilor din R. Moldova (2009) şi al Academiei Internaţionale „Mihai Eminescu” (2010). Publică într-o serie de antologii apărute în Târgovişte: „Poezia Cetăţii” (2003), Caietele „Litere. În căutarea unui topos liric” (2006). Debut editorial cu volumul de versuri „Con de lumină” (1993), urmat de „Veac întors” (1997), „Vinovat de prea multă iubire” – cartea întâi şi cartea a doua (2001, 2003), „Lumini pe roua lumii” (2005), „Filozofând cu Diogene sau Limita bunului simţ” (2005), „Echilibrul haosului” (2006), „Îngeri zburând pe maci” (2007), „Neuronii somnambuli” (2009), „Frunzele nelineştii” (2010), „Lacrimile neodihnei” (2011). (V.P.)

TURNEE TEATRALE CELEBRE În vara anului 1867 poposește la Târgoviște trupa de teatru a lui Iorgu Caragiale, susținându-și spectacolele la Grădina Pațacov, aflată pe locul ocupat actualmente de Întreprinderea de Utilaj Petrolier. Au urmat turneele lui G.D. Rătescu (1868), Iorgu Caragiale (1872), Ion Lupescu (1873, 1884), Ion M. Gestianu (1876), N. Leontescu (1878). La 27 mai 1880 este inaugurată grădina „Curcubeu” cu piesa „Zavera lui Tudor Vladimirescu”, în rolul principal evoluând actorul Zaharia Burinescu. Și tot aici au venit în turneu cunoscuții actori Elena Niculescu, P. Constantinescu, I. Bellian în ultimele decenii ale secolului XIX. În 1898, s-au aflat în turneu marii actori Iancu Brezeanu și V. Toneanu. Iancu Brezeanu îl cunoaște acum pe Marinică Ivănescu, proprietar al hotelului „Europa”, figură bonomă și care îi va servi drept prototip pentru a-l întruchipa pe Cetățeanul turmentat din „O scrisoare pierdută” de I.L. Caragiale. Impresarul și actorul Lică Teodorescu angajează la sfârșitul anului 1903 un turneu al trupei lui N. Niculescu-Buzău. Spectacolele au fost susținute în sala berăriei lui Iorgu Lăzărescu, alături de N. Niculescu-Buzău, evoluând actorii: Irimiea-Dalia Vintilescu cu soția, Olga Culitza și Lică Teodorescu. În repertoriu: „Ștrengarul din Paris”, „Primul bărbat din Franța”, „Coadra dracului”, „Năzdrăvăniile divorțului”, „Mătușa lui Carol”, „Mexicanca” (comedii și farse). În 1908, trupa de operetă a lui I. Băjenaru și Al. Dan captează interesul publicului târgoviștean la „Sala de arme” cu spectacolul „Farmecul dansului” de Felix Dorman și Leopold Iacobson pe muzică de Oscar Strauss. La „Sala de arme”, în martie 1910 este jucată drama „Diavolul” cu Petre Liciu, Maria Filotti, Constantin Mărculescu și Tina Barbu, iar marea actriță Agatha Bârsescu a interpretat, în același an, rolul principal în „Maria Stuart” de Frederick Schiller într-o sală special amenajată. La 3 noiembrie 1925, pe scena „Sălii de arme”, Teatrul Național din București a oferit târgoviștenilor spectacolul cu piesa „Thebaida” de Victor Eftimiu, cu marea actriță Agepsina Macri în rolul principal. În noiembrie 1928 „Sala de arme” a găzduit spectacolele cu piesa „Satirul” cu Mișu Fotino „cap de afiș”, „Omul de Zăpadă”, cu N. Soreanu și „Zozo” cu marea Maria Filotti în rolul principal. Marioara Voiculescu și Valentin Valentineanu, ridică spectatorii în picioare la „Sala de arme” în spectacolul „Evantaiul domnișoarei Wendermure” de Oscar Wilde. În 1934, în iunie, Grigore Vasiliu-Birlic, G. Timică și Ion Iancovescu, tot la „Sala de arme”, joacă pentru prima oară în Târgoviște în piesa „Jobenul fermecat”. (G.C./M.O.)

TURNUL CHINDIEI Ridicat deasupra pridvorului bisericii vechi și înlocuind vechiul turn al acesteia, turnul Chindiei este o entitate separată și ca atare, trebuie prezentat separat de biserică. Turnul Chindiei este o construcție cilindrică pe un registru inferior trunchi de

piramidă. Plecarea de pe sol a turnului este paralelipipedică cu pereți verticali. Racordarea cu cilindrul se face cu un alt trunchi de piramidă ale cărui fețe au o pantă mai mică decât a trunchiului de piramidă. Terminația la partea superioară se face printr-un element în ușoară consolă rezemată pe arce frânte la cheie, mimând „machicoulis”-uri având deasupra arcelor un brâu și încheindu-se sus cu un număr de creneluri mărunte. Turnul are azi o înălțime de 27 m și un diametru exterior de 8,50 m. În interior cilindrul este împărțit în trei nivele, prin intermediul unor planșee de lemn. În axul turnului este o scară în colimason, cu un stâlp axial, treptele de lemn și o balustradă metalică. Parterul este constituit din pridvorul bisericii. În turn se intră din exterior pe o ușă situată în zidul de sud al bazei tronconice, se urcă pe o scară curbă, îngustă, cu pantă mare, până la etajul 1, unde se află pornirea scării colimason. La etajul 1 se află, spre casa 2, o ușă cu trei ferestre înguste, toate descoperite cu ocazia restaurării din deceniul șapte al secolului al XX-lea. Etajele doi și trei sunt prevăzute cu ferestre, uși și balcoane de factură romantică, dispuse într-o aliniere nefirească și având dimensiuni mari, arce frânte la cheie și profile de tip neogotic. Cilindrul este din cărămidă, baza este placată cu piatră. Placajarea a fost executată la 1847 de către arhitectul Schlatter ca și golurile de uși și ferestre. El pornește de la nivelul unde se afla solul la aceea dată; sub această cotă zidăria este numai din cărămidă, ca și la cilindrul. În interior, acoperirea la partea superioară a cilindrului se face prin intermediul unei cupole aplatizate, străpunsă în ax de scară. Actualmente grosimea peretelui cilindrului este de 1,85 m (inclusiv cămășuirea executată în ultimul deceniu al secolului al XX-lea cu plase sudate și mortar de ciment). Turnul, așa cum apare astăzi, este rezultatul lucrărilor executate în anul 1847 de către arhitectul Schlatter la comanda domnitorului Gh. Bibescu. În desenul lui M. Bouquet executat în anul 1840, turnul are o înfățișare diferită de aceea de astăzi. Nu se poate preciza dacă este mai scund. Partea superioară avea o terminație diferită de cea de azi cu creneluri mai simple și mai puține și cu „machicouli-uri”. Pe partea de nord se vede o mică încăpăre în consolă, o „breteche”, element utilizat în arhitectura militară pentru supravegherea și apărarea bazei zidurilor și turnurilor. Restauratorul de la 1847 a înlăturat elementul respectiv, i-a șters definitiv urmele. De asemenea, în desenul lui Bouquet se văd ferestrele originare descoperite la restaurarea de acum treizeci și cinci de ani. În înfățișarea pe care i-a conferit-o arhitectul Schlatter în 1847 și în care se prezintă azi, turnul este un element de promenadă și distracție, un „belvedere”. Turnul lui Vlad Dracul a fost un element fundamental al fortăreței care era Curtea Domnească din Târgoviște. Era un rezultat al concepției europene în materie de „castele”, pe care, domnitorul muntean a

avut prilejul s-o cunoască personal. Acestea aveau în componenţă un turn care constituia ultimul refugiu, era cel mai întărit şi cel mai greu de cucerit. Litografia lui M. Bouquet este de folos pentru cunoaşterea unor elemente pe care Schlatter le-a eliminat, cum este elementul „bétéche” menţionat, destinat să apere această regiune a turnului mai expusă inamicului, căci limita incintei era aproape şi nu era susţinută de niciun element în raza de acţiune a căruia să se afle. Alte elemente au fost, cele patru turnuleţe – „săcăluşe”, de care vorbeşte Giuseppe Pisculo la 1595. Acestea nu apar în desenul lui Bouquet, poate dispăruseră, urmele lor se prezentau într-o stare de conservare care excludea posibilităţile de identificare. Partea superioară a turnului este prezentată confuz de Bouquet. Cele patru turnuleţe ar fi fost obligatorii pentru apărarea celor patru colţuri ale bazei turnului, vizibile de sus doar din nişte elemente în consolă, în lipsa cărora, acele patru colţuri erau imposibil de apărat, căci nu se vedeau. Schlatter a ascuns şi uşa de legătură cu casa domnească 2. Prin acea uşă nu se asigura numai intrarea în turn din casă la vreme de primejdie, ci şi circuitul complet al apărării, format din turn, elementele defensive ale bisericii, eventualul drum de strajă, turnuri, dar, în primul rând un turn necesar chiar accesului în turnul Chindiei, căci, nivelul pragului uşii respective este cu aproape şapte metri mai sus ca acela al pardoselii nivelului principal al casei 2. Apoi, se realizează legătura cu drumul de strajă aflat la partea superioară a zidurilor bisericii vechi, vizibil în desenul lui Bouquet şi legătura cu centura de fortificaţii C 1, un alt element fundamental al fortăreţei. Tot acest complex: casa 2, turnul Chindiei, centura de zid C 1 şi biserica veche, din punct de vedere militar erau un tot, un organism, o fortăreaţă de maximă securitate. Totodată turnul Chindiei era un element de apărare a intrării în casa 2, spre care avea vederea liberă de sus, alt element de apărare al ei aflându-se dincolo de intrare, turnurile de la sud de ea. De asemenea, din Turnul Chindiei se asigură supravegherea şi a marelui şanţ de apărare. Forma rotundă a turnului împiedica incendiarea elementelor de lemn de la partea superioară a turnului, cu un foc aprins la baza lui, metodă utilizată în epocă, prin care se obţinea uşor capitularea inamicului aflat într-un turn rectangular. Turnul a fost datat de N. Constantinescu, a fost prezentat de acesta împreună cu Cr. Moisescu, analizat şi încadrat tematic de Cr. Moisescu. (C.I.)

TURUN BEY Istoric turc din secolul al XV-lea. Provenit dintr-o veche familie turcească, a deţinut posturi importante în administraţia Imperiului Otoman, în special pe lângă Marele Vizir. A fost secretar al Divanului, apoi defterdar (şeful Administraţiei Finanţelor Imperiului). Martor al evenimentelor importante ale domniei lui Mahomed al II-lea, a luat parte la mai multe campanii

militare, între care şi cea de la Târgovişte din anul 1462 întreprinsă de Sultan în scopul de a-l alunga pe Vlad Ţepeş de pe tronul Ţării Româneşti. Mărturia lui este în general de o mare siguranţă a informaţiei. În marea sa operă: „Tarik-i-Abul Fatih” („Istoria Cuceritorului”) arată că menirea acesteia este de a dovedi că Mahomed a fost un stăpânitor fără cusur, având toate însuşirile marilor cărmuitori. Cunoscând multe, datorită poziţiei sale sociale înalte menţionate, Tursun Bey narează evenimentele domniei lui Mahomed al II-lea într-o limbă cu numeroase înflorituri, plină de hiperbole, dar care nu diminuează, cel mai adesea, cu nimic, precizia faptelor. În relatarea expediţiei de la Târgovişte din 1462 a lui Mahomed al II-lea în vederea scoaterii lui Vlad Ţepeş din tronul Ţării Româneşti, expediţie la care a luat parte, Tursun Bey menţionează fortificaţiile oraşului Târgovişte, cu palisadă, şi având o lungime de şase mile (mila italiană = 1.472 m = 9 km). Aceasta corespunde cu lungimea, măsurabilă astăzi, a fortificaţiei complete existente, păstrate, de cca. 9 km – şanţul cu valul şi lazul Morilor. Tursun Bey crede că fortificaţia a fost construită de Vlad Ţepeş. În realitate, fortificaţia este anterioară domniei lui Vlad Ţepeş, acesta intervenind doar pentru întâmpinarea lui Mahomed al II-lea. Este de reţinut că, în 1462, Tursun Bey şi Mahomed al II-lea au văzut şanţul şi valul cetăţii, fortificaţii existente la acea dată. (C.I.)

TUTUNARU, Georgeta, Născută **NAZARIE** (2.III.1956) Atletă. Licenţiată a Institutului de Educaţie Fizică şi Sport din Bucureşti. Legitimări Liceul Nr. 2 Braşov, „CAU” Bucureşti, „Clubul Sportiv” Târgovişte (1979-1980). În cei 2 ani cât a concurat pentru „CS” Târgovişte a fost selecţionată de 3 ori în echipa naţională, câştigând o medalie de argint la campionatele balcanice. Recorduri personale: 100 m – manual (11.7, 1980), 100 m – electronic (12.07, 1979). (A.B.)

TZIMISKES, Ioannes I. Împărat bizantin între 969-979, de la care au provenit trei monede descoperite în oraş, care permit mai uşor identificarea unei aşezări săteti. Descoperirea coincide cu perioada în care Imperiul Bizantin îşi instala din nou graniţa pe Dunăre, pentru a cuprinde apoi şi malul nordic al fluviului, unde a instalat garnizoane. (M.O.)

TZITZECLIS, Gheorghe (24.VII.1926, Brăila – 1.IX.1991, Târgovişte) Absolvent al Liceului „Sfântul Andrei” Bucureşti (1945). Licenţiat al Facultăţii de Mecanică din cadrul Institutului Politehnic Bucureşti (1950). După ce a lucrat un an ca inginer la Comisia de Stat pentru Standardizare (1950-1951) s-a transferat la Uzina Metalurgică Târgovişte (ulterior Întreprinderea de Utilaj Petrolier / I.U.P.) devenind pentru tot restul vieţii „târgoviştean”. A deţinut aici succesiv funcţiile de inginer,

şef întreţinere la secţia mecanică, şef secţie dispecer. În 1962 a fost promovat ca inginer-şef producţie, iar din 1970 a devenit Director General al I.U.P. Timp de 16 ani, până în 1986 când s-a pensionat, a fost conducătorul celei mai mari unităţi economice din judeţ (ca producţie globală, export şi număr de salariaţi, ajuns la 10.000). În timpul mandatului său de director general au fost executate ample lucrări de investiţii, a fost modernizată şi diversificată producţia întreprinderii. Au fost asimilate şi introduse în procesul de fabricaţie, între altele, instalaţia F.A.12 (puţuri de apă), instalaţii pentru intervenţii la sonde, instalaţii performante pentru forajul sondelor; racorduri speciale, armături pentru centrale nucleare, automacarale, remorci auto etc. A fost membru al Consiliului Naţional al Societăţii Române pentru Răspândirea Ştiinţei şi Culturii / S.R.R.S.C. şi membru al Comitetului Executiv al Consiliului Popular al municipiului Târgovişte. Deşi era pensionar de 4 ani, la propunerea cetăţenilor, la ianuarie 1990, a fost desemnat preşedinte al Consiliului Judeţean Provizoriu de Uniune Naţională, funcţie pe care a deţinut-o până după alegerile din 20 mai 1990. În respectivul interval de timp a fost şi membru al Consiliului Naţional Provizoriu de Uniune Naţională. A fost distins, post mortem, cu titlul de Cetăţean de Onoare al municipiului Târgovişte în anul 2000. (A.B.)

TZITZECLIS, Gheorghe-Teofil (22.IV.1956, Târgovişte) Antrenor, conducător. Absolvent al Liceului „Grigore Alexandrescu” Târgovişte (1975) şi al Facultăţii de Educaţie Fizică şi Sport din cadrul Institutului de Educaţie Fizică şi Sport Bucureşti (1980). Director al Clubului Sportiv Şcolar Târgovişte (1990-2010). Ca elev şi student a practicat mai multe sporturi (înot, categoria II de clasificare; polo, component al naţionalei de juniori a României şi al echipei de divizia „A” Clubul Nautic

Universitar Bucureşti; handbal – divizia naţională de juniori şi şcolari; fotbal, Clubul Sportiv Târgovişte juniori, Oţelul Târgovişte şi Automobilul Curtea de Argeş – divizia „C”, IEFS Bucureşti – onoare; atletism; orientare turistică; biatlon etc.) fiind unul dintre cei mai prolifici polisportivi pe care judeţul Dâmboviţa i-a dat sportului românesc. A activat ca antrenor cu precădere în domeniul fotbalului. Între echipele pe care le-a pregătit, din postura de „principal” se află Flacăra Moreni (tineret – divizia „A”), Petrolul Târgovişte (divizia „C”), Unirea Nucet, Petrolul Steaua Târgovişte (divizia „D”), Spicul Târgovişte, CSŞ Târgovişte (juniori). Antrenor secund la Clubul Sportiv Târgovişte (divizia „B”), Electrica Titu, Minerul Şotânga (divizia „C”). A fost antrenor principal al echipelor feminine de la CSŞ Târgovişte. Dintre fotbaliştii pe care i-a descoperit sau îndrumat şi lansat spre marea performanţă menţionăm pe cei care au evoluat sub tricoul reprezentativelor României: Gheorghe Dumitraşcu („A”, tineret, juniori), Victor Glăvan (tineret, juniori), Marius Betz, Cosmin Lunescu, Bogdan Bucurică, Alexandru Filip (juniori) sau, în ceea ce priveşte fotbalul feminin pe Mirela Laszlo, Olivia Oprea, Roxana Oprea, Ana-Maria Stanciu, Alina Bârţoiu, Ioana Oprescu, Iulia Cosma, Denisa Comănoiu, Monica Varga, Sorina Amza, Lena Pop ş.a. (componente ale naţionalei de senioare). Privitor la postura de conducător în cele două decenii cât a deţinut funcţia de director al CSŞ Târgovişte (1990-2010) în grupele de pregătire ale instituţiei au fost înscrişi cca. 10.000 de sportivi care sub conducerea profesorilor care i-au îndrumat au obţinut 320 medalii la competiţii oficiale internaţionale (campionate mondiale, europene, balcanice) sau interne (campionate naţionale de seniori, tineret, juniori, şcolare). 110 sportivi au fost promovaţi la loturile naţionale de atletism, baschet, fotbal, handbal, judo, lupte şi volei. (A.B.)

T

ȚĂRANUL Gazetă a Partidului Țărănesc din județul Dâmbovița. Apare mai întâi la Răcari în 25 decembrie 1918. De la 15 mai 1919 și până în 15 aprilie 1925 la Târgoviște. Între 1 ianuarie-1 martie 1920 nu apare, din 1 octombrie 1921 are subtitlul: „Gazeta Partidului Țărănesc din Dâmbovița, Prahova, Vlașca, Ialomița”. Reapare la 10 aprilie 1927, săptămânal, ca ziar al Partidului Țărănesc din Dâmbovița, sub șefia lui N. Lupu. Ion Ciorănescu, în nr. 7 din 14 februarie 1919, relatează cum s-a constituit în județul Dâmbovița Partidul Țărănesc: „Aici la noi în județul Dâmbovița ideea Partidului Țărănesc a găsit un teren din cel mai prielnic. La începutul lui decembrie 1918 numai o mână de învățători și preoți au făcut apel către sătenii și colegii din județ ca să vină la instruirea de constituire a Partidului Țărănesc și rezultatul a fost că sute de țărani, preoți și învățători s-au prezentat cu dragă inimă, n-au pregetat că n-au tren, că n-au încălțăminte de drum lung, că n-au de multe și de toate, ci au venit la Târgoviște ca să fie de față la punerea temeliei partidului nostru”. (V.P.)

ȚĂRANUL DÂMBOVIȚEI Apare la Târgoviște, între 10 septembrie 1920 și 1 aprilie 1922, ca ziar al Partidului Țărănesc. Periodicitatea inițială de 3 ori pe săptămână sub îngrijirea unui comitet, la tipografia „Viitorul”. Girant responsabil G.V. Alexe (nr. 3/1920 – nr. 25/1921) apoi Scarlat Duțescu (nr. 26/1921). De la nr. 17 din 20 martie 1921, apare de două ori pe lună. Cu același titlu ca ziar al Partidului Național Român, de sub conducerea lui Iuliu Maniu, apare la Târgoviște de la 1 ianuarie 1923 și până la 26 mai 1924, de două ori pe lună, sub îngrijirea unui comitet. Se tipărește mai întâi la „Viitorul” Petre G. Popescu (până la 15 martie) apoi la „Noua” a lui Ioan N. Negoescu (de la 15 martie 1923 la 17 aprilie 1924) și la „Dâmbovița” ultimul număr (18-19 din 26 mai 1924). De la nr. 10 din 15 decembrie 1922 la nr. 16-17 aprilie 1924, girant responsabil a fost V.G. Alexe, iar apoi Sebastian Abramescu. (V.P.)

ȚEAPA Bilunar de cultură realizat redacțional de echipa Lucian Grigorescu, József Pildner, Mihail I. Vlad. Editor: Ruvacom din Târgoviște; fondatori: Cornel Rusu, Virgil Vasilescu, Ion Marinescu. Apare la 19 iunie 1992. Efemeridă. (G.C.)

ȚESUTUL ȘI PRELUCRAREA ȚESĂTURILOR

Acest meșteșug este cunoscut după 1600, fiind menționată o specializare în abagii, pâslari, postăvari, mămulari, mătăsari. Numărul abagiilor era mare, ei fiind menționați printre martori în documente referitoare la oraș: Nedelcu, Vasile, Radu, Negoită, Constantin și Ivan sin Stoicăi, Vasile și Ion. În perioada 1662-1700 sunt menționați 12 meșteri abagii semnatori ca martori în documente. Aceștia erau grupați în apropierea Târgului de Sus. După 1800 documentele menționează un abagiu, Pascale, feciorul lui Păun, abagiu care făcea danie un policantru la Biserica Târgului. Numărul abagiilor la jumătatea secolului al XIX-lea era în scădere, fiind concurați de apariția celor opt „mămulari” (negustori de mărunțișuri), care aveau o stradă în Târgul din Lăuntru, unde își desfășeau mărfurile și de iznaful mătăsarilor cu prăvăliile lor. La începutul secolului XX-lea erau renumiți abagiul Stănescu M.G., a cărui activitate era cunoscută încă din secolul trecut, Constantinescu N.I., Șerbănescu Stelică, Dumitrescu Leonida și Georgescu Nicolae care își comercializau marfa în obor. Croitorii au reprezentat cea mai numeroasă categorie de meșteșugari, documentele menționează peste 20 de croitori în perioada 1600-1714, majoritatea lor locuind în mahalaua Bisericii Albe. La 28 august 1605 este menționat „Radu vătaf de croitori” care la 1620 cumpăra ocine în bălți, ceea ce îi conferea autoritate. Funcția de „vătaf de croitori” se referea la croitorii domnești și nu la organizarea breslei meșterilor orășeni. Lângă Curtea Domnească se aflau ateliere specializate de croitori pentru satisfacerea nevoilor curții. După 1660 sunt menționați croitorii Mihai, Tănase, Cârstea și Sima, iar la sfârșitul secolului XVII-lea sunt menționați meșterii din mahalaua Sfântul Nicolae, Moga,

Ion și Alexandru. În secolul XVIII-lea meșteșugul croitoriei a existat chiar dacă documentele nu amintesc decât pe Ivan croitorul, Șerban croitorul, Nicolae sin Lujteanu croitorul. În 1831 o statistică înregistrează 26 de croitori, iar în 1835 sunt 20 de croitori dispuși în toate mahalalele orașului. Odată cu apariția modei orășenești își faceau apariția și alți meșteșugari care prelucrează țesăturile: șalvaragii, plăpumari, boiangii. La 1831 existau un șalvaragiu, trei boiangii și plăpumarul Alecu, menționat printre ctitorii bisericii de la Oborul vechi. În perioada interbelică erau vestite atelierelor meșterilor plăpumari Cernăvodeanu S. și Rusescu Ghe. În secolul al XX-lea atelierelor de croitorie erau destul de numeroase. În 1931 se înregistrau 16 ateliere, cel mai elegant fiind considerat atelierul Berindei, care confecționa haine la concurență cu atelierul Gănescu. Patronii de croitorii dispunând de bani au reparat biserica Geartoglu numită a „croitorilor”, datorită participării acestora la slujbele religioase. Atelierelor pentru croitorii de dame erau cele mai căutate, iar cel mai renumit atelier în perioada interbelică a fost cel al d-nei Sebastian. În strânsă legătură cu croitorii lucrau pălărierii Vasile Popescu, Panaiteșcu pălărieru, Gane modista – pălării de damă. În 1944 în oraș funcționau 44 de croitorii. (G.T./ C.V.)

ȚOP, Dănuț Cristian (26.XI.1956, Târgoviște) Profesor, avocat, publicist. Ciclul primar, gimnazial (1971), apoi Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din orașul natal (1975). Licențiat al Facultății de Drept a Universității București (1982). Face parte din Baroul de Avocați Dâmbovița, unde este și membru al Consiliului Baroului (1990-2006). Din 1993 este mai întâi lector, apoi conferențiar la Facultatea de Științe Juridice Sociale și Politice a Universității „Valahia” Târgoviște, unde este prodecan. Din 2002 doctor în drept la Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române. Ține cursuri la Universitatea de vară Treguier (Franța, 2003-2004), Universitatea Castilla la Mancha și Universitatea Națională de Educație la Distanță din Madrid. Membru al Uniunii Juriștilor din România (1982), membru fondator al Centrului de Cercetări Juridice al Universității târgoviștene, al Societății Scriitorilor Târgovișteni (2005) și al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (2008), precum și al altor organizații profesionale. Organizator de simpozioane și seminarii internaționale, participant la activități similare pe plan național și internațional. Publică articole și studii în reviste de specialitate, precum și la „Valachica”, „Dâmbovița”, „Litere”, „Revista de resurse umane”. Redactor-șef al revistei „Valahie University Law Study” și „Revue européenne du droit social”. Debut editorial cu „Dreptul și statul în istoria românilor” (1997), urmat de alte lucrări de specialitate: „Avocatura în România. Trecut și prezent” (1999); „Publicitatea imobiliară pe înțelesul tuturor. Ghid practic”

(1999); „Introducere în studiul dreptului” (2000), „Dicționar de dreptul muncii” (2002); „Dimensiunea istorică a dreptului” (2002); „Codul muncii comentat” (2003); „Dreptul muncii și solidarității sociale, 2 vol.” (2004); „Dreptul securității sociale” (2005); „Istoria dreptului și statului românesc (2005); „Codul muncii, modificat și completat prin OUG nr.65/2005-comentarii” (2005); „Dicționar de dreptul securității sociale” (2006); „Tratat de dreptul muncii” (2006); „Codul muncii, modificat și completat prin OUG nr.65/2005 și Legea nr. 371/2005-comentarii” (2006); „Les grands principes du droit communautaire du travail/ Marile principii ale dreptului comunitar al muncii” (2006); „Codul Muncii – Modificat și completat prin OUG 55/2006” (2007); „Istoria dreptului și statului românesc” (2007); „Dreptul social și politici naționale de protecție socială” (2008); „Drept social european” (2009); „Istoria administrației românești” (2010); „Codul muncii completat și modificat prin legea Nr. 40 din 31 martie 2011. Comentarii” (2011); „Sociologia muncii / Sociologia de trabajo”, ediție bilingvă română-spaniolă (2011); Dreptul muncii / Dreptul securității sociale (2012). (V.P.)

ȚOPA, Dan (2.VIII.1958, Târgoviște) Urmează cursuri liceale la Liceul „Nicolae Tonița” din București și la Liceul (azi, Colegiu Național) „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște; licențiat în artele spectacolului la Universitatea de Artă Teatrală din Târgu-Mureș (regie și actorie); masterat la Universitatea „Valahia” din Târgoviște; cursuri de specializare în teatrul contemporan. Profesor la Școala de Arte „Octav Enigărescu” și Liceul de Artă „Bălașa Doamna” din Târgoviște; director al teatrului pentru copii „Neghiniță”, al Teatrului pentru Copii și Tineret „Mihai Popescu” și al Teatrului Municipal, tot din Târgoviște; director coordonator, regizor și scenograf al unor mari manifestări naționale de teatru și muzicale târgoviștene; director al postului de Radio Dâmbovița/ D și redactor realizator al postului de radio Minisat din Târgoviște; membru fondator „The Paradoxis Literary Association” din Phoenix, Arizona, SUA; inițiator, în Târgoviște, al trupei de teatru „STUD” a Universității „Valahia” și a mișcării „teatru simplu/ Off Stage”. Este membru al Academiei „Belini” din Napoli (Italia) și al Uniunii Oamenilor de Teatru din România – UNITER. (G.C.)

ȚUȚUIANU, Adrian (1.VIII.1965, Malu cu Flori, Dâmbovița) Jurist, cadru didactic, politician, lider de partid. Absolvent al Facultății de Drept din cadrul Universității București, specialitatea Drept administrativ (1998) și Științe juridice (1992) și al Institutului Național de Administrație – Managementul Afacerilor Publice Europene (2004). Din 1997 este doctor în drept,

specializarea drept comercial. A lucrat în diverse instituţii: Prefectura Dâmboviţa unde a îndeplinit funcţii de inspector, consilier juridic, şef serviciu, director, consilier (1988-1996), administrator – Societatea de Servicii de Investiţii Financiare (1996-1998), avocat la Baroul Dâmboviţa (din 1999), cadru didactic la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. Membru PSD din anul 1998, având diverse responsabilităţi: vicepreşedinte al Biroului Executiv Judeţean, preşedinte executiv din anul 2004 şi purtător de cuvânt al Organizaţiei Judeţene a PSD, membru în Consiliul Naţional al PSD, consilier judeţean în anii 2004-2008. Din anul 2008 este senator, face parte din Comisia Juridică, Disciplină, Imunităţi şi

Validări şi îndeplineşte funcţia de secretar al Biroului Permanent al Senatului. Are mai multe iniţiative legislative. (M.C.)

ȚUȚULEA, Gheorghe Modelism, Racheto-modelism. Legitimă la Metalul Târgovişte (1970-1993). A câştigat, în 1993, medalia de bronz la Campionatele Europene (durată cu streamer, clasa S6A – echipe). Medaliat cu bronz, în 1980, la Cupa Europei (echipe). Multiplu campion şi recordman naţional (la diferite probe şi clase). Maestru al sportului (1989). Federaţia română de specialitate l-a desemnat, în 1989, ca fiind al doilea modelist român al anului. (A.B.)

U

UDREA, Băleanu (1550-1601) A fost fiul lui Radu din Băleni, mare clucer în timpul domniei lui Petru Cercel, frate cu Voica, soția lui Pătrașcu cel Bun. A fost căsătorit cu Mușa. A îndeplinit funcții importante în sfatul domnesc în timpul domniei lui Mihai Viteazul: mare armaș (1596-1598) și mare ban (1598-1599). S-a remarcat în luptele de la Nicopole (1596), a condus oștile din Oltenia în Transilvania în toamna anului 1599, a îndeplinit funcția de locotenent domnesc în Moldova (1/24 iunie-13/23 iulie 1600) și de hatman și pârcălab de Suceava (mai – iulie 1600). A revenit din Ardeal în Țara Românească, a condus lupta de la Curtea de Argeș (25 noiembrie 1600) împotriva armatelor polone, care aduceau ca domn pe Simion Movilă, care l-a ucis la Târgoviște. A fost ctitorul mănăstirii Panaghia din apropierea orașului, unde a și fost înmormântat. (M.O.)

ULIȚE MEDIEVALE DIN SEC. XVII Sunt menționate: Ulița Mare, Calea Câmpulungului, Ulița Târgului, Ulița către Mitropolie, Ulița Buzeștilor, Ulița cea Veche, Ulița Bărăției, Ulița Gorgota, Ulița Târgului din Afară, Ulița Mahalalei Crețulescu, Drumul Oborului, Ulița Sasului, Ulița Brașovului, Ulița Stelii. (G.T./ C.V.)

UNICREDIT ȚIRIAC BANK Dispune de o rețea națională de 240 de sucursale cu peste 3.000 de angajați pentru cei peste 500.000 de clienți. Activele totale, la data de 31 decembrie 2010, erau în valoare de 20,8 miliarde lei care plasează Unicredit Țiriac Bank în primul eșalon al pieței financiare românești. Banca se constituie într-un partener pentru companii sau persoane fizice oferind clienților săi instrumente financiare utile și profitabile, modelul de business concentrându-se pe satisfacerea nevoilor clienților băncii, ca bază a dezvoltării durabile. Produsele dezvoltate la nivelul grupului sunt adaptate pieței din România, utilizându-se cunoștințele și experiența locală. Structura organizațională permite băncii alocarea optimă a resurselor, dar și delegarea internă a autorității, astfel încât să se aducă un plus de valoare serviciilor financiare oferite clienților. (V.N.)

UNIREA Foaia Societății „Progresul” din Târgoviște, apare săptămânal din decembrie 1883 până la 11 iunie 1885, sub conducerea directorului politic D. Iovițiu. Provine din fuziunea ziarelor „Armonia” (24 mai 1881 – 8 decembrie 1883) și „Progresul” (decembrie 1883), toate cu caracter politic și cultural și cu același director politic. În articolul program se spune: „Ce voim?, Cine suntem? Suntem membri din marea familie a marei generațiuni pe a cărei bandieră stă scris cu litere de aur Progresul. Vom cultiva întotdeauna și literatura, știința și pedagogia și vom reproduce după ziarele străine, bucăți alese și instructive, iar pentru recreațiune vom întreține pe cititori prin foiletoane, scrieri originale sau traduceri din limbi străine”. (V.P.)

UNIUNEA AGRARĂ S-a constituit la Târgoviște în iunie 1933, fiind o organizație politică minoră, pusă în slujba intereselor regelui Carol al II-lea, de instaurare a unui regim autoritar. În structurile de conducere se aflau colonelul Savian Bădulescu și avocații Gheorghe Rădulescu-Titu, N. Mihăilescu ș.a. La nivelul orașului Târgoviște, lider era profesorul Nae Constantinescu. Fără aderenți în județ, această formațiune politică nu a contat în disputele politice și în alegerile locale sau parlamentare. În consecință, nu a influențat istoria orașului Târgoviște. (M.C.)

UNIUNEA ASOCIAȚIILOR ELEVILOR DIN ROMÂNIA (U.A.E.R.) Asociația Elevilor din Dâmbovița se formează după al Doilea Război Mondial. Scopul urmărit era colaborarea elevilor și implicarea acestora în acțiuni culturale, educative sau de construire a unor obiective economice. Astfel, Asociația participă la diverse tipuri de activități: prestează muncă voluntară pe șantierele din Târgoviște și îndeosebi pentru construirea stadionului „Tudor Vladimirescu”, ia parte la înfrumusețarea și igienizarea orașului și a școlilor, organizează spectacole culturale (teatru, muzică) pentru muncitori, inaugurează Cenaclul literar al elevilor (23 mai 1948). Presa vremii menționează implicarea

deosebită a Liceelor „Constantin Carabella” şi „Ienăchiţă Văcărescu”. Pe 29 mai 1948, elevii organizează un miting în faţa Primăriei oraşului Târgovişte în care se angajează să sprijine formarea brigăzilor de muncă patriotică pentru şantierul naţional. (M.C.)

UNIUNEA FEMEILOR ANTIFASCISTE DIN ROMÂNIA (U.F.A.R.) – filiala Dâmboviţa S-a constituit la Târgovişte pe 1 iunie 1945, având ca obiective lupta contra fascismului, ridicarea nivelului politic şi cultural al femeilor, ajutorarea nevoiaşilor. Comitetul de conducere era format din Aurelia Irimescu Căndeşti – preşedinte, Aspasia Ion Rădulescu – vicepreşedinte, Laurenţia Stănescu – secretar. La sfârşitul anului 1945, U.F.A.R. avea în Dâmboviţa 400 de membre. Pentru popularizarea obiectivelor sale, U.F.A.R. organizează conferinţe săptămânale susţinute de Cecilia Baronide, Laurenţia Stănescu, Constanţa Badea, Viorica Stupcaru, Ecaterina Diaconescu, E. Gabrielescu ş.a. Tematica era variată: rolul femeii în educaţia copilului, emanciparea femeii, lupta pentru redresarea morală, femeia antifascistă şi rolul ei în viaţă. Astfel de subiecte sunt abordate şi în articolele publicate în presa locală de Natalia Gabrielescu şi Larisa Hagi. Acţiuni întreprinse: organizează serbări şi baluri unde strânge fonduri pentru a deschide cantine şcolare, strânge fonduri şi bunuri destinate regiunilor înfometate din Moldova, formează echipe sanitare care merg pe teren şi dau consultaţii gratuite săracilor, înfiinţează cantine şcolare şi grădiniţe, întreţine la Târgovişte o şcoală de iniţiere pentru femeile lucrătoare în vederea încadrării acestora în căminele de zi (sezoniere.) (M.C.)

UNIUNEA FEMEILOR DEMOCRATE DIN ROMÂNIA (UFDR) S-a constituit la Târgovişte în februarie 1946 ca organizaţie unică a femeilor, sub coordonarea PCR. La nivel central, preşedinte de onoare era Ana Pauker. În Comitetul judeţean de coordonare se aflau Maria Necula-secretar, Maria Falcoe ş.a. Obiectivul UFDR era să „creeze o femeie nouă, care să ia parte activă la toate frământările vieţii, care merge în pas cadenţat cu suflul de viaţă nouă şi a cărei energie este întrebuinţată pentru a construi o altă lume”. Acţiuni organizate în Târgovişte şi în judeţ: cursuri de alfabetizare, colecte pentru copii săraci, activităţi culturale, conferinţe pentru pace şi progres, iniţiative privind curăţenia în localitate şi în şcoli, cursuri de îngrijirea sănătăţii, sărbătorirea Zilei Femeii etc. (M.C.)

UNIUNEA LUCRĂTORILOR CONSTRUCTORI (1883) Era o asociaţie patronală care avea drept motto „A se stabili frăţie şi solidaritate între lucrătorii de construcţii” şi se preocupa de creşterea şi perfecţionarea meseriaşilor constructori, prin şcoli speciale, pe

cheltuiala asociaţiei. În programul asociaţiei se prevedeau ajutorarea membrilor în caz de accident de muncă, precum şi ajutoare de înmormântare. De asemenea, asociaţia facilita obţinerea de împrumuturi oferind garanţia asociaţiei. Printre membrii acestei asociaţii se numărau Gheorghe Stănescu, Nae Duda, Nicolae Ion, Jorj Herman, preşedinte arh. Nicolae Bruneanu. Din asociaţie făceau parte şi antreprenorii de constructori, Ghiţă Steriu, a fost constructorul celor mai multe edificii publice din oraş. (G.T./ C.V.)

UNIUNEA NAŢIONALĂ PENTRU PROGRESUL ROMÂNIEI Organizaţia Dâmboviţa se constituie în iulie 2010. Conducerea judeţeană: Marian Radu, preşedinte fondator; vicepreşedinţi: George Ţîncu (fondator); Eugen Ionescu, Glorian Ţîncu; membri fondatori: Nicoleta Marinică, Dragoş Săvulescu. La organizaţia municipală Târgovişte: George Ţîncu, preşedinte; vicepreşedinţi: Dănuţ Neaga, Eugen Dumitru, Daniel Răduţă, Virgil Maniţi. La organizaţia judeţeană de femei: Reveica Nicoară; la organizaţia municipală Târgovişte: Camelia Groşan. La organizaţia judeţeană de tineret: Mihai Sorin Radu; la organizaţia municipală Târgovişte: Gabriel Mutu. Continuă. (G.C.)

UNIUNEA PATRIOTILOR S-a afirmat la Târgovişte începând cu anul 1944, iniţial sub conducerea lui Tănase Borţoi, apoi sub coordonarea unui comitet prezidat de profesorul Basil Popescu şi în care Toma Rădulescu era secretar general. Uniunea Patriotilor era o organizaţie aflată sub influenţa P.C.R., având mai multe obiective: „lupta necruţătoare împotriva duşmanului intern, camuflat în reacţionari hitlerişti, fascişti, legionari şi profitori”, mobilizarea populaţiei împotriva celor care sabotau producţia, „lupta împotriva maşinii de război a lui Hitler” şi ralierea ţării la coaliţia antihitleristă. În toamna anului 1944 şi în 1945 şi-a diversificat acţiunile pentru înlăturarea guvernului Rădescu şi aducerea la guvernare a forţelor procomuniste. La Târgovişte erau organizate conferinţe săptămânale pentru culturalizarea populaţiei, fiind abordate teme de istorie, medicină, politică, emanciparea femeii, combaterea speculei. Acestea aveau loc în sala Uniunii Patriotilor din strada Stelea. De asemenea, sunt iniţiate şi alte tipuri de acţiuni: cu sprijinul comercianţilor din oraş se constituie cooperative de aprovizionare şi consum care deserveau interesele economice ale târgoviştenilor, se acordă consultaţii gratuite cetăţenilor, se organizează „Săptămâna democraţiei” (8-15 iulie 1945), în cadrul căreia se ţin conferinţe în aula Liceului Comercial, se înfiinţează filiale în 50 de comune precum şi o Secţie feministă, având ca scop informarea femeilor în legătură cu schimbările politice care se produceau în ţară. În februarie 1946, Uniunea Patriotilor s-a transformat în Partidul Naţional Popular. (M.C.)

UNIUNEA SOCIAL POPULARĂ ŞI CREŞTINĂ

Organizația Dâmbovița este înființată în martie 2008 și în vara aceluiași an își încetează activitatea. Conducerea la nivelul județului: Sorin Diaconescu, președinte fondator; vicepreședinți: Mihai Ștefănescu, George Țincu; la organizația municipală Târgoviște: Costel Tonea, președinte. (G.C.)

UNIUNEA ZIARIȘTILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Filiala Dâmbovița este înființată la începutul anului 1971; din 1974 este filială a Consiliului Ziariștilor, noua denumire a Uniunii Ziariștilor. Membrii au fost toți redactorii fostului „ziar central” al județului – unicul, de altminteri – „Dâmbovița”, care au devenit și membri ai Organizației Internaționale a Jurnaliștilor – OIJ. Scopul: apărarea drepturilor ziariștilor și stimularea performanțelor profesionale. Secretarii filialei: Costel Simion, George Coandă. (G.C.)

UNIUNEA ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI DIN ROMÂNIA (UZP) – FILIALA „ION HELIADE-RĂDULESCU” DÂMBOVIȚA

Înființată oficial la 12 noiembrie 2005 în Târgoviște; inițiator și președinte, jurnalistul George Coandă, vicepreședinți: Mihai Stan, Victor Petrescu; secretar: Ion Anghel; trezorier; Florea Turiac. (Între 1991 și 1999 a existat, cu intermitențe, o filială de ziar – „Dâmbovița”, cu activitate aleatoare). După înființarea oficială – determinată de apariția în peisajul mass-media a numeroase publicații, posturi de radio și de televiziune în Târgoviște și în județul Dâmbovița, după 2000, filialei i s-a acordat, prin sentință judecătorească, calitatea de persoană juridică, în conformitate cu Statul UZP, ca organism de creație profesională de interes public. Din filială fac parte numeroși redactori și publiciști din presa dâmbovițeană. UZP este organizație nonguvernamentală, de interes public, apolitică și cu deplină autonomie. (G.C.)

UNIVERSITATEA DE STAT „VALAHIA”

La 5 octombrie 1992 are loc inaugurarea Universității de Stat „Valahia” în amfiteatrul Grupului Școlar „Voievodul Mircea”. Sunt prezenți primul-ministru Theodor Stolojan, Emil Tokacz, ministru secretar de stat la Ministerul Învățământului și Științei, Înalț Prea Sfinția Sa dr. Vasile Costin, arhiepiscop al Târgoviștei și Muscelului, Alexandru Boriga, prefectul județului Dâmbovița, alte oficialități. Prof.dr.doc.ing. Florea Oprea, rectorul universității, declară deschise cursurile primului an universitar. Theodor Stolojan relevă: „Nu pot decât să mă bucur că în Târgoviște își începe activitatea o universitate. Oameni de suflet au luptat pentru această idee. Ca să se impună trebuie să-i fie recunoscută calitatea de universitate, care va trebui să se reflecte în actul de învățământ”. Un vis al târgoviștenilor se împlinise. Iată-i pe acei „oameni de suflet”, fondatori ai

universității (în ordine alfabetică și cu titlurile și funcțiile deținute în acel moment): ing. Alexandru Boriga, prefectul județului, conf.univ.dr. Emilian Banu, prof. George Coandă, ziarist, șef de departament la cotidianul „Dâmbovița”, ec. Ion Cucui, director comercial la SC Sagricom SA Târgoviște, prof.univ.dr. Vasile S. Cucu, prof.univ.dr. Traian Dumitrescu, Mircea T. Georgescu, profesor emerit, președintele Fundației „Stolnicul Constantin Cantacuzino”, conf.univ.dr. Constantin Ghiță, conf. univ. dr. Marin Iordan, dr.ec. Mihail Iurcu, senator în Parlamentul României, Vasile-Ivan Ivanoff, jurist, secretar al Consiliului Județean Dâmbovița, Daniil Matei, judecător la Judecătoria Târgoviște, prof.univ. dr. doc. ing. Florea Oprea, dr. Teodor Simion, inspector la Inspectoratul Școlar al județului Dâmbovița, prof. univ. dr. Paraschiv Vagu. Universitatea a luat ființă prin hotărârea Guvernului României nr. 288 din 1 iunie 1992. Între 1992 și 1995 universitatea a fost organizată pe două facultăți – Inginerie, Științe – și un Colegiu tehnic economic și de administrație. După 1995 și până la sfârșitul mileniului a cunoscut, evolutiv, următoarea organizare: facultățile de Științe Economice, Științe Juridice, Științe Umaniste, Științe (fundamentale), Teologie, Inginerie Electrică, Ingineria Materialelor, Ingineria Mediului și Biotehnologii și colegiile universitare Economic și de Administrație și Pedagogic. În anul universitar 1992-1993 cursurile au debutat cu 463 de studenți, la final de mileniu fiind prezenți în amfiteatre și laboratoare 10.295 de studenți. În primul deceniu de existență universitatea a avut următorul staff: rectori: prof.univ.dr.doc. ing. Florea Oprea, apoi prof.univ.dr. Ion Cucui, conf.univ.dr. Călin D. Oros; prorectori: profesorii universitari doctori Marin Iordan, Constantin Banu, Ion Cucui, Petre Gheorghe Bârlea, Ion Calafeteanu, Constantin Ghiță, Gheorghe Ioniță, Marin Cărciumaru, Ion Stegăroiu, conf. univ. dr. Călin Oros, prof. univ. dr. Gabriela Teodorescu, conf. univ. dr. Laura Gorghiu, conf. univ. dr. Leonardo Badea, șef lucrări dr. Cornel Sălișteanu; secretari științifici: conferențieri universitari doctori Teodor Simion, Cornel Marin, Călin D. Oros, Iulian Brezeanu și prof.univ.dr. Petre Mareș (va fi și prorector: 2011-2012). Decanii actuali: conf. univ. dr. Marian Vîlcu (Facultatea de Teologie Ortodoxă), prof. univ. dr. Ion Stegăroiu (Facultatea de Științe Economice), prof. univ. dr. Constantin Pehoiu (Facultatea de Științe Umaniste), conf. univ. dr. Livia Mocanu (Facultatea de Drept și Științe Social-Politice), conf. univ. dr. Henri-George Coandă (Facultatea de Inginerie Electrică), conf. univ. dr. Vasile Bratu (Facultatea de Știința Materialelor, Mecatronică și Robotică), conf. univ. dr. Cristinel Mortici (Facultatea de Științe și Arte), prof. univ. dr. Ștefania Iordache (Facultatea de Ingineria Mediului și Biotehnologii). A fost dat în folosință un modern centru internațional de conferințe. Se află în construcție un campus universitar la standarde europene și un institut de

cercetare ştiinţifică, unic în ţară. Creatori de facultăţi şi specializări: Paraschiv Vagu, Viorica Răducanu (ştiinţe economice), Ilie Văduva, Nicolae Popescu (contabilitate), Gheorghe Bistriţeanu (finanţe), Corneliu Rusu (management), Ion Cucui (serviciile economice şi logistice), Vasile Costin (teologie), Vasile S. Cucu (ştiinţe umaniste), Constantin Pehoiu (educaţie fizică şi sport), Nicolae Olariu (inginerie electrică), Henri-George Coandă (electronică-telecomunicaţii), Gheorghe Ioniţă (ingineria materialelor), Ion Miliţiu (ingineria mediului şi biotehnologiei), Ion Anghel, Daniil Matei (ştiinţe juridice), George Coandă (jurnalism), Marin Iordan (ştiinţe), Victor Popa (pedagogie muzicală), Agnes Erich (organizare bibliotecă multimedia), Victor Petrescu (biblioteconomie). În cadrul universităţii mai funcţionează centrele de cercetare ştiinţifică: fizică aplicată; şcoala academică de ştiinţa materialelor; îmbunătăţirea calităţii vieţii şi mediului în condiţiile noilor tehnologii informaţionale şi de comunicaţie; expertizare a resurselor naturale şi a mediului; cercetare şi studii economice; geografia habitatului rural şi urban în contextul dezvoltării durabile; pentru biotehnologii şi ştiinţe ingineresti aplicate; istorie, arheologie interdisciplinară şi conservarea patrimoniului cultural, mobil şi imobil; istoria relaţiilor internaţionale „Grigore Gafencu”. Frecvent, Universitatea „Valahia” a figurat/figurează în topurile de performanţă (pe cercetare ştiinţifică universitară), românesc „Ad-Astra” şi internaţională „Shanghai”. La care se adaugă următoarele departamente de cercetări: energie-mediul; inginerie electrică, electronică şi tehnologia informaţiei CC-IEET; umanistă „Dimitru Stăniloae”; interdisciplinară religie şi ştiinţă „Sf. Maxim Mărturisitorul”; misionare şi ecumenice „Sf. Apostol Pavel”; management şi administraţie publică; activităţi motrice şi timp liber; nanomateriale pentru micro sisteme, mecanică şi ingineria sistemelor; şcoală doctorală. Mai există departamentele: învăţământ la distanţă şi formare continuă; pregătirea personalului didactic; relaţii publice; master. În conformitate cu prevederile Legii 1/2011 – a educaţiei naţionale, în luna ianuarie 2012 a fost ales noul Senat al Universităţii şi staff-ul său: preşedinte: prof.univ.dr. Ion Cucui; preşedinţi de comisii: prof.univ.dr. Constantin Ghiţă (strategii şi dezvoltare instituţională), prof.univ.dr. Valentin Dogaru (învăţământ, cercetare şi formare permanentă), conf.univ.dr. Mircea Duică (asigurarea calităţii învăţământului), conf.univ.dr. Tomiţă Ciulei (probleme studenţeşti), lect.univ.dr. Marius Badea (jurisdicţională şi resurse umane). (G.C.)

UNIVERSITATEA „SPIRU HARET” – CENTRUL TERITORIAL PENTRU ACCES LA PLATFORMA DE E-LEARNING BLACKBOARD TÂRGOVIŞTE Înfiinţat în vara anului 2004. Cuprinde toate specializările acreditate ale universităţii. Procesul de învăţare se

desfăşoară prin accesul la televiziunea „România de Măine”, ceea ce prilejuieşte participarea la cursurile facultăţilor la care sunt înscrişi studenţii dâmboviţeni. În prezent sunt înscrişi peste 2000 de studenţi. Funcţionează la Casa de Cultură a Sindicatelor din Târgovişte. Directori ai centrului: prof. Aurelia Catană (2004-2011) şi ec. Cătălin Catană (din 2011). (G.C.)

UNIVERSUL DÂMBOVIŢEAN Săptămânal de informaţie; apare la 21 aprilie 2006. Editor: SC Universul dâmboviţean SRL. Redactori-şefi: József Pildner, Roxana Mosor, Crina Zamfirescu. Rubrici (pagini) permanente: „Editorial”, „Politică”, „Social”, „Economic”, „Agricol”, „Eveniment”, „Cultură”, „Sport”, „Administraţie”. Redactori: Mădălina Chivu Popa, Adrian Cuciureanu, Horia Marin, Lavinia Oprescu, Mădălin Marinică, Alin Pildner. Continuă. (G.C.)

URZICEANU, Radu (25.VII.1927, Târgovişte – 16.X.1998, Bucureşti) Ziarist şi comentator sportiv. Cursurile primare, gimnaziale, apoi Liceul „Ienăchiţă Văcărescu” la Târgovişte (1946). Licenţiat al Facultăţii de Ştiinţe Juridice a Universităţii Bucureşti (1950). Încă din anii liceului este corespondent al ziarului „Sportul Popular”, iar din 1948, redactor la acesta. Din 1957 este redactor-şef adjunct, ziarul apărând apoi cu denumirea de „Gazeta Sporturilor”. Pentru o perioadă este secretar general de redacţie la revista „Fotbal” (1966), apoi la revista „Sport”. Între 1990-1991 lucrează în redacţia ziarului „Deşteptarea”. Comentator sportiv la radio şi televiziune din 1951 şi până în 1988. Cunoscător al mai multor limbi de circulaţie, însoţeşte (1950-1997) numeroase delegaţii de sportivi români la Olimpiade (Helsinki, Melbourne, Roma, Lake Placid). Comentează de la Campionate Mondiale de Fotbal (Mexic, 1970; RFG, 1974), dar şi de la campionate europene sau turnee ale echipelor de club. Membru al Asociaţiei Internaţionale a Presei Sportive timp de peste trei decenii, membru al Uniunii Ziariştilor iar din 1990 şi al Asociaţiei Presei Sportive. În această calitate a participat la numeroase congrese şi la diferite întâlniri internaţionale. A primit distincţii pentru activitatea de promovare a sportului românesc. Impresii de la diversele competiţii în volumele „Cu sportivii români la Melbourne” (1957), „Jocurile Olimpice de la Roma” (1961), ambele volume în colaborare cu Tudor Vornicu. În timp a sprijinit activitatea sportivă din oraşul natal. (V.P./A.B.)

UZINA DE UTILAJ PETROLIER (UPET) La 8 august 1945, Arsenalul Armatei se reprofilează în Atelierele CFR „Gheorghe Gheorghiu-Dej” (8 aug.1945 – 1 mar. 1949), devenind întreprindere constructoare de maşini şi utilaje, producând piese de schimb pentru locomotive, vagoane şi utilaje pentru întreţinerea căilor ferate (uzină de maşini – UMT). În anii 1949-1950 se trece la producţia de agregate pentru fabricile de ciment,

sondeze mecanice, geamblacuri, pompe de noroi, utilaje pentru industria de petrol, lanţuri Rotary, armături speciale de oţel, instalaţii de foraj seismic şi de intervenţie, automacarale, remorci cu capacitate ridicată de transport (până la 120 de tone), transformându-se într-o uzină modernă de utilaj petrolier (UPET), aflată într-o importantă zonă petroliferă. Uzina s-a extins continuu cu importante capacităţi de producţie şi a fost dotată cu maşini de înalt randament, realizate în bună parte de specialiştii şi muncitorii târgovişteni. În anul 1951, Uzina de Utilaj Petrolier Târgovişte a început, pentru prima oară în ţara noastră, fabricarea racordurilor speciale pentru prăjini de foraj şi a lanţurilor Rotary. Anul 1953 marchează fabricarea primelor tipuri de armături industriale din oţel, pentru industria petrolieră şi mai târziu pentru industria chimică. În anul 1959 uzina este reutilată şi înzestrată cu maşini şi instalaţii la nivelul tehnicii moderne, strunguri paralele, strunguri Karusell. Se individualizează acţionarea maşinilor, înlocuindu-se transmisiile prin motoare electrice, se instalează maşini de frezat şi danturat, strunguri pentru filetat conic Cry-Dan. În anul 1960, se construieşte o nouă turnătorie cu o capacitate de 22.000 tone pe an (oţel lichid), ceea ce a făcut ca producţia de oţel în 1968 să crească de opt ori faţă de 1955. Între anii 1964-1965 se adaugă noi capacităţi de producţie; forja de precizie pentru racorduri speciale, fabrica de oxigen, centrala termică, pentru ca un an mai târziu, parcul de maşini şi utilaje să fie reînnoit cu maşini de înaltă tehnicitate: strunguri cu comandă program, maşini complexe de prelucrat armături, maşini de alezat. Începând cu anii 1965-1966, uzina a devenit singura producătoare din ţară de sonde geologice S.G. 650 şi S.G. 300, instalaţii de intervenţie I.C. 5, autotrolii pentru măsurători speciale la sonde de 7000 metri adâncime, automacarale de 5 tone, agregate de irigat prin aspersiune, instalaţii de forat puţuri de apă FA 12, noi tipuri de armături industriale din oţel şi altele. Dezvoltată şi modernizată prin intrarea în funcţiune a noi şi moderne capacităţi de producţie: de 20.000 t pe an utilaj petrolier în 1867, de 15.000 t pe an armături industriale şi 5300 t pe an utilaj petrolier în 1970, de 3700 t pe an utilaj petrolier în 1972, de 1000 t pe an piese turnate din oţel în 1977, uzina a devenit unul din pivoţii de bază ai producţiei construcţiei de maşini şi ai economiei naţionale. De la unicul produs fabricat, racorduri, gama sortimentelor s-a extins continuu cu noi produse de înaltă tehnicitate: armături industriale, instalaţii de foraj, sonde de ţitei şi gaze, instalaţii de intervenţie, instalaţii de foraj pentru puţuri de apă, instalaţii de forat straturi dure. În perioada 1969-1971 sunt alocate încă 212 milioane lei pentru dezvoltarea fabricaţiei de armături industriale, producându-se în final 15.000 tone anual, faţă de 9.000 tone în anul 1969 pentru dezvoltarea turnătoriei de oţel şi construirea unei noi forje şi a unei secţii moderne de tratament termic.

Totodată va fi diversificată şi sporită producţia de utilaj petrolier (instalaţii de foraj, geamblacuri, macarale etc.) de la 3.500 tone în anul 1969, la 8700 tone în anul 1971. Cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la înfiinţarea Uzinei de Utilaj Petrolier Târgovişte, în anul 1973, Nicolae Ceauşescu a participat la dezvelirea plăcii jubiliare. UPET, în anul 1974, deţinea 30% din exportul producţiei industriale a judeţului. Printre produsele de export se numărau instalaţiile F.A. 12 (puţuri de apă) apreciate pentru performanţe. Diversificarea şi modernizarea produselor au determinat consacrarea a unei importante game de utilaje şi instalaţii realizate şi prin folosirea inteligenţei creative proprii, autoutilarea ocupa un loc de frunte în preocupările specialiştilor de la UPET (strunguri care executau simultan mai multe operaţii, cuptoare electrice cu boltă rabatabilă). În cincinalul 1970-1975, la UPET s-au fabricat 23 de produse noi exportate în 25 de ţări expuse cu prilejul participării la târgurile internaţionale de la Leipzig, Zagreb, Brno, Damasc, Izmir, Budapesta. În 1967 judeţul Dâmboviţa prin această unitate economică, se situa pe locul II în ţară la producţia de utilaj petrolier. Producţia de utilaj tehnologic pentru industria petrolului a cunoscut creşteri însemnate în perioada 1975-1980, în special la instalaţiile pentru intervenţii şi la instalaţiile de foraj (de cinci ori). Pentru bunele lor performanţe, produsele cu marca „Upet” s-au exportat pe toate meridianele globului: URSS, Polonia, Turcia, Cehoslovacia, Republica Arabia Unită, Iran, R.D. Vietnam, Iugoslavia, Ungaria, Spania, Cuba etc. Ele au fost expuse la numeroase târguri şi expoziţii internaţionale. După 1990, UPET şi-a micşorat producţia până la desfiinţare. (G.T./C.V.)

UZINA ELECTRICĂ A fost construită în actuala piaţă a Bărăţiei, pe terenul vechiului spital din 1861, de către Societatea Brawn Boveri din Viena, între 1911-1912, iar inaugurarea iluminării oraşului a avut loc 16 decembrie 1912. Aceasta a fost prevăzută cu 2 motoare Diessel de câte 110 cp şi un spaţiu rezervat pentru extindere. Punerea în funcţiune a celui de-al treilea motor a avut loc la 23 iulie 1914. Uzina dispunea de baterie de acumulatori şi tabolu de distribuţie, iar reţeaua oraşului era compusă din fire aeriene şi instalaţii pe stâlpi de lemn. Pe străzile Fusea şi Libertăţii au fost instalaţi stâlpi de oţel. Uzina electrică era dotată cu 108 bucăţi lămpi cu arc, 518 lămpi incandescente şi 438 de bucăţi de câte 50 de lumeni intensitate. Se furniza lumină electrică la palatul comunal, poliţia oraşului, cazarma pompierilor vechi, la cazarma de la Arsenal, şcoli, la fabrica de gheaţă şi la tăiatul lemnului. După război, s-au luat măsuri de reparare a uzinei care avea utilajele uzate (acumulatori, pompe, turnul de răcire şi rezervorul de apă). Primăria a adus pe profesorul Radu Ştefănescu de la Universitatea din Bucureşti pentru verificarea instalaţiilor, repararea motoarelor, înlocuirea

pieselor şi comandarea unui nou motor la Viena. În 1925, numărul abonaţilor ajunsese la 1037, se încasau 1.951.000 lei, în timp ce cheltuielile se ridicau la suma de 1.558.000 lei. La iniţiativa lui Radu Ştefănescu s-au efectuat următoarele lucrări: s-au procurat două motoare noi, s-a extins hala motoarelor, s-au înlocuit stâlpii putreziţi, s-au montat contoare pentru abonaţi şi un contor general, un nou bazin de apă şi noi puncte de alimentare pe străzile Berzei, Obor şi Sfântul Gheorghe. Datorită acestor măsuri s-a mărit capacitatea producţiei la 1.000.100 kw. În 1934 uzina electrică a oraşului, se compunea din sala maşinilor, tablou de distribuţie, atelier mecanic şi electric, magazine, locuinţe pentru şeful mecanic şi şeful uzinei. Curentul electric era comercializat la cei 1500 de abonaţi, instalaţiile electrice se întindeau pe 60.000 m lineari pe străzi, iar lungimea străzilor iluminate electric era de 15.000 m cu 800 de lămpi instalate pe străzi. (G.T./ C.V.)

UZINA ŞI OGORUL Apare la Târgovişte, în perioada 7 noiembrie 1949 – decembrie 1964. Organ al Comitetului Judeţean PMR Dâmboviţa şi al Comitetelor provizorii judeţene şi orăşeneşti. Publică articole, ştiri despre evenimentele politice şi economico-sociale la zi, literatură originală, cronici literare, recenzii, ştiri despre evoluţia vieţii culturale şi literare. Semnează poezie Daniel Drăgan, Titus Popescu, Valeriu Liţă, George Coandă, Ion Durac, Cornel Stan, Gabriel Bădiţoiu. Apar schiţe şi povestiri de: Aurel Preda, Mircea Drăgan, Sebastian Gârbotei, Cornel Ionescu-Sutaşu, Grigore Diclescu; reportajele lui Spiridon Stănel; cronici literare semnate de Radu Gioglovan, Nicolae Bidnei, Eugen Fruchter, Lazăr Dinescu, Constantin Manolescu. Sunt publicate de Radu Gioglovan, Gabriel Mihăescu, Cristian Moisescu articole dedicate istoriei acestor meleaguri. Singurul ziar al perioadei respective. (V.P.)

V

VAGU, Paraschiv (7.VIII.1927, Ploiești) Urmează cursurile Liceului „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești. Licențiat al Academiei de Științe Economice din București unde obține, la numai 28 de ani, titlul de doctor în economie. Cadru didactic, adjudecându-și toate titlurile universitare, la Academia de Științe Economice din Capitală și la universitățile „Dunărea de Jos” din Galați și „Valahia” din Târgoviște, căreia îi este și fondator, fiind, totodată, organizatorul, aici, al Facultății de Științe Economice. Într-o jumătate de secol de învățământ superior deține și funcțiile de șef de catedră, prodecan și decan de onoare; conducător de doctorate la Universitatea „Dunărea de Jos”. Visiting professor la universități din Statele Unite ale Americii și Franța. Este inițiatorul studierii managementului în România. Membru al unor societăți și asociații științifice și academice internaționale. Colaborează cu articole de cercetare din domeniul managementului la reviste de specialitate din țară și din străinătate. Publică manuale universitare, unele cu caracter de pionierat, un mare tratat universitar și cel dintâi dicționar de management din România. Doctor Honoris Causa al Universității „Valahia”. Profesor Emeritus al Universității „Dunărea de Jos” din Galați. (G.C.)

VAILLANT, I.A. (1804, Paris – 1886, Paris). Născut într-o familie de mici burghezi și-a făcut studiile la colegiile Bellay și Henric IV din Paris. Vine în Țara Românească în 1829 ca preceptor în familia marelui ban George Filipescu, apoi în cea a lui Mihai Ghica. A înființat un pension în limba franceză (1832), unde au învățat Ion Ghica, Gr. Alexandrescu, N. Bălcescu, C.A. Rosetti. Remarcat de Pavel Kisselev, a fost numit director al internatului Sf. Sava. Crescut în atmosfera revoluționară din capitala Franței, s-a aflat în legătură cu elita culturală din Țara Românească și Moldova și a participat la activitatea unor societăți secrete. Fiind apropiat de liderii mișcării din 1840, a rămas un filoromân convins. A întocmit lucrarea „La Romanie ou histoire langue, literature, orographie, statistique des peuples de la langue d’or Ardialiens, Vallaques et

Moldaves” unde amintește de vizita făcută la Târgoviște, prilej de a admira orașul, cu barierele albe, casele domnești, a căror glorie fanarioții nu au putut niciodată să o știrbească. Vizita palatul domnesc, măsura curtea pe care o găsea a fi de o sută de măsuri pătrate și se cufunda în mijlocul ruinelor [...] unde nu se mai vedeau decât subterane [...] bolți dărâmate, coridoare astupate prin năruirea zidurilor”. Era impresionat de singurul turn „rămas în picioare... aproape intact”, deși scara care „conducea spre creneluri fusese luată”. (M.O.)

VALACHICA Revistă de studii și materiale de istorie și istorie a culturii. Apare la Târgoviște, din anul 1969, sub egida Muzeului Județean Dâmbovița. La început anual ca periodicitate până în 1981 (13 numere). Datorită restricțiilor impuse și-a schimbat de la număr la număr denumirea: Valachica, Studia Valachica (1970), Acta Valachica (1972), Scripta Valachica (1972), Cronica Valachica (1973), Documenta Valachica (1974), Biblioteca Valachica (1975), Arhiva Valachica (1976), revenind apoi la titlul inițial. În 1973 a scos un volum pentru elevi „Valachica”. Între 1981-1994 își întrerupe apariția. Revine din 1994 cu vol. al XIV-lea, cu 7 numere, unele duble (nr. 15-16, 1998; nr. 17, 2002; nr. 18, 2005; nr. 19, 2006; nr. 20, 2007; nr. 21-22, 2008-2009; nr. 23, 2010). Volumul al 17-lea, din 2002, valorifică lucrările Sesiunii de Comunicări Științifice „Mihai Viteazul – domn creștin, strateg militar și întregitor de neam”, fiind editat în colaborare cu Universitatea „Valahia” Târgoviște. Din colegiile redacționale au făcut parte: Radu Gioglovan, Gabriel Mihăescu, Constantin Manolescu, Ion Gavrilă, Ion Vasiliu, Petre Cristea, Steliana Marin (până în 1990), apoi Gheorghe Bulei, Petru Virgil Diaconescu, Ovidiu Cârstina, Alexandrina Andronescu, Doina Petrescu, Georgeta Toma, Gheorghe Olteanu. În primul număr se spunea că „Valachica e letopisețul conceput la modul contemporan al viziunii noastre asupra istoriei, istoriei culturii și artei. Contribuția intelectualilor dâmbovițeni, își adună prin «Valachica» roadele de la recolta atâtor oameni de știință, cultură și artă fermecați de trecutul

și prezentul Târgoviștei”. Numeroase numere cu capitole de istorie a culturii, consacră studii și cercetări acestui fenomen (de exemplu, împlinirea a 470 de ani de la primele tipărituri pe teritoriul românesc) publicând materiale de istorie a culturii, etnografie și folclor, artă, biblioteci, presă, învățământ și recenzii. Întâlnim semnături ale unor personalități ale științei, culturii și artei la nivel național, alături de cele ale târgoviștenilor: Radu Gioglovan, Constantin Manolescu, Victor Petrescu, Theodor Nicolin (Dorin Elinescu), Eugen Fruchter, Gabriel Mihăescu, Mihai Gabriel Popescu, Toma Svințiu, Mihai Oproiu, Ion Gavrilă, Ion Vasiliu, Petre Cristea, Gheorghe Bulei, Petre Diaconescu, Ovidiu Cârșina, Gheorghe Olteanu, Alexandrina Andronescu, George Coandă și mulți alții. Sunt inserate articole despre tradițiile tiparului și cărți vechi românești, scriitori dâmbovițeni, reviste și ziare apărute în acest spațiu de spiritualitate românească, alături de cele vizând istoria Târgoviștei din toate timpurile. (V.P.)

VALAHIA UNIVERSITY PRESS A luat naștere prin transformarea Editurii Stolnicul Cantacuzino (înființată în 07.01.1992), în prezent fiind un compartiment distinct în cadrul Bibliotecii Universității „Valahia” din Târgoviște. Aceasta cumulează la momentul actual două funcții: componenta editorială propriu-zisă care se referă la selecția, propunerea și pregătirea pentru apariție a lucrărilor – cărți, publicații, mercantila; componenta multiplicare, tipărire (asigurată de centrul de multiplicare). Activitatea editurii este integral subordonată următoarelor obiective esențiale: sprijinirea procesului de învățământ, prin punerea la dispoziția studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor din universitate, din învățământul superior în general și din viața economico-socială a județului și a zonei de influență a materialelor purtătoare de informație, facilitând, astfel, accesul acestora la noutățile din științe, arte, cultură, învățământ, tehnică, tehnologie, viața religioasă etc.; sprijinirea și promovarea creației culturale, artistice, tehnice, tehnologice și mass-media, afirmarea personalităților creatoare ale universității din zona de influență, teritorială; sprijinirea și promovarea cercetării științifice. Colecțiile editurii sunt: Științe Juridice (pentru lucrări din domeniul științelor juridice), Summa Theologica (pentru lucrări din domeniul teologic și religios), Studia Economica (pentru lucrări din domeniul economic), Studia Tehnica (pentru lucrări din domeniul tehnic), Socio Umane (pentru lucrări din domeniul științelor socio-umane). În 2008 se formează, pe baza încheierii unui protocol, Grupul Editorial Valahia University Press & Bibliotheca pentru realizarea unor proiecte comune. (M.S.)

VARLAAM – MITROPOLIT (1535-1544) A păstorit în timpul domnitorului Vlad al VII-lea Vintilă (septembrie 1532 – septembrie 1534; noiembrie 1534 – iunie 1535),

fiind menționat ca „mitropolitul Țării Românești chir Varlaam” într-un hrisov domnesc din 10 aprilie 1535, când domnitorul confirma anumite proprietăți mănăstirii Argeș precum și în alte hrisoave ale vremii date de domnitorul Radu Paisie (1535-1545), cu care desigur se cunoștea de când voievodul era închinoviat, ca monah, la Argeș. Totodată numele mitropolitului Varlaam este pomenit în două pisanii: în cea a Mitropoliei din Târgoviște și în pisanăa bolniței de la Cozia. Cărturar luminat adresează, în anul 1541, o scrisoare către judele Brașovului Hans Fuchs, în care se intitulează „mitropolit a toată Ungrovlahia și exarh al tuturor Plaiurilor” din care reiese că el avea o grijă specială și pentru păstoria românilor ortodocși de peste Carpați. Are meritul de a fi reluat activitatea tipografică la Târgoviște, prin meșterul tipograf Dimitrie Liubavici, fiul lui Feodor Liubavici. Molitvelnicul slavon, apărut la Târgoviște în acea vreme, menționează în prefață că tipărirea a început sub Mitropolitul Varlaam și s-a terminat sub noul Mitropolit Anania. Este menționat și în pomelnicul Sfintei Mitropolii între arhiepiscopii Macarie și Anania. (Arhiep.)

VASILESCU, Alexandru (26.IX.1885, Simnicul de Sus, Albești, Dolj – 18.VII.1948, Târgoviște) Profesor, istoric, istoric al culturii, publicist, politician, personalitate culturală. Elev al Liceului „Carol I” din Craiova, absolvit în 1905. Licențiat din 1910 al Facultății de Litere și Filozofie a Universității București. De asemenea, absolvent al Seminarului Pedagogic București (1912). Din 1928 doctor în științe istorice cu teza „Oltenia sub austrieci” (1716-1739). Lucrează mai întâi la Arhivele Statului București, sub conducerea lui Dimitrie Onciul (1909-1914). Publică în reviste de specialitate și în presa locală, studii și articole în care valorifică o serie de documente necercetate până la el. Se stabilește în 1914 la Târgoviște. Este profesor de istorie la Școala de Ofițeri de Cavalerie, Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu, Școala Normală de Băieți, Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, unde a fost și director în anul școlar 1940-1941. A fost prefect de Dâmbovița (1930), senator de Dâmbovița (1933). Este numit în 1943 director al Muzeului de Istorie Târgoviște. Se ocupă totodată de Căminul Cultural Orășenesc și de biblioteca orașului, căreia îi redactează primul regulament de funcționare. În 1944 este director al Secțiunii Târgoviște a Institutului de Istorie Națională. Se pensionează în 1946. A lăsat în manuscris o proiectată monografie a Târgoviștei. S-a implicat în activitatea culturală și scriitoricească a orașului din perioada interbelică. Debut editorial cu „A 317-a aniversare a morții lui Mihai Viteazul: discurs ținut la Liceul Militar «Mănăstirea Dealu»” (1919) urmat de lucrările „Casele bănești din Craiova în secolul al XVIII-lea” (1927), „Oltenia sub austrieci 1716-1739” (1929), „Istoria

clasei ţărăneşti până la 1866" (1940), „Contribuţii la biografia cronicarului Radu Popescu şi compilatorului Constantin Căpitanul" (1944), „Urmaşii lui Mircea cel Bătrân până la Vlad Ţepeş (1418-1456)" (1945). Rămâne o personalitate de prim rang în cultura târgovişteană dintre cele două războaie mondiale. (V.P./ M.C.)

VASILESCU, Aurel (28.VII.1906, Nucet, Dâmboviţa – 1986, Târgovişte) Absolvent al şcolii primare şi al cursurilor secundare în Târgovişte şi, respectiv, la Liceul Militar „Nicolae Filipescu" de la Mănăstirea Dealu, obţinându-şi bacalaureatul în Bucureşti. În Capitală urmează Facultatea de Belle-Arte şi Facultatea de Litere a Universităţii Bucureşti între 1925-1931. După terminarea studiilor universitare funcţionează ca profesor de desen la Liceul Militar „Nicolae Filipescu" şi la unele şcoli din Târgovişte. Expune frecvent începând cu anul 1928 la saloanele oficiale de arte plastice din capitală, cât şi cu prilejul altor expoziţii (cercul Artistic Român). A fost, de asemenea, iniţiator al unor expoziţii de pictură de succes în Târgovişte, împreună, în unele momente, cu pictorii Bob Bulgaru, Vasile Blendea şi E. Săulescu. Paleta sa tehnică şi tematică este diversă: ulei pe pânză, colorit pastelat, miniportretistică, plain-aire piesagistic, natură moartă. A realizat o suită remarcabilă de peisaje târgoviştene. (G.C./M.O.)

VASILESCU, Ştefan (1835, Bălăeşti, Buzău – 1922, Târgovişte) A urmat Belle-Arte din Bucureşti şi a fost primul profesor de la Târgovişte, absolvent al acestei instituţii (1881). A fost atras de poziţia pitorească a oraşului pe care l-a zugrăvit cu sufletul său de artist. A expus relativ târziu, în 1906 când prezenţa sa la Salonul oficial i-a adus un bine meritat premiu. A transmis spre posteritate imaginea unor monumente azi dispărute ca Biserica Roşie, Biserica Vârzaru, dar şi portretul lui Iorgu Th. Lăzărescu (1913), negustor cu iniţiativă, iubitor de frumos. (M.O.)

VASILIU-MAVRODIN, Alina (16.XI.1962, Pucioasa) Urmează ciclul gimnazial la Liceul de Muzică Nr. 1 din Bucureşti, absolvind, apoi, Liceul „Nicolae Titulescu" din Pucioasa; este licenţiată a Facultăţii de Matematică-Fizică a Universităţii din Iaşi. Se afirmă în muzica uşoară, adjudecându-şi, ca interpretă, trofeul ediţiei 1987 a Festivalului de la Mamaia. Evoluează cu succes în spectacole şi concerte de televiziune şi radio. Un timp a fost profesoară de matematică şi muzică la instituţii şcolare şi de educaţie din judeţele Covasna şi Dâmboviţa. Este fondator al Trustului Artpress împreună cu Teodor Vasiliu, director general al acestuia şi redactor-şef la „Jurnalul de Dâmboviţa". A jucat în mai multe producţii pentru copii realizate de Televiziunea Română, obţinând un premiu special la Festivalul Internaţional de Film pentru Copii şi Tineret „Antena de

Aur" din Bulgaria, primul premiu obţinut de Televiziunea Română după 1989. În 1990 înfiinţează la Pucioasa corala „Alianţa veselă", cu care a întreprins mai multe turnee în ţară şi în străinătate. Este membră a Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România şi Cetăţean de Onoare al oraşului Pucioasa. (G.C.)

VASILIU, Ion G. (13.III.1910, Brăila – 31.VIII.1985, Târgovişte) Prozator, istoric literar, eseist, ziarist, regizor. Studii incomplete în oraşul natal. Din tinereţe se lansează în ziaristică, debutând la redacţia cotidianului „Cuvântul" din Brăila. Este prim redactor al revistei „Pământul" şi director al gazetei „Tribuna" (1928-1934) din Călăraşi. Se stabileşte din 1934 la Târgovişte. Colaborează cu articole de istorie literară şi culturală la reviste şi ziare locale şi centrale. Conduce la Târgovişte ziarul „Ancheta" (1934-1946). Între 1945-1948 este director literar al Editurii „Boema" din Bucureşti. În ultima parte a vieţii (timp de peste 25 de ani), a fost regizor la Casa de Cultură din Târgovişte, unde a pus în scenă numeroase piese de teatru. Ca prozator începe publicarea romanului pe care îl preconiza „Femeia – termos" (rămas neterminat), în „Revista scriitoarelor şi scriitorilor români", continuată apoi în „Universul literar", „Pasărea albastră", „Pământul". Între cele două războaie desfăşoară o intensă activitate de revigorare a vieţii culturale a Târgoviştei, organizând numeroase şezători literare unde a avut ca invitaţi personalităţi ale scrisului românesc (Liviu Rebreanu, Gala Galaction, Victor Eftimiu, Cezar Petrescu, Victor Ion Popa, Ion Minulescu, Geo Bogza, Ionel Teodoreanu, Mihail Sebastian). Publică un album „Târgovişte" (1969), unde descrie romanţat istoria trecută şi prezentă a oraşului, monumentele sale. Împreună cu George Sbârcea autor al volumului „Romanţa şi povestea ei" (1980). A lăsat în proiect un act al piesei în versuri „Precursorii". (V.P.)

VASILIU, Teodor (29.VIII.1950, Piatra-Neamţ) Este absolvent al Facultăţii de Jurnalism a Universităţii din Bucureşti. De-a lungul anilor a fost tehnician în poştă şi telecomunicaţii, director al Casei Ştiinţei şi Tehnicii pentru Tineret din Târgovişte, redactor şi director al Întreprinderii Cinematografice a judeţului Dâmboviţa, purtător de cuvânt al Consiliului Judeţean Dâmboviţa. Este fondator al Trustului Artpress şi unul dintre fondatori ai specializării „Jurnalism" de la Universitatea „Valahia", fiind, o vreme, şi cadru didactic asociat al acesteia. A fost actor al teatrului Popular „Tony Bulandra" din Târgovişte şi a jucat şi în câteva producţii cinematografice. Este iniţiator/preşedinte al patronatului Presei din România – ROMEDIA. Om politic şi consilier în Consiliul Local al municipiului Târgovişte. Deţine numeroase premii culturale, profesionale şi manageriale. I s-a conferit titlul de „Cetăţean de Onoare" al oraşelor Titu şi Călăraşi, Ordinul „Crucea Patriarhală" şi Distincţia creştină

„Crucea Valahă”. Autor al unei istorii a Festivalului-Concurs Național „Crizantema de Aur”. Doctor în istorie la Universitatea „Valahia” din Târgoviște. (G.C.)

VATRA ROMÂNEASCĂ Filiala Dâmbovița a fost înființată în luna mai 1990. Președinte: Honorius Moțoc; vicepreședinți: Lucian Grigorescu, Ion Alexandru. Scopurile asociației: păstrarea identității naționale a românilor și cultivarea valorilor românești. Filiala își încetează activitatea în primăvara anului 1992. (G.C.)

VĂCĂRESCU, Alecu (~1769, București – 1799, Tulcea) Poet. Despre cel mai mare fiul al lui Ienăchiță se cunosc foarte puține date certe. Desigur, că a primit o aleasă instrucție, având cultură grecească și franțuzească. Funcțiile administrative nu l-au preocupat în mod deosebit. Totuși, în 1792, îl găsim ispravnic de Dâmbovița. În pomelnicul Mitropoliei Târgoviște, din 1795 (7203), este amintit alături de mitropoliții Țării Românești, domnii țării, doamnele și coconii lor. Se afirma că: „Din boierii Văcărești, însă dum(nealui) Alexandru Văcărescu, biv vel căminar, ispravnic Dâmboviței, au făcut coroanele i stemele de argint de la sfânta icoană a Precistii, ce stă totdeauna la iconostas”. În 1792, se naște fiul său Iancu, viitorul poet. Duce o viață plină de risipă și petreceri, ceea ce îl va împinge la ruină. Asupra morții poetului datele sunt de asemenea ipotetice. În timpul domnitorului Alexandru Moruzzi, se pare, în 1799, este exilat la Tulcea iar pe drum ucis și aruncat în Dunăre din poruncă domnească. Operă poetică în limba română și grecește. Majoritatea sunt cântece de lume, cu o puternică încărcătură erotică. (V.P.)

VĂCĂRESCU, Constantin (1680, București – 1732, București) Cronicar. Fiul lui Ianache Văcărescu. Fratele lui Ștefan Văcărescu, tatăl lui Ienăchiță Văcărescu, considerat de drept întemeietorul dinastiei poetice a Văcăreștilor. Copilăria sa este legată de satul Văcărești, din apropierea Târgoviștei precum și de vechea capitală a Țării Românești. Valențele scrisului lui Constantin Văcărescu, irump într-o scriere încheată, un panegiric intitulat „Luminata viță a neamului, prealuminatului, preînvățatului și blagocestivului Domn a toată Țara Românească, Io Nicolae Alexandru Voevoda” prin care încerca să demonstreze originea moldovenească a Mavrocordaților. Fără calități literare deosebite. (V.P.)

VĂCĂRESCU, Elena (21.IX.1864, București – 17.II.1947, Paris) Poetă, autoare dramatică, publicistă. Fiică a lui Ion Văcărescu, fost diplomat și a Eufrosinei Văcărescu, născută Fălcoianu. Este nepoata lui Iancu Văcărescu și ultima descendentă a acestei adevărate dinastii poetice. Silită în 1891 să plece în exil, se stabilește în Franța. Se va dedica unei vaste activități

literare concretizată printr-o valoroasă operă de poetă și prozatoare de limbă franceză. Va evoca, cu dragoste și nostalgie ținuturile natale în memorialistica sa: „En Roumaine pendant la guerre”, „Mon pays”. Elena Văcărescu și Paul Millet sunt autorii dramei lirice în două acte „Cobzarul”, pe muzică de Gabrielle Ferrari, prezentată pentru întâia oară la Opera din Paris, la 18 martie 1911, și jucată apoi la Monte Carlo și Vichy. Aduce astfel, pe scena franceză, atmosfera, obiceiurile, costumele și onomastica românească a meleagurilor dâmbovițene, ca un fior al nostalgiei după țărâmul pierdut al locurilor natale. Revine în țară, vizitând Târgoviștea și Văcăreștii de care o legau atâtea amintiri, în 1912 și 1933-1934, unde participă la inaugurarea bustului strămoșului său Ienăchiță amplasat în fața Gimnaziului care îi poartă numele. Volumul „Rapsodul Dâmboviței”, nu este altceva decât ecoul liric al cântecelor și obiceiurilor ascultate în nouă sate de pe această vale de râu a ținuturilor românești. A iubit mult satul copilăriei și adolescenței sale. De asemenea, Târgoviștea îi trezea amintiri emoționale. Într-o conferință ținută în România, la „Gândirea europeană”, mărturisea: „Deunăzi, întorcându-mă de la Bran, am găsit pe biroul meu un teanc de scrisori, de tăieturi de ziare, referindu-se la conferințele, articolele și versurile mele. Rătăcită printre ele se afla o foaie umilă de provincie, al cărui titlu îmi reține atenția. Se numea „Chindia”. Chindia e turnul care domina Târgoviștea, rămasă a vechiului castel al voievozilor, turn trandafiriu asupra căruia ochii mei de copil s-au oprit de atâtea ori. „Chindia! Târgoviște! Țara mea!” (V.P.)

VĂCĂRESCU, Iancu (1792, București – 3.III.1863, București) Poet, traducător, politician, animator cultural. Tradiția culturală și poetică a înaintașilor săi este continuată de Iancu, fiul lui Alecu și al Elenei Dudescu. Rămas de mic în grija mamei, primește o educație aleasă, mai întâi în casă, după moda vremii, iar apoi la Viena, unde învață germana, franceza, italiana. În tinerețe protestează contra Regulamentului Organic ceea ce îi va atrage exilul la moșia sa de la Moțăieni (Dâmbovița). Între 1812-1817 este vel comis, apoi ispravnic de Dâmbovița, cu reședința la Văcărești-Târgoviște. Înlăturarea sa din funcție trebuie pusă pe seama atitudinii de apărare a moșnenilor din Bezdead și Țâța deposezați de pământ, de către logofătul Belu. Locul său este luat de Constantin Olănescu. Vine la București, poartă discuții cu logofătul Belu, îl înștiințează pe dl Caragea, afirmând mai târziu că „după lipsirea mea din isprăvnicire, nu mai am știre”. În 1832 se judeca la Tribunalul județului Dâmbovița cu negustorul brașovean Rudolf Jipa, în ceea ce privește arendarea moșiei de la Văcărești, care durează până în 1833. Va continua procesul mamei sale, Elena Dudescu, cu orașul Târgoviște pentru hotărnicirea moșiei de la Văcărești,

început în 1827. Acesta durează, stingându-se abia în 1866, când s-au executat amenzile pentru despăgubirea orașului Târgoviște. Desfășoară o intensă activitate de propășire a culturii românești moderne. Rămâne în literatură ca autor al primelor încercări de lirică conceptuală și de poezie militantă, contribuind la rafinarea și limpezirea mijloacelor poetice. Din perioada târgovișteană au rămas „Primăvara amorului” („O zi și o noapte de primăvară la Văcărești”), precum și alte poezii. (V.P.)

VĂCĂRESCU, Ienăchiță (~1740 – 12.VII.1797) Poet, filolog, istoric, politician. Se trage dintr-o veche familie boierească cu tradiții în cultura românească. Capătă o educație aleasă, cunoscând limbile greacă, latină, turcă, italiană, franceză, germană. Desfășoară o bogată activitate politică și diplomatică, pe care o va descrie în lucrarea „Istoria a prea puternicilor împărați otomani”, una din cele dintâi scrieri memorialistice din literatura română. Ocupă mari ranguri boierești, are misiuni diplomatice la Viena și Constantinopol, fiind unul din cele mai rafinate spirite ale epocii sale. Se stinge din viață, lăsând generațiilor viitoare drept moștenire: „Creșterea limbei românești/ Ș-a patriei cinstire”. Își aduce contribuția și în domeniul activității filologice, lucrarea sa „Observații sau băgări de seamă asupra regulilor și orânduielilor gramaticii rumânești”, tipărită în 1787 la Râmnic și Viena, fiind o valoroasă contribuție adusă lingvisticii. Pe plan poetic aparține primei etape de dezvoltare a poeziei noastre naționale, care-și află izvorul intern în folclor, din care se va inspira și va încerca să-l prelucereze în mod original. Poezii ca: „Amărâta turturea”, „Într-o grădină”, „Spune inimioară, spune”, influențate de creația populară pe care are ocazia să o cunoască în dese peregrinări la moșia sa de la Văcărești, ne dezvăluie o fire sentimentală, imaginilor clasice dându-li-se o coloratură legată de universul intim al poetului. Opera sa, redusă ca întindere, a înrăuit puternic evoluția ulterioară a poeziei românești. A avut legături strânse cu orașul Târgoviște. În semn de recunoștință, primul gimnaziu îi poartă numele (azi Colegiul Național „Ienăchiță Văcărescu”), în fața căruia se află și bustul său. O stradă a orașului are numele său. (V.P.)

VĂCĂRESCU, Stanislav (sec. XVI). Grămatic. Fiul marelui clucer Tatul „din Văcărești, de lângă Târgoviște”, diac domnesc sau după propria sa prezentare „Compunător și scriitor cu mâna”, primul cărturar cunoscut din familia Văcăreștilor. A trăit la Curtea Domnească de la Târgoviște. De formație slavonă, el strecoară în tipare formule de încheiere a hrisoavelor, precum cugetarea „Dulceața acestei vieți o uită moartea”. (V.P.)

VĂTĂMANU, Vasile (1785-1850, Târgoviște) A fost membru al delegației orașului care reprezenta Târgoviștea în fața divanului, în disputa cu domnul

Alexandru Șuțu, pentru moșia orașului. Domnul a exercitat presiuni, a surghiunit pe boierii ostili, a arestat și schingiuit pe împuterniciții orașului, siliți să recunoască tot ce dorea acesta. În 1831 obștea orașului îi returna suma de „158 lei și 10 parale” pentru „osânda pușcăriei” suferită în 1820. (M.O.)

VELICA, Doamna (a doua jum. a sec. XVI – încep. sec. XVII) Boieroaică munteancă. A doua fiică a logofătului Ioan Noroce și a Stanei, nepoată a Doamnei Chiajna și a lui Mircea Ciobanul. Trăiește la Curtea din Alba Iulia, unde se bucură de influență și se căsătorește cu favoritul italian al principelui Sigismund de Bathory, Fabio Genga. Aici îl întâlnește pe Mihai Viteazul, a cărei interpretă este în toamna lui 1595. Devenită amanta domnului muntean, vine la Târgoviște împreună cu soțul ei, legătura fiind de acum publică. Influența sa este recunoscută în anii 1599-1600, când se bucură de tratamentul acordat domnițelor, are sigiliu personal și apare în rapoartele agenților străini drept persoana care „toate treburile țării le are în mână”. După moartea domnului nu se mai cunosc date despre ea. (A.Ș./M.O.)

VERANCICS (VERANTIO), Anton (29.V.1504, Sebenico – 15.VIII.1573, Pojon) Erudit, autor de scrieri însemnate, funcții și misiuni succesive. Declară că la data redactării scrierii sale despre Țările Române, „Târgoviște era singurul oraș mai însemnat, destul de întins și capitala țării”. Reținem că el știe că Târgoviștea era orașul cel mai important al principatului, probabil avea și elemente cosmopolite, ca orice capitală. (C.I.)

VESELIU, Toma George (18.X.1940, Răzvad, Dâmbovița) Profesor, prozator, dramaturg, ziarist. După studii elementare în comuna natală, absolvent al celor liceale la Târgoviște. Licențiat al Facultății de Limba și Literatura Română a Universității din București (1964). Funcționează ca profesor la Ocnița și Răzvad, până la pensionare (2003). Între 1968-1969 redactor la ziarul „Dâmbovița”, iar în perioada 1975-1977, participă la redactarea suplimentul „Dâmbovița rutieră”. De asemenea, din 2007 redactor asociat al revistei „Litere”, apoi, din 2008, șef departament cultură și din 2012 redactor-șef adjunct la „Impact cultural”. Debut literar la „Dâmbovița” (1968) cu fragmente de proză din viitorul volum de nuvele „Colonia”, apărut în 1978. Subiectul este reluat în romanul „Colonia II. Noi exilați la Pontul Euxin” (2010). În 2007 apar monografiile dedicate unor comune dâmbovițene: „Monografia Răzvad. Vatră voievodală” și „Monografia Ocnița. Scaun domnesc”, iar în 2008 volumul de versuri „Sonetele lui Petru Cercel sau Fețele lui Ianus”, urmat de volumul de teatru „Salvați-l pe Galileo” (2011). Publică în revistele „Armonia”, „Curier”, „Climate literare” și „Revista Nouă”. (V.P.)

VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ A UNIVERSITĂȚII

„**VALAHIA**” Publicație semestrială; primul număr apare în 1997 (iulie – decembrie). Colegiul de redacție: prof.univ.dr.doc.ing. Florea Oprea (1997-2002), prof.univ.dr. Ion Cucui (din 2002); secretari de redacție: conf.univ.dr. Teodor Simion (1997-2001); lect.univ.drd. Călin Oros (1999-2002); membri: prorectori, decani, prodecani (componența a fost supusă unor schimbări de funcții la nivel de rectorat și la decanate). Rubrici permanente: „Editorial”, „Cercetare științifică”, „Profil”, „Apariții editoriale”, „Din viața catedrei”. Cadre didactice titulare ale căror semnături sunt frecvent întâlnite în paginile publicației: Florea Oprea, Gheorghe Bârlea, Vasile S. Cucu, Ion Milițiu, George Coandă, Ion Stanciu, Virgil Popa, Marin Cărciumaru, Simion Teodor ș.a. De la nr. 8, anul I, ianuarie – iunie 2001, apare cu titlul „Viața științifică”; Universitatea „Valahia” Târgoviște fiind editorul. Format: carte. (G.C.)

VICTORIA DÂMBOVIȚEI

Ziar de informații. Apare la Târgoviște între 1 mai 1933 și 20 septembrie 1937. Săptămânal. Director proprietar: Ionel Dumitrescu (până în iunie 1934), apoi Tudor Dumitrescu, Tipografia „Dâmbovița” Târgoviște. Apare regulat până la 9 iulie 1933. De la numărul 13 are subtitlul „Organ pentru apărarea intereselor comerciale, industriale, agricole și obștești. Ziar independent”, iar de la nr. 17, 24 septembrie 1933 „Organ pentru apărarea intereselor obștești”. De la 1 noiembrie 1933 își schimbă numele în „Acțiunea” ziar de informații și publicitate, independent. Mai întâlnim o precizare, de la nr. 8 din 12 octombrie 1936 este ediția a II-a. Unele articole relatează despre evenimente târgoviștene: desfășurarea serbărilor școlare de sfârșit de an (nr. 10/1933); sărbătorirea de absolvire a unei noi promoții de ofițeri de la Școala de Cavalerie din Târgoviște; vizita regelui Carol al II-lea și a lui Mihai (nr. 8 iunie 1933). (V.P.)

VICTORIA

Unitate cu profil chimic este înființată la 1950 prin restructurarea vechii rafinării Victoria. Din vechea rafinărie se păstra doar turnul de distilare. S-au construit clădiri utilitate modern care au permis ca ramura chimică din cadrul industriei locale în anul 1968 să aibă o pondere de 1,7% din producția globală a județului. Producția acestei întreprinderi se baza pe resursele locale producând lacuri și vopsele, anhidridă cromică, oxizi, creolină, fitil de sulf, lichid de frână, cremă de ghetă, lumânări, ceară de parchet, vaselină industrială, unsoare de căruțe, săpun de rufe, ceară neagră pentru izolat cabluri. Tot aici era concentrată și producerea sticlei care avea o veche tradiție. În 1970, Întreprinderea Victoria avea un număr de 700 de salariați, producea materiale de construcție (cărămizi și blocuri ceramice), lacuri și vopsele, ultramarin, ulei horticol, sticlărie etc. (G.T./ C.V.)

VIILE BOIEREȘTI

Sunt menționate în secolele XVII-XIX: Cantacuzino, Băleanu, Cornescu, Crețulescu sau vornicul de la Târgoviște – Pascale Țarigrădeanu. (G.T./ C.V.)

VIILE DOMNEȘTI

Au apărut odată cu stabilirea reședinței domnești la Târgoviște și erau situate între Valea Viforăței și Valea Sașilor. Domnia s-a preocupat îndeaproape de aceste vii, le-a sporit și le-a stabilit hotarele domnești care erau administrate de vornicul de Târgoviște. Acesta folosea o forță de muncă calificată „vierii domnești” și un ispravnic al viilor domnești, menționat la 1749. După 1714, interesul domniei pentru buna administrare a viilor domnești a scăzut. Viile domnești au fost păstrate până în 1776, când Alexandru Ipsilanti dăruia viile din dealul Târgoviștei mănăstirii Mihai Vodă. (G.T./ C.V.)

VIILE MĂNĂSTIREȘTI

Mănăstirea Dealu avea hrisoave din secolul al XV-lea care îi întăreau stăpânirea asupra viilor din Răzvad, Glodeni, Panaghia și Solomon. De-a lungul timpului, prin danii și cumpărări, mănăstirea și-a mărit suprafața viticolă, stăpânind vii în dealurile Viforăței, Valea Voievozilor, Sașilor și Călugărenilor. Sunt bine cunoscute incidentele din 1646 și 1655, când orașenii au contestat în instanță drepturile de proprietate ale mănăstirii, însă aceștia au pierdut procesul și au fost obligați la plata vinăriciului mănăstiresc pentru viile din dealul Călugărenilor. Mănăstirea Hurezi a devenit proprietara unor întinse suprafețe viticole în apropierea Târgoviștei în urma dăniei făcută de „Andronache, fiul lui Pascale”, cu puțin timp înainte de războiul ruso-austriac (1716-1718). Ca urmare a acestui eveniment, mănăstirea ajungea sub ocupație austriacă, iar viile au fost lăsate în paragină. După revenirea Olteniei sub stăpânirea domnului muntean, viile mănăstirii sunt recuperate de la orașeni în schimbul unor sume de bani. Spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, viile au fost date în arenda egumenului mănăstirii Dealu sau orașenilor. Mănăstirile Cotroceni, Argeș, Panaghia, Gorgota, Găiseni, Cobia, Viforăta, Bunea în secolul al XVIII-lea au stăpânit o parte a viilor situate pe dealurile din Târgoviște, Valea Voievozilor, Gorgota, Valea Sașilor. (G.T./ C.V.)

VIILE MITROPOLIEI TÂRGOVIȘTE

Mitropolia a stăpânit suprafețe cu vie, însuși Neagoe Basarab cumpăra satul Aninoasa „cu viile dealului”. Cu timpul viile mitropoliei au sporit prin danii și cumpărări, iar hrisoavele domnitorilor (Matei Basarab, Constantin Șerban, Constantin Brâncoveanu), reîntăreau stăpânirea și încasarea: „otaștina-pământului” (o vadră din 20), vinăriciul (câte doi bani de vadră) și „părpărul după obicei”. Documentele menționează ca administrator al viilor Mitropoliei dăruia care folosea personal calificat vierii. (G.T./ C.V.)

VIILE ORĂȘENEȘTI Sunt amintite începând cu secolul al XVII-lea, fiind situate pe dealurile din Târgoviștei, Valea Voievozilor, Aninoasa, Valea Armelor, Valea Sașilor. (G.T./ C.V.)

VIITORUL DÂMBOVIȚEI Organ al Partidului Liberal din județul Dâmbovița, apare bilunar la Târgoviște, între 1 ianuarie 1930 și noiembrie 1937. Girant responsabil Iulian Ghiddeanu și o perioadă Alecu Popescu (nr. 7-8, 1930). Este tipărit la Tipografia „Dâmbovița” Târgoviște. A avut drept colaboratori personalități ale partidului, dar și tineri liberali, printre care Ion Nicolaescu, Constantin Dănescu, Mircea Rizescu, Iulian Grideanu. Tot ca gazetă a acestui partid apare și în perioada 20 februarie 1921 și până în 1925. (V.P.)

VIITORUL Revistă a Grupului Școlar Petrol Târgoviște (azi, Grupul școlar Voievodul Mircea”), care apare între 1977-1978. Colectiv de îndrumare format din profesorii: Marcel Pletea, Mihai David, Eusebiu Sfetcu, Elena Sima, Mihai Diaconescu, Dumitru Vârlan. În afara poeziilor scrise de elevi, sunt publicate și alte materiale semnate de prof. Haralambie Popescu, ing. Nicolae Tecșan, prof. Elena Sima, prof. Lucian Grigorescu. (V.P.)

VIITORUL Revistă politică și literară, apare săptămânal la Târgoviște, în perioada februarie-septembrie 1888, redactată de C. Alessandrescu. Se adresează intelectualilor din mediul rural, incluzând în paginile ei, pe lângă informații politice, știri diverse, anecdote și poezii semnate de Alexandru Vlahuță. Militează pentru modernizarea edilitară a vechii cetăți de scaun. În articolul „Trebuințele Târgoviștei” susține „încurajarea onoarei instituției menite a instrui, educa și ajuta poporul”. Ziarul avea în vedere înființarea de noi societăți, dar și asigurarea condițiilor materiale pentru desfășurarea programului acestora. Într-unul din numere (13, din 26 iulie 1888) se vorbește despre existența unui „cerc literar” cu mulți tineri „cărora le place să se ocupe”, exprimându-și dorința ca în vechea capitală „să existe un organ de publicitate literară”. Semnează articole: C. Alessandrescu, C. Mihăilescu, D.P. Condurățeanu. (V.P.)

VILA CONSTANTIN CARABELLA (DB-II-m-B-17293, Str. Lt. Pârvan Popescu, nr. 60, 1891) Construcție în stil eclectic, cu intrare din lemn cu vitralii. Brâul este din stucatură de ipsos cu motive florale la cornișă. Construcția este înconjurată de o frumoasă grădina cu plante deosebite și rare, care sporește farmecul romantic al acestui loc. A fost donată învățământului în 1923 de Maria și Constantin Carabella, împreună cu parcul și terenul înconjurător de 15.000 mp. pentru construirea Palatului și Școlii Secundare de Fete gr.II, cu mențiunea ca localul să-i

poarte numele donatorului. În 1957 în această clădire s-a înființat Școala de Muzică cu Clasele I-VII. În prezent funcționează Liceul de Arte Plastice „Bălașa Doamna”. (G.T./ C.V./M.O.)

VISSARION, I.C. (2.II.1879, Costești-Vale, Dâmbovița – 5.XI.1951, Costești-Vale, Dâmbovița) Prozator, poet, dramaturg, ziarist. După absolvirea a cinci clase primare, rămas fără părinți, locuiește la Titu și București, unde bunicul său îl duse să învețe meserie. În 1895 îl găsim copist la Tribunalul din Titu. Fire de autodidact citește din literatura română, franceză. Înclinarea spre scris și-o probează în 1899 prin apariția unei plachete „Draci și strigoi. Legendele fantasmelor populare”. Din 1901 este, pentru o scurtă perioadă, notar al comunei natale și apoi agent fiscal. Debutează cu volumul „Draci și strigoi”: legende (1899), urmat de romanul „Răsculații” (1910), „Fără pâine” (1912) și „Mărlanii” (1912). Anul 1916 este anul deplinului succes editorial, prin apariția a trei noi volume de povestiri: „Nevestele lui Moș Dorogan”, „Florica și alte nuvele”, „Privighetoarea neagră”. Din 1914 membru al Societății Scriitorilor Români. Datorită implicării sale în evenimentele din 1907 este arestat, transportat la Târgoviște și condamnat la moarte. Eliberat datorită intervențiilor lui I.G. Duca. Evocarea evenimentelor trăite o va face în piesa „Lupii” (1915). Spirit întreprinzător desfășoară o laborioasă activitate în domeniul științei, brevetându-și numeroase invenții: aeroplan Vissarion nr. 1 (1912), încălțăminte cu ventilație – Vissarion, vâruitorul Vissarion, bastonul scaun Vissarion (1922) și altele. În 1943 va edita un volum sinteză a gândirii inventice „Energia mecanică din mediul în care ne găsim”. De-a lungul întregii sale vieți va lega o strânsă prietenie cu Gala Galaction, Tudor Arghezi, I. Al. Brătescu-Voinești. În perioada interbelică participă, alături de alți oameni de cultură (Liviu Rebreanu, Gala Galaction, Victor Eftimiu, Cezar Petrescu, Ion Minulescu Ionel Teodoreanu, Șerban Cioculescu, Matei Alexandrescu, Ion Calboreanu, Ștefania Stâncă), la șezătorile literare organizate în Târgoviște. (V.P.)

VIȘAN, Ioan (25.III.1942, Nucet, Dâmbovița) Profesor, prozator, publicist. Studii primare și gimnaziale în satul natal, urmate de cele profesionale în Târgoviște, apoi Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1962). Între 1965-1968 Facultatea de Matematică din cadrul Institutului Pedagogic din București. De la absolvire până la pensionare (2004), profesor de matematică, iar din 1976 director al Școlii Generale Sălcișoara. Debut la „Luceafărul” apoi la „Suplimentul Literar și Artistic al Scânteii Tineretului”, cu poezie. La „Tribuna” publică proză. Premiat la ediția din 1988 a Festivalului Concurs „Moștenirea Văcăreștilor”, precum și la ediția din 1990, pentru proză. A făcut parte din colectivul redacțional al

„Realității dâmbovițene”, unde a publicat articole vizând viața politică, socială sau fenomenul cultural actual. Colaborări la revistele „Tribuna”, „Târgoviștea”, „Literă”, „Literatorul”. Debut editorial cu romanul „Cușca elastică” (1997), urmat de „Capcane pentru ochi deschiși” (2001); „Cușca elastică” (ediție definitivă, 2009). (V.P.)

VIȘTEA, Ioan (12.V.1950, Târgoviște) Poet, prozator, artist plastic. Pseudonim literar a lui Sorin Ionescu. Clasele primare și apoi Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1969), în orașul natal. Studii filologice la Suceava și București, neterminate. Este mai întâi suplinitor în învățământ, apoi lucrător în comerț. Colaborează cu poezie la „Luceafărul” (debut, 1968), „România liberă”, „Alianța civică”, „Observator”, „Lucifer”, „Realitatea dâmbovițeană”, „Dâmbovița”. În perioada 1990-1992 este redactor la „Cațavencu”. Între 1988-1992 este prezent cu publicistică la „Europa Liberă”. Debut editorial cu „Hamlet și gardianul” (1996), urmat de „Țara bolnavă” (2002), „Uzina vie și profitul mort”, „Un Cațavencu în publicistica tranziției” (2002). (V.P.)

VITICULTURA DIN JURUL ORAȘULUI Ocupație tradițională practică de orășeni care le aducea venituri importante. Principalii proprietari ai viilor erau: domnia, mitropolia, câteva mănăstiri (Dealul, Vîforâta, Hurezi, Zlătari, Cotroceni), biserica catolică, un număr însemnat de boieri și numeroși orășeni. Viile erau așezate în jurul orașului, în dealul Târgoviștei în „Fețe” sau „Feațe”, precum și pe Văile Voievozi, Sașilor, Armenilor și pe dealul Răzloajelor, incluzând și Fețele Aninoasei și Răzvadului. Prețul de vânzare al unei vii era mare, datorită existenței construcțiilor necesare întreținerii viei și fabricării vinului (crame, slovnuri, case din piatră boltite, unde erau adăpostite butii, tociatori, berbenițe, curătoare etc.). Domnia și-a dat seama de importanța economică a zonei viticole și de aceea a sprijinit dezvoltarea viticulturii prin reglementarea dărilor și acordarea unor scutiri de taxe. Târgoviștea și împrejurimile sale, au constituit un important centru viticol al Țării Românești, în perioada evului mediu. (G.T./C.V.)

VIZITA DOMNITORULUI ALEXANDRU IOAN CUZA Între 17 și 18 iunie 1859, la doar o jumătate de an de la înfăptuirea Unirii Țării Românești și Moldovei și de la alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al Principatelor Unite, acesta întreprinde o vizită în Târgoviște, unde face popasuri la Curtea Domnească și la Mănăstirea Dealu. Locuitorii l-au primit sărbătorește, orașul fiind împodobit pe Calea Domnească după tradiție: cu flori presărate pe caldarâm, cu ghirlande, covoare, scoarțe și macaturi și cu drapele tricolore. Domnitorul, impresionat, dăruiește nevoiașilor urbei 1500 lei. (G.C.)

VIZITA DOMNITORULUI GHEORGHE BIBESCU

Între 20-23 august 1844, domnitorul Țării Românești, Gheorghe Bibescu face o vizită în Târgoviște fiind primit cu fast și găzduit în casa lui Sache Poenaru, președintele Sfatului Orășenesc. A vizitat tribunalul, Curtea Domnească – domnitorul urcă în Turnul Chindia. La Biserica Mare a fost întâmpinat cu Evanghelia de preoții Ioan Dionisie și Ioan Psaltistul. Urcă și la Mănăstirea Dealu. Gazeta „Vestitorul Românesc” relatează vizita și subliniază că domnitorul a hotărât ca la Curtea Domnească „a se drege și a reînnoi aceste tainice ziduri”, amintind admirativ că „nu este loc [...] care să nu aducă aminte că acest oraș a fost leagănul domniei”. În 1844, domnitorul revine la Târgoviște, însoțit de poetul Grigore Alexandrescu, vizita desfășurându-se între 4 și 6 septembrie. Cu acest prilej, Curtea Domnească, Ocârmuirea județului, sediul magistratului și al poliției, tribunalul au fost iluminate cu 6980 de ulcele. Ultima vizită o întreprinde în zilele de 10 și 11 septembrie 1847, ocazie cu care a urmărit stadiul lucrărilor de reabilitare de la Curtea Domnească și a construirii clădirii, cât și a drumului la Târgoviște-Pitești. (G.C.)

VIZITA LORDULUI BYRON LA TÂRGOVIȘTE

Lordul scriitor George Gordon Byron probabil că, în anul 1810, a vizitat Târgoviștea conform unei mărturii a călătorului și scriitorului francez Stanislas Bellanger, inserată în cartea sa „Le këroutza. Voyage en Moldo-Vlachie” publicată la Paris în 1846, fiind găzduit în vila din pădurea Priseaca a unei notabilități locale, Bălănescu. Scriitorul francez relatează că ar fi văzut numele creatorului celebrului roman în versuri „Pelerinajul lui Childe Harold” și al „Eroului de la Missolonghi” al revoluției grecești, inscripționat pe o structură ornamentală de marmură a sălii de recepție a vilei alături de ale călătorului britanic Wilkinson, romancierului german Jerome Spinder și compozitorului italian H. Costa. Astfel de inscripționări erau la modă în epocă ele reprezentând adevărate motive de mândrie, un semn de noblețe pe „cartea de vizită” a unor notabilități și aristocrați cu ștaif european, într-o Țară Românească marșând să iasă din feudalitate. 1810 este anul în care, probabil, dar și posibil, tânărul Byron să fi fost în Târgoviște pe când avea 21/22 de ani; el călătorește acum în Portugalia, Spania, Turcia (Țara Românească, în Occident, era văzută, datorită stării de suzeranitate, ca făcând parte din Imperiul Otoman), după ce a părăsit clima rece a Albionului pentru zonele europene „scorching clims beyond the sea” („de foc, de dincolo de mare”) și Camera Lorzilor, din care făcea parte, însoțit de prietenul său John Hobhouse. Coroborând toate aceste informații, nu este deloc de neluat în seamă faptul că Byron, așadar, fie și în treacăt, să fi poposit și la Târgoviște. (G.C.)

VIZITA LUI I.L. CARAGIALE LA TÂRGOVIȘTE

La 25 mai 1908, I.L. Caragiale este prezent în Târgoviște, unde participă la o întâlnire electorală, în postura de candidat al nou înființatului Partid Conservator Democrat al lui Tache Ionescu, cu care vine în fosta cetate de scaun voievodal, trăgând amândoi la hotelul „București”. Întâlnirea, la care ia cuvântul, are loc la „Lăzărescu. Restaurant berărie, sală de spectacol, cinema”, în grădină, aici fiind supus, de către agenții electorali ai adversarilor politici, unui tir „cu ouă clocite, zarzavaturi vechi, totul însoțit de huiduieli și invective”, ba și cu cioburi de sticlă, preț de o oră, după cum mărturisește fiul lui Ioan Alexandru Brătescu-Voinești, acesta făcându-l scăpat și ducându-l la hotel unde Caragiale îi citește manuscrisul nuvelei „Kir Ianulea”, sau, după alte mărturisiri, „Calul Dracului”. (I.L. Caragiale, conform informației istoricului Ion Bogdan, publicată în gazeta bucureșteană „Alegătorul liber”, în 1904, mărturisește că „«Scrisoarea pierdută» [...] este inspirată de o aventură galantă a prefectului C.D. Costovici (al județului Dâmbovița – n.n.) [...] cu soția lui Ioviță din Târgoviște, născută Secoleanu [...] care răspunde sentimentelor prefectului, legându-se între ambii o strânsă «prietenie»”). Caragiale mai face un popas electoral la Târgoviște la sfârșitul lui octombrie și începutul lui noiembrie 1909, fiind invitat la vila „Mierea” a lui V. Dimitropol, o notabilitate locală, vilă aflată în pădurea Prișeaca, unde este fermecat de frumusețea naturii și a portului popular al țăranilor din partea locului. (G.C.)

VIZITA LUI MIHAI EMINESCU LA TÂRGOVIȘTE

Mihai Eminescu poposește, în vara lui 1867, la Târgoviște, cu trupa de teatru a lui Iorgu Caragiale – așa cum lasă să se înțeleagă George Călinescu –, fiind actor, copist de texte, poet dramatic, dar și regizor, trupa susținând spectacole la Grădina Pațacov aflată pe locul ocupat actualmente de pavilionul central al întreprinderii de utilaj petrolier – UPET. Asemenea contemporanilor săi Ion Heliade-Rădulescu și Grigore Alexandrescu, este impresionat de „ruinurile” Curții Domnești, simțind cum „L-ale țării flamuri negre Cârlova oștirea cheamă”, iar „În prezent vrăjește umbre dintr-al secolilor plan”. Făcând acest popas, vizitează Mănăstirea Viforâta, fiind invitat și la via din imediata apropiere a orașului a cunoscutului, în epocă, ceasornicar Carol Toth. Eminescu va face, apoi, nu o dată, unele referiri la Târgoviște, acordând atenție și toponimului acestui oraș, considerând în „Timpul”, ceva mai târziu, că ține de „numiri slavone pentru că limba hieratică și de stat era [...] cea slavonă” în Țările Românești medievale. Ceea ce nu însemna că – observația este pertinentă – ar fi fost „oraș slavonesc”, ca și în cazul altor localități din întreg spațiul românesc. (G.C.)

VIZITA LUI TITU MAIORESCU LA TÂRGOVIȘTE

La 24-27 august 1875, Titu Maiorescu, în acel moment ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, însoțit de soția sa Clara, de fiica Lidia și de Mite Kremnitz, vizitează Târgoviștea, fiind găzduit la Mănăstirea Viforâta. Face popasuri și la Mănăstirea Dealu, și la schitul de la Gorgota, aici ajungând într-o căruță trasă de boi. Realizează – având și harul picturii – o suită de peisaje încântat de pitorescul locurilor. (G.C.)

VIZITA MARELUI ISTORIC FRANCEZ J.A.

VAILLANT În 1844 marele istoric vizitează la Târgoviște Curtea Domnească, care-i face o impresie dureroasă, din cauza ruinării palatului voievodal, iar Turnul Chindia ia seama că „a rămas în picioare și aproape intact [...]”. El are 60 de picioare înălțime și 30 de măsuri pătrate. La bază se înalță în taluz până la o înălțime egală de unde urca înconjurat de un diametru de 15 picioare”. (G.C.)

VIZITA MARTHEI BIBESCU LA TÂRGOVIȘTE

La 16-17 mai 1915 prințesa sosește cu automobilul la Târgoviște, însoțită de Virgil Drăghiceanu și de englezul Birdwood. Vizitează mănăstirile Viforâta (unde a fost găzduită), Dealu și Stelea, și rămășițele bisericii mitropolitane, considerând că Leconte de Noüy a făcut o „barbarie” demolând-o. (G.C.)

VIZITA PREȘEDINTELUI FRANȚEI CHARLES DE

GAULLE La 17 mai 1968 are loc vizita istorică a președintelui Republicii Franceze, generalul Charles de Gaulle, însoțit de Nicolae Ceaușescu, la Curtea Domnească, unde se întâlnește cu fostul său coleg la celebra școală militară de la Saint-Cyr, generalul veteran de război Ion Hruvim. Ilustrul președinte francez, în alocuțiunea rostită mărturisește: „Mă simt foarte fericit să mă găsesc la Târgoviște și că pot vizita locuri unde sunt atâtea mărturii ale originii poporului român... Vă aduc salutul Franței. Trăiască Târgoviștea! Trăiască România!”. Iar în cartea de impresii a Muzeului Județean a scris: „Onoare și fericire Târgoviștei!”. (G.C.)

VIZITE ÎNTREPRINSE DE ALTE PERSONALITĂȚI LA TÂRGOVIȘTE (1832-1857)

26 iunie 1832 orașul este vizitat de generalul Pavel Kisseleff, președintele divanurilor Moldovei și Valahiei; 1839, Al. Dimitrie Ghica vizitează orașul și inspectează lucrările de construire a podului peste râul Ialomița; 4-6 septembrie 1846 vizita lui G. Bibescu însoțit de poetul Gr. Alexandrescu, vizită care se repetă și în 1847, când începuseră lucrările de restaurare la Turnul Chindia și la Mănăstirea Dealu; 23-24 iulie 1851 Barbu Bibescu vizitează orașul fiind interesat de preocupările orașenilor și de modernizarea orașului; 1857 Caimacamul Al. D. Ghica vizitează orașul prilej folosit de oficialități să arate lipsa căilor ferate care ocolesc Târgoviștea; aprilie 1857 a sosit la Târgoviște

reprezentatul Henry Litton Bulwe, din Comisia de informare a Puterilor Europene de la București, care este întâmpinat cu bucurie la bariera orașului de deputații de mahalale și de numeroși orășeni; *septembrie 1857*, Comisarul Franței, Charles Angelique de Talleyrand Perigard, în Comisia de Informare a Puterilor Europene de la București sublinia în discursul său ținut cu prilejul vizitei că Târgoviște este un oraș important istoric, fostă reședință princiară a Valahiei; *septembrie 1857*, Reprezentantul Sardiniei, cavalerul Rafaelo Benzi, în Comisia de Informare a Puterilor Europene de la București, a vizitat Târgoviștea și Mănăstirea Dealu, fiind întâmpinat de orășeni cu bucurie purtând tricolorul și strigând cu bucurie trăiască Unirea; (G.T./ C.V.)

VIZITE REGALE LA TÂRGOVIȘTE La numai două luni de la urcarea pe tronul României ca domnitor, Carol I face prima sa vizită la Târgoviște, fiind primit cu entuziasm de către locuitorii fostei capitale voievodale la 16 iunie 1866. Încântat de această primire, la 30 septembrie același an, va face o nouă vizită în drum spre Curtea de Argeș. În 1872, pe 30 septembrie, domnitorul Carol I se află din nou la Târgoviște unde o întâmpină pe soția sa, principesa Elisabeta, împreună cu autoritățile locale, care organizează, cu acest prilej, un mare bal și o retragere cu torțe și fanfară militară. În același an, la 5 octombrie domnitorul asistă în Târgoviște la o impresionantă paradă militară, decorează numeroși ofițeri, vizitează, împreună cu familia domnitoare mănăstirile Dealu și Viforâta, iar la Fonderie participă la un mare banchet. La 14 mai 1878, Carol I este prezent la Târgoviște, acordă audiențe, vizitează câteva școli și închisoarea orașului. În 1896, Carol I, de astă dată fiind rege, vizitează în zona de nord a Târgoviștei (actualul cartier Teiș) o sală de mese, o infirmerie, o remiză și un pavilion-cămin, atelierele de fierărie și armurărie, o magazie de efecte și grajdurile Regimentului II Linie Dâmbovița nr. 22. La 19 mai 1898, regele Carol I, însoțit de principele moștenitor Ferdinand este întâmpinat, în gara Târgoviștei, de către elevii Gimnaziului „Ienăchiță Văcărescu” și de corpul didactic al școlilor primare, oferindu-i-se flori. Vizitează Gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu” unde i s-a dăruit un exemplar din gazeta „10 mai 1898”. A urmat o inspecție la Școala de Cavalerie. Regele Carol I, principele moștenitor Ferdinand și principesa Maria poposesc în 29 și 30 septembrie 1902 în Târgoviște pentru a participa la manevrele militare ale Corpului II Armată și la inaugurarea podului metalic „Mihai Bravu” peste Ialomița. Regele Carol I este găzduit în bivouacul organizat pe hipodromul Școlii de Cavalerie, iar prințul Ferdinand și principesa Maria, care comanda unitățile de roșiori la manevre, în casele avocatului Lăzărică Petrescu din centrul orașului. La 11 iunie 1913, regele Carol I este pentru ultima oară la Târgoviște. Cu acest

prilej trece în revistă Regimentul III Dâmbovița nr. 22, Regimentul 10 Roșiori și urmărește cursele de cai de pe terenul de instrucție al Școlii de Cavalerie. Noul rege al României, Ferdinand I și regina Maria, împreună cu membrii Guvernului, la 26 august 1920, iau parte la festivitățile naționale prilejuite de readucerea capului voievodului Mihai Viteazul la Mănăstirea Dealu, depus spre păstrare la Kerson, în Rusia, apoi la Iași, pentru a nu fi pângărit de ocupantul german al Târgoviștei în Primul Război Mondial. Autoritățile civile și militare ale orașului au organizat un impresionant cortegiu de la gara Târgoviște la Mănăstirea Dealu care a însoțit afetul de tun pe care era depusă racla cu capul voievodului întregitor de țară. La Mănăstirea Dealu, cu un gest solemn, regele își desprinde de pe veston Ordinul „Mihai Viteazul” și-l așază pe fruntea domnitorului. Peste un an, la 24 aprilie, regele Ferdinand I, regina Maria și principesa Maria sunt oaspeți de onoare ai Școlii de Cavalerie și iau parte la dezvelirea bustului Regelui Carol I, instalat în parcul din fața școlii. În 1930, pe 17 iulie, Regele Carol II, însoțit de primul-ministru Iuliu Maniu, de Ion Mihalache și Virgil Madgearu, face prima sa vizită oficială la Târgoviște, ocazie cu care primăria a ridicat în sudul orașului un arc de triumf. Apoi, regele își continuă drumul pentru a inaugura hidrocentrala de la Dobrești. În iunie 1933, regele Carol II și fiul său, principele moștenitor Mihai, Șoim și Mare Voievod de Alba-Iulia, sunt invitați la serbarea de sfârșit de an școlar la Liceul Militar „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu; regele dezvelește o placă de marmură inscripționată cu textul: „Liceul Militar de Gardă Regele Carol al II-lea, cap al Liceului”. Pe 1 iulie 1939, regele Carol II face ultima sa vizită la Târgoviște. Este însoțit de primul-ministru Armand Călinescu, de ministrul Aerului și Marinei, generalul Paul Teodorescu și de ministrul Înzestrării Armatei, generalul Gabriel Marinescu. Suveranul înalță în grad o nouă promoție de ofițeri din toate armele: solemnitatea are loc la Școala de Cavalerie. Noii ofițeri vor face parte din „Promoția Carol I”. (G.C.)

VIZITELE LUI NICOLAE IORGA LA TÂRGOVIȘTE Sunt cunoscute, mai ales, vizitele marelui istoric, din 26 august 1920, când l-a însoțit pe regele Ferdinand I cu prilejul readucerii capului lui Mihai Viteazul la Mănăstirea Dealu, și unde, în numele Academiei Române și a Ligii Culturale, a rostit o impresionantă cuvântare despre voievodul întregitor de țară; din octombrie 1927, împreună cu cursanți ai Universității Populare de la Vălenii de Munte, ocazie cu care evocă trecutul istoric al Târgoviștei la Curtea Domnească, din 7-9 iulie 1928 fiind președinte al Congresului Ligii Culturale, prilejuit de aniversarea unirii Basarabiei cu Patria Mamă. (G.C.)

VIZITELE PREZIDENȚIALE LA TÂRGOVIȘTE În vara anului 1955, președintele Republicii Populare

Democrate Coreene, Kim-Ir-Sen (Kim-II-Sung), însoţit de preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Populare Române, Gheorghe Gheorghiu-Dej, vizitează Târgoviştea şi şcoala de copii, care-i poartă numele şi care găzduieşte elevi din Coreea de Nord rămaşi orfani în războiul coreeano-american din anii 1950-1953. La 11 mai 1967, Nicolae Ceauşescu, secretar general al PCR şi preşedinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, în fruntea unei delegaţii de partid şi de stat întreprinde prima sa vizită de lucru în regiunea Ploieşti. Începe această vizită la Târgovişte. Vizitează Întreprinderea de Utilaj Petrolier şi Mănăstirea Dealu, aici, la cripta voievodului Mihai Viteazul, depunând o ramură de laur din bronz. Cu acest prilej sunt inaugurate Complexul Muzeal de la Curtea Domnească şi Muzeul Tiparului şi Cărţii Vechi Româneşti. La 22 iulie 1969, Nicolae Ceauşescu este din nou prezent la Târgovişte. Vizitează locul unde se vor construi obiectivele de pe marea platformă industrială (Combinatul de Oţeluri Speciale / Mechel de astăzi), Întreprinderea de Strunguri Automate – SARO, Întreprinderea de Lămpi Speciale – ROMLUX şi Întreprinderea de Utilaj Petrolier). Todor Jivkov, secretar general al Partidului Comunist Bulgar şi preşedinte al Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgare, însoţit de Nicolae Ceauşescu vizitează, în 1982, Combinatul de Oţeluri Speciale şi Întreprinderea de Strunguri Automate – SARO. Nicolae Ceauşescu întreprinde ultima sa vizită de lucru la Târgovişte, în 24 septembrie 1986. Vizitează Combinatul de Oţeluri Speciale, Întreprinderea de Utilaj Petrolier şi inaugurează Muzeul de Istorie din cadrul Muzeului Judeţean Dâmboviţa. La marea adunare populară din piaţa palatului politico-administrativ al judeţului anunţă că Târgoviştea va deveni a doua capitală a României. (G.C.)

VÎLCIU, Marian (14.10.1969, Radovanu, Călăraşi). Preot, conferenţiar. A absolvit Seminarul Teologic din Bucureşti, promoţia 1992, licenţiat al Facultăţii de Teologie Ortodoxă Bucureşti, promoţia 1996, doctor în teologie în 2006 la Facultatea de Teologie din Bucureşti. Consilier administrativ-şcolar la Episcopia Sloboziei şi Călăraşilor, profesor de Noul Testament la Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Gură de Aur” din Slobozia, Ialomiţa (1998-2000), asistent universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă din cadrul Universităţii „Valahia”, Târgovişte (2000-2003), lector universitar (2003-2008), conferenţiar (2008). Autor a numeroase articole şi studii de specialitate, participant la conferinţe şi simpozioane naţionale şi internaţionale. Preot la parohia „Mitropolia”, Târgovişte, judeţul Dâmboviţa. (Arhiep.)

VLAD CĂLUGĂRUL (1430/1435 – ~8.IX.1495, Bucureşti) Domn al Ţării Româneşti (iul.-aug. 1481; iul. 1482 – sept. 1495). Fiul lui Vlad Dracul. Numit iniţial

Petru, s-a călugărit de tânăr sub numele Pahomie. Aflat în Transilvania, a uneltit în mai multe ocazii pentru preluarea tronului (1457, 1477, 1480), dar reuşeşte abia în 1481, cu ajutorul lui Ştefan cel Mare şi al regelui Ungariei, Mathias Corvin. Aparent fidel turcilor, participând la campaniile contra Moldovei din 1484 şi 1485, avertiza constant pe transilvăneni asupra intenţiilor inamice. Prezenţa unor pretendenţi la tronul Munteniei în Transilvaniei şi mai multe acuze aduse castelanilor de la Bran strică relaţiile în 1493, Vlad Călugărul închizând drumurile şi permiţând o expediţie de jaf otomană în Ţara Bârsei. Ctitor al bisericii Mănăstirii Glavaciocul-Argeş şi al schitului Babele, a făcut danii către şcolile din Şcheii Braşovului, mai multor mănăstiri din Ţările Române (Tismana, Govora, Bistriţa, Cozia, Cotmeana, Râncaciou) şi de la Muntele Athos (Sf. Panteleimon, Philotheou). Însmormântat în biserica Mănăstirii Glavaciocul-Argeş. 11 din cele 15 documente emise de cancelaria sa au fost redactate în „oraşul de scaun de la Târgovişte” sau în „slăvitul scaun Târgovişte”, restul neavând localitatea precizată. Oraşul a fost fortificat pentru a rezista armelor de foc, Vlad Călugărul străduindu-se să integreze Turnul Chindiei în ansamblul Curţii Domneşti, ca piesă de rezistenţă. În 1491 lucrările de fortificare erau coordonate de artileristul Mihel şi se zvonea că domnul intenţionează să ridice un castel. (A.Ş./M.O.)

VLAD CEL TÂNĂR/ VLĂDUŢ (1494 – ~23.I.1512) Domn al Ţării Româneşti (a. 26 ian. 1510 – p. 23 ian. 1512). Fiul lui Vlad Călugărul şi al Mariei, văduva lui Basarab cel Tânăr. Obţine domnia cu ajutorul boierilor Barbu şi Părvu Craiovescu, prigoaniţi de Mihnea cel Rău, aliaţii jurându-şi reciproc credinţă, în faţa beilui de Nicopole. Pretendentul Mircea, fiul lui Mihnea este înfrânt în febr. 1510, dar Craioveştii uneltesc la Poartă pentru a-l aduce pe tron pe Neagoe (viitorul Neagoe Basarab). Pentru a ieşi de sub tutela lor, tânărul domn îl sprijină pe Selim, în lupta cu tatăl său, sultanul Baiazid II şi se recunoaşte vasal al regelui Ungariei (17 aug. 1511). Craioveştii sunt scoşi din Sfatul Domnesc şi merg la Mehmed beilul de Nicopole. Profitând de anarhia din Imperiul Otoman, acesta îl investeşte domn pe Neagoe, fiul lui Părvu Craiovescu şi porneşte cu oaste pentru a-l impune. Lupta se dă în apropiere de Bucureşti, Vlad cel Tânăr fiind prins şi decapitat. Neagoe este pus de sultan „în scaunul Târgoviştei...unde veni ţara de i să închină şi aduse daruri multe”. Continuă lucrările de înfrumuseţare a mănăstirii Dealu, unde va fi îngropat. (A.Ş./M.O.)

VLAD DRACUL (~1400 – ~16.XII.1447, Bălteni, Dâmboviţa) Domn al Ţării Româneşti (a. 20 ian. 1437 – vara 1442; a. 24 apr. 1444 – nov./ dec. 1447). Fiu nelegitim al lui Mircea cel Bătrân. Pribeag la curtea lui

Sigismund de Luxemburg, este investit cavaler al „Ordinului Dragonul” (de unde cognomenul „Dracul”) şi sprijinit să ocupe tronul Ţării Româneşti. Deşi învingător într-o primă confruntare, acceptă suzeranitatea sultanului, ale cărui trupe le însoţeşte în campania din Transilvania (1438). Între 1438 şi 1442 are relaţii bune atât cu Ungaria, cât şi cu Imperiul Otoman, dar în faţa ofensivei lui Ioan de Hunedoara, se refugiază la turci, care îl închid la Gallipoli şi îi iau fiii ostateci. În primăvara anului 1444, ajutat de turci şi de gruparea boierească filoturcă, este restabilit pe tron. Optează deschis pentru frontul antiotoman, participând cu oaste la campaniile duse de Ioan de Hunedoara şi de regele Ungariei, Vladislav I Jagiello: campania încheiată cu dezastrul de la Varna (10 nov. 1444) şi campania de pe Dunăre (aug.-oct. 1445), când cucereşte şi reface cetatea Giurgiu. Relaţiile cu Ioan de Hunedoara se deteriorează în 1447, când Vlad Dracul încheie pace cu turcii şi intervine în Moldova în sprijinul cumnatului său, Roman II. În a doua jumătate a lunii nov. 1447, Ioan de Hunedoara pătrunde în Ţara Românească, aducând cu el un pretendent, viitorul Vladislav II. Ajuns din urmă de ostaşii pretendentului, Vlad Dracul este decapitat împreună cu fiul său, Mircea, în timp ce ceilalţi doi fii, Vlad şi Radu, s-au salvat la turci. În ambele domnii a rezidat la Târgovişte, de unde emite primul său hrisov (ian. 1437) şi acordă privilegiile negustorilor braşoveni. Oraşul cunoaşte o intensă viaţă meşteşugărească şi comercială, iar autoritatea pârgarilor săi sporeşte considerabil, mărturiile lor servind drept probe în judecăţile desfăşurate la Braşov. În corespondenţa domnului cu braşovenii este descris, pentru prima dată, portul unui negustor târgoviştean, Zamvel: „hainele lui de lpru şi punga cu 200 aspri şi inelul de aur de zece florini şi spada şi şapcă francească”. (A.Ş./M.O.)

VLAD ÎNECATUL (? – 18.IX.1532, Popeşti, Ilfov) Domn al Ţării Româneşti (c. 4 iun. 1530 – p. 18 sept. 1532). Fiul lui Vlad cel Tânăr. A venit în ţară cu oaste turcească, ca urmare a intervenţiei la Poartă a partidei opuse Craioveştilor. Învingător la Viişoara-Olt (29 aug. 1530), are de luptat cu boierii Craioveşti, cărora le confiscă averile şi dă bănia Olteniei rudei sale, Hamza. Un pretendent, Drăghici Gogoaş, fiul comisului Danciu, este spânzurat la Istanbul de trimisul domnului. Pentru a-şi întări poziţia, Vlad Înecatul se căsătoreşte cu Ana, fiica lui Petru Rareş. Moare înecat în Dâmboviţa. A domnit la Târgovişte, la scurt timp de la instalare dând de aici un hrisov (5 iun. 1530). Va apăra în mai multe rânduri interesele negustorilor târgovişteni la Braşov. Din mai 1531 a stat mai mult la Bucureşti, revenind periodic la Târgovişte. Ctitor al Mănăstirii Viforâta. Însmormântat în biserica Mănăstirii Dealu. (A.Ş./M.O.)

VLAD ŢEPEŞ (~1430 – ~10.I.1477) Domn al Ţării Româneşti (a. 15 oct. – nov. 1448; a. 3 iul. 1456 – a. 26 nov. 1462; a. 8 nov. 1476 – a. 10 ian. 1477). Fiu al lui Vlad Dracul, a trăit până în 1436 alături de tatăl său în exil, la curtea împăratului Sigismund de Luxemburg sau în Transilvania, iar între 1442-48 a fost ostatic la turci. În perioada oct.-nov. 1448 ocupă tronul susţinut de aceştia. Alungat de Vladislav II, pribegeste în Imperiul Otoman, la curtea Moldovei şi la cea a lui Ioan de Hunedoara. Reocupă tronul în apr.-iul. 1456, sprijinit de acesta. Pe plan intern, a vizat întărirea puterii centrale, pregătind obţinerea independenţei ţării. În 1457 îl sprijină pe Ştefan cel Mare să ocupe tronul Moldovei, dar la scurt timp vor intra în conflict. În 1458, Vlad Ţepeş a susţinut urcarea pe tronul Ungariei a lui Mathias Corvin, dar în anul următor relaţiile cu acesta s-au tensionat. Susţinerea unor pretendenţi de către saşi a dus la represalii violente (1457, 1459 şi 1460), în oct. 1460, angajându-se prin tratat să-i furnizeze ajutor contra Moldovei. În 1459 Vlad Ţepeş refuză plata tributului către Imperiul Otoman şi încheie o alianţă cu regele Ungariei. A urmat nimicirea garnizoanelor otomane de la gurile Dunării până la Vidin, Vlad Ţepeş susţinând că a ucis 24 693 de turci. În primăvara anului 1462, Mahomed II atacă Ţara Românească, dar oastea sa este continuu hărţuită şi atacată prin surprindere, în apropiere de Târgovişte (noaptea de 16/17 iun.) suferind mari pierderi. Cu toate acestea sultanul îl impune domn pe Radu cel Frumos, fratele lui Vlad Ţepeş, căruia i se raliază boierimea. Refugiat în Transilvania, Vlad Ţepeş este închis de Mathias Corvin, sub pretextul unei înţelegeri cu turcii (nov. 1462). Eliberat după 1470 în condiţiile intensificării luptelor cu turcii, Vlad Ţepeş comandă între anii 1475-1476, alături de Pavel Chinezu şi despotul sârb Vuk Brankovici, forţele regale maghiare care operau în Serbia şi Bosnia, având un rol decisiv în cucerirea cetăţii Sabac (15 febr. 1476). În toamna anului 1476, este repus pe tron cu sprijinul lui Ştefan cel Mare şi al maghiarilor. Moare însă la scurt timp în urma unei lupte cu turcii sau a unui complot. Ctitor al bisericii Mănăstirii Comana, al unei biserici în Târgşor şi sprijinitor cu danii al Mănăstirilor athonite Filotheou şi Sf. Pantelimon. Personaj de legendă graţie vitejiei, cruzimii şi spiritului său de dreptate, Vlad Ţepeş este domnitorul român cel mai cunoscut pe plan internaţional, fiind menţionat în scrierile umaniştilor Antonio Bonfini, Anton Verancsics (Verantio), Sebastian Münster. În 1897, Bram Stoker l-a folosit ca inspiraţie pentru celebrul vampir Dracula, sporindu-i notorietatea fără a ţine cont de adevărul istoric. Primul document păstrat de la el este emis la Târgovişte (16 apr. 1457). Aici a fost construit Turnul Chindiei – simbolul de mai târziu al oraşului – de către meşterii ardeleni, coordonaţi de Christoph, veniţi la Târgovişte în 1458. Tot pentru protecţia oraşului au fost ridicate

şi fortificaţiile de la Bucureşti, oraş pe care cronicarul bizantin Laonic Chalcocondil îl considera „foarte întărit... foarte bine la adăpost”. În 1459 la Târgovişte vor fi traşi în țeapă Hamza paşa şi Catavolinos, ce încercaseră să-l predea pe domn turcilor. Legat de relaţiile sale cu târgoviştenii s-au păstrat mai multe legende. Conform „Letopiseţului Cantacuzinesc”, Vlad Ţepeş i-a pedepsit pe târgovişteni pentru un „mare necaz” făcut fratelui său: „Când au fost în ziua Paştilor, fiind toţi oamenii la ospete, iar cei tineri la hore, așa fără veste pre toţi i-au cuprins. Deci câți au fost oameni mari, bătrâni, pre toţi i-au înţepat de au ocolit cu ei tot târgul, iar câți au fost tineri cu nevestele lor şi cu fete mari, așa cum au fost împodobiţi în ziua Paştilor, pre toţi i-au dus la Poenari de au tot lucrat la cetate, până s-au spart toate hainele dupe ei”. Relaţia cu negustorii târgovişteni apare în povestirile despre cum Vlad Ţepeş pătrundea în prăvălii în timpul nopţii, lua bani de la unii şi îi puneă altora, pentru a le aprecia cinstea. (A.Ş./M.O.)

VLAD VINTILĂ (? – ~13.VI.1535, lângă Craiova) Domn al Ţării Româneşti (p. 18 sept. 1532 – a. 13 iun. 1535). Fiul lui Radu cel Mare (sau al lui Dragomir Călugărul). Jude în Buzău, este impus pe tron de către boierii din zonă. În mart. 1533 solicită sultanului investiţia, pe care o va primi în mai. Cea mai importantă realizare a domniei sale a fost reîntrirea Mitropoliei muntene sub autoritatea Patriarhiei Ecumenice de la Constantinopol, ca urmare a unei vizite făcute de delegaţii acesteia la Bucureşti (6 ian. 1534). Intră în tratative secrete cu imperialii şi aliaţii acestora, voievozii Petru Rareş şi Ştefan Mailath, fapt ce provoacă reacţia marii boierimii, în frunte cu logofătul Vâlsan. O încercare a acesteia de a-l înlătura (25 iul. 1534), cu sprijinul trimisului Porţii, Aloisio Gritti, este crunt reprimată, complotiştilor fiind executaţi. Va fi ucis în cursul unei vânători, de către oamenii cumnatului său, logofătul Momce. A sprijinit cu danii mai multe mănăstiri athonite: Chelandari, Marea Lavră a Sf. Anastasios, Zographou, Xeropotamou, Vatopedi. Ctitor al Mănăstirii Menedic (jud. Buzău), unde este înmormântat. Încă de la începutul domniei a fost prezent în „prea frumoasa şi minunata cetate a Târgoviştei”, de unde a condus ţara pe tot parcursul domniei. În 1534, aici primea delegaţia patriarhiei ecumenice de la Constantinopol. Văzând oraşul, Francesco della Valle la caracterizat ca „nu prea mare, aşezat la şes şi înconjurat de ziduri... castelul din acel oraş în care locuia domnul ţării... era împrejmuit cu pari de stejar foarte groşi”. (A.Ş./M.O.)

VLAD, Mihail I. (3.VI.1947, Bărbuleţu, Dâmboviţa – 26.XII.2006, Târgovişte) Poet, prozator, ziarist, editor. Studii generale în comuna natală, apoi Şcoala

Profesională de pe lângă Combinatul Siderurgic Hunedoara (1962-1965) şi Liceul Economic Târgovişte (1967-1972). De-a lungul anilor are diferite profesii: muncitor, planificator, administrator, pedagog, funcţionar. Conduce din 1990 revista „Târgoviştea”, „revistă de cultură şi artă a românilor de pretutindeni”, precum şi Editura „Macarie” (1993), pe care o înfiinţează. Colaborator la reviste şi ziare locale, centrale şi din afara ţării (Mioriţa noastră – New York). Prezent cu versuri în emisiuni de radio şi TV, primeşte premii la festivaluri naţionale (Târgovişte) sau internaţionale (Uzdin, Iugoslavia, 1998). Iniţiază şi conduce Societatea Literară „Alexandru Vlahuţă” (1970-1989) din Târgovişte ca şi a Festivalului de Literatură pentru tineret „Pana Văcăreştilor” (1971-1975). Redactează culegeri de poezie „Caiet liric” (Târgovişte, 1971-1973), unde publică versuri alături de alţi poeţi tineri. Îngrijeşte apariţia unor antologii: „Poezia cetăţii” (2001), „Norul sărută câmpia” (2003), „Cupolă de veac” (2003), dar şi pe cele dedicate lui Nichita Stănescu („Pe o coajă de vocală”, 2003), Mihai Eminescu („Almanahul «Mihai Eminescu»”, 2004) sau „Ştefan cel Mare şi Sfânt” (2004). Autor a unor volume de poezii sau publicistică: „Neliniştea cuvintelor” (1994), „Cu mâna în afara nopţii” (1994), „Libertatea pe umeri” (1995), „Rănilor sufletului” (1996), „Durute poteci” (1999), 33 de poeme” (2001), „Umbra dintre clipe” (2002), „Prăbuşiri în uitare” (2003). Ca ziarist susţine prin articole, cronici, ştiri, mişcarea literară şi culturală dâmboviţeană. (V.P.)

VLADIMIRESCU, Tudor (1780, Vladimiri, Gorj – 26/27.V.1821, Târgovişte) Conducător al Revoluţiei de la 1821. Fiul unor moşneni olteni, a crescut la curtea boierului Nicolae Glogoveanu, administrându-i, mai târziu, moşiile şi activităţile negustoreşti. Numit vâtaf de plai (1806-1820), participă la războiul ruso-turc (1806-1812), la comanda unei companii de panduri, primind gradul de locotenent în armata rusă şi Ordinul Vladimir, clasa III. A intrat în contact cu problemele politice internaţionale la Viena (1814), fiind trimis cu treburi de Glogoveanu, în perioada Congresului de Pace. Crezând că emanciparea Ţării Româneşti poate fi obţinută cu sprijinul Rusiei, în contextul mişcării de eliberare a Greciei iniţiată de Eterie, a intrat în tratative cu eteristul Alexandru Ipsilanti, dar şi cu boierimea autohtonă din Comitetul de Oblăduire. Înţeles cu aceştia, Tudor Vladimirescu urma să strângă o armată, având ca obiectiv principal înlăturarea regimului fanariot şi restabilirea domnilor pământeni. La Tismana şi Padeş a organizat o oaste formată din panduri, armăuţi şi ţărani, cu care porcede spre Bucureşti spre a-şi realiza obiectivele (ian./febr.-mart./apr. 1821). Viziunea sa asupra organizării statului apare în documentele programatice emise în această perioadă: „Proclamaţia de la Padeş” (22 ian./3 febr. 1821) şi „Cererile norodului

românesc”. Lipsit de sprijinul Rusiei, care a dezavuat Eteria, Tudor Vladimirescu a intrat în Bucureşti cerând boierilor să-şi afirme poziţia (21 mart./ 2 apr.). Aceştia au semnat „Cartea de adevărire” (23 mart./4 apr.) prin care mişcarea lui Tudor Vladimirescu era considerată „folositoare şi izbăvitoare norodului spre uşurinţă”. A condus efectiv, în mod autoritar, luând mai multe măsuri, pe care divanul a trebuit să le aprobe, dar mai mulţi boieri au părăsit ţara. Ipsilanti, stabilit la Târgovişte, a păstrat controlul asupra unei părţi din judeţele de la Est de Olţ. Dorinţa lui Tudor Vladimirescu de a nu deranja Poarta, a dus la conflictul cu Eteria. Retrăgându-se din faţa trupelor otomane, Tudor Vladimirescu, aflat la Goleşti, este predat de oamenii săi eteristului lordache Olimpiotul care-l duce la Târgovişte (21 mai/2 iun.). În noaptea de 26 spre 27 mai/7 spre 8 iunie a fost asasinat din ordinul lui Ipsilanti. Târgoviştea i-a comemorat amintirea prin două busturi – cel mai celebru, turnat în bronz în 1956, după lucrarea lui Ion Damian şi Gheorghe Coman, amplasat în vecinătatea Catedralei arhiepiscopale. O troiţă şi una dintre arterele principale poartă numele său. (A.Ş./M.O.)

VLADISLAV II (? – 20.VIII.1456) Domn al Ţării Româneşti (p. 4 dec. 1447 – apr./iul. 1456). Filiaţia sa este incertă, fiind considerat fiul sau nepotul lui Dan II. În oct.-nov. 1448 participă la campania antiotomană condusă de Ioan de Hunedoara încheiată cu înfrângerea de la Kossovoploje, perioadă în care tronul a fost ocupat de Vlad Ţepeş, ca interpus al Imperiului Otoman. Sprijinit de domnul Moldovei, Vladislav II reocupă tronul. În politica externă reuşeşte să conserve autonomia Ţării Româneşti, statut asigurat prin tratatul pe trei ani încheiat între Ungaria şi Imperiul Otoman (20 nov. 1451), dar orientează politica economică a ţării către cea de a doua putere, prin măsura monetară de asimilare a ducatului muntean asprului turcesc. În replică, Ioan de Hunedoara i-a confiscat feudele ardelene, Amlaşul şi Făgăraşul, unde l-a adăpostit pe Vlad Ţepeş, în calitate de pretendent la tronul Ţării Româneşti. În toamna anului 1455 Ioan de Hunedoara pătrunde din nou în Ţara Românească de unde îi alungă pe turci. Pacea încheiată cu Ioan de Hunedoara după această dată a fost însă de scurtă durată şi Vladislav II atacă S Transilvaniei, în regiunea Făgăraşului unde se adăpostea Vlad Ţepeş. Conform pietrei sale de mormânt, ar fi fost executat de Vlad Ţepeş. Vladislav II a domnit la Târgovişte, dar primul document emis de aici este de abia la 2 ian. 1450. Conform acestuia, numeroşi reprezentanţi ai marii boierimi aveau întinse proprietăţi la Târgovişte, iar instalaţiile hidraulice se înmulţiseră pe lazul Morilor din oraş. Tot aici funcţiona şi hereghia (monetăria) ţării, ale cărei emisiuni monetare au provocat reacţia braşovenilor şi sibienilor.

Vladislav II a fost înmormântat la mănăstirea Dealu (20 aug.). (A.Ş./M.O.)

VLAHUŢĂ, Alexandru (5.IX.1858, Pleşeşti, Alexandru Vlahuţă, Vaslui – 19.IX.1919, Bucureşti) Poet, prozator, memorialist, ziarist. După clasele primare, urmează, tot la Bârlad, liceul, absolvit în 1878. În 1879 îşi ia bacalaureatul înscriindu-se la Facultatea de Drept din Bucureşti, pe care o abandonează datorită lipsurilor materiale. Din noiembrie 1879 ocupă prin concurs postul de institutor la Şcoala Primară Nr. 1 din Târgovişte, iar din 1880 este profesor suplinitor la Gimnaziului „Ienăchiţă Văcărescu”, unde a funcţionat până la 1 noiembrie 1882 ca profesor de română şi latină. Între 1882-1883 intră ca profesor la Şcoala Divizionară de la Mănăstirea Dealu. În 1882, graţie unei diplome cumpărate, se înscrie în baroul avocaţilor târgovişteni pledând câteva procese fără prea mult succes. Din cauza activităţii publicistice desfăşurate în presa târgovişteană este destituit de la catedra gimnaziului în noiembrie 1882, iar din 1884 se mută la Bucureşti. De perioada târgovişteană este legat debutul în publicistică, ca poet şi prozator. În 1879 ziarul „Dâmboviţa” îi publică articolul „Banul”. Îşi face ucenicia de gazetar, la „Armonia”, sub conducerea lui C. Alessandrescu, ce apare neîntrerupt din 1881 până în 1883, făcând parte din comitetul de conducere. Cei cinci ani petrecuţi în Târgovişte, n-au rămas fără ecou în opera sa. În „România pitorească” închină pagini bătrânei capitale voievodale, pe străzile căreia şi-a purtat paşii. Cultul faţă de rămăşiţele trecutului, pe care-l va fi simţit aici mai prezent ca oriunde, l-a exprimat în lucrarea legată tot de Târgovişte, „Moş Peiu”, din volumul „Clike de linişte” sau în paginile evocatoare ale volumului „Din goana vieţii”. Perioada târgovişteană de debut literar şi publicistic este o perioadă rodnică, care-i va marca întreaga carieră. (V.P.)

VLĂDESCU, Matei (2.II.1835, Târgovişte – 1901, Târgovişte) General. Studii militare: Şcoala Militară de Ofiţeri din Bucureşti (1850-1856), pe care o termină cu gradul de sublocotenent, iar în anul 1873 era colonel. Războiul de Independenţă l-a găsit în funcţia de comandant al Brigăzii 1 Infanterie, din Divizia 3 Infanterie, aflată în structura Corpului 2 Armată. În această funcţie a luat parte la toate acţiunile de luptă ale războiului: 12-25 aprilie 1877 operaţiunile de acoperire strategică în Poarta Focşanilor, în raionul Galaţi, Barboşi, Brăila; 25 aprilie – 7 mai 1877 brigada condusă de colonelul Vlădescu a fost dispusă în raionul Turbatu, Stăneşti, Frăţeşti, Doia, cu misiunea de a interzice turcilor să forţeze Dunărea şi să înainteze spre Bucureşti; 7 mai – 14 august 1877, brigada participă la faza a II-a înaintează pe direcţiile Calafat, Brăileşti, Craiova, Rast, iar la 9 iulie participă cu artileria la

bombardarea Vidinului; 14 aug. brigada a trecut Dunărea în Bulgaria, pe la Corabia, înaintând spre Plevna. La 30 aug. Brigada 1 Infanterie participă la luptele de la Grivița; 28 noiembrie 1877, Osman-Pașa a eșuat în încercarea de a ieși din încercuirea pe direcția Sofia și se va preda. Colonelul Vlădescu a făcut parte din delegația română condusă de colonelul Mihail Cerchez, comandantul Diviziei 2 Infanterie care s-a deplasat la casa unde se afla rănit generalul Osman-Pașa. Aici colonelul Vlădescu a participat la momentul când Osman-Pașa și-a predat sabia generalului rus Ganetki și i-a înmănat ordinul de capitulare a circa 45.000 oșteni. După capitularea armatei otomane, colonelul Vlădescu a primit sarcina să strângă prizonierii și armele. Prizonierii au fost escortați de Brigada I în România, iar o parte (800) au ajuns la Târgoviște și au fost internați în lagărul de la Mănăstirea Dealu. Bolnavii și răniții au fost internați la Spitalul Fonderiei. Pentru partiotismul și faptele de arme dovedite pe câmpul de luptă, acest brav ostaș eroul al națiunii, colonelul Matei Vlădescu a fost decorat cu ordinul „Steaua României”, cu medalia „Trecerea Dunării”, cu medalia „Virtutea Militară” din aur și felicitat de prințul Carol. Pentru modul cum a acționat și a condus trupele aflate sub comanda sa, colonelul Matei Vlădescu a fost avansat la gradul de general și numit în Statul Major General al Armatei Române. A fost înmormântat (1901) în cavoul familiei aflat la Mănăstirea Viforâta. (G.T./ C.V.)

VLĂDESCU, Mihai (1800-1868, Târgoviște) A avut titlul de serdar și a îndeplinit funcția de judecător la Tribunal, ispravnic al lucrărilor de restaurare de la mănăstirea Dealu și îngrijitor al Curții Domnești. A fost președinte al orașului între 1 noiembrie 1835 – 19 iulie 1839, când a continuat inițiativa predecesorului său de aliniere a ulițelor și a clădirilor, care se puneau greu în aplicare, motiv pentru care sistematizarea orașului a rămas doar un deziderat. Din aprilie 1838 alinierea „caselor la linie” s-a pus în aplicare și în satele aflate pe moșia orașului. Lui i-a aparținut inițiativa construcției „Podului cel Mare de peste râul Ialomița” (pe locul podului Mihai Bravu). S-a înscris în rândul magistraților care au militat pentru păstrarea hotarelor moșiei orașului, fapt pentru care a intrat în conflict cu vecinii (schitul Viforâta, mănăstirea Mărcuța, Mănăstirea Stelea, mitropolia Târgoviștei și cu boierii Văcărești). (M.O.)

VLĂDESCU, Nicolae (1.VII.1937, Târgoviște) Școala primară, Școala Nr. 1 de Băieți Târgoviște; Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (1954), absolvent cu diplomă de merit; Facultatea de Medicină Generală din București (1960). Medic de circumscripție sanitară în comuna Ghidigeni și Movileni, regiunea Galați (1960-1963). La 10 iulie 1963, la concursul de secundariat s-a clasat pe locul II. În urma concursului de secundariat, medic

cu specialitatea chirurgie generală la Spitalul Târgoviște (1963-2008). Doctorand clinica de chirurgie plastică și reparatorie din București între anii 1973-1977; director general al Spitalului Județean Târgoviște (1994-1997), comandantul Detașamentului de Prim-Ajutor Medico-Chirurgical (DPAMCh), formațiune cu 183 de cadre medico-sanitare în cadrul Programului național de apărare (1977-1988). Președinte al Uniunii Societăților de Științe Medicale – filiala Dâmbovița (1968-2002) și din 2003, președintele Asociației Medicale Române Dâmbovița, timp în care la Târgoviște au fost organizate numeroase manifestări științifice naționale și internaționale. Vicepreședinte al Colegiului Medicilor din Dâmbovița (1977-1988). Decorat cu Meritul sanitar. Articole la reviste medicale din țară și străinătate, participare cu comunicări la congrese de chirurgie în țară și străinătate. Născut în Târgoviște, a practicat medicina în orașul natal timp de ani 45 de ani, conducând instituții reprezentative din Târgoviște și din județ. (M.S.)

VLĂSCEANU, Cristina (20.II.1967, satul Lazuri, Comșani, Dâmbovița) Atletă. Primul care i-a intuit calitățile de viitoare performanță în atletism a fost Gheorghe Gheorghe, profesorul de educație fizică de la școala generală din localitatea natală unde era elevă. Legitimată la CSȘA Câmpulung Muscel (1980-1981) și „Clubul Sportiv” Târgoviște (1982-1985). Trei selecții în echipa națională. Campioană balcanică de juniori (4 × 400 m, 1984). Medaliată la campionatele naționale. Campioană națională de tineret. Multiplă campioană și recordmană națională de juniori. Maestră a sportului (1984). Recordurile personale: 100 m – manual (11.9, 1983), 200 m – electronic (25.22, 1985), 200 m – manual (24.7, 1983), 400 m (55.06, 1983), 400 m garduri (58.89, 1984). A fost desemnată „Cel mai bun sportiv al județului Dâmbovița” în anul 1982. Soră cu Maria Vlăsceanu. (A.B.)

VLĂSCEANU, Maria (2.V.1962) Atletă. Legitimată la LCEA Câmpulung Muscel (1976-1979), CSȘA Câmpulung Muscel (1980), „Clubul Sportiv” Târgoviște (1982-1985). Patru selecții în echipa națională. Multiplă medaliată la campionatele naționale și campionatele naționale de tineret. Maestră a sportului (1984). Recordurile personale: 100 m – electronic (12.04, 1982), 100 m – manual (11.9, 1984), 200 m (25.22, 1982), 100 m garduri (13.59, 1982), săritura în înălțime (1.66, 1982), săritura în lungime (6.37, 1982), heptatlon (5.465, 1982). Soră cu Cristina Vlăsceanu. (A.B.)

VLĂSTARUL Publicație școlară care apare la Târgoviște din 7 aprilie 1918 până în aprilie 1926. Din decembrie 1925 are ca subtitlu „Revista Liceului «Ienăchiță Văcărescu» Târgoviște”. Sub conducerea

lui I. Diaconescu – director – şi a unui comitet. Încă de la apariţie se înscrie ca o publicaţie tip caleidoscop, cu spectru larg de preocupări şi cu un buchet de consilieri valoroşi. Din 1925, se bucură de prezenţa unor viitoare personalităţi ale poeziei noastre (Ioan Ciorănescu, care se afirmă în paginile revistei, ca un excelent traducător din lirica franceză romantică şi modernă). De asemenea, Cicerone Theodorescu, care va fi şi inima revistei între 10 mai 1925 şi 15 aprilie 1926. Mai întâlnim versuri publicate de Alexandru Stamatiad, Maria Cunţan, Lazăr Matei Petrescu; povestiri, articole comemorative de istorie, ale lui D. Negulescu, Ch. Georgescu, I. Diaconescu, Ilie Angelescu, Constantin Ciorănescu. Reapare în iunie 1970, seria nouă, ca revistă a aceluiaşi liceu, cu subtitlul „revistă de literatură, ştiinţă şi artă” sub îngrijirea profesoarei Viorica Drăghici-Rădulescu. În colectivul de redacţie: Lazăr Dinescu, Radu Gloglovan, Eugenia Dunu, Georgiana Ivaşcu şi elevi. Vor semna printre alţii Matei Alexandrescu, Traian Lalescu, Mircea Horia Simionescu (foşti elevi), precum şi Ion Vasiliu, Constantin Manolescu, Elena Preda, Ion Gavrilă. Revista se dorea a fi „o rampă de lansare a literaturilor cu vocaţie”. Încă de la apariţie se înscrie ca o publicaţie caleidoscopică, cu spectru larg de preocupări şi cu un buchet de condeieri valoroşi. (V.P.)

VOCEA CHINDIEI Cotidian de informaţie: apare la 15 noiembrie 1991; editor: Indest din Bucureşti. Redactor-şef: Răzvan Savaliuc; redactori-şefi adjuncţi: Mircea Cotârţă, Monica Manughevici; redactori: Ilie Bâzoi, Bogdan Bucăloiu, Sebastian Niţă (investigaţie), Violeta Stanciu (economic), Gabriel Bengea, Carmen Burtucală (public), Costin Mihai (sport). Din august 2000 până în februarie 2001, când îşi încetează apariţia, săptămânal. (G.C.)

VOICU, Constantin (23.X.1954, Voineşti, Dâmboviţa) Profesor, poet, publicist. Studii primare şi gimnaziale în comuna natală, apoi Şcoala Normală din Câmpulung (1974), Facultatea de Ştiinţe Umaniste a Universităţii „Valahia” Târgovişte, specializarea geografie (2004). Învăţător la şcolile din Călugăreni (Prahova), Răcari, Vulcana-Băi (Dâmboviţa), apoi la Târgovişte. Colaborează cu poezii, articole la „Dâmboviţa”, „Tribuna”, „Argeş”, „Scânteia tineretului”, „Suplimentul literar artistic al Scânteii tineretului”, „Flacăra”, „Luceafărul”, „Jurnal de Dâmboviţa”, „Glasul cetăţii”, „România Mare”, „Târgoviştea”, „Tricolorul”, „Legea lui Ţepeş”, „Litera”, „Curier” „Graiul Dâmboviţei”. Fondează şi conduce periodicul „Vulturul Basarab” (1994), „Tricolorul de Dâmboviţa” (1999), precum şi revista pentru copii „Căldăruşa cu bondari” (2003). Redactor-şef adjunct al revistei „Eroica”. Consilier judeţean în perioada 1992-2004. Vicepreşedinte al Filialei Dâmboviţa a Asociaţiei

Naţionale „Cultul Eroilor” (2007). Obţine premii la Festivalul de Literatură „Moştenirea Văcăreştilor” (1989), al revistei „Argeş” sau la Radio-Craiova (1982). Debut editorial, în volumul colectiv „Inscripţii în timp” (1983) cu pseudonimul Simache Porumbacu. Mai publică în culegerile colective „Columnă de victorii”, „Foc nestins”, „Diademe ale timpului nostru”. Autor al volumelor de versuri: „Zări de maramă pe Râul-Alb” (1999), „Pulbere sacră” (2000), „Căldăruşa cu bondari” (2003), „Neamul florilor de tei” (2003), „Moartea mea de dragoste” (2004), „Hai la şcoală, boieri mari” (2005), „Cu lunile prin târg, alunecând” (2008). (V.P.)

VOICULESCU, Corina (30.III.1978, Târgovişte) A absolvit Liceul „Ion Heliade-Rădulescu” din Târgovişte şi Facultatea de Istorie de la Universitatea Creştină „Dimitrie Cantemir” din Bucureşti; doctor în istorie la Universitatea „Valahia” din Târgovişte. Predă în unele şcoli din Dâmboviţa, apoi, şi în prezent, muzeograf la Complexul Naţional Muzeal „Curtea Domnească” din Târgovişte. Publică lucrări (cărţi, studii, articole) vizând istoria Târgoviştei, a judeţului Dâmboviţa şi personalităţi politice româneşti. I s-a acordat Premiul „Valeriu Florin Dobrinescu” (2011) de către Muzeul Judeţean Argeş pentru lucrarea „Vintilă Brătianu – personalitatea şi activitatea sa”. (G.C.)

VOINESCU, Ion (1885-1912) Artist, fotograf. A însoţit pe Virgil Drăghiceanu în cercetarea pe care a făcut-o, referitor la monumentele judeţului, pe care le-a immortalizat în fotografii de referinţă, cu mult talent şi simţire. (M.O.)

VOINŢA Ziar bilunar de politică, cultură, viaţă socială şi economică. A apărut în perioada 25 octombrie 1934 – 15 martie 1937 sub coordonarea unui Comitet condus de avocatul liberal Ion Irimescu-Cândeşti. Redacţia şi administraţia se aflau în Târgovişte, pe strada Traian Moşoiu, nr. 7. Ziarul dorea să fie ecoul celor nemulţumiţi şi nedreptăţiţi: „Să se audă din vârf de Carpaţi la marginea ţării, că ţăranul, meseriaşul, negustorul, industriaşul, intelectualul, toţi se prăpădesc mai mult din vina şi nepăsarea oamenilor, decât a vremurilor”. Scriu articole avocaţii Ion Irimescu-Cândeşti şi Constantin S. Ionescu, profesorul D. Nedea – directorul Liceului „Ienăchiţă Văcărescu” ş.a. Sunt ilustrate aspecte variate ale situaţiei din Târgovişte şi din ţară: naţionalizarea subsolului, necazuri ale negustorilor, dezbateri privind Legea minelor, problematica învăţământului, creaţii literare, balul Sfatului negustoresc, serbările şcolare, conferinţele de la Sala de Arme susţinute de C. Dimitriu şi I.Al. Brătescu-Voineşti, muzică şi educaţie, sfaturi pentru săteni, fripturismul politic, viaţa culturală târgovişteană, scrisorile lui C.S. Ionescu – fost primar

și senator către I.G. Duca, teme de istorie, sfaturi medicale, personalități locale sau naționale (Ion Diaconescu, I.G. Duca, Ionel Brătianu), rolul șefului, teme de călătorie pe Valea Dâmboviței, oameni care au marcat comunitatea locală (preotul Isaia Popescu din Șerbănești), aspecte ale politicii externe, știri din țară ș.a. (M.C.)

VOJEN, Victor (14.VII.1906, Târgoviște – ?) Avocat, om politic. Absolvent al Facultății de drept, comandant legionar în județul Dâmbovița (1931-1937). A fost urmat la conducerea mișcării legionare de inginerul Victor Dragomirescu (1937-1938) și de avocatul Aurel Ionescu (1938-1941). După publicarea Jurnalului Consiliului de Miniștri din 9 decembrie 1933 prin care Garda de Fier era interzisă, Victor Vojen a fost arestat pe motiv că la percheziția domiciliară i s-au găsit materiale de propagandă. În timpul regimului comunist a fost condamnat și închis între anii 1957-1962, fiind găsit vinovat de activitate legionară. (M.C.)

VORNICUL TÂRGOVIȘTEI Era reprezentantul domnului la Târgoviște, care prelua rolul ispravnicului de scaun. Instituția s-a conturat în ceea ce privea atribuțiile și importanța sa în timpul lui Constantin Brâncoveanu, acesta devenind „vel (mare) vornic”. A fost înființată probabil după 1626 când Târgoviștea n-a mai fost reședința principală întrucât între 1639-1660, când Târgoviște a revenit principală reședință, nu sunt menționați. Documentele amintesc prezența dregătorilor: „jupan Gheorghe vornicul i Nestor logofăt, ispravnici ai scaunului Târgoviște” (1630), „jupan Crâsteian vornicul, Chircă Rudeanu” (1664), „Stoica fost mare agă” (1669), „Stroe logofătul Ludescu... judecătoria de la Scaunul Târgoviștei”, „Pascale vornicul ot Târgoviște” (1682-1700), „Grigore Brâncoveanu” (1701), „Radu sin Hrizea Popescu” (1717), „Bârcă Cojăscu” (1720), „Drăghici Bălăceanu, Constantin Conțescu” (1722), „Gavriil Drugănescu” (1723), „Petru Obedeianu” (1724), „Mihai Bărbătescu” (1732-1739), „Ștefan Văcărescu” (1742), „Ștefan Brezoianu” (1745), „Grigorașcu Razu” (1748-1751), „Ilanache Halepliu” (1749, 1755), „Stavru” (1752). În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea știrile despre vornicii de Târgoviște au devenit tot mai rare, fiind amintiți Radu Cantacuzino (1768), Matei Cocorăscu (1774). Ulterior nu mai sunt amintiți, atribuțiile lor fiind preluate de izpravnicii județului. (M.O.)

VRABIE, Sănduț (10.VIII.1968, Târgoviște) Modelism, Rachetomodelism. Legitimă la Metalul Târgoviște (19985-1994). În 1994 la Campionatele mondiale a făcut parte din echipele care au ocupat locul 4 în probele „rachetomodel de altitudine, clasa S1B” și „rachetoplan, clasa S4B”. A câștigat, în 1993, medalia de bronz Campionatele europene (durată cu

streamer, clasa S6A, pe echipe). Multiplu medaliat la campionatele naționale (diferite probe). Primul titlu de campion național, la juniori, l-a obținut în anul 1986. Maestru al sportului. (A.B.)

VRĂBIEȘCU, Ion (9.III.1947, Văleni Dâmbovița, Dâmbovița – 21.V.1996, Târgoviște) Profesor, poet, publicist. Studii primare și gimnaziale în satul natal, urmate de cele liceale la Câmpulung. Urmează cursurile Facultății de Limba și Literatura Română, la Pitești și București. Profesor în comuna Pâncești (Bacău), apoi la școli târgoviștene. O lungă perioadă de timp director al Școlii „Smaranda Gheorghiu” din Târgoviște. Debut cu poezie în revista „Steaua” (Cluj, 1986). Publică sporadic și în presa locală. Exigent în privința formei de expresie, răpus de o boală necruțătoare în plină maturitate creatoare, lasă numeroase poezii în diferite grade de cizelare și forme de expresie. Vor fi strânse postum în volumul „Crai negru” de către editorul Mihai Stan. (V.P.)

VRMEA NOUĂ Gazetă a P.N.L. din județul Dâmbovița. Apare în perioada 30 ianuarie – 13 februarie 1921, sub conducerea unui Comitet. Își avea redacția și administrația în Târgoviște, strada Primăverii, nr. 7. Scopul gazetei era „lupta pentru consolidarea țării bazată pe ideea națională, pe o democratizare cât mai largă a instituțiilor ei prin ordine, muncă și înfrățire socială”. În paginile sale scriu articole Grigore Tollea, Ilie Angelescu, dr. A. Iliescu, Ion Alexanrescu, Ghica Diclescu, profesorii N. Filip și I. Diaconescu. Tematica abordată este preponderent politică: situația politică din județ, realizări și succese liberale, întâlnirile unor fruntași politici ai P.N.L. (Polizu Dragomirescu, Grigore Tollea, C.S. Ionescu, Irimescu-Cândești ș.a.) cu cetățenii, polemici politice locale, analiza unor proiecte de legi, întrunirile P.N.L. din Târgoviște. De asemenea, sunt abordate și alte aspecte de interes cetățenesc: aniversări istorice, sănătatea publică, sfaturi practice, activitatea Cercului Studențesc Democrat. Titluri de articole: „Politica”, „Un nou ideal”, „Pământ și drept de vot” ș.a. (M.C.)

VRMEA NOUĂ Gazetă a Partidului Național Țărănesc din Dâmbovița, apare la Târgoviște între 1 februarie 1927 și 15 februarie 1938. Tipografia Noua, Ioan N. Negoescu. De la nr. 7 din 1 mai 1929 cu subtitlul „apare la 1 și 15 ale fiecărei luni”. Își schimbă de mai multe ori tipografia: Dâmbovița (1931), Viitorul. Petre G. Popescu (1931), Lupta. N. Stroilă (1928, București), Tipografiile Române Unite (1929, București). Un număr al gazetei (50, 1 iulie 1934) reproduce din discursul lui Cezar Spineanu la Congresul general al Partidului Național Țărănesc Dâmbovița, din 14 iunie 1934: „Votul universal nu este încă în folosul celor mulți. Nu suntem încă stăpânii forțelor economice. Țărănimia

nu ştie să folosească încă votul universal şi împroprietărirea. Avem lângă noi, în Dâmboviţa, o bogăţie fabuloasă: petrolul. Proprietarii sunt fără pricepere. Samsarii jefuiesc ca în codrii Vlăsiei. De ținuturile Târgoviştei sunt legate şi clipele de glorie ale trecutului nostru istoric, dar şi cele dureroase ale ţărănimii. Azi nu putem consolida România Mare, decât prin ridicarea ţărănimii la viaţa de stat. Să fim disciplinaţi şi fără preget să fim alături de conducerea partidului nostru. Sunt vremuri de luptă”. (V.P.)

VULTURUL BASARAB Periodic editat de Consiliul Judeţean Dâmboviţa al Partidului România Mare; apare

în iulie 1994 într-o primă serie până în mai – iunie 1995; în serie nouă apare din luna mai 2002 până în februarie 2003. Colectivul de redacţie: Constantin Voicu, director/fondator; Corneliu Voica, redactor-şef/fondator; redactori colaboratori: Ion Bruneanu, Dumitru Barbu, Maria Mititelu, Dumitru Badea, Marin Petre Constantin, Corneliu Vrabie, Ionuţ Corneliu Voica, Ilie Marcu, Vasile Horga, Marian Ionescu, Ion Ciurlău, Dumitru Gherghescu, Iulică Matei, Roxana Miculescu, colaborator/fondator Ion Românul/George Coandă. Rubrici permanente: „Turnul de control”, „Reportaj din infernul de lângă noi”, „Faţa nevăzută a corupţiei”, „La cumpăna de vremuri”, „Comentariul lunii”, „Obiectiv politic”. (G.C.)

W

WALTER, Balthazar (sf. sec. XVI – încep. sec. XVII) Poet de expresie latină. Originar din Silezia. În vara anului 1597 a făcut parte din delegația diplomatică poloneză condusă de Stanislav Golski, la curtea din Târgoviște a lui Mihai Viteazul, la sfârșitul acestei misiuni diplomatice, întors în Silezia, va da manuscrisul cronicii scrise la Târgoviște, pentru a fi tipărit de municipalitatea orașului Gorlitz, în 1599. Titlul cronicii: „Brevis et vera descriptio rerum ab illust...”. Textul cronicii românești, tradus în polonă, i-a fost dat lui Balthazar Walter de către Andrei Tarnowski, diplomat polonez aflat în trecere pe la Curtea Domnească din Târgoviște. Autorul cronicii a mai scris în timpul șederii la Târgoviște, citindu-le în fața Curții, o epigramă și o elegie dedicată zilei onomastice a fiului lui Mihai Viteazul, prințul Pătrașcu. (V.P.)

Z

ZALHANALE În sec. al XIX-lea meșteșugul se practica în ateliere mari cu caracter manufacturier denumite zalhanale. La 1810 este amintită zalhanaua lui Tolea Hagi Ioan pe râul Ialomița care a fost reconstruită la 1834 de soția sa, Elenca Toluaia. Tolea Hagi Ioan și Constantin Vameșul în 1831 au încheiat un contract cu magistratul orașului pentru aprovizionarea cu carne proaspătă și de bună calitate a orașenilor. În 1834 este menționată construcția zalhanalei lui Ianache Bădulescu de pe râul Ialomița. La 1830 în cuprinsul orașului existau patru zalhanale în care se sacrificau boi, vaci, capre, oi. Cea mai cunoscută zalhana era a lui Pavel Bănică situată pe Iazul Morilor. Zalhanalele ocupau un loc important în economia orașului și începând cu anul 1837 au fost instalate pe Iazul Morilor, pe Ialomița sau pe apa Ilfovului, deoarece erau unități industriale poluante. O altă zalhana, a lui Grigore Popescu, este menționată la 1851 în mahalaua sârbilor. La sf. sec. XIX-lea, ca urmare a modernizării orașului, se impunea desființarea zalhanalelor neigienice și construirea unui abator. (G.T./ C.V.)

ZALHANA MODERNĂ – ABATORUL Procesul de modernizare a orașului de la sf. sec. al XIX-lea impunea construirea unui abator pentru înlăturarea zalhanalelor neigienice. Construirea acestui obiectiv a fost discutată în ședința consiliului comunal din 14 aprilie 1880, hotărându-se alocarea de fonduri, alegerea terenului și întocmirea planurilor necesare. Construcția a fost realizată în 1893 și de-a lungul timpului s-au adus unele îmbunătățiri. În 1905 a fost amenajat un abator pentru animale mici, iar în 1912 se punea problema amenajării unui abator pentru porci. În perioada interbelică abatorul a fost modernizat întocmindu-se planuri și deize pentru un grajd de vite, unul de porci, două pavilioane de tăiat porci și vite mari. Modernizarea a fost făcută după planurile lui Iosif Gall, șeful serviciului tehnic, în timpul primarului V. Kercea (1933). Licitarea construirii abatorului a fost câștigată de Gavril Farcaș, iar abatorul

a fost dotat cu frigidere la propunerea ing. Dan Ghidălescu, expert în abatoare. (G.T./ C.V.)

ZĂTREANU, Stan (1895, Ghinești, Dâmbovița – 1949), Locotenentul-colonel. A urmat Școala Militară de Ofițeri de Infanterie, pe care o termină în 1916 obținând gradul de sublocotenent. A fost repartizat la Regimentul 22 Infanterie Dâmbovița, al cărui comandant era Gheorghe Georgescu (socrul său), cu care a participat la Primul Război Mondial. În 1931 a fost încadrat la Regimentul Care de Luptă, fiind avansat în iunie 1940 la gradul de locotenent-colonel. A participat cu regimentul la război în Campania de Est, răspunzând de sectorul administrativ. În luptele de apărare a Capitalei (23-31 aug. 1944) tanchiștii dâmbovițeni de sub conducerea sa au constituit elementele de încredere în organizarea și izbânda actului de la 23 aug. 1944, răspunzând prompt ordinelor regelui Mihai I, de întoarcerea armelor împotriva Germaniei și contribuind decisiv la eliberarea Capitalei. După 23 aug. primea comanda Regimentului 2 Care de Luptă, cu care a participat la luptele de eliberare a Cehoslovaciei și Austriei de Nord. Faptele de arme ale acestui regiment, în special cele privind forțarea cursurilor de apă Gron, Nitra, Moravia au fost elogiute prin ordine de zi ale ministrului de război, generalul de corp de armată Constantin Vasiliu Rășcanu și de mareșalul Stalin, comandantul suprem al armatei sovietice. Pentru modul deosebit cum a organizat și condus lupta Regimentului 2 Care de Luptă, a fost felicitat împreună cu unitatea sa, prin 4 ordine de zi ale comandantului sovietic, precum și prin ordine de zi date de eșaloanele sovietice și române. A fost decorat de ordinele Corana României clasa a III-a cu spade, steaua României clasa a IV-a cu spade și înaltul ordin Mihai Viteazul clasa a III-a cu spade. (G.T./ C.V.)

ZBANȚ, Adriana (27.V.1972 – 9.I.1992, Târgoviște) Atletă. Legitimată la „Clubul Sportiv” Târgoviște (1987-1991).

Campionă balcanică la juniori (1991, 1500 m). Campionă naţională la juniori (1991, 800 m). Maestră a sportului (1989). Recordurile personale: 800 m (2.03.91, 1991), 1500 m (4.16.16, 1990). (A.B.)

ZIEGLER, Costache Este cel care în 1856 a convins pe boierul Nicolea Băleanu să-şi doneze casele din Târgovişte pentru înfiinţarea unui spital. (G.T./ C.V.)

ZILELE CETĂŢII La 1 aprilie 1988 se desfăşoară prima ediţie a acestei manifestări culturale complexe din iniţiativa lui Ion Gavrilă, preşedinte al Comitetului de Cultură şi Educaţie Socialistă al Municipiului Târgovişte. Locul de desfăşurare: Casa de Cultură a municipiului Târgovişte. În program: spectacole ale formaţiilor artistice; o gală a filmului documentar; jurnale vorbite: „Târgovişte pe verticala arhitecturală a prezentului şi viitorului” şi „Presa locală de la primul ziar târgoviştean «Kindia» la ziarul «Dâmboviţa»”; vernisajul editurilor „Minerva”, „Tehnică”, „Ştiinţifică şi Enciclopedică”. În anul următor (1989) manifestarea este continuată de „Mesaje târgoviştene în timp”, pe 15 aprilie, în aceeaşi organizare. În program au figurat: simpozioane, mese rotunde, expoziţii de arte plastice, de filatelie şi maximafilie, gala filmului documentar dedicat Târgoviştei, un spectacol de muzică şi poezie prilejuit de centenarul comemorării lui Mihai Eminescu, colocviul revistei „Contemporanul”, „Ziua cântecului, dansului şi portului popular”. (G.C.)

ZISSU, Mihai (1895-1950) Fotograf. A avut un atelier fotografic în centrul oraşului unde a lucrat în „perioada interbelică... fotografii de bună calitate” (D. Nicolin). În

perioada Primului Război, mobilizat în armata română, a realizat un album de fotografii în care prezintă scene şi dispozitive de luptă deosebit de interesante, care a fost donat muzeului. (M.O.)

ZIUA TÂRGOVIŞTEI Ca urmare a hotărârii Consiliului Local al municipiului şi a unei largi consultări publice şi cu specialişti în domeniul istoriei culturii şi civilizaţiei, la 8 septembrie, cu prilejul praznicului Naşterii Maicii Domnului, devenită, astfel, patroana spirituală a străvechii cetăţi voievodale, are loc prima sărbătoare a Zilei Târgoviştei. ÎPS dr. Vasile Costin, arhiepiscop al Târgoviştei, oficiază un TeDeum în Catedrala arhiepiscopală, desfăşurându-se, apoi, un complex de manifestări cultural-artistice. În anii următori deviza Zilei va fi „Cetatea inimii mele” şi programului i se va fi adăugat un pelerinaj de la Catedrală la Primărie, acordarea în şedinţa solemnă a Consiliului Local a titlului de „Cetăţean de Onoare” şi s-a mărit spaţiul de manifestare cultural-artistică şi sportivă la o săptămână. (G.C.)

ZOIADE, Ioan (1840-1910, Târgovişte) A fost primar între 7 mai 1869 – 7 mai 1871. S-a aflat în fruntea delegaţiei care a înmănat petiţia domnitorului Carol I în care îşi arătau nemulţumirea că oraşul Târgovişte nu se număra printre localităţile pentru care urma să se construiască o cale ferată. A întâmpinat pe Carol I însoţit de soţia sa (16 iunie 1870), care inspectase cum se executau lucrările la şoseaua Târgovişte-Sinaia. Cu această ocazie Carol I a donat o sumă de bani pentru construirea unei fântâni, care urma să poarte numele principesei şi a încurajat lucrările de refacere a Mitropoliei. (M.O.)

Repere bibliografice

Lucrări generale

- ARCADIAN N.P.** *Industrializarea României*, vol. III, București, Imprimeriile Naționale, 1938-1939.
- BARBU, A.; STAMA, T.** *File din istoria rugbiului românesc*. București, Editura Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, 1969.
- BARDOS, Caius.** *Instituțiile de credit specializat*, în „Enciclopedia României”, vol. IV, Imprimeria Națională, București, 1939 – 1943.
- BAUER, von Friedrich Wilhelm.** *Memoirés historiques et géographiques sur Valachie*, Frankfurt et Leipzig, 1773.
- BĂIAȘU, N.; FÖLDVARI, T.** *Cadrelle didactice / foste și actuale / de la Academia Națională de Educație Fizică și Sport din București 1922-1997*, București, 1997.
- BELLU, Radu.** *Mică monografie a căilor ferate din România*, București, Editura Feroviară, 1999.
- BOERESCU, Vasile.** *Din impresiunile unui călător prin țară*. Ediție îngrijită, introducere și note de Mircea Anghelescu, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2007.
- BONCU, Constantin.** *Contribuții la istoria petrolului românesc*, București, Editura Academiei RSR, 1971.
- BORIGA, N.A.; SIMIONESCU, V.** *Campionii României 1914-1998*, București, Romcartexim, 1999.
- BORIGA, N.A.; SIMIONESCU, V.** *Evoluția recordurilor naționale ale României*, București, Sucursala Poligrafică Bucureștii-Noi, 1997.
- BOTEZ, Constantin; URMA, Dem.; SAIZU, Ion.** *Epopoea feroviară românească*, București, Editura Sport-Turism, 1977.
- BRATU, Emilian.** *Industria chimică*. În „Enciclopedia României”, vol. III, București, Imprimeria Națională, 1938-1939.
- BRĂTIANU, Vintilă.** *Petrolul și politica de stat*, București, 1919.
- BUJOIU, Ioan.** *Cărbunii*. În „Enciclopedia României”, vol. III, București, Editura Fundațiile Regale, 1938-1939.
- BUȘILĂ, D. Constantin.** *Industria românească în decurs de 50 de ani 1881-1931*, București, 1932.
- BUZATU, Gheorghe.** *România și trusturile petroliere internaționale până în 1921*, Iași, Editura Junimea, 1981.
- CANDREA, Aurel; ADAMESCU, Gheorghe.** *Dicționar enciclopedic ilustrat „Cartea românească” Partea I-II*. București, Editura Cartea românească, 1926-1938.
- CARAIVAN, Virgil; EREMIE, Tiberiu.** *Amintiri, 1875-1935*, Bârlad, Atelierele Grafice N. Peiu, 1939.
- CARDAȘ, Gheorghe.** *Istoria literaturii românești de la origini până în zilele noastre*, București, Tipografia Olteniei, 1939.
- CARTOJAN, Nicolae.** *Istoria literaturii române vechi*. vol. I-III, București, Editura Fundației Regale, 1942-1945.
- CĂLINESCU, G.** *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. București, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1941.
- CHICOȘ, Ștefan.** *Legislația minieră*, în „Enciclopedia României”, vol. III, București, Editura Fundațiile Regale, 1938-1939.

- CIOBANU, Ștefan.** *Istoria literaturii române vechi*, Ediție îngrijită, note, prefață de Dan Horia Mazilu. București, Editura Eminescu, 1989.
- CIUCĂ, M.D.**, *Importanța economică a bălciurilor în Țara Românească*, 1967; Lucrare de licență susținută la Universitatea București.
- COANDĂ, George.** *Carpații – spațiu de conservare și continuitate a vetrei etnice românești*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2003.
- COANDĂ, George.** *O istorie geopolitică și a geocivilizației românilor*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2006.
- COJOCARU, I.** *Documente privitoare la economia Țării Românești, 1800-1850*, vol. I-II, București, Editura Științifică, 1958.
- COSTESCU, G.** *F.S.S.R. 1912 – U.F.S.R. 1937 Douăzeci și cinci de ani de viață sportivă în România*, București, Tipografia Ion Văcărescu, 1938.
- CUCU, Vasile.** *România. Geografie umană și economică*, Târgoviște, Universitatea „Valahia”, 2002.
- DEMÉNY, Lajos; DEMÉNY, Lidia A.** *Carte, tipar și societate la români în secolul al XVI-lea*, București, Editura Științifică, 1986.
- DIACONOVICH, C.** *Enciclopedia română*, vol. I-III. Sibiu, Editura și Tiparul W. Krafft, 1898-1904.
- DOBRESCU, T.** *Industria prelucrării țicleiului în ultimii 50 de ani, 1881-1931*, Extras din Buletinul Societății Politehnice nr. 12/1931.
- DUMITRU-SNAGOV, Ion.** *Țările Române în secolul al XIV-lea*, București, Codex Latinus Parisinus, 1979.
- ERICH, Agnes.** *Istoria tiparului românesc de la începuturi până la apariția marilor edituri comerciale*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2006.
- FĂNTÂNEANU, E.** *Călărie de la A la Z*, București, Editura Sport-Turism, 1986.
- GIURESCU, Constantin C.; GIURESCU, Dinu C.** *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi*, București, Editura Albatros, 1971.
- HANGIU, I.** *Dicționar al presei literare românești (1790-1982)*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1987.
- ILIEȘ, Aurora.** *Știri în legătură cu exploatarea sării Țării Românești până în veacul al XVIII-lea*, în Studii și materiale de istorie medie, vol. I, Editura Academiei R.S.R., 1956.
- IONESCU, Dimitrie C.** *Un mic istoric al tipografilor din România*, București, 1943.
- IONESCU, M.; TOMA, R.; TUDORAN, M.** *Fotbal de la A la Z*. București, Editura Mondocart Pres, 2001.
- IORGA, Nicolae.** *Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea*, vol. I-III, București – Vălenii de Munte, Editura Minerva și Neamul Românesc, 1907-1909.
- IVAȘCU, George.** *Istoria literaturii române*, București, Editura Științifică, 1969.
- LOVINESCU, Eugen.** *Istoria literaturii contemporane*, vol. I-III, București, Editura Minerva, 1981.
- MANAFU-Târgoviște, AL.** *Cavaleria Română – artă, credință, spirit, tradiție*, București, Editura Centrului Tehnic – Editorial al Armatei, 2010.
- MAREȘ, Alexandru.** *Scrituri și cultură românească veche*, București, 2006.
- MATEESCU, N.; POPESCU, M.** *Almanahul voleiului românesc*. București, Editura Uniunii pentru Cultură Fizică și Sport, 1967.
- MATEESCU, N.; POPESCU, M.** *Voleiul românesc*. București, Editura Sport Turism, 1977.
- MELBERT, Emile.** *Anuarul Național al României, al comerțului, industriei și administrației*, București, Institutul de Arte Grafice „Eminescu”, 1902.
- MIHĂILĂ, G.** *Contribuții la istoria culturii și literaturii române vechi*, București, Editura Minerva, 1972.
- MORARU, M.; VELCULESCU, C.** *Bibliografia analitică a literaturii române vechi*, vol. I-II, București, Editura Academiei, 1976, 1978.
- NICOLESCU, Corina.** *Case, conace și palate vechi românești*, București, Editura Meridiane, 1979.
- PREDESCU, Lucian.** *Enciclopedia Cugetarea*, București, Editura Cugetarea, Georgescu-Delafras, 1940.
- PETRESCU, Victor.** *Cultură și istorie*, Urziceni, Editura Anca, 2007.
- PETRESCU, Victor.** *Ipostaze ale literaturii române vechi*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2007.
- PIRU, Alexandru.** *Istoria literaturii române de la origini până la 1830*. București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1977.

- POENARU, Daniela.** *Contribuții la bibliografia românească veche*, Târgoviște, Muzeul Județean Dâmbovița, 1973.
- POPA, Marian.** *Istoria literaturii române de azi pe mâine*, vol. I-II, București, Editura Fundația „Luceafărul”, 2001.
- POSTOLACHE, N.** *Istoria sportului în România – Date cronologice*, Profexim București, 1995.
- PUȘCARIU, Sextil.** *Istoria literaturii române. Epoca veche*. București, Editura Eminescu, 1987.
- PUȘCARIU, V.** *Exploatarea petrolului, în Industria petrolului din România în 1908*, București, Tipografia Curții Regale F. Göbl & Fii, 1909.
- RAINU, Aurel.** *Materiale de construcție de origine pământească în „Enciclopedia României”*, vol. III, Editura Imprimeria Națională, București, 1938-1939.
- RĂDUICĂ, Georgeta; RĂDUICĂ, Nicolin.** *Dicționarul presei românești*. București, Editura Științifică, 1995.
- RAVAȘ, Gheorghe.** *Din istoria petrolului românesc*, București, Editura de stat pentru literatură politică, 1955.
- SCORPAN, Costin.** *Istoria României. Enciclopedie*, București, Editura Nemira, 1997.
- SIMONESCU, Dan; BULUȚĂ, Gheorghe.** *Pagini din istoria cărții românești*, București, Editura Ion Creangă, 1981.
- SOICESCU, Nicolae; OPROIU Mihai** (coordonator). *Dicționarul istoric al localităților din județul Dâmbovița*, Târgoviște, 1983.
- ZMIUREANU, R.**, *Contribuții la dezvoltarea industriei petroliere*, București, Editura Cartea Românească, 1931.
- *** *Călători străini despre Țările Române*. Vol. I, București, Editura Științifică, 1968. Vol. îngrijit de Maria Holban • Vol. II, București, Editura Științifică, 1970. Vol. îngrijit de Maria Holban • Vol. III, București, Editura Științifică, 1971. Vol. îngrijit de Maria Holban, M.M. Alexandrescu-Dersca Bulgarul, Paul Cernovodeanu • Vol. IV, București, Editura Științifică, 1972. Vol. îngrijit de Maria Holban, M.M. Alexandrescu-Dersca Bulgarul, Paul Cernovodeanu • Vol. V, București, Editura Științifică, 1973. Vol. îngrijit de Maria Holban, M.M. Alexandrescu-Dersca Bulgarul, Paul Cernovodeanu • Vol. VI, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1976. Vol. îngrijit de M.M. Alexandrescu-Dersca Bulgarul, Mustafa Ali Mehmet • Vol. VII, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1980. Vol. îngrijit de Maria Holban, M.M. Alexandrescu-Dersca Bulgarul, Paul Cernovodeanu • Vol. VIII, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983. Vol. îngrijit de Maria Holban, M.M. Alexandrescu-Dersca Bulgarul, Paul Cernovodeanu • Vol. IX, București, Editura Academiei Române, 1997. Vol. îngrijit de Maria Holban, M.M. Alexandrescu-Dersca Bulgarul, Paul Cernovodeanu.
- *** *Călători străini despre Țările Române în sec. al XIX-lea*. Serie nouă. Vol. I, București, Editura Academiei Române, 2004. Redactor responsabil Paul Cernovodeanu • Serie nouă. Vol. II, București, Editura Academiei Române, 2005. Coordonatori: Paul Cernovodeanu, Daniela Busă • Serie nouă. Vol. III, București, Editura Academiei Române, 2006. Coordonatorul volumului Daniela Bușă • Serie nouă. Vol. IV, București, Editura Academiei Române, 2007. Coordonator Daniela Bușă.
- *** *Cronicari munteni*, vol. I-II, București, Editura pentru Literatură, 1961.
- *** *Dicționarul general al literaturii române*, Academia Română, coordonator general Eugen Simion, vol. I (A-B), vol. II (C-D), București, Editura Univers Enciclopedic, 2004.
- *** *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*. București, Editura Academiei, 1979.
- *** *Dicționarul personalităților publice-politice*, București, Editura Holding Reporter, 1993.
- *** *Enciclopedia educației fizice și sportului din România*, București, Editura Aramis, 2002.
- *** *Expozițiunea generală a României 1906*, Căluza oficială și Catalogul expoziției autorizat de Comisariatul general, București, Atelierele Socec, 1906.
- *** *Enciclopedia română. Minerva*. Cluj, Editura Comitetului de redacție al Enciclopediei române Minerva, 1930.
- *** *Geografia României*, vol. I, Editura Academiei R.S.R., 1983.
- *** *Istoria literaturii române*, vol. I-III, București, Editura Academiei, 1964-1973.
- *** *Istoria României*, vol. II – III, București, Editura Academiei R.S.R., 1962.
- *** *Istoria României în date*, București, Editura Enciclopedică Română, 1971.
- *** *Istoria românilor*, vol. VII, tom II, București, Editura Enciclopedică, 2003.
- *** *Literatura română veche (1402-1647)*, vol. I-II, Introducere, ediție îngrijită și note de G. Mihăilă și Dan Zamfirescu, București, Editura Tineretului, 1969.

Lucrări speciale

- ALEXANDRESCU, Matei.** *Confesiuni literare. Dialoguri.* București, Editura Minerva, 1971.
- ALEXE, Rădița.** *Ecosistemul urban Târgoviște. Habitat. Societate. Mediu,* Târgoviște, Editura Transversal, 2007.
- ANASTASESCU, Iancu; NEGOESCU, Ion.** *Târgoviștea, simbol al măririi românești.* București, Institutul de Arte Grafice, 1942.
- BABEU, P.; BABEU, A.** *Ghid de Radio Orientare (A.R.D.F.),* Târgoviște, Valahia University Press, 2010.
- BÂRLEA, Petre Gheorghe.** *O româncă spre Polul Nord – pe urmele Smarandei Gheorghiu,* București, Editura Sport-Turism, 1988.
- BÂRLEA, Petre Gheorghe.** *Pe urmele lui Grigore Alexandrescu,* Editura Sport-Turism, București, 1984.
- BĂRĂGĂU, Florin.** *Monografia comunei Ocnița-Dâmbovița,* Târgoviște, 2006.
- BRÂNDUȘ, Victor.** *Figuri de cărturari și artiști în Târgoviște.* Târgoviște, Comitetul de Cultură al județului Dâmbovița, 1982.
- BRÂNDUȘ, Victor.** *Pagini din activitatea corală târgovișteană,* București, Tipografia Universității, 1974.
- COANDĂ, George.** *Valahia. Istoria unei universități,* Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2002.
- COANDĂ, George.** *O cetate, o patrie.* Ediția nevarietur, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2005.
- COANDĂ, George.** *Istoria Târgoviștei. Cronologie enciclopedică,* ediția a II-a, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2007.
- CODREANU, Aureliu** *Uzina de Utilaj Petrolier Târgoviște,* 1972.
- CONDREA, Constantin; DOBRIN, Pârvan.** *Arhivele județului Dâmbovița. Trecut și prezent,* Târgoviște; D.J.A.N., 2003.
- CONDREA, Constantin; DOBRIN, Pârvan; GRIGORESCU, Lucian; STAN, Mihai.** *1987-1977. Centenar. Primăria orașului Târgoviște,* Târgoviște, Editura Bibliotheca, 1997.
- CONDURĂȚEANU, D.P.** *Dicționarul geografic al județului Dâmbovița,* București, 1900.
- CONSTANTIN, Voicu.** *Potențialul climatic al regiunii carpatice și subcarpatice dintre Valea Dâmboviței și Valea Buzăului,* Târgoviște, Universitatea „Valahia”, 2004.
- CONSTANTINESCU, Nicolae; IONESCU, Corneliu; RĂDULESCU, Venera; DIACONESCU, PETRU Virgil.** *Târgoviște reședința voievodală 1400-1700. Cercetări arheologice (1961-1986),* Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2009.
- CURCULESCU, Marian.** *Politica și istoria în Dâmbovița interbelică între anii 1918-1947,* Restituiri, Editura Times, București, 1993.
- CURCULESCU, Marian.** *Politică și istorie în Dâmbovița interbelică,* București, Editura Times, 1996.
- CURCULESCU, Marian; OPROIU, Mihai.** *Istoria Partidului Național Țărănesc în județul Dâmbovița,* Târgoviște, Editura Pildner & Pildner, 2007.
- DEFTU, Florica** *Învățământul dâmbovițean în rapoartele inspectorilor școlari de la începuturi și până la 1920, vol. II,* Editura Macarie, Târgoviște, 1998.
- DEFTU, Florica.** *Învățământul târgoviștean între anii 1948-2003,* Târgoviște, Editura LVS Crepuscul, 2003.
- DOBJANSCHI, Ana; GEORGESCU, Maria.** *Icoane din Târgoviște. Secolele XVI-XIX,* București, Editura DAIM, 1998.
- DOBRIN, Pârvan.** *Din istoria sportului și turismului dâmbovițean 1918-1948,* Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2002.
- DRAGOMIR, Florin; PETRESCU, Victor.** *Lectura publică târgovișteană. Tradiție și actualitate.* Târgoviște, Editura Domino, 1998.
- DRĂGHICEANU, Virgiliu** *Călașa monumentelor istorice din județul Dâmbovița,* Târgoviște, 1907.
- DRĂGHICI, C.** *Colegiul Național Ienăchiță Văcărescu Târgoviște. Monografie 1974-2004,* Târgoviște, Editura LVS Crepuscul, 2005.
- DUMITRU, Dragos Mircea I.; POPESCU, Mihai Gabriel.** *Dâmbovița. 1810-2010. Micromonografii. Documente,* Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2010.
- ERICH, Agnes; OPROIU, Mihai.** *Cultura medievală târgovișteană,* Târgoviște, Editura Transversal, 2008.

- GAVRILĂ, Ion.** *Destin într-un timp dogmatic. Ion Gavrilă în dialog cu Mihai Stan*, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2006.
- GEORGESCU, Maria.** *Lapidarium din Târgovişte. Secolele XV-XIX*, Bucureşti, Editura Daim, 2002.
- GEORGESCU, Maria.** *Târgovişte – itinerarii medievale şi moderne*, vol. I-II, Târgovişte, Editura Sfinx 2000, 2003.
- GRIGORESCU, Mariana; GRIGORESCU, Lucian.** *Activitatea editorială târgovişteană în secolul al XX-lea, Repere*, Târgovişte, Editura Transversal, 2004.
- MANAFU-TÂRGOVIŞTE, Alexandru.** *Un secol de viaţă – generalul de divizie Victor Isăceanu*, Bucureşti, Editura Per Omnes Artes, 1997.
- MANAFU-TÂRGOVIŞTE, Alexandru; UCRAIN, Constantin.** *Dâmboviţeni la datorie*. Bucureşti, Editura Nelmaco, 2003.
- MIHĂESCU, G.** *Dâmboviţa – ghid turistic al judeţului*, Bucureşti, Editura Sport-Turism, 1978.
- MIHĂESCU, G.; FRUCHTER, E.; MANOLESCU, C.** *Târgovişte. Ghid de oraş*, Bucureşti, Editura Sport-Turism, 1982.
- MIHĂILESCU, A.**, *Buletinul oficial al Camerei de Comerţ şi Industrie*, Târgovişte, Tipografia Ioan M. Negoescu, 1932.
- MOISESCU, Cristian.** *Târgovişte. Monumentele istorice şi de artă*, Bucureşti, Editura Meridiane, 1979.
- NEGOESCU, Ion.** *Istoria şcoalelor din Târgovişte*. Târgovişte, Tipografia Dâmboviţa, Elena, I. Gh. Pârvulescu, 1933.
- NICOLIN, Ion.** *Istoricul Regimentului III Dâmboviţa nr. 22*, Târgovişte, 1930.
- NICOLIN, Theodor.** *Periplu târgoviştean*, vol. I-II, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2004, 2005.
- NIŢULESCU, Gabriela.** *Cartea tipărită la Târgovişte şi Renaşterea românească*, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2009.
- OPROIU, M.** *Târgovişte – două decenii de democraţie 1918-1938*, Târgovişte, Editura Transversal, 2005.
- OPROIU, Mihai.** *Târgovişte, vol. I: 1600-1848*, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 1999.
- OPROIU, Mihai; MANOLESCU, Constantin.** *Stampe târgoviştene*, Bucureşti, Editura Demiurg, 1996.
- OPROIU, Mihai; MOŢOC, Honorius; CURCULESCU, Marian.** *Dâmboviţa. Localităţi şi monumente*, Târgovişte, Editura Transversal, 2006.
- OPROIU, Mihai; DOBRIN, Pârvan.** *Târgovişte, vol. II: 1821-1918*, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2001.
- OPROIU, Mihai; SAMOILĂ, Eduardt.** *33 voievozi de Târgovişte*, Târgovişte, Editura Transversal, 2009.
- PARASCHIVA, Serghe; PETRESCU, Victor.** *Catalogul periodicelor dâmboviţene*, Târgovişte, Biblioteca Judeţeană Dâmboviţa, 1982.
- PĂRNUŢĂ, Gheorghe.** *Începuturile culturii şi învăţământului în judeţul Dâmboviţa*. Târgovişte, Comitetul de Cultură al Judeţului Dâmboviţa, 1972.
- PĂUN, Costică.** *Clima judeţului Dâmboviţa*, Târgovişte, Editura Oraj, 2001.
- PEHOIU, Gica.** *Câmpia Înaltă a Târgoviştei – studiu de geografie umană şi economică*, Târgovişte, Editura Cetatea de Scaun, 2003.
- PETRESCU, Benone Ion** *Târgoviştea în vitralii*, Târgovişte, Editura Domino, 2003.
- PETRESCU, I.D.** *Târgovişte. Schiţe istorice şi topografice*, Târgovişte, Tipografia „Viitorul”, 1888.
- PETRESCU, Victor.** *Moştenirea Văcăreştilor. Din istoria unui festival de literatură*, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2008.
- PETRESCU, Victor** *Scriitori şi publicişti dâmboviţeni. 1900-2004*, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2005.
- PETRESCU, Victor; ERICH, Agnes.** *Învăţământ biblioteconomic la Târgovişte*, Târgovişte, Editura Cetatea de Scaun, 2007.
- PETRESCU, Victor; GHILIMESCU, Ştefan Ion.** *Moştenirea Văcăreştilor. Memoria unui festival de literatură*. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 1998.
- PETRESCU, Victor; OPROIU, Mihai; MANOLESCU, Constantin.** *Târgoviştea culturală*, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2000.
- PETRESCU, Victor; PARASCHIVA, Serghe.** *Dicţionar de literatură al judeţului Dâmboviţa. 1508-1998*. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 1999.

- PETRESCU, Victor; STAN, Mihai.** *Mihai Viteazul. În memoria urmașilor*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2001.
- PETRESCU, Victor; STAN, Mihai.** *Târgoviște. Călători străini. Cronicari. Sec. XV-XIX*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2009.
- PETRESCU, Victor; STAN, Mihai.** *Târgoviște în literatură*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2011.
- PETRESCU, Victor; STOICA, Daniela; ANDREESCU, Vlăduț.** *Ghidul bibliotecilor din județul Dâmbovița*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2007.
- POPESCU, Corneliu.** *Bulevardul Castanilor*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2005.
- POPESCU, Mihai Gabriel.** *Memoria dascălilor noștri*, vol. I, Târgoviște, Editura Macarie, 1998.
- POPESCU, Mihai Gabriel.** *Memoria dascălilor noștri*, vol. II-V, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 1998, 1999, 2000, 2003.
- POPESCU, Mihai Gabriel.** *Dâmbovița 2002, Micromonografii*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2002.
- POPESCU, Mihai Gabriel.** *Pagini la o istorie a pădurii dâmbovițene*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2002.
- POPESCU, Mihai Gabriel.** *Pagini la istoria culturii dâmbovițene*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2004.
- POTRA, George.** *Tezaurul documentar al județului Dâmbovița (1418-1800)*, Muzeul Județean Dâmbovița, 1972.
- ROBOIU, N.; Enescu, S.** *Șoimii de la Mănăstirea Dealul*, București, 1993.
- SENCOVICI, Mihaela.** *Studiu geografic al mediului în Câmpia Târgoviștei*, Târgoviște, Editura Transversal, 2010.
- SIMION, Teodor; SIMION, Maria.** *Mic dicționar de toponime dâmbovițene*, București, Editura Roza Vânturilor, 1999.
- SIMIONESCU, Mircea Horia.** *Târgoviște, scurt excurs sentimental*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 1999.
- SIMIONESCU, Dan; PETRESCU, Victor.** *Târgoviște, vechi centru tipografic românesc*, Târgoviște, Muzeul Județean Dâmbovița, 1972.
- SIMIONESCU, Dan; BULUȚĂ, Gheorghe; PETRESCU, Victor.** *Târgoviște, vechi centru tipografic românesc*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2008.
- STOICESCU, Nicolae; OPROIU, Mihai** (coordonator). *Dicționarul istoric al localităților din județul Dâmbovița*, Târgoviște, 1983.
- STOICESCU, Nicolae; MOISESCU, Cristian.** *Târgoviștea și monumentele sale*, București, Editura Litera, 1976.
- VASILIU, Teodor.** *Istoria Crizantemei de Aur*, Târgoviște, ARTPRESS, 2008.
- VASILIU, Ion.** *Târgoviște*, București, Editura Meridian, 1969.
- VESELIU, George Toma.** *Monografia comunei Ocnița. Ocnița – Scaun Domnescu*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2007.
- VESELIU, George Toma.** *Monografia comunei Răzvad. Răzvad – Vatră Voievodală*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2007.
- *** *Almanah Mihai Eminescu*, ediție îngrijită de Mihail I. Vlad, Târgoviște, Editura Macarie, 2004.
- *** *Biserici și mănăstiri. Monumente istorice reprezentative*, Arhiepiscopia Târgoviște, București, Asa, 2008.
- *** *Cartea pământului*, culegere de legende și tradiții istorice din Dâmbovița, ediție îngrijită de Constantin Manolescu, Târgoviște, [s.n.], 1981.
- *** *Centenarul liniei de cale ferată Titu-Târgoviște 1884-1984*, Târgoviște, 1984.
- *** *Dâmbovița – potențial natural, uman și turistic*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2002.
- *** *Dâmbovița. Monografie*, București, Editura Sport-Turism, 1980.
- *** *File de monografie. Județul Dâmbovița*, Consiliul Popular Dâmbovița, 1970.
- *** *Legende populare din Dâmbovița*: culegere de folclor, ediție îngrijită de Alexandru Nicolescu Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2000.
- *** *Legende populare românești*: antologie, ediție îngrijită de Alexandru Nicolescu Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2003.

- *** *Liceul Ienăchiță Văcărescu: monografie. 1874-1974.* Târgoviște. Casa Corpului Didactic Dâmbovița, 1974.
- *** *Localitățile județului Dâmbovița*, Târgoviște, [s.n.], 1971.
- *** *Semne de frumuseți și iubiri de Dumnezeu. Mănăstiri și biserici reprezentative din Arhiepiscopia Târgoviștei.*
- *** *Târgoviște, cetate a culturii românești*, Partea I. Lucrările Sesiunii Științifice din 21-23 decembrie 1972. Târgoviște, Muzeul Județean Dâmbovița, 1974.
- *** *Târgoviște – File de monografie*, Târgoviște, Comitetul de Cultură al Municipiului, 1977.
- *** *Târgoviște – veche Cetate de scaun, azi oraș modern (album)*, București, Alcor Edimpex SRL, 1999.
- *** *Târgoviște (album)*, editor Consiliul Local și Primăria Municipiului Târgoviște, 2005.
- *** *Târgoviște. Cetatea celor 33 de voievozi*, Pliant, Primăria Târgoviște, 2006.

Publicații

Colecția „Ancheta” (1934-1946); Colecția „Chemarea” (1944-1949); Colecția „Uzina și Ogorul” (1949-1964); Colecția „Dâmbovița” (1968-2010); Colecția „Jurnal de Dâmbovița” (1994-2010); Colecția „Impact” (2005-2010); Colecția „Eroica” (1998-2010); Colecția „Curier” (1994-2010); Colecția „Litere” (2000-2010); Colecția „Armonia” (2005-2008); Colecția „Valachica” (1969-2010); Colecția „Astronautica” (1968-2010); Colecția „Vlăstarul” (1970-1980); Colecția „Realitatea dâmbovițeană” (1997-2000); Colecția „Târgoviștea” (1939-1940);

Fonduri arhivă

Arhivele Naționale Istorice Centrale (ANIC) fondurile: *M.A.I. – Comunale*, 1845. *Mitropolia București. Vornicia din Lăuntru. Manuscrise. Mănăstirile: Câmpulung, Radu-Vodă, Mitropolia Târgoviște. Ministerul Industriei și Comerțului*; Banca Vulturul Târgoviște, 1927-1928; Federala Băncilor Populare Dâmbovița, 1912-1948; *Camera de Comerț și Industrie*, 1928-1950; *Banca Comercială și Industrială Târgoviște*, 1911-1948; *Tribunalul județean Dâmbovița*, 1920-1940; *Judecătoria Târgoviște*, 1874-1949; *Colecția planuri*, 1844-1963; *Colecția hărți*, 1908-1965; *Subinspectoratul minier Ochiuri*; Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Dâmbovița (D.J.A.N. Dâmbovița) fonduri: *Ocârmuirea județului*, 1831-1834; *Prefectura județului Dâmbovița*, 1864-1939; *Primăria orașului Târgoviște*, 1832-1950; *Poliția orașului Târgoviște*, 1831-1948; *Inspectoratul Muncii Târgoviște*, 1920-1948; *Întreprinderile petroliere „Ioan Grigorescu” Târgoviște*, 1880-1938; *Banca Comercială și Industrială Târgoviște*, 1911-1947.; *Banca Poporului Târgoviște*, 1920-1934; *Banca Românească-Sucursala Târgoviște*, 1942-1949.

BOGDAN, I. *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în sec. al XV-lea și al XVI-lea*, București.

COJOCARU, I. *Documente privitoare la economia Țării Românești, 1800-1850*, vol. I-II, București, Editura Științifică, 1958.

*** *Documenta Romaniae Historica*, B, Țara Românească, vol. I-XXIV, București, Editura Academiei Române, 1966-1995.

*** *România. Documente Străine despre români*, București, Direcția Generală a Arhivelor Statului, 1992.

*** *România. Istorie în documente. (album)*, București, Direcția Generală a Arhivelor Statului, 1992.

Colofon

Începutul mileniului al III-lea a adus pentru Târgoviște un ritm de dezvoltare impetuos în toate domeniile vieții locuitorilor vechii Cetăți de Scaun. Ultimii ani pot fi considerați cei mai rodnici pentru renașterea urbană a Municipiului. Felul în care este prezentă astăzi vocația internațională a fostei Capitale este un summum, o culme, ce are la bază eforturile ctitorilor prezenți în epocile mai vechi peste care s-a așternut o nemeritată uitare.

Acesta este motivul pentru care Primarul Târgoviștei, jr. Gabriel Boriga, a hotărât că a sosit momentul ca urbea să aibă o istorie scrisă, „Enciclopedia orașului”.

La apelul celor doi coordonatori, primarul jr. Gabriel Boriga și prof. Honorius Moțoc, viceprimar cu probleme de educație și cultură, au răspuns intelectual de statură, fiecare revădindu-i o secțiune a „Enciclopediei”.

Astfel, sub coordonarea editorială a prof. Mihai Stan, au descris orașul, pe domenii de activitate, autorii ce vor semna articolele din acest dicționar enciclopedic cu abrevierile din paranteză:

Dr. Ing. Neculae-Alexandru Boriga (A.B.) – sportivi, recordmeni, asociații

Prof. dr. George Coandă (G.C.) – istorie, geografie, personalități, organizații, mass-media

Prof. dr. Marian Curculescu (M.C.) – partide, politicieni, învățământ, istorie

Arh. Corneliu Ionescu (C.I.) – Curtea Domnească, arhitectură

Jr. drd. Vali Nițu (V.N.) – bănci, personalități

Prof. univ. dr. Mihai Oproiu (M.O.) – istorie, personalități, organizații, arhitectură

Conf. univ. dr. Victor Petrescu (V.P.) – personalități literare și culturale, reviste, istorie, învățământ

Preot dr. Marian Puiescu (Arhiep.) – biserici, ierarhi

Dr. Mihaela Sencovici (S.M.) – geografie

Preot dr. Ion Stan (Arhiep.) – biserici, ierarhi

Prof. Mihai Stan (M.S.) – tipografii, edituri, școli, personalități

Preot dr. Mihail Iulian Stan (Arhiep.) – biserici, ierarhi

Conf. univ. dr. Ion Stoica (Arhiep.) – biserici, ierarhi

Bibl. Dr. Alexandru Ștefănescu (A.Ș.) – domnitori, istorie, personalități

Drd. Georgeta Toma, cercetător științific (G.T.) – organizații, personalități, economie, case vechi

Dr. Nicolae Vlădescu (N.V.) – medicină

Dr. Corina Voiculescu, muzeograf principal (C.V.) – organizații, personalități, economie, case vechi

Culegerea computerizată a fost asigurată de doamna Mariana Briceag, analist programator, care s-a străduit să descifreze manuscrisele autorilor.

Pentru ilustrarea Enciclopediei au fost alese imagini cronologice marcând evoluția în timp a orașului Târgoviște. Reproduserile fotografice au fost selectate prin grija jr. drd. Vali Nițu (foto Vlad Gruia).

În același domeniu s-a beneficiat de aportul dlui dr. Ovidiu Cîrstina, directorul Complexului Național Muzeal „Curtea Domnească”, care ne-a pus la dispoziție cu generozitate exponatele ce au fost reproduse, precum și de înțelegerea preot dr. Marian Puiescu, care a oferit imagini foto din arhiva Arhiepiscopiei Târgoviște.

Traducerea textelor în limba engleză aparține indianistului dr. George Anca.

Realizatorii Enciclopediei aduc aceleași mulțumiri Muzeului de Istorie, precum și Arhivelor Statului – Filiala Târgoviște, dar și unor particulari care au pus cu promptitudine la dispoziția autorilor informațiile cuprinse în fondurile existente.

Prezentarea grafică de ansamblu – copertă, tehnoredactare și machetă artistică – aparține domnilor ing. Ioan Alexandru Muscalu și ing. Ion Anghel, care a prelucrat digital imaginile color.

Lucrarea a fost încredințată Editurii Bibliotheca condusă de scriitorul Mihai Stan la 28 iulie 2011. A primit „bun de tipar” de la coordonatorii jr. Gabriel Boriga și prof. Honorius Moțoc, pe 1 august 2011, volumul intrând în producție pe 16 august 2011. Textul a fost imprimat în formatul 29,5×21,0 cm, folosindu-se caractere Arial CE (corp de 10), drepte și titlurile bold, într-un tiraj de 1000 de exemplare. Legătoria cărții (496 pag. offset de 80 g pe m², culori 1/1 și 64 pag. MediaPrint lucios de 135 g, culori 4/4) s-a realizat prin coasere, cu scoarțe de carton, fețe de balacron albastru inscripționat cu folio auriu și supracopertă plastifiată lucios (pentru machetarea copertei a fost consultat și dl. Ion Mărculescu).

Ca orice lucrare de gen, „Enciclopedia orașului Târgoviște” este perfectibilă, inițiatorii și autorii fiind receptivi la observațiile și propunerile venite din partea cititorilor pe care le vor insera într-o a doua ediție.

„Enciclopedia orașului Târgoviște” a fost lansată pe 8 septembrie 2011, Ziua Orașului Târgoviște, praznicul Nașterii Maicii Domnului, Fecioara Maria, Patroana Spirituală a vechii Cetăți de Scaun.

La 6 luni de la apariția primei ediții, în urma sugestiilor primite din partea cititorilor și a specialiștilor, s-a conceput a doua ediție, revăzută și adăugită. Practic, deficiențele semnalate au constat fie în omisiuni, fie în datarea eronată a unor evenimente din istoria Târgoviștei și a locuitorilor săi.

Coordonatorii principali, Gabriel Florin Boriga – primarul Târgoviștei și Honorius Moțoc – viceprimar cu probleme de educație și cultură, au găsit de cuviință să răspundă astfel alegătorilor, ținând cont, ca de fiecare dată, de observațiile acestora.

Autorii declară, pe propria răspundere, că această lucrare este realizată de către ei și că, după știința lor, nu încalcă drepturile intelectuale ale niciunei persoane. În consecință, își asumă întreaga răspundere, conform legilor în vigoare, pentru orice situații în care vor exista pretenții asupra unor drepturi de proprietate intelectuală, dacă se va dovedi că aceste drepturi există și că, prin lucrarea de față, au fost încălcate.